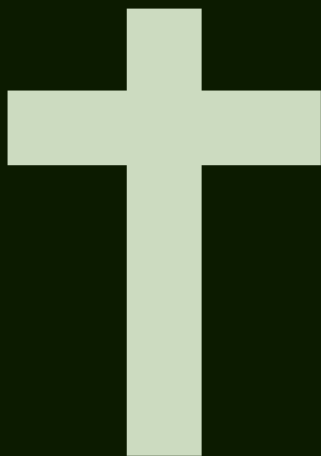

Ndose Kɔɔ Laka, Buku 'ba Tisaki ni Tɔɔ to Lɔmu

La'ja 'Ba Yɛsu Kurisitɔ Ɔere Ze

Jur Modo: Ndose Kɔɔ Laka, Buku 'ba Tisaki ni Tɔɔ to Lɔmu

La'ja 'Ba Yɛsu Kurisitɔ Ɔere Ze New Testament+

**Ndose Kɔɔ Laka, Buku 'ba Tisaki ni Tɔɔ to Lömu
La'ja 'Ba Yësu Kurisitö Nere Ze
Jur Modo: Ndose Kɔɔ Laka, Buku 'ba Tisaki ni Tɔɔ to Lömu
La'ja 'Ba Yësu Kurisitö Nere Ze New Testament+**

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Jur Modo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
4cdb69b-5207-55d8-8df2-e743cba8dc07

Contents

Tisaki	1
Tɔɔɔ	50
Matayo	88
Marako	124
Luka	146
Yowani	182
Nɔɔɔ 'Ba Bɔ Laja	214
Romo	251
1 Korinito	266
2 Korinito	280
Galatiya	289
Epeso	295
Pilipöyï	300
Kɔlose	304
1 Tesalonika	307
2 Tesalonika	311
1 Timatiyo	313
2 Timatiyo	318
Tito	322
Pilemona	324
Ebere	325
Yakoba	336
1 Pïtörö	341
2 Pïtörö	346
1 Yowani	350
2 Yowani	354
3 Yowani	355
Yuda	356
Tileme	358

Buku 'Ba TISAKI

To'ba Doliŋo

^I Di bi tisaki mo Boko'ba o'ba mitoro ni ti doliŋo. ^{II} Tine doliŋo ngi du tara kinza bi to mo, mandölu ma do kiteli na kutu'bo do matiri 'ba mini. Kina Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba na koloma ro tilingere kebe bi do mini. ^{III} Tine Boko'ba iya te, "I'di bi kopö kedi." Kina bi kopö kopö ngi. ^{IV} Boko'ba ti mi keyi go ame bo kongo 'deni kedi laka, na bo koza bi kopö yaga di ro mandölu. ^V Bo ideki bi kopö ro bi kezé kina bo ideki mandölu nima ngi ro korondo. Tine na dokopiyari kiteli donbo kuyi roni. Ama na ro tö'do ma do goba.

^{VI} Tine Boko'ba iya te, "I'di a motö kedi mi zana mini 'do koza mi mini yaga bi riyö." ^{VII} Kina bo ko'do a motö koza mini ame beri di ro ma koloma toro 'do ka'di nima. Kina ko'do roni ngi tara. ^{VIII} Boko'ba ideki wa nima ro mitoro. Tine na dokopiyari kiteli donbo kuyi roni. Ama na ro tö'do ma do riyö.

^{IX} Tine Boko'ba iya te, "I'di mini ma beri nime kototo kpenni bi koto, kina i'di yayi ma sari kodö." Kina ko'do roni ngi tara. ^X Bo ideki yayi ma sari ro doayai, kina bo ideki mini ma kototo kpenni bi koto naga nima ro yöpö. Boko'ba ti mi keyi go ame bo kongo 'deni kedi laka. ^{XI} Tine Boko'ba iya te, "I'di doayai koja dokomali wa ma kedi koto naga, dokomali wa ma kedi kana ro 'jo ti ma kedi kana 'benni ro donggëri naga." Kina ko'do roni ngi tara. ^{XII} Doayai oja dokomali wa ma kedi koto naga, dokomali wa ma kedi kana ro 'jo ti ma kedi kana 'benni ro donggëri naga 'do lijë pili kana go kinë lijë ga. Boko'ba ti mi keyi go ame bo kongo 'deni kedi laka. ^{XIII} Tine na dokopiyari kiteli donbo kuyi roni. Ama na ro tö'do ma do mota.

^{XIV} Tine Boko'ba iya te, "I'di bi kopö kedi mitoro go koza bi kezé di ro korondo. I'di lijë kedi ro akileme bi kezé ti komo koo gbi ti tö'do 'ba 'do karama pili kisaki roni. ^{XV} I'di lijë toyi bi di mitoro kako doayai." Kina ko'do roni ngi tara. ^{XVI} Boko'ba i'di bi kopö löbu kedi riyö. Bo i'di kada 'benni ro ma löbu ro nere 'ba do bi kezé, tine nyepë 'benni ro nere 'ba do korondo. Kina bo ki'di këlu ni gbi. ^{XVII} Bo i'di bi kopö naga nime mitoro 'do koyi bi doayai ^{XVIII} 'do kedi ro nere 'ba do bi kezé ni ti korondo, go koza bi kopö yaga di ro bi kölu. Boko'ba ti mi keyi go ame bo kongo 'deni kedi laka. ^{XIX} Tine na dokopiyari kiteli donbo kuyi roni. Ama na ro tö'do ma do sowo.

^{XX} Tine Boko'ba iya te, "I'di wa ame ga ti didi yimo ne konzi koso mi mini, kina i'di yali köpu ti kebe toro." ^{XXI} Kina Boko'ba ko'ba dokomali kuruku löbu 'ba mi mini ti wa motö ga ame ti didi yimo ne ame ga pili kedi kele kebe mi mini ti dokomali yali pili. Boko'ba ti mi keyi go ame bo kongo 'deni kedi laka. ^{XXII} Kina bo ko'do yeyi zinni, iya te, "Arake konzi kogba mi mini, kina yali go kara konzi mi doayai." ^{XXIII} Tine na dokopiyari kiteli donbo kuyi roni. Ama na ro tö'do ma do muyi.

^{XXIV} Tine Boko'ba iya te, "I'di doayai koja dokomali yeri pili, yeri 'ba liŋo ti 'ba mökö, ti wa ma titi ma kedi kele kebe beri naga." Kina ko'do roni ngi tara. ^{XXV} Boko'ba o'ba dokomali yeri 'ba liŋo pili ti 'ba mökö, ti wa ma titi ame ga pili kedi kele kebe beri mi doayai naga. Boko'ba ti mi keyi go ame bo kongo 'deni kedi laka.

^{XXVI} Tine Boko'ba iya te, "I'di do'ba bilaka lesi kozo ze te, 'do lijë kedi ti kosi kakpa do kenze 'ba mi mini, do yali ma kedi köpu kebe toro, do yeri 'ba liŋo ti 'ba mökö, pili do wa ma kedi kele kebe beri mi doayai naga." ^{XXVII} Kina bo ko'ba bilaka lesi go kinë abo 'ba Boko'ba 'do lijë kedi kozo bo tara. Bo o'ba lijë ro botoni ni ti 'ja. ^{XXVIII} Kina bo ko'do yeyi zinni, iya te, "Arake konzi kogba mi doayai pili, kinda'bake kosi kakpa 'ba domo. Mi'di ye tedi ti kosi kakpa do kenze 'ba mi mini, do yali ma kedi köpu kebe toro, do wa pili ma ti didi ame ga kedi kilingere mi doayai." ^{XXIX} Bo iya te, "Mi'di wa ame ga kedi kana ro 'jo ne 'deni zije mi doayai pili gbi ti ma kedi kana ro donggëri naga zije ro akonyo. ^{XXX} Tine zi yeri 'ba mi doayai pili, ti yali ma kedi köpu kebe toro, ti wa ma titi kedi kele kebe beri mi doayai ame ga pili ti didi yimo ne, mi'di mbili wa ma kunzi 'deni zinni ro akonyo." Kina ko'do roni ngi tara. ^{XXXI} Boko'ba ongo wa ame ga pili bo ko'ba ne, kina bo ti mi keyi gomo. Tine na dokopiyari kiteli donbo kuyi roni. Ama na ro tö'do ma do modokoto.

II

^I Tine ote to'ba mitoro ni ti doayai 'deni pili ti wa mo ga ame bo kiyija ne. ^{II} Mi tö'do do modomoriyö tine Boko'ba ote ndobo pili abo ga ma bo ko'do 'deni, na bo kindawo ro bo mi tö'do nima. ^{III} Go kö'du mo na bo ko'do yeyi zi tö'do do modomoriyö koweli yaga ro tö'do ma laka, romöyö mi kada nima na bo Boko'ba kindawo ro bo di potö ndobo pili abo ga ame bo ko'do 'ba to'ba wa pili ne. ^{IV} Tisaki ame 'do ki'di mitoro ni ti doliŋo ko'ba roni ne na kozo wa nima tara.

Mi kada ma nɛre Boko'ba ko'ba mitoro ni ti dolinɔ, ^V a mato ro ngɛri ni inza kina kupo otu de gbi romoyi bo i'di toro de gba ka'di, kina boto mato inza gbi ma 'do korɔ'do yayi. ^{VI} Tine mini oloma tunzu'di kako di mi yayi bɛri kiya'ji doayai. ^{VII} Tine na nɛre Boko'ba kogba yayi di mi doayai ko'ba ro bilaka, kina bo kome lili 'ba ti'di didi kano mo kina bilaka nima ngi ti didi yimo.

Nyaka 'Ba Edene

^{VIII} Tine na nɛre Boko'ba kidiyɛ nyaka mi Edene kapa kari yibi. Kina bo ki'di bilaka tonɛ bo ko'ba ne koloma yimo yayi. ^{IX} Bo i'di dokomali ngɛri ma kinɛ kele ame ga kedɛ kana donggɛri ma kele ro akonyo ne kotu di mi yayi mi go bi nima yayi. Mi zana nyaka nima ngɛri edi yayi ro ngɛri 'ba ti'di didi tine mato ro ngɛri 'ba ti'di 'do tikali wa ma laka ni ti wa ma kɛnyɛ. ^X Yopo oga roni kolo kebe mi Edene kiya'ji mi nyaka nima. Di gonyi Edene yayi na koza doni sowo. ^{XI} Yopo ma dogba mo na ro ame kidɛki ro Pisona ne, odo 'beni kebe mi doayai 'ba Awila. ^{XII} Go bi nima na ti yamo ma kobokobo ma laka kulowo teyi gbi ti ama kato kele ti lele ma kinɛ kobɔ naga. ^{XIII} Yopo ma mi riyɔ mo na ro Giyona, odo 'beni kebe mi doayai 'ba Kusa pili. ^{XIV} Tine yopo ma mi mota mo na ro Idekele, odo 'beni kebe kapa Asura ma kari yibi. Yopo ma mi sowo mo na ro Epurate.

^{XV} Kina nɛre Boko'ba ki'di bilaka tonɛ mi nyaka 'ba Edene yayi to'do ndobo yimo gbi tonɔo gomo. ^{XVI} Nɛre Boko'ba ose gomo zi bo nima, iya te, "Donggɛri 'ba mi nyaka nime pili onyo ro do ngolo, ^{XVII} tine ngɛri 'ba 'do ti'di tikali wa ma laka ni ti wa ma kɛnyɛ nima kinza konyo de, odo konyo mi kada mo to nima yo na keddi kole ngi yaga."

^{XVIII} Tine nɛre Boko'ba iya te, "Ele de 'do bo nime koloma nge kutu ni te, medɛ mo'do lepi bo ma koriya ti bo 'do ko'do ndobo ti bo." ^{XIX} Kina Boko'ba kogba yayi di mi doayai ko'ba dokomali yeri pili ro gomo ti yali pili ko'de kako zi bilaka tonɛ 'do kongɔ odo bo ti kidɛki moyi mo ga ro wa'di. Go ko'du mo na moyi ame ga pili bo kidɛki wa naga nima timo ne na korɔ ngi ro moyi mo ga. ^{XX} Kina bo nima koyi moyi ngi do yali pili kpaki ti yeri pili. Tine ma koto mato mo te inza du ro lepi ma laka ame ngi 'do ko'do ndobo ti bo.

^{XXI} Tine na nɛre Boko'ba ki'di to'do ma kinza kiya kinda'ba bo tonɛ ngi. Kina odo bo nima ko'do 'deni tara tine na bo kogba komo liye mo ma koto di kpa yoki mo kololi potɔ mo teyi. ^{XXII} Kina bo ko'ba liye tonɛ bo kogba ne ro 'ja ko'de kako zi bo nima. ^{XXIII} Bo tonɛ iya te, "Ee, ame na 'deni ro

kilɔnba di mi kilɔnba ma, yida di mi yida roma, ti kidɛki moyi ni ro 'ja, romoyi ogba loko di ro botoni."

^{XXIV} Go ko'du mo na me 'do ko'bɔ 'deni zi botoni kedɛ kɛnyɛ di yoki 'bu ni ni ti moni, kari kodɔ'bo roni ti 'ja 'beni kina lijɛ kpaki riyɔ 'deni ro a koto.

^{XXV} Mi kada nima bo nima lijɛ ti 'ja mo nima kpaki ro go nbululu, tine ronni aya de.

III

Tako 'Ba Lende Kɛnyɛ

^I Murɛ na ro yeri ma kɛnyɛ kandi kebe yeri ma laki mato ga ame pili nɛre Boko'ba ko'ba ne. Bo ititi 'ja nima, iya te, "Boko'ba iya ngi ziye ro ma laka tegɛ kinza konyoke donggɛri 'ba mi nyaka nime de?"

^{II} 'Ja nima iya te, "Donggɛri 'ba mi nyaka nime pili dedɛ donyo, ^{III} tine ngɛri ma mi zana nyaka nime 'de Boko'ba iya te kinza donyo de, kina kinza dosa romo de gbi. Odo donyo dedɛ dolɛ."

^{IV} Murɛ iya zi 'ja nima, iya te, "Beti na, oleke de. ^V Boko'ba iya tara romoyi bo ikali odo konyoke komoye edi korɔ keddi ke gbi korɔ bo Boko'ba tara tikali wa ma laka ni ti wa ma kɛnyɛ."

^{VI} Kina odo 'ja nima kongɔ ngɛri tonɛ ngi ro akonyo ma laka, kinɛ mo gbi ro ma kele, kina gbi ro ngɛri ame kedɛ ki'di wa tikali lende tine, loko ite'de ma kana mo ngi konyo, kina loko ki'di mato gbi zi me'de ni konyo. ^{VII} Kina odo lijɛ konyo 'deni tine komonni odo ngi lijɛ ikali ma lijɛ kedɛ ro go nbululu. Kina lijɛ kuru mbili kɛlu ngi kutu'bo gonni.

^{VIII} Mi dokopiyari 'deni tine na lijɛ kuwo biro nɛre Boko'ba kedɛ kilɔngere kebe mi nyaka yayi. Kina lijɛ kusu donni ngi yaga di zi bo mi longgo ngɛri. ^{IX} Tine nɛre Boko'ba idɛki bo nima, iya te, "Eddi yala?"

^X Bo iya te, "Muwo biro yi di mi nyaka bine na ma ro tikere romoyi medɛ ro go nbululu kina me musu doma yaga di zyi."

^{XI} Boko'ba iya te, "Ye na kiya zi yi kya te eddi ro go nbululu? Donggɛri tonɛ mose gomo zi yi miya te kinza konyo de ne na konyo 'deni?"

^{XII} Bo nima iya te, "'Ja nime ki'di loko to bine ne loko i'di donggɛri nima 'deni zo monyo."

^{XIII} Kina nɛre Boko'ba kititi 'ja nima, iya te, "Wa'di na me ko'do te ne?"

'Ja nima iya te, "Murɛ na ku'bolu ma ki'di monyo."

Sono

^{XIV} Nɛre Boko'ba ilende zi murɛ, iya te, "Go ko'du nime ko'do ne ni 'deni ti sono di mi longgo yeri ma laki naga nime pili. Ti

kele 'bëyi ti do miyi. Ti konyo 'bëyi ro lupu mi kada 'ba loma 'bi pili. ^{XV} Mëdi mi'di ye ko'jike roye ti 'ja nime. Mi löngö kupö yi ti kö'bö ro ya ti 'bëni. Lijë ti kututu döyi kina ti kuyi kpëyi koga burutu lijë."

^{XVI} Tine Boko'ba iya zi 'ja nima, iya te, "Mëdi mi'di gomo ma löbu këdi ziyi mi löyö, kina ti köyö kole ngi ro ma kö'ö ti gomo. Tine pele tara ni gba 'biri to'doko më'dë yi. Kina bo ti këdi ro bo döyi."

^{XVII} Tine zi botoni mo bo iya te, "Ebe kuwö do 'ja 'bi ki'di konyo döngëri nime mose gomo ziyi, miya te, kinza konyo de ne. Go kö'du mo sönö ëdi 'deni mi yayi. Ti kö'do ndobo ti gomo ti'di yayi koja akonyo ziyi mi kada 'ba loma 'bi pili. ^{XVIII} Yayi ti koja kono ti wuru kina ti konyo döyilo 'ba yi mökö. ^{XIX} Ti kö'do ndobo ti tende 'ba röyi ti'di yayi koja akonyo ziyi nbö kömö mi kada 'bi kileki mi yayi nime kogba yi di yimo ne. Ni yayi na kina ti kileki gbi mi yayi."

Möyi Awa

^{XX} Bilaka nima ro Adama ne idëki möyi 'ja abo nima ro Awa, 'jo 'ba lende mo tégë "Ma didi," römöyi loko na ro ma 'ba bilaka lesi pili. ^{XXI} Kina nere Boko'ba kö'do kilaka ro bonjo zi Adama ni ti 'ja abo kusu gönni.

Toga Adama Ni

^{XXII} Tine nere Boko'ba omeri iya te, "Bilaka nime 'deni közo ze tikali wa ma laka ni ti ma kënyë. Ola bo de kpe bine kinza bo kari koja közi bo kite'de döngëri ma 'ba ti'di didi nima ra gbi konyo kinza ki'di bo koloma kö'bö ro nburuñburu." ^{XXIII} Kina bo koga Adama ni ngi yaga di mi nyaka 'ba Edene kari toro'do yayi ma tonë kogba bo di yimo ne. ^{XXIV} Bo oga bilaka nima yaga di mi nyaka nima yayi kina bo ki'di malayika 'ba toda bi kapa ma kari yibi gbi ti mbele ma köbö ro pa'do kö'bö tuyi kpëni kuñgungu do bi toko toda bi di ro ngëri 'ba ti'di didi nima.

IV

Kayina Ni Ti Abele

^I Adama ni inda'ba dönni ti 'ja abo Awa kina loko kömo köyö kole botoni. Loko iya te, "Mo'ja kole 'deni ti konyi 'ba Boko'ba." Kina loko kidëki möyi mo ngi ro Kayina, ame kiya te "Mo'ja 'deni." ^{II} Di pötö mo 'böwu na loko köyö löndö mo Abele. Tine Abele ro bo koda kamölö, Kayina 'ba bo ro bo korö'do nyaka.

^{III} Mi kada motö tine na Kayina kö'de wa 'ba mi nyaka abo ro kpa közi zi Boko'ba. ^{IV} Abele o'de 'ba bo ro kole kamölö abo ame ga ro do tapi ne, kumu kö'de bi ma lakalaka mo ga ro kpa közi zi Boko'ba. Kina Boko'ba ti mi këyi ro Abele kuti go

kpa közi ki'di mo, ^V tine ilagi yaga di ro Kayina ti kpa közi ki'di ma 'ba bo. Go kö'du mo na Kayina kënyi ngi ro 'diri koworo röni.

^{VI} Boko'ba iya te zi Kayina, "Wa'di na ni ro 'diri tara gomo? Wa'di na koworo röyi kulöwö tara gomo? ^{VII} Ma këdi kö'do ra laka dëne inza kuti göyi? Kina me do do kö'do de laka lende kënyë orö dönö 'deni ngi kpadöri 'bi, o'doko 'do ka'da yi ne tine ti ka'da bo ngi."

^{VIII} Kayina iya te zi bo löndö bo Abele, "Ako dari mi nyaka." Di mi nyaka yayi na Kayina kuyi kpëni ngi do löndö bo Abele kupö yaga.

^{IX} Boko'ba ititi bo, iya te, "Löndö yi Abele ëdi yala?"

Bo iya te, "Mikali de. Ma na ro mambilëni 'ba löndö ma mo?"

^X Boko'ba iya te, "Go wa'di na kö'do wa nime te? Biro 'ba roma löndö yi udu 'deni di mi yayi nbö kömö mbili ma közo biro ame këdi kudu 'do kopi do'kolo mo ne. ^{XI} Usönö yi 'deni di mi yayi nime kobe kpëni 'deni tuwë roma löndö yi di köziyi ne. ^{XII} Do korö'do pele inza koja wa kpe ziyi. Ti koloma ro bo kinza lijo tulë kebe mi döyayi."

^{XIII} Kayina iya zi Boko'ba, iya te, "Karama nime kodö döma ne 'deni ngi ro do kiteli mo'ba de 'do tombi mo. ^{XIV} Oga ma 'deni tone yaga di ro toro'do yayi, kina gbi 'deni yaga di kömöyi. Ma 'deni ro bo kinza lijo tulë kebe mi döyayi, boto motö ame kondoso tö ne ti kupö ma ngi."

^{XV} Boko'ba iya te, "Inza tara, do do boto mo kupö yi, mëdi modö karama ma do kiteli dömo nbö mi modömoriyö kpa do'kolo mo."

Kina Boko'ba kö'do kinë ro Kayina 'do kota gomo di zi boto ame kondoso timo ne di bi tupö mo. ^{XVI} Kina Kayina kënyi ngi kari yaga di kömo Boko'ba kari koloma mi döyayi motö kidëki ro "Tulë" kapa Edene ma kari yibi.

Kupö Kayina

^{XVII} Kayina ni inda'ba dönni ti 'ja abo di yayi na loko kömo köyö Enoka. Mi kada nima na Kayina kubö gawo koyi möyi kole abo Enoka dömo. ^{XVIII} Kina Enoka köyö Irada, Irada öyö Mëkuyëlë, Mëkuyëlë öyö Mëtusëla, Mëtusëla öyö Lemeke. ^{XIX} Tine Lemeke ogbe 'ja riyö ro Ada ni ti Zila. ^{XX} Ada öyö Yabala, bo na ro yi liñgi 'ba ya ma kinda'ba kabi 'ba yëri këdi koloma mi rö kilaka naga. ^{XXI} Möyi löndö bo ro Yubala, bo na ro yi liñgi 'ba ya ame ga ro bo komba tömo gbi ro bo tome more ne. ^{XXII} Zila öyö Tubalakayina, bo na ro bo kuku wa pili di mi 'bilëni ni ti yamo. Lëmi bo möyi mo ro Nama.

^{XXIII} Lemeke oba zi 'ja abo ga, iya te,
"Ada kpe ti Zila, uwōke dōma.

Ojeke mbili ye gō wa ma mēdi miya.
Mupō bilaka mōto 'deni gō to'do wētō
roma.

Mupō yōbi 'deni rōmōyi bo omba ma.
^{XXIV} Ne ɔdo topi dokolo Kayina kēdi ti
karama mī modōmoriyō,
dokolo 'ba Lemeke ti kēdi ngi kulōwō
mī konzi."

^{XXV} Di pōtō tōlē 'ba Abele nima Adama
ni inda'ba dōnni 'deni 'bōwu ti 'ja 'bēni,
kina loko kōyō kole ki'di mōyi mo rō Sete,
ame tēgē "Oja gōmo," rōmōyi loko iya te,
"Boko'ba oja gō kole mōto 'deni zō pōtō
Abele ame Kayina kupō ne." ^{XXVI} Kina Sete
kōyō kole ki'di mōyi mo rō Enosa. Mī kada
naga nima tine na 'jaa bilaka kisaki tīdēki
mōyi koto laka 'ba Boko'ba mī mōtu ko'do.

V

Kupō Adama

^I Kupō Adama ga na kōzo a nime te.

Mī kada ma Boko'ba ko'ba bilaka lesi,
bo o'ba lijē kōzo bo tara. ^{II} Bo o'ba lijē rō
botōni ni ma ti 'ja. Kina bo ko'do yēyi zinnī
kīdēki mōyi dōnni rō bilaka lesi.

^{III} Kina ɔdo Adama koloma 'deni ko'do
kōmo kōo kuluku riyō kōdo dōmo 'butē
mota (130) tine, bo ōyō kole gbī kōzo
kinē bo tara. Kina bo ki'di mōyi mo rō
Sete. ^{IV} Di pōtō tōyō Sete nime, Adama
oloma ko'do kōmo kōo 'bōwu kuluku 'butē
dōōmu dōokoto (800) bo kōyō kole botōni
mōto ga gbī ti yītōti. ^V Mī kada ma bo kēdi
kolē tine kōmo kōo 'ba loma abo 'deni pili
kuluku 'butē dōōmu dōomota kōdo dōmo
'butē mota (930).

^{VI} Kina ɔdo Sete koloma 'deni ko'do
kōmo kōo kuluku riyō kōdo dōmo muyi
(105) tine, na bo kōyō Enosa. ^{VII} Di pōtō
tōyō Enosa nime Sete oloma ko'do kōmo
kōo 'bōwu kuluku 'butē dōōmu dōokoto
kōdo dōmo modōmoriyō (807) bo kōyō kole
botōni mōto ga gbī ti yītōti. ^{VIII} Mī kada
ma bo kēdi kolē tine kōmo kōo 'ba loma
abo 'deni pili kuluku 'butē dōōmu dōomota
kōdo dōmo 'butē dōmoriyō (912).

^{IX} Kina ɔdo Enosa koloma 'deni ko'do
kōmo kōo kuluku kōto kōdo dōmo 'butē
sowō (90) tine, na bo kōyō Kenana. ^X Di
pōtō tōyō Kenana nime Enosa oloma ko'do
kōmo kōo 'bōwu kuluku 'butē dōōmu
dōokoto kōdo dōmo 'butē dōōmu (815) bo
kōyō kole botōni mōto ga gbī ti yītōti. ^{XI} Mī
kada ma bo kēdi kolē tine kōmo kōo 'ba
loma abo 'deni pili kuluku 'butē dōōmu
dōomota kōdo dōmo muyi (905).

^{XII} Kina ɔdo Kenana koloma 'deni ko'do
kōmo kōo kuluku kōto kōdo dōmo 'butē

riyō (70) tine, na bo kōyō Makalele.
^{XIII} Di pōtō tōyō Makalele nime Kenana
oloma 'bōwu ko'do kōmo kōo kuluku 'butē
dōōmu dōokoto kōdo dōmo 'butē sowō
(840) bo kōyō kole botōni mōto ga gbī ti
yītōti. ^{XIV} Mī kada ma bo kēdi kolē tine
kōmo kōo 'ba loma abo 'deni pili kuluku
'butē dōōmu dōomota kōdo dōmo 'butē
(910).

^{XV} Kina ɔdo Makalele koloma 'deni ko'do
kōmo kōo kuluku kōto kōdo dōmo 'butē
dōōmu (65) tine, na bo kōyō Yarada.
^{XVI} Di pōtō tōyō Yarada nime Makalele
oloma ko'do kōmo kōo 'bōwu kuluku 'butē
dōōmu dōokoto kōdo dōmo 'butē mota
(830) bo kōyō kole botōni mōto ga gbī ti
yītōti. ^{XVII} Mī kada ma bo kēdi kolē tine
kōmo kōo 'ba loma abo 'deni pili kuluku
'butē dōōmu dōmoriyō kōdo dōmo 'butē
sowō dōōmu (895).

^{XVIII} Kina ɔdo Yarada koloma 'deni ko'do
kōmo kōo kuluku mota kōdo dōmo 'butē
dōmoriyō (162) tine, na bo kōyō Enoka.
^{XIX} Di pōtō tōyō Enoka nime Yarada
oloma ko'do kōmo kōo 'bōwu kuluku 'butē
dōōmu dōokoto (800) bo kōyō kole botōni
mōto ga gbī ti yītōti. ^{XX} Mī kada ma bo
kēdi kolē tine kōmo kōo 'ba loma abo 'deni
pili kuluku 'butē dōōmu dōomosowō kōdo
dōmo 'butē dōmoriyō (962).

^{XXI} Kina ɔdo Enoka koloma 'deni ko'do
kōmo kōo kuluku kōto kōdo dōmo 'butē
dōōmu (65) tine, na bo kōyō Metosela.
^{XXII} Di pōtō tōyō Metosela nime Enoka
ō'bō nduwē mī rō kōdo'bo ti Boko'ba n̄bō
kōmo kōo kuluku modōokoto (300), kina
bo kōyō kole botōni mōto ga gbī ti yītōti.
^{XXIII} Kada 'ba loma 'ba Enoka pili kōmo
kōo kuluku modōmoriyō kōdo dōmo 'butē
dōōmu (365). ^{XXIV} Bo oloma kō'bō mī rō
kōdo'bo ti Boko'ba, kina tine bo ari kinda
dē kpe bo ōlu ngi liwo rōmōyi Boko'ba
ogba bo 'deni.

^{XXV} Kina ɔdo Metosela koloma 'deni
ko'do kōmo kōo kuluku mota kōdo dōmo
'butē mota dōōmu dōmoriyō (187) tine,
na bo kōyō Lemeke. ^{XXVI} Di pōtō
tōyō Lemeke nime Metosela oloma ko'do
kōmo kōo 'bōwu kuluku 'butē dōōmu
kōdo dōmo 'butē mota dōmoriyō (782)
bo kōyō kole botōni mōto ga gbī ti
yītōti. ^{XXVII} Mī kada ma bo kēdi kolē tine
kōmo kōo 'ba loma abo 'deni pili kuluku
'butē dōōmu dōomosowō kōdo dōmo 'butē
dōōmu dōomosowō (969).

^{XXVIII} Kina ɔdo Lemeke koloma 'deni
ko'do kōmo kōo kuluku mota kōdo dōmo
'butē mota dōmoriyō (182) tine, na bo
kōyō kole. ^{XXIX} Kina bo ki'di mōyi mo
rō Nowa, ame kiya te "Konyi," rōmōyi
bo iya te, "Kole nime ti ko'de konyi zize
di mī gomō 'ba ndōbo ze ga ame dēdi

do'do mi yayi nime Boko'ba kusönö 'deni ne." ^{XXX} Di pötö töyö Nowa nime Lemeke oloma ko'do kómó kóó 'böwu kuluku 'buté dákóto kódo dómo 'buté sowó döömu (595) bo köyö kole botóni móto ga gbí ti yitótí. ^{XXXI} Mí kada ma bo kédí kolé tine kómó kóó 'ba loma abo 'deni pili kuluku 'buté döömu kódo dómo 'buté riyó döömu dómoriyó (777).

^{XXXII} Kina ódo Nowa koloma 'deni ko'do kómó kóó kuluku 'buté (500) tine, na bo köyö kole mota ró Seme ni ti Ama ti Yepete.

VI

Kada 'Ba Loma

^I Kina ódo bilaka lesi kara 'deni mi døyayi köyö yitótí tine, ^{II} kole ame ga ró 'ba Boko'ba ne ongo yitótí 'ba bilaka lesi ele ngí ró mbémbé, kina lijé kako kigeli ma kele mo ga ró 'ja zinni. ^{III} Gó kó'du mo na Boko'ba kiya te, "Minza mola didi ma kpe koloma ró nburunburu mi bilaka, lijé yida ró 'ba døyayi na. Kada 'ba loma 'benni ti koró nge kuluku riyó kódo dómo 'buté riyó (120)."

^{IV} Mí kada naga nima kina gbí di pötö mo kolowani 'ba bilaka móto ga oloma mi døyayi, lijé na ró kupó köyö 'ba kole 'ba Boko'ba ga ma ti yitótí 'ba bilaka lesi. Lijé na koloma ró gongga ma do kilébi mi kada ma molo tóné ga.

^V Kina ódo Boko'ba konjo lende kényé kirasi 'ba bilaka 'deni ngí ró mbémbé mi døyayi tine, meri 'ba mi bilaka kó'bó ngí ró ma kólu kote kada pili, ^{VI} bo ti meri go ame bo ko'ba bilaka ka le ndenji ki'di mi døyayi ne. Kó'du mo ó'ó nbó kódo dóki'di bo ^{VII} kina bo kiya te, "Médi mote do bilaka naga nime mo'ba ne yaga di mi døyayi nime, kpaki ti dokomali yéri ti wa ma titi ti ma kédí kele kebe mi døyayi béri naga ti yali pili. Ma ti meri go ame mo'ba lijé ka le ndenji."

^{VIII} Tine Boko'ba ti mi kéyi ró Nowa.

Nowa

^{IX-X} Ame na ró lende 'ba Nowa. Kole abo ga mota ró Seme ni ti Ama ti Yepete. Nowa na ró bo lende laka ame nge koto kpóki di mi löngö bilaka 'ba mi kada naga nima kinza lende kirasi móto. Bo ó'bó nduwé mi ró kódo'bo ti Boko'ba. ^{XI} Tine ya ma laki pili lende kényé mo ga idari 'deni kómó Boko'ba, kózi kasi ko'do 'benni ogba mi døyayi 'deni ngí kpaki ti róni. ^{XII} Boko'ba ongo døyayi irasi róni 'deni ti lende kényé, rómöyí loma 'ba bilaka 'ba døyayi pili 'deni ngí ró ma kényé.

^{XIII} Kina Boko'ba kilende zi Nowa, iya te, "Mo'doko 'deni tote do kupó bilaka lesi pili yaga, rómöyí kózi kasi ko'do 'benni ogba mi døyayi 'deni. Gó kó'du mo médi

mote dönni kpaki yaga ti døyayi. ^{XIV} O'do sorope ma löbu ziyi di mi ngéri ma kandi. Oke mi ró mo ga kolo yimo ti zibiti gbí kebe gómo yaga. ^{XV} Sorope mo nima o'do kózo a nime te. Gó ma kakpa mo i'di kédí dákómó kumógu kuluku riyó kódo dómo 'buté mota döömota (133). Gómo ma kó'bó mo i'di kédí dákómó kumógu 'buté riyó dómoriyó. Tiyóbu ma kari tóro mo i'di kédí dákómó kumógu 'buté döömota. ^{XVI} Ubó dómo kola bi gböngö mbowa mi löngö do ma tóro mo. O'do kpadóri mo kebe yóki mo. Oke mi ró ma kalo mo bi mota ró do kudó'du.

^{XVII} Médi mi'di mini koso døyayi kote do wa ma ti didi yimo naga nime døyayi béri bine ne pili yaga. Wa 'ba mi døyayi nime pili kolé yaga. ^{XVIII} Tine médi mo'do pori löngö ze tiyi. Ni 'do kéki mi sorope ti 'ja 'bi ti kole 'bi ga ti 'ja 'ba kole 'bi ga. ^{XIX-XX} Ogba dokomali wa ma ti didi yimo naga nime me ró riyóriyó tiyi mi sorope go lijé kómó. Ogba dokomali yali pili ti yéri mo ga ti wa ma titi ti ma kédí kele kebe béri mi døyayi naga. Ogba botóni mo koto ti 'ja mo teyi. Dokomali wa naga nime pili ró riyóriyó i'di kéki koto tiyi mi sorope go lijé kómó. ^{XXI} Ogba dokomali akonyo pili kikeki mi sorope ziyi gbí zinni."

^{XXII} Kina Nowa ko'do ngí pili kózo wa ma Boko'ba kose gómo zi bo.

VII

Mini Koso

^I Kina Boko'ba kilende zi Nowa, iya te, "Éki mi sorope ti bilaka 'bi ga pili, rómöyí monjo 'deni mi na nge koto kpóki ró ma laka di mi löngö bilaka pili 'ba døyayi nime. ^{II} Ogba di mi dokomali yéri ma kópo ró akumu naga nime modómoriyó pili ró riyóriyó, botóni mo koto ti 'ja mo teyi. Tine ma kinza ró ma kópo ró akumu naga ogba botóni mo koto ti 'ja mo teyi pili di mi dokomali lijé nima ró gómo. ^{III} Kina ogba di mi dokomali yali pili gbí modómoriyó ró riyóriyó 'do lijé nima pili kómó ró do kupó mi døyayi. ^{IV} Di pötö tö'dó do modómoriyó kisaki di mi kada nime tone médi mi'di tóro ka'di mi døyayi kote kada kote koróndo nbó tö'dó mo do 'buté sowó. Wa ma ti didi yimo naga nime pili mo'ba mi døyayi nime bine ne médi mote domo yaga di mi døyayi." ^V Kina Nowa ko'do ngí pili kózo wa ma Boko'ba kose gómo zi bo.

^{VI} Mí kada nima mini koso kako døyayi ne, kómó kóó 'ba loma 'ba Nowa 'deni kuluku 'buté dómoriyó (600). ^{VII} Kina Nowa ni ti 'ja abo ti kole abo ga kpaki ti 'ja 'ba kole abo ga kéki ngí mi sorope tómo di zi mini koso nima. ^{VIII-IX} Tine dokomali yéri

ma kɔpɔ rɔ akumu naga kpaki ti ma kinza rɔ ma kɔpɔ naga ti yali ni pili, dɔkomali wa naga nime ɛki pili mi sorope rɔ riɔriyɔ, botɔni mo kɔtɔ ti 'ja mo teyi kɔzɔ wa ma Bɔko'ba kose gɔmo zi Nowa. ^X Di pɔtɔ tɔ'dɔ dɔ modɔmoriyɔ tine na mini koso kako ngi dɔyayi.

^{XI} Mi kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butɛ dɔmoriyɔ (600) 'ba loma 'ba Nowa mi tɔ'dɔ dɔ 'butɛ dɔɔmu dɔmoriyɔ 'ba nyepe ma mi riɔyɔ tine na kɔmɔ mini lɔbu ame ga pili biɔi yayi bɛri ne kulɔmɔ ngi yaga, bi gbɔngɔ 'ba mitɔrɔ pili urɔgɔ rɔnni ngi yaga, ^{XII} tɔrɔ kinda'ba ta'di mi dɔyayi kote kada kote korɔndo ɳbɔ tɔ'dɔ mo dɔ 'butɛ sowo. ^{XIII} Mi kada kɔtɔ mo nima na Nowa ni kɛki ngi mi sorope ti 'ja abo ti kole mota abo ga, Seme ni ti Ama ti Yepete ti 'ja 'benni ga kpaki mota. ^{XIV} Dɔkomali yɛri 'ba liɳɔ pili ti 'ba mɔkɔ ti wa ma titi ti ma kɛdi kele kebe mi dɔyayi bɛri naga kpaki ti yali mo ga ɛki kɔtɔ tinni mi sorope. ^{XV-XVI} Wa ame ga pili ti didi yimo ne me rɔ riɔriyɔ, botɔni mo kɔtɔ ti 'ja mo teyi di mi dɔkomali mo ga pili rɔ gɔmo ako zi Nowa kɛki kɔtɔ mi sorope ti bo kɔzɔ wa ma Bɔko'ba kose gɔmo zi bo. Kina Bɔko'ba kurɔgɔ kpadɔri 'ba sorope ngi teyi.

^{XVII} Mini nima oso ɳbɔ tɔ'dɔ mo dɔ 'butɛ sowo mi dɔyayi, kina koso ngi kombi sorope kiyɔkɔ tɔrɔ. ^{XVIII} Mini ozoli rɔni ngi kalo rɔ ma kɛnyɛ kina sorope kiyɔkɔ ngi koloma tilingere kebe dɔ mini. ^{XIX} Tine na kozoli rɔni ngi rɔ mbɛmbɛ dɔ dɔyayi kalo kindiyɔ dɔ dɔku ma lɔbu 'ba dɔliɳɔ naga nime pili. ^{XX} Kina koto ngi nduwɛ tozoli rɔni ɳbɔ kalo kindiyɔ dɔ dɔku ma lɔbu naga dɔkɔmɔ kumɔgu modɔmoriyɔ. ^{XXI-XXII} Tine dɔkomali wa ame ga pili mi dɔyayi ti didi yimo ne ɔlɛ 'deni kote, dɔkomali yali pili ti yɛri mo ga kpaki ti bilaka lesi. Wa ame ga pili mi dɔyayi ti tawo yimo ne ɔlɛ kote dɔnni me yaga. ^{XXIII} ɳere Bɔko'ba ote dɔ wa 'ba mi dɔyayi nime ame ga pili ti didi yimo ne me yaga, bilaka lesi kpaki ti dɔkomali yɛri pili ti wa ma titi ma kɛdi kele kebe mi dɔyayi bɛri naga ti yali mo ga, bo ote dɔmo pili yaga di mi dɔyayi. Nowa na ɳge kɔmɔ ti ya ame ga ti bo mi sorope yayi ne.

^{XXIV} Mini nima ɔ'bɔ rɔ ma koso dɔ dɔyayi ɳbɔ tɔ'dɔ mo dɔ kuluku mota (150).

VIII

Tulɔku 'Ba Mini Koso

^I Tine Bɔko'ba ɛdi nduwɛ komeri Nowa ni ti dɔkomali yɛri 'ba mɔkɔ kpaki ti 'ba liɳɔ ame ga ti bo mi sorope yayi ne. Kina Bɔko'ba ki'di lili ma kembe koloma tome mi dɔyayi, na mini ki'di ngi tulɔku. ^{II} Kɔmɔ mini lɔbu ame ga biɔi yayi kpaki

ti bi gbɔngɔ 'ba mitɔrɔ urɔgɔ rɔnni ngi teyi, kina tɔrɔ ma kɛdi ka'di koya ngi yaga. ^{III} Kina mini koloma ngi nduwɛ toto kari bɛri di mi dɔyayi. Di pɔtɔ tɔ'dɔ dɔ kuluku mota (150) tine mini ota 'deni.

^{IV} Mi tɔ'dɔ dɔ 'butɛ dɔɔmu dɔmoriyɔ 'ba nyepe ma modɔmoriyɔ na sorope kari kikiɛti rɔni dɔ dɔku lɔbu 'ba Ararata. ^V Kina mini koloma ngi nduwɛ rɔ toto ɳbɔ kɔmɔ mi nyepe ma 'butɛ. Mi tɔ'dɔ ma dɔndende 'ba nyepe 'butɛ tine na dɔ dɔku ma lɔbu naga kinda yaga.

^{VI} Di pɔtɔ tɔ'dɔ dɔ 'butɛ sowo na Nowa kurɔgɔ bi gbɔngɔ 'ba sorope ma tɔnɛ bo ko'do ne ^{VII} kina bo koja gora kari yaga. Tine gora ari kɔ'bɔ ɛ'bɛni ngi nduwɛ tɔpu kebe bi tɔ tone ga yayi ɳbɔ mini kulɔku kote di dɔyayi. ^{VIII} Kina Nowa koja matukpuru 'bɔwu kari tonɔgo mo ɔdɔ mini ota 'deni kote di dɔyayi. ^{IX} Tine matukpuru ari ko'ja bi mɔtɔ dɛ ame go ki'di ndini teyi. Kina matukpuru kileki ngi kari zi bo mi sorope rɔmɔyi mini ɛdi ɳba mi dɔyayi pili. Nowa oja kɔzi bo go matukpuru koto kileki mi sorope gɔni yayi. ^X Bo oloma ko'do tɔ'dɔ 'bɔwu dɔ modɔmoriyɔ na bo kileki koja matukpuru 'bɔwu kari yaga. ^{XI} Mi dɔkɔpiyari 'deni tine na matukpuru kuyi dɔni kileki kako zi bo mi sorope yayi ti mbili 'jɔwu ma kunzi kpɛni. Go kɔ'du mo na Nowa kikali ngi mini ulɔku 'deni kote di dɔ dɔyayi. ^{XII} Bo oloma ko'do tɔ'dɔ 'bɔwu dɔ modɔmoriyɔ na bo koja matukpuru 'bɔwu kari yaga. Ama tine matukpuru uyɛ dɔni dɛ kpe kileki kako zi bo mi sorope.

^{XIII} Mi kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butɛ dɔmoriyɔ kɔdɔ dɔmo kɔtɔ (601) 'ba loma 'ba Nowa, mi tɔ'dɔ ma dɔndende 'ba nyepe ma dɔgba tine mini ulɔku 'deni yaga di dɔ dɔyayi. Kina Nowa kunyɛ dɔ sorope konɔgo bi kari yaga tine, bo o'ja dɔyayi kɛlɛ 'deni. ^{XIV} Mi tɔ'dɔ dɔ 'butɛ riɔyɔ dɔɔmu dɔmoriyɔ 'ba nyepe ma mi riɔyɔ tine, dɔyayi ɛlɛ 'deni kututu yaga. ^{XV} Kina Bɔko'ba kilende zi Nowa, iya te, ^{XVI} "ɔdɔ yaga di mi sorope ti 'ja 'bi ti kole 'bi ga ti 'ja 'ba kole 'bi ga. ^{XVII} Oja dɔkomali yali naga nima ti yɛri mo ga pili ti wa ma titi ti ma kɛdi kele kebe mi dɔyayi bɛri naga nima tiyi mi sorope yayi ne kɔdɔ yaga 'dɔ liɳɛ kari kara konzi kogba mi dɔyayi."

^{XVIII} Kina Nowa kɔdɔ yaga di mi sorope ti 'ja abo ti kole abo ga ti 'ja 'ba kole abo ga. ^{XIX} Dɔkomali wa ame ga kɛdi kilingere kebe mi dɔyayi ne, yɛri pili rɔ gɔmo kpaki ti wa ma titi ti ma kɛdi kele kebe mi dɔyayi bɛri naga ti yali pili ɔlɔ pili yaga di mi sorope go kinɛ mo ga ma gege.

Akumu 'Ba Nowa

^{XX} Kina Nowa ko'ba bi 'ba akumu zi Bɔko'ba na bo kogba rɔ kotokɔtɔ di mi

dokomali yēri ma kōpō rō akumu naga nima gbi ti yali mo ga kōnra rō akumu zi Boko'ba. ^{XXI} Kina ɔdō Boko'ba kumē tato kele mo 'deni tine, bo iya ti mī bo, kiya te, "A mōto minza musōnō yayi kpe gō lende kō'dō 'ba bilaka, rōmōyī meri 'ba mī bilaka lesi rō 'ba kō'du kēnyē kisaki mōlo rō dō kole titi. A mōto minza mote dō wa pili 'ba dōyayi kpe kōzō ame mo'dō gīri nime ne. ^{XXII} Dōyayi ti koloma nduwē kō'bō ti kada 'ba tidiyē wa gbi ti kada 'ba tumu mo, kada 'ba bi kēyī gbi ti bi kututu, yē'bu gbi ti lowa kina kada gbi ti korōndō."

IX

Lōmu 'Ba Boko'ba

^I Kina Boko'ba kō'dō yēyī zi Nowa ni ti kole abo ga, iya te, "Arake konzi kogba mī dōyayi. ^{II} Dōkomali yēri 'ba mī dōyayi pili ti yali mo ga kpaki ti wa ma titi ti ma kēdī kele kebe mī dōyayi bēri naga ti kenze 'ba mī mini ti kō'bō rō ma kere ye. Mi'di lījē pili 'deni kōmō kōziye. ^{III} Mi'di lījē 'deni kpaki ti mbili wa ma kunzi naga nime ziye rō akonyo tonyo mo. ^{IV} Wa ma ŋge 'dō konyoke dē na rō yida ame gba ti roma mo rōmo ne. Mota gomo rōmōyī didi ēdī mī roma. ^V Dō bilaka mo koja didi 'ba lēpi nī, mēdī modō karama mo dō bō mo. Kuruku ame ga pili koja didi 'ba bilaka mēdī modō karama mo dōmo rō tōlē. ^{VI} Boto ame kupō bilaka lesi lēpi nī, ti bilaka mōto kupō bo gbi tara. Ma Boko'ba mo'ba bilaka 'deni gō kinē ma 'ba Boko'ba. ^{VII} Kina arake ti konzi kogba mī dōyayi nime pili."

^{VIII} Boko'ba ilende gbi zi Nowa ni ti kole abo ga, iya te, ^{IX} "Mēdī 'deni mo'dō lōmu ma mī lōngō ze tiye kpaki ti kupō ye ga ma di pōtō ye, ^X kina gbi ti dōkomali wa ma ti didi yīmo, dōkomali yali pili ti yēri mo ga 'ba liņo ti 'ba mōkō pili rō gōnnī, dōkomali wa konzi naga nime kōdō yaga di mī sorope koto tīyī ne. ^{XI} Mo'dō lōmu 'deni mī lōngō ze tiye a mōto minza mote dō wa ma ti didi yīmo naga nime kpe ti mini koso. A mōto rō mini koso inza kako kpe kote dō dōyayi yaga. ^{XII} Mēdī mi'di akileme 'ba lōmu ma ŋburuņburu mo nime mo'dō mī lōngō ze tiye kpaki ti dōkomali wa ma ti didi yīmo naga nime nduwē kala gō kupō ma di yī'bōwu naga, ^{XIII} ti muruwō kanya ma azumulī mītorō rō kinē 'ba pōri ma, ma ti dōyayi. ^{XIV} Dōo kiya te mi'di pōli kutu'bō dō dōyayi na kanya nime kilēme rōnī 'deni yīmo, ^{XV} mēdī mōmeri lōmu ma nime mo'dō 'deni tiye kpaki ti dōkomali wa ma ti didi yīmo naga nime ne ŋgi. Kina a mōto rō mini koso inza kpe kako kote dō wa ma ti didi yīmo naga nime yaga. ^{XVI} Dōo azumulī ma kōdō 'deni kilēme rōnī mī pōli mēdī mōmeri lōmu ma ŋburuņburu

ma nime mo'dō 'deni mī lōngō ze ma ti dōkomali wa ma ti didi yīmo naga nime mī dōyayi pili ne ŋgi. ^{XVII} Ame na rō kinē lōmu ma mo'dō 'deni mī lōngō ze ma ti dōkomali wa ma ti didi yīmo pili."

Nowa Ni Ti Kole Abo Ga

^{XVIII} Kole 'ba Nowa ame ga kōdō ti bo yaga di mī sorope na rō Seme ni ti Ama ti Yepete. Kole 'ba Ama na rō Kanana. ^{XIX} Kole mota 'ba Nowa naga nime lījē na rō yī liņgi 'ba bilaka 'ba dōyayi nime pili.

^{XX} Nowa rō bō korō'dō nyaka, kina bo kidiyē mōwō kēdī kō'dō rō layi naga. ^{XXI} Mī kada mōto na bo kuwē layi mo ŋgi kupō bo kō'dō rō gō ŋbululu mī rō kilaka abo. ^{XXII} Ama 'bu 'ba Kanana ako kō'ja 'bu nī rō gō ŋbululu, kina bo kari kiyōyō gōmo zi lōndō bo ma riyō naga nima. ^{XXIII} Kina Seme ni ti Yepete kogba bōngō ŋgi kuruwō dōpora lījē kari ti gōnnī kutu'bō dō sari 'ba rō 'bu nni, ti kōmōnni rō ma kuyī mōkō kinza lījē kō'ja ra.

^{XXIV} Kina ɔdō Nowa kindiņi 'deni di pōtō layi abo kikali wa ma kole abo ma titi kō'dō zi bo tine, ^{XXV} bo iya te, "Sōnō kēdī dō Kanana. Bo ti kō'bō rō atōli zi lōndō bo ga."

^{XXVI} Bo ileki gbi kiya te, "Akilēlu kēdī zi Boko'ba ma kōngō gō Seme. Kanana ti koloma rō atōli zi Seme. ^{XXVII} Boko'ba ki'di Yepete kara, kupō bo ga ti koloma ti bilaka 'ba Seme ga. Kanana ti koloma rō atōli zi bo."

^{XXVIII} Di pōtō mini koso nima Nowa oloma kō'dō kōmō kōzō 'bōwu kuluku modōmoriyō (350). ^{XXIX} Mī kada ma bo kēdī kōlē tine kōmō kōzō abo 'deni pili kuluku 'butē dōōmu dōmosowō (950).

X

Kupō Nowa

^I Ame na rō kupō kole 'ba Nowa ga ma lījē Seme ni ti Ama ti Yepete kōyō di pōtō mini koso.

^{II} Kole ma 'ba Yepete ga na rō Gomere ni ti Magogo ti Madayi ti Yawana ti Tubala ti Maseke ti Tirasa. ^{III} Kole ma 'ba Gomere ga na rō Asekenaza ni ti Ripata ti Togaruma. ^{IV} Kole ma 'ba Yawana ga na rō Elisa ni ti Sepaniya ti Kupuriyō ti Rodo. ^V Ya naga nime lījē na rō yī liņgi 'ba ya ma koloma dō kpa yōpō gbi mī dōōtu naga. Ame na rō kupō Yepete ga mī kpa goli mo ga ma koloma mī dōliņo 'bēnni ga ma gege kilende kpēnni ga pili rō 'beri'beri.

^{VI} Kole ma 'ba Ama ga na rō Kusa ni ti Ezipeto ti Libiya ti Kanana. ^{VII} Kole ma 'ba Kusa ga na rō Seyiba ni ti Awila ti Sabeta ti Rama ti Sabeteka. Kole ma 'ba Rama ga na rō Seba ni ti Dedana. ^{VIII} Kusa ari kōyō Nimoroda, ame bo na koloma dōgba rō bō

tigo wa ka'da yayi mi doyayi nime. ^{IX}Bo na koloma ro riri ma do kiteli komo Boko'ba tupo yeri. Go ko'du mo na 'do keddi kiya te, "Kozo Nimoroda ro riri ma do kiteli komo Boko'ba bi tupo yeri." ^XKpa yayi abo na kisaki di Babele kala Ereke kebe Akada pili mi doyayi 'ba Babele. ^{XI}Di mi doyayi nima yayi na bo kari Asura kari kubogawo 'ba Nineweweni ti Robotayira ti Kala ^{XII}ti Resene mi longgo Nineweni ti gawo lobu 'ba Kala.

^{XIII}Ezipeto na koyo kupo bilaka naga nima kideki ro Ludiya ni ti Anama ti Laba ti Napetuma ^{XIV}ti Paterusa ti Kasulu ti Kureti ame kupo bilaka 'ba Pilisitiya kodo kako di teyi ne.

^{XV}Kole ma dondende 'ba Kanana ga na ro Sidona ni ti Ete. ^{XVI}Kanana na gbi koyo kupo bilaka naga nima kideki ro Yebusa ni ti Amora ti Girigasa ^{XVII}ti Iwa ti Aruka ti Sina ^{XVIII}ti Aruwa ti Zemara ti Amata. Kupo Kanana naga nime pili iyeyi ronni ro gege ^{XX}kina do maga 'ba e'be Kanana kala ngi di Sidona nbokomo Gerara ngosi ngila Gaza di kapa ma kari do ro'o. Tine kapa ma kari yibi ala nboko kebe Sodomoni ti Gomora ti Adoma ti Zeboyimo nbokomo ngosi ngila Lasa. ^{XX}Ame na ro kupo Ama ga mi kpa goli mo ga ma koloma mi dolingo 'benni ga ma gege kilende kpenni ga pili ro 'beriberi.

^{XXI}Seme bo londö 'ba Yepete ni ma lobu na koyo kupo bilaka pili ame kideki ro Ebere ne. ^{XXII}Kole ma 'ba Seme ga na ro Elama ni ti Asura ti Arupakasada ti Ludu ti Arama. ^{XXIII}Kole ma 'ba Arama ga na ro Uzu ni ti Ulu ti Getere ti Mesa. ^{XXIV}Kole ma 'ba Arupakasada na ro Sela, kina Sela koyo Ebere. ^{XXV}Ebere oyö kole riyö, moyi ma koto ro Pelege, ame kiya te "Ro koza," romoyi mi kada abo na bilaka 'ba doyayi koza minni. Moyi londö bo na ro Yekotana. ^{XXVI}Kole 'ba Yekotana ga na ro Alimodada ni ti Selepa ti Azalamaweta ti Jera ^{XXVII}ti Adorama ti Uzala ti Dikala ^{XXVIII}ti Obala ti Abimayeleti Seba ^{XXIX}ti Opira ti Awila ti Jobaba. Ya naga nime pili ro kupo Yekotana ga. ^{XXX}Doyayi ma lijje koloma teyi na kala nbö di Mesa komo Separami doyayi kurungu ma kileki kapa kari yibi. ^{XXXI}Ame na ro kupo Seme ga mi kpa goli mo ga ma koloma mi dolingo 'benni ga ma gege kilende kpenni ga pili ro 'beriberi.

^{XXXII}Ya naga nime na ro kupo kole 'ba Nowa ga mi kpa goli mo ga ma gege pili go yi lingi mo ga. Kupo lijje na me kiyeyi ronni mi doyayi di potö mini koso ro bilaka 'ba dolingo nime pili.

XI

Babele

^IMa dogba tonö bine bilaka 'ba dolingo nime pili ilende kpa nge koto, mi 'bö 'ba lende mo ga inza ro 'beriberi. ^{II}Kina odo bilaka lesi koloma 'deni ro tilaki kebe yibi tine, lijje ari komo mi bi pepeli mi doyayi 'ba Babele kina lijje koloma ngi yayi. ^{III}Tine lijje ilende ro go ronni, iya te, "Ako do'bake to'bu go donmake kele kandi."

Kina lijje ko'ba to'bu ngi tine zibiti na ro wa 'ba 'do tora komo mo timo. ^{IV}Lijje iya te, "Ako do'bake gawo zize gbi ti teli ndende ma kakpa nbö kota mitoro 'do ki'di moyi ze kilibi kinza dita'bake ra kote mi doyayi pili."

^VKina Boko'ba kako beri tongo gawo ti teli ndende nima bilaka naga nima ko'ba ne. ^{VI}Na bo kiya ti mi bo, kiya te, "Ya naga nima lijje pili ro bilaka koto, kina lijje ilende kpa ngi nge koto. Ame na 'deni ro tisaki 'ba wa ma lijje keddi ko'do kada moto. A moto ame lijje ko'doko to'do mo inza konya donni kpe. ^{VII}Ako dari beri tudölo mi kpenni yaga kinza lijje kuwo mi lende kiya 'benni ga ra kpe ro go ronni."

^{VIII}Kina Boko'ba kiyeyi lijje ngi di yayi kita'ba kote mi doyayi nime pili lijje kola to'ba gawo tonö. ^{IX}Go ko'du mo na kideki moyi mo ro Babele, ame kiya te "Kudölo," romoyi di yayi na Boko'ba kudölo mi kpa bilaka 'ba doyayi nime pili, kina di yayi na gbi bo kiyeyi lijje kita'ba kote mi doyayi nime ne.

Kupo Seme

^XAme na ro kupo Seme ga. Kina odo Seme koloma 'deni ko'do komo koo kuluku riyö (100) tine, na bo koyo Arupakasada. Ama na 'deni ro riyö 'ba koo ma di potö mini koso. ^{XI}Di potö toyö Arupakasada nime bo oloma 'böwu ko'do komo koo kuluku 'buté (500) bo koyo kole botoni moto ga gbi ti yitöti.

^{XII}Kina odo Arupakasada koloma 'deni ko'do komo koo 'buté mota döomu tine, na bo koyo Sela. ^{XIII}Di potö toyö Sela nime Arupakasada oloma 'böwu ko'do komo koo kuluku modomota kodo domo mota (403) bo koyo kole botoni moto ga gbi ti yitöti.

^{XIV}Kina odo Sela koloma 'deni ko'do komo koo 'buté mota tine, na bo koyo Ebere. ^{XV}Di potö toyö Ebere nime Sela oloma 'böwu ko'do komo koo kuluku modomota kodo domo mota (403) bo koyo kole botoni moto ga gbi ti yitöti.

^{XVI}Kina odo Ebere koloma 'deni ko'do komo koo 'buté mota domosowö tine, na bo koyo Pelege. ^{XVII}Di potö toyö Pelege nime Ebere oloma 'böwu ko'do komo koo kuluku modomota kodo domo 'buté mota (430) bo koyo kole botoni moto ga gbi ti yitöti.

^{XVIII} Kina ɔɔ Pelege koloma 'deni ko'do kɔmɔ kɔɔ 'butɛ mota tine, na bo kɔyɔ Ru. ^{XIX} Di pɔtɔ tɔyɔ Ru nime Pelege oloma 'bɔwu ko'do kɔmɔ kɔɔ kuluku sowɔ kɔɔɔ dɔmo modɔmosowɔ (209) bo kɔyɔ kole bɔtɔni mɔtɔ ga gbɛ ti yitɔti.

^{XX} Kina ɔɔ Ru koloma 'deni ko'do kɔmɔ kɔɔ 'butɛ mota dɔmoriyɔ tine, na bo kɔyɔ Seruga. ^{XXI} Di pɔtɔ tɔyɔ Seruga nime Ru oloma 'bɔwu ko'do kɔmɔ kɔɔ kuluku sowɔ kɔɔɔ dɔmo modɔmoriyɔ (207) bo kɔyɔ kole bɔtɔni mɔtɔ ga gbɛ ti yitɔti.

^{XXII} Kina ɔɔ Seruga koloma 'deni ko'do kɔmɔ kɔɔ 'butɛ mota tine, na bo kɔyɔ Nawura. ^{XXIII} Di pɔtɔ tɔyɔ Nawura nime Seruga oloma 'bɔwu ko'do kɔmɔ kɔɔ kuluku sowɔ (200) bo kɔyɔ kole bɔtɔni mɔtɔ ga gbɛ ti yitɔti.

^{XXIV} Kina ɔɔ Nawura koloma 'deni ko'do kɔmɔ kɔɔ 'butɛ riyɔ dɔɔmu dɔmosowɔ tine, na bo kɔyɔ Tera. ^{XXV} Di pɔtɔ tɔyɔ Tera nime Nawura oloma 'bɔwu ko'do kɔmɔ kɔɔ kuluku riyɔ kɔɔɔ dɔmo 'butɛ dɔɔmu dɔmosowɔ (119) bo kɔyɔ kole bɔtɔni mɔtɔ ga gbɛ ti yitɔti.

^{XXVI} Kina ɔɔ Tera koloma 'deni ko'do kɔmɔ kɔɔ kuluku kɔtɔ kɔɔɔ dɔmo 'butɛ riyɔ (70) tine, na bo kɔyɔ Abarama ni ti Nawura ti Arana.

Kupɔ Tera

^{XXVII} Ame na rɔ kupɔ Tera ga. Kole abo ga na rɔ Abarama ni ti Nawura ti Arana. Kole ma 'ba Arana na rɔ Lɔtɔ. ^{XXVIII} Arana ɔlɛ di mi gawo 'bɛnni Ura mi dɔyayi 'ba Babele gba kota 'bu nni kɛdi ti kɔmɔni. ^{XXIX} Abarama ogbe Sarayi, tine Nawura ogbe 'ba bo rɔ Mileka nyiti 'ba Arana. Kole 'ba Arana mɔtɔ na gbɛ rɔ Yiseka. ^{XXX} Tine lɔyɔ i'di rɔni dɛ zi Sarayi lɔko ɔɔ gbo ngi rɔ kɔtɔ.

^{XXXI} Tera ogba kole abo Abarama ni ti kole 'ba kole abo Lɔtɔ kole 'ba Arana ti Sarayi 'ja 'ba kole abo Abarama kɛnyi tinni di Ura di mi dɔyayi 'ba Babele tari mi dɔyayi 'ba Kanana. Tine lijɛ ari kɔmɔ Arana na lijɛ koloma ngi kileke bina. ^{XXXII} Tera ari kɔlɛ di Arana yayi ko'ja kɔmɔ kɔɔ 'ba loma abo kɛdi 'deni pili kuluku sowɔ kɔɔɔ dɔmo muyi (205).

XII

Dɛki 'Ba Abarama

^I Boko'ba ilende zi Abarama, iya te, "ɛnyi di mi dɔyayi 'be di mi lɔngɔ bilaka 'bi ga, di mi liɔɔ 'ba 'bu yi kari mi dɔyayi ame mɛdi mileme ziyi ne. ^{II} Ti mi'di kupɔ bilaka ma konzi kɔɔɔ di miyi. Ti mo'do yɛyi ma laka ziyi mi'di mɔyi yi kilɛbi, 'do kɛddi rɔ yɛyi zi bilaka. ^{III} Ti mo'do yɛyi ma laka zi bilaka ame ga kɛdi ko'do yɛyi ziyi. Tine ti

mulɔmu bɔtɔ ma kulɔmu yi. Ti mo'do yɛyi ma laka tiyi pili dɔ bilaka 'ba dɔyayi."

^{IV} Kina Abarama kɛnyi ngi kari kɔɔɔ ma Boko'ba kiya zi bo tara. Kina Lɔtɔ ɛnyi gbɛ kari kɔtɔ ti bo. Mi kada nima Abarama kɛnyi di Arana ne kɔmɔ kɔɔ abo ɛdi 'deni kuluku kɔtɔ kɔɔɔ dɔmo 'butɛ riyɔ dɔɔmu (75). ^V Abarama ogba 'ja abo Sarayi ni ti Lɔtɔ kole 'ba lɔndɔ bo ti wa ame ga pili lijɛ kɛdi timo kpaki ti atoli ame ga lijɛ ko'ja di Arana yayi ne tari timo mi dɔyayi 'ba Kanana.

Kina ɔɔ lijɛ kɔmɔ 'deni mi dɔyayi 'ba Kanana yayi tine, ^{VI} bo ari nduwɛ kebe mi dɔyayi nima nɔbɔ bo kɔmɔ ngila ngɛri koro 'ba Mɔre mi Sekeme. Mi kada mo nima e'be Kanana ɛdi gba koloma mi dɔyayi nima yayi. ^{VII} Kina Boko'ba kileme rɔni zi Abarama, kiya te, "Yayi nime na mɛdi mi'di zi kupɔ yi ga." Kina Abarama ko'ba bi 'ba akumu yayi zi Boko'ba ame kileme rɔni 'deni zi bo ne.

^{VIII} Di pɔtɔ mo tine na bo kolɔɔ nduwɛ kari kapa dɔ ro'ɔ kari dɔyayi kurunɔu ma kileki kapa Betele ma kari yibi. Kina bo kari koga taya abo yayi mi lɔngɔ Betele ni ti Ayi. Betele kebe kapa ma kari dɔ tɔɔ tine Ayi kebe kapa mo ma kileki yibi. Di yayi bo o'ba bi 'ba akumu gbɛ bo koloma tumɔtu Boko'ba di teyi. ^{IX} Kina bo koloma tolɔɔ ngi nduwɛ di yayi kari kapa dɔyayi 'ba Kanana ma kileki dɔ ro'ɔ.

Abarama Ari Ezipeto

^X Tine sɛyi ma kɛnyɛ ari kila'ba ngi mi dɔyayi nima yayi. Gɔ kɔ'du mo na Abarama kari nɔbɔ Ezipeto 'dɔ toloma titi mbowa yayi. ^{XI} Kina ɔɔ bo kari kɔmɔ 'deni dɔ maga 'dɔ tari ngi Ezipeto tine, bo iya zi 'ja abo Sarayi, bo iya te, "Ni na me kele kulɔwɔ te, ^{XII} ɔɔ Ezipeto ko'ja yi lijɛ ɛdi kiya te ni 'ja ma na, kina lijɛ ti kupɔ ma ngi yaga kola yi koloma. ^{XIII} Iya zinni, iya te, ni lɛmi ma na kina lijɛ ti kola ma moloma 'dɔ ko'do ma laka gɔ kɔ'du 'bi."

^{XIV} Kina ɔɔ bo kumu dɔ maga nima 'deni kɔɔɔ Ezipeto tine, bilaka 'ba Ezipeto onɔɔ 'ja nima ele ngi rɔ ma kɛnyɛ. ^{XV} Kina ɔɔ turu ma lɔbu mɔtɔ ga 'ba bo dɔliɔɔ ma lɔbu 'ba Ezipeto nima ko'ja lɔko 'deni tara tine, lijɛ ari ngi kubi gɔ tele mo zi bo. Kina koto lɔko ngi kari liɔɔ abo. ^{XVI} Gɔ kɔ'du mo na bo nima koloma ngi rɔ to'do Abarama rɔ ma laka ki'di dotumu 'ba kamɔlɔ ni ti banya teyi ti sa ni ti akaca gbɛ ti atoli ni ti gamele. ^{XVII} Tine gɔ kɔ'du nima bo kogba Sarayi 'ja 'ba Abarama ne, na Boko'ba kɔɔ rɔkɔ'ɔ ma kinza kiya naga ngi dɔ bo kpaki ti bilaka 'ba mi liɔɔ abo ga. ^{XVIII} Kina bo koja laja gɔ Abarama, kiya teyi, iya te, "Wa'di na me ko'do zɔ te ne? Gɔ wa'di na kiya dɛ zɔ te, loko 'ja 'bi na? ^{XIX} Gɔ wa'di

na kiya te loko lëmi yī na ki'di mogba loko ro 'ja zō? 'Ja 'bi na me, ogba loko kënyī kari yaga di bine."

^{XX} Bō dolinjo nima i'di lende mo zi bilaka abo ga kogba Abarama koja yaga di mi dōyayi nima kari ti 'ja abo Sarayi kpaki ti wa ame ga 'deni ro 'ba bo ne.

XIII

Abarama Ni Ti Loto

^I Kina Abarama kodo yaga di mi dōyayi 'ba Ezipeto ti 'ja abo kpaki ti wa ame ga pili ro 'ba bo ne. Loto ari gbi koto ti bo, lijē kari mi dōyayi 'ba Kanana ma kileki kapa do ro'o. ^{II} Tine Abarama 'deni ro bo wa ti dotumu 'ba yēri ame ga pili ro 'ba linjo ne ro ma konzi gbi ti yamo ro mbëmbë. ^{III} Di yayi na bo kënyī nduwē tololo kari yoki Betele, njō bo kari kōmō go bi ma tōnē mī lōngō Betele ni ti Ayi bo koga taya abo pa dōpara teyi ne. ^{IV} Go bi nima na gbi tōnē bo ko'ba bi 'ba akumu zi Boko'ba teyi, na bo kari kumōtu Boko'ba yayi.

^V Loto ma tōnē kari ti Abarama ne ēdi 'deni gbi ti dotumu 'ba yēri ro ma konzi ti bilaka ma 'ba bo ga. ^{VI} Go kō'du mo na go bi inza kpe ngōlō rōnni di mi dōyayi nima yayi 'do toloma bi koto, rōmōyī yēri 'bënni ga onzi 'deni ngi ro mbëmbë, go bi 'ba molī o'bo dē kpe zinnī todo'bo dōnni teyi. ^{VII} Kina lamo ku'du rōni ngi mī lōngō bo koda yēri 'ba Abarama ga ti bo koda yēri ma 'ba Loto ga.

Mi kada nima e'be Kanana ti e'be Pereze ga ēdi gba koloma mi dōyayi nima. ^{VIII} Kina Abarama kilende zi Loto, iya te, "Ze ro lōndō, kinza di'di lamo dē kēdi mī lōngō ze ma ze tiyi ala gbi mī lōngō bo koda yēri 'bama ga ma ti 'bēyi. ^{IX} Dōyayi na me pili kōmōyī, oza rōyī gbo yaga di rōma. Oza kapa ma ko'doko, odo ko'doko tari do kapa gali ti mileki 'bama te do kapa dōri. Ne ala ari te do kapa dōri ti mileki 'bama te do gali."

^X Loto ombi kōmōni koŋgo yayi ame pili mī bi kilēdē 'ba kpa yōpō Yaradene njō kala Zora na ti mini teyi ro mbëmbë kozo nyaka 'ba Boko'ba tōnē mī Edene, gbi kozo dōyayi 'ba Ezipeto. Wa nime molo gba kota kinza ma Boko'ba kote do Sodomō ni ti Gomora dē. ^{XI} Kina Loto koza 'ba bo ro yayi ame pili mī bi kilēdē 'ba yōpō Yaradene, na bo kënyī kari ngi nduwē kapa ma kileki yibi. Toza ro ma ya riyo naga nime koza rōnni na kozo wa nima tara. ^{XII} Abarama oloma 'ba bo mī dōyayi 'ba Kanana, tine Loto ari 'ba bo koloma mī lōngō gawo ma mī bi kilēdē naga nima, kina bo kari koga taya abo ngōsi ngila Sodomō. ^{XIII} Tine bilaka 'ba mī gawo nima lende kënyē mo ngi ro do kiteli komo Boko'ba.

Abarama Ēnyē Eborona

^{XIV} Di pōtō Loto kari 'deni tine na Boko'ba kilende zi Abarama, iya te, "Di mī go bi nima kēddi teyi ne, ombi kōmōyī koŋgo bi toko do kapa 'ba bi pili. ^{XV} Yayi nime koŋgo ne mēdi mi'di pili zi'yi ti kupō yi ga 'do kō'bo njuru ro ē'bi. ^{XVI} Ti mi'di kupō yi ga konzi kozo lupu 'ba dōyayi. Odo bo mo kitētē lupu 'ba mī dōyayi nime 'deni kote tine na bo ti ko'bo 'jaa titētē kupō yi ga. ^{XVII} Ēnyī kilingere kote mi dōyayi nime pili rōmōyī mēdi mi'di zi'yi."

^{XVIII} Kina Abarama kololo taya abo ngi kari ngila ngēri koro 'ba Mamore mī Eborona. Kina bo kari ko'ba bi 'ba akumu yayi zi Boko'ba.

XIV

Aka'da 'Ba Abarama

^I Mi kada 'ba Amrapela nēre 'ba Babele ni lijē ti Ariyoko nēre 'ba Elesara ti Kedarolamera nēre 'ba Elama ti Tidalā nēre 'ba Goyima, nēre sowo naga nime ^{II} alo ya do Bera nēre 'ba Sodomō ni lijē ti Birasa nēre 'ba Gomora ti Sinaba nēre 'ba Adoma ti Semebere nēre 'ba Zeboyimo ti nēre 'ba Bela ame kidēki mōyi mo gbi ro Zora ne. ^{III} Nēre muyi naga nime inda'ba mīnni kodo'bo rōnni kpa ya mī bi kilēdē 'ba Sidimi ame 'deni le'jete ro Pōpō Mēlō ne. ^{IV} Komo koo mo 'deni 'butē dōmoriyō ame Kedarolamera na koloma ro bo dōnni pili. Tine mī komo koo ma 'butē dōmota na lijē kënyī tonyo burutu bo.

^V Mi komo koo 'butē dōmosowō na Kedarolamera ni ti nēre ame ga ti bo ne kalo ti bo ya 'bënni ga ka'da e'be Repa ga di Asetoro Karanayima, kina gbi ti e'be Zuza ga di Ama ti e'be Eme ga di mī bi pēpēlē 'ba Kiriyatayima ^{VI} ti e'be Ori ga di do kurunju 'ba Edome koga gomo njō kala Eleparana kapa ma kari yi mōkō. ^{VII} Kina lijē kuyi kpēnni 'bōwu di yayi kileki kari te mī Kadesa ame kidēki mōyi mo pa ro Enemisapata ne. Di yayi na lijē ka'da e'be Amaleke ga pili di mī dōyayi 'bënni gbi ti e'be Amora ame ga koloma 'bënni mī Azazona Tamara ne.

^{VIII} Kina nēre 'ba Sodomō ni ti 'ba Gomora ti 'ba Adoma ti 'ba Zeboyimo ti 'ba Bela ame gbi kidēki ro Zora ne kototo bo ya 'bënni ga ngi kari kpa ya mī bi kilēdē 'ba Sidimi. ^{IX} Nēre muyi naga nime alo ya do nēre ma sowo ame ga ro Kedarolamera nēre 'ba Elama ni lijē ti Tidalā nēre 'ba Goyima ti Amrapela nēre 'ba Babele ti Ariyoko nēre 'ba Elesara. ^X Tine bi kilēdē 'ba Sidimi mo nima ngi lo ti gō 'ba zibiti. Kina odo nēre 'ba Sodomō ni ti 'ba Gomora kēdi ko'do tiraŋa yaga di zi ya tine, lijē

ila'ba ngi mi gö tönë ga. Nere ma mota na nge kololo komo kari do kurungu.

^{XI} Kina nere sowo naga nima kolo wa ame ga pili mi Sodomu ni ti Gomora ne ngi kpaki ti wa ma konyo kari timo. ^{XII} Lijë inda'ba Loto kole 'ba löndö 'ba Abarama ma tönë kedi koloma Sodomu yayi ne ngi gbi kpaki ti wa mo ga kari timo. ^{XIII} Tine bo moto ame komo di mi ya nima na kako kiya lende mo zi Abarama bo Ebere tönë kedi koloma ngila ngeri koro 'ba Mamore e'be Amora ne. Mamore ni ti löndö bo ga Esekole ni ti Anera na kinda'ba minni 'deni ti Abarama.

^{XIV} Kina odo Abarama kuwo 'deni kiya te inda'ba kole 'ba löndö bo 'deni kozo a nima tara tine, na bo kototo bo to'do ya abo ga ame pili mi lijo abo yayi ne ngi. Lijë edi pili kuluku modokoto kodo domo 'butë döomu döomota (318). Kina lijë kari tozi go ya naga nima nbö kömö Dana. ^{XV} Ro mi korondo 'deni tine na bo koza bilaka abo ga ro dotumu kuru do ya naga nima ko'do ya timo ka'da koga gomo nbö kala Oba kapa Damaseke ma kileki do tugbu toro. ^{XVI} Kina bo kototo wa ame ga pili ya naga nima kolo ne kileki timo gbi ti Loto kole 'ba löndö bo ti wa mo ga ti 'ja ma kinda'ba kpaki ti 'böki moto ga.

Abarama Ni Ti Malekisedeke

^{XVII} Di pötö tileki 'ba Abarama di bi ta'da nere Kedarolamera ni na nere 'ba Sodomu kari turë do bo mi bi kilëdë 'ba Sawe ame kidëki möyi mo gbi ro bi kilëdë 'ba nere. ^{XVIII} Kina Malekisedeke nere 'ba Salema ame bo gbi ro bo akumu 'ba Boko'ba ma mitoro ne kako ti mangolo'bo ni ti layi ^{XIX} ko'do yëyi do Abarama, kiya te, "Boko'ba 'ba mitoro ame ko'ba mitoro ni ti dayayi ne ko'do yëyi zi Abarama. ^{XX} Akilëlu kedi zi bo Boko'ba 'ba mitoro ame ki'di yi ka'da bo ya 'bi ga ne."

Kina Abarama ki'di kapa ma 'butë 'ba wa pili zi Malekisedeke.

^{XI} Nere 'ba Sodomu nima ilende zi Abarama, iya te, "Ileki bilaka ma ga zo, tine wa naga nima pili ogba ziyi."

^{XII} Tine Abarama ileki domo zi nere 'ba Sodomu nima, iya te, "Mulömu roma komo nere Boko'ba 'ba mitoro bo ko'ba mitoro ni ti dayayi, ^{XXIII} a moto minza mogba alato 'bi ala kabi 'ba wari 'bi ala e'bi ma koto moto te, kinza kari kiya ra te, 'Ma na mi'di Abarama ro bo mori.' ^{XXIV} Minza mogba e'bi ma koto moto te, tine nge ro wa ame ga bilaka ma ga konyo 'deni. Ne i'di bo pori ma ga Anera ni ti Esekole ti Mamore kogba bi gomo 'ba rönni."

XX

Lömu Ti Abarama

^I Di pötö mo na lende 'ba Boko'ba kako zi Abarama ti nyi ko'de do bo, iya te, "Abarama, kinza kere de. Ma na ro maketi 'ba titata yi di zi wa ma kënyë. Mëdi mi'di kpa közi ziyi ro mbëmbë."

^{II} Tine Abarama ileki domo, iya te, "Yö, nere Boko'ba, lende laka wa'di na ti kpa közi 'bi mo nima ko'do zo ko'ja mö'bö 'deni ngi kinza kole oto ne ya? Bo ma kedi kari kinda'ba apöto ma na ngi ti kedi ro Elizara 'ba Damaseke nime. ^{III} I'di kole oto de gbi zo yo, atoli nime köyo mi lijo ma ne na ngi kedi kari kinda'ba apöto ma."

^{IV} Kina bo kuwo Boko'ba kilende 'böwu zi bo, iya te, "Atoli nima inza kinda'ba apöto yi. Kole 'ba gbagba yi na ko kedi kinda'ba apöto yi."

^V Kina Boko'ba koto bo kari yaga, iya te, "Ombi kömöyi mitoro kiyozo titëtë këlu naga nime te, kupö yi ga na ti konzi tara."

^{VI} Abarama i'di do bo go lende 'ba Boko'ba kina me ki'di Boko'ba kidëki Abarama ro bo lende laka. ^{VII} Boko'ba ilende zi bo, iya te, "Ma na ro Boko'ba ame ko'de yi di Ura di mi dayayi 'ba Babele 'do ti'di yayi nime ziyi go kedi ro bo domo."

^{VIII} Abarama iya te, "Yö, nere Boko'ba, ti mikali tondo ma mëdi moloma ro bo domo?"

^{IX} Boko'ba iya te, "O'de roko sa ti roko banya ti kole kamölo, yëri naga nime pili ro ma komo koo mo ga nge gba mota ti matukpuru gbi ti kole matukpuru."

^X Kina Abarama ko'de yëri naga nime kumu kotopa yimo riyö, bo kiyija kapa mo ga pili ro ma koriya mindalo riyö ro lömu löngö lijë ti Boko'ba. Tine bo otopa mi yali mo ga de. ^{XI} Ranja ako ko'doko togo yida naga nima, tine Abarama oga lijë ngi yaga di teyi.

^{XII} Kina odo kada kedi köso 'deni tine na tö'dö ma kinza kiya kinda'ba Abarama ngi. Mandölu ma do kiteli utu'bö bo ngi gbi ti tikere ma mbëmbë. ^{XIII} Kina Boko'ba kilende zi bo, iya te, "Ro ma laka kupö yi ga ti koloma ro bo löwö mi dayayi löwö. Lijë ti koloma ro atoli yayi ko'do kponji rönni nbö komo koo kuluku modomota (400). ^{XIV} Tine ti modö karama do bilaka 'ba dayayi mo naga nima ko'do kponji rönni ne. Kina odo lijë kedi kodo 'deni yaga di mi dayayi löwö nima, lijë ti kogba wa ngi tinni ro mbëmbë. ^{XV} Ne 'bëyi ti kari e'bi 'jaa liya zi 'bu yi ga ti mi këyi. Ti kusu yi 'jaa ndo ko'ja köndë e'bi 'deni kote. ^{XVI} Kupö yi ga ti kileki 'jaa kako bine mi kada 'ba kupö ma mi sowo ma koloma mi dayayi löwö nima yayi römöyi minza moga e'be Amora ga titi yaga di bine, tine 'jaa nbö odo lende kirasi 'bënni 'deni ro mbëmbë 'do kodo karama mo dönni."

^{XVII} Kina ɔdo kada kɔsɔ 'deni go bi kɔlu tine, na Boko'ba kako ngi ti kete pa'do ti pa'do do kali kako ngi kudɔ kebe mi lɔnggɔ yida naga nima. ^{XVIII} Mi kada nima na Boko'ba ko'do lomu ti Abarama, iya te, "Mi'di yayi nime 'deni pili zi kupɔ yi ga, kisaki molo di kpa do maga 'ba Ezipeto kala kpa yɔpɔ 'ba Epurate, ^{XIX} ame ro do yayi 'ba bilaka naga nima kidɛki ro Kene ti Keneze ti Kadamono ^{XX} ti Ete ti Pereze ti Repa ^{XXI} ti Amora ti Kanana ti Girigasa kina gbi ti Yebusa."

XVI

Sarayi Ni Ti Agara

^I Sarayi 'ja 'ba Abarama ɔyɔ kole ma koto te de du zi bo. Tine loko edi ti atoli 'beni yayi ro yito 'ba Ezipeto kidɛki moyi mo ro Agara. ^{II} Kina loko kilende zi me'de ni Abarama, iya te, "Boko'ba na me ko'jɔɔ ma 'deni kinza toyɔ kole. Atoli ma nima o'do timo, motoga loko na ti koyɔ kole zo."

Kina Abarama kuti ngi go lende 'ba Sarayi nima. ^{III} Di potɔ ma Abarama koloma 'deni ko'do komo koo 'butɛ mi do yayi 'ba Kanana tine, na 'ja abo Sarayi ki'di atoli 'beni Agara yito 'ba Ezipeto nima ngi ro 'ja zi bo. ^{IV} Abarama o'do ti Agara kina komo ngi.

Kina ɔdo loko konjo 'deni loko komo koo wa nima tara tine, loko ngi ro do kombi kebe tonjo Sarayi ngi koo wa ma yawa. ^V Sarayi iya zi Abarama, iya te, "Ee, lende kɛnyɛ nime ko'do roma ne ti kileki doyi. Ma na tonɛ mi'di atoli ma nime ziyi, kina me loko ko'ja 'deni loko komo, loko onjo ma 'deni ngi koo wa ma yawa. Boko'ba ko'do burɛ nime mi lɔnggɔ ze tiyi, ɔdo 'ba ye na laka."

^{VI} Tine Abarama ileki zi Sarayi, iya te, "Loko atoli 'bi na, ni ti kɔzi kakpa doni. O'do loko ngi koo wa ma ko'doko to'do mo tara."

Kina Sarayi koloma ngi to'do Agara ro ma kɛnyɛ, na Agara kɛnyi kirinja ngi di zini.

Malayika Ni Ti Agara

^{VII} Malayika 'ba Boko'ba ari kondoso ti Agara di kpa daa di mi mokɔ go kari kari Surɔ, ^{VIII} kilende zini, iya te, "Agara atoli 'ba Sarayi, ako di yala kina eddi kari yala?"

Loko iya te, "Medi mirinja di zi Sarayi bo doma."

^{IX} Malayika nima iya zini, iya te, "Ileki kari zi Sarayi bo doyi kuwo doni."

^X Kina malayika kileki gbi kiya te, "Medi mi'di kupɔ yi ga kara konzi ro mbembɛ bi 'ba titɛtɛ mo konya do. ^{XI} Kole nima miyi ne eddi koyɔ ro kole botoni kidɛki moyi mo ro Yisamele, ame kiya te 'Boko'ba uwo 'deni,' romoyi Boko'ba uwo lisa 'bi 'deni.

^{XII} Bo ti koloma ro kuruku koo akaca 'ba mokɔ naga tara. Bo ti koloma ko'bo ro ya ti bilaka pili kina bilaka pili ti ko'bo gbi ro ya ti bo. Bo ti koloma 'beri yaga di mi lɔnggɔ wado abo ga pili."

^{XIII} Agara ititi roni, iya te, "Boko'ba na me ngi mo'ja ro ma laka? Medi moloma gba ro ma kididi di potɔ mo ne?"

Go ko'du mo na loko kidɛki moyi Boko'ba ame kileme roni zini ne ro "Boko'ba ma konjo ma." ^{XIV} Kina ma 'do ki'di bilaka kidɛki moyi daa nima mi lɔnggɔ Kadesa ni ti Berede ne ro "Daa 'ba bo didi ame konjo ma ne."

^{XV} Agara ɔyɔ kole zi Abarama kina bo ki'di moyi mo ro Yisamele. ^{XVI} Mi kada mo nima komo koo 'ba Abarama edi 'deni kuluku koto koo domo 'butɛ mota doomu dookoto (86).

XVII

Lomu Ti Yeyi

^I Kina ɔdo komo koo 'ba Abarama keddi 'deni kuluku koto koo domo 'butɛ sowo doomu domosowo (99) tine, na Boko'ba kileme roni zi bo, iya te, "Ma na ro Boko'ba bo tigo do kiteli. Uwo doma, kina o'bo nduwɛ to'do wa ma kodoo go komo ma. ^{II} Medi mo'do lomu ma tiyi mi'di kupɔ yi ga konzi ro mbembɛ."

^{III} Kina Abarama kudɛ do bo beri memɛ mo kosa yayi. Boko'ba iya te, ^{IV} "Mo'do lomu ma 'deni tiyi, ti keddi ro 'bu lobu 'ba bilaka 'ba do'be ma konzi. ^V Moyi yi inza kpe ro Abarama, tine 'deni ro Abarayama, ame kiya te "Bu 'ba do'be,' romoyi mo'do yi 'deni ro 'bu lobu 'ba bilaka 'ba do'be ma konzi. ^{VI} Ti mi'di kupɔ ma konzi koo di miyi mota ga koloma ro bo dolɔɔ ma lobu. Medi mi'di kupɔ yi ga konzi koloma ro bilaka 'ba do'be ma konzi. ^{VII} Ti mi'di lomu ma ko'bo mi lɔnggɔ ze tiyi gbi ti kupɔ yi ga nduwɛ kala go kupɔ lijɛ ga ma di yi'bowu yayi. Ti mi'di lomu nime ko'bo ro nburunburu, moloma ro Boko'ba ziyi kina gbi zi kupɔ yi ga. ^{VIII} Medi mi'di yayi nime keddi koloma yimo ro bo lowo ne ziyi kina gbi zi kupɔ yi ga. Do yayi 'ba Kanana nime pili ti koloma ko'bo nburu ro yayi 'ba kupɔ yi ga, kina ti mo'bo gbi ro Boko'ba zinni."

^{IX} Kina Boko'ba kilende gbi zi Abarayama, iya te, "Ni gbi 'do kuti toro lomu nime mi lɔnggɔ ze tiyi ne, ni Abarayama kpaki ti kupɔ yi ga nduwɛ kala go kupɔ lijɛ ga ma di yi'bowu yayi. ^X Lomu ame 'do koro go ko'bo mi lɔnggɔ ze tiyi gbi ti kupɔ yi ga ne, kina me. Botoni pili ame ga ro kupɔ yi ne 'do ko'do dolɛti 'ba akilele. ^{XI} Ziyɛ pili tilele do 'bana 'ba roye 'do ko'bo ro kinɛ 'ba lomu nime mi lɔnggɔ ze tiyi ne. ^{XII-XIII} Kisaki di mi kada

nime tōne nduwē kari dōgba, ziye tilele kole bōtōni pili mī tō'dō dō modōmota di pōtō kada 'ba tōyō mo. Kole bōtōni ame ga nduwē kala gō kupō yī ga ma di yī'bōwu yayi kpaki ti atōli ma kōyō mī liņō 'bī ala ma kugō ti yamo 'bī ga ame lijē rō bō lōwō kinza rō kupō 'ba mīyī ne pili 'dō tilele mo. Ame na rō kinē 'ba lōmu ma mī yida rōye 'dō kileme lōmu nime mo'dō tūyī ne ō'bō 'deni rō ŋburunburu. ^{XIV} Bōtōni ame kilele dē ne inza kpe rō 'bama rōmōyī bo oro lōmu ma dē."

^{XV} Kina Bōko'ba kilende 'bōwu zi Abarayama, iya te, "Kinza kēdēki mōyī 'ja 'bī Sarayi dē kpe rō Sarayi, tine mōyī nī 'deni rō Sara. ^{XVI} Mēdī mo'dō yēyī ma laka zinī loko kōyō kole ziyī. Mēdī mo'dō yēyī zinī loko koloma rō ma 'ba bilaka 'ba dō'be ma konzi. Bō dolinō ma lōbu ti kōdō di mī kupō nī ga."

^{XVII} Kina Abarayama kudē dō bo bēri mēmē mo kosa yayi. Tine bo ōgō kiya ti mī bo, iya te, "Bōtōni ame kōmō kōō mo 'deni kuluku riyō (100) ne, ti kōyō kole yō? Sara ame kōmō kōō mo 'deni kuluku kōō kōdō dōmō 'butē sowō (90) ne ti kōyō kole yō?"

^{XVIII} Kina bo kiya zi Bōko'ba, iya te, "Dēne 'dō ki'di Yisamele ra gbō 'dō koloma rō bi dōma."

^{XIX} Bōko'ba iya te, "Inza tara, 'ja 'bī Sara ēdī kōyō kole ziyī ki'di mōyī mo rō Yisika. Kina ti mulōmu lōmu ma nime kō'bō ti bo nduwē rō ŋburunburu kala gō kupō bo ga ma di yī'bōwu. ^{XX} Ne muwō akititi 'bī ma gō lende 'ba Yisamele 'deni, ti mo'dō yēyī zi bo mi'di kole konzi zi bo, kupō bo kara rō mbēmbē. Bo ti kēdī rō 'bu 'ba nēre 'butē dōmoriyō. Kina ti mi'di kupō bo ŋgī kara rō bilaka 'ba dō'be ma lōbu. ^{XXI} Tine ti mulōmu lōmu ma kō'bō ti Yisika ame Sara kēdī kōyō ziyī ti kōō kabate ne."

^{XXII} Kina dōdō Bōko'ba kote tilende 'deni zi Abarayama kōō a nime te tine, na bo kari ē'bēni ŋgī.

^{XXIII} Mī kada kōō mo nima na Abarayama kuwō dō Bōko'ba, bo kogba kole abo Yisamele kilele kpaki ti bōtōni ame ga pili mī liņō abo ne ti atōli ma kōyō mī liņō abo ga pili ti ma bo kugō ti yamo abo naga. ^{XXIV} Mī kada nima kilele Abarayama ne kōmō kōō abo ēdī 'deni kuluku kōō kōdō dōmō 'butē sowō dōdōmō dōmosowō (99). ^{XXV} Tine kōmō kōō 'ba kole abo Yisamele ēdī 'deni 'butē dōmota. ^{XXVI} Mī kada kōō nima na kilele Abarayama ni kpaki ti kole abo Yisamele pili ^{XXVII} ti atōli ma kōyō mī liņō abo ga kpaki ti ame ga bo kugō ti yamo di zi bo lōwō ne.

XVIII

Bōko'ba Ako Tori Abarayama

^I Bōko'ba ileme rōnī zi Abarayama di ŋgila ŋgēri koro 'ba Mamore ko'ja Abarayama kēdī koloma kpadōri 'ba rō kilaka abo 'deni mī zana kada ma kata. ^{II} Bo ombi kōmō bo ko'ja bilaka mota kēdī kōō yayi. Kina dō bo ko'ja lijē 'deni tara tine, na bo kirinā ŋgī kurē dōnnī, bo kudē dō bo bēri mēmē bo kosa yayi. ^{III} Bo iya te, "Nere ma ga, moma'ja rōma ziye kinza kitelike dē di dolinō ma. Ma na me bine toja laja ziye. ^{IV} I'dike mo'de mini kurōgōke ndiye timo, kindawoke rōye mbowa bicī ŋgēri nime bine ^V 'dō moma akonyo oō ga ziye konyoke. Di pōtō mo tine ti karike e'be 'jaa nduwē dō liņgere 'be, kōōō ame kutike 'deni tako tōņgō ma bō laja 'be ne, i'dike moja laja ziye."

Na ya naga nima kiya te, "Ele, o'dō kōōō ma kiya."

^{VI} Kina Abarayama kōpu welo kari rō zi Sara 'dē yayi, iya te, "Ogba sapiya welo ki-yari ruzu ma kele koņma rō mangolō'bo."

^{VII} Kina bo kirinā kari mī jolo kope kole sa ma kōōō laka, ki'di zi bō laja kō'dō welo.

^{VIII} Kina bo kogba wi ma kēri gbī ti ma kara ti yida mo tōnē kō'de kutē kōmō ya naga nima. Kina bo koloma ŋgī rō toja laja zinī di bicī ŋgēri nima yayi, lijē konyo kpēnnī.

^{IX} Lijē ititi bo, iya te, "Ja 'bī Sara ēdī yala?"

Bo iya te, "Loko ēdī rō bine."

^X Bō ma kōō di mī lōņgō ya naga nima, iya te, "Mēdī mileki mako kabate ti kōō, kina 'ja 'bī Sara ti kōyō kole ŋgī."

Sara ēdī kpadōri kebe gō bo yayi kēdī kuwō lende nime. ^{XI} Abarayama ni kpaki riyō ti Sara ōndē 'deni gōmō kōōō. Kina Sara inza gbī kpe ti a dō 'ja. ^{XII} Gō kō'du mo na loko kōgō, kiya te, "Ze ame dōndē 'deni rō kōō'bo kōōō a nime te kpaki riyō ti mē'dē ma ne, ti mebe 'bōwu to'dōkō tō'dō ti mē'dē?"

^{XIII} Kina Bōko'ba nima kititi Abarayama, iya te, "Gō wa'di na Sara kōgō kiya te, 'Ti mōyō kole ŋgī ko'ja mōndē ama 'deni?'"

^{XIV} A mōtō ēdī ma to'dō mo konya dō Bōko'ba? Kōōō kada ame mose kō'du mo ne, mēdī mileki mī kpa dōkikēri, kina Sara ti kōmō kole ŋgī."

^{XV} Tine Sara 'deni rō tikere, na loko kandi gōmō, iya te, "Mōgō dē."

Bo iya te, "Inza tara, ōgō ko rō ma laka."

Akititi Gō Sodomō

^{XVI} Ya naga nima ēnyi di yayi kuyi kōmōnnī kari dō Sodomō. Kina Abarayama kari tinnī koto gōnnī gō kori. ^{XVII} Bōko'ba iya ti mī bo, iya te, "Minza musu dō wa ma mēdī mari to'dō mo nime

di zi Abarayama. ^{XVIII} Kupö bo ga na ti kēdi rō bo tigo gbī rō ma dō kiteli. Kina ti bo na ti ko'do yēyi ma laka zi bilaka pili. ^{XIX} Bo na rō bo ame migeli 'deni 'dō bo ki'di kole abo ga kpaki ti kupö bo ga kuwö doma go lijē ko'do wa ma kodoro ame rō ma laka ne. Kina odo lijē ko'do 'deni tine ti mo'do wa ame ga mulömu 'dō to'do mo zi Abarayama ne ngi."

^{XX} Kina bo kiya zi Abarayama, iya te, "Lēbi 'ba lende kēnyē 'ba Sodomoni ma ti Gomora udu 'deni kōmō mbili ma. Lende kēnyē 'bēnni 'deni ngi rō dō kiteli. ^{XXI} Mēdi mari tongo mo, odo ēdi ngi kozo lēbi mo ame muwö ne tara ya. Ne odo kinza tara ti mikali gbī."

^{XXII} Kina ya ma riyö kēnyi ngi nduwē kari kapa yōki Sodomoni, tine Boko'ba ileke 'ba bo ti Abarayama yayi. ^{XXIII} Kina Abarayama kese ngosi ngila Boko'ba kititi, kiya te, "Ti kote dō bo lende laka gbī yaga koto ti bo lende kēnyē? ^{XXIV} Odo bo lende laka kēdi kuluku koto mi gawo nima, ti kote dōmo gbī yaga? Ti kōmō gawo nima dē go kō'du 'ba bilaka kuluku koto naga nima yimo yayi ne? ^{XXV} Rō ma laka mikali inza kote dō bo lende laka pili yaga koto ti bo lende kēnyē. To'do mo tara inza kari du te laka. Odo ko'do kozo a nima tara ēddi kodo gomō dō bo lende laka kpaki ti bo lende kēnyē. To'do mo tara inza du te rō ma laka. Ni bo ko'do burē 'ba dōyayi pili na rō bo ko'do wa ma kodoro."

^{XXVI} Boko'ba iya te, "Odo mo'ja bo lende laka kēdi kuluku koto mi Sodomoni yayi, mēdi mōmō gawo nima pili go kō'du 'bēnni."

^{XXVII} Abarayama ileki 'böwu kiya zi Boko'ba, iya te, "Moma'jo roma ziyi Boko'ba ola ma go tilende ziyi rō dō kitēwu. Minza rō odo, ma ngi rō lupu ni ma ti buruku. ^{XXVIII} Ne odo ma muyi konye rōnni yaga di kōmō bo lende laka naga nima, ti kote dō gawo nima pili yaga go kō'du 'ba ya ma muyi naga nima kinza kpe teyi ne?"

Bo iya te, "Odo mo'ja bo lende laka yayi 'butē sowo dōömu, minza mote dōmo."

^{XXIX} Abarayama ititi 'böwu, iya te, "Ne odo ko'ja bo lende laka nge 'butē sowo yayi?"

Bo iya te, "Odo bo lende laka kēdi yayi 'butē sowo, minza mote dōmo."

^{XXX} Abarayama iya te, "Boko'ba, moma'jo roma ziyi, kinza kēnyi dē rō 'diri tö, i'di milende gbī. Ne odo ko'ja nge 'butē mota?"

Bo iya te, "Odo mo'ja bo lende laka 'butē mota yayi minza mo'do."

^{XXXI} Abarayama iya te, "Boko'ba, moma'jo roma ziyi, ola ma go tilende ziyi

rō dō kitēwu. Ne odo ko'ja kēdi nge 'butē riyö yayi?"

Bo iya te, "Minza mote dō gawo nima odo ma 'butē riyö kēdi yayi."

^{XXXII} Abarayama iya te, "Boko'ba, kinza kēnyi dē rō 'diri tö, i'di ma milende nge mi koto na ti. Ne odo ko'ja nge 'butē?"

Bo iya te, "Minza mote dōmo odo kēdi nge 'butē."

^{XXXIII} Di pötö bo kote tilende 'deni ti Abarayama na Boko'ba kari abo ngi tine na Abarayama kileki ngi lijo.

XIX

Loto Ni Ti Malayika

^I Malayika riyö naga nima ari kōmō Sodomoni rō mi dōkōpiyari, ko'ja Loto kēdi koloma kpa reki yayi. Kina odo bo ko'ja lijē 'deni tara tine na bo kēnyi ngi kurē dōnni kudē dō bo bēri kōmōnni. ^{II} Bo iya te, "Nere ma ga, ma na me bine 'dō toja laja ziye. Moma'jo roma ziye akoke lijo ma go kurögöke ndiye kō'dōke, molo njo tine ti karike e'be 'jaa."

Lijē iya te, "Inza tara, dēdi dō'dō eze yaga bi kōpō nime bine."

^{III} Tine bo oloma to'do atiri gönni rō gögö na lijē kari ngi gbo lijo abo. Bo i'di konma manjolo'bo ko'do akonyo ma konmi zi ya naga nima konyo kpēnni.

^{IV} Tine gba kota kinza lijē kō'dō bēri na botōni 'ba mi gawo nima kototo rōnni ngi pili yayi, yobi kpaki ti bulöbu mo ga ototo rōnni ngi me kuru dō rō nima toko teyi. ^V Kina lijē kidēki Loto kititi, iya te, "Bilaka naga nime kako mi dōkōpiyari nime lijo 'bi bine ne lijē ēdi yala? Oja lijē yaga zize dayi go dō'dō tinni."

^{VI} Loto odo kari zinni yaga yayi, kurögö kpadōri teyi ti göni, ^{VII} kilende zinni, iya te, "Löndö ma ga, moma'jo roma ziye, kinza ko'dōke lende ma kēnyē ma tara ga dē. ^{VIII} Mēdi ti yitōti riyö bine ame lijē gba kikali a moto rō botōni dē, i'dike moja lijē ziye bine ko'dōke odo nima miye ne zinni. Ne kinza ko'dōke a moto dē zi ya naga nime, rōmōyi lijē ako 'deni rō nba mi go bi 'ba loma ma." ^{IX} Tine lijē iya te, "Ese yaga di komaze, ni bo löwö nime, ni yē na 'dō kebe ti'di lende zize? Dēdi do'do wa kēnyē tone ziyi kebe ma do'doko 'dō to'do mo zinni."

Kina lijē ki'di ütünji Loto ngi rō ma kēnyē, lijē kese 'deni 'dō todowe kpadōri.

^X Tine na nba naga nima koja kōzinni ngi go Loto koto kileki rō, kurögö kpadōri teyi. ^{XI} Kina nba tönē ga kiyölu kōmō bilaka naga nima go kpadōri yayi ne ngi pili yaga kinza lijē ko'ja kpadōri nima ra gbī.

^{XII} Nba naga nima ititi Loto, iya te, “Eddi ti bilaka 'bi moto ga bine? Odo bo lanzo yi ga ti kole 'bi ga ti yitoti 'bi ga ti ma wado 'bi ga kedii mi gawo nime bine, ototo lijje koja yaga, ^{XIII} romoyi dedii do'doko tote do go bi nime yaga. Lebi 'ba lende kenyē mbembē 'ba bilaka 'ba go bi nime omō 'deni zi Boko'ba, kina me koja ze 'deni tote do go bi nime.”

^{XIV} Loto enyi kari zi bo lanzo bo ga ame kedii ko'doko togbe yitoti abo ga ne, iya te, “Enyi kodoke yaga welo di mi go bi nime, Boko'ba o'doko 'deni tote do gawo nime.”

Tine lijje iya te bo edi ka kindendē donni.

'Ja 'Ba Loto

^{XV} Mi kano bi 'deni tine malayika naga nima iya te, “Loto, enyi welo kogba 'ja 'bi ni ti yitoti riyō 'bi naga nime kodoke yaga di bine, kinza kote doye ra koto mi karama nime kedii kodo do gawo nime ne.”

^{XVI} Tine Loto edi gba kicayi kina malayika naga nima kinda'ba kōzi bo ti 'ja abo kpaki ti yitoti abo ga koja yaga di mi gawo nima, romoyi Boko'ba ti mi keyi ro mbembē ro bo. ^{XVII} Kina odo malayika koja lijje 'deni go kori tine, bo ma koto iya te, “Irinjake tomo didi ye. Kinza kongoke bi de kileki yi'bōwu kina kinza koroke de gbi mi bi kilēde bine. Irinjake nbo do doku tomo roye kinza kote doye.”

^{XVIII} Loto iya te, “Inza tara, nere ma ga, XIX o'doke ma 'deni leke kulowō komoke didi ma. Do doku nima owo kenyē, tolē löbu nime edi kuru doma kupō ma gba kota kinza momō yayi. ^{XX} Ma laka mo gawo titi nime na njoli 'do tirinja teyi, i'di ma mirinja yayi, kozo ame konggo bo ka ngi ro go bi ma titiyi kina ti momo ngi yayi.”

^{XI} Malayika iya te, “Ele, muti 'deni go lende kiya 'bi, minza mote do bi nima kpe yaga. ^{XXII} O'do royi welo kirinja yayi, minza mo'do a moto titi gba kota kinza komō yayi.”

Go kö'du nima Loto kiya te bi nima nge titiyi ne, na ki'di kidēki möyi mo ngi ro Zora, ame kiya te “Titi.” ^{XXIII} Loto ari komō yayi 'deni ti kada kedii ki'di kpēni. ^{XXIV} Kina Boko'ba kodo pa'do ngi ti kulugbi doku ma kedii kilajma kako di mitoro do gawo 'ba Sodomō ni ti Gomora. ^{XXV} Kina kote do gawo naga nima ngi pili yaga kpaki ti bi kilēde mo pili ti bilaka mo ga ti wa ame ga kötu mi go bi nima yayi. ^{XXVI} Tine 'ja 'ba Loto uyi komōni kileki yi'bōwu na loko korō ngi kiyi yayi ro doku 'ba melō.

^{XXVII} Molo mi donjo mo nima na Abarayama kēnyi kari go bi tōnē bo korō pa komo Boko'ba di teyi ne. ^{XXVIII} Bo ongo bi kari do Sodomō ni ti Gomora ti doyyai pili ma mi bi kilēde nima, tine bo o'ja kötu na ngi kedii kanyo guliyi di doyyai nima

yayi kozo kötu 'ba lindī tara. ^{XXIX} Mi kada nima Boko'ba kedii kote do gawo 'ba mi bi kilēde naga nima Loto koloma teyi ne, bo i'di akitiiti 'ba Abarayama tōnē dē du te kudölu di do bo. Bo oja Loto ngi yaga di mi tolē löbu nima.

Kupō Loto

^{XXX} Loto ro tikere di bi toloma mi Zora, kina bo kēnyi ngi yaga di yayi ti yitoti riyō abo naga nima kari koloma mi ti'börō 'ba dōku. ^{XXXI} Tine na nyiti ma löbu mo kēnyi kiya zi lēmi ni ma titi, iya te, “Bu ze na me kōndē 'deni. Kina me botoni oto inza gbi mi doyyai nime bine yo 'do kogbe ze kozo dōlētī 'ba bilaka lesi pili. ^{XXXII} Ako di'di 'bu ze kuwē layi go dō'dō tīni 'do dōyō kole ti bo.”

^{XXXIII} Mi korōndo nima na lijje ki'di bo kuwē layi, na nyiti ma löbu mo kari kö'do ti bo. Tine layi upō bo 'deni ngi i'di bo ikali gomo dē.

^{XXXIV} Mi bi kēzē ma di gomo na, nyiti ma löbu mo tōnē kako kiya zi lēmi ni ma titi, iya te, “Mō'dō ti 'bu ze ti korōndo ene, ako di'di bo gbi kuwē layi tōne go kari kö'dō tīni 'do dōyō kole ti bo.”

^{XXXV} Kina lijje ki'di bo kuwē layi gbi mi korōndo ama, na nyiti ma titi mo kari kö'dō ngi ti bo, tine layi upō bo 'deni gbi i'di bo ikali gomo dē.

^{XXXVI} Wa nime na ki'di yitoti 'ba Loto ga komo kpaki riyō köyō kole ti bo. ^{XXXVII} Nyiti ma löbu mo öyō kole botoni ki'di möyi mo ro Mowaba, bo na ro yi linggi 'ba bilaka naga nima kidēki ro Mowaba ame ga le'jete ne. ^{XXXVIII} Nyiti ma titi mo öyō gbi ro kole botoni, na loko ki'di möyi mo ro Benami. Bo na ro yi linggi 'ba bilaka naga nima kidēki ro Amona ame ga le'jete ne.

XX

Abarayama Ni Ti Abimeleke

^I Abarayama enyi di Mamore yayi kololo kari kapa do ro'o. Kina bo kari koloma mi lönggō Kadesa ni ti Surō. Ko'ja bo koloma 'deni mi Gerara yayi tine ^{II} na bo kiya te 'ja abo Sara nima lēmi bo na. Go kö'du mo na Abimeleke nere 'ba Gerara koja laja go Sara kogba koto kari lijo abo ro 'ja zi bo.

^{III} Mi korōndo ma do koto moto na Boko'ba ki'di nyi ko'de do Abimeleke, iya te, “Eddi kolē, 'ja nima kogba ne loko 'ja 'ba bo moto na.”

^{IV} Tine Abimeleke osa ro Sara dē gba, na bo kileki kiya zi Boko'ba, iya te, “Boko'ba, ti kupō ma ngi ti bilaka ma ga kinza ma mirasi lende oto? ^V Abarayama na kiya te 'ja nime lēmi bo na. Kina loko iya gbi te bo nima löndō ni na. Dōki'di ma ti közō ro

ma kɔpɔ di mi lende nime mo'do ne. Inza du te ro lende kirasi zɔ."

^{VI} Kina Boko'ba kilende zi bo di mi nyi nima, iya te, "Mikali 'deni dɔki'di yi ro ma kɔpɔ di mi lende nima. Gɔ kɔ'du mo na ma mota yi di bi tirasi lende zɔ ki'di kosa ro 'ja nima dɛ ne. ^{VII} Ileri loko kari zi mɛ'dɛ ni. Bo bo kumɛ lende ma na kina bo ti kititi ma ngi gɔyi 'do kɔmɔ. Ne ɔɔɔ kileki loko dɛ ro ma laka ɛddi kɔlɛ pili ti bilaka 'bi ga."

^{VIII} Molo mi dɔɔɔ bo mo na Abimeleke kidɛki bo laja abo ga kiyɛti gɔ kɔ'du nime teyi. Kina lijɛ ngi pili ro tikere. ^{IX} Abimeleke idɛki Abarayama kititi, iya te, "Wa'di na me ko'do zize te ne? Wali kɛnyɛ wa'di na mo'do ziyi ki'di ko'de tɔlɛ lɔbu nime doma kpaki ti bilaka 'ba dɔliɔ ma nime? Wa nime ko'do zɔ ne bɔto mɔto ame ngi gɔ ko'do lende ma tara inza du te."

^X Abimeleke ititi Abarayama, iya te, "Wa'di na komeri ki'di ko'do lende nime zɔ te?"

^{XI} Abarayama iya te, "Mo'do tara rɔmɔyi momeri 'bama miya te bilaka 'ba mi dɔyayi nime ere Boko'ba dɛ kina mɔtɔga lijɛ ti kupɔ ma ngi 'do lijɛ kogba 'ja ma. ^{XII} Ne ro ma laka loko ngi ro lɛmɛ ma, nyiti 'ba baba tine mɔni na 'beri kina me mogbe loko ro 'ja ma. ^{XIII} Gɔ kɔ'du mo na mi kada ma Boko'ba koja ma yaga di mi liɔ 'ba 'bu ma tari tulɛ mi dɔyayi lɔwɔ ne na miya zini, miya te, 'Ako'ɔ ma 'do kileme zɔ na me. Mi gɔ bi pili ame ga dɔmɔ teyi iya zi bilaka mo ga te ma lɔndɔ yi na."

^{XIV} Kina Abimeleke kileki Sara ngi zi Abarayama kogba kamɔlɔ ni ti sa ti atoli ki'di zi bo. ^{XV} Abimeleke iya te, "Dɔyayi ma na me pili kɔmɔyi. Oloma kapa ma ko'dɔko."

^{XVI} Bo ileki kiya zi Sara, iya te, "Ongɔ, mi'di yamo 'deni kuluku 'butɛ riyɔ (1,000) zi lɔndɔ yi 'do kileme yi ro ma kɔpɔ kɔmɔ bilaka naga nime pili. Bilaka pili ti kikali ngi irasi lende ɔto dɛ du te."

^{XVII} Abarayama ititi Boko'ba gɔ Abimeleke na Boko'ba kilɛng Abimeleke ngi pili ti 'ja mo ga kpaki ti yitɔti ma ro atoli abo ga, ^{XVIII} rɔmɔyi Boko'ba ɔɔ 'ja liɔ 'ba Abimeleke 'deni pa me kinza kɔyɔ kole gɔ kɔ'du nima bo kogba Sara 'ja 'ba Abarayama ne.

XXI

Tɔyɔ Yisika

^I Boko'ba o'do yɛyi zi Sara kɔzɔ ame bo ki'di kɔ'du mo tara. ^{II} Kina loko kɔmɔ kɔyɔ kole zi Abarayama mi tɔndɛ abo nima mi kada ma Boko'ba kose gɔmo zi bo tɔnɛ. ^{III} Abarayama idɛki mɔyi kole nima Sara kɔyɔ zi bo ne ro Yisika. ^{IV} Kina bo kilele

kole abo Yisika mi tɔ'dɔ dɔ modɔmota kɔzɔ ma Boko'ba kose gɔmo zi bo tara. ^V Kɔmɔ kɔzɔ 'ba Abarayama 'deni kuluku riyɔ (100) mi kada nima kɔyɔ Yisika ne. ^{VI} Sara iya te, "Boko'ba i'di ma 'deni tɔgɔ ro lɔɔ. Bɔto ame pili kuwɔ lende nime ti kɔgɔ gbɛ kɔto tɔ."

^{VII} Loko iya te, "Yɛ na ti kiya 'bɔwu te zi Abarayama, Sara ti ki'di mba kpa kole yɔ? Kina me mɔyɔ kole 'deni zi bo mi tɔndɛ abo nime."

Toga Agara

^{VIII} Kina ɔɔɔ kole kiyɔbu 'deni tine na Abarayama ko'do karama ma lɔbu ngi mi kada 'ba tola gɔ mba 'ba kole.

^{IX-X} Sara ari ko'ja Yisamele kole ame Agara yitɔ 'ba Ezipeto kɔyɔ zi Abarayama ne kɛdi ko'do dede ro kole 'bɛni Yisika. Kina loko kiya zi Abarayama, iya te, "Oga 'ja atoli nime yaga ti kole 'bɛni nime. Kole 'bɛni nime inza koloma ro bo dɔ apɔtɔ yi kɔto ti kole ma Yisika."

^{XI} Kina Abarayama ngi ro meri gɔ lende 'ba kole abo Yisamele. ^{XII} Tine Boko'ba iya zi bo, iya te, "Kinza koloma dɛ ro meri gɔ lende 'ba kole 'bi ti 'ja atoli 'bi nime. O'do wa ame ga Sara kiya ziyi ne, rɔmɔyi Yisika na kɛdi koja dɔ kupɔ yi. ^{XIII} Kina ti mi'di kupɔ kole 'ba 'ja atoli nima gbɛ kara ro do'be ma lɔbu rɔmɔyi bo kole 'bi na gbɛ."

^{XIV} Kina Abarayama kɛnyi molo mi dɔɔɔ kogba kilaka 'ba mini ti mangolɔ'bo ki'di zi Agara kowe dɔkɔnyɔ mo koga kari bitɔ ga yayi ti kole nima gɔmo. Kina loko kari ngi tilaki kebe mi mɔkɔ 'ba Berasaba.

^{XV} Kina ɔɔɔ mini 'ba mi kilaka nima kote rɔni 'deni tine, na loko kola kole tɔnɛ ngi yi 'jɔwu mɔto yayi. ^{XVI} Kina loko kɛnyi di dɔmo kari koloma caki ro ma kɔwɔ kɔzɔ bi 'ba to'be kɔmo naga tara, rɔmɔyi loko iya te, "Mo'dɔko dɛ 'do mɔɔgɔ kole ma kɛdi kɔlɛ di kɔmɔ ma."

Ko'ja loko koloma 'deni caki yayi na loko kebe tudu.

^{XVII} Boko'ba uwɔ kole nima kɛdi kudu na malayika 'ba Boko'ba kilende zi Agara di mitɔro, iya te, "Agara, gɔ wa'di? Kinza kere dɛ. Boko'ba uwɔ dɔ kole nima 'deni di gɔ bi ma bo kɛdi teyi. ^{XVIII} ɛnyi kari kinda'ba kɔzi bo tɔro. Mɛdi mi'di dɔ'be ma lɔbu kɔdo di mi bo."

^{XIX} Kina Boko'ba kiyɔpɔ kɔmɔ Agara ki'di loko ko'ja daa 'ba mini, kina loko kari kunɔ mini mi kilaka tɔnɛ ki'di zi kole nima kuwɛ.

^{XX} Boko'ba oloma laka ti kole tɔnɛ nɔbɔ kiyɔbu. Bo oloma mi mɔkɔ kutu ro bo ro bo ko'be kanya kɔzi kikaka. Mi mɔkɔ 'ba Parana na bo koloma teyi. ^{XXI} Ma bo ari kogbe 'ja zi bo di mi yitɔti 'ba Ezipeto.

Pori Mi Löngö Abarayama Ni Ti Abimeleke

^{XXII} Mi kada nima na Abimeleke ni ti Pikolo bo do bo kanya abo kako kiya zi Abarayama, iya te, "Boko'ba eđi nduwē tiyi mi wa ame ga pili kēddi ko'do ne. ^{XXIII} Kina me ulömu röyi zö kōmo Boko'ba bine kinza ko'do 'bölu motō dē zö ala zi kole ma ga. Moloma do mi koto tiyi kina me gbi 'do koloma do mi koto tö pili ti bilaka 'ba doiyayi nime kēddi koloma yimo ne."

^{XXIV} Abarayama iya te, "Mēdi mulömu roma."

^{XXV} Kina Abarayama kēnyi konyo ko'du 'ba daa motō bo laja 'ba Abimeleke ga kolo 'deni di zi bo. ^{XXVI} Tine Abimeleke iya te, "Mikali bo ko'do wa naga nime dē. Iya lende mo dē gbi zö yo, tuwō mo na 'jaa me tōne zö."

^{XXVII} Kina Abarayama ki'di kamölö ni ti sa zi Abimeleke, kina lijē kpaki riyo ko'do pori ngi. ^{XXVIII} Abarayama oza roko kamölö modomoriyō 'beri yaga di mi dotumu yēri abo ga. ^{XXIX} Abimeleke iya te, "'Jo 'ba roko kamölö modomoriyō naga nime koza yaga ne ro wa'di?"

^{XXX} Abarayama iya te, "Roko kamölö modomoriyō naga nime ako kogba di közō, 'do kēddi ro bo kodoro yi lende ma, ame ma na mole daa nime."

^{XXXI} Kina kidēki möyi bi nima ngi ro Berasaba, ame kiya te "Daa 'ba lömu," römöyi bi nima na lijē ko'do lömu di teyi. ^{XXXII} Kina Abimeleke ni ti Pikolo bo do bo kanya abo kēnyi ngi kileki mi doiyayi 'ba Pilisitiya.

^{XXXIII} Abarayama ari kidiyē ngēri motō Berasaba yayi go lömu nima, bo koloma to'do mötu zi Boko'ba ma nburunburu di ngila mo. ^{XXXIV} Abarayama oloma kada do konzi mi doiyayi 'ba Pilisitiya.

XXII

Tumu Yisika

^I Di pötö mo 'deni yayi na Boko'ba kiyozo meri 'ba Abarayama kidēki kiya te, "Abarayama."

Tine Abarayama ileki domo, iya te, "Ma na me."

^{II} Boko'ba iya te, "Ogba kole koto 'bi nima ro Yisika ko'c bo kulöwō ne kari timo do dōku 'ba Moriya. Ari ti bo 'do kumu bo zö yayi ro akumu mi go bi ame mēdi mileme ziyi ne."

^{III} Molo nbo mi bi kēzē ma di gomo na Abarayama koga ngēri 'ba tonma akumu kudōdu go akaca. Bo ogba Yisika ni ti bo koja laja riyo ti bo. Kina lijē kēnyi ngi domo tari go bi ame Boko'ba kiya 'deni zi bo ne. ^{IV} Mi tö'dō do mota 'deni tine na

Abarayama kombi kōmo bo ko'ja do dōku nima kinda ro ma kowō. ^V Bo iya zi bo laja abo naga nima, bo iya te, "Olomake töti ti akaca nime bine. Ze ti kole titi nime dēdi dari dogba to'do mötu zi Boko'ba ti dileki 'jaa dako ziye bine."

^{VI} Abarayama ogba ngēri 'ba tonma akumu nima ki'di do kole abo Yisika, tine bo inda'ba 'ba bo ro kulu ni ti kpa kololo pa'do 'ba 'do tulō'jō mo. Kina do lijē kēdi kari 'deni tara tine, ^{VII} Yisika iya te, "Baba."

Abarayama iya te, "Tondo ya, kole ma?" Yisika ititi, iya te, "Mo'ja pa'do eđi bine ti ngēri, ne yida 'ba tumu mo eđi yala?"

^{VIII} Abarayama iya te, "Kole ma, Boko'ba ti koja gomo zize."

Kina Abarayama ni kari ngi nduwē ti Yisika. ^{IX} Kina do lijē kari kōmō 'deni do go bi nima Boko'ba kiya zi bo ne tine na Abarayama ko'ba bi 'ba akumu kiyija kpa ngēri mo ga domo. Kina bo kudōdu Yisika ngi ku'du do kpa ngēri 'ba akumu nima. ^X Abarayama ombi közi bo 'do tumu kole abo, ^{XI} tine na malayika 'ba Boko'ba kidēki bo di mitoro, iya te, "Abarayama, Abarayama."

Bo iya te, "Ma na me."

^{XII} Malayika nima iya te, "Kinza kosa köziyi dē ro kole titi nima. Kinza ko'do wa ma koto motō dē zi bo, römöyi mikali 'deni ngi oro Boko'ba. Ame mo'ja 'deni kilagi dē di bi tumu kole koto 'bi nime zö ne."

^{XIII} Abarayama ongo bi kileki go bo na bo ko'ja kamölö 'deni kazo mo kilaka mi morogo yayi. Kina bo kari kogba kamölö nima ngi konma ro akumu go bi 'ba kole abo Yisika.

^{XIV} Abarayama idēki möyi go bi nima ro "Boko'ba ti koja gomo." Kina me nduwē kōmō mi kada nime tōne, bilaka kēdi kiya te, "Di do dōku 'ba Boko'ba bo ti koja gomo."

^{XV} Kina malayika 'ba Boko'ba kidēki Abarayama 'böwu di mitoro, ^{XVI} iya te, "Wa nime ko'do 'deni ame ko'jōko kole koto 'bi nime dē di zö ne, go kö'du mo mulömu roma ti möyi ma Boko'ba ^{XVII} mēdi mo'do yēyi ziyi kupō yi ga konzi kozo kēlu 'ba mitoro kina gbi kozo yayi lida 'ba kpa mini löbu. Kupō yi ga ti ka'da bo ya 'bēnni ga. ^{XVIII} Kina ti kupō yi ga na ti ko'do yēyi zi bilaka ma konzi 'ba doiyayi nime pili, römöyi uwō doma 'deni."

^{XIX} Abarayama ileki kari zi bo laja abo naga nima, kina lijē kēnyi di yayi bo kari koloma Berasaba.

Kupō Nawura

^{XX} Di pötö lende naga nime na Abarayama kuwō lende mo, iya te, "Mileka öyō kole 'deni gbi ti löndō yi Nawura. ^{XXI} Lijē na ro Uzu kole ma dogba ti bo

lëndö bo Buzu, ti Kemuwele 'bu 'ba Arama XXII ti Kesede ti Azo ti Pilidasi ti Jidalapa ti Betowele." XXIII Betowele na köyö Rebeka.

Kole modöomota naga nime Mileka ni na köyö ti Nawura lëndö 'ba Abarayama. XXIV Tine 'ja 'ba Nawura motö ame kidediki möyi mo ro Rewoma ne na köyö 'bëni Teba ni ti Gama ti Takasa ti Maka.

XXIII

Tölë 'Ba Sara

^I Sara oloma ko 'do komo koo kuluku riyö kodo domo 'butë riyö döömu domoriyö (127) tine ^{II} na loko kölä ngi di mi Eborona mi doyyayi 'ba Kanana yayi. Abarayama ari tudu 'ja abo Sara, ^{III} kina bo kënyi di do ngila töku nima yayi kari zi Ete bo doyyayi naga nima, kiya te, ^{IV} "Ma na me ro bo löwö mëdi moloma mi löngö ye bine, i'dike yayi motö zö 'do musu töku ma nime teyi."

^V Ete naga nima ileki domo zi Abarayama, iya te, ^{VI} "Löbu ze, uwö doze, ni ro nere ma löbu mi löngö ze bine. Usu töku 'bi mi gö 'ba tusu töku ame ko'doko ne botö motö inza ma 'do kota go gö 'ba tusu töku di ziyi."

^{VII} Kina Abarayama kënyi kudë do bo bëri komo Ete naga nima, ^{VIII} kiya te, "Odo kutike ngi domo zö 'do musu töku ma nime bine, uwöke doma, ititike Eporona kole 'ba Zora ^{IX} 'do bo kugö ti'börö 'ba Makapela ame ro abo do kpa nyaka abo 'dë yayi ne zö. Ititike bo 'do bo kugö zö go ndögö mo ma go komo bo di komoye pili bine 'do kö'bö ro ama tusu töku ma ga teyi."

^X Eporona gbagba bo ëdi gbï koloma mi löngö Ete motö naga nima kpa reki nima yayi. Kina bo kënyi kilende kiya ro ma kembe mbili bilaka kuwö pili, iya te, ^{XI} "Uwö te, löbu ma, mëdi mi'di nyaka nime pili ziyi ti ti'börö mo. Mëdi mi'di ziyi di komo bilaka ma naga nime bine kusu töku 'bi yimo."

^{XII} Tine Abarayama ënyi kudë do bo bëri komo bilaka bo doyyayi naga nima ^{XIII} kilende ro ma kembe bilaka kuwö pili, kiya zi Eporona, iya te, "Moma'jo roma ziyi, uwö doma. I'di ma mugö nyaka nime pili ro tugö. Utï do ndögö mo 'do musu töku ma nime yayi."

^{XIV} Eporona ileki domo zi Abarayama, iya te, ^{XV} "Löbu ma, uwö te. Ndögö 'ba nyaka nge ti yamo kuluku sowö. Ama ti ko'do wa'di mi löngö ze tiyi? Usu töku 'bi ngi yimo."

^{XVI} Abarayama utï domo tara na bo kiyija yamo zi Eporona kozo ame bo kiya mbili Ete naga nima pili kuwö ne tara. Yamo nima pili ro kinë ame kiyari 'deni molo ro 'ba ndögö ne.

^{XVII} Wa nime na 'do ki'di nyaka 'ba Eporona ame mi Makapela kapa Mamore ma kari yibi ne kö'bö ro wa 'ba Abarayama. Nyaka nima ti ti'börö mo kpaki ti ngëri mo ga ma yimo yayi ngbö kömö do kpa nyaka. ^{XVIII} Ete naga nima pili kpa reki yayi ne ikali ro nyaka 'ba Abarayama. ^{XIX} Kina Abarayama kusu 'ja abo Sara mi ti'börö 'ba tusu töku nima yayi mi doyyayi 'ba Kanana.

^{XX} Go kö'du nime na 'do ki'di nyaka 'ba Ete naga nima ti ti'börö 'ba tusu töku mo koloma ngi kö'bö ro nyaka 'ba Abarayama tusu töku teyi.

XXIV

Gbe 'Ba Yisika

^I Mi kada nime tine Abarayama öndë 'deni gomo kowö. Kina Boko'ba o'do yëyi 'deni zi bo mi wa pili. ^{II} Kina bo kilende zi bo laja abo ma löbu mo ame ro bo do wa 'ba mi lijo abo ga ne, bo iya te, "Ulömu röyi ti mbola ma, usu köziyi teyi. ^{III} Mo'doko 'do kulömu röyi ti möyi nere Boko'ba 'ba mitoro ni ma ti doyyayi kinza kogbe 'ja dë zi kole ma Yisika di mi yitöti 'ba Kanana doyyayi nime mëdi moloma teyi ne. ^{IV} Tine ileki kari mi doyyayi ma köyö ma teyi zi wado ma ga 'do kogbe 'ja zi kole ma di yayi."

^V Bo laja nima ititi bo, iya te, "Ne odo nyiti mo ko'doko dë tako tö mi doyyayi nime bine, 'do mo'ja kole 'bi kileki kari mi doyyayi ma kako di teyi nima?"

^{VI} Abarayama iya te, "Onjo, kinza koja kole ma dë du te kileki yayi. ^{VII} Nere Boko'ba 'ba mitoro ame kogba ma di mi lijo 'ba 'bu ma di mi doyyayi ma köyö ma teyi ne, ilende ko'do lömu zö, iya te, 'Mëdi mi'di yayi nime zi kupö yi ga.' Kina bo ti koja malayika abo ngi dagba kömöyi, 'do ko'ja 'ja zi kole ma di yayi. ^{VIII} Ne odo nyiti mo na ko'doko dë tako tiyi tine lömu nime inza kpe döyi. Tine kinza ki'di kole ma dë du te kileki kari yayi."

^{IX} Kina bo laja nima kusu közi bo mi mbola Abarayama kulömu ro bo to'do wa ma Abarayama kose gomo nima.

^X Bo laja nima ogba gamele 'ba löbu abo Abarayama ga 'butë gbï ti kpa közi ma kele di zi bo, kina bo kënyi di yayi kari mi gawo ame Nawura këdi koloma teyi kapa Mesopotamiya ma kari do tugbu toro. ^{XI} Kina odo bo kömö 'deni yayi tine na bo ki'di gamele abo ga kö'dö bëri kpa daa nima do kpa gawo nima yayi ne.

Mi dokopiyari 'deni ro bi 'ba tako 'ba 'ja go mini tine, ^{XII} na bo kebe to'do mötu, kiya te, "Nere Boko'ba 'ba löbu ma Abarayama, i'di wa nime tone ne ko'do röni laka zö. Mititi yi i'di wa ma laka ko'do röni zi löbu

ma koro ame ki'di kò'du mo ne tara. ^{XIII} Ma na me 'deni kpa daa ame yitòti 'ba bilaka 'ba mi gawo nime pili kèdi kako tunò mini di teyi. ^{XIV} Odo miya zi ma koto moto, miya te, 'Unò mini ki'di zò muwè,' kina odo loko kiya te, 'Me uwè, kina mèdi mi'di gbì zi gamele 'bi ga,' loko na go ki'di kèdi ro ame kigeli 'deni ro 'ja zi bo laja 'bi Yisika ne. Odo ko'do roni te, na ti mikali ngi kò'du 'bi ma tònè kose gomo zi löbu ma ne uyì yimo dè."

^{XV} Tine gba kota kinza bo kote lende nime na Rebeka kömò ngi. Loko na ro nyiti 'ba Betowele ame Mileka köyò zi Nawura löndò 'ba Abarayama ni ne. Kina loko kömò ngi ti kete mini dokonyo ni. ^{XVI} Loko ro nyiti ma kele ro do kiteli ame gbi gba kikali botoni dè. Loko èki mi daa kunò mini 'bèni loko kèki yaga. ^{XVII} Kina bo laja nima kirinja kurè dóni, iya te, 'T'di mini zò muwè di mi kete 'bi nima."

^{XVIII} Loko iya te, "Löbu ma, me uwè."

Kina loko kombi welo di dokonyo ni ki'di kpa bo nima kuwè. ^{XIX} Kina odo loko ki'di mini 'deni zi bo nima kuwè ko'bo bo tine, loko iya te, "Mèdi mi'di gbì zi gamele 'bi ga kuwè ko'bo lijè."

^{XX} Kina loko köpu welo kodò mini mi go bi 'ba tuwè mini 'ba yèri, loko kileki 'böwu welo kari mi daa nbò loko kunò mini ko'bo gamele 'ba bo nima. ^{XXI} Tine bo nima èdi koro le yayi tongo mo odo Boko'ba o'do lende laka 'deni ngi mi lingere abo nima ya.

^{XXII} Kina odo gamele kote tuwè mini 'deni na bo nima kogba wa 'ba kano ma kele ame ndögò mo kitigò kulwò ne ki'di zi nyiti nima gbì ti nbèlè ma kele riyò 'do, kolo konyo mo ga. ^{XXIII} Bo ititi loko, iya te, "Ni nyiti 'ba yè na? Ti do'ja bi 'ba t'ò'dò ngi di linjo 'ba 'bu yi yayi?"

^{XXIV} Loko iya te, "Ma nyiti 'ba Betowele ame Mileka köyò zi Nawura ne na. ^{XXV} Dèdi ti akonyo 'ba yèri gbì ti molì zinni 'do t'ò'dò domo. Kina rò èdi gbì ziyi t'ò'dò teyi."

^{XXVI} Kina bo nima kolodo bèri ko'do mötu zi Boko'ba, iya te, ^{XXVII} "Yèè'di kèdi ziyi Boko'ba 'ba löbu ma Abarayama go ame kuyi mi kò'du ma kose zi löbu ma Abarayama dè ne. O'de ma 'deni te do wado 'ba löbu ma Abarayama naga nime."

^{XXVIII} Nyiti nima ènyi kirinja kileki kari linjo zi móni, loko kari kiyèti go kò'du naga nime ko'do roni ne pili zi ya 'bènni ga. ^{XXIX} Loko èdi ti löndò ni yayi möyi mo ro Labana. Kina bo kënyi ngi kirinja kari kpa daa tongo bo laja 'ba Abarayama nima. ^{XXX} Labana o'ja wa 'ba kano ni ti nbèlè naga nima konyo lèmi bo ne 'deni kina bo uwò lende ma bo nima kiya loko koloma ro tiyèti mo ne 'deni gbì. Bo ari ko'ja bo

nima kèdi koro ngila gamele abo ga kpa daa yayi. ^{XXXI} Bo iya te, "Ako linjo, ni ame Boko'ba ko'do yèyi ma laka 'deni döyi ne. Èddi koro mökò bine go wa'di? Mèdi ti rò ndò ziyi mi linjo ma 'dè yayi kina go bi èdi gbì zi gamele 'bi ga."

^{XXXII} Kina bo nima kari ngi linjo, na Labana kope akombi yaga di go gamele naga nima ki'di akonyo ti molì 'ba t'ò'dò domo teyi. Kina bo ko'de mini zi bo nima lijè kurögò ndinni ti ya ame ga ti bo ne. ^{XXXIII} Kina odo ko'de akonyo 'deni zinni tine bo nima iya te, "Minza monyo kpama titi, tine 'jaa nbò odo miya lende ame mako timo ne 'deni."

Labana iya te, "Iya lende 'bi."

^{XXXIV} Bo nima iya te, "Ma bo laja 'ba Abarayama na. ^{XXXV} Boko'ba o'do yèyi 'deni ro mbèmbè zi löbu ma ko'do bo ro bo wa. Boko'ba i'di dotumu ma konzi 'ba kamölò ni ti banya ti sa ti yamo ro mbèmbè ti atoli ma konzi 'deni zi bo gbì ti gamele ni ti akaca. ^{XXXVI} Sara 'ja 'ba löbu ma Abarayama ari köyò kole zi bo ko'ja bo köndè 'deni. Kina me bo ki'di wa ame ga pili bo kèdi timo ne 'deni teyi. ^{XXXVII} Bo i'di mulomu roma 'do muwò do kò'du ki'di abo. Bo iya te, 'Kinza kogbe 'ja dè zi kole ma di mi yitòti 'ba Kanana dayayi nime mèdi moloma yimo ne. ^{XXXVIII} Tine ileki kari linjo 'ba 'bu ma mi löngö wado ma ga 'do kari kogbe 'ja zi kole ma di yayi.'

^{XXXIX} Mititi bo, miya te, 'Ne odo nyiti mo ko'doko dè tako tó?"

^{XL} Bo ileki domo zò, bo iya te, 'Boko'ba ame mö'bò tuwò domo ne ti koja malayika abo kari tiyi ki'di wa ko'do roni pili ziyi ro ma laka. Èddi kari ko'ja 'ja zi kole ma di mi löngö wado ma ga ame ro bilaka 'ba 'bu ma ga ne. ^{XLI} Tine odo kari zi wado ma naga nima kina odo kiya te lijè na kilagi tine, ti kèddi è'bi ro ma koro di mi lömu nime.'

^{XLII} Kina me mömò kpa daa bine ti kada ne, na mititi nere Boko'ba, miya te, 'Nere Boko'ba 'ba löbu ma Abarayama, moma'jo roma ziyi wa nime mèdi mo'do tone ne i'di ko'do roni laka zò. ^{XLIII} Ma na me 'deni kpa daa bine. Odo nyiti moto kako tunò mini nime mèdi midèki mini di zini go loko ki'di zò muwè di mi kete 'bèni. ^{XLIV} Odo loko kuti domo kina loko ko'doko gbì ti'di mini zi gamele ma ga, loko na go ki'di kèdi ro nyiti ame kigeli 'deni ro 'ja zi kole 'ba löbu ma ne.'

^{XLV} Tine gba kota ma kinza mote mötu nime di yimò, na Rebeka kömò ngi ti kete mini dokonyo ni, loko kèki kari mi daa tunò mini. Midèki mini di zini, miya te, 'T'di mini zò muwè.'

^{XLVI} Kina loko kodi dokonyo ni ngi welo ki'di mini zō, kiya te, 'Me uwē, kina ti mi'di mini gbī zi gamele 'bī ga.'

Kina muwē mini, loko ki'di gbī zi gamele ma ga kuwē. ^{XLVII} Kina mititi loko, miya te, 'Nī nyiti 'ba yē na?'

Loko iya te, loko nyiti 'ba Betowele kole 'ba Nawura ame Mileka kōyō ne na. Kina musu wa kano ni, molo ḡbēlē konyo ni. ^{XLVIII} Tine na molodo mo'do mōtu milēlu Boko'ba 'ba lōbu ma Abarayama, go ame bo ko'de ma 'deni kori ma laka ki'di mo'ja nyiti 'ba wado 'ba lōbu ma 'deni ro 'ja zi kole mo ne.

^{XLIX} Kina me odo ko'dokoke ngi to'do mo 'do kēdi laka zi lōbu ma, iyake zō, ne odo domo kinza, iyake gbī zō 'do muyi kōmo ma mari te do dōrī ala mōto mileki te do gali."

^L Labana ni ti Betowele ileki dōmo, iya te, "Kō'du nime ako di zi Boko'ba dinza ti a mōto 'do tiya mo. ^{LI} Rebeka na me kōmōyī, ogba loko kari tīni. I'di loko ro 'ja zi kole 'ba lōbu 'bī kōzo ame Boko'ba kiya ne tara."

^{LII} Kina odo bo laja 'ba Abarayama nima kuwō lende nima 'deni tara tine na bo kolodo ngi bēri bo ko'do mōtu zi Boko'ba. ^{LIII} Kina bo koja bōngō ni ti sītēri ti wa 'ba mbili ma kileḡo di mī yamo ma kōbōkōbō naga, bo ki'di zi Rebeka. Bo i'di kpa kōzi ma ndōgō mo kitigō kulōwō naga gbī zi lōndō 'ba Rebeka ni ti ma mo.

^{LIV} Kina bo nima ti bilaka ame ga ti bo ne konyo kpēnni kuwē wa lijē kō'dō yayi. Mī donbo tine na bo kiya te, "I'dike ma mileki mari zi lōbu ma."

^{LV} Tine lōndō 'ba Rebeka ni ti ma mo iya te, "I'di nyiti nime koloma titi ko'do tō'dō kōzo do ndō tara, ala do 'butē tize bine. Di pōtō mo tine ti loko kari 'jaa."

^{LVI} Tine bo nima ileki dōmo zīnni, iya te, "Kinza ki'dike ze dē digabi bine. Boko'ba i'di ḡngere ma 'deni kēdi laka, i'dike mari zi lōbu ma."

^{LVII} Lijē iya te, "I'di dīdēki nyiti go diti ti loko."

^{LVIII} Kina lijē kīdēki Rebeka kititi, iya te, "Ti kari ti bo nime?"

Loko iya te, "Yēē, mēdi mari."

^{LIX} Kina lijē ki'di Rebeka ni ti nyiti ame molo ro bo laja 'bēni ne kari koto ti bo nima kpaki ti bilaka abo ga. ^{LX} Kina lijē ko'do lōmu ma laka zi Rebeka, iya te, "Nī lēmi ze, ti koloma ro ma 'ba tīndi 'ba bilaka ma konzi. Kupō yī ga ti kō'bō ta'da bo ya 'bēnni ga."

^{LXI} Kina Rebeka ni ti yītōti bo laja 'bēni naga nima kileḡo rōnni ngi kēki do gamele kari koto ti bo laja 'ba Abarayama nima. Kina lijē kēnyi ngi dōmo di yayi.

Tömö Ti Rebeka

^{LXII} Yisika ako 'deni di kpa daa ame kīdēki ro, "Daa 'ba Boko'ba bo dīdi ame kōngō ma ne." Bo ēdi koloma mī dōyayi 'ba Kanana ma kapa kileki do ro'o. ^{LXIII} Bo ēnyi 'deni ro mī dōkōpiyari kari bi ḡngere mī nyaka na bo ko'ja gamele ngi kēdi ro tako.

^{LXIV} Kina odo Rebeka ko'ja Yisika 'deni tara tine na loko kēki ngi bēri di do gamele, ^{LXV} loko ititi bo laja 'ba Abarayama nima, iya te, "Yē mo na me 'dē kēdi kako ro mī nyaka zize yōyi ne?"

Bo nima iya te, "Bo na ro lōbu ma." Kina loko kogba bōngō 'ba dōni ngi loko kolo kōmōni timo.

^{LXVI} Bo laja nima iyētī go wa ame ga bo ko'do ne pili zi Yisika. ^{LXVII} Kina Yisika kogbe Rebeka ro 'ja abo ko'de mī rō ma tōnē ma bo Sara koloma pa teyi ne. Yisika o'o Rebeka ro mbēmbē kina kīyēyi dōki'di bo ngi di go meri 'ba tōlē 'ba ma bo.

XXV

Tölē 'ba Abarayama

^I Abarayama ogbe 'ja mōto möyi mo ro Ketora. ^{II} Loko na kōyō Zimarana ni ti Yokezana ti Medana ti Midiyana ti Yisebaka ti Suwa. ^{III} Yokezana na ro 'bu 'ba Seba ni ti Dedana. Kupō Dedana ga na ro bilaka naga nima kīdēki ro Asura ni ti Letosa ti Luma. ^{IV} Kole ma 'ba Midiyana ga na ro Epa ni ti Epera ti Anoko ti Abida ti Elida. Ya naga nime pili ro kupō ma kodo di zi Ketora ga.

^V Yisika na Abarayama ki'di 'do kēdi ro bo do apōtō bo ga. ^{VI} Tine ko'ja bo kēdi gba ti kōmo bo, bo i'di kpa kōzi zi kole 'ba 'ja abo mōto naga nima, kina bo koga lijē ngi yaga di ḡgila kole abo Yisika yayi, lijē kari mī dōyayi ma kileki kapa kari yībi.

^{VII-VIII} Abarayama ari kōlē 'jaa ko'ja bo kōndē 'deni kote, kōmo kōo abo kēdi 'deni kuluku mota kodo dōmo 'butē riyō dōomu (175). ^{IX} Kole abo ga Yisika ni ti Yisamele usu bo mī ti'bōrō 'ba Makapela kapa Mamore ma kari yībi mī nyaka 'ba Eporona kole 'ba Zora ame di e'be Ete ne. ^X Nyaka nime na tōnē Abarayama kugō di zi e'be Ete ga. Kina kusu Abarayama gbī yayi ḡgila 'ja abo Sara.

^{XI} Di pōtō tōlē 'ba Abarayama na Boko'ba ko'do yēyi zi kole abo Yisika ko'ja bo kēdi koloma ḡgila daa ame kīdēki ro "Daa 'ba Boko'ba bo dīdi ame kōngō ma" ne.

Kupō Yisamele

^{XII} Yisamele ma tōnē Agara yītō 'ba Ezipeto atōli 'ba Sara kōyō zi Abarayama ne na kōyō kole naga nime. ^{XIII} Ame na ro möyi kole mo ga ma kiyija pili go tōyō mo. Nebayota na ro kole ma dogba

'ba Yisamele, kina Kedara ni ti Adabele ti Mibesama ^{XIV} ti Misama ti Duma ti Masa ^{XV} ti Adada ti Tema ti Yetora ti Napisa ti Kedema. ^{XVI} Kole 'ba Yisamele naga nime lijē na ro yī liṅgī 'ba kpa goli ma 'butē dōmoriyō ame moyī lijē na pili kilēbi dō dōliṅo mo ga gbī ti bi 'ba toda yērī mo ga ne.

^{XVII} Kōmō kōo 'ba loma 'ba Yisamele pili kuluku riyō kōdō dōmo 'butē mota dōōmu dōmoriyō (137) kina bo kolē ṅgī. ^{XVIII} Kupō Yisamele ga oloma 'bēnnī mī dōyayi 'ba Awila ni ti Surō kapa Ezipeto ma kari yībī mī lōṅgō mo ma ti Asura. Ya naga nime oloma 'bēnnī kō'bō caki yaga di dō ṅgila kupō Abarayama motō naga nima.

Tōyō Esawu Ni Ti Yakoba

^{XIX} Ame na ro lende 'ba Yisika kole 'ba Abarayama. ^{XX} Kōmō kōo 'ba Yisika ēdī 'deni 'butē sowo mī kada ma bo kogbe Rebeka nyiti 'ba Betowele bō Arama tōnē koloma Padanarama ne. Lōndō 'ba Rebeka na ro Labana. ^{XXI} Tine Rebeka öyō kole dē kina Yisika kititi Boko'ba ga kō'du mo. Kina Boko'ba kileki dō akiriti abo ṅgī ki'di Rebeka kōmō. ^{XXII} Kole roṅa na minī, tine gba kinza loko kōyō dē na kole naga nima koloma ṅgī tunyōpō di minī. Loko iya te, "Go wa'di na wa ma te ga kō'do rōnī zō?"

Loko ari kititi Boko'ba ga kō'du mo. ^{XXIII} Kina Boko'ba kileki dōmo zinī, iya te, "Dō'be riyō na ma miyī. Eddi kōyō bilaka riyō motō ga ma kō'bō to'ji rōnnī. Bō ma kotō ti kēdī ti tigo kebe bō motō. Bō ma lōbu mo ti koja laja zi ma titi mo."

^{XXIV} Kina odo kada 'ba löyō kōmō 'deni zinī tine, loko öyō ro kole roṅa. ^{XXV} Kole ma dōgba mo ro ma kasi rōmo pili ro sunē kōzo sunē 'ba ro yērī tara. Kina lijē ki'di moyī mo ro Esawu, ame kiya te "Ro köyu." ^{XXVI} Tine na kōyō kole ma mī riyō mō kōzimo kinda'ba burutu Esawu 'deni kōnyō teyī. Kina ki'di moyī bo ṅgī ro Yakoba, ame kiya te "Inda'ba." Mī kada nima kōyō lijē ne kōmō kōo 'ba Yisika 'deni kuluku kotō kōdō dōmo 'butē (60).

Esawu Ro 'Bō

^{XXVII} Kina odo kole naga nima kiyōbu 'deni tine, Esawu 'ba bo ro bo kō'be kanya goti mo kō'bō ro laki mōkō. Tine Yakoba 'ba bo le ro ma kēyi goti mo ro loma liṅo. ^{XXVIII} Esawu na Yisika kō'c laka rōmōyī bo ro loṅo go tonyo yida ame ga Esawu kēdī kupō ne. Tine Rebeka o'c 'bēnī ro Yakoba.

^{XXIX} Mī kada ma dō kotō motō tine Esawu ömō di bi laki mōkō kako ko'ja Yakoba kēdī tu'di monzo. 'Bō o'dō bo 'deni ṅgī sowa ^{XXX} kina bo kiya zi Yakoba te, "'Bō upō ma 'deni, wa kasi nima ku'di ne i'di zō."

Go kō'du nime na kidēki moyī bo ro Edome, ame kiya te "Akasi."

^{XXXI} Yakoba iya te, "'Ti mi'di ziyī odo kiya te ki'di ro löbu 'bi 'ba tēdī ro kole ma dōgba nima zō."

^{XXXII} Esawu iya te, "'Bō na me kōdō 'deni rōma, ro löbu ma 'ba tēdī ro kole ma dōgba nime ti kō'do wa'di zō?"

^{XXXIII} Yakoba iya te, "Ulōmu rōyī titi dōgba zō."

Kina bo kulōmu ro bo ṅgī kugō ro löbu abo 'ba tēdī ro kole ma dōgba nima zi Yakoba. ^{XXXIV} Kina Yakoba ki'di maṅgolo'bo zi bo ti monzo nima bo konyo, bo kuwē wa, na bo kēnyī ṅgī nduwē kari abo. Wa ma Esawu ki'di kō'c ro bo kulōwō di dō ro löbu abo 'ba tēdī ro kole ma dōgba nima na ṅge nime.

XXVI

Yisika Ēnyī Gerara

^I 'Bō motō ari kila'ba 'böwu mī dōyayi nima 'beri di go ma tōnē pa mī kada 'ba Abarayama ne. Kina Yisika kēnyī ṅgī kari Gerara ti Abimeleke ṅere 'ba Pilisitiya. ^{II} Boko'ba odo kileme rōnī zi Yisika, iya te, "Kinza kari dē ṅbō Ezipeto, oloma mī dōyayi nime miya ziyī toloma teyi ne. ^{III} Oloma mī dōyayi nime bine kina ti mō'bō nduwē tiyī. Ti mo'do yēyī ziyī rōmōyī yayi nime na mēdī mī'di pili ziyī ti kupō yī ga. Mēdī mo'do wa ma tōnē ga mulōmu mōlo zi 'bu yī Abarayama bine ne. ^{IV} Mēdī mī'di kupō yī ga kara konzi kōzo kēlu 'ba mūtōro. Kina ti mī'di yayi nime pili zinī. Kina ti kupō yī ga na ti kō'do yēyī dō bilaka pili 'ba dōyayi nime. Mēdī mo'do yēyī ziyī ^V rōmōyī Abarayama uwō dōma koro kō'du ki'di ma ga pili ro gomo."

^{VI} Mī kada ma Yisika kēdī koloma Gerara yayi na ^{VII} bilaka ma yayi kititi 'ja abo Rebeka di zi bo, tine bo iya te, "Loko lēmī ma na." Bo ere tiya mo ro 'ja abo kinza bilaka naga nima kupō bo ra go kō'du 'bēnī rōmōyī loko ele kulōwō.

^{VIII} Kina odo bo koloma 'deni gomo kōwo yayi tine, mī kada motō na Abimeleke ṅere 'ba Pilisitiya kuyī kōmō bo kongō bi di bi gbōṅō 'ba rō ko'ja Yisika ni kinda'ba kōzinnī 'deni ti Rebeka. ^{IX} Kina Abimeleke kidēki Yisika kititi, iya te, "Dēmba loko 'ja 'bī na? Ne go wa'di na kiya te loko lēmī yī na?"

Yisika iya te, "Rōmōyī momeri miya te motōga bilaka ti kupō ma odo miya te loko 'ja ma na."

^X Abimeleke iya te, "Wa'di na me kō'do zize te ne? Motōga dēne bilaka ma naga nime ö'dō 'deni ti 'ja 'bī. Ma kēdī ra tara dēne nī na ti koro ro bo ki'di ze dō'do lende kēnyē nime."

^{XI} Tine na Abimeleke kose gomo zi bilaka pili, iya te, "Boto ame kosa kôzini ro bo nime ala ro 'ja mo edi kupô yaga."

^{XII} Yisika oro'do nyaka mi do'yayi nima yayi. Kina mi komo koo mo nima bo kumu ngi ro mbembê kebe do kupô ma bo kidiyê rômôyi Boko'ba o'do yeyi 'deni zi bo. ^{XIII} Kina mori abo nima koto ngi nduwê tiyôbu nbô bo kari kedi ro bo mori. ^{XIV} Bo 'deni ti dotumu 'ba kamôlô ni ti sa gbî ti atoli ma konzi. Gô kô'du mo na bilaka 'ba Pilisitiya naga nima kombi minni ngi ro bo. ^{XV} Kina lijê kidiri daa ame ga bo laja 'ba 'bu bo Abarayama ga kole gba kota bo kedi ti kômôni ne ngi me teyi.

^{XVI} Abimeleke ilende zi Yisika, iya te, "Ënyi yaga di mi do'yayi ze nime. Ni 'deni ro bo tigo ma do kiteli kebe ze pili."

^{XVII} Kina Yisika kényi ngi kari koga taya abo mi bi pepêlê 'ba Gerara, bo koloma yayi. ^{XVIII} Bo ole daa ma tonê ga kole pa mi kada 'ba 'bu bo Abarayama ne, ame bilaka 'ba Pilisitiya kidiri 'deni teyi di pôtô tolê 'ba Abarayama. Môyi ame ga molo 'bu bo ki'di do daa naga nima na gbi bo kidêki timo.

^{XIX} Bo laja 'ba Yisika ga ole daa mi bi pepêlê nima yayi na lijê ko'ja mini di teyi. ^{XX} Tine bo koda kamôlô ma mi do'yayi 'ba Gerara yayi ako kamo tinni, iya te, "Mini ze na me."

Gô kô'du mo na Yisika ki'di môyi daa nima ro "Lamo." ^{XXI} Bo laja 'ba Yisika ga ari kole daa motô 'bôwu, kina lamo ku'du rônî gbî go lende mo na bo kidêki môyi mo ro "Ndo'ji." ^{XXII} Bo ololo di yayi kari kole daa motô. Ama tine na lamo kinza kpe teyi. Kina bo ki'di môyi mo ro "Dô ngôlô." Bo iya te, "Boko'ba i'di do ngôlô 'deni zize toloma mi do'yayi nime bine gô do'jake wa laka nduwê di teyi."

^{XXIII} Di yayi na bo kényi kari Berasaba. ^{XXIV} Kina Boko'ba kodo kileme roni zi bo mi korondo mo nima, iya te, "Ma na ro Boko'ba 'ba 'bu yi Abarayama. Kinza kere dê, mēdi tiyi. Mēdi mo'do yeyi ziyi mi'di kupô yi kara konzi gô kô'du ki'di ma ame mose zi bo laja ma Abarayama ne."

^{XXV} Kina Yisika ko'ba bi 'ba akumu yayi ko'do motu zi Boko'ba di teyi. Bo oga taya abo yayi na bo laja abo ga kole daa motô gbî.

Yisika Ni Ti Abimeleke

^{XXVI} Nere Abimeleke ni ënyi di Gerara lijê ti Awuzata bo ti'di lende zi bo ti Pikolo bo do bo kanya abo lijê kari tongo Yisika. ^{XXVII} Tine bo iya zinni, iya te, "Akoke tongo ma tone gô wa'di? O'ja tonê o'jike ma kogake ma yaga di mi do'yayi 'be 'di."

^{XXVIII} Lijê iya te, "Le'jete dikali 'deni ro ma laka Boko'ba edi tiyi. Kina me diya te

gô do'do pori tiyi. Do'doko yi gô kulômu rôyi ^{XXIX} kinza ko'do wa ma kényê motô dê zize, gbî kozo ame do'do wa ma kényê motô dê ziyi ne tara. Doloma do'do komo kele dôiya doja yi kari liya ti mi këyi. Kina me dikali 'deni ro ma laka Boko'ba o'do yeyi 'deni ziyi."

^{XXX} Yisika o'do karama zinni lijê konyo kpenni kuwê wa. ^{XXXI} Molo mi bi kēzê ma di gomo tine na lijê ko'do lomu mi lōngô lijê. Yisika o'do motô gbo zinni kina lijê kari ngi di ro bo liya ti mi këyi.

^{XXXII} Mi kada mo nima na bo koja laja 'ba Yisika ga kako kiya lende 'ba daa ame lijê kole ne zi bo, iya te, "Do'ja mini 'deni."

^{XXXIII} Kina bo ki'di môyi mo ro Saba, ame 'jo 'ba lende mo tégê, "Lômu." Wa nime na 'do ki'di kidêki môyi gawo nima ro Berasaba ne.

'Ja 'Ba Esawu Ga

^{XXXIV} Tine Esawu komo koo abo 'deni 'butê sowo na bo kogbe 'ja ngi riyô di mi yitôti 'ba e'be Ete, Yudita nyiti 'ba Beri ti Basemata nyiti 'ba Elone. ^{XXXV} Tine lende ko'do 'benni i'di Yisika ni ti Rebeka ngi kô'bô ro meri.

XXVII

Yakoba Na Ti Yeyi

^I Kina odo Yisika kondê 'deni komo mo kôlu tine, na bo kidêki Esawu kole abo ma dondende mo kako zi bo. Bo idêki, iya te, "Kole ma."

Esawu iya te, "Ma na me."

^{II} Bo iya te, "Onjo ma na me mōndê 'deni motôga ti mōlê giri naga nime. ^{III} Ogba kanya ti bôlô 'bi kodo kari mōkô to'be yida zô. ^{IV} Kina gô ko'do akonyo konmi tonê ga mo'doko ne ko'de kako zô monyo 'do mo'do yeyi ziyi gba kota kinza mōlê."

^V Tine Rebeka edi kuwô lende nima Yisika kedi kiya zi Esawu ne. Kina odo Esawu kari 'deni toma yida to'be mo di yi mōkô tine, ^{VI} na loko kiya zi Yakoba, iya te, "Muwô 'bu yi koloma tiya mo zi lōndô yi Esawu giri nime, iya te, ^{VII} 'O'de yida ko'do akonyo konmi tonê ga ko'de zô monyo 'do mo'do yeyi ziyi komo Boko'ba gba kota kinza mōlê." ^{VIII} Kina me kole ma, uwô doma ko'do wa ame ga miya ziyi ne. ^X Ari mi jolo ko'de kole banya ma kono riyô 'do mo'do ro akonyo konmi ma 'bu yi ko'doko nima ^X 'do koto kari zi bo konyo go bo ko'do yeyi ziyi gba kinza bo kôlê."

^{XI} Tine Yakoba ileki domo, iya te, "Lōndô ma Esawu roma ro sunê, ma 'bama roma kinza sunê, ^{XII} motôga 'bu ma ti komomo roma kikali mēdi mindëndê bo. Kina mēdi mo'de ngi ro sônô na za doma kola yeyi mo tonê."

XIII Ma bo iya te, “Kole ma, sönö nima kileki döma. Lende ma nime na nge kuwö dömo kari ko'de banya naga nima kako zö.”

XIV Kina bo kari ngi gömo ko'de kako zi ma bo ko'do ro akonyo konjmi ame 'bu bo ko'doko ne. XV Kina loko kogba bonjo ma laka 'ba Esawu ame loko kedi kikeki ro göni yayi ne, kolo ro Yakoba. XVI Kina loko kogba kilaka banya tönö ga kolo konjo bo ga gbi kebe go bi 'ba mugu bo ma kinza suné teyi. XVII Kina loko ki'di akonyo konjmi tönö ti mangolo'bo mo ga ame loko ko'do ne közi kole 'bëni Yakoba kari timo.

XVIII Yakoba ari zi 'bu bo Yisika, kiya te, “Baba.”

'Bu bo iya te, “Ma na me. Ni kole ma, ma ro yé mo na?”

XIX Yakoba iya te, “Ma Esawu kole döndende 'bi na. Mo'do 'deni kozo ma kiya zö. Ènyi toro konyo yida ma mo'do 'deni ziyi nime 'do ko'do yéyi zö.”

XX Tine Yisika ititi, iya te, “Ari ko'ja ngi welo te tondo ga ya, kole ma?”

Yakoba ileki dömo, iya te, “Nere Boko'ba 'bi na ki'di ko'do röni ngi laka zö.”

XXI Yisika iya zi Yakoba, iya te, “Ese ngosi ngila ma bine 'do momomo röyi, go mikali odo ni kole ma Esawu na ngi.”

XXII Yakoba ese ngosi zi 'bu bo. Yisika omomo ro bo, iya te, “Mugu yi udu ro mugu Yakoba, tine konjo yi ga ro konjo Esawu.”

XXIII Yisika ikali de kpe ro Yakoba römöyi konjo bo ga 'deni ro suné kozo konjo löndö bo Esawu. Tine gba kinza bo ko'do yéyi nime zi Yakoba, XXIV bo ileki kititi, iya te, “Ni Esawu na ngi?”

Yakoba iya te, “Ma na ngi.”

XXV Yisika iya te, “Kole ma, o'de yida nima zö monyo 'do mo'do yéyi ziyi.”

Kina Yakoba ko'de yida tönö ngi zi 'bu bo konyo, bo ko'de layi gbi zi 'bu bo kuwé. XXVI Yisika iya zi bo, iya te, “Kole ma, ese ngosi kome mbili ma.”

XXVII Kina Yakoba kese ngosi kome mbili 'bu bo. Yisika umé tato 'ba bonjo 'ba kole abo na bo kiya te, “Tato kele 'ba ro kole ma ngi kozo nyaka ame Boko'ba ko'do yéyi teyi ne. XXVIII Boko'ba koja soloro ziyi di mitoro ki'di nyaka 'bi kolo'bo. Bo koja go nyönyu ro mbëmbë ziyi ti layi. XXIX Bilaka pili ti koja laja ziyi. Kina lijé pili ti kolodo bëri kömöyi. Ti kèddi ti közi kakpa do löndö yi ga pili. Kupö e'be möyi ga ti kolodo bëri kömöyi. Lömu kèdi do bilaka ame ga pili kulömu yi, tine yéyi kèdi do bilaka ame ga pili ko'do yéyi ziyi.”

Monö 'Ba Esawu

XXX Yisika ote to'do yéyi nime. Kina mbowa di pötö Yakoba kënyi kari 'deni

tine na löndö bo ma löbu Esawu kömö ngi di bi to'be yida. XXXI Bo o'do akonyo ma konjmi gbi ko'de kako zi 'bu bo Yisika. Bo iya zi 'bu bo, iya te, “Baba, ènyi toro konyo yida nime mo'de ziyi ne go ko'do yéyi zö.” XXXII Yisika ititi, iya te, “Ni yé mo na?”

Bo iya te, “Ma Esawu, kole döndende 'bi na.”

XXXIII Kina ro Yisika ki'di tilé'di ngi pili ro ma kënyé. Yisika iya te, “Yé mo na me pa kupö yida ko'do ko'de zö bine monyo gba kinza kako de mo'do yéyi 'deni teyi ne? Yéyi nima o'bo 'deni nburu ro abo.”

XXXIV Lende nime Esawu kuwé te na bo kudu ngi ro ma kembe ro monö ma kënyé. Bo ileki kiya zi 'bu bo, iya te, “O'do yéyi gbi zö, baba.”

XXXV Yisika iya te, “Löndö yi ako bine kindëndé ma 'deni kogba yéyi 'bi.”

XXXVI Esawu iya te, “Wa nime na de ngi kidéki möyi bo ro Yakoba gömo ne? Mi riyo abo ma bo ku'bölu ma na 'deni me. Bo ogba ro löbu ma 'ba tedi ro kole ma dogba bine kina me bo kogba yéyi ma 'deni gbi. Yéyi moto inza kpe zö?”

XXXVII Yisika ileki dömo zi Esawu, iya te, “Mo'do bo 'deni ro löbu 'ba döyi. Kina mi'di löndö bo ga 'deni pili ro bo laja zi bo. Mi'di nyönyu ni ti layi 'deni zi bo. Tine wa'di na go mo'do gbo ziyi ya, kole ma?”

XXXVIII Esawu iya te, “Baba, èddi nge ti yéyi koto kpöki? O'do yéyi gbi zö.”

Kina Esawu koloma ngi tudu ro ma kembe. XXXIX Yisika ileki dömo zi bo, iya te, “Nyaka 'bi inza kolo'bo. Soloro inza kako ziyi di mitoro. XL Tine ti koloma 'béyi go mbele 'ba köziyi, ti kèddi ro bo laja zi löndö yi. Ne odo konyo burutu bo, ti kolo röyi ngi yaga di komo közi bo.”

Esawu Ro Tiyeli

XLI Esawu o'ji Yakoba ngi ro ma kënyé go ame 'bu bo ki'di yéyi abo zi Yakoba ne. Bo omeri ti mi bo, iya te, “Kada 'ba tolé 'ba 'bu ze owo de kpe, kina 'do mupö Yakoba yaga.”

XLII Lende kiya 'ba Esawu nime ari kömö zi Rebeka, kina loko koja laja go Yakoba kiya teyi, iya te, “Löndö yi Esawu édi kiteri 'do tupö yi go wa nime ko'do zi bo ne. XLIII Kina me kole ma, o'do wa ame ga miya ne. Ènyi welo kirin'a kari zi löndö ma Labana mi Arana XLIV koloma titi yayi nbö tiyeli 'ba löndö yi kote röni. XLV Odo ya 'ba löndö yi kote röni 'deni do bo kudölu di go wa ma ko'do zi bo nime tine, na ti moja laja 'jaa göyi. Go wa'di na 'do kpe kole ma ga koteke döye ngi kpaki riyo di zö mi kada koto teyi?”

Tari 'Ba Yakoba

XLVI Rebeka iya zi Yisika, iya te, “Lende 'ba 'ja 'ba Esawu ro yitöti 'ba e'be Ete naga

nime ɔɔ 'deni roma. Ɔɔɔ kiya te Yakoba kogbe yitōti 'ba Ete ya naga nime gb̄i ti mōlè gb̄o yaga."

XXVIII

^I Kina Yisika kidèki Yakoba ko'do yeyi teyi, iya te, "Kinza kogbe yitōti 'ba Kanana naga nime dè. ^{II} Ènyì kari Padanarama liṅo 'ba 'bu yi löbu Betowele 'do kogbe nyiti 'ba lano yi Labana ma kotɔ. ^{III} Boko'ba bo tigo ɔɔ kiteli ko'do yeyi ziyi ki'di kole konzi ziyi go kèddi ro yi liṅgi 'ba bilaka 'ba do'be ma konzi. ^{IV} Bo ko'do yeyi ziyi ti kupō yi ga kɔzo ma bo ko'do yeyi zi Abarayama. Yayi nime kèddi koloma yimo ame Boko'ba ki'di 'deni zi Abarayama ne ti kèddi ro bo domo."

^V Yisika oja Yakoba kari Padanarama zi Labana kole 'ba Betowele bo Arama tōnè. Labana na ro löndö 'ba Rebeka ma 'ba Yakoba ni ti Esawu.

Esawu Ogbe Nyiti 'Ba Yisamele

^{VI} Esawu ikali Yisika o'do yeyi 'deni zi Yakoba koja kari Padanarama 'do kogbe 'ja di yayi. Kina gb̄i di bi to'do yeyi nima Yisika iya zi Yakoba kinza kogbe 'ja dè di m̄i löṅgö yitōti 'ba Kanana. ^{VII} Kina me Yakoba kuwò do 'bu bo ni ti ma bo 'deni kënyi kari Padanarama. ^{VIII} Gɔ kö'du nime na Esawu kikali ngi 'bu bo Yisika o'doko wa motɔ ro yitōti 'ba Kanana naga nima dè du te. ^{IX} Kina bo kari zi Yisamele kole 'ba Abarayama, bo kari kogbe nyiti mo Malata lèmi 'ba Nebayota 'bōwu ro 'ja abo motɔ.

Nyi 'Ba Yakoba

^X Yakoba ènyi di Berasaba kari nduwè kapa Arana. ^{XI} Kada ari kōsò do bo bi motɔ na bo kō'do ngi yi mōkō yayi. Bo ogba kulugbi dōku motɔ bo kitaka do bo timo. Kina ɔɔ bo kō'do 'deni tine ^{XII} na nyi ko'de do bo tégè, bo o'ja bi tèki kidèyi di doyayi dandende mo kōmò ṅbò mitoro. Kina malayika koloma tilèlè rōnni kebe gomo kako bəri, kari toro. ^{XIII} Tine na bo ko'ja Boko'ba kèdi koro ṅgila bo yayi, kina Boko'ba kilende zi bo, iya te, "Ma na ro ṅere Boko'ba ma koṅgo go 'bu yi löbu Abarayama ni ti 'bu yi Yisika. Doyayi nime kèddi kō'do teyi ne mèdi mi'di ziyi ti kupō yi ga. ^{XIV} Lijè ti konzi kozo lupu kogba m̄i kapa 'ba doyayi pili. Kina ti kupō yi na ti ko'do yeyi zi bilaka pili 'ba doyayi. ^{XV} Mèdi mō'bō t̄iyi moṅgo göyi di m̄i go bi ame ga pili kèddi kari teyi ne, mo'de yi kileki m̄i doyayi nime bine. Minza mola yi du kinza ma mo'do wa ame mi'di kō'du mo 'do to'do mo ne."

^{XVI} Yakoba indinji di bi tō'dō, kiya te, "Wu, Boko'ba èdi ngi m̄i go bi nime, ma na mikali dè."

^{XVII} Bo ro tikere, na bo kiya te, "Go bi wa'di na koro te? Ala motgo liṅo 'ba Boko'ba na, ala kpadōri 'ba mitoro na?"

^{XVIII} Yakoba ènyi molo m̄i dōṅbo kogba kulugbi dōku nima bo kitaka do bo pa timo ne kidèyi domo toro, kina bo kogba 'bu kodɔ domo. ^{XIX} Bo i'di möyi go bi nima ro Betele, tine gawo ma ṅgosi ṅgila go bi mo nima yayi, möyi mo idèki pa ro Luza.

^{XX} Yakoba o'do lömu zi Boko'ba, iya te, "Ɔɔɔ ni Boko'ba koloma ngi tō konggo goma di m̄i lingere ma nime mèdi mari teyi ne, koja go akonyo zō gb̄i ti bōṅgo tusu mo roma, ^{XXI} kileki ma ṅbò m̄i liṅo 'ba 'bu ma ti m̄i këyi, ni na ti kō'bō ngi ro ṅere Boko'ba ma ro ṅburuṅburu. ^{XXII} Kina dōku nime midèyi domo ne ti kèdi ngi ro bi 'ba to'do mōtu ziyi di teyi. Wa ame ga pili ki'di zō ti mi'di kapa ma 'butè mo ziyi."

XXIX

Yakoba Òmò Arana

^I Yakoba ari nduwè m̄i lingere abo nima kala m̄i doyayi ma kapa kari yibi. ^{II} Bo ari kōmò m̄i löwu motɔ ti daa teyi dotumu 'ba kamölö mota kō'do 'deni bəri kpamo yayi. Daa nima na kèdi ki'di mini zi kamölö naga nima di teyi. Tine dōku ma kutu'bō kpa daa mo nima timo ro ma löbu, ^{III} ɔɔ bo koda kamölö naga nima kototo rōnni 'deni pili tine, na 'jaa lijè koloma tululu dōku nima yaga ki'di mini zi kamölö 'bènni ga, kina lijè kululu 'jaa 'bōwu kileki go bi mo.

^{IV} Yakoba ititi bo koda kamölö naga nima, iya te, "Kpe di go bi ma yala ga ya, löndö?"

Lijè iya te, "Ze di Arana."

^V Bo ileki kititi lijè, iya te, "Ikalike bo motɔ ro Labana kole 'ba Nawura?"

Lijè iya te, "Yèè, dikali bo."

^{VI} Bo ititi lijè, iya te, "Bo èdi le?"

Lijè iya te, "Bo èdi le. Nyiti abo Rayile na me 'dè kèdi ro tako ti kamölö abo ga."

^{VII} Bo iya te, "Kada gba mbiri bi 'ba tototo do kamölö m̄i jolo na dè gba. I'dike mini zinni lijè kari tonyo kpènni."

^{VIII} Lijè iya te, "Inza tara, dèdi doda bo koda kamölö motɔ ga kototo rōnni pili titi kako tine, na 'jaa go dululu dōku yaga di'di mini zi kamölö."

^{IX} Ko'ja Yakoba kèdi gba tilende ti ya naga nima, na Rayile kōmò ngi ti kamölö 'ba 'bu ni rōmōyi loko na ro bo koda mo. ^X Kina ɔɔ Yakoba ko'ja Rayile kōmò 'deni ti kamölö 'ba lano bo Labana ga tara tine, na bo kari ngi kululu dōku tōnè yaga di kpa daa nima ki'di mini zi kamölö naga nima. ^{XI} Kina bo kumötō Rayile bo kudu ro ma kembe. ^{XII} Bo iya te, "Ma lano 'ba 'bu yi na. Ma kole 'ba Rebeka na."

Kina Rayile kirina n̄gi kari kiya lende mo zi 'bu n̄i. ^{XIII} Kina ɔdo Labana kuwɔ lende 'ba kole 'ba l̄emi bo 'deni tara tine, na bo kirina kur̄e domo kiramo kome mbili mo, bo ko'de kako liɲɔ.

Yakoba iȳeti go lende naga nime pili zi Labana. ^{XIV} Tine Labana ileki domo, iya te, "Ro ma laka n̄i roma ma na."

Aranda Go Leya Ni Ti Rayile

Yakoba oloma ko'do nyepe koto yayi, ^{XV} kina Labana kiya zi bo, iya te, "Eddi ko'do ndobo z̄o ro ma sari go ame ze ro wado ne, tine mo'doko d̄e 'do k̄o'b̄o to'do mo tara. Iya wa ame ko'doko ne go mopi ziyi."

^{XVI} Labana edi ti yitoti riȳo, moyi ma lobu mo ro Leya, tine ma titi mo moyi mo ro Rayile. ^{XVII} Leya ele n̄ge di komo mo, tine Rayile ele 'beni n̄gi ro mbemb̄e kpaki ti yida romo. ^{XVIII} Yakoba ɔ'ɔ Rayile, go ko'du mo na bo kiya te, "Medi mo'do ndobo komo k̄o modomoriȳo ziyi 'do ki'di Rayile z̄o mogbe."

^{XIX} Labana ileki domo, iya te, "Ma laka mo na 'do mi'di loko ziyi di do ame 'do mi'di loko zi bilaka moto ne. Oloma to bine."

^{XX} Yakoba ɔ'do ndobo komo k̄o modomoriȳo go Rayile, tine inda n̄gi di zi bo kozo to'do do ndo tara romoyi bo ɔ'ɔ loko ro mbemb̄e. ^{XXI} Kina Yakoba kiya zi Labana, iya te, "Koo 'ba ndobo ma ote roni 'deni, i'di 'ja ma z̄o."

^{XXII} Labana oja karama 'ba gbe kose bilaka 'ba mi go bi nima yayi pili kototo ronn̄i kako yimo. ^{XXIII} Tine mi korondo mo nima, Leya na za Labana ko'de koja go Yakoba ko'do timo. ^{XXIV} Labana i'di nyiti atoli abo moto moyi mo ro Zilepa zi nyiti abo Leya ro bo laja.

^{XXV} Mi donjo tine, na Yakoba konjo za 'bowu ro Leya. Kina bo k̄enyi kari kititi Labana, iya te, "Wa'di na me ko'do z̄o te ne? Mo'do ndobo nime ziyi go Rayile, go wa'di na kebe kindend̄e ma?"

^{XXVI} Labana iya te, "Mi dol̄eti 'beze bine, ogbe nyiti ma titi d̄e dogba kola nyiti ma lobu. ^{XXVII} Ne oda to'do do modomoriȳo 'ba karama 'ba gbe nime kote roni titi 'do mi'di Rayile gbi ziyi, ɔdo ko'doko to'do ndobo gbi z̄o komo k̄o modomoriȳo moto."

^{XXVIII} Yakoba uti gommo. Kina ɔdo to'do do modomoriȳo 'ba karama 'ba gbe nima kote roni 'deni tine, na Labana kogba nyiti abo Rayile ki'di gbi ro 'ja zi Yakoba. ^{XXIX} Labana i'di nyiti atoli abo moto moyi mo ro Bila zi Rayile ro bo laja. ^{XXX} Yakoba o'do gbi ti Rayile, tine Rayile na bo ko'ɔ ro do kiteli kebe Leya. Kina bo ko'do ndobo 'bowu zi Labana komo k̄o modomoriȳo.

T̄oȳo Kole 'Ba Yakoba Ga

^{XXXI} Kina ɔdo Boko 'ba konjo Yakoba ko'ɔ Leya d̄e laka kozo a nima tara tine, na Boko 'ba koja go loȳo n̄gi zini. Rayile ɔro 'beni n̄gi ro koto. ^{XXXII} Leya ɔmo koȳo ro kole b̄otoni, kina loko ki'di moyi mo ro Rubeni, ame kiya te "Onjo lisa," romoyi loko iya te, "Boko 'ba onjo lisa ma 'deni, me'de ma ti ko'ɔ ma nati."

^{XXXIII} Kina loko komo 'bowu koȳo kole moto. Loko iya te, "Boko 'ba uw̄o 'deni ma ko'ɔ ma d̄e kina me bo ki'di kole nime 'deni gbi z̄o." Kina loko ki'di moyi mo ro Simona, ame kiya te "Uwo."

^{XXXIV} Loko ɔmo 'bowu koȳo kole moto. Kina loko kiya te, "Ame tine, me'de ma edi kodob̄o roni k̄o'b̄o to romoyi moyo kole 'deni mota zi bo." Na loko ki'di moyi mo ro Lewe, ame kiya te "Odo'bo."

^{XXXV} Loko ɔmo 'bowu koȳo kole moto. Kina loko kiya te, "Ame tine ti mil̄edu Boko 'ba." Na loko ki'di moyi mo ro Yuda, ame kiya te "L̄elu." Tine na loko koro n̄gi, loko oȳo kole moto d̄e kpe titi di go ama.

XXX

^I Kina ɔdo Rayile konjo 'deni loko koȳo kole d̄e zi Yakoba kozo a nima tara tine, na loko kombi mini n̄gi ro l̄emi n̄i. Go ko'du mo na loko kiya zi Yakoba, iya te, "Odo ki'di kole d̄e z̄o ti mol̄e yaga."

^{II} Yakoba enyi ro 'diri tini, kiya te, "Ma na ro Boko 'ba? O'ja Boko 'ba na ki'di loȳo d̄e ziyi."

^{III} Loko iya te, "Bila nyiti bo laja ma na me, o'do timo 'do loko koȳo kole z̄o. Tini na ti medi ro ma 'ba kole."

^{IV} Kina loko ki'di Bila ro 'ja zi me'de ni, kina bo ko'do timo. ^V Bila ɔmo koȳo kole zi Yakoba, ^{VI} kina Rayile kiya te, "Boko 'ba ɔ'do bur̄e ma 'deni laka. Bo uw̄o akititi ma 'deni bo ki'di kole z̄o." Kina loko ki'di moyi mo ro Dana, ame kiya te "Bur̄e."

^{VII} Bila ɔmo 'bowu koȳo kole moto zi Yakoba. ^{VIII} Rayile iya te, "Mo'do ya 'deni ti l̄emi ma ro ma k̄enȳe n̄bo ma'da." Kina loko ki'di moyi mo ro Napatali, ame kiya te "Ya."

^{IX} Kina ɔdo Leya konjo loko koro 'deni di bi t̄oȳo kole tara tine na loko kogba Zilepa bo laja 'beni ki'di zi Yakoba ro 'ja. ^X Kina Zilepa koȳo kole zi Yakoba. ^{XI} Leya iya te, "Medi ti go kele." Kina loko ki'di moyi mo ro Gada, ame kiya te "Go kele."

^{XII} Zilepa ɔmo 'bowu koȳo kole moto zi Yakoba. ^{XIII} Leya iya te, "Ma 'deni ro lonjo." 'Ja ma laki pili ti kid̄eki ma ro bo lonjo." Kina loko ki'di moyi mo ro Asera, ame kiya te "Lonjo."

^{XIV} Mi kada 'ba tumu nyonyu na Rubeni kari ko'ja liɲa 'ba loȳo di mi nyaka kogba kako timo liɲo ki'di zi ma bo Leya. Rayile

iya zi Leya, iya te, "I'di linḡa nima kole 'bi ko'ja ne zö."

^{XV} Tine Leya ileki dōmo, iya te, "Mē'dē ma nima kolō ne ɔ'bo yi dē gba? Kina me kēddi kiteri 'böwu 'dō togba linḡa nime kole ma ko'ja ne?"

Rayile iya te, "Ɔdō ki'di linḡa nima zö, Yakoba ēdi kō'dō göyi mī korōndō nime tōne."

^{XVI} Kina mī dokōpiyari ko'ja Yakoba kēdi kileki 'deni kako di mī nyaka tine na, Leya kurē dō bo, kiya te, "Ēddi kako kō'dō tōne goma rōmōyi mugō yi 'deni di zi Rayile ti linḡa nime kole ma ko'ja ne."

Kina Yakoba kō'dō tīni mī korōndō nima. ^{XVII} Boko'ba ileki dō akititi 'ba Leya ki'di loko kōmō köyō kole ma mī muyi 'bēni zi Yakoba. ^{XVIII} Loko iya te, "Boko'ba i'di kpa kōzi 'deni zō rōmōyi mī'di bo laja ma zi mē'dē ma." Kina loko ki'di möyi mo rō Yisakara, ame kiya te "Kpa kōzi."

^{XIX} Leya ɔmō 'böwu köyō kole ma mī modōkoto zi Yakoba. ^{XX} Loko iya te, "Boko'ba i'di kpa kōzi ma dō kiteli 'deni zō. Mē'dē ma ēdi ko'dōko ma, rōmōyi möyō kole 'deni modōkoto zi bo." Kina loko ki'di möyi mo rō Zeholona, ame kiya te "To'dōko." ^{XXI} Di gōmo na loko köyō nyiti ki'di möyi mo rō Dina.

^{XXII} Boko'ba onḡo Rayile koja go löyō teyi. ^{XXIII} Kina loko kōmō köyō kole. Loko iya te, "Boko'ba ogba rō kaya 'deni yaga di dōma. ^{XXIV} Boko'ba koja go kole motō tō kpe gbī zō." Kina loko ki'di möyi mo rō Yesepa, ame kiya te "Motō gbī."

Labana Ni Ti Yakoba

^{XXV} Di pōtō tōyō Yesepa na Yakoba kiya zi Labana, iya te, "I'di mīleki mari mī dōyayi ze. ^{XXVI} I'di 'ja ma ga ti kole ma ga ame mo'dō ndōbo gōmo zīyi ne 'dō mari. Ikali ndōbo ame mo'dō zīyi ne 'deni."

^{XXVII} Tine Labana iya te, "I'di miya lende nime. Mumē 'deni ti 'bōsi ma, Boko'ba ēdi ko'dō yēyi dōma nime go kō'du 'bi. ^{XXVIII} Iya wa ma ko'dōko 'dō mopi zīyi. Kina mēdi mī'di ngī pili zīyi."

^{XXIX} Yakoba iya te, "Ikali ndōbo laka ame mo'dō zīyi ne 'deni kina ikali ma yēri 'bi ga kara 'deni gbī mī ndōbo ko'dō ma. ^{XXX} Mī kada ma tōnē mako ne yēri 'bi ga ngī ndō te, ne onḡo te kina me kara 'deni ngī le'jete konzi rō mbēmbē. Kina Boko'ba o'dō yēyi 'deni gbī nduwē zīyi di mī go bi ame ga moloma tari teyi. Kina me kada ma 'bama ɔmō 'deni 'dō monḡo go wa ma rō 'ba gbagba ma ga."

^{XXXI} Labana ititi, iya te, "Wa'di na go mopi zīyi?"

Yakoba iya te, "Mo'dōko a motō dē go kopi zō. Mēdi mō'bō nduwē tonḡo go yēri 'bi ga ɔdō kuti go lende nime. ^{XXXII} I'di

milaki kebe mī lōngō yēri 'bi naga nima 'dō migeli kole kamōlō ma kōlu naga ti kole banya ma kumōru naga. Wa naga nime na ngē mo'dōko. ^{XXXIII} Ti kikali laka ma 'jaa ɔdō kako tonḡo yēri ame ga mogba 'deni ne kada motō. Ɔdō ko'ja banya ame ga kinza rō ma kumōru ne ti kamōlō ame ga kinza rō ma kōlu ne mī lōngō 'bama naga nime ti kikali ngī rō 'bögō."

^{XXXIV} Labana iya te, "Ele, do'dō kōzō ame kiya ne tara."

^{XXXV} Tine mī kada mo nima na Labana kigeli banya ma kumōru naga kpaki ti ame ga ti kinē ma kaḡmi romo ne ti kamōlō ma kōlu naga me yaga. Kina bo ki'di kole abo ga toda mo ^{XXXVI} tine na bo kēnyi kari tīnni kilingere ngbō tō'dō dō mota koto yaga rō ma kōwō di ngila ama ga ti Yakoba ne. Yakoba oloma nduwē toda kōzō yēri 'ba Labana naga nima.

^{XXXVII} Kinē ngēri mota motō ga yayi Yakoba ēnyi koke dōngila ma ka'ji mo ga rō nyigbara kopepe yoko mo yaga kola romo rō ma kumōru. ^{XXXVIII} Bo ako timo kuruwō kōmō yēri naga nima kpa go bi ame lijē kēdi kuwē mini di teyi. Bo uruwō yayi rōmōyi yēri naga nima bi 'ba tēki mo na di kpa mini. ^{XXXIX} Go kō'du mo na banya ame ga kēki di yayi kuyi kōmōnni dō ngēri naga nima ne köyō kole ngī me rō ma kumōru.

^{XL} Yakoba oza kamōlō mo ga yaga di rō banya kina bo ki'di lijē kuyi kōmōnni kari dō yēri ma kumōru ti ma kōlu ame ga mī lōngō yēri 'ba Labana ga yayi ne. Wa nime na ki'di Yakoba kēdi ti dotumu 'ba yēri koza 'beri yaga di rō 'ba Labana ga.

^{XLI} Ɔdō yēri ma kōzō naga kēdi kēki na Yakoba kuruwō ngēri naga nima kōmō mo di kpa go bi 'ba tuwē mini yayi 'dō lijē kēki di mī lōngō mo. ^{XLII} Tine bo uruwō dē kōmō yēri ma kilike naga. Go kō'du mo na yēri ma kilike naga ngī me rō 'ba Labana, tine ma kōzō naga ngī me rō 'ba Yakoba. ^{XLIII} Kina Yakoba koloma ngī rō bo mōri ti dotumu 'ba kamōlō ni ti banya rō ma konzi, gbī ti atōli ti gamele ti akaca.

XXXI

Rija 'Ba Yakoba

^I Yakoba ari kuwō kō'du mo kole 'ba Labana ga kēdi rō tiya mo, iya te, "Yakoba otōtō wa 'ba 'bu ze ga 'deni kote. Wa 'ba 'bu ze ga na me bo ko'dō mōri 'deni timo."

^{II} Bo onḡo gbī Labana inza kpe rō ma laka ti bo kōzō ma dōgba. ^{III} Kina Boko'ba kilende zi Yakoba, iya te, "Ileki kari mī dōyayi 'be mī lōngō e'be 'bu yi ga. Mēdi mō'bō tīyi."

^{IV} Kina Yakoba koja laja go Rayile ni ti Leya kako zi bo mī löwu nima bo kēdi

koda kamölö abo ga yïmo yayi ne. ^V Kina bo kiya zinnî, iya te, “Monjɔ ‘deni ‘bu ye inza kpe ro ma laka tō kɔzɔ ma dogba. Ne Boko‘ba ‘ba ‘bu ma ni ɛdî tō. ^{VI} Ikalike ‘deni ma mo‘dɔ ndɔbo zi ‘bu ye ti tigo bo pili. ^{VII} Tine pele tara bo ɔ‘bô nduwê tuyi dɔngala zô. Kpa kôzi ‘ba ndɔbo ame mēdi mo‘dɔ ne bo uyi yïmo mi ‘butê, tine Boko‘ba na kēdi kitata ma di zi bo. ^{VIII} Ɔdɔ bo kiya te, ‘Banya ma kumôru naga nima kēdi pili ro kpa kôzi ziyi,’ kina banya kôyô ngi me ro ma kumôru. Kina ɔdɔ bo kiya te, ‘Banya ma ku‘du kinê kanjmi naga nima kēdi pili ro kpa kôzi ziyi,’ kina banya kôyô ngi me ro ma ku‘du kinê kanjmi. ^{IX} Boko‘ba ogba yēri ‘deni me di zi ‘bu ye ki‘di zô.

^X Mî kada ame ro bi ‘ba tōyô ma laka ‘ba yēri ne, nyi o‘de dɔma mombi kɔmɔ ma mo‘ja mo‘de banya ame ga kēdi kēki ne ‘deni me ro ma kumôru ti ma ku‘du kinê kanjmi. ^{XI} Malayika ‘ba Boko‘ba ɛdēki ma di mî nyi nima, iya te, ‘Yakoba.’ Miya te, ‘Ma na me.’ ^{XII} Malayika nima iya zô, iya te, ‘Ombi kômôyi kɔngɔ mo‘de ame ga pili kēdi kēki ne ‘deni me ro ma kumôru ti ma ku‘du kinê kanjmi, rômôyi mo‘ja wa ma Labana kēdi ko‘dɔ ziyi ‘deni. ^{XIII} Ma na ro Boko‘ba ma tōnê kɔdɔ kileme rōni ziyi di Betele, tōnê ‘dɔ kidēyi doku yayi kɔdɔ ‘bu dɔmo kulômu rōyi gbi zô ne. ɛnyî di mî dɔyayi nime kileki kari mî dɔyayi ma kôyô yi teyi. ”

^{XIV} Rayile ni ti Leya ileki dɔmo zi Yakoba, iya te, “Wa motɔ inza kpe zize ame gɔ dogba ro apôtô di zi ‘bu ze. ^{XV} Bo o‘dɔ ze kɔzɔ bo lówô, bo kugô ze mōkô. Kina me bo kiyôlu yamo ‘ba doze ‘deni pili yaga. ^{XVI} Wa naga nime pili Boko‘ba kogba yaga di zi ‘bu ze ne, eze ga na zi kole ze ga. Wa ame Boko‘ba kiya ziyi ne o‘dɔ ngi.”

^{XVII} Yakoba i‘di kole abo ga ti ‘ja abo ga dɔ gamele ^{XVIII} bo kényi dɔmo di yayi ti wa ame ga pili bo ko‘ja di Padanarama yayi ne, kina bo koga dɔtumu ‘ba yēri abo ga pili kɔmɔ bo tari mî dɔyayi ‘ba Kanana zi ‘bu bo Yisika.

^{XIX} Tine mî tēnyi ‘bēnni Labana ari ‘deni molo bi kɔwɔ tumu sunê kamölö abo ga kina Rayile ku‘bôgô akoro ‘ba ‘bu ni ngi kari timo. ^{XX} Yakoba ɛndēndē Labana kényi ngi kinza ma bo kose go bo kiya te bo ɛdî ‘deni kari. ^{XXI} Bo iriɲa di yayi ti wa ame ga pili ro ‘ba bo ne bo kumu dɔ yôpô Epurate bo kuyi kɔmɔ bo kari yoki dɔyayi kuruɲgu ‘ba Gilada.

Boko‘ba Iyandi Labana

^{XXII} Di pôtô tō‘dô dɔ mota tine na Labana kuwô kô‘du mo ‘jaa iya te, Yakoba iriɲa ‘deni. ^{XXIII} Kina bo kotɔtɔ bilaka abo ga lijê kôzi gɔ Yakoba ɲbô tō‘dô dɔ modɔmoriyô kari kota gomo mî dɔyayi kuruɲgu ‘ba

Gilada. ^{XXIV} Mî korɔndɔ mo nima na Boko‘ba kako kilende zi Labana ti nyi, iya te, “T‘di kômôyi kandi laka kinza kiya wa ma kényê motɔ dē zi Yakoba.”

^{XXV} Yakoba oga taya abo ‘deni dɔ kuruɲgu yayi tine na Labana ni ti bilaka ma ‘ba bo ga koga taya gbi yayi. ^{XXVI} Labana iya zi Yakoba, iya te, “Wa‘di na me ko‘dɔ te ku‘bôlu ma kogba yitôtî ma ga kényi timo kɔzɔ ‘boki ma kinda‘ba di mî ya? ^{XXVII} Go wa‘di na ku‘bôlu ma kusu rōyi kinza kose gôyi zô? Ma kēdi kiya ra dēne ‘dɔ moja yi gɔ kori ti lɔɲɔ ti ɲgala ti birɔ ‘ba tɔmo ni ti lēri. ^{XXVIII} Ne gɔ wa‘di na kényi ngi kinza ma ki‘di mome mbili yitôtî ma ga ti kole ‘bēnni ga mo‘dɔ môtô zinnî? Lende dɔ rumô nime ko‘dɔ ne. ^{XXIX} Mēdi ti tigo ‘ba ‘dɔ to‘dɔ yi ro ma kényê, ne Boko‘ba ‘ba ‘bu yi ilende zô ti korɔndɔ ene, iya te, mi‘di kɔmɔ ma kandi laka kinza miya wa ma kényê motɔ dē ziyi. ^{XXX} Mikali ‘deni lende ‘ba liɲɔ ‘be na ko‘ɔ rōyi ki‘di yi kēddi kari. Ne gɔ wa‘di na ku‘bôgô akoro ma?”

^{XXXI} Yakoba iya te, “Ma ro tikere rômôyi miya te motɔga ti kolo yitôtî ‘bi ga yaga di zô. ^{XXXII} Ne ɔdɔ kiya te ko‘ja akoro ‘bi nima di zi bilaka motɔ bine, bo mo tɔ nima ɛdî kôlê tɔne yaga. Bilaka ze ga na me, oma wa ame ga ro ‘bēyi ne kigeli yaga ‘dɔ kômônni pili ko‘ja.”

Yakoba ikali dē ma Rayile na ku‘bôgô akoro ‘ba Labana nima. ^{XXXIII} Labana ɔdɔ koma mî rō kilaka ‘ba Yakoba, bo kololô kari koma mî ‘ba Leya, bo kari ‘bôwu koma mî ‘ba Bila ni ti Zilepa. Tine bo o‘ja akoro abo naga nima dē du te. Kina bo kari kɔdɔ mî rō ‘ba Rayile toma yïmo. ^{XXXIV} Rayile ogba akoro naga nima ‘deni kusu dɔmo mî kilaka bi loma ‘ba gɔ gamele ki‘di ‘deni rō yayi loko koloma dɔmo. Labana oma mî rō nima pili tine o‘ja akoro abo dē du te. ^{XXXV} Rayile iya zi ‘bu ni, iya te, “Nere ma, kinza kényi dē ro ‘diri tō go ame mēnyi dē tɔɔ ziyi ne, rômôyi mēdi ti a dɔ ‘ja.”

Go kô‘du mo na Labana koma ngi le ko‘ja akoro naga nima dē. ^{XXXVI} Kina Yakoba kényi ngi ro ‘diri ti Labana kititi, iya te, “Lende kényê wa‘di na mo‘dɔ? Wa ma mirasi ziyi ki‘di koga goma kulôwô ro ma kututu gomo ne na ro wa‘di? ^{XXXVII} Wa ma ga na me koma yïmo ‘deni me, ne ɛ‘bi ma ko‘ja di mî lōngô mo ga bine ɛdî yala? Ne ɔdɔ kēdi, oja yaga bine kɔmɔ bilaka ‘bi ga ti ‘bama ga kɔngɔ go lijê kiya lende ma laka mo mî lōngô ze t̄yi.

^{XXXVIII} Mî kɔmɔ kɔɔ ‘butê riyô naga nime mo‘dɔ t̄yi ne kamölô ti banya ‘bi ga ɔ‘bô dē kinza tōyô, monyo muruku ma kotɔ te dē di mî lōngô dɔtumu ‘ba yēri ‘bi ga. ^{XXXIX} Ame ga kuruku kinda‘ba mopi go bi mo ngi teyi mo‘de lende mo dē gbi yo kako ziyi. Ame ga ku‘bôgô ro mî korɔndɔ

ala ro mi kada ne mopi go bi mo teyi kozo ma kiya zo to'do mo. ^{XL-XLI} Mi komo koo 'butē riyo naga nime mo'do tiyi ne, kada onma ma ro go bi kezē pili, bi keyi okpe yimo kote korondo a moto ro to'do kindaba komo ma de. Mo'do ndobo ziya komo koo 'butē domosowo go yito riyo 'bi naga nime, kina me mo'do 'bowu komo koo modookoto go ki'di dotumu 'ba yeri 'bi moto ga zo. Ne pele o'bo tuyi mi kpa kōzi ma mi 'butē. ^{XLII} Ma kiya te Boko'ba 'ba 'bu ma Abarayama ame bo na gbi Yisika kere ne kinza goma dene me oja ma 'deni mari ro kōzi sari. Boko'ba ongo gomo ma ti ndobo ame mo'do ziya ne kina ma bo kamo doyi ti korondo ene."

^{XLIII} Labana ileki domo zi Yakoba, iya te, "Yitoti ma ga na pili ma. Kole naga nima pili ro kole ma ga. Dotumu 'ba yeri naga nima pili ro ama ga. Wa naga nime pili keddi konjo ne me ro ama ga. Tine a moto inza ma 'do mo'do tota go yitoti ma naga nime ti kole ma lijē koyō naga nime di ziya. ^{XLIV} Ako do'do lomu tiyi. Ako dototo kulugbi doku dula domo bine 'do koloma ro kinē 'ba lomu nime do'do 'deni mi longgo ze tiyi ne."

^{XLV} Kina Yakoba kogba doku kidēyi domo toro. ^{XLVI} Bo i'di bilaka abo ga kototo kulugbi doku kulu domo. Kina lijē konyo kpenni di ngila doku nima kulu domo yayi ne. ^{XLVII} Labana idēki moyi go bi nima ro Yegara Saduta, tine Yakoba idēki ro Galede.

^{XLVIII} Labana iya zi Yakoba, iya te, "Doku nime 'deni ro lende kileme mi longgo ze tiyi." Go ko'du mo na kidēki moyi go bi nima ngi ro Galede, ame kiya te "Doku 'ba akileme." ^{XLIX} Labana ileki gbi, kiya te, "Boko'ba ki'di komoni nduwē ko'bo tonjo ze mi ro koza ze nime." Go ko'du nime na kidēki moyi go bi nima ngi ro Mizapa, ame kiya te "Kilanga koda wa."

^L Labana iya te, "Odo ko'do yitoti ma naga nime ro ma kenyē ala ebe kogbe 'ja moto ga ame muwō ko'du mo de pele, ziya tikali mo laka komo Boko'ba edi tonjo ze. ^{L1} Doku nime mulu domo ti ma midēyi domo nime ^{L2} ti ko'bo ro lende kileme mi longgo ze tiyi. A moto minza miteli do doku nime mari mo'do ya tiyi kina a moto inza kiteli do doku nime gbi ala ma midēyi domo nime kako ko'do ya to. ^{L3} Boko'ba 'ba Abarayama ti 'ba Nawura ti Boko'ba 'ba 'bu nni ga konjo lende nime mi longgo ze tiyi."

Yakoba ulomu ro bo ti moyi Boko'ba ame 'bu bo Yisika kere ne ^{L4} kina bo kumu roma zi Boko'ba do doku nima yayi. Bo idēki bilaka abo ga kako tonyo akonyo nima lijē ko'do do kurunjo nima yayi.

^{LV} Molo mi donjo na Labana kome mbili yito abo ga ti kole 'benni ga bo kumoto lijē gbo na bo kuyi do bo ngi kileki linjo.

XXXII

Yakoba Ni Ti Esawu

^I Yakoba enyi di yayi kari nduwē mi lingere abo nima, kina malayika moto ga 'ba Boko'ba kako kondoso ti bo. ^{II} Kina odo Yakoba ko'ja lijē 'deni tara tine, bo iya te, "Dotaya 'ba Boko'ba na me." Kina bo kidēki moyi go bi nima ngi ro Manama, ame kiya te "Taya riyo."

^{III} Yakoba oja bo laja abo moto ga kari dogba komo bo zi londō bo Esawu mi dayayi 'ba Edome. ^{IV} Bo ose zinni 'do lijē kiyeti kpa bo zi Esawu, kiya te, "Ma Yakoba bo laja 'bi, moloma 'deni migabi ti Labana nbo komo mi kada nime tone. ^V Ma 'deni ti sa ti akaca ti dotumu 'ba kamolo ni ti banya gbi ti atoli, kina me medi mose lende nime ziya lobu ma 'do ki'di miyi keyi roma."

^{VI} Bo laja naga nima ileki kako zi Yakoba, kiya te, "Dari 'deni domo zi bo londō yi Esawu. Bo edi 'deni ndo go kori tako turē doyi. Bo edi ti bilaka abo ga kuluku modoomota (400) ti bo." ^{VII} Kina Yakoba ngi ro tikere ro mbembē, na bo koza bilaka abo ga ti kamolo abo ga ti banya ti sa ti gamele kpaki bi riyo. ^{VIII} Bo omeri odo kiya te Esawu komo dotumu ma koto kote domo ma koto nima ti komo kirija yaga.

^{IX} Yakoba ititi Boko'ba, iya te, "Boko'ba 'ba 'bu ma lobu Abarayama ti 'ba 'bu ma Yisika, uwō akיתי ma. Iya 'deni tone zo 'do mileki mari mi dayayi ze zi e'be 'bu ma ga, kina go ko'do wa ma laka gbi zo. ^X Ma bo laja 'bi nime, ma ngi woti ro bo lende kenyē, mi keyi 'bi ti ko'du laka 'bi ame kileme zo ne ma gbagba ma mo'bo de. Mi kada ma tone mumu do yopo 'ba Yaradene medi mari ne, ma nge ti peri adokotoni kozo. Ne kina me tone medi mileki 'deni ti dotumu riyo naga nime. ^{XI} Moma'jo roma ziya, okonyi ma di zi bo londō ma Esawu. Ma ro tikere ro mbembē motaga bo edi kako kote doze kpaki ti 'ja ti kole titi. ^{XII} Ne ni Boko'ba iya 'deni tone bine, iya te, eddi ki'di wa ko'do roni pili laka zo ki'di kupō ma konzi kozo 'jo yayi lida 'ba kpa mini lobu ame boto ko'bo de titete mo ne."

^{XIII} Yakoba o'do mi go bi nima yayi, na bo koza wa ame ga bo kedī timo ne ki'di ro kpa kōzi zi Esawu. ^{XIV} Bo oza ma banya kuluku sowo (200) ti mo'de 'butē riyo, ma kamolo kuluku sowo (200) ti mo'de 'butē riyo, ^{XV} ma gamele 'butē mota ti kole mo ga, ma sa 'butē sowo ti ngulo 'butē, ma akaca 'butē riyo ti botoni mo ga 'butē. ^{XVI} Bo oza ro dotumu ki'di bo

laja abo ga ro bo domo. Bo iya zinni, iya te, "Arike nduwè dogba komo ma. Olake lõngò dotumu mo naga nime kèdì ro ma kòwo ti ma kèdì kako di gomo."

^{XVII} Bo ose zi bo laja ma dogba nima, iya te, "Ɔdo bo lõndò ma Esawu kondoso tiyi kititi yi, kiya te, 'Nere 'bi ro yè? Kina èddi kari yala? Yèri 'ba yè ga na me kòmöyì ne?' ^{XVIII} Ieki domo zi bo, iya te, 'Wa 'ba bo laja 'bi Yakoba ga na, kina me bo koja ro kpa kòzi ki'di zi nere abo Esawu. Kina Yakoba gbagba bo mo èdì yi 'bòwu.' "

^{XIX} Bo ose kò'du nime gbì te zi bo laja ma mi riyò mo ti ma mi mota mo nduwè kala ro gònni nima pili kèdì kona yèri naga nima ne, bo iya te, "Ɔdo kondosoke ti Esawu, iyake tara zi bo. ^{XX} Kina iyake gbì te, Yakoba gbagba bo mo èdì yi 'bòwu.' "

Bo omeri, bo iya te, "Motoga ti miyèyi dòki'di Esawu ti wa naga nime 'do ɔdo mèdì mòmò pele zi bo yayi tine mi bo èyi 'deni.' "

^{XXI} Bo oja kpa kòzi ki'di naga nima tòti kari dogba komo bo, tine bo ileke 'ba bo titi tò'dò mi taya yayi.

Nyöpö 'Ba Yakoba

^{XXII} Mi korondò koto mo nima na bo kènyì domo kogba 'ja riyò abo ga ti 'ja ma riyò ame ga ro bo laja ne ti kole 'butè dɔkɔkɔ abo ga lijè kumu tɔro 'ba Yaboko.

^{XXIII} Bo oja lijè pili kumu do tɔro nima ti wa ame ga pili bo kèdì timo ne, ^{XXIV} tine bo na kileke 'ba bo kutu bo yi 'bòwu. Kina bilaka motò kako kunyöpö ti bo nbò kòmò mi kano bi kèzè. ^{XXV} Kina ɔdo bo nima konjo 'deni bo ka'da Yakoba dè kpe tara tine na bo kokpe do 'bötöru mo ngi, na kpa do 'bötöru Yakoba kogba roni ngi. ^{XXVI} Bo iya te, "Ola ma mari, go bi èdì 'deni kèzè." "

Yakoba iya te, "Minza mola yi titi. O'do yèyi zò."

^{XXVII} Bo iya te, "Möyì yì ro yè?"

Yakoba iya te, "Möyì ma ro Yakoba."

^{XXVIII} Bo iya te, "Möyì yì inza kpe ro Yakoba, tine 'deni ro Yisarele, ame kiya te 'Nyöpö ti Boko'ba, 'römöyì unyöpö 'deni ti Boko'ba gbì ti bilaka lesi nbò ka'da."

^{XXIX} Yakoba ititi bo, iya te, "Moma'jo roma ziyi, iya möyì yi zò."

Bo iya te, "Wa'di na ko'doko tikali möyì ma gomo?" Kina bo ko'do yèyi zi Yakoba.

^{XXX} Yakoba iya te, "Boko'ba na me mo'ja mèdì moloma gba di pötò mo ti komo ma?" Kina bo kidèki möyì go bi nima ro Penowele, ame kiya te "Komo Boko'ba."

^{XXXI} Yakoba ènyì di Penowele yayi kèdì kiteli pele tine kada èdì 'deni ki'di kpèni. Tine bo èdì 'deni kujè ka'bo römöyì do 'bötöru bo. ^{XXXII} Go kò'du mo na me nduwè nbò ko'ja kabate kupö Yisarele konyo lèri ame kpa domoso 'ba do 'bötöru

ne dè, römöyì kpa domoso nima na kokpe Yakoba di teyi.

XXXIII

Esawu Urè Do Yakoba

^I Yakoba ombi komo bo ko'ja Esawu kèdì ro tako ti bilaka abo ga kuluku modɔmota (400). Kina Yakoba koza kole abo ga ngi zi 'ja abo ga Leya ni ti Rayile ti 'ja ma riyò ma ro bo koja laja mo naga nima. ^{II} Bo i'di bo laja naga nima na kòsò dogba ti kole ma 'bènni ga, tine na bo ki'di Leya ti kole ma 'bèni ga Rayile na yi 'bòwu ti kole 'bèni Yesepa. ^{III} Yakoba gbagba bo mo na kòsò dogba zinni kari turè do bo lõndò bo Esawu ti tudè do bo bèri nbò mi modomoriyò.

^{IV} Tine Esawu iriña kurè do bo kiramo bo kome mbili mo. Kina lijè kpaki riyò koloma ngi tudu. ^V Kina ɔdo Esawu kuyi komo bo ko'ja 'ja naga nima kèdì kako ti kole titi tara tine, bo ititi, iya te, "Yè mo ga na me tiyi ne?"

Yakoba iya te, "Nere ma, ya naga nime kole ma Boko'ba ko'do mi këyi koja gomo zò na."

^{VI} Kina 'ja ma ro bo laja naga nima kòmò ngi ti kole ma 'bènni ga kako kolodo bèri. ^{VII} Na Leya kòmò ti kole ma 'bèni ga, ro nburunburu mo na Rayile ni ti Yesepa kòmò lijè kolodo pili bèri.

^{VIII} Esawu ileki kititi, iya te, "Ne dotumu ame ga mondoso timo di dogba 'dè yayi ne 'jo 'ba lende mo tégè ro wa'di?"

Yakoba iya te, "Nere ma, mo'do ama 'do tiyèyi dòki'di yi timo."

^{IX} Esawu iya te, "Inza tara, lõndò ma, mèdì ti 'bama ga, i'di ame ga koloma ro 'bèyi."

^X Yakoba iya te, "Inza tara, moma'jo roma ziyi, ɔdo miyèyi dòki'di yi 'deni ngi uti do kpa kòzi ki'di ma naga nime, kogba di kòzò. Ro ma laka to'ja kinè yi nime ngi zò kozo to'ja kinè Boko'ba römöyì inda'ba ma 'deni ti mi këyi. ^{XI} Moma'jo roma ziyi uti do kpa kòzi ki'di ma naga nime mo'de ziyi ne. Boko'ba o'do mi këyi 'deni ki'di wa ma mèdì ro leri mo naga pili zò."

Yakoba oloma nduwè to'do atiri mo nbò Esawu kuti domo. ^{XII} Esawu iya te, "Dènyi ti dari, mèdì mósò dogba ziyi."

^{XIII} Yakoba iya te, "Ikali gbì kole titi ro ma kenme kina mèdì gbì mereri kamölò ti sa ame ga kole mo ga kèdì gba kulu mba ne, ɔdo debe toga lijè kulòwò ro ma kembe pele nge mi tò'dò do koto nime lijè pili èdì kolè ngi kote. ^{XIV} Moma'jo roma ziyi, ari tòti ti mokoko roma 'jaa mozi ndo go lingere 'ba yèri naga nime gbì ti kole titi ti dari dota göyì Edome."

XV Esawu iya te, "Ne odo kedi tara i'di mola bilaka ma moto ga kileke tiyi bine."

Tine Yakoba iya te, "'Do lijē kileke bine go wa'di? Mo'doko nge tiyēyi dōki'di yi."

XVI Kina Esawu kileki ngi mi kada nima kari Edome XVII tine Yakoba ari 'ba bo za Sukōta bo kubō rō zi bo yayi, kina bo kubō jolo gbi zi yeri abo ga. Go kō'du mo na kidēki moyi bi nima ngi rō Sukōta, ame kiya te "Jolo."

XVIII Di mi tileki 'ba Yakoba di Pada-narama nima bo ako laka n̄bō kōmō Sekeme mi dōyayi 'ba Kanana na bo koga taya abo mi nyaka moto ngosi do ngila gawo nima yayi. XIX Bo ugō kapa 'ba nyaka nima bo koloma yimo ne di zi bo Amoro moto 'bu 'ba Sekeme. Ndōgō mo ti yamo kisi koto. XX Kina bo ko'ba bi 'ba akumu yayi kidēki moyi mo rō bi 'ba akumu 'ba Boko'ba 'ba Yisarele.

XXXIV

Wali Gō Dina

I Mi kada ma do koto moto na Dina nyiti 'ba Yakoba ame Leya kōyō ne kēnyi kari tongo 'ja moto ga 'ba mi dōyayi 'ba Kanana yayi. II Sekeme kole 'ba Amoro e'be Iwa o'ja loko di yayi. Amoro na rō n̄ere 'ba dōyayi nima. Kina Sekeme kari ngi kinda 'ba loko rō gbōrōkōtō kō'dō timo. III Dōki'di bo o'doko nyiti nima kina bo koloma ngi tilende teyi 'do tiyēyi dōki'di mo. IV Bo iya zi 'bu bo Amoro, iya te, "Mo'doko 'do kogbe nyiti nime zō rō 'ja."

V Yakoba ari kuwō kō'du mo odo laja 'deni rō nyiti abo. Tine kole abo ga ēdi toda yeri abo ga mi lōwu, go kō'du mo na bo kogbo dōki'di bo n̄bō koda lijē. VI-VII Kō'du mo ari kōmō zi kole 'ba Yakoba ga di mi lōwu kina lijē kēnyi ngi kako. Lende mo il'ēdi ngi rōnni minni kata rō ma kēnyē go ti'ja nima Sekeme ko'do rōnni lijē e'be Yisarele ti to'do kō'du ma yawa ma tara ga zi nyiti 'ba Yakoba ne.

Amoro ēnyi kari zi Yakoba 'do tiya lende nima, VIII bo iya zi Yakoba ni, iya te, "Kole ma Sekeme o'ō nyiti 'be sowa. Moma'jo roma ziye, i'dike loko zi bo kogbe. IX Do'doke pari mi lōngō ze go dogbeke roze nduwē tiye. X Kina gbi 'do kolomake tize mi dōyayi nime bine. Ti kolomake mi go bi ame ga pili ko'doko kugōke ndōgō rō do ngōlō go kēddike gbi rō bo mori."

XI Sekeme ileki gbi kiya zi 'bu 'ba nyiti ti lōndō mo ga, iya te, "I'dike miye kēyi roma. Mēdi mopi wa ame ga pili ko'doko ne ziye. XII Iyake wa ma ko'doko 'do mi'di zini kina odoweke gbe 'be gbi kozo ame miye ko'doko ne tara. Wa ame ga pili kitētēke mēdi mopi ziye odo kiya te ki'dike loko ngi zō mogbe."

XIII Kole 'ba Yakoba ga ileki dōmo rō dōngala zi Sekeme ni ti 'bu bo Amoro rōmōyi bo odo laja 'deni rō lēmi nni Dina. Go kō'du mo na lijē kiya te, XIV "Di'di lēmi ze dē zi bilaka ame kilele dē ne kogbe, kina ko'de rō kaya roze. XV Ti duti nge dōmo odo ko'doke gbi kozo 'beze kileleke botōni pili rō gōmo. XVI Odo kedi 'deni tara tine na ti duti 'jaa togbe roze tiye. Ti doloma mi lōngō ye bine dodo'bo roze rō bilaka koto tiye. XVII Ne odo kutike dē go lende ze nime kileleke botōni 'be ga dēdi dogba nyiti ze dēnyi yaga di bine."

XVIII Amoro ni ti kole abo Sekeme ngi ti mi kēyi go lende nima. XIX Go ame Sekeme ko'ō Dina nyiti 'ba Yakoba kulōwō ne i'di bo dē kpe kicayi to'do dōlētī nima. Bo na gbi rō bo ame bilaka 'bēni ga pili koro rō do kiteli. XX Kina lijē kako mi kpa reki 'ba gawo 'bēnni kilende zi bilaka 'bēnni ga, iya te, XXI "Ya naga nime rō ma laka tize. Di'dike lijē koloma mi dōyayi nime bine kugō ndōgō rō do ngōlō. Yayi nime iyōbu kēnyē ēdi ko'bo ze kpaki tinni. Dogbeke yitō 'bēnni ga go lijē kogbe yitō 'beze ga gbi. XXII Tine ya naga nime o'doko tolooma todo'bo rōnni tize rō bilaka koto odo kiya te do'doke ngi gbi kozo 'bēnni dileleke botōni pili rō gōmo. XXIII Do'doke tara 'do yeri 'bēnni naga nima ti wa 'bēnni ga kēdi pili rō eze ga. Dutike dōmo zinni go lijē koloma mi lōngō ze bine."

XXIV Bilaka 'ba mi gawo nima pili uti ngi go lende 'ba Amoro ni ti kole abo Sekeme, kina kilele botōni ma mi lōngō lijē yayi ngi pili rō gōmo.

XXV Mi tō'dō do mota ko'ja ya naga nima kēdi gba do wētō 'ba akilele nima na kole 'ba Yakoba ga ma riyo, Simona ni ti Lēwē ame lijē na rō lōndō 'ba Dina ne, kogba mbele 'bēnni ga ngi lijē kusu rōnni kari mi gawo nima kupō botōni mo ga me yaga. XXVI Lijē upō Amoro ni gbi ti kole abo Sekeme. Kina lijē kogba Dina di rō 'ba Sekeme yayi lijē kēnyi kari ē'bēnni.

XXVII Di pōtō lōpō nima na kole 'ba Yakoba moto ga kako kolo wa 'ba mi gawo nima ngi pili kpa dokolo laja nime kodo rō lēmi nni ne. XXVIII Lijē ototo kamōlō mo ga ti sa ni ti akaca kpaki ti wa 'ba mi gawo nima pili ti 'ba mi nyaka. XXIX Lijē ogba wa ame ga rō 'ba mori 'ba ya naga nima ngi pili ti 'ja mo ga ti kole titi kpaki ti wa 'ba mi lino mo ga lijē kari timo.

XXX Yakoba iya zi Simona ni ti Lēwē, iya te, "O'deke wali 'deni dōma, Kanana naga nime ti Perezē 'bēni kpaki ti bilaka ame ga pili kēdi koloma mi dōyayi nime ēdi kēnyi to'ji ma. Bilaka ma ga na me konzi dē, odo kiya te ya naga nima kototo rōnni kalo ya dōma, lijē ēdi kote doze ngi pili ti bilaka ma ga."

XXXI Tine Simona ni ti Lëwë ileki domo, iya te, "Do'doko dë go ko'do lëmi ze kozo 'ja ame ga ro bo lende yawa ne tara."

XXXV

Tusu Akoro

^I Boko'ba ilende zi Yakoba, iya te, "Ënyi kari Betele go koloma yayi. O'ba bi 'ba akumu zô yayi, ma na ro Boko'ba ma tönë kileme rönï ziyi mi kada ma keddï kirinã di zi löndö yi Esawu ne."

^{II} Yakoba iya zi bilaka abo ga ti ya ame ga pili ti bo ne, iya te, "U'duke akoro 'ba bo löwö naga nime kogbake ne mökö. Urögöke roye kusuke bongö ma kopö roye. ^{III} Dëdi dënyike di bine darike Betele go mari mo'ba bi 'ba akumu yayi zi Boko'ba ame kokonyi ma mi kada 'ba gomö ma bo kö'bo nduwë tö di mi go bi ame ga pili mari teyi ne."

^{IV} Kina lijë kototo akoro ame ga pili lijë kedi timo ne ngi ko'de zi Yakoba kpaki ti kaga mo ga kina bo kusu ngi bici ngëri nima yayi ngosi ngila Sekeme.

^V Mi tënyi 'bënni na Boko'ba ki'di tikere ma löbu ngi kila'ba zi bilaka 'ba mi gawo ma ngosi yayi naga nima, go kö'du mo na lijë oga go e'be Yakoba ga dë. ^{VI} Yakoba ako ti bilaka abo ga pili mi Luza ame 'deni le'jete ro Betele ne, mi doyyayi 'ba Kanana. ^{VII} Bo o'ba bi 'ba akumu zi Boko'ba yayi na bo ki'di möyi Boko'ba 'ba Betele domo römöyi Boko'ba odo pa kileme rönï zi bo di yayi mi kada ma bo kedi kirinã di zi löndö bo Esawu.

^{VIII} Di yayi na Debora bo laja 'ba Rebeka kolë kina kusu loko bici ngëri nima yayi kapa Betele ma kari do ro'ö. Kina kidëki möyi go bi nima ngi ro "Ngëri 'ba Mono."

^{IX} Boko'ba odo kileme rönï 'böwu zi Yakoba ko'ja bo kileki 'deni di Padanarama. Kina Boko'ba ko'do yëyi zi bo, ^X iya te, "Möyi yi ro Yakoba, tine kisaki di mi kada nime tone nduwë kari dogba ti kidëki möyi yi ro Yisarele." Kina kidëki möyi bo ngi ro Yisarele. ^{XI} Boko'ba iya zi bo, iya te, "Ma na ro Boko'ba bo tigo do kiteli. Öyö kole kara konzi ro mbëmbë. Kupö bilaka ma konzi ti kodo di miyi. Ti kedi ro yi lijigi 'ba bo dolinjo ma konzi. ^{XII} Mëdi mi'di yayi nime mi'di zi Abarayama ni ti Yisika ne ziyi kina gbi zi kupö yi ga ma di yi'böwu."

^{XIII} Kina Boko'ba kënyi ngi kari e'bëni. ^{XIV} Go bi nima Boko'ba kilende ti bo di teyi ne na bo kogba döku kidëyi domo yayi, bo kodo layi gbi ti 'bu domo bo kulömu zi Boko'ba. ^{XV} Kina bo kidëki möyi go bi nima ngi ro Betele.

Tölë 'Ba Rayile

^{XVI} Yakoba ni ënyi ti bilaka abo ga di Betele yayi tari, tine gba kota lijë kedi ro ma kowö di ngila Eporata na kada 'ba löyö kömö ngi zi Rayile, tine 'deni ngi ro gomö ma löbu zini. ^{XVII} Kina odo gomö 'bëni 'deni ngi ro ma kënyë tine, 'ja bo buli mo iya te, "Rayile, kinza kere dë kole botoni motö na."

^{XVIII} Tine loko ëdi 'deni kolë. Ko'ja loko kedi 'deni kulöku na loko ki'di möyi kole 'bëni nima ngi ro Benoni, tine 'bu mo i'di möyi mo ro Benyimona.

^{XIX} Rayile öle na kusu loko kari kari Eporata yayi. Go bi mo nima na me 'deni le'jete ro Beteleme ne. ^{XX} Kina Yakoba kogba döku kidëyi ro raba do dogö Rayile yayi ame kedi gba nduwë ko'ja kabate ne.

Kole 'Ba Yakoba Ga

^{XXI} Yakoba iteli nduwë njö bo kari koga taya abo ngila Migidala Edere. ^{XXII} Mi kada nima Yakoba kedi koloma mi doyyayi nima yayi ne na Rubëni kari kö'do ti Bila ame ro 'ja 'ba 'bu bo motö ne. Yakoba uwö lende mo kina bo ngi ro 'diri.

Yakoba ëdi 'deni ti kole 'butë domoriyö. ^{XXIII} Kole ma köyö 'ba Leya ga na ro Rubëni kole ma ro döndende 'ba Yakoba, kina ti Simona ni ti Lëwë ti Yuda ti Yisakara ti Zebolona. ^{XXIV} Kole ma köyö 'ba Rayile ga na ro Yesepa ni ti Benyimona. ^{XXV} Kole ma köyö 'ba Bila nyiti bo laja 'ba Rayile ga na ro Dana ni ti Napatali. ^{XXVI} Kole ma köyö 'ba Zilepa nyiti bo laja 'ba Leya ga na ro Gada ni ti Asera. Kole naga nime öyö pili di Padanarama.

^{XXVII} Yakoba ari zi 'bu bo Yisika mi Mamore ngosi ngila Eborona, go bi ma tönë pa Abarayama ni koloma teyi ti Yisika ne. ^{XXVIII} Kömö koo 'ba loma 'ba Yisika 'deni kuluku mota kodo domo 'butë mota (180) mi kada ma bo kedi kolë. ^{XXIX} Bo öle ko'ja bo köndë 'deni kote kina kole abo ga Esawu ni ti Yakoba kusu bo ngi.

XXXVI

Kupö Esawu

^I Ame na ro möyi kupö Esawu ga ame kidëki bo gbi ro Edome ne. ^{II} Esawu ogbe 'ja di mi löngö yitöti 'ba Kanana. Lijë na ro Ada nyiti 'ba Elone di e'be Ete ni ti Olibama nyiti 'ba Ana kole 'ba Zibeyona di e'be Iwa. ^{III} Esawu ogbe 'ja motö gbi ro Basemata nyiti 'ba Yisamele ame ro lëmi 'ba Nebayota ni ne. ^{IV} Ada na köyö Elipaza. Basemata öyö Ruwëlë, ^V tine Olibama na köyö 'bëni Yusa ni ti Yalama ti Kora. Kole 'ba Esawu naga nime öyö pili di mi doyyayi 'ba Kanana.

^{VI} Kina Esawu kototo 'ja abo ga ti kole abo ga ti yitöti abo ga kpaki ti bilaka ame ga pili mi lijö abo ne ti yëri pili ti wa

ame ga bo ko'ja di mi do'ayayi 'ba Kanana yayi ne, kina bo kényi kari mi do'ayayi mōto ro ma kōwo di do ngila löndö bo Yakoba. VII Bo ényí di yayi rōmōyí do'ayayi nima lijé koloma teyi ti löndö bo Yakoba ne o'bo lijé dē kpe, yēri 'bēni ga onzi 'deni ngi ro mbēmbē go bi o'bo lijé dē kpe todō'bo dönni. VIII Kina Esawu kari koloma mi do'ayayi kurungu 'ba Seyira ame kidēki gbi ro Edome ne.

K Ame na ro kupō Esawu yi linggi 'ba kupō bilaka naga nime kidēki lijé ro Edome ma kēdi koloma mi do'ayayi kurungu 'ba Seyira. X-XIII Ada 'ja 'ba Esawu öyö kole koto zi bo ro Elipaza. Elipaza öyö kole botoni muyi ro Temana ni ti Omara ti Zepo ti Gatama ti Kenaza. 'Ja abo mōto ame ro Timina ne na köyö Amaleke. Basemata 'ja 'ba Esawu öyö kole koto zi bo ro Ruwēlē. Ruwēlē öyö kole sowo ro Nata ni ti Zera ti Sama ti Miza. XIV 'Ja 'ba Esawu ame ro Olibama nyiti 'ba Ana kole 'ba Zibeyona ne öyö kole mota zi bo ro Yusa ni ti Yalama ti Kora.

XV Dō'be ame ga pili kodo di zi Esawu ne na me ga. Elipaza kole döndende 'ba Esawu na ro yi linggi 'ba bilaka naga nime, Temana ni ti Omara ti Zepo ti Kenaza XVI ti Kora ti Gatama kina gbi ti Amaleke. Ya naga nime pili ro kupō bilaka ma kodo di zi Ada 'ja 'ba Esawu. XVII Ruwēlē kole 'ba Esawu na ro yi linggi 'ba dō'be naga nime, Nata ni ti Zera ti Sama kina gbi ti Miza. Ya naga nime pili ro kupō bilaka ma kodo di zi Basemata 'ja 'ba Esawu. XVIII Dō'be naga nime na ro ma kodo di zi 'ja 'ba Esawu ame ro Olibama nyiti 'ba Ana. Lijé na ro Yusa ni ti Yalama ti Kora.

XIX Ya naga nime pili ro kupō bilaka ma kodo di zi Esawu.

Kupō Seyira

XX Ame na ro kupō Seyira e'be Ori ame lijé na ro bo do'ayayi nima ne. Lotana ni ti Sobala ti Zibeyona ti Ana XXI ti Disona ti Ezere ti Disana. Ya naga nime na ro yi linggi 'ba e'be Ori mi kpa goli mo ga ma gege ame koloma mi do'ayayi 'ba Edome. XXII Lotana na ro 'bu 'ba Ori ni ti Emanā. Lēmi 'ba Lotana na ro Timina. XXIII Sobala na ro 'bu 'ba Alawana ni ti Manata ti Ebalā ti Sepo ti Onama.

XXIV Kole ma 'ba Zibeyona ga riyō ro Aya ni ti Ana. Ana nime na tōnē ko'ja mini kututu kēdi kulōwu di mi yayi mi kada ma bo kēdi yi mökö toda akaca 'ba 'bu bo ga ne. XXV Kole 'ba Ana na ro Disona kina nyiti abo na gbi ro Olibama. XXVI Kole 'ba Disona ga na ro Amedana ni ti Ezebana ti Yiterana ti Korana.

XXVII Kole 'ba Ezere ga na ro Bilana ni ti Zawana ti Akana. XXVIII Disana na ro 'bu

'ba Uzu ni ti Arana. XXIX Kpa goli 'ba e'be Lotana ni ti Sobala ti Zibeyona ti Ana XXX ti Disona ti Ezere ti Disana na ro kupō e'be Ori ma koloma mi do'ayayi 'ba Edome.

Bō Dōliņo 'Ba Edome

XXXI Mōlo gba kinza bo dōliņo kēdi mi do'ayayi 'ba Yisarele ya naga nime na koloma ro bo dōliņo 'ba Edome nduwē ro ma kololo. XXXII Bela kole 'ba Bora di mi gawo 'ba Dinaba na koloma ro bo dōliņo 'ba Edome. XXXIII Di pōtō tōlē 'ba Bela na Jobaba kole 'ba Zera di mi gawo 'ba Bozara kinda'ba kiti 'ba bo dōliņo nima. XXXIV Di pōtō tōlē 'ba Jobaba na Usama di mi do'ayayi 'ba Temana kinda'ba kiti nima. XXXV Di pōtō tōlē 'ba Usama na Adada kole 'ba Bedada di mi gawo 'ba Awita kinda'ba kiti nima. Adada na ka'da bilaka 'ba Midiyana mi ya ma di mi do'ayayi 'ba Mowaba. XXXVI Di pōtō tōlē 'ba Adada na Samala di mi gawo 'ba Meseraka kinda'ba kiti nima. XXXVII Di pōtō tōlē 'ba Samala na Sawola di mi Robota di kpa yōpō Epurate kinda'ba kiti nima. XXXVIII Di pōtō tōlē 'ba Sawola na Bala Anana kole 'ba Akobora kinda'ba kiti nima. XXXIX Di pōtō tōlē 'ba Bala Anana na Adara di mi gawo 'ba Pawu kinda'ba kiti nima. Möyi 'ja abo na ro Metabele nyiti 'ba Matorede nyiti 'ba Mesaba.

Yi Linggi 'Ba Edome

XL Esawu na ro yi linggi 'ba kupō bilaka naga nime kidēki lijé ro Edome ne. Möyi nni ga na me pili ti kpa goli 'bēnni ga ti go bi ma lijé koloma teyi. Lijé na ro e'be Timina ni ti Alawana ti Yetete XLI ti Olibama ti Ela ti Pinona XLII ti Kenaza ti Temana ti Mibizara XLIII ti Magadile ti Irama. Esawu na ro yi linggi 'ba bilaka 'ba Edome naga nime, go bi ma lijé koloma teyi di mi do'ayayi nima yayi idēki pili ti möyi kpa goli 'bēnni ga ma gege.

XXXVII

Yesepa

I Di pōtō tōlē 'ba Yisika kole abo Yakoba oloma nduwē kō'bō mi Kanana dōliņo ma 'bu bo koloma mōlo teyi. II-III Tine lende 'ba kole 'ba Yakoba ga na kōzo a nime te.

Yesepa na ro kole ma Yakoba köyō ko'ja ro bo kandi 'deni. Kina bo ko'ō Yesepa ngi ro do kiteli pili di do kole abo mōto naga nima. Kina odo Yesepa komo kōo abo kēdi 'deni 'butē döōmu dömoriyō tine bo oloma tilingere ti löndö bo ga ame Yakoba köyō ti 'ja abo ga Bila ni ti Zilepa ne. Lijé ēdi koda kamōlō ni ti banya 'ba Yakoba, tine lende ko'do 'bēnni ele dē. Kina Yesepa kō'bō nduwē to'de lende mo zi 'bu nni.

Go kò'du 'ba ako'ò ame bo kò'ò Yesepa kulöwö ne mi kada moto tine na bo ki'di bonggo kele kakpa kilala yayi ngi zi Yesepa. ^{IV} Kina odo ya moto naga nima konggo 'bu nni kò'ò Yesepa 'deni ngi ro do kiteli tara tine lijè i'di ngi tombi minni ro Yesepa. Lijè ilende de kpe zi bo ro mugu këyi.

^V Mi kada moto na nyi ko'de do Yesepa, kina odo bo kiyèti gomo zi löndö bo ga tine i'di lijè ko'ji bo ngi ro mbëmbë. ^{VI} Bo iya te zinni, "Uwöke to ma, nyi o'de doma ti korondo ene ^{VII} tégè dëdike pili mi nyaka tudödu koloko. Kina do koloko ma 'bama kënyi koro ngi toro kozo bilaka lesi tara, kina do koloko ma 'beye ga kako ngi kuru do 'bama tonè lijè kolodo ngi pili bëri kozo bilaka ame kolodo bëri komo nere ne tara."

^{VIII} Bo löndö bo ga iya te, "Mi nyi 'bi nima iya te o'doko to'do röyi ro nere daze? Inza ko'do du te." Kina lijè ko'ji bo ngi ro ma kënyè go kò'du 'ba nyi nima kina gbi go ame bo kiya lende 'ba rönni ne.

^{IX} Mi kada moto na nyi ko'de 'böwu do Yesepa. Kina bo kiyèti gomo gbi zi bo löndö bo ga. Bo iya te, "Nyi moto o'de doma gbi tégè kada ni ti nyepe ako ti këlu 'butè dokoto kolodo bëri komo ma."

^X Bo ari kiyèti go lende nima gbi zi Yakoba. Odo Yakoba kuwö lende nima 'deni tara tine, bo iya te, "Kole ma, wa'di na tara? Mi nyi 'bi nima iya te ze ti möyi ti löndö yi ga ti dolodo bëri komöyi?"

^{XI} Kina löndö 'ba Yesepa ga kombi minni ngi ro bo ro ma kënyè. Tine Yakoba o'bo 'ba bo nduwè tomeri go lende nima.

Tugö Yesepa

^{XII} Mi kada moto na löndö 'ba Yesepa ga kënyi kari yi mökö bi lingere toda yëri 'ba Yakoba ga. Lijè ari nbö mi doayai 'ba Sekeme. ^{XIII} Kina Yakoba kiya te zi Yesepa, "Löndö yi ga ëdi toda yëri ma ga mi doayai 'ba Sekeme. Mëdi moja yi kari tonggo lijè." Yesepa iya te, "Ele, muwö 'deni."

^{XIV} Yakoba iya te, "Ari konggo löndö yi ga ti yëri ma ga 'do kako kiyèti lende mo zö." Kina Yakoba koja bo ngi di kpa toro 'ba Eborona yayi kari doayai 'ba Sekeme.

^{XV} Di mi tömö abo Sekeme bo moto o'ja bo këdi kilingere ngi sowa kebe yi mökö. Bo nima iya te, "Wa'di na këddi koma?"

^{XVI} Bo iya te, "Mëdi moma go löndö ma ga, lijè oloma toda yëri 'bënni pa bine. Iya zö te 'di, baba, lijè ëdi yala?"

^{XVII} Bo nima iya te, "Lijè ënyi 'deni di bine. Muwö lijè koloma tiya mo tégè lijè o'doko tari Dotana."

Kina Yesepa kari ngi nduwè go löndö bo ga, bo kari ko'ja lijè Dotana.

^{XVIII} Kina odo bo kömö 'deni lijè o'ja bo molo di bi kowo na lijè kususu kpënni ngi

ro bo 'do tupö mo yaga. ^{XIX} Lijè iya te, "Bo tonè ko'do ro bo ro bo nyi ko'de do bo ne, bo na me 'dë këdi kako. ^{XX} Bi abo nati, dupöke bo yaga du'duke töku bo mi daa bine, 'do dari diyake te kuruku na kind'a'ba bo 'deni konyo bo. Ti donggo odo wa'di na ti ko'do röni go nyi abo nima ya?"

^{XXI} Kina odo bo löndö bo Rubëni kuwö lende nima 'deni tara, bo o'doko tokonyi Yesepa di zi lijè. Kina bo kiya te, "Kinza dupöke bo de ro tupö, ^{XXII} du'duke bo mi daa kalo nime mi mökö bine. Kinza dosake közize de ro bo."

Bo o'doko tokonyi Yesepa di zi lijè 'do bo koja kileki kari zi 'bu nni.

^{XXIII} Kina odo Yesepa kömö 'deni zinni yayi tine lijè inda'ba bo ngi kolö bonggo yaga di ro bo, bonggo kele kakpa kilala yayi tonè. ^{XXIV} Kina lijè kogba bo ngi ku'du mi daa nima mini mo kulöku 'deni yaga molo di yimo ne.

^{XXV} Tine mbowa di pötö mo kota bo löndö 'ba Yesepa naga nima këdi gba tonyo akonyo na lijè ko'ja e'be Yisamele moto ga ngi këdi kari do lingere kebe yayi. Ya naga nima ëdi kilingere ro ma konzi kako di Gilada këdi kari Ezipeto ti gamele 'bënni ga kombi a 'ba ndögö 'bënni ga ame ti dokomali wowa ma kato kele kulöwö yimo. ^{XXVI} Kina Yuda kiya zi bo löndö bo ama ga, iya te, "Odo dupöke Yesepa pele dandike gomo, wa'di na ti do'jake di gomo? ^{XXVII} Bo löndö ze na, kinza do'doke oto de zi bo, ze ame aa ro kole 'ba 'bu koto ne. Zize ngi togba bo tugö bo zi Yisamele naga nime."

Kina löndö bo ama ga kuti ngi pili go lende nima.

^{XXVIII} E'be Yisamele naga nima ömö yayi ti Midiyana moto ga ame ro bo ndögö ne. Kina kole 'ba Yakoba ga koto Yesepa ngi yaga di mi daa kari kugö zi ya naga nima ti yamo 'butè riyö. Kina bilaka naga nima kogba Yesepa ngi kari timo Ezipeto.

^{XXIX} Kina odo Rubëni kileki kari yayi tine bo o'ja Yesepa inza kpe mi daa. Kina bo ngi ti meri ro ma kënyè, bo kirica bonggo yaga di ro bo römöyi lende nima ata 'deni doki'di bo sowa. ^{XXX} Kina bo kari zi löndö bo ga, bo iya te, "Bo titi nime inza kpe 'de, ti mo'do roma tone tondo?"

^{XXXI} Kina lijè kënyi kupö banya kusu bonggo 'ba Yesepa mi roma mo. ^{XXXII} Kina lijè kari ti bonggo nima kileme zi 'bu nni Yakoba, iya te, "Do'ja a nime di mökö, odo tara ne bonggo 'ba kole 'bi Yesepa na de ya?"

^{XXXIII} Kina Yakoba kikali bonggo nima ngi. Bo iya te, "Bu'bu, bonggo 'ba kole ma na. Kuruku to ne ga upö bo 'deni ngi kirica mi bo ro kotokoto."

XXXIV Kina Yakoba kudu ngi kirica bonggo ma laka yaga di ro bo kolo ro bonggo 'ba mono. Kina bo koloma ngi tudu kole abo Yesepa ro go kowo. XXXV Kole abo ga ako pili ti yitoti mo ga tuye komo bo. Tine bo o'doko abo lende 'ba komo kuyè 'bènni dè. Bo iya te, "Inza tara, kole ma na me kölè 'deni, mo'doko gbi 'do môle yaga. Meri abo èdi kupò ma."

Kina bo koloma ngi ro komo tolo go lende 'ba Yesepa.

XXXVI Dèmba mi kada mo nima ne bilaka 'ba Midiyana naga nima oto Yesepa 'deni nbo kari Ezipeto kugò zi Potiparo ro atoli. Potiparo nima na ro bo laja 'ba bo dolingo ma löbu 'ba Ezipeto, bo na ro bo do bo kanya 'ba bo dolingo.

XXXVIII

Yuda Ni Ti Tamara

I Mi komo koo mo nima na Yuda kënyi di mi löngö löndö bo ga kari koloma ti bo moto möyi mo ro Ira bo Adolama moto. II Di lijo 'ba bo nima yayi na bo kari ko'ja nyiti moto ro yitò 'ba Kanana. Möyi 'bu mo idèki ro Suwa. Bo ogbe nyiti nima III tine na loko komo ngi köyö kole botoni kina ki'di möyi mo ro Ere. IV Loko omo 'böwu gbi di gomo köyö ro kole botoni kina loko ki'di möyi mo ro Onana. V Di gomo 'böwu loko ari köyö kole ma mi mota gbi ro kole botoni kina loko ki'di möyi mo ro Sela. Mi kada nima Yuda èdi koloma Keziba.

VI Kina odo Ere kole ma dandende nima kiyöbu 'deni tine Yuda ogbe 'ja teyi möyi mo ro Tamara. VII Tine Ere o'do lende kënyè ngi ro mbèmbè. Kina odo Boko 'ba konggo lende kënyè 'ba Ere 'deni ngi kulowö tara yo na kupò bo ngi yaga.

VIII Kina Yuda kilende zi kole abo ma mi riyö mo nima kidèki möyi mo ro Onana ne. Bo iya te, "Joko yi nima odo gomo kinda 'ba közim 'do köyöke kole 'do ki'di do löndö yi ame kölè ne kudu timo."

IX Tine Onana ikali kole naga nima bo kèdi köyö ti 'ja 'ba löndö bo nima inza kilèbi do bo kada moto. Go kö'du mo na odo lijë kèdi kö'dò ti Tamara bo ebe ti'di wa do botoni abo kolodo za bèri mi yayi, römöyï kinza bo köyö kole ra ti 'ja 'ba löndö bo nima. X Kina Boko 'ba kënyi ngi ro 'diri ti Onana go lende ko'do abo nima kina kupò bo ngi gbi yaga.

XI Yuda ro meri go lende 'ba kole riyö abo naga nime. Go kö'du mo na ki'di bo kere ngi kinza Sela kari kölè ra gbi kozo a nima tara. Kina bo kiya te zi Tamara, "Ileki kari lijo 'ba 'bu yi koloma yayi ro makuru'bè nbo Sela kiyöbu." Kina Tamara kileki ngi kari koloma lijo 'ba 'bu ni.

XII Mi komo koo moto 'böwu yayi na 'ja 'ba Yuda tönè ro nyiti 'ba Suwa ne kölè ngi. Kina odo bo kote tudu 'ja abo 'deni tine lijë ènyï ti bo murè bo Ira tari Timana tonggo bilaka abo ga ame kèdi tumu sunè kamölö abo ga yayi ne.

XIII Kina odo Tamara kuwö lende mo kiya te lanzo ni Yuda èdi ko'doko tari Timana tumu sunè kamölö abo ga tine, XIV loko ikali Sela kole 'ba lanzo ni iyöbu 'deni komo mo kopo, kina me lanzo ni o'doko dè todo kpèni zi kole nime 'do kodo göni. Tine na loko kolo bonggo 'ba mono ngi yaga di rönï, loko kisali rönï kolo bonggo rönï kolo moto dönï kola nge ro kömöni. Kina loko kënyi ngi kari koloma kpa kori noli ngila gawo 'ba Enayima kpa go kori kari Timana.

XV Kina odo Yuda kömö 'deni ko'ja loko kèdi koloma kpa kori tine bo omeri 'ba bo, bo iya te bo ronyo na, römöyï loko olo kömöni 'deni liyo teyi ti bonggo. XVI Bo ikali dè kpe ro 'ja 'ba kole abo. Kina bo kilende zini, iya te, "Ako zö, mo'doko yi."

Loko iya te, "Wa'di na ti ki'di zö?"

XVII Bo iya te, "Ti moja kole banya kako ziyi."

Loko iya te, "Wa'di na ti ki'di zö töti 'do mikali timo èddi koja banya kako zö?"

XVIII Bo iya te, "Wa'di na ko'doko?"

Loko iya te, "I'di wa 'ba tugu möyi yi nima zö pili ti kabi mo. Kina i'di pèri adokotoni 'bi nima gbi zö."

Kina odo bo ki'di wa naga nime 'deni pili zini tine na bo kö'dö ngi tini na loko kombi mi ngi. XIX Kina loko kënyi ngi di go bi nima yayi kari è'bèni. Loko ari kope bonggo kolo 'bèni nima ngi yaga, loko kolo 'ba mono tönè kileki rönï. XX Kina Yuda koja bo murè bo Ira kari ti banya 'do tari ti'di mo zi bo ronyo tönè lijë ko'ja di go kori ne 'do bo kototo wa ma tönè ga bo ki'di töti teyi ne kaka timo. Tine Ira ari ko'ja loko kinza kpe yayi. XXI Bo ititi bilaka 'ba go bi nima yayi, bo iya te, "Ja bo ronyo nime koloma kpa kori noli ngila gawo 'ba Enayima bine ne, loko ari 'deni inala?"

Lijè iya te, "Ja bo ronyo oto inza go bi ze nime bine."

XXII Kina Ira kileki ngi kari zi Yuda. Bo iya te, "Mari mo'ja loko dè. Bilaka ame ga yayi ne iya zö tégè, 'ja bo ronyo oto inza du te mi go bi 'bèni nima."

XXIII Yuda iya te, "I'di loko kogba wa naga nima ka yayi. Doma göni dè towa kinza ko'de ro kaya roze. Moja banya zini kina me kari ko'ja loko dè, embe dè gbi."

XXIV Mi mota 'ba nyepe ma di pötö lende tönè na bo moto kako zi Yuda, kiya te, "Tamara 'ja 'ba kole 'bi o'do rönï 'deni ngi ro bo ronyo kina me loko komo 'deni di mi kori 'ba yèri ko'do 'bèni nima."

Yuda iya te, "Ari kinda'ba ni kupö yaga ku'du loko mi pa'do ma löbu kilanma yaga."

^{XXV} Kina odo lijë kogba ni 'deni kedi kari 'do tupö mo tine, loko oja laja kari go Yuda. Loko iya te, "Ongo wa naga nime te, wa 'ba tugu möyi ti kabi mo ga pili ti peri adokotoni nime. Ikali bo domo? Bo do wa naga nime na me ki'di kole yimö."

^{XXVI} Yuda ikali wa naga nima na bo kodo kpa bo ngi go lende mo. Bo iya te, "Lende 'bëni ele 'deni kiteli 'bama. Dëne 'do mi'di loko ra zi kole ma Sela, ne kina me mi'di loko de yo." Tine Yuda ileki de kpe kö'dö ti Tamara.

^{XXVII} Kina odo kömö 'deni mi kada 'ba löyö 'bëni tine ikali ngi kole ronja na mini. ^{XXVIII} Tine ko'ja loko kedi ko'do töyö 'deni yo na kole ma koto koja közini ngi yaga. Kina bo buli mo kudödu kabi kasi közimo. Loko iya te, "Kole nime na köyö dogba."

^{XXIX} Tine kole mo tonë ënyi koto ë'bëni konyo ni 'böwu kileki miyö, kole mato na za 'böwu köyö dogba. Bo buli nima iya te, "Awo, o'do 'bëyi ka ngi ti tigo na ma ki'di kitiri kpa kori ziyi."

Go kö'du mo na lijë ki'di möyi bo ro Pereze. Jo 'ba lende mo tégë, "Titiri kpa kori." ^{XXX} Tine mbowa di pötö mo na köyö kole ma tonë kudödu kabi kasi közimo ne ngi. Kina lijë ki'di möyi mo ro Zera.

XXXIX

Yesepa Ni Ti Potiparo

^I Yisamele tonë ga oto Yesepa nbö kari Ezipeto kari kugö zi bo mato ro Potiparo löbu 'ba turu ma koto 'ba bo dolinjo 'ba Ezipeto nima ro bo do bo kanya ne. ^{II} Tine Boko'ba edi nduwë ti Yesepa di yayi tokonyi mo 'do wa pili ame ga bo kedi ko'do ne kari nduwë ro ma kodoro. Kina Yesepa koloma ngi ro atoli 'ba mi linjo 'ba Potiparo. ^{III} Kina odo Potiparo konjo 'deni Boko'ba kedi kokonyi Yesepa mi ndobo ko'do abo ga pili ki'di ndobo abo kedi kari ro ma kodoro tine, ^{IV} lende mo onmi ngi döki'di Potiparo ro mbëmbë. Kina bo ki'di Yesepa ngi ro bo laja abo kose go linjo abo pili zi Yesepa 'do konjo go wa pili ame ga kedi mi linjo yayi ne. ^V Mi kada nima Potiparo ki'di Yesepa 'deni ro bo konjo go wa pili 'ba mi linjo abo ga ne, Boko'ba okonyi Potiparo gbi ki'di lende mo ga pili kari ro ma kodoro kpaki ti wa 'ba mi linjo pili ti 'ba mi nyaka. Bo okonyi Potiparo go kö'du 'ba Yesepa. ^{VI} Kina Potiparo ki'di abo ga ngi pili közi Yesepa 'do konjo gomo bo omeri a mato de kpe go lende 'ba wa 'ba mi linjo abo ga tine nge koto ro akonyo ma bo kö'doko tonyo mo.

Yesepa Ni Ti 'Ja 'Ba Potiparo

Yesepa ro kole ma kele ro ma kënyë, ^{VII} go kö'du mo na mbowa te yo 'ja 'ba Potiparo i'di kömöni ngi do bo. Mi kada mato tine na loko kënyi kiya zi Yesepa, tégë, "Ako kö'dö tö." ^{VIII} Tine Yesepa ilagi abo ngi. Bo iya te, "Bu'bu, ma ame aa mi linjo bine, më'dë yi na gbi ro nere ma ame le'jete bo komeri a mato de kpe go wa 'ba mi linjo abo. Bo kose go abo ga 'deni pili zö, ^{IX} bo ki'di ma 'deni ti közi kakpa mbiri do linjo abo nime gbi kozo 'ba bo. Bo o'jongo go wa ma koto mato te de di zö tine nge koto ro ni 'ja abo. Lende ame 'deni te ne 'do mari mo'do kö'du ma yawa ma tara ga totondo? Ti kinza ro lende kënyë ma löbu komo Boko'ba?"

^X Bo ilagi abo ngi kozo a nima tara. Kina odo 'ja nima kö'bö pele tokpasi bo kote kada pili 'do tö'dö tini bo o'doko abo de.

^{XI} Mi kada ma do koto mato ko'ja Yesepa kodo 'deni rö mato bi ndobo, kina bo laja mato ga inza gbi ti bo yayi, ^{XII} na 'ja tonë kënyi kikapo bonjo ma kakpa 'ba ro bo ngi, loko iya te, "Ako kö'dö tö."

Na bo kolo ro bo ngi kola bonjo 'ba ro bo közi 'ja tonë bo kirinjo abo kodo yaga.

^{XIII} Kina odo loko konjo Yesepa kirinjo 'deni kari yaga kola bonjo nima tara tine ^{XIV} na loko kulöri ngi ro ma kembe kidëki bo laja 'bëni ga. Loko iya te, "Wuwu, atoli Ebere nima më'dë ma ko'de bine ne, bo edi 'deni le'jete kuyi do giliti kuruku zize. Bo odo goma bine giri nime tégë 'do bo kö'dö tö. Kina me mulöri ro ma kembe, ^{XV} bo kuwö mëdi mulöri yo na ma bo kirinjo ngi kari yaga yayi kola bonjo 'ba ro bo me bine."

^{XVI} Loko ikeki bonjo 'ba Yesepa nima nbö kidabi më'dë ni Potiparo kileki kako linjo. ^{XVII} Kina loko kiyëti lende mo zi bo, iya te, "Atoli Ebere 'bi nima ko'de bine ne, bo ënyi ngi tone kodo kari goma rö ma 'dë yayi ro'do lende yawa roma. ^{XVIII} Mulöri döni ro ma kembe na bo kirinjo ngi kodo yaga kola bonjo abo tö bine."

^{XIX} Lende nime i'di Potiparo ngi ro 'diri ^{XX} ki'di bo kanya kinda'ba Yesepa koto kari mi maboso 'ba bo dolinjo. Kina Yesepa koloma ngi yayi tara.

^{XXI} Tine pele di mi maboso yayi Boko'ba edi nduwë kokonyi bo. Kina odo bo do maboso nima konjo ndobo 'ba Yesepa ga 'deni ngi pili ro ma laka tara tine, ^{XXII} bo i'di Yesepa ngi mbiri do bilaka ame ga kedi mi maboso yayi ne tonjo go ndobo ko'do 'bënni ga. ^{XXIII} Bo do maboso nima omeri a mato de kpe go lende 'ba wa ame ga bo kose gomo 'deni pili zi Yesepa ne. Bo ikali ngi ro ma laka Boko'ba edi ti Yesepa tokonyi mo ki'di ndobo ko'do mo ga kedi kari pili ro ma kodoro.

XL

Nyi 'Ba Bɔ Maboso

^{I-II} Mi kada ma do koto moto na bo dolingo 'ba Ezipeto ame kidēki ro Paro 'benni mo ne kēnyi ngi ro 'diri ti bilaka löbu riyö moto ga ma kēdi ko'do ndobo zi bo. Bo ma koto ro bo do bo koti layi zi bo, tine bo moto ro löbu 'ba do ya ma kēdi konma mangolo'bo zi bo. Bo ēnyi tinni ro 'diri go lende ko'do 'benni ^{III} kina bo ki'di lijē ngi mi maboso mi lijo 'ba bo do bo kanya abo. Maboso nima na gbi Yesepa kēdi yimo. ^{IV} Kina bo do bo kanya nima ki'di Yesepa ngi 'do koja laja zi bilaka löbu riyö naga nima di mi maboso yayi. Kina Yesepa koloma ngi ro toja laja zinni.

Kina odo lijē koloma 'deni yayi tara tine, ^V mi kada ma do koto moto ro mi korondo na nyi ko'de ngi do bilaka löbu riyö tonē ga di mi maboso yayi. Nyi mo ga pili ro 'beri'beri, kina 'jo 'ba lende mo ga gbi pili ro 'beri'beri. ^{VI} Yesepa ako ro mi donbo ko'ja lijē koloma 'deni ngi ro do lisa. ^{VII} Bo iya te, "Wa'di na kēddi kongoke bi 'bawo tone tara gomo?"

^{VIII} Lijē iya te, "Nyi na ko'de daze ti korondo ene kina me boto bo kikali tyyēti 'jo 'ba lende mo ga zize inza."

Bo iya te, "Ro ma laka Boko'ba na kēdi ki'di bilaka kikali tyyēti 'jo 'ba nyi. İyētike go nyi 'be mo naga nima te zö."

^{IX} Kina bo ma tonē ro bo do bo koti layi zi bo dolingo ne kēnyi ngi tyyēti go nyi ma 'ba bo zi Yesepa, iya te, "Mo'ja mowo kēdi ko'do ro layi, ^X dongila mo ga mota. Tine mari mo'ja kēdi 'deni ro tomo. Tēgē me mbowa te yo kina kumöru ngi kana ngi kasi welo. ^{XI} Kösu 'ba bo dolingo ēdi közö kina mite'de ma kana mo ngi muzi tolo mo kolodo mi kösu kina mari mi'di ngi zi bo dolingo."

^{XII} Yesepa iya te, "'Jo 'ba lende 'ba nyi 'bi nima kina me, dongila ngēri mota naga nima ko'ja ne, tö'dö do mota na. ^{XIII} Tine di pötö tö'dö do mota nime bo dolingo ēdi koja yi yaga di mi maboso bine kileki yi mi ndobo 'bi ma molo kari toti layi zi bo kozo ma dogba tara. ^{XIV} Ne odo kope yi 'deni yaga di mi gomo mbēmbē 'ba maboso nime, moma'jo roma ziyi kinza ki'di lende ma dē kudölu di döyi. Ari kokonyi ma ti tyyēti go lende ma zi bo dolingo 'do ki'di bo kope ma gbi yaga di mi maboso nime. ^{XV} Ma 'bama mo'do lende kēnyē oto dē yo, inda'ba ma di dayayi ze 'ba Ebere ko'de ma Ezipeto bine. Di bine gbi mo'do lende kēnyē oto dē gbi yo kina me ko'de ma ngi kako mi maboso bine."

^{XVI} Kina bo ma löbu moto nima ame pa ro bo ko'do mangolo'bo zi bo dolingo ne, odo bo kongö 'deni nyi nima 'jo 'ba lende

mo kiyēti röni ngi ro ma kele tara tine, bo iya te zi Yesepa, "Nyi o'de gbi doma tēgē mēdi mombi gbērē 'ba mangolo'bo mota doma. ^{XVII} Tine mi gbērē ame do ama ga ne dokomali mangolo'bo ēdi yimo ame ko'de 'deni zi bo dolingo ne. Kina yali kako ngi koloma togo mangolo'bo mo naga nima."

^{XVIII} Yesepa iya te, "'Jo 'ba lende 'ba nyi 'bi nima kina kozo a nime te. Gbērē mota naga nima kombi ne tö'dö do mota na. ^{XIX} Tine di pötö tö'dö do mota bo dolingo ēdi koja yi yaga di mi maboso nime kari kosi mugu yi do ngēri toro köle yaga. Kina yali ti kako ngi kogo yida yi pili yaga."

^{XX} Mi tö'dö do mota na bo dolingo koja nbele 'ba kada 'ba töyö bo ngi yaga, bo kidēki bilaka löbu abo ga pili kako yimo. Kina bo ki'di ko'de ya riyö tonē ga ngi di mi maboso kako koro komo nba abo naga nima. ^{XXI} Bo ma tonē ro bo koti layi ne bo ileki ngi mi ndobo mo ma molo kisaki toti layi mi kada nima. ^{XXII} Tine bo ma tonē ro bo konma mangolo'bo ne bo i'di ngi kupö yaga ti tosi mugu mo do ngēri toro.

Lende naga nime o'do rönni ngi zi ya riyö tonē ga te kozo lende tonē ga Yesepa kiya zinni ne. ^{XXIII} Tine bo ma tonē ro bo koti layi ne omeri a moto dē kpe go lende 'ba Yesepa. Do bo udölu ngi di go lende 'ba Yesepa.

XLI

Nyi 'Ba Bɔ Dolingo

^I Mi riyö 'ba koo ma di pötö do nyi ko'de ngi do bo dolingo 'ba Ezipeto nima mi kada ma do koto moto. Nyi o'de do bo tēgē bo ēdi koro kpa yöpö ame kidēki möyi mo ro Nayile ne. ^{II} Kina sa ma kono modomoriyö moto ga kodo ngi di mi yöpö kari tonyo moli. Sa naga nima ti yēyi rönni ro ma laka kono ro mbēmbē. ^{III} Tine na sa modomoriyö moto ga ro ma kilike go'dogo'do kodo ngi gbi di mi yöpö kari koro ngila ma kono tonē ga. ^{IV} Kina sa ma kilike naga nima kindiyö sa ma kono tonē ga ngi pili yaga. Kina bo kindinji ngi yaga di bi tö'dö.

^V Bo ileki kö'dö kina nyi moto ko'de 'böwu do bo, tēgē bo o'ja do nyönyu modomoriyö köyö pili do kumögu koto. Do nyönyu mo ga ro ma löbu gbölögbölö. ^{VI} Tine na do nyönyu modomoriyö moto ga köyö ngi gbi yayi. Nyönyu mo naga nima lili ma kututu o'do 'deni kolomba yaga, lijē 'benni titititi yiliyili. ^{VII} Kina do nyönyu ma yiliyili naga nima kēnyi kindiyö do nyönyu ma löbu tonē ga ngi pili yaga.

Bo dolingo indinji di bi tö'dö kikali ngi ro nyi na ko'de do bo. ^{VIII} Mi donbo mo na bo ngi ti meri ro mbēmbē go lende 'ba nyi

nima ko'de do bo ne. Kina bo kidēki bo kikali lende abo ga pili kako zi bo ti bo 'bosi ma kata naga. Kina bo kiyēti go nyi abo tōnē ga ngi pili zinni. Tine boto ma koto moto te di mi lōngō lijē nima pili ikali 'jo 'ba lende mo dē du te.

^{IX} Mi kada mo nima na bo ma tōnē ro bo koti layi zi bo ne kako kiya zi bo, iya te, “Nere, mi kada tōnē mirasi lende ziyi ^X 'do kēnyi ro 'diri tize ze ti bo ma tōnē ro löbu 'ba bo konma mangolo'bo kinda'ba ze ki'di mi maboso liṅo 'ba bo do bo kanya ne, ^{XI} mi kada nima dēdi yayi nyi o'de dōze kpaki riyō mi korōdo koto. Nyi mo ga pili ro 'beri'beri kina 'jo 'ba lende mo ga gbi pili ro 'beri'beri. ^{XII} Tine bo Ebere moto ēdi tize mi maboso yayi ro bo laja 'ba bo do bo kanya mo nima. Kina diyēti go nyi ze naga nima zi bo na bo kiya 'jo 'ba lende mo ga ngi pili zize. ^{XIII} Kina lende tōnē ga ko'do rōnni ngi pili kozo wa ame ga bo kiya zize ne tara. 'Bama ileki ma ngi mi ndobo ma, ma molo kina 'ba bo ma tōnē osi mugu mo ngi do ngēri tōro kolē yaga.”

^{XIV} Kina odo bo doliṅo kuwō lende 'ba bo koti layi abo nima 'deni tara tine, bo oja laja ngi kari go Yesepa 'do ko'de kako zi bo. Kina kari ngi welo go Yesepa koja yaga di mi maboso kumu sunē yaga di dōmo ki'di kisali ro bo kolo bōngō ma la'ja. Kina ko'de bo ngi kako koro kōmo bo doliṅo. ^{XV} Bo doliṅo iya te, “Nyi o'de dōma kina me bo kiyēti 'jo 'ba lende mo zō inza. Kina me bilaka moto kiya lende 'bi zō bine tēgē odo bilaka kiyēti go nyi 'bēnni ga ziyi, iya 'jo 'ba lende mo ga ngi pili zinni.”

^{XVI} Yesepa iya te, “Ti gbagba ma mikali dē, ne Boko'ba na kikali tiyēti 'jo 'ba lende ro ma laka.”

^{XVII} Kina bo doliṅo kēnyi ngi tiyēti go nyi abo tōnē ga zi Yesepa. Bo iya te, “Nyi nime o'de dōma tēgē mēdi mōro kpa yōpō Nayile. ^{XVIII} Kina sa modōmoriyō kodo ngi di mi yōpō kari tonyo do moli di kpa yōpō yayi. Sa mo naga nima ti yēyi rōnni ro ma kōno. ^{XIX} Kina sa ma modōmoriyō moto ga kodo gbi di mi yōpō kozi kari go ama ga yayi. Lijē 'bēnni ro ma kilike go'dogo'do kōmo rōgbō mo ga kinda ngi yaga saṅiyi. Kinē sa ma kilike kozo a nime te mo'ja dē gba molo mi dōyayi nime bine. ^{XX} Kina sa ma kilike tōnē ga kindiyō sa ma kōno tōnē ga ngi pili yaga. ^{XXI} Tine ikali dē gbi kozo iya te lijē indiyō ma kōno naga nima tara, lijē o'bo ngi te ro ma kilike. Kina mindiṅi yaga di bi tō'dō.

^{XXII} Nyi moto o'de 'bōwu dōma tēgē mo'ja do nyōnyu modōmoriyō kōyō 'deni do kumōgu koto pili ro ma löbu gbōlōgbōlō. ^{XXIII} Kina do nyōnyu modōmoriyō moto ga kōyō 'bōwu gbi yayi. Lijē 'bēnni titi yiliyili lili ma kututu o'do

'deni kolomba yaga. ^{XXIV} Kina do nyōnyu ma titi tōnē ga kēnyi kindiyō do nyōnyu ma löbu tōnē ga ngi pili yaga.

Nyi naga nime ko'de dōma ne na kozo a nima tara. Kina me miyēti gomo zi bo 'bosi ma kata naga tine lijē ikali 'jo 'ba lende mo dē du te.”

^{XXV} Yesepa iya te, “Nyi riyō naga nima ko'de dōyi ne 'jo 'ba lende mo nge koto. Wa ame ga Boko'ba ko'doko to'do mo ne na ma kileme 'deni ziyi. ^{XXVI} Sa modōmoriyō ma kōno naga nima ileme kōmo kōo modōmoriyō. Kina do nyōnyu ma löbu gbōlōgbōlō naga nima ileme kōmo kōo gbi modōmoriyō. 'Jo 'ba lende mo nge koto. ^{XXVII} Sa ma kilike naga nima kodo di mi yōpō kozi go ya ama ga ne ileme kōmo kōo gbi modōmoriyō. Kina do nyōnyu ma titi ro ma kolomba di zi lili ma kututu naga nima ileme kōmo kōo gbi modōmoriyō. Sēyi ēdi kako ko'do ṅbō kōmo kōo modōmoriyō.

^{XXVIII} Lende nima na kozo wa nima miya ziyi ne tara, nere. Boko'ba ēdi kileme wa ame ga bo ko'doko to'do mo ne ziyi. ^{XXIX} Dōgba mo akonyo ēdi kodo ro mbēmbē ṅbō kōmo kōo modōmoriyō mi doliṅo pili 'ba Ezipeto. ^{XXX} Kina di pōto mo na sēyi ma löbu kēdi kila'ba ngi dōyayi. Mi kada mo nima do bilaka ti kudōlu me di go bi konyo löbu, kina 'bō ti kirasi doliṅo ngi mi koto. ^{XXXI} 'Bō ti ko'do bilaka 'deni ngi ro mbēmbē, dōnni kudōlu di go kada ma tōnē ga akonyo kēdi ro ma konya ne. ^{XXXII} Nyi nima o'de dōyi mi riyō go kileme ngi ziyi ro ma laka Boko'ba o'doko 'deni to'do lende nima, bo uyi yimo dē kpe. Kina kada mo owo dē gbi.”

^{XXXIII} Yesepa ileki gbi kiya zi bo doliṅo, kiya te, “Kina ma 'deni kozo wa nima tara, nere, ma laka mo na 'do konggo bilaka moto ame kikali lende ne go ki'di bo kēdi mbiri do doliṅo nime. ^{XXXIV} O'doko ziyi gbi tonṅo bilaka löbu moto ga go konggo go wa laka mi kōmo kōo modōmoriyō ame ga akonyo kēdi kodo teyi ro mbēmbē ne. Mi kōmo kōo naga nima i'di bilaka koza kapa ma muyi 'ba ē'bēnni ga 'do bilaka löbu naga nima kototo ^{XXXV} kikeki mi mata kote mi gawo pili 'ba doliṅo nime. Kina 'do lijē kēdi ti kōzi kakpa 'ba toda bi rōmo laka mi kōmo kōo ame ga akonyo kēdi gba ro mbēmbē ne. ^{XXXVI} Tine odo sēyi nima kila'ba 'deni mi doliṅo go ko'do kōmo kōo modōmoriyō, nyōnyu nima na ti kokōnyi bilaka 'ba dōyayi nime kinza 'bō kote do doliṅo nime ra.”

Yesepa Mi Turu

^{XXXVII} Kina bo doliṅo ni kpaki ti bilaka ma löbu abo ga kuti ngi go lende 'ba

Yesepa nime. Lijè iya te, “Lende nima èdi laka.”

XXXVIII Tine bo doliṅo iya zi bilaka naga nima, iya te, “Bo nime Boko'ba èdi ti bo. O'jake boto mato ra kozo bo te?”

XXXIX Kina bo kileki zi Yesepa, bo iya te, “Donḡo 'deni Boko'ba na me kileme lende nime ziyi ne tine boto mato ame go kikali lende kulowo ro do kiteli di doyi ne inza.

XL Ni na mi'di yi 'deni go keddì mbiri do doliṅo ma nime. Bilaka pili 'ba doliṅo nime ti koro yi ngi. Boto mato inza mbiri di doyi nge koto ro ma bo doliṅo. XLI Tone mi'di yi 'deni go keddì ti kòzi kakpa do doliṅo 'ba Ezipeto nime.”

XLII Kina bo doliṅo kogba wa 'ba dokole kòzi bo ngi kolo dokole kòzi Yesepa. Wa nima na ro a 'ba tugu moyi 'ba nere abo timo. Bo ogba bonḡo ma kele ro do kiteli kolo ro Yesepa gbi ti amugu ame kilenjo di mi yamo ma kòbò ne. XLIII Aribiya abo ame kosani na kèdi koto ne bo i'di ma koto gbi zi Yesepa. Kinè aribiya nima mato ma kele kiteli inza nge koto ro ame ro 'ba bo ne. Bo i'di zi Yesepa go kilingere timo. Odo kiya te Yesepa kèdi kari bo mi noma bilaka mato ga kari tòti dogba tuwowo mo, kiya te, “Ilenjoke kori laka.”

Ti'di ma bo doliṅo ki'di Yesepa ro turu ma lobu tonḡo go doiyayi pili 'ba Ezipeto na kozo a nima tara. XLIV Bo ileki kiya gbi zi Yesepa, iya te, “Ma bo doliṅo miya 'deni zi bilaka pili 'ba Ezipeto nime, boto mato inza ko'do wa ma titi mato te, pele nge ro tombi kòzi ala tombi ndi, tine nge koto odo ni na kiya zi bo mo to nima 'do ko'do.”

XLV Kina bo ki'di moyi Yesepa ngi ro Zepenata Peneya ro kpenni Ezipeto. Kina bo ki'di Asenata nyiti 'ba Potipera bo kata ame koloma mi gawo 'ba Ono ne ngi ro 'ja zi Yesepa.

Kina Yesepa koloma ngi tilingere kote mi doiyayi 'ba Ezipeto tonḡo gomo.

XLVI Mi kada nima Yesepa kisaki to'do ndobo nime ti bo doliṅo 'ba Ezipeto ne komo koo abo èdi 'deni 'butè mota. Bo ènyi kilingere kote bi pili mi doiyayi nima tonḡo gomo. XLVII Kina mi kada 'ba komo koo modomoriyò naga nima wa 'ba mi nyaka odo ngi ro mbembè. XLVIII Mi kada nima nyonyu kèdi kodo ro mbembè ne, Yesepa ototo kikeki mi mata kote do gawo pili. Mi gawo pili ro kotokoto ototo ro nyonyu ma mi nyaka ma njolinjoli ngila mo. XLIX Kina nyonyu ame kulu mi mata ne ngi ro mbembè kozo yayi lida 'ba kpa mini lobu. Lijè ikali de kpe tiyari mo.

L Mi kada naga nima gba kinza seyi kila'ba de Yesepa oyò kole 'deni riyò ti 'ja abo Asenata. LI Bo iya te, “Boko'ba i'di doma 'deni kudolu di go gomo pili ame ga

mo'ja ne. Bo i'di doma kudolu 'deni gbi di go lende 'ba linjo 'ba 'bu ma.” Go kò'du mo na 'do bo ki'di moyi kole abo ma dandende mo ro Manase, ame kiya te “Udolu.” LII Bo iya gbi te, “Boko'ba i'di ma 'deni moyò kole mi doiyayi nime mo'ja gomo kulowo di teyi ne.” Go kò'du mo na bo ki'di moyi kole abo ma mi riyò mo ro Eporima, ame kiya te “I'di løyò.”

Seyi

LIII Komo koo modomoriyò naga nima wa 'ba mi nyaka kèdi kodo kulowo teyi ne ari kote ronni gbo ngi. LIV Kina komo koo modomoriyò 'ba seyi tonè kisaki ngi to'do bilaka kozo lende tonè Yesepa kiya ne. Mi kada naga nima 'bò ila'ba 'deni mi doliṅo mato ga pili, tine Ezipeto na nge gba akonyo kèdi teyi. LV Bò isaki ngi gbi to'do bilaka 'ba Ezipeto tine na lijè kari zi bo doliṅo tokpasi bo go bo ki'di akonyo zinni. Bo iya te, “Arike zi Yesepa, wa ame ga pili bo kiya ziye ne o'doke.”

LVI Kina odo seyi kila'ba 'deni mi doiyayi pili tine na Yesepa kope kpa mata tonè ga pili bo kikeki nyonyu yimo ne ngi yaga tugò mo zi Ezipeto. Bo ugò zinni romoyi 'bò èdi 'deni ko'do lijè ro ma kényè.

LVII Mi kada naga nima bilaka ako Ezipeto di doliṅo mato ga pili tugò nyonyu di zi Yesepa romoyi seyi ila'ba 'deni gbi mi doliṅo ma 'benni ga.

XLII

Tugò Nyonyu Di Ezipeto

I Yakoba 'bu 'ba Yesepa uwò lèbi mo gbi di linjo abo ma nyonyu kèdi mi doiyayi 'ba Ezipeto. Bo iya zi kole abo ga, bo iya te, “Wa'di na kèddi kolomake 'beye te gomo? II Muwò lende mo tégè nyonyu èdi Ezipeto. Ènyi kari kugòke nyonyu zize di yayi kinza 'bò kupò ze.”

III Kina kole 'ba Yakoba ga ma 'butè kényi ngi kari Ezipeto tugò nyonyu di yayi. IV Tine Yakoba ota go kole abo Benyimona bo löndò Yesepa di bi tari. Bo ere romoyi kinza wa ma kényè mato kari kòmò ra gbi domo di yayi. Go kò'du mo na bo ko'doko de ti'di Benyimona kari ti löndò bo naga nima.

V Kole 'ba Yakoba ga ari ti bilaka 'ba doliṅo mato ga tari tugò nyonyu di Ezipeto. Lijè ari romoyi seyi ame kila'ba 'deni doiyayi 'benni 'ba Kanana ne.

Tolodo Bèri 'Ba Kole 'Ba Yakoba Ga

VI Mi kada nima Yesepa na 'deni ro turu lobu mbiri do doiyayi 'ba Ezipeto. Bo na ro bo kugò nyonyu zi bilaka pili. Kina bo löndò bo tonè ga kako kodo ngi mi go bi ame bo kèdi teyi ne. Tine na lijè kako ngi kolodo bèri komo bo. VII Kina odo Yesepa

ko'ja lijè 'deni tine, bo ikali lijè ngi ro löndö bo ga. Tine bo o'do abo ro bo le kozo iya te bo ikali lijè de tara. Bo ilende ro ma kisili gönni, bo iya te, "Akoke di yala?"

Lijè iya te, "Dako di Kanana 'do tugö nyönyu di bine."

^{VIII} Kina Yesepa kikali ngi ro ma laka omba ya naga nima löndö bo ga na, tine lijè ikali bo de kpe. ^{IX} Kina bo komeri go lende 'ba nyi ma tönè ga ko'de do bo molo go lende 'ba löndö bo ga ne ngi. Kina bo kiya te zinni, "Kpe bo kore na, akoke tonjo doliño ze nime go kikalike kori ame 'do kaloke ya doze timo ne."

^X Lijè iya te, "Nere, inza tara. Ze 'beze ngi kozo kole 'bi ga tara. Dako eze nje go nyönyu 'do dugö di bine. ^{XI} Ze nime pili ro kole 'ba 'bu koto, ro ma laka ze bo do kindëndè na de. Dako de bine kozo bo kore tara."

^{XII} Bo iya te, "Inza tara, mikali ro ma laka akoke tonjo kori ame go kaloke ya timo doze ne."

^{XIII} Lijè iya te, "Nere, ze nime dedè 'butè domoriyö pili ro kole 'ba 'bu koto. Ze kole 'ba bulöbu moto kedè koloma Kanana na. Löndö ze ma koto öle 'deni kina tundu mo na kileke liño ti 'bu ze."

^{XIV} Bo iya te, "Mikali 'deni ro ma laka edi kozo lende nime miya bine ne kpe bo kore na 'biri. ^{XV} Ne ti miyozo lende 'be nima. Mulömu roma komoye pili ti möyi nje, do kiya te ko'deke löndö ye ma titi to nima de a moto inza kombike ndiye di go bi nime bine. ^{XVI} Kina ongoke bo moto le'jete di mi löngö ye bina go kileki kari ko'de bo löndö ye nima kako bine. Kpe ya moto mo naga nima ilekeke 'beye bine ro 'böki nbö bo kuyi do bo. Do kiya te ko'deke de te medè mikali ngi ro ma laka, omba kpe bo kore na."

^{XVII} Kina bo ki'di lijè ngi pili mi maboso koloma yayi nbö tö'dö do mota. ^{XVIII} Mi tö'dö do mota na bo kiya zinni, bo iya te, "Ma ro bo koro Böko'ba. Wa ame ga pili medè miya ziye ne o'doke kina ti komöke ngi. ^{XIX} Do kiya te kinzake ngi ro ma laka ro bo do kindëndè i'dike bo ma koto kileke bine ro 'böki, kina go kpe ya moto mo naga nima kotoke nyönyu ame ga kugöke 'deni ne kari zi bilaka 'be ame ga ro 'bö di pötö ye 'de ne. ^{XX} Kina go kari kakoke ti bo löndö ye ma titi nima ko'deke bo kako bine. Tine na ti mikali ngi ro ma laka omba lende 'be edi ro ma kodoro kina minza mupö ye kpe."

Kina lijè kuti ngi go lende abo nima. ^{XXI} Lijè ebe tiya mo ro go rönni, tégè, "Ro ma laka Böko'ba edi 'deni ki'di gomö nime doze go kö'du 'ba lende kënyè tönè do'doke molo zi bo löndö ze Yesepa ne. Mi kada nima bo oloma toma'jo ro bo zize go dolake

bo gbö. Ne duwöke lende 'ba ro koma'jo abo de gbi yo, ma dongoke gomö 'ba ro bo pele ro mbëmbë ditutike lende mo de gbi yo. Kina me le'jete do'jake gomö mo 'deni."

^{XXII} Rubèni iya te, "Miya de su ziye mi kada tönè miya te kinza ko'deke oto de zi bo titi nima? Ne o'ja uwöke lende ma de 'di. Kina ma dokolo 'ba löpö tönè na me Böko'ba kedè 'deni ki'di gomö mo doze."

^{XXIII} Dëmba Yesepa uwö lende kiya 'bënni nima 'deni le, tine lijè ikali de römöyi pa bo ro moto na koloma tiyari kpënni zi bo ro kpa Ezipeto. ^{XXIV} Kina do bo kuwö lende 'bënni nima 'deni tara tine, bo ënyi ngi kodo yaga bi monö. Bo ileki kako kilende 'böwu zinni kina bo kigeli Simona ngi di mi löngö lijè, bo ki'di kudödu di komo lijè pili te.

^{XXV} Kina Yesepa koja bo laja abo ga kari tiyari nyönyu mi sorowali 'ba löndö bo naga nima. Bo iya gbi zi bo laja naga nima go kogba yamo ame ga lijè kugö nyönyu timo ne kileki ki'di kpa sorowali mo ga. Kina bo koja bo laja abo ga ngi kari ki'di akonyo zinni go lijè konyo di go kori. Kina ko'do ngi pili kozo lende nima tara.

Yamo Mi Nyönyu

^{XXVI} Bo löndö Yesepa naga nima udödu sorowali 'bënni ga ngi go akaca 'bënni ga lijè kösö domo. ^{XXVII} Lijè ilingere nbö kari kömö go bi ame lijè ko'doko tö'dö teyi ne. Bo moto ope kpa sorowali 'ba bo togba nyönyu ti'di mo zi akaca abo. Tine bo ongo te, yamo abo edi kpa sorowali yayi. ^{XXVIII} Bo iya te zi bo löndö bo ga, "Yamo ma tönè mugö nyönyu timo ne lijè ileki 'deni 'böwu zö. Ongoke toma kina me kpa sorowali ma dayi."

Kina do lijè kongö wa nima 'deni tara lijè ënyi ngi pili ro tikere. Lijè iya te, "Wè, wa'di na Böko'ba kedè ko'do kulöwö zize te nime?"

^{XXIX} Kina lijè kari ngi nduwè liño zi 'bu nni Yakoba mi Kanana. Do lijè kömö 'deni yayi tine lijè iyèti go wa ame ga ko'do rönni zinni di Ezipeto ne pili zi bo. Lijè iya te, ^{XXX} "Bo ame ro löbu 'ba do Ezipeto mo ne ilende ngi ro ma kisili goze, bo iya te tégè ze bo kore na do'doko tonjo kori ame go dalo ya timo do do yayi 'bënni ne. ^{XXXI} Kina dileki diya zi bo, diya te, ze bo kore na de, ze bilaka ma sari na. ^{XXXII} Diya te ze nime pili ro löndö koto 'butè domoriyö ro kole 'ba 'bu koto, kina löndö ze ma koto öle 'deni tundu mo na kileke liño 'de yayi ti 'bu ze mi do yayi 'ba Kanana. ^{XXXIII} Kina bo löbu mo nima omeri de du te mi lende kiya ze. Bo iya te, "Ti miyozo lende 'be nima, do do kiledike ro bilaka ma sari i'dike bo ma koto kileke to bine. Kpe ya moto mo

naga nima ileki karike ti nyönyu tokönyu bilaka 'be ga timo kinza 'bò kupò lījē ra. XXXIV Kina ari ko'deke bò löndö ye ma titi nima kakoke timo bine go mikali omba kpe e'be rò bilaka ma sari. Kina ti mileki bò löndö ye ame kileke bine rò 'bòki ne ngi ziye go kugöke ndögö nduwē di bine." "

XXXV Lijē iyēti go lende nime pili te zi 'bu nni, kina lijē kope kpa sorowali 'bēnni ga ngi. Tine lijē o'ja yamo 'bēnni ga pili di kpa sorowali 'bēnni ga rò kotokoto. Kina odo lijē ko'ja yamo 'bēnni ga 'deni pili tara tine, lijē ngi rò tikere rò ma kēnyē go lende mo. 'Bu nni gbī ngi rò tikere, XXXVI bo iya te zinni, "Wa'di na kēddi kololoke kole ma naga nime kari mökò di roma teyi? Yesepa ölu 'deni gbī kina me Simona kölu 'deni gbī, kina me 'bōwu ko'dokoke 'deni gbī go kogbake Benyimona gbī yaga di zö. Wa'di na kēddi kodoke gomo roma kulöwö te gomo?"

XXXVII Rubēni iya te, "I'di Benyimona közö mari timo. Mēdi mongo go bo laka mileki ti bo ziyi bine. Minza mola a motò kömò rò bo. Kina odo kiya te mileki bo dē kako ziyi bine ogba kole botoni riyö ma naga nime kupò yaga kpa dakolo mo."

XXXVIII Tine 'bu nni uti dē go lende nima. Bo iya te, "Kole ma nime inza kari tiye. Löndö bo ölä 'deni gbī, bo na me kola nge kotò. Odo a motò kari kömò dō bo di bi lingere nima yayi lisa ma kēnyē na ko'deke 'deni zö. Möndē ama 'deni, meri mo na ngi kēdi kososo ma."

XLIII

Toto Benyimona Ezipeto

I Tine sēyi nima kila'ba mī dōyayi 'ba Kanana ne 'deni ngi rò ma kēnyē. II Kina odo e'be Yakoba ga konyo nyönyu ma tönē kugö kako timo di Ezipeto ne 'deni kote tine, bo iya zi kole abo ga, bo iya te, "Arike Ezipeto tugö nyönyu zige."

III Kole abo Yuda iya te, "Turu löbu 'ba Ezipeto mo nima tönē dari yayi ne bo ilende zize rò ma kisili. Bo iya te odo do'de bò löndö ze ma titi nime dē, a motò bo o'doko dē kpe go bo ko'ja kinē ze komo bo. IV Kina me odo kiya te kodò kpa bò löndö ze ma titi nima 'deni go kari tize, dēdi dari ngi dugö nyönyu dako timo ziyi. V Ne odo kuti dē go lende ze nime ti dari yayi rò ma totondo ga? Bo nima iya te a motò bo o'doko dē go bo ko'ja kinē ze komo bo, odo kiya te do'de bò löndö ze ma titi nime dē."

VI Yakoba iya te, "Ne 'di, wa'di na kiyake zi bo kiyake te éddike ti löndö ye motò gomo? Go wa'di na ko'doke lende tara, kēddi ki'dike ma ngi milisa kulöwö te gomo?"

VII Lijē iya te, "Bò mo nima oloma ngi tititi ze rò aliri go lende 'ba bilaka ze ga pili. Bo ititi ze tēgē odo 'bu ze ēdi. Kina bo kititi ze gbī tēgē odo dēdi ti löndö ze motò. Go kö'du mo na me ki'di 'dò diya lende 'ba Benyimona zi bo gomo ne, go akittiti ame bo kēdi kititi ze timo. Ne dikali tondo ma bo ko'doko go do'de bò löndö ze kako zi bo?"

VIII Yuda iya te, "Baba, i'di bò titi nima közö go bo kari tize. Kina go dēnyī dari 'dò dako domo bilaka ze ga di zi sēyi löbu nime. Ne odo kinza tara 'bö ēdi kote doze kpaki ti kole titi ze ga. IX Mēdi mongo go kole 'bī Benyimona laka, mēdi mi'di didi ma gbī kēdi kozò 'ba bo tara. Jodo kiya te, mileki dē mo'de bo kako ziyi bine i'di lende mo koro doma nbò mölè. X Onngo te, ma kiya te dako dē ngi dumu doze bine kozò a nime te, dēne me dileki 'deni mī riyö na me."

XI Yakoba iya te, "Ele, ileņoke roye kozò ame mēdi miya ziye ne. Ogbake wa ma laka 'ba dōyayi nime go ki'dike mī akombi 'be ga go kotoke kari zi turu löbu nima rò kpa közi ki'di. Ogbake tagi ti dokomali wowo ma kato kele motò ga ti dönggēri ma kana motò ga kozò pisitaki ni ti alomonda. XII Arike ti yamo rò mbēmbē kebe dō ma dogba tönē 'dò kilekike ma tönē ga ki'di kpa sorowali 'be ga ne. Motoga dō bo motò na kudölu ki'di yayi kinza kikali gomo. XIII Kina arike ti löndö ye Benyimona laka zi turu löbu nima. XIV Mī Boko'ba tigo dō kiteli kēyi roye bò nima konjo ye ngi rò bò lisa. Kina go bò ki'di Benyimona kileki kako tiye ti Simona ame kileke yayi ne. Ne ongo 'bama, odo kiya te Boko'ba bo kogba kole pele di roma ama ndobo abo na."

Mi Riyö 'Ba Tari Ezipeto

XV Kina kole 'ba Yakoba ga kogba wa tönē ga ngi kari timo rò kpa közi ki'di zi turu ma löbu 'ba Ezipeto nima. Lijē ogba yamo gbī mbiri kebe dō ma dogba tönē. Kina lijē kēnyī ti Benyimona tari Ezipeto. Jodo lijē kömò 'deni yayi tine lijē ari ngi tongo bò löbu mo tönē ame rò Yesepa ne.

XVI Kina odo Yesepa ko'ja Benyimona 'deni kēdi tinni tine, bo iya zi bò laja ame kēdi konjo go wa 'ba mī linjo abo ne, tēgē, "Oto ya naga nime kari linjo ma. Omba kole yēri oto ga ko'de akonyo go dari donyo tone tinni mī zana kada."

XVII Kina bò laja nima ko'do ngi kozò ma Yesepa kiya, koto ya naga nima ngi kari linjo 'ba Yesepa.

XVIII Kina odo lijē konjo bò laja nima kēdi koto lijē 'deni kari linjo 'ba bò löbu tönē lijē ngi rò tikere. Lijē ebe tiya mo rò go rōnni, iya te, "Édi ko'de ze 'deni bine go lende 'ba yamo tönē ga kileki kpa sorowali ze ga ne.

Bo löbu nima o'doko 'deni 'do kinda'ba ze ko'do ze ro bo ndobo 'ba mi liño abo kpaki ti akaca ze ga."

^{XIX} Kina odo lijë kömò 'deni kpa reki 'ba liño nima lijë iya zi bo laja nima, iya te, ^{XX} "Nere, tönè dako dogba bine tugò nyönyu ne ko'ja dèdì dileki 'deni dari liño, ^{XXI} dari dömò go bi ame do'doko tò'dò teyi na dope kpa sorowali ze ga do'ja yamo ma tönè ga dugò nyönyu timo ne 'böwu di kpa sorowali ze ga. Yamo ma dugò nyönyu timo ne pili ro gomo, kina me dileki 'deni timo. ^{XXII} Kina dako 'deni gbi ti yamo motò ame go dugò nyönyu motò gbi timo. Dikali dè odo yè mo na kileki yamo ze naga nima kpa sorowali ze ga mi kada nima."

^{XXIII} Bo laja nima iya te, "Olomake ti mi këyi, kinza kereke dè. Boko'ba ma këdi konḡo goye ti 'bu ye na ma kileki yamo 'be ga pili kpa sorowali ne. Yamo ma tönè ga kugòke nyönyu timo ne mogba 'deni molo mi kada mo nima."

Kina bo kari ngi ko'de Simona kako zinni.

^{XXIV} Bo laja tönè ogba löndò 'ba Yesepa naga nima koja rö 'ba Yesepa, bo ko'de mini zinni turögò ndinni timo go dölèti 'bènni, bo ki'di akonyo gbi zi akaca 'bènni ga. ^{XXV} Lijë oloma yayi nbò kömò mi zana kada tileño rönni ti kpa közi 'bènni ga römöyi lijë uwò 'deni tégè bo löbu nima èdì kako tonyo akonyo bi koto tinni.

^{XXVI} Kina odo Yesepa kileki 'deni kako liño tine, lijë ènyi ngi ti kpa közi ki'di 'bènni ga kodo timo go bo rö ma bo këdi yimo kari ki'di zi bo. Kina lijë kolodo ngi bëri koma bo. ^{XXVII} Bo iya te, "Èddike tondo? Kina 'bu ye ma tönè 'deni ro bulöbu köndè kiyake lende mo zò bine ne, bo èdì tondo? Bo èdì gba ti koma bo?"

^{XXVIII} Lijë iya te, "Yèè nere, 'bu ze èdì laka gba ti koma bo." Kina lijë kolodo 'böwu bëri koma bo.

^{XXIX} Yesepa ileki konḡo dönni, kina odo bo ko'ja bo löndò bo Benyimona ame ro kole 'ba ma bo ko ne tine, bo iya te, "Bo nime na ro bo löndò ye ma titi mo tönè kiyake lende mo zò bine ne?"

Kina bo kiya ze zi Benyimona, "Kole ma, Boko'ba koloma tiyi laka."

^{XXX} Kina bo kënyi ngi welo kodo kari yaga. Dökì'di bo ata 'deni ro ma kënyè go lende nima bo ko'ja kinè bo löndò bo ne. Bo i'di toma go bi ame go bo kari kudu di teyi, kina bo kodo ngi rö 'ba tò'dò abo kari tudu yayi. ^{XXXI} Bo urögò koma bo kogbo dökì'di bo, kina bo kodo kako yaga. Bo iya zi bo laja abo, iya te, "O'de akonyo kako zize."

^{XXXII} Bo oloma do go bi loma ma 'ba bo ki'di löndò bo ga koloma do tarabiza motò

kuyi kömönni kari do bo. Tine Ezipeto ame ga këdi konyo akonyo gbi tinni yayi ne oloma 'bènni gbi 'beri. Dölèti 'bènni 'ba Ezipeto na tara. Lijë oloma dè tonyo kpènni bi koto ti Ebere, èdì ro lende ma koro zinni. ^{XXXIII} Kina Yesepa kiyija löndò bo ga ngi koloma bëri. Dogba bo i'di kole ma löbu mo kina bo ki'di bo ma köyö gomo nbò kari kömò zi kole ma ro tundu mo. Kina odo lijë konḡo Yesepa këdì kiyija lijë 'deni ngi koko tine lende mo igayi lijë ngi.

^{XXXIV} Bo laja naga nima ombi akonyo di do tarabiza ma 'ba Yesepa ko'de kako zi löndò bo ga. Tine akonyo ma ki'di zi Benyimona ebe 'ba ya ama ga nbò mi muyi. Kina lijë koloma ngi yayi tonyo akonyo, tuwè layi ngi ro lonḡo.

XLIV

Kösu 'Ba Yesepa

^I Yesepa i'di lende mo zi bo laja abo ma löbu mo, iya te, "Ari kunzò nyönyu mi sorowali 'ba ya naga nime, unzò koso yimo kozo wa ame lijë ko'doko tombi mo ne tara. Ileri yamo ma lijë kugò nyönyu timo naga nima ki'di kpa sorowali 'bènni ga me ro kotokoto. ^{II} Kina ogba kösu sitèri ki'di mi sorowali 'ba bo ma titi nima ti yamo abo ame bo kugò nyönyu timo ne."

Kina bo laja tönè ko'do ngi kozo a nima tara.

^{III} Kina odo bi këzè 'deni tine löndò 'ba Yesepa naga nima ösò ngi kori tari ti akaca 'bènni ga. ^{IV} Kina odo lijë kari 'deni gba mbowa yo na Yesepa kënyi kiya te zi bo laja abo, "Ènyi kosi go ya naga nime 'dè, ari kiya zinni, iya te, 'Nere ma o'do lende laka ziye, wa'di na ko'doke lende kënyè zi bo gomo? ^V Wa'di na ku'bögòke kösu abo nima kileño di mi sitèri ne gomo? Kösu nima na nere ma këdi kuwè wa timo, kina gbi ro 'bösi abo. Lende ko'do 'be nima ele dè."

^{VI} Bo laja nima ozi gönni kari kota gönni kiya lende tönè ga Yesepa kose ne ngi pili zinni. ^{VII} Lijë iya te, "Nere, wa'di na kiya lende tara gomo? Dulömu roze, a ma tara do'do dè du te. ^{VIII} Ikali dè me tönè dari do'ja yamo di kpa sorowali ze ga ne dako timo di doyayi 'ba Kanana dileki ziyi bine? Ne go wa'di na kari kiya te du'bögò wa ma kileño di mi sitèri ma kele gomo di mi liño 'ba nere 'bi? ^{IX} Odo kiya te ko'ja di zi bo motò di mi lönggò ze bine, bo mo ti kölè kpamo. Kina ze motò mo ga ti dö'bò bine ro bo ndobo ziyi."

^X Bo laja nima iya te, "Ti këdì ngi tara. Tine bo ame mo'ja kösu nima di zi bo ne, bo na nge ti kileki ro bo ndobo zò bine, kpe ya motò mo naga nima ti karike e'be,

römöyì o'dòke 'beye wa ma kényè mótò dè."

^{XI} Kina lījè kényì ngì welo kutè sorowali 'bènnì ga pili bèrì kope kpamo ga yaga. ^{XII} Kina bo laja nima ki'di ngì toma yìmo. Bo isaki dogba di do sorowali 'ba bo ma löbu mo kari timo ñbò kómò do 'ba bo ma titi mo, kina kari ko'ja kösu nima ngì di mī sorowali ma 'ba Benyimona. ^{XIII} Kina odo lījè konḡo 'deni tara tine, lījè ngì rō meri, kirica bonḡo yaga di rōnnì gō lende 'ba gomō mbèmbè nime kèdì ko'do rōnì zinnì ne. Kina lījè kudōdu sorowali 'bènnì ga ngì gō akaca, lījè kuyì dōnnì kileki mī gawo.

^{XIV} Kina odo Yuda ni ti bo löndö bo ga kuyì dōnnì 'deni kako mī gawo, lījè ileki 'böwu kari liḡo 'ba Yesepa. Lījè ari ko'ja Yesepa kèdì gba liḡo. Kina lījè kari kolodo ngì bèrì komō bo. ^{XV} Bo iya te, "Wa'di ga na me ko'dòke bine te ne? Ma nime, ma bo köso lende közo 'bösi na, ikalike dè?"

^{XVI} Yuda iya te, "Nere, tine gō diya tondo? Dikalì dè kpe tiya a mótò. Dikalì dè kpe ma 'do dileme laka ze ziyì. Lende kényè nime ze na dè do'do, Boko'ba na kèdì kodò karama doze gō lende 'ba wa ma kényè ame ga do'do 'deni molo ne. Kina me 'deni do'dòko ngì gō dileke pili ziyì bine rō bo ndobo 'bi ga tine dè nḡe kotō rō bo ame ko'ja kösu nima di teyi ne."

^{XVII} Yesepa iya te, "Inza tara, minza mo'do tara. Bo nima ko'ja kösu di zi bo ne bo na kèdì kileke nḡe bine. Kpe ya mótò naga nima inzake ti lende otò, ileki karike zi 'bu ye."

^{XVIII} Kina Yuda kese ngì ḡoli do ḡgila bo, kiyà te, "Nere, i'di milende tō kpe mbowa tūyì 'di. Kinza kényì dè rō 'dirì tō. Monḡo 'deni ngì nì na rō nḡere ma löbu mbiri közo bo doliḡo 'ba Ezipeto nime. ^{XIX} Lende ma na közo a nime te. Mī kada tōnè dogba bine ne gō koloma tititi ze kiyà te, odo 'bu ze èdì kina dèdì ti löndö mótò, ^{XX} diya te 'bu ze èdì kina dèdì gbì ti löndö ze ame rō tundu mo ne ame 'bu ze köyò ko'ja rō bo kandi 'deni. Löndö 'ba kole nime ölä 'deni, bo na nḡe ma kola kotō zi ma bo. Kina 'bu ze ko'bo ngì rō mbèmbè. ^{XXI} Kina me tōnè kiyà te gō do'de kole nima kako ziyì gō konḡo bo. ^{XXII} Dileki ziyì diya te, 'Bo inza kényì di do ḡgila 'bu ze. Odo bo kényì di do ḡgila 'bu ze, 'bu ze inza komō.' ^{XXIII} Ne iya zize mī kada nima yayi, iya te odo kiyà te bo titi nime kako dè tize a mótò o'dòko dè gō ko'ja kinè ze dorō kpe kömöyì.

^{XXIV} Kina dileki dari diyèti gō lende kiyà 'bì tōnè ga ngì pili zi 'bu ze. ^{XXV} Kina me 'böwu 'bu ze kiyà te gō dako tugō nyönyu di Ezipeto bine. ^{XXVI} Diya te zi bo odo kole titi nime kari dè tize a mótò dinza dari. Inza ko'dòko gō dorō komō turu löbu 'ba

doliḡo nima odo kiyà te kole nime kari dè tize. ^{XXVII} 'Bu ze iya te, 'Kozo ikali 'ja ma ama öyö kole nḡe riḡö zö. ^{XXVIII} Kina me mótò kari è'bènnì 'deni molo bito tō ne ga mo'ja komō mo dè gbì yō molo nime. Mótoga kuruku 'ba yì mökò ti konyo 'deni. ^{XXIX} Kina me ko'dòko 'deni gbì togba ma titi nime yaga di zö. Odo a mótò kömò domo di yayi lisa ma löbu na ko'deke 'deni zö. Möndè ama 'deni meri abo na ngì kèdì kososo ma.' Lende ma 'bu ze kiyà zize na közo a nime te.

^{XXX-XXXI} Kina me odo kiyà te dari dileki ra rō ma sari kinza kole nime, kina odo 'bu ze ko'ja bo kinza tize bo èdì kölä ngì. Èdì 'deni ngì közo iya te didì abo ti 'ba kole nime 'deni ngì rō akotō. Odo bo ko'ja kole nime kinza tize yō na bo kèdì kölä ngì. Lisa nime do'de 'deni do bo ne na kèdì kupō bo ngì. ^{XXXII} Nere, ma na mèdì monḡo gō kole nime, miya 'deni molo zi 'bu ma, miya te, 'Odo mileki dè ti bo, lende mo ti korō doma ḡbò mölä.' ^{XXXIII} Kina me moma'jo roma ziyì i'di ma na mileke bine to'do ndobo ziyì pötō bo nime. I'di kole nime kileki kari liḡo ti löndö bo ga. ^{XXXIV} Ne ma 'bama gō mileki tondo mari zi 'bu ze rō ma sari kinza kole nime? Roma aga 'deni di bi tari tonḡo lisa 'ba 'bu ze."

XLV

Yesepa Ileme Rō Bo Zinnì

^I Kina odo Yesepa kuwō lende kiyà 'ba Yuda nime 'deni te tine, bo ikali dè kpe togbo dōki'di bo di komō bo laja abo ga. Kina bo kapi ngì rō ma kembe dōnnì, tégè, "Odoke yaga di goze bine."

Bilaka naga nima odo ngì pili yaga kola Yesepa ni nḡe yayi ti bo löndö bo ga. Kina bo kebe ngì tileme rō bo zinnì, bo iya te, "Ma löndö ye na." ^{II} Kina bo ki'di ngì tudu rō ma kembe na Ezipeto naga nima kuwō mono 'ba do bo ngì ḡbò di yaga. Gō kō'du mo na lende mo kari ngì ḡbò kömò liḡo 'ba bo doliḡo.

^{III} Yesepa iya zi löndö bo naga nima, iya te, "Ma Yesepa na. 'Bu ze èdì gba ti kömōnì?"

Tine lījè ikali dè kpe tileki do lende abo, rōnnì èdì 'deni ngì kilè'di gō kō'du ame lende mo kigayi lījè 'deni ne.

^{IV} Kina odo Yesepa konḡo rōnnì kèdì kilè'di 'deni kulōwō tara tine bo iya zinnì gō lījè kiyese ḡgosi do ḡgila bo. Bo iya te, "Ma Yesepa na, ma löndö ye ma tōnè kugōke molo zi bo ndögō ne na. Kina me ko'de ma kako mī doyyayi 'ba Ezipeto bine. ^V Ne kinza kereke dè komerike kaga roye, kina kinza ki'dike dōki'di ye dè kata roye gō lende kényè tōnè ko'dòke zō mī kada nima yayi ne. Boko'ba na koja ma kako

dɔgba kɔmɔye bine 'dɔ tokɔnyi ye kɔzɔ a nime te kinza 'bɔ kupɔ ye ra. ^{VI} Kɔmɔ kɔzɔ mo 'deni riyɔ ame 'bɔ kila'ba 'deni mi dɔyayi nime. Kina ola kɔzɔ mo ga 'deni gba muyi ame bilaka inza kikali gbɛ torɔ'dɔ nyaka ala tumu nyɔnyu. ^{VII} Rɔ ma laka Bɔko'ba na me ko'dɔ lende lɔbu abo nime, bo koja ma kako dɔgba kɔmɔye bine go ki'di ye ti bilaka pili 'be ga kɔmɔke di zi gomo nime 'dɔ ki'di kupɔ ye kara gba nduwɛ. ^{VIII} Kpe na dɛ me kojake ma bine, tine Bɔko'ba na koja ma. Bo o'dɔ ma rɔ lɔbu mi liɲɔ 'ba bɔ dɔliɲɔ, kina me bo ko'dɔ ma 'deni rɔ turu lɔbu mbiri dɔ dɔyayi 'ba Ezipeto nime."

^{IX} Bo ileki gbɛ kiya zinni, bo iya te, "Kina ɛnyike ti, kilekike welo karike zi 'bu ze. Ari kiyake zi bo, iyake te ma kole abo Yesepa na. Kina me le'jete mɛdi mose kpama kari zi bo, miya te, 'Boko'ba o'dɔ ma 'deni rɔ lɔbu 'ba dɔ dɔyayi 'ba Ezipeto. Ako welo go koloma tɔ bine. ^X Ako ti kole 'bi ga pili ti kole 'ba kole 'bi ga, ti yɛri 'ba mi liɲɔ 'bi ga pili ti wa ame ga kɛddi timo ne. Go bi ɛdi ziyi bine toloma teyi kapa Gosene. Bi nime na nɔgɔsi ngila liɲɔ ma go kako kolomake teyi. ^{XI} Ti mɔ'bɔ nduwɛ ti'di wa ame ga kɛddi rɔ leri mo ne ziyi di yayi, rɔmɔyɔ sɛyi nime ɛdi gba ko'dɔ kɔmɔ kɔzɔ muyi. Dɛne mɔtɔga 'bɔ lɔbu nime ti kote dɔye pili ti bilaka 'bi ga, kpaki ti yɛri 'ba mi liɲɔ 'bi ga."

Ndose ma nime ari kiyake tara zi 'bu ze. ^{XII} Rɔ ma laka ikalike ma 'deni pili, kina ni bɔ lɔndɔ ma Benyimona ikali 'deni ma Yesepa bɔ lɔndɔ yi na. ^{XIII} Ari kiyake zi 'bu ze, iyake te mɛdi 'deni ti kɔzi kakpa mbiri dɔ Ezipeto. A mɔtɔ ga ame pili ko'jake bine ne iyake lende mo gbɛ zi bo. Ari ko'deke bo kako welo bine."

^{XIV} Tine na Yesepa kiramo Benyimona nɔgi bo kudu rɔ ma kɛnyɛ. Kina Benyimona kiramo bo gbɛ kebe tudu. ^{XV} Kina Yesepa kebe nɔgi tiramo lɔndɔ bo ama ga pili rɔ kɔtɔkɔto nduwɛ ti monɔ. Kina liɲɛ ki'di nɔgi tilende ti bo. ^{XVI} Lende nima ari kɔmɔ zi bo dɔliɲɔ tɛgɛ lɔndɔ 'ba Yesepa ga ako 'deni, kina bɔ dɔliɲɔ ni nɔgi pili ti mi kɛyi ti bo laja abo ga.

^{XVII} Bo iya zi Yesepa, iya te, "Iya zi lɔndɔ yi naga nima go liɲɛ kudɔdu akombi 'bɛnni ga go akaca liɲɛ kileki kari liɲɔ 'bɛnni mi dɔyayi 'ba Kanana. ^{XVIII} Kina go liɲɛ kari ko'de 'bu nni ti bilaka 'bɛnni mɔtɔ ga pili kileki timo bine. Ti mi'di kapa yayi 'ba Ezipeto ma laka rɔ dɔ kiteli zinni go liɲɛ koloma teyi. Kina ti mi'di akonyo ma laka gbɛ zinni rɔ mbɛmbɛ. ^{XIX} Mi dɔyayi nime bine dɛdi ti aribiya ame ga sa na kɛdi kɔto ne, kina 'dɔ liɲɛ kogba kari timo go 'ja ti kole titi 'bɛnni ga pili kɛki yimo kako bine, kina 'dɔ 'bu yi kako gbɛ bine kɔzɔ a nima

tara. ^{XX} Iya zinni kinza liɲɛ ki'di mɛnni kombi dɛ go lende 'ba wa 'bɛnni ga. Dɔdɔ kiya te liɲɛ kɔmɔ Ezipeto bine wa ma laka 'ba dɔyayi nime liɲɛ ti kɛdi pili timo."

^{XXI} Kole 'ba Yakoba ga o'dɔ pili kɔzɔ lende kiya 'ba bɔ dɔliɲɔ nima tara. Yesepa i'di aribiya nima zinni kɔzɔ lende kiya 'ba bɔ dɔliɲɔ tara. Kina bo ki'di akonyo gbɛ zinni go liɲɛ konyo di go kɔri. ^{XXII} Bo i'di bɔngɔ ma kele me zinni. Tine 'ba Benyimona bo i'di yamo kuluku mɔdɔkɔto ti bɔngɔ ma kele muyi. ^{XXIII} Kina bo kako gbɛ ti wa naga nime ko'de zi 'bu bo, ame akaca 'butɛ na kombi wa ma kele 'ba mi dɔyayi 'ba Ezipeto, kina akaca gbɛ 'butɛ ame ga kombi nyɔnyu zi bo ti a mɔtɔ ga ame go bo konyo di go kɔri ne.

^{XXIV} Bo oja liɲɛ go kɔri, bo iya te, "Kinza kamoke dɛ rɔ go rɔye di go kɔri."

Lɔɲɔ 'Ba Yakoba

^{XXV} Bo lɔndɔ 'ba Yesepa naga nima ɛnyɛ di Ezipeto yayi kileki kari Kanana. Liɲɛ ari kɔmɔ liɲɔ zi 'bu nni ^{XXVI} na liɲɛ kiya te, "Yesepa ɛdi gba ti kɔmɔni, bo na 'deni rɔ turu lɔbu mbiri dɔ Ezipeto."

Kina o'dɔ Yakoba kuwɔ lende nime te tine bo o'to nɔgi rɔ go bo. Bo i'di dɔ bo dɛ go lende kiya 'bɛnni nima. ^{XXVII} Liɲɛ iyɛti go lende ame ga pili Yesepa kose ne zi bo. Tine nɔbɔ bo kari ko'ja aribiya ame ga Yesepa koja go bo tari timo Ezipeto ne, tine na 'jaa dɔki'di bo kɛyi. ^{XXVIII} Bo iya te, "Ee, kina 'deni, rɔ ma laka kole ma Yesepa ɛdi gba nɔgi ti kɔmɔni. Mɛdi mari tongo bo du titi ti kɔmɔ ma gba kinza mɔlɛ dɛ."

XLVI

Tari 'Ba Yakoba Ezipeto

^I Yakoba ototo abo ga pili kɛnyɛ nɔgi di yayi kari nɔbɔ kɔmɔ Berasaba. Kina o'dɔ bo kɔmɔ 'deni Berasaba tine na bo kumu roma nɔgi zi Boko'ba 'ba 'bu bo Yisika. ^{II} Kina Boko'ba kileme rɔni nɔgi zi Yakoba rɔ mi korɔndɔ kidɛki bo, kiya te, "Yakoba, Yakoba."

Yakoba uti, iya te, "Ma na me bine."

^{III} Boko'ba iya te, "Ma Boko'ba na, ma na moloma tongo go 'bu yi Yisika bine. Kinza kere dɛ di bi tari Ezipeto. Go bi nima na mɛdi mari mi'di kupɔ yi kara di teyi rɔ mbɛmbɛ. ^{IV} Kina ti moloma gbɛ tiyi yayi go mileki kupɔ yi ga 'jaa kako mi yayi nime bine. Tine ni 'bɛyi o'dɔ kɔlɛ kada mɔtɔ Yesepa na ti kokoko yi."

^V Kina Yakoba kɛnyɛ nɔgi di Berasaba yayi. Kole abo ga i'di bo mi aribiya ma tɔnɛ bɔ dɔliɲɔ 'ba Ezipeto koja ne. Liɲɛ i'di 'ja 'bɛnni ga kpaki ti kole titi mi aribiya naga nima go kilingere timo. ^{VI} Kina liɲɛ kɛnyɛ nɔgi pili ti yɛri 'ba mi liɲɔ 'bɛnni ga ti wa ame ga pili liɲɛ ko'ja di Kanana ne,

lijë kari Ezipeto. Yakoba ari pili ti bilaka abo ga,^{VII} kole abo ga ti kole 'ba kole abo ga ti yitöti abo ga pili ti yitöti 'ba kole abo ga. Lijë pili ösö go bo kari Ezipeto.

^{VIII} Yakoba nime na kidëki möyi mo motö gbi ro Yisarele. Möyi bilaka abo ga ame kari ti bo Ezipeto ne kina me ga. Rubëni ame ro kole 'ba Yakoba ma döndende mo ne,^{IX} ti kole abo ga Anoko ni ti Palo ti Ezerona ti Karomi. ^X Simona ti köyö abo ga Yemoweles ni ti Yamina ti Oda ti Yakina ti Zowara kina gbi ti Sawola ame yitö 'ba döyayi 'ba Kanana na köyö ne. ^{XI} Lëwë ti kole abo ga Gerosona ni ti Kowata ti Merari. ^{XII} Yuda ti kole abo ga Sela ni ti Perezé ti Zera. Kole abo motö mo ga Ere ni ti Onana ölä 'deni molo di döyayi 'ba Kanana yayi. Kina Perezé kari köyö kole riyö ro Ezerona ni ti Amola. ^{XIII} Yisakara ti kole abo ga Tola ni ti Puwa ti Yabo ti Simerona. ^{XIV} Zebolona ti kole abo ga Serede ni ti Elone ti Yalele. ^{XV} Kole 'ba Yakoba naga nime ma bo köyö ti Leya ko'ja bo këdi koloma Padanarama na. Bo öyö nyiti gbi ti Leya möyi mo ro Dina. Kina kupö bilaka lesi ame ga pili ködo di zi Leya ne ëdi 'butë mota dömotö.

^{XVI} Kole 'ba Yakoba motö ga ame kari ti bo Ezipeto ne kina me ga. Gada ti kole abo ga Zipeyona ni ti Agi ti Suni ti Eziboni ti Eri ti Arodi ti Areli. ^{XVII} Asera ti kole abo ga Yimena ni ti Yisewa ti Yisewi ti Beriya ti nyiti abo Sera ti kole 'ba Beriya ga ame ga ro Eberi ni ti Malekele. ^{XVIII} Kole 'ba Yakoba naga nime ma bo köyö ti Zilepa ame Labana ki'di go kari koja laja zi nyiti abo Leya na. Kina kupö bilaka lesi ame ga pili ködo di zi Zilepa ne ëdi 'butë döomu döokotö.

^{XIX} Yakoba öyö kole gbi riyö ti 'ja abo ame ro Rayile ne, möyi mo ga na ro Yesepa ni ma ti Benyimona. ^{XX} Tine Yesepa öyö kole 'deni riyö di Ezipeto ro Manase ni ti Eporima. Bo öyö lijë ti 'ja abo Asenata nyiti 'ba Potipera bo kata ame këdi koloma mi döyayi 'ba Jno ne. ^{XXI} Benyimona öyö kole gbi ro Bela ni ti Bekere ti Asebele ti Gera ti Namana ti Eyi ti Rose ti Mupima ti Wupima ti Arada. ^{XXII} Kina kupö bilaka lesi ame ga pili ködo di zi Rayile ne ëdi 'butë dömosowö.

^{XXIII} Kole 'ba Yakoba motö ga ame kari ti bo Ezipeto ne kina me ga. Dana ti kole abo Wusima. ^{XXIV} Napatali ti kole abo ga Jazele ni ti Guni ti Jereze ti Silema. ^{XXV} Kole 'ba Yakoba naga nime ma bo köyö ti Bila ame Labana ki'di go kari toja laja zi nyiti abo Rayile na. Kina kupö bilaka lesi ame ga pili ködo di zi Bila ne ëdi modömoriyö.

^{XXVI} Kupö Yakoba ga ame kari ti bo Ezipeto ne ëdi pili bi kotö kuluku kotö ködo dömo 'butë döomu döokotö (66) ro dönni

kinza 'ja 'ba kole abo ga teyi. ^{XXVII} Tine Yesepa öyö kole 'deni riyö di Ezipeto yayi kina ki'di bilaka 'ba Yakoba ga ame ga kari Ezipeto ne ködo'bo rönni pili bi kotö kuluku kotö ködo dömo 'butë riyö (70).

Loma 'Ba Yakoba Ezipeto

^{XXVIII} Yakoba oja Yuda kari dögba kiya zi Yesepa go kurë dönni Gosene. Kina ödo lijë kömö 'deni Gosene tine ^{XXIX} Yesepa ënyi ngi kilejo aribiya abo ma tönë kosani na këdi kotö ne bo kari tileme ro bo zi 'bu bo di Gosene yayi. To'ja ma bo ko'ja 'bu bo na bo kiramo ngi bo kudu ro ma kënyë. ^{XXX} Yakoba iya zi bo, iya te, "Mo'ja kömöyi 'deni kina mikali 'deni ngi ro ma laka ëddi gba ti kömöyi. Ne ödo tölë kömö pele döma yimö ëyi 'deni."

^{XXXI} Kina Yesepa kebe ngi tilende zi löndö bo ga ti bilaka pili motö ga 'ba 'bu bo. Bo iya te, "Mëdi mari miya zi bo dölijo 'ba Ezipeto, miya te, 'Löndö ma ga ako 'deni zö ti bilaka pili 'ba 'bu ma ga ame këdi molo mi döyayi 'ba Kanana ne.' ^{XXXII} Mëdi mari miya zi bo, miya te, kpe bo koda kamölö ni ti sa na kina me kakoke 'deni ti sa 'be ga pili ti kamölö mo ga pili ti wa 'be ga. ^{XXXIII} Kina ödo kiya te bo dölijo kidëki ye bo ëdi kari kititi ye, kiya te, ödo ndöbo 'be ga ro wa'di? ^{XXXIV} Kina go kiyake zi bo, iyake te, ndöbo 'be molo këddike gba ro ma titi njö kömö mi kada nime tone na ro toda kamölö ni ma ti sa. Kina 'bu ye löbu ga o'do ndöbo nima gbi tara bine. Ari kiyake zi bo tara kina bo ti ki'di ye ngi kolomake mi yayi 'ba Gosene nime."

Yesepa iya tara römöyi Ezipeto lende 'bënni lijë o'doko dö toloma bi kotö ti bo koda yëri.

XLVII

I-II Kina Yesepa kigeli löndö bo ga ma muyi kari timo zi bo dölijo. Bo iya zi bo dölijo, iya te, "'Bu ma ni ti löndö ma ga ënyi 'deni di Kanana kako bine. Lijë ako 'deni ti yëri 'bënni ga kpaki ti wa 'bënni ga kina me lijë kömö 'deni Gosene."

Kina bo kileme löndö bo ga ma muyi nima zi bo dölijo. ^{III} Bo dölijo ititi lijë, iya te, "Ndöbo 'be ro wa'di?"

Lijë iya te, "Nere, ze ro bo koda yëri, kina 'bu ze löbu ga ma molo gbi tara. ^{IV} Dako 'deni go doloma titi mbowa bine römöyi sëyi ila'ba 'deni ro ma kënyë mi döyayi 'ba Kanana, moli inza kpe yayi zi kamölö ze ga go konyo. Kina me dëne go ki'di ze doloma Gosene bine."

^V Bo dölijo iya zi Yesepa, iya te, "'Bu yi ni ti löndö yi ga na me kako 'deni ziyi bine, ^{VI} mo'doko go lijë koloma mi go bi ame lijë ko'doko toloma teyi di mi döyayi

'ba Ezipeto nime ne. Ne onḡo, yayi ma laka di mī dōyayi 'ba Ezipeto nime na rō Gosene, zīnnī 'dō tolo ma yayi. Kina oḡo bō mōto kēdī mī lōḡḡō lījē ame kikali ndōbō 'ba tonḡo go yēri rō ma laka i'di bo konḡo go yēri 'ba ma naga nime gbī."

^{VII} Yesepa o'de 'bu bo Yakoba gbī kako kileme zi bō dōliḡo. Kina Yakoba ko'do yēyi zi bō dōliḡo. ^{VIII} Bō dōliḡo ititi bo, iya te, "Kōmō kōo 'bī ēdī 'deni ndō?"

^{IX} Yakoba iya te, "Kōmō kōo ma onzi dē gba laka, ēdī 'deni nḡe kuluku riyō kōdō dōmō 'butē mota (130). Ne gomō na mo'ja 'deni nḡi rō ma kēnyē. Kōmō kōo ma ame moloma dōyayi bine ne onzi dē kōzo 'ba 'bu ma lōbu ni tara."

^X Kina Yakoba ko'do yēyi nḡi gbī 'bōwu zi bō dōliḡo kina bo kōdō nḡi yaga.

^{XI} Yesepa i'di 'bu bo ni ti lōndō bo ga koloma Ezipeto yayi mī go bi mōto nḡosi nḡila gawo 'ba Ramese. Bo i'di nyaka zīnnī di yayi go koloma nḡuru rō ē'bēnnī kōzo lende ame bō dōliḡo kiya ne tara. Go bi nima na yayi mo kele nḡi rō dō kiteli pili kebe dōyayi mōto ga 'ba Ezipeto nima. ^{XII} Bō i'di akonyo gbī zi 'bu bo ni ti lōndō bo ga pili ti bilaka mōto ga ame 'ba 'bu bo ne rō mbēmbē kōzo wa ame ga lījē ko'doko ne tara.

Zana 'Bō Ma Kata

^{XIII} Sēyi nima 'deni nḡi rō mbēmbē a mōto rō akonyo inza kpe mī dōyayi pili. Kina bilaka ma Kanana ti ma mī Ezipeto 'bō oḡo 'deni nḡi rōmo rō ma kēnyē. ^{XIV} Kina lījē koloma nḡi nduwē tugō nyōnyu di zi Yesepa rō mbēmbē, bo kototo yamo 'bēnnī ga nḡi pili kikēki liḡo 'ba bō dōliḡo. ^{XV} Tine na kari kōmō mī kada ame ga yamo kote rōnī 'deni di zi bilaka pili, a mōto rō yamo inza kpe mī dōyayi 'ba Ezipeto pili ti 'ba Kanana. Kina Ezipeto kototo rōnnī kako zi Yesepa tokpasi bo, iya te, "Yamo ze ga ote rōnī 'deni pili, i'di akonyo zize kinza kola ze dē dōlē."

^{XVI} Bō iya te, "Oḡo yamo 'be ga kote rōnī 'deni o'deke yēri 'ba liḡo 'be ga go kugōke akonyo timo ziye."

^{XVII} Mī kōmō kōo nima na bilaka ko'de kosani 'bēnnī ga ti kamōlō ni ti banya ti sa ti akaca zi Yesepa kutē di zīnnī ti akonyo.

^{XVIII} Kina oḡo kari kōmō 'deni mī kōmō kōo mōto 'bōwu tine na bilaka tōnē ga kako gbī zi Yesepa. Lījē iya te, "Nere, onḡo le'jete kōzo ikali yamo ze ga ote rōnnī 'deni me. Kina me yēri ze ga di'di 'deni kpaki ziyi. Dinza kpe ti a mōto, ame kileke zize bine go dugō akonyo timo di ziyi ola 'deni nḡe kotō rō yida rōze ni ti nyaka ame ga dēdī timo ne. ^{XX} Kinza kola ze dē dōlē, oḡo kiya te 'bō kupō ze nyaka ze ga ēdī kulē nḡi kada mōto rō wa ma yawa. Doma'jo rōze

ziyi i'di akonyo zize dugō ti yida rōze ni ma ti nyaka ame ga dēdī timo ne. Kina ze mo ti doloma nḡi rō bō ndōbō zi bō dōliḡo, tine nyaka ze ga ti koloma rō wa 'ba bō dōliḡo. I'di nyōnyu zize go dōmō rōze timo kina go dari dulū mōto ga gbī mī nyaka ze ga. Kina nyaka ze ga inza kikali kpe tulē rō wa ma yawa."

^{XX} Kina Yesepa kugō nyaka 'ba Ezipeto naga nima nḡi 'doyi rō gomō pili rō a 'ba bō dōliḡo. Lījē ugō nyaka 'bēnnī ga mōkō rōmōyi 'bō 'deni nḡi rō ma kēnyē tinnī. Kina nyaka nḡi pili rō nyaka 'ba bō dōliḡo. ^{XXI} Kina Yesepa kugō bilaka naga nima nḡi pili di mī dōyayi 'ba Ezipeto yayi rō bō ndōbō zi bō dōliḡo.

^{XXII} Nyaka 'ba bō kata na nḡe Yesepa kugō dē rōmōyi bō dōliḡo ēdī nduwē ki'di akonyo zīnnī. Go kō'du mo na ma ki'di lījē kinza kugō nyaka ma 'bēnnī ga ne. ^{XXIII} Tine na Yesepa kiya zi bilaka naga nima, bo iya te, "Onḡoke te, le'jete mugō yida rōye 'deni pili ti nyaka 'be ga rō wa 'ba bō dōliḡo. Kupō na me mēdī mi'di ziye arike timo kulike mī nyaka 'be ga. ^{XXIV} kina oḡo kiya te kpa dōlīli kōmō 'deni ozake kapa ma muyi 'ba wa ame ga pili kōdō ziye di mī nyaka 'be ga ne go ki'dike zi bō dōliḡo. Tine go kōso mo ga koloma rō e'be 'dō kēdī rō kupō gbī rō akonyo ziye ti bilaka 'be ga ti kole titi 'be ga."

^{XXV} Bilaka naga nima iya te, "Nī na me kōmō ze 'deni di mī tōlē 'ba 'bō lōbu nime, ti doloma nḡi rō bō ndōbō zi bō dōliḡo."

^{XXVI} Wa nime na Yesepa ki'di kō'du zi bilaka pili go koza kapa ma muyi 'ba wa ame ga lījē kototo di mī nyaka ne ki'di zi bō dōliḡo. Kō'du ki'di nime o'bō nduwē te zi Ezipeto. Nyaka 'ba bō kata na nḡe kileke kinza rō 'ba bō dōliḡo.

Yakoba Iteri Bi 'Ba Tusu Bo

^{XXVII} Tine Yisarele oloma 'bēnnī mī yayi 'ba Gosene di Ezipeto yayi. Lījē ari ko'do rōnnī nḡi rō bo wa di yayi, lījē kōyō kole rō mbēmbē. ^{XXVIII} Yakoba oloma Ezipeto yayi nḡbō kōmō kōo 'butē dōōmu dōmorīyō, nḡbō kōmō kōo abo kari kōmō kuluku riyō kōdō dōmō 'butē sowō dōōmu dōmorīyō (147).

^{XXIX} Kina oḡo bo ko'bo tōlē 'deni tine na bo kīdēki kole abo Yesepa kako nḡi zi bo. Kina bo kiya zi Yesepa, bo iya te, "Oḡo ko'bo ma nḡi ako kusu kōziyi mī mbola ma kulōmu rōyi timo. Ulōmu go ko'do wa ame ga pili mi'titi yi to'do mo ne. Ulōmu rōyi kiya te a mōto inza kusu ma Ezipeto bine, ^{XXX} tine go kari kusu ma bi kotō ti baba lōbu ni. Oḡo mōlē 'deni ombi tōku ma di Ezipeto bine kari kusu ma go bi ame kusu 'bu ma lōbu ga teyi ne."

Yesepa iya te, "Ti mo'do nḡi kōzo lende kiya 'bī tara."

XXXI Yakoba iya te, "Ulömu 'do ko'do kozo wa nima tara."

Tine na Yesepa ko'do lömu ngi. Kina Yakoba ko'do yëe'di ngi zi Boko'ba di do lanjiri yayi.

XLVIII

Manase Ni Ti Eporima

I Yesepa uwö lende mo tégë 'bu bo Yakoba ëdi do rako'c, kina bo kënyì ngi kari ti kole abo ga Manase ni ti Eporima kari tongo Yakoba. II Kina odo Yakoba kuwö kiya te Yesepa ömò 'deni tine na bo kinzinsi ro bo ngi kënyì koloma tōc do lanjiri.

III Bo ilende zi Yesepa, iya te, "Molo bine Boko'ba bo tigo do kiteli ileme rōni zō. Mī kada nima mēdi Luza mī doyyai 'ba Kanana. Boko'ba o'do lömu ma laka zō, IV iya te, 'Ti mi'di yi köyö kole konzi go kupö yi ga kara koloma ro kpa do'be ma konzi. Ti mi'di yayi nime zi kupö yi ga kö'bö nburu ro e'bënni.' Lende ma Boko'ba kiya zō na tara. V Kina me mēdi miya ziyi kole riyö 'bi naga nime, Eporima ni ti Manase, ti koloma ro kole ma ga. Öyö lijë Ezipeto bine gba kinza mako dë ziyi bine, ne lijë ti koloma ro kole ma ga ro ma koriya ti Rubëni ni ti Simona. VI Kina odo kiya te kari köyö kole moto ga gbi 'böwu tine, lijë ti koloma ro kole 'bi ga inza kpe ro 'bama. Lijë ti ko'ja apötö di zi Eporima ni ti Manase. VII Mēdi mo'do lende nime go kö'du 'ba möyi Rayile ame kölä mī doyyai 'ba Kanana 'dë yayi mī kada ma dēdi dako di Padanarama. Ko'ja dōmō 'deni ngosi ngila Eporata na loko kölä ngi tine ma ro meri ro mbëmbë go lende mo. Musu nī yayi kpa kori kari Eporata."

Eporata nima, möyi mo ma le'jete na 'deni ro Beteleme.

VIII Kina odo Yakoba ko'ja kole riyö 'ba Yesepa naga nima tine, bo ititi, iya te, "Yë mo ga na me ne?"

IX Yesepa iya te, "Kole ma ga na. Lijë ame Boko'ba ki'di zō di Ezipeto bine ne na."

Yakoba iya te, "O'de lijë kako ngosi zō bine go mo'do yëyi dönni."

X Yakoba 'deni ro bulöbu köndë komo mo o'ja bi dë kpe laka. Kina Yesepa ko'de kole riyö abo naga nima ngi kako noli zi 'bu bo. Yakoba iramo lijë kome mbili mo. XI Bo iya zi Yesepa, iya te, "Molo momeri miya te minza mo'ja yi kpe. Ne kina me mo'ja yi 'deni ti kole 'bi ga, Boko'ba na ko'do lende laka nime 'deni zō."

XII Kina Yesepa kiyese kole abo naga nima yaga di ro Yakoba na bo kërë bëri komo 'bu bo. XIII Tine na bo ko'de kole abo ga kako 'böwu noli zi Yakoba, bo i'di Eporima do gali Yakoba, Manase na bo

ki'di do döri. XIV Tine Yakoba oja közi bo ma döri na ki'di do Eporima ame za ro kole ma titi ne. Kina bo ki'di közi bo ma gali do Manase ma tönë ro kole ma löbu mo ne. XV Kina bo koloma ngi kozo wa nima tara to'do yëyi zi Yesepa. Bo iya te, "Boko'ba ko'do lende laka zi kole naga nime. Bo ame 'bu ma löbu Abarayama ni ti Yisika koro bo ne. Bo na me koloma tongo goma njobö kömō mī kada nime tōne, bo ko'do lende laka abo gbi zi kole naga nime. XVI Malayika 'ba Boko'ba ko'do lende laka gbi zinni. Bo na komo ma kinza lende kënyë oto kömō dōma. Kole naga nime na ti ki'di möyi ma ti möyi baba löbu Abarayama ni ti Yisika kilëbi. Kupö lijë ti kara konzi ro mbëmbë."

XVII Kina odo Yesepa kongo Yakoba ki'di közi bo ma döri za do Eporima tine mī bo indili dë kpe. Kina bo kombi közi Yakoba ma döri yaga di do Eporima 'do ti'di mo do Manase. XVIII Bo iya te, "Baba, inza tara, ongo te kole ma dōndende mo na me. Bo na go ki'di köziyi ma döri do bo."

XIX Tine Yakoba uti dë go lende nima. Bo iya te, "Kole ma, mikali 'deni ngi Manase na ro kole ma dōndende, bo ti koloma ro 'bu 'ba kpa roba ma löbu. Tine bo löndö bo Eporima ame ro kole ma titi ne ti këdi ngi mbiri di do bo. Kupö Eporima ti këdi ro kpa roba ma konzi."

XX Yakoba o'do yëyi 'böwu zi kole naga nima, iya te, "Kupö Yisarele pili ti ko'do yëyi kada moto ti möyi ye, kiya te, 'Boko'ba ko'do lende laka ziyi kozo ma ko'do zi Eporima ni ti Manase.' "

Kori ma Yakoba ki'di Eporima këdi dogba zi Manase na me te.

XXI Yakoba iya zi Yesepa, iya te, "Le'jete mo'bo tölë 'deni, ne Boko'ba ti koloma tiye. Bo ti kogba ye kileki ye yi 'böwu kari doyyai 'ba 'bu ye löbu ga. XXII Yayi 'ba Sekeme mi'di 'deni ziyi Yesepa, dë zi löndö yi ga. Go bi ko'do nima e'be Amora ga na pa ro bo dōmo, kina molo di zinni ti ya."

XLIX

Yakoba Ose Kpa Bo Zi Kole Abo Ga

I Yakoba idëki kole abo ga pili kako zi bo, bo iya te, "Ototoke roye kakoke go miya wa ame ga pili këdi kömō ziye kada moto ndo yayi ne ziye." Kina bo koloma ngi toba ngala nime zinni.

II "Kole 'ba Yakoba ga ako kojeke mbili ye. Ako kuwöke lende kiya 'ba 'bu ye Yisarele.

III Rubëni kole dōndende ma, nī na ro tigo ma.

Nĩ na möyö yi dögba gba ti tigo ma
ame 'ba dö yobi ma.

Nĩ na mbiri di dö kole ma ama ga pili,
tigo 'bĩ iteli 'benni.

IV Tigo 'bĩ kozo döölölö 'ba mini koso
tara.

Tine inza keddĩ kpe mbiri kiteli ya
ama ga.

Römöyĩ ebe kö'dö ti 'ja 'ba 'bu yĩ kozo
ro kaya ro 'bu yĩ.

V Simona kpe ti Lëwë, kpe ro löndö döki'di
ye koto.

Inda'bake mbele 'be ga ngĩ ko'doke ya.

VI Minza modo'bo roma tiye mi kpa
kususu 'be.

Minza moloma tiye odo kototake kp-
eye.

E'be ro ya kupöke bilaka.

Okeke ndĩ ngulö sa ngĩ bəri ro ma sari.

VII Ya kënyë 'be nima ti döki'di kënyë
'be nima ti ko'do ye nduwë ro kpa
sönö.

Ti miyëyĩ ye ro kotokoto mi doyayi 'ba
Yisarele.

Ti moza mi kpa roba 'be ga titititi.

VIII Yuda, löndö yĩ ga pili ti kilëlu yi.

Ti ka'da bo ya 'bĩ ga.

Löndö yĩ ga ti kolodo bəri ziyi.

IX Nĩ kozo tabiyö 'bo'bi ame kinda'ba
yida.

Bo ileki kako timo liņo na bo kö'dö ngĩ
bəri.

Yë na ti kilanā rönĩ kari konbenbe kpa
bo?

Yë na ti kilanā rönĩ kari konbenbe
kpëyĩ?

X Yuda, përi 'ba nere ti kö'bö köziyĩ.

Kupö yĩ na ti kö'bö nburu ro nere nbo
bo dö nere mo kako.

Bilaka pili ti koro bo.

XI Bo ti kedi ro bo mori ma löbu.

Mowo kedi ko'do ro layi ti kedi zi bo
ro mbembë.

Bo ti kosi dö akaca abo yoki moto ga.

Layi mo ti kedi ro mbembë.

Bo ti kurögö bōņo abo ga timo.

XII Komo bo ö'bö ngĩ ro ma kasi di zi
layi.

Kiliņba kpa bo anmi ngĩ nbowö di bi
tuwë wĩ.

XIII Zebolona, ti koloma kö'bö kpa mini
löbu.

Sorope ti kö'bö tusuru kpa götö abo.

Dö maga abo ti kedi ro ma kowo nbo
kömö Sidona.

XIV Yisakara ngĩ kozo akaca ma kitigo ame
kö'dö mi löņgö akombi abo ga.

XV Tine odo bo kongo bi 'ba ro kin-
dawo mo kele, doyayi mo kele
na bo kodi go bo tombi akombi.
Ö'bö tutöri bo mi ndobo kozo atöli.

XVI Dana ti kedi ro nere dö bilaka abo ga.
Lijë roba koto 'ba Yisarele naga na.

XVII Bo kozo murë ame kö'dö kpa kori
ne.

Bo oga ndi kosani bo dōmo kila'ba
bəri.

XVIII Boko'ba, medĩ molö'bo 'bama ngĩ go ni
na komo ma.

XIX Gada, bo akolo ti kota kpëyĩ,
tine ti kuyi kpëyĩ koga lijë.

XX Asera, akonyo 'bĩ ti kö'bö ro a ma laka.
Akonyo 'bĩ ti kö'bö ro ma konmi kozo
akonyo 'ba nere.

XXI Napatali, ni 'bëyĩ kozo gole riņa
mbembë,
ame köyö kole ma kele ne.

XXII Yesepa, ni 'bëyĩ kozo ngëri ame kötu
kpa daa ne.

Donjila mo ga a'ba kari dö reki.

Bo ana ro mbembë.

XXIII Bo ya 'bĩ ga ti kota kpëyĩ.

Lijë ti koga göyĩ ti kanya.

XXIV Tine ti kinda'ba kanya 'bëyĩ kitigo.

Köziyĩ inza kilë'di.

Tigo abo 'ba Boko'ba ti ki'di konyo yi
kö'bö ro ma kitigo.

Bo na ro Boko'ba ame koloma tongo
go Yakoba bine ti tigo abo,

kozo bo koda kamölö tara ne.

Bo na ro döku 'ba konyi zi Yisarele.

XXV Boko'ba 'ba 'bu yĩ na kokonyi yi.

Bo na ti tigo dö kiteli.

Bo ko'do yëyĩ ziyi.

Bo ki'di toro ka'di ziyi.

Bo ki'di mini kulöwu ziyi di mi yayi.

Bo koja go löyö zi 'ja 'bĩ ga.

Bo ki'di mba mo ga kilëri.

XXVI Yëyĩ ma 'ba 'bu yĩ ele kiteli yëyĩ 'ba
mini këyĩ ma kolo di mi döku löbu.

Lijë döku naga nime edi molö bine di

bi tisaki 'ba dolijö nime.

Yëyĩ naga nime kotonji rönni pili ti dö
Yesepa.

Oza bo 'deni di mi löņgö löndö bo ga.

XXVII Benyimona 'ba bo ro bilö wöliwöli ma
kembe.

Bo ö'bö 'ba bo tupö yida tonyo mo ngĩ
ro komo kada pili."

XXVIII Ngala ma Yakoba ko'do lömu timo
dö kole 'butë dömoriyö abo ga na me. Ya
naga nime lijë na ro yĩ liņgi 'ba kpa roba

'butë dómoriyö 'ba Yisarele. Bo o'do lömu pili zinni ro kotokoto go wa ame ga koriya tinni.

Tölë 'Ba Yakoba

XXIX-XXX Kina Yakoba kose kpa bo ma nburunburu mo ngi zi kole abo ga, bo iya te, "Mëdi mozi 'deni go töku ne baba ni. Tine mo'doko 'do kombike töku ma kilekike timo mi döyayi 'ba Kanana. Ari kusuke ma bi koto ti baba ni mi ti'börö ma tönë mi nyaka 'ba Makapela ne. Eäi kebe kapa Mamore ma kari yibi. Go bi nima pa molo bine ro bi 'ba Eporona e'be Ete. Tine Abarayama ugö 'deni di zini tusu bilaka abo ga yimo. XXXI Bi nima na kusu Abarayama ni ti 'ja abo Sara teyi, gbi ti Yisika ni ti 'ja abo Rebeka. Kina musu 'ja ma Leya gbi yayi. XXXII Nyaka nima 'bu ze löbu ugö 'deni di zi e'be Ete kpaki ti ti'börö mo."

XXXIII Kina odo Yakoba kote tose go lende naga nime 'deni zi kole abo ga kozo a nime te tine, bo ödö ngi bëri yo na bo kulöku ngi.

L

I Yesepa ulöru do töku 'bu nni kiramo koloma tudu. II Bo ënyi ki'di lende mo zi bilaka ame ga kikalí ndobo 'ba wowa ne 'do kosa 'bu ti wowa ro töku 'bu bo go koloma kinza kato. III Bilaka naga nima oloma to'do mo nduwë nbö tö'dö do 'butë sowo, römöyi kada 'ba to'do mo na tara. Ezipeto gbi udu Yakoba nbö tö'dö do kuluku koto kodo dómo 'butë riyö (70).

IV Kina odo kada 'ba mono kote röni 'deni tine, Yesepa iya zi bilaka löbu 'ba bo dolinjo naga nima, iya te, "Ari kiyake lende ma zi bo dolinjo. Ari kiyake te, V mi kada ma 'bu ma këdi ko'do 'deni tölë bo i'di ma mulömu roma go mari musu bo nbö go bi ame bo kilejo 'deni mi döyayi 'ba Kanana ne. Ititike bo dolinjo go bo kodo kpama mari tusu 'bu ma, ti muyi doma 'jaa mako bine."

VI Bo dolinjo uti dómo zi Yesepa, iya te, "Ari kusu 'bu yi kozo ame kulömu röyi 'deni molo ne tara."

VII Kina Yesepa kënyi ngi kari Kanana tusu 'bu bo. Bilaka löbu 'ba bo dolinjo naga nima ari koto ti Yesepa gbi ti bilaka ma komo kopo 'ba Ezipeto moto ga, VIII gbi ti bilaka abo ga pili ti bo löndö bo ga kpaki ti bilaka 'ba 'bu bo ga. Kole titi na nge kileke Gosene yayi ti yëri 'bënni ga. IX Kina bilaka moto ga ari gbi tinni këki 'bënni do kosani ti ya moto ga ame këki 'bënni mi aribiya ma kosani këdi koto naga. Lijë pili ro tindi ma löbu.

X Lijë umu yöpö 'ba Yaradene kari kömö bi 'ba tomba nyönyu 'ba Atada. Lijë oloma

bina tö'dö do modómoriyö tudu Yakoba ti mono ro mbëmbë. XI Kina odo Kanana ame mo ga këdi koloma yayi ne ko'ja lijë këdi kudu ro mbëmbë tine lijë iya te, "Wu, Ezipeto eäi 'deni tudu ro ma kënyë." Kina lijë këdëki möyi go bi nima ngi ro Abele Misarima, ame 'jo 'ba lende mo tégë "Mono 'ba Ezipeto." Bi mo nima owo dë di ngila yöpö 'ba Yaradene.

XII Kole 'ba Yakoba ga o'do kozo ame bo kose gomo zinni ne tara. XIII Lijë ombi töku bo kari timo döyayi 'ba Kanana kari kusu mi ti'börö mi nyaka 'ba Makapela, ame kebe kapa Mamore ma kari yibi ne. Nyaka nima ti ti'börö mo na ro ame Abarayama kugö di zi Eporona bo Ete tönë tusu töku abo ga yimo. XIV Kina odo Yesepa kusu 'bu bo 'deni yayi tine, bo ileki kari Ezipeto ti löndö bo ga pili ti bilaka ame ga kari ti bo bi 'ba mono nima yayi ne.

Tere Dokolo

XV Di pötö Yakoba kölä 'deni löndö 'ba Yesepa ga ngi ro tikere. Lijë oloma tiya mo ro go rönni, iya te, "Motoga Yesepa ti kënyi komeri go lende kënyë ma tönë ga do'doke zi bo ne, bo kileki ko'do dokolo ma gbi zize."

XVI Kina lijë koja laja zi Yesepa, iya te, "Gba bine kinza 'bu ze kölä dë bo ose go lende zize XVII tégë go diya ziyi 'do kola ze go lende kënyë ame do'do ziyi ne. Kina me le'jete doma'jo roze ziyi 'do kola ze go lende kënyë ze. Ze gbi dorö Boko'ba ma konjo go 'bu ze."

Kina odo Yesepa kuwö lende nime te tine na bo kudu ngi. XVIII Kina löndö bo ga kako zi bo kolodo bëri komo bo, kiya te, "Ni na ro bo doze."

XIX Bo iya te, "Kinza kereke dë. Ma Boko'ba na dë go miya burë 'be. XX Ro ma laka kpe na ko'doke lende kënyë zö. Tine Boko'ba i'di lende laka 'deni kodo di mi lende kënyë nima go bilaka ma konzi komo di mi tölë. XXI Kinza kereke dë, mëdi monjo goye ti bilaka 'be ga pili."

Lende nime na Yesepa këyëyi doki'di löndö bo ga timo ki'di lijë koloma dë kpe ro tikere.

Tölë 'Ba Yesepa

XXII Yesepa oloma ko'do komo koo konzi ti e'be 'bu bo ga mi Ezipeto yayi. Mi kada 'ba tölë abo tine komo koo abo 'deni kuluku riyö kodo dómo 'butë (110). XXIII Bo o'ja kole 'ba kole 'ba Eporima ga ti komo bo. Kina gbi Makira kole 'ba Manase öyö kole tine Yesepa ogba ro kole 'ba mi linjo abo ga.

XXIV Bo iya te zi löndö bo ga, "Mo'bo tölë 'deni, ne Boko'ba ti konjo goye. Bo ti kako kogba ye 'jaa di döyayi nime bo kileki yo

karike doyyayi ma tönë bo kulömu 'do ti'di
mo zi Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba ne."

^{XXV} Kina bo ki'di ya ë'bënni ga kulömu
rönni. Bo iya te, "Ulömuke roye odo
Boko'ba kako kogba ye këdi kileki ye kari
doyyayi nima ombike töku ma karike timo."

^{XXVI} Tine na bo köle ngi. Komo koo abo
'deni kuluku riyö kodo domo 'butë (110).
Kina bilaka abo ga kosa 'bu ngi ti wowo
ro töku bo go koloma kinza kato. Kina lijë
ki'di töku bo ngi mi sandu di Ezipeto yayi.

Buku 'Ba Tɔɔɔ

Gomɔ 'Ba Yisarele Di Ezipeto

I Kole 'ba Yakoba tɔnɛ ga kari ti bo Ezipeto, motɔ nɛ ti bo boyi 'bi ga ne mɔyɛ lijɛ na me. II Rubɛnɛ ti Simona ti Lɛwɛ ti Yuda III ti Yisakara ti Zebolona ti Benyimona ti IV Dana ti Napatali ti Gada ti Asera. V Kupɔ Yakoba ame ga kari ti bo kɔmɔ yayi ne ɛdɛ pili kuluku kɔtɔ kɔdɔ domo 'butɛ riyɔ. Tine Yesepa ɛdɛ 'ba bo 'deni mɔlo yayi.

VI Kina ɔdɔ lijɛ koloma 'deni Ezipeto yayi kɔmɔ kɔɔ mo konzi tine tɔlɛ ari kupɔ Yesepa ni ti lɔndɔ bo naga nima ngɛ kpaki ti ya ma kako tɛnnɛ tɔnɛ ga. VII Tine kupɔ lijɛ ara 'deni ngɛ konzi kogba mi dɔyayi 'ba Ezipeto.

Tu'du Kole 'Ba Yisarele Gɔ Mini

VIII Kina bo dolɔɔ motɔ 'ba Ezipeto ame 'beri kinza kikali Yesepa dɛ ne na 'deni dɔ kitɛ. IX Bo dolɔɔ mo nima kidɛki gbi rɔ Paro 'bɛnnɛ mo ne ɛnyɛ kilende zi bilaka abo ga, iya te, "Onɔɔke te, Yisarele naga nima lijɛ na ma kara 'deni ngɛ konzi rɔ ma kɛnyɛ rɔ lende rɔze. X O'dɔkɔ zize 'dɔ tongɔ bi dɔnnɛ do'dɔke a motɔ zɛnnɛ rɔmɔyɛ lijɛ ɛdɛ koto tara ngɛ nduwɛ rɔ mbɛmbɛ kina ɔdɔ ya na kɔmɔ yɔ na lijɛ kɛdɛ kɔdɔ'bo rɔnnɛ ngɛ ti bo ya kileki 'bɔwu tupɔ ze go lijɛ kɛnyɛ kirɛɲa ɛ'bɛnnɛ ngɛ."

XI Kina Ezipeto naga nima ki'di turu 'ba tongɔ go Yisarele ngɛ kota kpamo ti ndɔbo ma kirɛndɛ tidɛrɛ mo timo. I'di lijɛ ko'ba gawo 'ba Pitomo ni ti Ramese rɔ bi 'ba tikeki wa abo 'ba bo dolɔɔ 'ba Ezipeto mo nima. XII Tine gomɔ lɔbu nime kɛdɛ kɔdɔ pele rɔnnɛ rɔ mbɛmbɛ te nime na lijɛ kara ngɛ rɔ dɔ kiteli nati kogba mi dɔyayi 'ba Ezipeto nima ti rɔnnɛ ki'di Ezipeto ngɛ rɔ tikere. XIII Kina kɔdɔ ngɛ ti Ezipeto nati rɔ tupɔ Yisarele ti ndɔbo ma kinza kiya naga. XIV Ari kɔmɔ ngɛ mi lende ma kata kulɔwɔ mo zi Yisarele ki'di ye 'beye ngɛ rɔ bo to'dɔ ndɔbo 'ba to'ba rɔ 'bɛnnɛ ga ti nyaka 'bɛnnɛ ga ko'dɔ ye dɛ kpe ngɛ nati ko'de bilaka lesi.

XV Kina bo dolɔɔ mo nima ɛnyɛ kilende zi bo buli ma lɔbu riyɔ motɔ ga 'ba Ebere kidɛki mɔyɛ mo rɔ Sipora ni ti Powa, iya te, XVI "ɔdɔ kɛddɛ kinda'bake kole 'ba Ebere naga nima, ɔdɔ ko'jake kɔyɔ rɔ botɔni upɔke yaga tine ɔdɔ kɛdɛ rɔ nyiti na kolake."

XVII Tine bo buli naga nima ere ɛ'bɛnnɛ Boko'ba gbi lijɛ ari dɛ ngɛ ko'dɔ kɔzɔ lende nima bo dolɔɔ kiya zɛnnɛ ne. ɔdɔ kɔyɔ

pele rɔ kole botɔni lijɛ ola ngɛ. XVIII Tine na bo dolɔɔ kidɛki bo buli riyɔ naga nima kititi, iya te, "Wa'di na kɛddɛ ko'dɔke tara kɛddɛ kolake kpa kole botɔni 'ba Ebere naga nima kɛdɛ gba 'biri kunzi ne?"

XIX 'Ja tɔnɛ ga ileki kiya te, "Nere, 'ja 'ba Ebere naga nime inza kɔzɔ 'ja 'beye ga 'ba Ezipeto. Lɔyɔ 'bɛnnɛ idɛsɛ dɛ. ɔdɔ dɛdɛ dɔmɔ pele dako do'ja kɔyɔ 'deni mɔlo."

XX-XXI Boko'ba ti mi kɛyɛ rɔ bo buli naga nima rɔmɔyɛ lijɛ ere bo. Kina bo ki'di kupɔ ngɛ gbi zɛnnɛ lijɛ kara konzi. Kina Yisarele koto tara ngɛ nduwɛ rɔ mbɛmbɛ. XXII Kina bo dolɔɔ ki'di kɔ'du mo ngɛ zi bilaka abo ga pili, iya te, "Kole 'ba Ebere ame ga ko'jake kɔyɔ rɔ kole botɔni ne, ogbake ku'duke go yɔpɔ. Tine ɔdɔ kɛdɛ rɔ nyiti olake."

II

Tɔyɔ Musa

I Mi kada mo naga nima na bo motɔ di mi kupɔ e'be Lɛwɛ, 'ja abo gbi di mi kupɔ lijɛ kɔtɔ nima II kɔyɔ ngɛ rɔ kole botɔni. Kina ɔdɔ lɔko kongɔ kole 'bɛnɛ nima keke ngɛ kulɔwɔ tara tine na loko kogba ngɛ koloma rɔ tusu domo nɔbo nyepe mota. III Kina ɔdɔ kole kari kandi 'deni loko ko'bo dɛ kpe tusu domo tara tine na loko ko'de kee ma ku'jɔ di mi mɔli ritɛ ngɛ loko kora kɔmɔ mo teyi ti zibitɛ. Na loko ko'ba kole tɔnɛ ngɛ yimo loko kari kutɛ mi liya mi yɔpɔ. IV Tine lɛmi mo ɔrɔ cakɛ yaga rɔ ma kɔwɔ tongɔ wa ma kɛdɛ ko'dɔ tɔmɔ dɔ kole nima.

V Kina nyiti 'ba bo dolɔɔ kari ngɛ kpa yɔpɔ yayi turɔgɔ rɔnnɛ. Kina ko'ja bo laja 'bɛnɛ ga kɛdɛ kilɛngere kebe dɔ kpa gɔtɔ yayi yɔ na kɔmɔni kila'ba ngɛ rɔ kee tɔnɛ. Na loko ko'ja nyiti ma rɔ bo laja 'bɛnɛ mo ngɛ kari ko'de. VI Nyiti nima ari ko'de zɛni na loko kombi domo kina ko'ja ngɛ rɔ kole na yimo kɛdɛ kudu ko'de lisa ngɛ kɔmɔni. Loko iya te, "Kole 'ba Ebere naga nime na."

VII Lɛmi mo tɔnɛ abo kititi loko iya te, "Do moma bo ki'di mba kpamo ziye di mi lɔngɔ 'ja 'ba Ebere ya?"

VIII Nyiti 'ba bo dolɔɔ mo tɔnɛ iya te, "Yɛɛ, ari ko'de." Kina loko kari ngɛ ko'de ko rɔ ma mo.

IX Nyiti 'ba bo dolɔɔ iya zi 'ja nima te, "Ogba kole nime kulu ama zɔ. Mɛdɛ mopi gɛrisɛ zɛyɛ gomɔ." Kina 'ja nima kogba kole nima ngɛ kari timo kulu.

X Kina ɔdɔ kole kilɛngere 'deni kandi tine na loko kogba ngɛ koto ki'di zi nyiti 'ba bo dolɔɔ rɔ kole 'bɛnɛ. Loko i'di mɔyɛ mo rɔ Musa. 'Jɔ 'ba lende mo tɛgɛ, "Motɔ ama di yi mini."

Musa Iriɲa Midiyana

XI Mi kada ma dɔ kɔtɔ motɔ yayi ko'ja Musa kɛyɔbu 'deni na bo kɛnyɛ kari tongɔ

bilaka 'bënni ga Yisarele. Bo ari ko'ja lijë kèdi mî ndobo kirindî. Tine na bo kari ko'ja bo Ezipeto moto ngî kèdi ro tomba bo Yisarele moto, bilaka 'bënni ga. ^{XII} Bo ongo boto inza ngosi yayi go na bo kupô bo Ezipeto nima ngî bo kusu do tôku mo mî yayi lida.

^{XIII} Mî bi kèzë ma di pôtô mo na bo kari ko'ja Yisarele ma riyo moto ga kèdi bi 'diri. Bo ënyi kititi bo ma koma 'diri mo nima, bo iya te, "Èddi komba Yisarele lêpi yi tara go wa'di?"

^{XIV} Bo nima ileki domo zi Musa, iya te, "Nî, yë na ko'do yi ro ñere doze to'do burë ze? Èddi ko'do 'do kupô ma gbi kozo ma tonë kupô bo Ezipeto nima bine ne?"

Kina Musa ngî ro tikere. Bo omeri iya te, "Wa nime mo'do ne ëdi kinda yaga."

^{XV} Kina odo lende mo kômô mbili bo dolingo tine bo iteri ngî 'do tunô Musa yaga. Tine na Musa kënyi kirinja ngî kari Midiyana. Bo ari kômô yayi bo koloma kpa daa. ^{XVI} Tine bo akumu moto 'ba Midiyana yayi ëdi ti yitôti modomoriyo. Kina yitôti naga nima kômô ngî tunô mini gbi todo mini mî wôri zi kamôlô 'ba 'bu nni ga tuwë mo. ^{XVII} Bo koda kamôlô moto ga omô ngî gbi yayi koloma ro toga yitôti tonë ga yaga. Kina Musa kako ngî ko'do kpëri gönni kunô mini zi kamôlô ma 'bënni ga.

^{XVIII} Kina odo yitôti naga nima kuyi dönni ngî kômô welo lijo zi 'bu nni Yetoro tine bo ënyi kititi lijë iya te, "Ma tone omôke ngî molo te go wa'di?"

^{XIX} Lijë iya te, "Bo Ezipeto moto na kokonyi ze bo kunô mini zize gbi zi kamôlô ze ga."

^{XX} Bo ileki kititi yitôti abo naga nima, bo iya te, "Ne bo ëdi yala? Olake bo mökö go wa'di? O'deke bo kako lijo go bo konyo kpa bo."

^{XXI} Musa uti ngî domo toloma ti bulöbu nima. Kina bo kogba nyiti abo moto ro Zipora ngî ki'di ro 'ja zi Musa. ^{XXII} Zipora öyo ro kole botoni zi Musa kina bo ki'di möyi mo ngî ro Geresomo, ame kiya te "Bo löwö", römöyi bo omeri bo iya te, "Ma 'deni ro bilaka mî doyyayi löwö nime."

Monô 'Ba Yisarele

^{XXIII} Di pôtô komo koo konzi 'deni yayi tine na bo dolingo 'ba Ezipeto mo tonë kari kolë ngî. Tine pele Yisarele gba nduwë mî ndobo kirindî nima tileri di kpamo topapa konyi. Kina monô 'bënni di kpa közi lisa ma kèdi ko'do rönni ne kômô ngî mbili Boko'ba. ^{XXIV} Boko'ba uwô monô 'bënni na bo komeri lömu abo ma tonë bo ko'do molo ti Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba ne ngî. ^{XXV} Bo ongo lisa 'ba bilaka abo ga Yisarele kina lende mo ko'ô ngî ro bo.

III

Dëki 'Ba Musa

^I Mî kada ma do koto moto ko'ja Musa kèdi ro toda kamôlô 'ba Yetoro bo lanzo bo bo akumu 'ba Midiyana nima tine, na bo kona kamôlô ngî kari timo ro ma kowo ñbö yi mökö ndi dôku koro moto yayi kidëki möyi mo ro Sinayi. ^{II} Di yayi na malayika 'ba Boko'ba kodo ngî zi bo ro pa'do köbö mî zana morogo. Musa ongo lende nima pa'do nima öbö pele tara tine morogo mo ilanma dë gbi yo. ^{III} Bo omeri bo iya te, "Sëgë wa'di ga na te? Morogo mo ilanma dë ro ma totondo mo ga tara? I'di mari te ngosi tonjo mo."

^{IV} Kina odo ñere Boko'ba konjo bo kese 'deni ngosi tonjo mo tara tine, na kidëki bo ngî di mî morogo yayi iya te, "Musa, Musa."

Musa iya te, "Ma na me."

^V Boko'ba iya te, "Kinza kese dë kpe kulöwö 'de. Oto wari yaga di ndiyi römöyi bi nima këddi koro teyi, yayi koro na." ^{VI} Boko'ba ënyi kileki 'böwu gbi kiya te, "Ma na ro Boko'ba 'ba 'bu yi löbu Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba." Kina Musa kusu komo bo ngî bëri römöyi bo ere di bi tonjo Boko'ba.

^{VII} Ñere Boko'ba iya te, "Ro ma laka mo'ja lisa 'ba bilaka ma ga 'deni di Ezipeto. Muwô 'deni ma lijë kèdi kudu di kpa közi gomo 'ba turu bo konjo gönni ga. Kina lende 'bënni o'ô 'deni roma. ^{VIII} Kina me mako 'deni bëri tomo lijë di közi Ezipeto naga nima 'do mo'de lijë kako yaga di mî doyyayi nima kako mî yayi ma laka ame tagi ni ti wi sa kambî di teyi kozo sëgë ne. Bi nima Kanana naga nima ti Ete ti Amora ti Perezé ti Iwa ti Yebusa kèdi koloma teyi ne. ^{IX} Monô 'ba bilaka ma ga Yisarele omô 'deni mbili ma kina mo'ja kponji ame Ezipeto kèdi ko'do rönni ne 'deni. ^X Kina me ari, mëdi moja yi kari zi bo dolingo 'bënni 'ba Ezipeto mo nima 'do ko'de lijë bilaka ma ga yaga di mî doyyayi abo nima."

^{XI} Tine Musa ënyi kileki domo zi Boko'ba iya te, "Ma yë na go mari zi bo dolingo mo'de Yisarele yaga di Ezipeto?"

^{XII} Boko'ba iya te, "Ti mëdi tiyi. Akileme 'ba ame ma na mëdi moja yi ne ti kèdi kozo a nime te, odo kari ko'de lijë 'deni ti kako kumôtuke ma do dôku nime bine."

^{XIII} Musa iya te, "Ne odo mari zinni miya te, 'Boko'ba 'ba 'bu ye löbu ga ma molo na me koja ma ziye,' ne odo lijë kënyi kititi ma kiya te, 'Möyi bo ro yë?' go miya tondo ga zinni?"

^{XIV} Boko'ba iya te, "Ma na ro bo ame ro ma mo ne. Kina 'do kiya zinni kozo a nime te, 'Bo ame kidëki ro ma mo ne, bo na me koja ma ziye.' ^{XV} Kina 'do kiya

gbi zinni Yisarele, 'Bo ma kidēki ro ma mo tōnē, ɲere Boko'ba 'ba 'bu ye löbu Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba na me koja ma ziye.' Möyi nime na 'do do kupō pili ame ga kēdi köyō pele kbowo yayi ne kidēki ma nduwē timo ro ɲburunburu. XVI Ari kototo do löbu 'ba Yisarele kilende zinni kiya te, 'Ñere Boko'ba 'ba 'bu ye löbu ga Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba odo kileme rōni zō kiya te, 'Mongō ye 'deni kina mo'ja wa ame Ezipeto kēdi ko'do ziye ne 'deni. XVII Ne momeri 'deni go mo'de ye yaga di mī kponi nima Ezipeto kēdi ko'do kulōwō roye ne mo'de ye kako mī dayayi 'ba Kanana 'ba Ete 'ba Amora 'ba Pereze 'ba Iwa ti 'ba Yebusa ni. Yayi ma laka ame wī sa ni ti tagi kambi ɲgi di teyi kozo sēgē ne."'

XVIII Löbu 'ba Yisarele ti kuwō döyī. Kina 'do karike tinni zi bo dolinjo 'ba Ezipeto mo nima kiyake zi bo te, 'Ñere Boko'ba ze 'ba Ebere odo 'deni kileme rōni zize. I'di ze dari yi mökō ro lingere 'ba tö'dō do mota tumu roma zi bo ɲere Boko'ba ze.' XIX Ne ro ma laka mikali bo dolinjo nima inza kodo kpeye tari, tine 'jaa ɲbō odo kpa közō Boko'ba na kodo 'deni ro bo. XX Ti moja közō ti tigō ma modō karama do Ezipeto ti wa ame ga pili lende mo ga kigayi wa ne. Di pötō mo tine na bo ti kodo kpeye 'jaa karike.

XXI Mī kada mo nima ti mi'di Ezipeto koro ye 'do odo kēddi kodoke kinza bilaka ma ga kari ra ro közi sari kinza a 'ba mori. XXII 'Ja 'ba Yisarele pili ti kari kokpasi yamo ma köbökōbö ti sītēri ni ti bonjo di zi 'ja 'ba Ezipeto ame ga lijo mo ɲgosi tinni ne ala ma kēdi tinni lijo koto. Kina ti ki'di ɲgi zinni. Kina 'do ki'dike do kole 'be ga ti yitōti 'be ga kombi a 'ba mori 'ba Ezipeto naga nime konake karike timo."

IV

Toja Musa

I Musa ititi iya te, "Ne odo lijë ki'di dönni dē go lende ma kuwō lende ma dē gbi go mo'do tondo? Odo lijë kiya te, 'Bēti 'bi na ka, Boko'ba oto odo dē ziyi?"

II Ñere Boko'ba iya te, "Wa'di na ma kinda'ba köziyi ne?"

Bo iya te, "Pēri na."

III Boko'ba iya te, "U'du bēri."

Bo ogba ku'du bēri kina kuyi rōni ɲgi ro murē na bo kirinja ɲgi yaga di teyi. IV Boko'ba iya te, "Oja köziyi kinda'ba di do giliti mo."

Kina bo koja közi bo ɲgi gomo kinda'ba di do giliti mo na kuyi rōni ɲgi kileki yaga ro pēri közi bo. V Boko'ba iya zi bo te, "Na 'do kari ko'do te zinni go kileme zinni ɲere Boko'ba 'ba 'bu nni löbu ga Abarayama ni

ti Yisika ti Yakoba odo 'deni ɲgi kileme rōni ziyi."

VI Boko'ba iya 'böwu zi bo te, "Usu köziyi mī bonjo 'bi."

Bo usu közi bo tine odo bo koto yaga dayi o'be'be 'deni ɲgi me yaga ro mönyu ma kinza kiya. VII Boko'ba iya te, "Usu köziyi kileki mī bonjo 'ba röyi."

Bo usu tine odo bo koto yaga dayi a tōnē kora go közi bo ne olo 'deni ɲgi pili yaga közi bo kileki go bi mo kozo yida ro bo ma laki.

VIII Boko'ba iya zi Musa te, "Odo kiya te lijë ki'di dönni dē lijë kuti dē pele go, go koto ma döndende nima ma mī riyo nime lijë ti ki'di dönni gomo. IX Ne odo lijë ki'di dönni dē gomo kpaki riyo lijë kuwō lende 'bi dē, ogba mini di mī yöpō nima yayi kodo bēri do yayi ma kēlē. Kina ti mini nima kuyi rōni ɲgi ro roma."

X Musa ɲnyi kileki zi Boko'ba, iya te, "Yō, ɲere, ma mo'bo dē tilende laka. Lende ma ndo. Kpama ro ma kilali. Molo pele gba kinza kilende dē zō ɲbō kömō mī kada nima tone ma bo kpa kitigo oto na dē."

XI Boko'ba iya zi bo te, "Yē na ki'di kpa do bilaka lesi? Kina yē na kēdi ku'bē mbili bilaka ala kudōdu kpamo teyi? Yē na ki'di komo do bilaka lesi ala kiyōlu yaga? Tara ne ma ɲere Boko'ba nime na dē? XII Ari ti mokonyi yi tilende kina ti miyandi yi ti wa ma 'do kiya."

XIII Tine Musa iya te, "Yō, ɲere, moma'jo roma ziyi oja ro bilaka moto na 'do kari to'do wa nime."

XIV Dōki'di Boko'ba ɲnyi kata ɲgi ro Musa kiya te, "Ne bo löndō yi Arona kupō Lēwē mo nima tondo? Mikali bo ro bo kpa kikali lende. Bo ēdi 'deni ro tako turē döyī, bo ti kēdi ti dōki'di këyi odo bo ko'ja yi. XV Ti kilende zi bo ki'di lende kpa bo. Ti mokonyi ye kpaki riyo tilende kina ti miyandi ye gbi ti wa ma 'do ko'doke. XVI Bo na ti kilende zi bilaka naga nima tine ti kēdi kozo ni na kilende kina ti kēddi 'bēyi kozo Boko'ba tilende zi bo. XVII Ogba pēri nime köziyi kari timo 'do koto to'do go koto nduwē timo."

Tileki 'Ba Musa Ezipeto

XVIII Kina Musa kënyi ɲgi kileki kari zi Yetoro bo lanzo bo kari kiya teyi te, "I'di mari tonjo ya e'be ze ga di Ezipeto, odo lijë ēdi ɲgi na ya."

Yetoro iya te, "Ari, kori ti köbö ziyi."

XIX Tine Boko'ba iya 'deni zi Musa di Midiyana yayi iya te, "ɲnyi kileki kari Ezipeto. Bilaka tōnē ga kiteri tupō yi ne lijë öle 'deni pili."

XX Kina Musa kogba 'ja abo ni ɲgi ti kole abo ga ki'di do akaca lijë kënyi dömo tari

Ezipeto. Bo ogba pɛri 'ba Boko'ba tɔnɛ kɔzi bo.

^{XXI} Boko'ba iya zi Musa te, “Ɔdɔ kileki 'deni kɔmɔ Ezipeto gɔ kɔtɔ amɛ ga mi'di tigo mo 'deni zi'yi ne o'dɔ pili kɔmɔ bo dɔliŋɔ 'bɛnni mo nima. Ne ti mogbo dɔki'di bo 'dɔ bo kɔta gɔ bilaka ma ga Yisarele. ^{XXII} Ari kiya zi bo te, 'Yisarele na rɔ kole dɔndende ma 'ba Boko'ba. ^{XXIII} Kina me mɛdi miya zi'yi, “I'di kole ma nime kari 'dɔ bo kari kumɔtu ma.” Ne ni ebe kɔta gɔ bo kina ti mupɔ kole dɔndende ma 'bɛyi.”

Arona Urɛ Dɔ Musa

^{XXIV} Di bi ma Musa ni kɔ'dɔ teyi di gɔ kɔri yayi na Boko'ba kalo ya ngi dɔ Musa ko'dɔ tupɔ mo. ^{XXV} Tine na 'ja abo Zipora kogba dɔku ma kapa ngi koke kpa 'bana 'ba kole abo timo loko kogba kosa ndi Musa timo. Loko iya te, “Rɔ ma laka ni ngi rɔ mɛ'dɛ 'ba roma zɔ.”

^{XXVI} Loko iya tara rɔmɔyi gɔ kɔ'du 'ba dɔlɛti 'bɛnni 'ba akilele. Kina Boko'ba kola Musa ngi.

^{XXVII} Nɛre Boko'ba iya 'deni zi Arona te, “ɛnyi kari yi mɔkɔ turɛ dɔ Musa.”

Kina bo kɛnyi ngi dɔnni kari kondɔɔ ti Musa dɔ dɔku koro mo tɔnɛ na li'jɛ koloma ngi gbo rɔ tumɔtɔ rɔnni ti tiramo rɔnni. ^{XXVIII} Kina Musa ki'yɛti gɔ wa amɛ ga pili Boko'ba kiya zi bo gɔ tileki abo Ezipeto 'dɔ bo kari kiya ne ngi pili zi Arona. Gɔ kɔtɔ amɛ ga gbi Boko'ba kose gɔmo 'deni zi bo 'dɔ bo kari ko'dɔ ne bo iya gɔmo gbi pili zi Arona.

^{XXIX} Kina Musa ni ti Arona kari kɔtɔ dɔ lɔbu 'ba Yisarele ngi pili bɛri. ^{XXX} Kina Arona kora gɔ wa amɛ ga nɛre Boko'ba kose zi Musa ne ngi pili zinni. Kina bo ko'dɔ gɔ kɔtɔ mo tɔnɛ ga ngi kɔmɔ li'jɛ Yisarele naga nima pili. ^{XXXI} Kina li'jɛ ki'di dɔnni ngi gɔmo. Kina ɔdɔ li'jɛ kuwɔ 'deni Boko'ba ngi ti lende 'bɛnni sowa kon'go lisa 'bɛnni 'deni tara tine kina li'jɛ kolɔdɔ ngi bɛri tilɛlu Boko'ba.

V

Minyi 'Ba Bɔ Dɔliŋɔ

^I Di pɔtɔ mo 'deni na Musa ni ti Arona kɛnyi ngi kari zi bo dɔliŋɔ 'ba Ezipeto mo nima, kiya te, “Amɛ na rɔ lende ma nɛre Boko'ba ze 'ba Yisarele kiya. 'Ola bilaka ma naga nime kari 'dɔ li'jɛ ko'dɔ karama zɔ di yi mɔkɔ.”

^{II} Bo dɔliŋɔ iya zinni te, “Nɛre Boko'ba mo bo rɔ yɛ gɔ muwɔ dɔ bo mola Yisarele kari? Mikali a mɔtɔ rɔ nɛre Boko'ba dɛ kina a mɔtɔ ngi rɔ Yisarele 'dɔ kombi ndinni di bine kari bito inza.”

^{III} Musa ni ti Arona ileki kiya te, “Boko'ba ze 'ba Ebere ɔdɔ kileme rɔ bo 'deni zize. Kina me ola ze nɛre dari rɔ liŋgere 'ba tɔ'dɔ dɔ mota mi mɔkɔ tumu roma zi bo nɛre Boko'ba ze kinza bo kote dɔze ti rɔkɔ'ɔ motɔga ti ya.”

^{IV} Bo dɔliŋɔ 'ba Ezipeto nima ileki zinni iya te, “Musa kpe ti Arona, o'dɔkoke toto bilaka naga nime yaga di kpa ndɔbo 'bɛnni ga gɔ wa'di? Kpe, ilekike mi ndɔbo 'be ga. ^V Kpe nima kupɔ ye kara 'deni ngi mi dɔyayi 'ba Ezipeto nime kɔzɔ moli ne. Kina me kpe kɛddi kiterike 'bɔwu 'biri gɔ li'jɛ kɔzɔ di mi ndɔbo.”

^{VI} Mi kada kɔtɔ mo nima na bo dɔliŋɔ ki'di kɔ'du mo ngi zi turu 'ba gɔnni ga ti makun'gu mo ga, iya te, ^{VII} “Kinza ki'dike ko'dɛ wuyɔ dɛ kpe zinni to'ba tɔ'bu timo. I'dike li'jɛ na kari koma wuyɔ 'bɛnni ga zinni. ^{VIII} Tine i'dike bo kɔtɔ ko'ba ko kɔzɔ ma molo tɔnɛ li'jɛ koloma pa rɔ to'ba mo ko'ja kɛdi ko'dɛ wuyɔ zinni bine ne tara, kɔmɔ mo kileke dɛ rɔ cologaki. Ndɔbo ɔ'bo li'jɛ dɛ rɔ to'bo na ma li'jɛ kɛdi kititi ma tɛgɛ gɔ mi'di li'jɛ kari tumu roma zi Boko'ba 'bɛnni to nima ne. ^{IX} I'dike ndɔbo ma kinza kiya na zinni kinza li'jɛ kebe ra ti'di dɔnni gɔ bɛti go'dɛ de mbɛmbɛ tɔ naga nima.”

^X Kina turu 'ba gɔnni mo naga nima ti makun'gu mo ga kari ngi kiya te, “Bo dɔliŋɔ iya te kinza di'di ko'dɛ wuyɔ dɛ kpe ziye. ^{XI} Kpe na 'dɔ kari komake e'be di bi tɔ amɛ ga ko'jake di teyi. Tine ndɔbo 'be nɛburu kɔzɔ ma dɔgba kola dɛ rɔ cologaki.”

^{XII} Kina Yisarele naga tɔnɛ kita'ba ga ngi kpaya kote mi dɔyayi 'ba Ezipeto nima toma a ma 'dɔ ko'dɔ rɔ wuyɔ. ^{XIII} Turu 'ba gɔnni mo ga ɔ'bɔ ngi nɛburu rɔ tembe dɔnni gɔ li'jɛ ko'ba tɔ'bu konzi mi kada kɔtɔ kɔzɔ ma tɔnɛ li'jɛ koloma pa rɔ to'dɔ mo ko'ja kɛdi ko'dɛ wuyɔ zinni rɔ to'dɛ ne. ^{XIV} Makun'gu 'ba dɔ ndɔbo amɛ ga ki'di di mi Yisarele ne ote dɛ kɔmɔ kɔzɔ ma kiya rɔni mo nima. Kina komba ya ga ngi rɔ ma kɛnyɛ kititi kpɛnni, iya te, “I'dike dɛ ko'ba tɔ'bu tipiyara ene kina gbi tone kɔmɔ gɔ ma molo gɔ wa'di?”

^{XV} Makun'gu naga nima ɛnyi kari kititi bo dɔliŋɔ, iya te, “O'dɔ ze atɔli 'bi ga kulɔwɔ te gɔ wa'di? ^{XVI} Bɔtɔ o'dɛ wuyɔ dɛ gbi yo zize, ze na dɛdi doma eze gɔ dɔze. Tine pele tara li'jɛ iteri tɛgɛ gɔ dɔ'ba tɔ'bu konzi kɔzɔ ma dɔgba tɔnɛ ga. On'go lende nime te, kɛdi komba ze atɔli 'bi ga dɛmba tine bilaka 'bi ga na dɔmo kele dɛ.”

^{XVII} Bo dɔliŋɔ ɛnyi kiya zinni iya te, “Tikɛpi. A nima na tɔnɛ kako kititike ma bine tɛgɛ gɔ mi'di ye karike tumu roma zi nɛre Boko'ba 'be ne. ^{XVIII} Tikɛpi. Ilekike mi ndɔbo. Bɔtɔ ko'dɛ wuyɔ dɛ ziye. Ne a mɔtɔ rɔ kɔmɔ tɔ'bu ma kɔtɔ kinza kɔ'bɔ dɛ rɔ cologaki.”

^{XIX} Makunḡu 'ba Yisarele naga nima ari konḡo ḡḡi te wa ɛnyɛ 'deni ame kiteri 'deni zinni di mī wuyō nime ko'de dɛ pele zinni go koma tō'bu 'ba mī kada dɔ koto moto ame kose zinni ne kō'bō dɛ ro cologaki ne. ^{XX} Kina ɔdo lijɛ kodo 'deni yaga di mī liḡo 'ba bō doliḡo yayi tine lijɛ o'ja Musa ni ti Arona ḡḡi yayi kēdī ro toda lijɛ. ^{XXI} Na lijɛ kiya zi Musa ni te, "Kpe, lende 'be nima ḡere Boko'ba o'ja 'deni. Bo ti kodo karama mo 'basi dɔye. Ososoke bō doliḡo ni ti turu abo ga 'deni ḡḡi ko'ji ze le'jete kozo ɔto kēdī kupō ze 'deni yaga nati."

^{XXII} Musa ɛnyɛ kileki zi ḡere Boko'ba, iya te, "Yō ḡere, o'de gomo kulōwō dɔ bilaka naga nime te go wa'di? Ne oja ma ka le mako go wa'di? ^{XXIII} Molo tōnɛ go mari milende zi bō doliḡo ti mōyɛ yɛ ne kina me bo kēdī kodo gomo 'deni ḡḡi ro ma kɛnyɛ ro bilaka 'bɪ ga. Ne nɪ 'do kokonyi lijɛ bilaka 'bɪ ga to yo ne inza yo."

VI

I ḡere Boko'ba ɛnyɛ kileki kilende zi Musa iya te, "Ti konḡo wa ma mēdī mo'do zi bō doliḡo 'ba Ezipeto nima 'deni. Ti tigo ma bo ti kope kōzi bo di ḡonna 'do lijɛ kari. Ti tigo ma bo ti koga lijɛ yaga di mī dɔyayi abo nima."

Ndose Zi Musa

^{II} Boko'ba ɛnyɛ 'bōwu gbɪ kiya zi Musa te, "Ma na ro ḡere Boko'ba. ^{III} Mōdo 'deni tōnɛ ga bine mileme roma zi Abarayama zi Yisika zi Yakoba ro Boko'ba tigo dɔ kiteli. Ne mī kada naga nima yayi mileme roma dɛ zinni ti mōyɛ koro ma nime kidekī ro 'Ma na ro bo ame ro ma mo ne.' ^{IV} Mo'do lōmu ma 'deni gbɪ tinnɪ go mɪ'di dɔyayi 'ba Kanana zinni ame lijɛ kēdī koloma teyɪ kozo bō lōwō ne. ^V Kina me gbɪ tine tileri 'ba Yisarele di kpa kōzi gomo 'ba Ezipeto ɔmō 'deni mbili ma. Kina ma momeri go lōmu ma tōnɛ 'deni.

^{VI} Ne onḡo, ari kiya zinni Yisarele te, 'Ma na ro ḡere Boko'ba 'be ti moja ye yaga di mī akirindɪ nima Ezipeto kēdī kidiri ye timo ne. Ti mope ye yaga ro dɔ ḡolō di mī atoli nima kēddike yimo zinni ne. Ti moja kōzo ti tigo ma modɔ karama ma kinza kiya dōnnɪ mōmo ye timo yaga. ^{VII} Ti mogba ye ro 'bama ga moloma ro Boko'ba 'be. Kina ti kikalike ma ḡḡi ma na ro ḡere Boko'ba 'be ame ko'de ye yaga di mī akirindɪ 'ba Ezipeto ame lijɛ koloma ro tidiri ye timo ne. ^{VIII} Ti mo'de ye mī yayi ma tōnɛ mombi kōzo toro mulōmu 'deni lipo ti'di mo zi Abarayama zi Yisika zi Yakoba ne. Ti mɪ'di ziye ro e'be. Ma na ro ḡere Boko'ba.' "

^{IX} Musa ari kora go wa naga nime pili zi Yisarele tine lijɛ uwō dɔ bo dɛ kpe rōmōyɛ

dōki'di nni idaki 'deni ḡḡi di zi kōzi kɛnyɛ ame Ezipeto kēdī ko'do rōnnɪ ne. ^X Boko'ba iya zi Musa te, ^{XI} "Ari kiya zi bō doliḡo nima 'do bo ki'di Yisarele kɛnyɛ yaga di mī doliḡo abo."

^{XII} Tine Musa ileki kiya zi Boko'ba, iya te, "Yisarele mo ga na me 'deni bine kuwō doma dɛ, tine bō doliḡo na ti kari kuwō 'ba bo lende ma totondo ko'ja mēdī milende ro kpa kilali?"

Kpa Goli 'Ba Yisarele

^{XIII} Boko'ba ose 'deni zi Musa ni ti Arona te, "Ari kiyake zi Yisarele ti bō doliḡo 'ba Ezipeto nima te ma na mose ziye 'do kojake Yisarele yaga di mī dɔyayi 'ba Ezipeto."

Yi Lḡḡi 'Ba Musa

^{XIV} Kpa goli 'bēnnɪ mo ga na me.

Rubēni kole dɔndende 'ba Yisarele ɛdɪ ti kole bōtoni sowo, Anoka, Palo, Ezerona kina ti Karomi. Lijɛ na ro kpa goli 'ba e'be Rubēni ga.

^{XV} Simona ɛdɪ ti kole bōtoni modɔkoto, Yemowe, Yamina, Oda, Yakina, Zowara kina ti Sawola ame yitō 'ba Kanana na kōyō ne. Lijɛ na ro kpa goli 'ba e'be Simona ga.

^{XVI} Lēwē ɛdɪ ti kole bōtoni mota, Gerosona, Kowata kina ti Merari. Lijɛ na ro kpa goli 'ba e'be Lēwē ga. Koma koo 'ba loma 'ba Lēwē pili kuluku riyo kodo dōmo 'butɛ mota dōdōmu dōmoriyō (137).

^{XVII} Gerosona ɛdɪ ti kole bōtoni riyo, Libini ni ti Simi, lijɛ gbɪ ti kpa goli 'bēnnɪ ga. ^{XVIII} Kowata ɛdɪ ti kole bōtoni sowo 'do, Amarama, Yisara, Eborona kina ti Uzilyɛlɛ. Koma koo 'ba loma 'ba Kowata pili kuluku riyo kodo dōmo 'butɛ mota dōdōmota (133). ^{XIX} Merari ɛdɪ ti kole bōtoni riyo, Mali ni ti Musi. Lijɛ ya naga nime na ro kpa goli 'ba e'be Lēwē ga kari nduwɛ ro yɪ roba 'bēnnɪ.

^{XX} Amarama ari kogbe Yokobede lēmɪ 'ba 'bu nni ni kina ma 'do kōyō Arona ni ti Musa ne. Koma koo 'ba loma 'ba Amarama pili kuluku riyo kodo dōmo 'butɛ mota dōdōmu dōmoriyō (137). ^{XXI} Yisara ɛdɪ ti kole bōtoni mota, Kora, Nepege kina ti Zikiri. ^{XXII} Uzilyɛlɛ ɛdɪ ti kole bōtoni mota, Misale, Elisapana kina ti Siteri.

^{XXIII} Arona ari kogbe Eliseba nyiti 'ba Aminadaba lēmɪ 'ba Nasona ni. Loko na kōyō Nadaba ni ti Abiwu ti Elizara gbɪ ti Itomara.

^{XXIV} Kora ɛdɪ ti kole bōtoni mota, Asira, Elikana ni ti Abisapa. Lijɛ na ro kpa goli 'ba e'be Kora ga.

^{XXV} Elizara kole 'ba Arona ari kogbe nyiti 'ba Pityele ma koto moto kina ma 'do kōyō Pinasa ne.

Kupō e'be Lēwē naga nima 'bu nni lōbu mo ga na kiyija rōni kozo a nime te, moto ni ti kpa goli 'bɪ.

^{XXVI} Arona ni lijë ti Musa koto nime na me 'do Boko'ba kiya zinnî te, "Oja do kupò Yisarele yaga di mî doyyayi 'ba Ezipeto ne." ^{XXVII} Arona ni lijë ti Musa koto mo nime lijë na tònè kari kiya lende 'ba toja Yisarele yaga di mî doyyayi 'ba Ezipeto zi bɔ dɔliŋɔ mo ne.

Közî Kakpa 'Ba Arona

^{XXVIII} Mî kada nima ɲere Boko'ba kilende zi Musa di Ezipeto ne, iya te, ^{XXIX} "Ma na ro ɲere Boko'ba. İyèti wa ame ga miya ziyi ne pili zi bɔ dɔliŋɔ 'ba Ezipeto nima."

^{XXX} Tine Musa ènyî kileki kiya te, "Ko'ja mèdi milende ro kpa kilali nime bɔ dɔliŋɔ mo ti kuwò domo totondo mo ga?"

VII

^I ɲere Boko'ba ilende zi Musa iya te, "Oŋɔ, mo'do yi 'deni kɔzɔ Boko'ba tara zi bɔ dɔliŋɔ. Kina Arona bɔ lɔndò yi na ti kèdi kɔzɔ bɔ kumè lende tara tilende zi bo. ^{II} İyèti go wa ame ga mose ziyi ne pili zi Arona 'do bo kari kiya zi bɔ dɔliŋɔ 'do ki'di Yisarele kodo yaga di mî doyyayi abo nima. ^{III} Tine ti mi'di dökî'di bɔ dɔliŋɔ kèddi. Go koto mbèmbè naga nime odo mo'do pele, ^{IV} bo inza konyo lende mo bo kuti go lende 'bî. Kina ti mutu'bò kòzò do Ezipeto ti tigo ma moja bilaka ma ga Yisarele yaga ro dɔtumu mî kpa goli mo ga di mî doyyayi 'bènnî nima. ^V Kina ti lijë Ezipeto kikali ŋgî ma na ro ɲere Boko'ba go ame muleme kpa kòzò 'deni zinnî moja bilaka ma ga Yisarele yaga di mî doyyayi 'bènnî nime ne."

^{VI} Musa ni ti Arona ari ko'do kɔzɔ ma Boko'ba kose gomo zinnî tara.

^{VII} Mî kada naga nima lijë kèdi kilende zi bɔ dɔliŋɔ ne, kɔmɔ kɔɔ 'ba Musa èdi 'deni kuluku koto kodo domo 'butè mota, 'ba Arona 'deni kuluku koto kodo domo 'butè mota dɔmota.

Pèri 'Ba Arona

^{VIII} Boko'ba iya zi Musa ni ti Arona te, ^{IX} "ɔɔɔ bɔ dɔliŋɔ kiya ziye te, 'O'doke go koto te, 'iya zi Arona kogba pèri abo ku'du bèri kɔmɔ bɔ dɔliŋɔ. Kina ti kuyi róni ŋgî ro murè."

^X Kina Musa ni ti Arona kari ko'do ŋgî kɔzɔ ma Boko'ba kose zinnî. Arona ogba pèri abo ku'du bèri kɔmɔ bɔ dɔliŋɔ ni lijë ti turu abo ga kina pèri nima kuyi róni ŋgî ro murè. ^{XI} Bɔ dɔliŋɔ i'di kototo bɔ kata 'ba mî doyyayi 'ba Ezipeto yayi ko'de kako kina lijë ko'do ŋgî gbî kɔzɔ 'ba Arona tara ti dɔŋgala ma 'bènnî ga. ^{XII} Lijë u'du pèri ma 'bènnî ga bèri na kuyi róni ŋgî gbî ro murè. Tine pèri ma 'ba Arona tònè ènyî kindiyɔ ma 'bènnî naga nima ŋgî pili yaga. ^{XIII} Pele tara, dökî'di bɔ dɔliŋɔ èddi ŋgî bo kuwò

lende 'bènnî dè kɔzɔ kò'du tònè Boko'ba kiya molo zi Musa ne tara.

Roma

^{XIV} Boko'ba iya zi Musa te, "Bo dɔliŋɔ dökî'di mo èddi kulòwò bo o'dokò dè tope kòzi bo di go Yisarele 'do kari. ^{XV} Ènyî ɲbo kurè do bo kori mini. Ari koda bo kpa yöpò yayi. Ogba pèri kuyi róni ro murè tònè tiyi. ^{XVI} Kina 'do kiya zi bo te, 'Nere Boko'ba 'ba Yisarele na me koja ma tiya mo ziyi te, "Ola bilaka ma ga kari 'do lijë kari kumòtu ma di yi mòkò. Ne molo nime ni, uwò domo dè yo." ^{XVII} Ne ni, ɲere Boko'ba iya te ti kikali bo 'deni ŋgî ro ɲere Boko'ba mo go wa ma bo kèdi ko'do ziyi. Kina me oŋɔ mèdi momba do mini ti pèri nime. Ti mini pili 'ba mî yöpò nime kuyi róni yaga ro roma. ^{XVIII} Ti kenze ni kòlè, mini kato, Ezipeto inza ko'bo kpe tuwè mini 'ba yöpò nime."

^{XIX} Boko'ba iya zi Musa te, "Ilende zi Arona bo kombi pèri nima tɔro do yöpò kpaki ti gbògbò mo ga ti puti ni ro go mini ame ga pili mî doyyayi 'ba Ezipeto ne. Kina ti mini kuyi róni me ro roma ma mî 'borɔ kpaki ti ma mî bi ŋganji 'ba doku."

^{XX} Musa ni ti Arona ari ko'do ŋgî kɔzɔ ma Boko'ba kose zinnî. Arona ombi pèri tònè tɔro komba do mini 'ba mî yöpò nima timo di kɔmɔ bɔ dɔliŋɔ ni ti turu abo ga te kina mini kuyi róni ŋgî ro roma. ^{XXI} Kenze 'ba mî yöpò kòlè ŋgî pili mini kato kényè bɔto ko'bo dè kpe tuwè mo. Roma ŋgî kote go bi pili mî doyyayi 'ba Ezipeto yayi.

^{XXII} Tine bɔ kata 'ba Ezipeto yayi ako ko'do gbî tara ti dɔŋgala ma 'bènnî ga. Kina dökî'di bɔ dɔliŋɔ kò'bò ŋgî ro ma kèddi. Bo uwò lende 'ba Musa ni ti Arona dè kpe nati kɔzɔ ma tònè Boko'ba kiya 'deni molo zi Musa ne tara. ^{XXIII} Bo ènyî abo za kuse kileki kari liŋɔ abo bo konyo lende mo dè. ^{XXIV} Kina Ezipeto kebe ŋgî ro tiyagba mini di mî yayi lida rómóyi mini 'ba yöpò ele dè kpe.

Nyɔ'do

^{XXV} Kina odo tò'dò mo kiteli 'deni do modomoriyò di pòtò a lóbu nime Boko'ba ko'do mî yöpò nima ne tine,

VIII

^I na Boko'ba kényi kilende zi Musa iya te, "Ari zi bɔ dɔliŋɔ kiya zi bo te, 'Nere Boko'ba iya te, "Ola bilaka ma ga kari 'do lijë kumòtu ma. ^{II} ɔɔɔ kilagi mèdi modò karama do dɔliŋɔ 'bî nime pili ti nyɔ'do koso lo yimo. ^{III} Nyɔ'do ti koso lo mî yöpò kpaki kebe mî liŋɔ 'bî pili kebe ro 'bî kebe do a tò'dò 'bî ga kote mî liŋɔ 'ba turu 'bî naga nima ro go bilaka 'bî ga pili kpaki kebe mî akirisi wa 'ba 'ja 'bî kebe mî sele

ni kpaki. ^{IV} Lijè ti kò'bò tòpu røyi rɔ bilaka 'bì ga ti turu 'bì ga pili." " "

^V Kina Boko'ba kilende zi Musa iya te, "Iya zi Arona kombi pèri abo tɔrɔ dɔ yòpò nì ti gbògbò ti puti mo ga pili koja nyo'do mī dɔyayi 'ba Ezipeto."

^{VI} Kina Arona koja konyo bo ngi kombi tɔrɔ dɔ mini pili 'ba mī Ezipeto. Kina nyo'do ngi setiyi kote mī dɔyayi nima. ^{VII} Tine bo kata ni ako gbi ko'do dɔngala ma 'bènni ga lijè koja nyo'do gbi tara.

^{VIII} Bɔ dɔliɲɔ idèkì Musa ni ti Arona kilende teyi, iya te, "Ilendeke zi nɛre Boko'ba kogba nyo'do naga nime yaga di roma ti bilaka ma ga. Kina ti mola bilaka 'be ga ngi kari tumu roma zi bo Boko'ba."

^{IX} Musa ileki zi bo dɔliɲɔ, iya te, "Ma ti mī kèyi 'do tititi Boko'ba go lende 'bì gbi ti turu 'bì ga kpaki ti bilaka 'bì ga. Tine kada mo na kɔza zò. Nyo'do naga nima ti kòlu ngi pili liwo yaga kola nɛre rɔ ma mī yòpò."

^X Bɔ dɔliɲɔ ileki dɔmo, iya te, "Ilende zi Boko'ba tilèndò."

Musa iya te, "Ti mo'do ngi tara kɔzo ame kititi ne kina nì ti kikali ngi rɔ ma laka Boko'ba 'beri motɔ inza kɔzo nɛre Boko'ba ze 'ba Yisarele. ^{XI} Nì, kpe ti turu 'bì ga ti bilaka 'bì ga pili inza ko'jake kinè a motɔ rɔ nyo'do kpe ngila ye, tine nɛre rɔ ame ga molo mī yòpò ne."

^{XII} Kina Musa ni ti Arona kènyi ngi di yayi. Tine na Musa kari kilende ngi zi Boko'ba 'do kona nyo'do tònè ga bo ko'de dɔ bo dɔliɲɔ ne yaga. ^{XIII} Kina Boko'ba ko'do ngi kɔzo ame Musa kititi ne tara. Nyo'do tònè ga ma kebe rɔ ti ma kpa liɲɔ nì ti ma mī nyaka naga òlè ngi me yaga. ^{XIV} Kina bilaka koloma ngi rɔ tulu dɔmo kɔzo kurugumu tara kato kogba mī dɔyayi. ^{XV} Tine odo bo dɔliɲɔ kɔɲɔ nyo'do tònè ga kòlè 'deni tara tine dɔkì'di bo ileki kèddi ngi 'bòwu yaga kɔzo lende tònè Boko'ba kiya molo zi Musa ne tara.

Duru Gɔ Banyà

^{XVI} Nere Boko'ba iya zi Musa te, "Iya zi Arona kombi pèri abo tɔrɔ komba lupu timo. Kina lupu 'ba mī dɔyayi 'ba Ezipeto nime pili ti kuyi róni ngi rɔ duru gɔ banya."

^{XVII} Musa ni ti Arona o'do kɔzo a nime te. Arona ombi kòzi bo tɔrɔ komba lupu ti pèri kina duru gɔ banya kɔdo ngi setiyi tonyo bilaka kpaki ti yèri mo ga. Lupu 'ba mī dɔyayi 'ba Ezipeto nima pili ènyi kuyi róni ngi yaga rɔ duru gɔ banya. ^{XVIII} Tine odo bo kata ni kako gbi kiyozo to'do mo ti dɔngala ma 'bènni ga tine pele lijè ɔ'bo dè. Kina duru gɔ banya koloma ngi rɔ tonyo bilaka kpaki ti yèri mo ga.

^{XIX} Bɔ kata naga nima ileki kiya zi bo dɔliɲɔ te, "Ako'do 'ba Boko'ba na." Tine bo dɔliɲɔ dɔkì'di mo èddi ngi kuwò dɔ Musa ni dè kɔzo lende tònè Boko'ba kiya molo zi Musa ne tara.

Kɔɲɔ

^{XX} Kina Boko'ba kènyi kilende zi Musa, iya te, "Ènyi molo mī dɔɲɔ kurè dɔ bo dɔliɲɔ kòri mini kiya zi bo te, 'Boko'ba iya te, "Ola bilaka ma ga kari 'do lijè kumòtu ma. ^{XXI} ɔdo kope kòziyi dè di gònni kola lijè kari mèdi moja kɔɲɔ dɔyi nì kpe ti turu 'bì naga nima ti bilaka 'bì ga pili. Mī liɲɔ 'be ga 'ba Ezipeto ti koso lɔ rɔ kɔɲɔ me'de kote dɔyayi. ^{XXII} Tine minza mī'di lijè kòmò Gosene go bi 'ba bilaka ma ga Yisarele 'do kikali ngi omba ma nɛre Boko'ba mèdi ngi mī dɔyayi nime. ^{XXIII} Ti mo'do geli lɔngò ye ti bilaka ma ga. Kɔɲɔ nime miya ne èdi kodowe bi tilèndò." " "

^{XXIV} Kina Boko'ba koja sèyi 'ba kɔɲɔ ma kinza kiya ngi mī dɔyayi 'ba Ezipeto koso kebe mī liɲɔ 'ba bo dɔliɲɔ mo ti 'ba turu abo ga kɔɲɔ kirasi mī dɔyayi nima ngi. ^{XXV} Kina bo dɔliɲɔ kidèkì Musa ni ti Arona ngi kilende teyi, iya te, "Ari kumuke roma zi Boko'ba 'be to nima mī dɔyayi 'ba Ezipeto bine."

^{XXVI} Tine Musa ileki zi bo, iya te, "Tara inza kako ròmòyi yèri ame dèdi dumu rɔ roma zi Boko'ba ze ne inza ko'do dɔkì'di bilaka 'bì ga 'ba Ezipeto laka. ɔdo lijè kari ko'ja ze dèdi to'do wa ame ko'do dɔkì'di nni dè laka kɔzo a nime te motɔga lijè ti ku'du ze gomo ti doku kupò ze yaga. ^{XXVII} To'do mo o'doko go dari njò mī zana mòkò rɔ liɲgere 'ba kada dɔ mota na go dari dumu roma zi nɛre Boko'ba ze di yayi kɔzo ame mo bo kose zize ne tara."

^{XXVIII} Bɔ dɔliɲɔ iya te, "Ti mī'di ye karike tumu roma zi Boko'ba 'be nima yì mòkò yayi. Tine kinza karike dè kɔwo. Kina ititi Boko'ba ti goma."

^{XXIX} Musa iya te, "Tari ma di bine na ti mititi nɛre Boko'ba gòyi 'do kɔɲɔ kita'ba yaga tilèndò di røyi gbi di rɔ turu 'bì ga ti bilaka 'bì ga pili. Tine kinza kebe kindèndè dɔze dè kpe gbi rɔ tindèndè kebe 'bòwu kota go bilaka ze ga di bi tari tumu roma zi nɛre Boko'ba ze."

^{XXX} Kina Musa kènyi ngi di yayi kari kititi Boko'ba. ^{XXXI} Kina Boko'ba ko'do ngi zi bo kɔzo a ma bo kititi. Kɔɲɔ tònè ga ita'ba ngi di rɔ bo dɔliɲɔ ni ti turu abo ga ti bilaka abo ga pili. Kinè kɔɲɔ ma goko 'do ko'ja te, ari kinza kpe. ^{XXXII} Tine bo dɔliɲɔ ebe kogbo dɔkì'di bo 'bòwu gbi kebe kilagi tola ya naga nima kari.

IX

^I Kina Boko'ba kilende zi Musa iya te, "Ari kilende zi bo doliṅo, iya te, 'Nere Boko'ba 'ba Ebere iya te, "Ola bilaka ma ga kari go liṅe kumotu ma. ^{II} Ɔdo ko'bo nduwē tota gōnni kope kōziyi dē di gōnni, ^{III} ti tigo ma 'ba Boko'ba ti mo'de roko'ɔ ame ṅgi ro sēyi ma kinza kiya ne do yēri 'ba mī dōyayi 'bī nime. Roko'ɔ nima ti kila'ba do kosani 'be ga ti akaca 'be ga ti gamele ti sa ti kamōlo gbi ti banya 'be ga. ^{IV} Ti mo'do geli mī lōṅgō yēri ma 'ba Yisarele ti ma 'beye 'ba Ezipeto. Yēri 'ba Yisarele ma koto mōto te inza kolē. ^V Ma ṅere Boko'ba mī'di kada mo 'deni 'do kisaki rōni di mī tilēndō." ' ' ' "

^{VI} Kina mī bi kēzē mo nima yo na Boko'ba ko'do ṅgi ko tara. Yēri 'ba Ezipeto pili olē tine 'ba Yisarele ma koto te olē dē. ^{VII} Bo doliṅo oja bilaka kari liṅo 'ba Yisarele toṅgo lende nima, tine liṅe ari ko'ja yēri 'ba Yisarele ma koto te kolē dē. Pele tara dōki'di bo doliṅo o'do dē gbi yo ma kpiti bo kola ya naga nima kari.

Kurēkurē

^{VIII} Kina Boko'ba kilende zi Musa ni ti Arona iya te, "Unzōke kōtu ma kēdi kululu rōni kumu rō naga lo kōziye 'do Musa kulī to'ro mī lili di kōmo bo doliṅo te. ^{IX} Ti kanyo kozo lupu tara kote mī dōyayi 'ba Ezipeto. Kina ti kuyi rōni ṅgi ro kurēkurē ame 'bōṅo mo kunyōlō kozo ɔto ne ro bilaka lesi kpaki ti yēri mo ga."

^X Kina liṅe kunzō buruku ṅgi di kōmo pa'do liṅe koro timo kōmo bo doliṅo. Musa uli to'ro mī lili kina kurēkurē kebe ṅgi to'be bilaka lesi kpaki ti yēri mo ga. ^{XI} Bo kata mo ga tōnē omō dē kpe nati kōmo Musa rōmōyi kurēkurē naga nima ko'be bilaka 'ba Ezipeto pili ne o'be liṅe 'deni gbi. ^{XII} Tine Boko'ba ogbo dōki'di bo doliṅo kuwō do Musa ni dē kozo a tōnē Boko'ba kiya 'deni zi Musa ne tara.

'Dē'di

^{XIII} Kina Boko'ba kilende zi Musa iya te, "Ēnyi molo ṅbo kurē do bo doliṅo 'do kiya zi bo te, 'Lende ma ṅere Boko'ba 'ba Ebere kiya na kozo a nime te, "Nī, ola bilaka ma ga kari go liṅe kumotu ma. ^{XIV} Dēne ame mo tine ti modō karama ma kirindī dōyi gbi do turu 'bī naga nima ro go bilaka 'bī ga pili ti tigo ma 'do kikali ṅgi ro ma laka bo'ɔ ma kozo ma te inza mī doliṅo nime. ^{XV} Dēne ma mēdi mombi kōzō ra mokozo ye kpe ti bilaka 'bī naga nima ti roko'ɔ ma kinza kiya naga mona ye 'deni 'doyi yaga di mī doliṅo nime. ^{XVI} Ne mogbo yi 'deni tōti go mileme tigo ma ziyi 'do mōyi ma kilēbi kote mī dōyayi nime. ^{XVII} Ne nī ēddi kogbo rōyi gba do bilaka ma ga ko'doko dē tola liṅe kari. ^{XVIII} Tilēndō ṅgi kabate ti moja 'dē'di ti piwu ma kinza kiya ame

ko'do rōni dē molo mī dōyayi 'ba Ezipeto nime di bi tisaki mo ne. ^{XIX} Iya 'do ko'de yēri ame ga yaga mī lōwu ne ti wa pili ma yaga naga kako rō. Rōmōyi 'dē'di nime ēdi ko'be bilaka kpaki ti wa ame ga pili kola yaga ne kolē 'doyi." ' ' "

^{XX} Turu 'ba bo doliṅo mo nima mōto ga ma ro ma koro lende 'ba Boko'ba naga ari ṅgi welo ko'de yēri ti atoli 'bēnni ga ame ga kēdi yaga ne kako rō. ^{XXI} Tine ya ma kudōli lende 'ba Boko'ba naga ola wa ma 'bēnni ga ṅgi yaga.

^{XXII} Kina Boko'ba kiya zi Musa te, "Oja kōziyi kari mitoro 'do 'dē'di ka'di te mī dōyayi 'ba Ezipeto nime do bilaka lesi mo ga kpaki ti yēri mo ga ti a 'ba mī nyaka ni."

^{XXIII} Kina ɔdo Musa kombi pēri tōnē koja to'ro tine, na Boko'ba koja to'ro kēbi ṅgi ti 'dē'di to'ro kunyi kapi ko'be mī yayi. ^{XXIV} ṅere Boko'ba oja piwu ma kinza kiya ṅgi ti 'dē'di ti to'ro kapi kunyi kilaka kote bi toko. Ame na ro piwu ma kinza kiya ma ko'do rōni mī dōyayi 'ba Ezipeto. ^{XXV} Kote mī dōyayi 'ba Ezipeto pili 'dē'di nima o'be wa ame ga kola yaga ne ṅgi 'doyi, bilaka lesi kpaki ti yēri mo ga. Omba nyōnyu 'doyi bēri di mī nyaka kurō ṅgēri me. ^{XXVI} Gosene ame Yisarele kēdi koloma teyi ne na ṅge koto piwu lōbu nima kōmō dē teyi.

^{XXVII} Kina bo doliṅo mo tōnē koja laja go Musa ni ti Arona, iya te, "Ame mo tine ma na mo'do lende kēnyē 'deni. Lende 'ba Boko'ba na ro ma laka. Ma mo gbi ze ti bilaka ma ga dōlu lende 'deni. ^{XXVIII} Ititi Boko'ba goze. To'ro kapi ti 'dē'di lōbu nime ɔ'bo ze 'deni. Miya 'deni ṅgi mēdi mī'di ye karike. Olomake dē kpe bine."

^{XXIX} Musa iya te, "Ɔdo mēdi mōdo 'deni yaga kpa reki tine ti mombi kōzō 'jaa milende zi Boko'ba. Kina ti to'ro kapi nima ti 'dē'di mo koro ṅgi 'do ni kikali ṅgi doliṅo nime a 'ba Boko'ba na. ^{XXX} Ne ro ma laka mikali ṅgi ni kpe ti turu 'bī ga ereke ṅere Boko'ba dē gba."

^{XXXI} Kirilewo ni ti mana 'dē'di nima irasi ṅgi mī koto yaga. Rōmōyi ota mana kōyō 'deni tine kirilewo kumōru 'bēni 'deni. ^{XXXII} Tine tala ni ti dēri na kōmo rōmōyi liṅe ēdi 'bēnni gba kiyōbu.

^{XXXIII} Musa ēnyi di mī liṅo 'ba bo doliṅo yayi bo kodo 'deni yaga kpa reki na bo kombi kōzi bo ṅgi to'ro kititi Boko'ba. Kina to'ro kapi tōnē ti 'dē'di mo ti to'ro ma kēdi ka'di koya ṅgi wiṅi yaga. ^{XXXIV} Tine ɔdo bo doliṅo koṅgo to'ro koya 'deni ɔto kinza kpe tara tine, liṅe ebe ko'do lende kēnyē 'bōwu ti turu abo ga liṅe kogbo dōki'di nni. ^{XXXV} Dōki'di bo ebe kitigo ṅgi 'bōwu go Yisarele bo kope kōzi bo dē di gomo go kari kozo lende tōnē Boko'ba kiya 'deni molo zi Musa ne.

X

Mömi

^I Njere Boko'ba ënyî kilende zi Musa iya te, "Ari zi bo doliŋo. Mi'di dôkî'di nni lijê ti turu abo naga nima 'deni keddî 'do mo'do go koto ma naga nime mi lönggö lijê ^{II} 'do kiyëti röni 'jaa zi kole 'be ga gbi zi kole 'ba kole 'be ga ma, ma njere Boko'ba mileme wa zi Ezipeto mo'do go koto ma mi lönggö lijê 'do kikalike ngi ma na ro njere Boko'ba."

^{III} Kina Musa ni ti Arona kënyî ngi kari zi bo doliŋo kiya te, "Ame na ro lende ma njere Boko'ba 'ba Ebere kiya, 'Ni, ti kö'bö nbö kinza tileki röyi bëri zö nyanya ga? Ola bilaka ma ga kari go lijê kumötu ma. ^{IV} Ɔdo kota gönni di bi tari mëdi moja mömi kako mi doliŋo 'bi nime tilëndö. ^V Ti mömi kora doyyayi miyöwö kinë yayi kinda dë. Ti lijê kitene koso wa ame ga komo di kpa 'dë'di tönë ti ngëri ma kunzi mi nyaka 'be ga 'doyi yaga. ^{VI} Mömi ti koso lo mi rö 'bi ti rö 'ba turu 'bi naga nime ro go rö 'ba bilaka 'bi ga 'ba Ezipeto pili. Wa ame molo 'bu yi ni ti 'bu yi löbu ga ko'ja dë ti ko'ja mi kada ma tone.'" Kina Musa kënyî ngi di ngila bo doliŋo yayi kari abo.

^{VII} Ya ma mi turu 'ba bo doliŋo mo nima ënyî kilende zi bo iya te, "Bo nima 'do bo kö'bö togba do bilaka nduwë tara nbö nyanya ga? I'di lijê kari tumötu njere Boko'ba 'bënni nima. Doyyayi 'ba Ezipeto nime kirasi röni 'deni ne ikali dë gba?"

^{VIII} Kina ko'de Musa ni ti Arona 'böwu kileki kako zi bo doliŋo. Na bo kiya zinni te, "Ari kumötuke njere Boko'ba 'be nima." Tine bo ileki kiya te, "I'di mititi ye titi, yë ga na kedi kari?"

^{IX} Musa iya te, "Dëdi dolo 'doyi ti bo boyi ze ga ti bulöbu kpaki ti yöbi mo ga ti yitöti pili ti yëri ze ga römöyi 'do dari do'do karama zi njere Boko'ba."

^X Bo doliŋo iya te, "Ee, ti mulömu ziye ti möyi Boko'ba, minza mola ye karike ti 'ja 'be ga ti bo boyi 'be ga. Mikali 'deni ëddi ko'doke tënyî mökö to'do ya. ^{XI} Ɔdo ko'dokoke, botoni na nge ti kari tumötu njere Boko'ba."

Lende nime na lijê koga Musa ni ti Arona ngi timo yaga di komo bo doliŋo. ^{XII} Kina Boko'ba kiya zi Musa te, "Ombi köziyi toro do doyyayi 'ba Ezipeto 'do mömi kokpayi röni mi doyyayi 'bënni nima 'do kitene koso wa ame ga komo di kpa 'dë'di a ma kunzi naga nima me 'doyi yaga."

^{XIII} Musa ombi közi bo yo na Boko'ba ki'di lili ma kembe ngi kebe tome di yibi kako mi doyyayi kote kada nima kpaki ti koröndo mo. Mi döŋbo mo tine lili nima o'de mömi 'deni ngi ro ma kënyë. ^{XIV} Ako ngi ro dotumu ma konzi ro tindî koso lo mi

doyyayi nima. Ame na ro dotumu 'ba mömi ame boto ko'ja dë molo kina inza ko'ja gbi kpe di go ame. ^{XV} Ora do yayi ngi mi koto kiyölu kinë yayi yaga. Kina lijê kitene koso wa ame ga komo di kpa 'dë'di ne ngi 'doyi yaga kpaki ti döŋgëri ma kana ni. Kinë a moto ro ma kunzi ro ma ka'ji te kari kinda dë kpe ma koto te mi doyyayi 'ba Ezipeto.

^{XVI} Kina bo doliŋo kirëngë ngi welo kidëki Musa ni ti Arona kiya teyi te, "Mirasi lende 'deni kënyë zi njere Boko'ba 'be gbi ziye. ^{XVII} Ne olake ma go lende kënyë ma ame mi koto 'böwu. Ititike njere Boko'ba 'be goma 'do bo kombi gomo löbu kirindî nime yaga di doma."

^{XVIII} Musa ni ënyî di ngila bo doliŋo yayi na lijê kititi Boko'ba. ^{XIX} Kina Boko'ba ki'di lili tönë ngi kuyi tome 'bato ro ma kembe kako di do toro. Kina kome mömi tönë ga ngi kote kona koto kari mi mini löbu kola mi doyyayi 'ba Ezipeto ngi nati ro ma sari kinë mömi ma koto te kinda dë kpe. ^{XX} Tine Boko'ba i'di dôkî'di bo doliŋo kö'bö ro ma keddî ko'doko dë tope közi bo di go Yisarele 'do kari.

Mandölu

^{XXI} Kina Boko'ba kilende zi Musa iya te, "Oja köziyi mitoro 'do mandölu kako mi doyyayi 'ba Ezipeto nime ro mandölu ame komomo te kicali ngi te."

^{XXII} Musa ombi közi bo toro na mandölu ma kinza kiya kutu'bö doyyayi 'ba Ezipeto ngi nbö tö'dö mo do mota. ^{XXIII} Boto ko'ja kinë lëpi ni dë ala koja ndiyi mbowa kari bi moto nbö tö'dö mo do mota. Tine bi ame Yisarele këdi teyi ne le ro ma koro.

^{XXIV} Kina bo doliŋo kidëki Musa kilende teyi iya te, "Arike pili ti 'ja 'be ga ti bo boyi 'be ga tumötu Boko'ba. Tine yëri 'be ga pili ro gomo olake kileke bine."

^{XXV} Musa ileki domo iya te, "Ola ze dogba yëri tize go dari döŋma ro akumu zi Boko'ba ze. ^{XXVI} Yëri ze ga pili ro gomo kari tize ma koto moto kileke dë bine. Römöyi moto mo ga na dëdi dari dumötu njere Boko'ba ze timo. Tine ɔdo dari dömo 'deni yayi tine, na 'jaa dëdi dikali ma yala ga na go dumötu njere Boko'ba timo."

^{XXVII} Tine Boko'ba i'di dôkî'di bo doliŋo ngi kö'bö ro ma keddî ko'doko dë tola Yisarele kari. ^{XXVIII} Bo ënyî kiya zi Musa te, "Ënyî yaga di komo ma bine. Kinë yi nima kinza ki'di mo'ja dë kpe komo ma. Mi kada mo to nima keddî ko'ja komo ma tolë 'bi na 'deni."

^{XXIX} Musa iya te, "Ngi koso lende kiya 'bi, minza mako kpe kömöyi bine."

XI

Rö Kilejo 'Ba Yisarele

^I Njere Boko'ba iya 'deni zi Musa te, "Mēdi moja gomo nge mi koto nati do bo dolinjo 'ba Ezipeto nima lijē ti bilaka abo ga. Di pōtō mo na ti bo kola ye ngi karike. Bo ti koga ye yaga di bine nburu mi koto. ^{II} Ari kiya zi Yisarele, botoni mo ga kpaki ti 'ja kokpasi wa ma kilenjo di mi sītēri ni ti yamo ma kōbōkōbō naga di zi pōri 'bēnni ga."

^{III} Boko'ba i'di dōkī'di Ezipeto pili ngi ro ma koŋmi ro Yisarele. Turu 'ba Ezipeto ti bilaka ma sari mo ga pili ongo Musa ngi ro a lōbu.

^{IV} Kina Musa kiya zi bo dolinjo te, "Ame na ro lende kiya 'ba njere Boko'ba, bo iya te, 'Mi zana korondo 'deni ti milaki kote mi Ezipeto toko. ^V Kole dōndende pili ma mi Ezipeto ti kōlē yaga kisaki di do kole dōndende 'bi 'ba bo dolinjo ame 'do kinda'ba kiti 'ba bo dolinjo ne njō kōmō do kole dōndende 'ba atoli bo lisa ame kēdi kuwu ndōwu 'bēni ti kōzini ne gbī ti dōndende kole 'ba yēri ni pili. ^{VI} Birō ti kuwu ma kinza kiya ti kogba mi Ezipeto, kuwu ame kinza te molo di bi tisaki mo kina moto kinza kpe gbī te ne. ^{VII} Tine ma mi lōngō Yisarele bi pele inza kugbō ala lijē ti yēri 'bēnni ga kudu. Kina ti kikalike ngi omba ma njere Boko'ba mo'do geli lōbu 'deni mi lōngō Ezipeto di ro Yisarele.' "

^{VIII} Musa ileki gbī kiya te, "Turu 'be naga nima pili ti kako kolodo bēri kōmō ma kiya te, 'Arike ti boto 'bi ame pili kōsō gōyi ne.' Kina ti mēnyi mari ngi."

Lende nima ata 'deni ngi dōkī'di Musa sowa na bo kēnyi ngi di yayi kari abo. ^{IX} Boko'ba iya 'deni molo zi Musa te, "Bo dolinjo nima ti kō'bō tilagi lende 'bi tara 'do mo'do go koto ma mi konzi mi doyyayi 'ba Ezipeto."

^X Musa ni ti Arona o'do go koto naga nime pili kōmō bo dolinjo, tine Boko'ba i'di dōkī'di bo kō'bō ro ma kēddi. Bo o'doko dē tope kōzi bo di go Yisarele kola kari yaga di mi doyyayi abo.

XII

Pasaka

^I Boko'ba ose zi Musa ni ti Arona di Ezipeto yayi iya te, ^{II} "Nyepē nime na 'do kēdi ro nyepē ma dōndende mi kōmō kōo ziye. ^{III} Ari kiyake ndose nime zi Yisarele pili. Mi tō'dō do 'butē 'ba nyepē nime ni mōto ogba kamōlō 'bo'bi ala banya ziye do kulumutu 'bi. ^{IV} Ne odo kiya te konzike dē di kpa kulumutu 'be odo'bōke rōye ti ya ma ngosi ngila ye naga nima. Ame odo koŋgōke do 'bō mo koriya 'deni laka ziye 'do konyoke yēri nima pili ko'bo ye ne. ^V Yēri ma 'do koŋgōke mo ga ro ma kōmō kōo mo 'deni koto naga rōmo piyopiyo

kinza a mōto rōmo. Tine 'do kēdi ngē ro banya ti kamōlō. ^{VI} Ongoke gomo laka njō kōmō mi tō'dō do 'butē dōmosowō mo. Kina go Yisarele pili kumu odo kada kōsō 'deni kpaki bēri nima. ^{VII} Tine go lijē kogba roma mo kosa go kpadōri ti lē'bēre 'bēnni ga ame lijē kēdi konyo yida nima yimo ne.

^{VIII} Mi korondo mo nima lijē konyo yida nima ro ma kilanma ti akanja gomo ti mangolo'bo ame kinza lanja gomo ne. ^{IX} Kinza boto mōto konyo yida nima dē ro ma kididi ala ku'di ro tu'di ti tolo gomo. Tine onja nge ro toŋma do pa'do, dōmo ga ti kolonjo mo ga pili ti a 'ba yimo koŋma ro toŋma. ^X Kinza kola koso mo dē bi kēzē dōmo. Odo koso mo kola gba omo pa'do dōmo kilanma kulōtō yaga. ^{XI} Odo kēddi konyoke 'deni nima mōto ni ti boŋgo 'bi ga ndō rōyi kusu a ndi'yi ga 'deni pēri 'bi kōziyi. Kina 'do konyoke welowelo. Karama ma kidēki ro Pasaka 'ba toro ma, ma njere Boko'ba timo na.

^{XII} Mi korondo koto mo nima mēdi milaki kebe mi Ezipeto pili tupō kole dōndende 'bēnni ga ti 'ba bilaka lesi kpaki ti 'ba yēri mo ga. Kina ti modō karama do akoro 'bēnni 'ba Ezipeto naga nima pili ro gomo. Ma na ro njere Boko'ba. ^{XIII} Roma nima na ti kēdi ro akileme zō tikali rō 'be ga timo. Odo mo'ja roma yo na ti miteli ngi nduwē doŋba. Gomo kēnyē nime mēdi modō do Ezipeto ne inza kosa rōye.

^{XIV} Ame na ti kēdi ro kada ma lōbu ziye toro mo nduwē kala go kole 'be ga ma kōwo yayi ko'doke karama mo nduwē ro nburunburu zō ma njere Boko'ba. ^{XV} Mi tō'dō do modōmoriyō nima onyoke nge ro mangolo'bo ame kinza lanja gomo ne. Mi dōndende 'ba kada mo nima otōtōke lanja pili yaga di mi rō 'be ga. Boto ame konyo a ma ti lanja gomo mi tō'dō do modōmoriyō nime koga yaga di mi lōngō Yisarele bo kēdi ro bo lōwō. ^{XVI} Mi dōndende 'ba kada mo nima akoke pili mi mōtu ma lōbu kina gbī mi tō'dō do modōmoriyō mo. Mi kada do riyō naga nime kinza ko'doke a mōto ro ndōbo dē, tine nge ro ndōbo 'ba akonyo 'ba kpeye.

^{XVII} O'doke karama nime kēdi konyo mangolo'bo mo kinza lanja gomo ne nduwē rōmōyi bo na ro kada ame moja do kupō ye yaga di mi Ezipeto yimo. O'doke karama nime nduwē kala zi do kupō ye ga ma kōwo yayi njō ro nburunburu. ^{XVIII} Mi dōndende 'ba nyepē mo nima onyoke nge ro mangolo'bo ma kinza lanja gomo, kisaki di mi tō'dō do 'butē dōmosowō njō kōmō mi tō'dō do 'butē riyō doŋkoto mo. ^{XIX} Do modōmoriyō nime pili a mōto ro lanja kudō dē mi rō 'be ga. Boto mōto ame konyo a ma ti lanja gomo di miye ala ro bo loma 'be koga ngi yaga di mi kupō

Yisarele n̄buru rɔ bɔ lɔwɔ. ^{XX} Ɔdɔ kɛddi koloma pele n̄bɔ rɔ ma kɔwɔ bitɔ tɔ ne, a ma ti lan̄ga gɔmo kinza konyo dɛ.”

Karama 'Ba Pasaka

^{XXI} Kina Musa kotɔtɔ dɔ lɔbu 'ba Yisarele n̄gɔ pili kiya teyi te, “Ni mɔtɔ ari kon̄gɔ kole yɛri ziye kpa kulumutu 'bi 'dɔ kumu ke karama 'ba Pasaka. ^{XXII} O'dɔ roma mo mi lebe. Ogba kuyu kusu yimo 'dɔ kosa roma nima kpadɔri 'bi ti rɔ lɛ'bɛrɛ mo ga. Kina kinza bɔtɔ mɔtɔ kɔdɔ dɛ yaga mi korɔndɔ mo nima n̄bɔ bi kɛzɛ titi. ^{XXIII} Rɔmɔyi ɔdɔ n̄ere Bɔko'ba kɛdi kozi tupɔ kole dɔndende 'ba Ezipeto, bɔ ko'ja roma kpadɔri 'be ga yɔ na bɔ ti kiteli n̄gɔ dɔgba. Bɔ inza ki'di malayika 'ba tɔlɛ nima kpe kɔdɔ rɔ 'be ga kupɔ ye.

^{XXIV} Kɔ'du ki'di nime ziye toro mo nduwɛ kala go kupɔ ye ga rɔ n̄burun̄buru. ^{XXV} Kina ɔdɔ kiya te kari kɔmɔke 'deni mi dɔyayi ame bɔ Bɔko'ba kulɔmu ti'di mo ziye ne, o'dɔke lende koro nime. ^{XXVI} Kina ɔdɔ kole 'be ga kititi ye kiya te, 'Lende 'ba wa'di na?' ^{XXVII} iyɛtike zinni te, 'Lende 'ba toro n̄ere Bɔko'ba na. Rɔmɔyi mi kada nima bɔ kote dɔ kole dɔndende 'ba Ezipeto ne bɔ onye ze kiteli di doze.' ”

Kina Yisarele naga nima kolɔdɔ n̄gɔ bɛri kilɛlu Bɔko'ba. ^{XXVIII} Kina lijɛ kari ko'dɔ wa nima Bɔko'ba kose zi Musa ni ti Arona ne n̄gɔ.

Tɔlɛ 'Ba Kole Dɔndende

^{XXIX} Mi zana korɔndɔ mo nima na Bɔko'ba kote dɔ kole dɔndende 'ba Ezipeto n̄gɔ pili yaga kisaki di dɔ kole 'ba bɔ dolin̄gɔ ame mo n̄gɔ ko gɔ na kinza'ba kitɔ di pɔtɔ 'bu bɔ ne n̄bɔ kɔmɔ dɔ kole 'ba ya na kudɔdu 'deni ku'du mi maboso naga ti kole 'ba yɛri 'bɛnni ga pili. ^{XXX} Kina bɔ dolin̄gɔ ni ti turu abo ga ti bilaka 'ba mi Ezipeto pili kindin̄gɔ n̄gɔ mi korɔndɔ mo nima kuwu kudu n̄gɔ kogba mi Ezipeto pili. Rɔmɔyi lin̄gɔ ma kɔtɔ te ileke dɛ kinza tɔku teyi.

^{XXXI} Mi korɔndɔ mo nima na bɔ dolin̄gɔ kidɛki Musa ni ti Arona n̄gɔ kilende teyi iya te, “Ɛnyi ti Yisarele 'bi naga nima yaga di mi dɔyayi ma nime kari kumɔtu ke Bɔko'ba 'be nima kɔzɔ ame kiteri ne. ^{XXXII} Ogbake yɛri 'be ga pili tiye karike timo. Tine ititi Bɔko'ba ko'dɔ yɛyi zɔ.”

^{XXXIII} Ezipeto ututu n̄gɔ kpa bɛci ya naga nima 'dɔ kɛnyi welo kɔdɔ yaga di mi dɔyayi 'bɛnni. Lijɛ iya te, “Arike, kinza dɔlɛ kote.”

^{XXXIV} Kina Yisarele n̄gɔ gɔligɔli, mɔtɔ otopɛ lagini 'bi ame kɔdɔ lan̄ga dɛ gba gɔmo ne n̄gɔ mi kole sele kudɔdu mi bɔn̄gɔ kukɔlɔ dɔkɔnyo yi. ^{XXXV} Yisarele o'dɔ 'deni kɔzɔ ma tɔnɛ Musa kiya zinni ne kidɛki yamo ma kɔbɔkɔbɔ ti sitɛri ni ti bɔn̄gɔ di zi Ezipeto naga nima. ^{XXXVI} Bɔko'ba

i'di mi bilaka naga nima n̄gɔ kɛdi rɔ ma kon̄mi rɔ Yisarele. Kina ki'di wa ame ga lijɛ kidɛki ne n̄gɔ pili zinni. A nime na 'dɔ ki'di Yisarele kombi wa 'ba mɔri 'ba mi dɔyayi 'ba Ezipeto n̄gɔ kari timo ne.

Tɛnyi 'Ba Yisarele

^{XXXVII} Yisarele ɛnyi n̄gɔ dɔmo ti ndinni di Ramese tari Sukɔta. Botɔni 'beri rɔ dɔnni ɛdi kɔzɔ kuluku kpa mota bi sowɔ kɔdɔ dɔmo kuluku kpa riyo bi 'butɛ sowɔ (600,000) kola 'ja ni ma ti kole titi kitɛtɛ dɛ yimo. ^{XXXVIII} Bilaka ma konzi mɔtɔ ga ame kinza rɔ kupɔ Yisarele ne ti yɛri ma konzi kɔzɔ ɔtɔ ɔlɔ n̄gɔ kɔtɔ tinni. ^{XXXIX} Lagini kinza lan̄ga gɔmo tɔnɛ ga na lijɛ koloma rɔ to'bo mo rɔ mangolɔ'bo rɔmɔyi toga lijɛ di Ezipeto yayi nima ɔmɔ n̄gɔ tugu'du kinza ma lijɛ kilɛn̄gɔ rɔnni togba akonyo ma laka zinni.

^{XL} Loma 'ba Yisarele mi Ezipeto yayi nima n̄bɔ kɔmɔ kɔzɔ kuluku modɔmɔtɔ kɔdɔ dɔmo 'butɛ mota (430). ^{XLI} Di pɔtɔ kɔmɔ kɔzɔ nime kote rɔnni 'deni mi kada mo nima na bilaka 'ba Bɔko'ba kɛnyi n̄gɔ dɔmo di Ezipeto rɔ dɔtumu go kpa goli mo ga. ^{XLII} Korɔndɔ nima na rɔ ame Bɔko'ba koda lijɛ yimo koja yaga di Ezipeto. Kina kulɔmu korɔndɔ nima n̄gɔ n̄buru zi Yisarele rɔ korɔndɔ 'ba bi koda.

Kɔ'du Ki'di 'Ba Pasaka

^{XLIII} N̄ere Bɔko'ba iya zi Musa ni ti Arona te, “Kɔ'du ki'di 'ba karama 'ba Pasaka nime na kɔzɔ a nime te. Bilaka ame ga rɔ bɔ lɔwɔ ne konyo akonyo mo dɛ. ^{XLIV} Tine atoli ame ga ɔdɔ kpe na kugɔke e'be 'deni ne ti konyo ɔdɔ kilele bɔ 'deni. ^{XLV} Bilaka ame kako rɔ n̄ba ala mi ndɔbɔ ne konyo dɛ.

^{XLVI} Akonyo mo konyo aa mi rɔ mo ame ku'di yimo ne kombi dɛ kari timo yaga bi mɔtɔ. Yida mo tɔ nima kinza kodowe mi kilin̄ba mo ma kɔtɔ te dɛ. ^{XLVII} Kupɔ Yisarele pili rɔ gɔmo ko'dɔ karama nime. ^{XLVIII} Tine bilaka ame kilele dɛ gba ne konyo akonyo mo dɛ. Ɔdɔ bɔ lɔwɔ ma koloma 'deni mi lɔngɔ ye naga nima kiteri to'dɔ karama nime, ileleke botɔni mo ga titi dɔgba yaga go lijɛ kɛdi yaga rɔ kupɔ Yisarele go lijɛ kako ti tonyo karama 'ba Pasaka. ^{XLIX} Lende nime ziye kupɔ Yisarele kpaki ti bɔ lɔwɔ ma koloma 'deni mi lɔngɔ ye naga.”

^L Yisarele pili rɔ gɔmo uwɔ dɔ lende ame ga pili Bɔko'ba kose zi Musa ni ti Arona ne n̄gɔ koro ko'dɔ ko tara. ^{LI} Mi kada nima na Bɔko'ba ko'dɔ Yisarele n̄gɔ yaga di mi Ezipeto rɔ dɔtumu go kpa goli mo ga.

XIII

Kole Botɔni Ma Rɔ Dɔndende

^I Nere Boko'ba iya zi Musa te, ^{II} "Kole dɔndende ame ga rɔ bɔtɔni ne pili kulɔmu zɔ. Kole dɔ tapi 'ba Yisarele pili ama ga na, di mɔ bilaka lesi kpaki ti yɛri mo ga."

^{III} Kina Musa kilende zi bilaka 'ba Yisarele iya te, "Kada 'ba tɔɔɔ di mɔ Ezipeto di mɔ loma rɔ atɔli nime ziye ti'di mo kɛdi nburu dɔye. Rɔmɔyi Boko'ba na koja ye di yimo ti tigo dɔ kiteli abo. Wa ame ti lanɔa gɔmo ne kinza konyoke dɛ mɔ kada mo nima. ^{IV} Tɔne mɔ nyepe ma dɔgba nime kidɛki mɔyi mo rɔ Abibi ne tɛnyi 'be na 'deni. ^V Boko'ba ti koto ye mɔ yayi 'ba Kanana ni ti Ete ti Amora ti Iwa ti Yebusa yayi ma tɔnɛ bo kulɔmu 'deni mɔlo ti'di mo zi 'bu ye lɔbu ga 'dɔ ti'di mo ziye ne, yayi ma laka ame tagi ni ti wi sa kambɔ di teyi kɔzɔ sɛgɛ ne. ^{VI} Jɔɔ bo koto ye 'deni yayi ziye tɔ'dɔ karama nime mɔ nyepe mo nima. ^{VII} Mɔ tɔ'dɔ dɔ modɔmoriyɔ mo naga nima onyoke nge rɔ mangolɔ'bo ame kinza lanɔa gɔmo ne. Mɔ kada ame mo 'deni rɔ dɔ modɔmoriyɔ mo na 'dɔ ko'dɔke karama mo zi Boko'ba. ^{VIII} Mɔ tɔ'dɔ dɔ modɔmoriyɔ mo nima onyoke nge rɔ wa ma sari kinza lanɔa gɔmo naga. Wa ame ga ti lanɔa gɔmo ne kinɛ mo kinda dɛ mɔ rɔ 'be ga ala mɔ dɔyayi 'be. ^{IX} Mɔ kada mo nima iyake zi kole 'be ga te, 'Mo'dɔ a nime te go wa ma nɛre Boko'ba ko'dɔ zɔ go tɔɔɔ ma yaga di mɔ Ezipeto.' ^X Lende koro nime i'dike kɛdi dɔye kɔzɔ mberɔ ame kore dɔyi ala kɔziyi kɔ'bɔ kinza kɔlu dɛ ne tara. 'Dɔ kɔ'du ki'di abo kɔ'bɔ nburu dɔ kpeye. Rɔmɔyi nɛre Boko'ba na koja ye yaga di mɔ Ezipeto ti tigo dɔ kiteli abo. ^{XI} Karama nime ziye nduwɛ tɔ'dɔ mo rɔ kɔmɔ kɔzɔ mɔ kada mo ame Boko'ba koza 'deni.

^{XII} Di pɔtɔ ma Boko'ba ko'de ye 'deni mɔ dɔyayi 'ba Kanana ki'di ziye kɔzɔ ame bo kulɔmu 'deni ziye ti 'bu ye lɔbu ga ne, ^{XIII} ziye ti'di kole dɔ tapi pili ame ga rɔ bɔtɔni ne zi bo. Dɔ tapi 'ba yɛri 'be ga ame ga rɔ bɔtɔni ne gbɔ pili rɔ abo 'ba Boko'ba. ^{XIV} Dɔ tapi 'ba akara ziyi tutɛ gomo ti kole kamɔlɔ. Ne ɔɔɔ kutɛ gomo dɛ upɔ yaga. Kole ma dɔndende 'be ga gbɔ tara tutɛ gomo rɔ tutɛ.

^{XV} Tine kɔwɔ kada mɔtɔ yayi ɔɔɔ kole 'be ga kititi ye, kiya te, 'Wa'di mo ga na tara?' Iyake te, 'Nere Boko'ba na ko'de ze dɔɔɔ yaga di mɔ Ezipeto ti tigo dɔ kiteli abo di mɔ loma rɔ atɔli. ^{XVI} Mɔ kada nima bo dɔlinɔ 'ba Ezipeto kota gɔze tɛgɛ kinza dari dɛ ne na nɛre Boko'ba kupɔ kole dɔndende nɛgɔ 'doyi yaga di mɔ Ezipeto, 'ba bilaka lesi kpaki ti 'ba yɛri mo ga. Go kɔ'du mo na me 'dɔ ki'di dɛdi dumu kole dɔndende 'ba wa pili zi bo nɛre Boko'ba rɔ roma ne. Tine ma rɔ bilaka lesi mo ga dutɛ gomo yaga.'

^{XVII} Kina 'dɔ kɔ'bɔ kɔzɔ mberɔ kɔziye ala kpa dɔye naga tara ame lende mo kudɔlu dɛ ne, Boko'ba na koja ze yaga di mɔ Ezipeto ti tigo dɔ kiteli abo."

Pɔli Pa'do

^{XVIII} Mɔ kada mo nima bo dɔlinɔ 'ba Ezipeto kope kɔzi bo di go Yisarele kola kari ne, Boko'ba oto lijɛ dɛ kudɔ kebe go kari ma nɛgɔsi ame kebe mɔ dɔyayi 'ba Pilisitiya ne. Rɔmɔyi Boko'ba iya te, "Jɔɔ ya naga nime kari kɔnɔgo ya kɛnyɛ 'deni tinni lijɛ ti kɛnyi kebe 'bɔwu kuyi dɔnni kileki Ezipeto."

^{XIX} Kina Boko'ba koto lijɛ nɛgɔ koga tinni za te rɔ mɔ mɔkɔ kari kpa Yɔpɔ Kasi. Yisarele mɔ tɛnyi 'bɛnni di Ezipeto lijɛ ndɔ ti jama 'ba kɔzinni ga.

^{XX} Musa i'di kombi kilinɔba Yesepa teyi rɔmɔyi Yesepa i'di bilaka 'bɛnni ga 'deni kulɔmu rɔnni mɔlo go lijɛ kombi kilinɔba bo kileki timo. Bo iya zinni te, "Rɔ ma laka nɛre Boko'ba ti kako kokonyi ye. Kina go kombike kilinɔba ma di mɔ dɔyayi nime karike timo."

^{XXI} Tɛnyi 'bɛnni di Sukɔta lijɛ ari koga taya Etama nɛgɔsi dɔ kpa mɔkɔ. ^{XXII} Rɔ mɔ kada Boko'ba ɔsɔ dɔgba zinni rɔ pɔli kakpa tokɔkɔ lijɛ mɔ lingere nima. Tine ma rɔ mɔ korɔndɔ bo ɔsɔ dɔgba zinni rɔ pa'do ma kakpa toyi bi zinni. O'dɔ tara zinni rɔmɔyi go lijɛ kilinɔba kote kada kpaki ti korɔndɔ mo gomo. ^{XXIII} Pɔli kakpa rɔ mɔ kada ti pa'do mo ma rɔ mɔ korɔndɔ nima oloma nɛgɔ nduwɛ kɔ'bɔ nburu dɔgba kɔmɔnni.

XIV

Tumu Dɔ Yɔpɔ Kasi

^I Kina Boko'ba kiya zi Musa te, ^{II} "Iya zi Yisarele kileki koga taya nɛgɔsi nɛgɔla Pirota mɔ lɔngɔ Mighedola ni ma ti Yɔpɔ Kasi. Lijɛ koga taya 'bɛnni yayi rɔ ma koriya ti Bala Zepona. ^{III} Rɔmɔyi bo dɔlinɔ 'ba Ezipeto ti komeri kiya te, 'Yisarele tɔnɛ ga ɛdi kilikɔ dɔnni 'deni konyɔpi rɔnni bina yayi lida ukpɛ kpɛnni 'deni.' ^{IV} Kina ti mi'di mɔ bo dɔlinɔ nima kɛddi bo ki'di koga gɔye. Tine ma na ti mo'dɔ a lɔbu zi bo ti bo ya abo naga nima. Kina ti lijɛ Ezipeto kikalɔ nɛgɔ ma na rɔ nɛre Boko'ba." Kina Yisarele ko'dɔ nɛgɔ kɔzɔ a nime te.

^V Tine ɔɔɔ kari kiya zi bo dɔlinɔ 'ba Ezipeto mo nima kiya te Yisarele irinɔ 'deni tine na lijɛ ti turu abo ga kuyi meri mɔtɔ nɛgɔ. Lijɛ iya te, "Wa'di ga na me do'dɔke te dolake Yisarele naga nime kari? Yɛ ga na ti ko'dɔ ndɔbo zize?"

^{VI} Kina bo kiyija aribiya 'ba ya nɛgɔ ndɔ bo kogba bo ya abo ga ti bo. ^{VII} Bo igeli rɔ aribiya ma laka naga kuluku 'butɛ dɔmoriyɔ (600) gbɔ ti aribiya mɔtɔ ga 'ba

Ezipeto ti bo kèlu pili dómo. VIII Boko'ba i'di mi bo kèddi kebe toga go Yisarele ko'ja ya naga nima kèdi kari è'bènni 'deni yaga ro do mæri. IX Bo kanya 'ba Ezipeto naga nima ma do aribiya ti ma do kosani gbi ti bo kanya ma ti ndinni mo ga ari kota go Yisarele ko'ja lijè koga taya 'deni Pirota komo Bala Zepona ngosi kpa yöpö yayi.

X Tine odo bo dolinjo ni komö 'deni ngosi yayi tine na Yisarele ko'ja lijè ngi kèdi ro tozi gönni. Kina tikere kinda'ba Yisarele ngi kebe tudu zi Boko'ba. XI Lijè iya zi Musa te, "Dögö na kinza mi döyayi 'ba Ezipeto na me ko'de ze tölè yi mökö bine? Go wa'di na ko'do lende nime te zize ko'de ze bine di Ezipeto? XII Diya dè du tönè molo ziyi diya te ola ze do'do ndobo ka zi Ezipeto? To'do ndobo zinni ti ame 'do dölè mökö bine ne, ma yala na laka?"

XIII Musa iya zinni te, "Kinza kereke dè. Ogböke dökü'di ye. Ti kongöke tone ma Boko'ba kèdi komo ye. Ezipeto naga nima inza ko'jake kinè mo kpe. XIV Boko'ba na kèdi ko'do ya tinni goye. 'Beye ogböke le ro dökü'di ye."

XV Tine na Boko'ba kileki zi Musa iya te, "Eddi kuduke zö go wa'di? Iya zi Yisarele lijè kari nduwè dogba. XVI Ombi pèri nima köziyi ne toro koja kari do yöpö nima 'do mini koza mini yaga riyö go Yisarele kumu kebe mi döyayi ma kèlè. XVII Mèdi mogbo dökü'di Ezipeto naga nima go lijè kozi nduwè goye. Kina ti mileme tigo 'ba aka'da ma ti bo dolinjo ni ti bo kanya abo naga nima bo kona ti bo ne kpaki ti kosani mo ga. XVIII Kina ti lijè Ezipeto kikali ngi ma na ro ñere Boko'ba odo kiya te mileme tigo ma 'deni ngi zinni ti bo dolinjo 'bènni mo kpaki ti aribiya 'ba ya abo naga nima ti worota ma do kosani mo ga."

Yisarele Ti Ezipeto

IX Kina malayika 'ba Boko'ba mo tönè kösö dogba komo Yisarele ne kuyi röni ngi kileki kebe gönni yi'böwu. Poli kakpa mo tönè dogba ne ileki ngi gbi kebe gönni XX kuruwö röni mi löngö lijè ti Ezipeto. Mi korondo nima pili poli nima o'do mandölu kapa ma zi Ezipeto tine kiyopo bi zi Yisarele. Kina ki'di ngi boto bo ya moto kese dè ngosi rönni mi korondo nima.

XI Musa ombi közi bo toro do yöpö kina mi korondo mo nima na Boko'ba ki'di lili ma kembe ngi kënyi tome kako di yibi kulöku mini nima tö yaga kola döyayi ro ma kèlè. XII Mini löbu nima oza mini ngi riyö Yisarele kumu kebe döyayi sari. Kpa mini kèdi ngèñi te kapa do gali gbi do döri. XIII Ezipeto tönè ga oga gönni ngi nduwè. Kina kosani 'ba bo dolinjo tönè ga ti aribiya mo ga kpaki ti worota mo ga kodo ngi go Yisarele mi zana mini löbu nima yayi.

XXIV Molo mi kano bi na Boko'ba kuyi komo bo ngi do bo kanya 'ba Ezipeto naga nima di mi poli pa'do tönè kilikö dómo yaga. XXV Boko'ba i'di ndi aribiya 'bènni ga kingi'do do yayi tari koloma yaga zinni ro gomo. Ezipeto naga nima iya te, "Dènyike yaga di ro Yisarele naga nime Boko'ba na kèdi ko'do ya 'deni tize gönni."

XXVI Kina Boko'ba kiya zi Musa te, "Ombi köziyi toro 'do mini nima kileki kutu'bö röni do Ezipeto naga nima ti aribiya 'bènni ga kpaki ti worota 'ba do kosani mo naga nima."

XXVII Kina Musa kombi közi bo ngi toro do mini nima. Kina ko'ja bi kèzè 'deni yaga nima na mini kileki ngi pi'di bi 'bèni ma molo. Ezipeto tönè ga 'deni ngi nziki do mini ñere Boko'ba ona lijè 'deni pili go mini löbu nima. XXVIII Mini olo ngi ko'boli do aribiya 'bènni tönè ga kpaki ti worota mo ga. Ezipeto naga nima kozi go Yisarele ñbö mi zana mini yayi ne ma koto moto mo te omo dè. XXIX Tine Yisarele umu ma 'bènni le kebe mi döyayi sari ko'ja mini kèdi ngèñi do gali nni gbi kapa do döri.

XXX Mi kada nima na ñere Boko'ba komo Yisarele ngi di zi Ezipeto lijè ko'ja ti kömönni te, ma Ezipeto kölè ngi kote dönni mi mini kiyökö 'jaa kebe kpa götö. XXXI Kina odo Yisarele ko'ja tigo löbu nima ñere Boko'ba ko'do zi Ezipeto ne 'deni tara tine, lijè pili ngi ro ma kere Boko'ba ki'di dönni gomo gbi ti Musa bo laja abo.

VX

Ngala 'Ba Musa

I Kina Musa ni ti Yisarele pili koloma ngi ro toba ngala nime zi ñere Boko'ba, kiya te,

"Ti moba ngala zi Boko'ba go aka'da ti tigo do kiteli abo.

Kosani ni ti bo dómo ga bo ululu 'deni mi mini löbu.

II Boko'ba na ro tigo ma gbi ro ngala zö. Bo ako 'deni bo komo ma. Bo na ro ñere Boko'ba ma.

Kina ti milèlu bo.

Ñere Boko'ba 'ba 'bu ma ti moba ro löbu do kiteli abo.

III Boko'ba na ro bo ya.

Möyi bo na ro ñere Boko'ba.

IV Bo ululu aribiya 'ba bo dolinjo 'deni ti bo kanya mo ga go mini löbu.

Bo kèlu ma lakalaka mo ga ari 'deni ngi pili go mini.

V Mini kalo nima indiyö dönni 'deni.

Lijè önzü ngi bici mini bëri kozo kulugbi döku.

VI Yö, ñere Boko'ba, döri yi embe sowa.

Döri yi iyèyi mi bo ko'do ya tiyi ga ngi kotokoto.

^{VII} Ti tigo dɔ kiteli 'bi na kitinji bo nɔbɔri 'bi ga 'deni bɛri.

Okpekpe kpa ya 'bi 'deni rɔnni kɔbɔ kɔnɔma lijɛ yaga kɔzɔ wuyɔ.

^{VIII} Tawo 'bi i'di mini lɔbu nɔgi kɔrɔ kulu dɔni bi kɔtɔ kɔzɔ tɛli.

Mi zana mini ma kalo kulɔwɔ tɔnɛ ileki nɔgi kɛlɛ yaga.

^{IX} Kuruku bo ya ze naga nima ɔgɔ iya te, 'Dɛdi doga gɔnni dota kpɛnni.

Ti doza mi a 'ba mɔri 'bɛnni ga dogba kɔzɔ ma do'dɔkɔ togba mo.

Ti doto mbele ze ga dotɔtɔ ɛ'bɛnni ga 'doyi.'

^X Ne ɔnɔgɔ Boko'ba, tawo 'bi ma mi kɔtɔ le te na kona Ezipeto nɔgi go mini lɔbu.

Lijɛ ɔnzɔ nɔgi kɔzɔ yamo mi mini lɔbu.

^{XI} Boko'ba ma yala na kɛdi kɔzɔ ni nɛre Boko'ba? Ni ma koro rɔ mbɛmbɛ nime.

Yɛ na ti kɔ'bo tɔ'dɔ go kɔtɔ kɔzɔ 'bɛyi?

^{XII} Ombi kɔziyi tɔrɔ

na yayi kindiyɔ bo ya ze ga nɔgi.

^{XIII} Ti ako'ɔ 'bi ame lipo mi kɔtɔ ne ti kokɔkɔ bilaka ame ga kutɛ gɔmo ne nɔgi.

Ti kogbo lijɛ nɔgi ti tigo 'bi koto lijɛ mi dɔyayi ma laka 'bi.

^{XIV} Laki ti kuwɔ kina ti rɔnni kilɛ'di nɔgi tikere kind'a ba Pilisitiya nɔgi.

^{XV} Nɛre 'ba Edome ti kɛdi dɔ tikere.

Rɔ kilɛ'di ti kind'a ba nɛre 'ba Mowaba.

Bilaka ame ga rɔ Kanana mo ga ne ti kolɔkpɔ nɔgi yaga.

^{XVI} Tikere ni ti rɔ kilɛ'di ti kind'a ba lijɛ nɔgi.

Ti tigo 'bi lijɛ ti kɔrɔ nɔgi te kɔzɔ dɔku nɔbɔ bilaka 'bi ga kiteli,

nɔbɔ bilaka 'bi ga ame kutɛ gɔmo 'deni ne kiteli lijɛ.

^{XVII} Kina ti ko'de lijɛ bilaka 'bi ga kako

koloma dɔ dɔku koro 'bi,

gɔ bi ame ni na kilenɔ 'deni rɔ bi 'ba loma 'bi ne.

Bi 'ba mɔtu mo kɔziyi na kilenɔ.

^{XVIII} Rɔ lɔbu 'bi 'ba nɛre Boko'ba ti kɔ'bo rɔ nɔburunɔburu."

Nɔgala 'Ba Miriyama

^{XIX} Mi kada nima ko'ja kosani 'ba Ezipeto ti aribiya mo ga kɔdɔ 'deni mi zana mini lɔbu yɔ na Boko'ba ki'di mini lɔbu kileki nɔgi ko'boli dɔnni. Tine Yisarele umu 'bɛnni 'deni kari kebe mi dɔyayi ma kɛlɛ. ^{XX} Kina Miriyama bo kumɛ lende 'ba Boko'ba lɛmi 'ba Arona ni kogba kaliseye nɔgi 'ja mɔto ga kulɔli gɔni toba nɔgala tomba kaliseye tusi mo. ^{XXI} Loko oba iya te,

"Oba nɔgala zi Boko'ba gɔ aka'da ti tigo dɔ kiteli abo.

Kosani ni ti bo dɔmo ga bo ululu 'deni mi mini lɔbu."

Mini Kata

^{XXII} Kina Musa kokɔkɔ Yisarele nɔgi di kpa Yɔpɔ Kasi yayi lijɛ kari mi mɔkɔ 'ba Surɔ. Lijɛ ilingere nɔbɔ kada dɔ mota ko'ja a mɔto rɔ mini dɛ. ^{XXIII} Lijɛ ari kɔmɔ Mara, tine mini mo rɔ ma kata bɔto kɔ'bo tuwɛ mo dɛ. Gɔ kɔ'du mo na ma 'dɔ ki'di kɛdɛki mɔyi mo rɔ Mara ne ama kiya te "Ata". ^{XXIV} Kina bilaka naga nima kebe nɔgi tilende rɔ Musa, iya te, "Wa'di na gɔ duwɛ?"

^{XXV} Musa udu zi Boko'ba na Boko'ba kileme ngɛri mɔto nɔgi zi bo. Bo ogba ngɛri tɔnɛ ku'du mi mini nima na kɛyi nɔgi yaga.

Kina Boko'ba ki'di kɔ'du ma ki'di nɔgi zi Yisarele toloma gɔmo, bo kiyɔzɔ lijɛ gbɛ di yayi. ^{XXVI} Nɛre Boko'ba ose zinni te, "Dɔ kuwɔke dɔma laka ma nɛre Boko'ba 'be koroke kɔ'du ki'di ma ame ga mose ziye ne pili a mɔto rɔ rɔkɔ'ɔ ma tɔnɛ ga mo'de dɔ Ezipeto ne minza modɔ doye. Rɔmɔyi ma na rɔ Boko'ba bo yɛyi 'ba yida roye."

^{XXVII} Di yayi na lijɛ kɛnyi kari Elima bi ma ti daa teyi 'butɛ dɔmoriyɔ ngɛri mbere kuluku kɔtɔ kɔdɔ dɔmo 'butɛ riyɔ kɔrɔ kpamo yayi. Kina lijɛ koga taya 'bɛnni nɔgi yayi nɔgosi kpa mini nima.

XVI

Mani

^I Mi tɔ'dɔ dɔ 'butɛ dɔɔmu 'ba nyepe ma mi riyo dɔ pɔtɔ tɔdɔ 'ba dɔtumɔ 'ba Yisarele naga nima yaga di mi Ezipeto na lijɛ kɛnyi nɔgi pili dɔmo di Elima yayi kari mi mɔkɔ 'ba Sini mi lɔngɔ Elima ni ma ti Sinayi. ^{II} Di yi mɔkɔ 'deni yayi na bilaka naga nima pili kebe ga tilende rɔ Musa ni ma ti Arona. ^{III} Lijɛ iya te, "Ma kɛddi kolake ze ra dɔlɛ eze di kpa kɔzi Boko'ba mi Ezipeto dɛne ɛdi kele sowa. Doloma nɔgosi te dɔngila kete 'ba yida donyɔ akonyo ame ga pili do'dɔkɔ ne. Ne kpe ari kugbɛ'duke goze ko'deke ze mi mɔkɔ bine zi 'bɔ tote doze."

^{IV} Kina Boko'ba kiya zi Musa te, "Ti mi'di manɔgɔ'bo ka'di kako ziye di mɛtorɔ. Kina 'dɔ bilaka pili kɔdɔ kari kutɔ'du akonyo 'ba mi kada dɔ kɔtɔ nima nɛge zinni. ^V Ti miyɔzɔ lijɛ kɔzɔ a nime te go mɔnɔgɔ ɔdɔ lijɛ ti kuwɔ dɔma na nɔgi ya. ^V Mi tɔ'dɔ dɔ modɔkɔtɔ lijɛ ti kutɔ'du kebe ma mi kada ma laki naga nima pili nɔbɔ mi riyo."

^{VI} Kina Musa ni ti Arona kari kiya nɔgi zi Yisarele pili iya te, "Ti dɔkɔpiyari ti kikalike nɔgi nɛre Boko'ba na ko'de ye di Ezipeto. ^{VII} Mi dɔnɔbo dayi ti ko'jake tigo 'ba Boko'ba nɔgi rɔmɔyi bo uwɔ lende 'be

ame keddı kilendeke ro bo ne 'deni. Ze ye na 'do kebeke tilende roze?"

^{VIII} Musa ileki gbi zinni iya te, "Ti kikalike ngi ro ma laka nje Boko'ba edı ki'di yida ziye mi dokopiyari tonyo mo. Kina bo ti ki'di mangolo'bo ziye mi donjo kozo ma ko'dokoke. Romoyi bo uwö lende 'be ame keddı kilendeke ro bo ne 'deni. Ze ye na? Lende 'be nima inza kilendeke roze, tine eddı kilendeke ro bo nje Boko'ba."

^{IX} Kina Musa kiya zi Arona te, "Iya zi Yisarele pili kako komo nje Boko'ba romoyi bo uwö lende 'benni ma lijı kedi kilende ro bo 'deni."

^X Ko'ja Arona kedi gba ro tilende zi Yisarele naga nima na lijı kombi komönni kari yaki mökö te na lijı ko'ja bi nzari 'ba ro Boko'ba ngi kiyo mi poli 'deni. ^{XI} Boko'ba iya zi Musa te, ^{XII} "Muwö lende 'ba Yisarele ma lijı kedi kilende roma 'deni. Iya zinni, mi bi pipiri lijı ti konyo yida. Tine ro mi donjo lijı ti kitıkpı ti mangolo'bo. Kina ti lijı kicali ngi ma na ro nje Boko'ba 'benni."

^{XIII} Mi dokopiyari mo nima na matikpiri kako ngi kutu'bo taya nbuku. Tine mi donjo mo soloro na köyo 'deni ngi kuru do taya 'benni nima toko teyi. ^{XIV} Kina odo soloro nima koya 'deni na kola ngi ro a moto kozo kulötu naga tara kora do yayi 'deni. ^{XV} Tine odo lijı ko'ja tara lijı ebe tititi rönni iya te, "Wa'di ga na te?" Romoyi lijı ikali de wa'di mo ga na tara.

Kina Musa kiya zinni te, "Mangolo'bo mo tonı nje Boko'ba ki'di ziye tonyo mo ne na. ^{XVI} Lende ma bo kose mo na te, 'Ni bo moto utö'du ko'bo go miyi. Odo keddike ndö kpa linjo 'be utö'duke gbere me ro kotokoto koriya ti goye.' "

^{XVII} Yisarele o'do ngi kozo ma kiya rönni zinni nima tara. Moto ga utö'du nbanji tine ya moto ga utö'du 'benni nje mbowa. ^{XVIII} Tine odo kebe 'böwu tiyari mo ti gbere ni moto ame 'beyi pele mbiri oriya aa ti 'ba bo ame kutö'du 'benni nje mbowa ne. Moto utö'du ngi kozo a ma miyi ko'doko. ^{XIX} Kina Musa kose gomo zinni pili iya te, "Kinza ni moto kikeki kozo mo de kö'dö nbö koda donjo."

^{XX} Tine ya moto ga uwö de ikeki kozo mo nbö koda njo. Kina odo bi kezı njo dayi öyo kuru 'deni kato de kpe kele. Kina döki'di Musa kata ngi rönni kozo oto.

^{XXI} Ro komo lendö löbu nime pili, moto ari kutö'du e'bi ngi ziyo kozo ma miyi ko'doko. Tine odo kada kata 'deni kozo ma kileke mökö naga ebe kara ngi yaga. ^{XXII} Mi tö'dö do modomoriyo tine na bo koto kutö'du ngi nbö gbere riyö ziyo. Kina bo dönni mo ga kako kiya lende mo zi Musa. ^{XXIII} Kina bo kileki zinni, iya te, "Lende kiya 'ba nje Boko'ba na te, 'Tilendö kada

'ba ro kindawo na, kada ma koro ro do kiteli zö Boko'ba. Wa ame ga ro 'ba tilendö ne u'dike molo tone. Kozo mo ame ga kedi ne olake koda tilendö.' "

^{XXIV} Kina lijı kola ngi kö'dö koda bi kezı moto kozo ame Musa kiya zinni ne tara. Tine ato de gbi ala köyo kuru. ^{XXV} Mi donjo mo nima na Musa kiya zinni te, "Onyoke ti yaga tone romoyi tone kada 'ba ro kindawo na zi Boko'ba inza ko'jake oto kpe beri. ^{XXVI} Ziye tutö'du mo nje mi tö'dö do modomoriyo. Tine mi tö'dö do modomoriyo ame ro kada 'ba ro kindawo ne inza ko'jake oto."

^{XXVII} Tine pele ya moto ga enyi 'biri mi tö'dö do modomoriyo mo nima kari tongo bi mo. Tine lijı ari ko'ja oto kinza. ^{XXVIII} Kina Boko'ba kiya zi Musa te, "Ti kö'böke tilagi kö'du ki'di ma ti ndose ma nbö nyanya? ^{XXIX} I'dike kedi doye ma Boko'ba moza kada 'ba ro kindawo 'deni yaga ziye na ma 'do mi tö'dö do modomoriyo mi'di ye kutö'duke akonyo 'ba kada do riyö 'do ne. Mi kada 'ba ro kindawo ni moto ziyo toloma go bi 'bi ma keddı teyi. Boto kodo de yaga."

^{XXX} Mi tö'dö do modomoriyo na bilaka kindawo rönni ngi.

^{XXXI} Yisarele idıki möyi mangolo'bo 'benni nima ro mani. Wa anji ngi kozo kölu kanji naga tara tine ro ma kindili kozo lembere ma kanja ti tagi gomo.

^{XXXII} Musa iya te, "Ame na ro ndose 'ba Boko'ba, 'Ogba gbere koto 'ba mani 'do kikeki zi do kupö ye ma di yi'böwu naga nima 'do lijı ko'ja kinı mangolo'bo ma, ma Boko'ba moloma ti'di mo ziye di yi mökö mi kada ma mo'de ye di Ezipeto.' "

^{XXXIII} Kina Musa kilende zi Arona iya te, "Ogba kete kodo gbere 'ba mani yimo 'do kutı go bi 'ba tumötu nje Boko'ba 'do kikeki koda do kupö ze ga ma di yi'böwu."

^{XXXIV} Kina kozo wa ame Boko'ba kose 'deni zi Musa ne tara, Arona ogba mani nima ngi kidıyi komo sandu koro 'ba kö'du ki'di yayi tikeki mo.

^{XXXV} Yisarele onyo mani nbö komo kozo 'butı sowo nbö lijı kari komo doyayi ma lijı kedi kari koloma teyi mo tonı. Lijı ako ti tonyo mani nbö lijı komo timo kpa do maga 'ba Kanana. ^{XXXVI} Gbere 'benni mo naga nima 'butı na kedi koso mi lö'di.

XVII

Mini Di Mi Döku

^I Kina Yisarele pili kenyi ngi domo di mökö 'ba Sini yayi kari nduwı ro ma kololo kozo ma Boko'ba kose zinni. Lijı ari koga taya Rapidimi, tine mini ari kinza

'böwu bi mo. ^{II} Kina lijë kebe ngi tamo ti Musa iya te, "I'di mini zize duwë."

Musa ileki domo zinni iya te, "Eddi kamoke tö go wa'di? Go wa'di na keddä kiyozoke ñere Boko'ba te?"

^{III} Tine koda o'do lijë 'deni ngi sowa na lijë koloma ngi ro tamo ti Musa, iya te, "Go wa'di na kari kugbë'du goze ko'de ze di Ezipeto 'do dedä dölë 'deni dote doze mi mökö te ti boyi titi ze ga kpaki ti yëri ze ga?"

^{IV} Kina Musa kudu zi Boko'ba, iya te, "'Do mo'do tondo zi bilaka naga nime? Lijë 'deni ngi ndö 'do tu'du ma ti doku."

^V Boko'ba ënyi kileki domo zi Musa iya te, "Ari dogba komo Yisarele naga nima. Ogba bulöbu 'bënni motö mo ga tiyi. Kina ogba përi 'bi tönë komba do yöpö timo ne tiyi. ^{VI} Ari. Ti moro dogba ziyi yayi ngila doku motö di Sinayi. Omba yoki mo kina ti mini kodö ngi di yimo zi bilaka tuwë mo."

Kina Musa kari ko'do ngi kozo a nime te di komo löbu 'ba Yisarele naga nima pili. ^{VII} Kina Musa kari möyi bi nima ngi ro Masa ame kiya te "Iyozo" gbi ro Meriba ame kiya te "Lamo" römöyi bi nima na Yisarele kamo ti Musa di teyi kiyozo Boko'ba koloma tititi mo, iya te, "Boko'ba ëdi ngi tize na ala bo inza?"

Ya 'Ba Yisarele Ti Amaleke

^{VIII} Ko'ja Yisarele këdi koloma Rapidimi yayi na Amaleke kalo ya ngi dönni. ^{IX} Musa iya zi Yësuwa te, "Ogba bilaka tiyi kari ko'do ya ti Amaleke naga nime tilëndö. Mëdi mari ma 'bama moro do doku toro ti përi tönë Boko'ba kose zö 'do mombi ne."

^X Yësuwa o'do ngi kozo ma Musa kiya zi bo kari to'do ya ti Amaleke naga nima. Tine Musa ni ti Arona ti Uru ari këki ga ma 'bënni toro do doku. ^{XI} Odo Musa kombi közi bo toro na Yisarele ki'di ngi ta'da bo ya 'bënni Amaleke naga nima. Tine odo bo kileki közi bo bëri na Amaleke naga nima kuyi ngi 'böwu gburu tinni 'do ta'da lijë. ^{XII} Kina odo konyo Musa kidaki 'deni Arona ni ti Uru o'de doku ngi ki'di bo koloma domo lijë koro 'bënni ngila bo togbo konyo bo kö'bö toro ñbö kada köso. ^{XIII} Kina Yësuwa ka'da Amaleke naga nima ngi.

^{XIV} Kina ñere Boko'ba kiya zi Musa te, "Aka'da nime ugu bëri 'do kö'bö kinza kudölu. Iya gomo zi Yësuwa. Ma Boko'ba mëdi mote do Amaleke naga nima pili yaga."

^{XV} Musa o'ba bi 'ba akumu yayi bo ki'di möyi mo ro "Boko'ba na ro bero ma." ^{XVI} Bo iya te, "Ombike bero 'ba Boko'ba ñbö toro. Bo ti kö'bö to'do ya nduwë ti Amaleke ro ñburunburu."

XVIII

Tako 'Ba Yetoro

^I Yetoro bo akumu 'ba Midiyana bo lanzo Musa tönë uwö lende 'ba wa ame ga Boko'ba ko'do zi Musa gbi ti bilaka abo ga Yisarele ne 'deni. Kina bo uwö 'deni gbi ma Boko'ba koja Yisarele 'deni yaga di mi döyayi 'ba Ezipeto. ^{II} Kina bo kako ngi ko'de go nyiti abo Zipora 'ja 'ba Musa mo tönë bo koja 'deni pa kari zi bo lanzo bo yayi bine ne ^{III-IV} ti kole riyo mo tönë ga Geresomo ni ti Elizara. Musa i'di möyi kole abo motö nima ro Geresomo ame kiya te "Bo löwö" römöyi bo iya te, "Ma moloma 'deni ro bo löwö mi döyayi löwö." Kina bo ki'di möyi motö mo nima ro Elizara ame kiya te "Boko'ba okonyi ma 'deni" römöyi bo omeri bo iya te, "Boko'ba 'ba 'bu ma ni na ro bo konyi ma. Bo omo ma 'deni di kpa kulu 'ba bo dolingo 'ba Ezipeto."

^V Yetoro ni ti nyiti abo ti kole mo naga nima ako kota Musa ni koga taya 'deni mi mökö ngosi ngila doku koro 'ba Boko'ba. ^{VI} Musa uwö go kose 'ba Yetoro ni ma lijë këdi kako 'deni molo na bo kari ^{VII} ngi turë dönni. Bo ari kudë do bo bëri komo bo lanzo bo, bo kiramo na lijë koloma ngi ro tumötö rönni. Kina bo ko'de lijë ngi lijo mi bi loma ma 'ba bo. ^{VIII} Kina Musa koloma ngi ro tiyëti go wa ame ga Boko'ba ko'do zi Ezipeto gbi ti bo dolingo 'bënni mo go lende 'ba bilaka abo ga Yisarele ne ngi zi bo lanzo bo Yetoro kina gbi ti gomo ame ga ko'ja lijë di go kari ti ma Boko'ba kokonyi lijë di yimo.

^{IX} Yetoro ngi ti mi këyi di bi tuwö lende laka nime Boko'ba ko'do 'deni zi Yisarele komo, koja yaga di mi Ezipeto ne. ^X Yetoro iya te "Akilëlu këdi zi bo Boko'ba bo komo ye di kpa közi Ezipeto ti bo dolingo 'bënni mo. Akilëlu këdi zi bo Boko'ba ame bo komo bilaka abo ga Yisarele 'deni di mi loma ro atoli ne. ^{XI} Ro ma laka mikali 'deni bo ñere Boko'ba na ro do kiteli kebe akoro ni pili. Römöyi bo ileme wa 'deni zi Ezipeto bo ko'do kponji ro bilaka abo tönë ga."

^{XII} Kina Yetoro ko'de akonma ngi gbi ti a motö ga tumo mo zi Boko'ba. Kina Arona ni ti löbu 'ba Yisarele motö ga kari ngi tonyo akonyo koro nima kotö ti bo komo Boko'ba.

Ti'di Bo Burë

^{XIII} Mi bi këzë ma di gomo na Musa kutë kiti abo ngi to'do burë 'ba bilaka ma kirasi lende naga. Kina bo koto ngi tara ñbö kada köso do bo. ^{XIV} Kina odo bo lanzo bo Yetoro konjo lende nima 'deni tara tine, bo ititi Musa iya te, "Wa'di ga na keddä ko'do tara? Go wa'di na ni ñge kotö kutu yi bi to'do burë ki'di bilaka konzi naga nime këdi kolö'bo ñbö kada köso domo?"

XV Musa ileki zi bo, iya te, “Römöyî bilaka naga nime lijê ako zô toma ako'doko 'ba Boko'ba. XVI Odo motô ga kedi ti lende mbowa mi longô nni na ma ga kedi ko'de zô 'do modoro ndimo zinni miyêti go ndose ti ko'du ki'di 'ba Boko'ba zinni.”

XVII Bo lanzo bo Yetoro ileki domo zi bo, iya te, “Wa nima keddi ko'do ne ele de. XVIII Loma nima edi kodo gomo roye kiyêndê ye. Ndobo nima irindi sowa. O'bo de nge zi bo koto na 'do ko'do kutu ni. XIX Uwô lende 'bama ma medî miya ziyi. Boko'ba koloma koto tiyi, ni 'beyi oloma nge ro bo komo bilaka naga nima mi longô lijê ti Boko'ba to'de lende 'benni komo bo. XX Iyandi bilaka naga nima ti ndose ti ko'du ki'di 'ba Boko'ba kileme loma ma laka zinni ti a ma go lijê ko'do. XXI Tine igeli ya motô ga di minni ro ya ame ga bilaka ki'di donni go lende mo gbi ro bo koro Boko'ba ne ko'doko a motô ro komo kugô de gbi, go koza lijê kedi ro bo dotumu 'ba bilaka ma kuluku 'butê riyô ti ma kuluku riyô ti ma kuluku koto ti ma 'butê. XXII Lijê na go kedi ro bo ko'do burê 'ba bilaka, tine lende ma kirindi ka'da lijê naga na 'jaa 'do ko'de ziyi. Ma mbowa naga lijê kote yayi 'do ki'di royi kawo. Lijê kokonyi yi kombi akirindi nima mbowa yaga di doyi. XXIII Odo ko'do ngi te kina odo kedi ro ndose abo 'ba Boko'ba mo gomo inza kodo kulowô royi. Kina gbi bilaka pili ti kileki ngi lijo 'benni ga ti mi keyi.”

XXIV Musa uwô lende kiyê 'ba bo lanzo bo nime na bo ko'do ngi tara. XXV Bo ongo bilaka ma laka naga di mi longô Yisarele koza ro bo dotumu 'ba bilaka ma kuluku 'butê riyô, ma kuluku riyô, ma kuluku koto ti ma 'butê. XXVI Lijê na koloma nati ro bo to'do burê 'ba bilaka. Lende ma kitigo naga na 'jaa koto kari dogba zi Musa, tine ma mbowa naga lijê ote ngi yayi.

XXVII Kina Musa koto go bo lanzo bo Yetoro ngi kori bo kileki kari mi doyayi 'benni.

XIX

Sinayi

I Mi mota 'ba nyepe 'benni 'ba Yisarele ma lijê kodo timo yaga di mi Ezipeto mi to'do ma dandende 'ba nyepe mo nima na ro to'mô 'benni Sinayi. II Di potô tentyi 'benni di Rapidimi kako mi moko ngila do doku Sinayi na lijê koga taya ngi yayi.

III Kina Musa kiki ngi kari toro do doku tilende ti Boko'ba. Kina Boko'ba kidêki bo di do doku toro yayi, iya te, “Ari kiyê kozo a nime te zi Yisarele kupô e'be Yakoba naga nima, IV 'Kpe, o'jake wa ma mo'do zi Ezipeto 'deni ti komoye. Kina o'jake 'deni gbi ma mombi ye kozo yagi tara do kakala

ma mo'de ye zô. V Odo kiyê te kuwôke doma ngi kinda'bake lomu ma nime tiye ne, kpe na ti keddike ro a löbu zô di mi longô bilaka konzi 'ba dolingo nime. Dolingo nime pili a ma na. VI Tine kpe ti keddike zô ro 'bama ga ame moweli 'deni ro bo akumu ma.' Lende naga nime ari timo kiyê zinni lijê Yisarele.”

VII Kina Musa kileki ngi kako kototo do bulöbu 'ba Yisarele pili béri kora go lende naga nime Boko'ba kose ne teyi. VIII Kina lijê pili kuti ngi gomo, iya te, “Wa ame ga pili nere Boko'ba kose ne ti do'do ngi tara.” Kina Musa kuyi do bo ti kpenni nima kari kiyêti zi Boko'ba.

IX Boko'ba ileki zi Musa, iya te, “Medi mako ziye yayi mi zana poli ma keddi, 'do bilaka naga nima kuwô ma medî milende tiyi go lijê ki'di donni go lende 'bi.”

X Kina Musa kileki kiyêti go wa ame bilaka naga nima kiyê ne ngi zi Boko'ba. XI Kina Boko'ba kiyê zi bo te, “Ari kileno bilaka naga nima ndô ro ma koro kisaki di mi tone gbi tilendô. I'di lijê kurôgo bonjo 'benni ga lijê kiyada ronni ndô XII koda to'do do mota mo nima. Römöyî mi kada mo nima ma nere Boko'ba medî mako béri do doku 'ba Sinayi komo Yisarele pili te. XIII Tine iya gomo zinni ko'do maga zinni kinza boto kese de kulowô ngosi 'de ngila doku nime. Iya zinni, kinza lijê kiki de domo ala kosa ndimo ma di béri. Boto ame kosa ro doku nima, kupô ngi yaga. XIV U'du bo yaga ti doku motoga ko'be bo ti komo, kinza boto kosa ro bo de ti kozini. Ro go wa ame ga pili kosa ro doku nima, ala bo ro yeri ala bilaka lesi, kupô ngi yaga. Tine odo kiyê te kome mi tototi 'deni ro ma kembe na 'jaa 'do bilaka naga nima kiki toro do doku bine.”

XV Kina Musa kileki kari ki'di bilaka tonê ga ngi kileno ronni, lijê kurôgo bonjo 'benni ga. XVI Bo iya zinni go lijê kedi ndô ro ma koro mi to'do ma ro do mota mo. Kinza boto ko'do de ti 'ja.

Boko'ba Urê Do Musa Do Doku Sinayi

XVI Mi donjo 'ba to'do ma ro do mota mo nima yo na birô toro kibi ti toro kapi kudu ngi poli ma keddi ko'boli do doku tonê ngi. Kina kome tototi ngi ro ma kembe, bilaka ame ga pili mi taya yayi ne romo kebe ngi tilê di. XVII Kina Musa koso ngi dogba zinni tari turê do Boko'ba lijê kari koro ndi doku béri yayi. XVIII Doku kidêki ro Sinayi mo nima kôtu utu'bo domo 'deni ngi nbuku römöyî Boko'ba eki 'deni kako domo yayi mi pa'do. Kôtu anyo ngi di domo kozo kôtu 'ba lindi doku löbu nima kiyaya roni ngi pili ro ma kénye. XIX Kina birô tototi mo tonê konbeki bi ngi nati nduwê ro do kiteli.

Musa ilende, kina biro mugu Boko'ba kudu ngi kileki damo.

^{XX} Boko'ba eki kako do doku 'ba Sinayi toro yayi na bo kideki Musa ngi kari zi bo. Musa eki kari toro yayi ^{XXI} na Boko'ba kiya zi bo te, "Eki kileki beri kiya zinni lijé bilaka naga nima kinza boto kесе dе kako ngosi ndi doku tegé tonjo ma Boko'ba. Ame kako ti kolé yaga. ^{XXII} Ya ame ga pele ro bo akumu kedí kесе ngosi ngila ma ne lijé kilejo ronni kopó kinza modó karama dönni."

^{XXIII} Musa ileki zi Boko'ba, iya te, "Lijé inza kékí toro do doku bine romöyí ose gomo 'deni molo zinni ko'do maga 'deni molo kpa bi 'bi ame koweli 'deni ro ma koro ne."

^{XXIV} Boko'ba iya te, "Eki kileki beri kari ko'de Arona tiyi toro bine. Tine kinza bo akumu ni ti bilaka ma laki naga nima kumu do maga nima de tako zo bine kinza modó karama dönni." ^{XXV} Kina Musa kékí ngi kileki kari beri zi bilaka naga nima kiyeti go wa ame nere Boko'ba kiya zinni ne.

XX

Kö'du Kí'di Ma 'Buté

^I Kina Boko'ba koloma ngi ro tiya lende naga nime zinni te, ^{II} "Ma na ro nere Boko'ba 'be ame koja ye yaga di mi Ezipeto di mi loma ro atoli. ^{III} Kinza ko'doke a moto de ro Boko'ba ziye 'beri di goma.

^{IV} Kinza ko'doke a moto de ro akoro ziye kozo kiné a moto ame mitoro ala mi do yayi beri bine ala mi mini lobu tara. ^V Kina kinza kolodoke de beri kulomuke kpeye zinni. Romöyí ma nere Boko'ba 'be ma ti mi kombi goye. Ti modó karama 'ba lende kényé do 'bu ma ko'ji ma naga kala go kole mo ga ma mi mota njo kala go ma mi sowo mo ga. ^{VI} Tine ti mileme ako'c ma zi do kupó ma konzi ame ga ko'c ma koro ko'du ki'di ma gbi ne.

^{VII} Kinza kirasi möyi ma nere Boko'ba 'bi de ro ma sari mi lende kényé. Romöyí boto ame kirasi möyi ma nere Boko'ba mi lende kényé ne minza mola du tara di bi todo karama damo.

^{VIII} Tó'dó 'ba kada 'ba ro kindawo i'di kedí döyi ziyi ro tó'dó ma koro gbi koto laka. ^{IX} O'do ndobo 'bi ga nje mi tó'dó do modokoto. ^X Tine tó'dó do modomoriyó mo nima kada 'ba ro kindawo na zo ma nere Boko'ba. Mi kada mo nima kinza kosa ndobo moto de. Ni gbagba yi mo ala kole 'bi ala nyiti 'bi ala atoli 'bi ga ala yeri 'bi ga ala boto ma ro bo lowo ame kedí tiyi lijo ne kinza kosa ndobo moto de. ^{XI} Romöyí mi tó'dó do modokoto na ma Boko'ba mote to'ba mitoro ni yimo ti

do yayi ti mini lobu ni pili ti wa mo ga ame yimo ne. Tine ma Boko'ba mindawo roma mi tó'dó ma ro do modomoriyó mo. Kina me mulómu tó'dó do modomoriyó 'deni mi'di kedí ro ma koro.

^{XII} Oro 'bu yi ni ti möyi. Romöyí 'do koloma göyi kowo mi do yayi nime ma nere Boko'ba 'bi mi'di ziyi ne.

^{XIII} Kinza ko'do röyi de ro bo kózi roma.

^{XIV} Kinza ko'do yeri de.

^{XV} Kinza ko'do 'bögo de.

^{XVI} Kinza kunzo lende de ro beti kpa lepi yi moto.

^{XVII} Kinza kombi miyi de ro lijo 'ba lepi yi moto. Kinza kombi miyi de ro 'ja abo ala ro atoli abo ala ro ngulo sa abo ala ro akaca abo ala ro oto ame ga pili ro abo ne."

Boko'ba Ilende Zi Yisarele

^{XVIII} Kina odo bilaka naga nima ko'ja toro kēbi ti ma kapi mo nime 'deni lijé kuwo biro tototi kōtu kanyo kutu'bo do doku 'deni tara tine na ronni kebe ngi tilé'di di zi tikere. Lijé oro njo ro ma kowo ^{XIX} kiya zi Musa te, "Ni mo na nje do'doko go kilende zize, Musa. Ti duwo döyi. Tine kinza ki'di Boko'ba na de kpe kako kilende zize kinza dolé."

^{XX} Musa ileki zinni te, "Kinza kereke de. Boko'ba ako tiyozo ye go tikere abo kedí miye kitata ye di mi to'do lende kényé."

^{XXI} Bilaka naga nima ileke 'benni njo ro ma kowo. Musa na nje kесе kari ngila bi kolu kozo poli nima Boko'ba kedí yimo ne. ^{XXII} Kina Boko'ba kilende zi Musa, iya te, "Ari kiya zinni Yisarele te, 'Kpe, o'jake 'deni ti komoye ma milende ziye di mitoro. ^{XXIII} Kinza ko'doke oto moto de kpe ro Boko'ba ziye 'beri di goma di mi siteri ala di mi yamo ma kobokobo.

^{XXIV} Yayi na ko'bake ro bi 'ba tonja akumu zo 'do konmake akumu 'be ga damo zo. Yeri ma kedí konja pili ko'do ti ma kedí konja nje ro bi koro mo naga go konmake zo damo. Go bi ame pili migeli 'deni ziye tidéki möyi ma di teyi ti mako ngi mo'do yéyi doye. ^{XXV} Odo keddi ko'bake bi 'ba akumu zo ti doku kinza ko'bake de ti doku ame ga kite'di do kpamo ne. Romöyí odo kosa roma 'deni ti jama irasi 'deni yaga ro ti'da di zo. ^{XXVI} Tine kinza ko'bake bi 'ba akumu de zo ti bi teki teyi. Romöyí odo keddi kombi ndiyi teki damo a titi 'ba röyi ga ti kebe kinda za 'böwu yaga pili damo."

XXI

Atoli Ebere

^I Ame na ro ko'du ki'di ma, ma Boko'ba, go ni Musa ki'di zinni lijé Yisarele.

^{II} Odo ni moto kugó Ebere ro atoli ziyi, i'di bo ko'do ndobo nje ziyi komo koo

modɔɔkɔɔ. Tine ni modɔmoriyɔ 'ba kɔɔ mo nima ope bo kari abo kinza topi ɔɔ ziyi gomo. ^{III} Ɔɔɔ ko'de bo nge kɔɔ kutu bo, i'di bo gbi kileki kari abo kutu bo. Ne ɔɔɔ bo kako molo ti 'ja abo i'di bo kari timo. ^{IV} Ne ɔɔɔ kiya te ni na 'jaa kogbe 'ja zi bo, kole ti yitɔ ma bo kɔyɔ nima kpaki ti 'ja mo e'bi na, ogba yaga i'di bo kari abo nge kutu bo. ^V Ne ɔɔɔ bo kiya ti kpa bo te lende 'ba kole abo ga ti 'ja abo ɔ'ɔ rɔ bo, bo ko'dɔko yi lobu abo nima gba nduwɛ, ^{VI} ni bo ɔɔ bo mo nima oto bo kari rɔ 'ba Boko'ba ki'di bo kɔɔ gɔ kpadɔri ala lɛ'bɛrɛ kumɔ mbili bo. Kina gɔ bo kɔ'bɔ ngi nati nɔburu rɔ atoli ziyi.

^{VII} Ni mɔɔ ɔɔɔ bo mo kugɔ nyiti abo ziyi rɔ atoli kinza kope dɛ kpe kola kari kɔɔɔ 'ba bɔɔni. ^{VIII} Tine ɔɔɔ loko na kari kele dɛ kɔmɔyɔ rɔ 'ja ni bo kugɔ ni mo nima i'di 'bu ni kutɛ gɔni yaga di ziyi rɔ tutɛ. Kinza kebe kugɔ ni dɛ zi bo lɔwɔ rɔmɔyɔ ɔɔ ko'dɔ tara irasi lende 'deni ti a nima ko'dɔ zini ne. ^{IX} Tine ɔɔɔ kiteri ni molo rɔ 'ja zi kole 'bi, inda'ba ni laka kɔɔɔ nyiti 'bi tara.

^X Ni mɔɔ ɔɔɔ kebe kogbe 'ja mɔɔ 'bɔwu kinza ki'di 'ja 'bi ma dɔgba nima kileri ɔɔ mɔɔ dɛ pele rɔ akonyo ni ti bɔngɔ 'ba rɔni gbi ti ako'dɔko ame tɔnɛ koloma pa tɔ'dɔ mo zini ne. ^{XI} Ɔɔɔ ko'dɔ a mota naga nime dɛ zini loko kɛnyi e'bɛni yaga. Kina kinza kopi ɔɔ dɛ gbi ziyi.

Dɔkolo

^{XII} Bɔɔ ame kupɔ bilaka ne, kupɔ bo gbi yaga. ^{XIII} Ne ɔɔɔ kiya te kɔzi bo na kɔmɔ rɔ tɔmɔ rɔmo bo kirina abo kari mi bi ame ma Boko'ba na mileme ziye ne. ^{XIV} Ne bo ame kupɔ bilaka ngi ti lende 'ba mi bo kinza kɔzi bo na dɛ kɔmɔ rɔmo ne, otoke bo yaga ala pele di ngila bi 'ba akumu ma kupɔke bo yaga.

^{XV} Bɔɔ ame komba 'bu bo ni ti ma bo kupɔ bo yaga.

^{XVI} Bɔɔ ame kinda'ba lɛpi bo mɔɔ rɔ 'bɔki 'dɔ tugɔ mo mɔkɔ ala kogba rɔ atoli ne kupɔ bo yaga.

^{XVII} Bɔɔ ame kulɔmu 'bu bo ni ti ma bo ne, kupɔ yaga.

^{XVIII-XIX} Ɔɔɔ ya mɔɔ ga kamo lijɛ komba rɔnni koga ɔɔ bo ma kɔɔ ti kɔzi ala ti dɔku bo mo kɔlɛ dɛ, bo lamba nima inza ti a mɔɔ 'dɔ ko'dɔ teyi. Tine bo kɔngɔ nge rɔ gɔ bo ma bo koga dɔmo nima bo kopi dɔ tɔ'dɔ ame ga bo nime ko'dɔ bɛri di kpa ndɔbo ne. Bo kɔngɔ gɔ bo nima nɔbɔ rɔmo kele kokɔkɔ rɔni.

^{XX} Bɔɔ ame komba atoli abo ti ngɛri kulɔku ngi kɔlɛ kɔzi bo ne, ɔɔɔ karama dɔmo. ^{XXI} Ne ɔɔɔ atoli mo nima kɛnyi di ɔɔ lamba nima mi tɔ'dɔ dɔ kɔɔ ala dɔ riyɔ

kinza kɔɔ karama dɛ dɔ bo rɔmɔyɔ atoli abo na.

^{XXII} Ɔɔɔ ya mɔɔ ga ame kɛdi komba ga rɔnni ne kɔzimo kɔmɔ rɔ 'ja kɔmɔ, na ɔɔɔ 'ja mo nima koja kole ngi yaga tine ɔɔ kosa rɔni dɛ, lijɛ bɔɔ mo naga nima kopi wa ame mɛ'dɛ 'ba 'ja nima kiteri di zinni burɛ kuti 'deni gbi gomo ne. ^{XXIII} Ne ɔɔɔ kiya te wɛtɔ kɛdi rɔ 'ja nima topi mo kɔɔ wa ame lijɛ ko'dɔ ne. Ala rɔ tɔlɛ dɔmo konyo gbi ti tɔlɛ. ^{XXIV} Ɔɔɔ kɛdi rɔ kɔmɔ gbi ti kɔmɔ, kilinjba kpa gbi ti kilinjba kpa, konyo dɔmo konyo gbi ti konyo, ndi gbi ti ndi, ^{XXV} tilanjma gbi ti tilanjma, wɛtɔ gbi ti wɛtɔ, kina tibi gbi ti tibi.

^{XXVI} Ɔɔɔ bo mo komba atoli abo kitiko kɔmɔ mo bo kope ngi kola kari kpa dɔkolo kɔmɔ mo nima bo kitiko 'deni ne. ^{XXVII} Kina ɔɔɔ bo kɔɔ rɔ kpamo gbi tara bo kope ngi kola kari.

Wali

^{XXVIII} Ɔɔɔ ngulɔ sa 'bi 'ba mɔɔ koga bilaka kupɔ ku'du ti dɔku kɔlɛ yaga. Kina kinza bɔɔ konyo yida mo dɛ. Tine kinza ko'dɔ ɔɔ dɛ zi bo bo dɔmo. ^{XXIX} Ne ɔɔɔ ngulɔ mo nima kɛdi pa tɔ'dɔ ya ti bilaka bo dɔmo kuwɔ lende mo tine bo na ko'dɔko dɛ tosi dɔmo bɛri, na ɔɔɔ kari kupɔ bilaka tara u'du ngulɔ mo nima ti dɔku kupɔ yaga kina bo bo dɔmo mo nima kupɔ bo gbi yaga. ^{XXX} Ne ɔɔɔ kiteri zi bo topi mo rɔ yamo bo kopi gɔ bo kɔɔ ame kiteri di zi bo ne tara. ^{XXXI} Ɔɔɔ ngulɔ sa mo nima koga pele rɔ kole ma titiyi ala nyiti kina 'dɔ ko'dɔ pili tara. ^{XXXII} Ne ɔɔɔ kiya te ngulɔ mo nima kari koga rɔ atoli bo dɔmo kopi yamo 'butɛ mota zi bo dɔ atoli nima. Kina ngulɔ mo nima ku'du ti dɔku kupɔ yaga.

^{XXXIII} Ɔɔɔ bɔɔ mɔɔ kari kombi toto yaga di dɔ gɔ kola rɔ gbɔgɔ ala bo na kole kola tara, ɔɔɔ sa ala akaca 'ba bɔɔ kila'ba yimo ^{XXXIV} bo kopi yamo zi bo dɔ yɛri mo nima. Tine yida ma kɔlɛ mo nima bo bo gɔ mo nima kogba abo.

^{XXXV} Ɔɔɔ ngulɔ 'bi 'ba mɔɔ kari koga 'ba lɛpi yi kupɔ, ngulɔ ma koga wa mo nima ugɔke mɔkɔ kozake mi yamo mo ti bo lɛpi yi nima koga 'ba bo 'deni kɔlɛ ne. Kina yida ma kɔlɛ mo nima ozake yimo kpe ti bo. ^{XXXVI} Ne ɔɔɔ ngulɔ mo nima kɛdi 'deni molo rɔ bo 'dirɛ, tine ni bo dɔmo na ko'dɔko dɛ tosi dɔmo bɛri opi ngulɔ mɔɔ zi bo dɔmo kpa 'ba bo nima kogba yida ma kɔlɛ nima ziyi.

XXII

Akopi

^I Ɔɔɔ bo mo kari ku'bɔgɔ sa 'ba bo mɔɔ kugɔ mɔkɔ ala kumu bɛri bo kopi sa muyi kpamo. Ne ɔɔɔ bo ku'bɔgɔ rɔ kamɔlɔ bo kopi kamɔlɔ gbi sowɔ kpamo.

II Ɔɔɔ kɔ'ja bɔ 'bɔgɔ kɛdɛ kodowe kpadɔri 'bi rɔ mi korɔndo na komba ngi kɔlɛ, roma bɔ inza kileki rɔ lende kɛnyɛ dɔyi. III Ne ɔɔɔ kiya te kɛdi rɔ mi kada ti kɛdi ngi rɔ lende kɛnyɛ ziiyi.

Bo 'bɔgɔ kopi wa ame ga bo ku'bɔgɔ ne. Tine ɔɔɔ ɔɔ kinza zi bo, bo mo na ko kugɔ bo mɔkɔ 'ɔɔ kopi timo.

IV Ɔɔɔ bo ku'bɔgɔ rɔ yɛri na kari kota gba kɛdi rɔ ma kidiɔ ɔɔ kɛdi rɔ sa ala akaca ala kamɔlɔ bo kopi bi mo teyi riyɔ.

V Ɔɔɔ bo mɔɔ kɔla yɛri abo ga kari konyo wa di mi nyaka 'ba bɔ mɔɔ bo kopi ti a ma laka 'ba mi nyaka ma 'ba bo.

VI Ɔɔɔ bo mɔɔ kusu pa'do na kololo kari koŋma nyɔnyu 'ba bɔ mɔɔ di bɛri ala gba di mi nyaka bɔɔ bɔ kusu pa'do mo nima kopi.

VII Ɔɔɔ bo mɔɔ ki'di yamo ala abo mɔɔ ga gɔ lɛpi bo mɔɔ tikeki mo na kari ku'bɔgɔ, ɔɔɔ kinda'ba bɔ 'bɔgɔ mo bo kopi mi riyɔ. VIII Ne ɔɔɔ kinda'ba bɔ 'bɔgɔ mo dɛ bo ma ku'bɔgɔ di zi bo mo nima kari rɔ 'ba Bɔko'ba kulɔmu rɔ bo a nima bo na dɛ konyo tine u'bɔgɔ ngi rɔ tu'bɔgɔ.

IX Wa ame ga pili kɔlu kɔzɔ sa ala akaca ala kamɔlɔ ala bɔngɔ, bɔ ama kiya te, 'Ama na,' liji nima kpaki riyɔ kari rɔ 'ba Bɔko'ba. Kina bɔ ame kari kɔ'ja kinza rɔ abo ne kopi mi riyɔ zi bo ma rɔ bɔ dɔmo mo nima.

X Ɔɔɔ bo mɔɔ ki'di yɛri abo tɔti zi bo mɔɔ tɔngɔ gɔmo, na kari kɔlu ala a mɔɔ kɔ'dɔ ala ku'bɔgɔ bɔɔ kɔ'ja gɔmo dɛ, XI lende mo kote rɔni lɔngɔ nni ti lɔmu kɔmɔ Bɔko'ba, kiya te, bo na dɛ kɔ'dɔ dɔ a 'ba lɛpi bo nima. Kina bo kopi ɔɔ dɛ teyi. Kina kinza bɔ dɔmo kititi dɛ gbɛ kpe.

XII Ne ɔɔɔ kiya te ku'bɔgɔ rɔ tu'bɔgɔ bo kopi zi bo dɔmo. XIII Ne ɔɔɔ kuruku na konyo, sɔnzɔ mo bo kɔ'dɛ 'ɔɔ kɔ'ja. Kina bo inza kopi ɔɔ kpe gɔmo.

XIV Ne ɔɔɔ ni mɔɔ kɔ'dɛ yɛri 'ba lɛpi yi mɔɔ tɔti ziiyi, ɔɔɔ ɔɔ mɔɔ kɔ'dɔ ala kɔlɛ kinza kɔmɔ bo kɔ'ja dɛ, ziiyi topi mo zi bo bo dɔmo nima. XV Ne ɔɔɔ bo bɔ dɔmo mo kɛdi teyi, opi ɔɔ dɛ. Kina gbɛ tara ɔɔ kɔ'dɛ 'ɔɔ topi tɔ'dɔ mo naga nima ti girisi, ɔɔɔ ɔɔ mɔɔ kari kɔmɔ dɔmo girisi ma kopi nima na kote lende mo 'deni mɔlo.

Akolɔ Ni Ti Tata

XVI Ɔɔɔ bo mɔɔ kari kirasi nyiti ame gba kilibɔ dɛ ne kɔ'dɔ timo, i'di bo kɔ'dɔ gbe mo ngi bo kogbe abo rɔ 'ja. XVII Ne ɔɔɔ 'bu 'ba nyiti mo na kɔ'dɔ dɛ bɔ kɔ'dɔ ti nyiti abo nima kopi yamo zi bo kɔzɔ gbe 'ba dɔ nyiti tara.

XVIII 'Ja ame kɔ'dɔ rɔni rɔ bo kata ne, upɔke yaga.

XIX Bɔtɔni ame kari kɔ'dɔ za ti yɛri ne, upɔke yaga.

XX Bɔɔ ame kari kumu roma za zi akoro kola ma ɛere Bɔko'ba ne, ɔɔke karama dɔmo kupɔke bo yaga.

XXI Kinza kɔ'dɔke kɔŋi dɛ rɔ bo lɔwɔ. Rɔmɔyi kpe olomake gbɛ tɔnɛ bine rɔ bo lɔwɔ mi Ezipeto. XXII Kinza kɔ'dɔke kɔŋi dɛ rɔ makuru'bɛ ni ti kiri'bala mo ga. XXIII Ɔɔɔ kɔ'dɔke na liji kudu zɔ ma ɛere Bɔko'ba ti mileki dɔ mono 'bɛnni XXIV mupɔ ye yaga mi ya 'ɔɔ 'ja ma 'beye ga koloma gbɛ rɔ makuru'bɛ kole 'be ga kileki yaga rɔ kiri'bala.

XXV Ɔɔɔ ki'di yamo rɔ tɔti zi bo lisa ma mɔɔ kinza ki'di bo dɛ kopi ziiyi ti a mɔɔ dɔmo. XXVI Ɔɔɔ kinda'ba bɔngɔ kolo rɔ bo mɔɔ kpa wali 'bi ileki zi bo gba kota kada kinza kɔsɔ dɛ. XXVII Rɔmɔyi gomo na ma ɛge kɔɔ zi bo tutu'bɔ mo dɔ bo. Kina ɔɔɔ kogba 'deni yaga bo ti kutu'bɔ wa'di dɔ bo? Ɔɔɔ bo kudu zɔ mɛdi muwɔ rɔmɔyi ma rɔ bo mi kɛyi.

XXVIII Kinza kiya kpa kɛnyɛ dɛ rɔ ma Bɔko'ba. Kina kinza kulɔmu bɔ ame rɔ lɔbu 'ba dɔye ne dɛ gbɛ.

XXIX I'di kpa kɔzi zɔ di mi wa ame ga pili kɛddi kumu di mi nyaka 'bi kɔzɔ nyɔnyu ni ne. Kole bɔtɔni 'bi ame rɔ dɔndende mo ne i'di zɔ. XXX Kina kole ma rɔ dɔndende 'ba yɛri 'bi ga gbɛ tara. Kole bɔtɔni ame kɔyɔ rɔ dɔndende ne kɔ'dɔ tɔ'dɔ ɛge dɔ modɔmoriyɔ ti ma mo, tine mi tɔ'dɔ dɔ modɔmota mo nima kɔ'dɛ zɔ.

XXXI Kpe 'deni rɔ bilaka ma koro ma ga. Kina kinza konyoke yida kpa kuruku dɛ. U'duke zi bi.

XXIII

Burɛ Kodɔɔ

I Kinza kebe dɛ tilaki ti lende rɔ bɛti. Kina kinza kunzɔ bɛti dɛ gbɛ tandi gɔ lende ti bɔ lende kɛnyɛ. II Kinza kebe dɛ tɔsɔ gɔ bilaka ma konzi ɔɔɔ liji kɛdi kɔ'dɔ lende kɛnyɛ ala kpɛnni kɛdi kandi di mi burɛ. III Kinza kɔ'dɔ mi koŋmi dɛ ɛge rɔ bo lisa ni di kɔmɔ kitɛ 'ba burɛ.

IV Ɔɔɔ kari kɔmɔ dɔ sa ala akaca 'ba bo ya 'bi kɔlu ra mɔkɔ ogba kileki zi bo. V Kina ɔɔɔ kɔ'ja akaca abo kidaki ra di bici akirindi okɔnyi kombi dɔmo tɔrɔ. Kinza kebe kiteli dɛ ngi di dɔngila mo kari ɛ'bi nduwɛ.

VI Kinza kandi dɛ gɔ lende laka 'ba bo lisa ɔɔɔ bo kako 'deni kɔmɔ kitɛ 'ba burɛ. VII Kinza kebe kususu bɔɔ dɛ rɔ bɛti. Kina kinza ki'di dɛ kupɔ bilaka ame abo ngi rɔ ma sari kina lende ɔɔ ne. Rɔmɔyi ma ɛere Bɔko'ba ti modɔ karama dɔ bɔɔ ame pili kɛdi kɔ'dɔ kinɛ lende kɛnyɛ ma kɔzɔ a naga nime te ne. VIII Kinza kutɛ dɛ dɔ kɔmɔ kugɔ. Rɔmɔyi kɔmɔ kugɔ ndɔbɔ abo rɔ

tüyölu kömöyi ngi di do lende laka kirasi kori di zi ya ame ga ro bo lende laka ne.

^X Kinza kebeke de to'do kponji ro bo löwö. Römöyi kpe ikalike kpa loma ro bo löwö 'deni tonè bine di yida roye di mi Ezipeto.

Koo Ni Ti Tö'dö Dö Modomoriyö

^X Nyaka 'bi orò'do nge koo koo modookoto kumu a mo ga. ^{XI} Tine mi modomoriyö 'ba koo mo nima ola kari mökö 'do kindawo röni. Kina kinza kebe kumu tanja ame ga kötu yimo ne de. Römöyi 'do bo lisa ni kumu koso ma kileke mo ga koloma 'jaa zi yeri ni. Ro go nyaka 'be ga pili na ko'doke lende mo ga te.

^{XII} O'do ndobo 'bi nge do modookoto mi tö'dö do modomoriyö. Tine mi tö'dö ma ro do modomoriyö mo nima kinza ko'do ndobo oto de. Römöyi 'do atöli 'bi ga ti bo löwö 'bi ame ga kedí ko'do ndobo ziyi ne kpaki ti yeri 'bi ga kindawo rönni.

^{XIII} Wa ame ga pili ma nere Boko'ba medí miya ziye ne, uwöke. Kinza kebe kulömuke kpeye de zi akoro ni ala kidékike möyi nni do kpeye.

Karama Löbu Ma Mota (TD 34:18-26)

^{XIV} O'doke karama mi mota zö mi koo koo koto toro ma nere Boko'ba timo. ^{XV} Mi nyepe ma dogba 'ba todo 'be di Ezipeto mo tonè kidéki möyi mo ro nyepe 'ba Abibi ne, o'doke karama 'ba mangolo'bo kinza lanja gomo zö ti kori mo tonè ga mose ziye ne. Kinza konyoke mangolo'bo ma ti lanja gomo de mi tö'dö do modomoriyö mo nima. Kina kinza kako de ngi ro ma sari zö tumötu ma nere Boko'ba 'bi. Ako ti kpa közi ki'di.

^{XVI} O'doke karama 'ba kpa dolili ti wa la'ja ma kumuke di mi nyaka.

O'doke karama 'ba loma mi ngöngöbö zö di pötö tototo wa 'deni kote yaga di mi nyaka. ^{XVII} Mi kada 'ba karama mota naga nime ro go koo koo pili kpe botoni koloke me tumötu ma, ma nere Boko'ba 'be.

^{XVIII} Odo kumu roma zö kinza ko'de mangolo'bo mo de ti lanja gomo. Yeri ame ga kumu zö mi karama naga nime ne kinza kola 'bu mo ga de kö'do nbo bi kéze domo.

^{XIX} Ro go koo pili dondende 'ba nyönyu ma kumuke di mi nyaka o'deke kako mi rö ma 'ba Boko'ba.

Kinza ku'di kole banya ala kole kamölö de ti mba 'ba ma mo.

Ndöse 'Ba Boko'ba Zi Yisarele

^{XX} Ongoke, ti moja malayika ma dogba ziye komoye tokoko ye nbo ko'de ye mi go bi ma milerjo 'deni ziye. ^{XXI} Ojeke mbili ye kuwöke do bo. Kinza kamoke de do bo römöyi ma na moja bo kari ti möyi ma.

Kina mi bo inza këyi ro boto ame kamo do bo ne. ^{XXII} Ne odo kiya te kuwöke do bo ko'doke wa ma mose naga, ma na ti mo'do ya goye ti bo ya 'be ga pili. ^{XXIII} Bo na ti köso dogba ziye ko'de ye mi doyayi 'ba Amora ni ti 'ba Ete ti 'ba Pereze ti 'ba Kanana ti 'ba Iwa gbi ti 'ba Yebusa. Ti mona lijé 'doyi yaga. ^{XXIV} Tine kpe kinza kolodoke de beri kulömuke kpeye zi akoro 'benni ga. Kina kinza kinda'bake mötu ko'do 'benni ga de gbi. Tine icacake domo kitikoke mi toto koro 'benni mo ga yaga.

^{XXV} Ma nere Boko'ba 'be na nge kumötuke. Kina yeyi ma ti kedí ngi ziye do akonyo ni ti mini. Ti mogba rokoko yaga di mi löngö ye. ^{XXVI} Kina 'ja ma koto moto te di mi löngö ye ti yeri 'be ga roma inza kolodo di roma ala koro ro koto. Ti mi'di go loma 'be ga kowo. ^{XXVII} Ti modo tikere minni lijé bo kiteri ya tiye naga nima. Ti milikö dönni yaga ro go rönni. Ti mi'di lijé kuyi kpenni kirija yaga di ziye. ^{XXVIII} Ti moja makaligbögbö ma dogba komoye mi Iwa naga nima ti Kanana 'benni pili ti Ete mo ga 'do koga lijé yaga di kori ziye. ^{XXIX} Tine minza moga lijé ngi yaga mi koo koo koto römöyi kinza doyayi nima kari koloma ra ro yi mökö kuruku köyö koso yimo ziye. ^{XXX} Tine ti moga lijé yaga mbowambowa ziye nbo karake titi ko'boke tinda'ba doyayi nima pili.

^{XXXI} Ti mi'di kpa do maga 'ba yayi 'be kedí nbo kebe kpa Yöpö Kasi kala kpa mini löbu koga ro yi mökö kudö te kala kpa yöpö Epurate. Ti mi'di közi kakpa ziye dönni lijé bilaka 'ba mi doyayi mo naga nima pili. Kina ti kogake lijé ngi yaga mi tari 'be nima. ^{XXXII} Kinza ko'doke lömu de tinni ala ti akoro 'benni moto ga. ^{XXXIII} Kinza ki'dike lijé bilaka naga nima de koloma ga mi doyayi 'be. Odo kolake lijé ti ki'di ye ko'doke lende kënyé zö ma nere Boko'ba. Odo kebe kulömuke kpeye zi akoro 'benni ga ti kedí ro lanja ma löbu ziye."

XXIV

Ndöse 'Ba Kö'du Ki'di

^I Nere Boko'ba iya zi Musa te, "Ni Musa kpe ti Arona ti Nadaba ti Abiwu ti löbu 'ba Yisarele ma kuluku koto kodö domo 'buté riyö moto ga, akoke zö do döku toro bine. Lijé ama ga kumötu 'benni nbo ro ma kowo yayi. ^{II} Tine ni Musa na nge koto go kese ngosi zö. Kina kinza boto moto kéki de kako tiyi toro bine."

^{III} Kina odo Musa kileki kari kiya lende naga nime zinni Yisarele tine lijé pili uti ngi gomo, iya te, "Wa ame ga pili nere Boko'ba kose ne ti do'do ngi." ^{IV} Kina Musa

kugu wa ame ga pili n̄ere Boko'ba kiya ne ngi b̄eri.

Molo mi d̄on̄bo na bo k̄enyi ngi kari ko'ba bi 'ba akumu ndi d̄oku yayi. Bo id̄eyi d̄o d̄oku 'but̄e d̄omor̄iȳo yayi kileme kpa goli 'ba Yisarele mo t̄on̄e ga. V Kina bo koja kole ȳobi ngi kari kon̄ma akumu ma ko'do gbi ti ma kon̄ma n̄ge r̄o bi koro mo zi Boko'ba. VI Roma sa ma kumu mo nima Musa ogba mbowa mi gberi tine k̄ōo mo bo uli r̄o bi 'ba akumu mo nima. VII Kina bo kogba buku 'ba l̄omu mo t̄on̄e bo kebe tid̄eki k̄o'du ki'di mo ga zi bilaka naga nima kina lij̄e pili kuti ngi kiya te, "Ti do'do wa pili ame ga n̄ere Boko'ba kose ne ngi. Kina ti duw̄o domo gbi."

VIII Roma mo t̄on̄e Musa ogba kuli r̄on̄ni, kiya te, "Ame na r̄o roma 'ba l̄omu ma bo Boko'ba ko'do 'deni tiye k̄ōo ame bo kiya bine ne."

IX Kina Musa ni ti Arona ti Nadaba ti Abiwi ti l̄obu 'ba Yisarele ma kuluku k̄ōo k̄ōo domo 'but̄e rīȳo mo t̄on̄e ga kari ngi X ko'ja kin̄e Boko'ba 'ba Yisarele ti k̄om̄on̄ni. Bi ndi bo b̄eri ngi k̄ōo olo 'deni ti a m̄oto ga k̄ōo kin̄e kil'di 'd̄oyi naga tara kese k̄ōo mit̄ōo. XI Tine Boko'ba o'do ōo d̄e zi bilaka naga nima. Lij̄e o'ja kin̄e Boko'ba lij̄e koloma gba tonyo kp̄enni.

Lere 'Ba K̄o'du Ki'di

XII Boko'ba iya zi Musa te, "Ako z̄o t̄ōo d̄o d̄oku bine, koloma bine. Kina ti mi'di lere 'ba ndose ma ti k̄o'du ki'di ma domo ngi zīyi, ame ma na mugu 'deni z̄inn̄i to'do mo."

XIII Kina Musa ni k̄enyi ngi domo lij̄e ti Ȳesuwa bo go bo. Kina Musa k̄eki ngi tari t̄ōo d̄o d̄oku koro 'ba Boko'ba nima. XIV Bo iya zi l̄obu 'b̄enni mo ga te, "Odate ze bine n̄b̄o dileki. Arona ni ti Uru na me tiye bine. Bot̄o ame k̄edi ti lende kako z̄inn̄i."

XV Kina ōdo Musa k̄eki 'deni d̄o d̄oku koro 'ba Sinayi mo nima t̄ōo yayi tine na poli kutu'b̄o domo ngi. XVI R̄o l̄obu 'ba Boko'ba oloma ngi d̄o d̄oku yayi. Poli utu'b̄o d̄o d̄oku nima n̄b̄o t̄o'd̄o mo d̄o mod̄ōk̄ōo. Mi d̄o mod̄ōmor̄iȳo mo tine na Boko'ba kid̄eki Musa ngi di mi poli nima. XVII Ma di z̄inn̄i Yisarele ma laki 'd̄e r̄o l̄obu 'ba Boko'ba nima inda ngi k̄ōo pa'do ma k̄edi kilan̄ma naga tara d̄o d̄oku t̄ōo yayi. XVIII Kina Musa k̄eki ngi k̄ōo mi poli nima t̄ōo d̄o d̄oku yayi. Kina bo kari ko'do ngi yayi n̄b̄o t̄o'd̄o d̄o 'but̄e sow̄o, kpaki ti kada mo ti kor̄ondo 'b̄eni.

XXV

Kpa K̄ozi Ki'di 'Ba Yisarele (TD 35:4-9)

I N̄ere Boko'ba ilende zi Musa iya te,
II "Iya zi Yisarele, lij̄e ko'de kpa k̄ozi ki'di

z̄o. Wa ame ga pili lij̄e ko'de ne ogba k̄ōo ame m̄oto mi bo ko'd̄oko ti'di mo tara.

III Kpa k̄ozi ki'di ame 'd̄o kogba di z̄inn̄i ne na me ga, yamo ma k̄ob̄ok̄ob̄o, sit̄eri, 'bil̄eni, IV sun̄e kam̄ol̄o ma kopiri 'deni ko'do kin̄e mo ga r̄o ma kese, ma n̄b̄ow̄o ti ma kasi ti alato kirilewo, ti sun̄e banya, V ti kilaka kam̄ol̄o ma kinyanyi 'deni kasi liyi, ti kilaka ma kinyanyi 'deni k̄er̄me laka, ti nḡeri kono, VI ti 'bu 'ba toyi mo, agba'ji 'ba mi 'bu kondi r̄o gbi ti 'ba akato kele, VII gb̄eyi ma n̄b̄ow̄o ti lele ma kele m̄oto ga ame 'd̄o kul̄oli r̄o nyama 'ba bo akumu mo t̄on̄e gbi ti bonḡo 'ba kpa d̄onḡo'do bo.

VIII I'di lij̄e ko'do r̄o kilaka ma koro z̄o ma n̄ere Boko'ba 'd̄o moloma mi l̄onḡo lij̄e. IX R̄o nime ti jama 'ba yimo ga o'do pili go wa ame med̄i mileme zīyi ne.

Sandu 'Ba K̄o'du Ki'di (TD 37:1-9)

X I'di lij̄e ko'do sandu z̄o di mi nḡeri kono. Ḡomo ma kakpa d̄ak̄om̄o kol̄oko 'but̄e d̄ōk̄ōo. T̄o'b̄o mo d̄ak̄om̄o kol̄oko mod̄ōmor̄iȳo. Kina ma kakpa kari t̄ōo mo gbi tara. XI Yimo ma di mīȳo ora ti yamo ma k̄ob̄ok̄ob̄o n̄b̄o kala kebe ḡomo ma yaga. Kina go kīȳoru d̄o kpamo ti yamo ma k̄ob̄ok̄ob̄o.

XII On̄go yamo k̄ob̄ok̄ob̄o r̄o kano mo kut̄oti r̄o rīȳorīȳo go ndimo naga nima kpaki sow̄o r̄o bi 'ba tombi mo timo.

XIII Nḡeri 'ba tombi mo o'do di mi kono kina 'd̄o komba r̄omo ti yamo ma k̄ob̄ok̄ob̄o. XIV Kina 'd̄o kusu mi kano mo t̄on̄e ga go kapa ndimo ga ne. XV Nḡeri mo naga nime koloma 'b̄enni n̄buru k̄o'b̄o yimo bot̄o k̄ōo d̄e yaga. XVI Kina 'd̄o ki'di lere rīȳo mo t̄on̄e ga mugu k̄o'du ki'di ma 'deni domo ne mi sandu nima.

XVII O'do a domo di mi yamo ma k̄ob̄ok̄ob̄o. Ḡomo ma kakpa d̄ak̄om̄o kol̄oko 'but̄e d̄ōk̄ōo. Kina ma k̄o'b̄o mo d̄ak̄om̄o kol̄oko mod̄ōmor̄iȳo. XVIII Uku bikoro sasa rīȳo ti kakala domo di mi yamo ma k̄ob̄ok̄ob̄o. XIX Ma k̄ōo kebe kapa a 'ba domo ma kileki te m̄oto kebe kapa ma bine. O'do lij̄e kambi k̄ōo ti a domo. XX Sasa mo naga nima o'do m̄oto kuyi k̄om̄oni kari d̄o l̄epi ni tine kon̄go bi b̄eri. O'do d̄o a domo t̄ōo kakala lij̄e kutu'b̄o sandu nima.

XXI I'di lere rīȳo mo t̄on̄e ga mi sandu yayi kutu'b̄o domo teyi ti a domo. XXII Kina ti mako mond̄ōo tīyi mi l̄onḡo sasa naga nima mi'di k̄o'du ki'di ma pili zīyi zi Yisarele.

Tarabiza 'Ba Boko'ba (TD 37:10-16)

XXIII O'do tarabiza z̄o di mi nḡeri kono. Ḡo ma kakpa mo d̄ak̄om̄o kol̄oko mod̄ōmosow̄o. Ḡo ma k̄o'b̄o mo d̄ak̄om̄o kol̄oko muyi. Ma kakpa kari t̄ōo mo

dakomo koloko modomoriyö. ^{XXIV} Ora rómo ti yamo ma köbököbö kiyöru dö kpamo ti yamo ma köbököbö. ^{XXV} Dotara kpamo ma ko'do kari toro o'do koriya ti dokole közi ma zana nime. Kina 'do kiyöru dö kpamo gbi ti yamo köbököbö.

^{XXVI} O'do kano 'ba 'do tombi mo timo kedi di mi yamo köbököbö. Utöti kano mo naga nime go ndimo ga ma sowo naga nima. ^{XXVII} O'do bi mo ga ngösi ngila dotara 'ba kpamo toro. ^{XXVIII} O'do ngeri 'ba tombi mo di mi kono komba rómo teyi ti yamo köbököbö.

^{XXIX} O'do gata mo ga ti kösu mo ti gberi mo ti lebe 'ba todo layi mo. Wa naga nime pili o'do di mi yamo ma köbököbö. ^{XXX} Kina mangolob'o koro kö'bö nburu ti di mo zö dö tarabiza mo nime.

Akidëyi Lamba
(TD 37:17-24)

^{XXXI} O'do a 'ba tidëyi lamba di mi yamo ma köbököbö. Uku ndimo ti dodoro mo ro tuku. Döwöru ma kiyada timo mo ga ti mbili ma kedi komo mo ga o'do kambi koto timo. ^{XXXII} Kapa mo ga kpaki riyö o'do ti döngila ro motamota teyi. ^{XXXIII} Döngila ma konza mo naga nima kedi ti döwöru me ro motamota ti ma komo mo ga teyi. ^{XXXIV} Dodoro mo kedi ti döwöru sowo teyi ti ma komo mo ga. ^{XXXV} Döngila ma konza mo naga nima kedi pili ti mbili ma komo kpa ngoriya mo ga. ^{XXXVI} Mbili mo ma komo nima ti döngila mo ga ti akidëyi lamba mo nima kuku kambi koto di mi yamo ma köbököbö.

^{XXXVII} O'do lamba modomoriyö dö akidëyi mo nima 'do lijë kiyöro bi ma dogba nima. ^{XXXVIII} O'do makara mo ti akunzö buruku mo di mi yamo köbököbö.

^{XXXIX} Kilo 'ba yamo köbököbö 'butë mota döömu na 'do ko'do pili ro wa naga nime. ^{XL} Onggo laka 'do ko'do röni közo wa ame tönë mileme ziyi di dö doku bine ne.

XXVI

Rö Koro
(TD 36:8-38)

^I O'do rö kilaka zö, yimo ma miyö di mi bonggo ma kele kudö'bö 'butë ku'jö di mi sunë kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinë mo ga ro ma kese, ma nböwo ti ma kasi ti alato kirilewo. Iyöru ti kinë sasa tönë ga ti kakala dömo ne. ^{II} O'do bonggo mo naga nima takpa mo ga kedi pili ro ma koriya dakomo kumögu 'butë dömoriyö. Tö'bö mo dakomo kumögu riyö. ^{III} Ma muyi iyoso kpamo pili bi koto ro mindalo. Kina 'do ko'do kapa ma muyi moto nima gbi tara. ^{IV} O'do bonggo kese ro kano teyi kora ro go mindalo 'ba dö kpamo ma yaga nima. ^V O'do ro ma dogba mo kuluku koto.

Kina 'do ko'do moto ga gbi kuluku koto ro mindalo ma mi riyö mo, tulöli mo timo. ^{VI} O'do monggo kuluku koto di mi yamo köbököbö tiyoso kpa ma dogba nima ti ma mi riyö mo timo 'do kedi ro akoto.

^{VII} O'do gömo ma yaga di mi bonggo kudö'bö 'butë döokoto ma ku'jö di mi sunë banya. ^{VIII} O'do lijë pili ro ma koriya. Takpa mo dakomo kumögu 'butë döomota tö'bö mo dakomo kumögu riyö. ^{IX} Uru kpa ma muyi iyoso bi koto ro mindalo. Kina ma modookoto ama uru kiyoso kpamo 'beri ro mindalo moto. Kapa ma ro modookoto mo nima uköku yimo teyi mi riyö kebe kapa kpadöri mo. ^X Kapa ma ro mindalo ma yi'böwu mo nima o'do kano rómo kuluku koto. Kina 'do ko'do kano gbi kuluku koto ro mindalo moto mo nima. ^{XI} O'do monggo kuluku koto di mi 'bilëni tiyoso kpamo timo ro akoto. ^{XII} Köso kapa mo ma kola nima owe kileki kebe kapa mo ma yikundö. ^{XIII} Köso ma dakomo koloko muyi mo naga nima o'do koloko kuru kapa mo ga toko go kutu'bö dömo.

^{XIV} O'do akutu'bö dömo moto ga gbi 'böwu riyö teyi. Ma koto di mi kilaka kamölö ame kinyanyi 'deni rómo kasi liyi ne. Kina moto ro kilaka ma kinyanyi 'deni keyme laka naga 'do bo na kedi kebe gömo ma yaga.

^{XV} O'do nzora 'ba rö kilaka nime ma ro dodoro mo di mi ngeri kono. ^{XVI} Takpa mo ga kedi pili dakomo kumögu sowo. Ma kö'bö mo dakomo koloko modomoriyö. ^{XVII} O'do lösi riyö ndimo ga 'do kidëyi timo. Nzora naga nima pili ro gömo kedi ti lösi teyi.

^{XVIII} O'do nzora 'butë riyö kapa mo ma kari dö ro'o. ^{XIX} Kina o'do akidëyi mo ga 'butë sowo tutöti mo timo di mi sitëri. Nzora koto kedi ti akidëyi mo riyö ndimo. ^{XX} O'do nzora 'butë riyö kapa mo ma kari dö tugbu. ^{XXI} Kina o'do akidëyi mo ga 'butë sowo tidëyi mo timo. Nzora koto kedi ti akidëyi mo riyö ndimo. ^{XXII} Yikundö mo ame kileki te kapa dö toro ne o'do nzora teyi modookoto. ^{XXIII} Kina go dö kumu mo ga o'do nzora riyö teyi. ^{XXIV} Nzora 'ba go dö kumu mo naga nima iyoso kpamo di bëri di zana mo kina gbi di dömo ma toro. Nzora ma riyö 'ba toza mi dö kumu mo naga nime na ko'do tara. ^{XXV} Nzora modoomota ti akidëyi mo di mi sitëri 'butë döömu döokoto ndimo ga pili ro riyöriyö.

^{XXVI} O'do mo'ba teyi 'butë döömu di mi ngeri kono. Muyi kapa ma koto, ^{XXVII} muyi kapa ama, kina ma muyi moto kebe yikundö mo ame kileki te kapa dö toro ne. ^{XXVIII} Mo'ba ma zana mo kisasi molo di bine kungungu nbö kala kapa mo ma 'dë.

XXXIX Nzora mo naga nima omba yoki mo ti yamo köbököbö ko'do kano yoki mo tusu mo'ba mo ga kebe yimo. Mo'ba mo ga omba yoki mo gbi ti yamo ma köbököbö.

XXX Rô kilaka nime ziyi to'do mo go kinê mo ame mileme ziyi di do dôku tɔɔ bine ne.

XXXI O'do bonɔɔ di mi sunê kamôlô ma kopiri 'deni ko'do kinê mo ga rɔ ma kese, ma nɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo rɔ bonɔɔ kurôbô. Kina 'do kiyôru rɔmo ti kinê sasa naga tönê ti kakala domo ne. XXXII Owe do lë'bërê sowo ma mi zana mo yayi komba rɔmo teyi ti yamo ma köbököbö. Iyoso kpamo ti monɔɔ kutôti ndimo bêri ti akidëyi mo sowo di mi sitêri. XXXIII Osi kpamo ma di tɔɔ do mindalo 'ba monɔɔ ma kiyija nima. Kina 'do kutê sandu 'ba lömu ma mo tönê gönyi mo ma kari yikundô. Bonɔɔ kurôbô nima na koza bi ma koro timo di rɔ bi ma koro rɔ do kiteli mo.

XXXIV Sandu 'ba lömu nima utu'bô domo teyi ti a domo tönê. XXXV Kebe komo bi koro rɔ do kiteli mo nima ma kileki kapa yaga na 'do kidëyi tarabiza mo tönê teyi kapa mo ma kileki do tugbu. A 'ba tidëyi lamba mo na kidëyi te kapa kileki do ro'ɔ.

XXXVI Akpadôri mo o'do rɔ bonɔɔ kurôbô di mi sunê kamôlô ma kopiri 'deni ko'do kinê mo ga rɔ ma kese, ma nɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo kiyada kiyôru laka. XXXVII Bonɔɔ kurôbô ame o'do lë'bërê muyi teyi di mi ngêri kono komba yamo köbököbö rɔmo kiyoso kpamo ti monɔɔ yamo köbököbö. O'do akidëyi mo muyi di mi 'bilëni teyi.

XXVII

Bi 'Ba Akumu
(TD 38:1-7)

I O'do bi 'ba akumu di mi ngêri kono rɔ do 'baga kapa mo ga kpaki rɔ ma koriya dôkomo kumôgu riyô. Tine takpa mo ma kari tɔɔ kedi dôkomo kumôgu koto. II O'do do do kumu mo ga kpaki sowo rɔ ma kapa kozo biti. O'ba kambi koto timo kora rɔmo ti 'bilëni.

III O'do akunzô buruku mo ti körê ti lebe ti jakira 'ba tuyi go yida mo timo ti gata 'ba tombi pa'do mo. Jama naga nime pili o'do di mi 'bilëni.

IV O'do kayikayi komo ngurôgbô di mi 'bilëni ti kano 'ba tombi mo timo sowo teyi. V Kayikayi mo nima usu kebe bici domo ma ko'do mo tönê nɔbô kömô zana mo.

VI O'do ngêri kombi mo ga di mi kono komba 'bilëni rɔmo. VII Kina 'do kusu mi kano mo tönê ga rɔ do kumu sowo 'ba bi 'ba akumu mo nima yayi ne, 'do tombi mo timo.

VIII O'do bi 'ba akumu nime di mi ngêri kola yimo rɔ gbôngô di mi zana mo kozo ame tönê mileme ziyi di do dôku bine ne.

Kali 'Ba Rô Rô Koro
(TD 38:9-20)

IX Tine 'ba rô ma mo tönê o'do kali 'ba rɔmo di mi bonɔɔ rɔ bonɔɔ kurôbô ma kele. Kapa mo ma kari do ro'ɔ o'do kedi dôkomo kumôgu 'butê sowo domosowo. X Kikêti gomo ti dôdoro 'bilëni 'butê riyô ti akidëyi mo ga gbi 'butê riyô ndimo. Monɔɔ mo ga ti bi kiyôru mo ko'do di mi sitêri. XI Kapa mo ma kari te do tugbu 'dê kedi gbi tara. XII Kapa mo ma kileki te do tɔɔ kedi dôkomo kumôgu 'butê riyô domoriyô ti dôdoro mo ga 'butê gbi ti akidëyi mo ga. XIII Kapa mo ame kileki te yibi ti kpadôri mo teyi ne kedi gbi tara dôkomo kumôgu 'butê riyô domoriyô. XIV-XV Kapa kpadôri mo naga nima kpaki riyô kedi dôkomo kumôgu modomoriyô ti dôdoro mota ti akidëyi mo ga.

XVI Akpadôri mo o'do go ma kakpa mo dôkomo kumôgu modomota di mi sunê kamôlô ma kopiri 'deni ko'do kinê mo ga rɔ ma kese, ma nɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo kiyôru rɔmo kumôru. Kikêti gomo ti dôdoro sowo ti akidëyi mo ga teyi.

XVII Dôdoro 'ba kali mo ga ame kiyija toko ne iyôru rɔmo pili ti sitêri. Monɔɔ mo ga kedi di mi sitêri tine akidëyi mo ga na di mi 'bilëni. XVIII Gô ma kakpa mo kedi dôkomo kumôgu 'butê sowo domosowo. Tô'bô mo kedi dôkomo kumôgu 'butê riyô domoriyô. Ma kakpa kari tɔɔ mo kedi dôkomo kumôgu riyô. Bonɔɔ kurôbô nime ko'do di mi bonɔɔ ma kele tine akidëyi mo ga na di mi 'bilëni. XIX Jama 'ba ndobo timo mi rô nime ti akutôti mo ga ti 'ba kali 'ba rɔmo ga kedi di mi 'bilëni.

'Bu 'Ba Mi Lamba

XX Ose zinni Yisarele lijê ko'de 'bu ma laka ziyi 'do koyi nduwê rɔ komo lëndô odo bi kôlu 'deni. XXI Arona ni ti kole abo ga kidëyi lamba nime mi rô ma yayi kebe komo bonɔɔ kurôbô mo tönê ma yaga komo sandu 'ba lömu. Lamba nima kö'bô nɔburu rɔ tôbô tara komo ma di mi rô ma yayi kèzê domo tayi. Kö'du ki'di nime Yisarele kö'bô nduwê toro mo to'do mo te rɔ go do kupô nni ga rɔ nɔburunɔburu.

XXVIII

Bô Akumu
(TD 39:1-7)

I Ogba bô lëndô yi Arona ni ti kole abo ga Nadaba ni ti Abiwu ti Elezara ti Itomara koza lijê yaga di mi lönngô Yisarele rɔ bô akumu toja laja zô ma njere Boko'ba.

II O'do bonngo 'ba bo akumu zi Arona go ki'di bo koyo ro bo gomo gbi ti tele mo. III Ose bo miri ame ga pili mi'di akikali mo 'deni teyi ne. Kina 'do kiya zinni lijje ko'do bonngo ro Arona nime go kulomu bo ro bo akumu toja laja zo mi ndobo ma nime. IV Iya zinni go lijje ko'do bonngo 'ba kpa donngo'do ti nyama mo ti bebē ma löbu kakpa mo ti ma kolo ro kiyöru römo kele ti yima 'ba do ti lapo mo ma 'do bo koga gomo. Bonngo 'ba bo akumu nime ko'do zi bo löndö yi Arona ni ti kole abo ga go lijje kedi ro bo akumu toja laja zo. V Bo ko'do mo naga nima kogba sunē kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinē mo ga ro ma kese, ma nbowo ti ma kasi ti alato kirilewo ti yamo köbököbö.

Nyama

VI O'do nyama mo di mi sunē kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinē mo ga ro ma kese, ma nbowo ti ma kasi ti alato kirilewo kiyöru römo laka. VII Kabi riyö 'ba dokonyo mo ga ma 'do kosi kpamo timo bēri kuru kpamo. VIII Gasi ma kele ku'jo di mi kinē koto mo nima gbi kiyoso kpamo yoki nyama mo 'do kambu koto timo.

IX Ogba lele ma nbowo ne riyö ko'de bo miri koga möyi kole 'ba Yakoba ga römo, X ro ma kiyija go töyö mo ga, modokoto ro ama kina gbi modokoto ro moto. XI O'de bo miri koga möyi kole 'ba Yakoba ga ro lele naga nime ko'ba'ba ti yamo köbököbö. XII Kina 'do kuru ro kapa kabi 'ba dokonyo mo naga nima kpa nyama ne go kileme kpa goli 'butē domoriyö 'ba Yisarele go Arona kombi möyi lijje dokonyo bo 'do doma ma nere Boko'ba kö'bö nburu gönni kinza kudölu lijje bilaka ma ga ra.

XIII O'do nimo köbököbö römo XIV kosi kpa nyori römo kopi kozo ga'da naga tara.

Bonngo 'Ba Kpa Donngo'do (TD 39:8-21)

XV O'do bonngo 'ba kpa donngo'do zi bo do bo akumu ro akileme ako'doko 'ba Boko'ba. Kinē mo kedi gbi di mi a koto nima ko'do ro nyama ne gbi kpaki ti tiyöru mo ga. XVI Gomo kedi ro ma kö'bö ro ma koriya dokomo koloko riyö ro do 'baga go kuköku mini riyö.

XVII Döku ndögö kitigo kulöwu naga ulöli ro mindalo sowo do kpamo. Mindalo ma dogba mo i'di mboro ni ti ma kinē donjote ti ma kese teyi. XVIII Mindalo ma mi riyö mo i'di ma kinē biliwa ti ma ro yewē ti ma kilindekilinde teyi. XIX Mindalo ma mi mota mo i'di ma kese tiyötüyö ti ma kumöru ti ma liyi teyi. XX Mindalo ma mi sowo mo i'di ma kididi ti ma kinē wöliwöli ti ma kinē kili'di 'döyi teyi. Ko'ba'ba pili ti yamo köbököbö. XXI Lele 'butē domoriyö naga nime pili ro gomo ro kotokoto koga

möyi kole 'butē domoriyö 'ba Yakoba ga römo 'do kileme kpa goli 'ba Yisarele.

XXII Bonngo 'ba kpa donngo'do mo nima o'do nyori yamo köbököbö römo kozo ga'da naga tara. XXIII O'do magbaya riyö kuru do kpamo ma toro nima, XXIV 'do kosi kpa nyori riyö mo tonē ga römo. XXV Kpamo ma kapa moto osi ro yamo köbököbö mo tonē ga. Osi ro ma kileki te do kapa mo ma kamo dokonyo kabi 'ba nyama mo nima. XXVI O'do magbaya yamo köbököbö moto ga gbi kuru kpa dogali bonngo 'ba donngo'do mo tonē ngosi kpa nyama ma kapa bēri kebe miyö. XXVII O'do magbaya moto ga gbi 'böwu riyö kuru kpa kabi 'ba dokonyo nyama mo nima ngosi kpa domoso mo tine mbowa toro bi do gasi ku'jo kele mo tonē. XXVIII Magbaya 'ba kpa bonngo 'ba donngo'do mo tonē osi kpamo ro 'ba nyama ti kabi kese 'do ma 'ba donngo'do mo nima kedi kebe do gasi mo, kinza koloma ra ro ma kuñgölö.

XXIX Odo Arona kedi kodo kari mi bi ma koro mo nima bo kolo bonngo 'ba kpa donngo'do mo nima ti möyi kpa goli 'ba Yisarele mo tonē ga römo ne. Römyöi 'do ma nere Boko'ba mö'bö nduwē kinza doma kudölu lijje bilaka ma ga ra. XXX Döku 'jo loko mo tonē ga kidēki ro Urimu ni ti Tumimi ne i'di mi bonngo 'ba kpa donngo'do mo nima 'do Arona kombi ti bo odo bo kedi kako zo mi bi koro ma ro akileme ako'doko ma zinni Yisarele.

Bebē (TD 39:22-31)

XXXI Bēbē ma löbu mo nima na 'do kusu titi gba bēri mi nyama mo yayi ame ko'do di mi sunē ma kese. XXXII Tine kola bi gböñö teyi 'ba do, kolo dotara kpamo kitigo kinza kirica. XXXIII-XXXIV Do kpamo ma konngo kebe kapa mo ma bēri nima iyija ngolonngolo kese ti ma nbowo ti sunē kasi kujölu yimo ti lalanja yamo köbököbö. XXXV Odo Arona kedi kari mi ndobo 'ba akumu zo bo kolo bonngo nime ro bo. Odo bo kedi kako zo mi bi ma koro ma ala odo bo kedi kodo yaga go kuwo biro bo, lalanja kedi kozo. Kina inza kupö bo kpe.

XXXVI O'do dökulē yamo köbököbö kugu römo te, 'Ulömu 'deni zi Boko'ba.' XXXVII Kina 'do kudödu do yima ma tonē kpa do Arona ti kabi kese. XXXVIII Arona kolo wa naga nime kpa do bo 'do ma nere Boko'ba muti go kpa közi ki'di ame ga pili Yisarele kedi ki'di zo ne. Odo lijje koco ra pele zo di bi ti'di mo ti muti ngi domo.

XXXIX U'jo bonngo kolo ro zi Arona di mi alato kirilewo ko'do yima mo gbi di mi kinē koto mo nima kina 'do ko'do lapo mo gbi teyi kiyada römo kiyöru kele.

^{XL} O'do boŋgo ma kolo ro ti lapo mo ga ti ado zi kole 'ba Arona ga go lijɛ koyo rɔnni gomo gbɛ ti tele mo.

^{XLI} Olo boŋgo nime ro lɔndɔ yi Arona ni lijɛ ti kole abo ga. Kina 'do kondi 'bu rɔnni ko'do lijɛ ro bo akumu toja laja zɔ.

^{XLII} O'do ridi zinni di bi kabi ŋbɔ kɔmɔ go gɔlɔ bɛri kinza atiti 'ba rɔnni ga kinda ra yaga. ^{XLIII} Boŋgo naga nime Arona ni ti kole abo ga kɔ'bɔ tolo mo ɔɔo lijɛ kɛdi kari mi rɔ ma mo tɔnɛ ala kese ŋgila bi 'ba akumu to'do mo mi bi koro mo nima. Rɔmɔyi kinza mupɔ lijɛ ra go tola atiti 'ba rɔnni ga kinda yaga. Kɔ'du ki'di nime kɔ'bɔ ŋburu tara zi Arona ni ti kole abo ga.

XXIX

Ti'di Bo Akumu

^I A ma 'do ko'do ti'di lijɛ timo ro bo akumu zɔ na me. Ogba ŋgulɔ sa ame kɛdi gba kɛnyi ne ti mo'de kamɔlɔ riyo pili ro ame ga kinza bɔti mɔto romo ne. ^{II} Ogba ruzu ma kele tine kinza ki'di langa dɛ gomo. O'do maŋgolo'bo ti 'bu gomo. Kina 'do ko'do mɔto gbɛ kinza 'bu gomo. Tine mɔto ga ko'do kɔzo lɛmbɛrɛ naga tara kosa 'bu romo. ^{III} I'di maŋgolo'bo naga nime mi kee koto zɔ ɔɔo kɛdi kumu ŋgulɔ mo tɔnɛ ti kamɔlɔ riyo mo naga nima 'deni.

^{IV} O'de Arona ni ti kole abo ga kako kpadɔri 'ba rɔ ma mo tɔnɛ. Kina 'do kiya zinni lijɛ kurɔgɔ rɔnni yaga kɔpɔ. ^V Kina 'do kolo boŋgo 'ba bo akumu mo nima ro Arona, ma kolo romo ti bɛbɛ ma lɔbu mo tɔnɛ kɛdi kolo kebe mi nyama mo titi dɔgba ne. Kina 'do kolo nyama mo dɔmo ki'di gasi mo ti 'ba dɔŋgo'do mo gomo. ^{VI} I'di yima mo tɔnɛ dɔ bo kudɔdu dɔkulɛ koro mo nima kugu 'deni romo te 'Ulɔmu 'deni zi Boko'ba' ne dɔmo. ^{VII} Kina 'do kogba 'bu kondi mo tɔnɛ kodɔ dɔ bo kondi ro bo. ^{VIII} Kina 'do ko'de kole abo mo ga kolo boŋgo kolo ro romo. ^{IX} Lapo mo tɔnɛ ga oga 'bɔmbɔ lijɛ kudɔdu ado dɔnni. Ti'di Arona ni ti kole abo ga zɔ ro bo akumu na 'do ko'do te. Lijɛ nime nduwɛ ro kupɔ nni ga kɔ'bɔ ro bo akumu zɔ toja laja ma.

^X Kina 'do ko'de ŋgulɔ sa mo tɔnɛ kako kpadɔri ma yayi. Kina 'do kiya zi Arona ni ti kole abo ga ki'di kɔzinni dɔmo. ^{XI} Upɔ ŋgulɔ sa nima kɔmo ma yayi kpadɔri 'ba rɔ ma. ^{XII} Ogba roma mo kusu dɔkole kɔziyi yimo kosa dɔ biti 'ba bi 'ba akumu. Kina 'do kodɔ kɔso roma mo bɛri bi ndimo yayi. ^{XIII} Tine ogba 'bu mo ma kambi ame ga kora rɔni kebe ro a 'ba yimo ga ne ti kapa luru mo ma laka ti dɔ'jo mo ga kpaki riyo ti 'bu mo ga romo koŋma zɔ dɔ bi 'ba akumu yayi. ^{XIV} Tine yida mo ga ti kilaka mo ti tokpe mo ga ari koŋma ŋbɔ yaga

mɔkɔ di mi taya. Kina ro kpa kɔzi ki'di 'ba tombi lendɛ kɛnyɛ 'ba bo akumu.

^{XV} Ogba mo'de kamɔlɔ ma koto kiya zi Arona ni ti kole abo ga ki'di kɔzinni dɔmo. ^{XVI} Upɔ kogba roma mo kuli kapa bi 'ba akumu nima kpaki sowo. ^{XVII} Iele yimo kurɔgɔ tokpe mo ga ti wato mo ga kodɔ'bo pili bi koto ti dɔmo ni ti kapa mɔto mo ga. ^{XVIII} Kina 'do koŋma pili dɔ bi 'ba akumu yayi ro akonma zɔ ma ŋere Boko'ba. Tato keke mo ti kiyɛyi dɔki'di ma ŋgi.

^{XIX} Ogba mo'de kamɔlɔ mɔto mo nima kiya zi Arona ni ti kole abo ga ki'di kɔzinni dɔmo. ^{XX} Upɔ kogba roma mo kosa monda mbili Arona ni ma kapa dɔri lijɛ ti kole abo ga. Ondi ro dɔkole ndinni ga ti dɔkole kɔzinni ga ma lɔbu ma dɔ kapa dɔri. Kɔso roma mo nima uli ro bi 'ba akumu kebe dɔ kapa mo ga pili sowo. ^{XXI} Ogba kɔso roma mo ame dɔ bi 'ba akumu ne ti 'bu kondi romo tɔnɛ kinzanza ro Arona kebe ro boŋgo 'bɛnni ga pili lijɛ ti kole abo ga. Kina 'do kulɔmu bo pili ti kole abo ga ti boŋgo abo zɔ.

^{XXII} Bi kambi 'ba kamɔlɔ mo nima umu yaga, giliti ma kambi mo nima ti 'bu ma kora ro a 'ba yimo ga ti kapa luru mo ma laka mo ti dɔ'jo mo ga kpaki riyo ti 'bu mo ga romo ti wato mo ma kapa dɔri. ^{XXIII} Kina 'do kogba dɔkomali maŋgolo'bo mo tɔnɛ ga ki'di 'deni zɔ yayi ne di yimo ro kotokoto. Ma ko'do ti 'bu gomo nima ogba koto, ma kinza 'bu gomo mo nima ogba gbɛ koto kina ma kɔzo lɛmbɛrɛ mo tɔnɛ ogba gbɛ koto. ^{XXIV} I'di akonyo naga nime kɔzi Arona ni ti kole abo ga, kina 'do kiya zinni lijɛ kulɔmu zɔ ro kpa kɔzi ki'di zɔ ma ŋere Boko'ba. ^{XXV} Kina 'do kogba di kɔzinni koŋma dɔ bi 'ba akumu yayi koto ti akonma mo tɔnɛ. Tato keke mo iyɛyi dɔki'di ma, ma ŋere Boko'ba ŋgi. ^{XXVI} Ogba dɔŋgo'do kamɔlɔ mo nima kulɔmu zɔ ro kpa kɔzi ki'di ma koro. Dɔŋgo'do mo nime ma 'bɛyi na.

^{XXVII} ɔɔo kɛdi ki'di bo akumu, oweli dɔŋgo'do ti wato kamɔlɔ ma kulɔmu 'deni zɔ ro kpa kɔzi ki'di ma koro mo tɔnɛ 'beri zi bo akumu. ^{XXVIII} Meri ma ame 'do kɔ'bɔ ŋburu kinza kuyi yimo na me zinni lijɛ bilaka ma ga Yisarele. ɔɔo lijɛ kumu akumu dɔŋgo'do mo ga ti wato mo ga 'ba bo akumu mo na. Ame na ro kpa kɔzi ki'di 'bɛnni 'ba bilaka zɔ ma ŋere Boko'ba.

^{XXIX} Boŋgo 'ba Arona nime di pɔtɔ tɔlɛ abo kololo 'jaa nduwɛ ki'di zi kole abo ga. Zinni tusu mo 'jaa ɔɔo ki'di lijɛ 'deni ro bo akumu. ^{XXX} Kole 'ba Arona mo ame kinda'ba pɔtɔ bo ro bo akumu tari mi rɔ koro ma 'ba ŋere Boko'ba toja laja zɔ mi bi koro ma mo nima ne kolo boŋgo nima titi ŋbɔ dɔ modɔmoriyo.

^{XXXI} Ogba yida kamölö mo nima kumu ro Arona ni ti kole abo ga mi ti'di lijë ro bo akumu ne ki'di kilë'di mi bi koro mo yayi. ^{XXXII} Kina 'do lijë konyo di kpadöri mo bine ti koso mangolo'bo mo tonë ga mi kee yayi ne. ^{XXXIII} Lijë konyo wa ma kumu rönni tileño lijë kopo ro bo akumu nima. Bo akumu ni na nge 'do konyo römöyi bi ma koro mo na. ^{XXXIV} Odo koso yida mo ti mangolo'bo mo ga kileke konyo rönni dë kote kinza kola dë kpe kö'dö 'do konyo 'jaa nbo. Onjma yaga römöyi a koro na.

^{XXXV} Dölëti 'ba ti'di wa ro bo akumu nime o'do ro Arona ni nbo do modomoriyö ko'do kozo ame mose ziyi ne. ^{XXXVI} Bi këzë ma do koto kiteli dë kinza ma kumu ngulö yimo ro akumu. Römöyi 'do kola lijë go lende kënyë 'bënni ga. Kina go kileño do bi 'ba akumu gbi timo yaga ro ma kopo. Ondi 'bu ro bi 'ba akumu nima go këdi yaga ro ma kopo. ^{XXXVII} Oto to'do mo nduwë te nbo do modomoriyö go bi 'ba akumu këdi ngi ro ma koro. Kina oto ame kako kosa romo ti këdi ro ma koro.

Tojma Akumu

^{XXXVIII} Ziyë kpe do kupö ame ga këdi kako ne, umuke kole kamölö ma komo koo mo ga 'deni koto ne nduwë ro riyöriyö zö ro komo lëndö do bi 'ba akumu ma. ^{XXXIX} Kumu koto ro mi donjbo tine koto ro mi dökopiyari. ^{XL} Kamölö ma dogba mo o'de ti kilo koto 'ba ruzu ma kele kuturö ti 'bu kizaza riyö. Odo kizaza layi riyö bëri ro yëyi zi Boko'ba. ^{XLI} Kamölö motö mo nima umu ro mi dökopiyari. Kina go ko'de wa naga nime gbi ngila mo zö ma njere Boko'ba. Tato kele mo iyëyi doki'di ma, ma njere Boko'ba ngi.

^{XLII} Kina 'do kö'bö nduwë tara zi do kupö ame ga këdi kako ne, akonjma zö ma njere Boko'ba nime ko'do zö kpadöri ma nime. Di bina na ti mondoso ti bilaka ma ga milende tiyi. ^{XLIII} Ti mondoso tinni lijë bilaka ma ga Yisarele bina. Bi nzari 'ba komo ma ti ko'do bi nima ngi yaga ro ma koro.

^{XLIV} Ti mo'do rö nima ti bi 'ba akumu mo yaga ro ma koro. Kina ti moweli Arona ni ti kole abo ga zö ro bo akumu toja laja zö. ^{XLV} Ti moloma mi lönggö lijë Yisarele mëdi ro njere Boko'ba 'bënni. ^{XLVI} Kina lijë ti kikalima ngi ro njere Boko'ba 'bënni ame koja lijë yaga di Ezipeto 'do moloma mi lönggö lijë. Ma na ro njere Boko'ba 'bënni.

XXX

Bi Konjma Akato Kele (TD 37:25-28)

^I O'do bi 'ba akumu tojma akato kele domo di mi ngëri kono ^{II} ro do 'baga ro ma koriya dokomo koloko muyi. Takpa

mo ma kari toro këdi dokomo koloko modomosowo. Go do kumu mo ga kpaki sowo o'do ro ma kapa kozo biti kambu koto timo. ^{III} Ora romo pili kebe domo ma di toro ti biti mo ga ti yamo köbököbö. Kina go kiyöru do kpamo ga gbi ti yamo köbököbö.

^{IV} O'do kano riyö romo di mi yamo köbököbö kebe kpa bici ma kiyöru mo nima kebe go do kapa mo ga kpaki riyö tombi mo timo. ^V O'do ngëri kombi mo ga di mi kono komba romo ti yamo köbököbö.

^{VI} Idëyi bi 'ba akumu ame yaga kebe komo donjo kuröbö mo tonë komo sandu 'ba lömu yayi ne. Bi nima na ti mako mondoso tiyi teyi.

^{VII} Ro go donjbo 'ba komo lëndö löbu nime pili Arona kö'bö tojma akato kele do bi 'ba akumu nime odo bo këdi kako tileño lamba naga nime. ^{VIII} Kina go bo ko'do gbi tara mi dökopiyari mo ga odo bo këdi ki'di pa'do do lamba mo naga nime. Tojma akato kele nime kö'bö njuru tara ro komo lëndö löbu nime koro dë. ^{IX} Kinza kebe konjma kinë agba'ji ame ma njere Boko'ba mo'doko dë ne dë do bi 'ba akumu nime. Kinza konjma yida ma kumu ro kpa közi ala nyönyu mo ga dë gbi domo. A motö ro layi kinza kodo dë gbi domo.

^X Arona kondi roma kamölö ma kumu go tombi lende kënyë naga ro biti mo naga nime nge mi koto mi komo koo koto. Kina 'do kö'bö to'do mo nduwë te ro go do kupö ma këdi kako naga nime ro go komo koo löbu nime pili. Bi 'ba akumu nime kulömu yaga mi koto ro ma koro zö ma njere Boko'ba."

Möyi Kugu

^{XI} Njere Boko'ba iya zi Musa te, ^{XII} "Odo këddi kugu möyi Yisarele titëtë mo, iya zinni motö kopi go didi ni di zö ti yamo kinza ko'de do kututu doni mi möyi kugu nime. ^{XIII} Botö ame ko'bo 'deni 'do kugu möyi mo ne kopi kozo ma kiteri mo nima go ndögö mo ma koro 'deni domo. Lijë pili kopi ro kpa közi ki'di zö ma njere Boko'ba. ^{XIV} Bilaka ame pili kitëtë 'deni mi möyi kugu nime kisaki di do ma komo koo mo 'butë riyö nduwë kala dogba kopi yamo nime zö. ^{XV} Kinza ki'di dë bo mori kopi kebe bo ma ro lisa tine lijë pili kopi ro ma koriya.

^{XVI} Ogba yamo nime lijë Yisarele këdi kopi ne ko'do ndobo ma timo mi rö ma bine. Awada nime 'ba tutë go didi nni timo na. Kina ti mi'di lende mo ngi këdi domo zö tamo lijë."

Dölëti 'Ba Akurögö

^{XVII} Njere Boko'ba iya zi Musa te, ^{XVIII} "O'do wöri 'bilëni ti bi kidëyi mo teyi gbi di mi 'bilëni. Utë mi lönggö rö ma

nima ma ti bi 'ba akumu. Kina gɔ kunɔ mini yimo. ^{XX} Arona ni ti kole abo ga kurɔgɔ kɔzinni ti ndinni ti mini mo nime ^{XX} ɔɔɔ lijɛ kɛdi ko'do tɔɔɔ tari mɔ rɔ ma ala ngila bi 'ba akumu mo tonjma kpa kɔzi ki'di mo ga zɔ. ^{XXI} Lijɛ kurɔgɔ kɔzinni ti ndinni kinza mupɔ lijɛ ra. Kɔ'du ki'di nime lijɛ kinda'ba nduwɛ koro kɔ'bɔ rɔ nɔburunburu rɔ gɔ dɔ kupɔ nni ga."

'Bu Kondi

^{XXII} Nere Boko'ba iya zi Musa te, ^{XXIII} "Ogba agba'ji kato kele naga nime ko'do 'bu kondi rɔ. Ogba a kidɛki rɔ murɔ ne kilɔ modɔɔkɔtɔ, yɔkɔ ngɛri kidɛki rɔ girifa ne ma kato koŋmi mo kilɔ mota, matunburu kilɔ mota, ^{XXIV} kono kilɔ modɔɔkɔtɔ kiyari gɔ ndɔgɔ mo ma koro 'deni dɔmo. Oɔɔ kizaza riyo 'ba 'bu ma kele gomo ^{XXV} ko'do 'bu kato kele rɔ a 'ba tondi mo.

^{XXVI} 'Bu kondi mo nime na 'do kondi rɔ rɔ ma, rɔ sandu 'ba lɔmu, ^{XXVII} rɔ tarabiza mo pili ti jama mo ga, rɔ akidɛyi lamba ni pili ti jama mo ga, rɔ bi 'ba akumu ma 'ba tonjma akato kele mo nima, ^{XXVIII} kina ma 'ba tonjma yida mo nima gbɔ kpa ki jama ma 'ba bo ga, rɔ wɔri kurɔgɔ kɔzi mo tɔnɛ kpa ki ti bi kidɛyi mo. ^{XXIX} Ulɔmu kɔzɔ a nime te zɔ kina ti lijɛ kɛdi ngi pili rɔ ma koro. Kina bɔtɔ ala ɔtɔ ame kako kosa romo ti toro mo ko'be ngi. ^{XXX} Kina ondi 'bu mo nime gbɔ rɔ Arona ni ti kole abo ga 'do lijɛ kɛdi rɔ bo akumu zɔ mɔ ndɔbo ma.

^{XXXI} Iya zinni lijɛ Yisarele, "Bu kondi koro ma nime kɔ'bɔ nduwɛ to'do mo tara mɔ ndɔbo ma rɔ nɔburunburu. ^{XXXII} Tine kinza kinzanzake dɛ rɔ bilaka ma sari. Kina kinza ni mɔtɔ kotɔtɔ dɔ amo naga nime dɛ gbɔ ko'do 'bɛyi ziyo tara. 'Bu koro na. Kina i'dike kɔ'bɔ rɔ ma koro. ^{XXXIII} Bɔtɔ ame ko'do kinɛ mo ala kosa rɔ bɔtɔ ame kinza rɔ bo akumu ne bo inza kpe rɔ bilaka ma."

Akato Kele

^{XXXIV} Nere Boko'ba iya zi Musa te, "Ogba dɔkomali agba'ji kato kele naga nime pili rɔ gomo rɔ ma koriya, tagi 'ba lɔkpa, yɔkɔ kilɔ'di, akilɛri ti 'boŋa ma kato kele naga, ^{XXXV} ko'do akato kele kɔzɔ riya. Oɔɔ tiko'do gomo 'do kɔ'bɔ rɔ ma laka rɔ ma koro. ^{XXXVI} U'bɛ mɔtɔ yaga rɔ ruzu kari timo kinzanza mɔ rɔ ma yayi kɔmɔ sandu 'ba lɔmu mo nima. Bi nima na ti mako mondɔɔɔ tiyi teyi. Akato kele nime kɛdi rɔ a koro ziye.

^{XXXVII} Kinza ko'doke agba'ji mɔtɔ dɛ ziye kɔzɔ a nime te. I'dike nge kɛdi rɔ a ma koro ame kulɔmu 'deni zɔ ne. ^{XXXVIII} Bɔtɔ ame ko'do kinɛ mo zi bo ala rɔ riya bo inza kpe rɔ bilaka ma."

XXXI

Bɔ Miri

(TD 35:30-36:1)

^I Nere Boko'ba iya zi Musa te, ^{II} "Moza Bezalele kole 'ba Uri kole 'ba kole 'ba Uru 'deni di mɔ kupɔ e'be Yuda. ^{III} Mi'di Nyi Kɔtɔ Laka ma 'deni lɔ mɔ bo. Mi'di akikali ti miri 'ba to'do wa pili 'deni zi bo, ^{IV} tose wa rɔ miri to'do mo di mɔ yamo kɔbɔkɔbɔ ni ti sɔtɛri gbɔ ti 'bilɛŋi ^V kina mɔtɔ gbɔ toga lele ti tose ngɛri ni pili rɔ gɔ ndɔbo 'ba kɔzi. ^{VI} Moza Oliba kole 'ba Asamaka di mɔ kupɔ e'be Dana 'deni 'do kɛdi rɔ bo gɔ Bezalele to'do ndɔbo nime ti bo. Kina mi'di akikali mo ti tigɔ 'deni gbɔ zi bo miri mɔtɔ naga nima 'do lijɛ ko'do wa ma tɔnɛ ga pili mose gomo ziyo tiya mo zinni 'do to'do mo ne, ^{VII} rɔ kilaka ma nime ti sandu mo ti a dɔmo ti jama mo ga pili, ^{VIII} ti tarabiza mo ti jama mo ga pili, ti akidɛyi lamba mo tɔnɛ di mɔ yamo kɔbɔkɔbɔ ne ti jama mo ga pili, ti bi 'ba akumu ma 'ba tonjma akato kele mo tɔnɛ ^{IX} gbɔ ti ma 'ba tonjma yida 'ba akumu mo dɔmo nima kpa ki ti jama mo ga pili, ti wɔri 'ba turɔgɔ kɔzi mo tɔnɛ ti bi 'ba tidɛyi mo, ^X ti bɔngɔ koro 'ba rɔ bo akumu zi Arona ni ti kole abo ga zinni tolo mo ɔɔɔ lijɛ kɛdi kari toja laja ma, ^{XI} ti 'bu kondi mo tɔnɛ ti agba'ji kato kele mo tɔnɛ gbɔ mɔ gɔ bi ma koro mo ne. Wa naga nime to'do mo kɛdi pili kɔzɔ ma tɔnɛ miya ziyo ne."

Kada 'Ba Rɔ Kindawo

^{XII} Boko'ba ose zi Musa ^{XIII} gɔ bo kiya zi Yisarele te, "Oroke kada 'ba rɔ kindawo ma. Rɔmɔyi na rɔ akileme ni lɔngɔ ye tɔ ma nere Boko'ba nduwɛ mɔ kada ma kɛdi kako naga nime 'dɛ gɔ kinda ngi omba moza ye 'deni rɔ 'bama ga. ^{XIV} Ziye toro kada 'ba rɔ kindawo rɔmɔyi kada ma koro kɔtɔ laka ma na. Bɔtɔ ame koro dɛ kebe ko'do ndɔbo mɔ kada nime ne kupɔ ngi yaga. ^{XV} Tɔ'dɔ ɛdi 'do ziyo dɔ modɔɔkɔtɔ to'do ndɔbo yimo. Tine tɔ'dɔ ma rɔ dɔ modɔmoriyo mo nima 'ba rɔ kindawo na nge, ulɔmu 'deni zɔ. Bɔtɔ ame kosa ndɔbo kɔzi bo mɔ kada nime kupɔ yaga.

^{XVI} Kpe Yisarele inda 'bake lende 'ba kada nime rɔ akileme 'ba lɔmu ma, ma nere Boko'ba. ^{XVII} Akileme ma nɔburunburu na mɔ lɔngɔ ze tiye kpe Yisarele. Rɔmɔyi ma nere Boko'ba mo'ba mɔtɔrɔ ni ti dɔyayi 'deni pili mɔ tɔ'dɔ dɔ modɔɔkɔtɔ. Tine mɔ tɔ'dɔ ma rɔ dɔ modɔmoriyo mo mɔrɔ ndɔbo pili 'deni mindawo roma."

^{XVIII} Kina ɔɔɔ Boko'ba kote tilende 'deni ti Musa di dɔ dɔku Sinayi yayi na bo ki'di lere riyo 'ba kɔ'du ki'di mo tɔnɛ ga bo kugu 'deni ti kɔzi bo ne ngi zi Musa.

XXXII

Akoro Sa

^I Tine ɔdo Yisarele naga nima lijë konjo 'deni Musa kigabi ngi do doku bito to ne ga yayi kileki de kpe welo tine, na lijë kototo ronn̄i ngi kari zi Arona kiya te, "Ako ko'do akoro zize 'do kokoko ze. Musa bo ko'de ze yaga di mi Ezipeto mo nime dikali abo de wa'di na komo 'deni zi bo di bito yayi."

^{II} Arona ileki zinni te, "Ari kototoke yamo kobokobō di mbili 'ja 'be ga ti yitōti 'be ga ti kole 'be ga ko'deke kako zō dayi."

^{III} Kina lijë pili kari kototo ambili ngi ko'de kako zi Arona. ^{IV} Kina bo kogba a tōnē ga ngi ko'do ro akoro zinni. Bo uku kozo kinē kole sa naga nima tara. Kina lijë kebe nati tiya mo ro go ronn̄i tēgē, "Yisarele, mitoro 'be mo tōnē ko'de ye yaga di mi Ezipeto ne bo na me."

^V Tine ɔdo Arona konjo 'deni tara bo o'ba bi 'ba akumu kebe komo a nima yayi. Na bo kuwōwō zinni te, "Tilēndō, karama ma lōbu ēdi bine zi n̄ere Boko'ba."

^{VI} Kina ngi molo mi bi kēzē mo nima na bilaka naga nime ko'de akonjma ngi kako gbi ti akumu. Kina lijë koloma ngi nati ro tonyo kpēnni tuwē mo. Tine ari kuyi rōni za 'bōwu ngi yaga di domo ro lende yawa.

^{VII} Boko'ba iya zi Musa te, "Ēki kileki kari bēri. Bilaka 'bi tōnē ga ko'de lijë kako yaga di mi Ezipeto ne dōnni ele de kpe. ^{VIII} Lijë ebe 'deni ngi kuyi kpēnni yaga welo di zō lijë ko'do akoro zinni kuku kozo kinē kole sa naga nima tara. Kina me lijë kēdi 'deni ro tumōtu mo lijë kumu roma teyi. Lijë ebe 'deni bi tiya mo te, 'Yisarele, mitoro 'be mo tōnē ko'de ye yaga di mi Ezipeto ne bo na me.'"

^{IX} Boko'ba iya zi Musa te, "Bilaka naga nima mikali lende 'bēnni 'deni. Lijë ngi ro a do kitigo to ne ga. ^X Kina me ni, kinza ko'do kpēri de kpe zō. Ola lijë zō go mileme wa zinni mote dōnni yaga. Kina ti mi'di yi ngi kara ro kpa do'be ma kinza kiya."

^{XI} Tine Musa ebe toma'jo ro bo zi n̄ere Boko'ba abo, iya te, "Yō n̄ere Boko'ba, i'di miyi ngi kata kulowō te go wa'di ronn̄i lijë bilaka 'bi naga nime komo lijë 'deni ti tigo 'bi koja lijë yaga di mi Ezipeto ne?"

^{XII} Go wa'di na 'do ki'di Ezipeto kebe 'bōwu togora gōnni kiya te o'de lijë ka tote dōnni yi mōkō komo doku bine? I'di miyi to kpe kēyi rōnni. Kinza ko'de do kote de dōnni lijë bilaka 'bi ga. ^{XIII} Lōmu 'bi ma tōnē ko'do ti bo laja 'bi ga Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba ne, omeri gomo te. Lōmu 'bi ma tōnē ko'do 'deni zinni 'do ki'di kupō lijë kara kozo kēlu 'ba mitoro ne, omeri gomo te. Kina gbi lōmu 'bi ma tōnē ko'do go yayi nime ti'di mo zi do kupō lijë ga

ro ē'bēnni ro n̄burunburu ne, omeri gomo te."

^{XIV} Kina Boko'ba kola a tōnē ga bo komeri 'do tote do bilaka abo ga yaga timo ne ngi gbo.

Do Kilikō 'Ba Yisarele

^{XV-XVI} Musa ēnyi 'deni kēdi ro tēki tako bēri di do doku ti lere riyō mo tōnē ga Boko'ba kugu kō'du ki'di abo ga 'deni domo ne. Boko'ba na ko'do lere nima kugu kō'du ki'di abo ga domo ti kōzi bo kebe kapa mo ga kpaki riyō.

^{XVII} Yēsua wuō biro do kudu, na bo kiya zi Musa te, "Ya ēdi mi taya."

^{XVIII} Musa ileki zi bo te, "Biro ya inza tara. Rōmōyi udu de kozo biro aka'da ala biro go koga. Biro ngala ma kēdi koba na za muwō 'bama."

^{XIX} Kina ɔdo Musa ni kako kōmō 'deni ngosi ngila taya bo ko'ja kinē kole sa nima ti ngala kusi tara tine na mi bo kata ngi bo ku'du lere tōnē ga ngi bēri kila'ba kitiko yaga ndi doku yayi. ^{XX} Kina bo kako kogba kole sa 'bēnni mo tōnē lijë kuku ne ngi ku'du do pa'do kilanma yaga. Na bo kosono ngi kodo mi mini ki'di kpa Yisarele naga nima kuwē.

^{XXI} Bo ititi Arona, iya te, "Wa'di na ya naga nime ko'do ziyi ki'di yi kusu kpēnni mi lende kēnyē lōbu do kiteli nime?"

^{XXII} Arona iya te, "Kinza kembe de ka ro 'diri tō. Bilaka naga nime ndōrō 'bēnni ma go lende kēnyē ikali ē'bi 'deni gbi molo.

^{XXIII} Lijë na kalo doma bine, kiya te, 'O'do akoro zize go kōsō dogba zize. Musa bo ko'de ze yaga di Ezipeto nime dikali abo de wa'di na kōmō 'deni zi bo di bito yayi.' ^{XXIV} Kina me mēnyi miya zinni te, 'Ni bo ame kēddi ti ambili yamo kobokobō ogba yaga ko'de kako.' Kina ma lijë ko'de kako zō mogba mu'du mi pa'do na kodo ngi ro kole sa nima."

^{XXV} Musa onjo Arona ola bilaka naga nima 'deni domo kaya kebe todo lanja ronn̄i komo bo ya 'bēnni ga. ^{XXVI} Kina bo koro ngi yaga kpa reki bo kuwōwō do bo ro ma kembe kiya te, "Lijë ame ga ro 'ba Boko'ba ne kako bine."

Kina kupō e'be Lēwē ga kolo ngi kuru bo bēri. ^{XXVII} Kina bo kiya zinni te, "Ni moto n̄ere Boko'ba 'ba Yisarele i'di kō'du mo 'deni ziyi, inda'ba mbele 'bi kisaki di kapa taya ma bine n̄bo kala 'de, upō lōndō yi, bo murē yi ti bo poro yi."

^{XXVIII} Kina e'be Lēwē naga nima pili ko'do ngi kozo ma Musa kiya zinni. Bilaka ma kupō mi kada nima ēdi pili kozo kuluku 'butē bi modokoto (3000) tara. ^{XXIX} Musa ileki zi e'be Lēwē naga nima te, "Tōne, ulōmuke roye 'deni ro bo akumu zi n̄ere Boko'ba ti lōpō nime kupōke kole

'be ga ti löndö ye ga ne. Boko'ba o'do yëyi 'deni doye."

XXX Mi bi kězë ma di pötö mo na Musa kiya zi bilaka naga nima te, "O'doke lende kényë ma do kiteli 'deni. Mëdi mileki mari do dökü toro zi ñere Boko'ba. Mötoga ti mi'di bo kola ye go lende kényë 'be nime."

XXXI Kina Musa kuyi do bo kileki kari zi ñere Boko'ba kiya te, "Bilaka tönë ga o'do lende kényë ma ro do kiteli 'deni. Lijë uku akoro zinnä di mi yamo köbököbö lijë koloma ro tumötu mo. XXXII Moma'jo roma ziyi ola lijë gomo. Ne odo kola lijë dë kpe go lende kényë nime, möyi ma mo na kore gbo yaga di mi buku 'bi ame kugu möyi bilaka 'bi ga yimo ne."

XXXIII Nere Boko'ba ileki domo zi Musa te, "Lijë boto bo kirasi lende mo naga nima na ti more möyi nni yaga di mi buku ma. XXXIV Ne ari kokoko lijë koto bi mo tönë miya ne. Malayika ma ti koda bi di roye. Ne kada mo ti kömö 'deni ame 'do modö karama dönni lijë bilaka naga nima go lende kényë 'bënni ga."

XXXV Kina Boko'ba koja rakoc'o ngi do Yisarele römöyi lijë ebe ki'di Arona ko'do akoro zinnä di mi yamo köbököbö kozo kinë kole sa naga tara.

XXXIII

Tënyi 'Ba Yisarele Di Sinayi

I Kina ñere Boko'ba kilende zi Musa iya te, "Ënyi di bine tinnä lijë bilaka naga nima ko'de lijë di Ezipeto ne karike mi doyyai ma mulömu ti'di mo ziye mo tönë, doyyai mo tönë mulömu ti'di mo zi Abarayama zi Yisika zi Yakoba gbi zi do kupö lijë ga ne. II Ti moja malayika kari dogba komoye 'do koga Kanana naga nima ti Amora ti Ete ti Perezé ti Iwa ti Yebusa mo ga pili yaga. III Eddi karike nime mi yayi ma laka ame wi sa ni ti tagi kambu di teyi kozo sëgë. Tine minza mari tiye römöyi kpe ro bilaka do kitigo to ne ga. Odo mari tiye ti mote doye go kori."

IV Kina odo bilaka naga nima kuwö 'deni te tine na lijë kudu ngi kolali yamo ma köbököbö 'doyi yaga di rönni. V Römöyi ñere Boko'ba i'di kö'du mo 'deni zi Musa kiya zinnä te, "Kpe ro bilaka do kitigo to ne ga. Ma mëdi mari ra tiye pele ngosi te dëne ti mote doye ngi yaga. Kina me ti olalike yamo köbököbö 'ba tiyada roye timo naga nime 'doyi yaga di roye go momeri doma go wa ma 'do mo'do ziye."

VI Kina Yisarele kolali yamo köbököbö ngi 'doyi yaga di rönni di ndi dökü Sinayi yayi.

Rö Koro

VII Tine Musa ëdi nduwë ro tombi rö kilaka kilingere timo. Bi ame lijë koga taya teyi bo ogba rö kilaka nima kutöti mbowa sege yaga di ngila mo. Bo idëki möyi mo ro "Rö 'ba tondoso." Bo ame ko'doko tikali ako'doko 'ba Boko'ba kako teyi bina.

VIII Odo Musa këdi kari 'deni teyi yayi bilaka pili odo koro yaga kpadöri 'bënni ga tongo go bo ñbö bo kodo yimo. IX Odo bo kodo 'deni yimo na poli kakpa mo tönë kako kutu'bö röni ngi kpadöri mo. Kina ñere Boko'ba ti kebe ngi ro toloma tilende ti bo di yimo yayi. X Tine odo lijë kongo poli nima 'deni kutu'bö röni kpadöri do Musa tara na lijë kényi kolodo ngi bëri. XI Kina ñere Boko'ba koloma ngi ro tilende ti Musa di do komo do komo te, kozo ni bilaka ame këddi kilende ti lëpi yi moto ne. Di pötö mo tine Musa ileki 'jaa kako mi taya. Tine kole yabi ame ro bo go bo mo kidëki möyi mo ro Yësuwa, kole 'ba Nunu ne oloma ma 'ba bo ngi kö'bö ñburu mi rö 'ba Boko'ba yayi.

Boko'ba Na Kokoko Yisarele

XII Musa ënyi kileki zi Boko'ba iya te, "Ëdi ngi ro ma laka kozo lende kiya 'bi tara zö 'do mokoko bilaka naga nime mi doyyai nima. Ne ongo a moto ëdi gba koto bine ame kola kinza kiya dë. Yë na këdi kari tize? Iya 'deni te ikali ma laka, ni Boko'ba ti mi këyi tö. XIII Ne odo kiya te këdi ngi tara iyëti go meri 'bi ga ma ko'doko to'do mo zö, römöyi go mö'bö toja laja ziyi tiyëyi dökü'di yi. Kina omeri gbi te ni na kozo do kupö nime 'deni ziyi ro ë'bi ga."

XIV Nere Boko'ba iya te, "Ti mari tiye mi'di ye ka'dake bo ya 'be ga."

XV Musa iya zi Boko'ba te, "Odo tari 'bi tize kinza, kinza ki'di dombi ndize dë dari bito di mi go bi nime bine. XVI Ti kikali tondo ma këddi ti mi këyi ro bilaka 'bi ga gbi tö, odo kiya te kari dë tize? Kinë yi mo odo këdi tize na ti kozo ze 'beri yaga di ro bilaka ma laki 'ba doyyai nime."

XVII Boko'ba iya zi Musa te, "Ti mo'do ngi ziyi kozo ma kititi. Römöyi ni mikali yi 'deni laka ma ti mi këyi tiyi."

XVIII Musa iya te, "Ti di ma mongo bi nzari 'ba kömöyi te."

XIX Boko'ba iya te, "Ti mi'di ro löbu ma kinda kömöyi kidëki möyi koro ma ziyi. Ma na ro ñere Boko'ba. Ti mileme mi konmi ma ti mi këyi ma zinnä lijë ame ga migeli 'deni ne. XX Tine minza mi'di yi ko'ja komo ma. Römöyi boto ma koto moto te o'ja komo ma dë kebe koloma gba 'böwu 'biri ro ma kididi."

XXI Nere Boko'ba iya gbi zi Musa te, "Ne ame na ro bi ma ngosi ngila ma, ziyi toro do dökü nime. XXII Odo tigo do kiteli ma kudö kebe bina ti midëyi yi mi bi ngani

'ba dōku mutu'bō yi ti kōzō ḡbō miteli di rōyī. ^{XXIII} Kina ɔdɔ miteli yi 'deni tine na ti mombi kōzō 'jaa yaga di dōyī gɔ ko'ja ḡge ro goma tine kɔmɔ ma ko'ja dē."

XXXIV

Lere 'Ba Kō'du K'i'di

^I Njere Boko'ba iya zi Musa te, "Ose lere riyō kɔzɔ ma dɔgba tōnē ga. Kina ti mugu lende tōnē ga dɔ ma dɔgba kitiko tōnē ga ne dɔmo. ^{II} Ilenjo rōyī ndō mī dɔḡbo tilēndō kako kota ma tɔrɔ dō dōku Sinayi. ^{III} Kinza bɔtɔ mɔtɔ kako dē tūyī. Kina a mɔtɔ rɔ kinē bɔtɔ kinda dē kapa dɔ dōku nima yayi. Yērī ma kɔzɔ kamōlō ni ti banya ni konyo kpēnnī dē gbī ndi dōku yayi."

^{IV} Kina Musa kose lere ḡḡi riyō kɔzɔ ma dɔgba tōnē ga na bo kari ḡḡi timo tɔrɔ dɔ dōku Sinayi yayi mɔlo ro mī dɔḡbo kɔzɔ ma njere Boko'ba ki'di kō'du mo zi bo tara. ^V Kina Boko'ba kako ḡḡi bēri di mītɔrɔ ti poli kɔrɔ ḡḡila Musa yayi kīdēkī mōyī koro abo mo tōnē ro njere Boko'ba ne. ^{VI} Bo udō kebe kɔmɔ Musa yayi bo iya te, "Ma njere Boko'ba ma na ro Boko'ba 'ba mī koḡmi bo toḡḡo lisa. Mēnyī dē gbī welo ro 'dirī. Mileme akɔ'ɔ ma dɔ kiteli ma ame kinza kote rōnī dē ne 'deni. ^{VII} Akɔ'ɔ ma na kō'bō 'deni ḡburu tara tola wa gɔ lende kirasi ni ti lende kēnyē. Tine minza mola karama 'ba lende kirasi 'ba 'bu lōbu ni gbī di bi todɔ mo dɔ kole 'ba kole mo ga ma mī mota ḡbō kala gɔ ma mī sowo mo ga."

^{VIII} Kina Musa kolodɔ ḡḡi bēri kumōtu ^{IX} kiya te, "ɔdɔ kiya te miyī kēyī 'deni ḡḡi rɔma moma'jo rɔma ziyī ari tize. Bilaka naga nime uwō mbili dē. Tine ola ze gɔ lende kirasi ti lende kēnyē ze ga. Kina utī kogba ze ro ma 'bēyī ga."

Boko'ba Nge Kɔtɔ (TD 23:14-19)

^X Kina njere Boko'ba kileki zi Musa iya te, "Mēdi mo'dɔ lōmu ma tiye kpe bilaka ma ga Yisarele. Gɔ kɔtɔ ame ga ko'dɔ rōnnī dē mɔlo mī lōḡḡo dɔ kupɔ ma kɔtɔ mɔtɔ di mī dɔyayi nime ne ti mo'dɔ ziye ko'jake ti kɔmɔye. Bilaka ame ga kēddī kolomake mī lōḡḡo mo ne ti ko'ja tuwī 'ba akɔ'dɔ ma 'ba Boko'ba ma mēdi mo'dɔ gɔye 'deni.

^{XI} Kō'du ki'di nime mēdi mī'di ziye tone ne uwōke dɔmo. Ti moga lijē bɔtɔ naga nima pili yaga di kɔmɔye, Amora ni ti Kanana mo ga ti Ete ti Pereze ti Iwa kpaki ti Yebusa 'bēni ti moga yaga. ^{XII} Tine i'dike kɔmɔye kandi laka kinza ko'dɔke lōmu dē tinnī lijē bilaka 'ba mī dɔyayi mo nima kēddī karike teyi ne. Rōmōyī lende kēnyē 'bēnnī ti kari koloma yaga ziye ro abari. ^{XIII} Ma laka mo ziye titiko bi 'ba toḡma akumu zi akoro 'bēnnī ga yaga, kicacake

mī toto koro mo ga yaga kogake sari 'ba akoro Asera 'bēnnī mo bēri. ^{XIV} Kinza kebeke dē tulōmu kpēye zi a mɔtɔ rōmōyī ma Boko'ba ame mōyī ma ro Mī Kombi ne ma ti mī kombi gɔye.

^{XV} I'dike kɔmɔye kandi laka kinza ko'dɔke lōmu dē tinnī lijē bilaka 'ba mī dɔyayi nima. Rōmōyī ɔdɔ kiya te lijē kēdi tulōmu kpēnnī zi akoro 'bēnnī naga nima lijē kumu roma teyi, lijē ti kose ye gbī todɔ'bo rɔye tinnī konyoke akonyo mo ga. ^{XVI} Kina ti kole 'be ga kogbe yītōti 'bēnnī ga ḡḡi gbī ki'di kole 'be ga pele koro ma, ma njere Boko'ba dē kpe kebe za tulōmu kpēnnī zi akoro 'ba ya naga nima. ^{XVII} Kinza ko'dɔke akoro yamo dē ziye kumōtuke gbī.

^{XVIII} Karama 'ba tonyo maḡḡolo'bo kinza lanḡa gɔmo tōnē na 'dɔ kinda'bake lende mo ki'dike kēdi dɔye. Kɔzɔ ma mose ziye tōnē tara konyoke maḡḡolo'bo ma kinza lanḡa gɔmo dɔ modomoriyō mī nyēpe 'ba Abibi. Rōmōyī nyēpe nime na kēnyike yimo di Ezipeto.

^{XIX} Kole dɔndende 'be ga pili ti 'ba yērī 'be ga ma 'bama na. ^{XX} Tine ma ro akaca naga utēke gɔmo yaga ti kamōlō. Ne ɔdɔ kutē gɔmo dē, upō yaga. Kole dɔndende 'be ga pili utēke gɔmo yaga. Kina kinza bɔtɔ mɔtɔ kako dē kɔmɔ ma ro ma sari kinza kpa kōzi ki'di.

^{XXI} Tō'dō ēdī dɔ modɔkɔtɔ ziyī to'dɔ ndɔbo 'bi ga yimo. Tine tō'dō ame ro dɔ modomoriyō mo ne kinza ko'dɔ ndɔbo dē yimo. ɔdɔ kēdi pele ro bi dɔ ro'dɔ ala kpa dɔlilī ziyī tindawo rōyī mī kada nime.

^{XXII} Karama 'ba kpa dɔlilī ame kēdi ko'dɔ ti bi dɔ tumu nyōnyu ne i'dike lende mo kō'bō dɔye. Kina gbī karama ma tōnē ro 'ba loma bīci ḡḡōḡḡōbō kēdi ko'dɔ di pōtō totɔtɔ wa 'deni kote yaga di mī nyaka ne kinza ki'dike lende mo dē kudōli di dɔye.

^{XXIII} Ro gɔye bɔtɔni pili, akoke tilēlu ma, ma njere Boko'ba 'be 'ba Yisarele mī mota mī kɔmɔ kɔzɔ kɔtɔ. ^{XXIV} Kina ɔdɔ moga dɔ kupɔ bilaka naga nima 'deni yaga di kɔmɔye miyese gɔ dɔ maga 'be 'deni kɔwɔ, bɔtɔ mɔtɔ inza kɔ'bo kpe 'dɔ tiyɔzɔ talo ya dɔye 'dɔ ta'da ye mī kada 'ba karama mota naga nime.

^{XXV} ɔdɔ kumuke roma zō kinza ko'deke maḡḡolo'bo ma ti lanḡa gɔmo dē teyi. Kina kinza kola kɔzɔ akonyo 'ba karama 'ba Pasaka nime dē gbī kō'dō ḡbō bi kēzē dɔmo.

^{XXVI} Ro gɔ kɔmɔ kɔzɔ pili ziyī to'de a la'ja 'ba mī nyaka 'bi kako mī rō koro 'ba njere Boko'ba 'bi.

Tine kinza kebe ku'di kole banya ala kole kamōlō dē ti mba 'ba ma mo."

^{XXVII} Kina Boko'ba kiya zi Musa te, "Lende naga nime ugu bēri, rōmōyī na

mo'do lömu ma 'deni gomo t̄ȳi gb̄i zinni l̄j̄e Yisarele pili."

^{XXVIII} Musa oloma ko'do to'do n̄bo do 'but̄e sowo ti n̄ere Boko'ba yayi kinza konyo a m̄oto ro akonyo ala kuw̄e mini. Kina Boko'ba kugu lömu abo mo n̄gi do lere. İd̄eki möyi mo 'deni ro kö'du ki'di 'but̄e.

Do Komo Musa

^{XXIX} Tine odo Musa kuyi do bo 'deni komo di do doku Sinayi ti lere mo ton̄e ga kugu kö'du ki'di mo ga 'deni domo ne bo ikali d̄e d̄emba do komo bo 'deni ro ma köb̄o r̄om̄oyi bo oloma ro tilende ti Boko'ba. ^{XXX} Kina odo Arona ni ti Yisarele pili kon̄go te do komo bo 'deni n̄gi ro ma köb̄o, kina l̄j̄e kere n̄gi di bi tese n̄oli ro bo. ^{XXXI} Tine bo id̄eki l̄j̄e na Arona ni ti löbu mo ga kuyi dönni kako zi bo, bo koloma ro tilende t̄inn̄i. ^{XXXII} Di p̄oto mo tine na bilaka pili kako 'jaa nati zi bo, bo kebe tiya go kö'du ki'di nima Boko'ba ki'di zi bo di do doku Sinayi ne pili zinni.

^{XXXIII} Kina odo Musa kote tilende 'deni pili t̄inn̄i tara tine na bo kogba bon̄go kolo n̄gi kutu'b̄o do komo bo. ^{XXXIV} Tine odo bo kari 'deni kod̄o mi r̄o koro mo ton̄e tilende zi Boko'ba bo ogba bon̄go nima n̄gi yaga n̄bo odo bo k̄edi kileki 'deni tine na 'jaa bo kolo kileki teyi. Odo bo kod̄o 'deni yaga na bo kebe gbo t̄iȳeti go wa ame ga n̄ere Boko'ba kose ne zinni Yisarele. ^{XXXV} Kina l̄j̄e kon̄go do komo bo ma k̄edi köb̄o n̄gi. Musa o'b̄o n̄buru ti bon̄go nima ro ma kutu'b̄o kpa do bo n̄bo odo bo k̄edi kod̄o 'deni mi r̄o koro 'ba Boko'ba tine na 'jaa bo kogba yaga.

XXXV

Kada 'Ba Ro Kindawo

^I Musa ototo do Yisarele pili kiya teyi te, "Wa ma n̄ere Boko'ba kose ziye to'do mo na me. ^{II} Ni m̄oto ziyi to'do ndobo 'bi ga n̄ge mi to'do do modokoto. Tine to'do ma ro do modom̄oriȳo mo nima i'di k̄edi ro kada ma koro ziyi, kada 'ba ro kindawo 'ba n̄ere Boko'ba na. Bot̄o m̄oto ame kebe ko'do ndobo mi kada nime kup̄o yaga. ^{III} Pele n̄ge ro pa'do, kinza kul̄o'j̄oke d̄e mi r̄o 'be ga mi kada nime."

Kpa Közi Ki'di (TD 25:1-9)

^{IV} Musa iya zi Yisarele te, "Wa ma 'do ko'doke na me. ^V Ni m̄oto wa ame k̄eddi timo ogba ki'di ro kpa közi ki'di zi n̄ere Boko'ba 'bi. Ni ame miyi ko'doko ne o'de yamo köbökob̄o ro kpa közi ki'di zi Boko'ba gbi ti wa ma kozo sit̄eri ni ti 'bil̄en̄ji ^{VI} ti sun̄e kamöl̄o ma kopiri 'deni ko'do kin̄e mo ga ro ma kese, ma n̄bowo ti ma

kasi ti alato kirilewo ti sun̄e banya, ^{VII} ti kilaka kamöl̄o ma kinyanyi 'deni kasi liyi, ti kilaka ma kinyanyi 'deni ken̄me laka, ti n̄ḡeri kono ^{VIII} ti 'bu 'ba toyi mo, agba'ji 'ba mi 'bu kondi ro ti 'ba akato kele, ^{IX} ti gb̄eyi ma n̄bowo ti lele ma kele m̄oto ga ame go kul̄oli kpa nyama mo ne ti bon̄go 'ba kpa don̄go'do mo ton̄e.

^X Bilaka ame ga ro bo miri di mi lönḡo ye kako ko'do wa naga nime pili Boko'ba kose ne, ^{XI} r̄o koro 'ba Boko'ba mo ton̄e ti a 'ba domo ga gbi ti a 'ba gomo ma kebe yaga ti mon̄go mo ga gbi ti nzora mo ga ti mo'ba mo ga ti d̄odor̄o mo ga ti akid̄eyi mo ga, ^{XII} sandu 'ba lömu mo ton̄e ti n̄ḡeri 'ba tombi mo ga, a domo ti bon̄go kur̄ob̄o 'ba tur̄ob̄o mo koke bi ma koro mo nima timo yaga mo ton̄e, ^{XIII} tarabiza mo ti n̄ḡeri mo ga kpaki ro go jama mo ga, man̄golo'bo ma ki'di zi Boko'ba ^{XIV} ti akid̄eyi lamba 'ba toyi mi r̄o mo nima ton̄e kpaki ti jama mo ga, lamba mo ga ti 'bu mo, ^{XV} bi 'ba akumu 'ba 'do ton̄ma akato kele domo mo ti n̄ḡeri 'ba tombi mo ga, 'bu kondi mo ti agba'ji kato kele mo ton̄e ga ti bon̄go kur̄ob̄o 'ba kpad̄ori mo, ^{XVI} bi 'ba akumu 'ba ton̄ma akumu domo ti kayikayi 'bil̄en̄ji mo ton̄e teyi, ti n̄ḡeri 'ba tombi mo kpaki ro go jama mo ga, ti w̄ori kur̄oḡo közi mo ton̄e ti bi kid̄eyi mo, ^{XVII} ti bon̄go kur̄ob̄o ma kur̄ob̄o ro kali 'ba romo mo ton̄e ga kpaki ti d̄odor̄o mo ga pili ti akid̄eyi mo ga, gbi ti 'ba kpad̄ori mo, ^{XVIII} ti akut̄oti mo ga ti kabi 'ba r̄o koro nime ti 'ba kali 'ba romo ga, ^{XIX} kina gbi ti bon̄go koro ma 'do bo akumu mo ga kol̄o r̄onn̄i odo l̄j̄e k̄edi kari toja laja mi bi ma koro mo nima, ti bon̄go koro ro Arona ni ti kole abo ga."

^{XX} Kina odo Yisarele naga nime pili kita'ba 'deni kari di n̄gila Musa bina tine, ^{XXI} m̄oto ame yimo ko'doko ne ari ko'de wa n̄gi ro kpa közi ki'di to'do ndobo 'ba r̄o koro 'ba Boko'ba 'b̄enni timo. Wa ame ga pili ko'doko 'do tum̄otu Boko'ba timo ti ma 'do ko'do ro bon̄go koro 'ba ro bo akumu mo ga, l̄j̄e o'de n̄gi pili kako. ^{XXII} Bilaka ame ga pili döki'di mo ko'doko ne ala ro bot̄oni ala ro 'ja o'de wa ma kozo yamo köbökob̄o ni ti a mbili ti a dokole közi ni ti a mugu ti dokomali wa ma kele naga n̄gi pili ki'di ro kpa közi zi Boko'ba. ^{XXIII} Bilaka ame ga pili k̄edi ti sun̄e kamöl̄o ma kopiri 'deni ko'do kin̄e mo ga ro ma kese, ma n̄bowo ti ma kasi ti alato kirilewo ti sun̄e banya ti kilaka kamöl̄o ma kinyanyi 'deni kasi liyi naga ti kilaka ma kinyanyi 'deni ken̄me laka naga o'de n̄gi kako. ^{XXIV} Ya ame ga pili ko'bo tireke wa ma kozo sit̄eri ni ti 'bil̄en̄ji ni ne o'de kpa közi ki'di ma 'b̄enni ga n̄gi gbi kako zi Boko'ba. Bilaka ame ga k̄edi ti n̄ḡeri kono ma kele ko'bo

'do to'do ndobo nima timo ne o'de ngi gbi kako.

^{XXV} 'Ja ame ga pili ro bo kopiri alato ne o'de dokomali sunē kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinē mo ga ro ma kese, ma nbowo ti ma kasi ti alato kirilewo ngi. ^{XXVI} Sunē banya ma kopiri naga lijē o'de gbi kako.

^{XXVII} Löbu mo ga o'de lele ma ndögö kitigo naga ngi ma kinē mo nbowo ti ma kele moto ga gbi tulöli mo kpa nyama mo tönē ti bonjo ma 'ba kpa dongo'do mo. ^{XXVIII} Lijē o'de agba'ji ngi ti 'bu 'ba mi lamba ti ma kondi mo tönē ti akato kele mo ga. ^{XXIX} Ro go bilaka ame ga pili yimo ko'doko ti'di kpa közi ki'di zi Boko'ba kozo ma Musa kose ne o'de ngi kako.

Bö Kubö Rö Koro

(TD 31:1-11)

^{XXX} Kina Musa kileki kiya gbi zinni te, "Boko'ba oweli Bezalele kole 'ba Uri kole 'ba kole 'ba Uru di mi kupö e'be Yuda 'deni. ^{XXXI} Boko'ba odo Nyi Koto Laka abo 'deni lo mi Bezalele ki'di miri 'ba to'do wa naga nime ti akikali mo 'deni pili teyi. ^{XXXII} Kina ti bo ko'do wa naga nime di mi yamo köbököbö ni ti sitēri ti 'bilēni ^{XXXIII} toga mi lele ti to'ba'ba wa ti tose ngēri ni pili ro go ndobo 'ba közi. ^{XXXIV} Boko'ba i'di ndobo naga nime 'deni zi Bezalele ni ti Oliba kole 'ba Asamaka di mi kupö e'be Dana kina 'do lijē kiyandi ya moto ga gbi to'do mo tara. ^{XXXV} Akikali ti miri pili 'ba akose ti akokpiri ti lö'jö ame go ku'jö bonjo ko'do kele di mi sunē kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinē mo ga ro ma kese, ma nbowo ti ma kasi ti alato kirilewo pili ro go kinē bonjo moto ga, Boko'ba i'di 'deni pili zinni. Lijē ti ko'bo ngi to'do ndobo 'ba közi pili ro gomo.

XXXVI

^I Kina Bezalele ni ti Oliba ti bo miri moto mo naga nima Boko'ba ki'di tigo 'ba akikali 'ba ndobo nime 'deni teyi ne kako ngi. Kina go lijē ko'do wa ame pili ko'bo 'do to'do rö koro nima timo ne ngi ko kozo ndose mo ma Boko'ba kose tönē tara."

^{II} Kina Musa kototo dönni lijē bo miri mo naga nima ngi, Bezalele ni ti Oliba gbi ti bo miri pili moto mo ga tönē, lijē ma Boko'ba ki'di akikali ti tigo 'ba ndobo nima 'deni zinni mo tönē ga lijē kuti 'deni 'do tako to'do mo ne. ^{III} Wa mo ga ame pili Yisarele kireke domo 'deni 'do to'do ndobo nima timo ne lijē ako ngi kogba di zi Musa kari timo. Tine Yisarele ö'bö ngi to'de kpa közi ki'di ro komo kada löbu nime, ^{IV} nbo bo miri mo naga nima kënyi kako ^V kiya zi Musa te, "Bilaka o'de kpa közi 'deni kebe do ame do'doko go do'do ndobo nime timo kozo ma Boko'ba kose."

^{VI} Kina Musa ki'di kari kuwöwö lende mo ngi kote mi taya pili kinza botö kireke wa de kpe dömöyi ndobo 'ba rö koro nima. ^{VII} Wa ame ga pili kireke ne o'bo ndobo nima 'deni kebe gbi.

Kinē Rö Koro

(TD 26:1-37)

^{VIII} Bo miri ma ro do kiteli di mi löngö lijē bo ndobo mo naga nima na ko'do rö koro mo tönē. Lijē o'do di mi bonjo ma kudö'bö 'butē ku'jö di mi sunē kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinē mo ga ro ma kese, ma nbowo ti ma kasi ti alato kirilewo kiyöru ti kinē sasa ti kakala domo tönē ga. ^{IX} Takpa mo ga pili ro ma koriya dokomo kumögu 'butē dömoriyö tö'bö mo dokomo kumögu riyö. ^X Ma muyi lijē uru kpamo kiyoso pili teyi ro mindalo koto. Kina lijē ko'do gbi tara ti kapa ma muyi moto nima. ^{XI} Lijē o'do kano romo di mi bonjo kese kiyija kebe do kpa mindalo mo ga ma yaga. ^{XII} Lijē iyija kano mo ga kuluku koto go mindalo ma dogba kina gbi tara go mindalo ma ro mi riyö mo. ^{XIII} Lijē o'do monjo teyi kuluku koto di mi yamo köbököbö tosi kpamo timo bi koto.

^{XIV} A domo ma kebe gomo ma yaga lijē o'do di mi bonjo kudö'bö 'butē döokoto ma ku'jö di mi sunē banya. ^{XV} Lijē o'do pili ro ma koriya takpa mo dokomo kumögu 'butē döomota, tö'bö mo dokomo kumögu riyö. ^{XVI} Ma muyi lijē uru kpamo kiyoso bi koto ro mindalo, kina ma modokoto ama gbi 'beri ro mindalo moto. ^{XVII} Lijē o'do kano kuluku koto kiyija kpa mindalo ma dogba mo nima kebe kapa do kpamo ma kileki yi'böwu. Kina lijē ko'do kano moto ga gbi 'böwu kuluku koto kiyija kpa mindalo moto mo nima. ^{XVIII} Lijē o'do monjo kuluku koto di mi 'bilēni 'do kosi kpamo timo kiyoso bi koto. ^{XIX} Kina lijē ko'do a domo ma kebe yaga 'böwu gbi riyö teyi, ma koto di mi kilaka kamölä ame kinyanyi 'deni romo kasi liyi ne, kina moto gbi di mi kilaka ma kinyanyi 'deni kejme laka naga 'do bo na kēdi kebe gomo ma yaga.

^{XX} Nzora 'ba rö koro nima lijē o'do di mi ngēri kono. ^{XXI} Takpa mo ga pili dokomo kumögu sowo, tö'bö mo dokomo koloko modomoriyö. ^{XXII} Lösi kēdi ro riyöriyö mi ndimo ga go kidēyi timo. Nzora naga nime pili ro gomo kēdi ti lösi teyi. ^{XXIII} Lijē o'do nzora 'butē riyö zi kapa mo ma kileki te do ro'ö ^{XXIV} ti akidēyi mo ga 'butē sowo di mi sitēri tutöti mo timo. Akidēyi mo ga kēdi ro riyöriyö ndi ma koto. ^{XXV} Lijē o'do nzora 'butē riyö do kapa mo ma kileki te do tugbu ^{XXVI} ti akidēyi mo ga 'butē sowo di mi sitēri ro riyöriyö ndi nzora koto. ^{XXVII} Ma kebe yikundö mo kileki te kapa do toro lijē o'do

nzora teyi modɔɔkɔto. ^{XXVIII} Tine go do kumu mo ga lijɛ o'do nzora teyi kpaki ro riyoriyo. ^{XXIX} Nzora ma riyö 'ba do kumu mo naga nima iyoso kpamo di bəri jbo kala tɔɔ. Ro go nzora 'ba do kumu mo naga nima kpaki ro gomo na lijɛ ko'do tara. ^{XXX} Nzora pili modɔɔmota ti akidëyi mo ga di mi sitëri 'butë döomu dookoto ro riyoriyo ndimo ga.

^{XXXI} Lijɛ o'do mo'ba teyi 'butë döomu di mi ngëri kono, ^{XXXII} muyi go nzora ma kapa ama, muyi go ma kileki te kapa do ro'o kina gbi muyi go kapa ma ro yikundö mo tönë kileki te kapa do tɔɔ ne. ^{XXXIII} Mo'ba ma zana mo ame kuruwö mi löngö nzora mo naga nime ne kuŋgungu di bine jbo kala go kapa mo ma 'dë. ^{XXXIV} Lijɛ omba ro nzora mo ga teyi ti yamo köbököbö ti kano yoki mo tusu mo'ba mo ga kebe yimo ame komba rɔmo ra gbi ti yamo köbököbö ne.

^{XXXV} Lijɛ o'do bonjo kuröbö mo tönë di mi sunë kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinë mo ga ro ma kese, ma jbowo ti ma kasi ti alato kirilewo kiyöru ti kinë sasa ti kakala domo naga. ^{XXXVI} Lijɛ o'do lë'bërë sowo di mi ngëri kono komba rɔmo teyi ti yamo köbököbö towe bonjo kuröbö mo tönë domo, kosi kpamo ga ti moŋgo yamo köbököbö. Kina lijɛ ko'do akidëyi mo ga di mi sitëri sowo tutötö lë'bërë mo naga nima timo.

^{XXXVII} Akpadöri 'ba rö koro nima lijɛ o'do ro bonjo kuröbö di mi sunë kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinë mo ga ro ma kese, ma jbowo ti ma kasi ti alato kirilewo kiyöru rɔmo kiyada. ^{XXXVIII} Lijɛ o'do lë'bërë muyi zi bonjo kuröbö ame kosi kpamo ti moŋgo. Domo ma tɔɔ ti ndimo ma di bəri komba yamo köbököbö teyi ti akidëyi mo ga muyi ro 'bilëŋi.

XXXVII

Kinë Sandu Mo (TD 25:10-22)

^I Bezalele o'do sandu 'ba lömu nima di mi ngëri kono. Gomo ma kakpa mo dookomo koloko 'butë dookoto. Tö'bö mo dookomo koloko modomoriyö. Takpa mo ma kari tɔɔ gbi tara. ^{II} Yimo ti gomo ma yaga bo ora ti yamo köbököbö bo kiyöru do kpamo.

^{III} Bo o'do kano 'ba tombi mo timo ga sowo teyi di mi yamo köbököbö kosi kapa go ndimo ga kpaki sowo ro riyoriyo. ^{IV} Bo o'do ngëri 'ba tombi mo ga di mi kono bo komba yamo köbököbö rɔmo, ^V bo kusu kebe mi kano mo tönë ga kapa 'ba sandu mo nima kpaki riyö ne.

^{VI} Bo o'do a domo di mi yamo ma köbököbö, takpa mo dookomo koloko

'butë dookoto, tö'bö mo dookomo koloko modomoriyö. ^{VII} Bo uku sasa ti kakala domo naga riyö di mi yamo köbököbö, ^{VIII} koto kapa ame koto kapa ama. Bo uku kambi koto ti a domo nima. ^{IX} Sasa mo naga nime moto kuyi kömöni kari do lëpi ni tine koŋgo bi bəri kakala mo ga kutu'bö do sandu nima.

Kinë Tarabiza Mo (TD 25:23-30)

^X Bo o'do tarabiza mo di mi ngëri kono, takpa mo dookomo koloko modomosowo, tö'bö mo dookomo koloko muyi, takpa mo ma kari tɔɔ dookomo koloko modomoriyö. ^{XI} Bo ora rɔmo ti yamo köbököbö bo kiyöru do kpamo ga. ^{XII} Bo o'do dotara kpamo ma ko'do koriya ti dokole közi ma zana nime bo kiyöru do kpamo ti yamo köbököbö.

^{XIII} Bo o'do kano 'ba tombi mo timo sowo teyi di mi yamo köbököbö bo kosi kebe go ndimo naga nima kpaki sowo. ^{XIV} A 'ba tombi tarabiza nima bo o'do jgosi kpa dotara mo tɔɔ. ^{XV} Bo o'do ngëri 'ba tombi mo timo di mi kono bo komba rɔmo ti yamo köbököbö.

^{XVI} Bo o'do lebe yamo köbököbö zi tarabiza nima, gata mo ga ti kösu mo ga ti gberi mo ga ti lebe 'ba todɔ layi mo ga timo.

Kinë Akidëyi Lamba Mo (TD 25:31-40)

^{XVII} Bo o'do akidëyi lamba mo di mi yamo köbököbö. Bo uku ndimo ti dooɔɔ mo di mi yamo köbököbö ti döwöru 'ba tiyada mo ga ti mbili ma këdi komo mo ga kambi koto timo. ^{XVIII} Dɔŋgila konza pili ro motamota di go do kapa mo ga kpaki riyö. ^{XIX} Dɔŋgila mo naga nima pili ro gomo ma koto ti döwöru ma kiyada timo mo tönë ga mota domo ti ma komo mo ga teyi. ^{XX} Dooɔɔ mo ti döwöru 'ba tiyada mo timo mo tönë sowo teyi ti ma komo mo ga. ^{XXI} Kpa dɔŋgoriya ma konza mo naga nima ro motamota ne kpaki ti ma komo mo teyi. ^{XXII} Ma komo mo nima ti dɔŋgila mo ga ti akidëyi lamba mo nima ambi pili ro akoto kuku 'deni di mi yamo köbököbö.

^{XXIII} Bo o'do lamba modomoriyö do akidëyi mo nima. Kina bo kuku makara mo ga ngi ti akunzö buruku mo ga di mi yamo köbököbö. ^{XXIV} Kilo 'butë mota döomu 'ba yamo köbököbö na ma bo kote do ndobo 'ba akidëyi lamba nima ti jama mo ga.

Kinë Bi 'Ba Tojma Akato Kele (TD 30:1-5)

^{XXV} Bo o'do bi 'ba tojma akato kele domo di mi ngëri kono ro do 'baga do kapa mo ga pili ro ma koriya dookomo koloko muyi. Tine takpa mo ma kari tɔɔ dookomo koloko modomosowo. Biti 'ba go do kumu sowo

mo naga nima bo o'do kambi koto timo. ^{XXVI} Domo ma di tɔrɔ ti romo ga kpaki ti biti mo ga bo ora romo ti yamo kɔbɔkɔbɔ bo kiyoru do kpamo ga toko teyi.

^{XXVII} Bo o'do kano 'ba tombi mo riyɔ teyi di mi yamo kɔbɔkɔbɔ. Bo o'do kano mo naga nima ngɔsi kpa biɔi ma kiyoru mo nima kebe go do kapa mo ga kpaki riyɔ tusu ngɔri 'ba tombi mo ga yimo. ^{XXVIII} Bo o'do ngɔri 'ba tombi mo di mi kono bo komba romo ti yamo kɔbɔkɔbɔ.

^{XXIX} Kina bo ko'do 'bu koro 'ba tondi mo romo tonɛ ngi gbi ti akato kele mo ga kudɔlɔ yimo kɔzo riyi tara.

XXXVIII

Kinɛ Bi 'Ba Akumu

(TD 27:1-8)

^I Bo o'do bi 'ba tojma akumu do di mi ngɔri kono ro do 'baga, kapa mo ga dokomɔ kumogu riyɔ. Tine takpa mo ma kari tɔrɔ dokomɔ kumogu kɔtɔ. ^{II} Bo o'do biti teyi kebe kapa go do kumu mo ga kpaki sowo kambi koto timo. Bo ora romo pili ti 'bilɛni. ^{III} Kina bo ko'do jama mo ga gbi teyi. Bo o'do akunzo buruku mo ga ti kɔrɛ mo ga ti lebe mo ga ti jakira mo ga ti gata 'ba pa'do mo ga. Jama naga nime pili bo o'do di mi 'bilɛni. ^{IV} Bo o'do kayikayi di mi 'bilɛni kusu kebe biɔi domo ma ko'do mo nima njɔ kɔmɔ mi zana mo.

^V Bo o'do kano 'ba tombi mo timo ga sowo ki'di kebe go dogali mo ga. ^{VI} Bo o'do ngɔri 'ba tombi mo timo ga gbi teyi bo komba romo ti 'bilɛni. ^{VII} Kina bo kusu ngi mi kano mo naga nima. Bi 'ba tojma akumu ame lijɛ o'do di mi ngɔri kola yimo ro gbojɔ.

^{VIII} Bo o'do wɔri kurɔgɔ kɔzi mo tonɛ ti akidɛyi mo di mi mandara 'ba 'ja ma kɛdi ko'do ndɔbo kpadɔri 'ba rɔ koro nima.

Kinɛ Kali Mo

(TD 27:9-19)

^{IX} Tine 'ba rɔ koro mo nima lijɛ ari ko'do kali romo di mi bojgo ma kele naga. Kapa mo ma kari te do ro'o dokomɔ kumogu 'butɛ sowo domosowo ^X kikɛti ti dɔdɔrɔ 'bilɛni 'butɛ riyɔ gbi ti akidɛyi mo ga. Monjo mo ga gbi teyi ti bi kiyoru mo ga di mi sitɛri. ^{XI} Kali nima kapa mo ama gbi ro ma koriya ti ame kileki te kapa do tugbu ne. ^{XII} Kapa mo ma kileki te do tɔrɔ lijɛ o'do dokomɔ kumogu 'butɛ riyɔ domoriyɔ ti dɔdɔrɔ mo ga ti akidɛyi mo ga gbi teyi. Kina gbi ti monjo ti kabi mo ga teyi ko'do di mi sitɛri. ^{XIII} Kapa ma kileki te yibi ti kpadɔri mo teyi ne gbi dokomɔ kumogu 'butɛ riyɔ domoriyɔ. ^{XIV} Kapa kpadɔri mo ma kileki te lijɛ o'do bojgo kurɔbɔ mo ga teyi dokomɔ kumogu modomoriyɔ. Dɔdɔrɔ mo ga mota ti akidɛyi mo ga teyi.

^{XV} Kina lijɛ ko'do kapa mo ma kari 'dɛ nima gbi tara ti dɔdɔrɔ ti akidɛyi mo ga teyi.

^{XVI} Bojgo kurɔbɔ mo naga nima lijɛ ko'do toko ro kali nima ne pili di mi bojgo ma kele. ^{XVII} Akidɛyi 'ba ndi dɔdɔrɔ mo ga di mi 'bilɛni, tine monjo mo ga ti bi kiyoru mo ga ti a ma komba do dɔdɔrɔ mo ga di mi sitɛri. Dɔdɔrɔ mo naga nima pili ro gomo ti bi kiyoru romo di mi sitɛri.

^{XVIII} Bojgo kurɔbɔ ma ro akpadɔri mo di mi sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'do kinɛ mo ga ro ma kese, ma njɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo kiyada kiyoru romo kele. Tɔ'bɔ mo dokomɔ kumogu modomota tine takpa mo dokomɔ kumogu riyɔ koriya ti do bojgo kurɔbɔ ma laki motɔ ga 'ba kali mo nima. ^{XIX} Ikɛti ti dɔdɔrɔ sowo ti akidɛyi mo ga teyi pili di mi 'bilɛni. Tine monjo mo ga ti a ma komba do dɔdɔrɔ mo ga na di mi sitɛri. ^{XX} Akutɔti rɔ koro nima ti 'ba kali mo ga pili o'do di mi 'bilɛni.

Dokomali Wa Mo Ga

^{XXI} Akiyija 'ba wa ame ga ko'do ro rɔ koro nima ki'di lere riyɔ 'ba kɔ'du ki'di 'butɛ mo tonɛ ga yimo ne na me ga. Musa na kose go wa naga nime pili zi kupɔ e'be Lɛwɛ tɛtɛtɛ mo kɔzo a nime te. Itomara kole 'ba Arona na ki'di mbiri ro bo donni tɛtɛtɛ mo.

^{XXII} Bezalele kole 'ba Uri kole 'ba kole 'ba Uru di mi kupɔ e'be Yuda na ko'do wa naga nime pili Boko'ba kose zi Musa ne. ^{XXIII} Bo go bo Oliba kole 'ba Asamaka di mi kupɔ e'be Dana na ro bo tuse mo ga gbi ro bo toga yimo gbi ro bo tu'jɔ bojgo di mi sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'do kinɛ mo ga ro ma kese, ma njɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo.

^{XXIV} Yamo kɔbɔkɔbɔ ame ga pili kireke kulomu zi Boko'ba ne ɛdi kilo kuluku 'butɛ riyɔ go akiyari mo. ^{XXV} Sitɛri ɛdi pili kilo kuluku 'butɛ bi modɔkɔtɔ kɔdo domo kuluku modomota kora domo 'butɛ mota (3,430) go akiyari mo ma bilaka ma kugu moyi mo naga nima kireke. ^{XXVI} Wa naga nime pili ma bilaka mo ga kireke na, motɔ opi kɔzo ma ko'doko ziyi tara go akiyari mo. Botɔni ame ga komo kɔo mo kisaki 'deni di do 'butɛ riyɔ kugu moyi mo ne ɛdi pili kuluku kpa mota bi sowo kɔdo domo kuluku kpa riyɔ bi 'butɛ sowo dɔkɔtɔ kora domo kuluku 'butɛ riyɔ dɔkɔtɔ (603,550).

^{XXVII} Di mi sitɛri mo nima ma kilo kuluku 'butɛ bi modɔkɔtɔ kɔdo domo kuluku modomota (3,400) na ko'do pili ro akidɛyi mo ma kuluku riyɔ 'ba ro rɔ koro mo nima ti 'ba bojgo kurɔbɔ mo ga, ma kɔtɔ ombi njɔ kilo 'butɛ mota domosowo, pili ro gomo. ^{XXVIII} Kɔso mo ma kileke kilo 'butɛ mota nima na Bezalele ko'do bi kiyoru ti

monɔo 'ba ɔɔ dɔdɔrɔ mo ga di yimo. Kina gbi bo ko'do rɔ a 'ba dɔ dɔdɔrɔ mo ga.

^{XXIX} 'Bilɛnjɛ ma kireke kulomu zi Boko'ba ɛdi pili kilo kuluku 'butɛ sowɔ dɔɔmu dɔɔmota kora dɔmo 'butɛ riyo dɔɔmu (2,425). ^{XXX} Kina Bezalele ko'do akidɛyi 'ba kpadɔri 'ba rɔ koro mo nima gbi di yimo ti bi 'ba toɔma akumu ma di mi 'bilɛnjɛ mo nima ti kayikayi 'bilɛnjɛ mo tɔnɛ ti jama pili 'ba bi 'ba akumu. ^{XXXI} Kina ma bo ko'do akidɛyi kali mo tɔnɛ ga gbi di yimo ti 'ba kpadɔri mo ga ti akutɔti rɔ koro nima pili ti 'ba kali mo.

XXXIX

Kinɛ Bɔŋɔ 'Ba Bɔ Akumu (TD 28:1-14)

^I Di mi sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'do kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma nɔbowɔ ti ma kasi ti alato kirilewo mo tɔnɛ ga na lijɛ ko'do bɔŋɔ 'ba rɔ bɔ akumu mo ga ŋgi ma 'dɔ lijɛ kolo ɔdɔ lijɛ kɛdi kari toja laja mi bi ma koro mo. Lijɛ o'do bɔŋɔ koro 'ba bɔ akumu rɔ Arona ni kɔzɔ ma Boko'ba kose zi Musa tara.

^{II} Lijɛ o'do nyama mo di mi sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'do kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma nɔbowɔ ti ma kasi ti alato kirilewo gbi ti yamo kɔbɔkɔbɔ. ^{III} Lijɛ uku yamo kɔbɔkɔbɔ kore yaga ndependende ku'jɔ kɔtɔ ti sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'do kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma nɔbowɔ ti ma kasi ti alato kirilewo mo tɔnɛ. ^{IV} Lijɛ o'do kabi 'ba dɔkɔnyɔ riyo kpa nyama mo nima kosi kɔmo dɔ kapa mo ga 'dɔ kuru kɔmo timo. ^V Gasi ku'jɔ kele mo tɔnɛ ko'do ra gbi di mi kinɛ wa kɔtɔ mo nima ne iyoso kɔmo gbi yaki nyama mo nima 'dɔ kambi kɔtɔ timo kɔzɔ ma Boko'ba kose zi Musa.

^{VI} Lele kinɛ nɔbowɔ mo tɔnɛ ga lijɛ ileŋo koga mɔyi kole 'butɛ dɔmoriyɔ 'ba Yakoba ga rɔmo ko'ba'ba ti yamo kɔbɔkɔbɔ. ^{VII} Lijɛ uru rɔ kapa kabi 'ba dɔkɔnyɔ nyama mo nima ɔɔ kileme kpa goli 'butɛ dɔmoriyɔ 'ba Yisarele, kɔzɔ ma Boko'ba kose zi Musa.

Kinɛ Bɔŋɔ 'Ba Dɔŋɔ' do Mo (TD 28:15-30)

^{VIII} Lijɛ o'do bɔŋɔ ma kpa dɔŋɔ' do mo gbi di mi kinɛ akɔtɔ nima ko'do nyama mo di yimo ne gbi ti kinɛ akiyɔru kɔtɔ mo nima. ^{IX} O'do yaga rɔ ma kɔ'bɔ rɔ dɔ 'baga kukuku yimo riyo teyi. Takpa mo ti tɔ'bɔ mo pili dɔkɔmo kolokɔ riyo.

^X Lijɛ ulɔli mindalo 'ba dɔku ndɔgɔ kitigɔ naga sowɔ rɔmo. Mindalo ma dɔgba mo lijɛ i'di mborɔ ni ti ma kinɛ dɔŋɔte ti ma kese na teyi. ^{XI} Mindalo ma riyo mo lijɛ i'di ma kinɛ biliwa ti ma yɛwɛ ti ma kilindekilinde teyi. ^{XII} Mindalo ma mota mo lijɛ i'di ma kese tiyɔtiyo ti ma

kumɔru ti ma liyi teyi. ^{XIII} Mindalo ma rɔ mi sowɔ mo lijɛ i'di ma kididi ti ma kinɛ wɔliwɔli ti ma kinɛ kilidi 'dɔyi teyi. Lijɛ ko'ba'ba pili ti yamo kɔbɔkɔbɔ. ^{XIV} Di mi dɔku 'butɛ dɔmoriyɔ naga nima pili oga mɔyi kole 'butɛ dɔmoriyɔ 'ba Yakoba ga rɔmo rɔ kɔtɔkɔtɔ 'dɔ kileme kpa goli 'butɛ dɔmoriyɔ 'ba Yisarele.

^{XV} Lijɛ o'do nyɔri yamo kɔbɔkɔbɔ kpa bɔŋɔ 'ba dɔŋɔ' do mo nima ko'do kɔzɔ ga'da naga tara. ^{XVI} Lijɛ o'do yamo kɔbɔkɔbɔ ko'ba'ba mo ga riyo gbi ti magbaya riyo. Magbaya riyo mo naga nima lijɛ uru kpa bɔŋɔ 'ba dɔŋɔ' do mo ma tɔrɔ. ^{XVII} Kina lijɛ kosi kpa nyɔri yamo kɔbɔkɔbɔ mo tɔnɛ ga ŋgi rɔmo. ^{XVIII} Tine kapa 'ba kɔmo ama lijɛ osi rɔ yamo kɔbɔkɔbɔ ko'ba'ba mo tɔnɛ ga rɔ kabi 'ba dɔkɔnyɔ mo yayi kebe kɔmo ne. ^{XIX} Lijɛ o'do magbaya yamo kɔbɔkɔbɔ riyo kuru kpa bɔŋɔ 'ba dɔŋɔ' do mo nima ma kapa bɛri kebe miyo ŋgosi kpa nyama. ^{XX} Lijɛ o'do magbaya mɔtɔ ga 'bɔwu gbi riyo kuru kpa kabi 'ba dɔkɔnyɔ nyama mo ma bɛri ŋgosi kpa dɔgali mo tine mbowa tɔrɔ bi dɔ gasi ku'jɔ kele mo tɔnɛ. ^{XXI} Kɔzɔ ame Boko'ba kose 'deni zi Musa ne tara na lijɛ kosi kpa magbaya 'ba bɔŋɔ 'ba dɔŋɔ' do mo ŋgi ti ma 'ba nyama mo ti kabi kese 'dɔ bɔŋɔ ma 'ba dɔŋɔ' do nima koloma tɔrɔ dɔ gasi mo kinza kuŋgɔlɔ ra.

Kinɛ Bɛbɛ Mo (TD 28:31-43)

^{XXII} Bɛbɛ ma lɔbu mo ame kebe mi nyama mo yayi ne o'do pili di mi sunɛ ma kese. ^{XXIII} Bi gbɔŋɔ 'ba dɔmo uru kɔmo kitigɔ teyi kinza kirica ra. ^{XXIV-XXV-XXVI} Dɔ kɔmo ma kɔŋo kebe kapa mo ma bɛri lijɛ iyija ŋgolonɔgo kese ti ma nɔbowɔ ti ma kasi kujɔlu yimo ti lalaŋa yamo kɔbɔkɔbɔ kɔzɔ ame Boko'ba kose zi Musa ne.

^{XXVII} Lijɛ o'do bɔŋɔ kolo rɔ zi Arona ni ti kole abo ga, ^{XXVIII} ti yima kolo dɔmo ga ti a dɔmo ga ti ridi mo ga ^{XXIX} gbi ti lapo di mi sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'do kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma nɔbowɔ ti ma kasi ti alato kirilewo kiyɔru rɔmo kele ne kɔzɔ ma Boko'ba kose zi Musa.

^{XXX} Lijɛ o'do dɔkulɛ 'ba tileme tulomu wa zi Boko'ba di mi yamo kɔbɔkɔbɔ. Lijɛ kugu rɔmo te, "Ulomu 'deni zi Boko'ba." ^{XXXI} Lijɛ udɔdu kpa dɔ yima mo nima ti kabi kese kɔzɔ ma Boko'ba kose zi Musa.

Jama 'Ba Rɔ Rɔ Koro (TD 35:10-19)

^{XXXII} Ndɔbo 'ba to'do rɔ koro 'ba Boko'ba ote rɔni ŋgi pili kɔzɔ a nime te. Yisarele o'do wa pili ŋgi ko kɔzɔ ma Boko'ba kose zi Musa. ^{XXXIII} Lijɛ o'do rɔ koro nima koto kari zi Musa ti jama mo ga pili, monɔo

mo ga ti nzora mo ga ti mo'ba mo ga ti dɔɔɔɔ mo ga ti akidɛyɛ mo ga, ^{XXXIV} kilaka kamɔlɔ ma kuti rɔmo kasi liyi rɔ 'ba dɔmo mo tɔnɛ ga ti a 'ba dɔmo ma rɔ kilaka ma kinyanyi kenjema laka mo tɔnɛ ga, ti bɔngɔ kurɔbɔ mo ga ^{XXXV} ti sandu 'ba lɔmu mo tɔnɛ ti lere riyo 'ba kɔ'du ki'di mo tɔnɛ ga yimo, ngɛri kombi mo ga ti a dɔmo, ^{XXXVI} tarabiza mo ti jama mo ga pili ti maŋgolo'bo ma ki'di zi Boko'ba mo, ^{XXXVII} akidɛyɛ lamba mo di mi yamo kɔbɔkɔbɔ ne ti lamba mo ga ti jama mo ga pili ti 'bu mo ga, ^{XXXVIII} bi 'ba akumu ma di mi yamo kɔbɔkɔbɔ ti 'bu kondi rɔmo tɔnɛ ti agba'ji kato kele mo ga ti bɔngɔ kurɔbɔ 'ba kpadɔri mo, ^{XXXIX} bi 'ba akumu ma di mi 'bilɛnji mo ti kayikayi mo ti ngɛri 'ba tombi mo ga ti jama mo ga pili, wɔri kurɔgɔ kɔzi mo ti akidɛyɛ mo, ^{XI} bɔngɔ kurɔbɔ 'ba kali mo ti dɔɔɔɔ mo ga ti akidɛyɛ mo ga, bɔngɔ kurɔbɔ ma 'ba kpadɔri 'ba kali mo ti kabi mo ga ti akutɔti mo ga pili, ^{XLI} gbɛ ti bɔngɔ koro ma 'dɔ bo akumu mo ga kolo di mi bi ma koro mo nima, bɔngɔ koro rɔ Arona bo akumu ni lijɛ ti kole abo ga.

^{XLII} Yisarele o'do wa naga nime 'deni pili kɔzo ma Boko'ba kose zi Musa. ^{XLIII} Musa oŋgo gomo lijɛ o'do 'deni ko kɔzo ma Boko'ba kose zi bo. Kina bo ko'do yɛyɛ ngi zinni.

XL

Tulɔmu Mo

^I Kina nɛre Boko'ba kiya zi Musa te, ^{II} "Mi tɔ'do ma dɔndende 'ba nyepe ma dɔgba nime ziyi tutɔti rɔ 'ba tondoso, rɔ koro ma 'ba Boko'ba nime. ^{III} Utɛ sandu 'ba lɔmu mo tɔnɛ ti kɔ'du ki'di 'butɛ yimo ne mi zana mo yayi. Kina 'dɔ kowe bɔngɔ kurɔbɔ mo tɔnɛ kebe kɔmo mo. ^{IV} O'de tarabiza mo tɔnɛ yimo kiyija jama mo ga dɔmo. O'de akidɛyɛ lamba mo tɔnɛ yimo yayi kiyija lamba mo ga dɔmo. ^V Utɛ bi 'ba akumu ma di mi yamo kɔbɔkɔbɔ mo tɔnɛ kɔmo sandu 'ba lɔmu mo nima yayi. Kina 'dɔ kowe bɔngɔ kurɔbɔ 'ba kpadɔri mo teyi. ^{VI} Utɛ bi 'ba akumu ma rɔ korjma kpa kɔzi ki'di dɔmo nima kɔmo rɔ koro nima ma yaga. ^{VII} Utɛ wɔri kurɔgɔ kɔzi mo tɔnɛ mi lɔngɔ bi 'ba akumu ni ti rɔ koro kunɔ mini lo yimo. ^{VIII} Utɔti kali 'ba rɔmo ga toko kowe bɔngɔ kurɔbɔ 'ba kpadɔri mo teyi.

^{IX} Kina 'dɔ kulɔmu rɔ koro nima kpaki ti jama mo ga ti tondi 'bu koro mo tɔnɛ rɔmo kina ti kɛdi ngi pili rɔ ma koro. ^X Kina 'dɔ kulɔmu bi 'ba akumu mo ga pili ti jama mo ga ti tondi 'bu rɔmo. Kina ti lijɛ kɛdi ngi rɔ ma koro. ^{XI} Kina 'dɔ kulɔmu wɔri kurɔgɔ kɔzi nima gbɛ tara ti akidɛyɛ mo.

^{XII} O'de Arona ni ti kole abo ga kpadɔri 'ba rɔ koro bina kina 'dɔ ki'di lijɛ kurɔgɔ rɔnni tilɛŋo rɔnni kɔzo. ^{XIII} Olɔ bɔngɔ 'ba bo akumu mo tɔnɛ rɔ Arona kondi 'bu mo rɔ bo. Kina 'dɔ ki'di bo kɔzo a nime te toja laja rɔ bo akumu ma zo. ^{XIV} O'de kole abo mo ga kolo bɔngɔ kolo rɔ rɔnni. ^{XV} Kina 'dɔ kondi 'bu gbɛ rɔnni kɔzo ma kondi rɔ 'bu nni, 'dɔ lijɛ koja laja zo rɔ bo akumu ma ga. 'Bu kondi nime ti ki'di kupɔ lijɛ kɔ'bɔ rɔ bo akumu zo nduwɛ mi kada ma kɛdi kako naga nime 'dɛ."

^{XVI} Kina Musa ko'do wa pili ngi kɔzo ma nɛre Boko'ba kose zi bo.

Akiyija Mo Ga

^{XVII} Mi tɔ'do ma dɔndende mi nyepe ma dɔgba 'ba mi kɔmo kɔo ma rɔ riyo mo di pɔtɔ tɔɔ 'benni yaga di mi Ezipeto na rɔ koro 'ba Boko'ba kutɔti rɔnni ngi. ^{XVIII} Musa utɔti akidɛyɛ mo ga bɛri kiyija nzora mo ga kudɔdu mo'ba mo ga kidɛyɛ dɔɔɔɔ mo ga. ^{XIX} Bo urɔbɔ dɔ rɔ nima ti ma kebe gomo ma yaga kɔzo ma Boko'ba kose zi bo. ^{XX} Kina bo kogba lere riyo 'ba kɔ'du ki'di mo tɔnɛ ga ngi ki'di mi sandu mo. Bo usu ngɛri 'ba tombi mo mi kano mo tɔnɛ ga ko'do yoki sandu mo nima ne. Kina bo kogba a dɔmo kutu'bɔ teyi. ^{XXI} Kina bo kutɛ sandu 'ba kɔ'du ki'di nima mi rɔ koro yayi bo kowe bɔngɔ kurɔbɔ mo kɔza bi ma 'ba sandu mo nima timo yaga kɔzo ma Boko'ba kose.

^{XXII} Bo idɛyɛ tarabiza mo yimo yayi kebe kapa mo ma kileki te dɔ tugbu gɔnyi bɔngɔ kurɔbɔ mo tɔnɛ ma kako te yaga. ^{XXIII} Kina bo ki'di maŋgolo'bo mo ga ngi dɔmo yayi kɔmo Boko'ba, kɔzo ma Boko'ba kose zi bo.

^{XXIV} Bo i'di akidɛyɛ lamba mo tɔnɛ kebe ngila tarabiza mo nima kapa ma kari te dɔ ro'o. ^{XXV} Kina bo ki'di lamba mo ga ngi dɔmo yayi kɔmo Boko'ba, kɔzo ma Boko'ba kose zi bo.

^{XXVI} Bo i'di bi 'ba akumu ma di mi yamo kɔbɔkɔbɔ tɔnɛ rɔ yayi kebe kɔmo bɔngɔ kurɔbɔ mo nima. ^{XXVII} Kina bo korjma agba'ji kato kele mo tɔnɛ ngi dɔmo kɔzo ma Boko'ba kose zi bo. ^{XXVIII} Kina bo kowe bɔngɔ kurɔbɔ 'ba kpadɔri mo ngi teyi.

^{XXIX} Bo utɛ bi 'ba torjma akumu ma 'ba kpa kɔzi ki'di nima yaga kebe go bɔngɔ kurɔbɔ 'ba kpadɔri mo. Kina bo kumu kpa kɔzimo ga dɔmo yayi ti a ma kɔzo nyɔnyu ni kɔzo ma Boko'ba kose zi bo.

^{XXX} Bo idɛyɛ wɔri 'ba turɔgɔ kɔzi mo tɔnɛ mi lɔngɔ bi 'ba akumu ni ti rɔ koro nima, ti mini lo yimo. ^{XXXI} Musa ni ti Arona ti kole 'ba Arona ga urɔgɔ ga kɔzinni ti ndinni bina ^{XXXII} o'do lijɛ kɛdi ko'do tɔɔ mi rɔ koro 'ba Boko'ba kɔzo ma Boko'ba kose.

XXXIII Musa utöti kali toko rɔ rö koro nima ti bi 'ba akumu mo. Kina bo kowe bɔŋɔ kuröbö 'ba kpadöri mo ŋgi teyi. Bo kote ndɔbo mo pili kɔzɔ a nime te.

Pɔli Utu'bö Dɔ Rö Koro

XXXIV Kina pɔli kako kutu'bö dɔ rö koro nima ŋgi bi nzari 'ba bi kɔpɔ 'ba Boko'ba kogba yimo ŋgi ti röni. XXXV Kina ki'di Musa ŋgi kɔdɔ dē rö yayi.

XXXVI Yisarele ö'bö tunyē taya 'bēnni ŋge kolɔɔ dɔgba ɔdɔ kiya te pɔli nima kënyī kokpe minī 'deni tɔrɔ di dɔ rö koro nima. XXXVII Ne ɔdɔ koloma le lijē ogbɔgbɔ rönni dē. XXXVIII Mī kada 'ba lingere 'bēnni nima pili lijē ö'bö to'ja pɔli 'ba Boko'ba dɔ rö koro nima rɔ mī kada. Tine ma rɔ mī korɔndɔ pa'do na köbö dɔmo mī pɔli mo nima.

Laja Laka Ma MATAYO Kugu

*Yi Liṅgī 'Ba Yēsu Ga
(LK 3:23-38)*

^I Ame na ɾo mōyī 'bu lōbu 'ba Yēsu Kurīsītō kupō Dawidī kupō Abarayama.

^{II} Abarayama na kōyō Yisika, Yisika na kōyō Yakoba, Yakoba na kōyō Yuda ni ti lōndō bo ga. ^{III} Yuda na kōyō Pereze ni ti Zera ame mōnnī na ɾo Tamara ne. Pereze na kōyō Ezerona, Ezerona na kōyō Rami. ^{IV} Rami na kōyō Aminadaba, Aminadaba na kōyō Nasona, Nasona na kōyō Salamono. ^V Salamono na kōyō Bōwaza ame ma mo ɾo Raba ne. Bōwaza na kōyō Obede ame ma mo ɾo Ruta ne. Obede na kōyō Yisayi. ^{VI} Yisayi na kōyō Dawidī bo doliṅɔ.

Dawidī na kōyō Solomo ame ma mo ɾo makuru'bē pōtō Uriya ne. ^{VII} Solomo na kōyō Rebama, Rebama na kōyō Abiya, Abiya na kōyō Asa. ^{VIII} Asa na kōyō Yesopata, Yesopata na kōyō Yorama, Yorama na kōyō Uzīya. ^{IX} Uzīya na kōyō Yotama, Yotama na kōyō Aza, Aza na kōyō Ezikiya. ^X Ezikiya na kōyō Manase, Manase na kōyō Amona, Amona na kōyō Yosiya. ^{XI} Yosiya na kōyō Yekoniya ni ti lōndō bo ga mī kada 'ba tinda'ba bilaka kari Babele.

^{XII} Di pōtō tinda'ba bilaka kari Babele na Yekoniya kōyō Salatele, Salatele na kōyō Zerobabele, ^{XIII} Zerobabele na kōyō Abiyuda, Abiyuda na kōyō Elekima, Elekima na kōyō Azora, ^{XIV} Azora na kōyō Zadoka, Zadoka na kōyō Akimi, Akimi na kōyō Eliyuda, ^{XV} Eliyuda na kōyō Elezara, Elezara na kōyō Matana, Matana na kōyō Yakoba, ^{XVI} Yakoba na kōyō Yesepa ame bo na ɾo mē'dē 'ba Mariya ma 'ba Yēsu ma kīdēki ɾo Kurīsītō ne.

^{XVII} Tine 'bu lōbu ma kisaki di zi Abarayama ṅbō kōmō zi Dawidī ēdī pili 'butē domosowɔ. Kina ma kisaki di zi Dawidī ṅbō kōmō mī kada 'ba tinda'ba bilaka kari Babele ēdī pili 'butē domosowɔ. Kina ma kisaki di mī kada 'ba tinda'ba bilaka kari Babele ṅbō kōmō zi Kurīsītō ēdī gbī pili 'butē domosowɔ.

*Tōyō Yēsu
(LK 2:1-7)*

^{XVIII} Tine tōyō Yēsu Kurīsītō na kɔzɔ a nime te. ɔɔɔ kilībō ma bo Mariya 'deni 'dɔ togbe mo zi Yesepa tine gba kinza lijē kodɔ'bo dōnni dē loko ari kikali rōnī loko omo 'deni ti tigɔ 'ba Nyī Koto Laka. ^{XIX} Tine mē'dē nī Yesepa ɾo bo lende laka, kina bo o'doko dē 'dɔ tuburu loko kōmō bilaka ma konzi. Kina bo komeri ṅgī 'dɔ tope loko

lowo. ^{XX} Kina ɔɔɔ bo ko'do meri mo 'deni tara tine, Boko'ba i'di nyi ko'de ṅgī dɔ bo kina malayika 'ba Boko'ba kilende zi bo, iya te, "Yesepa kupō Dawidī, kinza kere dē di bi togba Mariya ziyi liṅɔ ɾo 'ja 'bī. Rōmōyī kole nima mīni ne Nyī Koto Laka na ki'di loko kōmō. ^{XXI} Loko ti kōyō kole kina ti kīdēki mōyī mo ɾo Yēsu. Rōmōyī bo na ti kōmō bilaka abo ga yaga di mī lende kényē 'bēnni ga."

^{XXII} Wa naga nime o'do rōnni 'deni 'dɔ kēdī kɔzɔ wa ma tōnē ga Boko'ba ki'di bo kumē lende abo ga kiya 'deni molo ne tara. Ame kiya te, ^{XXIII} "Nyiti mōto gba ɾo yītō ti kōmō 'deni kōyō kole. Kina ti kīdēki mōyī mo ɾo Imanuwēlē." Ame 'jo 'ba lende 'ba mōyī nima iya te, "Boko'ba ēdī tize."

^{XXIV} Kina ɔɔɔ Yesepa kongɔ bi tine bo ogbe Mariya ṅgī kɔzɔ ma malayika 'ba Boko'ba kiya zi bo. ^{XXV} Tine Yesepa ni inda'ba dōnni dē titi ti Mariya ṅbō loko kōyō kole. Kina bo ki'di mōyī mo ṅgī ɾo Yēsu.

II

Tako 'Ba Bɔ Lende Kikali

^I Ōyō Yēsu 'deni Beteleme mī dōyayi 'ba Yudayi mī kada 'ba Erode bo doliṅɔ. Kina bo lende kikali mōto ga ako ra di bīci tɔɾo ṅbō kōmō Yerosalema. ^{II} Lijē ititi, tēgē, "Kole nime kōyō bine ɾo ṅere 'ba Yudayi ne, bo ēdī yala ga? Kēlu abo do'ja 'deni di bīci tɔɾo, kina me dako tilēlu bo."

^{III} Kina ɔɔɔ Erode kuwō lende nime 'deni te tine, mī bo ēnyī kombi ṅgī kina bilaka 'ba Yerosalema mōto ga yimo ombi 'deni gbī. ^{IV} Kina bo kari kīdēki lōbu 'ba bo akumu ni ti bo kōmō kiyandi 'ba kō'du ki'di ni ṅgī pili go kako zi bo, kina bo kititi lijē, bo iya te, "ɔɔɔ tara ne Kurīsītō ame Boko'ba kēdī koja kako di mītɔɾo ne ēdī kōyō bo yala ga ya?"

^V Lijē iya te, "Ēdī kōyō Kurīsītō mī Beteleme mī dōyayi 'ba Yudayi bine. Rōmōyī bo kumē lende 'ba Boko'ba mōto ugu lende nime 'deni molo ame kiya te, ^{VI} 'Nī, Beteleme, dōyayi 'ba Yudayi nime, inza 'bēyī kulōwō wōtī titiyi bēri di mī dōyayi 'ba Yudayi nime. Bilaka ma lōbu ti kodo 'deni di mīyī ame go kokoko bilaka ma ga 'ba Yisarele."

^{VII} Kina Erode kīdēki bo lende kikali tōnē ga ṅgī lowo kako zi bo go lijē kiya kada 'ba tɔɔɔ 'ba kēlu nima zi bo. ^{VIII} Kina bo kényī koja lijē ṅgī kari, bo iya te, "Arike Beteleme toma go kole nima. ɔɔɔ ko'jake bo 'deni ako kiyake lende mo zō go mari gbī tilēlu bo."

^{IX-X} Kina ɔɔɔ lijē kuwō lende kiya 'ba Erode nima 'deni tine lijē ēnyī ṅgī tari.

Kina lijē ko'ja kēlu mo tōnē lijē ko'ja molo di yibi ne ngī. Kina ɔɔo lijē ko'ja 'deni tara tine lijē ngī ti mī kēyī rɔ mbēmbē.

Kēlu nima ɔsɔ nduwē ɔogba zinni n̄bɔ kari korɔ ɔɔ bi ame kole Yēsū kēdi teyi ne. ^{XI} Kina lijē kɔɔo ngī kari ko'ja kole ni kēdi rɔ yayi ti ma mo. Kina lijē kolodo ngī bēri tilēlu bo. Kina lijē kunyē kpa sandu 'bēnni ga ngī, lijē ki'di kpa kōzi ki'di 'bēnni ga zi kole nima. Kpa kōzi ki'di mo ga rɔ yamo kōbōkōbō, ti akato kele ti wɔwɔ kele mɔto kīdēki mōyī mo rɔ murī.

^{XII} Tine na Boko'ba kiyandi lijē ngī ti nyi kinza lijē kileki dē kpe kebe ɔɔ Erode. Kina lijē kileki ngī kari ɔyayi 'bēnni ti kori ma lōwō mɔto.

Tiriŋa Ti Yēsū Ezipeto

^{XIII} Kina ɔɔo ya naga nima kari 'deni tine, Boko'ba i'di nyi ko'de ngī ɔɔo Yesepa, kina malayika kiya zi bo, iya te, "Erode o'doko toma go kole nime 'ɔɔo bo kupō yaga. Ēnyī ti kole nime ti ma mo kirin̄a kari Ezipeto. Oloma yayi n̄bɔ ma na 'jaa ti miya ziyī go kileki."

^{XIV} Kina Yesepa kēnyī ngī mī korɔɔo nima kirin̄a kari Ezipeto ti kole tōnē ti ma mo. ^{XV} Lijē ari 'ɔɔo toloma Ezipeto yayi n̄bɔ kōmō mī kada 'ba tōlē 'ba Erode.

Loma 'bēnni yayi nima ēdi 'deni kɔzɔ lende 'ba Boko'ba ame tōnē bo kiya 'deni molo ti bo kumē lende abo mɔto, kiya te, "Mīdēki kole ma 'deni kako di Ezipeto."

Tupō Kole Bɔtoni Di Mī Beteleme

^{XVI} Kina ɔɔo Erode kikalī 'deni bo lende kikalī naga nima īndēndē ɔɔo bo 'deni kɔzɔ a nima tara tine, mī bo ēnyī kata ngī. Kina bo koja bo kanya abo ga ngī kari mī ɔlɔlɔ pili 'ba Beteleme tupō kole titi ame ga pili rɔ bɔtoni ne, ame kɔmɔ kɔo mo ga kēdi 'deni riyo n̄bɔ kōmō ɔɔo ame ga kōyō mī kɔmɔ kɔo mo nima ne. Tisaki mo di ɔɔo ame ga kɔmɔ kɔo mo ga kēdi 'deni riyo ne rōmōyī go lende 'ba kada 'ba tɔɔo 'ba kēlu ame bo kuwō lende mo di zi bo lende kikalī naga nima ne.

^{XVII} Tupō kole titi 'ba Beteleme naga nime ēdi 'deni kɔzɔ lende 'ba Boko'ba ame bo kiya 'deni molo ne tara, ame Yeremaya kumē 'deni molo kiya te, ^{XVIII} "Biro ēdi kudu mī Rama, biro 'ba mono ni ti kuwu. Rayile na kēdi kudu go kole 'ba kole 'bēnni ga. Lijē ɔlē 'deni pili kina loko o'doko dē kpe go kuyē kōmōni."

Loma Mī Nazareta

^{XIX} Tine Yesepa ni ēdi 'deni koloma mī Ezipeto. Kina ɔɔo Erode kōlē 'deni tine, na Boko'ba ki'di nyi ko'de ngī ɔɔo Yesepa, kina malayika kɔɔo ngī zi bo, ^{XX} kiya te, "Ēnyī di bine ti kole titi nime ti ma mo kileki kari mī

ɔyayi 'ba Yisarele. Bilaka ma tōnē ga yayi ko'doko tupō kole nime ne lijē ɔlē 'deni."

^{XXI} Kina bo kēnyī ngī ti kole tōnē ti ma mo, bo kileki kari mī ɔyayi 'ba Yisarele.

^{XXII} Tine bo ari kuwō 'bōwu tēgē kole 'ba Erode, ame kīdēki mōyī mo rɔ Arokelawo ne, na 'deni rɔ n̄ere 'ba Yudayi. Kina bo kere ngī di bi tari toloma mī Yudayi. Kina Boko'ba ki'di nyi mɔto ko'de gbī ɔɔo bo, kiya zi bo go bo kari koloma Galilaya. ^{XXIII} Kina ɔɔo bo kōmō 'deni yayi tine, bo ari koloma 'deni mī gawo mɔto kīdēki rɔ Nazareta. Loma mī Nazareta nima ēdi 'deni kɔzɔ lende 'ba Boko'ba ame bo kiya 'deni molo ne tara, ame bilaka mɔto ga kumē lende mo 'deni, kiya te, "Bo nima ti kīdēki bo 'deni rɔ bilaka 'ba Nazareta."

III

Yowani Bɔ Bapatisi

(MK 1:1-8; LK 3:1-18; YN 1:19-28)

^I Mī kada naga nima yayi Yowani bo bapatisi ɔɔo 'deni yī mōkō mī ɔyayi 'ba Yudayi. Kina bo kisaki 'deni tɔwōwō laja 'ba Boko'ba zi bilaka. ^{II} Iya te, "Otoko ɔyē di mī lende kēnyē 'be ga rōmōyī n̄ere lōbu 'ba Boko'ba ēdi 'deni n̄oli."

^{III} Yowani nime na tōnē Yesaya bo kumē lende 'ba Boko'ba kiya lende molo go kō'du mo, ame bo kiya te, "Bo mɔto ēdi kuwōwō ɔɔo bo di yī mōkō kiya te, 'Ileŋoke kori zi n̄ere. Oɔɔoke go kori zi bo.'"

^{IV} Bongo 'ba rɔ Yowani o'do di mī sunē gamele. Kina kilaka na bo kudōdu 'bōmbō bo rɔ gasi. Akonyo abo ga rɔ mōmī ni ti tagi 'ba mī 'bɔrɔ. ^V Bilaka ɔlɔ 'deni kari zi bo di mī Yerusalem, di mī ɔlɔlɔ 'ba Yudayi pili kina gbī di mī liŋo ame ga pili n̄gɔsi kpa yōpō 'ba Yaradene ne. ^{VI} Lijē ɔɔo kpēnni go lende kēnyē 'bēnni ga kina bo kɔɔo mini 'ba bapatisi ngī dōnni mī yōpō 'ba Yaradene.

^{VII} Tine ɔɔo bo koŋgo ya ma kīdēki rɔ Parosi ni ti Sadoke ma konzi 'deni kēdi kako zi bo mī bapatisi tine, bo iya te, "Kpe kole 'ba murē naga nime, yē na ku'bōlu ye tiriŋa di kpa ya nime kēdi kako ɔyē ne? ^{VIII} O'doke wa ame ga 'ɔɔo kileme otoko ɔyē 'deni di mī lende kēnyē 'be ga ne. ^{IX} Kinza kebeke dē tomeri mo ti kɔmɔke di mī gomo nima go ame kiyake te kpe kupō Abarayama na ne. Rɔ ma laka miya ziye Boko'ba ti kikalī ngī togba doku naga nime ko'do rɔ kupō zi Abarayama. ^X Goroŋa ēdi 'deni ndō ndī ngēri toga mo bēri ti ngira'da mo. Ngēri ame ga pili kana a ma laka dē ne ti koga bēri ku'du mī pa'do. ^{XI} Mēdi mo'do 'bama bapatisi n̄ge ɔyē ti mini 'ɔɔo kileme ɔɔo koto. Tine bo ma kēdi kako di pōtō ma nime, bo na mbiri di doma, pele rɔ tombi wari abo mɔ'bo

dë. Bo ti ko'do 'ba bo bapatisi dɔye ti Nyi Koto Laka gbɛ ti pa'do. ^{XII} Bo ëdi ti kizëri abo 'do tubö nyönyu timo. Bo ti kotowa dokandilere abo, bo ki'di nyönyu abo ga mi mata tine turu mo bo ti koñma yaga ti pa'do ame kinza kölu dë ne."

Bapatisi 'Ba Yësu

(MK 1:9-11; LK 3:21-22)

^{XIII} Kina Yësu kako di Galilaya kömö kpa yöpö 'ba Yaradene zi Yowani 'do ko'do bapatisi do bo. ^{XIV} Tine Yowani oma tota bo, iya te, "Ako za 'böwu zö, o'ja ma na 'do mari ziyi 'do ko'do bapatisi dɔma 'di?"

^{XV} Tine Yësu ileki domo iya te, "I'di këdi tötï tara. Römöyï ti to'do mo te na ti do'do ngi kozo ako'doko abo 'ba Boko'ba tara." Kina Yowani kuti ngi gomo.

^{XVI} Kina odo ko'do bapatisi 'deni do Yësu bo këdi kodo yaga di mi mini tine na mitoro kurögö röni ngi zi bo. Kina bo ko'ja Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba këdi kako bëri do bo di mitoro kozo matukupuru tara. ^{XVII} Kina birö kudu ngi di mitoro kiya te, "Ame na rö kole ma. Mo'bo bo 'deni kulöwö. Ma ti mi këyi rö mbëmbë go lende abo."

IV

Akiyozo Ma Kömö Zi Yësu

(MK 1:12-13; LK 4:1-13)

^I Kina Nyi Koto Laka koto Yësu ngi kari yi mökö 'do Satani kiyozo bo. ^{II} Kina odo bo ko'do tö'dö 'deni do 'butë sowo bo konyo oto dë tine bo 'deni rö 'bö. ^{III} Kina Satani kako ngi zi bo kiya te, "Odo këddi ngi rö kole 'ba Boko'ba ilende zi kulugbi döku naga nime 'do kuyi rönni rö mangolö'bo ziyi."

^{IV} Tine Yësu ileki domo, iya te, "Ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Bilaka oloma dë nge koto go akonyo tine ti lende ame ga pili këdi kodo di kpa Boko'ba ne.' "

^V Kina Satani koto Yësu ngi kari Yerusalem gawo koto laka nima, kina ki'di bo nbö do kumu rö löbu 'ba Boko'ba, ^{VI} kina kiya zi bo, iya te, "Odo këddi ngi rö kole 'ba Boko'ba ola röyi bëri. Römöyï ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Bo ti ki'di lende zi malayika abo ga go kö'du 'bi 'do lijë kikapo yi kinza koga ndiyi ra yoki döku ma koto moto.' "

^{VII} Tine Yësu ileki domo iya te, "Ugu 'deni gbï iya te, 'Kinza kiyozo nere Boko'ba 'bi dë.' "

^{VIII} Kina Satani koto bo 'böwu nbö do döku ma kakpa rö do kiteli kina kileme dolinjö nime ti tele mo ga pili zi bo, ^{IX} iya te, "Wa naga nime pili ti mi'di ziyi odo kolodo bëri zö kumötu ma."

^X Yësu ileki domo zi bo, iya te, "Ese yaga di roma Satani. Römöyï ugu 'deni iya te,

'Nere Boko'ba 'bi na nge koto 'do kumötu kulömu kpëyi teyi.' "

^{XI} Kina Satani kola bo ngi na malayika kako ngi tokonyi bo.

Tisaki Ndobo 'Ba Yësu

(MK 1:14-15; LK 4:14-15)

^{XII} Kina odo Yësu kuwö 'deni kiya te i'di Yowani 'deni mi maboso tine, na bo kënyi ngi kari Galilaya. ^{XIII} Tine bo oloma dë Nazareta bo ari ngi nduwë Kaparanoma. Ame rö gawo ma kpa pöpö 'ba Galilaya mi dɔyayi 'ba Zebolona ni ti Napatali. ^{XIV} O'do röni 'deni 'do këdi kozo ma tönë Yesaya bo kumë lende 'ba Boko'ba kiya ne tara. Ame kiya te, ^{XV} "Ya ma mi dɔyayi 'ba Zebolona ni ti Napatali, ti ya ma kpa kori mini löbu ti ya ma gönyi yöpö 'ba Yaradene ti bilaka 'ba Galilaya dɔyayi ma ti bo löwö yimo, ^{XVI} lijë ame ga pili këdi koloma mi bi kölu ne o'ja bi kopo ma löbu 'deni. Bi kopo oyi röni 'deni do ya ma këdi koloma mi mandölu 'ba tölë naga."

^{XVII} Mi kada nima yayi Yësu isaki 'deni tuwöwö laja abo zi bilaka, iya te, "Otoke dɔye di mi lende kënyë 'be ga Römöyï nere löbu 'ba Boko'ba ëdi 'deni njöli."

Tösö 'Ba Atoyi Gö Yësu

(MK 1:16-20; LK 5:1-11)

^{XVIII} Kina odo Yësu këdi 'deni kilingere kebe kpa pöpö 'ba Galilaya tine, na bo kari ko'ja atoyi riyö moto ga ngi, Simona ma kidëki rö Pitörö ni ti löndö bo Andareya këdi ga rö tugu kenze di mi pöpö ti duru. ^{XIX} Kina Yësu kiya zinni, iya te, "Ösöke goma, ti mi'di ye rö atoyi 'ba to'de bilaka kako zi Boko'ba."

^{XX} Kina lijë kola duru 'bënni ga ngi lijë kösö go bo. ^{XXI} Kina odo bo kari nduwë dogba di yayi tine bo ari ko'ja löndö ma riyö moto ga gbï, Yakoba ni ti Yowani kole 'ba Zebedayo ga këdi mi sorope ti 'bu nni tileño duru 'bënni. Kina odo Yësu kidëki lijë tine, ^{XXII} lijë ënyi ngi kola sorope ti 'bu nni yayi, lijë kösö go Yësu.

^{XXIII} Yësu ilingere kote mi Galilaya toko tiyandi komo bilaka mi rö 'ba mötu 'ba Yudayi, tuwöwö laja laka 'ba nere löbu 'ba Boko'ba, gbï tileño bilaka ame ga pili këdi ti dokomali roko'bo moto ga ne. ^{XXIV} Lëbi abo ote mi dɔyayi 'ba Suriya 'deni, kina bilaka koloma ngi rö to'de bo roko'bo pili kako zi bo. Bilaka ame ga pili ti dokomali roko'bo ma gege ti ya ma ti abëri naga kpaki ti bo nöki ni ti ya ma kenme bëri naga o'de 'deni pili kako zi bo kina bo kileño lijë 'deni pili. ^{XXV} Tindi ma konzi 'ba bilaka ösö 'deni go bo di Galilaya ni ti Gawo 'Butë, gbï di Yerusalem ga gbï di mi Yudayi, kina gbï di mi dɔyayi ma gönyi Yaradene.

V

Akiyandi 'Ba Yēsu

^I Kina ɔɔo Yēsu koŋgo tindi 'deni tara tine bo ɛki ngi kari koloma dɔ doku torɔ. Bo kɔsɔ go bo ga ako zi bo ^{II} na bo koloma ngi rɔ tiyandi lijɛ kpaki ti tindi naga nima, kiya te,

^{III} "Lijɛ ame ga rɔ rumɔ na laka rɔmɔyi nɛre lɔbu 'ba Boko'ba nime na rɔ 'benni.

^{IV} Lijɛ ame ga ti monɔ na laka rɔmɔyi ti kiyɛyi lijɛ 'deni. ^V Lijɛ ame ga ko'dɔ dɔ kombi dɛ na laka rɔmɔyi lijɛ ti ko'ja wa ma Boko'ba kulɔmu 'deni zi bilaka abo ga ne ngi. ^{VI} Lijɛ ame ga minni lɔbu go to'dɔ ako'dɔko 'ba Boko'ba na laka rɔmɔyi Boko'ba ti ki'di 'deni ngi ko'bo lijɛ. ^{VII} Lijɛ ame ga rɔ bo mi koŋmi na laka rɔmɔyi Boko'ba ti ko'dɔ mi koŋmi gbi zinni. ^{VIII} Lijɛ ame ga dɔki'di nni nge kɔto go lende 'ba Boko'ba na laka rɔmɔyi lijɛ ti ko'ja Boko'ba ngi. ^{IX} Lijɛ ame ga rɔ bo lata to'dɔ lende kɛyi mi lɔngɔ bilaka na laka rɔmɔyi Boko'ba ti kidi'li lijɛ 'deni rɔ kole abo ga. ^X Lijɛ ame ga bilaka kedi ko'dɔ kɔzi kasi zinni go lende laka 'ba Boko'ba na laka rɔmɔyi nɛre lɔbu 'ba Boko'ba na rɔ 'benni.

^{XI} Kpe ame bilaka kedi kiti'ja ye ko'dɔ kɔzi kasi ziye kiya kpa kɛnyɛ roye rɔ mbɛmbɛ rɔmɔyi kpe bo kɔsɔ goma ga na ne, kpe na laka. ^{XII} Kina olomake rɔ lɔŋɔ ti mi kɛyi rɔmɔyi Boko'ba ulu kpa kɔzi ma lɔbu 'deni koda ye mitorɔ. Bo kumɛ lende 'ba Boko'ba ma tɔnɛ ga koloma dɔgba bine bilaka o'dɔ kɔzi kasi gbi teyi kɔzo 'beye te."

Tiko'dɔ Ni Ti Bi Kɔpɔ

(MK 9:50; LK 14:34-35)

^{XIII} "Kpe 'beye ɛddike kɔzo tiko'dɔ tara zi bilaka lesi 'ba mi dɔyayi nime. Ne tine ɔɔo tiko'dɔ kote tulɔwu ma kiyɔko 'bɛni 'deni ti ko'dɔ 'bɔwu kileki kiyɔko totondo mo ga ya? Ele dɛ kpe nɛburu mi kɔto, tine 'deni ngi 'dɔ tu'du bo mi kɔmɔ bilaka go lɛdɛ ti ndi. ^{XIV} Kina ɛddike gbi kɔzo bi kɔpɔ 'ba dolɔŋɔ nime. Gawo ame kubɔ 'deni dɔ kurunɔ ne ikali dɛ kpe tusu dɔmo. ^{XV} Kina bilaka i'di pa'do dɛ gbi dɔ lamba kogba kutu'bo dɔmo ti kete. Tine ɛdi ki'di lamba ngi dɔ a 'ba tidɛyi mo 'dɔ kiyɔpɔ go bi pili mi rɔ yayi. ^{XVI} Kina gbi tara 'dɔ bi kɔpɔ 'be kiyɔpɔ go bi kɔmɔ bilaka go lijɛ ko'ja wa ma laka ame ga kɛddi ko'dɔke ne. Rɔmɔyi 'dɔ lijɛ kilɛlu 'bu ye ame mitorɔ ne go ko'du mo."

Kɔ'du Ki'di

^{XVII} "Kinza komerike dɛ te mako 'deni tuburu ko'du ki'di 'ba Musa ni ti akiyandi 'ba bo kumɛ lende 'ba Boko'ba. Mako dɛ tuburu mo tine mako 'dɔ to'dɔ mo kedi ngi kɔzo ame lijɛ kiya ne. ^{XVIII} I'dike lende nime kedi dɔye, kɔzo mitorɔ ni ma ti

dɔyayi ame ko'bo 'deni nɛburu ne tara, go bi ma titi 'deki mɔto di mi ko'du ki'di nime inza kɔlu kɔto te. Tine nɛbo ko'dɔ rɔni ko kɔzo ame kiya rɔni ne.

^{XIX} Go ko'du mo na bilaka ame kuwɔ dɔ ko'du ki'di nime dɛ ala pele nge rɔ kapa ma mbowa mo mɔto, kina bo kutu ya mɔto ga gbi to'dɔ mo tara ne ti kidi'li bo ngi woti titiyi di mi nɛre lɔbu 'ba Boko'ba. Kina gbi tara, bo ame kuwɔ dɔmo kina bo kutu ya mɔto ga gbi to'dɔ mo tara ne bo ti kedi ngi rɔ lɔbu mi nɛre lɔbu 'ba Boko'ba. ^{XX} Kina me miya ziye inza ko'boke to'dɔ mi nɛre lɔbu 'ba Boko'ba ɔɔo kiya te kogboke roye dɛ ngi laka kebe bo kɔmɔ kiyandi 'ba ko'du ki'di ni ti Parosi ni bi to'dɔ wa ame ga pili Boko'ba ko'dɔko ne."

'Diri

(LK 12:57-59)

^{XXI} "Uwɔke 'deni tɔnɛ mɔlo bine, iya te, 'Kinza ko'dɔ rɔyi dɛ rɔ bo kɔzi roma. Bɔto ame kupɔ bilaka ti koto ngi mi bi 'ba burɛ.'

^{XXII} Tine kina me miya ziye, bɔto ame rɔ 'diri ti lɔndɔ mɔto ti ko'de ngi mi go bi 'ba burɛ. Bɔto ame kiya zi lɔndɔ mɔto kiya te, 'Ni wa yawa nime,' ti ko'de ngi kɔmɔ kiti 'ba burɛ ma lɔbu. Bɔto ame kiya zi lɔndɔ mɔto kiya te, 'Ni rumɔ yawa nime,' bo irasi lende 'deni 'dɔ tu'du bo mi pa'do 'ba Gehena.

^{XXIII} Go ko'du mo na ni bo mɔto ɔɔo kɛddi koto kpa kɔzi 'bi 'deni ti'di mo dɔ bi 'ba akumu zi Boko'ba kina lende mo kɔyɔ miyi lende mɔto kedi mbowa mi lɔngɔ ye ti lɔndɔ mɔto, ^{XXIV} ola kpa kɔzi 'bi tɔti yayi kileki titi kari koteke lende nima yaga. Kina 'dɔ kako 'jaa ki'di kpa kɔzi 'bi zi Boko'ba. ^{XXV} Dɔ bo mɔto kind'a'ba yi toto yi mi bi 'ba burɛ, ote lende nima welo yaga ti bo gba kota kinza kɔmɔ mi bi 'ba burɛ. Rɔmɔyi ɔɔo kiya te kɔmɔ 'deni yayi bo ɛdi ki'di yi ngi kɔzi bo burɛ kina lijɛ kedi ki'di yi ngi kɔzi bo kanya kina kedi koto yi ngi mi maboso. ^{XXVI} Kina ti koloma ngi yayi nɛbo kopi taripa 'ba karama ma kɔdɔ dɔyi nima ngi titi du. Rɔ ma laka mɛdi miya ziye."

Kinza Ko'dɔ Yɛri Dɛ

^{XXVII} "Uwɔke 'deni iya te kinza ko'dɔ yɛri dɛ. ^{XXVIII} Tine kina me mɛdi miya ziye, bɔto mɔto ame koŋgo 'ja mɔto pele nge ti kɔmɔ bo kina meri 'ba mi bo kiteri 'ja nima 'deni, bo o'dɔ yɛri 'deni ti 'ja nima ti mi bo.

^{XXIX} Go ko'du mo na, ɔɔo kɔmɔyi ma dɔri na ki'di yi ko'dɔ lende kɛnyɛ, iyagba bo yaga ku'du mɔkɔ. Tu'du nge rɔ kapa yi ma kɔto mɔkɔ ɛdi laka rɔ dɔ kiteli di dɔ ame 'dɔ ku'du yi pili mi pa'do 'ba Gehena ne. ^{XXX} Kina ɔɔo kɔziyi ma dɔri na ki'di yi ko'dɔ lende kɛnyɛ, oke bo yaga ku'du

mökö. Tu'du nge ro kapa yi ma koto mökö eđi laka ro do kiteli di do ame 'do koto yi pili mi pa'do 'ba Gehena ne."

Toga 'Ja

(*MT 19:9; MK 10:11-12; LK 16:18*)

^{XXXI} "Iya 'deni gbi te odo bo moto koga 'ja abo 'do bo kugu waraga 'ba tēyi ki'di teyi. ^{XXXII} Tine kina me miya ziye, odo boto moto koga 'ja abo go lende moto 'beri di go koma kololo 'ba tō'do ti ro, bo irasi lende 'deni. Bo na ki'di 'ja nima 'deni 'do ko'do yēri odo loko kari kogbe mē'dē moto 'bōwu. Kina mē'dē moto mo ame kari kogbe loko 'bōwu ne o'do yēri 'deni gbi."

Kinza Kulōmuke Rōye Dē

^{XXXIII} "Uwōke 'deni tōnē molo bine, iya te, 'Kinza kiyēyi mi lōmu 'bi dē. Tine o'do wa ame kulōmu rōyi 'deni zi Boko'ba 'do to'do mo ne.' ^{XXXIV} Kina me mēdi miya ziye, odo ki'dike kō'du 'ba a moto kinza ko'doke lōmu dē teyi. Kinza kulōmuke rōye dē ti mitoro rōmōyi kiti 'ba Boko'ba na. ^{XXXV} Kina kinza kulōmuke rōye dē ti doyayi rōmōyi bi tūdēyi ndi bo na. Tine kinza kulōmuke rōye dē gbi ti Yerosaema rōmōyi gawo 'ba Boko'ba bo dolinjo ma lōbu na. ^{XXXVI} Kinza kulōmuke rōye dē gbi ti doye ga rōmōyi inza ko'bōke tuyi sunē ma koto kanmi yaga ala kileki 'bōwu kōlu. ^{XXXVII} I'dike lende kiya 'be kō'bō nge ro, 'Yēē' ala 'Ee'. Wa moto ame 'beri di go ame ako di zi Satani."

Dokolo

(*LK 6:29-30*)

^{XXXVIII} "Uwōke 'deni, iya te, 'Odo kitiko koma bo moto 'do kitiko kōmōyi gbi. Kina odo koto kpa bo moto 'do koto kpēyi gbi.' ^{XXXIX} Tine kina me mēdi miya ziye. Ni bo moto, odo boto moto kirasi lende moto ziyi kinza kopi dokolo mo dē. Odo boto moto kokoso lo'bo yi ma kapa dōri uyi kapa ma gali gbi zi bo 'do bo kokoso. ^{XL} Odo boto moto koto yi zi bo burē 'do kogba bonjo 'ba rōyi i'di bo kogba ma kēdi kolō dōmo gbi. ^{XLI} Odo bo kanya ki'di yi tombi wa tari timo mayile koto, tine ombi koto nbo mayile riyō. ^{XLII} I'di wa zi bilaka ame ko'doko wa di ziyi ne. Kina i'di gbi zi bo ma ko'doko togba mo tōti 'do kileki 'jaa ne."

Akō'a

(*LK 6:27-28, 32-36*)

^{XLIII} "Uwōke 'deni iya te, 'O'o lēpi yi ga kina o'ji bo ya 'bi ga.' ^{XLIV} Tine kina me mēdi miya ziye, o'oke bo ya 'be ga kina o'doke mōtu go ya ma kēdi ko'do kōzi kasi ziye naga. ^{XLV} Odo ko'doke te ti kēddike ngi ro kole 'ba 'bu ye ame mitoro ne. Rōmōyi bo i'di kada abo 'deni keze do bo lende kēnyē ni kpaki ti bo lende laka. Kina bo i'di toro ka'di 'deni zi bo ko'do

lende kēnyē ni kpaki ti bo ko'do lende laka. ^{XLVI} Ne odo ko'oke nge ro ya ame ga ko'oye ne, 'do Boko'ba ki'di kpa kōzi ziye go wa'di? Bo kireke awada ni o'do gbi tara. ^{XLVII} Ne odo lōndō ye ga na nge kumōtōke ro ma laka, lende laka wa'di na ko'doke kulōwō bine di do 'ba ya ma laki? Ya ma kikali Boko'ba dē naga o'do gbi tara. ^{XLVIII} Kina me olomake ti mi koto ro ma laka kozo 'ba 'bu ye ame mitoro ne tara."

VI

Aki'di

^I "Ziye tikali mo laka, kinza kebeke dē to'do lende laka 'be koma bilaka 'do ko'ja. Odo ko'doke tara inza ko'jake a moto du te gomo di zi 'bu ye ame mitoro ne.

^{II} Tine odo ni moto kēddi ki'di wa zi bo lisa kinza kome more dē dōmo kozo 'ba bo koma kandi naga nima kēdi ko'do mi rō 'ba mōtu ala go kori 'do bilaka koro lijē gomo ne tara. Ro ma laka miya ziye kpa kōzi 'bēnni na 'deni pili ma. ^{III} Tine odo kēddi ki'di wa zi bo lisa kinza ki'di boto ame pele ngosi ngila yi ne kikali gomo dē. ^{IV} Ne 'do kēdi ngi liwo. Kina 'bu yi Boko'ba ame ko'ja wa ma ko'do liwo nima ne ti ki'di kpa kōzimo ngi ziyi."

Mōtu Ko'do

(*LK 11:2-4*)

^V "Tine odo kēddi ko'doke mōtu kinza kēddike dē kozo bo koma kandi naga nima. Rōmōyi ako'doko 'bēnni ma do kiteli mo na ro toro to'do mōtu mi rō 'ba mōtu ala kpa dokoka kori 'do bilaka ko'ja lijē. Ro ma laka miya ziye kpa kōzi 'bēnni na 'deni pili ma. ^{VI} Ne odo kēddi ko'do mōtu odo rō 'bi kurōgō kpadōri teyi 'do ko'do mōtu zi 'bu yi Boko'ba ame boto ko'ja dē ne. Kina 'bu yi Boko'ba ame ko'ja wa ma ko'do liwo nima ne ti ki'di kpa kōzimo ngi ziyi.

^{VII} Kina odo kēddi ko'do mōtu kinza kebe dē tojolo lende ma kinza 'jo mo naga ro go kowa kozo 'ba ya ma kinza kikali Boko'ba dē naga. Rōmōyi lijē omeri 'bēnni tēgē ti kuwō lijē go lende konzi 'bēnni naga nima. ^{VIII} Kinza kēddike dē gbi kozo lijē rōmōyi 'bu ye Boko'ba ikali wa ma ko'dokoke nima 'deni molo gba kinza kitiitike dē. ^{IX} Tine na 'do kumōtuke kozo a nime te,

"Bu ze ni ame mitoro ne, mōyi yi kō'bō ro ma koro. ^X I'di nere lōbu 'bi kako, ako'doko 'bi ko'do rōni mi dolinjo kozo ma kēdi ko'do rōni mitoro. ^{XI} Oja go akonyo 'ba mi kada ma tone zize. ^{XII} Ola ze go lende kirasi ze ga kozo ma dēdi dola lēpi ze ga ma kirasi lende zize naga tara. ^{XIII} Kinza koto ze dē mi bi 'ba akiyozo. Tine olo ze di zi bo bo ma kēnyē nime."

^{XIV} Rōmōyi odo kolake bilaka go lende ame lijē kirasi ziye, 'bu ye ame mitoro ne

ti kola ye gbi go lende kirasi 'be ga. ^{XV} Ne odo kolake bilaka de go lende kenye 'bu ye ame mitoro ne inza kola ye gbi go lende kenye 'be ga."

Kpa Koro

^{XVI} "Odo keddi koroke kpeye kinza ke-beke de tirasi komoye koro 'ba bo komo kandi naga nima. Lije upupu ronni tulutulē 'do laki pili kikali lije edi ro toro kpenni. Ro ma laka miya ziye kpa kōzi 'henni na 'deni pili ma. ^{XVII} Tine odo keddi koroke kpeye, urōgōke komoye kosake 'bu, kujēke doye, ^{XVIII} kinza ya ma laki kikali ra ma keddi koroke kpeye 'do 'bu ye ame ko'ja kinē mo de ne na nge kikali. Kina 'bu ye ame ko'ja wa ma ko'doke liwo nima ti ki'di kpa kōzimo nge ziye."

Ulu Kpa Wa Ziyi Mitoro
(LK 12:33-34)

^{XIX} "Kinza kuluke kpa wa de ziye mi dolingo nime bine, ame madobōndi ni keddi kirasi wa di teyi, kina gbi ame a mo ga keddi koromaro ne, kina gbi ame bo 'bōgō keddi ku'bōgō wa di teyi ne. ^{XX} Tine ma laka mo 'do kuluke kpa wa ziye mitoro go bi ame madobōndi kirasi wa de di teyi a mo ga koromaro de bo 'bōgō ku'bōgō de gbi ne. ^{XXI} Rōmōyi go bi ame kulu kpa wa 'deni teyi ne na dōki'di yi ti kō'bo nburu gomo."

^{XXII} "Kōmōyi na ro lamba 'ba rōyi. Odo kōmōyi keddi rekereke, yida rōyi pili ti keddi nge mi bi koro ma lōbu. ^{XXIII} Ne odo kōmōyi kele de, yida rōyi pili ti keddi nge mi bi kōlu. Tine odo dōki'di ame ro bi koro 'ba ro didi yi ne na keddi 'deni za ro bi kōlu ti keddi nge ziyi ro mandōlu ma kinza kiya."

Boko'ba Ni Ti Yamo
(LK 16:13; 12:22-31)

^{XXIV} "Bilaka koto ikali de 'do keddi ro bo laja zi nere riyō. Bo ti koro nge ro ma koto tine bo ti kō'ji mato. Bo ti koro mi bo zi mato tine ro yōgō zi ma koto. Kina gbi tara, inza kō'bo toja laja zi Boko'ba gbi zi a 'ba dolingo nime.

^{XXV} Go kō'du mo na me mēdi miya ziye, kinza kolomake de ti komo kilē'di go kō'du 'ba akonyo ni ti akuwē ame ro a 'ba tulu yida rōye timo ne. Kina gbi kinza kolomake de ti komo kilē'di go kō'du 'ba bonngo tusu mo rōye. Ma komerike 'beye, didi na de kebe akonyo? Kina gbi yida ro na de kebe bonngo? ^{XXVI} Ongoke yali ni te, lije oro'do oto de gbi, kina lije umu oto de gbi ki'di mi mata. Tine pele tara 'bu ye ame mitoro ne na keddi kulu lije. Ma komerike, kpe na de kulōwō mbiri ro do kiteli di do yali? ^{XXVII} Boto mato ikali de 'do tiyese go loma abo koro mbowa mi doyayi nime ti komo kilē'di 'ba go wa.

^{XXVIII} Tine eddi kolomake ti komo kilē'di go kō'du 'ba bonngo go wa'di? Ongoke dōwōru ni te, lije o'do ndobo de gbi toma bonngo ronni. ^{XXIX} Tine ro ma laka miya ziye, bo dolingo Solomo pele ti wa mbēmbē abo naga nima usu bonngo ma kele kebe dōwōru ni de. ^{XXX} Ne odo Boko'ba na keddi kiyada mōli ni ame keddi ko'ja tone bine, tine tilēndō dayi kusu pa'do 'deni yimo kilanma yaga ne bo ti kola ye kinza tusu bonngo rōye? Kpe bo kinza ki'dike doye laka go lende 'ba Boko'ba naga nime.

^{XXXI} Kina me miya ziye, kinza kolomake de ti komo kilē'di tiya mo te, 'Ti monyo tone di yala?' ala, 'Ti muwē di yala? Kina gbi ti mo'ja bonngo di yala?' ^{XXXII} Wa naga nime na ya ma kinza kikali Boko'ba de naga keddi kulō dōnni nburu gomo. 'Bu ye Boko'ba ame mitoro ne ikali 'deni ma ko'dōke wa naga nime pili. ^{XXXIII} Tine wa ma 'do kulō dōyi ro mbēmbē toma kori mo na ro nere lōbu 'ba Boko'ba nime gbi ti wa ma bo ko'doko di ziyi. Kina bo ti koja go wa mato naga nima nge pili ziyi. ^{XXXIV} Kina gbi kinza kolomake de ti komo kilē'di go wa 'ba tilēndō. Komo kilē'di ma tilēndō koloma e'bēni gbi tōti koda bo yayi. Kinza ko'deke gomo 'ba kada mato de korake do a ma kada nima keddi ko'de ne."

VII

Ni Gbi Tara
(LK 6:37-38, 41-42)

I "Kinza ko'do burē 'ba boto mato de. Odo ko'do ti ko'do burē 'bi gbi. II Rōmōyi kori ame keddi ko'do burē 'ba bilaka timo ne na gbi Boko'ba ti ko'do burē 'bi timo. Ndī lende ame keddi kodoro ro bilaka ne na ti kodoro 'bēyi gbi timo tara.

III Ne go wa'di na kebe tongo pōri di komo lepī yi mato konyo lende 'ba kpa kulugbu ma lōbu nima kōmōyi ne de? IV Ti kiya ro ma tondo zi lōndō nima, kiya te, 'Ti di miyagba pōri nima yaga di kōmōyi, 'ko'ja keddi 'bēyi ti kpa kulugbu kōmōyi? V Ni bo komo kandi nime, iyagba kpa kulugbu nima titi dogba yaga di kōmōyi 'do ko'ja bi laka tiyagba pōri nima yaga di komo lōndō yi mato.

VI Kina kinza ki'di laja ma koto laka de zi bi, rōmōyi lije ti kileki kuyi kpenni kirica miyi yaga. Kinza ku'du wa ma kele 'bi de bēri komo ba'do, lije ti kututu dōmo ti ndinni kirasi yaga."

Odo Koma Ti Ko'ja Nge
(LK 11:9-13)

VII "Tititi kina ti ki'di nge ziyi. Oma kina ti ko'ja nge. Ukōkō kina ti kurōgō kpadōri nge ziyi. VIII Rōmōyi lije ame ga pili kititi ne, i'di nge teyi. Kina lije ame ga pili koma

ne, o'ja ngi. Kina zi ame ga kukökö ne, urögö ngi.

^{IX} Yë na ɔɔɔ kole abo kidëki mangolo'bo bo kënyî kogba za rɔ kulugbî dôku ki'di teyi? ^X Ala mɔto ɔɔɔ kole abo kidëki kenze bo kogba za rɔ murë ki'di teyi? ^{XI} Ne ɔɔɔ kpe ame rɔ bo lende kënyë ne kikalike ti'di wa ma laka zi kole 'be ga tara, 'bu ye ame rɔ ma laka mitɔrɔ ne ti ki'di wa ma laka rɔ do kiteli ngi zinni lijë ame ga kititi di zi bo ne.

^{XII} Wa ame ga ko'dɔko 'do lëpi yi ga ko'do zi yi ne o'do gbî zinni. Römöyî wa nime na kö'du ki'di ni kpaki ti bo kumë lende 'ba Boko'ba ni kɔrɔ dɔmo."

^{XIII} "Arike tɔɔɔ kebe kpadörî ma titiyi römöyî ma löbu nima ari mi go bi 'ba tölë dɔ kote. Kina kɔri mo gbî ngi rɔ ma kitëwu. Ya ma këdî kari kebe gɔmo lijë rɔ ma konzi. ^{XIV} Tine kpadörî ma këdî kari mi go bi 'ba didi ma nburunburu nge titiyi, kina kɔri mo gbî rɔ gomɔ. Ya ma ko'ja mo ga nge mbowa."

I'dike Kɔmɔye Kandi Laka
(LK 6:43-44)

^{XV} "I'dike kɔmɔye kandi laka di zi bo kumë lende ma do kindëndë naga nima. Römöyî lijë ëdî kako ziye kɔzɔ kamölö di rönni ma yaga, tine di minni lijë rɔ kuruku wöliwöli ma kënyë. ^{XVI} Ti kikalike lijë di mi wa ma lijë këdî ko'do. Römöyî kono ana maa dë, kina ngɔpɔlinga ana këlu dë gbî. ^{XVII} Kina gbî tara, ngëri ma la'ja ana 'bëni gbî rɔ döngëri ma laka. Kina ngëri ame rɔ götö ne ana 'bëni gbî rɔ döngëri ma kënyë. ^{XVIII} Ngëri ma la'ja ikali dë tana döngëri ma kënyë, kina ngëri ma götö ikali dë tana döngëri ma laka. ^{XIX} Ngëri ame ga pili kana döngëri ma laka ɔɔɔ dë ne ti koga yaga ku'du mi pa'do. ^{XX} Kina me 'do kikalike bo kumë lende ma do kindëndë naga nima di mi wa ma lijë këdî ko'do."

^{XXI} "Bilaka ame ga kö'bö to'do kpa konji tidëki ma rɔ nɛre nɛre ne inza kömö koto te mi nɛre löbu 'ba Boko'ba. Tine ya ame ga nge këdî ko'do wa ame 'bu ma, ma mitɔrɔ nime ko'dɔko ne na nge ti kömö yimo. ^{XXII} Mi kada 'ba burë nima bilaka ma konzi ti kiya 'deni zö te, 'Nere, nɛre, ze na dë tönë doloma tiya laja 'ba Boko'ba ti möyî yi ne ya? Kina ti möyî yi na dë gbî tönë doloma ti'di nöki ma konzi kita'ba yaga di do bilaka, kina doloma gbî to'do go koto ma löbu naga ya?"

^{XXIII} Tine ti mileki miya zinni, miya te, 'Mikali ye dë koto te, arike yaga di roma, kpe bo ko'do lende kënyë naga nime."

Rö Ko'ba Riyö
(LK 6:47-49)

^{XXIV} "Kina me 'deni, bo ame kuwö lende ma nime kina ko'do ngi tara ti këdî kɔzɔ bo ma kandi ame ko'ba rö abo dɔ dôku ne. ^{XXV} Ame tɔrɔ ka'di mini koso, kina lili piwu kome kikëti rönî yoki rö nima, tine ulöru dë römöyî isaki to'ba gbondɔ mo 'deni di dɔ dôku. ^{XXVI} Ne bo ame kuwö lende ma nime tine ko'do dë tara ne ëdî kɔzɔ bo rumö ame ko'ba rö abo dɔ yayi lida ne. ^{XXVII} Ame tɔrɔ ka'di mini koso, kina lili piwu kome kikëti rönî yoki rö nima yo na kurö ngi. Tine tulöru mo ti këdî ngi rɔ ma kënyë rɔ do kiteli."

^{XXVIII} Kina ɔɔɔ Yësu kote tiya lende naga nime 'deni tine tindi naga nima oto ngi rɔ gönnî rɔ mbëmbë go kö'du 'ba akiyandi abo. ^{XXIX} Römöyî bo iyandi wa 'deni ngi kɔzɔ bo közi kakpa, tine inza kɔzɔ 'ba bo kɔmo kiyandi ni tara.

VIII

Yësu Ilenjo Bo Mönnyu
(MK 1:40-45; LK 5:12-16)

^I Kina ɔɔɔ Yësu këki 'deni bëri di do dôku tine tindi ma konzi ösö ngi go bo. ^{II} Kina bo mɔto amë roma kila'ba 'deni romo ne kako ngi kolɔɔo bëri kɔmo Yësu, kiya te, "Nɛre, ɔɔɔ ko'dɔko ngi ti kilenjo ma ngi yaga rɔ ma kɔpɔ."

^{III} Kina Yësu koga közi bo kosa rɔ bo nima, kiya te, "Mo'dɔko 'deni ngi, ilenjo yi 'deni."

^{IV} Kina Yësu kose zi bo, iya te, "Uwö te, kinza kari kiya lende nime dë zi boto mɔto, tine ari zi bo akumu 'do bo kinyeli röyî. Kina 'do ki'di kpa közi 'ba akilenjo kɔzɔ ame Musa ki'di kö'du mo molo ne tara. Ame 'do kileme zi bilaka pili ilenjo yi 'deni."

Bo Laja 'Ba Bo Do Bo Kanya
(LK 7:1-10)

^V Kina ɔɔɔ Yësu kɔɔɔ 'deni mi Kaparanna ma do bo kanya mɔto 'ba Romo ako zi bo koma'jo rɔ bo zi Yësu, ^{VI} kiya te, "Nɛre, bo laja ma ëdî rɔ rɔko'ɔ do sora linjo ma 'dë yayi. Ëdî ngi kilisa sowa, uyî rönî dë gbî."

^{VII} Yësu iya te, "Ti mari tilenjo bo."

^{VIII} Tine bo do bo kanya nime ileki domo, iya te, "Nɛre, mɔ'bo dë 'do ti'di yi kako mi go bi 'ba loma ma. Tine iya nge ti kpëyî kina ti kilenjo bo laja ma nima ngi. ^{IX} Römöyî mikali közi kakpa 'bi ëdî gbî kɔzɔ 'bama ame mëdî bicî közi kakpa ti bo kanya nbanji kpa bicö ne. ɔɔɔ milende zi mɔto, miya te, 'Ari,' kina kari ngi. ɔɔɔ milende zi mɔto, miya te, 'Ako,' kina kako ngi. Kina gbî ɔɔɔ milende zi bo laja ma, miya te, 'O'do wa nime,' kina ko'do ngi."

^X Kina ɔɔo Y̅esu kuwɔ lende 'ba bo nime 'deni te tine, lende mo igayi bo ngi. Kina bo kiya zi bo kɔsɔ go bo ga, iya te, "Ro ma laka miya ziye, mo'ja boto dɛ di mi bilaka 'ba Yisarele ame ki'di dɔni go lende ma kozo bo nime te." ^{XI} Ro ma laka mɛdi miya ziye, ma konzi ti kako di mi dɔyayi ma kapa yibi ti do tɔɔo kodo'bo rɔnni ti Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba mi lɔɔɔ 'ba nbele 'ba nɛre lɔbu 'ba Boko'ba. ^{XII} Tine ya ame ga molo ro kole 'ba mi nɛre lɔbu nima ne ti ku'du 'deni nɔbo yaga mi go bi kɔlu ame ro bi 'ba mono ni ti kpa kunyi."

^{XIII} Kina Y̅esu kileki kari zi bo do bo kanya tɔnɛ, iya te, "Ari liɔɔ, wa ame komeri 'deni miyi go tigo ma ne ti ko'do rɔni 'deni ngi tara ziyi."

Kina kileɔo bo laja 'ba bo do bo kanya tɔnɛ ngi mi saa nima.

Y̅esu Iɛɔo Bo Rokɔ'ɔ Ma Konzi
(MK 1:29-34; LK 4:38-41)

^{XIV} Kina ɔɔo Y̅esu kari 'deni kodo ro 'ba Pitɔrɔo tine bo ari ko'ja mese 'ba Pitɔrɔo kɛdi kɔ'do do sora yayi ti z̅eyi. ^{XV} Kina bo kosa kɔzimo yo na z̅eyi nima kola ngi, na loko kɛnyi ngi kari toja laja zi bo.

^{XVI} Mi dokɔpiyari tine na ko'de ya ma konzi ame ga kɛdi ti nɔki ne ngi kako zi bo. Kina bo kamo ngi do nɔki ni kita'ba yaga di dɔmo. Kina bo kileɔo ya ame ga pili ro rokɔ'ɔ ne ngi gbi. ^{XVII} Bo o'do wa nime 'deni 'do kɛdi kozo ma tɔnɛ Yesaya bo kumɛ lende 'ba Boko'ba kiya ne. Ame kiya te, "Bo gbagba bo na kombi rokɔ'ɔ ze ga 'deni kpaki yaga."

Gomo Mi Tɔsɔ Gɔ Y̅esu
(LK 9:57-62)

^{XVIII} Kina ɔɔo Y̅esu konɔɔo tind̅i 'deni kɛdi kuru bo b̅eri tara tine na bo kilende ngi zi bo kɔsɔ go bo ga 'do kumu kari gɔnyi pɔpɔ ma kapa mato. ^{XIX} Kina bo kɔmo kiyandi mato 'ba kɔ'du ki'di kako ngi zi bo, kiya te, "Bo kɔmo kiyandi, ti mɔsɔ ngi nduwɛ gɔyi nɔbo bi to ame kɛddi kari pele teyi."

^{XX} Y̅esu ileki dɔmo, iya te, "Kiraba ni pele ɛdi ti gɔ 'bɛnni ga, kina yali ni gbi ɛdi ti rɔ 'bɛnni ga. Tine kole 'ba bilaka lesi inza 'ba bo ti bi mato ame go bo ko'ba do bo teyi tindawo ro bo."

^{XXI} Bo mato ame ro bo kɔsɔ go bo ne ako kiya te, "Lɔbu ma, i'di mileki titi tusu 'bu ma."

^{XXII} Y̅esu iya te, "Oso goma, ola toku ni kusu toku lɛpi nni ga."

Y̅esu Oga Piwu
(MK 4:35-41; LK 8:22-25)

^{XXIII} Kina Y̅esu ni kɛki ngi mi sorope ti bo kɔsɔ go bo ga tari ro do mini. ^{XXIV} Mbowa yo na piwu ki'di ngi tome kebe do pɔpɔ yayi. Lili piwu nima i'di ngi tonbenbe

sorope ko'do 'do kɔnz̅u b̅eri. Tine Y̅esu ɛdi bi tɔ'do. ^{XXV} Kina lijɛ kari ngi kindiɔi bo, kiya te, "Nɛre, okɔnyi ze, dɛdi 'deni dɔlɛ."

^{XXVI} Tine bo iya te, "Eddi kereke go wa'di? Kpe bo kinza ki'dike dɔye laka go lende ma naga nime."

Kina bo kɛnyi tɔɔo kamo do lili ni ti mini kikagba nima 'do kɔɔo. Kina kɔɔo ngi liwo. ^{XXVII} Kina lijɛ pili koto ngi ro gɔnni, iya te, "Bo nime, bo wa'di ga na? Lili ni ti mini lɔbu ni kpaki ro wa ma kuwɔ do bo."

Nɔki Ni Ti Ba'do
(MK 5:1-20; LK 8:26-39)

^{XXVIII} Kina ɔɔo Y̅esu kɔmɔ 'deni kapa pɔpɔ mato mi dɔyayi 'ba Gadara tine na ya mato ga riyo ro bo nɔki kondɔɔo ngi ti bo di yayi. Ya riyo naga nima ɛdi kako di kpa ti'bɔro 'ba tusu toku. Ya naga nima nɔki ila'ba 'deni dɔmo koworo ngi ro ma kɛnyɛ. Go kɔ'du mo na boto ilaɔa rɔni dɛ kpe tudɔ kebe yayi. ^{XXIX} Kina lijɛ kulɔri ngi ro ma kembe, iya te, "Ni kole 'ba Boko'ba nime, wa'di na ko'doko di zize? Ako 'deni tote dɔze tɔti gba kinza kada mo kɔmɔ?"

^{XXX} Tindi 'ba ba'do 'ba liɔɔ ɛdi tonyo kpɛnni nɔli yayi, ^{XXXI} kina nɔki naga nima koma'jo rɔnni ngi zi Y̅esu, iya te, "Do kɛddi koga ze yaga oja ze dari mi ba'do naga nime 'dɛ."

^{XXXII} Kina bo kiya zinni, iya te, "Arike." Kina ɔɔo lijɛ kari kila'ba ngi do ba'do tɔnɛ ga yo, kina ba'do naga nima kɛnyi ngi pili kirija kari bi kulun̅i 'ba pɔpɔ kila'ba mi mini kote dɔnni pili yaga.

^{XXXIII} Bo koda ba'do naga nima irija kari kiya kɔ'du mo mi gawo. Kina lijɛ kiyɛti go wa ma ko'do rɔni nima gbi pili ti lende 'ba bo nɔki tɔnɛ ga. ^{XXXIV} Kina bilaka 'ba mi gawo nima kolo ngi pili kako tonɔgo Y̅esu. Kina ɔɔo lijɛ ko'ja bo 'deni tine lijɛ ititi bo 'do bo kɛnyi kari yaga di mi dɔyayi 'bɛnni.

IX

Y̅esu Iɛɔo Bo Keɔme B̅eri Mato
(MK 2:1-12; LK 5:17-26)

^I Kina Y̅esu kɛki ngi mi sorope kumu do pɔpɔ kileki kari mi gawo 'bɛnni. ^{II} Di yayi na ya mato ga ko'de bo mato ame keɔme 'deni b̅eri ne ngi kako zi bo. Bo nima ro ma kɔ'do do sora. Kina ɔɔo Y̅esu konɔɔo 'deni lijɛ kikali ngi bo ɛdi ti tigo tileɔo bo nima tine, bo ilende zi bo nima, iya te, "Kole ma, ogbo dɔki'di yi, ola yi 'deni go lende kɛnyɛ 'bi ga."

^{III} Kina bo kɔmo kiyandi mato ga ame kɛdi yayi ne kɛnyi ngi tomeri mo ti minni, iya te, "Bo nime ɛdi kudɔli Boko'ba."

^{IV} Tine Y̅esu ikali meri 'bɛnni nima ngi na bo kiya te, "Eddi komerike lende ma kɛnyɛ ma tara ga miye go wa'di? ^V Ma

yala na kütewu 'do tiya mo? 'Ola yi 'deni go lende kënyë 'bi,' ala 'do kiya te, 'Ënyï kilijgere'? ^{VI} Ne ziye tikali mo ro ma laka kole 'ba bilaka lesi ëdi ti tigo dolijö bine tola bilaka go lende kënyë."

Kina bo kiya zi bo kenjme bëri nima, iya te, "Ënyï toro kombi sora 'bi kari lijö."

^{VII} Kina bo tönë kënyï ngi toro kari lijö. ^{VIII} Tine odo tündi ko'ja bo nima 'deni tara tine lijë ngi ro tikere. Na lijë kebe ngi tilëlu Boko'ba go ti'di közi kakpa ma kozo a nima tara zi bilaka lesi.

*Bö Roko'ö Na Nge Ko'doko Wöwö
(MK 2:13-17; LK 5:27-32)*

^{IX} Kina odo Yësu kiteli 'deni di yayi na bo kari ko'ja Matayo bo kireke awada koloma 'deni mi go bi 'ba tireke awada. Kina Yësu kiya zi Matayo, iya te, "Ösö göma." Kina Matayo kënyï ngi kösö go Yësu.

^X Tine odo Yësu ni ti bo kösö go bo ga koloma 'deni tonyo akonyo di lijö 'ba Matayo yayi na bo kireke awada ma konzi ti bo lende kënyë motö ga kototo rönni ngi yayi kodö'bo rönni ti Yësu ni. ^{XI} Kina odo Parosi motö ga ko'ja 'deni tara tine lijë ititi bo kösö go Yësu ga, iya te, "Bo koma kiyandi 'be nima ëdi konyo wa bi koto ti bilaka ma tara ga go wa'di?"

^{XII} Tine odo Yësu kuwö lende 'bënni nima 'deni tara, bo iya te, "Bo roko'ö na nge kari zi bo ki'di wöwö. Ya ma kinza ti roko'ö naga ari ë'bënni dë. ^{XIII} Ari kojgöke 'jo 'ba lende nime kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Mi këyi na mo'doko di zi bilaka, tine inza ro akumu.' Kina me ma mako dë tidëki bo lende laka, mako go bo lende kënyë."

*Lende 'Ba Kpa Koro
(MK 2:18-22; LK 5:33-39)*

^{XIV} Bo kösö go Yowani bo bapatisi ga ako zi Yësu kititi, kiya te, "Ze 'beze ti Parosi ni dëdi dorö kpeze nduwë, ne go wa'di na bo kösö göyi ga koro 'bënni kpënni dë?"

^{XV} Yësu iya te, "Ma komerike 'beye, nba 'ba mi gbe ti koloma ro meri ko'ja më'dë 'ba nyiti këdi gba tinni? Tine inza tara, kada mo ti kömö 'deni ame 'do kogba më'dë 'ba nyiti yaga di mi löngö lijë. Kina lijë ti koro kpënni 'jaa mi kada mo nima.

^{XVI} Kina gbi botö motö uru böngö ma la'ja dë yoki böngö ma molo. Römöyi böngö ma la'ja ti kosoŋi rönï ngi kirica ma molo nima ko'do bi gböŋö ma löbu. ^{XVII} Kina botö motö odo layi ma la'ja dë gbi mi kilaka ma molo 'ba layi. Römöyi kilaka ti kotopa ngi yaga layi nima kolodo mökö. Kina kilaka mo këdi kirasi rönï ngi. Tine layi ma la'ja ëdi kodö gbi mi kilaka ma la'ja kina 'do lijë pili koloma laka."

*Nyiti Titi Ti 'Ja Kosa Rö Böngö 'Ba Yësu
(MK 5:21-43; LK 8:40-56)*

^{XVIII} Ko'ja Yësu këdi gba ro tiya lende nime na bo motö ro turu 'ba Yudayi kako ngi zi bo kila'ba bëri koma bo kilëlu bo, iya te, "Nyiti ma öle 'deni giri nime tine ako ki'di köziyi rönï na loko ti kididi ngi 'böwu."

^{XX} Kina Yësu ni kënyï ngi ti bo kösö go bo ga kari ti bo nima. ^{XX} Kina 'ja motö ame roma kö'bö tolodo ngi di roma koma koo mo 'deni nbo 'butë domoriyö ne kako ngi kosa kpa böngö 'ba ro Yësu. ^{XXI} Römöyi loko omeri kiya ti minï te, "Odo mosa pele nge ro kpa böngö 'ba ro bo, ti kileŋo ma ngi kopo."

^{XXII} Kina Yësu kuyi koma bo ko'ja 'ja nima. Na bo kiya te, "Nyiti ma, ogbo döki'di yi. Ti'di döyi go tigo ma na kileŋo yi 'deni." Kina kileŋo 'ja nima ngi mi saa nima.

^{XXIII} Kina odo Yësu kari kömö mi lijö 'ba turu tönë, bo ari ko'ja bo kome more ni ti tündi ma këdi kome kuwu ni ti bo tonyo kökö ni pili yayi. ^{XXIV} Kina bo kiya zinni, iya te, "Kpe nima pili odöke yaga, nyiti titi nime öle dë ro tolë tine loko ëdi bi tö'dö."

Tine lijë ögö bo ngi ro laŋa. ^{XXV} Kina odo koga tündi naga nima 'deni yaga tine, na Yësu kodö ngi rö go töku nima kind'a'ba közimo. Kina loko kënyï ngi toro.

^{XXVI} Kina lëbi 'ba lende nime kiyëlë rönï ngi kote mi dolijö nima toko.

Yësu Iyöpo Koma Kölu

^{XXVII} Kina odo Yësu kënyï 'deni di yayi na bo koma kölu ma riyo motö ga kösö ngi go bo ti tulöri kiya te, "Kole 'ba Dawidi bo dolijö, i'di miyi kpe këyi röze."

^{XXVIII} Kina odo bo kari kodö 'deni rö tine na bo koma kölu tönë ga kako ngi zi bo. Kina bo kititi lijë, bo iya te, "Ikalike ngi ro ma laka ti mo'bo tileŋo ye?"

Lijë iya te, "Yëë, nere."

^{XXIX} Kina bo kosa kömönni, bo kiya te, "Ko'do rönï ziye kozo ame ki'dike döye 'deni gömo ne tara."

^{XXX} Kina kömönni kopo ngi yaga. Tine Yësu ose gomo kitigo zinni, iya te, "Kinza kari kiyake lende nime dë zi botö motö."

^{XXXI} Tine lijë ari kiyëlë lëbi 'ba Yësu ngi kote mi dolijö nima toko.

Yësu Ileŋo Bö Kpa Kudödu

^{XXXII} Ko'ja ya tönë ga këdi kënyï 'deni tari tine na ya motö ga ko'de bo nöki motö ame kpamo kudödu rönï 'deni teyi ne ngi kako zi Yësu. ^{XXXIII} Tine odo koga nöki nima 'deni yaga yo na bo tönë ki'di tilende ngi. Kina kö'du mo kigayi tündi naga nima ngi pili. Lijë iya te, "Do'ja a ma te dë molo mi döyayi 'ba Yisarele."

XXXIV Tine Parosi ni iya te, "Nere 'ba nöki na ki'di közi kakpa nima zi bo toga nöki timo."

XXXV Yësu ënyï kilingere pili toko kote mi gawo ti döliŋo ma titi naga tiyandi komo bilaka mi rö 'ba mötu, kina gbi tuwöwö laja laka 'ba nere löbu 'ba Boko'ba. Bo ileŋo ya ma këdi ti dokomali rok'o'ö ma konzi naga 'deni pili. XXXVI Kina ödo bo ko'ja tündi 'deni tine meri 'ba lisa 'bënni ma bo koŋgo oso ngi lo döki'di bo. Römöyi ilikö dönni 'deni ngi kinza bo kokoko lijë kozo kamölö ame bo koda mo kinza ne tara. XXXVII Kina bo kiya zi bo kösö go bo ga, bo iya te, "Wa 'ba kpa döliŋi nime ngi kraya. Tine bo ndobo 'ba romo ga onzi de. XXXVIII Ititike bo nere bo domo 'do bo koja bo ndobo mi nyaka abo nime."

X

*Bo Köso Go Yësu Ga
(MK 3:13-19; LK 6:12-16)*

I Yësu idëki bo kösö go bo ga ma 'butë dömoriyö naga nima bi koto. Kina bo ki'di közi kakpa zinni 'do toga nöki kita 'ba yaga timo di do bilaka, kina gbi 'do tileŋo rok'o'ö ma konzi. II Bo laja ma 'butë dömoriyö naga nime möyi mo ga na me. Ma dogba mo Simona ame kidëki möyi mo gbi ro Pitörö ne, kina ti löndö bo Andareya ti Yakoba kole 'ba Zebedayo ti löndö bo Yowani. III Pilipö ni ti Batolimayo ti Toma ti Matayo bo kireke awada ti Yakoba kole 'ba Alapayo ti Tadayo IV ti Simona bo ko'do ya go doyyayi 'bënni ti Yuda Isikarita ame kususu Yësu ne.

*Laja 'Ba Ya Ma 'Butë Dömoriyö
(MK 6:7-13; LK 9:1-6)*

V Yësu oja ya 'butë dömoriyö naga nima kari ti ndose nime kiya te, "Kina kodöke de mi döliŋo 'ba bo löwö ma kinza ro Yudayi naga. Kina kinza kodöke de gbi mi gawo 'ba Somorona ni. VI Tine arike nge zi kamölö 'ba Yisarele naga nime kölu 'deni ne. VII Kina 'do kari kuwöwöke zinni, kiya te, 'Nere löbu 'ba Boko'ba ëdi 'deni ngosi.' VIII Kina 'do kilenoke bo rok'o'ö kindinike töku ni. Ilenoke bo mönyu ni, kina 'do kogake nöki gbi kita 'ba yaga di do bilaka. Ogbake 'deni di zö ro ma sari kinza topi oto teyi, kina 'do kari ki'dike gbi ro ma sari kinza topi oto gomo. IX Kinza kogbake girisi de tiye. X Kina kinza kogbake mbo'da 'ba kpası de teyi. Kina kinza kogbake böŋgo moto ala wari moto ala përi adokotoni moto de tiye. Römöyi bo ndobo pili ëdi ti bi gomo 'ba rönni.

XI Ödo kömöke mi gawo ala liŋo moto omake ro bilaka ame laka ko'doko tota ye ro nba ne. Kina 'do kolomake liŋo abo nbo

kënyike di go bi nima. XII Tine ödo kömöke mi liŋo iyake te, 'Lende këyi koloma tiye.' XIII Ödo bilaka 'ba liŋo mo nima kota ye ro nba olake lende këyi 'be nima koloma tinni. Ne ödo lijë kota ye de ogbake e'be yaga di zinni. XIV Kina ödo kömöke mi gawo ala liŋo moto ga ame bilaka mo ga koga ye ko'doko de tuwö lende 'be ënyike di teyi. Kina 'do kombake lupu mo yaga di ndiye ro lömu rönni. XV Ro ma laka miya ziye mi kada 'ba burë mi Boko'ba ti këyi ro mbëmbë ro bilaka 'ba Sodomoni ti Gomora di do bilaka 'ba go bi mo to nima."

*Gomo 'Ba Go Laja 'Ba Boko'ba
(MK 13:9-13; LK 21:12-17)*

XVI "Uwöke te, mëdi moja ye nime kozo kamölö tara mi löŋgö wöliwöli ma konzi. Tine i'dike komoye kandi kozo komo murë kina gbi liya ro rumö kozo matukupuru. XVII Öŋgöke roye laka römöyi ya moto ga ëdi ame lijë ti kindi 'ba ye koto ye mi go bi 'ba burë. Kina lijë ti komba ye gbi di mi rö 'ba mötu 'bënni ga. XVIII Ti kususuy ye ko'de ye komo kiti 'ba bo döliŋo ni ti turu ma löbu naga go lende ma kina ti kiyëtike laja koto laka ma nime zinni kina gbi zi bo löwö. XIX Tine ödo ko'de ye mi go bi 'ba burë kinza ki'dike komoye kilë'di de go wa ma 'do kiyake ala kiyëtike zinni. Römöyi wa ame ga këddi kiyake ne Boko'ba ti ki'di ngi ziye mi saa mo nima. XX Römöyi kpe na de këddi kilendeke tine Nyi Koto Laka 'ba 'bu ye na këdi ki'di lende ma këddi kiyake mo ga kpeye.

XXI Mi kada mo nima bilaka ti kebe togba löndö lijë ga ki'di mi töle. Kina 'bu ti ko'do gbi tara zi kole 'bënni ga. Kina kole ti kebe gbi tuyi kpënni do 'bu nni ga ti mönni ga ti'di mo mi töle. XXII Laki pili ti ko'ji ye go kö'du ma. Ne bo ame ki'di mi bo këddi teyi nbo kömö mi kada 'ba tote mo ti komo ngi di mi töle. XXIII Kina ödo lijë këdi ko'do közi kasi ziye di mi gawo moto ololoke kirinake gbi karike mi gawo moto. Römöyi ro ma laka miya ziye inza koteke mi gawo 'ba Yisarele pili gba kota kinza kole 'ba bilaka lesi kileki kako döliŋo nime.

XXIV Kina öŋgöke, kole 'ba sukulu inza mbiri di do bo komo kiyandi abo, kina bo laja inza gbi mbiri di do bo ma ro bo do bo. XXV Kina 'do kole 'ba sukulu këdi ti mi këyi tedi kozo bo komo kiyandi abo, kina 'do bo laja gbi kozo bo ma ro bo do bo nima. Kina me ödo kiti'ja bo döliŋo 'deni kidëki ro Belezehola, tine bilaka 'ba liŋo abo ga ti kidëki ngi ti möyi ma kënyë ro do kiteli."

*Ere Boko'ba
(LK 12:2-7)*

XXVI "Kina kinza kereke bilaka de. Wa ame ga pili ro ma kusu le'jete ne ti kiyagba 'deni ngi yaga. Kina wa ame ga pili

ro mulugu ne ti kumö yïmo 'deni kikali yaga. ^{XXVII} Wa ame ga medî miya liwo ziye ne ti kileki kiyake gomo 'deni yaga bi kopo. Kina wa ame ga kuwöke liwo ne ti kuwöwöke 'deni ngi di do rö toro. ^{XXVIII} Kina me kinza kereke ya ma kedi kupö nge ro yida ro kinza kupö didi naga nima de. Tine Boko'ba ame kedi kote 'ba bo do yida ro ni kpaki ti didi mi pa'do 'ba Gehena ne na nge 'do kereke.

^{XXIX} Ne ongoke, ndögö 'ba silo riyo nge ti tarija koto. Tine pele silo ma koto moto ölu de lowo kinza ma 'bu ye kikali gomo. ^{XXX} Kina sunè 'ba doye gbi bo ikali gomo me. ^{XXXI} Kinza kereke de. Kpe na ro do kiteli zi bo kebe silo ma konzi."

^{XXXII} "Lijè ame ga kiya yaga bi kopo, kiya te lijè 'bama na ne, ti mo'do gbi tara zinni komo 'bu ma ame mitoro ne. ^{XXXIII} Ne lijè ame ga kilagi ma yaga bi kopo ne ti milagi lijè gbi tara komo 'bu ma ame mitoro ne."

*Ya Na Yësu Ko'de Mi Dolijo
(LK 12:51-53; 14:26-27)*

^{XXXIV} "Kinza komerike de te mako to'do lende keyi mi dolijo. Tine inza tara, mako de to'de lende keyi mi dolijo tine ya na mo'de. ^{XXXV} Mako toso kpa kole tanyi ro 'diri ti 'bu nni ga, kina yitoti gbi 'do kanyi ro 'diri ti mönni ga. Kina 'ja 'ba kole ni 'do kanyi ro 'diri ti mese lijè ga. ^{XXXVI} Bo ya ma kanyè 'beyi 'ba bo moto ti kedi aa ro bilaka 'ba mi lijo 'bi. ^{XXXVII} Kina me bilaka ame ko'c 'bu bo ni ti ma bo ro do kiteli di doma ne o'bo de tedi ro bo köso goma. Kina gbi tara bo ame ko'c kole abo ala nyiti abo ro do kiteli di doma ne o'bo de tedi ro bo köso goma. ^{XXXVIII} Bo ame ko'doko de tilejo ro bo töle go lende ma o'bo de tedi ro bo köso goma. ^{XXXIX} Bo ame ko'doko tomo didi bo ti kiyölu domo ngi yaga. Tine bo ma kiyölu do didi bo go lende ma ti komo ngi."

*Kpa Közi
(MK 9:41)*

^{XL} "Bo ame kota ye ro nba ota ma 'deni gbi. Kina bo ame kota ma ro nba bo ota bo ame koja ma ne 'deni gbi. ^{XLI} Bo ame kota bo laja 'ba Boko'ba ro nba ne ti ko'ja kpa közimo gbi kozo 'ba bo laja nima. Kina gbi bo ame kota bo lende laka römöyi bo nima edi ro ma laka ne ti ko'ja kpa közi mo gbi kozo 'ba bo lende laka. ^{XLII} Ti kikalike 'deni ngi ro ma laka boto ame ki'di pele nge ro mini kuwè zi bo köso goma ma titi oto moto römöyi bo bo köso goma na ne ti ko'ja kpa közimo ngi."

XI

*Akititi 'Ba Yowani
(LK 7:18-23)*

^I Kina do Yësu kote tose ndose naga nime 'deni zi bo köso go bo ga tine, na bo kënyi ngi di yayi kari tiyandi komo bilaka gbi ti tuwöwö laja laka abo mi dolijo ma ngosingosi yayi.

^{II} Do Yowani bo bapatisi kuwö wa ame ga Kurisitö kedi ko'do ne 'deni tara di mi maboso yayi tine na bo koja bo laja abo ga ngi kari zi Yësu. ^{III} Kina lijè kititi Yësu, iya te, "Ni mo na ro bo ma tonè kedi kako di potö ma ne? Ala 'do doje komoze gba go bo moto?"

^{IV} Yësu ileki domo zinni, iya te, "Ileki ke zi Yowani kiyetike wa ame ga kuwöke kina ko'jake gbi ne zi bo kozo a nime te. ^V Iyopo komo bo komo kölu ni 'deni. Kina bo ka'bo ni ilingere 'deni. Ilenjo bo mönyu ni 'deni yaga ro ma kopo. ^{VI} Mbili ku'be ni uwö bi 'deni. Töku ni indiji 'deni kina laja laka uwöwö roni 'deni zi bo lisa ni. ^{VI} Lijè ame ga lende ma kilikö de dönni ne na ti yeyi."

*Yë Na Mbiri?
(LK 7:24-35)*

^{VII} Di potö bo laja 'ba Yowani ga kari 'deni na Yësu koloma tiya lende 'ba Yowani zi tindi naga nima. Bo iya te, "Me karike yi mökö zi Yowani ne wa'di na karike tonjo mo? Mbili moli ma kedi kudè dōni di zi lili? ^{VIII} Wa'di na karike tonjo mo? Bo kusu bonjo kele? Tine bo kusu bonjo kele ni edi koloma 'benni mi lijo 'ba bo dolijo. ^{IX} Ne arike tonjo wa'di? Bo kumè lende 'ba Boko'ba? Yèè, ro ma laka o'jake bo ame kebe bo kumè lende 'ba Boko'ba pili ne 'deni. ^X Römöyi Yowani na tonè kugu lende mo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Boko'ba iya te, "Medi moja bo laja ma kari dogba kömöyi tilejo kori ziyi."

^{XI} Ro ma laka miya ziye, kole köyö 'ba 'ja moto inza mbiri di do Yowani. Tine bo ame titiyi mi nere löbu 'ba Boko'ba ne na mbiri di do Yowani. ^{XII} Di mi kada ma Yowani kisaki tuwöwö lende 'ba Boko'ba nbo kömö mi kada nime tone, ma konzi edi ko'do 'deni ngi ro ya 'do todo mi nere löbu 'ba Boko'ba. Lijè edi ko'doko 'do tinda'ba mo 'deni ngi ro gborökötö. ^{XIII} Kina molo nbo kömö mi kada 'ba Yowani bo kumè lende 'ba Boko'ba ga pili ti kö'du ki'di 'ba Musa ileme lende 'ba nere löbu 'ba Boko'ba nime 'deni. ^{XIV} Ma kedi ko'dokoke ra ngi ti'di doye go lende 'benni, Yowani na ro Eliya bo kumè lende ame kedi kileki kako dogba ne. ^{XV} Bo ame kedi ti mbili ne 'dike bo kuwö lende nime.

^{XVI} Ti miyari ye kpe bilaka ma le'jete naga nime ti wa'di? Kpe ngi kozo kole titi ame ga koloma mi go bi 'ba ndögö. Ame dotumu moto kulöri zi moto kiya te, ^{XVII} 'Domba dokole mbili pele ziye, odoweke goye de gbi yo. Kina me duci

lèrì 'ba tölè pele ziye, uduke dè gbì yó.'
^{XVIII} Rómöyì Yowani ako bine koro kpa bo,
 kuwè a ma kata naga dè, iyake te, 'Yowani
 bɔ nòkì na.' ^{XIX} Kina me kole 'ba bilaka
 lesi kako konyo kpa bo kuwè wa iyake te,
 'Ongòke yayi, bo ngì rɔ bɔ kpa ñbòñbò bɔ
 kuwè layi bɔ porì 'ba bɔ kireke awada ni
 ti bɔ lende kényè motò ga.' Ne tine akikali
 'ba Bòko'ba ti kindà 'deni yaga di m̀ ndòbò
 mo."

Bu'bu
 (LK 10:13-15)

^{XX} Bilaka 'ba m̀ gawo naga nime Yèsu
 ko'dò gò koto kulòwò yimo ne oto dònñi dè
 du te. Kina bo kényi tose kpa gawo naga
 nima, ^{XXI} kiya te, "Bu'bu zìyì Korazina,
 kina bu'bu gbì zìyì Betesayida. Rómöyì
 ma kiya te kèdì ko'dò gò koto naga nime
 ko'dò miyì ne ra m̀ Tura ni ti Sidona dène,
 bilaka mo ga oto dònñi 'deni molo kolo
 bɔnggò 'ba monò rònñi, kosa buruku rònñi
 'dò kileme ma lījè koto dònñi 'deni di m̀
 lende kényè 'bènni ga. ^{XXII} Rò ma laka miya
 ziye m̀ kada 'ba burè kada motò Bòko'ba
 ti ki'di m̀ bo kèyì rɔ mbèmbè rɔ Tura ni ti
 Sidona di dɔye.

^{XXIII} Ne ǹ 'bèyì Kaparanoma o'dòko
 tombi røyì 'deni ñbò m̀tɔrɔ? Ne ti ku'du
 yi 'deni ngì bèrì m̀ pa'dò 'ba Gehena.
 Rómöyì ma kiya te gò koto naga nime ko'dò
 miyì ne na kèdì ko'dò ra m̀ Sodomo dène
 Sodomo èdì gba ko'ja kabate. ^{XXIV} Kina 'dò
 kikali rɔ ma laka m̀ kada 'ba burè Bòko'ba
 ti ki'di m̀ bo kèyì rɔ mbèmbè rɔ Sodomo
 di dɔyì."

Akoke, Kina Ti Mómò Ye Ngì
 (LK 10:21-22)

^{XXV} M̀i kada nima yayi Yèsu iya te,
 "M̀lèlu yi 'bu ma, ñere 'ba dò m̀tɔrɔ ni
 ti dɔyayi rómöyì wa ame kusu dómo di zi
 bɔ akikali ni ne ileme 'deni zi ma kinza
 kikali ɔtò dè naga. ^{XXVI} 'Bu ma, rɔ ma laka
 wa nime na ko'dòko 'dò ko'dò rònì te."

^{XXVII} Kina bo kiya te zi bilaka naga nima,
 "'Bu ma i'di wa pili 'deni zò tine bɔtò ikali
 ma kole dè, 'bu ma na ñge kikali. Kina
 bɔtò ikali 'bu ma dè gbì tine ma kole ma
 na ñge mikali ti ya ame ga migeli 'deni 'dò
 tileme bo teyi ne.

^{XXVIII} Kpe ame ga 'deni pili rɔ gomò di
 zi akirìndì ne akoke zò. Kina ti mómò ye
 ngì. ^{XXIX} Ombike kpa kulugbu ma mugu
 ye ame rɔ akiyandi ma ne. Rómöyì dòkì'di
 ma na liya rɔ rumò kinza dò kombi. Kina
 ti ko'jake rɔ kindawo ngì. ^{XXX} Rómöyì kpa
 kulugbu ma nime m̀di ziye ne embe dè
 kina tombi mo ngì kinza gomò."

XII

Kò'du Kì'di 'Ba Kada 'Ba Rɔ Kindawo
 (MK 2:23-28; LK 6:1-5)

^I Mbowa di pòtò mo mì kada 'ba rɔ
 kindawo na Yèsu ni kèdì kilingere kebe
 m̀ nyaka 'ba nyönyu. Bɔ kòsò gò bo ga
 'deni rɔ 'bò kina lījè ki'di ngì tomborozi dò
 nyönyu tonyo 'jò mo. ^{II} Kina ɔdò Parosi ni
 ko'ja 'deni tara tine na lījè kebe ngì tititi
 Yèsu, iya te, "Ongò te, wa nima bɔ kòsò
 gòyì ga kèdì ko'dò ne lījè èdì rɔ tiyèyì m̀
 kò'du ki'di 'ba kada 'ba rɔ kindawo."

^{III} Bò ileki zinnì, iya te, "Idèkike wa ma
 tònè Dawidi ko'dò mì kada nima yayi ne
 dè? Ame lījè rɔ 'bò ti bilaka abo ga ne.
^{IV} Bò ari ngì m̀ rò löbu 'ba Bòko'ba kina
 lījè ti bilaka abo ga konyo mangò'bo koro
 ame ki'di zi Bòko'ba ne ngì di yayi. Wa
 nima inza rɔ ma laka zinnì m̀ kò'du ki'di
 'ba Bòko'ba 'dò tonyo mo. Tine bɔ akumu
 ni na ñge 'dò konyo. ^V Kina idèkike dè gbì
 di m̀ kò'du ki'di 'ba Musa? Ame kiya te
 m̀ kada 'ba rɔ kindawo pili bɔ akumu ame
 m̀ rò löbu 'ba Bòko'ba ne iyèyì kò'du ki'di
 'ba kada 'ba rɔ kindawo. Tine pele inza rɔ
 lende kényè zinnì. ^{VI} Kina me mèdì miya
 ziye wa motò ma kebe rò löbu 'ba Bòko'ba
 èdì bine. ^{VII} Ugu 'deni m̀ buku 'ba Bòko'ba
 iya te, 'M̀i kèyì na mo'dòko di zi bilaka tine
 inza rɔ akumu.' Ma kèddì kikalike 'jò 'ba
 lende nime ra, dène inza kodòke karama
 dò bilaka ame kirasi ɔtò dè ne. ^{VIII} Rómöyì
 kole 'ba bilaka lesi na rɔ ñere 'ba dò kada
 'ba rɔ kindawo."

Bò Konyò Keñme Rɔ Kilawo
 (MK 3:1-6; LK 6:6-11)

^{IX} Yèsu ènyì 'deni di yayi kari m̀ rò 'ba
 m̀tò motò. ^X Kina bo kari ko'ja bɔ motò
 kòzìmo keñme 'deni rɔ kilawo ngì di yayi.
 Tine ya motò ga èdì yayi ame kèdì koma
 kòri 'ba 'dò tususu Yèsu gò tirasi wa motò.
 Kina lījè kititi bo, iya te, "Èdì ngì rɔ ma
 laka m̀ kò'du ki'di ze 'dò tilenjo bilaka tɔne
 m̀ kada 'ba rɔ kindawo?"

^{XI} Yèsu ileki dómo zinnì iya te, "Dò
 kamölò 'bì 'ba bɔ motò kila'ba m̀ gò ma
 kalo m̀ kada 'ba rɔ kindawo, ti kari dè
 kindà'ba koto yaga di m̀ gò m̀ kada 'ba rɔ
 kindawo nima? ^{XII} Tine bilaka lesi ni ma ti
 kamölò, yè na mbiri? Dò kèdì 'deni tara
 kò'du ki'di ze i'di ze 'deni tokonyi bilaka
 m̀ kada 'ba rɔ kindawo."

^{XIII} Kina bo kiya zi bɔ konyò keñme rɔ
 kilawo nima, bo iya te, "Oja gò kòziyì."

Kina bɔ nima koja ngì na kileki ngì rɔ
 ma laka kɔzò ma kapa ama. ^{XIV} Tine Parosi
 ni ènyì ngì di yayi kari tususu kpènnì 'dò
 tupò Yèsu.

Yèsu Na Bòko'ba Koweli 'Deni

^{XV} Kina ɔɔɔ Yēsu kuwō 'deni kēdi kususu kpa rɔ bo tara tine na bo kēnyi ngi kari abo yaga di yayi. Kina tindi ma konzi kōsō ngi gɔ bo. Tine bo ileŋo ya ame ga ti rokɔɔ ne ngi pili. ^{XVI} Kina bo kose zinni kinza lijē kiyēlē lende abo dē zi ya mɔto ga. ^{XVII} Bo o'do wa nime 'deni 'do kēdi kɔzɔ wa ma tōnē Yesaya bɔ kumē lende 'ba Boko'ba kiya ne tara. ^{XVIII} Ame kiya te, "Bo na rɔ bɔ laja ma ame moweli 'deni ne. Bo na mɔ'ɔ 'deni kulōwō kina ma gbī ti mī kēyi rɔ mbēmbē gɔ kō'du abo. Ti mi'di Nyi Kɔto Laka ma koloma dɔ bo kina bo ti kuwōwō burē ma mēdi mo'do dɔ, dɔ kupō pili. ^{XIX} Bo inza ko'do kowasa ala kulōri rɔ ma kembe. Boto inza kuwō mugu bo kēdi kulōri kebe gɔ kori. ^{XX} Bo ti kiliya rɔ bo zi lijē ame ga pili rɔ rumō ne, mī kēyi abo ti kēdi zi lijē ame ga pili rɔ lisa ne. Bo ti kō'bō to'do mo n̄bō bo ko'de ako'doko kodoro 'ba Boko'ba nime ndimo kēddi. ^{XXI} Kina bilaka pili 'ba doliŋo nime ti ki'di kōmōnni ngi dɔ bo."

Yēsu Ileŋo Bɔ Nōki
(MK 3:20-30; LK 11:14-23)

^{XXII} Kina ya mɔto ga ko'de bɔ nōki kɔmɔ kōlu mɔto ame kpamo kudōdu rōni 'deni gbī teyi ne ngi zi Yēsu. Kina Yēsu kileŋo bɔ nima ngi kpamo kope rōni yaga tilende. Kina kɔmɔ mo kɔpɔ ngi gbī yaga. ^{XXIII} Kina tindi naga nima pili koto ngi rɔ gōnni gɔ wa ame Yēsu ko'do ne. Lijē ititi rōnni rɔ gɔ rōnni, iya te, "Bɔ nima bo na ti kēdi rɔ kupō Dawidi bɔ doliŋo mo tōnē?"

^{XXIV} Tine ɔɔɔ Parosi ni kuwō 'deni tara tine, lijē iya te, "Bo oga nōki naga nima yaga rōmōyi n̄ere 'bēnni Belezobola na ki'di tigo mo zi bo to'do mo."

^{XXV} Yēsu ikali wa nima lijē kēdi komeri ne 'deni kina bo kiya te, "Doliŋo ame koza mīni 'deni riyō to'do ya rɔ gɔ rōnni ne igabi dē kpe ēdi kiyēyi rōni ngi. Kina gawo ala liŋo mɔto ame koza mīni 'deni to'do ya rɔ gɔ rōnni ne ēdi kita'ba ngi. ^{XXVI} Kina me ɔɔɔ Satani na 'deni koga bɔ laja abo ga yaga di dɔ bilaka bo oza rɔ bo 'deni to'do ya ti gbagba bo kina lijē kēdi kita'ba ngi. ^{XXVII} Ne ɔɔɔ mēdi 'deni moga nōki ti kōzi kakpa 'ba Belezobola tine, lēpi ye naga nima ēdi koga 'bēnni ti wa'di? Ndobo 'bēnni nima na ti kodoro bici lende rɔye. ^{XXVIII} Tine ɔɔɔ moga nōki 'deni ti tigo 'ba Nyi Kɔto Laka 'ba Boko'ba, rɔ ma laka n̄ere lōbu abo ako 'deni mī dɔyayi.

^{XXIX} Oŋgoke te, bɔ mɔto ti kari kodo tondo mī rō 'ba bɔ tigo mɔto kolo wa mo ga? Rɔ ma laka ɔɔɔ bo kudōdu bo nima dē titi dɔgba bo inza kolo wa mo.

^{XXX} Bɔ ame ko'doko ma dē ēdi rɔ ndo'ji tō. Kina bɔ ame kototo kpamo dē tō ēdi 'ba bo tūyēyi yimo. ^{XXXI} Gɔ kō'du nime

na 'do miya ziye, ti kola bilaka gɔ kō'du kēnyē pili, kina gbī gɔ wa ma kēnyē ame ga pili lijē kiya ne. Tine bo ame kiya kpa kēnyē rɔ Nyi Kɔto Laka ne, inza kola du te gɔ lende kēnyē nime. ^{XXXII} Bɔ ame kiya kpa bo gɔ kole 'ba bilaka lesi ne ti kola gɔ lende kēnyē, tine bo ame kiya kpēni gɔ Nyi Kɔto Laka ne inza kola pele giri nime ala mī kada ma n̄burun̄buru."

Dɔngala 'Ba Dɔngēri
(LK 6:43-45)

^{XXXIII} "Oŋgoke te, ngēri ma la'ja ēdi kana 'bēni rɔ dɔngēri ma laka, kina ngēri ma gōtō ēdi kana 'bēni rɔ dɔngēri ma kēnyē. Ēdi kikali ngēri gɔ kinē ame bo kēdi kana ne.

^{XXXIV} Kpe kole 'ba murē naga nime, ti kɔ'bɔke tiya wa ma laka tondo ko'ja kēddike rɔ wa kēnyē? Rōmōyi kpa ēdi koja 'bēni wa ame koso 'deni mī dōki'di ne. ^{XXXV} Bɔ lende laka ēdi koja gbī rɔ wa ma laka di mī mata 'ba lende laka abo. Kina bɔ lende kēnyē ēdi koja 'bēni gbī rɔ wa ma kēnyē di mī mata 'ba lende kēnyē abo.

^{XXXVI} Rɔ ma laka miya ziye, mī kada 'ba burē ēdi kititi kpa bilaka pili 'do kiyēti gɔ lende yawa ame ga pili lijē kiya ne. ^{XXXVII} Lende 'bi 'ba bɔ mɔto na ti kileme yi di mī burē nima rɔ ma laka ala rɔ ma kēnyē."

Bɔ Titi Ma Le'jete
(MK 8:11-12; LK 11:29-32)

^{XXXVIII} Kina bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kō'du ki'di ni ti Parosi mɔto ga kēnyi kiya zi Yēsu iya te, "Bɔ kɔmɔ kiyandi, dɔ'doko 'do tonŋo lende 'ba gɔ koto ma kēddi ko'do."

^{XXXIX} Tine bo ileki dōmo iya te, "Kpe bo titi ma le'jete nime kpe ngi rɔ ma kēnyē, ereke Boko'ba dē. Gɔ wa'di na kiterike 'do to'ja gɔ koto? Ne inza kileme du te ziye. Tine gɔ koto ma 'do kileme ziye na n̄ge tōnē rɔ 'ba Yona bɔ kumē lende 'ba Boko'ba. ^{XL} Kɔzɔ ame Yona ko'do tō'dō dɔ mota mī kenze lōbu ne, ti kole 'ba bilaka lesi ko'do tō'dō gbī dɔ mota tara bici yayi bēri. ^{XLI} Mī kada 'ba burē bilaka 'ba Ninēwē ti kēnyi koro kɔmɔ kitī 'ba burē tususu ye kpe bo titi ma le'jete naga nime. Rōmōyi mī kada ma Yona kuwōwō laja nima zinni lijē oto dōnni ngi di mī lende kēnyē 'bēnni ga. Kina me rɔ ma laka mēdi miya ziye wa mɔto ēdi bine ame kebe Yona.

^{XLII} Mī kada 'ba burē 'ja bɔ doliŋo 'ba Seba tōnē ti koro kɔmɔ kitī 'ba burē todoro bici lende rɔye kpe bo titi ma le'jete naga nime. Rōmōyi loko ako tōnē n̄bō rɔ ma kowɔ di doliŋo 'bēni tuwō akikali mbēmbē 'ba Solomo. Kina me rɔ ma laka mēdi miya ziye bo mɔto ēdi bine ame kebe Solomo."

Tileki 'Ba Nöki
(LK 11:24-26)

^{XLIII} “Ɔdo nöki kita'ba 'deni di do bilaka ɛnyɛ kari mɛ goki toma bi 'ba ro kindawo zi bo. Tine ɔdo bo ko'ja dɛ yo, ^{XLIV} na bo kiya zi gbagba bo, iya te, “Ti mileki mari mɛ rö ma nime mɛnyɛ di yimo ne.” Bo ileki kari ko'ja mɛ rö tönɛ 'deni ro ma sari kotowa yimo 'deni kɔpɔ kiyija wa mo ga pili ro ma laka. ^{XLV} Kina bo kileki ngɛ kari ko'de nöki ma modomoriyɔ mɔto ga ame kɛnyɛ ngɛ ro do kiteli kebe bo ne. Kina lijɛ kako koloma ngɛ yayi. Tine na kɔso loma 'ba bo nima kɛdi kɛnyɛ ngɛ ro do kiteli kebe ma do gba. Wa nime na kɛdi ko'do röni tara zi bilaka bo lende kɛnyɛ ma le'jete naga nime.”

Yɛ Na Ro Iya?
(MK 3:31-35; LK 8:19-21)

^{XLVI} Yɛsu ɛdi gba kilende na ma bo ni ti löndö bo ga kömɔ ngɛ. Lijɛ ɔro yaga kɔja laja go bo 'do bo kako kilende tɔnni. ^{XLVII} Kina bo mɔto yayi kiya zi Yɛsu, iya te, “Ongɔ te, möyɛ ni ti löndö yɛ ga na me 'dɛ yaga lijɛ o'doko tilende tiyi.”

^{XLVIII} Yɛsu ileki domo, iya te, “Yɛ na ro iya? Kina yɛ mo ga na ro löndö ma ga?”

^{XLIX} Kina bo kileme bo kösɔ go bo ga, na bo kiya te, “Iya ni ti löndö ma ga na ro ya naga nime. ^I Bo ame ko'do wa ame 'bu ma, ma mitɔro ko'doko 'do bo ko'do ne na ro löndö ma ti lɛmɛ ma ga gbɛ ro iya.”

XIII

Dɔngala 'Ba Bo Kulɛ Kupɔ
(MK 4:1-9; LK 8:4-8)

^I Mi kada kɔto mo nima na Yɛsu kɛnyɛ di lijɔ kari kpa pɔpɔ, bo koloma tiyandi bilaka di yayi. ^{II} Kina bilaka kɔto rönni ngɛ zi bo yayi ro tindi ma kinza kiya. Na bo kari kɛki abo ngɛ koloma mɛ sorope do mini. Tine na tindi naga nima kɔro 'bɛnni ngɛ yaga do kpa götö. ^{III} Kina bo koloma ngɛ tiya wa ma konzi zinni ro dɔngala.

Bo iya te, “Bo mɔto ɔdo 'deni kari tuli kupɔ abo. ^{IV} Kina ɔdo bo kɛdi koto 'deni tuli mo tine kupɔ mɔto ga ila'ba ngɛ do kpa kori. Kina yali kako kogo ngɛ yaga. ^V Mɔto ga ila'ba 'bɛnni do kirigɔyo ame yayi mo kalo dɛ ne. Kina kɔtu ngɛ welo römöyɛ yayi mo alo dɛ. ^{VI} Tine ɔdo kada keze mbowa yo na kɔnma ngɛ kututu yaga römöyɛ ngira'da mo alo dɛ. ^{VII} Kupɔ mɔto ga ila'ba 'bɛnni bɛci kono. Kina ɔdo kono kiyöbu yo na kuböwu ngɛ. ^{VIII} Tine kupɔ mɔto ga ila'ba 'bɛnni mi yayi ma laka, kina kiyöbu ngɛ kana. Mɔto ga ana nbanji, mɔto ga ana laka, mɔto ga ana mbowa.

^{IX} Bo ame kɛdi ti mbili ne 'dike bo kuwö lende nime.”

'Jo 'Ba Dɔngala 'Ba Kupɔ
(MK 4:10-20; LK 8:9-15)

^X Kina bo kösɔ go bo ga kako zi bo kititi bo, iya te, “Ɛddi kiya lende ro dɔngala zi bilaka naga nime go wa'di?”

^{XI} Bo ileki domo zinni, iya te, “Beye Boko'ba i'di akikali 'ba nɛre löbu abo ame ro ma kusu ne 'deni ziye. Tine 'bɛnni i'di dɛ zinni. ^{XII} Römöyɛ bo ame kɛdi pele timo Boko'ba ti ki'di gbɛ domo, 'do bo kɛdi timo ro mbɛmbɛ. Tine bo ame kinza timo ne ti kogba yaga di teyi. Ɔdo ma titi mɔto kɛdi pele yayi ti kopepe yaga di zi bo.

^{XIII} Wa nime 'do ki'di ma mɛdi milende zinni ro dɔngala ne, römöyɛ lende 'ba Boko'ba nime lijɛ ongɔ pele tine lijɛ o'ja dɛ, lijɛ uwö pele tine lijɛ uwö dɛ laka kina ɔdo dɛ gbɛ dönni. ^{XIV} Ɛdi 'deni kɔzo lende tönɛ Yesaya kumɛ go kö'du 'bɛnni ne tara. Ame kiya te, 'Bilaka naga nima ti kuwö ngɛ ro tuwö tine inza kodo du te dönni. Lijɛ ti konɔ ngɛ ro tonɔo tine lijɛ inza ko'ja du te. ^{XV} Römöyɛ kpa kori 'ba döku dönni idiri 'deni teyi. Mbili lijɛ u'bɛ 'deni, kina lijɛ otomo kömönni 'deni gbɛ teyi. Ma kiya te kinza tara dɛne lijɛ ɛdi ko'ja ti kömönni kuwö gbɛ ti mbili nni lende mo kodo dönni go lijɛ koto dönni kako zö 'do mɛlenjo lijɛ.’

^{XVI} Tine kpe 'beye na laka römöyɛ komɔye o'ja 'deni kina mbili ye uwö 'deni gbɛ. ^{XVII} Ro ma laka miya ziye bo kumɛ lende 'ba Boko'ba ti bo lende laka ma konzi oloma 'deni ti komo ki'di 'do to'ja wa naga nime kɛddi ko'jake ne, tine lijɛ o'ja dɛ du te. Kina lijɛ oloma 'deni gbɛ ti komo ki'di 'do tuwö mo kɔzo ame kɛddi kuwöke ne, tine lijɛ uwö dɛ du te.

^{XVIII} Kina me ojeke mbili ye ti kuwöke 'jo 'ba dɔngala 'ba bo kulɛ kupɔ nime. ^{XIX} Bo ame kuwö lende 'ba nɛre löbu 'ba Boko'ba pele tine kodo dɛ domo ne, bo na kɔzo kupɔ ame kila'ba do kpa kori ne. Kina Satani kako ngɛ kolo lende nima yaga di mi döki'di bo. ^{XX} Kupɔ ma kila'ba do kirigɔyo na ro ya ame ga kind'a'ba lende 'ba Boko'ba ngɛ ti mi kɛyɛ di bi tuwö mo. ^{XXI} Tine ngira'da mo alo dɛ minni. Kina ki'di ngɛ kigabi dɛ. Kina ɔdo gomo ala közi kasi ma ko'do zinni go laja nime kömɔ yo, na lijɛ koga kpɛnni ngɛ gomo. ^{XXII} Kina kupɔ ma kila'ba bɛci kono na ro ya ame ga kuwö laja laka nime pele tine komo kilɛ'di 'ba go wa 'ba dolingo nime ti to'zo mɔri ko'do uböwu ngɛ yaga di minni. Kina ki'di lijɛ ngɛ kana ɔto dɛ kpe. ^{XXIII} Kupɔ ma kulɛ mi yayi ma laka na ro ya ame ga kuwö laja nime ki'di kodo dönni. Kina lijɛ kana ngɛ mɔto ga ro mbɛmbɛ, mɔto ga ana laka, mɔto ga ana mbowa.”

Dɔngala 'Ba Beli

^{XXIV} Yēsu iya dɔŋgala mɔto zinnī, iya te, “Nere lōbu 'ba Boko'ba ēdī kozo wa nime te. Bɔ mɔto ari kuli kupō nyōnyu ma laka mī nyaka abo. ^{XXV} Mī korɔndo 'deni tine na bɔ ya kako ŋgī kuli 'jo beli mī lōnggō mo. Kina bɔ kari abo ŋgī. ^{XXVI} Kina ɔdo nyōnyu kiyōbu 'deni kēdī kōyō tine na beli kinda ŋgī ki'di gbī tōyō mī lōnggō mo. ^{XXVII} Kina bɔ laja 'ba bɔ tōnē kako kiya zi bo, iya te, 'Kupō ma laka na tōnē kuli mī nyaka 'bī, ne beli naga nima ako di yala?’

^{XXVIII} Bɔ ileki dɔmo, iya te, ‘Bɔ ya na ko'do lende nima.’

Lijē ititi bo, iya te, ‘O'doko 'do dari doto beli naga nima yaga?’

^{XXIX} Bɔ iya te, ‘Inza tara. Ɔdo kari kotōke ēddī kotōke nyōnyu ma laka gbī timo. ^{XXX} Tine olake nyōnyu ni ti beli naga nima kana kpaki bi koto ŋbō kōmō mī kada 'ba tumu wa di mī nyaka. Kina ti miya 'jaa zi bɔ kumu nyōnyu 'do lijē kototo kpa beli naga nima titi dɔgba kudōbu bi koto rɔ do koŋma yaga. Kina 'do lijē kumu nyōnyu ma ki'di mī mata.’”

Dɔŋgala 'Ba 'Jo Titiyi

(MK 4:30-32; LK 13:18-19)

^{XXXI} Yēsu iya dɔŋgala mɔto gbī zinnī, iya te, “Nere lōbu 'ba Boko'ba ēdī kozo 'jo 'ba ŋgērī mɔto ame wōtī titiyi ne tara tine ɔdo bilaka kogba kari kuli mī nyaka ^{XXXII} na kiyōbu ŋgī rɔ ŋgērī ma lōbu ame yali ni kako kubō rō 'bēnnī ga ŋgī dɔŋgala mo.”

^{XXXIII} Yēsu iya dɔŋgala mɔto gbī zinnī, iya te, “Nere lōbu 'ba Boko'ba ēdī kozo lanja ame 'ja kogba pele mbowa kuturō ti ruzu koso mī a ma mbiri ki'di ŋgī pili kō'bu ne.”

^{XXXIV} Wa naga nime pili Yēsu oloma 'deni rɔ tiya mo rɔ dɔŋgala zi tīndī naga nima. Bɔ iya a mɔto dē zinnī du te kinza dɔŋgala teyi. ^{XXXV} Bɔ o'do 'deni tara 'do kēdī kozo wa ma tōnē bɔ kumē lende 'ba Boko'ba kiya ne, “Ti milende zinnī rɔ dɔŋgala. Wa ame ga kikali dē molo di bi tisaki 'ba dɔŋgala nime ne ti miya zinnī.”

'Jo 'Ba Dɔŋgala 'Ba Beli

^{XXXVI} Kina ɔdo Yēsu kēnyī 'deni di mī lōnggō tīndī naga nima bɔ kari 'deni liŋo tine na bɔ kōsō gɔ bo ga kako ŋgī zi bo kititi bo, iya te, ‘Iyēti 'jo 'ba dɔŋgala 'ba beli 'ba mī nyaka nime te zize.”

^{XXXVII} Yēsu ileki dɔmo, iya te, “Bɔ kuli kupō nima na rɔ kole 'ba bilaka lesi. ^{XXXVIII} Tine nyaka mo nima na rɔ dɔŋgala, kina kupō nyōnyu mo nima na rɔ bilaka 'ba nere lōbu 'ba Boko'ba, kina beli mo nima na rɔ bilaka 'ba Satani. ^{XXXIX} Kina bɔ ya ma kako kuli kupō beli mo nima na rɔ Satani. Kada 'ba tumu wa di mī nyaka na rɔ ŋburuŋburu 'ba dɔŋgala. Kina bɔ kumu nyōnyu mo ga na rɔ malayika. ^{XL} Kina gbī

kozo ame kēdī kototo kpa beli koŋma yaga ne tara, ti kēdī gbī kozo wa nima tara mī ŋburuŋburu 'ba dɔŋgala. ^{XLI} Kole 'ba bilaka lesi ti koja malayika abo ga kari kutō'du bɔ do kirasi ni ti bɔ lende kēnyē ni yaga di mī nere lōbu abo. ^{XLII} Kina malayika ti ku'du lijē ŋgī mī pa'do 'ba tōlē do kote 'do lijē kudu kunyī kpēnnī yayi. ^{XLIII} Tine bɔ lende laka ni ti kēdī rɔ lōbu ma do kiteli ame kōbō kozo kada tara mī dɔŋgala 'ba 'bu nni. Bɔ ame kēdī ti mbili ne i'dike bɔ kuwō lende nime.”

Dɔŋgala 'Ba Nere Lōbu 'Ba Boko'ba

^{XLIV} “Nere lōbu 'ba Boko'ba ēdī kozo wa nime te. Bɔ mɔto ari kōmō ŋgī do yamo adalamini sōkōwō kusu dɔmo 'deni mī nyaka. Kina bɔ kitiri dɔmo ŋgī tōtī teyi. Bɔ 'deni ŋgī rɔ loŋo na bɔ kari kugō wa ame ga bɔ kēdī timo ne ŋgī me mōkō, kina bɔ kileki ŋgī kari kugō nyaka tōnē ti yamo yimo ne rɔ abo.

^{XLV} Kina nere lōbu 'ba Boko'ba ēdī gbī kozo wa nime te. Bɔ ndōgō mɔto i'di toma tiyi nyileki ma kele. ^{XLVI} Tine ɔdo bɔ kari ko'ja ame kele ŋgī rɔ do kiteli ne 'deni tine, bɔ ari ŋgī kugō abo ga me mōkō na bɔ kileki ŋgī kari kugō tiyi nyileki tōnē.

^{XLVII} Kina nere lōbu 'ba Boko'ba ēdī gbī kozo wa nime te. Atoyi mɔto ga u'du duru 'bēnnī mī mini na kunzō kenze ŋgī rɔ ma kēnyē. ^{XLVIII} Kina ɔdo koso 'deni yimo tine na lijē koto ŋgī yaga do kpa gōtō lijē koloma bēri tigeli ma laka mo ga. Ma laka mo ga u'du mī kee tine ma kēnyē mo ga u'du ŋgī mōkō. ^{XLIX} Kina ti kēdī gbī tara mī kada 'ba ŋburuŋburu 'ba dɔŋgala. Malayika ti kako kigeli bɔ lende kēnyē yaga di mī lōnggō bɔ lende laka. ^L Kina lijē ti ku'du bɔ lende kēnyē ŋgī mī pa'do 'ba tōlē do kote 'do lijē kudu kunyī kpēnnī yayi.”

^{LI} Yēsu ititi lijē, iya te, “Ikali ke wa naga nima ra?”

Lijē iya te, “Yēē.”

^{LII} Kina bɔ kileki kiya zinnī, bɔ iya te, “Bɔ koma kiyandi 'ba kō'du ki'di ame ga pili kuyī rōnnī 'deni rɔ bɔ laja mī nere lōbu 'ba Boko'ba ne ēdī kozo bɔ mōri ame koja wa ma molo ni ti ma la'ja yaga di mi mata abo ne tara.”

Yēsu Iyandi Wa Mī Doyayi 'Bēnnī

(MK 6:1-6; LK 4:16-30)

^{LIII} Kina ɔdo Yēsu kote tiya dɔŋgala naga nime 'deni tine na bɔ kēnyī ŋgī di gɔ bi nima ^{LIV} bɔ kileki kari Nazareta mī doyyayi 'bēnnī. Bɔ oloma tiyandi koma bilaka mī rō 'ba mōtu kina bilaka pili koto ŋgī rɔ gōnnī. Lijē iya te, “Bɔ nima o'ja akikali ma te di yala? Kina bɔ ikali to'do gɔ koto lōbu naga nime di yala? ^{LV} Bɔ nime bo na dē rɔ kole 'ba bɔ kose ŋgērī tōnē? Ma bo na dē rɔ Mariya? Lōndō bo ga na dē rɔ Yakoba ni

ti Yesepa ti Simona ti Yuda? ^{LVI} Lëmi bo ga na dë me gbi kēdi koloma tize bine ne? Ne bo o'ja wa naga nime te di yala?" ^{LVII} Kina lijē kilagi lende abo ngi.

Yësu ileki kiya zinnī te, "Rō ma laka, bilaka 'ba mī gō bi ma laki pili rō ma koro bō kumē lende. Tine bilaka 'ba dōyayi abo ga ti ma wado abo ga oro bo dē."

^{LVIII} Kina ngi bo o'do gō koto ma konzi dē kpe di yayi rōmōyi lijē i'di dōnni dē gō lende abo.

XIV

*Tupō Yowani Bō Bapatisi
(MK 6:14-29; LK 9:7-9)*

^I Mī kada nima yayi na Erode bō doliņo 'ba Galilaya kuwō lēbi 'ba Yësu. ^{II} Kina bo kiya zi bō laja abo ga, iya te, "Yowani bō bapatisi na. Bo na kēnyi 'deni 'bōwu kodo yaga di mī tōlē. Kina me ki'di bo kēdi ko'do gō koto naga nime ne."

^{III} Rōmōyi Erode bo na kind'a'ba Yowani tōnē molo bine ki'di kudōdu ku'du mī maboso. Bo o'do gō ko'du 'ba Erodiya 'ja 'ba bō löndō bō Pilipō. ^{IV} Rōmōyi Yowani oloma tiya mo zi Erode, iya te, "Tuyi kōmō 'ja 'ba löndō ele dē. Tiyēyi mī kō'du ki'di 'ba Boko'ba na."

^V Bo o'doko tupō Yowani yaga tine bo ere bilaka 'bēnni ga 'ba Yudayi rōmōyi lijē iya Yowani rō bō kumē lende 'ba Boko'ba. ^{VI} Tine mī kada 'ba karama 'ba tōyō Erode na nyiti 'ba Erodiya kari kusi ngala ngi kōmō nba 'ba mī karama naga nima pili. Kina tusi ngala 'bēni ki'di Erode ngi kēdi ti mī kēyi rō mbēmbē. ^{VII} Gō ko'du mo na bo kulōmu rō bo zini, iya te, "Mulōmu rōma 'deni, wa mōto ame kititi ne ti mi'di ngi ziyi."

^{VIII} Kina mōni kiya ngi zini 'do loko kari kititi Erode, kiya te, "Do Yowani bō bapatisi na ki'di zō giri nime mī kita'ba."

^{IX} Lende nime i'di Erode ngi rō meri. Tine gō lömu ame bo kulōmu rō bo 'deni kōmō nba abo ga pili ne, na bo ki'di lende mo ngi 'do ko'do kōzo wa ma loko ko'doko nima tara. ^X Kina bo ki'di ngi kari koke dō Yowani di mī maboso, ^{XI} kina ko'de ngi mī kita'ba ki'di zi nyiti tōnē koto kari zi mōni.

^{XII} Kina bō kōsō gō bo ga kako kombi tōku bo ngi kari kusu. Na lijē kari kiya lende mo ngi zi Yësu.

*Yësu I'di Akonyo Kō'bo Bilaka Kuluku
'Butē Bi 'Butē
(MK 6:30-44; LK 9:10-17; YN 6:1-14)*

^{XIII} Kina odo Yësu kuwō meri 'ba Erode nima bo kiya ne 'deni tara tine na lijē kēnyi ngi di yayi kēki mī sorope kari rō dōnni mī gō bi ame boto kinza teyi ne. Tine odo bilaka kuwō lende abo 'deni tara na lijē kēnyi ngi di mī liņo kozi 'bēnni ti ndinni

kebe dō kpa götō. ^{XIV} Kina odo Yësu kēki 'deni yaga di mī sorope tine bo oņgō bilaka ēdi 'deni ngi kako rō tindi. Kina odo bo kongō lisa 'bēnni 'deni tara tine, na bo kileņo ya ma rō rōkō'ō naga ngi pili.

^{XV} Ko'ja kada kēdi kōsō 'deni tine na bo kōsō gō bo ga kako zi bo kiya te, "Kada inza kpe, bi nime rō yī mōkō. Oja bilaka naga nime kari mī liņo mōto ga ma ngōsi bine 'do lijē kari kugō akonyo zinnī di yayi."

^{XVI} Bo iya te, "Lijē kari dē bi tō, kpe na 'do ki'dike akonyo zinnī."

^{XVII} Lijē iya te, "Dinza ti odo bine tine nge rō mangolo'bo muyi ti kenze riyō."

^{XVIII} Bo iya te, "O'deke kako zō dayi."

^{XIX} Kina bo kiya ngi 'do bilaka naga nima pili koloma bēri dō mōli. Kina bo kogba mangolo'bo muyi tōnē ngi ti kenze riyō mo naga nima, na bo kongō bi kari mitorō, bo kileki yēe'di mo zi Boko'ba. Na bo konye yimo ki'di zi bo kōsō gō bo ga kari koza zi tindi tōnē ga. ^{XX} Kina lijē pili konyo ngi kitēkpē lijē. Kina bō kōsō gō bo ga kari kutō'do koso ma kileke bēri mo ga ngi koso mī kee 'butē dōmoriyō. ^{XXI} Bilaka naga nima konyo ne botoni mo ga ēdi pili kuluku 'butē bi 'butē (5000). Kina 'ja ēdi gbi ti kole titi ame kitētē dē yimo.

*Yësu Ilingere Kebe Dō Mini
(MK 6:45-52; YN 6:15-21)*

^{XXII} Yësu i'di bo kōsō gō bo ga kēki mī sorope 'do lijē kumu tōti kari dōgba gönyi pōpō. Tine na bo kileke 'ba bo tōti tiyēyi tindi naga nima gō lijē kari ē'bēnni ti. ^{XXIII} Di pōtō mo ko'ja bo kiyēyi tindi naga nima 'deni kari tine na bo kēnyi ngi kari dō dōku rō dō kutu bo tilende ti Boko'ba. Mī kpalila 'deni tine bo ēdi 'deni ngi nge kutu bo yayi. ^{XXIV} Kina sorope ēdi ē'bēni 'deni gbi nbo rō ma kowō mī zana mini lili kēdi konbenbe rō ma kēnyē. Rōmōyi lili nima ēdi kome kako di kōmō mo.

^{XXV} Mī kano bi 'deni na Yësu kari kōmō ngi zinnī yayi bo kēdi kilingere kebe dō mini. ^{XXVI} Tine odo lijē ko'ja bo 'deni kēdi kilingere kebe dō mini tara tine na ko'de tikere ngi zinnī. Kina lijē kulōri rō ma kembe rō kōmō 'ba tikere, kiya te, "Sēgē na."

^{XXVII} Kina Yësu kēnyi kilende zinnī, iya te, "Ogbake dōki'di ye. Ma na. Kinza kereke dē."

^{XXVIII} Kina Pitōrō kēnyi kiya zi bo, iya te, "Nere, odo kēdi ngi rō ni na, idēki ma te milingere kebe dō mini mari ziyi yayi."

^{XXIX} Yësu iya te, "Ako."

Kina Pitōrō kēki ngi di mī sorope ki'di tilingere kebe dō mini kari zi Yësu. ^{XXX} Tine odo bo ko'ja lili 'deni tara na ko'de tikere ngi zi bo. Kina bo ki'di ngi tōnzū

kari bëri mi mini, na bo kulöri kopapa kiya te, "Nëre, okonyi ma."

^{XXXI} Kina Yësu koja közi bo ngi welo kikapo bo, kiya te, "Gö wa'di na ki'di döyi dë gba laka gö lende ma? Ikali dë ma mëdi kômö yi?"

^{XXXII} Kina ödo lijë këki 'deni mi sorope yo na lili tönë koro ngi. ^{XXXIII} Kina ya ma mi sorope yayi naga nima koloma ngi tilëlu bo, iya te, "Ro ma laka ni na ngi ro kole 'ba Boko'ba."

^{XXXIV} Lijë umu do pöpö nima nbö lijë kômö mi döyayi 'ba Genesareta. ^{XXXV} Kina bilaka mo ga kikali Yësu ngi, na lijë koja laja ngi gö bo rökö'ö ame ga pili toko mi döyayi nima yayi ne 'do ko'de zi Yësu. ^{XXXVI} Lijë oma'jo rönni zi bo 'do ya ma ro rökö'ö naga kosa nge pele ro do kpa böngö abo. Kina bo rökö'ö ma konzi ame ga kosa do kpa böngö 'ba ro bo nima ne kilenjo ngi pili di do rökö'ö mo ga.

XXV

Dölëti 'Ba Yudayi

(MK 7:1-13)

I Parosi motö ga ti bo kômö kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ako di Yerosalema zi Yësu kititi, iya te, ^{II} "Gö wa'di na bo kösö göyi ga koro akiyandi 'ba 'bu ze löbu ga dë? Römöyi lijë ëdi 'deni konyo akonyo ngi tara kinza to'do dölëti 'ba közi kurögö."

^{III} Yësu ileki dömo zinni, iya te, "Ne gö wa'di na kiyëyike mi kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'do to'do akiyandi 'ba gbagba ye ga? ^{IV} Römöyi Boko'ba iya te, 'Oro 'bu yi ni ti möyi,' kina motö gbi, 'Boto ame kumu kpa bo gö 'bu bo ni ti ma bo ne kölä yaga.' ^V Tine ebe kiyake te, ödo bo motö këdi ti wa ame 'do bo kokonyi ma bo ni ti 'bu bo timo kina ödo bo kiya 'deni te, 'Wa nima mulömu 'deni 'do ti'di mo zi Boko'ba,' ^{VI} bine iyandike bo 'deni za 'böwu 'do bo koro 'bu bo ni ti ma bo dë kpe tokonyi mo ti wa nima. A nime na kiyëyike mi kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'deni 'do to'do kö'du ki'di 'ba gbagba ye ga.

^{VII} Kpe bo kômö kandi naga nime, Yesaya umë lende ngi ro ma laka gö kö'du 'be ame kiya te, ^{VIII} 'Bilaka naga nime lijë oro ma nëre Boko'ba nge ti kpënni tine minni nbö ro ma kowö di zö. ^{IX} Mötu 'bënni ka ro a yawa, römöyi kö'du ki'di 'bënni 'ba bilaka lesi na za lijë kebe tiyandi mo kiya ro lende ma 'ba Boko'ba.' "

A Ma Ro Ti'da

(MK 7:14-23)

^X Kina Yësu kidëki tündi naga nima ngi kako zi bo kilende teyi, iya te, "Ojeke mbili ye kuwöke lende nime 'do kodo döye. ^{XI} Wa ma këdi kari mi bilaka i'di bilaka dë

këdi ro ma kënyë kômö Boko'ba. Tine wa ma këdi kodo di kpa bilaka na këdi ki'di bilaka ro ma kënyë di kômö bo."

^{XII} Kina bo kösö gö bo ga kako zi bo, iya te, "Ikali ra? Lende nima kiya ne ila'ba ngi ro ma kënyë mi Parosi ni."

^{XIII} Bo ileki dömo zinni, iya te, "Ngëri ame ga pili kinza ro ma kidiyë 'ba 'bu ma ame mitorö ne ti koto yaga. ^{XIV} Kina kupöke röye dë gö lende 'bënni. Lijë 'bënni nima bo kômö kölu ma këdi kiteri tokoko bo kômö kölu lëpi nni ga na. Ne ödo bo kômö kölu kebe tokoko bo kômö kölu motö, lijë nima kpaki riyö ti kila'ba ngi mi gö."

^{XV} Kina Pitörö kënyë kititi bo, iya te, "Iyëti 'jo 'ba döngala nime kiya ne zize."

^{XVI} Yësu ileki dömo zinni, iya te, "Kpe gba gbi tara ikalike öto dë? ^{XVII} Ikalike dë wa ame kodo kari di kpa bilaka ne ari ngi mi tokpe kuwu röni di yayi kiteli e'bëni kodo yaga di mi yida ro? ^{XVIII} Tine wa ame këdi kodo yaga di kpa bilaka ne ödo 'bëni kako di mi döki'di. Lijë na ro wa ma këdi ki'di bilaka këdi ro ma kënyë kômö Boko'ba. ^{XIX} Römöyi wa ma këdi kodo di mi döki'di na ro meri ma kënyë naga ti akupö ti yëri ti tö'dö ti ro ame ro ma kënyë ne ti 'bögö ti susu bëti ti ti'ja. ^{XX} Wa naga nime na ro wa ma këdi ki'di bilaka këdi ro ma kënyë kômö Boko'ba. Ne tonyo akonyo tara kinza turögö közi kozo ame lijë Parosi ni kiya ziye ne i'di bilaka dë këdi koto te ro ma kënyë kômö Boko'ba."

Nyiti 'Ba 'Ja Kanana Motö

(MK 7:24-30)

^{XXI} Kina Yësu kënyë ngi di yayi kari mi gö bi ma ngosi ngila gawo 'ba Tura ni ti Sidona. ^{XXII} Di yayi na 'ja motö ro bilaka 'ba Kanana ame këdi koloma mi döyayi nima yayi kako ngi zi bo ti tulöri, iya te, "Nëre kole 'ba Dawidi, i'di miyi këyi roma. Nöki ëdi 'deni ngi konbenje nyiti ma ro ma kënyë."

^{XXIII} Tine Yësu ileki lende motö dë kiya zini. Kina bo kösö gö bo ga kako kilende zi bo, iya te, "Oja 'ja nime kari yaga di röze. Loko ëdi kozi nduwë goze ti tulöri."

^{XXIV} Bo ileki dömo, iya te, "Oja ma nge mako mi dölijo nime gö kamölö 'ba Yisarele ma kölu 'deni."

^{XXV} Kina ödo 'ja tönë kuwö 'deni tara na loko kako kila'ba ngi kolodo bëri kômö Yësu, kiya te, "Nëre, okonyi ma."

^{XXVI} Bo ileki dömo zinni, iya te, "Tu'du akonyo 'ba kole ziye bi ele dë."

^{XXVII} 'Ja tönë ileki dömo, iya te, "Nëre, ro ma laka, pele tara bi ëdi konyo ruruzu ma këdi kilayi bëri di do tarabiza 'ba bo dönni ga."

XXVIII Kina Yésu kileki dómo zinni, iya te, “Ja, i'di döyi 'deni ro ma laka go lende ma, ne ko'do róni ngi ziyi tara.”

Kina kilenjo nyiti 'bèni tònè ngi mi saa nima.

Yésu I'di Akonyo Ko'bo Bilaka Kuluku 'Butè Bi Modòmota

(MK 8:1-10)

XXXIX Yésu ènyì di yayi kari nduwè kebe kpa pöpö 'ba Galilaya. Kina bo kari kèki ngi dō kurunju bo koloma bèri. XXX Kina tindì ma kinza kiya kolo ngi kako zi bo. Lijè o'de ya ma ro ka'bo naga ti bo kómo kōlu ni ti ya ma kenje bèri naga ti bo kpa kudōdu ni ti bo rokō'bo mōto ga. Lijè o'de pili ko'ba kómo Yésu. Kina bo kilenjo lijè ngi pili. XXXI Kina odo bilaka naga nima konjo bo kpa kudōdu ni kèdi kilende 'deni, ya ma kenje bèri naga 'deni laka, bo ka'bo ni kèdi kilingere 'deni, bo kómo kōlu ni kèdi ko'ja bi 'deni, lende mo igayi lijè ngi. Kina lijè kebe ngi tilèlu Boko'ba 'ba Yisarele.

XXXII Kina Yésu kideki bo kōsō go bo ga kako zi bo, iya te, “Monjo lisa 'ba ro bilaka naga nime 'deni, lijè o'do tō'dō 'deni dō mota tō bine, akonyo 'bènni ga ote róni 'deni. Mo'doko dē toja lijè ngi kari tara ti 'bō kinza ma lijè konyo odo, rōmōyi kinza lijè kari kidaki go kori.”

XXXIII Bo kōsō go bo ga ititi bo, iya te, “Ti do'ja akonyo di yala di yi mōkō nime ma 'do ko'bo tindì 'ba bilaka naga nime?”

XXXIV Bo ileki kititi lijè, iya te, “Akonyo wa'di ga na kèddike timo bina?”

Lijè iya te, “Dèdi nge ti mangolo'bo modòmoriyō, ti kole kenze titi to ne ga.”

XXXV Kina Yésu ki'di 'do tindì naga nima koloma bèri. XXXVI Kina bo kogba mangolo'bo modòmoriyō tònè ga ngi ti kenze mo ga, bo kileki yè'e'di mo zi Boko'ba. Kina bo konye yimo ngi ki'di zi bo kōsō go bo ga kari ki'di zi bilaka tònè ga. XXXVII Kina lijè pili konyo ngi ko'bo lijè. Kina bo kōsō go bo ga kako ngi kototo kōso ma kileke mo ga koso mi kee modòmoriyō. XXXVIII Bilaka naga nima konyo ne botoni mo ga èdi pili kuluku 'butè bi modòmota (4000). Kina 'ja èdi gbì ti kole titi ame kitètè dē yimo.

XXXIX Kina odo Yésu kiyèyi bilaka naga nima 'deni kari tine, na bo kèki ngi mi sorope kari mi dōyayi 'ba Magadana.

XVI

Bo Titi Ma Le'jete

(MK 8:11-13; LK 12:54-56)

I Parosi mōto ga ti Sadoke ako zi Yésu 'do to'ba bo. Kina lijè kititi bo 'do bo ko'do go koto ame 'do kileme tigo 'ba Boko'ba di mitoro ne. II Tine Yésu ileki dómo zinni,

iya te, “Kpe bilaka, odo kada kèdi kōsō è'bèni 'deni iyake te, 'Ma tilèndō kada èdi keze rōmōyi mitoro ro ma kasi.’ III Kina gbì malo mi donjo iyake te, 'Toro èdi ka'di tone rōmōyi mitoro 'deni ro ma kasi gbì ti poli kōlu.’ Kina me 'deni ikalike tiyèti kómo poli ma kèdi kuyi róni tilèndō ro ma kasi ala ro ma kōlu. Tine inza ko'boke tiyèti wa ma kèdi ko'do róni mi kada naga nime. IV Go wa'di na kpe bo titi ma le'jete nime ngi ro ma kényè kereke Boko'ba dē te? Ebeke tititi ma 'do to'do go koto ziye, tine minza mileme du te ziye. Go koto ma 'do kileme ziye na nje tònè ro 'ba Yona bo kumè lende 'ba Boko'ba.”

Kina Yésu kényi ngi kari abo di ngila lijè.

Langa 'Ba Parosi Ni Ti Sadoke

(MK 8:14-21)

V Kina odo Yésu ni kari 'deni kumu dō pöpö kōmō gōnyì ma kapa mōto tine, bo kōsō go bo ga ari konjo dōnni udōlu 'deni di bi togba mangolo'bo kako timo. VI Yésu iya zinni, iya te, “I'dike komoye kandi laka di zi langa 'ba Parosi ni ti Sadoke ni.”

VII Kina bo kōsō go bo tònè ga koloma ngi ro tiya mo ro go rōnni, lijè iya te, “Bo èdi kiya lende nima tara go ame dakoke dē ti mangolo'bo ne ya?”

VIII Tine Yésu ikali wa nima lijè kèdi kiya ne 'deni molo. Kina bo kiya zinni, iya te, “Kpe bo kinza ki'dike dōye dē gba laka go lende ma naga nime. Go wa'di na kèddi kiyake lende 'ba mangolo'bo ame kakoke dē timo ne ro go rōye gomo? IX Lende nime odo dē gba dōye? Omerike lende 'ba mangolo'bo muyi tònè monye yimo ki'dike zi bilaka kuluku 'butè bi 'butè (5000) ne dē? Utō'duke kōso mo koso mi kee ndō? X Kina gbì mangolo'bo modòmoriyō tònè ga mi'di zi bilaka kuluku 'butè bi modòmota (4000) ne, utō'duke kōso mo koso mi kee ndō? XI Ne go wa'di na ki'dike dē kèdi dōye, lende 'ba mangolo'bo na dē me mèdi miya ziye bine ne? I'dike komoye kandi laka di zi langa 'ba Parosi ni ti Sadoke ni.”

XII Kina lende mo kodo 'jaa dōnni Yésu inza kiya zinni 'do lijè ki'di kōmōnni kandi laka di zi langa 'ba go mangolo'bo, tine 'do lijè ki'di kōmōnni kandi laka di zi akiyandi 'ba Parosi ni ti Sadoke ni.

Kole 'Ba Bilaka Lesi Yè Na?

(MK 8:27-30; LK 9:18-21)

XIII Kina odo Yésu ni kari 'deni mi dōyayi ma ngosi ngila gawo 'ba Kayisariya Pilipō, na bo kititi bo kōsō go bo ga, iya te, “Bilaka èdi kiya kole 'ba bilaka lesi ro yè?”

XIV Lijè ileki dómo, iya te, “Ya mōto ga iya te ni Yowani bo bapatisi na. Ya mōto ga iya te ni Eliya mo na, mōto ga iya te ni

Yeremaya ala bo kumë lende 'ba Boko'ba ma koto mato na."

^{XV} Bo ileki kititi lijë, iya te, "Ne kpe 'beye iyake ma ro yê?"

^{XVI} Simona Pitörö ileki domo, iya te, "Ni na ro Kurisitö kole 'ba Boko'ba ame koja kako di mitoro ne."

^{XVII} Yësu ileki domo, iya te, "Yëë'di kedi ziyi Simona kole 'ba Yowani. Römöyi akikali kodoro nime bilaka lesi na de ki'di ziyi, tine ako di zi 'bu ma ame mitoro ne. ^{XVIII} Pitörö, ro ma laka miya ziyi, ni na ro doku. Doku nime na ti mo'ba kanisa ma domo ame pele ro tolë do kote inza kikali ta'da mo. ^{XIX} Ti mi'di kpadöri 'ba nere löbu 'ba Boko'ba ziyi. Lende ame keddä kudödu zi bilaka 'ba mi dayayi bine Boko'ba udödu 'deni gbi molo di mitoro. Kina wa ame kodö kpamo di mi dayayi bine, Boko'ba odö kpamo 'deni gbi molo di mitoro."

^{XX} Tine Yësu ose gomo zi bo köso go bo ga kinza lijë kari kiya de zi boto ma koto mato kiya te, bo na ro Kurisitö ame Boko'ba koja kako di mitoro ne.

Yësu Iya Gô Lende 'Ba Tölë Abo
(MK 8:31-9:1; LK 9:22-27)

^{XI} Mi kada nima na Yësu kisasi ngi tiya mo yaga bi kopö zi bo köso go bo ga, kiya te, "Ti mari mi Yerusalem kina löbu 'ba bilaka ni ti 'ba bo akumu ni ti bo komo kiyandi mo ga kpaki ti kodö gomö roma njo lijë kupö ma. Tine mi tö'dö do mota Boko'ba ti ki'di ma mënyi modö yaga di mi tolë."

^{XII} Kina Pitörö kogba Yësu ngi kese timo sege yaga, bo kowasa lende nima yaga di kpa Yësu, iya te, "Nere, Boko'ba kitata yaga di röyi, ko'do röni de ziyi."

^{XIII} Kina Yësu kuyi komo bo do Pitörö, iya te, "Ni Satani nime, ese yaga di roma. Ni 'beyi wa 'ba turökpö röni go kori ma na. Meri 'bi nima 'ba bilaka lesi na, 'ba Boko'ba na de."

^{XIV} Kina Yësu koloma ngi ro tiya mo zi bo köso go bo ga, iya te, "Boto ame ko'doko töso gomä ne, i'dike bo komba go bo zi gbagba bo, bo kombi gomö abo bo köso gomä pele njo mi tolë. ^{XXV} Römöyi bo ame kiteri tomö didi bo ne ti kupö ngi. Tine ame kupö didi bo go lende ma ne ti komo ngi. ^{XXVI} Ödo bo mato komomi dolinjo löbu nime pele pili zi bo, tine bo kupö do didi bo, wa'di na bo ti ko'ja gomö? Bo inza ko'ja wa mato gomö. Ödo bo köle 'deni wa mato inza kpe ame 'do bo ki'di tutë go didi bo timo. ^{XXVII} Tine kole 'ba bilaka lesi ti kako ti malayika abo ga mi tigo 'ba 'bu bo. Kina bo ti kopi ngi ziyi ni bo mato go ndöbo 'bi ma ko'do. ^{XXVIII} Ro ma laka miya ziye, ya mato ga edi mi löngö ye bine ame tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ame bo kedi kako ro

nere 'ba do wa pili ne, ti kako kota lijë gba kinza kinene wa mato möyi mo ro tolë."

XVII

Kinë Yësu Uyi Röni
(MK 9:2-13; LK 9:28-36)

^I Mi tö'dö do modöokoto di pötö mo na Yësu kënyi ngi kogba Pitörö ni ti Yakoba ti löndö bo Yowani, bo koto lijë kari do doku ma löbu ro dönni. ^{II} Kina ngi ko'ja lijë kedi kongö Yësu tine kinë bo uyi röni 'deni 'beri. Komö bo öbö 'deni ngi kozo kada. Kina bongö 'ba ro bo anmi 'deni ngi köbö yaga kozo mandara. ^{III} Kina lijë ko'ja Musa ni ti Eliya kodö 'deni yayi kedi kilende ti bo. ^{IV} Kina Pitörö kënyi kilende kiya zi Yësu, iya te, "Nere, ele sowa ame dëdi 'deni bine. Ödo ko'doko ngi, ti mubö ngöngöbö mota bine, koto ziyi koto zi Musa kina ma koto 'do kedi zi Eliya."

^V Kota bo kedi gba tilende na poli mato ro ma köbö kako ngi kutu'bö lijë. Kina biro kudu ngi di mi poli nima, iya te, "Bo na ro kole ma ame mo'ö kulöwö ne, ma ti mi këyi go lende abo. Uwöke do bo."

^{VI} Kina odö bo köso go Yësu naga nima kuwö biro nima 'deni tara odö tikere ngi minni lijë kënyi kila'ba kutu'bö kömönni bëri. ^{VII} Yësu ako kosa rönni, kiya te, "Ënyike torö. Kinza kereke de."

^{VIII} Kina lijë kombi kömönni torö tine lijë o'ja boto de kpe, Yësu na 'deni nge kutu bo yayi.

^{IX} Kina odö lijë kedi këki 'deni kako bëri di do doku tine, Yësu ose zinni, iya te, "Kinza kari kiyake lende 'ba wa naga nime ko'jake ne de titi zi boto ma koto mato. Tine 'do kiyake 'jaa odö Boko'ba ki'di kole 'ba bilaka lesi 'deni 'böwu kënyi kodö yaga di mi tolë."

^X Lijë ititi bo, iya te, "Ne go wa'di na bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni kiya te, Eliya na kedi kako titi dogba kina 'jaa ti Kurisitö kako?"

^{XI} Yësu ileki domo zinni, iya te, "Ro ma laka Eliya na kedi kako titi dogba 'do bo kiyija wa pili ndö. ^{XII} Tine ro ma laka miya ziye, Eliya ako 'deni bine, tine bilaka ikali bo de. Lijë o'do bo ngi kozo wa ma lijë ko'doko ë'bënni to'do mo tara. Kina lijë ti ko'do kole 'ba bilaka lesi gbi kilisa di közinni tara."

^{XIII} Kina bo köso go bo tonë ga kikali ngi Yowani bo bapatisi na bo kedi kiya lende mo.

Kole Mato Ti Abëri Domo
(MK 9:14-29; LK 9:37-43)

^{XIV} Kina odö lijë kileki 'deni kako kömö zi tindä naga nima na bo mato kako ngi kolodo bëri komo Yësu, ^{XV} kiya te, "Nere, i'di miyi këyi ro kole ma. Kole ma edi ti

abëri kēdi koŋma ngi ro ma kēnyē kebe mi pa'do ni, kebe mi mini ni. ^{XVI} Kina me mo'de bo kako zi bo kōsō göyi naga nime tine lijë ɔ'bo dē tilenjo mo."

^{XVII} Yēsu ileki dōmo, iya te, "Kpe bilaka ma le'jete naga nime, kpe bo kinza ki'dike dōye dē go lende ma naga nime, kpe bo lende kēnyē naga nime. 'Dō mō'bō tiye bine n̄bō nyanya? Kina 'dō mogbo dōki'di ma di zi gomō 'be nime n̄bō nyanya? O'deke kole nima kako zō dāyi."

^{XVIII} Kina Yēsu kamo ngi dō nōki nima na kēnyē ngi di dō kole tōnē. Kina kilenjo kole tōnē ngi mi saa nima. ^{XIX} Kina bo kōsō go Yēsu ga kako liya zi bo, kiyate, "Dō'bo 'beze dē toga mo yaga go wa'di?"

^{XX-XXI} Yēsu ileki dōmo, iya te, "Rōmōyi i'dike dōye dē gba laka go lende ma. Ro ma laka miya ziye, ɔdō ki'dike dōye 'deni pele n̄ge mbowa go lende ma ti kiyake ngi zi dōku nime, kiyake te, 'Ese di bine kari 'dē.' Kina dōku nime ti kese ngi. Kina gbi wa mōto inza konya dōye kpe."

Yēsu Iya Gō Lende 'Ba Tɔdɔ Abo Di Mi Tōlē

(MK 9:30-32; LK 9:43-45)

^{XXII} Kina ɔdō bo kōsō go Yēsu ga kēdi 'deni pili bi koto Galilaya tine na Yēsu kiya zinni, iya te, "Ti kususole kole 'ba bilaka lesi ki'di zi bilaka, ^{XXIII} kina lijë ti kupō bo ngi. Tine mi tō'dō dō mota Boko'ba ti ki'di bo kēnyē kodō yaga di mi tōlē."

Go kō'du mo na bo kōsō go bo ga ngi dō meri ro kōmō tolo.

Yēsu Opi Awada 'Ba Rō Löbu 'Ba Boko'ba

^{XXIV} Kina ɔdō Yēsu ni kōmō 'deni Kapanoma, bo kireke awada 'ba rō löbu 'ba Boko'ba ako kititi Pitörö, iya te, "Bo dōye nima bo kopi awada 'ba rō löbu 'ba Boko'ba na?"

^{XXV} Pitörö iya te, "Kina ngi tara."

Kina ɔdō Pitörö kodō 'deni rō, tine na Yēsu kititi bo dōgba, iya te, "Simona, meri 'bi tondo ga? Ēdi kireke awada 'ba bo dōliŋo 'ba dōyayi nime di zi yē mo ga? Di zi kole 'ba bo dōliŋo ala di zi bo löwō?"

^{XXVI} Pitörö iya te, "Ēdi kireke di zi bo löwō."

Yēsu iya te, "Tine kole 'ba bo dōliŋo ireke ɔto dē di teyi. ^{XXVII} Ne do'dokō dē 'dō bilaka naga nime komeri lende kēnyē roze. Ari kpa pōpō ku'du jibada yimo. Oto kenze ma dōgba ame kindā'ba jibada ne yaga. Kina ɔdō kobenye kpamo ēddi ko'ja yamo di kpamo. Kina 'dō dogba yamo nima kari timo kopi zinni ro awada ze 'ba rō löbu 'ba Boko'ba."

XVIII

Yē Na Rō Dō Kiteli?

(MK 9:33-37; LK 9:46-48)

^I Mi kada nima na bo kōsō go Yēsu ga kako zi bo kititi bo, iya te, "Yē na ro dō kiteli mi n̄jere löbu 'ba Boko'ba?"

^{II} Kina bo kideki kole titi mōto ngi ki'di koro kōmōnni. ^{III} Kina bo kiya te, "Ro ma laka miya ziye, ɔdō kilekike roye dē ngi koro kole titi nime tōdō ziye mi n̄jere löbu 'ba Boko'ba inza du te. ^{IV} Bo ame kileki ro bo 'deni titiyi koro kole titi nime ne na ro dō kiteli mi n̄jere löbu 'ba Boko'ba. ^V Bo ame kota kole titi ma koro a nime te ro n̄ba go kō'du ma ne, ma na bo kota ma 'deni.

^{VI} Ne bo ame kēdi ki'di kole titi ma koro a nime te ame ga ki'di dōnni 'deni go lende ma ne kebe kila'ba mi lende kēnyē, ma laka mo dēne ɔ'bo 'dō kudōdu toto kuwu ndōwu ma löbu mugu bo to nima 'dō kitiji bo timo mi mini löbu ma kalo. ^{VII} Bu'bu ziye kpe bilaka 'ba dōliŋo go wa ma konzi ame ga kēdi ki'di bilaka koro yaga di mi kori ma nime ne. Ēdi ngi tara 'dō lijë wa naga nima kēdi bine. Tine bu'bu zi bo ame ki'di bilaka tōco yaga ne. ^{VIII} ɔdō kōziyi ala ndiyi na ki'di yi ko'dō lende kēnyē, oke yaga ku'du mökö. Ti kēdi ro ma laka ziyi 'dō kēddi ti didi ma n̄burunburu ro bo kōzi koto ala ro bo ndi koto di dō ame 'dō ku'du yi mi pa'do ma n̄burunburu kpaki ti kōziyi ga ti ndiyi ga ne. ^{IX} Kina ɔdō kōmōyi na ki'di yi ko'dō lende kēnyē iyagba yaga ku'du mökö. Ti kēdi ro ma laka ziyi 'dō kēddi ti didi ma n̄burunburu ro bo kōmō koto di dō ame 'dō ku'du yi mi pa'do 'ba tōlē dō kote ti kōmōyi ga kpaki riyo ne."

Kamölö Koto ɔdō Kölu

(LK 15:3-7)

^{X-XI} "On̄goke laka kinza kudōlike lijë wa titi naga nime dē. Ro ma laka miya ziye malayika 'bēnni ga ɔ'bō ngi n̄buru kōmō 'bu ma Boko'ba di mitoro. ^{XII} Ti komerike tondo? ɔdō bo mōto kēdi ti kamölö kuluku riyo, kina ma koto mōto kölu yaga di kōmō mo, tara ne bo ti kola ma konzi naga nima dē ngi mökö mi löwu yayi bo kari toma ma koto nima kölu ne ya? ^{XIII} Ro ma laka miya ziye, ɔdō bo kari ko'ja 'deni, bo ti kēdi ngi ti loŋo ro mbēmbē ro dō kiteli gōmo di dō loŋo ma bo kēdi timo go ma konzi naga nima kölu dē ne. ^{XIV} Kina gbi tara 'bu ye ame mitoro ne o'dokō dē 'dō lijë wa titi naga nime ma koto mo kölu yaga."

Tote Lende Ti Löndö

^{XV} "ɔdō löndö yi mōto kirasi lende ziyi ari kiyēti go lende kirasi abo liya zi bo. Tine iyake n̄ge dōye riyo ti bo. Kina ɔdō bo kuwō dōyi 'deni ɔmō bo 'deni di mi lende kirasi. ^{XVI} Ne ɔdō bo kuwō dōyi dē ogba bo

moto ala bilaka ma riyö moto ga ngila yi römöyí 'do bo kodoro bici lende mo kedi riyö ala mota, kozo ma buku 'ba Boko'ba kiya tara. ^{XVII} Tine odo bo kuwö dönni de gbi ari kiyeti gomo pili mi kanisa. Kina odo bo kuwö do kanisa de gbi tine o'do bo ngi nati kozo bo löwö kozo bo lende kénye naga tara.

^{XVIII} Ro ma laka miya ziye lende ame keddí kudöduke di mi doyayi bine Boko'ba udödu 'deni gbi molo di mitoro. Kina gbi lende ame kodake kpamo di mi doyayi bine Boko'ba odo kpamo 'deni gbi di mitoro. ^{XIX} Kina me medí miya gbi ziye, odo bilaka ma riyö di mi löngö ye bine kutí 'deni go wa moto ame 'do kitiitike 'bu ma ame mitoro ne gomo bo ti ko'do ngi. ^{XX} Römöyí odo bilaka riyö ala mota kototo kpenni dömöyí ma, ti medí ngi mi löngö lijé."

Tola Löndö Gó Lende Kirasi

^{XXI} Kina Pitöro kako zi Yésu kititi, iya te, "Nere, odo löndö moto kö'bo nduwé to'do lende kénye zö, 'do mola bo gomo nbö mi ndö? Mi modomoriyö?"

^{XXII} Yésu iya te, "Inza tara, ola de nge mi modomoriyö, tine ola bo nduwé gomo nbö mi kuluku ma kinza kiya. ^{XXIII} Römöyí nere löbu 'ba Boko'ba édi kozo lende 'ba bo dolingo moto ame ko'doko tongo go akikeki 'ba bo laja abo ga ne. ^{XXIV} Kina odo bo kisaki to'do mo 'deni tara tine na ko'de bo moto ame konyo yamo 'deni ngi ame titété mo ngi ro kuluku ma kinza kiya ne. ^{XXV} Bo laja nima inza ti wa moto ma 'do ko'bo topi wali nima timo. Kina bo dolingo nima ki'di lende mo ngi 'do tugö bo nima pili mökö ti 'ja mo ga ti kole mo ga kpaki ti wa mo ga 'do kopi kpa wali nima. ^{XXVI} Tine bo laja töné ényí kolodo bëri komo bo dolingo nima, kiya te, 'Nere, i'di miyi kedi liya ro ma këyi roma. Ti mopi wa 'bi naga nima 'deni ngi pili ziyi.'

^{XXVII} Mi bo dolingo éyi ngi ro bo laja nima kina kola bo ngi go wali töné kope bo kari abo. ^{XXVIII} Tine bo töné ari kondoso ti bo laja lépi bo moto ame wali abo kedi gomo nge kuluku ndö tara. Kina bo kinda'ba ngöngörö bo nima ngi, iya te, 'Opi wali ma töné göyí ne.'

^{XXIX} Tine bo laja lépi bo nima olodo bëri koma'jo ro bo zi bo töné, iya te, 'I'di miyi kedi liya ro ma këyi roma. Ti mopi wa 'bi naga nime 'deni ngi pili ziyi.'

^{XXX} Pele bo upupu mi bo ngi bëri bo koto bo töné ku'du mi maboso, 'do koloma yayi nbö odo bo nima kopi wali nima pili.

^{XXXI} Kina odo bo laja moto ga ko'ja 'deni tara lijé ngi ro meri ro mbembé, kina lijé kari kiyeti gomo ngi pili zi bo dolingo töné. ^{XXXII} Kina bo dolingo kidéki bo töné ngi, iya

te, 'Ni bo laja kénye kulöwö nime, mola yi bine go wali töné ga römöyí oma'jo röyí zö. ^{XXXIII} Ne go wa'di na ki'di miyi de këyi ro bo laja lépi yi nima kozo ame mi'di yimö këyi röyí ne tara?"

^{XXXIV} Bo dolingo ngi ro 'dirí ti bo kina ki'di lende ngi zi bo kanya 'ba go maboso 'do ku'du bo nima mi maboso komba nbö bo kopi wali nima kote."

^{XXXV} Kina Yésu kileki zinni, iya te, "Wa nime na ti 'bu ma ame mitoro ne ko'do gbi tara ziye odo kolake lépi ye ga de di mi döki'di ye."

XIX

Akititi 'Ba Toga 'Ja (MK 10:1-12)

^I Kina odo Yésu kote tiya wa naga nime 'deni tine, na bo kényi ngi di Galilaya kari mi kapa doyayi 'ba Yudayi ame gönyí yöpö 'ba Yaradene ne. ^{II} Kina tindí 'ba bilaka kozi ngi go bo, na bo kilenjo ya ma ti roko'bo naga ngi di yayi.

^{III} Parosi moto ga ako zi bo tiyozo bo ti akititi, iya te, "Tara ne kö'du ki'di odo kpamo ngi 'do bo moto koga 'ja 'bi ngi go lende moto ga pili ya?"

^{IV} Yésu ileki domo zinni, iya te, "Idékike de du di mi buku 'ba Boko'ba? Ame kiya te, di bi tisaki mo bo ma ko'ba lijé i'di lijé ro botoni ni ma ti 'ja. ^V Kina bo kiya te go kö'du nime, 'Botoni ti kololo di yoki 'bu bo ni ti ma bo, lijé kari kodö'bo rönni ti 'ja abo. Kina lijé kpaki riyö 'deni ro akoto.' ^{VI} Lijé inza kpe riyö tine 'deni ro akoto. Kina wa ame Boko'ba kodö'bo 'deni ro akoto ne kinza bilaka kebe koza yimo de kpe yaga."

^{VII} Parosi naga nima ényí kititi bo, iya te, "Ne go wa'di na Musa ki'di kö'du mo kiya te odo bo moto koga 'ja abo 'do bo kugu waraga 'ba téyi ki'di teyi?"

^{VIII} Yésu iya te, "Musa odo kpamo ziye 'do kogake 'ja 'be ga yaga römöyí minyi 'be idari 'deni. Tine ma di bi tisaki mo inza tara. ^{IX} Ro ma laka miya ziye, bo ame koga 'ja abo go lende moto 'beri di go komo kololo 'ba tö'dö ti ro ne o'do yéri 'deni odo bo kebe kari kogbe 'ja moto gbi."

^X Kina bo köso go bo ga kititi bo, iya te, "Ne odo kö'du 'ba mi löngö 'ja ni ti botoni na 'deni tara tine, 'do bilaka kogbe 'ja de kpe ma?"

^{XI} Yésu ileki domo zinni, iya te, "Akiyandi 'ba tö'bo kinza togbe 'ja nime iya röni de zi bilaka pili ro buru, tine nge zi lijé ame ga Boko'ba ki'di 'deni zinni ne. ^{XII} Römöyí kari 'ba lende mo ga édi nbanji ame ki'di bilaka kedi koloma kinza togbe 'ja ne. 'Ba ya moto ga öyö lijé molo tara. 'Ba ya moto ga bilaka na ko'do lijé tara.

Kina ya mato ga o'doko 'bënni togbe 'ja dë go kö'du 'ba nere löbu 'ba Boko'ba. Kina i'dike lijë ame ga kö'bo tuti go akiyandi nime ne, ko'do ngi tara."

*Yësu O'do Yëyi Do Kole Titi
(MK 10:13-16; LK 18:15-17)*

^{XIII} Bilaka mato ga o'de kole titi kako zi Yësu 'do bo ki'di közi bo dönni, bo ko'do mötu go lende 'bënni. Tine bo kösö go bo ga ota bilaka naga nima. ^{XIV} Kina Yësu kiya te, "Kinza kotake kole titi naga nime dë, olake lijë kako zö. Römöyi lijë ame ga közo a nime te ne nere löbu 'ba Boko'ba na ro 'bënni."

^{XV} Kina bo ki'di közi bo ngi dönni na bo kiteli ngi nduwë di yayi.

*Bo Mori
(MK 10:17-31; LK 18:18-30)*

^{XVI} Kina bo mato kako zi Yësu kititi, iya te, "Bo komo kiyandi, wa ma laka wa'di na go mo'do 'do mo'ja didi ma nburunburu?"

^{XVII} Yësu iya te, "Ititi ma go wa ma laka go wa'di? Boko'ba na nge koto ro ma laka. Odo ko'doko tedi ti didi ma nburunburu oro kö'du ki'di abo."

^{XVIII} Bo nima iya te, "Kö'du ki'di ma tondo mo ga?"

Yësu iya te, "Kinza ko'do röyi dë ro bo közi roma. Kinza ko'do yëri dë. Kinza ko'do 'bögo dë. Kinza kususu boto mato dë ro bëti. ^{XIX} Kina oro 'bu yi ni ti möyi. Kina gbi o'bo bilaka lesi lëpi yi mato közo ame kö'bo yida röyi ne tara."

^{XX} Yöbi nima iya te, "Moro kö'du ki'di naga nima 'deni molo kpaki ro gomo. Tine wa'di na kola gba zö 'do mo'do?"

^{XXI} Yësu iya zi bo, iya te, "Odo ko'doko ngi 'do këddi ro ma laka kinza a ma kënyë mato miyi ari kugö wa 'bi ga me yaga 'do koto girisi mo zi bo lisa. Kina ti këddi ngi ti wa ro mbëmbë mi döyayi 'ba mitoro. Kina ti 'do kako kösö goma."

^{XXII} Kina odo yöbi tönë kuwö lende nima 'deni tara tine, bo ënyi abo ngi kari ti meri, römöyi bo bo wa mbëmbë na.

^{XXIII} Kina Yësu kebe tiya mo zi bo kösö go bo ga, bo iya te, "Ro ma laka miya ziye, ti këdi ro gomo zi bo wa go ködo mi nere löbu 'ba Boko'ba. ^{XXIV} Kina me mëdi mileki gbi miya gomo ziye, todo mi nere löbu 'ba Boko'ba ti këdi ro ma kitigo zi bo wa ni közo todo 'ba gamele di bi gbönö 'ba bici libira tara."

^{XXV} Kina odo bo kösö go bo ga kuwö lende nime 'deni te tine, lende mo igayi lijë ngi sowa. Kina lijë kebe tititi mo, iya te, "Tine yë na ti komo ti di mi tolë ya?"

^{XXVI} Yësu ongo bi dönni, iya te, "Wa nime bilaka lesi o'bo dë to'do mo, tine Boko'ba na ko'bo to'do wa pili."

^{XXVII} Kina Pitörö kënyi kileki domo, iya te, "Ongo te, ne ze 'beze nime dola wa pili 'deni döso göyi. Tine wa'di na ti do'ja di gomo?"

^{XXVIII} Yësu ileki domo zinni, iya te, "Kina me ziye 'do kikalike laka, odo kole 'ba bilaka lesi kari koloma 'deni do kitu ma do kiteli abo mi dölijo ma kilejo ro ma la'ja nime tine, kpe bo kösö goma ma 'butë dömoriyö naga nime ti kolomake 'deni gbi do kitu ro löbu do kpa göli ma 'butë dömoriyö 'ba Yisarele. ^{XXIX} Kina ti lijë ame ga pili kola lijo ala löndö ala lëmi ala 'bu ni ti ma ala kole ala nyaka go lende ma ne, ti ko'ja 'deni ngi ro mbëmbë kebe do ame ga lijë kola ne. Kina lijë ti ko'ja kpa közimo 'deni ngi ro didi ma nburunburu. ^{XXX} Tine ame ga ro löbu ne ti kileki 'deni titiyi. Kina ame ga titiyi ne ti këdi 'deni ngi ro löbu."

XX

Dongala 'Ba Bo Ndobö Mi Nyaka

^I "Nere löbu 'ba Boko'ba ëdi közo lende 'ba bo nyaka mato ame kënyi molo mi döngbo kari toma bilaka 'ba 'do ko'do ndobö mi nyaka abo ne tara. ^{II} Kina odo lijë kuti do lende 'bënni 'deni bi koto ti bo ndobö abo ga 'do bo kopi yamo kuluku kotokoto zinni mi kada koto tine, bo oja lijë ngi kari bi ndobö mi nyaka abo nima.

^{III} Kina bo kënyi kari 'böwu mi go bi 'ba ndögö ko'ja ndi kada këdi 'deni modomosowo. Kina bo kari ko'ja ya mato ga ngi këdi korö le yayi ro ma sari kinza ndobö. ^{IV} Kina bo kënyi kilende zinni, bo iya te, 'Kpe nime gbi, arike to'do ndobö mi nyaka ma 'dë yayi, ti mopi wa ma ko'bo go komoye ngi ziye.' ^V Kina lijë kari ngi.

Kina mi zana kada 'deni bo ari ko'do gbi tara. Mi komo kada 'deni bo ari ko'do gbi tara. ^{VI} Kina ko'ja ndi kada këdi 'deni közo muyi tara tine, na bo kari ko'ja ya mato ga gbi këdi gba korö le ro ma sari mi go bi 'ba ndögö yayi. Kina bo kënyi kilende zinni, bo iya te, 'Eddi koroke kada kösö döyë bine ro ma sari kinza ndobö mo go wa'di?'

^{VII} Lijë iya te, 'Boto i'di ndobö dë du te zize.'

Bo iya te, 'Laka, arike gbi to'do ndobö mi nyaka ma.'

^{VIII} Kina odo kada kösö 'deni tine bo do nyaka tönë ilende zi makungu abo, iya te, 'Ari kidëki bo ndobö naga nime 'dë 'do kopi yamo 'bënni zinni. Isaki di do ya ma ko'de di yi böwu naga nima njo kömö do ya ma ko'de dogba naga nima.'

^{IX} Ya ma tönë ga kisaki ndobö ko'ja ndi kada këdi 'deni muyi ne, inda'ba yamo kuluku kotokoto kpaki ro gönni. ^X Kina odo ya ma ko'de dogba tönë ga kömö 'deni tine, lijë omeri 'bënni tégë lijë ëdi kunzö

yamo tone ro ma kënyë. Tine lijë pili ro gönni inda'ba ga me kuluku kətəkoto.

^{XI} Kina odo lijë kinda'ba yamo 'deni pili tine lijë ebe ngi tonboro rönni zi bo do nyaka tönë. ^{XII} Lijë iya te, 'Ya ma ko'de 'jaa di yi'böwu naga nime o'do 'bënni ndobo nge saa koto. Ne ze 'beze nime dupo roze timo loyi do kada kata nime ebe kopi yamo 'bënni gbi aa koriya ti 'beze.'

^{XIII} Bo do nyaka nima iya zi bo ma koto moto di mi lönggö lijë yayi, iya te, 'Bo nba ma, uwö te. Mu'bölu ye de ro tu'bölu. Kpe na kutike do lende nime koto tö 'do ko'dake ndobo kada kösö do yamo kuluku koto. ^{XIV} Kina me 'deni, ogbake yamo 'be ga ma kinda'bake, karike lijo. Ma na mo'doko 'do topi mo zi ya ma ko'de di yi'böwu naga nima gbi kozo 'beye. ^{XV} Mëdi ti közi kakpa 'do to'do wa ame mo'doko to'do mo ne ti yamo ma. Mi konji ma nime mo'do ne na kënyë miye?' "

^{XVI} Yësu iya te, "Kina gbi tara, ame ga le'jete yi'böwu ne ti këdi 'deni dogba. Kina ame ga le'jete dogba ne ti kileki 'deni yi'böwu."

Yësu Iya Gɔ Lende 'Ba Tinda'ba Bo
(MK 10:32-34; LK 18:31-34)

^{XVII} Kina odo Yësu ni këdi kari 'deni Yerosalema tine, bo ogba bo kösö go bo ga yaga 'beri ro dönni. Kina bo koloma ro tiya mo zinni di go kori yayi, ^{XVIII} bo iya te, "Uwöke te, dedä darike nime mi Yerosalema kina ti kinda'ba kole 'ba bilaka lesi ki'di zi löbu 'ba bo akumu ni ti bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni. Kina lijë ti kodo karama ngi do bo ro tölë. ^{XIX} Kina lijë ti kogba bo ngi ki'di zi bo löwö todo laja ro bo komba bo kina ti kutöti bo ngi. Tine mi tö'do do mota bo ti kënyi kodo 'deni ngi yaga di mi tölë."

Tileki Ro Bëri
(MK 10:35-45)

^{XX} 'Ja 'ba Zebedayo ënyi kako ti kole riyo 'bëni ga zi Yësu. Kina loko kolodo ngi bëri koma'jo rönni zi Yësu. ^{XXI} Yësu iya te, "Wa'di na ko'doko?"

Loko iya te, "Ro ma laka odo kari koloma 'deni ro bo dolijo, i'di kole riyo ma naga nime ma koto koloma do döri yi kina moto do gali yi."

^{XXII} Yësu ileki domo zinni, iya te, "Wa nima kikitike ne ikalike de. Ti ko'boke tuwe wa di mi kösu 'ba gomö ame mëdi muwe wa di yimo ne?"

Lijë iya te, "Dëdi do'bo."

^{XXIII} Yësu iya te, "Ro ma laka ti kuwëke wa ngi di mi kösu ma. Tine ti'di wa toloma do döri ma ti do gali ma nima ndobo ma na de, 'bu ma na këdi ki'di ya ame ga bo kilerjo 'deni ne koloma teyi."

^{XXIV} Kina odo bo kösö go bo ma 'butë naga nima kuwö lende nime 'deni, lijë ënyi ngi ro 'diri ti löndö riyo naga nima.

^{XXV} Kina Yësu kidëki lijë ngi pili bi koto, kina bo kiya te, "Ikali ke 'deni laka löbu ma 'ba bo löwö ni o'do ga rönni ngi ro nere ro a löbu dönni. ^{XXVI} Ne ma 'beye inza tara. Boto ame ko'doko go bo këdi ro löbu di mi lönggö ye ne, bo kileki ro bo yaga ro bo laja ziye. ^{XXVII} Kina odo bo ma koto di mi lönggö ye ko'doko 'do bo na këdi ro bo doye, ma laka na 'do bo këdi ro atoli ziye pili. ^{XXVIII} Kina 'do këdi gbi kozo tako nime kole 'ba bilaka lesi kako ne, bo ako de 'do bilaka koja laja zi bo, tine bo ako toja laja zi bilaka kina gbi 'do ti'di didi bo 'do tutë go bilaka ma konzi timo di mi tölë."

Bo Komo Kölu 'Ba Yereko
(MK 10:46-52; LK 18:35-43)

^{XXIX} Kina odo Yësu ni këdi kënyi 'deni ti bo kösö go bo ga di Yereko yayi tine, na tindi ma kinza kiya kösö ngi gönni. ^{XXX} Tine bo komo kölu ma riyo moto ga ame këdi koloma kpa kori yayi ne uwö 'deni Yësu na ma këdi kari ne. Kina lijë ki'di ngi tulöri ro ma kembe, kiya te, "Nere, kole 'ba Dawidi, i'di miyi këyi roze."

^{XXXI} Tine tindi naga nima amo dönni go lijë kudumö yaga. Tine pele na lijë kulöri ngi ro ma kembe ro do kiteli, kiya te, "Nere, kole 'ba Dawidi, i'di miyi këyi roze."

^{XXXII} Kina Yësu koro ngi kidëki lijë, bo iya te, "O'dokoke 'do mo'do wa'di ziye?"

^{XXXIII} Lijë ileki domo zi bo iya te, "Nere, do'doko 'do kiyopo komoze yaga."

^{XXXIV} Yësu ongo lisa 'ba rönni kina bo kosa komönni ngi, kina komönni koro ngi yaga ko'ja bi. Kina lijë kösö ngi go bo.

XXI

Todo 'Ba Yësu Mi Yerosalema
(MK 11:1-11; LK 19:28-40; YN 12:12-19)

^I Kina odo Yësu ni kömö 'deni ngosi ngila Yerosalema tine, na lijë kari ngi Betepage ame ngila döku 'ba Bilaya ne. Di yayi na Yësu koja ya ma riyo moto ga di mi lönggö bo kösö go bo ga kari dogba ^{II} ti ndose nime, iya te, "Arike mi lijo nime 'de dogba komoye ne, ti kari ko'jake akaca kosi domo 'deni bëri yayi ti kole mo ngila mo. Kina 'do kopeke ko'deke kako zo bine. ^{III} Kina odo boto moto kiya a moto ziye gomo, iyake te, 'Nere na ko'doko lijë.' Kina bo ti kola ngi karike timo."

^{IV} Wa nime o'do rönni 'deni 'do këdi kozo lende ma tönë bo kumë lende kiya ne. ^V Ame kiya te, "Iya te zi bilaka 'ba Yerosalema, 'Ongöke te, bo dolijo 'be na me 'de këdi ro tako ziye. Bo abo le liya, bo

ëkî 'deni dɔ akaca. Bo oloma 'deni dɔ kole akaca." "

^{VI} Kina ya tönë ga Yësu koja ne kari ko'dɔ wa ame bo kiya zinnî ne ngî. ^{VII} Lijë o'de akaca nima ti kole mo, lijë ko'ba bonjɔ 'bënnî ga gomo. Kina Yësu këkî ngî koloma domo tari timo. ^{VIII} Tindî ma konzi o'ba bonjɔ kilenjo mî kori timo tine ya motɔ ga oga 'bënnî ro 'jowu ko'ba teyi. ^{IX} Kina tindî ame ga kôsɔ kebe go Yësu ti ya ma dɔgba mo ga pili ulorî kiya te, "Yëë'dî këdî ziyî kole 'ba Dawidi. Yëyî këdî dɔ bo ame kako ti möyî nere Boko'ba ne. Akilëlu këdî zi Boko'ba mitorɔ."

^X Kina odo Yësu këdî kodɔ 'deni mî Yerosalema tine, bilaka 'ba mî gawo yayi pili ënyî kozɔ timo, iya te, "Yë mo na ya?"

^{XI} Tine tindî naga nima ileki domo, iya te, "Ame na ro Yësu bo kumë lende di mî Nazareta 'ba Galilaya."

Yësu Odo Mî Reki 'Ba Rô Löbu
(MK 11:15-19; LK 19:45-48; YN 2:13-22)

^{XII} Kina Yësu kodɔ ngî mî reki 'ba rô löbu 'ba Boko'ba, na bo kënyî ngî toga bilaka ame ga këdî tugɔ wa yayi ne me yaga. Bo kitinjî dɔ tarabiza 'ba bo kutë girisi ni bëri, gbî ti gba'da 'ba bo kugɔ matukpuru ni. ^{XIII} Bo iya zinnî, iya te, "Ugu 'deni mî buku 'ba Boko'ba iya te, 'Rô löbu ma nime ti kidëkî ro rô 'ba motu.' Ne kina kebe kuyike 'deni za ro bi 'ba bo 'bögö."

^{XIV} Tine bo komo kölu ni ti bo ka'bo ni ako zi bo mî reki 'ba rô löbu 'ba Boko'ba yayi, kina bo kilenjo lijë ngî.

^{XV} Kina odo löbu 'ba bo akumu ni ti bo komo kiyandi ni ko'ja go kotɔ naga nima bo ko'dɔ ne 'deni tara tine, kina gbî ti ame kole titi këdî kulörî 'deni timo di yayi, kiya te, "Yëë'dî këdî ziyî kole 'ba Dawidi," ne tine lende mo ënyë ngî minni. ^{XVI} Kina lijë kënyî kititi bo, iya te, "Uwö wa nima lijë këdî kiya ne ra?"

Yësu iya te, "Yëë, muwö ra. Ne lende nime kugu mî buku 'ba Boko'ba ne idëkäike dë su? Ame kiya te, 'Nî Boko'ba i'di akilëlu ma laka 'deni kodɔ di kpa kole titi ni ti kole kuru ame ga gba dɔ mba ne.' "

^{XVII} Kina Yësu kënyî ngî di ngila lijë yayi kari abo yaga di mî gawo nima. Bo ari Betaniya, bo kö'dɔ yayi.

Yësu Ulömu Ngëri Këlu
(MK 11:12-14, 20-24)

^{XVIII} Di bi tileki abo kako mî gawo ro mî dɔnjɔ tine, bo 'deni ro 'bö. ^{XIX} Kina bo ko'ja ngëri këlu dɔ kpa kori yayi. Kina bo koco ngî kari tonjo mo. Tine bo o'ja odo dë domo, nje ro mbili mo. Kina bo kilende zi ngëri nima, bo iya te, "Nî, inza kana a motɔ kpe döyî bina." Kina ngî ngala te yo na ngëri tönë kölä ngî.

^{XX} Bo kôsɔ go bo ga o'ja lende nime kina lende mo kigayi lijë ngî. Lijë iya te, "Ngëri këlu nime ututu ngî ngala te totondo mo ga?"

^{XXI} Bo ileki domo zinnî, iya te, "Ro ma laka miya ziye, odo ki'dike dɔye ngî ro ma laka go lende ma kinza kiliköke dɔye dë, ti ko'boko ngî to'dɔ wa ame kebe ma ko'dɔ rönî zi ngëri këlu nime. Odo kiyake pele te zi döku nime, 'Nî, ënyî ku'du röyî mî mini löbu.' Ro ma laka, ti ko'dɔ rönî ngî. ^{XXII} Odo ki'dike dɔye 'deni ngî go lende ma, wa ame ga pili këddî kititike ti motu ti ko'jake ngî."

Közi Kakpa 'Ba Yësu
(MK 11:27-33; LK 20:1-8)

^{XXIII} Kina odo Yësu kodɔ 'deni mî reki 'ba rô löbu 'ba Boko'ba këdî kiyandi komo bilaka tine, na löbu 'ba bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni kako ngî zi bo. Lijë kititi bo iya te, "Közi kakpa 'ba yë na me këddî ko'dɔ wa naga nime timo ne? Yë mo na ki'di közi kakpa nime ziyî?"

^{XXIV} Bo iya te, "Ti mititi ye gbî ti akititi motɔ kotɔ bine, odo kilekike domo 'deni zö ti miya go közi kakpa 'ba botɔ nime mëdi mo'dɔ wa naga nime timo ne 'jaa ziye."

^{XXV} Kina bo kititi lijë, bo iya te, "Közi kakpa 'ba todo mini 'ba bapatisi dɔ bilaka nime Yowani koloma to'dɔ mo ne ako di zi yë? Ako di zi Boko'ba ala di zi bilaka lesi?"

Kina lijë koloma ngî ro towasa mo ro go rönni, lijë iya te, "Odo diyake te ako di zi Boko'ba, bo ti kiya te, 'Ne i'dike dɔye dë go lende abo go wa'di?' ^{XXVI} Ne odo diyake te ako di zi bilaka lesi, ele dë gbî. Ze ro tikere di zi tindî konzi naga nime. Römöyî lijë pili omeri 'deni Yowani na ro bo kumë lende 'ba Boko'ba." ^{XXVII} Kina lijë kileki ngî kiya zi Yësu tégë, "Dikali dë."

Kina bo kileki zinnî, bo iya te, "Ma gbî minza miya közi kakpa to nime mëdi mo'dɔ wa naga nime timo ne ziye."

Kole Ma Ko'dɔ Ako'doko 'Ba 'Bu

^{XXVIII} "Kina me omerike dɔngala nime te. Bo motɔ ëdî ti kole abo ga riyo. Kina bo kënyî kari zi kole abo ma löbu mo bo kiya te, 'Kole ma, ari tône to'dɔ ndobo mî nyaka ze.'

^{XXIX} Tine kole nima iya te, 'Mo'doko ama dë.' Ne di pötö mo 'böwu bo ari komeri dɔ bo kina bo kënyî ngî kari.

^{XXX} Kina 'bu nnî tönë kënyî kari kiya lende nima gbî tara zi kole ma titi mo. Bo iya te, 'Yëë, baba, mëdi mari.' Tine bo ebe kari abo dë du te.

^{XXXI} Ma komerike 'beye di mî lönggö ya riyo naga nime kole ma yala na ko'dɔ ako'doko 'ba 'bu nni?"

Löbu tönë ga iya te, "Kole ma dɔgba nima."

Yēsu iya te, “Rɔ ma laka miya ziye, bo kireke awada ni ti ‘ja bo rɔnyɔ ni na ti kɔɔ dɔgba di ziye mi ɲere löbu ‘ba Boko‘ba. XXXIII Römöyí Yowani bo bapatisi ako ‘deni kileme kori ma laka ziye ‘do kösöke gomo. Tine i‘dike e‘be dɔye dē yɔ go lende abo. Ne bo kireke awada ni ti ‘ja bo rɔnyɔ ni i‘di dönni ‘deni gomo. Wa naga nime ko‘jake pele tara otöke dɔye dē yɔ ki‘dike dɔye go lende mo.”

Dɔngala ‘Ba Bo Ndɔbo
(MK 12:1-12; LK 20:9-19)

XXXIII Yēsu iya te, “Uwöke dɔngala mɔto to ma. Bo mɔto idiyē mɔwo kēdi ko‘do rɔ layi naga ngi rɔ nyaka. Kina bo kigaga reki kuru dɔmo toko, bo ko‘do bi ‘ba tuzi layi mo yayi, bo kole kilanga ‘ba toda mo, bo ki‘di bo ndɔbo to‘do ndɔbo yimo yayi, bo kēnyí abo kari mi dɔyayi mɔto. XXXIV Kina ɔɔo kada ‘ba tite‘de mo kómó ‘deni tine, bo oja bo laja abo ga kari ‘do ko‘de döngēri ma ‘ba bo. XXXV Kina bo ndɔbo tönē ga kinda ‘ba bo laja abo naga nima ngi komba ma kɔto, kupö mɔto kina ku‘du ma kɔto ti döku. XXXVI Kina bo kēnyí koja bo laja mɔto ga ‘böwu konzi kiteli ma dɔgba tönē. Kina bo ndɔbo naga nima ko‘do lijē ngi gbi tara. XXXVII Rɔ ɲburunburu mo na bo koja kole abo ngi kari zinni, bo iya te, ‘Ame kole ma na lijē ēdi koro.’

XXXVIII Tine ɔɔo bo ndɔbo naga nima lijē ko‘ja kole nima ‘deni, lijē iya rɔ go rönni, iya te, ‘Bo nime bo na kēdi koloma rɔ bo do nyaka nime kada mɔto di pötö ‘bu bo. Ako dupöke bo yaga ‘do nyaka nime kö‘bö ngi ɲburu rɔ eze.’ XXXIX Kina lijē kinda ‘ba bo ngi ku‘du ɲbö yaga di mi nyaka nima na lijē kupö bo ngi.

XL Ma komerike ‘beye ɔɔo bo do nyaka kako wa‘di na ti bo ko‘do zi ya naga nima?”

XLI Lijē iya te, “Bo ēdi kote do bilaka döki‘di kēnyē naga nima ngi pili yaga. Kina bo ti kari ko‘de bilaka mɔto ga ‘jaa ‘do kako ko‘do ndɔbo yimo. Ya ame ga ‘do kuti ti‘di döngēri ma ‘ba bo ko mi kada mo ne.”

XLII Yēsu iya te, “Idēkike dē su di mi buku ‘ba Boko‘ba? Ame kiya te, ‘Döku tönē bo ko‘ba rö ni kilagi pa di rɔmo ne na kileki ‘deni rɔ döku ma laka rɔ do kiteli mi gbondo ‘ba rö. Ame wa ko‘do ‘ba Boko‘ba na. Dotöke ngi rɔ goze.’”

XLIII-XLIV Kina Yēsu kileki gbi kiya zinni, bo iya te, “Rɔ ma laka miya ziye, ti kogba ɲere löbu ‘ba Boko‘ba yaga di ziye ki‘di zi bilaka ma laka ame ga kuti to‘do ako‘doko mo ne.”

XLV Kina ɔɔo löbu ‘ba bo akumu ni ti Parosi ni kuwö lende nime ‘deni te tine, lijē ikali ngi Yēsu ēdi rɔ tiya lijē. XLVI Kina lijē ko‘doko ngi tinda‘ba bo, tine lijē ere tündi

naga nima römöyí tündi naga nima pili iya Yēsu rɔ bo kumē lende ‘ba Boko‘ba.

XXII

Dɔngala ‘Ba Karama ‘Ba Gbe
(LK 14:15-24)

I Yēsu ebe ngi tilende zi bilaka naga nima rɔ dɔngala. II Bo iya te, “Nere löbu ‘ba Boko‘ba ēdi kɔzo a nime te. Mi kada ma do kɔto mɔto bo döliɲɔ mɔto ēdi ‘deni ko‘do karama ‘ba gbe ‘ba kole abo. III Kina bo koja bo laja abo ga ngi kari tiya mo zi ɲba ame ga pili ‘do kako mi karama nima ne go lijē kako. Tine lijē ilagi e‘bēnni ngi tako. IV Kina bo koja bo laja abo mɔto ga ‘böwu ti ndose nime, kiya te, ‘Ari kiyake zi ɲba naga nima, mileɲo rɔma ‘deni ndö. Mumu ngulö ‘deni gbi ti muruku ma kɔno naga. Wa pili ēdi ‘deni ndö, lijē kako ti mi karama nime.’

V Tine ɲba mo naga nima onyo lende abo nima dē kɔto te, lijē usē e‘bēnni za ti kori ‘bēnni ga. Mɔto ari abo za mi nyaka abo, mɔto ari abo za mi ndɔbo abo, VI kina yo ya mɔto mo ga inda‘ba ‘bēnni bo laja naga nima ngi komba kupö yaga. VII Kina kata ngi mi bo döliɲɔ bo koja bo kanya abo ga ngi kari kote do bo kupö wa naga nima konma gawo mo yaga. VIII Kina bo kidēki bo laja abo ga ngi, bo kiya zinni, bo iya te, ‘Wa ‘ba karama ‘ba gbe ma ēdi ‘deni ndö tine ɲba ma tönē ga kose ne ɔ‘bo dē ‘do kɔdo yimo. IX Arike kpa dɔkoka kori ‘do kototöke ma konzi kako mi karama nime kɔzo ame ko‘jake ne tara.’

X Kina bo laja naga nima kari ngi dɔkoka kori kototo bilaka ame ga pili lijē ko‘ja ne, ma laka kpaki ti ma kēnyē. Kina mi rö ‘ba karama nima koso ngi lo ti ɲba.

XI Kina ɔɔo bo döliɲɔ kari ‘deni tonɲo ɲba abo naga nima tine bo ari ko‘ja bo mɔto yayi rɔ ma sari kinza bonɲo ‘ba gbe rɔ bo. XII Kina bo kititi bo nima iya te, ‘Bo pɔri ma, ako ‘bēyi di yala kɔdo bine kinza bonɲo ‘ba gbe röyi tara?’

Tine bo nima ileki dömo dē du te. XIII Kina bo döliɲɔ kiya ngi zi bo laja abo ga, iya te, ‘Inda‘bake bo kudöduke közi bo ti ndi bo ku‘duke bo yaga mi bi kölu ‘do bo kari kudu kunyi kpa bo yayi.’”

XIV Yēsu iya te, “Ti kidēki ‘deni ngi ɲbanji tine ma ndö na nge ti kigeli di yimo.”

Lende ‘Ba Awada Kopi
(MK 12:13-17; LK 20:20-26)

XV Parosi mɔto ga ari kususu kpēnni ‘do to‘ba Yēsu ti akitiiti mɔto ga. XVI Kina lijē koja bo kösö gönni mɔto ga ti bilaka ‘ba Erode ga ngi kari zi bo. Kina lijē kari kiya te, “Bo komo kiyandi, dikali ngi ni na rɔ bo kiya lende ma kodɔro. Kina ni na ngi rɔ bo kiyandi kori ‘ba lende ‘ba Boko‘ba

nime ro ma kodoro zi bilaka, kugö kpëyi dë gbi zi boto. Römöyi di ziyi bilaka pili ro ma koriya. ^{XVII} Kina me iya te zize, tara ne ëdi ngi ro ma laka mi kori 'ba kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'do topi awada zi bo dolinjo ma löbu 'ba Romo, ala tondo?"

^{XVIII} Tine Yësu ikali donjala 'bënni nima 'deni molo, kina bo kiya te, "Kpe bo komo kandi naga nime, ëddi kiyozoke ma go wa'di? ^{XIX} Ilemeke girisi 'ba topi awada nime te zo."

Kina lijë ko'de kinë girisi mo ngi zi bo. ^{XX} Kina bo kititi lijë, iya te, "Kinë yë mo ti möyi yë na me romo ne?"

^{XXI} Lijë iya te, "Kinë ti möyi bo dolinjo 'ba Romo na."

Yësu iya te, "Kina me, wa ame ga ro 'ba bo dolinjo ne opike abo zi bo. Kina wa ame ga ro 'ba Boko'ba ne opike zi Boko'ba."

^{XXII} Kina odo lijë kuwö 'deni tara tine lijë oto ngi ro gönni. Kina lijë kënyi ngi kari di ro bo.

*Lende 'Ba Tодо 'Ba Töku Di Mi Tölë
(MK 12:18-27; LK 20:27-40)*

^{XXIII} Mi kada koto mo nima na Sadoke moto ga kako kiya zi Yësu tégë a moto ro todo 'ba töku di mi tölë inza. ^{XXIV} Kina lijë kititi bo, iya te, "Bo komo kiyandi, Musa ugu lende iya te, odo bo moto kölä ngi kinza köyö kole dë, bo löndö mo kodo go 'ja mo nima 'do lijë köyö kole pötö bo ma kölä nima. ^{XXV} Ne ongo te, ya moto ga modomoriyö ro löndö koto oloma pa bine. Kole ma dogba mo ogbe 'ja kina bo kölä ngi kola 'ja nima kinza köyö kole. Kina bo kola makuru'bë abo tonë ngi zi löndö bo. ^{XXVI} Kina lende koto nime ko'do röni ngi gbi tara zi löndö bo ma mi riyö mo nbö kömö zi ma mi modomoriyö mo. ^{XXVII} Kina di pötö lijë nima pili na 'ja tonë kölä ngi gbi. ^{XXVIII} Tine mi todo 'ba töku di mi tölë loko ti këdi ro 'ja 'ba yë? Ame ya naga nime pili modomoriyö kogbe loko 'deni ne ya?"

^{XXIX} Yësu ileki domo zinni, iya te, "Kpe öluke lende 'deni sowa. Römöyi ikalike buku 'ba Boko'ba dë kina tigo abo 'ba Boko'ba ikalike dë gbi. ^{XXX} Mi kada ame odo töku ni kodo 'deni di mi tölë lijë ogbe 'ja dë kpe kina 'ja gbi ogbe më'dë dë kpe. Lijë pili 'deni ngi kozo malayika 'ba mitoro. ^{XXXI} İdëkike lende nime Boko'ba kiya ziye go lende 'ba todo 'ba töku ne dë du? Ame bo kiya te, ^{XXXII} 'Ma na ro Boko'ba 'ba Abarayama, Boko'ba 'ba Yisika kina gbi ro Boko'ba 'ba Yakoba.' Go kö'du mo na dikali ngi lijë inza kpe ro töku Boko'ba ididi lijë 'deni."

^{XXXIII} Kina odo tindi naga nima kuwö lende nime 'deni te tine lende 'ba kiyandi abo nima igayi lijë ngi.

*Kö'du Ki'di Ma Ro Do Kiteli
(MK 12:28-34; LK 10:25-28)*

^{XXXIV} Kina odo Parosi ni kuwö 'deni Yësu ka'da Sadoke naga nima tara tine, na lijë kototo rönni ngi. ^{XXXV} Kina bo ma koto di mi löngö lijë ame bo na ro bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ne kari ngi tiyozo Yësu ti akititi. ^{XXXVI} Bo iya te, "Bo komo kiyandi, kö'du ki'di 'ba Boko'ba ma yala na kulöwö ro do kiteli?"

^{XXXVII} Yësu iya te, " 'O'o nere Boko'ba 'bi ti miyi pili ti tigo 'bi pili kina gbi ti meri 'ba döyi pili.' ^{XXXVIII} Ame na ro kö'du ki'di ame kulöwö ro do kiteli ne. ^{XXXIX} Kina kö'du ki'di moto ma kulöwö ame ro ma mi riyö mo na me, 'O'o lëpi yi moto kozo ame ko'o yida röyi ne tara.' ^{XL} Kö'du ki'di riyö naga nime na kö'du ki'di 'ba Musa ni pili ti akiyandi 'ba bo kumë lende ni koro domo."

*Kurisitö Di Mi Kupö Dawidi
(MK 12:35-37; LK 20:41-44)*

^{XLI} Kina odo Parosi moto ga kototo rönni 'deni bi koto tine, Yësu ititi lijë, ^{XLII} iya te, "Ma di mi meri 'be Kurisitö ame Boko'ba këdi koja ne bo di mi kupö yë mo ga?"

Lijë iya te, "Bo di mi kupö Dawidi."

^{XLIII} Yësu ënyi kileki zinni, iya te, "Ne odo këdi tara go wa'di na Nyi Koto Laka ki'di Dawidi 'böwu kidëki bo ro nere abo? Römöyi Dawidi iya te, ^{XLIV} 'Nere Boko'ba iya zi nere ma, iya te, "Oloma do dori ma bine nbö mi'di yi ka'da bo ya 'bi ga.'" ^{XLV} Ne odo Dawidi kebe kidëki bo 'deni 'böwu ro nere abo tine bo ti kileki 'böwu ro kole zi Dawidi totondo mo ga?"

^{XLVI} Boto moto o'bo dë kpe tileki do lende nime zi Yësu. Kina ngi di gomo pele boto moto ilanja röni dë kpe tititi kpa Yësu.

XXIII

*Kinza Kogbake Görö Do Parosi Ni Dë
(MK 12:38-39; LK 11:43, 46; 20:45-46)*

^I Kina Yësu kilende zi tindi naga nima gbi ti bo köso go bo ga. ^{II} Bo iya te, "Parosi ni ti bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni na 'deni ro bo do kö'du ki'di 'ba Musa. ^{III} Kina laka 'do kuwöke dönni ti, kösoke go wa ame ga pili lijë këdi kiya ziye ne. Tine kinza kogbake görö 'ba wa ma lijë këdi ko'do naga nima dë. Römöyi lijë o'do wa ame ga lijë këdi kiyandi komo bilaka timo ne dë koto te.

^{IV} Lijë i'di akirindi ame ga boto ko'bo dë tombi mo ne do bilaka. Pele tara 'do lijë koja dokole közinni ma koto ra pele nge kokonyi tombi mo timo ne inza yo. ^V Lijë ö'bö to'do wa pili nge 'do bilaka konjo lijë gomo. Ongo ma lijë ko'do dokulé 'bënni ga ame lijë këdi kulöli ro makpoto titi ame lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba na kugu yimo ne kudö'bö te, gbi ti ma kudödu

konyo mo ga. Kina oᅅᅅo gb̄i bi nziya 'ba kpa boᅅᅅo 'benni ga ma kidakpa te. VI Ako'doko 'benni mi kada 'ba karama ro tikiti ronni ngila bo do karama 'do bilaka koro lij̄e. Kina gb̄i di mi ro 'ba motu bi ko'doko 'benni ro kiti ma laka naga nima dogba ne. VII Kina odo lij̄e ked̄i kilingere kebe mi bi 'ba ndoḡo ako'doko 'benni 'do bilaka pili kumoto lij̄e kozo bo ro koro, kid̄eki lij̄e ro bo komo kiyandi.

VIII Kinza ki'dike de bilaka kebe tid̄eki ye ro bo komo kiyandi romoyi kpe pili ro lond̄o, kina bo komo kiyandi 'be edi nge koto. IX Kina kinza kid̄eki ke bo moto de di doyayi bine ro baba. Romoyi ed̄dike nge ti 'bu koto kpoki mitoro. X Kinza ki'dike bo to kid̄eki ye de gb̄i ro lobu. Romoyi lobu 'be na nge koto kpoki ro Kurisit̄o ame Boko'ba ked̄i koja ne. XI Romoyi bo ame mbiri lobu di mi lonḡo ye ne bo na go ked̄i ro bo laja ziye. XII Kina bo ma ko'bo to'do ro bo ro wa lobu ti kileki 'deni beri, kina bo ma kileki ro bo beri ti kombi 'deni toro."

Parosi Ni Ti Bo Komo Kiyandi
(MK 12:40; LK 11:39-42)

XIII-XIV 'Bu'bu ziye kpe bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime. U'beke kpadori 'ba doyayi 'ba mitoro ka le ro ma sari di zi bilaka kinza ma kodoke de teyi yo. Kina me olake ya ma ko'doko todo teyi naga de kpe gb̄i yo 'do kodo.

XV Bu'bu ziye kpe bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime. Ilakike kpaki kebe gonyi mini lobu kebe mi doyayi pili toma bilaka koto nge ame 'do ki'di doni go lende 'be. Kina odo ko'jake 'deni kina ki'dike bo ngi kila'ba mi lende kenȳe ame ro do kiteli kebe 'beye ma 'do ku'du ye gomo mi pa'do 'ba Gehena ne.

XVI Bu'bu ziye kpe bo komo kolu kiterike tokoko lepi ye naga nime. Mi akiyandi 'be iyake te odo bo moto kulomu ro bo ti ro lobu 'ba Boko'ba lomu nima o'do oto de. Ne odo bo kulomu ro bo ti yamo kobokobo 'ba mi ro lobu 'ba Boko'ba nima, lomu nima udodu bo 'deni. XVII Kpe bo komo kolu rumo naga nime. Wa ma yala na kulowo ro do kiteli? Yamo kobokobo 'ba yimo ala ro lobu 'ba Boko'ba mo na ma ki'di yamo mo nima ked̄i kulowo ro ma koro? XVIII Kina gb̄i iyake te odo bo komo kulomu ro bo ti bi 'ba akumu lomu abo nima o'do oto de. Ne odo bo kulomu ro bo ti kpa kosi ma ki'di domo mo, lomu nima udodu bo 'deni. XIX Kpe bo komo kolu naga nime, wa ma yala na kulowo ro do kiteli? Kpa kosi ma ki'di domo, ala bi 'ba akumu mo na ma ki'di kpa kosi ki'di mo ked̄i ro ma koro? XX Romoyi bo ame kulomu ro

bo 'deni ti bi 'ba akumu, bo ulomu ro bo 'deni timo kpaki ti kpa kosi ki'di ma domo. XXI Kina gb̄i odo bo kulomu ro bo ti ro lobu 'ba Boko'ba, bo ulomu ro bo 'deni timo gb̄i ti Boko'ba ame bo na ked̄i koloma yimo yayi ne. XXII Kina gb̄i odo bo komo kulomu ro bo ti mitoro bo ulomu ro bo 'deni ti kiti lobu 'ba Boko'ba gb̄i ti bo Boko'ba mo ma ked̄i koloma domo.

XXIII Bu'bu ziye kpe bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime, dodoro ame ga pele woti ne i'dike kapa ma 'but̄e mo gb̄i zi Boko'ba. Tine akiyandi ma do kiteli di mi ko'du ki'di ame ro to'do bure ro ma kodoro gb̄i ti mi konji ti lende ko'do laka ne na kolake za yaga. Wa naga nime na 'do ko'doke ra pili kinza tola moto mo. XXIV Kpe bo komo kolu kiterike tokoko lepi ye naga nime. Kina ngi tara, ebeke toga kono na yaga di do mini ziye tine gamele na kuweke kindiyoke timo.

XXV Bu'bu ziye kpe bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime. Go kosi ti go kita'ba 'be ga na nge kurogoke ro ma koro, tine yimo lo ti wa ame ga ko'deke ti kosi kasi ti mi kututu 'be ga ne. XXVI Kpe Parosi komo kolu naga nime, mi kosi 'be ga na 'do kurogoke titi dogba kina gomo ti ked̄i ngi gb̄i ro ma koro.

XXVII Bu'bu ziye bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime. Kpe ngi kozo dogo ma ko'ba kanji kele naga tara. Ame kindi ro ma kele di yaga tine yimo yayi lo ti kilinba toku ma kenje 'deni. XXVIII Kina gb̄i tara di roye yaga indake ro bilaka ma laka tine miye lo ti komo kandi ni ti lende kenȳe.

XXIX Bu'bu ziye bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime. Ilenjoke dogo bo kum̄e lende 'ba Boko'ba kele ro do kiteli, kina kiyoruke raba 'ba ya ma ro bo lende laka naga ngi ro mbemb̄e. XXX Kina gb̄i iyake te ma ked̄dike ra ti 'bu ye lobu ga mi kada nima yayi de ne inza kodoboke roye tinni to'do wa naga nime lij̄e ko'do ne. Ame lij̄e kupo bo kum̄e lende naga nime ne. XXXI Kina me kilemeke roye 'deni ro kole 'ba kole 'ba bo akup̄o tone ga. XXXII Kina ti oteke koso e'be ame 'bu ye lobu ga kisasi bici mo 'deni molo ziye ne.

XXXIII Kpe kole 'ba mur̄e naga nime, ro ma tondo mo na 'do komoke kinza ma kodo karama 'ba Gehena doye? XXXIV Ne kina me med̄i miya ziye, ti moja bo kum̄e lende ti bo kikali lende ti bo komo kiyandi moto ga kako ziye. Kina ti kupoke moto ga, kutotike moto ga gb̄i kina ti kombake moto ga di mi ro 'ba motu kuwitike nduwe ro ma kololo di mi gawo. XXXV Kina go ko'du mo roma bo lende laka pili ti kileki doye, kisasi molo di ro roma Abele bo lende

laka ḡbō kōmō mī roma Zakariya kole 'ba Barakiya ame kupōke mī lōḡō rō lōbu 'ba Boko'ba ma ti bi 'ba akumu ne. XXXVI Rō ma laka miya ziye roma bō lende laka naga nime ti kileki doye kpe bilaka ma le'jete naga nime."

*Ni Yerosalema
(LK 13:34-35)*

XXXVII "Bu'bu ziyī nī Yerosalema, Yerosalema, ote dō bō kumē lende ni 'deni ku'du bō laja 'ba Boko'ba ma koja ziyī naga ti dōku. Ti mopi roma ḡḡi ḡbō mī ndō ḡyī na 'jaa 'dō mokoko kole 'bī naga nima yī soromo ma kozo 'ba tōru ame kokoko kole 'bēni ga ne tara? Tine ō'bō tu'dōḡi dōyī mōkō. XXXVIII Kina me ti kola rō 'bī 'deni ziyī rō roba. XXXIX Rō ma laka miya ziyī, inza ko'ja ma kpe ḡbō kiya te, 'Yēyi kēdi dō bō ame kako ti mōyī ḡere Boko'ba ne.' "

XXIV

*Loma Ti Bi Koda
(MK 13:1-13; LK 21:5-19)*

I Kina odo Yēsu kodo 'deni yaga di mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba bō kēdi kari 'deni tine, na bō kōsō ḡo bō ga kebe ḡḡi tubi ḡo rō ko'ba nima zi bo. II Tine bo iya te, "Onḡoke 'deni laka? Rō ma laka mēdi miya ziye, mī kada mo dayi dōku ma koto inza kileke mī ḡo bi 'bēni. Bō ya ti kitḡḡi 'doyi bēri."

III Kina odo Yēsu kari 'deni dō dōku 'ba Bilaya tine na bō kōsō ḡo bō ga kako zi bo rō dōnni tititi bo. Lijē iya te, "Iyētī te zize, wa naga nime ti ko'do rōnni nyanya ga? Kina wa'di mo ga na ti ko'do rōnni ame 'dō kēdi rō akileme 'ba tako 'bī ame rō ḡburuḡburu 'ba dōliḡo ne?"

IV Yēsu ileki dōmo zinnī, iya te, "Olo-make ti bi koda kinza ki'dike bōto ku'bōlu ye dē. V Rōmōyī ma konzi ti kako ti mōyī ma kiya te, 'Ma na rō Kurisitō.' Kina lijē ti ku'bōlu ma konzi mōto ga ḡḡi. VI Ti kuwōke biro ya di ḡgosi kina ḡbī ti lēbi mo ma di bi kowo. Tine kinza kereke dē rōmōyī wa naga nime pili ti ko'do rōnni titi, tine ḡburuḡburu 'ba dōliḡo na dē gba. VII Rōmōyī bilaka ame ga rō kupō koto ne ti kēnyī 'deni to'do ya ti bilaka mōto. Kina dōliḡo ti kēnyī ḡbī to'do ya ti dōliḡo mōto. Kina sēyi ti kizikizi ti kēdi 'deni ḡḡi mī ḡo bi pili. VIII Wa naga nime pili ti ko'do rōnni ḡḡi tara rō tisaki 'ba gomo kozo tisaki 'ba to'ō 'ba kole.

IX Kina lijē ti kebe tinda'ba ye koto zi bō burē ni 'dō kodo karama doye kupō ye yaga. Laki pili ti ko'ji ye ḡo lende ma. X Kina ma konzi mōto ga di miye ti koga kpēnni goma kebe tususu lēpī nni ga ko'ji ḡbī. XI Kina bō kumē lende dō kindēndē ma konzi ti kēnyī ḡḡi ku'bōlu ma konzi mōto

ga. XII Lende kēnyē ti kita'ba 'deni kote ḡo bi kina ti akō'ō 'ba ya ma konzi kōlu ḡḡi yaga. XIII Tine bō ame ki'di mī bo kēddi teyi ḡbō kōmō mī kada 'ba tote mo ti kōmō ḡḡi di mī tōlē. XIV Kina laja laka 'ba ḡere lōbu 'ba Boko'ba nime ti kiyēlē rōni 'deni ḡḡi toko mī dōliḡo nime, rōmōyī 'dō bōto ga pili kuwō, kina 'jaa ti ḡburuḡburu 'ba dōliḡo nime kōmō."

*Kuruku Kēnyē
(MK 13:14-23; LK 21:20-24)*

XV "Kina ti ko'jake kuruku kēnyē tōnē Danyebe bō kumē lende 'ba Boko'ba kiya kō'du mo ne 'deni. Bo ti kari kōro mī rō lōbu 'ba Boko'ba kirasi yaga. (Ame ḡu zi bō kīdēki mo ga 'dō kikali.) XVI Kina 'dō ya ame ga mī Yudayi ne kirija ti kusu dōnni mī dōku. XVII Bō ame kēdi yaga tindawo rō bo ne kinza dō bō kilēyi dē kpe tado titi rō togba wa abo ga. XVIII Kinza bō ame kēdi 'deni mī nyaka ne kileki dē kpe kari liḡo togba bōḡḡo abo.

XIX Ti kēdi rō gomo ma lōbu mī kada mo nima zi 'ja ame ga rō ma kōmō ne. Kina ti kēdi ḡbī rō gomo ma lōbu zi 'ja ame ga ti kole gba kēdi kulu mba ne. XX Tine ititike Boko'ba kinza bō ki'di kada 'ba riḡa 'be nime dē kēdi mī kada 'ba bi kēyi ame rō aliri ne. Kina kinza ki'di dē ḡbī kēdi mī kada 'ba rō kindawo. XXI Rōmōyī gomo 'ba mī kada mo nima ti kēdi ḡḡi rō dō kiteli di dō gomo mōto ga ame pele kēdi ko'do rōnni bine mōlo di bi tisaki mo ne tara ḡbō kōmō mī kada nime tōne. Kina a mōto ma kozo ame te inza kpe nati. XXII Tine Boko'ba ileki ḡo to'dō mo 'deni ḡḡe mbowa. Ma kinza tara, dēne bōto inza kōmō. Tine Boko'ba ti kileki ḡo to'dō mo 'deni ḡḡe tara ḡo kō'du 'ba ya ame ga bō kigeli 'deni ne.

XXIII Kina odo bōto kiya pele ziye, kiya te, 'Onḡo te, Kurisitō na me,' ala 'Kina me 'dē,' kinza ki'di dōyī dē gomo koto te. XXIV Rōmōyī ya mōto ga ti kebe 'deni tidewo rōnni tēḡē lijē na rō Kurisitō. Kina bō kumē lende dō kindēndē mōto ga ti kēnyī 'deni ḡbī, kina lijē ti ko'do ḡo koto ma kinza kiya naga 'deni ḡbī ti wa ame ga kō'du mo ga kigayi bilaka ne, rōmōyī 'dō tiyozo tu'bōlu ya ame ga pele rō ma Boko'ba kigeli 'deni ne timo. XXV Kina me uwōke laka mēdi miya ame 'deni ziye mōlo gba tōti te.

XXVI Kina 'dō odo bilaka kēdi kiya pele te, 'Bo ēdi yi mōkō 'dē yayi,' kinza karike e'be dē. Ala kiya te, 'Bo ēdi rō bine,' kinza ki'dike e'be doye dē gomo. XXVII Rōmōyī tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ēdi kako kozo kpa tōro kunyi ame kōbō di yiḡi ḡbō kala dō tōro ne tara. XXVIII Bi ame ti tōku teyi ranga ti kototo kpēnni ḡḡi teyi."

Tako 'Ba Kole 'Ba Bilaka Lesi
(MK 13:24-27; LK 21:25-28)

XXXIX “Tine welo di pötö gomo 'ba mi kada mo naga nima na kada ti kuyi rōni ngi ro ma kōlu kina nyepe gbi anmi dē kpe. Kina ti kiyaya kēlu ni 'deni kilayi bēri di mitoro. XXX Kina kinē akileme 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ti kinda ngi mitoro. Kina do kupō pili 'ba dolijo nime ti ko'ja kinē kole 'ba bilaka lesi 'deni kēdi kako ti poli 'ba mitoro mi tigo 'ba löbu do kiteli abo kina ti lijē kudu ngi. XXXI Biro tototi ma kembe ti kudu. Kina bo ti koja malayika abo ga mi do kumu sowo 'ba dolijo nime tutōdu ya ame ga bo kigeli 'deni ne. Kina lijē ti kutōdu ngi di mi kapa dolijo ma te nbō kōmō 'dē.”

Dongala 'Ba Ngēri Kēlu
(MK 13:28-31; LK 21:29-33)

XXXII “I'dike ngēri kēlu kiyandi ye. Odo kongō ro dongala mo ga kēdi kōyō soloro 'deni mbili mo kēdi kunzi nima ikali ngi kpa dōkikēri owo dē kpe. XXXIII Kina gbi tara odo kongōke wa naga nime 'deni kēdi ko'do rōnni nima ziye tikali mo ngi kada 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi owo dē kpe. XXXIV Ro ma laka mēdi miya ziye, wa naga nime ti ko'do rōnni gba kota bilaka ma le'jete naga nime kote dōnni dē. XXXV Mitoro ni ti dolijo ti kiteli tine lende ma inza kote rōni du koto te.”

Kada Mo Boto Ikali Dē
(MK 13:32-37; LK 17:26-30, 34-36)

XXXVI “Tako 'ba kada mo nima boto ma koto ikali dē. Malayika 'ba mitoro pele ikali dē. Kina kole 'ba Boko'ba pele ikali dē gbi. Bo Boko'ba 'bu na nge kikali abo. XXXVII Tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ti kēdi ngi kozo wa ma ko'do rōni mi kada 'ba Nowa. XXXVIII Rōmōyi gba kinza mini koso kako dē doyyayi, bilaka oloma 'deni ro tonyo kpēnni tuwē wa gbi togbe rōnni kala nbō kōmō mi kada nima Nowa kēki mi sorope ne. XXXIX Lijē ikali a moto ma kēdi ko'do rōni dē nbō mini koso kudi lijē pili yaga. Kina ti kēdi ngi gbi tara mi kada 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi.

XL Mi kada mo nima bilaka riyō ti kēdi 'deni mi nyaka tine ti kogba moto kola ma koto. XLI Kina gbi tara 'ja riyō ti kēdi 'deni do toto, tine ti kogba moto kola ma koto.

XLII Kina ti olomake ti bi koda rōmōyi ikalike kada ame nere 'be kēdi kako yimo ne dē. XLIII Kina kozo ma kikalike, ma kiya te bo do lijo kēdi kikali kada ame bo 'bōgō kēdi kako yimo ne ra, dēne bo inza kō'dō. Bo ti koloma ro ma kongō bi ti bi koda kinza bo 'bōgō kodowe bi ra mi rō abo. XLIV Kina kpe gbi tara olomake ndō ti bi koda rōmōyi kole 'ba bilaka lesi ēdi

kako mi kada ame komerike dē 'do bo kako yimo ne.”

Bo Laja Ma Ro Bo Lende Kikali
(LK 12:41-48)

XLV “Omerike lende 'ba bo laja ma laka ro bo lende kikali to ma. Bo na ro bo ame bo dōnni ki'di bo mbiri do lēpi bo ga tongo gomo 'do ti'di akonyo 'bēnni zinni mi saa ma laka mo. XLVI Ti kēdi ro lonjo ma löbu zi bo laja nima odo bo dōnni kako ko'ja bo kēdi to'do mo tara. XLVII Ro ma laka miya ziye, bo ti ki'di bo laja nima ngi 'do kēdi mbiri do wa 'ba mi lijo abo ga pili. XLVIII Ne odo bo laja nima kēdi ro bo laja ma kēnyē bo ti kiya zi gbagba bo, bo kiya te, 'Aa, löbu ma ēdi kigabi yayi, bo inza kako ca.' XLIX Kina bo kebe ngi tomba bo laja lēpi bo naga nima, bo konyo kpa bo kari tuwē mo ti bo layi ni. L Kina löbu ti kōmō ngi mi kada ame bo komeri dē 'do löbu abo nima kōmō yimo ne. LI Kina löbu abo nima ti komba bo ngi ku'du bo mi löngō bo komo kandi ni mi bi 'ba mono ni ti kpa kunyi.”

XXV

Dongala 'Ba Yitōti 'Butē

I Yēsua iya te, “Mi kada mo nima nere löbu 'ba Boko'ba ti kēdi kozo dongala 'ba yitōti 'butē moto ga tara, ame lijē kogba lamba 'bēnni ga lijē kari turē do 'joko ne. II Tine ma muyi ro rumō, ma muyi moto ga na ro bo lende kikali. III Ya ma ro rumō naga nime ogba lamba 'bēnni ga tine ogba 'bu moto dē teyi. IV Tine ya ma ro bo lende kikali mo ga ogba 'bu 'bēnni ga teyi mi guru.

V Kina odo 'joko nima kigabi 'deni kōmō dē titi welo tine, lijē pili i'di ga tinano ngi, kina kō'dō ga ngi. VI Mi zana bi 'deni tine na biro kudu ngi, iya te, 'Joko omō 'deni. Dōke turē dōmo.’

VII Kina yitōti 'butē tōnē ga kēnyi ngi tilejo lamba 'bēnni ga. VIII Kina ya ma ro rumō tōnē ga kēnyi kiya zi ya ma ro bo lende kikali naga nima, iya te, 'I'dike 'bu 'beye moto zize, rōmōyi lamba 'beze ga ēdi 'deni kōlu.’

IX Tine ya ma ro bo lende kikali naga nima ileki dōmo, iya te, 'Ame o'bo ze dē kpaki tiye, ne laka arike zi bo ndōgō 'do kugōke zi gbagba ye.’

X Kina yitōti ma rumō tōnē ga kēnyi ngi kari tugō 'bu. Tine di pötō lijē kari 'deni yo na 'joko kōmō ngi. Kina yitōti ma muyi tōnē ga kēdi 'bēnni 'deni ndō ne kodo ngi koto ti bo mi karama 'ba gbe kina kurōgō kpadōri ngi teyi.

XI Mbowa 'deni tine na yitōti ma tōnē ga kōmō ngi kina lijē kideki, iya te, 'Nere, nere, urōgō kpadōri zize.’

^{XII} 'Joko ileki domo, iya te, 'Mikali ye dë koto te.' "

^{XIII} Yësu ileki gomo, iya te, "Kina ti olomake ti bi koda römöyî kada 'ba tako 'ba ñere 'be ikalike dë."

Doŋgala 'Ba Bô Mœri Moto
(LK 19:11-27)

^{XIV} "Mi kada mo nima ñere löbu 'ba Boko'ba ti kedi kozo bo mœri moto ame kënyî kari do lingere ne tara. Di mi tēnyî abo bo idëki bo laja abo ga kako zi bo. Kina bo kose go wa abo ga ngî pili zinni. ^{XV} Bo oza yamo me zinni ro gege kozo ame 'do lijë ko'bo tonço gomo ne tara. Bo i'di 'ba bo moto kisi 'butë, 'ba bo moto kisi sowo kina 'ba bo moto kisi riyö. Kina bo kënyî ngî kari do lingere abo nima.

^{XVI} Kina bo ma tönë kogba 'ba bo kisi 'butë ne koloma ngî to'do ndobo nduwë timo bo ki'di domo köyö teyi 'böwu kisi 'butë. ^{XVII} Kina bo ma kogba kisi sowo tönë ko'do gbi tara, bo i'di domo köyö gbi teyi kisi sowo. ^{XVIII} Tine bo ma tönë kogba 'ba bo kisi riyö ne, ari kole go ngî na bo kusu yamo 'ba ñere abo nima koloma le te yimo yayi.

^{XIX} Kina ko'ja gomo kigabi 'deni tara tine na bo dönni tönë kileki ngî kako tititi go yamo tönë ga di zinni. ^{XX} Kina bo laja ma tönë kogba kisi 'butë ne kako ngî komo bo, kina bo ko'de kisi 'butë moto ngî gbi ki'di domo, iya te, 'Ñere ma, i'di yamo tönë zö kisi 'butë, onço te kina me mi'di domo köyö 'deni teyi gbi kisi 'butë.'

^{XXI} Ñere abo iya te, 'Ele sowa, ni bo laja ndobo laka nime, oloma 'deni laka tonço go wa mbowa nime, na laka ti mi'di yi këddi ti közi kakpa tonço go wa ma mbiri. Ako koloma koto tö bine mi lonço ma nime.'

^{XXII} Kina bo laja ma tönë kogba kisi sowo ne kako ngî komo bo, iya te, 'Ñere ma, i'di yamo tönë zö kisi sowo, onço te kina me mi'di domo köyö 'deni teyi gbi kisi sowo.'

^{XXIII} Ñere abo iya te, 'Ele sowa, ni bo laja ko'do ndobo laka nime, oloma 'deni laka tonço go wa ma mbowa nime, ne laka ti mi'di yi këddi ti közi kakpa tonço go wa ma mbiri. Ako koloma koto tö bine ni lonço ma nime.'

^{XXIV} Kina bo laja ma tönë kogba kisi riyö ne kako ngî komo bo, iya te, 'Ñere ma, mikali yi ni ro bo mi kata, go bi ame ga ni na dë pele kulî kupö teyi ne, umu amo ga ngî ziyi. Wa ame ga ni na dë pele kubö yimo ne omomi ngî ziyi. ^{XXV} Mere lende 'bi ga kina mari mole gö ngî mikeki yamo 'bi tönë yimo. Kina me, e'bi na me ogba yayi.'

^{XXVI} Tine ñere abo ileki domo, iya te, 'Ni bo laja do kënyë bo tikëpi nime. Ikali ma mumu wa di go bi ame ga ma na dë

mulî kupö mo ne? Kina ikali ma momomi wa ame ga ma na dë mubö ne? ^{XXVII} Ne ma këdi tara oto yamo ma nime dë go wa'di zi bo ndögö 'do bo kugö wa timo 'do mako mo'ja domo köyö 'deni mbowa teyi?' ^{XXVIII} Kina ñere kilende ngî zi bo laja abo ga, iya te, 'Ogbake yamo nima yaga di zi bo 'do ki'dike zi bo nime ti kisi 'butë riyö ne. ^{XXIX} Römöyî bo ame këdi pele timo ro mbëmbë ti kogba gbi ki'di dorö'do domo 'do bo këdi timo ro do kiteli. Ne bo ame kinza timo ma mbowa ame zi bo yayi ne ti kogba yaga. ^{XXX} Kina ogbake bo laja yawa nime ku'duke bo yaga mi bi kölu bi 'ba mono ni ti kpa kunyi.' "

Tako 'Ba Kole 'Ba Bilaka Lesi

^{XXXI} "Kina me miya ziye, odo kole 'ba bilaka lesi këdi kako 'deni mi löbu abo ti malayika pili, bo ti koloma 'deni do kitî do kiteli abo. ^{XXXII} Kina ti kototo bilaka 'ba do kupö naga nime 'deni pili di mi do kumu sowo 'ba dolinço nime ko'de kako komo bo. Kina bo ti koza lijë 'deni di ro læpi nni kozo bo koda wa ma këdi koza kamölö di ro banya tara. ^{XXXIII} Bo ti ki'di bo lende laka do döri bo tine bo ti ki'di ama ga do gali bo.

^{XXXIV} Kina bo ti kilende zi lijë ame ga do döri bo ne, iya te, 'Ako ke kpe ame 'bu ma Boko'ba ko'do yëyi 'deni doye ne. Ako kinda'bake dolinço ame kilenjo 'deni ziye molo di bi tisaki 'ba dolinço nime ne. ^{XXXV} Römöyî ma ro 'bö kpe na ki'dike akonyo zö. Ma ti koda mini kpe na ki'dike zö muwë. Ma ro bo löwö kpe na kotake ma ro ñba. ^{XXXVI} Ma ro ma sari ro go ñbululu kpe na kusuke bonço roma. Kina mëdi do rokko'ö kpe na kakoke tonço goma, mi maboso kpe na kakoke tori ma.'

^{XXXVII} Tine bo lende laka naga nima ti kënyî kititi bo, iya te, 'Wu ñere, do'ja yi ro 'bö ala ti koda mini nyanya mo ga na di'di akonyo ziyi ala mini ziyi kuwë ya? ^{XXXVIII} Do'ja yi ro bo löwö nyanya mo ga na dota yi ro ñba linço ze, ala ro ma sari ro go ñbululu na dusu bonço röyi ya? ^{XXXIX} Do'ja yi do rokko'ö nyanya mo ga ala mi maboso na dako tori yi ya?'

^{XL} Tine ñere ti kileki domo, iya te, 'Ro ma laka miya ziye, wa naga nime kolomake to'do mo pele zi löndö ma koto moto ame ga wöti ro lisa ne ma na ko'doke 'deni zö.'

^{XLI} Kina bo ti kënyî kilende zi ya ama ga do gali ne, iya te, 'Ënyike karike yaga di roma, kpe ame kulömu ye 'deni tari mi pa'do ma ñburuñburu ame kilenjo 'deni zi Satani ni ti malayika ma 'ba bo ga ne. ^{XLII} Römöyî mëdi pele ro 'bö i'dike oto dë zö, ma ti koda mini i'dike dë zö muwë. ^{XLIII} Ma ro bo löwö kina otake ma dë yo ro ñba, ma ro ma sari ro go ñbululu usuke

boŋgo dë rōma. Ma dō rōko'ō kina gbī mī maboso orike ma dë.'

^{XLIV} Tine lijë ti kititi gbī, iya te, 'Wu ñere, do'ja yi nyanya mo ga rō 'bō ala ti koda mini ala rō bō lōwō ala rō ma sari rō go ŋbululu ala dō rōko'ō ala mī maboso kina dokonyi yi dë ya?'

^{XLV} Kina ñere ti kileki dōmo, iya te, 'Rō ma laka miya ziye, wa naga nime o'dōke dë du zi lōndō ma koto moto ga ame wōti rō lisa ne, ma na ma ko'dōke dë 'deni gbī zō.'

^{XLVI} Kina lijë ti kari 'bēnni ŋgī mī pa'do ma ŋburuŋburu, tine bo lende laka ni ti kari 'bēnni ŋgī mī dīdi ma ŋburuŋburu."

XXVI

^I Kina odo Yēsu kote tiyandi wa naga nime 'deni pili tine na bo kiya zi bo kōsō go bo ga, iya te, ^{II} "Kōzo ma kikalike tō'dō 'ba karama 'ba Pasaka ola 'deni ŋge dō riyō. Kina ti ki'di kole 'ba bilaka lesi 'deni ŋgī kōzi ya moto ga kutōti bo."

^{III} Mī kada mo nima na lōbu 'ba bō akumu ni ti lōbu 'ba bilaka ni kototo kpēnni ŋgī liŋo 'ba Kayapa bō dō bō akumu. ^{IV} Kina lijë kususū kpēnni ŋgī 'dō tinda'ba Yēsu lowo kupō yaga. ^V Tine lijë iya te, "Kinza do'dōke dë mī kada 'ba karama nime kinza bilaka ko'do ayayi."

'Ja Moto Inzanza 'Bu Do Yēsu
(MK 14:3-9; YN 12:1-8)

^{VI} Kina odo Yēsu kēdi 'deni Betaniya mī liŋo 'ba bō moto kidēki rō Simona Bō Mōnyu tine, ^{VII} na 'ja moto kako ŋgī ti kizaza ma kele 'ba 'bu ame ndōgō kitigo kulōwō naga. Kina loko kinzanza ŋgī dō Yēsu di kpa akonyo yayi. ^{VIII} Tine odo bō kōsō go bo ga ko'ja tara lijë ēnyī ŋgī rō 'dīri. Lijë iya te, "Trasi wa nime te go wa'di? ^{IX} 'Bu nime o'ja dēne 'dō kugō ra mōkō go ko'ja yamo timo rō mbēmbē 'dō kokonyi bō lisa timo."

^X Tine Yēsu ikali lende 'bēnni nima 'deni molo, kina bo kileki zinni, bo iya te, "Eddi koŋbenbeke 'ja nima go wa'di? Lako o'do wa ma kele rō mbēmbē 'deni zō. ^{XI} Rōmōyi bō lisa ni ēdi koloma nduwē tiye bine. Ne ma 'bama minza mō'bō tiye bine. ^{XII} Loko odo 'bu nime 'deni rōma 'dō kileŋo rōma ndō koda dō tusu ma. ^{XIII} Rō ma laka mēdi miya ziye, go bi ame ga pili laja laka ma nime kēdi kiyēlē rōni teyi mī dōliŋo nime ne, wa nime loko ko'do ne ti kiya 'deni nduwē tomeri gōni timo."

Ti'di Kōzi Yēsu

(MK 14:10-26; LK 22:3-23; YN 13:21-30)

^{XIV} Kina bō ma koto di mī lōŋgō ya ma 'butē dōmoriyō tōnē ga ame mo kidēki mōyi mo rō Yuda Isikarita ne kēnyī ŋgī

kari zi lōbu 'ba bō akumu ni. ^{XV} Bo iya te, "Wa'di ga na ti ki'dike zō odo mi'di kōzi Yēsu ziye?"

Kina lijë kitētē girisi siliŋbi ŋgī 'butē mota ki'di zi bo. ^{XVI} Kina ŋgī mī saa mo nima na Yuda ki'di ŋgī toma kori ma laka ame 'dō bo ki'di kōzi Yēsu timo zinni ne.

Yida Rō Ti Roma Yēsu

(MK 14:12-26; LK 22:7-23; YN 13:21-30; 1KT 11:23-25)

^{XVII} Kina mī kada ma dōndende 'ba karama ma kēdi konyo mangolo'bō mo kinza laŋga gomo nima na bō kōsō go Yēsu ga kako zi bo kiya te, "O'doko 'dō dilenjo go bi 'ba tonyo karama nime ziyi yala?"

^{XVIII} Bo iya te, "Arike mī gawo yayi zi bo tōnē 'dō kiyake zi bo te, 'Bō komo kiyandi iya te, kada abo 'deni ŋoli bo ti ko'do karama nime liŋo 'bi ti bō kōsō go bo ga."

^{XIX} Kina lijë kari ko'do ŋgī kozo lende ame bo kose gomo zinni ne tara. Lijë ilenjo a 'ba karama ŋgī yayi.

^{XX} Mī dōkōpiyari 'deni na Yēsu ni koloma ŋgī bēri kpa akonyo lijë ti bō kōsō go bo ga ma 'butē dōmoriyō. ^{XXI} Kina odo lijë kēdi 'deni kpa akonyo tine na bo kiya te, "Rō ma laka mēdi miya ziye, bo ma koto moto di mī lōŋgō ye nima bina na kēdi kari kususū ma."

^{XXII} Kina lijë ŋgī pili rō meri lijë kebe tititi bo me rō kotokoto, iya te, "Ma mo na dē ŋgī oto ya, ñere?"

^{XXIII} Yēsu iya te, "Bō ame ŋgī kēdi kusu kōzi bo aa mī lebe koto tō ne na ŋgī kēdi kususū ma. ^{XXIV} Kole 'ba bilaka lesi ēdi kōlē ŋgī kozo lende ma tōnē kugu mī buku 'ba Boko'ba go kō'du abo ne tara. Tine bu'bu zi bō ma kususū bo nima. Ma laka mo dēne 'dō kōyō bo dē ka ndenji."

^{XXV} Kina Yuda bō ma kari kususū bo mo tōnē kēnyī kititi iya te, "Ma na dē ŋgī oto ya, ñere?"

Yēsu iya te, "Ni na kiya ē'bi tara."

^{XXVI} Kina odo lijë kēdi 'deni kpa akonyo yayi tine, na Yēsu kogba mangolo'bō ŋgī kileki yēē'di mo zi Boko'ba na bo konye ŋgī ki'di zi bō kōsō go bo ga. Bo iya te, "Me, ogba konyo. Ame na rō yida rōma."

^{XXVII} Kina bo kogba kōsu bo kileki yēē'di mo. Kina bo ki'di zinni, bo iya te, "Rō goye pili uwēke di yimo. ^{XXVIII} Rōmōyi ame na rō roma ma ame kulōwu 'deni go ma konzi tola mo go lende kēnyē. Ame kina lōmu 'ba Boko'ba koro 'deni domo ne. ^{XXIX} Minza muwē akuwē nime kpe, tine ti muwē ma la'ja 'jaa tiye mī kada mo di mī ñere lōbu 'ba 'bu ma."

Yēsu Iya Kpa Koga 'Ba Pitōrō

(MK 14:27-31; LK 22:31-34; YN 13:36-38)

XXX Kina odo lijë koba ngala 'deni na lijë kari ngi do doku 'ba Bilaya. XXXI Kina Yësu kiya zinni, iya te, "Mi korondo nime tone eddi kirinjake me di roma. Römöyi ugu 'deni molo mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Ti mupo bö koda kamölö yaga, kina dotumu 'ba kamölö ti kita'ba ngi.' XXXII Ne odo mēnyi mōdo 'deni yaga di mi tölē ti mari dogba komoye mi Galilaya."

XXXIII Pitörö ēnyi kiya zi bo, iya te, "Ma 'bama minza mola göyi odo ya ma laki pili kola göyi pele."

XXXIV Yësu ileki domo zi Pitörö, iya te, "Ro ma laka mēdi miya ziyi, mi korondo nime tone gba kinza gonggo kidapa dē, eddi koga kpēyi go lende ma nbö mi mota, kiya te ikali ma dē."

XXXV Pitörö iya te, "Odo ko'doko pele tupö ma koto tiyi minza moga kpama."

Kina bo kōsō go Yësu mōto mo naga nima kiya gbī pili tara.

Yësu Ititi Boko'ba Gō Gomō Ma Kēdi Kōmō Zi Bo

(MK 14:32-42; LK 22:39-46)

XXXVI Kina Yësu kēnyi kari ngi tinni mi go bi mōto kīdēki rō Getesemane. Kina bo kiya zinni, bo iya te, "Olomake tōti bine, mēdi mari mbowa dogba tilende zi Boko'ba."

XXXVII Bo ogba Pitörö ni ti kole riyö 'ba Zebedayo ga kari timo. Kina meri ki'di toso ngi mi bo kumiki bo. XXXVIII Kina bo kiya ngi zinni, bo iya te, "Meri oso 'deni ngi yimö kōzo ēdi kupö ma. Olomake bine ti bi koda koto tō."

XXXIX Kina bo kari mbowa dogba na bo kolodo bēri kutu'bō komo bo bēri tilende zi Boko'ba. Bo iya te, "Baba, odo 'do ko'bo ngi to'do mo tara, iyese kōsu 'ba gomō nime yaga di komō ma. Tine kinza ko'do dē go ako'doko ma tine o'do nge go ako'doko 'bi."

XL Kina odo bo kileki kako zi bo kōsō go bo tōnē ga tine bo ako ko'ja lijë kō'dō 'deni. Kina bo kiya zi Pitörö, bo iya te, "Kpe nime, go wa'di na ko'bōke dē toda bi tō pele nge mi saa koto ya? XLI Olomake ti bi koda ti mōtu ko'do kinza koto ye ra mi akiyozo. Ro ma laka mi o'doko ngi tine yida rō tigo mo inza."

XLII Kina bo kari 'bōwu 'deni rō mi riyö mo nati tilende zi Boko'ba. Bo iya te, "Baba, odo kiya te tiyese kōsu nima yaga ko'do rōni rō a ma kinza ne 'do muwē ngi titi du, i'di ako'doko 'bi ko'do rōni."

XLIII Kina bo kileki 'bōwu kako ko'ja bo kōsō go bo tōnē ga kēdi gbī bi tō'dō. Römöyi lijë ēdi 'deni ngi kinano rō tinano. XLIV Kina bo kēnyi 'bōwu kari tilende zi Boko'ba 'deni rō mi mota mo nati, gbī tiya lende kotokoto tōnē ga. XLV Kina bo kileki

kako gbī zinni, bo kiya te, "Eddike gba bi tō'dō tindawo roye? Saa mo o'bo 'deni ame 'do ki'di kole 'ba bilaka lesi kōzi bo lende kēnyē. XLVI Ēnyike toro darike. Ongoko te, bo ma kusus ma mo tōnē bo ömō 'deni."

Tinda'ba Yësu

(MK 14:43-50; LK 22:47-53; YN 18:3-12)

XLVII Kina odo Yësu kēdi gba kilende te tine, na Yuda kōmō ngi. Bo rō ma koto mōto di mi lönggō ya ma 'butē domoriyö naga nima. Bo ako ti tindi 'ba bilaka ma konzi go bo, ya mōto ga 'bēnni ti mbele mōto ga ti mōbo. Ya naga nima löbu 'ba bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka na koja lijë. XLVIII Yuda bo iya doggala mo ga 'deni molo zinni te, "Bo ame odo kongoko mari mome mbili mo nima bo na. Kina 'do kinda'bake bo ngi."

XLIX Kina bo kako zi Yësu, bo kiya te, "Nere ma, mōtō ziyi." Kina bo kome mbili Yësu ngi.

L Yësu iya te, "Bo pori ma, ako titi go wa'di?"

Kina lijë kako kinda'ba Yësu ngi nyowi. LI Kina bo mōto ame kēdi ti Yësu yayi ne kēnyi ngi koto mbele abo koga do bo laja mōto 'ba bo do bo akumu timo. Kina koke mbili mo ngi yaga. LII Tine Yësu iya te, "Ileki mbele 'bi go bi mo. Römöyi lijë ame ga pili kinda'ba mbele ti kōlō do mbele. LIII Omeri 'bēyi iya te, odo mititi 'bu ma bo ti kokonyi ma dē? Odo mititi, bo ēdi koja tindi 'ba malayika ma konzi ngi kako welo zō. LIV Ne odo kēdi 'deni tara 'bōwu dēne ti ko'do rōni tondo kōzo lende ame kugu mi buku 'ba Boko'ba ame kiya te 'do ko'do rōni te ne?"

LV Kina Yësu kilende zi tindi tōnē ga, iya te, "Akoke ti mbele ni ti mōbo tinda'ba ma kōzo bo 'böggō tara ya? Me moloma tiyandi bilaka rō komo kada mi reki 'ba rō löbu 'ba Boko'ba ne inda'bake ma dē di yayi go wa'di? LVI Ne ame o'do rōni 'deni 'do kēdi kōzo lende ma tōnē bo kumē lende ni kugu mi buku 'ba Boko'ba ne."

Kina bo kōsō go bo ga kita'ba ē'bēnni ngi kirinja kola bo.

Oto Yësu Liņo 'Ba Kayapa

(MK 14:53-65; LK 22:54-55, 63-71; YN 18:13-14, 19-24)

LVII Bo kinda'ba Yësu naga nima oto bo kari liņo 'ba Kayapa bo do bo akumu. Go bi nima na bo komo kiyandi 'ba kō'du ki'di ni ti löbu 'ba bilaka ni kototo dönni 'deni teyi. LVIII Tine Pitörö ozi nduwē go Yësu rō ma kōwo nbö bo kodo mi liņo 'ba bo do bo akumu nima. Bo odo mi liņo koloma ngila bo kanya naga nima yayi tongo nburunburu 'ba lende nima.

LIX Kina löbu 'ba bo akumu ni ti turu naga nima pili kotoņi rōnni rō yayi ne

koloma ngi toma lende bēti mōto ame 'do kodoro bīci lende timo ro Yēsu ne, 'do kupō bo gōmo. ^{LX} Tine bo kodoro bīci lende ma bēti ma konzi mōto ga ako pele lijē o'ja lende ma kodoro oto mo dē du te. Kina ro nburunburu mo na ya ma riyō mōto ga kako ^{LXI} kiya te, "Bo nime iya te, bo ēdī ko'bo tiyēyi rō lōbu 'ba Boko'ba yaga kina bo ti ko'ba kileki teyi mī tō'dō do mota."

^{LXII} Kina bo do bo akumu nima kēnyi kititi bo, iya te, "Inza ti do lende kileki mōto go susu nime ya naga nime kēdi ko'do rōyi ne?"

^{LXIII} Tine Yēsu uti abo dē. Kina bo do bo akumu nima kileki kiya zi bo, iya te, "Ulōmu rōyi di kōmo ma binē ti mōyi Boko'ba bo do dīdi, kiya zize odo nī na ngi ro Kurisītō kole 'ba Boko'ba ame koja di mitoro ne."

^{LXIV} Yēsu iya te, "Nī na kiya ē'bi tara. Ne ro ma laka mēdi miya ziye, ti ko'jake kole 'ba bilaka lesi 'deni koloma kada mōto do dōri Boko'ba tigo do kiteli kēdi kako bēri di mitoro ti poli."

^{LXV} Kina odo bo do bo akumu nima kuwō lende nime te yo na bo kirica bonjo ngi yaga di ro bo, bo iya te, "Uwōke dōli abo nima 'deni? Do'doko a mōto ro bo kodoro bīci lende ro bo dē kpe. Kpe nime pili uwōke dōli abo nima 'deni. ^{LXVI} Tine wa'di na komerike 'beye gomo?"

Lijē iya te, "Bo irasi lende 'deni, bo kolē ngi yaga." ^{LXVII} Kina lijē koto'bi woro ngi kōmo bo kina komba bo ngi. Ya ma kokoso bo naga nima ebe tiya mo tēgē, ^{LXVIII} "Nī Kurisītō, umē te zize, yē na kokoso yi?"

Kpa Koga 'Ba Pitōrō

(MK 14:66-72; LK 22:56-62; YN 18:15-18, 25-27)

^{LXX} Tine Pitōrō ēdī gba mī lijo yayi. Kina nyiti mōto ame ro bo laja 'ba bo do bo akumu ne kako kiya te, "O'ja nī gbī ti Yēsu 'ba Galilaya 'di?"

^{LXXI} Tine Pitōrō andi gomo di kōmo lijē pili, iya te, "Mikali e'be to nima kēddi kiya ne dē."

^{LXXII} Kina bo kēnyi kari yaga kpa reki. Kina nyiti mōto ame gbī ro bo laja yayi ne kako gbī ko'ja bo. Kina loko kiya zi ya ama ga yayi ne tēgē, "Bo nime bo gbī ti Yēsu 'ba Nazareta."

^{LXXIII} Kina bo kileki dōmo gbī kandi gomo kiya te, "Mulōmu roma, ro ma laka mikali bo nima dē."

^{LXXIV} Kina mbowa 'bōwu na ya ma kēdi koro yayi naga nima kako zi bo, iya te, "Ro ma laka nī lēpī 'ba bo nima na gbī rōmōyi kpa nima kēddi kilende timo ne na kileme yi 'deni."

^{LXXV} Tine Pitōrō iya te, "Ece mitoro ne, mikali bo nima dē."

Kina gōngo kidapa ngi. ^{LXXV} Kina Pitōrō komeri go lende 'ba Yēsu tōnē ngi, ame bo kiya te, "Gba kinza gōngo kidapa dē ti koga kpēyi goma mī mota." Kina bo kēnyi ngi kari kudu ro ma kēnyē.

XXVII

^I Mōlo mī donjo mo nima na lōbu 'ba bo akumu ni ti lōbu 'ba bilaka ni kususu kpēni ngi ro Yēsu 'do kupō yaga. ^{II} Kina lijē kudōdu bo ngi koto kari zi Pilato turu bo dolinjo 'bēnni.

Tölē 'Ba Yuda

(NDB 1:18-19)

^{III} Kina odo Yuda bo susu tōnē kuwō 'deni kodō kpa Yēsu 'deni tupō mo tara tine, bo odo do bo ngi di mī lende kēnyē abo nima. Kina bo kari ngi ti gīrisi 'butē mota tōnē kileki zi lōbu 'ba bo akumu ni ti lōbu 'ba bilaka ni. ^{IV} Bo iya te, "Mo'do lende kēnyē 'deni sowa ti tususu bo kinza kirasi odo nime 'do kupō yaga."

Lijē iya te, "Ama ndobo ze na dē kpe, 'bēyi na 'deni yayi."

^V Kina Yuda kulī gīrisi nima ngi bēri mī rō lōbu 'ba Boko'ba yayi. Kina bo kodō ngi kari kosi mugu bo yaga.

^{VI} Lōbu 'ba bo akumu ni utō'du gīrisi nima, tine lijē iya te, "Gīrisi nime 'deni ro gīrisi 'ba roma. Inza kpe ro ma laka mī kori 'ba kō'du ki'di ze 'do ti'di mo mī yamo 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba."

^{VII} Kina odo lijē kote lende mo 'deni koro dōmo tine, lijē ari kugō nyaka kēnyē 'ba bo la'ba mōto ngi timo, 'do kēdi ro bi 'ba tusu bo lōwō teyi. ^{VIII} Gō kō'du mo na 'do kīdēki nyaka nima ro nyaka 'ba roma nduwē nbō ko'ja kabate ne. ^{IX} Kina me o'do rōni 'deni 'do kēdi koro wa ma tōnē Yeremaya bo kumē lende 'ba Boko'ba kiya ne tara, ame kiya te, "Lijē ogba gīrisi silinbi 'butē mota ko go ndōgō ame bilaka mo ga Yisarele ni koro 'deni dōmo 'do kugō bo timo ne. ^X Kina lijē ki'di kugō nyaka 'ba bo la'ba ngi timo koro ame ngi Boko'ba ki'di kō'du mo zō ne."

Yēsu Oro Kōmo Pilato

(MK 15:2-5; LK 23:3-5; YN 18:33-38)

^{XI} Tine Yēsu oro 'deni kōmo Pilato turu bo dolinjo yayi. Kina bo kēnyi kititi Yēsu, iya te, "Nī na ro nēre bo dolinjo 'ba Yudayi?"

Yēsu iya te, "Nī na kiya ē'bi tara."

^{XII} Kina odo lōbu 'ba bo akumu ni ti lōbu 'ba bilaka ni kebe pele tususu bo tine bo ileki dōmo dē. ^{XIII} Kina Pilato kiya te, "Uwō lende naga nime kēdi kususu yi timo ne dē?"

^{XIV} Tine Yēsu ileki dɔ lende nima dɛ koto te. Gɔ kɔ'du mo na lende mo kigayi Pilato ngi.

^{XV} Rɔmɔyɔ mi kada 'ba karama 'ba Pasaka pili turu bo doliŋo nima ɔ'bɔ nduwɛ tope bilaka koto yaga di mi maboso ro bo ame bilaka kiteri 'do koja ne. ^{XVI} Tine mi kada nima yayi bo maboso ma dɔ kilɛbi mɔto kidɛki mɔyi mo ro Yēsu Baraba ɛdi mi maboso yayi. ^{XVII} Kina ɔdo tindi kototo rɔnni 'deni yayi Pilato ititi lijɛ, iya te, "Bo ma yala na ko'dokoke 'do moja ziye? Yēsu Baraba, ala Yēsu ame kidɛki ro Kurisitɔ ne?" ^{XVIII} Rɔmɔyɔ bo ikali ro ma laka lɔbu 'ba Yudayi ni ombi minni ro Yēsu na ma lijɛ ki'di kɔzimo zi bo ne.

^{XIX} Kina kota Pilato kɛdi gba dɔ kiti 'ba burɛ yayi tine na 'ja abo koja laja ngi zi bo, iya te, "Kinza ko'do a ma koto mɔto te dɛ zi bo kinza kirasi ɔto nima, rɔmɔyɔ ti korɔndɔ ene nyi onbenbe ma sowa go kɔ'du abo."

^{XX} Tine lɔbu 'ba bo akumu ni ti lɔbu 'ba bilaka ni ɔɔo ngi zi tindi naga nima 'dɔ kititi Baraba na 'dɔ kope, tine 'dɔ kupɔ Yēsu yaga. ^{XXI} Pilato ɛnyi kititi tindi naga nima 'bɔwu gbi, iya te, "Di mi lɔngɔ ya riyo naga nime, bo ma yala na ko'dokoke 'dɔ mope ziye?"

Lijɛ iya te, "Baraba."

^{XXII} Pilato iya te, "Ne 'dɔ mo'do wa'di zi Yēsu ame kidɛki ro Kurisitɔ ne ya?"

Lijɛ pili iya te, "Utɔti bo."

^{XXIII} Tine Pilato ileki kititi, iya te, "Ne lende kɛnyɛ wa'di na bo kirasi ya?"

Tine lijɛ ulɔri ngi ro ma kembe, iya te, "Utɔti bo."

^{XXIV} Kina ɔdo Pilato korŋɔ lende nima 'deni ngi dɔmo kinza tara tine, za 'dɔ ko'de ayayi, kina bo kogba mini ngi kurɔgɔ kɔzi bo timo di kɔmo tindi naga nima. Bo iya te, "Kɔzɔ ro ma kɔpo di mi roma bo nime. Omake e'be rɔye timo."

^{XXV} Tindi naga nima pili ileki dɔmo, iya te, "Roma bo korɔ ka ngi doze gbi dɔ kole ze ga."

^{XXVI} Kina Pilato kope Baraba ngi zinni. Tine bo i'di komba Yēsu ngi ti nyo'bo, bo ki'di zi bo kanya 'dɔ kari kutɔti.

Tɔgɔ Yēsu

(MK 15:16-20; YN 19:2-3)

^{XXVII} Kina bo kanya naga nima koto Yēsu ngi kari mi liŋɔ 'ba turu bo doliŋo nima. Kina dɔtum 'ba bo kanya kototo rɔnni ngi pili kuru dɔ bo yayi. ^{XXVIII} Kina lijɛ kolo bɔngɔ 'ba ro bo ngi yaga lijɛ kolo bɔngɔ kasi 'ba nɛre ro bo. ^{XXIX} Kina lijɛ ko'do kono ngi kɔzo a 'ba dɔ nɛre tara kutu'bo dɔ bo. Kina lijɛ ki'di kulɔru kɔzi bo ma dɔri. Kina lijɛ kolɔdo bɛri kɔmo bo tɔgɔ bo ro laŋa, kiya te, "Mɔtɔ ziyyi, bo doliŋo 'ba Yudayi."

^{XXX} Lijɛ ɔto'bi woro ro bo lijɛ kogba kulɔru nima komba dɔ bo timo. ^{XXXI} Kina ɔdo lijɛ kote tɔgɔ bo 'deni ro laŋa tine, lijɛ ɔlo bɔngɔ tɔnɛ ngi yaga di ro bo na lijɛ kileki kolo bɔngɔ ma mɔlo 'ba bo tɔnɛ ngi ro bo. Kina lijɛ kari ngi ti bo tutɔti bo.

Tutɔti Yēsu

(MK 15:21-32; LK 23:26-43; YN 19:17-27)

^{XXXII} Di go kori na dɔnni kondɔso ngi ti bo mɔto di Kurɛnɛ mɔyi mo ro Simona. Kina bo kanya naga nima kutɔri bo ngi tombi ngɛri 'ba tari tutɔti Yēsu dɔmo nima. ^{XXXIII} Kina lijɛ kɔmɔ ngi go bi mɔto ame kidɛki ro Gologota, 'jo 'ba lende mo tɛgɛ, "Kulɔnbɔ do." ^{XXXIV} Kina lijɛ ki'di layi mɔto kudɔlɔ yimo ti wɔwɔ 'ba ro kidiki ngi kpa Yēsu. Tine ɔdo bo kinene 'deni tara bo uwɛ dɛ kpe. ^{XXXV} Kina lijɛ kutɔti bo ngi, lijɛ koza bɔngɔ abo ga ro go rɔnni ti tu'du mo ti bɔdɔ. ^{XXXVI} Kina lijɛ koloma ngi yayi toda bo.

^{XXXVII} Lijɛ i'di akugu ame ro susu 'ba ro bo ne bi dɔ bo dɔ ngɛri tɔzo yayi, ame kugu 'deni, kiya te, "Yēsu Nɛre Bo Doliŋo 'Ba Yudayi." ^{XXXVIII} Ya mɔto ga riyo ro bo akolo utɔti gbi ngila bo yayi. Mɔto dɔ dɔri bo kina mɔto dɔ gali bo.

^{XXXIX} Bilaka ame ga pili kɛdi kudɔ kebe go kori nima ne ombamba dɔnni zi bo kiti'ja bo, ^{XL} iya te, "Ni bo kiteri titiko rɔ lɔbu 'ba Boko'ba 'dɔ kubɔ kileki teyi mi tɔ'dɔ dɔ mota nime, ɔdo kɛddi ngi ro kole 'ba Boko'ba ɔlo rɔyi kɛki bɛri di dɔ ngɛri nima."

^{XLI} Kina lɔbu 'ba bo akumu ni ti bo kɔmo kiyandi ni ti lɔbu 'ba bilaka ni koloma gbi tɔgɔ bo ro laŋa tara. ^{XLII} Lijɛ iya te, "Bo ɔmo ya ma laki tine bo ikali dɛ tɔmo gbagba bo. Bo na dɛ ro bo doliŋo 'ba Yisarele mo tɔnɛ? ɔdo bo kɛki 'deni bɛri di dɔ ngɛri nima ti di'di doze ngi pili go lende abo. ^{XLIII} Bo i'di dɔ bo 'deni go lende 'ba Boko'ba, bo kiya ro bo tɛgɛ bo kole 'ba Boko'ba na. Ne ti dongoke tone ɔdo Boko'ba ti kɔmo bo ya."

^{XLIV} Kina gbi tara bo akolo ame pele kutɔti ngila bo yayi ne ɛnyi gbi kiti'ja bo kɔzo a nima tara.

Tɔlɛ 'Ba Yēsu

(MK 15:33-41; LK 23:44-49; YN 19:28-30)

^{XLV} Mi zana kada kodɔro 'deni tine na mandɔlu kutu'bo doliŋo ngi kɔmɔ nbɔ ndi kada mota. ^{XLVI} Kina ɔdo ndi kada kɔmɔ 'deni mota ro mi dɔkopiyari tine, na Yēsu kapi ngi ro ma kembe, tɛgɛ, "Eli, eli, lama sabakatani." Ame 'jo 'ba lende mo tɛgɛ, "Boko'ba ma, Boko'ba ma, ola ma 'deni go wa'di ga?"

^{XLVII} Ya mato ga ame kedî korô yayi ne uwô kô'du ko'do nima, na lijê kiya te, "Bo edî kidêki Eliya."

^{XLVIII} Kina bo mato kirinã ngî kogba lipo kusu mi layi ma ko'ba'ba, kogba kiraki do koloko ki'di kpa bo tégê 'do bo kanzulu. ^{XLIX} Tine ya mato ga iya te, "Orô te. Ti dongôke odo Eliya ti kako komo bo ya."

^L Kina Yésu kapi ngî gbî ro ma kembe kina bo kulôku ngî. ^{LI} Kina bonjo ma keke mi rô lôbu 'ba Boko'ba timo tonê kotopa ngî di toro nbô komô béri. Doyayi iyaya róni kina dôku ma konzi kitiko ngî. ^{LII} Dôgô ni unyê rônni ngî ro gbôñô kina tôku bilaka ma konzi ame ga ro bo ki'di dônni go lende 'ba Boko'ba ne kényi kodo ngî kididi yaga. ^{LIII} Lijê odo yaga di mi dôgô 'benni ga. Kina odo Yésu kodo 'deni di mi tôlê tine na lijê kari ngî mi Yerosalema gawo koto laka tonê, ame bilaka ma konzi ko'ja lijê 'deni di yayi.

^{LIV} Tine odo bo do bo kanya naga nima ti bo kanya abo ga ame kedî koda Yésu yayi ne ko'ja kizikizi nima 'deni tara ti wa ame ga pili ko'do róni ne tine, lende mo o'de tikere ngî zinni. Lijê iya te, "Ro ma laka bo nime ngî ro kole 'ba Boko'ba."

^{LV} 'Ja ma konzi mato ga edî gbî yayi tonjo Yésu di bi kowa. Lijê nima na ro ame ga kôsô go bo di Galilaya koloma toja laja zi bo ne. ^{LVI} 'Ja mato mo ga na ro Mariya Magadala ti Mariya ma 'ba Yakoba ni ti Yesepa gbî ti 'ja mato ame ro ma 'ba kole 'ba Zebedayo ga ne.

Tusu Yésu

(MK 15:42-47; LK 23:50-56; YN 19:38-42)

^{LVII} Mi dokopiyari 'deni na bo mori mato di Arimataya komô ngî. Bo nima moyi bo ro Yesepa, bo gbî ro bo kôsô go Yésu. ^{LVIII} Kina bo kari ngî zi Pilato tititi tôku Yésu. Kina Pilato ki'di kô'du mo ngî 'do ki'di tôku nima zi Yesepa kombi. ^{LIX} Kina bo kogba ngî kolo mi bonjo kanmi ame ro ma la'ja ne. ^{LX} Kina bo koto ngî kari kusu mi ti'borô 'ba tusu tôku abo ame bo koga 'deni ro ma la'ja yoki dôku ne. Kina bo kululu dôku ma lôbu ngî kpamo na bo kari abo ngî.

^{LXI} Mariya Magadala ni ti Mariya mato mo tonê edî ga koloma ro ma koriya ti kpa ti'borô nima yayi.

^{LXII} Kina odo komô 'deni mi bi kèzê mato ame ro kada 'ba ro kindawo ne tine lôbu 'ba bo akumu ni ti Parosi ni ototo rônni ngî zi Pilato. ^{LXIII} Lijê iya te, "Nere, domeri tonê bine bo bêtî nima kedî gba ti komo bo, bo iya te, 'Mi tô'dô do mota ti mênnyî mado 'bôwu di mi tôlê.' ^{LXIV} Kina me ma laka mo ziyi 'do ki'di kô'du mo go koda bi laka

di ro dôgô nima nbô komô di pôtô tô'dô do mota, rômoyi kinza bo kôsô go bo ga kari ku'bôgô tôku bo ra yaga lijê kebe tiya mo zi bilaka tégê, 'Bo odo 'deni di mi tôlê.' Kina odo ko'do róni ngî tara bêtî ma di yi'bôwu nime edî kényê ngî kebe ma dogba tonê."

^{LXV} Pilato iya te, "Ogbake bo kanya kari ki'dike koda bi laka di ro dôgô nima kozo ame kikalike tara."

^{LXVI} Kina lijê kari ngî toda dôgô nima laka gbî ti tora go dôku 'ba kpamo teyi. Kina lijê ki'di bo kanya ngî gbî yayi toda bi.

XXVIII

Todo 'Ba Yésu Di Mi Tôlê

(MK 16:1-10; LK 24:1-12; YN 20:1-10)

^I Kina molo mi kano bi 'ba tô'dô ma dondende 'ba di pôtô kada 'ba ro kindawo nima na Mariya Magadala ni ti Mariya mato mo nima kari ga ngî tonjo kpa ti'borô tonê. ^{II} Kina tégê me tondo te yo na kizikizi ma kinza kiya ki'di dônni ngî. Malayika 'ba Boko'ba ako béri di mitoro, kina kululu dôku tonê kpa ti'borô nima ne ngî yaga bo koloma domo. ^{III} Kinê bo ngî ro ma kôbô kozo toro kunyi tara, kina bonjo 'ba ro bo anmi ngî kozo paro. ^{IV} Tikere abo i'di bo kanya bo kedî koda bi naga nima ngî romo ga kilê'di kila ba béri kozo tôku.

^V Tine malayika nima ilende zi 'ja naga nima, iya te, "Kinza kereke dê rômoyi mikali êddike ro toma Yésu tonê kutôti ne. ^{VI} Bo inza kpe bine, bo ênyî 'deni kodo yaga di mi tôlê ko kozo ma tonê bo kiyâ 'deni molo ne tara. Ako konjoke go bi ame ko'ba tôku bo pa teyi ne. ^{VII} Kina arike welo kiyake zi bo kôsô go bo ga, iyake te, bo ênyî 'deni kodo yaga di mi tôlê. Kina me bo kedî kari 'deni tôti dogba komônni mi Galilaya, ti lijê kari ko'ja bo 'jaa yayi. Ame na ro wa ma 'do miya ziye."

^{VIII} Kina lijê kényi ngî di kpa ti'borô yayi ro rikamba gbî ti tikere. Tine lijê lo ti lonjo na lijê kirinã ngî tiya mo zi bo kôsô go bo ga. ^{IX} Kina tégê me tondo te yo na Yésu kondoso ngî tinni di go kori yayi. Bo iya te, "Môtô ziye."

Kina lijê kako kind'ba ndi bo na lijê kilêlu bo ngî. ^X Tine bo iya te, "Kinza kereke dê. Ari kiyake zi lônôdo ma ga 'do lijê kari Galilaya, kina lijê ti ko'ja ma ngî di yayi."

Tugô Komô Bo Kanya

^{XI} Kina odo 'ja naga nima kari ê'benni 'deni tine na bo kanya ma tonê ga kedî koda bi yayi ne mato ga kényi ngî kari mi gawo kiyêti go wa naga nima pili ko'do róni ne zi lôbu 'ba bo akumu ni. ^{XII} Kina lôbu 'ba bo akumu ni kototo rônni ngî ti lôbu 'ba bilaka ni tususu kpenni. Lijê odo

girisì ngi ro mbëmbë zi bo kanya naga nima ^{XIII} kina lijë kususu kpa bo kanya naga nima, iya te, “Arike, odo boto kititi ye iyake te, bo kôsö go bo ga na kako ku'bögö töku bo ro mi korondo ko'ja tö'dö kinda'ba ye 'deni. ^{XIV} Kina odo kiya te lëbi mo kömô kozo a nime te mbili Pilato, ti diyëyi kpa lende nima ngi ko'do oto dë kpe ziye.”

^{XV} Kina bo kanya naga nima kogba girisì tönë ngi lijë kari ko'do kozo ame kiya 'deni zinni ne tara. Go kö'du mo na lende nime kedi gba nduwë kilëbi mi löngö Yudayi ko'ja kabate ne.

Yësu Ileme Ro Bo Zi Bo Kösö Go Bo Ga
(MK 16:14-18; LK 24:36-49; YN 20:19-23; NDB 1:6-8)

^{XVI} Kina bo kôsö go Yësu ma 'butë dookoto naga nima kënyi ngi kari do döku tönë mi Galilaya go bi ma Yësu kiya zinni tari teyi. ^{XVII} Kina odo lijë ko'ja bo 'deni tine, lijë ilëlu bo ngi. Tine pele lende nima gba ro ma kilikö do ya moto ga. ^{XVIII} Kina Yësu kese ngosi kiya te, “Boko'ba i'di közi kakpa pili 'ba mitoro ti 'ba dayayi 'deni zö. ^{XIX} Kina arike ti ki'dike do kupö bilaka 'ba dolinjo nime pili kedi ro bo kôsö goma. O'doke bapatisi dönni mi möyi 'bu ma Boko'ba gbi ti kole ti Nyi Koto Laka. ^{XX} Iyandike lijë tuwö do wa ame ga pili mose gomo 'deni ziye ne. Kina ti mö'bö ngi tiye nbö mi kada ma nburunburu 'ba dolinjo.”

Laja Laka Ma MARAKO Kugu

Yowani Bɔ Bapatisi

(MT 3:1-12; LK 3:1-18; YN 1:19-28)

^I Ame na rɔ tisaki 'ba laja laka 'ba Yēsu Kurīsītō kole 'ba Boko'ba. ^{II} Kina kisaki kɔzɔ ma tōnē Yesaya bɔ kumē lende 'ba Boko'ba kugu ne tara. Ame tōnē Boko'ba kiya te, "Onḡḡ, ti moja 'ba laja ma kari dɔgba kōmōyī tilenjo go kori ziyī. ^{III} Bo na kēdi kuwōwō dɔ bo di yī mōkō kiya te, 'Ilenjoke kori zi n̄ere. Odoroke go kori zi bo.'" "

^{IV} Kina Yowani kɔdɔ ngī yī mōkō tobapatisi bilaka, gbī tuwōwō mo zinnī go lījē kɔzɔ dōnnī di mī lende kēnyē 'bēnnī ga kobapatisi lījē go Boko'ba kola lījē gomo. ^V Kina bilaka kolo ngī di Yudayi, pili di mī Yerosalema kari zi bo. Lījē ari kɔdɔ kpēnnī ngī pili go lende kēnyē 'bēnnī ga na bo kobapatisi lījē ngī mī yōpō Yaradene.

^{VI} Yowani, bɔnḡḡ 'ba rɔ bo u'jō di mī sunē gamele, ti gasi 'bana bo koga 'bōmbō bo. Akonyo abo ga rɔ mōmī ni ti tagi 'ba mī 'bɔrɔ. ^{VII} Kina bo kiya zi bilaka naga nima te, "Bɔ mɔtɔ ēdī kozi kako di goma. Bo na mbiri lōbu di doma. Pele rɔ kabi 'ba wari ndi bo ma mɔ'bo dē tēdē bēri tope kpamo. ^{VIII} Mɔ'dɔ ma 'bama bapatisi 'deni dɔye ti mini. Tine ma 'ba bo, bɔ ti kobapatisi ye ti Nyi Kɔtɔ Laka."

Bapatisi 'Ba Yēsu

(MT 3:13-4:11; LK 3:21-22; 4:1-13)

^{IX} Mī kada nima na Yēsu kako ngī di Nazareta di mī Galilaya zi Yowani, kina kobapatisi bo ngī mī yōpō Yaradene. ^X Tine ɔdɔ Yēsu kēdi kɔdɔ 'deni yaga di mī mini bo oja mītoro konye rōnī 'deni yaga rɔ gbōḡḡ, Nyi Kɔtɔ Laka kēdi kɔkɔ ngī kako dɔ bo kɔzɔ matukpuru tara. ^{XI} Kina birɔ kudu ngī kako di mītoro kiya te, "Nī na rɔ kole ma. Mɔ'ɔ yī 'deni kulōwō. Ma ti mī kēyī rɔ mbēmbē go lende 'bī."

^{XII} Kina Nyi Kɔtɔ Laka koto Yēsu ngī kari yī mōkō, ^{XIII} bo kɔ'dɔ tō'dɔ dɔ 'butē sowo yī mōkō yayi. Kina Satani koloma ngī rɔ tiyɔzɔ bo. Bo oloma ngī mī lōḡḡ wɔ 'ba yī mōkō. Tine malayika na koloma rɔ toja laja zi bo tokonyi bo.

Tisaki Ndɔbɔ 'Ba Yēsu

(MT 4:12-22; LK 4:14-15; 5:1-11)

^{XIV} Kina di pōtō mo ko'ja ki'di Yowani 'deni mī maboso na Yēsu kako ngī mī Galilaya tuwōwō laja laka 'ba Boko'ba, ^{XV} kiya te, "Kada mo omō 'deni. Kina n̄ere lōbu 'ba Boko'ba ēdī 'deni n̄oli. Otōke dɔye

di mī lende kēnyē 'be ga ki'dike dɔye go laja laka 'ba Boko'ba."

^{XVI} Mī tudō abo kebe kpa pōpō 'ba Galilaya na bo kari ko'ja Simona ni ngī yayi ti bo lōndō bo Andareya kēdi ga rɔ tu'du duru mī pōpō, rōmōyī lījē atoyi na. ^{XVII} Kina bo kilende zinnī, iya te, "Osōke goma, ti mi'di ye rɔ atoyi 'ba to'de bilaka kako zi Boko'ba." ^{XVIII} Kina lījē kola duru 'bēnnī ga ngī yayi lījē kōsō go bo.

^{XX} Mī tari abo mbowa dɔgba di bina na bo kari ko'ja kole 'ba Zebedayo ga ngī, Yakoba ni ti bo lōndō bo Yowani. Lījē oloma 'deni mī sorope kēdi ga rɔ tilenjo duru 'bēnnī. ^{XX} Bo idēki lījē, na lījē kēnyī kola 'bu nnī Zebedayo ngī mī sorope yayi ti bo ndɔbɔ, lījē kōsō ngī go bo.

Yēsu Ni Ti Bɔ Nōki Mɔtɔ

(LK 4:31-37)

^{XXI} Yēsu ni ari Kaparanoma. Mī kada 'ba rɔ kindawo na bo kari ngī kɔdɔ mī rō 'ba mōtu bo ki'di tiyandi kɔmɔ bilaka. ^{XXII} Tine lījē oto ngī rɔ gōnnī. Rōmōyī akiyandi abo ngī kɔzɔ 'ba bo kōzi kakpa, inza kɔzɔ ma 'ba bo kɔmɔ kiyandi ni tara.

^{XXIII} Bɔ mɔtɔ rɔ bo nōki ēdī mī rɔ 'ba mōtu yayi. Kina bo kēnyī kulōrī ngī rɔ ma kembe kiya te, ^{XXIV} "Wa'di 'bī tize, ni Yēsu 'ba Nazareta nime? Ako 'deni tote dɔze nati? Mikali yī 'deni. Nī na rɔ bo laja ma kɔtɔ laka 'ba Boko'ba."

^{XXV} Yēsu amo dɔ nōki nima, iya te, "Udumō yaga. Kina ita'ba yaga di dɔ bo nima." ^{XXVI} Kina nōki mo nima koḡma bo nima ngī kulōrī rɔ ma kembe, kina kɔdɔ ngī yaga di dɔmo. ^{XXVII} Kina lende mo kigayi lījē ngī pili ki'di lījē ngī kebe tititi rōnnī rɔ go rōnnī, kiya te, "Wa'di ga na te? Akiyandi la'ja nati? Bɔ nime ngī ti kōzi kakpa bo kamo dɔ nōki te yo kuwō dɔ bo ngī."

^{XXVIII} Tine na lēbi 'ba lende 'ba Yēsu kita'ba ngī welo kote mī dɔyayi 'ba Galilaya yayi.

Yēsu Ilenjo Bɔ Rɔkɔ'ɔ Ma Konzi

(MT 8:14-17; LK 4:38-41)

^{XXIX} Yēsu ni ɔdɔ di mī rō 'ba mōtu yayi ti Yakoba ni ti Yowani kari linjo 'ba Simona ni ti Andareya. ^{XXX} Tine lījē omō yayi ko'ja mese 'ba Simona kēdi ti zēyī kō'dō 'deni bēri dɔ sora. Iya lende mo zi Yēsu, ^{XXXI} kina bo kari ngī kinda'ba kōzimo kombi dɔmo toro. Kina zēyī nima kita'ba ngī yaga di rōnī loko kēnyī toja laja zinnī.

^{XXXII} Mī dɔkɔpiyari mo nima ko'ja kada kōsō 'deni na ko'de bo rɔkɔ'ɔ ngī pili kako zi bo kpaki ti bo nōki ni. ^{XXXIII} Bilaka pili 'ba mī tirī ototo rōnnī ngī linjo 'ba Simona yayi. ^{XXXIV} Kina Yēsu kilenjo bilaka ame ga pili ti dɔkomali rɔkɔ'ɔ ma gege ne ngī, bo ki'di nōki kita'ba ngī yaga di dɔ ma konzi

ame ga ro bo nöki ne. Tine bo ota go lende di zi nöki ni römöyî lijê ikali bo.

Yësu Ilingere Kote Mi Galilaya (LK 4:42-44)

XXXV Mî bi kězê ma di gomo molo mî kano bi na bo kënyî ngî kari abo yi mökö ro do kutu bo tumötu. XXXVI Kina Simona ni ti ya moto mo naga nima koloma ngî ro toma bo. XXXVII Lijê ari ko'ja bo na lijê kiya zi bo te, "Bilaka pili êdî ro toma göyî." XXXVIII Tine bo ileki domo kiya zinnî te, "Darike mî lijo ma dogba naga 'do mari muwöwö laja nime gbi yayi, römöyî kina ro ndobo ma mako dömöyî mo."

XXXIX Kina bo kilingere ngî kote mî doyya 'ba Galilaya nima toko ti tuwöwö lende 'ba Boko'ba mî rö 'ba mötu 'bënni ga pili, bo ki'di nöki kita'ba ngî yaga di do bo nöki ma konzi.

Yësu Ilenjo Bo Mönnyu (MT 8:1-4; LK 5:12-16)

XL Kina bo mönyu moto kako ngî zi Yësu kolodo bëri koma'jo rönî zi bo, iya te, "Odo ko'doko ngî ti kilenjo ma ngî yaga ro ma kopo."

XLI Yësu ongo lisa 'ba ro bo nima, na bo koja közi bo ngî kosa romo, kiya te, "Mo'doko 'deni ngî, ilenjo yi 'deni."

XLII Kina mönyu kilayi ngî di ro bo nima romo kopo ngî yaga. XLIII Tine Yësu ose gomo kitigo zi bo nima koja kari, kiya te, XLIV "Kinza kari kiya lende nime dè zi boto, ari kileme röyî zi bo akumu 'ba Boko'ba ni. Kina 'do ki'di a 'ba akilenjo mo tönê Musa ki'di kö'du mo ne, 'do kileme ilenjo yi 'deni kopo."

XLV Tine pele bo nima ari ngî koloma ro tiyëtî mo, tiyêlê lende 'ba Yësu. Kina ngî i'di bi 'ba tado mî gawo kari kele dè kpe zi Yësu. Kina bo koloma abo ngî kö'bö yaga mökö di mî gawo. Na bilaka koloma ngî ro tolo kari zi bo di mî go bi pili.

II

Yësu Ilenjo Bo Kenjme Bëri Moto (MT 9:1-8; LK 5:17-26)

I Mî tö'dö do ndö tara di pötö mo na bo kileki ngî kari Kaparanoma. Kina lêbi mo kote go bi nima ngî toko ma bo këdî 'deni lijo moto yayi. II Kina bilaka kolo ngî ro tindi kako zi bo koso lo mî rö nima bi gböngö ma titi te kari kinza kpe ro bo. Kina bo koloma ngî ro tuwöwö lende 'ba Boko'ba zinnî. III Na ko'de bo moto ame kenjme 'deni molo bëri ne ngî kako zi bo, bilaka sowo na kombi. IV Tine bilaka oso 'deni ngî bi gböngö ma titi te inza kpe zinnî 'do tado timo toto bo nima kari ngosi zi Yësu. Kina lijê këki ngî do rö toro kiteje go bi koja bo nima kebe teyi kpaki ti lanba ma

kö'dö domo mo ko'ba bëri te komo Yësu. V Kina odo Yësu konjo 'deni lijê ki'di dönni go lende abo tara tine, na bo kilende ngî zi bo kenjme bëri nima, kiya te, "Kole ma, ola yi 'deni go lende kënyê 'bi ga."

VI Dëmba tine bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di moto ga êdî yayi, na lijê kebe ngî ro tomeri mo ti minni, kiya te, VII "Bo nime ilanja ro bo kiya lende tara go wa'di zi Boko'ba? O'ja döli na 'di. Boko'ba na nge koto ro bo tola wa go lende kënyê."

VIII Yësu ikali meri 'bënni nima ngî, na bo kiya zinnî te, "Kpe, êddî komerike lende nima tara miye go wa'di? IX Ma yala na kitëwu 'do tiya mo zi bo kenjme bëri nima? 'Ola yi 'deni go lende kënyê 'bi,' ala 'do kiya te, 'Ënyî kombi lanba 'bi kilingere.' X Ne ziye tikali mo ro ma laka kole 'ba bilaka lesi êdî ngî ti tigo dolijo bine tola bilaka go lende kënyê.'" Kina bo kiya ngî te zi bo kenjme bëri nima, XI "Ni, milende ziyi, ënyî kombi lanba 'bi kari lijo."

XII Kina bo nima kënyî ngî di kömönni pili te kombi lanba abo kari timo. Lende mo igayi lijê ngî pili na lijê kebe ngî ro tilëlu Boko'ba, kiya te, "Wa ma te do'ja dë gba molo."

Bo Rokoc Na Nge Ko'doko Wowo (MT 9:9-13; LK 5:27-32)

XIII Yësu ileki 'böwu kari kpa pöpö 'ba Galilaya, na tindi kototo rönni ngî zi bo yayi. Na bo koloma ngî ro tiyandi lijê. XIV Kina odo bo kënyî 'deni tilingere kebe yayi tine na bo kari ko'ja bo kireke awada moto kidëki ro Lëwê kole 'ba Alapayo, koloma 'deni mî bi 'ba tireke awada. Bo iya te, "Osö goma." Kina Lëwê kënyî ngî kösö go bo.

XV Kina lijê kari ngî tonyo kpënni lijo 'ba Lëwê. Bo kireke awada ma konzi ti bo lende kënyê moto ga êdî gbi yayi tonyo wa bi koto ti Yësu ni ti bo kösö go bo ga. Römöyî ma konzi 'bënni ösö 'deni go bo. XVI Kina odo bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di moto ga ame lijê gbi ro Parosi ne ko'ja Yësu 'deni këdi ro tonyo wa bi koto ti bo lende kënyê ni ti bo kireke awada tara tine, lijê ënyî kititi bo kösö go bo ga, kiya te, "Yësu êdî konyo wa bi koto ti bo lende kënyê ni ti bo kireke awada go wa'di?"

XVII Yësu uwö lende 'bënni nima 'deni, na bo kileki zinnî, kiya te, "Bo rokoc na nge kari zi bo ki'di wowo. Ya ma kinza ti rokoc naga ari ë'bënni dè. Kina me ma mako dè tidëki bo lende laka, mako go bo lende kënyê."

Lende 'Ba Kpa Koro (MT 9:14-17; LK 5:33-39)

XVIII Bo kösö go Yowani bo bapatisi ga ti Parosi ni êdî koro kpënni. Kina ya moto ga kako zi Yësu kititi bo, iya te, "Go wa'di na

bo kösö go Yowani ga ti bo kösö go Parosi ni kedi koro kpenni, tine ma 'beyi ga koro kpenni de gomo?"

^{XXIX} Yesu ileki domo zinni, iya te, "Ma komerike 'beye nba 'ba mi karama 'ba gbe ti koro kpenni ko'ja me'de 'ba nyiti kedi mi longgo lijje? Inza tara. ^{XX} Tine kada mo ti komo 'deni ame go kinda 'ba me'de 'ba nyiti yaga di mi longgo lijje, kina ti lijje koro kpenni 'jaa.

^{XXI} Ro ma laka boto uru bonggo ma la'ja de yoki bonggo ma molo. Odo ko'do tara ma la'ja nima ti kosoji roni kirica ma molo mo ngi yaga ko'do bi gbogbo ma lobu kulowo. ^{XXII} Kina boto moto odo layi ma la'ja de gbi mi kilaka 'ba layi ame kondè 'deni ne. Odo ko'do tara layi ti kotopa kilaka kondè nima ngi, kina layi ni kpaki ti kilaka mo nima ti kirasi ronni ngi yaga. Tine ma laka mo todo layi ma la'ja gbi mi kilaka ma la'ja 'ba layi."

Lende 'Ba Kada 'Ba Ro Kindawo
(MT 12:1-8; LK 6:1-5)

^{XXIII} Mi kada 'ba ro kindawo ma do koto moto, Yesu ni kedi kudò ti bo kösö go bo ga kebe mi nyaka 'ba nyonyu, na bo kösö go bo ga koloma ngi ro tomborozi do nyonyu ma kana kebe tonyo mo. ^{XXIV} Parosi ni enyi kiya zi Yesu te, "Ongo te, go wa'di na bo kösö goyi ga kedi ko'do wa ame kari de go ko'du ki'di 'ba kada 'ba ro kindawo ne tara gomo?"

^{XXV} Yesu enyi kileki domo zinni iya te, "Kpe, wa tone 'bu ze lobu Dawidi ko'do mi kada ma lijje ti ya ma ti bo kedi ro 'bo ne, idèkike de? ^{XXVI} Ame tone ko'do roni mi kada ma Abiyatara na kedi ro bo do bo akumu ne. Mangolo'bo koro mo tone ki'di 'deni zi Boko'ba, mi ko'du ki'di mo 'do bo akumu na nge konyo, bilaka ma sari konyo de ne, Dawidi odo ngi mi ro 'ba Boko'ba konyo, kogba moto ga ki'di gbi zi ya ma ti bo."

^{XXVII} Kina Yesu kileki gomo gbi kiya zinni te, "I'di kada 'ba ro kindawo ro a laka zi bilaka lesi. Tine i'di bilaka lesi de go ko'du 'ba kada 'ba ro kindawo. ^{XXVIII} Kina kole 'ba bilaka lesi na gbi ro njere 'ba do kada 'ba ro kindawo."

III

Bo Konyo Kenje Ro Kilawo Moto
(MT 12:9-14; LK 6:6-11)

^I Yesu ileki kari mi ro 'ba motu. Tine bo moto edi yayi kozimo kole 'deni ro kilawo. ^{II} Ya moto ga edi gbi yayi, lijje oloma 'deni ngi ro tongo mo odo Yesu kileno bo nima mi kada 'ba ro kindawo nima go lijje kari kususu bo timo. ^{III} Yesu idèki bo kosi kole ro kilawo nima kiya teyi te, "Ako koro komoze pili bine."

^{IV} Kina bo kényi kititi bilaka naga nima, bo iya te, "Ma yala na ro ma laka mi ko'du ki'di 'ba kada 'ba ro kindawo 'do to'do mo? To'do lende laka ala to'do a ma ro ma kénye na teyi? Tomo didi, ala tupò mo yaga?" Tine lijje udumò ngi pili liwo.

^V Kina bo kuyi komo bo konggo donni pili toko, dokidi bo ga ata 'deni ronni. Tine lende kinza kuwo 'beni nima i'di bo ngi kedi ro meri. Kina bo kilende ngi zi bo nima, iya te, "Oja go kosiyi." Bo nima oja yo na kileki ngi ro ma laka go bi mo.

^{VI} Kina Parosi ni kodo ngi di mi ro 'ba motu yayi kari kototo ga kpenni ti bilaka 'ba Erode ga toma kari 'ba 'do tupò Yesu timo.

Tindi Ako Zi Yesu

^{VII} Yesu enyi ngi ti bo kösö go bo ga kari kpa popo, na bilaka kole ngi ro tindi kari zinni yayi. Lijje olo kako di Galilaya yayi, di Yudayi, ^{VIII} di Yerosalema, di Edome, di gonyi yopo 'ba Yaradene, ya moto ga ako di mi dolijo 'ba Tura ni ti Sidona. Lijje olo kako zi bo go lebi 'ba wa ame lijje kuwo bo kedi ko'do ne.

^{IX} Bilaka ngi ro tindi ma kinza kiya. Na Yesu kiya ngi zi bo kösö go bo ga 'do lijje ko'de sorope go bo keki yimo kinza komoti bo ra. ^X Romoyi bo ilejo bo rako'o ma konzi ngi, kina ma konzi moto ga kedi gba nduwe komoti ronni tari tosa ro bo. ^{XI} Kina odo ya ma ro bo noki ni ko'ja ma 'beni kinè bo te na kila'ba ngi beri komo bo ti tulori, kiya te, "Ni na ro kole 'ba Boko'ba." ^{XII} Tine bo amo ngi donni kinza lijje kuwo'o go bo de yaga.

Bo Kösö Go Yesu Ga
(MT 10:1-4; LK 6:12-16)

^{XIII} Yesu enyi ngi keki kari do kurungu toro, na bo kidèki bilaka ma bo ko'doko naga ngi kako zi bo. ^{XIV} Na bo koza ma 'butè domoriyo ngi di yimo ro ame mo ga bo kidèki ro bo laja abo ne. Kina bo kiya zi lijje te, "Kpe nime, moza ye 'deni 'do keddike to, 'do moja ye gbi tari tuwo'o lende zi bilaka, ^{XV} mi'di kosi kakpa ziye toga noki timo yaga." ^{XVI} Lijje ma 'butè domoriyo ma bo koza mo ga na me, Simona ame Yesu ki'di moyi bo moto gbi ro Pitoro ne, ^{XVII} ti Yakoba ni ti londò bo Yowani kole 'ba Zebedayo ga. Yesu i'di moyi donni ro Bonerega, ame 'jo 'ba lende mo tegè, "Bo toro kapi." ^{XVIII} Kina ti Andareya ni ti Pilipo ti Batolimayo ti Matayo ti Toma ti Yakoba kole 'ba Alapayo ti Tadayo ti Simona bo ko'do ya go doyyayi 'beni. ^{XIX} Kina ti Yuda Isikarita ame kina kari kususu Yesu zi turu ne.

Yesu Ni Ti Bezebola
(MT 12:22-32; LK 11:14-23)

^{XX} Yēsu ileki kari liṅo, na tīndi ma kinza kiya kototo rōnni ngi gbi kako zi bo kola bi 'ba tonyo akonyo pele kari kinza kpe zinni ti bo kōsō go bo ga. ^{XXI} Kina odo lēbi mo kari kōmō 'deni kozo a nime te zi e'be ma bo ga tine, na lijē kēnyī ngi kako go bo. Rōmōyi bilaka ēdi 'deni ngi ro tiya mo te, "Rumō na kila'ba 'deni do bo."

^{XXII} Bo kōmo kiyandi 'ba kō'du ki'di do mōto ga ame kako di Yerosalema ne oloma ngi ro tiya mo te, "Belezebola n̄ere 'ba nōki na kila'ba 'deni do bo. N̄ere 'ba nōki ni na ki'di kōzi kakpa nima zi bo toga nōki ma laki timo yaga."

^{XXIII} Kina Yēsu kīdēki bilaka naga nima ngi kako zi bo, bo koloma ro tiya mo zinni ro doṅgala. Bo iya te, "Ti Satani kebe koga Satani lēpi bo mōto tondo ga? ^{XXIV} Odo doliṅo koto kebe koza mīni 'deni kebe to'do ya ro go rōnni doliṅo nima ēdi kita'ba ngi. ^{XXV} Odo kpa goli koto koza mīni kebe to'do ya ro go rōnni, kpa goli nima ēdi kita'ba ngi. ^{XXVI} Kina gbi tara odo Satani koza mīni 'deni kebe to'do ya ro go rōnni, gomo inza kōwo kpe doliṅo 'bēnni nima ēdi kita'ba giri nime.

^{XXVII} Boto mōto ikali dē ma 'do kari kodo mī rō 'ba bo tigo mōto kolo amo ga. Tine n̄ge odo kudōdu bo tigo nima 'deni titi gba bēri tine na 'jaa ti kolo amo ga.

^{XXVIII} Kpe omerike lende nime laka. Dōkomali lende kēnyē ma laki naga nima pili ti kola bilaka ngi gomo kpaki ti kpa kēnyē ma lijē ko'do. ^{XXIX} Ne boto ame kirasi lende kiya kpēni rō ma kēnyē go Nyi Koto Laka ne, inza kola ngi du lipo. Lende kēnyē ma n̄burun̄buru na bo ko'do 'deni."

^{XXX} Yēsu iya lende nime te rōmōyi lijē iya te nōki na kēdi ko'do bo.

Yē Na Rō Iya?

(MT 12:46-50; LK 8:19-21)

^{XXXI} Kina ma 'ba Yēsu ni ti lōndō bo ga kōmō ngi. Lijē odo yaga koja laja kari go bo. ^{XXXII} Tīndi oloma 'deni kuru bo bēri na kari kiya zi bo te, "Mōyi ni ti lōndō yi ga ēdi yaga 'dē yayi, lijē o'doko yi 'do kari zinni."

^{XXXIII} Yēsu ileki dōmo zinni iya te, "Yē ga na ro iya ni ma ti lōndō ma mo ga?"

^{XXXIV} Bo uyi kōmo bo koṅgo do bilaka naga nima koloma yayi ne, na bo kileki kiya te, "Lijē nime na ro iya ni ma ti lōndō ma ga. ^{XXXV} Boto ame ko'do ako'doko 'ba Boko'ba ne na ro lōndō ma ga, ro lēmi ma ga gbi ro iya ma."

IV

Dōṅgala 'Ba Bō Kulī Kupō

(MT 13:1-9; LK 8:4-8)

^I Yēsu ako 'bōwu gbi koloma ro tiyandi bilaka di kpa pōpō 'ba Galilaya. Bilaka ako

ngi zi bo ro tīndi ma kinza kiya, kina bo kari kēki koloma ngi mī sorope mbowa mī zana mini. Tīndi naga nima odo ngi yaga kpa gōtō yayi, ^{II} kina bo koloma ngi ro tiyandi lijē ti doṅgala ma konzi.

^{MI} akiyandi abo, bo iya te, ^{III} "Uwōke, bo kulī kupō mōto odo 'deni kari tuli kupō abo mī nyaka. ^{IV} Di bi tuli mo mōto ga ila'ba ngi do kpa kōri, kina yali kako ngi kogo yaga. ^V Kupō mōto ga ila'ba ma 'bēnni do kirigoyō ame yayi mo kalo dē laka ne. Kina kōtu ngi welo rōmōyi yayi mo alo dē. ^{VI} Tine odo kada keze yo na koṅma ngi kututu yaga rōmōyi ngira'da mo alo dē. ^{VII} Kupō mōto ga ila'ba ma 'bēnni ngi mī lōṅgō kono. Tine odo kono kebe kiyōbu yo na kubōwu ngi yaga kō'bō ro azurupu. ^{VIII} Kina kupō mōto ga kila'ba ma 'bēnni ngi mī yayi ma laka. Na kōtu ngi kiyōbu laka n̄bō kana. Mōto mo ga ana n̄ge mbowa, mōto ga ana laka tine mōto ga ana ngi kulōwō."

^{IX} Kina Yēsu kileki gomo kiya zinni te, "Bo ame ti mbili ne i'dike bo kuwō lende nime."

'Jo 'Ba Dōṅgala 'Ba Kupō

(MT 13:10-23; LK 8:9-15)

^X Di pōtō mo ko'ja Yēsu kēdi 'deni kutu bo tine, na ya mōto ga ame kuwō lende nima ne ti bo kōsō go bo ga kako ngi zi bo. Lijē ako kititi bo 'do bo kiyēti mī 'jo 'ba doṅgala naga nima zinni. ^{XI} Yēsu ileki domo zinni iya te, "Kpe, akikali 'ba a ma ro ma kusu mī n̄ere lōbu 'ba Boko'ba nime i'di 'deni ziye. Tine ma 'bēnni 'ba ya mōto ga naga nima ti milende zinni nduwē ro doṅgala. ^{XII} Rōmōyi kozo ma tōnē kugu ne, 'Go lijē koṅgo pele, tine lijē ko'ja dē. Lijē kuwō pele, tine lijē kikali dē. Rōmōyi kinza lijē kebe koto dōnni ra lijē kileki kako zō ma n̄ere Boko'ba, kinza mola lijē ra go lende kēnyē 'bēnni ga."

^{XIII} Kina Yēsu kititi lijē kiya te, "Kpe gbi ikalike mī 'jo 'ba doṅgala nime dē? Tine go kikalike mī 'jo 'ba doṅgala mōto mo ga 'jaa tondo mo ga? ^{XIV} Bo kulī kupō nima na ro bo kuwōwō lende 'ba Boko'ba. ^{XV} Kupō ma kila'ba do kpa kōri na ro ya ame ga kuwō ngi tine, Satani ako ngi welo kogba yaga di mī dōki'di mo ne. ^{XVI} Kupō ma kila'ba do kirigoyō na ro ame ga kuwō yo kind'a'ba ngi ti mī kēyi ne. ^{XVII} Tine ngira'da mo na kalo dē mīnni kina ngi gomo igabi dē. Odo gomo ni ti kōzi kasi 'ba gomo kōmō yo na lijē koga kpēnni ngi gomo. ^{XVIII} Kupō ma kila'ba mī lōṅgō kono na ro ame ga kuwō ngi kind'a'ba laka, ^{XIX} tine kōmo kilē'di 'ba go wa 'ba doliṅo, mōri ni ti mī lōbu go ama konzi mōto ga kubōwu ngi yaga kana odo dē. ^{XX} Tine kupō ma kila'ba mī yayi ma laka na ro ame ga kuwō kuti ngi kind'a'ba

laka ne. Kina lijë na ma kana ngi, mato ga mbowa, mato ga laka, tine mato mo ga kulöwö."

Lamba Bici Sora
(LK 8:16-18)

^{XXI} Kina Yësu koloma ngi nduwë ro tiya mo zinni te, "Me botö mato ebe kogba lamba ra kutu'bö domo yaga teyi ti lö'di ala kusu bici sora? Ro ma laka lamba ëdi kutë dō a 'ba tidëyi mo. ^{XXII} Kina me 'deni oto ame yaga ro ma kusu ne ti koja ngi yaga bi kopō. Oto ame kutu'bö domo teyi ne ti kombi domo 'deni ngi yaga. ^{XXIII} Kina ti, bo ame ti mbili ne, i'dike bo kuwö lende nime."

^{XXIV} Bo ileki gbi kiya zinni te, "Wa ame këdi kiya ziye ne ojeke mbili ye laka gomo tuwö mo. Wa ma këddi kiyarike timo na ti Boko'ba kiyari gbi timo ziye. Kina ti bo ki'di domo 'deni ngi teyi ziye. ^{XXV} Römöyi bo ame këdi timo ne ti ki'di gbi teyi. Kina bo ame kinza timo ne ma titi to nima zi bo ne ti kopepe 'deni ngi yaga."

Dongala 'Ba Tiyöbu 'Ba Kupö

^{XXVI} Bo ileki gbi 'böwu kiya zinni te, "Nere löbu 'ba Boko'ba ëdi kozo lende 'ba bo mato ame kuli kupö mi nyaka bo kari koloma abo ngi kö'dö nati ne. ^{XXVII} Tine kupö naga nima ötu ë'bënni ngi go dönni kiyöbu kinza ma bo kikali gomo. ^{XXVIII} Yayi na ngi koja ë'bëni. Dögba mo ötu ro do biti kina kiyöbu ngi köyö kana domo. ^{XXIX} Tine ödo bo konggo kandi 'deni yo na bo ki'di kulu ngi mugu mo römöyi bo ikali kada 'ba tumu mo na 'deni."

Dongala 'Ba 'Jo Titiyi
(MT 13:31-32; LK 13:18-19)

^{XXX} Kina bo kileki kiya gbi te, "Nere löbu 'ba Boko'ba nime ti kiyari ngi ti wa'di ga? Dongala ma tondo mo ga na ngi go kiyari timo? ^{XXXI} Ti këdi ngi kozo 'jo 'ba a mato ame titiyi 'deki ne. Tine ödo kogba kuli mi yayi, ^{XXXII} na kebe kiyöbu ngi yaga ro ngëri ma löbu. Kina döngila mo ga konza ngi yali ni kako kubö rö 'bënni ga do mbëli mo."

^{XXXIII} Mi akiyandi 'ba Yësu ga pili bo ilende zinni ti döngala. Bo o'de döngala 'ba lende mo zinni ti wa ma lijë kikali laka. ^{XXXIV} Zi ma laki naga nima bo iya wa pili zinni ro döngala. Tine ödo lijë këdi 'deni ro dönni ti bo kösö go bo ga tine na bo kebe 'jaa tiyëti mi 'jo 'ba lende mo ga pili zinni.

Yësu Oga Piwu
(MT 8:23-27; LK 8:22-25)

^{XXXV} Mi dokopiari mo nima na Yësu kiya ngi te zi bo kösö go bo ga, "Ënyike, dumuke darike gönyï pöpö ma 'dë."

^{XXXVI} Kina lijë kënyï ngi kola tindi naga nima yayi lijë këki go bo mi sorope, tumu

do mini nima kari gönyï pöpö ma kapa mato. Sorope mato ga ari gbi tinni yayi. ^{XXXVII} Kina lili ma kembe ro piwu ki'di ngi tome, na mini ki'di ngi ro tikagba 'do koso gönni mi sorope. ^{XXXVIII} Yësu ëdi kebe kapa sorope ma yi'böwu yayi kö'dö 'deni kitaka do bo ti bönggo. Kina bo kösö go bo ga kari kindi ni bo ngi kiya zi bo te, "Bo komo kiyandi, ma 'bëyi omeri lende ze de kpe ödo dëdi pele dölëke nati?"

^{XXXIX} Kina bo kindi ni ngi yaga, bo kamo do lili nima, bo kilende zi mini kikagba nima kiya te, "Öro yaga." Kina lili ni ti mini kikagba nima kozo ngi bi kö'do liwo. ^{XL} Bo ileki kiya zinni te, "Kpe, ëddi kereke go wa'di? Kpe gba i'dike döye de go lende ma?"

^{XLI} Kina lijë ngi ro ma kere bo. Lijë ebe tititi rönni kiya te, "Bo nime bo wa'di ga na? Lili ni ti mini ni ngi kpaki ro akuwö do bo?"

V

Nöki Ni Ti Ba'do

(MT 8:28-34; LK 8:26-39)

^I Lijë umu ngi kari kömö gönyï pöpö mi döyayi 'ba Gerasa. ^{II} Kina ko'ja Yësu këdi këki di mi sorope kako yaga yo na do bo kondoso ngi ti bo nöki mato këdi ro tako di mi lönggö döggö yayi. ^{III} Bo nima nöki ila'ba 'deni ngi molo domo ki'di këdi koloma 'deni ngi nburu kö'bö mi lönggö döggö. Botö mato inza kpe ame 'do kö'bo togbo bo bëri. Pele ro tudödu bo ti zingiri onya do 'deni. ^{IV} Römöyi pa oloma ro tudödu közi bo ga komba zingiri ndi bo. Tine bo ö'bö ngi tiyëyi wa naga nima di ro bo, bo kodowe zingiri ni yaga di ndi bo. Kina ngi botö mato inza kpe ame 'do kö'bo togbo bo bëri. ^V Kote kada löbu nime kpaki ti korondo mo ga bo ö'bö ngi mi lönggö döggö do döku tulöri, bo kore ro bo ga ti döku.

^{VI} Tine ödo bo ko'ja Yësu ngi nbo di bi kowo yo na bo kirija ngi kurë domo bo kari kolodo bëri komo Yësu. ^{VII} Kina bo kulöri ngi ro ma kembe kiya te, "Wa'di 'bi na tö, ni Yësu kole 'ba Boko'ba tigo do kiteli? Moma'jo roma ziyi ti möyi Boko'ba, kinza kodo gomo de doma." ^{VIII} Bo iya tara römöyi Yësu ilende zi nöki nima iya te, "Ni nöki nime ödo yaga di mi bo nime."

^{IX} Yësu ititi bo iya te, "Ni, möyi yi ro yë?" Bo iya te, "Möyi ma ro Tindi. Ze ro ma konzi." ^X Kina nöki naga nima kebe ngi toma'jo rönni zi Yësu kinza bo koga lijë de yaga di mi döliṅo nima.

^{XI} Tine tindi 'ba ba'do 'ba liṅo ëdi ro tonyo kpënni ndi döku yayi. ^{XII} Kina nöki naga nima koma'jo rönni ngi zi Yësu, iya te, "Oja ze dari dila'ba do ba'do naga nime 'dë."

XIII Yēsu uti dōmo zīnni, iya te, “Ɖdōke karike.” Kina nōki naga nima kōdo ngi lijē kari kila'ba dō ba'do tōnē ga. Tumu 'ba ba'do nima tītētē mo ēdi pili kōzo kuluku 'butē sowo tara (2000). Kina kēnyi kirina ngi di dō kulōngō kō'do nima kari kila'ba mi pōpō kote dōnni ngi pili yaga.

XIV Kina bō koda ba'do mo naga nima kirina ngi kari kiya lende mo mi gawo pili zi ya ma kebe go nyaka naga. Kina bilaka kolō ngi kako tongo wa ma kō'do rōni nima. XV Lijē ako ngi kō'ja Yēsu ni ti bō tōnē pa ti tīndi 'ba nōki dōmo ne koloma 'deni yayi ti bōngō rōni dōmo kele 'deni. Kina lende mo kō'de tikere ngi za zīnni. XVI Tine ya ame ga kō'ja ti kōmōnni ne na kebe 'jaa rō tūyēti wa ma kō'do rōni zi bō nōki nima gbī ti tīndi 'ba ba'do naga nima zīnni. XVII Kina lijē koloma ngi rō toma'jo rōnni zi Yēsu 'dō bo kēnyi kari yaga di mi dōyayi 'bēnni.

XVIII Kina odo bo kēdi kō'do 'deni tari tēki mi sorope tine na bō nōki tōnē kako ngi koma'jo rōni zi bo 'dō tari koto tīnni. XIX Tine bo ileki kiya zi bō nima te, “Ari liņo zi bilaka 'be ga, kina 'dō kiyēti go wa ame ga n̄ere Boko'ba kō'do zīyi ne zīnni, gbī ti mi kēyi ame bo kō'do 'deni zīyi ne.”

XX Kina bō tōnē pa rō bō nōki ne kari ngi koloma rō tūyēti wa ame Yēsu kō'do zi bo ne pili kote mi dōyayi nima kīdēki mōyi mo rō Gawo 'Butē ne. Kina bilaka mo ga koto ngi rō gōnni.

Nyiti Titi Ti 'Ja Kosa Rō Bōngō 'Ba Yēsu (MT 9:18-26; LK 8:40-56)

XXI Kina odo Yēsu kumu 'deni kileki kako gōnyi pōpō ama tine na tīndi kototo rōnni ngi zi bo kpa gōtō yayi. XXII Kina odo bo mōto mōyi mo rō Yayiro rō bō dō rō 'ba mōtu kako kō'ja Yēsu tine na bō kila'ba ngi bēri bi ndi Yēsu, XXIII koma'jo rōni zi bo, kiya te, “Nyiti titi ma 'deni ngi ngōsi tōlē, ako tō kpe ki'di kōziyi rōmo 'dō kilenjo ni, loko kōmo yaga di dō rōkō'o nime.”

XXIV Kina Yēsu kēnyi ngi tari koto ti bō nima. Tine tīndi ma kinza kiya ari ngi koto tīnni kēdi komoti bo. XXV 'Ja mōto ēdi yayi roma kō'bō tolōdo ngi di rōmo kōmo kōo mo 'deni n̄bō 'butē dōmoriyō. XXVI Loko ilisa 'deni timo kulōwō kebe zi bō wōwo ma konzi kote girisi 'deni ngi di kōzini. Tine ma koto mōto mo okōnyi ni dē du te, kina kō'do ngi konye. XXVII Loko uwō lēbi 'ba Yēsu 'deni na loko kako ngi kebe go bo rō mi lōngō bilaka konzi nima, na loko kosa kpa bōngō 'ba rō bo ngi. XXVIII Rōmōyi loko omeri 'deni kiya te, “Ɖdō kiya te mōsa pele n̄ge rō kpa bōngō 'ba rō bo ti kilenjo ma ngi.”

XXIX Mi tosa nima loko kosa kpa bōngō nima yo na roma 'bēni tōnē koke kpēni

ngi, loko kicali gōmo di mi yida rōni, ileņo ni 'deni. XXX Tine Yēsu ikali gōmo ngi ma tigo kōdo di mi yida rō bo, kina bo kuyi kōmo bo ngi kititi bilaka konzi naga nima, kiya te, “Yē na kosa rō bōngō ma?”

XXXI Bō kōsō go bo ileki dōmo zi bo iya te, “Tīndi nime kuru yi ne ongo te, ne rō ma tondo mo ga na kēddi kititi ma 'bēyi 'bōwu kiya te, ‘Yē na kosa rō bōngō ma?’ ”

XXXII Tine Yēsu ēdi nduwē gba rō tongo bōto nima kosa rō bo ne. XXXIII 'Ja tōnē ikali go wa ma kō'do rōni nime 'deni na loko kako ngi ti tikere ti rō kilē'di kila'ba bēri bi ndi Yēsu, loko kiyēti go wa ma kō'do rōni zīni. XXXIV Yēsu ileki zīni iya te, “Nyiti ma, ti'di dōyi go tigo ma na kilenjo yi 'deni. Ari ti, ti mi kēyi rōkō'o nima kola yi yaga.”

XXXV Kota Yēsu kēdi gba rō tilende zi 'ja nima na bō laja kōmō ngi di liņo 'ba bō tōnē rō Yayiro ne. Lijē iya zi bo te, “A 'ba nyiti 'bi tōnē, bilaka ēnyē 'deni kinza koma'jo bō kōmo kiyandi dē ka kpe ndenji.”

XXXVI Yēsu uyī mbili bo le mōkō di zi lende 'bēnni nime. Bo ileki kiya zi Yayiro te, “Kinza kere dē, tigo ma na ki'di dōyi gōmo.”

XXXVII Yēsu ola bilaka ma konzi naga nima dē kpe kari tīnni, bo oga n̄ge rō Pītōrō ni ti Yakoba ni ti bō lōndō bo Yowani. XXXVIII Lijē ari ngi kōmō liņo 'ba Yayiro bō dō rō 'ba mōtu nima yayi kari kō'ja bilaka ngi kēdi bi mono, lende konya ngi n̄banji, kēdi kome kuwu ni konyo kōkō. XXXIX Kina odo Yēsu kodo ngi 'deni mi liņo yayi tine, bo iya zīnni te, “Wa'di ga na lende konya ngi n̄banji te gōmo? Ēddi kuduke go wa'di? Nyiti titi nime olē dē rō tōlē tine loko ēdi n̄ge kō'dō.”

XL Kina lijē kōgō bo ngi rō laņa. Bo oga lijē ngi pili kōdo yaga. Kina bo kogba 'bu mo ni ti ma mo ti bō kōsō go bo ga ma mota mo tōnē ga ngi lijē kodo rō go tōku nima yayi. XLI Bo inda'ba kōzimo kilende teyi te, “Talita kumi.” Ame 'jo 'ba lende mo tēgē, “Nyiti titi, milende zīyi, ēnyi tōrō.”

XLII Kina tōku tōnē kindiņi ngi kēnyi tōrō kebe tilingere. Kōmo kōo 'bēni 'deni 'butē dōmoriyō. Kina lende mo kigayi bilaka ngi. XLIII Tine Yēsu ose gōmo kitigo zīnni kinza lijē kiya lende mo dē zi bōto mōto. Kina bo kiya zi ma mo ni te, “T'dike akonyo zīni loko konyo.”

VI

Bilaka 'Ba Nazareta Ilagi Lende 'Ba Yēsu

(MT 13:53-58; LK 4:16-30)

I Yēsu ēnyi di yayi kileki kari mi dōyayi 'bēnni. Tine bō kōsō go bo ga ozi ngi koto kari ti bo. II Mi kada 'ba rō kindawo na bo

koloma ngi ro tiyandi wa mi ro 'ba motu yayi. Kina ma konzi ame ga pili kuwo ne koto ngi ro gonni. Lije ebe ro tititi mo kiya te, "Bo nime bo o'ja a naga nime kulowo te di yala? Bo o'ja akikali naga nime te di yala ga? Go koto lobu naga nime bo edi ko'do ngi te totondo ga?"^{III} Tara ne bo na de ro bo kose ngeri tone kole 'ba Mariya? Londo bo moto mo ga na de me ro Yakoba ni ti Yose ti Yuda ti Simona ne? Lemi bo ga na de me gbi tize bine ne?" Kina lije kilagi lende abo ngi.

^{IV} Yesu enyi kileki kiya zinni te, "Ro ma laka, bilaka 'ba mi go bi ma laki pili ro ma koro bo kume lende. Tine bilaka 'ba dayayi abo ga, ti ma wado abo ga oro bo de."

^V Kina ngi bo o'do go koto ma lobu de kpe kulowo yayi, tine bo roko'o ma ndo te na nge bo ki'di kodi bo romo kileno.

^{VI} Lende 'benni lije ame ga ro 'ba bo ne ki'di donni de go lende abo ne ebe kigayi bo ngi yaga.

Laja 'Ba Ya ma 'Butē Domoriyō
(MT 10:5-15; LK 9:1-6)

Bo enyi ngi kari mi tiri moto ga yayi koloma ro tiyandi koma bilaka.^{VII} Kina bo kidēki lije ma 'butē domoriyō mo tone ga ngi bi koto koja lije kari ro riyoriyō tuwōwō lende 'ba Boko'ba. Bo i'di tigo ngi zinni ta'da noki ni timo.^{VIII} Tine bo ose zinni kina lije kogba a moto de kari timo mi lingere 'benni nima. Tine lije kogba nge ro peri. Kina lije kogba mangolo'bo de tinni ala mbo'da 'ba kpasali ala yamo kingali domo kpa bonjo.^{IX} Lije kusu wari nge ndinni, kogba moto de ro toti teyi.

^X Bo ose zinni te, "Lijo ame kolomake 'deni teyi, olomake yimo njo kēnyike di mi gawo nima.^{XI} Tine go bi ame ga ko'doko de tuwō lende 'be kilagi ye koga ye ne, enyike ombake lupu mo yaga di ndiye ro lomu rōnni."

^{XII} Kina lije kari ngi koloma ro tuwōwō mo zi bilaka 'do koto donni di mi lende kēnyē.^{XIII} Lije i'di noki ngi kita'ba yaga di do ma konzi. Kina lije kondi 'bu ngi kileno bo roko'o ma konzi timo.

Tupō Yowani Bō Bapatisi
(MT 14:1-12; LK 9:7-9)

^{XIV} Kina bo dolijo Erode kuwo lende mo ngi gbi romoyi lebi 'ba Yesu ogba mi dayayi nima 'deni. Ya moto ga iya te, "Yowani bo bapatisi na kodo 'deni yaga di mi tole, kina ma ki'di bo ngi kedī ti tigo kulowo tara ne."

^{XV} Tine ya moto ga iya ma 'benni te, "Eliya na." Kina ya moto ga iya ma 'benni te, "Bo kume lende 'ba Boko'ba ma kozo ma dogba tone ga molo bine ne na."

^{XVI} Kina do Erode kuwo lende mo 'deni tara tine, bo iya te, "Yowani ma tone mi'di

koke domo yaga ne bo na me kodo 'deni gbi."

^{XVII} Erode bo na tone ki'di kinda'ba Yowani kudodu ku'du mi maboso ne. Erode bo o'do lende nima tara go ko'du 'ba Erodiya 'ja 'ba bo londō bo Pilipō ame bo Erode kebe kuyi koma mo 'deni yaga ne.^{XVIII} Romoyi Yowani oloma ro tiya mo nduwē zi bo te, "Tuyi koma 'ja 'ba londō ele de. Tiyeyi mi ko'du ki'di 'ba Boko'ba na."

^{XIX} Kina Erodiya mo tone kinda'ba tiyeli ngi ro Yowani kiteri tupō mo yaga. Tine kari 'ba tupō bo loko o'ja de,^{XX} romoyi Erode gbi ro ma kere Yowani. Bo ikali ngi Yowani bo lende laka 'ba Boko'ba na. Kina bo kogba Yowani ngi nge ku'du tara mi maboso. Tine lende kiya 'ba Yowani ga kedī ki'di bo pele ngi ro meri, bo o'doko tuwō mo nduwē.

^{XXI} Tine kina kari ko'do rōni ngi yaga ro go kele zi Erodiya. Mi kada mo nima Erode oja karama 'ba kada 'ba toyō bo ngi kose bilaka ma ro lobu mi turu abo nima ngi pili ti bo do bo kanya ni ti bo mōri ma mi Galilaya.^{XXII} Kina nyiti 'ba Erodiya kako kusi ngala ngi koma nba naga nima. Kina lende mo konji ngi sowa dōki'di Erode ni pili ti nba abo naga nima. Kina bo dolijo Erode kēnyī ngi kiya zi nyiti nima te, "Oto ame ko'doko ne, idēki di zō, kina ti mi'di ngi ziyi."^{XXIII} Bo o'do lomu ngi yimo zini kiya te, "Oto ame kidēki di zō ti mi'di ngi ziyi. Ala ēdi pele ro kapa 'ba dolijo ma nime na kidēki, ti mi'di ngi ziyi."

^{XXIV} Kina loko kari ngi kititi mōni kiya te, "Do wa'di na midēki?"

Mōni iya te, "Do Yowani bo bapatisi na kari kidēki."

^{XXV} Kina loko kirina ngi welo kari kiya zi bo dolijo Erode te, "Do Yowani bo bapatisi na ki'di zō giri nime bine mi kita'ba."

^{XXVI} Erode ngi ro meri go lende mo, tine go lomu ame bo ko'do 'deni koma nba abo ga ne bo o'bo de kpe tuyi yimo.^{XXVII} Kina bo koja bo kanya ngi kari ko'de do Yowani. Bo kanya nima ari ngi mi maboso yayi koke do Yowani^{XXVIII} ko'de mi kita'ba ki'di zi nyiti nima. Kina loko koto ngi kari zi mōni.

^{XXIX} Tine do bo kōsō go Yowani ga kuwo lende mo 'deni tara yo na lije kako ngi go toku bo kombi kari kusu.

Yesu I'di Akonyo Ko'bo Bilaka Kuluku 'Butē Bi 'Butē

(MT 14:13-21; LK 9:10-17; YN 6:1-14)

^{XXX} Bo laja tone ga ileki ngi kako kiyeti go wa ame ga pili lije ko'do kiyandi gbi ne ngi zi Yesu.^{XXXI} Tine tindi o'bo ngi jburu nbanji tinni kedī kari moto ga kedī kako nduwē yimo, kola bi 'ba tonyo oto ga de

kpe zi Yésu ni ti bo kósò go bo ga. Kina bo kiya ngi zi bo kósò go bo ga te, “Ènyike, darike titi mbowa yaga bi môtô ro dze go kindawoke roye.”

^{XXXII} Kina lijè kényi ngi kèki mi sorope tari titi mbowa yaga ro dónni. ^{XXXIII} Tine ma konzi o'ja lijè ngi kèdi ro tari na kikalì lijè ngi. Kina bilaka kényi ngi pili di mi gawo ma yayi naga nima kirija kurè dónni kómò ngi gba go bi ma lijè kèdi kari teyi mo tònè. ^{XXXIV} Kina odo Yésu kèki di mi sorope tine bo o'ja bilaka 'deni ngi yayi ro tindì ma kinza kiya. Lende 'bènni o'de lisa ngi kómò bo rómöyì lijè ngi kozo kamölò ame ga bo koda mo kinza ne tara. Na bo koloma ngi ro tiyandi lijè ti lende ma konzi.

^{XXXV} Kina odo kada kèdi ko'do 'deni tösò tine na bo kósò go bo ga kako ngi zi bo kiya te, “Ongo te, go bi nime bine ro yi mökò, kada inza kpe. ^{XXXVI} Oja bilaka naga nima lijè kari mi lijo ti mi tiri ma ngosi bine go lijè kari kugò oto ga zinni tonyo mo.”

^{XXXVII} Bo ènyi kileki domo zinni te, “Kpe na ki'dike zinni lijè konyo.”

Lijè ititi bo iya te, “O'doko go dari dugò akonyo ti kisi riyò ti'di mo zinni?”

^{XXXVIII} Bo ititi lijè iya te, “Èddike ti mangolo'bo ndò bina? Ari kongoke te.”

Kina odo lijè kari kongò 'deni tine lijè ako kiya te, “Dèdi timo muyi, ti kenze mo ga riyò teyi.”

^{XXXIX} Bo iya zinni lijè kiyija bilaka naga nima koloma bèri ro dotumu do molì ma kunzi. ^{XL} Bilaka naga nima oloma ngi ro dotumu, môtô ga kuluku riyò môtô ga kuluku koto. ^{XLI} Kina bo kogba mangolo'bo muyi tònè ga ngi ti kenze riyò mo tònè ga, bo kongò bi mitoro kileki yè'di zi Boko'ba. Kina bo konye yimo ngi bo ki'di zi bo kósò go bo ga lijè kari koza zi bilaka naga nima. Kina bo koza kenze riyò mo tònè ga ngi gbi pili gomo. ^{XLII} Kina bilaka naga nima pili ro gomo konyo ngi kitèkpe lijè. ^{XLIII} Bo kósò go bo ga ari kutò'du koso ma kileke bèri mo ga ngi koso mi kee 'butè domoriyò. ^{XLIV} Bilaka naga nima konyo a nima ne titètè mo botoni mo ga njò kuluku 'butè bi 'butè (5000).

Yésu Ilingere Kebe Do Mini
(MT 14:22-33; YN 6:15-21)

^{XLV} Kina bo ki'di bo kósò go bo ga ngi kèki mi sorope 'do lijè kari tóti dogba gönyì pöpò mi Betesayida. Bo ileke ma 'ba bo ngi titi ti'di bilaka naga nima go kori. ^{XLVI} Di pötò lijè kari 'deni na bo kari ngi do doku tumotu.

^{XLVII} Mi dokopiyari mo tine sorope 'deni ngi njò mi zana mini, bo kèdi ma 'ba bo gba kutu bo yi mökò. ^{XLVIII} Bo ongo lijè èdi ngi ro tilisa ti tugè sorope, rómöyì lili

èdi kome za kako di kómönni. Mi kano bi 'deni tine na bo ki'di tako ngi zinni bo kèdi kilingere kebe do mini. Bo iteri 'do bo kiteli kebe ngila lijè. ^{XLIX} Tine lijè o'ja bo ngi na lijè kembe ngi ro tulori, kiya te, “Sègè na.” ^L Rómöyì lijè nima pili o'ja bo na ko'de tikere ngi sowa zinni. Tine bo ènyi kileki zinni te, “Ogboke doki'di ye. Ma na. Kina kereke de.”

^{LI} Bo èki ngi mi sorope gönni yayi na lili tònè koro ngi. Kina lende mo kebe kigayi lijè ngi, ^{LII} rómöyì minyi 'bènni lende 'ba mangolo'bo nima pele odo de dónni.

Yésu Ilenjo Bo Rokò'o Di Genesareta
(MT 14:34-36)

^{LIII} Di yayi na lijè kako kómò ngi kpa götò mi döyayi 'ba Genesareta kudòdu sorope yayi. ^{LIV} Ko'ja lijè kèdi kèki gba ro tèki yaga di mi sorope te, na bilaka kikalì Yésu ngi. ^{LV} Kina lèbi abo kita'ba ngi kote mi go bi nima, na koloma ngi ro tombi bo rokò'o ni ti lanba kolo kari timo bi ame kuwò 'deni bo kèdi teyi ne. ^{LVI} Mi lijo ti gawo ame ga pili bo kudò kebe teyi ne, o'de bo rokò'o ngi ko'ba nduwè ro kpa kori. Lijè oma'jo rónni ngi zi bo 'do bo ki'di lijè to kpe kosa kpa bongò 'ba ro bo. Kina ame ga pili kosa kpa bongò 'ba ro bo ne, ilenjo ngi di do rokò'o mo ga.

VII

Dölèti 'Ba Yudayi
(MT 15:1-9)

^I Kina Parosi ni ti bo kómò kiyandi môtô ga ame kako di Yerusalem ne kototo ga rónni ngi ngila Yésu. ^{II} Lijè o'ja 'deni bo kósò go bo môtô ga kèdi konyo wa ngi tara kinza ma lijè ko'do dölèti 'ba közi kurögò de. ^{III} Rómöyì Parosi ni ti Yudayi pili onyo wa de tara kinza ma kurögò közi titi dogba go dölèti mo ma molo tònè. ^{IV} Wa ame ga pele kugò di mi bi 'ba ndögò ne, urögò titi dogba na 'jaa konyo. Dölèti ma konzi môtô ga èdi gbi zinni njanyi toro mo, kozo 'ba turögò ro kòsu ni ti keti ni ti gata.

^V Kina Parosi ni ti bo kómò kiyandi naga nima kényi kititi Yésu, kiya te, “Go wa'di na bo kósò göyì ga koro dölèti ma molo 'ba 'bu ze löbu ga de, lijè kèdi konyo wa ngi tara kinza ma lijè kurögò közinni de?”

^{VI} Yésu ileki domo zinni, iya te, “Kpe bilaka bo kómò kandi naga nime, Yesaya na ngi kikalì tumè lende go kö'du 'be. Ame tònè bo kugu kiya te, 'Bilaka naga nime lijè oro ma nere Boko'ba nge ti kpènni, tine minni njò ro ma kowo di zò. ^{VII} Mòtu 'bènni ka ro a yawa, rómöyì kö'du ki'di 'bènni 'ba bilaka lesi na za lijè kebe tiyandi mo kiya ro lende ma 'ba Boko'ba na.' ^{VIII} Kpe ebe kolake kö'du ki'di 'ba Boko'ba za yaga kósòke go dölèti 'ba bilaka lesi.

^{IX} Komo kandi nima ziye ne, ebeke tilagi lende 'ba Boko'ba le yaga ro ma këyi, tine dölëti 'be ga na kubike gomo liki. ^X Römöyi Musa ugu 'deni mi kö'du ki'di iya te, 'Oro 'bu yi ni ti möyi. Boto ame kumu kpa bo go 'bu bo ni ti ma bo ne kölë yaga.' ^{XI} Ne ma 'beye ebe kiyake te, odo ni moto këddi pele ti wa 'do kokonyi 'bu yi ni ti möyi timo, odo kiya 'deni te ëdi ro Korobano, ame 'jo 'ba lende mo tégë 'deni ro 'ba Boko'ba ne, ^{XII} i'di bo ngi de kpe tokonyi lijë. ^{XIII} Kina ki'di ye ngi kirasike mi lende 'ba Boko'ba go kö'du 'ba dölëti 'be ga ti wa ma konya moto ga ame këddi ko'doke ne."

A Ma Ro Ti'da
(MT 15:10-20)

^{XIV} Kina Yësu kidëki bilaka ma konzi ngi kako zi bo, bo kiya zinni te, "Kpe pili ojeke mbili ye kuwöke doma laka. ^{XV-XVI} Wa ame ga pili këdi kari di yaga mi bilaka ne i'di boto de këdi ro ti'da di komo Boko'ba. Tine wa ame ga këdi kodo kako yaga di mi bilaka ne na këdi ki'di bilaka ro ti'da."

^{XVII} Kina odo bo kënyi 'deni di mi löngö tindi naga nima bo kari kodo 'deni ro tine, na bo köso go bo ga kako ngi zi bo titi bo go 'jo 'ba dongala nima. ^{XVIII} Bo ileki zinni iya te, "Kpe gbi gba tara ikalike lende de kebe lijë ma laki mo naga nima? Ikalike de su, wa ame këdi kodo di yaga kari mi bilaka ne i'di boto de ro ti'da di komo Boko'ba. ^{XIX} Römöyi ari de mi döki'di, tine ari nge mi tokpe na koja ngi kodo yaga di mi yida ro."

Mi lende kiya nime bine, Yësu odoro gomo 'deni akonyo pili ro gomo ro ma kele zi bilaka tonyo mo.

^{XX} Kina bo koto nati ngi nduwë tiya mo zinni te, "Wa ame ga këdi kodo kako yaga di mi bilaka ne na këdi ki'di bilaka ro ti'da di komo Boko'ba. ^{XXI} Römöyi di mi döki'di bilaka na meri kënyë 'ba to'do 'bögo ni ti löpö ^{XXII} ti yëri ti mi kombi ti dokomali wa ma ro ti'da naga pili këdi kodo ti 'bölu ni ti lende kinza ro kaya ti mi kututu ti kore ti do kombi ni ti lende ko'do do rumö. ^{XXIII} Wa kënyë naga nime pili ëdi kodo di mi bilaka lesi, kina lijë na këdi ki'di bilaka ro ti'da di komo Boko'ba."

Nyiti 'Ba 'Ja Kanana Moto
(MT 15:21-28)

^{XXIV} Kina Yësu kënyi ngi di yayi kari mi doyayi 'ba Tura. Bo ari koloma linjo moto, tine bo o'doko de go bilaka ma konzi kikali ma bo këdi yayi. Pele na lëbi abo kita'ba ngi welo.

^{XXV} 'Ja moto yayi nyiti mo ro nöki uwö lende 'ba Yësu na loko kako ngi kila'ba bëri bi ndi Yësu. ^{XXVI} Loko inza ro Yudayi, öyö ni mi Pönikë mi doyayi 'ba Suriya. Loko ako koma'jo röni zi Yësu 'do koga nöki

yaga di do nyiti 'bëni. ^{XXVII} Tine Yësu ileki domo zini iya te, "Ma laka mo zize ti'di akonyo gba zi kole titi. Inza ro ma laka togba akonyo 'ba kole titi tu'du mo zi bi."

^{XXVIII} Loko ileki domo te, "Nere, pele ro ruruzu ame ga këdi kilayi bëri di kpa kole titi ne ola ngi zi bi."

^{XXIX} Kina Yësu kileki domo ngi zini iya te, "Ro ma laka go do lende kileki 'bi nima, ari ti linjo, nöki ita'ba 'deni di do nyiti 'bi."

^{XXX} Loko ari ko'ja nyiti 'bëni tönë kö'do 'deni do bi 'ba tö'do. Ro ma laka nöki mo tönë ola 'deni.

Yësu Ilenjo Bo Mbili Ku'bë

^{XXXI} Yësu ënyi ngi di mi doyayi 'ba Tura yayi kumu kebe mi Sidona kari nduwë kpa pöpö 'ba Galilaya. Bo ari ti kori ame kudö te kebe mi doyayi ma kidëki ro Gawo 'Butë ne. ^{XXXII} Ya moto ga o'de bo moto mbili mo ku'bë ë'bëni 'deni molo teyi kpmo kudödu ngi kako zi Yësu. Lijë oma'jo rönni zi bo 'do bo ki'di közi bo romo bo kilenjo. ^{XXXIII} Kina Yësu kogba bo nima ngi kari timo mbowa yaga di mi löngö tindi, bo ki'di dokole közi bo mbili mo. Bo oto'bi woro kosa ro dande'de bo nima. ^{XXXIV} Kina bo kombi komo bo ngi mitoro bo kawo ro ma kembe, bo kiya te, "Epata." Ame 'jo 'ba lende mo tégë, "Urögö röyi yaga ro gböngö." ^{XXXV} Kina mbili bo tönë kapi ngi kpmo kope röni yaga, kebe ngi tilende ro ma laka.

^{XXXVI} Tine Yësu ose gomo zinni kinza lijë kari kiya lende mo de zi boto moto. Bo ose gomo pele kitigo te nime, lijë ari kiyëlë lende abo ngi kulöwö ro do kiteli. ^{XXXVII} Kina lende mo kigayi lijë ame ga pili kuwö ne ngi ro mbëmbë. Kina lijë kebe ngi ro tiya mo te, "Yësu o'do lende kele sowa, bo i'di bo mbili ku'bë ni kuwö bi yaga, bo kpa kudödu ni kilende."

VIII

Yësu I'di Akonyo Ko'bo Bilaka Kuluku 'Butë Bi Modöomota
(MT 15:32-39)

^I Mi kada naga nima yayi 'böwu gbi na tindi ma kinza kiya kototo rönni ngi kako zi Yësu. Kina odo oto kinza kpe zinni tonyo mo tine na Yësu kidëki bo köso go bo ga ngi kako zi bo. Na bo kiya zinni te, ^{II} "Ma ro meri go lende 'ba bilaka naga nime römöyi lijë o'do tö'do 'deni nbö do mota tö bine, oto inza kpe zinni tonyo mo. ^{III} Odo kiya te moja lijë ngi kari tara ti 'bö moto ga ëdi kidaki go kori. Ya moto ga di mi löngö lijë nima bina ako nbö di bi kowo."

^{IV} Bo köso go bo ga ileki zi bo iya te, "Bi na me ro yi mökö, ti ko'ja akonyo di yala 'do ko'bo bilaka konzi naga nime?"

V Bo ileki kititi lijë, iya te, “Èddike ti mangolò'bo ndò bina?”

Lijë iya te, “Modòmoriyò.”

VI Kina bo kiya ngi zi bilaka naga nima 'do koloma bëri. Kina bo kogba mangolò'bo modòmoriyò mo tònè ga ngi, bo kileki yèè'di mo zi Boko'ba, na bo konye yimo ngi ki'di zi bo kòsò go bo ga, lijë kari koza zi bilaka naga nima. Kina lijë kari koza ngi. VII Lijë èdi gbì ti kole kenze mbowa yayi. Kina bo kogba ngi gbì kileki yèè'di mo, na bo kiya gbì zi bo kòsò go bo ga 'da lijë kari gbì timo koza zi bilaka naga nima.

VIII-IX Bilaka naga nima pili ro gomo onyo ngi kitèkpè. Titètè mo èdi pili kozo kuluku 'butè bi modòmota (4000) tara. Kina bo kòsò go bo ga kari kutò'du koso ma kileke bëri mo ga ngi koso mi kee modòmoriyò. Yèsu i'di bilaka naga nima ngi go kori, X kina lijë ti bo kòsò go bo ga kèki ngi mi sorope tumu tari mi doayai 'ba Dalamanota.

Bo Titi Ma Le'jete
(MT 16:1-4)

XI Kina Parosi ni kako ngi koloma ro to'do kowasa ti Yèsu, to'ba bo timo. Lijë iteri bo go bo ko'do go koto ame go kileme tigo 'ba Boko'ba di mitoro ne. XII Tine bo awo ngi ro ma kembe, bo kiya zinni te, “Go wa'di na do kupò ma le'jete nime kèdi kiteri ma 'bènni go koto di mi doayai 'ba mitoro? Ro ma laka mèdi miya ziye, inza kileme du te zinni, lijë bilaka naga nima.” XIII Kina bo kényi ngi kèki mi sorope lijë kileki gonyi pòpò ma kapa moto.

XIV Do bo kòsò go bo ga udòlu 'deni di bi togba mangolò'bo zinni. Koso mo ola 'deni nge koto mi sorope yayi. XV Bo iya zinni te, “Kpe, i'dike komoye kandi laka di zi lanja 'ba Parosi ni ti 'ba Erode.”

XVI Kina lijë kebe ngi ro tiya mo ro go ronnì te, “Bo èdi kiya tara go ame dinzake ti mangolò'bo ne?”

XVII Tine Yèsu ikali meri 'bènni nima ngi. Na bo kiya zinni te, “Kpe nime, go wa'di na kèddi kiyake lende 'ba mangolò'bo ma kinza gomo? Kpe gba ikalike tigo ma de ki'dike doye gomo? Kpe ngi ro wa do kirindì to ne ga? XVIII Èddike ngi ti komo, tine o'jake de? Èddike ngi ti mbili, tine uwòke de? XIX Me tònè monye mi mangolò'bo muyi zi bilaka kuluku 'butè bi 'butè (5000) konyo ne lende mo udòlu 'deni di doye? Utò'duke koso ma kileke mo ga koso mi kee ndò?”

Lijë iya te, “Kee 'butè dómoriyò.”

XX Bo iya te, “Kina me ma tònè gbì monye mi mangolò'bo modòmoriyò zi ma kuluku 'butè bi modòmota (4000) tònè ga ne, utò'duke koso mo koso mi kee ndò?”

Lijë iya te, “Kee modòmoriyò.”

XXI Kina bo kileki zinni te, “Pele te nime gba kpe i'dike doye de go tigo ma?”

Bo Komo Kòlu 'Ba Betesayida

XXII Lijë ari kòmò Betesayida na ya moto ga yayi ko'de bo komo kòlu moto ngi kako zi Yèsu. Lijë oma'jo ronnì zi bo 'do bo kosa ro bo nima kilejo. XXIII Tine bo inda'ba kòzi bo komo kòlu nima ngi kokoko kari timo mbowa yaga di mi gawo. Bo oto'bi woro komo mo bo ki'di kòzi bo domo, na bo kititi kiya te, “O'ja oto?”

XXIV Bo nima urè komo bo konjo, na kiya te, “Yè, mo'ja bilaka tine lijë inda ngi kozo ngèrì naga tara kèdi kilingere.”

XXV Yèsu ileki 'bòwu ki'di kòzi bo komo bo nima. Bo nima ulò komo bo ngi konjo go bi na komo mo kopo ngi yaga. XXVI Yèsu oja bo kileki kari linjo kose gomo zi bo te, “Ni, kinza kileki de kari mi gawo nime.”

Kole 'Ba Bilaka Lesi Yè Na?

(MT 16:13-20; LK 9:18-21)

XXVII Yèsu ni ti bo kòsò go bo ga ènyi ngi tari mi doayai 'ba Kayisariya Pilipò. Di go kori na bo koloma ngi ro tititi lijë kiya te, “Iyake zò te. Bilaka èdi kiya ma ro yè?”

XXVIII Lijë iya te, “Ya moto ga iya te ni Yowani bo bapatisi na. Ya moto ga iya te ni Eliya na. Tine ya moto ga iya ma 'bènni te ni bo kumè lende ma koto moto na.”

XXIX Kina bo kileki kititi lijë kiya te, “Ne kpe ma 'beye iyake ma ro yè?”

Pitòrò ènyi kileki domo ngi iya te, “Ni na ro Kurisito mo tònè Boko'ba kèdi koja ne.”

XXX Tine bo ènyi kose gomo ngi kitigo zinni kinza lijë kari kiya lende mo de zi boto.

Yèsu Iya Go Lende 'Ba Tölè Abo

(MT 16:21-28; LK 9:22-27)

XXXI Yèsu ebe ngi ro tiyandi bo kòsò go bo ga. Mi akiyandi abo, bo iya te, “Ro ma laka, kole 'ba bilaka lesi ti kombi gomo 'deni ngi ro mbèmbè. Löbu 'ba bilaka ni ti bo do bo akumu ni ti bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ti kilagi 'deni ngi yaga di ro bo. Kina ti kupò bo ngi. Tine mi tó'do do mota bo ti kòdo 'deni ngi yaga di mi tölè.”

XXXII Lende nima bo iya ngi zinni yaga bi kopo kozo a nime te. Kina Pitòrò kako kogba bo ngi kесе ti bo mbowa yaga tileki lende zi bo. XXXIII Tine na bo kényi kuyi komo bo ngi bo konggo do bo kòsò go bo ga toko, na bo kamo ngi do Pitòrò, kiya te, “Ese yaga di roma, ni Satani. Meri 'bi nima 'ba bilaka lesi na, 'ba Boko'ba na de.”

XXXIV Bo idèki bo kòsò go bo ga ngi kako koto zi bo kpaki ti tindì naga nima, na bo koloma ngi ro tiya mo zinni te, “Boto ame ko'doko tósò goma ne, i'dike bo komba go bo zi gbagba bo, bo kombi gomo abo bo

kösö goma pele nbö mü tölö. XXXV Römöyî bo ame kiteri tomö didi bo ne ti kupö ngî. Tine ame kupö didi bo go lende ma gbi ti laja laka nime ne ti komo ngî. XXXVI Wa'di na ti ni mato ko'ja di gomo odo kiya te komomi doliño löbu nime pele 'doyi tine kupö do didi yi? XXXVII A mato inza ame 'do ni mato ki'di topi go didi yi timo.

XXXVIII Boto ame romo kaya ma mü kada 'ba bo lende kënyê kinza koro Boko'ba naga nime ne, ti ro kole 'ba bilaka lesi kaya gbi 'deni tara di romo mü kada ma bo këdi kako 'deni mü ro löbu 'ba 'bu bo ti malayika koto laka abo ga."

IX

I Kina bo kileki kiya zinni te, "Ro ma laka mëdi miya ziye, ya mato ga di mü löngö ye nima inza kinene a mato ro tölö titi du gba kota kinza ma nere löbu 'ba Boko'ba kako ra ti tigo mo."

Kinë Yësu Uyi Rönî

(MT 17:1-13; LK 9:28-36)

II Di pötö tö'dö do modokoto na Yësu kënyî kogba Pitörö ni ti Yakoba ti Yowani, lijê këki nge ro dönni nime kari do döku toro. Tine di yayi na odo lijê kongö Yësu tine, kinê bo uyi rönî 'deni ngî 'beri, III böngö 'ba ro bo kanji ngî köbö kebe akurögö 'ba bilaka 'ba doliño nime pili. IV Ya mota ma ro bo kösö go bo naga nima o'ja Eliya ni ngî ti Musa këdi 'deni ro tilende ti Yësu. V Kina Pitörö kënyî kiya zi Yësu te, "Bo komo kiyandi, ele sowa ame dëdi bine ne. I'di do'do ngöngöbö mota, koto ziyi, koto zi Musa kina koto zi Eliya." VI Lijê pili 'deni ngî ro tikere, lende naga nima bo këdi kiya pele ne bo ikali gomo dë.

VII Kina poli kako kutu'bö lijê ngî nbuku. Kina birö kudu ngî di mü poli nima, kiya te, "Ame na ro kole ma. Mo'ö bo kulöwö, uwöke do bo."

VIII Tine odo lijê kënyî kuyî kömönni kongö bi toko 'böwu yayi, boto inza kpe, Yësu na 'deni nge kola koto tinni yayi.

IX Kina odo lijê këdi këki 'deni kako bëri di do döku yayi, Yësu ose gomo kitigo zinni kinza lijê kari kiya lende nime lijê ko'ja ne dë zi boto ma koto mato. Tine go lijê kiya 'jaa nbö odo kole 'ba bilaka lesi kodo 'deni yaga di mü tölö. X Kina lijê ki'di lende nime ngî kö'bö nge mü löngö lijê. Tine lijê oloma ro tititi mo ro go rönni, kiya te, "Wa'di ga na ro tado di mü tölö?"

XI Lijê ititi Yësu, kiya te, "Go wa'di na bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni kiya te Eliya na këdi kako titi dogba di zi Kurisütö ma Boko'ba këdi koja?"

XII Yësu ileki domo zinni te, "Ro ma laka Eliya ako 'deni titi dogba tileno wa pili ndö.

Kina me buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Kole 'ba bilaka lesi ti kombi gomö ro mbëmbë bilaka kilagi di romo.' XIII Ne ro ma laka ti miya ziye, Eliya ako 'deni tine bilaka o'do wa 'deni ngî zi bo kozo ma lijê ko'doko to'do mo, kozo ma tönê mo kugu ne tara."

Kole Mato Ti Abëri Domo

(MT 17:14-21; LK 9:37-43)

XIV Kina odo Yësu ni këki 'deni bëri kako kömô zi bo kösö go bo ma laki naga nima tine, lijê ako ko'ja tindi ma kinza kiya koso 'deni ngî yayi ti bo komo kiyandi ni këdi ko'do kowasa tinni. XV Bilaka naga nima lijê o'ja Yësu këdi kako na lijê koto ngî ro gönni kirinja kurê do bo tumötö bo. XVI Yësu ititi bo kösö go bo ga iya te, "Wa'di na këddi ko'doke kowasa mo tinni?"

XVII Bo mato di mü löngö tindi naga nima ënyî kileki kiya te, "Bo komo kiyandi, kole ma nime nöki udödu kpamo 'deni ngî teyi, kina me mo'de kako ziyi. XVIII Nöki nime odo kebe to'do bo, onja bo ngî bëri koja surupu di kpa bo, bo konyo do tungu bo ngî teyi ndiñindijî, ro bo kitigo ngî yaga gbörökötö. Kina me mititi bo kösö göyi naga nime 'do lijê koga nöki nime yaga tine lijê o'bo dë."

XIX Yësu ileki kiya zinni te, "Kpe bilaka ma le'jete naga nime bo kinza kikali ti'di doye go lende ma nime. Go moloma ngî nbö nyanya ga tiye na? 'Do mogbo döki'di ma ngî nbö nyanya ga di ziye na? O'deke kole nima kako zö dayi."

XX Lijê o'de kole nima kako zi bo. Kina nöki ko'ja kinê Yësu te, na konja kole nima ngî bëri, kululu, surupu kö'bu di kpamo. XXI Yësu ititi 'bu 'ba kole nima, iya te, "Nöki nime isaki bo nyanya ga?"

Bo ileki domo tégê, "Molo gba ro do kole titi. XXII Mi kada mato ga ebe tu'du bo mü pa'do, mato ga onja bo ngî mü mini, 'do kupö bo ngî yaga. Ne odo ko'bo ngî to'do mo, ongo lisa 'ba roze kokonyi ze."

XXIII Yësu ileki kiya zi bo te, "Go wa'di na kiya te odo mo'bo ngi? A mato inza ame 'do konya do bilaka ame ga pili ki'di dönni 'deni go tigo 'ba Boko'ba ne."

XXIV Kina 'bu 'ba kole nima kënyî ngî kulöri ro ma kembe kiya te, "Ma mü'di doma 'deni ngî gomo, tine okonyi ma kogbo ma laka yimo."

XXV Yësu ongo bilaka ëdi 'deni ngî kosonji kulöwö kako ngila lijê. Kina bo kamo ngî do nöki nima kiya te, "Ni nöki ku'bë mbili kudödu kpa nima, moga yi, odo yaga nburu mü koto kinza kileki dë kpe do bo nime."

XXVI Kina nöki kënyî kapi ngî ro ma kembe konja bo nima ngî ro ma kënyê, kina kita'ba ngî yaga di domo. Bo nima o'dö ngî yayi kozo töku. Kina bilaka ama

ga yayi ne kebe ngi ro tiya mo tégè, “Bo òlè 'deni.”^{XXVII} Tine Yèsu inda'ba kòzi bo, na bo kényi ngi tɔɔ.

^{XXVIII} Kina ɔɔo Yèsu ni kèdi 'deni ro dönni rô ti bo kòsò go bo ga tine, na lijè kebe tititi bo iya te, “Go wa'di na do'bo ma 'beze dè toga nòki yaga?”

^{XXIX} Yèsu ileki domo zinnì iya te, “A mɔto inza ame 'do ko'bo toga mo timo, tine nge koto ti mòtu.”

Yèsu Iya Lende 'Ba Tɔɔo Abo Di Mi Tòlè (MT 17:22-23; LK 9:43-45)

^{XXX} Lijè ènyi ngi di bi nima yayi kudò te kebe mi Galilaya. Yèsu o'dɔko dè 'do bilaka kikali go bi ma lijè kèdi teyi,^{XXXI} rómòyi bo o'dɔko tiyandi bo kòsò go bo ga. Mi akiyandi abo zinni bo iya te, “Ti ki'di kòzi kole 'ba bilaka lesi 'deni ngi zi bilaka mɔto ga, kupò bo yaga. Tine mi tó'dò do mota bo ti kɔɔo ngi yaga di mi tòlè.”

^{XXXII} Akiyandi abo nima bo kòsò go bo ga ikali mi 'jo 'ba lende mo dè. Tine lijè ere 'deni di bi tititi bo.

^{XXXIII} Lijè ako kómò Kapanoma, kina ɔɔo lijè kèdi 'deni liɔo tine, Yèsu ititi bo kòsò go bo ga iya te, “Wa'di na kolomake ro to'do kowasa mo di go kori yayi ne?”

^{XXXIV} Lijè ileki domo dè rómòyi pa di go kori yayi lijè oloma ro towasa mo yè na ro lòbu di mi lóngò lijè nima bina.

^{XXXV} Yèsu oloma bèri kàkèki ma 'butè domoriyò naga nima kako zi bo. Kina bo kiya zinnì te, “Boto ame ko'dɔko tedi ro lòbu ne, i'dike bo kileki ro bo bèri yaga ro bo laja zi ya ma laki.”

^{XXXVI} Bo ogba kole titi mɔto ki'di kɔɔo kómònni yayi, bo kinda'ba rɔmo na bo kiya zinnì te,^{XXXVII} “Boto ame koja laja zi kole ma te dómòyi ma ne, ma na bo koja laja 'deni zò. Kina boto ame koja laja zò, bo ame koja ma ne na ma 'deni gbi bo koja laja teyi.”

^{XXXVIII} Yowani ènyi kiya zi bo te, “Do'ja bo mɔto kèdi koga nòki ti mòyi yi, kina dota gomo 'deni di zi bo diya te kinza bo ko'do dè rómòyi bo inza ro ma koto 'beze mɔto.”

^{XXXIX} Yèsu iya te, “Kinza kotake gomo dè di zi bo. Rómòyi boto ame kèdi ko'do go koto 'deni ti mòyi ma ne inza kileki 'bòwu kiya ma ro ma kényè.^{XL} Boto ame ko'ji ze dè ne kina ro 'beze.^{XLI} Omerike go lende nime laka. Boto ame ki'di pele nge ro mini kuwè ziye rómòyi kpe 'ba Kurisitò na ne ti ko'ja kpa kòzi 'ba gomo ngi.

^{XLII} Boto ame kebe ki'di a titi ma kɔɔo a naga nime te ame ki'di dönni 'deni go lende ma ne kebe kila'ba mi lende kényè, ma laka mo dène go kudòdu ro toto kuwu

ndòwu ma lòbu mugu bo mo go kitiɔi bo timo mi mini lòbu.

^{XLIII-XLIV} ɔɔo kòziyi na ki'di yi ko'do lende kényè, oke yaga. Ti kèdi ro ma laka ro do kiteli zi yi tɔɔo mi didi ma nburunburu ti kòzi koto, di do ame 'do kari ku'du yi mi Gehena pa'do kinza kòlu nima ti kòziyi kèdi riyò ne.^{XLV-XLVI} ɔɔo ndiyi na ki'di yi ko'do lende kényè, oke yaga. Ti kèdi ro ma laka zi yi 'do tɔɔo mi didi ma nburunburu ro bo ndi koto di do ame 'do kari ku'du yi mi Gehena ti ndiyi kèdi riyò ne.^{XLVII} ɔɔo kómòyi na ki'di yi ko'do lende kényè, iyagba yaga. Ti kèdi ro ma laka zi yi tɔɔo mi nere lòbu 'ba Boko'ba ro bo kɔmo koto di do ame 'do kari ku'du yi mi Gehena ti kómòyi kèdi riyò ne.^{XLVIII} Go bi nime ro Gehena ne kuru ma kèdi konyo bilaka mo ga òlè dè kina pa'do mo o'bò nburu tara kòlu dè.”

^{XLIX} Kina bo kiya gbi te, “Ti kileño bilaka pili 'deni ngi ti pa'do go kèdi laka kɔɔo tiko'do ame kèdi kileño wa ne tara.

^L Tiko'do ele ma. Ne ɔɔo tiko'do kote tulòwu ma kiyoko mo 'deni ti ko'bo 'bòwu ti'di mo kileki ro ma kiyoko tondo ga? Ni mɔto i'di gbagba yi kèdi ro tiko'do. Olomake ti mi kèyi ro go rɔye.”

X

Lende 'Ba Toga 'Ja (MT 19:1-12; LK 16:18)

^I Di yayi na bo kényi ngi kari mi do yayi 'ba Yudayi. Bo umu kari gonyi yòpò 'ba Yaradene, na bilaka kolo ngi ro tindì kako zi bo. Kina bo koloma ngi ro tiyandi lijè kɔɔo ma molo tara.^{II} Kina Parosi ni kako ma 'bènni ngi tititi bo to'ba bo timo. Lijè ititi bo, iya te, “Tara ne èdi ngi ro ma laka mi kò'du ki'di na 'do toga 'ja?”

^{III} Bo ileki kititi lijè te, “Wa'di na Musa kiya mi kò'du ki'di?”

^{IV} Lijè iya te, “Musa odo kpamo zi botoni 'do kugu waraga 'ba tèyi ki'di zi 'ja ame bo kèdi koga ne.”

^V Yèsu ileki domo zinnì te, “Musa ugu kò'du ki'di nima tara ziye, rómòyi minyi 'be idari 'deni.^{VI} Tine ma di bi tisaki mo inza tara. Ugu 'deni, iya te, 'Boko'ba o'ba lijè ro botoni ni ma ti 'ja.^{VII} Go kò'du mo na ki'di botoni kèdi kényi kololo di yoki 'bu bo ni ti ma bo, lijè kari kodo'bo ga ronnì ti 'ja abo.^{VIII} Kina lijè kpaki riyò 'deni ro akoto.' Lijè inza kpe riyò, tine 'deni yaga ngi ro akoto.^{IX} Kina wa ame Boko'ba kodo'bo 'deni ro a koto ne kinza boto mɔto kebe kɔza yimo dè kpe yaga.”

^X Kina ko'ja lijè kileki 'deni kari liɔo tine, na bo kòsò go bo ga kényi kititi bo go lende nima.^{XI} Bo iya zinnì te, “Ni mɔto ame koga 'ja 'bi kebe kari kogbe mɔto ne, o'do yèri

'deni. XII Kina gbi 'ja ame kënyi di go më'dë ni kari kogbe më'dë moto ne, yëri na loko ko'do 'deni."

*Yësu O'do Yëyi Do Kole Titi
(MT 19:13-15; LK 18:15-17)*

XIII Ya moto ga o'de kole titi kako zi bo 'do bo ki'di kôzi bo dâmo. Tine bo kôsô go bo ga ota gomo kinza ki'di lijê dë kako zi bo. XIV Kina odo Yësu ko'ja lende nima tara tine, bo ënyi ngi ro 'diri. Bo iya zi bo kôsô go bo ga te, "Olake kole titi kako zô kinza kotake lijê dë, rômöyi lijê ame ga te ne ñere lôbu 'ba Boko'ba na ro 'bënni. XV Ro ma laka miya ziye, boto ame kind'a'ba ñere lôbu 'ba Boko'ba dë kôzo kole titi ne inza kodô du te yimo."

XVI Kina bo kogba kole titi naga nima ngi bo ki'di kôzi bo dâmo ko'do yëyi zinni.

*Bo Mori Moto
(MT 19:16-30; LK 18:18-30)*

XVII Tine ko'ja Yësu ni këdi ko'do 'deni tösô dâmo tari yo, na bo moto kako ngi ro riña kolodo bëri kômo bo te, koma'jo rôni zi bo, kiya te, "Bô kômo kiyandi ma laka, wa'di na go mo'do 'do mo'ja didi ma ñburunburu?"

XVIII Yësu ileki kiya zi bo te, "Go wa'di na kidëki ma ro ma laka? Boto moto inza laka, tine Boko'ba na nge koto kpôki laka. XIX Ikali kô'du ki'di 'deni, ame kiya te, 'Kinza ko'do rôyi dë ro bo kôzi roma. Kinza ko'do yëri dë. Kinza ko'do 'bögg dë. Kinza kususu boto dë ro bëti. Kinza ko'do 'bôlu dë. Oro 'bu yi ni ti môyi. "

XX Bô nima ileki dâmo, iya te, "Bô kômo kiyandi, wa naga nima pili mo'do 'deni molo do yobi ma."

XXI Yësu ongo do bo nima, bo o'bo bo nima. Na bo kileki kiya teyi te, "A moto ëdi koto ame kômo gba di ziyi 'do to'do mo. Ari kugô akonzi 'bi naga nima môkô zoza girisi mo ga zi bo lisa. Kina ti kulu kpamo 'deni ngi ziyi mitôro. Kina 'do kako ti kôsô goma."

XXII Lende nime bo nima kuwô kôzo a nime te yo, na bo kuyi kômo ma lôwô ngi bo kari abo. Rômöyi bo nima bo ro bo mæri ti wa nbanji.

XXIII Yësu uyi kômo bo kongô do bo kôsô go bo ga, na bo kiya zinni te, "Ti këdi ro ma kitigo zi bo wa ni 'do kodô mi ñere lôbu 'ba Boko'ba."

XXIV Lende nime igayi bo kôsô go bo ga ngi. Tine Yësu oto nduwê tiya mo zinni te, "Kole ma ga, tado mi ñere lôbu 'ba Boko'ba ti këdi ro ma kitigo. XXV Tado mi ñere lôbu 'ba Boko'ba ti këdi ro ma kitigo zi bo wa ni kebe tado 'ba gamele kebe mi bi gbôñô 'ba bici libira."

XXVI Lende nime igayi lijê ngi mi koto, kina lijê kileki gomo kiya zi bo te, "Ne ma

'deni tara tine ne, yë ga na ti kômo di mi tölê?"

XXVII Yësu ongo dönni kina bo kileki kiya zinni te, "Wa naga nime ma di zi bilaka lesi na nge kind'a ro a ma 'do ko'do rôni dë. Tine ma di zi Boko'ba embe dë rômöyi bo na ko'bo to'do wa pili."

XXVIII Pitôro ënyi kiya zi bo te, "Ongo te, ze 'beze nime dola wa pili 'deni me dôsô göyi."

XXIX Yësu iya te, "Yëë, ro ma laka miya ziye, boto ame kola lijô, kola lôndô, kola lëmi, kola ma bo ni ti 'bu bo, kola kole, kola nyaka dômöyi ma gbi go laja koto laka nime ne, XXX ti ko'ja ngi mi kada ma giri naga nime ro do kiteli. Bo ti ko'ja wa naga nime pili ro mbëmbë kebe do ame gbi ti kôzi kasi 'ba gomo. Kina mi kada ma këdi kako nime 'dë bo ti këdi ngi ti didi ma ñburunburu. XXXI Tine ma konzi ame ga pa dogba ne ti kileki 'deni yi'bôwu, kina ma yi'bôwu na ti këdi 'deni dogba."

*Yësu Iya Go Lende 'Ba Tinda'ba Bo
(MT 20:17-19; LK 18:31-34)*

XXXII Di go kori lijê këdi 'deni ro tari Yerosalema, Yësu na kôsô ngi dogba. Kina lende mo kigayi bo kôsô go bo ga ngi, ko'de tikere ngi pili zi bilaka ame ga këdi kôzi go bo ne. Tine bo ari kogba lijê ma 'butê dômoriyô mo naga nima ngi 'beri yaga ro dönni, bo koloma ro tiya go wa ma këdi kari ko'do rôni zi bo zinni, XXXIII bo iya zinni te, "Kpe, uwôke toma. Dëdi darike nima ñbô mi Yerosalema. Kina di yayi na ti ki'di kôzi kole 'ba bilaka lesi ngi zi bo do bo akumu ni ti bo kômo kiyandi 'ba kô'du ki'di ni. Tine na ti lijê kodô karama mo ngi do bo ro tölê. Lijê ti ki'di bo zi ma ro bo lôwô mo ga XXXIV kodô laña ro bo, koto'bi woro ro bo, komba bo kupô bo yaga. Tine mi tô'dô do mota bo ti kënyi kodô 'deni ngi yaga di mi tölê."

XXXV Yakoba ni ti Yowani, kole 'ba Zebedayo ga ako zi Yësu kiya te, "Bô kômo kiyandi, a moto ëdi bine do'doko yi 'do ko'do zize."

XXXVI Yësu iya te, "Wa'di na ko'doko go mo'do ziye?"

XXXVII Lijê iya te, "Odo kari koloma 'deni do kiti mi ñere lôbu 'bi, do'doko 'do ki'di ze doloma tiyi, ma koto do dôri yi, ma koto do gali yi."

XXXVIII Yësu ileki zinni te. "Wa nima kititike ne ikalike dë. Kpe, ti ko'boke tuwê wa di mi kôsu 'ba gomo nime mëdi mari muwê ne? Ti ko'boke go kobapatisi ye ti kori nime kobapatisi ma timo ne?"

XXXIX Lijê iya te, "Ti do'bo ngi."

Yësu iya te, "Ro ma laka kpe ti kuwêke ngi di mi kôsu mo ma mëdi muwê di yimo,

kina ti kobapatasi ye ngi kɔzo ma 'bama.
^{XL} Tine lende 'ba ti'di wa toloma do dōri
 ma ala do gali ma nima, ndobo ma na de.
 Boko'ba na keddi ki'di go bi nima zi bilaka
 mo ga ame bo kilejo 'deni domoyi mo ne."

^{XLII} Kina odo koso ya ma 'butē naga nima
 kuwō lende nima 'deni tara tine, lijē enyi
 ngi ro 'diri ti Yakoba ni ti Yowani. ^{XLIII} Kina
 Yēsu kidēki lijē ngi pili kako bi koto zi bo.
 Bo iya zinni te, "Ikalike 'deni laka, löbu ma
 'ba bo löwō ni o'do ga rönni ngi ro nēre ro
 a löbu dönni. ^{XLIII} Tine ma 'beye inza tara.
 Boto ame ko'doko go bo keddi ro löbu di mi
 löngö ye ne, bo kileki ro bo yaga ro bo laja
 ziye. ^{XLIV} Kina bo ame kiteri 'do bo na keddi
 ro bo doye ne, bo kileki ro bo yaga ro atoli
 ziye pili. ^{XLV} Römöyi kole 'ba bilaka lesi
 pele ako de 'do koja laja teyi, tine bo na
 'do koja laja zi bilaka, kina gbi ti'di didi bo
 tutē go ma konzi timo di mi tolē."

^{XLVI} Lijē ako kömō Yereko. Tine ko'ja
 Yēsu ni ti bo kösō go bo ga ti tündi ma keddi
 kari tinni naga nima keddi kiteli 'deni kebe
 yayi tine, bo komo kölu moto yayi möyi mo
 ro Batimayo kole 'ba Timayo, ēdi kolo'bo
 kpa go kori yayi tokpasi wa. ^{XLVII} Kina odo
 bo kuwō 'deni kiya te, Yēsu 'ba Nazareta
 na, kina bo kulōri ngi ro ma kembe, kiya
 te, "Yēsu kole 'ba Dawidi, i'di miyi keyi
 roma."

^{XLVIII} Bilaka ma konzi i'di tamo do bo go
 bo kudumō yaga. Tine na bo kulōri ngi
 kulōwō ro ma kembe, kiya te, "Yēsu kole
 'ba Dawidi, i'di miyi keyi roma."

^{XLIX} Kina Yēsu koro ngi kiya te, "I'dike
 bo kako dayi."

Kina lijē kidēki bo komo kölu tōnē ngi,
 iya te, "Ögō ti, enyi toro, bo ēdi kidēki yi."

^L Kina bo nima kogbagba ngi kulī bonjo
 yaga di do bo, kënyi kari zi Yēsu. ^{LI} Yēsu
 ititi bo iya te, "Wa'di na ko'doko go mo'do
 ziyi?"

Bo komo kölu nima iya te, "Bo komo
 kiyandi, ma mo'doko to'ja go bi."

^{LII} Yēsu iya te, "Laka, ari ti, ti'di döyi go
 tigo ma ilejo yi 'deni." Kina komo bo nima
 koro ngi yaga, bo kösō go Yēsu di go kori
 yayi.

XI

Todo 'Ba Yēsu Mi Yerosalema

(*MT 21:1-11; LK 19:28-40; YN 12:12-19*)

^I Kina odo lijē kari 'deni kömō ngosi
 ngila Yerosalema mi gawo 'ba Betepage ni
 ti Betaniya tine, na lijē kari ngi do doku 'ba
 Bilaya. Yēsu oja bo kösō go bo ga ma riyō
^{II} kari dogba ti ndose nime, kiya te, "Kpe
 arike mi gawo nima dogba komoye ne. Di
 bi tömō 'be yayi ti kari ko'jake kole akaca
 kosi domo 'deni bēri, ro ame gba boto kēki

dē domo ne. Opeke ko'deke kako bine.
^{III} Odo boto kititi ye kiya te, 'Eddi kopeke
 go wa'di?' Iyake te, 'Nere na ko'doko, bo
 ēdi kileki giri naga nime.' "

^{IV} Lijē ari ngi ko'ja kole akaca kosi domo
 'deni yaga kpa reki yayi. Kina odo lijē keddi
 ko'do tope mo tine, ^V ya moto ga ame keddi
 koro yayi ne ititi lijē iya te, "Wa'di na keddi
 ko'doke tara, keddi kopeke akaca nima?"

^{VI} Lijē ileki domo ngi koro ma tōnē Yēsu
 kose zinni ne tara. Kina bilaka naga nima
 kola ngi lijē kari timo.

^{VII} Lijē o'de akaca nima kako zi Yēsu
 na lijē ko'ba bonjo 'benni ga ngi gomo.
 Kina Yēsu kēki ngi koloma domo. ^{VIII} Tine
 bilaka ma konzi moto ga o'ba bonjo ma
 'benni ga mi go kori, ya moto ga oga ma
 'benni ro mbili mbirō ni di mi nyaka ko'ba
 go kori. ^{IX} Kina bilaka konzi naga nima
 moto ga kösō 'deni dogba moto ga kebe go
 bo yi'bōwu ne ki'di ngi tulōri timo ro ma
 kembe, kiya te, "Akilēlu keddi zi Boko'ba.
 Yēyi keddi do bo ame kako ti möyi bo nēre
 Boko'ba ne. ^X Yēyi 'ba Boko'ba keddi do
 nēre löbu ame keddi kako ne koro 'ba 'bu ze
 löbu Dawidi. Akilēlu keddi zi bo Boko'ba."

^{XI} Yēsu odo Yerosalema na bo kiteli ngi
 kari mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba. Kina
 odo bo konjo wa mo naga nima 'deni pili
 tine, na bo kari ngi ti bo kösō go bo ga
 ma 'butē domoriyō naga nima mi Betaniya,
 römöyi kada inza kpe.

Yēsu Ulōmu Ngēri Kēlu (*MT 21:18-19*)

^{XII} Mi bi kēzē ma di gomo ko'ja lijē keddi
 kileki 'deni kako di Betaniya tine 'bō o'do
 Yēsu 'deni. ^{XIII} Bo o'ja ngēri kēlu kindi di
 bi koro ti mbili domo. Kina bo koro ngi
 kari tonjo mo, bo iya te motoga bo ti ko'ja
 ma kana mo. Tine bo ari ko'ja nge ro mbili
 na kutu e'benni römöyi kada 'ba tana 'ba
 kēlu na de gba. ^{XIV} Kina bo kiya ngi zi
 ngēri kēlu nima te, "Ni, boto inza konyo
 oto moto kpe di döyi." Lende nima bo iya
 pili mbili bo kösō go bo ga kuwō.

^{XV} Lijē ako kömō Yerosalema na bo kari
 ngi kodo mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba.
 Bo ari ko'ja bo ndogō koso 'deni yayi na bo
 koloma ngi ro toga lijē yaga, bo kitini do
 tarabiza 'ba bo kutē girisi ni ti gba'da 'ba
 bo kugō matukpuru ni bēri. ^{XVI} Bo embe
 ngi kola boto de kpe kombi wa dönni kudō
 timo kebe yayi. ^{XVII} Kina bo koloma ngi ro
 tiyandi lijē kiya zinni te, "Uwōke de me
 tōnē kugu ne? Iya te, 'Rö löbu ma nime ti
 kidēki ro rö 'ba mötu zi do kupō pili.' Ne
 kina me 'bōwu kpe kebe kuyike yaga ro
 ti'bōrō 'ba bo 'bögō."

^{XVIII} Bo do bo akumu ni ti bo komo
 kiyandi ni uwō lende mo na lijē ki'di ngi

toma kəri 'ba 'do tupó Yésu timo. Tine lijé ere di ró bo rómóyí akiyandi abo igayi ma konzi 'deni ngí pili.

^{XIX} Mí dókópíyari 'deni na Yésu ni kényí ngí di mí gawo yayi ti bó kósó gó bo ga lijé kileki kari.

Andi Di Gó Ngèrì Kèlu
(MT 21:20-22)

^{XX} Móló mí dónjò ma di pótó mo ko'ja lijé kèdì kudó ró go kəri nima, lijé o'ja ngèrì kèlu tònè kólè 'deni. ^{XXI} Pítòrò omeri go lende tònè ngí, na bo kiya zi Yésu te, "Bó kómó kiyandi, onjgo te. Ngèrì kèlu tònè kulómu ne ölè 'deni."

^{XXII} Yésu ileki dómo zinní iya te, "Ró ma laka miya ziye, i'dike dóye go lende 'ba Boko'ba. ^{XXIII} Bótó ame kiya zi doku nime te, 'Ní, ényí kari ku'du róyí mí miní lóbu,' ódo kiya te dókí'dí bo kidaki dè bo kí'di dó bo ngí gómo, ró ma laka ti ko'do rónnì ngí tara. ^{XXIV} Kina me mèdì miya ziye, wa ame ódo kititike ti mótu ziye ti'di dóye gómo, o'jake 'deni, kina èdì 'deni ró e'be. ^{XXV-XXVI} Kina ódo koróke 'deni kèddì kumótuke, olake lèpí ye ga ame kirasi lende 'deni ziye, rómóyí 'do 'bu ye ame mítóro ne kola ye gbí go lende kirasi 'be ga."

^{XXVII} Lijé ako kómó mí Yerosalema, kina ko'ja Yésu kèdì kilingere 'deni kebe mí reki 'ba ró lóbu 'ba Boko'ba yayi, na bó do bó akumu ni ti bó kómó kiyandi ní ti lóbu 'ba bilaka ní ^{XXVIII} kako kititi bó kiya te, "Kózi kakpa 'ba yè na me kèddì ko'do wa naga nime timo ne? Yè na kí'di kózi kakpa 'ba to'do wa naga nime te ziyí?"

^{XXIX} Yésu iya te, "T'dike mititi ye nge koto, ódo kilekike dómo 'deni zó na 'jaa ti mileki dó akititi 'be nima. ^{XXX} Iyake zó te, kózi kakpa 'ba bapatisi nime Yowani koloma tònè ró to'do mo ne ako di yala? Yè na kí'di zi bó, Boko'ba na kí'di ala bilaka lesi na kí'di?"

^{XXXI} Kina lijé koloma ngí ró towasa mo ró go rónnì. Lijé iya te, "Ódo diyake te ako di zi Boko'ba bo ti kiya te, 'Ne go wa'di na kpe kí'dike dóye dè go lende 'ba Yowani?' ^{XXXII} Ódo diyake te ako di zi bilaka lesi ele dè gbí."

Lijé èdì kere di zi bilaka konzi naga nima rómóyí lijé pili omeri ngí ró ma laka Yowani ró bó kumè lende 'ba Boko'ba. ^{XXXIII} Kina lijé kileki dómo ngí zi Yésu te, "Dikali dè."

Yésu iya zinní te, "Kina gbí ma minza miya ziye kózi kakpa 'ba yè na me mèdì mó'do wa naga nime timo."

XII

Dónjala 'Ba Bó Ndóbo
(MT 21:33-46; LK 20:9-19)

^I Kina Yésu koloma ngí ró tilende zinní ró dónjala, bo iya te, "Bó móto ìdiyè mówo kèdì ko'do ró layi naga ngí ró nyaka, bó kigaga reki kuru dómo, bó kole gó 'ba tuzi layi mo, bó kole kilanga 'ba toda mo. Kina bó ko'de bó ndóbo ngí kí'di yímo bó kényí kari dó gawo ma kówo. ^{II} Kina ódo kada 'ba tite'de mo kómó 'deni tine, na bó koja bó laja abo móto ngí kari 'do ko'de ma 'ba bo. ^{III} Tine bó ndóbo naga nima omba bó laja nima ngí koga kileki ró kózi sari. ^{IV} Bó oja bó laja móto gbí kari. Kina bó ndóbo naga nima komba ngí koga dómo ko'do kényè kómó. ^V Bó oja móto gbí kari. A ma tine lijé omba ngí kupó yaga. Kina lijé koloma ngí nduwé ró to'do bó laja ma konzi móto ga nduwé tara, móto ga lijé omba ró tomba, móto ga lijé upó ngí yaga.

^{VI} Ró nburuñburu mo tine bóto móto ari kinza kpe zi bó 'deni nge ró kole koto abo ame bó ko'ó kulówó ne, na bó koja ngí. Bó omeri, bó iya te, 'Ame ró kole ma ne lijé èdì koro.' ^{VII} Tine bó ndóbo naga nima iya ngí ró go rónnì te, 'Bó kèdì kari koloma ró bó do nyaka nime kada móto di pótó 'bu bó mo tònè ne bó na me, ako dupóke bó yaga 'do nyaka nime koloma ngí nburu ró eze.' ^{VIII} Kina lijé kindá 'ba bó ngí kupó bó ku'du tóku mo yaga di mí nyaka nima."

^{IX} Yésu ileki kititi bilaka naga nima yayi ne kiya te, "Ma komerike 'beye, wa'di na ti bó do nyaka nima kari ko'do? Ró ma laka bó ti kari ngí kote dó bó ndóbo naga nima pili yaga, bó ko'de ró bilaka ma lówó na kako to'do ndóbo yímo.

^X Ìdèkike dè su me tònè kugu mí buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Dóku tònè bó ko'ba ró ní kilagi pa di rómo ne na kileki 'deni ró dóku ma laka ró do kiteli mí gbóndo 'ba ró.' ^{XI} Ame wa ko'do 'ba nère Boko'ba na. Dotóke ngí ró goze."

^{XII} Kina lóbu 'ba Yudayi ní koloma ngí ró toma kəri 'ba 'do tupó bó timo. Rómóyí lijé iyèní rónnì tégé Yésu èdì ró tiya dónjala nima rónnì. Tine lijé ere tindí naga nima yayi ne. Kina lijé kita'ba ngí yaga di ngila bó.

^{XIII} Kina lijé kari koja Parosi móto ga ngí ti bilaka móto ga 'ba Erode ngí kako zi bó toko kpa bó. ^{XIV} Lijé ako kititi bó kiya te, "Bó kómó kiyandi, dikali ngí ní lende 'bí ga na ró ma kodóro. Mí lende kiya 'bí zi bilaka ere bóto dè, lende 'bí ga pili ró ma koriya zi ma titi kpaki ti ma lóbu mo ga. Kó'du 'ba Boko'ba na kèddì kiyandi bilaka timo ró ma kodóro. Iya zize te, tara ne èdì ngí ró ma laka mí kó'du kí'di 'ba Boko'ba

'do topi awada zi bo dolinjo ma lobu 'ba Romo? Ala tondo?"

^{XV} Yësu ikali dangala 'bënni nima 'deni molo na bo kileki kiya zinni te, "Kpe, ëddi ko'bake ma go wa'di? O'deke girisi siliñbi mo te dayi monjo te."

^{XVI} Lijë o'de zi bo na bo kititi lijë iya te, "Kinë yë ti möy yë na me kugu romo ne?" Lijë iya te, "Bo dolinjo 'ba Romo na."

^{XVII} Bo iya zinni te, "Laka, wa ame ro 'ba bo dolinjo ne opike zi bo dolinjo. Tine ame ro 'ba Boko'ba ne opike zi Boko'ba." Kina lende abo kigayi lijë ngi.

Lende 'Ba Tодо 'Ba Töku
(MT 22:23-33; LK 20:27-40)

^{XVIII} Kina ya ma ro Sadoke ni lijë ma komeri 'bënni kiya te a moto inza ro todo 'ba töku di mi töle naga kako ngi zi Yësu. Lijë ititi bo iya te, ^{XIX} "Bo komo kiyandi, Musa ugu iya te odo löndö yi moto köle kola 'ja abo kinza ti kole, inda'ba közimo 'do köyöke bi do löndö yi nima. ^{XX} Tine ya moto ga pa bine ro löndö koto modomoriyö. Bo ma lobu mo ogbe 'ja kina köle ngi kola kinza ti kole. ^{XXI} Kole ma mi riyö mo inda'ba közimo kina bo köle ngi gbi kola ni kinza ti kole. Bo ma ro mi mota mo inda'ba közimo, ^{XXII} kina ngi gbi tara nduwë ro gönni nima pili kpaki modomoriyö kinza ma köyö kole. Ro nburunburu mo na 'ja mo tönë kari köle ngi gbi. ^{XXIII} Tine mi kada 'ba todo 'ba töku di mi töle ti loko kedi ro 'ja 'ba yë, ya modomoriyö naga nima na ma 'deni pili ro me'dë ni?"

^{XXIV} Yësu ileki domo zinni iya te, "Kpe, öluke lende 'deni ngi sowa. Buku 'ba Boko'ba ikalike dë. Ikalike a moto ro tigo abo dë gbi yo. ^{XXV} Bilaka ame ga kedi kodo di mi töle ne a moto inza kpe zinni ro, ro kogbe. Lijë 'deni ngi kozo malayika 'ba mi doyayi 'ba mitoro naga tara. ^{XXVI} Kina ma go lende 'ba todo 'ba töku di mi töle, kpe idëkike dë su di mi akugu 'ba Musa ma tönë pa'do köbö zi bo do morogo Boko'ba kiya zi bo te, 'Ma na ro Boko'ba 'ba Abarayama, Boko'ba 'ba Yisika, Boko'ba 'ba Yakoba.' ^{XXVII} Ne kina me dikali ngi lijë inza kpe ro töku, Boko'ba ididi lijë 'deni. Kpe öluke lende 'deni sowa."

Kö'du Ki'di Ma Ro Do Kiteli
(MT 22:34-40; LK 10:25-28)

^{XXVIII} Bo komo kiyandi moto ame kedi yayi ro tuwö kowasa 'bënni nima ne, ënyi ngi kako ngosi. Kina odo bo konjo Yësu ngi kileki do lende ro ma kodoro zi ya naga nima kozo a nima tara tine, bo ënyi kititi Yësu iya te, "Kö'du ki'di 'ba Boko'ba ma yala na kulöwö ro do kiteli?" ^{XXIX} Yësu ileki domo te, "Kö'du ki'di ma kulöwö ro

do kiteli mo na tönë kiya te, 'Kpe Yisarele, uwöke. Nere Boko'ba ze na nge koto ro Boko'ba. ^{XXX} Ziyë to'co nere Boko'ba 'be ti döki'di ye pili ti didi ye pili ti meri 'ba doye pili ti tigo 'be ga pili.' ^{XXXI} Ma ro mi riyö mo na me, 'Ziyë to'co lëpi ye ga gbi kozo ma ko'oke yida roye ga tara.' Kö'du ki'di moto ma kulöwö ro do kiteli di do ame inza."

^{XXXII} Bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di nima ënyi kileki domo ngi zi Yësu iya te, "Bo komo kiyandi, ele sowa. Ro ma laka kozo a kiya 'bi, nere Boko'ba nge koto, Boko'ba 'beri moto inza. ^{XXXIII} Kina go ze bilaka lesi do'oke Boko'ba ti döki'di ze pili, ti meri 'ba doze pili, ti tigo 'ba müze ga pili. Kina go ni moto ko'co lëpi yi gbi kozo ma ko'co yida röyi tara. Kö'du ki'di riyö naga nime na ro do kiteli kebe tumu roma ni pili zi Boko'ba."

^{XXXIV} Yësu onjo do lende kileki 'ba bo nima ngi ti lende kikali mo kulöwö. Na bo kënyi kiya zi bo nima te, "Ni, inza kpe gba njo ro ma kowo di ro nere lobu 'ba Boko'ba." Di pötö lende nime boto moto ilaja röni dë kpe tititi Yësu.

Lende 'Ba Kurisütö
(MT 22:41-46; LK 20:41-44)

^{XXXV} Kina odo Yësu kedi 'deni ro tiyandi wa di mi reki 'ba rö lobu 'ba Boko'ba tine, bo iya te, "Ro ma tondo mo ga na bo komo kiyandi ni kedi kiya te Kurisütö ame Boko'ba kedi koja ne di mi kupö Dawidi? ^{XXXVI} Dawidi na tönë kiya ti Nyi Koto Laka teyi te, 'Nere Boko'ba iya zi nere ma te, "Oloma do döri ma bine njo mi'di yi ka'da bo ya 'bi ga.'" ^{XXXVII} Dawidi mo na me kidëki bo 'deni ro nere. Ne ro ma tondo mo na 'do nere 'ba Dawidi mo tönë kileki 'böwu ro kole zi bo?"

^{XXXVIII} Mi akiyandi abo zinni bo iya te, "Kpe i'dike komoye kandi laka di zi bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni. Ako'doko 'bënni ro tilingere ti bonggo kidakpa 'bënni naga nima rönni. Tumötö lijë kozo bo ro koro naga tara di mi bi 'ba ndögö na lende mo ko'co rönni. ^{XXXIX} Akiteri 'bënni ro kititi ma lobu naga di mi rö 'ba mötu ti bi ma laka di mi nbele. ^{XL} Lijë bo kedi kodo gomö ro makuru'bë tote do amo naga nima. Mötu ko'do 'bënni ro gögö tileme rönni timo. Lijë nime, kada moto karama ma kedi kodo dönni na ro do kiteli."

^{XLI} Yësu ari koloma ngosi ngila sandu 'ba tu'du kpa közi ki'di di mi reki 'ba rö lobu 'ba Boko'ba yayi. Tindi kedi kolo ro tu'du kpa közi ki'di 'bënni ga ne bo edi le ro tonjo mo. Ma ro bo mori ma konzi ni ako ku'du yamo ngi nbanji. ^{XLII} Tine 'ja ma ro makuru'bë bo lisa moto ako ku'du ma

'bēni rō taripa riyo. ^{XLIII} Bo idēki bō kōsō gō bo ga kako zi bo, na bō kiya zinnī te, "Rō ma laka miya ziye, makuru'bē, 'ja bō lisa nime, loko na ku'du kpa kōzi ki'di kebe bilaka naga nime pili. ^{XLIV} Rōmōyi lijē ma laki naga nima onye nge mbowa di rō wa mbēmbē 'bēnnī ga. Ne ma 'bēni inza tara, gō romo na ma 'deni pili loko ku'du ne, mōto inza kpe."

XIII

Loma Ti Bi Koda

(MT 24:1-14; LK 21:5-19)

^I Kina odo Yēsu ni kēdi kodo 'deni yaga di mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba yayi tine, bō kōsō gō bo ga ma koto ako kiya zi bo te, "Bō kōmō kiyandi, oṅgō te. Oṅgō dōku naga nime ma kiyija ko'ba kele te."

^{II} Yēsu ileki dōmo zinnī iya te, "Rō lōbu naga nima kēdi koṅgōke ko'ba tara ne, kada mo odo kōmō 'deni dayi dōku ma koto mōto mo te inza kileke rō ma kudō'du dō lēpī nī. Bō ya ēdi kitiṅi 'doyi bēri."

^{III} Kina odo bō kari koloma 'deni bēri dō dōku 'ba Bilaya ame kuyi kōmōni kari te dō rō lōbu 'ba Boko'ba ne tine, na Pītōrō nī ti Yakoba ti Yowani ti Andareya kako rō dōnni kititi bō kiya te, ^{IV} "Iya zize. Kada nima ti kēdi nyanya ga? Kina akileme mo ame gō kinda timo kada mo ēdi 'deni ngōsi na rō wa'di?"

^V Yēsu oloma rō tiya mo zinnī te, "I'dike kōmōye kandi laka kinza bōto mōto ku'bōlu ye ra. ^{VI} Ma konzi mōto ga ti kako ti mōyi ma kiya te, 'Ma na rō Kurisitō.' Kina ti lijē ku'bōlu ma konzi ngi. ^{VII} Tine odo kuwōke birō ya di ngōsi ti lēbi mo ma di bi kowō kinza kereke dē. Wa naga nima pili ēdi ko'do rōnni tine ṅburuṅburu 'ba dōliṅo na dē gba. ^{VIII} Rōmōyi doayai ti kēnyi 'deni to'do ya rō gō rōnni, kina dōliṅo ti kēnyi 'deni to'do ya rō gō rōnni. Kizikizi ti kēdi 'deni mī gō bi ma konzi. Kina 'bō nī ti sēyi ti kēdi 'deni. Wa naga nime pili te gba tisaki mo na kōzo mī kō'bo 'ba lōyō naga tara.

^{IX} Ne kpe i'dike kōmōye kandi laka. Ti kinda'ba ye 'deni koto ye kōmō kiti 'ba burē. Ti komba ye 'deni di mī rō 'ba mōtu. Kina ti lijē koto ye 'deni ki'di ye kōroke kōmō ṅere nī ti bō dōliṅo nī gō kō'du ma, todōro bi'ci lende 'ba laja laka nime. ^X Tine dōgba mo laja laka na ti kuwōwō rōnni titi toko. ^{XI} Kina odo lijē kinda'ba ye koto ye kōmō kiti 'ba burē, kinza ki'dike kōmōye kilē'di dē gō wa ma 'dō kari kiyake. Wa ame ki'di rōnni ziye 'dō tiya mo mī kada nima ne na kiyake. Rōmōyi wa ame kēdi kari kiyake ne ti kēdi pili rō ma kako di zi Nyi Koto Laka.

^{XII} Bilaka ti ki'di lōndō nni ga 'deni tupō mo yaga. Kina ti 'bu nī ko'do 'deni gbī tara zi kole 'bēnni ga. Kina ti kole kebe kuyi kpēnni 'deni gbī rō ma kōyō lijē ga tupō mo yaga. ^{XIII} Laki pili ti ko'ji ye gō lende ma. Tine bō ame ki'di mī bō kēdi teyi ṅbō kōmō mī kada 'ba tote mo ti kōmō ṅgi di mī tōlē."

Kuruku Kēnyē

(MT 24:15-28; LK 21:20-24)

^{XIV} "Kina odo kiya te koṅgōke kuruku kēnyē tōnē kodo 'deni mī gō bi ame molo kinza rō bi abo ne tine, (ame ugu zi bō kidēki mo ga 'dō kikali) i'dike lijē ame ga mī Yudayi ne kirija ti kusu dōnni mī dōku. ^{XV} Kinza bō ame kēdi yaga tindawo rō bo ne kilēyi dō bo dē kpe kodo titi rō togba abo ga. ^{XVI} Kinza bō ame kēdi 'deni mī nyaka ne kileki dē kpe kari liṅo togba bōṅgō abo. ^{XVII} Mī kada mo nima gomō 'ba 'ja ame ga rō ma kōmō ti ma kēdi ti kole dō kōzinnī naga na ti kēnyē ma 'bēnni ṅgi kulōwō. ^{XVIII} Umōtuke zi Boko'ba kinza bō ki'di ko'do rōnni dē mī kada 'ba bi kēyi ame rō aliri ne. ^{XIX} Rōmōyi gomō 'ba mī kada nima ti kēnyē 'bēni 'deni ṅgi rō dō kiteli kebe gomō mōto ga ame pele kēdi ko'do rōnni mī dōliṅo nime bine molo kako di bi tisaki mo ṅbō kōmō mī kada nime tone. Kina gomō mōto ma 'dō kēdi kōzo ame te inza kpe nati. ^{XX} Tine Boko'ba ileki gō kada mo 'deni ṅge mbowa. Ma kiya te kinza tara dēne bōto mōto inza kōmō. Bō ileki gō kada mo ṅge 'deni mbowa tara gō kō'du 'ba bilaka abo ga ame bō koweli 'deni ne.

^{XXI} Kina odo kiya te bōto mōto kako kiya pele ziye te, 'Oṅgō te, Kurisitō na me bine,' ala 'Kina ma 'dē,' kinza ki'dike doye dē gomō. ^{XXII} Rōmōyi ya mōto ga ma kidewo rōnni tēgē lijē rō Kurisitō ti bō kumē lende ma dō kindēndē mōto ga ti kodo 'deni. Kina ti lijē ko'do gō koto ma kinza kiya naga ṅgi tiyōzo tu'bōlu ame ga pele Boko'ba koweli 'deni ne timo. ^{XXIII} Kpe, i'dike kōmōye kandi laka. Wa pili na me ga miyēti gomō 'deni molo ndō te ziye."

^{XXIV} "Di pōtō kada 'ba gomō naga nima, kinē kada ti kuyi rōnni 'deni ṅgi yaga rō ma kōlu, kina nyepe gbī inza kaṅmi kpe. ^{XXV} Kina ti kiyaya kēlu nī 'deni kilayi kako bēri di mītōro. ^{XXVI} Kina ti kole 'ba bilaka lesi ti kodo ṅgi tako ti poli mī tigo 'ba lōbu dō kiteli abo. ^{XXVII} Kina ti bō koja malayika ṅgi kari mī dō kumu sowo 'ba dōliṅo nime tutō'du bilaka ame ga pili rō 'ba Boko'ba ne. Kina ti lijē kutō'du ṅgi yaga 'doyi di mī dōliṅo nime.

^{XXVIII} I'dike ṅgēri kēlu kiyandi ye. Odo koṅgō rō dōṅgila mo ga kēdi kōyō soloro 'deni, mbili mo kēdi kunzi nima ikali ṅgi

kpa dökikëri ɔwɔ dë kpe. ^{XXIX} Kina gbi tara ɔdo konɔke wa naga nime 'deni këdi ko'do rönni nima, ziye tükali mo ngi kada 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ɔwɔ dë kpe. ^{XXX} Omerike lende nime laka. Wa naga nime ti ko'do rönni kota bilaka ma le'jete naga nime motɔ ga kölä dë gba. ^{XXXI} Mitɔro ni ti dolinɔ ti kiteli 'deni. Tine lende ma inza kiteli du ma kotɔ te.

^{XXXII} Tako 'ba kada mo nima botɔ ma kotɔ motɔ ikali dë. Pele ro malayika 'ba mi döyayi 'ba mitɔro ikali dë. Kina kole 'ba Boko'ba pele ikali dë gbi. Bo Boko'ba 'bu na nge kikali abo. ^{XXXIII} Kina i'dike komoye kandi laka kolomake ti bi koda römöyï kada mo ikalike dë. ^{XXXIV} Ti këdi kɔzɔ lende 'ba bo motɔ ame kënyï ngi kari do nba ne tara. Mi tari abo bo ose go linɔ zi bo laja abo ga. Bo oza ndɔbo pili ro kotokoto zinni to'do mo, bo ki'di bo ma 'do koda go bi ngi toda bi laka di ro linɔ. ^{XXXV} Kina ti, odake bi laka römöyï kada 'ba tako abo 'ba nɛere 'be ikalike dë. ɔdo ti bo kömô mi dökopyari ala mi zana korondɔ, ala mi kano bi, ala ro mi donɔbo, kpe ikalike dë. ^{XXXVI} Odake bi laka kinza bo kako kömô ra ngi tugu'du kota ye këddike bi to'dô. ^{XXXVII} Tine a ma mose ziye pili na me, olomake ti bi koda."

XIV

'Ja Mɔto Inzanza 'Bu Dɔ Yësu
(MT 26:1-16; LK 22:1-6; YN 11:45-12:8)

^I Ame tine kada 'ba karama 'ba Pasaka mo tönë ola to'dô mo 'deni nge do riyo nati. Karama 'ba tonyo mangolo'bo kinza lanɔa gomo mo tönë. Tine bo do bo akumu ni ti bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ëdi ro toma kori 'ba 'do tinda'ba Yësu ngi liwo kupô yaga. ^{II} Römöyï lijë omeri iya te, "Do'dake dë mi kada 'ba karama kinza tindi kënyï ra ko'do ayayi."

^{III} Kina ɔdo bo këdi 'deni Betaniya linɔ 'ba bo motɔ kidëki ro Simona Bo Mönnyu tine, lijë këdi 'deni kpa akonyo na 'ja motɔ kako ngi ti kizaza ma kele 'ba 'bu kato ndögô kitigo kulôwô naga. Loko itiko kpamo ngi yaga loko koloma ro tinzanza mo do Yësu. ^{IV} Tine ënyë ngi mi ya motɔ ga yayi kebe tomeri mo te, "Loko ëdi kirasi 'bu nima go wa'di? ^V Ma loko këdi kugô ra mökö o'ja dëne ëdi ko'de yamo nbo kuluku modɔkoto gbi ti domo teyi 'di go loko kokonyi bo lisa ni timo." Kina lijë koloma ngi ro togba dökï'di 'ja nima timo.

^{VI} Kina Yësu kileki zinni te, "Kpe, ëddi kogbake dökï'di 'ja nima go wa'di? Olake ni. A ma laka kulôwô na me loko ko'do 'deni zô. ^{VII} Bo lisa ni ëdi koloma nduwë tiye bine, ɔdo ko'dokoke ti ko'doke lende laka 'deni ngi zinni. Ne ma 'bama minza

mö'bo tiye bine. ^{VIII} Wa ame ngi loko ko'bo to'do mo ne na ma loko ko'do 'deni zô. Loko ileŋo yida roma 'deni molo ndô koda do tusu ma. ^{IX} Ne ro ma laka miya ziye, wa nime loko ko'do ne ti kiyëlë rönï 'deni ngi kote mi go bi ame ga pili laja laka ma nime këdi kuwôwô rönï teyi ne tomeri gönï timo."

^X Kina Yuda Isikarita ma kotɔ di mi löngö ya ma 'butë domoriyô mo naga nima ne kënyï ngi kari zi bo do bo akumu ni tususu Yësu zinni. ^{XI} Kina ɔdo lijë kuwô lende ma bo kiya zinni tara tine na minni konmi ngi lijë kose 'do topi yamo zi bo. Kina Yuda koloma ngi nati ro toma kori ma laka ame go bo ki'di közi Yësu timo zinni ne.

Yësu O'do Karama Ti Bo Köso Go Bo Ga
(MT 26:17-19; LK 22:7-14)

^{XII} Mi kada ma dëndende 'ba karama ma këdi konyo mangolo'bo mo kinza lanɔa gomo nima tine, mi kada ame 'deni ro 'ba tumu kamölô mo ne, na bo kösô go bo ga kako kititi bo, iya te, "O'doko go dari dilenɔ go bi 'ba tonyo karama ziyi yala?"

^{XIII} Kina bo koja ya ma riyo di mi löngö lijë ngi kari ti ndose nime, bo iya te, "Arike mi gawo yayi, di bi tömô 'be dëye ti kondoso ti bo motɔ ti kete mini dönï. Ozike go bo. ^{XIV} Linɔ ame bo kodɔ teyi ne ari kiyake zi bo do linɔ mo te, 'Bo komo kiyandi iya te, "Rô ma yala na 'do dako donyo karama 'ba Pasaka nime yimo ti bo kösô goma ga?" ^{XV} Kina ti bo kileme rô tɔro löbu ngi ziye ti jama mo ga kiyija 'deni ndô ziye kina go kilenɔke go bi zize yayi." ^{XVI} Kina bo kösô go bo naga nima kari ngi mi gawo yayi ko'ja wa pili ngi kɔzɔ ma bo kose zinni. Kina lijë kilenɔ bi 'ba tonyo karama ngi zinni yayi.

Akonyo 'Ba Nere
(MT 26:20-29; LK 22:14-20; YN 13:21-30; 1KT 11:23-25)

^{XVII} Mi dökopyari 'deni na Yësu ni ti bo kösô go bo ga ma 'butë domoriyô kako ngi yayi. ^{XVIII} Kina ɔdo lijë këdi 'deni kpa akonyo tine, bo iya zinni te, "Ro ma laka mëdi miya ziye, bo ma kotɔ motɔ di mi löngö ye nima bina na këdi kari kususu ma. Bo ma kotɔ ame ngi këdi konyo wa bi kotɔ tö ne."

^{XIX} Kina lijë ngi ro meri lijë kebe ro tititi bo pili ro gönni nima kiya te, "Ma mo na dë ngi ɔto ya?"

^{XX} Bo ileki domo te, "Bo ma kotɔ motɔ ngi di mi löngö ye kpe ma 'butë domoriyô naga nime. Bo ma kotɔ motɔ ame ngi këdi kusu közini mi lebe kotɔ tö ne. ^{XXI} Kole 'ba bilaka lesi ëdi kölä ngi kɔzɔ lende ma tönë kugu mi buku 'ba Boko'ba go kö'du abo ne

tara. Tine bu'bu zi bo ma kususu bo nima. Ma laka mo dene 'do köyö bo de ka ndenji."

^{XXII} Kina odo lijë kedi 'deni kpa akonyo yayi tine, na Yesu kogba mangolo'bo ngi bo kileki ye'e'di mo zi Boko'ba bo konye yimo ki'di zi bo köso go bo ga. Bo iya te, "Me, ogba konyo. Ame na ro yida roma."

^{XXIII} Kina bo kogba kösu gbi kileki ye'e'di mo bo ki'di ngi zinni lijë pili kuwë di yimo. ^{XXIV} Bo ileki kiya zinni te, "Ame na ro roma ma ame kulöwu 'deni go ma konzi, lömu 'ba Boko'ba korö 'deni domo ne. ^{XXV} Ro ma laka miya ziye akuwë nime minza muwë kpe titi tine 'jaa nbö ro ma la'ja di mi nere löbu 'ba Boko'ba."

Yesu Iya Kpa Koga 'Ba Pitöro

(MT 26:30-35; LK 22:31-34; YN 13:36-38)

^{XXVI} Kina odo lijë koba ngala 'deni tine na lijë kari ngi do doku 'ba Bilaya. ^{XXVII} Yesu iya zinni te, "Kpe pili ti kirinjake 'deni ngi kolake ma. Römöyï buku 'ba Boko'ba iya 'deni tönë molo bine te, "Ti mupö bo koda kamölö mo yaga kina ti kamölö kita'ba ngi." ^{XXVIII} Tine odo modo 'deni yaga di mi tolë medï mari nduwë töti dogba komoye mi Galilaya."

^{XXIX} Pitöro iya te, "Odo kiya te ya ma laki kirinja pele pili, ma 'bama minza mola göyï."

^{XXX} Yesu ileki zi bo iya te, "Ro ma laka medï miya ziyi, ni mi koröndo nime tone, gba kota gonjo kidapa de mi riyö eddi koga kpëyi goma mi mota kiya te ikali ma de."

^{XXXI} Pitöro ileki gomo kiya ro ma kitigo te, "Odo kedi pele ro tolë ti mölë koto tiyi. Minza moga kpama göyï." Kina lijë kiya ngi pili kozo a nima tara.

Yesu Ititi Boko'ba Go Gomo Ma Kedi Kömö Zi Bo

(MT 26:36-46; LK 22:39-46)

^{XXXII} Kina lijë kako ngi kömö go bi mota kidëki möyi mo ro Getesemane. Yesu iya zi bo köso go bo ga te, "Kpe, olomake töti bine medï mari to'do mötu."

^{XXXIII} Bo ogba Pitöro ni ti Yakoba ti Yowani kari ti bo. Meri oso ngi mi bo kumiki bo. ^{XXXIV} Kina bo kiya zinni te, "Meri oso 'deni ngi lo mi döki'di ma kozo edï ko'do 'deni ngi tupö ma yaga. Olomake töti mbowa bine ro ma konjo bi ti bi koda."

^{XXXV} Bo ari mbowa dogba na bo kolodo ngi bëri tumötu, dene 'do kiyeese gomo nima ra yaga di zi bo. ^{XXXVI} Bo umötu kiya te, "Baba, 'bu ma, ni na ko'bo wa pili. Kösu nima ogba yaga di komo ma. Tine i'di ko'do röni go ako'doko 'bi, kinza go ako'doko ma."

^{XXXVII} Bo ileki kako ko'ja bo köso go bo ga ma mota mo tönë ga kö'dö 'deni. Bo iya zi Pitöro te, "Simona, eddi bi tö'dö? O'bo de toda bi pele nge saa koto? ^{XXXVIII} Olomake ti bi koda ti mötu ko'do kinza koto ye ra mi akiyozo. Ro ma laka mi o'doko ngi tine yida ro tigo mo inza."

^{XXXIX} Kina bo kileki ngi kari 'böwu gbi tumötu go lende kotokoto naga nima. ^{XL} Bo ileki kako ko'ja lijë kö'dö 'deni gbi römöyï lijë edï 'deni ngi kinano. Kina ngi lijë ikali de kpe tileki do lende zi bo. ^{XLI} Mi mota mo tine na ro kako kiya zinni te, "Kpe, eddike e'be gba bi tö'dö tindawo roye? O'bo 'deni, kada mo ömö 'deni. Ususu kole 'ba bilaka lesi 'deni ki'di közi bo lende kënyë ni. ^{XLII} Ænyike, darike. Ongoko bo kususu ma mö tönë ömö 'deni ngosi."

Tinda'ba Yesu

(MT 26:47-56; LK 22:47-53; YN 18:3-12)

^{XLIII} Gba kota Yesu kedi kilende te yo na Yuda kömö ngi. Bo ro ma koto di mi löngö ya ma 'butë domoriyö naga nima. Bo ako ti bilaka ro ma konzi go bo, ya mota ga ti mbele, mota ga ti möbo. Bo do bo akumu ni ti bo komo kiyandi ni ti löbu 'ba bilaka ni na koja lijë. ^{XLIV} Bo susu mo nima iya dongala 'ba tinda'ba Yesu timo 'deni molo zinni te, "Bo ame odo konjoko mari mome mbili mo nima bo na. Kina 'do kinda'bake bo ngi karike ti bo yaga."

^{XLV} Kina odo bo kömö tinni yo na bo kilapo Yesu ngi, bo kiya te, "Nere ma." Kina bo kome mbili Yesu ngi. ^{XLVI} Kina bilaka abo naga nima kolodo ngi do Yesu kinda'ba ngi. ^{XLVII} Tine bo ma koto di mi löngö ya ama ga ti Yesu yayi ne oto mbele abo ngi koga do bo laja mota 'ba bo do bo akumu timo koke mbili mo ngi'bo yaga. ^{XLVIII} Yesu iya zinni te, "Kpe, go wa'di na kakoke tinda'ba ma kozo tinda'ba bo 'bögo tara gomo, ti mbele ni ti möbo? ^{XLIX} Ro komo kada löbu nime pili medï moloma tiye mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi tiyandi komo bilaka ne, inda'bake ma de molo di yayi go wa'di? Ne o'do röni 'deni 'do kedi kozo ma tönë kugu molo mi buku 'ba Boko'ba ne tara."

^L Kina bo köso go bo ga kita'ba ngi pili di ro bo kirinja ga e'benni.

^{LI} Bo mota gba ro yobi ti bonjo kirinaki ro bo na nge köso go Yesu yayi. Lijë o'doko tinda'ba bo, ^{LII} na bo kolo ro bo ngi kirinja ro go nbululu kola bonjo nima zinni yayi.

Oto Yesu Linjo 'Ba Kayapa

(MT 26:57-68; LK 22:54-55; YN 18:13-14)

^{LIII} Kina koto Yesu ngi kari linjo 'ba bo do bo akumu. Na löbu 'ba bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni ti bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni kototo rönni ngi yayi. ^{LIV} Tine

Pitörö ozi 'deni ro ma kowö nduwë njöb kari kodo gönöni lijo 'ba bo do bo akumu nima yayi. Bo ari koloma 'deni kedö ro tubi ro bo komo pa'do ngila bo kanya mo naga nima yayi.

^{LV} Bo do bo akumu ni ti do tumu 'benni nima pili oloma ga ngi ro toma kori 'ba wa ame go kodoro bici lende timo ro Yesu go kupö bo yaga gomo ne. Tine lijë o'ja lende oto dö di ro bo. ^{LVI} Ya ma konzi moto ga ako pele ti susu beti moto ga, tine lende 'benni pili oriya dö. ^{LVII} Kina ya moto ga kënyi toro tususu bo ro beti kiya te, ^{LVIII} "Duwö bo koloma ro tiya mo te, 'Rö löbu 'ba Boko'ba nime ro ako'ba 'ba bilaka lesi ne ti mitiko yaga. Kina mi tö'dö do mota ti mo'ba ngi kileki go bi mo ro ame közi bilaka lesi na dö ko'do." ^{LIX} Pele tara susu 'benni naga nima oriya dö.

^{LX} Kina bo do bo akumu mo nima kënyi ngi toro mi löngö lijë yayi, bo ititi Yesu kiya te, "Ni inza ti lende moto tileki mo go susu nime kedö ko'do kulöwö röyi ne?"

^{LXI} Tine Yesu udumö ngi le kileki do lende nima dö. Bo do bo akumu nima ileki kititi bo 'böwu te, "Ni na ro Kurisitö kole 'ba Boko'ba bo yeyi mo tönë ne?"

^{LXII} Yesu ileki domo te, "Ma na. Kina ti kari ko'jake kole 'ba bilaka lesi 'deni koloma do döri Boko'ba tigo do kiteli. Ti ko'jake 'deni ma bo kedö kako bëri ti poli di mitoro."

^{LXIII} Kina bo do bo akumu nima kirica bo ngö ngi yaga di röni, kiya te, "Kpëri wa'di moto na 'do koma kpe 'böwu di kpa bilaka moto todoro bici lende timo ro bo? ^{LXIV} Kpe pili uwöke lende döli abo nima 'deni. Meri 'be tondo?" Kina lijë pili kodo karama ngi do Yesu go kupö yaga.

^{LXV} Kina ya moto mo ga kebe ngi toto'bi woro ro Yesu, lijë kudödu komo bo teyi, lijë komba bo, kititi kiya te, "Umë zize te, yë na komba yi?" Kina bo kanya mo ga kogba bo ngi koloma ro tokoso bo.

Kpa Koga 'Ba Pitörö
(*MT 26:69-75; LK 22:56-62; YN 18:15-18*)

^{LXVI} Pitörö edö gba mi lijo nima yayi. Nyiti bo laja 'ba bo do bo akumu mo nima ako ko'ja Pitörö kedö ro tubi ro bo yayi. ^{LXVII} Loko ongo do Pitörö, na loko kiya te, "O'ja kozo ni nime gbi ro bo köso go Yesu 'ba Nazareta nime 'di?"

^{LXVIII} Pitörö andi gomo kiya te, "Lende 'bi to nima keddi kiya ne mikali dö." Na bo kënyi ngi kari yaga kpa reki.

^{LXIX} Nyiti mo tönë ako ko'ja bo kina loko kebe gbi ro tiya mo zi bo kanya ma kedö koro yayi nima te, "Bo nime bo gbi ro ma koto 'benni moto."

^{LXX} Kina Pitörö kandi ngi gbi gomo. Mbowa 'böwu ya ma kedö koro yayi mo nima, iya te, "Ro ma laka ni gbi ro ma koto moto 'benni römöyi ni di Galilaya."

^{LXXI} Kina Pitörö kënyi ngi kulömo ro bo, kileki kiya te, "Ece mitoro ne, boto 'bi to nima keddi kiya lende mo ne mikali dö."

^{LXXII} Kina gongö kidapa ngi ro mi riyo mo nati. Kina Pitörö komeri go lende kiya 'ba Yesu tönë ngi. Ame bo kiya te, "Gba kota gongö kidapa dö mi riyo ti koga kpëyi goma mi mota." Kina Pitörö koga mono ngi bëri.

XV

Yesu Oro Komö Pilato
(*MT 27:1-2; LK 23:1-5; YN 18:28-38*)

^I Molo mi döngbo mo nima na löbu 'ba bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni ti bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ti tumu 'benni nima pili kototo ga rönni ngi yayi tudödu ndi lende bi koto. Kina lijë ki'di kudödu Yesu ngi kogba koto zi Pilato turu bo dölijo. ^{II} Pilato ititi iya te, "Ni na ro nere bo dölijo 'ba Yudayi nime ne?"

Tine Yesu ileki domo te, "Ni na kiya e'bi tara."

^{III} Kina bo do bo akumu ni kako ngi koloma ro tususu Yesu go lende ma konzi. ^{IV} Pilato ënyi 'böwu kititi bo, iya te, "Inza ti lende moto tileki mo? Ongo susu 'ba röyi ma konya te."

^V Tine Yesu udumö ngi kileki domo dö. Kina lende mo kigayi Pilato ngi.

^{VI} Mi kada 'ba karama 'ba Pasaka 'benni nima nduwë ro komo koo Pilato oloma nduwë ro toja bilaka yaga koto di mi maboso ro ame lijë kiteri 'do bo kope ne. ^{VII} Mi kada nima bo moto ro Baraba edö mi maboso yayi. Lijë na koboso go to'do ayayi tupö bilaka. ^{VIII} Kina odo tindi kako 'deni kititi Pilato tope bo moto zinni di mi maboso tara ^{IX} bo ititi lijë iya te, "Nere bo dölijo 'ba Yudayi nime na ko'dokoke go mope ziye?" ^X Pilato ikali ro ma laka bo do bo akumu ni 'di Yesu zi bo tupö mo yaga römöyi minni ombi ro Yesu.

^{XI} Tine bo do bo akumu ni ososo kpa ya ma konzi 'deni 'do kititi Baraba na go kope yaga di mi maboso zinni. ^{XII} Pilato ileki 'böwu kititi tindi naga nima te, "Wa'di na ko'dokoke go mo'do zi bo ame kidëki ro nere bo do lijo 'ba Yudayi ne?"

^{XIII} Kina lijë pili kulöri ngi timo ro ma kembe kiya te, "Utöti bo yaga." ^{XIV} Pilato iya te, "Go wa'di? Lende kënye wa'di na bo kirasi?"

Tine lijë ulöri ngi kozo timo ro ma kembe kiya te, "Utöti bo yaga."

XV Pilato o'doko 'do münni koŋmi ro bo, na bo kope Baraba ngi yaga zinni di mi maboso. Kina bo ki'di bo kanya ngi komba Yesu go lijè kari ti kutöti bo.

Tögö Yesu
(MT 27:27-31; YN 19:2-3)

XVI Bo kanya naga nima ogba Yesu ngi kari timo mi liŋo 'ba turu bo dolinjo nima yayi. Kina lijè kidèki dotumu 'ba bo kanya 'benni nima ngi pili kako. XVII Lijè ogba bonjo kasi kolo ro bo, lijè ko'do kono ngi kozo a 'ba do nere tara kutu'bo do bo. XVIII Kina lijè koloma ngi nati tumötö bo kiya te, "Mötö ziyi nere bo dolinjo 'ba Yudayi."

XIX Lijè omba do bo ngi ti koloko lijè koto'bi woro ro bo. Lijè olodo bëri komo bo tilèlu bo ro laŋa. XX Kina odo lijè kote tögö bo 'deni ro laŋa tara tine, na lijè kolo bonjo kasi nima ngi yaga di ro bo, kolo ma 'ba bo ma molo mo kileki ro bo. Kina lijè kogba bo ngi tari ti bo tutöti bo.

XXI Di go kori yayi na dönni kondoso ngi ti bo moto möyi mo ro Simona di Kurènè, kèdi kako abo mi gawo di mi nyaka. Kina lijè ki'di bo ngi tombi ngèri 'ba tutöti Yesu. Bo na ro 'bu 'ba Alesandoro ni ti Rupusa. XXII Kina lijè kari ngi ti Yesu kömò timo go bi kidèki ro Gologota mo tönè ame 'jo 'ba lende mo tégè, "Kulöŋbö do" ne. XXIII Lijè ogba layi kudölö yimo ti wowa moto kidèki ro muri ki'di kpa bo tuwè mo, tine bo uwè dè. XXIV Kina lijè kutöti bo ngi lijè koza bonjo abo ga ro go rönni. Lijè oloma ngi ro tu'du mo ti bödö go kikali odo yè na ti kidili ama ya.

XXV Ote tutöti bo ko'ja ndi kada kömò 'deni modamosowo. XXVI Ugu susu 'ba ro bo ki'di toro yayi kozo a nime te, "Nere Bo Dolinjo 'Ba Yudayi." XXVII-XXVIII Utöti bo akolo moto ga gbi riyö 'do ngila bo yayi. Koto do döri bo tine ma koto do gali bo.

XXIX Bilaka ame ga pili kèdi kudö kebe yayi ne ombamba do zi bo kose do bo kiya te, "Ni bo kiteri titiko rö löbu 'ba Boko'ba go kubö kileki go bi mo mi tö'dö do mota tönè, ni na? XXX Ee, olo röyi këki bëri di do ngèri nima te."

XXXI Bo do bo akumu ni ti bo komo kiyandi ni oloma gbi ro tose do bo, kiya te, "Bo omo ya ma laki di mi tolè tine bo ikali dè tamo ro bo. XXXII I'dike Kurisito nere bo dolinjo 'ba Yudayi këki ti bëri giri nime di do ngèri nima, do'ja ti komoze go di'di doze ti nati go lende abo." Ya ma kutöti ngila bo yayi naga nima ebe gbi kiti'ja bo.

Tölè 'Ba Yesu
(MT 27:45-56; LK 23:44-49; YN 19:28-30)

XXXIII Mi zana kada kodoro 'deni tine na mandölu kutu'bö go bi ngi nbo kömò kozo saa mota tara. XXXIV Kina odo ndi kada kömò 'deni mota tine na Yesu kapi ngi ro ma kembe, tégè, "Eloyi, Eloyi, lama sabakatani." Ame 'jo 'ba lende mo tégè, "Boko'ba ma, Boko'ba ma, ola ma 'deni ngi go wa'di ga?"

XXXV Ya ma këdi koro yayi mo naga nima uwö, lijè iya te, "Bo èdi kidèki Eliya."

XXXVI Kina bo moto kirinja ngi kogba lipo kusu mi layi ko'ba'ba, kiraki do koloko ki'di kpa bo tuwè mo, kiya te, "Ti donjoke odo Eliya ti kako kombi bo bëri di bina ya?"

XXXVII Yesu api ngi ro ma kembe, kina bo kulöku ngi. XXXVIII Kina bonjo ma koke mi rö löbu 'ba Boko'ba timo tönè kotopa ngi di toro nbo kömò bëri.

XXXIX Kina odo bo do bo kanya ma këdi koro yayi mo nima konjo tulöku 'ba Yesu ngi tara tine, bo iya te, "Ro ma laka bo nime ngi ro kole 'ba Boko'ba."

XL 'Ja moto ga èdi gbi koro ro ma kowo mbowa yayi këdi ro tonjo mo. 'Ja moto mo ga lijè na ro Mariya Magadala ni ti Salome ti Mariya ma 'ba Yakoba ma titi ni ti Yose. XLI Lijè ma tönè ga kösö go bo di Galilaya koloma ro toja laja zi bo ne. 'Ja ma konzi moto ga ame kako ti bo Yeroselema ne èdi gbi yayi.

Tusu Yesu
(MT 27:57-61; LK 23:50-56; YN 19:38-42)

XLII Mi dokopiyari mo nima ame kina ro kada 'ba ro kilejo koda kada 'ba ro kindawo ne, XLIII Yesepa di Arimataya turu ma löbu moto, ame bo këdi gbi ti komo ki'di go nere löbu 'ba Boko'ba ne, bo ènyi ngi ti mi këddi kari zi Pilato kititi 'do kodo kpa töku Yesu zi bo tari tusu mo. XLIV Tine odo Pilato kuwö kiya te Yesu ölä 'deni ngi welo tara tine, lende mo igayi bo ngi. Kina bo kidèki bo do bo kanya mo nima kititi, ma Yesu kölä 'deni ngi ro ma laka. XLV Kina odo bo kuwö 'deni di zi bo do bo kanya nima, Yesu kölä 'deni kina bo kodo kpa töku mo ngi zi Yesepa 'do kombi kari kusu. XLVI Yesepa ari ngi kugö bonjo kanmi. Kina bo kombi töku Yesu ngi bëri di do ngèri ko'ba mi bonjo kanmi nima kolo yimo, bo kari kusu mi ti'börö ame koga 'deni yoki döku yayi tusu töku teyi ne. Kina bo kululu döku mo ngi ki'di kpa mo. XLVII Tine Mariya Magadala ni ti Mariya ma 'ba Yose ni lijè o'ja go bi nima kusu Yesu teyi ne 'deni.

XVI

Todo 'Ba Yesu Di Mi Tölè
(MT 28:1-8; LK 24:1-12; YN 20:1-10)

^I Di pötö kada 'ba ro kindawo nima, na Mariya Magadala ni ti Salome ti Mariya ma 'ba Yakoba ni kugö akato kele ngi tari tosa mo ro töku. ^{II} Kina lijë kënyî ngi molo mi döngbo mo nima kari ndi döngö yayi. Lijë ari kömö yayi gba ti kada këdi ki'di kpënni. ^{III} Di go kori lijë oloma ro tiya mo ro go rönni te, "Yë na ti kululu döku mo tone yaga di kpamo zize?"

^{IV} Tine odo lijë kombi kömönni kongö tine, ululu döku löbu mo tönë 'deni yaga di kpamo. ^V Kina odo lijë kari kodo yayi lijë ari ngi ko'ja kole yabi moto koloma 'deni do kapa döri yayi ti böngö kanmi ro bo. Kina tikere kinda'ba lijë ngi. ^{VI} Bo iya zinni te, "Kinza kereke dë. Yësu 'ba Nazareta nime kutöti ne na këddi komake? Bo odo 'deni di mi tölë. Bo inza kpe bine. Ongöke bi ma lijë ko'ba bo pa teyi na me. ^{VII} Ari kiyake zi bo kösö go bo ga zi Pitörö ni te, bo ari 'deni töti dögba kömönni mi Galilaya. Kina ti lijë kari ko'ja bo yayi kozo ma tönë bo kiya zinni ne."

^{VIII} Kina 'ja naga nima kodo ngi di mi ti'börö yayi, lijë kirija ngi nduwë kari. Römöyi rönni ëdi 'deni ngi kilë'di di zi tikere. Lijë iya lende mo dë kpe zi boto moto di zi tikere.

*Yësu Ileme Ro Bo Zi Mariya Magadala
(MT 28:9-10; YN 20:11-18)*

^{IX} Mi tödo 'ba Yësu di mi tölë mi tö'do ma dögba mo nima, bo ileme ro bo titi dögba zi Mariya Magadala. Loko na tönë bo koga nöki modömoriyö kita'ba yaga di dömo ne. ^X Kina loko kari kiya ngi zi ya ma ro bo kösö go bo mo ga, ame lijë këdi 'deni ngi bi mono ne. ^{XI} Lijë uwö loko kiya pele te bo odo 'deni loko ko'ja ti kömöni nima, lijë i'di dönni dë gomo.

^{XII} Di pötö mo 'böwu na bo kodo ngi kileme ro bo 'böwu ti kinë ma 'beri moto zi ya ma riyö moto ga di go kori. ^{XIII} Ya naga nima ileki kiya zinni lijë moto mo naga nima, pele lijë i'di dönni dë gomo.

^{XIV} Ro nburunburu mo tine na bo kodo ngi kileme ro bo zinni lijë ma 'butë döökoto naga nima pili bi koto, ko'ja lijë këdi ro tonyo kpënni. Bo amo dönni go ame lijë ki'di dönni dë go lende 'ba bilaka ame ga ko'ja bo kodo 'deni di mi tölë pele kiya lende mo zinni ne. ^{XV} Bo iya zinni te, "Kpe arike mi döliņo pili kuwöwöke laja laka 'ba Böko'ba zi do kupö pili. ^{XVI} Kina boto ame ga ki'di dönni gomo kobapatisi ne ti kömo ngi. Tine ame ga ki'di dönni dë gomo ne ti kodo karama ngi dömo. ^{XVII} Ma ki'di dönni 'deni gomo mo naga ti këdi 'deni ngi ti tigo. Lijë ti koga nöki ngi yaga ti möyi ma. Lijë ti kilende ro kpa löwö. ^{XVIII} Lijë inda'ba murë pele, kono lijë pele,

inza ko'do odo zinni. Odo lijë ki'di közinni ro bo röko'ö ti kileņo ngi."

^{XX} Kina odo nere Yësu kote tilende 'deni pili tinni kozo a nime te tine, na kogba bo ngi kari mitoro, kari koloma do döri Böko'ba.

^{XX} Kina bo kösö go bo ga kari ngi kuwöwö laja nime kote mi go bi pili. Kina nere Yësu kö'bö ngi tinni ki'di tigo zinni go bilaka kikali ngi lijë ëdi kiya lende ma laka.

Laja Laka Ma LUKA Kugu

^I Kina kozo ame ya ma konzi moto ga kiyozo 'deni tugu wa ame ga ko'do ronni mi longgo ze bine ne tara ^{II} ame ngi 'deni kozo ma lijje bo ko'ja mo ti komonni di bi tisaki mo ga kari kuwowo 'deni kiyeti zize ne. ^{III} Kina kozo ame moloma 'deni molo ro tinyeli mo pili ro gomo ne, mongo ma laka mo na 'deni gbi zo 'do tugu mo miyija gomo ziyi, Tewopilo turu lobu, ^{IV} 'do ki'di kikali wa naga nima kiyandi yi timo ne na ro ma laka.

Lende 'Ba Toyo Yowani Bo Bapatisi

^V Mi kada nima Erede keddi ro bo dolingo 'ba Yudayi ne, bo moto, moyi mo ro Zakariya, ro bo akumu 'ba Boko'ba eddi yayi. Bo di mi longgo bo akumu ame ga ro dotumu 'ba Abiya ne. Kina 'ja abo Alizebete gbi di mi kupo Arona. ^{VI} Lije kpaki riyi ro bo lende laka komo Boko'ba. Ko'du ki'di 'ba Boko'ba pili lijje o'do 'deni ko'ba'ba do 'bo mo. ^{VII} Tine lijje inza ti kole, romoyi Alizebete oro 'deni ro koto. Kina lijje kpaki riyi onde ga 'deni ngi sowa.

^{VIII} Kina odo komo 'deni mi kada ame ndobo 'ba tonja akumu kila'ba zi tumu ma 'ba Zakariya ni ne tine ^{IX} bo na koza bo ngi go dolleti 'benni 'ba bo akumu tari mi ro lobu 'ba Boko'ba tonja akato kele.

^X Tine odo kada 'ba tonja mo komo 'deni bo motu ma laki pili otongi 'benni ronni ngi yaga yayi bi motu. ^{XI} Kina malayika 'ba Boko'ba kodo ngi zi bo di ro yayi koro ngila bi 'ba tonja akato kele nima do kapa mo ma dori. ^{XII} Kina odo bo ko'ja malayika nima 'deni tara tine enyi ko'de tikere ngi mi bo. ^{XIII} Tine malayika nima enyi kiya zi bo, iya te, "Zakariya, kinza kere de, akittiti 'bi Boko'ba uwö 'deni. 'Ja 'bi Alizebete ti koyö kole ziyi, 'do ki'di moyi mo ro Yowani. ^{XIV} Ti keddi ngi 'deni ti mi keyi ti lonjo ma mbembé. Kina ma konzi moto ga ti keddi 'deni gbi ro lonjo go toyö bo. ^{XV} Bo ti keddi ro lobu ma do kiteli di komo Boko'ba. A moto ro layi ala a ma kata naga inza kudö kpa bo. Bo ti keddi lo ti Nyi Koto Laka molo di bi toyö bo. ^{XVI} Bo ti ko'de bilaka 'ba Yisarele ma konzi 'deni ngi kileki kako zi nere Boko'ba 'benni. ^{XVII} Bo ti kari dogba komo nere ti tigo 'ba Nyi Koto Laka kozo 'ba Eliya, tileki dokidi 'bu ni todo'bo mo koto ti kole, ma kinza kuwo do Boko'ba naga tuyi dokidi mo keddi ro bo lende laka, tilenjo lijje ame ga ro 'ba nere ne ndö koda do bo."

^{XVIII} Tine Zakariya enyi kileki zi malayika nima, iya te, "Ti mikali tondo? Ma na me 'deni ro ma kondé kina 'ja ma gbi onde 'deni sowa."

^{XIX} Malayika nima iya te, "Ma na ro Gaberéle. Ma na ro bo toro komo Boko'ba, kina me koja ma ziyi ti laja laka nime. ^{XX} Lende nime ti ko'do ronni ngi ko tara mi kada mo yayi, ne kina me kilagi ti'di doyi gomo, kpéyi ti kudödu ronni teyi koloma tara kinza kilende de njobö komo mi kada mo ame keddi ko'do ronni yimo ne."

^{XXI} Tine bo motu ma laki eddi 'benni kolo'bo yaga yayi toda Zakariya ti meri, iya te, "Wa'di ga na ko'do ronni 'deni zi bo di ro yayi ki'di bo kigabi kulöwö te?"

^{XXII} Kina odo bo kodo yaga tine bo ilende de kpe gonni. Kina lijje kikali ngi bo o'ja bikoro to ne 'deni di mi ro lobu 'ba Boko'ba yayi. Romoyi bo oloma ngi ro tilende zinni ti kizi bo, kpa bo ilende de kpe.

^{XXIII} Kina odo do tö'dö 'ba ndobo abo kote ronni 'deni tine bo ileki ngi kari linjo abo. ^{XXIV} Di potö mo yo na 'ja abo Alizebete komo ngi. Tine loko ö'bö tusu doni ro njobö nyepe muyi. Loko oloma tiya mo ro, ^{XXV} "Boko'ba na ko'do wa nime 'deni zo. Le'jete bo ileme mi konji abo 'deni zo bo kombi ro kaya toné 'deni yaga di doma go doma keddi ti ro ma kitewu mi longgo lepi ma ga."

Lende 'Ba Toyo Yesu

^{XXVI} Mi modokoto 'ba nyepe ma di potö tomo 'ba Alizebete na Boko'ba koja malayika Gaberéle ngi kari Nazareta gawo moto 'ba mi Galilaya. ^{XXVII} Oja bo kari zi nyiti moto yayi moyi mo ro Mariya. Nyiti nime bo moto ro Yesepa di mi kupo Dawidi na kilibö 'deni 'do togbe mo ro 'ja. ^{XXVIII} Malayika nima ari komo kiya zini, iya te, "Moto ziyi ni ame 'deni ti lende keyi ne. Boko'ba eddi tiyi."

^{XXIX} Lende nime o'de tikere ngi zi Mariya, loko iya te, "Lende wa'di ga na te?"

^{XXX} Tine malayika ilende zini, iya te, "Mariya, kinza kere de. Mi Boko'ba onji 'deni royi. ^{XXXI} Ti komo koyö kole botoni, kina ti ki'di moyi mo ro Yesu. ^{XXXII} Bo ti keddi ro lobu kina ti kidéki bo ro kole 'ba Boko'ba tigo do kiteli. Nere Boko'ba ti ki'di kizi kakpa 'ba 'bu bo lobu Dawidi 'deni ngi zi bo. ^{XXXIII} Kina bo ti kö'bö ro bo do kupö Yakoba ro nburunburu. Nere lobu abo ote ronni de."

^{XXXIV} Mariya enyi kileki zi malayika nima, iya te, "A mo nime 'do keddi tondo, ma ama ga mikali botoni de ne?"

^{XXXV} Malayika nima iya te, "Nyi Koto Laka ti kako doyi kina tigo 'ba Boko'ba ame ro do kiteli ne ti kutu'bö yi 'deni ngi. Kina kole koto laka nime keddi koyö ne ti

kidēki ngi ro kole 'ba Boko'ba. XXXVI Onḡo Alizebete 'ja löbu köndē wado 'bī tönē bilaka kiya loko ro koto ne te, ēdī 'deni ti nyepe modokoto ro ma komo 'do köyö kole. XXXVII Römöyī a motō inza ame to'do mo konya do Boko'ba."

XXXVIII Mariya ileki domo, iya te, "Ma a 'ba közi Boko'ba na. Ko'do rōni ngi zō kozo a nima kiya ne."

Kina malayika nima kënyī ngi kari di ngila ni yayi.

Mariya Ari Zi Alizebete

XXXIX Welo di pötō mo na Mariya kënyī ngi kari mi gawo motō mi doḡayi kurunḡu 'ba Yudayi. XL Loko ari kömō liḡo 'ba Zakariya yayi kumötō Alizebete. XLI Kina odo Alizebete kuwō akumötō 'ba Mariya tine kole okpe rōni ngi di mīni. Alizebete ngi lo ti Nyī Koto Laka, XLII kina loko kapi ngi ro ma kembe, iya te, "Ni na ro 'ja ame ti yēyi laka 'ba Boko'ba di mī löngō 'ja ma laki pili. Kina kole nima kēdi köyö ne ti kēdi ngi ti yēyi laka. XLIII Ne oma'jo ma ka le go wa'di ki'di ma 'ba nere ma kako tongo ma? XLIV Römöyī tuwō ame muwō mōtō ko'do 'bī yo na kole kokpe rōni ngi di yimō ro loḡo. XLV Ni ame ki'di döyī go lende ma Boko'ba kiya ziyī ko'do rōni ngi tara ne, ni na ti yēyi."

Ngala 'Ba Mariya

XLVI Mariya iya te, "Dōki'di ma ilēlu nere Boko'ba, XLVII kina didi ma iliya ngi römöyī Boko'ba omo ma 'deni.

XLVIII Bo o'ba ḡalo ma, ma bo laja wōti ro lisa abo nime 'deni. Di mī tone nduwē kari doḡba bilaka pili ti kidēki ma ro loko ame ti yēyi ne.

XLIX Römöyī Boko'ba tigō do kiteli o'do lende löbu 'deni zō. Möyī bo na koto laka.

L MI koḡmi abo ita'ba 'deni koloma ti do kupō ame ga pili kere bo ne nduwē ro ma kololo.

LI Ti tigō abo na me bo kileme ndobo do kiteli abo nime 'deni.

Bo iyēyi mī bo do kombi ni 'deni kita'ba ro kotokoto.

LII Bo ogba nere ni 'deni yaga di do kitī, tine bo ombi ya ma wōti ro lisa naga 'deni toro.

LIII Bo i'di tēkpē ma laka 'deni zi bo 'bö ni, tine bo oga bo wa ni 'deni kari ro közi sari.

LIV-LV Bo okonyi bilaka 'ba Yisarele bo laja abo ga 'deni.

Mī koḡmi abo bo ileme 'deni zi Abarayama ti do kupō mo ga ro ḡburuḡburu kozo ame bo kiya 'deni molo zi 'bu ze löbu mo ga ne tara."

LVI Mariya oloma ko'do kozo nyepe mota tara titi ti Alizebete yayi tine na loko kënyī kileki 'jaa ti kari liḡo 'bēnni.

Töyö Yowani Bo Bapatisi

LVII Kina odo kömō 'deni mī kada 'ba löyö 'ba Alizebete tine na loko köyö ngi ro kole botoni. LVIII Ya ma mī tiri ti ma wado 'bēni ga pili uwō lēbi 'ba mī koḡmi nima Boko'ba ko'do zini ne, kina liḡē ngi gbī pili ro loḡo gomo.

LIX Mī tö'dō do modoomota 'deni na liḡē kako ngi to'do döletī 'ba akilele ro kole nima. Liḡē iteri 'bēnni 'do möyī 'bu mo Zakariya na koyi domo. LX Tine ma bo ēnyī kiya te, "Inza tara, i'di möyī bo ro Yowani."

LXI Liḡē ēnyī kileki kiya zini, iya te, "Möyī ma tara inza molo mī kupō ye."

LXII Kina liḡē kilende zi 'bu mo ti közinni kititi bo go lende 'ba möyī kole nima, odo bo ti ko'doko 'ba bo 'do kidēki ro yē. LXIII Bo ileme 'do ko'de akugu wa zi bo, kina bo kugu ngi kiya te, "Möyī bo ro Yowani."

Kina lende mo kigayi bilaka naga nima ngi pili. LXIV Kina ngi yo na kpa bo kope rōni ngi dōnde'de bo kebe tilende tilēlu Boko'ba.

LXV Kina tikere kinda'ba bilaka ame ga 'ba mī tiri ne ngi pili lende mo kiyēlē rōni ngi kote mī doḡayi kurunḡu 'ba Yudayi nima toko. LXVI Boto ame kuwō lende löbu nime ko'do rōni ne ngi ti meri mo iya te, "Kole nime ti kēdi tondo ga kada moto?" Römöyī ileme 'deni ngi ro ma laka tigō löbu 'ba Boko'ba ēdī do kole nime.

Ngala 'Ba Zakariya

LXVII 'Bu bo Zakariya ngi lo ti Nyī Koto Laka kina bo koloma ngi tumē lende 'ba Boko'ba kiya te,

LXVIII "Akilēlu kēdi zi nere Boko'ba 'ba Yisarele

römöyī bo ako 'deni komo bilaka abo ga yaga.

LXIX Bo i'di bo konyi ma do kiteli 'deni zize di mī kupō bo laja abo Dawidi,

LXX kozo ame bo kiya 'deni molo tönē bine ti bo kumē lende abo ga ne.

LXXI Ame 'do bo komo ze di közi bo ya ze ga

gbī di zi bo ndo'ji ze ga ne.

LXXII Bo iya te bo ti kileme mī koḡmi ngi zi 'bu ze löbu ga,

do bo inza kudōlu di go lömu koro abo nime

LXXIII bo kulōmu 'deni zi 'bu ze Abarayama ne.

LXXIV Bo ulōmu 'deni 'do bo komo ze di zi bo ya ze ga

'do ki'di doḡake laja zi bo

ro do ḡölō kinza tikere,

LXXV ro bo lende laka ro ma kopo di komo bo

mī kada 'ba loma ze ga pili.

LXXVI Tine nī 'bēyi kole ma, ti kīdēki yi
rō bō kumē lende 'ba Boko'ba tigo dō
kiteli.

Römōyi ti kari 'bēyi dōgba
kōmō nere tilenjo kori teyi,
LXXVII tiya mo zi ya ame ga rō 'ba bo ne
ma kēdi kōmō lijē di mī tōlē
kola lijē gō lende kēnyē 'bēnni ga.

LXXVIII Nere Boko'ba ze ti ko'do ngi
ti mī kēyi abo.
Bo ori ze 'deni ti bi kōpō abo ame kiyōpō
bi 'deni zize

kōzō kada ame kēdi kōdō rō mī dōnbo
ne tara,
LXXIX 'dō kiyōpō bi zi lijē ame ga mī bi kōlu
'ba tōlē ne,
kina gbi 'dō kōkōkō ndize mī kori 'ba
lende kēyi."

LXXX Kina kole nima kiyōbu ngi kōmō
mo kandi 'deni. Tine na bo kari koloma
ngi kō'bō yi mōkō n̄bō bo kōdō 'jaa yaga
bi kōpō zi bilaka 'ba Yisarele

II

Toyō Yēsu
(MT 1:18-25)

^I Mī kada mo naga nima yayi na Kayisara
Agusitō, bō dōliņō ma lōbu 'ba Romo, ki'di
lende ngi 'dō tugu mōyi bilaka 'ba mī
dōyayi abo ga pili. ^{II} Ame na rō mōyi kugu
ma dōgba ame ko'do rōni mī kada nima
Kurinō kēdi rō turu bō dōliņō 'ba Suriya
ne. ^{III} Kina bilaka pili mōtō ari ngi mī gawo
'be tugu mōyi yi.

^{IV} Kina Yesepa kēnyī ngi gbi di Nazareta
di mī Galilaya kari Beteleme gawo 'ba
'bu bo lōbu Dawidi bō dōliņō mī dōyayi
'ba Yudayi rōmōyi bo di mī kupō Dawidi.
^V Lijē ari ti Mariya mo tōnē kilibō 'deni zi
bo rō 'ja ne. Tine loko 'deni rō ma kindasi.
^{VI} Ko'ja lijē kēdi 'deni yayi yō na kada 'ba
lōyō 'bēni kōmō ngi zini. ^{VII} Kina loko kōyō
kole dōndende 'bēni ngi rō botoni. Kina
loko kolo ngi mī bōņgō loko ko'ba mī bi
'ba tonyo akonyo 'ba yēri rōmōyi gō bi inza
kpe zinnī mī rō 'ba n̄ba.

Malayika Ni Ti Bō Koda Kamōlō

^{VIII} Mī dōyayi nima yayi bo koda kamōlō
mōtō ga ēdi 'bēnni yi mōkō tōņgō
gō kamōlō 'bēnni ga rō mī korōndo.
^{IX} Malayika 'ba Boko'ba ako kōdō zinnī na
bi kōpō 'ba Boko'ba kiyōpō bi ngi lēwu
yaga di rōnni. Kina lijē ngi rō tikere rō ma
kēnyē. ^X Tine malayika nima ēnyī kilende
zinnī, iya te, "Kinza kereke dē. Laja laka
'ba lōņō lōbu nime kēdi kako zi bilaka pili
ne na mo'de ziye. ^{XI} Mī kada nime tōne ōyō
bō konyi 'deni ziye mī gawo 'ba Dawidi. Bo
na rō Kurisitō n̄ere ze bō konyi mo tōnē
kēdi koja kako di mitorō ne. ^{XII} Ame na rō

akileme mo 'dō kikalike ngi lende ma nime
ēdi rō ma laka. Ti kari ko'jake kole kuru
kolo 'deni mī bōņgō ko'ba 'deni mī bi 'ba
akonyo 'ba yēri."

^{XIII} Kina ngi yō na tindī 'ba malayika ma
konzi 'ba mitorō kōdō ngi ngila malayika
ma tōnē yayi tilēlu Boko'ba, iya te,

XIV "Rō lōbu kēdi
n̄bō zi Boko'ba mitorō.

Mī dōyayi bēri bine lende kēyi ēdi 'deni
zi lijē ame ga mī bo kōņmī romo ne."

^{XV} Kina odo malayika naga nima kēnyī
'deni di rōnni yayi kileki kari mitorō tine
bō koda kamōlō naga nima ēnyī kiya rō gō
rōnni, iya te, "Darike te Beteleme tōņgō odo
nime ko'do rōni n̄ere Boko'ba kiya lende
mo zize ne."

^{XVI} Kina lijē kēnyī ngi dōmo rō rikamba
tari Beteleme. Tine lijē ari ko'ja Mariya
ni ti Yesepa ngi yayi ti kole kuru kō'dō
'deni mī bi 'ba tonyo akonyo 'ba yēri.

^{XVII} Kina odo lijē kō'ja bo 'deni tara tine
na lijē kebe ngi nati tiyētī gō lende ame ga
malayika kiya zinnī gō kō'du 'ba kole nima
ne. ^{XVIII} Kina ya ame ga pili kuwō lende
kiya 'ba bō koda kamōlō naga nima ne koto
ngi rō gōnni. ^{XIX} Tine Mariya inda'ba 'bēni
lende naga nima ngi kikeki kō'bō mīni.

^{XX} Bō koda kamōlō tōnē ga uyi dōnni ngi
rō lōņō ti tilēlu Boko'ba gō wa ame ga pili
lijē kuwō ko'ja gbi ngi te kōzō ma kiya rōni
zinnī tara ne.

To'dō Dōlētī Mī Rō Lōbu 'Ba Boko'ba

^{XXI} Kina odo kōmō 'deni mī tō'dō dō
modōmōtō 'ba kole nime 'dō to'dō dōlētī
'ba akilele rōmo tine oyi mōyi mo ngi rō
Yēsu, mōyi molo tōnē malayika ki'di dō bo
gba kinza kōmō bo dē ne.

^{XXII} Kina odo kada 'ba to'dō dōlētī 'bēnni
mī rō lōbu 'ba Boko'ba kōzō gō kō'du ki'di
mo ame Musa kugu ne kōmō 'deni tine
Yesepa ni ti Mariya oto kole nima ngi
kari Yerosalema 'dō kulōmu zi Boko'ba.
^{XXIII} Lijē o'dō kōzō ame kugu 'deni molo
mī kō'du ki'di 'ba Boko'ba, kiya te, "Kole
botōni ame ga pili rō dōndende ne kulōmu
zi Boko'ba." ^{XXIV} Kina gbi lijē ari ti kole
matukpuru riyo 'dō tōņma mo rō akumu
zi Boko'ba kōzō ame kō'du ki'di mo kiya
ne.

^{XXV} Tine bō mōtō kīdēki mōyi mo rō
Simona ēdi Yerosalema yayi rō bō lende
laka bō koro kō'du ki'di 'ba Boko'ba pili.
Nyī Kōtō Laka ēdi dō bo, bo kō'bō ti
kōmō ki'di gō kōnyī 'ba Boko'ba zi Yisarele.
^{XXVI} Kina Nyī Kōtō Laka ileme 'deni molo
zi bo, bo inza kinene a mōtō rō tōlē titi
du tine 'jaa n̄bō odo bo ko'ja Kurisitō mo
nime Boko'ba kēdi koja zinnī ne 'deni ngi
du titi. ^{XXVII} Mī kada mo nima na Nyī Kōtō
Laka ki'di bo ngi kari mī reki 'ba rō lōbu

'ba Boko'ba. Kina odo 'bu 'ba Yesu ni ti ma bo Mariya ko'de bo 'deni kako mi ro lobu 'ba Boko'ba 'do to'do wa ame ga ko'du ki'di ko'doko ne ro bo tine ^{XXVIII} Simona ombi bo ngi kōzi bo kilēlu Boko'ba, iya te,

^{XXX} "Nere ma, i'di bo laja 'bi 'deni 'do kari abo nati liya ti mi kēyi kozo ko'du 'bi tara.

^{XXX} Rōmōyi konyi 'bi mo'ja 'deni ti kōmo ma

^{XXXI} ame kilenjo 'deni 'do kōmo bilaka 'ba dolinjo pili ko'ja ne,

^{XXXII} bi kōpo ma 'do kileme lende 'bi zi bo lōwō

gbi ti ro lobu 'ba bilaka 'bi ga Yis- arele."

^{XXXIII} Tine 'bu 'ba kole nima ti ma mo oto ngi ro gōnni go lende nima kiya rōni tara ro kole nima ne. ^{XXXIV} Simona o'do yēyi ngi dōnni. Tine bo ileki kiya zi Mariya, bo iya te, "Kole nime i'di 'deni 'do ma konzi di mi Yisarele kolokpo yaga timo kina 'do ma konzi moto ga kaya yaga timo. Bo na ti kēdi ro akileme ma kako di zi Boko'ba go bilaka kiya kpēnni rōmo. ^{XXXV} Meri ame ga ro ma kusu mi dōki'di ma konzi ne ti kileme 'deni yaga. Ne ni, dōki'di yi ti kulōrō 'deni ti meri."

^{XXXVI} 'Ja moto mōyi mo ro Ana nyiti 'ba Panuwēlē di mi kupō Asera ro bo kumē lende 'ba Boko'ba ēdi gbi yayi. Loko ōndē 'deni. Pa molo do yitō 'bēni ogbe loko ko'do nge kōmo kōo modōmoriyō ti mē'dē ni yo na mē'dē ni kolē ngi. ^{XXXVII} Kina me loko o'do 'deni n̄bō kōmo kōo kuluku koto kodo dōmo 'butē mota dōmosowō (84) ro makuru'bē. Tine na loko kō'bō 'bēni ngi n̄buru mi rō lobu 'ba Boko'ba. Loko ō'bō ngi yayi kote kada kote korōndo toja laja zi Boko'ba toro kpēni gbi tumōtu. ^{XXXVIII} Loko ōmō do Yesepa ni mi saa nima na loko ko'do yēe ma ngi zi Boko'ba. Kina loko koloma ngi tiya lende 'ba kole nima zi lijē ame ga pili kēdi ti kōmo ki'di mo ma go Boko'ba kōmo bilaka 'ba Yisarele di mi tōlē ne.

^{XXXIX} Kina odo Mariya ni ti Yesepa kote to'do dōlētī 'ba ro kole nima 'deni go ko'du ki'di 'ba Boko'ba mo tine na lijē kileki ngi kari Galilaya mi gawo 'bēnni Nazareta. ^{XL} Kina kole tōnē kiyōbu ngi di yayi kōmo mo kandi yaga. Tine bo ngi lo ti akikali, yēyi 'ba Boko'ba ēdi do bo.

Yesu Ileke Mi Reki 'Ba Rō Lobu

^{XLI} Ro go kōmo kōo pili 'bu bo ni ō'bō nduwē tari Yerusalem mi karama 'ba Pasaka. ^{XLII} Kina odo kōmo kōo abo kēdi 'deni 'butē dōmoriyō tine na lijē kēnyi ngi gbi kari mi karama nima kozo ma molo tara. ^{XLIII} Tine ko'ja karama kote rōni 'deni 'bu bo ni ti ma bo kēdi kileki kari linjo

na kole mo tōnē ro Yesu ne kileke ngi mi Yerusalem yayi. Tine 'bu bo ni ti ma bo ikali ga gōmo dē. ^{XLIV} Lijē omeri 'bēnni tēgē motoga bo ti kēdi mi lōngō bilaka konzi naga nima kēdi kari koto tinni ne. Lijē ilingere 'deni n̄bō kada kōsō, na lijē ki'di ngi nati toma go bo kebe zi ma wado 'bēnni ga ti bo pori nni ga. ^{XLV} Kina odo lijē ko'ja bo dē tine lijē uyi dōnni ngi kileki toma bo di Yerusalem.

^{XLVI} Mi tō'dō do mota 'deni tine na lijē kari ko'ja bo mi reki 'ba rō lobu 'ba Boko'ba bo koloma 'deni mi lōngō bo kōmo kiyandi ni tuwō lende 'bēnni ga gbi tititi lijē. ^{XLVII} Akikali abo ti do lende kileki abo igayi ya ame ga pili koloma ro tuwō mo ne ngi. ^{XLVIII} Kina odo 'bu bo ni ti ma bo ko'ja bo 'deni tara tine lijē oto ngi ro gōnni. Kina ma bo kēnyi kilende zi bo, iya te, "Kole ma, o'do ze te go wa'di? Ze ngi ro meri sowa ti 'bu yi, dēdi toma gōyi."

^{XLIX} Bo ileki dōmo zinnī, iya te, "Eddi komake ma ro toma go wa'di? Ikalike dē ma 'do mēdi mi rō 'ba 'bu ma?" ^L Tine lende nima bo kēdi kiya zinnī ne lijē ikali 'jo mo dē.

^{LI} Kina bo kēnyi ngi kari tinni Nazareta, bo koloma kuwō dōnni. Tine ma bo ikeki 'bēni wa tōnē ga ngi kō'bō mīni. ^{LII} Kina Yesu kiyōbu ngi ti akikali kpaki ti mi kēyi 'ba Boko'ba gbi ti 'ba bilaka lesi.

III

Yowani Bō Bapatisi (MT 3:1-12; MK 1:1-8; YN 1:19-28)

^I Mi kada ma Tiberiya ko'do 'deni kōmo kōo 'butē dōōmu do kitī ro bo dolinjo ma lobu 'ba Romo, Pōnitijo Pilato na ro turu 'ba do Yudayi. Erode na 'ba ro n̄ere 'ba Galilaya kina bo lōndō bo Pilipō na ro n̄ere 'ba Ituriya ni ti Turakoniti, kina Lusaniya na ro n̄ere 'ba Abilene, ^{II} tine Ana ni ti Kayapa na ro bo do akumu. Mi kada mo naga nima na Boko'ba ki'di lende abo ngi zi Yowani kole 'ba Zakariya di yi mōkō. ^{III} Na bo kilaki ngi pili kote mi dōyayi ame ga kpa yōpō 'ba Yiradene yayi ne toko tuwōwō laja 'ba bapatisi 'ba do koto go Boko'ba kola wa go lende kēnyē.

^{IV} Eđi 'deni kozo lende ma tōnē kugu mi buku 'ba Yesaya bo kumē lende 'ba Boko'ba ne tara, ame kiya te, "Bō moto ēdi kuwōwō do bo di yi mōkō kiya te, 'Ilenoke kori zi n̄ere. Odorōke go kori zi bo. ^V Gbōgbō pili kidiiri teyi. Kurunjo ni ti dōku ni koga dōmo me koriya yaga. Kōri ma kanjo naga kodoro gōmo yaga. Kōri ma kinyawo naga ko'do gōmo kopiyari yaga. ^{VI} Kina bilaka lesi pili ti ko'ja konyi 'deni ngi di zi Boko'ba.' "

^{VII} Yowani oloma ro tilende zi tindi naga nima keddi kako zi bo mi bapatisi ne, bo iya te, "Kpe kole 'ba murē naga nime, yē na ku'bōlu ye tiriŋa di kpa ya lōbu 'ba Boko'ba nime keddi kako doye ne?"
^{VIII} O'dōke wa ame ro 'ba do koto di mi lende kēnyē ne. Kinza kebeke dē tiya mo te, 'Abarayama na ro 'bu ze.' O'do oto dē rōmōyi ro ma laka miya ziye, Boko'ba ti kicali to'do kulugbī dōku naga nime ro kole zi Abarayama. ^{IX} Onḡoke, goroŋa ēdi 'deni ndō ndi ngērī. Ngērī ame ga kana a ma laka dē ne ti koga bēri ku'du mi pa'do."

^X Bilaka naga nima ēnyi kititi bo, iya te, "Ne wa'di na go do'do nati?"

^{XI} Yowani ileki dōmo zinnī, iya te, "Bo ame keddi ti boŋgo kolo ro riyo kogba mōto koto kokonyi bo ame kinza du ti oto ne timo. Kina 'do bo ame keddi ti akonyo ne ko'do gbī tara."

^{XII} Ya mōto ga ame ro bo kireke awada ni ako gbī zi bo mi bapatisi. Kina lijē kititi bo gbī, iya te, "Bo kōmō kiyandi, wa'di ga na go do'do?"

^{XIII} Bo iya te, "Kinza kogba dē kebe do ame kose ziyi ne."

^{XIV} Bo kanya mōto ga ako kititi bo, iya te, "Ne wa'di ga na go do'do 'beze?"

Bo iya te, "Kinza kolo a 'ba bōto dē. Kina kinza kunzō bēti dē kpa bōto go kopi wa ziyi. Bi gomō 'ba rōyi ma keddi kopi ziyi i'di lende mo ko'bo yi."

^{XV} Bilaka ngi mi kada naga nima yayi pili ti kōmō ki'di gbī ti meri mo iya te mōtōga Yowani na ti keddi ro Kurisitō mo tōnē Boko'ba keddi koja ne oto. ^{XVI} Tine Yowani ēnyi kileki dōmo zinnī pili ro gōnnī, iya te, "Mēdi mo'do 'bama bapatisi nge doye ti mini. Tine bo mōto ma ti tigo do kiteli kebe ma ti kako 'deni. Ma pele mō'bo dē tope kpa kabi 'ba wari abo. Bo ti ko'do bapatisi doye ti Nyi Kōto Laka gbī ti pa'do. ^{XVII} Kizēri abo ēdi kōzi bo. Bo ti kona di mi dōkandilere abo bo kubō nyōnyu ma laka mo ki'di mi mata. Tine turu mo bo ti koŋma yaga ti pa'do ame kō'bō ngi kinza kōlu dē ne."

^{XVIII} Yowani uwōwō laja laka zi bilaka naga nima ti kori 'ba lende ma konzi. ^{XIX-XX} Tine 'deni kōwō yayi odo Yowani kebe tileki lende zi nere Erode go lende 'ba Erodiya 'ja 'ba lōndō bo, gbī go lende kēnyē ma konzi mōto ga ame bo keddi ko'do ne tine, bo odo'bo ndimo ngi ti lende kēnyē abo nima na bo ku'du Yowani ngi mi maboso.

Bapatisi 'Ba Yēsu

(MT 3:13-17; MK 1:9-11)

^{XXI} Mi kada 'ba bapatisi nima Yowani koloma ro to'do mo do bilaka konzi naga nima ne na kobapatisi Yēsu ngi gbī. Kina

ko'ja Yēsu keddi kumōtu yo na mitoro kurōgō rōni ngi yaga ro gbōŋō. ^{XXII} Kina Nyi Kōto Laka kōko ngi kako do bo kinē mo kōzo kinē matukpuru tara. Kina biro kudu ngi di mitoro, iya te, "Ni na ro kole ma. Mō'ō yi 'deni kulōwō. Ma ti mi kēyi ro mbēmbē go lende 'bi."

Yi Liŋgi 'Ba Yēsu

(MT 1:1-17)

^{XXIII} Mi kada nima Yēsu kisaki ndōbo 'ba laja laka ne kōmō kōzo abo ēdi 'deni 'butē mota. Kōzo ma bilaka komeri bo ro kole 'ba Yesepa kole 'ba Eli ^{XXIV} kole 'ba Matata kole 'ba Lēwē kole 'ba Maleki kole 'ba Yanayi kole 'ba Yesepa ^{XXV} kole 'ba Matatiyo kole 'ba Amosa kole 'ba Numa kole 'ba Esili kole 'ba Nagayi ^{XXVI} kole 'ba Mata kole 'ba Matatiyo kole 'ba Semayini kole 'ba Yoseke kole 'ba Yoda ^{XXVII} kole 'ba Yowanana kole 'ba Resa kole 'ba Zerobabele kole 'ba Salatele kole 'ba Neri ^{XXVIII} kole 'ba Maleki kole 'ba Adi kole 'ba Kosama kole 'ba Elimada kole 'ba Ere ^{XXIX} kole 'ba Yēsuwa kole 'ba Elizara kole 'ba Yorima kole 'ba Matata kole 'ba Lēwē ^{XXX} kole 'ba Simona kole 'ba Yuda kole 'ba Yesepa kole 'ba Yonama kole 'ba Elekima ^{XXXI} kole 'ba Meliya kole 'ba Mena kole 'ba Matata kole 'ba Natana kole 'ba Dawidi ^{XXXII} kole 'ba Yisayi kole 'ba Obede kole 'ba Bowaza kole 'ba Salamono kole 'ba Nasona ^{XXXIII} kole 'ba Aminadaba kole 'ba Rami kole 'ba Ezerona kole 'ba Pereze kole 'ba Yuda ^{XXXIV} kole 'ba Yakoba kole 'ba Yisika kole 'ba Abarayama kole 'ba Tera kole 'ba Nawura ^{XXXV} kole 'ba Seruga kole 'ba Ru kole 'ba Pelege kole 'ba Ebere kole 'ba Sela ^{XXXVI} kole 'ba Kayinana kole 'ba Arupakasada kole 'ba Seme kole 'ba Nowa kole 'ba Lemeke ^{XXXVII} kole 'ba Metosela kole 'ba Enoke kole 'ba Yarada kole 'ba Makalele kole 'ba Kayinana ^{XXXVIII} kole 'ba Enosa kole 'ba Sete kole 'ba Adama ma ro kole 'ba Boko'ba.

IV

Akiyozo Ma Kōmō Zi Yēsu

(MT 4:1-11; MK 1:12-13)

^I Mi kada nima Yēsu kileki kako di kpa Yaradene ne bo ngi lo ti Nyi Kōto Laka. Kina Nyi Kōto Laka koto bo ngi kari yi mōkō ^{II} na Satani koloma ngi ro tiyozo bo tō'do mo nḡō do 'butē sowo. Bo koloma ngi tara kinza tonyo oto. Kina ro nḡurunḡuru mo tine bo 'deni ro 'bō. ^{III} Kina Satani kako ngi kilende zi bo, iya te, "Odo kēddi ngi ro kole 'ba Boko'ba ilende zi kulugbī dōku nime kuyi rōni ro mangolo'bo."

^{IV} Tine bo ileki dōmo, iya te, "Ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Bilaka oloma dē nge koto go akonyo.'"

^V Satani oto bo kari kileme doliŋo nime pili toko zi bo ^{VI} kilende zi bo, iya te, “Ti mi'di kōzi kakpa mo ti amo ga ngi ziyi rōmōyi ama ga na. I'di 'deni zō kina ti mi'di zi bōto ame mo'dōko ti'di mo teyi ne. ^{VII} Kina me odo kumōtu ma wa naga nime pili ti kēdi ro ē'bi.”

^{VIII} Bo ileki dōmo iya te, “Ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Nere Boko'ba 'bi na nge koto 'do kumōtu kulōmu kpēyi teyi.”

^{IX} Kina Satani koto bo 'bōwu kari Yerosalema ki'di bo koro ŋbō tōro do kumu rō lōbu 'ba Boko'ba, kina kilende zi bo iya te, “Ōdo kēddi ngi ro kole 'ba Boko'ba ola rōyi bēri di bine. ^X Rōmōyi ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Bo ti ki'di kō'du 'bi zi malayika abo ga 'do koda bi laka di rōyi.’ ^{XI} Kina ugu 'deni gbi iya te, 'Lijē ti kako kikapo yi ngi tōro do kōzinni kinza koga ndiŋi ra yoki dōku.’”

^{XII} Bo ileki dōmo iya te, “Iya 'deni te, 'Kinza kiyozo nere Boko'ba 'bi dē.’”

^{XIII} Tine odo Satani kote tiyozo Yēsu 'deni kozo a nime te tine bo ola Yēsu ngi tōti tara nati.

Tisaki Ndobo 'Ba Yēsu

(*MT 4:12-17; 13:53-58; MK 1:14-15; 6:1-6*)

^{XIV} Kina Yēsu kileki ngi kari Galilaya lo ti Nyi Koto Laka na lēbi abo kiyelē rōni ngi kote mi dōyayi nima toko. ^{XV} Bo oloma tiyandi wa di mi rō 'ba mōtu 'benni ga kina ma konzi kilēlu bo ngi.

^{XVI} Na bo kari ngi Nazareta gawo ma tōnē kulu bo yimo ne. Mi kada 'ba ro kindawo na bo kari ngi mi rō 'ba mōtu kozo ndobo abo ga nduwē tara. Bo ēnyi tōro tidēki wa ^{XVII} na kogba buku 'ba Yesaya bo kumē lende ngi ki'di zi bo. Na bo kitenye ngi ko'ja bi ma tōnē kugu kiya te, ^{XVIII} “Nyī Koto Laka 'ba Boko'ba ēdi dōma rōmōyi bo ondi 'deni zō tuwōwō laja koto laka zi bo lisa ni. Bo oja ma 'deni ti'di do ngōlō zi bo mi mahoso ni, kina gbi tiyozo kōmo bo kōmo kōlu ni tope ya ma kēdi koko rōnni di zi kpoŋi naga yaga ro do ngōlō ^{XIX} kina gbi tuwōwō kōo 'ba mi koŋmi 'ba nere Boko'ba.”

^{XX} Kina bo kukōku mi buku mo nima ngi teyi bo kileki ki'di zi lēwi mo na bo koloma ngi bēri tiyandi wa. Kina bilaka pili 'ba mi rō 'ba mōtu yayi kodo kōmōnni ngi do bo. ^{XXI} Kina bo kileki kiya zinni, iya te, “Wa nime kugu bine ne na me ko'do rōni 'deni tone kuwōke.”

^{XXII} Lijē pili oloma ngi ro tiya lende abo ro ma laka, lende koŋmi ame ga kēdi kodo di kpa bo ne i'di lijē ngi koto ro gōnni. Lijē ebe tititi rōnni, iya te, “Tara ne, odo bo na dē ro kole 'ba Yesepa mo tōnē ya?”

^{XXIII} Yēsu ileki dōmo zinni, iya te, “Ro ma laka ti ko'de lende 'ba mumē nime rōma, ame kiya te, 'Bo wōwō, ilēŋo gbagba yi. Wa ame ga duwō koloma ro to'do mo Kaparanoma ne o'do gbi mi dōyayi ma 'bēyi bine.’”

^{XXIV} Bo ileki gbi kiya zinni te, “Ro ma laka miya ziye, bilaka ame ro bo kumē lende ne ya ē'benni ga oloma dē toro mo.

^{XXV} Ro ma laka miya ziye, mi kada 'ba Eliya makuru'bē ēdi ngi nbanji mi Yisarele. Ne mi kada ame kora kōmo pōli teyi ko'do ŋbō kōmo kōo mota kodo dōmo nyepe modokoto kinza tōro ka'di dē sēyi 'ba 'bō kila'ba mi dōyayi nima pili ne, ^{XXVI} pele tara oja Eliya dē kari zi makuru'bē 'ba Yisarele tine nge zi makuru'bē mōto ame ro bo lōwō kēdi koloma Zarepata mi dōyayi 'ba Sidona ne. ^{XXVII} Kina gbi tara mi kada 'ba Elisa bo kumē lende bo mōnyu ēdi ngi nbanji mi dōyayi 'benni 'ba Yisarele tine pele tara ilēŋo ma koto mōto te dē di mi lōngō mo. Namana ŋbō ro bo lōwō di Suriya na nge Elisa kileŋo.”

^{XXVIII} Kina odo bilaka naga nima mi rō 'ba mōtu yayi ne kuwō lende naga nime bo kiya ne 'deni tine, mōnni ēnyi ngi pili kata ro bo. ^{XXIX} Kina lijē kēnyi ngi titiŋi bo yaga di mi gawo. Lijē koto bo ngi kari bi kuliŋi 'ba dōku nima ti gawo nima dōmo ne 'do titiŋi bo bēri di bi kuliŋi nima. ^{XXX} Tine bo olo abo ro bo ngi di mi lōngō tindī naga nima bo kari abo ngi nduwē yaga.

Bo Nōki

(*MK 1:21-28*)

^{XXXI} Na bo kari ngi Kaparanoma gawo mōto gbi mi Galilaya yayi. Mi kada 'ba ro kindawo na bo ki'di ngi tiyandi bilaka ^{XXXII} tine lijē oto ngi ro gōnni go akiyandi abo rōmōyi bo iyandi wa ngi kozo bo kōzi kakpa tara. ^{XXXIII} Bo nōki mōto ēdi mi rō 'ba mōtu yayi. Kina nōki nima kēnyi ngi kulōri ro ma kembe, iya te, ^{XXXIV} “Wa'di 'bi tize, ni Yēsu 'ba Nazareta nime? Ako 'deni tote doze nati? Mikali yi 'deni. Ni na ro bo laja ma koto laka 'ba Boko'ba.”

^{XXXV} Tine Yēsu ēnyi kamo do nōki nima, iya te, “Udumō yaga. Kina ita'ba yaga di do bo nima.”

Nōki tōnē ēnyi ngi koŋma bo nima bēri kōmōnni pili te kina kita'ba ngi yaga di dōmo ko'do odo dē teyi. ^{XXXVI} Kina lende mo kigayi bilaka naga nima ngi pili lijē kebe tiya mo ro go rōnni, iya te, “Akiyandi ma tondo mo ga na te? Bo amo le do nōki ni ti kōzi kakpa ti tigō te na lijē kita'ba ngi yaga.”

^{XXXVII} Kina lēbi 'ba Yēsu kiyelē rōni ngi kote mi dōyayi nima toko.

Yēsu Ilēŋo Bo Roko'ō Ma Konzi
(*MT 8:14-17; MK 1:29-39*)

XXXVIII Yēsu ɛnyɪ di mī rō 'ba mōtu yayi kari liŋɔ 'ba Simona. Tine mese 'ba Simona ɛdi yayi ti zɛyɪ ŋgɪ timo rɔ ma kututu. Kina lijɛ kiya lende mo zi Yēsu 'dɔ kokonyi. XXXIX Kina bo kari ŋgɪ kɔrɔ kpa laŋgiri 'ba 'ja nima bo kilende zi zɛyɪ nima 'dɔ kola loko yaga. Kina zɛyɪ nima kola loko ŋgɪ, loko kɛnyɪ tɔrɔ koloma toja laja zinni.

XL Kina ɔɔo kada kɛdi kɔsɔ 'deni tine na bilaka ko'de bo rɔko'ɔ ma konzi mɔtɔ ga ame ti dɔkomali rɔko'ɔ ma gege ne ŋgɪ kako zi Yēsu. Kina bo koloma ŋgɪ ti'di kɔzi bo rɔnni tilenɔ lijɛ pili rɔ kɔtɔkɔtɔ. XLI Tine nɔki ni ebe 'bɛnni tita'ba yaga di dɔ bilaka ti tulɔri, kiya te, "Ni na rɔ kole 'ba Bɔko'ba."

Tine bo amo dɔnni kola lijɛ dɛ kilende rɔmɔyɪ lijɛ ikali bo rɔ Kurisitɔ ame kako di mitorɔ ne.

XLII Ko'ja bi kɛdi kɛzɛ 'deni na Yēsu kɛnyɪ ŋgɪ kari abo kutu bo yi mɔkɔ. Bilaka ebe toma go bo, tine ɔɔo lijɛ kari ko'ja bo 'deni lijɛ oloma tota bo 'dɔ bo kari dɛ kpe bito di zinni bina. XLIII Ne tine bo iya te, "Mɛdi mari tiya laja laka 'ba nɛre lɔbu 'ba Bɔko'ba nime gbi mī gawo mɔtɔ ga rɔmɔyɪ lende mo na me koja ma gɔmo."

XLIV Kina bo kɔ'bɔ ŋgɪ nduwɛ rɔ tiyandi bilaka di mī rō 'ba mōtu 'ba Yudayi ni.

V

Tɔsɔ 'Ba Simona Ni Gɔ Yēsu (MT 4:18-22; MK 1:16-20)

I Mī kada ma Yēsu kɛdi kɔrɔ kpa pɔpɔ 'ba Genesareta tindi kuru bo 'deni toko bɛri tuwɔ lende 'ba Bɔko'ba, II bo o'ba kɔmɔ bo ŋgɪ bo ko'ja sorope riyo mɔtɔ ga kɛdi 'deni kpa gɔtɔ yayi, atoyi mo ga ari 'deni turɔgɔ rɔ duru 'bɛnni ga. III Kina bo kari kɛki ŋgɪ mī ma kɔtɔ ame rɔ 'ba Simona ne, bo iya zi Simona 'dɔ koto sorope nima kari dɔgɔba mbowa yaga di dɔ kpa gɔtɔ. Kina bo koloma ŋgɪ bɛri mī sorope yayi tiyandi bilaka.

IV Kina ɔɔo bo kote tilende 'deni tine bo ɛnyɪ kiya zi Simona, bo iya te, "Oto sorope kari mī zana mini ma kalo 'dɔ ku'duke duru 'be tugu kenze."

V Tine Simona ileki dɔmo, iya te, "Nɛre, dɔpi rɔze 'deni tu'du mo ti korɔndɔ ene ŋbɔ bi kɛzɛ dɔze rɔ yawa kinza ma do'ja ma kɔtɔ te. Ne go lende kiya 'bi ti mu'du duru nima ŋgɪ."

VI Kina ɔɔo lijɛ ku'du yɔ na kilaka kenze ŋgɪ ŋbanji, duru koma tirica. VII Kina lijɛ ko'dɔ kɔzinni ŋgɪ zi lɛpi nni ama ga mī sorope mɔtɔ yayi ne go kako tokɔnyɪ lijɛ. Kina lijɛ kope kenze ŋgɪ koza koso mī sorope naga nima kpaki riyo ki'di sorope pili koma za 'bɔwu tɔnzɔ bɛri.

VIII Tine ɔɔo Simona Pitɔrɔ koŋgɔ 'deni te bo ako ŋgɪ kolɔɔo bɛri kɔmɔ Yēsu. Bo iya te, "Nɛre, ese yaga di rɔma. Ma bo lende kɛnyɛ na." IX Rɔmɔyɪ kenze nima kilaka zinni ne na lende mo kigayi lijɛ 'deni ŋgɪ pili. X Lende mo igayi lɛpi bo ama ga Yakoba ni ti Yowani kole 'ba Zebedayo ga 'deni gbi.

Kina Yēsu kɛnyɪ kileki kiya zi Simona, iya te, "Kinza kere dɛ. Kisaki di mī kada nime tone ti kɛddi rɔ atoyi 'ba to'de bilaka zi Bɔko'ba."

XI Kina lijɛ kilala sorope 'bɛnni ga ŋgɪ yaga dɔ kpa gɔtɔ, lijɛ kola wa pili yayi lijɛ kɔsɔ ŋgɪ nati go Yēsu.

Yēsu Ilenɔ Bo Mɔnyu

(MT 8:1-4; MK 1:40-45)

XII Kina ɔɔo Yēsu kɛdi 'deni mī gawo mɔtɔ yayi tine na bo mɔtɔ mɔnyu konyo rɔmo ga 'deni ŋgɪ pili rɔwɛ ki'di dɔni ŋgɪ. Bo ako kila'ba rɔ kpa kutu'bɔ kɔmɔ Yēsu bɛri bo koma'jo rɔ bo, iya te, "Nɛre, ɔɔo ko'dɔko ŋgɪ ti kilenɔ ma ŋgɪ yaga rɔ ma kɔpɔ."

XIII Yēsu oja kɔzi bo kosa rɔ bo nima, kiya te, "Mo'dɔko 'deni ŋgɪ, ilenɔ yi 'deni."

Kina mɔnyu tɔnɛ kola bo nima ŋgɪ. XIV Tine Yēsu ose gɔmo zi bo, iya te, "Kinza kari kiya lende mo dɛ titi zi bɔtɔ tine ari kileme rɔyi zi bo akumu 'dɔ bo kinyeli rɔyi go kileme ŋgɪ ilenɔ yi 'deni rɔ ma kɔpɔ. Kina go ko'de akumu kɔzɔ ame Musa ki'di kɔ'du mo 'deni ne tara."

XV Ne pele lɛbi 'ba Yēsu iyɛlɛ rɔni ŋgɪ nduwɛ rɔ mbɛmbɛ. Kina bilaka koloma ŋgɪ rɔ tɔlo rɔ tindi kako tuwɔ akiyandi abo gbi 'dɔ bo kilenɔ lijɛ di dɔ rɔko'ɔ 'bɛnni ga. XVI Tine Yēsu o'bɔ tusu rɔ bo kari titi mbowa yi mɔkɔ rɔ dɔ kutu bo to'dɔ mōtu.

Yēsu Ilenɔ Bo Keŋme Bɛri Mɔtɔ

(MT 9:1-8; MK 2:1-12)

XVII Mī kada ma dɔ kɔtɔ mɔtɔ ko'ja bo kɛdi rɔ tiyandi bilaka Parosi ni ti bo kɔmɔ kiyandi mɔtɔ ga ame kako di mī gawo 'ba mī dɔyayi 'ba Galilaya ni ti Yudayi gbi di Yerosalema ɛdi yayi. Tigo 'ba Bɔko'ba ɛdi ti Yēsu tilenɔ bo rɔko'ɔ timo. XVIII Kina ya mɔtɔ ga ko'de bo keŋme bɛri mɔtɔ kɛdi kombi ti sora ŋgɪ. Lijɛ o'dɔko toto bo nima kari ko'ba bɛri kɔmɔ Yēsu rɔ yayi. XIX Tine ɔɔo lijɛ ko'ja kori 'ba 'dɔ to'dɔ mo tara dɛ kpe rɔmɔyɪ tindi oso 'deni ŋgɪ kola kori dɛ kpe zinni, na lijɛ kuyi rɔnni ŋgɪ kɛki tɔrɔ dɔ rɔ lijɛ kumɔ bi koja bo nima di teyi kako bɛri mī zana tindi naga nima ko'ba kɔmɔ Yēsu.

XX Kina ɔɔo Yēsu koŋgɔ ya naga nima ki'di dɔnni 'deni go tigo abo tara tine bo ilende ŋgɪ zi bo nima, bo iya te, "Bɔ pɔri ma, ola yi 'deni go lende kɛnyɛ 'bi ga."

^{XXI} Kina Parosi ni ti bo kɔmo kiyandi mo tɔnɛ ga koloma ngi ro tomeri mo ti mɔnni, iya te, “Bo nime bo ye na bo kedi ko do doli kiyari ro bo ti Boko'ba te? Boko'ba na nge koto ro bo tola bilaka go lende kenyɛ.”

^{XXII} Meri 'benni ti akitiyi 'benni nima, Yesu ikali 'deni. Kina bo kileki kititi lijɛ, bo iya te, “Eddi komerike wa naga nima tara mi doki'di ye go wa'di? ^{XXIII} Ma yala na kitewu 'do tiya mo? 'Ola yi 'deni go lende kenyɛ 'bi,' ala 'do kiya te, 'Enyi tɔro kilingere.’ ^{XXIV} Ne ziye tikali mo ro ma laka kole 'ba bilaka lesi edi ti tigo mi dolɔnɔ nime bine tola bilaka go lende kenyɛ.”

Kina bo kenyi kiya zi bo kenje beri tonɛ, bo iya te, “Milende zi yi, enyi tɔro kombi sora 'bi kari liɔ.”

^{XXV} Kina bo tonɛ kenyi ngi koro toro di komonni pili te, bo kombi sora abo tonɛ bo koloma ro to'do domo ne bo kari ngi nduwɛ liɔ ti tilɛlu Boko'ba. ^{XXVI} Kina lende mo kigayi bilaka pili ngi ki'di yi ni bo moto kebe ngi tilɛlu Boko'ba. Lijɛ ngi pili ro tikere na lijɛ kebe ngi tiya mo te, “Do'ja a lobu 'deni tone.”

Bo Rokɔ'ɔ Na Nge Ko'dɔko Wɔwɔ
(MT 9:9-13; MK 2:13-17)

^{XXVII} Di gomo na Yesu kari ko'ja bo kireke awada moto kidɛki moyi mo ro Lewɛ koloma 'deni mi bi 'ba tireke awada. Kina Yesu kiya zi bo te, “Osɔ goma.” ^{XXVIII} Kina Lewɛ kenyi kola wa pili ngi bo kɔsɔ go Yesu.

^{XXIX} Lewɛ o'do nbele ma lobu liɔ abo zi Yesu. Na bo kireke awada ma konzi ti ya moto ga koloma ngi ro tonyo kpenni ti Yesu ni yayi. ^{XXX} Tine na Parosi ni ti bo kɔmo kiyandi 'benni ga koloma ngi ro tiya mo zi bo kɔsɔ go bo ga, iya te, “Eddi konyoke kpeye kuwɛke wa bi koto ti bo kireke awada ni ti bo lende kenyɛ naga nima go wa'di?”

^{XXXI} Tine Yesu ileki domo zinni, iya te, “Bo rokɔ'ɔ na nge kari zi bo ki'di wɔwɔ. Ya ma kinza ti rokɔ'ɔ naga ari e'benni dɛ. ^{XXXII} Mako dɛ tidɛki bo lende laka, mako go bo lende kenyɛ 'do koto donni.”

Lende 'Ba Kpa Koro
(MT 9:14-17; MK 2:18-22)

^{XXXIII} Ya moto ga enyi kititi bo, iya te, “Bo kɔsɔ go Yowani ga ti 'ba Parosi ni o'bɔ ro toro kpenni to'do motu, ne ma 'beyi ga oro 'benni kpenni dɛ go wa'di?”

^{XXXIV} Yesu ileki domo zinni iya te, “Ma komerike 'beye nba ame kako mi karama 'ba gbe ne ti koro kpenni ko'ja mɛ'dɛ 'ba nyiti kedi tunni? Inza tara, ^{XXXV} tine kada mo ti komo 'jaa ame 'do kogba mɛ'dɛ 'ba nyiti yaga di mi longo lijɛ kina lijɛ ti koro kpenni 'jaa mi kada mo nima.”

^{XXXVI} Kina bo koloma ngi ro tiya dongala nime zinni, iya te, “Boto irica kapa bongɔ ma la'ja dɛ kuru ma kondɛ timo. Odo bo mo ko'do tara, ti kirasi ma la'ja nima, tine akuru ma di yoki ma la'ja inza koriya ti ma molo nima. ^{XXXVII} Kina gbi tara, boto odo layi ma la'ja dɛ mi kilaka layi ma kondɛ. Odo ko'do tara layi la'ja ti kotopa kilaka layi kondɛ nima ngi yaga, kina layi ni kpaki ti kilaka mo nima kedi kirasi ronni ngi. ^{XXXVIII} Tine layi ma la'ja todo mo mi kilaka ma la'ja. ^{XXXIX} Kina gbi boto inza ko'doko layi ma la'ja kpe odo bo kuwɛ ma molo 'deni, romoyi bo ti kiya te, 'Ma molo nime na kele.’”

VI

Lende 'Ba Kada 'Ba Ro Kindawo
(MT 12:1-14; MK 2:23-3:6)

^I Mi kada 'ba ro kindawo ma do koto moto Yesu ni edi kudɔ kebe mi nyaka 'ba nyonyu kina bo kɔsɔ go bo ga kebe ngi tomborozi do nyonyu kinyanyi kozinni lijɛ koloma ro tonyo mo. ^{II} Kina Parosi moto ga kenyi kititi, iya te, “Eddi kiyeyike mi ko'du ki'di 'ba kada 'ba ro kindawo go wa'di?”

^{III} Tine Yesu ileki domo zinni, iya te, “Idɛkike wa tonɛ Dawidi ko'do mi kada ma lijɛ kedi ro 'bɔ ti bilaka abo ga ne dɛ? ^{IV} Mi kada nima Dawidi odo ngi mi ro lobu 'ba Boko'ba kogba mangolo'bo koro ame ko'du ki'di kota gomo di zi bilaka ma sari tine nge zi bo akumu ni na 'do konyo ne. Dawidi onyo ki'di gbi zi bilaka abo ga.”

^V Kina Yesu kileki kiya 'bowu zinni, iya te, “Kole 'ba bilaka lesi na ro nere 'ba do kada 'ba ro kindawo.”

^{VI} Mi kada 'ba ro kindawo moto na bo kari ngi kodo mi ro 'ba motu koloma tiyandi wa. Tine bo moto edi yayi kozimo ma dori ole 'deni ro kilawo. ^{VII} Kina Parosi ni ti bo kɔmo kiyandi ni edi ro toma kari 'ba 'do tususu Yesu. Go lende mo na lijɛ kedi koje komonni kongɔ odo Yesu ti kileɔ bo nima mi kada 'ba ro kindawo nima ya. ^{VIII} Tine Yesu ikali meri 'benni nima 'deni na bo kiya zi bo kɔzi kole ro kilawo tonɛ, bo iya te, “Enyi tɔro koro komoze pili bine.” Kina bo nima kenyi ngi koro.

^{IX} Kina Yesu kiya zinni te, “Mititi ye, ma yala na kuti doni ti ko'du ki'di 'ba kada 'ba ro kindawo, to'do lende laka zi bilaka ala to'do lende kenyɛ na teyi, tamo didi ala tupo mo yaga?”

^X Bo uyi kɔmo bo kongɔ donni pili na bo kilende zi bo nima, bo iya te, “Oja go kɔziyi.”

Bo oja yo na kɔzi bo tonɛ kileɔ ronni ngi ro ma laka. ^{XI} Tine lende mo ata ngi minni

sowa na lijë koloma ngi ro tiya mo ro go ronn̄i, wa'di na go lijë ko'do ngi zi Yēsu.

*Bo Kōsō Gō Yēsu Ga
(MT 10:1-4; MK 3:13-19)*

^{XII} M̄i kada ma do koto moto na Yēsu kēnȳi ngi kari do dōku tilende ti Boko'ba kēzē do bo. ^{XIII} M̄i d̄on̄bo mo 'deni tine na bo kidēki bo kōsō go bo ga ngi bo koza ya ma 'butē d̄omor̄iyō di m̄i lōngō mo bo kidēki lijë ro bo laja. ^{XIV} Lijë na ro Simona ame bo kidēki ro Pitōrō ne ti lōndō bo Andareya ti Yakoba ti Yowani ti Pilipō ti Batolimayo ^{XV} ti Matayo ti Tōma ti Yakoba kole 'ba Alapayo ti Simona ame kidēki ro Zelote (bo ko'do ya go d̄oyayi 'bēnni) ^{XVI} ti Yuda kole 'ba Yakoba ti Yuda Isikarita ame kebe kusus̄u Yēsu ne.

*Akiyandi 'Ba Yēsu
(MT 4:23-5:12; 5:38-48)*

^{XVII} Bo ēki kari tinn̄i b̄eri m̄i d̄oyayi ma koriya na bo korō ngi. Tindi ame ga ro bo kōsō go bo ne ti bilaka ma konzi ame ga di m̄i d̄oyayi 'ba Yudayi pili ti Yerusalem̄a gb̄i di m̄i gawo 'ba Tura ni ti Sidona ame ga kpa mini lōbu ne ēdi kpaki yayi. ^{XVIII} Lijë ako tuwō lende abo gb̄i ti rokō'ō 'do tilen̄jo mo. Kina ngi ya ame ga nōki kēdi kodo gomo romo kulōwō naga ilen̄jo ngi gb̄i. ^{XIX} Bilaka naga nima pili o'doko tosa ro bo rōmōyi tigo ēdi kodo di ro bo kilen̄jo lijë.

^{XX} Bo on̄go do bo kōsō go bo naga nima na bo kiya te, "Kpe ame ga ro lisa ne na laka rōmōyi ɲere lōbu 'ba Boko'ba na ro 'beye. ^{XXI} Kpe ame ga ḡiri nime ro 'bō ne na laka rōmōyi ti ko'bo ye 'deni. Kpe ame ga ro monō ḡiri nime ne na laka rōmōyi ti kōgōke 'deni. ^{XXII} Kpe ame ga odo bilaka ko'ji ye kit̄i'ja ye kilagi ye kiya ye ro a ma kēnyē go lende 'ba kole 'ba bilaka lesi ne na laka. ^{XXIII} Iliyake m̄i kada mo nima kōpuke ro lon̄jo rōmōyi kpa kōzi ma lōbu ēdi ziye m̄itorō. Ya naga nima 'bu nn̄i lōbu ga oloma gb̄i ro to'do bo kumē lende 'ba Boko'ba tonē ga bine tara.

^{XXIV} Tine bu'bu ziye kpe bo wa ni, rōmōyi oteke ro kindawo ti lon̄jo ma 'beye 'deni m̄olo ḡiri nime. ^{XXV} Bu'bu ziye kpe ame ga ro tēkpē ḡiri nime ne, ti kēddike 'deni 'basi ro 'bō. Bu'bu ziye kpe ame ga ro tōgō ḡiri nime ne, ti kuduke 'deni. ^{XXVI} Bu'bu ziye kpe ame ga bilaka pili kēdi kiya lende 'be ro ma laka ne rōmōyi kina 'bu nn̄i lōbu ga ko'do bo kumē lende do kindēndē ni gb̄i tara bine.

^{XXVII} Kina me mēdi miya ziye kpe ame ga kēdi kuwōke lende naga nime mēdi miya ne. O'ō bo ya 'bi ga kina o'do lende laka zi lijë ame ga ko'ji yi ne. ^{XXVIII} O'do yēyi do lijë ame ga kulōmu yi ne kina umōtu go lijë ame ga kēdi ko'do yi ro ma kēnyē ne. ^{XXIX} Odo bo moto kokoso lo'bo yi, uȳi kapa

moto gb̄i zi bo, bo kokoso. Odo bo moto kogba gamisi 'bi, i'di bo kogba pandila 'ba ȳimo gb̄i. ^{XXX} I'di zinn̄i lijë ame ga kidēki wa di ziyyi ne. Tine kinza ki'di dē kpe kopi ziyyi. ^{XXXI} O'do zi ya moto ga gb̄i kozo ame ko'doko 'do ko'do ziyyi ne tara.

^{XXXII} Ne odo ko'ō nge ro ya ame ga ko'ō yi ne 'do m̄i Boko'ba kēyi ka rōyi gomo go wa'di? Bo lende kēnyē ni pele o'ō ya ame ga ko'ō lijë ne gb̄i. ^{XXXIII} Ne odo ko'do laka nge zi ya ame ga ko'do laka ziyyi ne, 'do m̄i Boko'ba kēyi ka rōyi gomo go wa'di? Bo lende kēnyē ni pele o'do gb̄i tara. ^{XXXIV} Ne odo ki'di nge zi ya ame ga kiteri 'do kileki bi mo teyi ziyyi ne, 'do m̄i Boko'ba kēyi ka rōyi gomo go wa'di? Bo lende kēnyē ni i'di gb̄i zi bo lende kēnyē lēpi nn̄i ga tara 'do kopi te kileki teyi.

^{XXXV} Tine ma laka mo, o'ō bo ya 'bi ga, o'do laka zinn̄i, kina i'di zinn̄i kinza titeri topi oto teyi. Kina ti kpa kōzi 'bi 'ba gomo kēdi ngi ro mbēmbē, ti kēddi ro kole 'ba Boko'ba tigo do kiteli, rōmōyi bo na ti m̄i kēyi ro bo m̄i kata ni ti bo dōki'di kēnyē ni. ^{XXXVI} Oloma ti m̄i kon̄ji zi bilaka kozo 'ba 'bu yi Boko'ba tara.

^{XXXVII} Kinza ko'do burē 'ba boto dē, odo ko'do ti ko'do 'bēyi gb̄i. Kinza kodo karama dē do boto, odo ko'do ti kodo gb̄i dōyi. Ola bilaka go lende kirasi, kina ti kola yi gb̄i. ^{XXXVIII} I'di, kina ti ki'di gb̄i ziyyi. Akiyari kele 'bi ame kēdi ko'do zi bilaka, kiyari kitan̄ji gomo kiyaaya koso kilayi b̄eri ne, ti komōmi gb̄i tara don̄go do yi, rōmōyi wa ame kiyari ki'di ne na ti ki'di gb̄i ziyyi."

*Ni Gbi Tara
(MT 7:3-5, 24-27)*

^{XXXIX} Kina Yēsu kiya don̄gala nime gb̄i zinn̄i, iya te, "Bo komo kōlu ti kokoko bo komo kōlu lēpi bo moto yo? Lijë ti kila'ba dē kpaki riyo m̄i gō? ^{XL} Kole 'ba sukulu inza mbiri di do bo komo kiyandi abo. Ne bo ame kote akiyandi abo pili laka ne ti kēdi gb̄i kozo bo komo kiyandi abo.

^{XLI} Go wa'di na kebe ton̄go pōri di komo lēpi yi moto konyo lende 'ba kpa kulugbu ma lōbu nima komōyi ne dē? ^{XLII} Ti kiya ro ma tondo mo zi lōndō nima kiya te, 'Bo lōndō, i'di miyagba pōri nima yaga di kōmōyi, 'ko'ja to'ja kpa kulugbu ame kōmōyi ne konya dōyi? Ni bo komo kandi nime, ogba kpa kulugbu nima titi dogba yaga di kōmōyi 'do ko'ja bi laka togba pōri yaga di komo lōndō yi.

^{XLIII} On̄goke te, nḡeri ma laka ana don̄ḡeri ma kēnyē dē, kina nḡeri ma kēnyē ana don̄ḡeri ma laka dē. ^{XLIV} Ēdi kikali nḡeri pili go ma kana mo ga. Boto ite'de kēlu dē di do nḡopolinga, kina boto ite'de mowō dē gb̄i di do rōkō. ^{XLV} Bo lende laka ēdi koja 'ba bo ro wa ma laka ame kulu

döni 'deni mi döki'di bo ne. Kina bo lende kënyë oja 'ba bo gbi ro wa ma kënyë ame kulu döni 'deni mi döki'di bo ne. Römöyi wa ame koso mi döki'di ne na kpa këdi kina yaga.

^{XLVI} Eddi kidëkike ma ro ñere, ro ñere, go wa'di kinza ma ko'doke wa ma miya mo ga de yo? ^{XLVII} Ti mileme ziye, lijë ame ga pili kako kuwö lende ma ko'do ngi tara ne ^{XLVIII} ëdi kozo bo ko'ba rö ame kole gö 'ba gbondo rö abo kalo kugë gbondo rö abo di do döku ne tara. Kina mini koso kako kikëti röni ro rö nima, tine iyaya röni de, römöyi o'ba röni 'deni laka. ^{XLIX} Ne lijë ame ga kuwö lende ma ko'do de ne, ëdi kozo bo ame ko'ba rö ma 'ba bo ngi tara kinza kole gbondo mo de bëri ne. Kina odo mini koso kikëti röni ro rö nima yo na kulöru ngi. Tine la'ba mo ngi ro ma kënyë."

VII

Bo Laja 'Ba Bo Do Bo Kanya (MT 8:5-13)

^I Kina odo Yësu kote tiya wa naga nime 'deni pili zi bilaka naga nima tine na bo kënyï ngi kari Kaparanoma. ^{II} Di yayi bo këlu 'ba bo kanya 'ba Romo moto ëdi ti bo laja abo ame bo ko'bo kulöwö ne. Tine bo laja nima ëdi do roko'bo 'deni ngosi 'do kölä. ^{III} Kina odo bo këlu nima bo kuwö lende 'ba Yësu 'deni tine bo oja löbu 'ba Yudayi moto ga ngi kari 'do kititi Yësu go kako komo bo laja abo nima yaga. ^{IV} Ya naga nima ari kolo'ba rönni ro gögö zi Yësu, iya te, "Bo nime bo o'bo ngi 'do ko'do konyi teyi V römöyi bo o'bo ze Yudayi kulöwö bo ko'ba rö 'ba mötu zize." ^{VI} Kina Yësu kënyï ngi kari tinni.

Tine odo Yësu kömö 'deni ngosi ngila lijo nima kola de kpe kowo yo, na bo këlu mo tonë koja bilaka 'do kari kiya zi Yësu te, "Ñere, kinza kupö röyi de. Mo'bo de 'do ti'di yi kodo lijo ma. ^{VII} Ma gbagba ma monjo roma bine mo'bo de 'do tako ziyi. Tine iya nge ti kpëyi kina ti kilejo bo laja ma nime ngi. ^{VIII} Römöyi mikali közi kakpa 'bi ëdi gbi kozo 'bama ame mëdi bicï közi kakpa ti bo kanya nbanji kpa bicö ne. Odo milende zi ame, miya te, 'Ari,' kina kari ngi. Kina odo milende zi ame 'dë, miya te, 'Ako,' kina kako ngi. Odo milende zi bo laja ma, miya te, 'O'do wa nime,' kina ko'do ngi."

^{IX} Kina odo Yësu kuwö lende kiya 'ba bo nime 'deni te tine lende mo igayi bo ngi. Kina bo kuyi komo bo do tindi ama ga këdi kozi go bo ne, bo iya te, "Ro ma laka miya ziye, mo'ja boto moto ame ki'di döni ngi go lende ma kozo a nime te de koto te pele di miye kpe Yisarele."

^X Kina wa tonë ga koja ne kileki ngi kari ko'ja bo laja tonë kilejo 'deni.

Yësu Indiji Töku

^{XI} Kina di pötö mo na Yësu kënyï ngi kari gawo moto kidëki möyi mo ro Nayini. Bo kösö go bo ga ti tindi ma konzi moto ga ari gbi koto ti bo. ^{XII} Tine ko'ja lijë kömö 'deni ngosi kpa reki 'ba gawo nima tine na dönni kondoso ngi ti töku këdi kombi kako timo. Kole koto kpöki 'ba 'ja makuru'bë moto na ma kölä 'deni. Kina bilaka 'ba mi gawo kototo rönni 'deni ngi ro tindi ti 'ja nima. ^{XIII} Tine odo Yësu ko'ja 'ja nima 'deni tara tine lende mo o'bo ngi nbö kozo mi döki'di bo. Kina bo kiya zini te, "Kinza kudu de."

^{XIV} Kina bo kari ngi kinda'ba kpa lanba nima di do bo kombi töku naga nima na lijë koro ngi. Kina bo kilende, iya te, "Ni kole, milende ziyi ënyï toro."

^{XV} Kina töku tonë kënyï ngi koloma toro kebe tilende. Kina Yësu kileki bo ngi zi ma mo. ^{XVI} Kina lijë ngi pili ro tikere ro mbëmbë lijë ki'di tilëlu Boko'ba, kiya te, "Bo kumë lende ma löbu odo 'deni mi lönggö ze."

Lijë iya gbi te, "Boko'ba na kako 'deni tokonyi bilaka abo ga."

^{XVII} Kina lëbi 'ba wa nime Yësu ko'do ne kogba mi döyayi 'ba Yudayi ngi pili ti röni kala mi dolinjo ame ga döngila Yudayi yayi ne toko.

Akititi 'Ba Yowani (MT 11:2-19)

^{XVIII} Bo kösö go Yowani ga ari këyëti lende naga nime pili te zi Yowani. ^{XIX} Kina bo kidëki ma riyo ngi bo koja kari zi Yësu ti akititi nime, kiya te, "Ni mo na ro bo mo tonë këdi kako ne, ala 'do doje komoze gba go bo moto 'beri?'"

^{XX} Kina wa riyo tonë ga kako ngi zi Yësu kiya te, "Yowani bo bapatisi na koja ze ziyi tiya mo te, 'Ni mo na ro bo mo tonë këdi kako ne, ala 'do doje komoze gba go bo moto 'beri?'"

^{XXI} Mi kada mo nima Yësu ilejo ma konzi ame ga ti dokomali roko'bo ma gege ti nöki ni kiyopo komo bo komo kölu ni 'deni gbi.

^{XXII} Kina bo kileki kiya zi bo laja naga nime, bo iya te, "Lëkike kari këyëti ke wa naga nime ko'jake kuwöke gbi ne zi Yowani. Iyopo komo bo komo kölu ni 'deni. Bo ka'bo ni ilingere 'deni. Ilenjo bo mönyu ni 'deni iya ro ma kopo. Bo mbili ku'bë ni uwö bi 'deni. Töku ni indiji 'deni kina laja laka uwöwö röni 'deni zi bo lisa ni. ^{XXIII} Lijë ame ga lende ma kilikö de dönni ne na ti yëyi."

^{XXIV} Di pötö bo laja 'ba Yowani naga nima kari 'deni na Yësu koloma ro tiya lende 'ba Yowani zi tindi naga nima. Bo iya te, "Me karike yi mökö zi Yowani ne wa'di

na karrike tonḡo mo? Mbili mōli ma kēdi kudē dōni di zi lili? ^{XXV} Ne ma kinza tara arike tonḡo wa'di? Bō kusu bōnḡo kele? Inza tara, lijē ame ga kēdi kusu bōnḡo ma ndōḡo kitigō kulōwō naga nima dōnni kola nḡe 'joyi di mī mōri ne, bi 'bēnni liḡo 'ba ḡere. ^{XXVI} Ne arike tonḡo wa'di? Bō kumē lende 'ba Bōko'ba? Yēē, rō ma laka o'jake bō ame kebe bō kumē lende 'ba Bōko'ba pili ne 'deni. ^{XXVII} Bō na me kugu lende abo mī buku 'ba Bōko'ba kiya te, 'Mēdi moja bō laja ma kari dōgba kōmōyi tilenḡo kori ziyl.' ^{XXVIII} Rō ma laka miya ziye, kole kōyō 'ba 'ja mōto inza mbiri di dō Yowani, tine bō ame titiyi mī ḡere lōbu 'ba Bōko'ba ne na mbiri di dō Yowani."

^{XXIX} Bilaka ma laki naga nima ti bō kireke awada ni kpaki odo lijē kuwō lende nime Yēsu kiya ne 'deni tine ileme ḡḡi zinni burē ko'do 'ba Bōko'ba rō ma kodoro rōmōyi Yowani na ko'do bapatisi 'deni dōnni. ^{XXX} Tine Parosi ni ti bō kōmo kiyandi 'ba kō'du ki'di ni ilagi ako'doko 'ba Bōko'ba ḡḡi gō dōnni, lijē kilagi di zi Yowani di bi to'do bapatisi dōnni.

^{XXXI} Yēsu ileki kiya te, "Ti miyari ye kpe bō titi ma le'jete nime ti wa'di? Kpe ḡḡi kōzo wa'di ga? ^{XXXII} Kpe ḡḡi kōzo kole titi ame kotōḡi dōnni mī bi 'ba ndōḡo tara, ame dotumu mōto kulōri kiya zi ama ga, iya te, 'Domba dōkole mbili pele ziye, odoweke ḡoye dē yo. Kina me duci lēri 'ba tōlē pele ziye, uduke dē yo.' ^{XXXIII} Yowani ako bine koro kpa bō kuwē a ma kata naga dē, iyake te, 'Bō bō nōki na.' ^{XXXIV} Kina me kole 'ba bilaka lesi kako konyo kpa bō kuwē wa, iyake te, 'Onḡoke yayi, bō ḡḡi rō bō kpa ḡbōḡbō bō layi bō porī 'ba bō kireke awada ni ti bō lende kēnyē mōto ga.' ^{XXXV} Ne tine akikali 'ba Bōko'ba ti kinda 'deni yaga di mī ndobo 'ba kole mo ga."

Yēsu Ni Ti Simona Ma Rō Parosi

^{XXXVI} Parosi mōto ose Yēsu 'dō kari rō ḡba liḡo abo. Kina Yēsu kari ḡḡi lijē koloma tonyo akonyo bi kōto ti Parosi nima. ^{XXXVII} Tine 'ja bō lende kēnyē mōto di mī gawo nima uwō 'deni Yēsu ēdi liḡo 'ba Parosi nima. Kina loko kako ḡḡi ti kizaza 'ba 'bu ma kato kele. ^{XXXVIII} Loko odo ḡḡi kebe gō Yēsu di kpa akonyo yayi tudu, tōlo kōmōni kiya'ji ndi Yēsu. Kina loko kebe ḡḡi tididi ndi Yēsu ti sunē dōni loko kunzulu kinzanza 'bu kato kele tōnē teyi.

^{XXXIX} Kina odo Parosi mo nima ko'ja 'deni tara tine, bō ebe tiya mo ti mī bo te, "Bō nime ma bō kēdi ra ḡḡi rō bō kumē lende 'ba Bōko'ba dēne bō ēdi kikali ḡḡi 'ja nime kēdi kosa ndi bō ne bō lende kēnyē ma dō kiteli na."

^{XL} Yēsu ēnyī kilende zi Parosi nima, mōyi mo rō Simona ne, iya te, "Simona, mēdi ti lende mōto tiya mo ziyl."

Simona ileki dōmo iya te, "Laka, bō kōmo kiyandi, iya zō."

^{XLI} Yēsu isaki kiya te, "Ya mōto ga riyo oḡba yamo tōti di zi bō mōto 'dō lijē kopi 'jaa. Bō mōto oḡba 'ba bō kuluku 'butē, bō ama oḡba 'ba bō kuluku koto. ^{XLII} Ya naga nime kpaki riyo inza ga ti a mōto 'dō topi wali nima timo. Na bō mo tōnē kola yamo naga nima ḡḡi gbo pili zinni. Di mī ya riyo naga nime bō ma yala na ti kō'ō bō kulōwō?"

^{XLIII} Simona iya te, "Momeri 'bama bō ama wali mo mbiri ne na ti kō'ō bō kulōwō."

Yēsu iya te, "Iya 'deni ko dōmo."

^{XLIV} Kina bō kuyi kōmo bō kileme 'ja nima zi Simona, iya te, "O'ja 'ja nime ra? Ma mako liḡo 'bi i'di mini dē yo zō turōḡo ndō timo. Ne 'ja nime loko urōḡo ndō ti tōlo 'ba kōmōni loko kididi ti sunē dōni.

^{XLV} Me mōdo bine ne iramo ma dē yo. Ne 'ja nime molo gō tōdo ma bine odo dē di bi tunzulu ndō. ^{XLVI} Inzanza 'bu dē yo dōma. Ne loko inzanza 'bu kato kele ndō.

^{XLVII} Kina me miya ziyl lende kēnyē konzi 'bēni naga nima ola loko 'deni ḡbi ḡomo kōzo ako'ō mbēmbē 'bēni nime. Bō ame kola ḡe mbowa ne o'ō ḡbi ḡe mbowa."

^{XLVIII} Kina Yēsu kileki kiya zi 'ja nima, iya te, "Ola yi 'deni gō lende kēnyē 'bi ga."

^{XLIX} Kina ḡba mōto ga ama ti bō yayi ne kebe ḡḡi tiya mo rō ḡo rōnni, iya te, "Bō nime bo yē na ḡo bō kola wa ḡo lende kēnyē?"

^L Yēsu ileki kiya zi 'ja nima, iya te, "Ti'di dōyi ḡo lende ma na kōmo yi 'deni, ari ti, ti mī kēyi."

VIII

Lingere Tuwōwō Laja Laka

¹ Di pōtō mo 'deni yayi tine na Yēsu koloma ḡḡi rō tilingere kebe mī gawo ni ti dōliḡo ma titi naga ti tuwōwō laja laka 'ba ḡere lōbu 'ba Bōko'ba. Bō kōsō ḡo bō ga ma 'butē dōmoriyō mo tōnē ga ari ti bō mī lingere nima ^{II} ḡbi ti 'ja mōto ga ame kilenḡo 'deni di dō rōko'ō ni ti nōki ni ne. 'Ja mōto mo naga nima lijē na rō Mariya ma kidēki mōyi mo ḡbi rō Magadala ma tōnē nōki modōmoriyō kita'ba yaga di dōmo ne ^{III} kina ḡbi ti Zowana 'ja 'ba Kuza makuḡu 'ba ḡere Erode kina Sosana ni ti 'ja ma konzi mōto ga. 'Ja naga nime na koloma rō tokonyi Yēsu ni ti bō laja abo ga ti yamo 'ba ḡbagba lijē ga.

*Dōḡgala 'Ba Bō Kulī Kupō
(MT 13:1-23; MK 4:1-25)*

^{IV} Kina tindi ma kinza kiya ki'di tototo ronnani ngi zi Yesu. Bilaka oloma ngi ro tako di mi dolinjo ma konzi moto ga. Kina bo koloma ngi ro tiya dangala nime zinni, iya te, ^V "Bo moto odo 'deni kari tuli kupo. Kina odo bo keddi kuli 'deni tine moto ga ila'ba ngi do kpa kori. Ututu domo ngi ti ndi na yali kako kogo ngi. ^{VI} Moto ga ila'ba 'benni do kirigoyo. Kina odo kotu 'deni tine ututu ngi romoyi yayi mo eyi de. ^{VII} Kupo moto ga ila'ba 'benni bici kono. Kina odo kono kiyobu 'deni koto timo tine ubowu ngi yaga. ^{VIII} Tine kupo moto ga ila'ba 'benni mi yayi ma laka. Kina kotu ngi kiyobu kana konzi kebe ma tone kuli ne."

Odo bo kiya 'deni kozo a nime te tine, bo enyi kuwowo, kiya te, "Bo ame keddi ti mbili tuwo lende ne i'dike bo kuwo lende nime."

^{IX} Bo kosogoo bo ga ebe tititi bo go 'jo 'ba dangala nima. ^X Tine bo ileki zinni, bo iya te, "Beye Boko'ba i'di akikali 'ba nere lobu abo ame ro ma kusu ne 'deni ziye. Ne 'benni lijje ya ma laki naga nima ti milende zinni ro dangala romoyi 'do odo lijje kongoo pele lijje ko'ja de, lijje kuwo pele lijje kikali mi 'jo 'ba lende mo de. ^{XI} 'Jo 'ba dangala nima na te, kupo na ro lende 'ba Boko'ba. ^{XII} Ma kila'ba do kpa kori naga nima na ro ya ame ga kuwo laka tine Satani ako ngi kolo yaga di mi dokidi mo ne kinza lijje ki'di donni ra gomo komo lijje di mi tole. ^{XIII} Ma kila'ba do kirigoyo na ro ya ma kinda'ba lende 'ba Boko'ba ngi ti mi keyi di bi tuwo mo. Tine ngira'da mo alo de minni. Lijje i'di donni nge mbowa gomo tine odo akiyari komo yo na lijje kila'ba ngi. ^{XIV} Kupo ma kila'ba bici kono na ro ya ame ga kuwo ngi tine 'deni yayi komo kiledi 'ba go wa 'ba dolinjo nime, mori ni ti lonjo mo ubowu ngi yaga di minni. Kina ngi lijje iyobu de kpe. ^{XV} Tine kupo ma kila'ba mi yayi ma laka na ro ya ame ga kuwo lende nime kinda'ba ngi mi dokidi nni ti lende koro mo. Kina lijje kogbo ngi nbö lijje kana.

Dangala 'Ba Lamba
(MK 4:21-25)

^{XVI} Kozo ma kongoke boto i'di pa'do de do lamba kogba kutu'bo domo ti kete ala kusu bici sora. Tine edi ki'di lamba do a 'ba tideyi mo 'do kiyopo bi zinni lijje ame ga pili keddi kodoo ro yayi ne. ^{XVII} Kina me wa ame ga ro ma kusu ne ti koja yaga bi kopoo. Kina lende ame ga kutu'bo kpamo beri ne ti kugbe'du gomo yaga. ^{XVIII} Ojeke mbili ye laka go lende nime tuwo mo. Bo ame keddi timo ti ki'di gbi dorodo domo. Tine bo ame kinza timo ne ma mbowa mo ame bo komeri bo keddi timo ne ti kogba yaga di zi bo."

Ye Na Ro Iya?

(MT 12:46-50; MK 3:31-35)

^{XIX} Ma 'ba Yesu ni ti londoo bo ga ako tonngo bo. Tine lijje o'bo de 'do tomoo ngosi ngila bo romoyi tindi uru bo 'deni. ^{XX} Kina bo moto kari kiya zi bo, iya te, "Moyi ni ti londoo yi ga na me 'de keddi koro yaga, lijje o'doko tilende tiyi."

^{XXI} Tine bo enyi kileki domo, iya te, "Iya ni ti londoo ma ga na ro ya naga nime lijje ame ga kuwo lende 'ba Boko'ba kinda'ba ndobo mo ne."

Yesu Oga Piwu

(MT 8:23-27; MK 4:35-41)

^{XXII} Mi kada ma do koto moto na Yesu kényi kiya zi bo kosogoo bo ga, bo iya te, "Enyike dumuke gonoyi popoo ma 'de." Kina lijje keki ngi mi sorope tari.

^{XXIII} Di mi sorope 'deni yayi na to'do kinda'ba bo ngi. Tine na lili piwu ki'di donni ngi mini ki'di toso gonni mi sorope kinda ngi ro tole zinni. ^{XXIV} Kina bo kosogoo bo ga kari kindinjo bo, iya te, "Nere, nere, dedi 'deni dolo."

Kina bo kényi ngi toro bo kamo do lili ni ti mini kikagba nima. Kina piwu tone kolu ngi me'de, bi ko'do ngi liwo. ^{XXV} Kina bo kényi kititi bo kosogoo bo ga, bo iya te, "Kpe nime go wa'di na ki'dike doye de go tigo ma?"

Tine lijje ngi pili ro tikere wa nima igayi lijje 'deni, na lijje kebe tititi ronnani, iya te, "Bo nime wa'di ga na? Bo embe pele nge do lili ni ti mini, uwö do bo ngi."

Noki Ni Ti Ba'do

(MT 8:28-34; MK 5:1-20)

^{XXVI} Lijje umu ngi komo mi doyayi 'ba bo lowoo mi Gerasa ame kebe gonoyi popoo nima ro ma koriya ti Galilaya ne. ^{XXVII} Kina odo Yesu keki ngi di mi sorope yo na do bo kondoso ngi ti bo noki moto 'ba mi gawo nima. Bo nima oloma 'deni komo koo konzi kinza kusu a moto ro bonngo, kodoo de gbi ro. Bi loma mo nburu mi lonngo dogoo. ^{XXVIII} Kina odo bo ko'ja Yesu 'deni tine bo ako ngi kila'ba beri ndi Yesu bo kulori ro ma kembe, kiya te, "Wa'di bi to ni Yesu kole 'ba Boko'ba tigo do kiteli nime? Moma'jo roma ziyi, kinza kodoo gomo de roma."

^{XXIX} Bo iya tara romoyi Yesu ilende 'deni zi noki nima 'do kita'ba yaga di do bo. Pa molo noki nima edi nduwö ro tonbenbe bo. Omba zingiri pele ndi bo ga ti koozi bo 'do kogbo bo beri bo o'bo ngi tiyeyi wa naga nime yaga di ro bo. Kina noki nima koto bo ngi toloma yi mokoo.

^{XXX} Yesu ititi bo, iya te, "Moyi yi ro ye?"

Bo iya te, "Moyi ma ro tindi." Bo iya tara romoyi noki nima kila'ba do bo ne ro laki.

XXXI Kina nöki naga nima kënyî koma'jo rönni ngî zi Yësu kinza bo koga lijê dê koto mî gô kalo kinza kota bëci mo dê tönê. XXXII Tindî 'ba 'ba' do 'ba liņo ma konzi ëdi tonyo kpënnî ndî dôku yayi. Kina nöki koma'jo rönni ngî zi Yësu 'do koja lijê kari kila'ba do ba' do naga nima. Kina bo kodo kpamo ngî zinni. XXXIII Kina odo nöki tönê ga lijê kita'ba 'deni di do bo nima tine lijê ari kila'ba ngî do ba' do tönê ga. Na dotumu tönê kembe ngî pili do riņa kulôru di bi kulîņî 'ba dôku nima kila'ba kote dönnî mî pöpö.

XXXIV Kina odo bo koda ba' do naga nima konņo 'deni tara tine lijê iriņa ngî ti lende mo kari kiyêlê mî gawo kpaki kebe go nyaka. XXXV Kina bilaka kolo ngî kari toņgo oto nima ko' do rönî ne. Kina odo lijê kari kômô 'deni zi Yësu yayi tine lijê ari ko' ja bo tönê nöki kita'ba 'deni yaga di domo koloma 'deni bi ndî Yësu yayi kusu bonņo 'deni rönî domo kele 'deni. Kina lijê ngî ro tikere. XXXVI Lijê ame ga ko' ja tileņo bo nöki nima ne na kebe bi tiyêti gomo zinni. XXXVII Kina lijê bilaka 'ba Gerasa mo naga nima kilende ngî zi Yësu 'do kënyî kari yaga di mî doyayi 'bënnî römöyî tikere abo a' da lijê 'deni. Kina Yësu kënyî ngî këki mî sorope kari abo.

XXXVIII Bo tönê nöki kita'ba di domo ne oma'jo rönî zi Yësu tégê 'do Yësu ki' di bo kari tinnî. Tine Yësu ileki bo, iya te, XXXIX "Ileki kari liņo 'be 'do kiyêti wa ame Boko'ba ko' do kulôwô ziyî ne."

Kina bo tönê kari ngî koloma ro tiyêlê wa ame Yësu ko' do kulôwô zi bo ne kote mî gawo nima.

Nyiti Titi Ti 'Ja Kosa Ro Bonņo 'Ba Yësu (MT 9:18-26; MK 5:21-43)

XL Kina odo Yësu kileki 'deni kômô kapa pöpö ma tönê tine tindî ama ga yayi ne ngî pili ti mî këyi turê do bo römöyî lijê ëdi molo ro toda bo. XLI Kina bo mato ro Yayiro ro bo do rô 'ba môtô kako ngî kila'ba bëri bi ndî Yësu, koma'jo ro bo zi Yësu 'do kari ti bo liņo abo. XLII Römöyî nyiti koto kpöki abo 'deni mbiri ro dötî koma koo mo 'deni kozo 'butê domoriyô tara dôki' di mo ëdi ko' do 'deni ngî togba rönî.

Di go kori 'deni yayi na tindî komomî rönî ngî aa za 'do tidiri Yësu. XLIII Tine 'ja mato yayi roma ô'bô ngî nburu tolo di romo koma koo mo 'deni 'butê domoriyô. Loko ote do yamo 'bëni ga 'deni zi bo wowo ni tine ma koto mato mo ileņo ni dê du te. XLIV Kina loko kako ngî kebe go Yësu loko kosa kpa bonņo 'ba ro bo. Kina roma 'bëni tönê kô'bô ngî nburu tolo di rönî ne koke kpëni ngî. XLV Yësu ititi, iya te, "Yë na kosa roma?"

Lijê pili andi gomo. Kina Pitörö kënyî kileki kiya zi Yësu, iya te, "Ñere, bilaka na me komomî rönni këdi kitiri pili kari röyi yayi, tine ti kititi 'böwu tara ro ma totondo mo ga?"

XLVI Tine Yësu ileki domo iya te, "Boto to ne osa roma 'deni römöyî mikali go tigo ma kodo di mî yida roma."

XLVII Kina odo 'ja tönê konņo 'deni loko inza kari ngî liwo tine na loko kako ngî ti ro kilê' di loko kila'ba bëri bi ndî Yësu. Kina loko kiyêti go ame loko kosa ro bonņo 'ba Yësu na kileņo ni ne ngî pili zi bilaka konzi naga nima. XLVIII Kina Yësu kileki kiya zini, iya te, "Nyiti ma, ti' di döyi go tigo ma na kileņo yi 'deni. Ari ti, ti mî këyi."

XLIX Kota Yësu këdi gba tilende te tine na bo mato kômô ngî di liņo 'ba Yayiro bo do rô 'ba môtô tönê, iya te, "A 'ba nyiti 'bi tönê ënyê 'deni. Kinza koma'jo bo koma kiyandi nime dê kpe."

L Kina odo Yësu kuwô tara tine bo iya zi Yayiro, bo iya te, "Kinza kere dê, i' di döyi go tigo ma kina ti kindiņi ni ngî."

LI Kina odo bo kari kômô 'deni liņo 'ba Yayiro yayi tine bo ola boto dê kodo ti bo go tôku nima, tine nge ro Pitörö ni ti Yowani ti Yakoba ti 'bu 'ba nyiti mo nima ti ma mo. LII Bilaka ama ga pili yayi ne ëdi bi mono do tôku tome kuwu ti kôkô. Yësu ilende zinni iya te, "Udumoke, loko ôlê dê ro tolê, t'ô' do na."

LIII Kina lijê kôgô bo ngî ro laņa römöyî lijê ikali loko ôlê 'deni ro tolê. LIV Kina Yësu kindi'ba këzi tôku tönê ngî kidêki, kiya te, "Nyiti ma, ënyî toro." LV Kina didî ni kileki ngî loko kënyî toro.

Yësu iya zinni 'do ki' di akonyo zi nyiti nima. LVI Tine 'bu mo ni ti ma mo oto ngî ro gönni. Kina Yësu kose gomo ngî zinni kinza lijê kiya lende 'ba wa nime ko' do rönî ne dê zi boto mato.

IX

Laja 'Ba Ya Ma 'Butê Domoriyô (MT 10:5-15; 14:1-12; MK 6:7-29)

I Yësu idêki bo kôsô go bo ga ma 'butê domoriyô pili bi koto kina bo ki' di këzi kakpa 'ba toga nöki ti tileņo rokô' o ngî zinni. II Kina bo koja lijê ngî kari tuwôwô laja laka 'ba Boko'ba gbî tileņo rokô' o. III Bo ose zinni te, "Kinza kogbake oto dê tiye mî lingere nime. Ala bo ro përi ala mbo' da 'ba kpati ala akonyo, ala girisi ala bonņo kolo mato kinza kogbake dê tiye. IV Liņo mato ame kodoke 'deni teyi olomake nge bina nbo kënyike di mî gawo mo to nima. V Gawo ame ga bilaka mo ga kilagi ye ne odoke yaga kpa reki mo kombake lupu 'ba bi 'bënnî nima yaga di ndiye ro lömu rönni."

^{VI} Kina bo kōsō go bo naga nima kēnyī ngī damo tilingere ro go liṅɔ tuwōwō laja laka gbī tilerjo rōko'ɔ.

^{VII} Kina ɔɔɔ ɲere Erode kuwō lende nima kēdī ko'do rōnī ne 'deni tara tine lende mo ilikō ngī do bo rōmōyī ya moto ga iya te Yowani na koja 'deni di mī tōlē. ^{VIII} Ya moto ga iya 'bēnnī te Eliya na kodo 'deni. Kina gbī ma konzi moto ga iya te bo kumē lende 'ba Boko'ba ma molo tōnē ga ma koto moto na ma kodo 'deni 'bōwu di mī tōlē. ^{IX} Tine Erode iya te, "Ma na mi'di koke do Yowani, ne bo ma yala mo na me 'bōwu mēdī muwō lende mo ne?"

Tine bo ɔ'bō nduwē titeri 'do to'ja kinē Yēsu.

Yēsu I'di Akonyo Kɔ'bo Bilaka Kuluku 'Butē Bi 'Butē

(MT 14:13-21; MK 6:30-44; YN 6:1-14)

^X Kina ɔɔɔ bo kōsō go Yēsu ga kuyī dōnnī 'deni di mī lingere 'bēnnī nima tine liṅɔ oloma ngī ro tora go wa ame ga liṅɔ ko'do ne zi bo. Kina bo kototo liṅɔ nge ro dōnnī kari ti bo mī dōyayi moto kīdēkī ro Betesayida. ^{XI} Tine tīndī naga nima ikali gomo ngī na liṅɔ kēnyī kōzi ngī kari gōnnī yayi. Bo urē dōnnī ti mī kēyī kina bo koloma ngī ro tiya lende 'ba ɲere lōbu 'ba Boko'ba zīnnī. Kina bo kilerjo ya ame ga 'do kilerjo ne ngī.

^{XII} Mī dōkōpiyari 'deni na ya ma 'butē dōmoriyō ma 'ba bo mo tōnē ga kako zi bo kiya te, "Oja bilaka naga nime kari 'do liṅɔ kari koma akonyo gbī ti bi 'ba tō'dō zīnnī di mī liṅɔ moto ga ma ngōsinṅōsi bine rōmōyī ze dēdike yī mōkō."

^{XIII} Bo ileki damo zīnnī, bo iya te, "Kpe na 'do ki'dike ɔɔɔ ga zīnnī."

Liṅɔ ileki damo zi bo, iya te, "Dēdī nge ti maṅgolo'bo muyī bine ti kenze riyō. O'doko go dari dugō akonyo zi tīndī konzi naga nime?" ^{XIV} Bilaka naga nima yayi botōni 'beri ro dōnnī ēdī ɲbō kozo kuluku 'butē bi 'butē (5,000) tara.

Tine bo ɲenyī kileki zi bo kōsō go bo naga nima, bo iya te, "I'dike liṅɔ pili ro gōnnī koloma bēri ro dotumu, ro kuluku ro kuluku."

^{XV} Bo kōsō go bo ga o'do ngī tara na bilaka tōnē ga koloma ngī pili bēri. ^{XVI} Kina bo kogba maṅgolo'bo muyī ti kenze riyō mo tōnē ga ngī bo kombi kōmɔ bo mitoro, bo ko'do yēē'di mo bo konye yimo ngī ki'di zīnnī 'do liṅɔ kari kōza zi bilaka naga nima. ^{XVII} Kina bilaka naga nima pili konyo ngī kītēkpē liṅɔ. Kina bo kōsō go bo ga kari kutō'du kozo ma kileke bēri mo ga ngī koso mī kee 'butē dōmoriyō.

Kole 'Ba Bilaka Lesi Yē Na?
(MT 16:13-28; MK 8:27-9:1)

^{XVIII} Mī kada ma do koto moto ko'ja Yēsu ni kēdī to'do mōtu ro dōnnī ti bo kōsō go bo ga na bo kēnyī kititi liṅɔ, iya te, "Bilaka iya ma ro yē?"

^{XIX} Liṅɔ iya te, "Ya moto ga iya yi ro Yowani bo bapatisi, moto ga iya yi ro Eliya, tine ma konzi moto ga iya te bo kumē lende 'ba Boko'ba ma molo tōnē ma koto moto na kēnyī kodo 'deni di mī tōlē."

^{XX} Bo iya te, "Ne kpe ma 'beye iyake ma ro yē?"

Pitōrō ileki damo iya te, "Nī na ro Kurisitō mo tōnē Boko'ba kēdī koja ne."

^{XXI} Tine bo ɲenyī kose gomo kitigo zīnnī kinza liṅɔ kiya dē zi botu ma koto moto. ^{XXII} Bo iya te, "Kole 'ba bilaka lesi ti kombi gomo ro mbēmbē, lōbu ni ti bo akumu ni ti bo kōmɔ kiyandi 'ba kō'du ki'di ni ti kilagi di ro bo kupō bo. Tine mī tō'dō do mota bo ti kēnyī 'deni kodo yaga di mī tōlē."

^{XXIII} Kina bo kēnyī kiya zi bilaka naga nima pili ro gomo, bo iya te, "Botu ame ko'doko tōsō goma ne, i'dike bo kombi go bo zi gbagba bo, bo kombi gomo abo, bo kōsō goma pele ɲbō mī tōlē. ^{XXIV} Rōmōyī ame kiteri tōmɔ dīdī bo ne ti kupō ngī. Tine ame kupō dīdī bo go lende ma ne ti kōmɔ ngī. ^{XXV} Wa'di na ti nī moto ko'ja di gomo ɔɔɔ kōmōmi doliṅɔ lōbu nime pele pili ziyi tine kupō dīdī yi? ^{XXVI} Bo ame koga kpēni goma gbī ti lende ma nime ne kole 'ba bilaka lesi ti koga kpa bo gbī tara gomo mī kada 'ba tako abo ame bo kēdī kako 'deni ti tigō do kiteli 'ba 'bu bo gbī ti 'ba malayika 'ba Boko'ba ne. ^{XXVII} Ro ma laka miya ziye, moto ga di mī lōnggō ma kēdī koro naga nime inza kinene tōlē titi gba kōta kinza ma liṅɔ ko'ja ɲere lōbu 'ba Boko'ba nime dē ngī titi du ti kōmōnnī."

Kinē Yēsu Uyi Rōnī

(MT 17:1-8; MK 9:2-8)

^{XXVIII} Kozo tō'dō do modōmota 'deni tara di pōtō lende nime bo kiya ne tine na bo kogba Pitōrō ni ti Yowani ti Yakoba kari ti bo do dōku toro tilende ti Boko'ba. ^{XXIX} Ko'ja bo kēdī 'deni yayi na kōmɔ bo kuyī rōnī ngī bonṅo 'ba ro bo kaṅmi kōbō yaga kozo toro kunyi. ^{XXX-XXXI} Kina bilaka riyō moto ga Musa ni ti Eliya kodo ngī ti bi kōpɔ 'ba mitoro koloma ro tilende ti bo go ako'doko 'ba Boko'ba ame bo kēdī kote 'deni ngī ko do 'bō mo ti tōlē abo mī Yerosalema.

^{XXXII} Pitōrō ni ti lēpi bo ama ga ēdī 'deni bi tō'dō. Kina ɔɔɔ liṅɔ konṅo bi tine liṅɔ o'ja bo ngī kēdī 'deni mī bi kōpɔ abo ti bilaka riyō kēdī koro ngila bo. ^{XXXIII} Kina ɔɔɔ ya naga nime kēdī ko'do 'deni tari kola nge ro Yēsu na Pitōrō kēnyī kiya zi Yēsu, iya te, "Nere, ele sowa ame dēdī 'deni bine ne. I'di dubō ngōngōbō mota, koto ziyi koto zi

Musa koto zi Eliya." Tine wa nime bo kēdi kiya ne bo ikali dē.

^{XXXIV} Kota bo kēdi gba kilende yɔ na pɔli kutu'bo lījē ngī tine Pītōrō ni ngī rɔ tikere. ^{XXXV} Birɔ udu di mī pɔli nima, iya te, "Ame na rɔ kole ma ame migeli 'deni, uwōke dɔ bo."

^{XXXVI} Di pōtō lende nime lījē o'ja Yēsu na 'deni nge kola kutu bo yayi. Lījē ya mota naga nima usu dɔ lende nime kō'bo nge rɔ go rōnni. Lījē iyētī go wa nime lījē ko'ja ne dē zi bɔto ma koto moto mī kada naga nima yayi.

Kole Moto Ti Nōki Domo

(MT 17:14-23; MK 9:14-32)

^{XXXVII} Mī bi kēzē ma di gomo lījē kēki 'deni bēri di dɔ dōku nima na tūndi ma konzi kako ngī zi bo. ^{XXXVIII} Kina bo moto di mī lōngō tūndi naga nima kuwōwō dɔ bo, kiya te, "Nere, moma'jo roma ziyi, ongo kole ma nime rōmōyi bo na nge koto kpōki rɔ kole zō. ^{XXXIX} Nōki o'bo tonjma bo ki'di bo kulōri ku'du bo bēri koto bo, surupu kō'bu di kpa bo. Kina kō'bo 'deni ngī nburu ti bo kola bo dē yɔ kēdi ko'do 'deni ngī 'do tiyōlu bo. ^{XL} Kina me pa bine mititi bo kōsō gōyi ga 'do koga yaga di domo tine lījē o'bo dē."

^{XLI} Yēsu iya te, "Kpe bo titi ma le'jete nime, kpe wa kinza ki'di dōnni dē laka go lende ma, bo lende kēnyē naga nime, 'do mō'bo n̄bō tiye nyanya ga togbɔ dōki'di ma di zi gomo 'be? O'de kole 'bi nima dayi te."

^{XLII} Tine ko'ja kole mo nima kēdi kako na nōki mo ku'du ngī bēri koto. Kina Yēsu kamo ngī dɔ nōki nima kilenjo kole tōnē ngī ki'di zi 'bu mo. ^{XLIII} Kina lījē pili koto ngī rɔ gōnni di zi tigɔ lōbu 'ba Boko'ba.

Ko'ja wa ame ga Yēsu ko'do ne lende mo kigayi bilaka naga nima 'deni gba tara tine, na bo kileki kiya zi bo kōsō go bo ga, bo iya te, ^{XLIV} "Lende nime mēdi mo'do tiya mo ziye ne uwōke laka. Ti ki'di kole 'ba bilaka lesi kōzi bilaka."

^{XLV} Tine bo kōsō go bo ga ikali mī 'jo 'ba lende nime dē. Usu domo 'deni di zinni kinza lījē kicali ra. Kina lījē kere ngī tititi bo go lende mo.

Yē Na Rɔ Dɔ Kiteli?

(MT 18:1-5; MK 9:33-40)

^{XLVI} Kowasa u'du rōni ngī mī lōngō bo kōsō go Yēsu ga go lende 'ba yē na rɔ lōbu di mī lōngō lījē. ^{XLVII} Yēsu ikali meri 'bēnni nima na bo kogba kole titi moto ngī ki'di korɔ ngila bo, ^{XLVIII} na bo kiya zinni, bo iya te, "Bo ame kota kole ma titiyi kɔzɔ a nime te rɔ n̄ba dōmōyi ma, ma na bo kota 'deni. Kina bo ame kota ma rɔ n̄ba bo ma koja ma nime na ma 'deni gbī bo kota. Bo ame wōti titiyi di mī lōngō ye ne bo na rɔ lōbu ma dɔ kiteli."

^{XLIX} Yowani iya te, "Nere, do'ja bo moto koloma toga nōki ti mōyi yi kina diya zi bo kinza bo ko'do dē kpe rōmōyi bo inza rɔ ma koto moto di mī tumu ze nime."

^L Yēsu ileki domo, iya te, "Kinza kotake go to'do mo dē di zi bo rōmōyi bo ame ko'ji ye dē ne bo na rɔ 'beye."

Somorona Ilagi Yēsu

^{LI} Kina odo kada 'ba togba Yēsu kari mitoro kēdi 'deni ngosi tine na bo kinda'ba kari Yerosalema ngī. ^{LII} Bo oja bo laja kari dogba kamo bo mī dōlɔnjo moto 'ba Somorona tilejo bi ndō koda bo. ^{LIII} Tine bilaka mo ga o'doko lende abo dē rōmōyi bo ēdi kari Yerosalema. ^{LIV} Kina odo bo kōsō go bo ga Yakoba ni ti Yowani ko'ja lende nime te na lījē kititi bo, iya te, "Nere, o'doko zize go didēki pa'do di mitoro kote dōnni yaga?"

^{LV} Tine Yēsu uyi kamo bo kamo dōnni, ^{LVI} kina Yēsu ni kari ngī nduwē mī dōlɔnjo moto.

^{LVII} Ko'ja lījē kēdi kilingere rɔ go kori na bo moto kako kiya zi Yēsu, iya te, "Ti mōsō ngī nduwē gōyi n̄bō bi to ame kēddi kari pele teyi."

^{LVIII} Yēsu ileki domo iya te, "Kiraba ni pele ēdi ti gō 'bēnni ga, kina yali ni gbī ēdi ti rō 'bēnni ga. Tine kole 'ba bilaka lesi inza 'ba bo ti bi moto ame go bo ko'ba dɔ bo teyi tindawo rɔ bo."

^{LIX} Bo iya zi bo moto te, "Osō goma."

Tine bo nima ileki domo, iya te, "I'di mari musu 'bu ma titi."

^{LX} Yēsu iya te, "Ola tōku ni kusu tōku lēpi nni ga, tine ni 'bēyi ari tuwōwō laja 'ba n̄ere lōbu 'ba Boko'ba."

^{LXI} Kina gbī bo moto ako kiya te, "Ti mōsō gōyi n̄ere. Ne dogba mo i'di ma titi mileki tumōtō ya e'be ze ga."

^{LXII} Yēsu ileki domo zi bo, iya te, "Bo ame ki'di kōzi bo 'deni kumu kara kēnyī kebe 'bōwu kuyi kamo bo yi'bōwu ne o'bo laja 'ba mī n̄ere lōbu 'ba Boko'ba nime dē."

X

Laja Koja 'Ba Bo Laja

^I Di pōtō mo na n̄ere Yēsu kigeli ya moto ga kuluku koto kodo domo 'butē riyō. Kina bo koza lījē ngī koja kari rɔ riyōriyō dogba kamo bo mī gawo ti go bi ame ga pili bo kēdi ko'do tari teyi ne. ^{II} Bo iya te, "Wa 'ba kpa dōlili nime ngī kpaya tine bo ndobo 'ba romo ga onzi dē. Ititike bo n̄ere bo domo 'do bo koja bo ndobo mī nyaka abo nime. ^{III} Arike, mēdi moja ye 'deni ngī tara kozo kamōlō mī lōngō wōliwōli. ^{IV} Kinza kogbake makpoto ala mbo'da 'ba kpasī ala wari dē teyi. Kina kinza koroke dē dōye kilēyi tumōtō boto di go kori.

^V Linjo ame keddî kodoke teyi, dogba mo iyake te, 'Lende këyi këdi mî linjo nime.'
^{VI} Kina ɔdo bo lende këyi këdi yayi lende këyi 'be nima ti koloma domo. Ne ɔdo kinza e'be ti kileki ziye. ^{VII} Linjo ma koto to mo nima kodoke 'deni teyi ne na nge kolomake teyi, konyoke kuwêke ɔto ame ga lijê ki'di ziye. Rômôyi bo ndɔbo ɔ'bo ngi to'ja bi gomo 'ba ro bo. Ne kinza kebeke dè bi tololo ro go linjo.

^{VIII} Gawo ame ga kodoke yimo ko'do ye laka ne, onyoke a ma lijê ko'de komoye. ^{IX} Kina ilenoke bo rokɔ'ɔ ame ga këdi yayi ne. Iyake te zinni, 'Nere lôbu 'ba Boko'ba ëdi 'deni ngosi tiye.' ^X Ne gawo ame ga kodoke yimo kilagi lende 'be, ɔroke mî zana mo yayi kiyake te, ^{XI} 'Lupu 'ba mî gawo 'be nime ame pele kunzò roni ndize ne ti domba yaga ro lömu ɔye. Tine omerike, nere lôbu 'ba Boko'ba ëdi 'deni ngosi.' ^{XII} Ro ma laka miya ziye, mî kada 'ba burê mî Boko'ba ti këyi ro mbëmbë ro Sodomo di do 'ba gawo mo to nima.

Bu'bu
 (MT 11:20-24)

^{XIII} Bu'bu ziyi Korazina, kina bu'bu gbi ziyi Betesayida. Ma kiya te go koto naga nime ko'do miye ne na këdi ko'do ra mî Tura ni ti Sidona dene bilaka mo ga ɔto dönni 'deni di mî lende kënyë kolo bonjo 'ba mono kosa buruku rönni ro akileme 'ba do koto. ^{XIV} Mî kada 'ba burê kada moto Tura ni ti Sidona na ti mî Boko'ba këyi romo ro mbëmbë di doye. ^{XV} Ne ni 'bëyi Kaparanoma, o'doko 'deni tombi röyi njo mitoro? Inza du tara ti ku'du yi kileki bëri mî Gehena."

^{XVI} Yësu ënyi 'bôwu gbi kiya zi bo kôsô go bo ga, iya te, "Bo ame kuwô doye, uwô domo 'deni gbi. Bo ame kilagi lende 'be ilagi ma 'deni gbi. Kina bo ame kilagi ma ne ilagi bo ma koja ma nime 'deni gbi."

Tileki 'Ba Bo Laja

^{XVII} Ya kuluku koto kodô domo 'butê riyô tönê ga ileki ngi ti tiliya, iya te, "Nere, ti moyi yi nöki ni kpaki uwô doze ngi."

^{XVIII} Yësu ileki domo zinni iya te, "Mo'ja Satani 'deni këdi kila'ba kako bëri di mitoro kozo toro kunyi. ^{XIX} Mi'di közi kakpa 'deni ziye tututu do murê ni ti nyi, ta'da Satani bo ya kembe tönê. A moto inza ko'do ye. ^{XX} Ne kinza kolomake dè ro lonjo go ame nöki kuwô doye 'deni ne. Tine olomake ro lonjo go ame kugu moyi ye 'deni mî doyyai 'ba mitoro ne."

^{XXI} Mî kada mo nima Yësu ngi lo ro lonjo ti Nyi Koto Laka kina bo kënyi kiya te, "Mîlêlu yi 'bu ma, nere 'ba do mitoro ni ti doyyai rômôyi wa ame kusu domo di zi bo akikali ni ne ileme 'deni zi ma kinza kikali

ɔto dè naga. Yëë, nere, o'do ë'bi 'deni tara go mî këyi 'bi."

^{XXII} Bo ileki zinni iya te, "Bu ma i'di a pili 'deni zô, tine boto ikali ma kole dè, 'bu na nge koto kikali abo. Kina boto ikali 'bu dè gbi tine kole na nge kikali abo ti ya ame ga bo igeli 'deni tileme 'bu bo teyi ne."

^{XXIII} Kina Yësu kuyi komo bo kiya nge zi bo kôsô go bo ga, bo iya te, "Kpe ame ga ko'jake wa naga nime keddî kongoke ne kpe na ti yëyi. ^{XXIV} Ro ma laka miya ziye, bo kumê lende ma molo tönê ga ti bo dolinjo ma konzi iteri 'do to'ja wa naga nime keddî kongoke ne tine lijê o'ja dè. Lijê iteri 'do tuwô wa naga nime keddî kuwêke ne, tine lijê uwô dè."

Akokonyi 'Ba Somorona

^{XXV} Bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ako ti akititi toko kpa Yësu timo, iya te, "Bo komo kiyandi, wa'di na go mo'do 'do medî ti didi ma nburunburu?"

^{XXVI} Yësu ileki domo iya te, "Wa'di na kugu mî kö'du ki'di 'ba Boko'ba, kina idêki tondo?"

^{XXVII} Bo iya te, "O'ɔ nere Boko'ba 'bi ti döki'di yi pili ti didi yi pili ti tigo 'bi pili ti meri 'ba döyi pili. Kina ɔ'ɔ lèpi yi moto gbi kozo ame kozo yida röyi ne tara."

^{XXVIII} Yësu iya te, "Ileki domo 'deni laka ro ma kodoro. O'do kozo a nime te kina ti kididi ngi ro nburunburu."

^{XXIX} Tine bo nima o'doko tileme ro bo ro bo lende laka, kina bo kënyi kititi Yësu 'bôwu kiya te, "Yë na ro lèpi ma?"

^{XXX} Kina Yësu kënyi kileki domo ti dongala nime, iya te, "Bo moto ënyi di Yerosalema këdi kari Yereko. Kina bo akolo moto ga kota kpa bo ngi komba bo kolo bonjo abo ga kola bo ro korɔ'bo bëri bina. ^{XXXI} Tine bo akumu moto ëdi kari gbi kebe go kori mo nima. Bo o'ja bo tönê yayi na bo koga abo ngi di romo kebe mökô. ^{XXXII} Kina lèwi moto kako gbi kömô bi nima ko'ja bo tönê, kina bo koga abo ngi gbi kebe mökô. ^{XXXIII} Tine bo Somorona moto ame këdi kudô kebe go kori nima na kako kömô do bo tönê. Kina ɔdo bo ko'ja bo nima 'deni tara tine o'de lisa ngi komo bo. ^{XXXIV} Kina bo kari ngi kodô 'bu ti wowo komo 'bonjo bo nima bo kolo komo mo teyi. Bo ogba bo nima ki'di do akaca abo bo koto kari ki'di mî rô 'ba nja moto ma kpa kori nima yayi bo kongô gomo. ^{XXXV} Mî donjo mo 'deni bo ënyi kogba girisi kopi zi bo do rô 'ba nja nima. Bo iya te, 'Onjo go bo nime laka, ɔdo medî mileki kebe bine ti mopi wa moto ame ga ko'do zi bo ne ngi pili ziyi.'"

^{XXXVI} Kina Yësu kileki kiya zi bo komo kiyandi nima, iya te, "Ma komeri 'bëyi di

mī lōnggō ya mota naga nime, bo ma yala na ro lēpi zi bo nima bo akolo komba ne?"

^{XXXVII} Bo iya te, "Bo ama yimo këyi ro bo ne."

Yēsu ileki zi bo, iya te, "Ari ko'do gbi tara."

Yēsu Rō Nba Linjo 'Ba Marata Ni Ti Mariya

^{XXXVIII} Kina odo Yēsu ni kēdi kari 'deni mī lingere 'bēnni ti bo kōsō go bo ga tine lījē ari kōmō ngi linjo mota na 'ja mota yayi mōyi mo ro Marata kota lījē ngi ro nba. ^{XXXIX} 'Ja mo nima ēdi ti lēmī nī mōyi mo ro Mariya. Kina Mariya koloma 'bēni ngi kō'bō bi ndi Yēsu tuwō wa ame ga bo kēdi kiya ne. ^{XL} Tine Marata go do kulō 'bēni ame ndobo nbanji dōni ne na loko kari ngi kiya zi Yēsu, iya te, "Nere, lende ko'do 'ba lēmī ma nime loko kola ma kutu ma bi ndobo ne o'do oto dē zīyi? Oja loko dē kako tokonyi ma?"

^{XLI} Nere Yēsu ileki zinī iya te, "Marata, Marata, nī 'bēyi ngi ti dōki'di kombi ro meri go wa ma konzi, ^{XLII} ne ongo wa koto na nge ko'doko di zīyi. Mariya na kigeli 'bēni 'deni ro ma laka mo kina inza kogba kpe yaga di zinī."

XI

Mōtu Ko'do

(MT 6:9-13; 7:7-11)

^I Mī kada ma do koto mota Yēsu kēdi ro to'do mōtu di bi mota yayi. Kina odo bo kote 'deni tine bo kōsō go bo ma koto mota ako kiya zi bo, iya te, "Nere, iyandi ze ti to'do mōtu kozo 'ba Yowani ame kiyandi bo kōsō go bo ga ti mōtu ne."

^{II} Bo ēnyi kileki kiya zinī, bo iya te, "Odo kēdi kumōtuke iyake te, 'Bu ze mōyi yi kō'bō ro ma koro. I'di nere lōbu 'bi kako. ^{III} Oja go akonyo 'ba mī kada ma do koto nduwē zize. ^{IV} Ola ze go lende kënyē ze ga rōmōyi dola ya ma pili kirasi lende zize naga. Tine kinza koto ze dē mī bi 'ba akiyozo.' "

^V Kina bo kënyi kiya dangala nime zinī, bo iya te, "Odo bo mota kēdi ti bo porī bo kina bo kënyi kari teyi mī zana korondo kidēki kiya te, 'Bo porī ma, i'di mangolo'bo mota zō, ^{VI} nba ma mota omō 'deni roma 'dē yayi. Kina me minza ti oto ti'di mo zi bo tonyo mo.' ^{VII} Kina bo ma tōnē 'deni rō ne kënyi kileki dōmo, iya te, 'Kinza kogba doma dē, ulōli kpadōri 'deni teyi dō'dō 'deni bēri ti boyi ma ga. Mēnyi dē kpe toro 'do ti'di oto zīyi.'

^{VIII} Ro ma laka miya ziye, odo bo kënyi dē pele toro ti'di mangolo'bo go lende 'ba porī 'bēnni ma mī lōnggō lījē, ne go ame bo nima kēdi kidēki ngi nduwē ro atiri ne

bo ti kënyi ngi toro kogba ki'di zi bo ro mbēmbē kozo ma bo ko'doko tara.

^{IX} Kina me mēdi miya ziye, ititi kina ti ki'di ngi zīyi. Oma kina ti ko'ja ngi. Ukōkō kina ti kurōgō kpadōri ngi zīyi. ^X Rōmōyi lījē ame ga pili kititi ne i'di ngi teyi. Lījē ame ga pili koma ne o'ja ngi. Kina zi ame ga kukōkō ne urōgō ngi.

^{XI} Nī 'bu ma yala na odo kole 'bi kidēki kenze kënyi kogba za ro murē na ki'di teyi? ^{XII} Ala odo kole kidēki 'bō toru kënyi kogba za ro nyi na ki'di teyi? ^{XIII} Ne odo kpe ame ro bo lende kënyē ne kikalike ti'di a ma laka zi kole 'be ga kozo a nime te tine ro ma laka 'bu ye ame mitoro ne ti ki'di 'ba bo Nyi Koto Laka ngi zinī lījē ame ga kititi di zi bo ne."

Yēsu Ni Ti Bezebola

(MT 12:22-30, 43-45; MK 3:20-27)

^{XIV} Yēsu ēdi toga nōki mota ame kudōdu kpa bo mo 'deni teyi ne. Kina odo kita'ba 'deni yaga di dōmo tine na bo mo tōnē kpamo kudōdu pa teyi ne kënyi ngi tilendē. Kina lende mo kigayi tindi naga nima ngi. ^{XV} Tine ya mota ga di mī lōnggō tindi nima iya te, "Bo ēdi koga nōki naga nima ti kōzi kakpa 'ba Bezebola nere 'ba nōki ni."

^{XVI} Tine ya mota ga iyozo bo kititi bo to'do go koto ame 'do kileme Boko'ba na koja bo ne. ^{XVII} Yēsu ikali meri 'bēnni nima 'deni molo na bo kiya te, "Dōlinjo ame kōza mīni 'deni to'do ya ro go rōni ne ti kiyēyi rōni ngi. Kina kpa goli ame kōza mīni to'do ya ro go rōni ne ēdi kita'ba ngi. ^{XVIII} Kina me odo Satani kōza mīni 'deni to'do ya ti gbagba ni dōlinjo 'bēnni ti korō tondo? Mēdi miya te rōmōyi iyake te moga nōki ti kōzi kakpa 'ba Bezebola. ^{XIX} Ne odo mēdi moga 'bama ti kōzi kakpa 'ba Bezebola tine, lēpi ye naga nima ēdi koga 'bēnni ti wa'di? Ndobo 'bēnni nima na ti kodoro bici lende roye. ^{XX} Kina me odo mēdi moga nōki ti kōzi kakpa 'ba Boko'ba ro ma laka nere lōbu abo ako 'deni mī dōyayi.

^{XXI} Kozo ma kikalike bo tigo ame ti jama 'ba ya abo ga ndō toda bi timo di ro linjo abo ne, abo ga oloma kō'bō te go bi mo. ^{XXII} Ne odo bo mota ame kembe kebe bo ne na kalo do bo ka'da bo kina ti kolo jama 'ba ya abo tōnē ga bo kēdi koloma ro kōmo ne ngi kōza abo tōnē ga pili.

^{XXIII} Bo ame ko'doko ma dē ēdi ro ndo'ji tō. Kina bo ame kototo kpamo dē tō ēdi 'ba bo tūyēyi yimo.

^{XXIV} Odo nōki kita'ba 'deni di do bilaka ēnyi kari mī gōki toma bi 'ba ro kindawo zi bo. Kina odo bo ko'ja dē tine na bo kënyi kiya zi gbagba bo, bo iya te, 'Ti mileki mari mī rō ma nime mēnyi di yimo ne.' ^{XXV} Kina

oɔɔ bo kako ko'ja kona yimo 'deni kiyija a mo ga laka ^{XXVI} tine na bo kileki ngi kari ko'de nöki ma modomoriyö mɔto ga ame kënyë ngi rɔ ɔɔ kiteli kebe bo ne. Kina lijë kako koloma ngi yayi. Tine na kɔso loma 'ba bo nima këdi kënyë ngi kulöwö kiteli ma dogba."

^{XXVII} Kina oɔɔ Yësu kiya lende nime 'deni te tine na 'ja mɔto kënyë kilende di mi löngö tindi naga nima, iya te, "Ma tɔ nime köyö yi ki'di mba kpëyi ne na ti yëyi."

^{XXVIII} Bo ileki domo iya te, "Ma rɔ ɔɔ kiteli mo lijë ame ga kuwö lende 'ba Boko'ba lijë ko'do ngi tara ne na ti yëyi."

Bo Titi Ma Le'jete
(MT 12:38-42)

^{XXXIX} Kina oɔɔ tindi naga nima këdi kozoli rönni 'deni nduwë teyi tine na Yësu kënyë kiya zinni, iya te "Kpe bo titi ma le'jete naga nime ngi rɔ akënyë. Ebeke tititi akileme tine inza kileme du te ziye, ne nge koto rɔ ma tönë 'ba Yona. ^{XXX} Kɔzo ame Yona rɔ akileme ma löbu zi bilaka 'ba Ninëwë ne, kole 'ba bilaka lesi ti këdi gbi tara ziye kpe bo titi ma le'jete naga nime.

^{XXXI} Mi kada 'ba burë 'ja bo dolinjɔ 'ba Seba tönë ti koro koma kiti 'ba burë todoro bici lende rɔye kpe bo titi ma le'jete nime. Römöyï loko ako tönë nbö rɔ ma kowo di mi dolinjɔ 'beni tuwö akikali mbëmbë 'ba Solomo. Kina ne rɔ ma laka mëdi miya ziye bo mɔto ëdi bine ame kebe Solomo. ^{XXXII} Kina bilaka 'ba Ninëwë ti kënyë gbi koro todoro bici lende rɔye bo titi ma le'jete naga nime römöyï lijë uwö ɔɔ Yona lijë koto dönni. Kina me bo mɔto ame kebe Yona ne ëdi 'deni bine.

^{XXXIII} Botɔ mɔto i'di pa'do dë do lamba kënyë kogba ki'di mi gɔ bi ame rɔ ma kusu ne ala kutu'bö domo teyi ti kete. Tine ëdi kidëyi lamba ngi ɔɔ a 'ba tidëyi mo 'ɔɔ kiyɔpɔ bi zi bilaka ame ga këdi kako yayi ne. ^{XXXIV} Kömöyï na rɔ lamba 'ba röyï. ɔɔ kömöyï këdi laka yida röyï pili ti këdi mi bi kɔpɔ. Ne oɔɔ kömöyï kele dë yida röyï pili ti këdi mi mandölu. ^{XXXV} Kina ongo laka kinza döki'di yi ame rɔ bi kɔpɔ 'ba didi yi ne këdi ra rɔ bi kölu. ^{XXXVI} ɔɔ yida röyï këdi 'deni pili mi bi kɔpɔ kapa mɔto kinza kpe mi mandölu ti këdi 'deni ngi rɔ ma laka kɔzo bi ame lamba kiyɔpɔ ne tara."

Ako'doko 'Ba Parosi Ni
(MT 23:1-36; MK 12:38-40)

^{XXXVII} Di pötö mo Yësu kote tiya lende nime 'deni na Parosi mɔto kose Yësu tari rɔ nba linɔ abo. Kina bo kari ngi lijë koloma kpa tarabiza. ^{XXXVIII} Kina oɔɔ Parosi nima bo kongo Yësu ngi ko'do döletï 'ba közi kurögö dë titi dogba 'ɔɔ konyo akonyo 'jaa tine lende mo igayi bo ngi. ^{XXXIX} Kina nere Yësu kileki kiya zi Parosi nima, iya te, "Kpe

Parosi ni ti döletï 'be nima urögöke gɔ kɔsu ti gɔ gata na kɔpɔkɔpɔ tine miye lo ti mi kututu ni ti lende kënyë. ^{XL} Kpe a rumö naga nime, bo bo koto ko'ba gɔ ma yaga nima na dë gbi ko'ba yimo ma miyö? ^{XLI} I'dike di yimo ti mi këyi zi bo lisa. Kina ti wa pili këdi ngi rɔ ma kɔpɔ ziye.

^{XLII} Bu'bu ziye kpe Parosi ni, dodoro 'ba wa 'ba mi nyaka 'be ga ame pele wöti ne kapa ma 'butë mo ö'böke dë di bi ti'di mo zi Boko'ba. Tine burë ma kodoro ti ako'ɔ 'ba Boko'ba mo ebe kolake za yaga. Wa naga nime këne na 'ɔɔ ko'doke ra kpaki rɔ gomo dinza tola mɔto mo.

^{XLIII} Bu'bu ziye kpe Parosi ni, akiteri 'be rɔ kiti ma löbu dogba naga di mi rö 'ba mötu. Kina gbi 'ɔɔ kumötö ye kɔzo bo rɔ koro tara di mi bi 'ba ndögö. ^{XLIV} Bu'bu ziye, kpe ngi kɔzo dögö ame kinza kitaka dë bilaka këdi kilingere ngi kebe domo kinza kikali dë tine kebe tirasi bilaka ne."

^{XLV} Bo koma kiyandi mɔto 'ba kö'du ki'di iya zi bo te, "Bo koma kiyandi, wa naga nima kiya ne ëddi 'deni gbi tiya ze."

^{XLVI} Yësu ileki domo, iya te, "Bu'bu ziye kpe bo koma kiyandi 'ba kö'du ki'di ni. I'dike akirindi ame botɔ ko'bo tombi mo dë ne ɔɔ bilaka tine 'ɔɔ kojake ɔkole köziye tɔ nge tokonyi lijë ne inza yo. ^{XLVII} Bu'bu ziye, kpe ebeke to'ba dögö bo kumë lende tönë ga 'bu ye löbu ga kupö ne. ^{XLVIII} Ilemeke rɔye 'deni ma kikalike gɔ kɔko 'ba 'bu ye löbu ga kutike 'deni gomo. Lijë upö bo kumë lende ni 'deni kina me kebeke 'deni to'ba dögö mo ga. ^{XLIX} Gɔ kö'du mo na 'ɔɔ Boko'ba kiya ti akikali abo, kiya te, 'Ti moja bo kumë lende ni ti bo laja ma ga kari zinni. Mɔto mo ga lijë ti kupö yaga tine mɔto ga lijë ti kodɔ rɔ gomo romo.' ^{L-LI} Kina ti roma bo kumë lende naga nime kupö molo bine kisaki di bi to'ba dolinjɔ nime, di zi roma Abele nbö kömö zi roma Zakariya ame kupö mi löngö bi 'ba akumu ni ti rö löbu 'ba Boko'ba ne ti kileki dɔye kpe bo titi ma le'jete naga nime. Rɔ ma laka miya ziye, roma naga nime ti kileki dɔye bo titi ma le'jete naga nime.

^{LII} Bu'bu ziye kpe bo koma kiyandi 'ba kö'du ki'di ni, ulölike kpadöri 'ba akikali teyi kinza ma kpe mo kɔdake dë teyi yo kirakpake kpa ya ame ga këdi kodo ne."

^{LIII} Kina oɔɔ Yësu kënyë 'deni di yayi tine bo koma kiyandi ni ti Parosi ni ebe ngi tiya kpa kënyë rɔ bo, gbi tititi kpa bo gɔ lende ma konzi. ^{LIV} Römöyï lijë ëdi to'ba bo gɔ lijë kinda'ba bo oɔɔ bo kiya a mɔto rɔ ma kënyë.

XII

Ere Boko'ba
(MT 10:26-33)

^I Kina ɔɔo tündi 'ba bilaka ame ng̃i ro kuluku ma kinza kiya ne komomi rōnni 'deni yayi kēdi kīdiri ro ng̃i ro ma kēnyē tine, na Yēsu kēnyī titi dogba kiya zi bo kōsō go bo ga, iya te, "I'dike komoye kandi laka di zi komo kandi 'ba Parosi ni langa 'ba 'bōlu 'bēnni nima. ^{II} Wa pili ma kusu domo naga ti koja yaga. Kina gb̃i ame ga pili ro ma kusu ne ti kumō yimo yaga. ^{III} Wa ame kiya mi bi kōlu ti kiyēti gomo yaga mi bi kōpo. Wa ame kiya ro kore di ro ti kuwōwō 'deni yaga mi zana lala.

^{IV} Kina me mēdi miya ziye bo pōri ma ga kinza kereke dē di zinnī lijē ame ga kēdi kupō nge ro yida ro kō'bo to'do a moto dē kpe di pōtō mo ne. ^V Ti mileme bo ame 'do kereke ne ziye. Boko'ba ame di pōtō tupō yida ro kēdi gb̃i ti kōzi kakpa tu'du yi mi pa'do 'ba Gehena ne na ro ma laka miya ziye bo na 'do kereke.

^{VI} Ongōke te tara ne ndōgō 'ba silo muyi dē nge ti taripa riyo? Tine ro ma laka do Boko'ba udōlu dē di go ma koto moto mo. ^{VII} Ne kpe sunē 'ba dōye bo itētē gomo kikali gomo me ro kotokoto. Kinza kereke dē. Kpe na ro do kiteli zi bo kebe silo ma konzi.

^{VIII} Ro ma laka miya ziye, bo ame kiya yaga bi kōpo, kiya te bo 'ba ma na ne kole 'ba bilaka lesi ti kō'do gb̃i tara zi bo di komo malayika 'ba Boko'ba. ^{IX} Ne bo ame kilagi ma yaga komo bilaka ne ti milagi gb̃i di ro bo tara di komo malayika 'ba Boko'ba. ^X Boto ame kiya kpa bo go kole 'ba bilaka lesi ne ti kola go lende kēnyē nima. Ne boto ame kiti'ja Nyi Koto Laka inza kola du te go lende kēnyē nima.

^{XI} ɔɔo koto ye komo bo do rō 'ba mōtu ni ti turu kinza ki'dike komoye kilē'di dē go wa ame 'do kiyake ne ^{XII} rōmōyī Nyi Koto Laka na ti kiyandi ye mi kada mo nima ti wa ma 'do kiyake."

Dongala 'Ba Bo Wa

^{XIII} Bo moto di mi lōngō tündi naga nima ēnyī kilende zi Yēsu, iya te, "Bo komo kiyandi, ilende zi bo lōndō ma 'do doza mi wa pōtō 'bu ze ro ma koriya ti bo."

^{XIV} Yēsu ileki domo zi bo, iya te, "Bone, yē na ko'do ma ro nere tote burē 'ba mi lōngō ye?"

^{XV} Kina bo kebe ng̃i nati nduwē tiya mo zinnī, bo iya te, "I'dike komoye kandi laka, olomake ti bi koda di zi kupō 'ba mi lōbu go wa. Didī 'ba bilaka lesi inza go lende 'ba akonya ma ni moto kēddi timo."

^{XVI} Kina bo koloma ng̃i ro tiya dongala nime zinnī, iya te, "Yayi 'ba bo wa ma koto moto oja wa 'deni konzi. ^{XVII} Kina bo komeri ro bo, bo iya te, "Ti mo'do tondo? Minza kpe ti bi moto ti'di a ma naga nime teyi." ^{XVIII} Tine bo iya te, 'Ne ti mo'do te,

ti m̃yēyī mata ma nime yaga 'do mubō lōbu. Kina go mikeli nyōnyu ma ti jama ma ga pili yimo. ^{XIX} Kina 'do miya zi yida roma, miya te, "Yida ro, ni 'deni ti wa ma laka ro mbēmbē ulu 'deni 'do ko'do komo kōo konzi. Kinza kupō rōyi dē kpe. Onyo, kuwē kina oloma ti lo ti lōṅo." ^{XX} Tine Boko'ba ilende zi bo nima, iya te, 'Ni rumō nime, mi korōndo nime tone ēdi ko'doko didī nima yaga di ziya. Ne ē'bi naga nima kulu ziya ne ti kola zi yē?"

^{XXI} Kina Yēsu kileki kiya zinnī, iya te, "Kina ti kēdi te zi lijē ame ga kulu kpa wa zinnī lijē ro bo mori tine kinza ti ɔto zi Boko'ba ne."

Komo Kilē'di Go Wa (MT 6:25-34)

^{XXII} Kina Yēsu kēnyī kiya zi bo kōsō go bo ga, bo iya te, "Ro ma laka miya ziye, kinza kolomake dē ti komo kilē'di go akonyo 'ba 'do tulu yida roye timo, ala gb̃i go bōngō ma 'do koloke roye. ^{XXIII} Didī na ro do kiteli di do akonyo. Kina yida ro na ro do kiteli di do bōngō. ^{XXIV} Ongōke gora ni te, lijē oro'do ɔto dē gb̃i yo ala kumu ɔto. Mata 'ba tikeki wa inza gb̃i yo zinnī. Tine pele tara Boko'ba na kēdi kulu lijē. Tara ne kpe na dē kulōwō mbiri ro do kiteli di do yali?"

^{XXV} Yē na ti ko'bo tiyese go loma abo kōwo mbowa mi dōyayi nime ti komo kilē'di 'ba go wa? ^{XXVI} A ma mbowa ma kōzo a nime te ɔ'boke dē yo to'do mo, ne ēddi kupōke roye ti komo kilē'di go a moto ga go wa'di?"

^{XXVII} Ongōke dōwōru ni te, lijē o'do ndobo dē gb̃i toma bōngō rōnni. Ne ro ma laka miya ziye, bo dōliṅo Solomo pele ti wa mbēmbē abo naga nima usu bōngō ma kele kebe dōwōru ni dē. ^{XXVIII} Ne ɔdo Boko'ba na kēdi kiyada moli ni ame kēdi ko'ja tone bine tine tilēndō dayi kusu pa'do 'deni yimo kilanma yaga ne, bo ti kola ye kinza tusu bōngō roye? Kpe wa kinza ki'di dōnni laka go lende 'ba Boko'ba naga nime.

^{XXIX} Kinza kombike dōki'di ye dē go wa ma 'do konyoke ala kuwēke. Kinza kolomake dē ti komo kilē'di gomo. ^{XXX} Wa naga nime na ya ma kinza kikali Boko'ba dē naga kēdi kulō 'bēnni dōnni gomo di mi dōliṅo bine. Ne 'bu ye Boko'ba ikali 'deni ma ko'dokoke wa naga nima. ^{XXXI} Tine kpe kori 'ba nere lōbu abo na 'do kulōke dōye gomo toma mo kina ti ki'di wa naga nime 'deni gb̃i ziye.

^{XXXII} Kinza kereke dē, kpe kamōlo mbowa naga nime, rōmōyī mi 'bu ye Boko'ba onmi 'deni roye ti'di nere lōbu abo ziye. ^{XXXIII} Ugōke wa 'ba gbagba ye ga mōkō kozake girisi mo zi bo lisa ni. Kina 'do makpoto ame ro nburunburu kinza kikali tirica dē ne na ko'deke ziye. Uluke

kpa m̄ori ziye m̄itoro ame go a mo ga koloma nḡi kinza kindir̄imu d̄e bo 'bögö kömō d̄e gb̄i teyi madob̄ond̄i ni konyo d̄e gb̄i kirasi yaga ne. ^{XXXIV} Röm̄oyi bi ame kulu kpa e'bi ga teyi ne na dök̄i'di yi kö'bo n̄buru gom̄o.

Bö Laja Ma Rö Bö Lende Kikali
(MT 24:45-51; 10:34-36)

^{XXXV} Obilike kpa böngö 'be ga ndö bi kabi ye toda d̄o ndobo. I'dike lamba 'be ga kö'bo rö ma köbö ^{XXXVI} közo bö laja ame k̄edi koda n̄ere 'benni ma k̄edi kileki kako di mi n̄bele 'ba gbe. Odo bo kömō kukökö yo na ti l̄ij̄e kirina nḡi welo kurögö kpadör̄i zi bo. ^{XXXVII} Bö laja ame ga n̄ere 'benni kömō ko'ja l̄ij̄e k̄edi ndö toda bi ne na ti ko'ja ȳeyi. Rö ma laka miya ziye, bo ti kolö böngö abo yaga bo k̄id̄eki l̄ij̄e kako rö akonyo bo n̄ere 'benni kënȳi koja laja koza zinni. ^{XXXVIII} Odo bo kömō pele mi zana korond̄o ala mi kano bi ȳeyi nima ti k̄edi nḡi t̄inni odo bo kako ko'ja l̄ij̄e k̄edi rö ma kon̄go bi ti bi koda.

^{XXXIX} Kina uwöke lende nime laka. Ma kiya te bö d̄o lin̄o k̄edi kikali kada ame bo 'bögö k̄edi kako yimo ne ra d̄ene bo inza kënȳi kola lin̄o abo ku'bögö. ^{XL} Kina kpe gb̄i olomake ti bi koda röm̄oyi kole 'ba bilaka lesi e'di kömō mi kada ame komerike d̄e 'd̄o bo kömō yimo ne."

^{XLI} Pitörö en̄yi kititi bo, iya te, "N̄ere, d̄ongala nime e'ddi kiya n̄ge zize ala zi bilaka pili rö buru?"

^{XLII} N̄ere Ȳesu ileki d̄omo, iya te, "Bö laja ame kiliya r̄oni ti mi k̄eddi rö bö akikali ne bo na rö bö ame n̄ere 'benni ki'di bö rö bö d̄o l̄ep̄i bo ga ton̄go gönni toza akonyo 'benni zinni mi saa mo kina bo ko'do nḡi ko tara ne. ^{XLIII} Ti k̄edi rö ma laka zi bö laja nime odo kiya te n̄ere 'benni kako ko'ja bo nḡi k̄edi rö to'do mo közo a nime te. ^{XLIV} Rö ma laka miya ziye, n̄ere nima ti ki'di bö laja mo nima nḡi rö bö d̄o abo ga pili. ^{XLV} Ne odo bö laja nima kiya zi gb̄agba bo te, 'N̄ere ze e'di kigabi yayi, inza kako ca,' kina bo kodowe nḡi tomba bö laja ama ga, bo konyo kpa bo, bo kuw̄e n̄bö layi kupö bo, ^{XLVI} kina bö dönni nima ti kömō nḡi tuḡu'du mi kada mo ame bo komeri d̄e 'd̄o kömō yimo ne. Kina ti n̄ere komba bo nḡi ku'du bo yaga mi l̄onḡö bö lende kënȳe ni.

^{XLVII} Bö laja ame kikali ako'doko 'ba n̄ere abo tine bo kileño rö bö d̄e ndö to'do mo ne ti kodö karama ma kir̄ind̄i d̄omo ti nyo'bo. ^{XLVIII} Ne bö ame kikali d̄e m̄olo odo ko'do pele közo ti komba n̄ge mbowa. Bö ame ki'di mbiri teyi ti ko'doko gb̄i mbiri di teyi. Bö ame ki'di teyi kulöwö ti ko'doko gb̄i kulöwö di teyi.

^{XLIX} Pa'do na mako 'deni tusu mo d̄olin̄o. Kina ame mo'doko ne öbö 'deni molo. ^L Mako 'deni tombi gom̄o 'd̄o töl̄e. Dök̄i'di ma rö ma kombi go lende mo n̄bö odo kote r̄oni 'deni tine na 'jaa. ^{LI} Ma komerike 'beye t̄eḡe lende këyi na mako to'de mo mi d̄olin̄o? Rö ma laka miya ziye, inza tara, rö koza na mo'de. ^{LII} Kisaki di mi kada nime tone kpa göli ame ti bilaka mo ga muyi ne ti koza m̄inni, ma mota kënȳi to'ji ya ma r̄iyö kina ma r̄iyö mo naga nima ti kënȳi to'ji l̄ij̄e ma mota naga nima. ^{LIII} 'Bu ti ko'ji kole kina kole ti ko'ji 'bu. Ma ti ko'ji nyiti kina nyiti ti ko'ji ma. Mese ti ko'ji 'ja 'ba kole kina 'ja 'ba kole ti ko'ji mese."

Akikali 'Ba D̄oyayi
(MT 16:2-3; 5:25-26)

^{LIV} Kina Ȳesu kileki 'böwu kiya zi bilaka naga nima, iya te, "Odo ko'jake poli kombi 'deni di d̄o rö iyake te rö e'di kagba. Kina ka'di nḡi ko rö ma laka. ^{LV} Odo lili k̄edi kome kako di d̄o rö'o, iyake te bi e'di kututu. Kina bi kututu nḡi ko rö ma laka. ^{LVI} Kpe bö komo kandi naga nime, odo kon̄goke mi d̄oyayi ni ti komo poli iȳenike ma k̄edi kuyi r̄oni mo ga nḡi te d̄omo. Ne go wa'di na kikalike d̄e t̄iȳeni wa ma le'jete naga nime?"

^{LVII} Gö wa'di na kikalike d̄e toza wa ma laka? ^{LVIII} Odo bö moto kind̄a'ba yi toto yi komo bö bur̄e ote lende nima yaga ti bo gba kota kinza kömō komo bur̄e. Odo kote d̄e ti bo, bo ti koto yi nḡi komo bö bur̄e ki'di yi zi bö kanya mo ga koto yi nḡi mi maboso. ^{LIX} Rö ma laka miya z̄iyi, ti koloma yayi n̄bö kopi taripa 'ba karama nima kodö döyi ne pili."

XIII

Ndose 'Ba D̄o Koto

^I Mi kada mo nima bilaka moto ga e'di yayi l̄ij̄e k̄edi rö tiya lende 'ba ya moto ga di Galilaya ame Pilato turu bö dönni ki'di kupö di bi 'ba to'do akumu 'benni ga zi Boko'ba ne. ^{II} Kina Ȳesu kileki d̄omo zinni iya te, "Bilaka 'ba Galilaya naga nima kupö tara ne, ma komerike 'beye lende kënȳe ma 'benni na kebe 'ba bilaka 'ba Galilaya ma laki 'deni pili? ^{III} Rö ma laka miya ziye, inza tara. Kpe gb̄i odo kot̄oke d̄oye d̄e e'ddi koteke d̄oye pili tara. ^{IV} Közo bilaka 'but̄e döomu d̄omota tön̄e ga rö röto kulöru d̄omo kupö di Siloma ne, ma komerike 'beye iyake te l̄ij̄e na lende kënȳe 'benni kidari 'deni di d̄o 'ba bilaka 'ba Yeroselema ma laki? ^V Rö ma laka miya ziye, inza tara. Kpe gb̄i odo kot̄oke d̄oye d̄e e'ddi koteke d̄oye pili tara."

^{VI} Kina Ȳesu kiya d̄ongala nime zinni, iya te, "Bö moto e'di ti nḡeri këlu abo, bo id̄iȳe 'deni mi nyaka. Kina odo bö kari

toma ma kana mo tine bo o'ja ɔto dɛ.
 VII Kina bo kiya ngi zi bo konɔgo go nyaka
 nima, bo iya te, 'Kɔmo kɔo mo 'deni mota
 ame mɔ'bɔ nduwɛ tako tonɔgo kɛlu nime
 toma ma kana mo, tine mo'ja ɔto dɛ du te.
 Oga bo bɛri, ɛddi kola bo kirasi yayi nime
 ka le ro ma sari go wa'di?' VIII Bo konɔgo
 go nyaka nima iya te, 'Nere, ola bo ko'do
 kɔmo kɔo titi 'bɔwu kɔto 'do mole ndi
 bo nima toko mulu yɔri teyi 'do kolo'bo.
 IX Kina tine ti kɔo ɔdo bo kana ele, ne ɔdo
 bo kana dɛ oga bo ngi nati bɛri.' "

Akileŋo Mi Kada 'Ba Ro Kindawo

X Mi kada 'ba ro kindawo mɔto ko'ja
 Yɛsu kɛdi tiyandi wa mi rɔ 'ba mɔtu tine
 XI 'ja mɔto ame nɔki mo konɔgo gomo kɔzo
 geli naga tara ne ɛdi yayi. Wa nima ɛdi
 'deni tini kɔmo kɔo 'butɛ dɔɔmu dɔɔmota.
 XII Kina ɔdo Yɛsu ko'ja ni tara yo na kidɛki
 ni ngi kako, kiya zini te, "'Ja, ope yi 'deni
 di do rɔko'ɔ 'bi nime."

XIII Bo i'di kɔzi bo rɔni kina gɔni tɔnɛ
 kodɔro ngi loko kilɛlu Boko'ba. XIV Kina bo
 do rɔ 'ba mɔtu nima ngi ro 'diri go lende
 nima Yɛsu kilɛno 'ja nima mi kada 'ba ro
 kindawo ne. Bo ilende zi bilaka naga nima
 yayi ne, bo iya te, "Tɔ'do ɛdi 'do ziye do
 modɔkɔto to'do ndɔbo yimo. Akoke mi
 kada naga nima 'do kilɛno ye tine inza dɛ
 mi kada 'ba ro kindawo."

XV Yɛsu ileki dɔmo zi bo, iya te, "Kpe
 bo kɔmo kandi naga nime, ni mɔto ebe
 tope ngulɔ ala akaca 'bi di do lɔsi mo koto
 kari tuwɛ mini mi kada 'ba ro kindawo.
 XVI Ne 'ja nime ro kupɔ Abarayama Satani
 kudɔdu 'deni bɛri nɔbo kɔmo kɔo 'butɛ
 dɔɔmu dɔɔmota ne, go wa'di na 'do kope
 ni dɛ yaga gomo di do gomo nime mi kada
 'ba ro kindawo?"

XVII Lende 'ba Yɛsu nime ɔdo ro kaya ngi
 ro bo kɛdi kilende ro bo naga nima. Tine
 ya ame ga yayi ne ngi pili ro lɔno go wa
 lɔbu naga nima bo kɛdi ko'do ne.

Dɔngala 'Ba Jo Titiyi

(MT 13:31-33; MK 4:30-32)

XVIII Yɛsu ɛnyi kiya te, "Nere lɔbu 'ba
 Boko'ba ti miyari ngi ti wa'di? XIX ɛdi kɔzo
 'jo 'ba a mɔto titiyi 'deki ame ɔdo bilaka
 kogba kidiyɛ kina kɔtu ngi kiyo'bu ro ngɛri
 ma lɔbu yali ni kako kubɔ rɔ 'bɛnni ga
 dɔngila mo."

XX Bo ileki gbɛ kiya te, "Ti miyari nere
 lɔbu 'ba Boko'ba nime ngi gbɛ ti wa'di?
 XXI ɛdi kɔzo lanɔa ame 'ja kogba pele
 mbowa kuturɔ ti ruzu koso mi a ma mbiri
 ki'di ngi pili kɔ'bu ne."

Kpadɔri Titiyi

(MT 7:13-14, 21-23)

XXII Yɛsu ɛnyi kudɔ nduwɛ kebe mi gawo
 ni ti dolinɔ ma titi naga ti akiyandi di kɔri
 'ba tari abo Yerosalema. XXIII Kina bo mɔto
 kɛnyi kititi bo iya te, "Nere, tara ne bilaka
 ma ndɔ te na nge ti kɔmo di mi tɔlɛ ya?"

Yɛsu iya te, XXIV "Ogbo rɔyi tɔdo kebe
 kpadɔri titiyi nime. Ro ma laka miya zi'yi,
 ma konzi ti kiteri ngi tɔdo kebe teyi, tine
 inza ko'bo tɔdo. XXV ɔdo bo do rɔ na kɛnyi
 'deni tɔro kulɔli kpadɔri teyi, ti kɔroke
 yaga kukɔkɔke koma'joke rɔye kiyake te,
 'Nere, urɔgo kpadɔri zize.'

Tine bo ti kileki dɔmo kiya te, 'Mikali ye
 dɛ kɔto te, ala akoke di yala?'

XXVI Kina ti kiyake te, 'Ze na tɔnɛ
 donyoke akonyo duwɛke mini koto tiye
 koloma ro tiyandi wa di mi gawo ze.'

XXVII Tine bo ti kileki 'bɔwu kiya te,
 'Mikali ye dɛ kɔto te, ala akoke di yala?
 ɔlɔke yaga di rɔma, kpe bo lende kɛnyɛ
 naga nime.'

XXVIII Kina ti monɔ ni ti kpa kunyi kɛdi
 ngi ziye yayi ɔdo ko'jake Abarayama ni ti
 Yisika ti Yakoba ti bo kumɛ lende ni pili
 'deni kɛdi mi nere lɔbu 'ba Boko'ba, tine
 kpe 'beye ku'du ye 'deni yaga. XXIX Bilaka
 ti kɔlo kako di mi do kumu sowo 'ba
 dolinɔ nime tonyo nɔbele mi nere lɔbu 'ba
 Boko'ba. XXX Ro ma laka lijɛ mɔto ga ame
 le'jete yi' bɔwu ne ti kɛdi 'deni dɔgba, kina
 ma dɔgba ti kileki 'deni nyati yi' bɔwu."

Ni Yerosalema

(MT 23:37-39)

XXXI Mi kada mo nima na Parosi mɔto
 ga kako zi Yɛsu kiya te, "ɛnyi ɛ'bi yaga di
 bine kari bi mɔto rɔmɔyi nere Erode ɛdi
 ko'dɔko tupɔ yi."

XXXII Yɛsu ileki dɔmo iya te, "Ari kiyake
 zi kiraba nima, mɛdi moga nɔki milɛno bi-
 laka nge tɔne tilɛndɔ, tilɛndɔ mɔto dayi te
 mote ndɔbo ma 'deni. XXXIII Tine ako'dɔko
 'ba Boko'ba na 'do moto tari nduwɛ timo
 nɔbo mɔmɔ Yerosalema, rɔmɔyi tara ne
 Yerosalema na dɛ ro bi 'ba tupɔ bo kumɛ
 lende ni teyi?"

XXXIV Bu'bu zi'yi ni Yerosalema, Yeros-
 alema, ote do bo kumɛ lende ni 'deni ku'du
 bo laja 'ba Boko'ba ma koja zi'yi naga ti
 dɔku. Ti mopi rɔma ngi nɔbo nyanya mo ga
 gɔyi na 'jaa 'do mokoko kole 'bi naga nima
 yi soromo ma kɔzo 'ba tɔru ame kokoko
 kole 'bɛni ga ne? Tine ɔ'bɔ tu'dɔngi dɔyi
 mɔkɔ. XXXV Ti kola rɔ 'bi zi'yi ro roba. Ro
 ma laka miya zi'yi, inza ko'ja ma kpe nɔbo
 kiya te, 'Yɛyi kɛdi do bo ame kako ti mɔyi
 nere Boko'ba ne.' "

XIV

Yɛsu Ilɛno Bo Rɔko'ɔ

I Mi kada 'ba ro kindawo ma do koto
 mɔto na ɔdo Yɛsu kari 'deni tonyo akonyo

linjo 'ba Parosi ma löbu motö tine, kömönni ngi pili dö Yësu tonjo bo ödö wa'di na ti bo ko'do. ^{II} Bo motö ti rokö'ö ma kirinja ro kporokporo naga edï yayi. ^{III} Kina Yësu kënyi kititi Parosi naga nima ti bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di mo ga, iya te, "Tara ne edï ngi ro ma laka mi kö'du ki'di 'do tilejo bilaka mi kada 'ba ro kindawo ya? Ala tondo?"

^{IV} Tine lijë udumö ngi pili timo. Kina Yësu kind'a ba bo tonë ngi kilejo koja kari. ^V Kina bo kënyi kititi lijë, bo iya te, "Ödo ni motö kole 'bi ala ngulö sa 'bi kila'ba mi gö mi kada 'ba ro kindawo ti kënyi dö ngi koto yaga?" ^{VI} Tine lijë ileki oto dö gbi gomo.

^{VII} Kina ödö Yësu bo konjo 'deni nba motö naga nima kiteri 'bënni nburu ro kitï ma löbu naga tine, na bo kënyi ngi tiya döngala nime zinni. ^{VIII} Bo iya te, "Ödo ni motö kose yi mi karama 'ba gbe kinza kari dö ngi koloma dö kitï ma löbu. Römöyi motöga bo motö ame mbiri kebe yi ne ti kose 'deni gbi 'do kako koloma dö aloma nima. ^{IX} Ne ödö këdi tara yo na ti bo dö karama nima kako ngi ziyi, kiya te, 'Ënyi di dö kitï nime kola zi bo nime 'dë.' Na ti kari koloma ngi za 'böwu dö gba'da ma titiyi röyi kaya nime. ^X Tine ödö kose yi tara ari koloma ë'bi dö a loma ma mbowa 'do bo bo kose yi mo nima na 'jaa kako kiya ziyi te, 'Bo pori ma, ënyi kako koloma dö aloma ma laka nime bine.' Kina ti koyo röyi ngi gomo di komo nba ma laki. ^{XI} Römöyi ame kombi ro bo löbu ti kileki 'deni ngi bëri. Tine ma kileki rönï bëri Böko'ba ti kombi toro."

^{XII} Kina Yësu kiya zi Parosi nima, iya te, "Ödo ni motö ko'do karama kinza kose dö ro löndö yi ni ala bo pori yi ala ma wado 'bi ga ala bo mori lépï yi ga, römöyi lijë ti kose yi gbi kada motö yayi mi karama ma 'bënni ga. Dëmba wa tonë ga ko'do zinni ne na ma kopi 'deni pili ziyi. ^{XIII} Tine ödö koja nbele 'bi bo lisa ni ti bo korö'bo ni ti bo komo kölu ni na kose kako yimo, ^{XIV} kina ti Böko'ba ko'do yëyi ngi döyi. Römöyi kozo ame lijë ko'bo topi oto dö pele ziyi ne tine ti Böko'ba kopi ngi 'deni ziyi mi kada 'ba todo 'ba bo lende laka ni yaga di mi tolë."

Dəngala 'Ba Karama 'Ba Gbe
(MT 22:1-10)

^{XV} Kina ödö bo motö di mi löngö ya ama ga ti bo kpa akonyo yayi ne kuwö 'deni te tine, bo iya te zi Yësu, "Bo ame këdi kari tonyo nbele mi nere löbu 'ba Böko'ba ne na ti yëyi."

^{XVI} Yësu ileki dömo iya te, "Bo motö ilejo ro bo to'do nbele ma löbu kose bilaka nbanji yimo. ^{XVII} Mi kada mo 'deni na bo koja bo laja abo kari go bilaka ma tonë ga

kose 'deni ne 'do kiya teyi te, 'Ako, wa pili edï 'deni ndö.'

^{XVIII} Tine lijë pili ro kotokoto ebe tupë rönni. Bo ma dögba mo iya te, 'Mugö nyaka 'deni zö giri naga nime mo'doko tari tonjo mo. Moma'jo roma ziyi, ola ma gbo.'

^{XIX} Motö mo iya 'ba bo te, 'Mugö sa 'ba ro'do 'deni 'butë, mëdi mo'doko tari tiyozo mo. Moma'jo roma ziyi, ola ma gbo.'

^{XX} Bo motö iya 'ba bo te, 'Mogbe 'ja la'ja ma 'deni giri nime, mo'bo dö kpe tömö ziyë yayi.'

^{XXI} Kina bo laja nima kileki ngi kiyëti go wa tonë ga pili zi nere abo. Lende mo onma mi nere ngi sowa na bo kënyi kiya zi bo laja abo, bo iya te, 'Ari welo kpa dokoka kori 'ba mi gawo 'do ko'de bo lisa ni ti bo korö'bo ni ti bo komo kölu ni.'

^{XXII} Bo laja nima ileki kako kiya te, 'Nere, wa tonë kiya ne o'do 'deni tine bi edï gba.'

^{XXIII} Nere iya te, 'Arike kpa kori döngböngbö ko'deke bilaka di yayi 'do rö ma koso. ^{XXIV} Ro ma laka miya ziyë, boto ma koto motö di mi löngö ya ma dögba tonë ga mose lijë ne inza kinene akonyo 'ba nbele ma nime.' "

Gomo 'Ba Bo Laja
(MT 10:37-38)

^{XXV} Mi kada mo nima yayi tindï ma kinza kiya na këdi kozi go Yësu. Kina bo kuyi komo bo dönni bo kiya zinni, iya te, ^{XXVI} "Boto ame kako zö ne ödö ma na dö ngi bo ko'ö ro dö kiteli di dö 'bu bo ni ti ma bo ti 'ja abo ti kole abo ga ti löndö bo ga ti lëmi bo ga gbi ro dö kiteli di dö gbagba bo, inza du te ro bo kösö goma. ^{XXVII} Boto ame ko'doko dö ngi tilaņa ro bo tolë go töso goma ne o'bo dö tedi ro 'bama.

^{XXVIII} Me ödö ni motö ko'doko to'ba rö ma löbu, ti koloma dö titi bëri konjo yamo ma këddi timo, 'do kikali tara ne ti ko'bo to'ba rö nima ziyi ya? ^{XXIX} Ödo ko'do dö te inza kikali tote rö 'bi nima ro kpa koriya. Motöga ti kisaki gbondo mo yo na yamo ti kote rönï ngi töti kola rö gba ro cologaki. Kina bilaka ame ga pili ko'ja ne ti kebe ngi tögö yi, ^{XXX} kiya te, 'Nani nime isaki to'ba rö abo, tine 'böwu bo o'bo dö tote mo.'

^{XXXI} Me ödö kiya te nere motö këdi kari kpa ya bo kanya ma 'ba bo ga këdi nge kuluku 'butë bi 'butë riyö (10,000) tara ne bo ti koloma dö titi bëri bo komeri dö bo go ya nime bo këdi kari to'do mo ti nere motö ame bo kanya mo ga këdi nge kuluku 'butë bi 'butë sowo (20,000) ne ya? ^{XXXII} Ödo bo ko'bo dö bo edï koja bo kpëri ngi kari tiyëyi kpa lende nima kola ya ma laki këdi gba nbo ro ma kowa. ^{XXXIII} Kina gbi tara boto ame komba go bo dö zi abo ga ne o'bo dö tedi ro bo kösö goma.

XXXIV Tiko 'do ele ma. Ne odo tiko 'do kote tulowu ma kiyoko 'bèni 'deni ikali dè kpe tileki mo ro ma kiyoko. XXXV Ele dè kpe lipo nati zi a moto ala mi nyaka ala mi dotu 'du ro bi kolo 'bo. Tine ngi tu 'du mo mokò.

Bo ame kèdi ti mbili ne i'dike bo kuwò lende nime."

XXV

*Kamölö Koto Odo Kolu
(MT 18:12-14)*

I Mi kada ma do koto moto bo kireke awada ni ti bo lende kënyè ma konzi moto ga ototo ronnì ngila Yèsu bi tuwò lende.

II Tine na Parosi ni ti bo komo kiyandi ni kebe ngi tiya mo te, "Bo nime èdi konyo kpa bo bi koto ti bo lende kënyè ni go wa'di?"

III Kina Yèsu koloma ngi ro tiya dangala nime zinni, iya te, IV "Odo ni moto kèddi ti kamölö 'bi kuluku riyò kina ma koto kolu ngi, tara ne ti kola ma konzi naga nima dè ngi yayi kari toma ma koto nima kolu ne ya?" V-VI Kina odo bo ko'ja 'deni tine bo ti kombi ngi do mugu bo, bo kiliya kari lijo ro lono. Kina ti bo kidèki lèpi bo ga ti bilaka ma mi tiri kako bo kina teyi te, 'Iiyake ti koto tö römöyi kamölö ma tönè kolu ne mo'ja 'deni.' VII Kina me ro ma laka miya ziye, lono ma löbu ro do kiteli ti kèdi tara mitoro go bo lende kënyè ma koto ame koto dönì ne kebe lono 'ba go bo lende laka ma konzi ame ga lijè kinza kpe ti lende kënyè moto 'do toto dönni di yimo ne.

VIII Odo 'ja moto kèdi ti girisi silinbi 'butè kina ma koto kolu loko ti ko'do tondo? Tara ne loko ti ki'di pa'do dè ngi do lamba loko koma mi ro nima rokpe loko kona nbò loko ko'ja? IX Kina odo ko'ja 'deni tine loko ti kidèki lèpi ni ga ngi ti bilaka ma mi tiri kiya teyi te, 'Iiyake ti koto tö römöyi mo'ja girisi ma tönè kolu ne 'deni.' X Kina me ro ma laka miya ziye, lono ma löbu ti kèdi gbì tara zi malayika 'ba Boko'ba go bo lende kënyè ma koto ame koto dönì ne."

Kole Kènyì Mokò

XI Kina Yèsu kënyì kileki gbì kiya te, "Bo moto èdi ti kole riyò 'deni ro yobi. XII Kina kole ma titi mo kënyì kiya zi 'bu nni, iya te, 'Baba, apötò yi ame ga 'do kèdi ro 'bama ne i'di zò.' Kina bo nima koza mi abo ga ngi zi kole riyò abo naga nima.

XIII Mbowa di pötò mo yo na kole ma titi mo tönè kototo wa ma 'ba bo ga ngi bo kënyì kari koloma timo nbò mi doayai ma kowò bo kote do wa tönè ga ngi yayi mi lende yawa. XIV Tine di pötò abo naga nima kote ronnì 'deni na sèyi ma kinza kiya kila'ba ngi mi doayai nima. Tine ola bo 'deni ngi ro lisa. XV Kina bo kënyì ngi

kari toma ndobo di zi bo doayai mo naga nima. Kina bo moto ki'di bo ngi toda ba'do 'ba lijo. XVI Bo omeri 'do bo kokonyi ro bo ti kano monzo ame ga kèdi ki'di zi ba'do ne, tine boto i'di oto dè du te zi bo.

XVII Kina odo bo kënyì komeri do bo 'deni tine, bo iya te, 'Bo ndobo 'ba 'ba ma ga 'dè ngi ti akonyo ro mbèmbè, ne ma na me ngi mèdi môle 'deni bine ti 'bö? XVIII Ti mënyi mari zi 'bu ma, miya te, 'Baba, mirasi lende 'deni zi Boko'ba gbì ziyi XIX mo'bo dè kpe 'do kidèki ma ro kole 'bi. I'di ma gbo mèdi kozo bo ndobo 'bi ma koto moto tara." XX Kina bo kënyì ngi kileki kari zi 'bu bo.

Kota bo kèdi gba mbowa ro ma kowò di ngila lijo na 'bu bo ko'ja bo ngi. Kina 'bu ngi lo ti mi këyi na kirija ngi kiramo kole abo kome mbili mo. XXI Tine kole iya te, 'Baba, mirasi lende 'deni zi Boko'ba gbì ziyi, mo'bo dè kpe 'do kidèki ma ro kole 'bi.'

XXII Tine 'bu ènyi ngi kidèki bo laja abo ga kiya teyi, iya te, 'Iriyake welo ti bonjo ma kele koloke romo usuke wa dokole kòzimo kusuke wari ndimo. XXIII Ari kujèke kole sa ma kono bèri go do'doke karama. XXIV Römöyi kole ma nime ölè pa kina me kididi 'deni, ölu pa kina me ko'ja 'deni.' Kina lijè ko'do karama mo ngi.

XXV Tine kole ma löbu mo tönè èdi gba mokò mi nyaka. Kina odo bo kako 'deni kómò ngosi ngila lijo tine na bo kuwò lèri ngi ti ngala. XXVI Kina bo kidèki bo laja ma koto bo kititi tara ne wa'di na kómò zinni. XXVII Tine bo laja nima iya zi bo te, 'Löndö yi tönè na kómò 'deni kina me 'bu yi kujè kole sa ma kono 'deni bèri ro karama 'ba romo. Römöyi bo ileki 'deni kómò laka kinza a ma kënyè moto.'

XXVIII Kina kole ma löbu nima ngi ro 'diri ko'doko dè kpe toto lijo. Kina 'bu bo kari ngi tilende zi bo tiyèyi dök'i'di bo. XXIX Tine bo ènyi kileki domo zi 'bu bo, bo iya te, 'Onjo te, mi komo koo konzi naga nime pili mö'bò kozo atoli toja laja ziyi muwò döyi. Tine pele 'do kogba to nge ro kole banya oto ga ki'di zò 'do momba bèri mo'do karama mbowa timo ti lèpi ma ga ne inza yo. XXX Tine kole ayuru 'bi nime kómò kirasi è'bi ga 'deni me zi bo ronyo ne na kënyì kujè kole sa ma kono teyi.'

XXXI 'Bu bo iya te, 'Kole ma, ni 'bèyi èddi nduwè tö bine. A ma naga nima pili è'bi ga na. XXXII Ne ele do'do karama ro ma laka ti lono ma löbu römöyi löndö yi nime ölè pa kina me kididi 'deni, ölu pa kina me ko'ja 'deni.' "

XVI

Bo Laja Dök'i di Kèyi

^I Yēsu ēnyī kiya zi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga, iya te, "Bɔ wa mɔto ēdī ti makunɔu abo. Tine ari kiya rɔnī zi bɔ wa nima tēgē bɔ makunɔu abo nima ēdī mɔlo rɔ tirasi girisi abo. ^{II} Kina bo kidēki bɔ nima ngi kititi, iya te, 'Wa'di na me muwɔ kiya rɔnī ti mɔyī yī ne ya? Wa ame ga pili tiyī ne itētē gomo yaga rɔmɔyī inza kpe zɔ rɔ makunɔu ma.' ^{III} Bɔ nima omeri iya te, 'Ti mɔ'dɔ tondo? Kina me kēdi koga ma 'deni yaga di mī ndɔbo. Mitigo dē gbī bi tɔ'bo toro'dɔ nyaka, rɔma rɔ ma kaya di bi tokpasi wa. ^{IV} Ne wa ma 'dɔ mɔ'dɔ mikali 'deni rɔmɔyī ɔdɔ koga ma pele yaga di mī ndɔbo ma nime gɔ mēdi ti bilaka ma 'dɔ kinda'ba ma laka.'

^V Kina bo kidēki bilaka ame ga wali 'ba nɛre abo kēdi gomo ne ngi pili kako zi bo. Kina bo kēnyī kititi ma dɔgba mo, bo iya te, 'Wali 'ba nɛre ma ēdī ndɔ gɔyī?'

Bɔ nima iya te, ^{VI} 'Wali abo ēdī goma 'bulu 'ba 'bu 'butē mota.'

Bo iya te, 'Ele, wali 'bī ma kugu na te. Oloma welo bēri kugu nge 'butē riyō.'

^{VII} Kina bo kēnyī kititi bɔ mɔto gbī iya te, 'Wali 'ba nɛre ma ēdī ndɔ gɔyī?'

Bo nima iya te, 'Ēdī goma luyu 'ba nyōnyu kuluku riyō.'

Bo iya te, 'Ele, wali 'bī ma kugu na te. Oloma welo bēri kugu nge kuluku kɔto kɔdo dɔmo 'butē mota.'

^{VIII} Gɔ kɔ'du mo na nɛre nima kubī gɔ makunɔu kēnyē abo nima ngi gɔ akikali laka abo nima bo kɔ'do ne. Rɔmɔyī bilaka 'ba dɔliɔ nime akikali 'bēnnī rɔ mbēmbē mī tɔ'dɔ ē'bēnnī ga kebe 'ba bɔ lende laka.

^{IX} Rɔ ma laka miya ziye, o'dɔke pɔri ziye ti a 'ba dɔliɔ nime mī kɔri ma laka mo. Rɔmɔyī ɔdɔ kote rɔnī 'deni 'dɔ bo Boko'ba kinda'ba ye ti mī dīdī ma nɛburunɛburu.

^X Bɔ ame koloma laka tɔngɔ gɔ a ma titi laka ne ti kɔngɔ gɔ ma mbiri gbī tara. Kina bɔ ame koloma dē laka mī a ma titi ti kɔ'dɔ gbī tara mī a ma lɔbu. ^{XI} Ne ɔdɔ kikali yi dē rɔ bɔ tɔngɔ gɔ a 'ba dɔliɔ nime laka yē na ti ki'di mɔri ma laka nime ziyi tɔngɔ gomo? ^{XII} ɔdɔ kɔngɔ gɔ a 'ba lēpī yī mɔto dē laka yē na ti ki'di ma 'bēyī mo ziyi?'

^{XIII} Bilaka kɔto ikali dē 'dɔ kēdi rɔ bo laja zi nɛre riyō. Bo ti kɔ'ɔ nge rɔ ma kɔto tine bo ti kɔ'ji mɔto. Bo ti kɔdo mī bo zi mɔto tine rɔ yōgɔ zi ma kɔto. Kina gbī tara inza kɔ'bo toja laja zi Boko'ba gbī zi a 'ba dɔliɔ nime."

Akiyandi Mɔto Ga 'Ba Yēsu

(*MT 11:12-13; 5:31-32; MK 10:11-12*)

^{XIV} Kina ɔdɔ Parosi ni kuwɔ lende nime 'deni te tine lijē ebe ngi bi tōgɔ Yēsu rɔ laɔa rɔmɔyī lijē Parosi ni rɔ bɔ tɔ'ɔ girisi.

^{XV} Kina Yēsu kēnyī kiya zinnī, iya te, "Kpe, o'dɔke roye kindake laka di kɔmo bilaka

ma laki, tine mī dōki'di ye Boko'ba na kikali. Rɔmɔyī wa ame ga bilaka kēdi kubī gomo kulōwɔ tēgē rɔ a laka ne ma di kɔmo Boko'ba ēnyē ngi kɔzo ɔto.

^{XVI} Kɔ'du ki'di ni ti bɔ kumē lende ni na koloma 'deni rɔ tɔ'dɔ ndɔbo bine nɔbɔ kɔmɔ mī kada 'ba Yowani. Tine mī kada mo nima na laja laka 'ba nɛre lɔbu 'ba Boko'ba kisaki tuwōwɔ rɔnī, na me ma konzi kēdi kɔ'dɔ 'deni ngi rɔ ya tɔdo yīmo. ^{XVII} Ne mitorɔ ni ti dɔyayi ti kiteli, tine bi titi mɔto di mī kɔ'du ki'di nime inza kɔlu du te.

^{XVIII} Kina bɔto ame koga 'ja abo kēnyī 'bɔwu kogbe 'ja mɔto ne o'dɔ yēri 'deni. Kina mē'dē tɔ mo nima kogbe 'ja kēyī nima ne o'dɔ yēri 'deni gbī.

Bɔ Mɔri Ni Ti Lazara

^{XIX} Uwōke, bɔ mɔto rɔ bɔ mɔri bɔngɔ kusu abo nɛburu rɔ bɔngɔ ma ndɔgɔ kitigo kulōwɔ naga dɔ bo kola 'joyi di mī mɔri. ^{XX} Tine bo lisa mɔto ēdī gbī yayi mɔyī mo rɔ Lazara rɔmo ga me rɔ 'bɔngɔ. Ēdī kɔ'de nduwē tolo'bo kpadōri 'ba bɔ mɔri nima ^{XXI} 'dɔ bo kutɔ'du kpa bo ti wa ma kēdi kilayi bēri bicī tarabiza 'ba bɔ mɔri nima. Tine bī ni ako 'bɔwu kebe titene kɔmo 'bɔngɔ mo.

^{XXII} Kina ɔdɔ kada mo kari kɔmɔ tine bɔ lisa tɔnē ōlē ngi kina malayika kombi ngi mitorɔ koto ngila Abarayama. Di pɔtɔ mo na bɔ mɔri tɔnē kɔlē ngi gbī kusu bo, ^{XXIII} na bo kari ngi mī Gehena mī gomo ma lɔbu. Kina ɔdɔ bo kɔngɔ bi tine bo o'ja Abarayama ngi nɔbɔ rɔ ma kɔwɔ ti Lazara dɔngila bo yayi. ^{XXIV} Kina bo kulōri, iya te, 'Baba Abarayama, i'di miyī kēyī rɔma. Oja Lazara kusu dɔkole kōzi bo mī mini 'dɔ kako kiyēyī dɔnde'de ma tɔ kpe timo. Mēdi 'deni mī gomo ma kinza kiya mī pa'do nime bine.'

^{XXV} Tine Abarayama ileki dɔmo iya te, 'Kole, omeri tɔ ma, tɔnē bine mī kada 'ba loma 'bī o'ja a ma laka 'bēyī ga 'deni pili, tine Lazara kēdi 'ba bo mī gomo. Kina me bo na 'deni 'bato mī lɔngɔ bine nī 'bēyī mī gomo. ^{XXVI} Kina gbī gɔ lɔbu ēdī mī lɔngɔ nime bɔto mɔto umu dē di yayi kako zize bine ala di zize bine kari ziye yayi.'

^{XXVII-XXVIII} Bɔ nima iya te, 'Baba Abarayama, moma'jo rɔma ziyi oja Lazara kari dɔliɔ zi kɔso lɔndɔ ma ga ma muyi ame ga gba liɔ ze 'dē yayi ne 'dɔ bo kari kiyandi lijē kinza lijē kako ra gbī mī gomo mbēmbē nime.'

^{XXIX} Abarayama ileki dɔmo iya te, 'Lende 'ba kpa Musa ni ti bɔ kumē lende ni ēdī yayi, lɔndɔ yī mo naga nima kuwɔ dɔmo.'

^{XXX} Bɔ nima iya te, 'Inza tara, baba Abarayama. O'dɔko ngi rɔ bilaka ame

kodo di mi tölē ne na 'do kari zinni go lijē koto dönni.'

^{XXXI} Abarayama iya te, 'Ɔdo lijē kuwö do Musa ni ti bo kumē lende ni dē boto ame kodo pele di mi tölē ne lijē inza kuwö domo gbi.'

XVII

Lende Kënyē

(MT 18:6-7, 21-22; MK 9:42)

^I Yësu ënyi kiya zi bo köso go bo ga iya te, "Akiyozo 'ba ti'di bilaka kila'ba mi lende kënyē ëdi 'deni ngi nburu mi doayai. Ne bu'bu zi bo bo ame ki'di 'do wa naga nima ko'do rönni ne. ^{II} Ma laka mo dëne ɔ'bo 'do kudöho toto ndöwu ma löbu ra mugu bo go kitijē bo timo mi mini löbu di do ame 'do bo ki'di wa titi naga nime kila'ba mi lende kënyē ne. ^{III} Ne i'dike komoye kandi laka.

^{IV} Ɔdo löndö yi moto kirasi lende amo domo. Kina ɔdo bo kuwö döyi ola bo go lende kënyē nima. ^V Ɔdo bo koto pele tirasi lende ziyi nbo mi modomoriyö mi kada koto tine bo kö'bö nduwē tako tiya mo ziyi te, 'Moto doma 'deni,' ola bo gomo."

^V Bo laja abo ga iya te, "Nere, ulu ze mi ti'di doze go tigo 'bi."

^{VI} Bo ileki domo zinni, bo iya te, "Ɔdo këddike pele nge ti ti'di doye goma titiyi 'deki miye na kiyake pele nge ro tiya zi ngëri kpëri nime te, 'Ni, unyē röyi kari kidëyi röyi mi mini löbu,' kina ti kuwö doye ngi.

^{VII} Me ɔdo ni moto këddi ti bo laja 'bi bo këdi ko'do ndobo mi nyaka ala toda kamölö, ɔdo bo kömö lijo ti kiya zi bo te, 'Ako titi welo konyo kpëyi?' ^{VIII} Inza tara, ëddi kiya za te, 'Ilejo akonyo zö ndö koja laja zö monyo kpama muwē titi tine 'do kari konyo 'bëyi 'jaa.' ^{IX} Ɔo ame bo laja nima kuwö do nere abo pele ne tine inza ro lende kembe zi nere abo 'do kileki yëë'di gomo zi bo. ^X Kina kpe na gbi tara, ɔdo ko'doke wa ame Boko'ba kiya 'deni ziye to'do mo ne, iyake e'be te, 'Ze eze nge ro bo laja ame wöti ne, do'do eze nge ro ndobo.'"

Bo Mönju 'Butē

^{XI} Di go kori kari Yerusalem na Yësu kënyi kudö kebe do maga 'ba Somorona ni ti Galilaya. ^{XII} Ko'ja bo këdi ko'do 'deni todo tari mi lijo tine na do bo kondoso ngi ti ya ma 'butē moto ga roma kila'ba 'deni romo. Kina lijē koro ngi nbo ro ma kowo ^{XIII} kulöri ro ma kembe, kiya te, "Nere Yësu, ongo lisa 'ba roze."

^{XIV} Kina ɔdo bo ko'ja lijē 'deni tara tine, bo iya te, "Arike kilemeke roye ma kopo 'deni zi bo akumu ni."

Di bi tari 'bënni tine rönni 'deni ngi ro ma kopo. ^{XV-XVI} Kina ɔdo bo ma koto moto ame bo ro Somorona ne bo konjo kilejo bo 'deni tara tine bo ileki ngi ti tilëlu Boko'ba ro ma kembe bo kako kila'ba bëri bi ndi Yësu tileki yëë'di zi bo.

^{XVII} Yësu ënyi kititi iya te, "Ma modomosowo moto ga ame kilejo gbi ne ëdi yala? Tara ne ilejo dë su 'butē ya? ^{XVIII} Bo löwö nime na nge koto kpöki kileki kako to'do yëë'di zi Boko'ba?" ^{XIX} Kina Yësu kileki kiya zi bo nima, iya te, "Ënyi toro kari ë'bi ti, ti'di döyi go tigo ma na kilejo yi 'deni."

Nere Löbu 'Ba Boko'ba

(MT 24:23-28, 37-41)

^{XX} Parosi moto ga ënyi kititi Yësu go tako 'ba nere löbu 'ba Boko'ba. Kina bo kileki domo zinni iya te, "Nere löbu 'ba Boko'ba inza kako ngi te ko'ja kinē mo ti komo. ^{XXI} Inza gbi ro wa ame 'do boto kiya te kina me bine, ala kina me 'dë. Tine nere löbu 'ba Boko'ba ëdi 'deni miye."

^{XXII} Kina bo kënyi kiya zi bo köso go bo ga, bo iya te, "Kada mo ti kömö 'deni ame 'do kiterike to'ja kada 'ba tileki 'ba kole 'ba bilaka lesi. Tine inza ko'jake. ^{XXIII} Kina bilaka ti kiya ziye te, 'Bo na me 'dë,' ala 'Bo na me.' Tine kinza kirinjake dë gönni. ^{XXIV} Kada ame mo ro 'ba tileki 'ba kole 'ba bilaka lesi ne ti këdi kozo kpa toro kunyi ame kunyi di yibi kiyozo bi nbo do toro ne. ^{XXV} Tine ma dogba mo bo ti kombi gomo titi ro mbëmbë bilaka naga nime pili kilagi bo.

^{XXVI} Kada 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ti këdi gbi kozo kada 'ba Nowa ^{XXVII} ame bilaka koloma ngi ro tonyo kpënni tuwē mo togbe rönni nbo kömö mi kada ma Nowa këdi këki mi sorope. Tine yo na mini koso kako ngi kote dönni pili yaga.

^{XXVIII} Kina ti këdi gbi kozo ma tönē mi kada 'ba Lotso ne tara. Bilaka oto nduwē tonyo kpënni tuwē mo tugö ndögö tidiyē wa to'ba rö. ^{XXIX} Tine mi kada ma Lotso kodo di Sodomona kodo pa'do ti kulugbi döku ma këdi kilanma ngi kako di mitoro kote dönni pili yaga. ^{XXX} Kina ti kada 'ba tileki 'ba kole 'ba bilaka lesi këdi gbi tara.

^{XXXI} Mi kada mo nima ni bo ame këddi tilere yaga kpadöri 'bi ne kinza döyi kilëyi dë kpe todo rö go jama 'bi ga. Kina gbi tara ni bo ame 'deni mi nyaka kinza kileki dë kpe kari lijo. ^{XXXII} Omerike 'ja 'ba Lotso te. ^{XXXIII} Bo ame kiteri tomo didi bo ti kupö ngi. Tine bo ame kupö didi bo ne ti komo ngi. ^{XXXIV} Ro ma laka miya ziye, mi korondo mo nima bilaka riyo ti këdi 'deni do sora koto, tine ti kogba moto kola ma koto. ^{XXXV} 'Ja riyo ti këdi 'deni do toto bi koto, tine ti kogba moto kola ma koto."

XXXVI-XXXVII Bo kösö go bo ga ɛnyí kititi bo iya te, “Yala ga ya, nɛre?”

Yésu ileki ɔɔmo iya te, “Bi ame ti tóku teyi ranja ti kototo kpénni teyi.”

XVIII

Mi Kéddi

^I Yésu ɛnyí kiya ɔɔngala mɔto zi bo kösö go bo ga 'do kileme zinni kinza lijé kola go tititi konyi dè di zi Boko'ba lijé kó'bò nduwè to'do mo. ^{II} Bo iya te, “Nere bo toɔgo burè mɔto oloma pa do gawo mɔto yayi kere Boko'ba dè gbí ala komeri lende 'ba bɔto. ^{III} Tine makuru'bè mɔto édi gbí mí gawo nima yayi. Kina loko kó'bò ngí nduwè ro tari zi bo nima toma'jo róni teyi, iya te, ‘Ongó ndí lende ma laka zó ro bo ndo'ji ma.’ ^{IV} Nere nima oloma titi pa ro tilagi lende 'ba 'ja nima. Tine ro nburunburu mo bo ɛnyí komeri, kiya te, ‘Ne kozo ame ma mere Boko'ba dè momeri lende 'ba bɔto dè pele ^V ne kina me 'ja nime kó'bò 'deni ngí nburu togba ɔɔma, ti mongó lende 'bèni nime mileŋo ndimo kinza tako lulu 'bèni nime kozo roma.’ ”

^{VI} Yésu iya te, “Uwóke a ma nɛre dókí'di kényè nima kiya to ma. ^{VII} Ne tara bo Boko'ba ti ko'de lende kéyi dè zinni lijé ame ga ro 'ba bo ne ya? Lijé ame ga kédi kudu zi bo kote kada kote korondo ne, bo ti kó'bò toga lijé yaga ya? ^{VIII} Ro ma laka miya ziye, bo ti ko'de lende kéyi ngí welo zinni. Tara ne ti kole 'ba bilaka lesi kako ko'ja lijé ngí kédi ro ti'di dónni gomo mi kada 'ba tako abo na ya?”

Parosi Ni Ti Bo Kireke Awada

^X Kina Yésu kényi gbí tiya ɔɔngala nime zinni lijé ame ga kilèbè rónni ro bo lende laka, lijé kindiri ya ma laki ne. Bo iya te, ^X “Bilaka riyo mɔto ga ɛnyí kari mí rò lóbu 'ba Boko'ba bi to'do mótu. Bo ma koto ro Parosi tine mɔto ro bo kireke awada. ^{XI} Bo ma ro Parosi mo nima ɔɔo nɔbò cakí kumótu, kiya te, ‘Boko'ba, mileki yéè'di ziyí 'bama minza kozo 'ba laki ro bo akolo ro bo lende kényè ro bo yèri ala gbí kozo 'ba bo kireke awada nime. ^{XII} Moro kpama mí riyo 'do mí to'dò do modomoriyo, a ma ga pili ro gomo kapa ma 'buté mo mi'di ziyí.’ ^{XIII} Tine bo ma ro bo kireke awada mo nima ɔɔo 'ba bo ro ma kowó yi'bówu kusu komo bo béri komba ɔɔngó'do bo iya te, ‘Boko'ba, i'di miyi kéyi roma ma bo lende kényè nime.’ ^{XIV} Ro ma laka miya ziye, bo kireke awada nime na ti kileki ro ma laka komo Boko'ba inza ro Parosi nima. Rómoyi bo ame ko'do ro bo ro lóbu ne ti kileki 'deni béri. Tine bo ma kileki ro bo béri na ti Boko'ba kombi tɔɔo.”

^{XV} Bilaka mɔto ga oloma to'de kole titi kako zi Yésu 'do bo ki'di kózi bo ɔɔmo ro

yéyi. Kina ɔɔdo bo kösö go bo ga ko'ja tara tine lijé ebe ngí tota kole titi naga nima kinza kari dè zi Yésu.

^{XVI} Tine Yésu ɛnyí kídèki kole titi naga nima kako zi bo, iya te, “Olake kole titi kako zó kinza kotake lijé dè rómoyi lijé ame ga te ne nɛre lóbu 'ba Boko'ba na ro 'bènni. ^{XVII} Ro ma laka miya ziye, bɔto ame kinda'ba nɛre lóbu 'ba Boko'ba dè kozo 'ba kole titi ne inza kozo du te yímo.”

Bo Mɔri

(*MT 19:16-30; MK 10:17-31*)

^{XVIII} Turu 'ba Yudayi mɔto ako kititi Yésu, iya te, “Bo komo kiyandi ma laka, wa'di na go mo'do go mo'ja didi ma nburunburu?”

^{XIX} Yésu iya te, “Ídèki ma ro ma laka go wa'di? Omeri 'deni ngí tara? Boto mɔto inza laka tine nge koto kpóki ro Boko'ba. ^{XX} Ikali 'deni kó'du ki'di iya te, ‘Kinza ko'do yèri dè, ko'do róyi dè ro bo kózi roma, ko'do 'bögo dè, kususu bɔto dè gbí ro bétí. Oro 'bu yi ni ti móyi.’ ”

^{XXI} Bo nima iya te, “Wa naga nime mo'do 'deni molo do yobi ma bine.”

^{XXII} Kina ɔɔdo Yésu kuwó bo nima 'deni kiya tara tine, bo ileki ɔɔmo iya te, “A mɔto ola gba koto ziyi to'do mo. Ari kugó 'è'bi ga me mókó kozo girisi mo zi bo lisa. Kina ti kéddi ngi ti wa ro mbèmbè mí ɔɔyayi 'ba mítoro. Kina 'do kako ti kösó goma.”

^{XXIII} Kina ɔɔdo bo nima kuwó lende nime 'deni te tine bo ngí ro meri rómoyi bo bo mɔri na. ^{XXIV-XXV} Yésu ongo do bo na kiya te, “Todo mí nɛre lóbu 'ba Boko'ba zi bo mɔri na ti kédi ro ma kitigo kebe todo zi gamele di bi gbɔnó 'ba bíci libira.”

^{XXVI} Ya ame ga pili kuwó ne ɛnyí kititi, kiya te, “Ne ɔɔdo kédi 'deni te tine yè na 'jaa ti komo di mí tölè ti?”

^{XXVII} Yésu ileki ɔɔmo, iya te, “Wa ame to'do mo konya do bilaka lesi ne ma di zi Boko'ba embe dè.”

^{XXVIII} Pitóro iya te, “Nere, dola wa pili 'deni go tósó góyi.”

^{XXIX} Yésu iya te, “Ro ma laka miya ziye, bɔto ame kola 'ja ala lijo ala löndó ala 'bu ni ti ma ala kole dómoyi nɛre lóbu 'ba Boko'ba ne ^{XXX} ti ko'ja ngi ro mbèmbè ro do kiteli giri nime kina gbí mí kada ma kédi kako 'deni ro didi ma nburunburu.”

Yésu Iya Gó Lende 'Ba Tölè Abó

(*MT 20:17-19; MK 10:32-34*)

^{XXXI} Yésu ogba bo kösó go bo ga ro dónni kilende teyi iya te, “Dèdi darike nime nɔbò Yerosalema. Kina wa tónè ga bo kumè lende ni kiya go kó'du 'ba kole 'ba bilaka lesi ne ti ko'do rónni ngí 'deni ko tara. ^{XXXII} Ti kogba bo ki'di zi bo löwó. Kina ti lijé kógó bo ngí ro lanja kiti'ja bo koto'bi woro ro bo. ^{XXXIII} Kina ti lijé komba bo

kupö bo. Tine mi tö'dö do mota bo ti kënyi 'deni kodo yaga di mi tölä."

^{XXXIV} Tine bo kösö go bo ga ikali mi 'jo 'ba lende nime de du te. Römöyü usu do 'jo 'ba lende pili 'deni di zinni. Kina ngi ki'di lijë kikali wa nima Yësu këdi ro tiya mo ne de.

Bö Komo Kölu 'Ba Yereko
(MT 20:29-34; MK 10:46-52)

^{XXXV} Ko'ja Yësu ni kômö 'deni ngösi ngila Yereko tine bo komo kölu mota edi do kpa kori yayi bi kpaši. ^{XXXVI} Kina odo bo kuwö 'deni bilaka këdi kolo 'deni ngi kebe yayi ro tindi tine na bo kënyi kititi, iya te, "Wa'di ga na?"

^{XXXVII} Lijë iya te, "Yësu 'ba Nazareta na këdi ro tari."

^{XXXVIII} Kina bo komo kölu tönë kënyi kulöri kiya te, "Yësu kole 'ba Dawidi, ongo lisa 'ba roma."

^{XXXIX} Tine bilaka ma dogba naga nima amo do bo 'do bo kudumö yaga. Ne pele na bo kulöri ngi kulöwö ro ma kembe, kiya te, "Kole 'ba Dawidi, i'di miyi këyi roma."

^{XL} Kina Yësu korö ngi kidëki bo komo kölu nima 'do ko'de kako zi bo. Kina odo bo kômö 'deni ngösi tine Yësu ënyi kititi bo, iya te, ^{XLI} "Wa'di na ko'doko go mo'do ziyi?"

Bo iya te, "Mo'doko to'ja go bi."

^{XLII} Yësu iya te, "Kömöyü kopö yaga, ti'di döyi go tigo mo ilenjo yi 'deni."

^{XLIII} Kina komo bo tönë kopö ngi bo kënyi kösö go Yësu ti tilëlu Boko'ba. Kina odo bilaka ma laki naga nima ko'ja 'deni tara tine, na lijë pili kebe ngi ro tilëlu Boko'ba.

XIX

Yësu Ni Ti Zakayo

^I Kina odo Yësu kari 'deni kômö Yereko këdi ko'do titeli tine, ^{II} bo do bo kireke awada mota edi yayi ro bo möri möyi mo ro Zakayo. ^{III} Bo o'doko go bo ko'ja kinë Yësu tine bo ngi ro nyigbara, bo o'bo de 'do to'ja Yësu di mi löngö tindi konzi naga nima. ^{IV} Kina bo kirija ngi dogba kari këki do ngëri këlu 'do bo ko'ja kinë Yësu römöyü bo edi ro tako kebe go kori mo nima.

^V Kina odo Yësu kako 'deni kômö yayi tine na bo kombi komo bo ngi toro kidëki kiya te, "Zakayo, eki welo bëri, laka töne mëdi mari moloma lijö 'bi."

^{VI} Kina bo këki ngi bëri kari ti Yësu ro nba lijö abo ti mi këyi. ^{VII} Kina bilaka ama ga pili ko'ja ne kebe ngi ro tokore mo iya te, "Bo ari ngi ro nba lijö 'ba bo lende kënyë nima?"

^{VIII} Tine di yayi na Zakayo kënyi toro kilende zi nere Yësu, iya te, "Ongo nere, töne ti mi'di kapa 'ba a ma ga zi bo lisa

ni. Kina odo mu'bölu boto mota ra ti mopü kileki teyi mi sowö."

^{IX} Yësu iya te, "Ma töne kënyi ömö 'deni mi lijö nime römöyü bo nime gbi ro kupö Abarayama ^X kina kole 'ba bilaka lesi ako toma ma kölu 'deni yaga naga nime tómo mo."

Dongala 'Ba Bö Möri Mötö
(MT 25:14-30)

^{XI} Ko'ja bilaka naga nima këdi gba ro tuwö lende nima na Yësu kënyi ngi tiya dongala nime zinni römöyü bo 'deni ngösi ngila Yerosalema tine lijë omeri 'bënni tégé nere löbu 'ba Boko'ba ömö 'deni nati. ^{XII} Bo iya te, "Turu löbu mota ënyi kari nbo ro ma kowo mi dolinjö mota 'do kari ko'do bo ro nere bo dolinjö di yayi go bo kileki 'jaa kako. ^{XIII} Kina bo kidëki bo laja abo ga ma 'butë ngi pili kako zi bo go koza yamo zinni kozo a nime bo kose gomo zinni, iya te, 'Girisü naga nime mëdi mola ziye ne i'dike domo köyö teyi nbo mako."

^{XIV} Tine bilaka 'ba dolinjö 'bënni ro ma ko'ji bo kina koja bilaka ngi ti lende 'ba kpënni kari kiya te, 'Do'doko de go bo nima këdi ro bo dolinjö zize."

^{XV} Tine ari ko'do bo tönë ngi ro bo dolinjö na bo kuyi do bo ngi kako. Kina odo bo kömö 'deni tine na bo koja laja ngi go bo laja abo tönë ga bo koza girisü teyi ne, tongo mo odo lijë i'di domo ga 'deni köyö ndö. ^{XVI} Kina bo ma dogba mo kako kiya te, 'Nere, kisi koto 'bi tönë, domo öyö 'deni teyi 'butë."

^{XVII} Nere iya te, 'Laka bo laja ma, o'do 'deni laka koloma tongo go a ma titi nime liya ti mi këddi kina ti mo'do yi ti ro bo do gawo 'butë 'do."

^{XVIII} Bo laja ma mi riyö mo ako kiya te, 'Nere, kisi koto 'bi tönë kola zö bine domo öyö 'deni teyi muyi."

^{XIX} Nere ileki domo iya te, 'Ti mi'di yi koloma ro bo do gawo muyi."

^{XX} Tine bo laja mota ako ma 'ba bo kiya te, 'Nere, girisü 'bi tönë na me. Mudödu e'bi te kpa bonjo musu miki ki toro ^{XXI} römöyü mere lende 'bi ga ni ro bo mi kata. Itëri 'bëyi togba mo kebe do ma ki'di ngi ro mbëmbë kina ame ga pele ni na de kuli kupö mo ne omömi ngi ziyi ro e'bi."

^{XXII} Kina nere kënyi ngi kileki zi bo, iya te, 'Lende 'bi naga nime na ti mo'do burë 'bi timo. Ni bo laja kuruku nime, ikali ma ro bo mi kata mogba wa ma kinza ro ama naga ti ma kinza ma na muli kupö mo naga momömi ro ama? ^{XXIII} Ne ma kikali molo tara oto yamo ma nime de molo zi bo ndögö go wa'di 'do mako mo'ja domo köyö 'deni teyi?"

XXIV Kina bo kënyī ngī kiya zi ya ama ga kēdi koro yayi ne, iya te, 'Ogbake yaga di zi bo ki'dike zi bo ma ti kisi 'butē nime.'

XXV Lijē iya te, 'Nere, bo ēdi 'deni timo molo kisi 'butē.'

XXVI Tine bo ēnyī kileki dōmo zinnī, iya te, 'Ro ma laka miya ziye, bo ame kēdi timo ti ki'di gbī dorō'do dōmo. Ne bo ame kinza timo, ame mo pele mbowa yayi ti kopepe yaga di teyi. XXVII Ne 'bēnnī lijē bo ko'doko dē tēgē go mēdi ro bo dōnnī naga nima, o'deke lijē kako dayi kupō lijē pili yaga di komo ma bine.' "

Todo 'Ba Yēsu Mī Yerosalema

(MT 21:1-11; MK 11:1-11; YN 12:12-19)

XXVIII Di pōtō lende nime na Yēsu kiteli ngī nduwē dōmo 'do tari Yerosalema. XXIX Kina ko'ja bo kōmō 'deni ngosi ngila Betaniya ni ti Betepage do dōku 'ba Bilaya tine na bo koja bo laja abo ga ma riyō ngī kari XXX ti ndose nime kiya te, "Arike mī lijo nima komoye. Kina odo kēddi kōdoke 'deni yimo ti ko'jake kole akaca kosi dōmo 'deni bēri yayi ame bōto kēki dē gba mī koto dōmo. Kina go kopeke ko'deke bine. XXXI Tine odo bōto kititi ye kiya te, 'Ēddi kopeke go wa'di?' iyake te, 'Nere na ko'doko.' "

XXXII Kina ya tōnē ga koja ne kari ko'ja wa pili ngī koro amē Yēsu kiya zinnī ne tara. XXXIII Kina odo lijē kēdi ko'do 'deni tope kole akaca nima tine na bo dōmo ga kititi lijē iya te, "Ēddi kopeke akaca nima go wa'di?"

XXXIV Lijē ileki dōmo iya te, "Nere na ko'doko."

XXXV Kina lijē ko'de ngī kako zi Yēsu lijē ko'ba bōngo 'bēnnī ga gomo lijē ki'di Yēsu kēki koloma dōmo tari timo.

XXXVI Kina odo bo kēdi kari 'deni tine bilaka ebe ngī to'ba bōngo 'bēnnī ga zi bo bēri mī go kōri. XXXVII Ko'ja bo kōmō 'deni go kōri ame kēdi kulunji 'deni kari bēri di do dōku 'ba Bilaya ne tine na tindi ma kōsō go bo kënyī ngī pili tilēlu Boko'ba ro ma kembe go, go koto ame ga pili lijē ko'ja 'deni ne, iya te, XXXVIII "Yēyi kēdi do nere ame kako ti mōyi bo nere Boko'ba ne. Lende këyi ti ro lōbu kēdi nbo mitoro."

XXXIX Tine ya mōto ga di mī lōngō tindi naga nima ame mo ga ro Parosi ni ne ēnyī kiya te, "Bo komo kiyandi, amo do bo kōsō gōyi naga nime."

XL Tine Yēsu ēnyī kileki dōmo zinnī, iya te, "Odo lijē kudumō pele, dōku ni pili ti kebe tulōri."

XLI Kina odo bo kōmō 'deni ngosi ngila Yerosalema do gawo mo kinda 'deni tine na bo kudu ngī. XLII Bo iya te, "Ni, ma kēddi kikali a ma ko'doko go lende këyi ra kina me ngī tone. Ne usu dōmo 'deni yaga

di kōmōyi. XLIII Kada mo ti kōmō 'deni ame 'do bo ya 'bi ga kalo kidiri yayi kuru dōyi kosonji yi di do kumu pili. XLIV Kina lijē ti kupupu yi ti bo bōyi ma mī reki 'bi ga pili ro'boro'bo mī lupu. Lijē inza kola dōku 'bi ma koto te kileke mī go bi mo ma ko'ba teyi. Ti ko'do rōni tara ziyi rōmōyi nī ikali kada 'ba tako 'ba Boko'ba dōyi dē."

Todo 'Ba Yēsu Mī Reki 'Ba Rō Lōbu

(MT 21:12-17; MK 11:15-19; YN 2:13-22)

XLV Kina odo Yēsu kari kōdo 'deni mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba tine, na bo koloma ngī ro toga ya ame ga kēdi ro tugō ndōgō yayi ne. XLVI Bo iya zinnī te, "Ugu 'deni mī buku 'ba Boko'ba iya te, 'Rō lōbu ma nime ro rō 'ba mōtu,' ne kpe ebe kuyike 'deni za yaga ro bi 'ba bo 'bōgō."

XLVII Mī kada pili ma Yēsu kēdi tiyandi wa mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba, lōbu 'ba bo akumu ni ti bo komo kiyandi ni ti lōbu 'ba bilaka ni ēdi koma kōri 'ba 'do tupō bo, XLVIII tine pele tara lijē o'ja kōri mo dē rōmōyi bilaka ēdi komoti rōnni nduwē tari tuwō lende abo.

XX

Kōzi Kakpa 'Ba Yēsu

(MT 21:23-27; MK 11:27-33)

I Mī kada ma do koto mōto ko'ja Yēsu kēdi mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba tiyandi bilaka gbī tuwōwō laja laka abo tine na bo do bo akumu ni ti bo komo kiyandi 'ba kō'du ki'di ni ti lōbu 'ba bilaka ni kako zi bo, II kiya te, "Ni, iya zize, kōzi kakpa 'ba yē na me kēddi ko'do wa naga nime timo ne? Yē na ki'di kōzi kakpa to nime ziyi?"

III Yēsu ēnyī kileki dōmo zinnī, iya te, "Akititi 'bama ēdi gbī koto bine tititi ye timo. Kpe, iyake te zō, IV kōzi kakpa 'ba bapatisi tōnē Yowani koloma ro to'do mo ne ako di zi yē? Di zi bilaka lesi ala di zi Boko'ba?"

V Kina lijē koloma ngī ro towasa mo ro go rōnni. Lijē iya te, "Go diyake tondo? Odo diyake te ako di zi Boko'ba bo ti kiya te, 'Ne i'dike doye dē go lende abo go wa'di?' VI Ne odo diyake te ako di zi bilaka lesi bilaka naga nime pili ti kënyī ngī tu'du ze ti dōku rōmōyi lijē pili omeri 'deni Yowani ro bo kumē lende 'ba Boko'ba."

VII Kina lijē kileki dōmo iya te, "Dikali bi ma kako di teyi dē."

VIII Kina Yēsu kileki gbī zinnī iya te, "Ma gbī minza miya go kōzi kakpa to nime mēdi mo'do wa naga nime timo ne ziye."

Dōngala 'Ba Bō Ndōbo

(MT 21:33-46; MK 12:1-12)

IX Kina bo kebe ngī nduwē nati tiya dōngala nime zi tindi naga nima, iya te, "Bo mōto idiyē mōwo kēdi ko'do ro layi naga ngī ro nyaka kina bo kogba bo ndōbo

ngi ki'di yimo bo kényi abo kari koloma tara mi doyyayi ma kowo. ^X Kina odo kada 'ba tite'de mo komo 'deni tine na bo kényi koja bo laja abo ngi kari 'do ko'de dongeri ma 'ba bo di zi bo ndobo tone ga. Tine bo ndobo naga nima inda 'ba bo laja nima ngi komba koga kileki ro kózi sari. ^{XI} Kina bo kényi koja moto gbi 'bowu kari. Ama mo tine lijé omba ngi ko'do ro ma kénye koga kileki ro ma sari. ^{XII} Kina bo kényi gbi koja ma ro mi mota mo kari. Kina lijé komba ngi ko'do wétó romo ku'du njobo yaga.

^{XIII} Kina bo do nyaka tone kényi komeri, iya te, 'Ti mo'do tondo? Kole koto ma nime mo'c kulowó ne ti moja kari zinni motoga lijé ti koro bo.'

^{XIV} Ne odo bo ndobo tone ga ko'ja 'deni ngi ro kole 'ba bo tone tara tine, lijé iya te, 'Bo nime bo na ti kedi ro bo do nyaka nime kada moto di potó 'bu bo. Dupoke bo yaga 'do nyaka nime ko'bo ngi nburu ro eze.'

^{XV} Kina lijé kinda'ba bo ngi ku'du yaga di mi nyaka nima kupó bo ngi.

Ma komerike 'beye wa'di na ti bo do nyaka nima kako ko'do zi bo ndobo naga nima? ^{XVI} Bo ti kako kote donni pili yaga 'do bo ko'de bo ndobo ma la'ja 'jaa 'do kako to'do ndobo mi nyaka abo nima."

Kina odo bilaka naga nima kuwó 'deni tara tine, lijé iya te, "Ee, o'bo ko'do roni de to kpe tara."

^{XVII} Yesu ongo donni kina bo kényi kititi lijé, iya te, "Ne 'jo 'ba lende nime kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tegé tondo? Ame kugu yayi kiya te, 'Doku tone bo ko'ba ro ni kilagi pa di romo ne na kileki 'deni ro doku ma laka ro do kiteli mi gbondo 'ba ro.' ^{XVIII} Lijé ame ga pili kila'ba do doku nime ne ti kodowe ngi ro'boro'bo yaga. Kina lijé ame ga doku nime kila'ba donni ne ti kiyamji lijé yaga ro lupu."

Awada Kopi

(*MT 22:15-22; MK 12:13-17*)

^{XIX} Kina bo komo kiyandi ni ti lobu 'ba bo akumu ni ki'di ngi toma kori 'ba 'do tinda'ba Yesu. Romoyi lijé ikali 'deni bo edi ro tiya dongala nima ronni. Tine lijé ro tikere di zi bilaka konzi naga nima yayi ^{XX} na lijé ki'di komonni ngi kilegbe go Yesu. Lijé oja bo kore 'benni moto ga kari ko'do ga ronni kozo bo lende laka 'ba Boko'ba naga tara. Lijé omeri 'do tinda'ba Yesu go wa ame ga bo kedi kiya ne, 'do lijé ki'di bo zi turu bo donni. ^{XXI} Kina lijé bo kore mo naga nima kényi kititi Yesu, iya te, "Bo komo kiyandi, dikali ngi ro ma laka akiyandi 'bi ti lende kiya 'bi ga na ro ma kodoro. Dikali yi ugo kpéyi de zi boto, ko'du 'ba Boko'ba na keddi kiyandi bilaka timo ro ma kodoro. ^{XXII} Ne iya zize te 'di, tara ne edi ngi zize ro ma laka mi

ko'du ki'di 'ba Boko'ba 'do topi awada zi bo dolingo ma lobu 'ba Romo?"

^{XXIII} Tine Yesu ikali dongala 'benni nima 'deni molo na bo kileki kiya zinni, bo iya te, ^{XXIV} "Ilemeke kiné giriisi mo te zo. Kiné yé ti moyi yé na me romo ne?"

Lijé iya te, "Kiné ti moyi bo dolingo 'ba Romo na."

^{XXV} Yesu iya te, "Laka. Wa ame ga ro 'ba bo dolingo ne opike abo zi bo. Kina wa ame ga ro 'ba Boko'ba ne opike zi Boko'ba."

^{XXVI} Kina ngi lijé o'bo de kpe 'do toko kpa bo di komo bilaka konzi naga nima. Do lende kileki abo na kigayi lijé 'deni kina lijé kudumó ngi.

Todo 'Ba Toku Di Mi Tole

(*MT 22:23-23:36; MK 12:18-40*)

^{XXVII} Sadoke moto ga lijé bo komeri 'benni kiya te a moto ro todo 'ba toku di mi tole inza naga ako zi Yesu ^{XXVIII} ti akिति, iya te, "Bo komo kiyandi, tone bine Musa ugu zize iya te odo ni moto kole kola 'ja 'bi kinza ti kole 'do londó yi moto kinda'ba kózi makuru'be potó yi nima 'do koyó timo ro bi doyi ni ma kole nima. ^{XXIX} Ne ongo ya moto ga lijé ro londó koto modomoriyo. Bo ma dogba mo ogbe 'ja kina bo kole ngi kola 'ja abo nima kinza ti kole. ^{XXX} Bo ma mi riyó mo inda'ba kózi makuru'be nima kina ko'do roni gbi tara zi bo. ^{XXXI} Bo ma mi mota mo inda'ba gbi kina kari ngi zinni pili tara ro gonni. ^{XXXII} Ro nburunburu mo tine na 'ja mo tone kole ngi. ^{XXXIII} Tine odo komo mi kada 'ba todo 'ba toku ni di mi tole kada moto dayi nati loko ti kedi ro 'ja 'ba ye? Ya naga nima pili modomoriyo ogbe loko 'deni tone bine."

^{XXXIV} Tine Yesu ileki domo zinni iya te, "Bilaka ame ga mi dolingo bine ne lijé na kedi kogbe ronni. ^{XXXV} Ne lijé ame ga Boko'ba kedi ki'di kodo di mi tole 'do toloma 'jaa mi dolingo ma kedi kako nime 'de ne ogbe ronni de ^{XXXVI} romoyi lijé ole de gbi kpe, lijé 'deni kozo malayika. Lijé 'deni ro kole 'ba Boko'ba romoyi lijé odo 'deni di mi tole. ^{XXXVII} Tine Musa odoro gomo 'deni molo bine ma a nima ro todo 'ba toku di mi tole ne kedi. Mi akugu abo go pa'do kobó di do morogo ne, bo ideki Boko'ba 'deni ro Boko'ba 'ba Abarayama, Boko'ba 'ba Yisika, Boko'ba 'ba Yakoba. ^{XXXVIII} Go ko'du mo na dikali ngi lijé inza kpe ro toku, Boko'ba ididi lijé 'deni romoyi bo na ro bo ki'di didi zi wa pili."

^{XXXIX} Kina bo komo kiyandi 'ba ko'du ki'di moto ga kényi kiya te, "Ele sowa nere." ^{XL} Kina ngi lijé ilanja ronni de kpe tititi kpa bo.

^{XLI} Yesu ileki 'bowu kititi lijé iya te, "Ro ma tondo mo na kiya te Kurisitó ame Boko'ba kedi koja ne di mi kupó Dawidi?"

XLII Ko'ja Dawidi kiya bine mi buku 'ba Akilëlu te, 'Nere Boko'ba iya zi nere ma, iya te, "Oloma do dori ma bine XLIII nbo mi'di yi ka'da bo ya 'bi ga." XLIV Dawidi ideki bo 'deni tone bine ro nere abo, ne ro ma tondo ma na 'do bo kileki 'bowu ro kole zi Dawidi?"

XLV Ko'ja bilaka naga nima pili keddi ro tuwo lende abo 'deni na bo kenya kiya zi bo kosö go bo ga, bo iya te, XLVI 'T'dike komoye kandi laka di zi bo komo kiyandi 'ba ko'du ki'di ni. Ako'doko 'benni ro tilingere ti bonggo kidakpa 'benni naga nima ronni. Tumoto lijë kozo bo ro koro naga tara di mi bi 'ba ndögö na lende mo ko'o ronni. Akiteri 'benni ro kit'i ma löbu naga di mi rö 'ba mötu ti bi ma laka naga di mi nbele. XLVII Lijë bo keddi kodo gomö ro makuru'bë tote do a mo naga nima. Mötu ko'do 'benni ro gögö tileme ronni timo. Lijë nime, kada motö karama ma keddi kodo dönni na ro do kiteli."

XXI

Kpa Közi Ki'di 'Ba Bo Lisa
(MK 12:41-44)

I Yësu ongo bilaka naga nima keddi kolo tu'du kpa közi ki'di 'benni ga mi sandu 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi ne. Bo mari ni ako ku'du yimo yayi. II Tine na makuru'bë bo lisa motö kako 'benni ku'du nge ro taripa riyo yimo yayi. III Kina Yësu kiya te, "Ro ma laka miya ziye, 'ja makuru'bë bo lisa nime loko na ku'du kpa közi 'deni kebe bilaka naga nime pili. IV Ya ma laki naga nima i'di 'benni nge mbowa di mi wa mbëmbë 'benni ga ma lijë keddi timo. Ne 'benni 'ba 'ja nime gomo na ma 'deni pili loko ku'du motö inza kpe."

Loma Ti Bi Koda
(MT 24:1-31; MK 13:1-27)

V Bo kosö go bo motö ga ebe tiya tele 'ba dönggala 'ba rö ko'ba nima kiyija döku mo ga kiyöru rö löbu 'ba Boko'ba timo ne gbi ti kpa közi ki'di mo ga ma romo yayi dömöyi Boko'ba. VI Tine Yësu iya zinni iya te, "Wa naga nime pili keddi kongöke ne kada mo ti komö 'deni ame 'do döku naga nima pili ma koto motö mo te kileke de kpe mi go bi mo. Bo ya ti kitinji 'doyi bëri."

VII Kina lijë kenya kititi bo, iya te, "Bo komo kiyandi, kada mo ti komö nyanya ga? Kina akileme mo ti keddi ro wa'di ame go dikali timo kada mo edi 'deni ngosi?"

VIII Bo iya te, "T'dike komoye kandi laka kinza boto motö ku'bölu ye ra. Römöyi ma konzi ti kako ti möyi ma kiya te, 'Ma na ro Kurisito,' kina, 'Kada mo owö de kpe.' Tine kinza kosöke de gönni. IX Odo kuwoke biro ya, go bi keddi ko'do pele kinzikinzi, kinza kereke de. Wa naga nima

pili edi ko'do ga ronni toti dogba tine nburunburu mo inza komö ngi nati titi. X Bilaka ti kenya to'do ya ti bilaka motö kina dolingo gbi ti dolingo motö, XI kizikizi ti keddi, sey'i gbi ti tononji mi go bi pili, segë ma kinza kiya ti kodo mitoro.

XII Tine dogba mo ga kinza wa naga nime ko'do ronni de, ti kodo gomö roye ko'do közi kasi ziye koto ye mi rö 'ba mötu 'do kodoro bici lende roye ku'du ye mi maboso ti ko'de ye komo nere ni ti turu pili go lende ma. XIII Ama tine laja laka ma na 'do kiyake zinni. XIV Ne kinza ki'dike komoye kilë'di de go wa ame ga 'do kiyake zinni ne XV römöyi ti mi'di lende kpeye ti akikali ma 'do lijë boto bo ya 'be naga nima ko'bo de tomba yimo mökö. XVI 'Bu ye ga ti moye ga ti löndö ye ga ti ma wado 'be ga ti lépi ye ga na ti kebe ti'di köziye zi turu. Kina ti ki'di ya motö ga di mi löngö ye nima kupö yaga. XVII Laki pili ti ko'ji ye go lende ma. XVIII Ne kpe oto inza kosa roye suné doye ma koto pele te oto inza kosa. XIX Oroke kitigo kina ti ko'jake didi ma laka ngi.

XX Odo kongöke bo ya kuru do Yerosalema 'deni toko nima kina go kikalike ngi edi kote dönni giri naga nime. XXI Kina 'do lijë ame ga Yudayi ne kirinja ti mökö kari mi döku, lijë ame ga mi gawo ne kodo yaga kina kinza lijë ame ga 'deni yaga ne kileki de kpe kari mi gawo. XXII Römöyi kada 'ba Boko'ba 'do todo karama dönni yimo na 'deni 'do a tone ga kugu mi buku abo ne ko'do ronni ngi ko tara.

XXIII Ti keddi ro gomo ma löbu zinni lijë 'ja ame ga ro ma komo ne ti ma ti kole keddi gba kulu mba naga. Gomö ma löbu ti keddi mi doyayi nime ya 'ba Boko'ba ti kako dönni lijë bilaka naga nima. XXIV Ti kupö motö ga ti mbele tine motö ga ti kinda'ba kari timo ro 'boki mi doyayi pili ame ga ro 'ba bo löwö. Kina ma kinza koro Boko'ba de naga nima ti kokpe möröki ngi mi Yerosalema nbo kada 'benni ko'bo.

XXV Segë ti ko'do ronni komo kada ni ti nyepa ni ti këlu ni. Tine mi dolingo bine bilaka ti keddi ro tikere ti komo kilë'di di zi biro 'ba mini löbu ni. XXVI Do bilaka ti kebe bi tulë di zi tikere 'ba wa ame ga lijë keddi ro toda domo 'do kako mi dolingo nime pili ne römöyi këlu 'ba mitoro ni ti kiyaya 'deni. XXVII Mi kada mo nima na ti lijë ko'ja kole 'ba bilaka lesi ngi keddi kako ti poli ti tigo 'ba löbu do kiteli abo. XXVIII Kina odo kongöke wa naga nime 'deni keddi ko'do ronni te tine oroke ti kombike komoye toro römöyi bo konyi 'be 'deni ngosi."

Dönggala 'Ba Ngëri Këlu
(MT 24:32-35; MK 13:28-31)

XXIX Kina Yēsu koloma rō tiya dɔŋgala nime zinni, iya te, “Oŋgoke ngēri kēlu ni ti ngēri mɔto ga te, ^{XXX} ɔdo koŋgo mbili mo 'deni kēdi komo nima, ikali ngi kpa dōkikēri ɔwo dē kpe. ^{XXXI} Kina gbī tara ɔdo koŋgoke wa naga nime 'deni kēdi ko'do rōnni nima 'do kikalike ngi n̄ere lōbu 'ba Boko'ba ɔwo dē kpe.

^{XXXII} Ziye tikali mo laka wa naga nime ēdi ko'do rōnni gba kota bilaka ma le'jete naga nime mɔto ga kēdi gba ti kōmōnni. ^{XXXIII} Mitoro ni ti dɔyayi ti kiteli tine lende ma inza kote rōni du koto te.

^{XXXIV} Kina i'dike komoye ti kandi laka kinza kodoke miye dē ngi kulōwō go n̄bele mbēmbē ti layi kuwē ti komo kil'ē'di 'ba go wa 'ba doliŋo nime kinza kada mo nima kind'a'ba ye ra ngi tugu'du kozo ngowo ma kilaka. ^{XXXV} Rōmōyi kada nima ti kōmō do bilaka pili 'ba dɔyayi nime. ^{XXXVI} Kina olomake ti bi koda ti tititi bo Boko'ba go tigo ziye tado lowe di mī lōngō wa naga nime pili kēdi ko'do rōnni ne 'do koroke komo kole 'ba bilaka lesi.”

^{XXXVII} Ro komo lēndō pili na Yēsu koloma ngi ro tiyandi bilaka di mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba, tine ro mī doko'piyari pili bo ō'bō abo nduwē tari tō'dō do dōku 'ba Bilaya. ^{XXXVIII} Kina ro mī dɔŋbo mo ga nduwē bilaka ō'bō tolo kako zi bo mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba tuwō lende abo.

XXII

Ti'di Kōzi Yēsu

(*MT 26:1-16; MK 14:1-11; YN 11:45-53*)

^I Kina ɔdo kada 'ba karama ma kēdi konyo mangolo'bo mo kinza langa gomo tōnē kola 'deni ngosi tine ame kidēki mōyi mo ro karama 'ba Pasaka ne, ^{II} bo do bo akumu ni ti bo komo kiyandi 'ba kō'du ki'di ni ēdi 'deni molo ro toma kori mɔto 'ba 'do tupō Yēsu timo rōmōyi lijē ro tikere di zi bilaka ma ti bo naga nima. ^{III} Kina Satani kodō ngi mī Yuda ma tōnē kidēki ro Isikarita ma koto mɔto di mī lōngō ya ma 'butē domoriyō naga nima. ^{IV} Kina Yuda kēnyi ngi kari zi lōbu 'ba bo akumu ni ti lōbu 'ba bo kanya 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba tiyoro kpa lende 'bēnni go wa ame 'do bo kususu Yēsu timo zinni ne. ^V Kina lijē ngi ti mī kēyi gomo lijē kose 'do topi yamo 'jaa zi bo. ^{VI} Kina bo kuti ngi gomo na bo koloma ngi nati ro toma kada ame go bo ki'di Yēsu timo lowo zi ya naga nima kinza ma tindi naga nima kēdi teyi.

Yēsu Ari Mī Karama Ti Bo Kōsō Gɔ Bo Ga

(*MT 26:17-25; MK 14:12-21; YN 13:21-30*)

^{VII} Kina ɔdo kōmō 'deni mī kada 'ba karama nima ame mo 'deni ro kada 'ba

tumu kamōlō mo ga ne ^{VIII} tine na Yēsu koja Pitōrō ni ti Yowani ngi kari ti ndose nime, iya te, “Ari kileŋoke akonyo 'ba karama ndō zize.”

^{IX} Tine lijē ēnyi kititi bo, iya te, “O'doko go dari dilenjo yala?”

^X Bo iya te, “ɔdo kari kōmōke 'deni kēddi kodoke mī gawo dɔye ti kondoso ti bo mɔto ti kete mini do bo. Kina 'do kōsōke ngi nduwē go bo n̄bō kari kōmōke ti bo liŋo to nima bo kēdi kodō teyi ne. ^{XI} Kina 'do kiyake te zi bo do liŋo mo nima, 'Bo komo kiyandi ze iya te, “Rō ma yala na go dako donyo karama 'beze yimo ti bo kōsō goma ga?”’ ^{XII} Kina ti bo kileme rō toro lōbu mɔto ngi ziye ti jama mo ga ndō yimo. Kina go kileŋoke go bi ngi zize yayi.”

^{XIII} Kina lijē kari kō'ja wa pili ngi te kozo ame Yēsu kiya zinni ne tara. Kina lijē kileŋo wa 'ba karama ngi zinni yayi.

Akonyo 'Ba Nere

(*MT 26:26-35; MK 14:22-31; 1KT 11:23-25*)

^{XIV} Kina ɔdo kada mo kōmō 'deni tine Yēsu ni ti bo laja abo ga oloma ngi kiyija ga rōnni kpa akonyo. ^{XV} Kina bo kēnyi kiya zinni, bo iya te, “Ma ti mī kombi go 'do tonyo karama nime titi tiye gba kinza mombi gomō ma dē. ^{XVI} Ro ma laka miya ziye, minza monyo karama nime kpe titi di go ame tine 'jaa n̄bō ɔdo 'jo mo kileme rōni 'deni pili yaga di mī n̄ere lōbu 'ba Boko'ba.”

^{XVII} Kina bo kogba kōsu ngi bo kileki yēē'di mo na bo kiya te, “Me ogbake kuwēke pili ro go rɔye. ^{XVIII} Ro ma laka miya ziye, minza muwē akuwē nime kpe titi di go ame, tine 'jaa n̄bō ɔdo n̄ere lōbu 'ba Boko'ba kōmō 'deni.”

^{XIX} Kina bo kogba mangolo'bo bo kileki yēē'di mo na bo konye yimo ki'di zinni, bo iya te, “Ame na ro yida rōma ame ki'di 'deni goye. Kina ti o'doke nduwē te tomeri ma timo.”

^{XX} Kina gbī 'bōwu di pōtō akonyo 'deni na bo kogba kōsu ngi, bo iya te, “Akuwē nime na ro lōmu ma la'ja 'ba Boko'ba ma koro do roma ma ame kulōwu 'deni goye. ^{XXI} Ne bo ame kēdi kari kususu ma ne kōzi bo ēdi aa mī lebe koto tō. ^{XXII} Kole 'ba bilaka lesi ēdi kolē ngi kozo ame bo Boko'ba ki'di abo 'deni molo 'do kēdi tara ne. Ne bu'bu zi bo ma kususu bo mo nima.”

^{XXIII} Kina lijē pili koloma ga ngi ro tititi rōnni ro go rōnni tara ne yē na ti ko'do wa nima.

^{XXIV} Kina kowasa kēnyi ngi gbī mī lōngō lijē go lende 'ba ɔdo yē na ti kēdi ro lōbu mbiri dōnni di mī lōngō lijē nima. ^{XXV} Kina Yēsu kileki kilende zinni, iya te, “'Ba bo

lówö ni ñere 'bënni mo ga o'do ga rönni ro a löbu dönni. Tine lijë ma ro löbu mo ga ebe ga tubi rönni ti möyi moto kidëki tégé, 'Bo ko'do lende laka zi bilaka.' XXVI Ne ma 'beye inza tara. Ma 'beye bo ma mbiri ro do kiteli di mi löngö ye nima bo mo na ko go kileki yaga ro ma titiyi mo. Bo ame bo ro löbu 'ba döye ro bo közi kakpa ne, bo na go këdi kozo bo laja tara. XXVII Yë na mbiri, bo ma koloma do kitu tonyo kpa bo ala bo kombi lebe? Bo ma koloma do kitu na mbiri. Ne ma mëdi 'bama mi löngö ye bine kozo bo kombi lebe tara.

XXVIII Kpe na ro ame ga kó'bóke tö mi kada 'ba gomo ma kömó zó. XXIX Kina kozo ame 'bu ma ki'di közi kakpa 'ba ñere löbu abo zó ne tara ti mi'di gbi ziye XXX 'do konyoke kuwëke wa di do tarabiza ma di mi ñere löbu ma kolomake do kitu to'do buré 'ba do kupö Yisarele kpa goli 'buté domoriyö töné ga.

XXXI Simona, Simona, Satani ititi Boko'ba 'deni goye 'do bo kubö ye kozo nyönyu ame këdi kubö ne tara. XXXII Ne mititi Boko'ba 'deni göyi ni Simona 'do kö'bö ti'di döyi go lende ma. Kina odo ni kileki kako zó, iyëddi mi löndö yi ga."

XXXIII Tine Simona ënyi kileki domo, iya te, "Ñere, ma 'deni ndö tari koto tiyi odo këdi pele ro maboso ala tölé."

XXXIV Yësu iya te, "Pitörö, miya ziyi mi korondo nime tone gba kinza gonjo kidapa de ti koga kpëyi goma mi mota kiya te ikali ma de."

XXXV Kina bo kënyi kititi bo kösö go bo ga, bo iya te, "Me töné moja ye karike tilingere kinza makpoto kinza mbo'da ala wari ne, a moto ileri ye ya?"

Lijë iya te, "Dileri oto de."

XXXVI Bo iya te, "Ne ma giri nime odo ni moto këddi ti makpoto 'bi ala mbo'da ogba tiyi. Bo ame kinza ti mbele ugö bonjo 'ba röyi mökö 'do kugö mbele timo ziyi. XXXVII Ro ma laka miya ziye, a nime na töné kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te, 'O'do bo 'deni ngi kozo bo lende kirasi töné ga.' Ro ma laka mëdi miya ziye kina ti ko'do roni ngi ko tara zó. Wa töné ga kugu go lende ma ne ti kömó ngi ko doma."

XXXVIII Bo kösö go bo ga iya zi bo te, "Ñere, ongo to ma, mbele na me riyö 'do." Bo iya te, "O'bo 'deni tara."

Yësu Ititi Boko'ba Gó Gomo Ma Këdi Kömó Zi Bo

(MT 26:36-46; MK 14:32-42)

XXXIX Yësu ënyi kari kozo ma molo naga tara do doku 'ba Bilaya kina bo kösö go bo ga kozi ngi kari go bo yayi. XL Kina odo lijë kari kömó 'deni go bi mo nima tine, bo iya te, "Umötuke kinza akiyozo kömó ziye."

XLI Kina bo kënyi kese mbowa yaga di rönni kozo bi ame odo kogba doku ku'du go kileke nge teyi ne. Kina bo kolodo ngi bëri to'do mötu, kiya te, XLII "Bu ma, odo ko'doko ngi ogba kösu 'ba gomo nime yaga di komo ma. Ne de go ako'doko ma tine ako'doko 'bi na go ko'do roni."

XLIII Malayika 'ba mitoro odo ngi zi bo di yayi ki'di tigo zi bo. XLIV Go ame to'bo mo kumö dökü'di bo 'deni ne na bo kumötu ngi ro mbëmbë tende 'ba ro bo kulöwu bëri kozo roma tara.

XLV Kina odo bo kënyi di bi mötu bo kari tonjo bo kösö go bo ga tine bo ari ko'ja lijë pili kö'do ga ë'bënni 'deni, meri iyenme lijë 'deni. XLVI Bo iya te, "Eddi kö'doke go wa'di? Ænyi ke toro kumötu ke kinza akiyozo kömó ziye."

Tinda'ba Yësu

(MT 26:47-56; MK 14:43-50; YN 18:3-11)

XLVII Kota Yësu këdi gba ro tilende yo na Yuda ma töné mo ro ma koto di mi löngö ya ma 'buté domoriyö töné ga kömó ngi ti tindü go bo. Bo ako kese ngosi ro Yësu 'do tome mbili mo. XLVIII Tine Yësu ënyi kilende zi bo, iya te, "Yuda, ususu kole 'ba bilaka lesi ti mbili kome?"

XLIX Kina odo bo kösö go Yësu ga konjo wa nima 'deni këdi ko'do roni tara tine, lijë iya te, "Ñere, 'do mbele ze ga ko'do ndobo ya?"

L Kina bo ma koto kënyi ngi koga do bo laja moto 'ba bo do bo akumu koke mbili mo ma döri ngi ngi'bo yaga.

LI Tine Yësu iya te, "Inza kpe tara." Bo osa mbili bo nima yo na kilejo roni ngi kileki teyi.

LII Kina Yësu kënyi kiya zi bo do bo akumu ni ti bo do bo kanya 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ni ti löbu 'ba bilaka ame ga kako go bo ne, bo iya te, "Ma bo 'bögo na 'do kakoke goma ti mbele ni ti mobo? LIII Mö'bö nburu töné tiye ro komo löndö mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba, ne tondo kosake köziye de roma di yayi? Ne ame na 'deni ro kada 'be to'do ndobo mi ñere abo 'ba bo do bi kölu."

LIV Kina kinda'ba bo ngi koto kari linjo 'ba bo do bo akumu. Tine Pitörö ozi nduwë kari kebe yi'böwu ro ma kowo.

Kpa Koga 'Ba Pitörö

(MT 26:69-75; MK 14:66-72; YN 18:15-18, 25-27)

LV Kina odo ya mo naga nima kari kulö'jo pa'do 'deni mi naza linjo yayi këdi tubi rönni komo mo tine, na Pitörö kako ngi koloma ngila lijë. LVI Nyiti bo laja moto o'ja Pitörö di go pa'do nima loko kinyeli laka na loko kënyi kiya te, "Bo nime bo gbi ti Yësu."

^{LVII} Tine Pitörö ënyî ngî kandi gomo, iya te, “Ja a boto, mikali bo dë.”

^{LVIII} Mbowa 'böwu bo môtô ari ko'ja bo gbî na kiya te, “Ni nime, ni gbî rō ma koto môtô di mî ya naga nime.”

Pitörö iya te, “Bone, minza tinnî.”

^{LIX} Kozo saa koto 'deni tara di pötö mo na bo môtô kako koloma rō tutörî lende nima rō ma kitigo kpa Pitörö, iya te, “Rō ma laka bo nime bo gbî ti Yësu römöyî bo di mî Galilaya.”

^{LX} Tine Pitörö ileki domo, iya te, “Bone, oto 'bî nima këddî kiya ne mikali dë.”

Kina ko'ja bo këdi kilende gba te yo na gonḡo kidapa ngî. ^{LXI} Nere Yësu uyî komo bo konḡo dō Pitörö. Kina bo komeri gō lende tönē Yësu koloma rō tiya mo zi bo ne ngî, ame kiya te, “Tone gba kinza gonḡo kidapa dē ti koga kpēyî goma mî mota kiya te ikali ma dē.” ^{LXII} Kina bo kënyî ngî kodo yaga kari kudu rō ma kënyē.

^{LXIII} Ya ma këdi koda bi rō Yësu mo naga nime ebe tose dō bo komba bo ^{LXIV} lijē kutu'bō komo bo teyi, kiya te, “Umē te zize, yē na kokoso yi?”

^{LXV} Kina lijē koloma ngî nduwē rō titi'ja bo ti lende ma konya môtô ga.

To'de Yësu Zi Bō Akumu Ni
(MT 26:59-66; MK 14:55-64; YN 18:19-38)

^{LXVI} Mî bi këzē 'deni tine na löbu 'ba bilaka ni ti bō dō bo akumu ni ti bō komo kiyandi ni kototo kpēnnî ngî, na koto Yësu ngî kari ki'di koro kōmōnnî. ^{LXVII} Kina lijē kititi Yësu, iya te, “Iya zize te, nî na rō Kurisîtō mo tönē Boko'ba këdi koja ne?”

Yësu iya te, “Dō miya pele ziye inza ki'dike dōye gō lende ma. ^{LXVIII} Kina odo mititi ye 'böwu gomo inza kilekike domo gbî. ^{LXIX} Ne kisaki di nî kada nime tone kole 'ba bilaka lesi ti koloma dō dōri Boko'ba tigo dō kiteli.”

^{LXX} Kina lijē pili kënyî ngî tititi bo, iya te, “Dēmba nî rō kole 'ba Boko'ba?”

Bo iya te, “Kpe na kiyake e'be tara.”

^{LXXI} Lijē iya te, “Ne dēdî domake bo kodoro bici lende rō bo môtô ka le gō wa'di ko'ja duwōke 'deni di kpa bo?”

XXIII

^I Kina lijē pili kënyî ngî koto Yësu kari zi Pilato. ^{II} Na lijē pili kebe ngî tususu bo, iya te, “Do'ja bo këdi rō tirasi dō bilaka ze ga. Bo iya te kopi awada dē zi bō doliḡo ma löbu 'ba Romo, bo kiya rō bo rō Kurisîtō bō doliḡo.”

^{III} Kina Pilato kënyî kititi bo, iya te, “Ni na rō nere bō doliḡo 'ba Yudayi?”

Yësu ileki domo, iya te, “Ni na kiya e'bi tara.” ^{IV} Kina Pilato kilende zi bō dō bo akumu ni ti tinnî naga nima iya te, “Mo'ja

oto ma 'dō kodo karama dō bo nime gomo dē.”

^V Tine lijē oco ngî nduwē iya te, “Bo nime i'di bilaka pili 'deni këdi ko'dō ayayi kote mî dōyayi nime ti akiyandi abo tō nima. Bo isaki molo di Galilaya bo kōmō 'deni timo me ḡbō bine.”

^{VI} Kina odo Pilato kuwō 'deni tara tine bo ititi, iya te, “Bo di Galilaya?” ^{VII} Kina odo bo kari kikali 'deni Yësu di mî dōyayi ma 'ba nere Erode tine, na bo koja Yësu ngî kari zi Erode römöyî mî kada mo nima gbî Erode ëdî Yerusalemaya yayi.

^{VIII} Kina odo Erode ko'ja 'deni rō Yësu tara tine bo ngî ti mî këyî römöyî bo ëdî molo ti komo ki'di 'dō to'ja Yësu. Gō lēbî 'ba wa ame ga bo këdi kuwō ne bo o'doko 'dō bo konḡo gō koto ma Yësu këdi ko'dō. ^{IX} Bo oloma rō tititi Yësu gō lende konzi tine Yësu ileki domo dē zi bo.

^X Bō dō bo akumu ni ti bō komo kiyandi ni o'bō ngî tususu Yësu rō ma kitigo zi Erode. ^{XI} Kina Erode ni ti bō kanya abo ga kebe ngî rō topoto Yësu kose domo. Lijē ogba bonḡo ma kele kolo rō bo na lijē koja bo ngî kileki kari zi Pilato. ^{XII} Mî kada nima na Pilato ni ti Erode kinda'ba porî ngî ko'ja molo pa lijē koloma rō bo ndo'ji.

Titeri Tupō Yësu

(MT 27:15-26; MK 15:6-15; YN 18:39-19:16)

^{XIII} Kina Pilato kidēki bō dō bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni pili ti bilaka ma laki 'dō kototo rōnnî. ^{XIV} Kina bo kënyî ngî kilende zinnî, bo iya te, “Bo nime o'deke ngî zō kozo bō dō kirasi ame këdi kirasi dō bilaka ne tara, ne kina me monḡo ndî lende abo 'deni di komoye pili bine, tine lende kirasi oto ma kozo ame ga kususuke bo timo ne mo'ja dē koto te di rō bo. ^{XV} Kina Erode gbî tara o'ja lende kënyē oto dē di rō bo na me koja bo kileki kako zō bine. Bo o'dō a môtô dē du te ame ko'bō tölē. ^{XVI-XVII} Ne ti modō nge rō karama dō bo ti nyo'bo 'dō mope bo.”

^{XVIII} Tine bilaka naga nime ënyî kulōri ngî pili kozo timo rō ma kembe iya te, “Upō bo yaga, Baraba na kope zize.” ^{XIX} Bō mo nima rō Baraba ne i'di bo 'deni mî maboso yayi gō ayayi ame kōmō pa mî gawo yayi gbî ti akupō ne.

^{XX} Gō ame Pilato bo ko'doko 'deni 'dō kope Yësu ne na bo kënyî ngî 'böwu kileki kititi bilaka naga nima, ^{XXI} tine lijē pili o'bō ngî rō tulōri timo, iya te, “Utōti bo, utōti bo.”

^{XXII} Pilato ënyî 'böwu kilende zinnî 'deni rō mî mota mo, iya te, “Gō wa'di? Lende kënyē wa'di na bo ko'dō? A môtô ame ngî 'dō kupō bo gomo ne mo'ja dē di rō bo. Ti

mi'di nge kodo karama do bo ti nyo'bo go kope bo yaga."

^{XXIII} Tine lijë ulöri ngi kulöwö nati ro ma kembe iya te, "Utöti bo yaga."

Na tulöri 'bënni ka'da Pilato ngi ^{XXIV} kina bo kodo kpa Yësu ngi 'do ko'do kozo akititi 'bënni nima tara. ^{XXV} Bo ma tonë koboso go lende 'ba ayayi ti löpö ne na za Pilato kope ngi zinni kozo ma lijë kititi tine Yësu na bo ki'di ko'do zinni kozo ma lijë ko'doko.

Tutöti Yësu

(*MT 27:32-44; MK 15:21-32; YN 19:17-27*)

^{XXVI} Kina odo bo kanya naga nima kedï 'deni ro tari ti Yësu tine bo moto ro Simona di Kurëne ëdi abo ro tako di mökö 'do tari mi gawo yayi na lijë kinda'ba bo ngi ki'di bo tombi ngëri tonë kari kutöti Yësu domo ne kozi timo.

^{XXVII} Tindi ma kinza kiya öso 'deni gönni ti 'ja moto ga gbi kedï kome kuwu. ^{XXVIII} Kina Yësu kuyi komo bo kiya zinni, iya te, "Yitöti 'ba Yerosalema, uduke ma dë. Gbagha ye na 'do kuduke ti kole 'be ga ^{XXIX} römöyi kada mo ti kömö 'deni ame 'do kiyake te, "Ja ame ga ro koto ne, kömbö ma kinza köyö ti mba ma kinza kole kulu dë naga na laka." ^{XXX} Kina ti bilaka kiya zi döku ni te, 'Ila'ba daze,' kina gbi zi kurungu ni tégë, 'Utü'bö ze.' ^{XXXI} Ne kina me odo kedï ko'do röni 'deni töti kozo a nime te kota mbili ngëri ni kedï gba ro ma ka'ji, ne odo mbili ngëri ni kututu 'deni dayi ti kedï 'jaa tondo?"

^{XXXII} Ya moto ga riyo ro bo akolo oto 'deni gbi koto ti Yësu yayi tutöti mo. ^{XXXIII} Kina odo lijë kari 'deni kömö go bi mo ame kidëki ro "Kulöngbö do" ne tine, na lijë kutöti bo ngi yayi bi koto ti bo akolo mo tonë ga, ma koto do döri bo tine moto do gali bo.

^{XXXIV} Yësu iya te, "Bu ma, ola lijë go wa nime lijë ko'do zö ne römöyi lijë ikali dë."

Kina lijë kozo bonggo abo ngi gbi ti bödo ku'du.

^{XXXV} Tindi 'ba bilaka oro yayi tonggo bo, tine löbu 'ba Yudayi ni ebe tose do bo, iya te, "Bo oloma tonë bine tomo ya moto ga di mi tölé ne i'dike bo komo ro bo di bina te odo bo kedï ngi ro Kurisitö mo tonë Boko'ba kigeli 'deni koja kako mi dolingo ne."

^{XXXVI-XXXVII} Bo kanya mo ga ako gbi kose do bo, iya te, "odo keddi ngi ro bo dolingo 'ba Yudayi omo röyi te di bina." Kina lijë kogha layi ko'ba'ba ngi ti'di mo kpa bo.

^{XXXVIII} Akugu ëdi bi do bo toro yayi iya te, "Nere Bo Dolingo 'Ba Yudayi."

^{XXXIX} Bo akolo moto ame kutöti 'deni gbi yayi ne ënyi gbi kiti'ja Yësu kozo 'bënni,

kiya te, "Ni Kurisitö na dë? Omo röyi 'do komo ze gbi."

^{XL} Tine bo moto mo ënyi kembe do bo, iya te, "Ni, ere Boko'ba dë? Gomo koto nime keddi yimo ne na me gbi bo kedï yimo. ^{XLI} 'Beze dëdi dombi gomo nime go kpa közize ma do'do, ne 'ba bo, bo o'do oto dë gbi yo ro ma kënyë."

^{XLII} Kina bo kileki kiya zi Yësu te, "Yësu, kinza ki'di lende ma dë kudölu di döyi odo keddi 'deni ro bo dolingo kada moto."

^{XLIII} Yësu ileki domo zi bo, iya te, "Ro ma laka miya ziyi, mi kada nime tone ti keddi koto tö mitoro."

Tölë 'Ba Yësu

(*MT 27:45-56; MK 15:33-41; YN 19:28-30*)

^{XLIV} Ame tine 'deni mi zana kada ma kodoro na mandölu kutu'bö bi ngi nbö kada kilege, ^{XLV} kinë kada kinda dë. Kina bonggo ma koke mi rö löbu 'ba Boko'ba timo tonë kotopa ngi kozo mini riyö. ^{XLVI} Kina Yësu kapi ngi ro ma kembe, iya te, "Bu ma, didi ma mi'di 'deni komo köziyi." Kina odo bo kilende 'deni te yo na bo kulöku ngi.

^{XLVII} Bo do bo kanya ame yayi ne o'ja lende nima na bo kilölu Boko'ba ngi, iya te, "Ro ma laka bo nime bo lende laka na."

^{XLVIII} Kina odo lijë bilaka ame ga pili kototo rönni yayi tonggo mo ne ko'ja wa nima 'deni ko'do röni tara tine na lijë pili kita'ba ga ngi di yayi ti tomba donggo'do nni. ^{XLIX} Tine ya moto ga ame kikali bo ne ti 'ja moto ga ma tonë ga kösö go bo di Galilaya ne oro ga 'bënni sege yaga tonggo wa nima.

Tusu Yësu

(*MT 27:57-61; MK 15:42-47; YN 19:38-42*)

^L Tine mi kada nima yayi bo moto möyi mo ro Yesepa na kari zi Pilato kititi töku Yësu 'do kodo kpmo zi bo tusu mo. Bo ro ma koto moto di mi lönggö löbu 'ba Yudayi ni. ^{L-LII} Tine bo 'ba bo uti dë go ako'doko ma 'bënni ti kpa lende kiyari mo ga. Bo ro bilaka ma laka ti lende koro ti bi koda go tako 'ba nere löbu 'ba Boko'ba. Bo di mi gawo 'ba Yudayi ame kidëki möyi mo ro Arimataya ne. ^{LIII} Kina bo kombi töku Yësu ngi bëri kolo mi bonggo kanmi kari kusu mi ti'börö la'ja ame koga 'deni yoki döku kusu boto dë gba yimo ne. ^{LIV} Mi kada mo nima tine tö'dö do muyi na 'deni 'do këzë ngi di gomo ro kada 'ba ro kindawo.

^{LV} 'Ja mo tonë ga kako molo ti bo di Galilaya ne ozi nduwë go Yesepa nbö lijë kari ko'ja döggö nima ti ma kedï ko'ba töku bo bëri yimo yayi. ^{LVI} Kina lijë kileki ngi lijo kilejo ga rönni ngi tari ti 'bu ni ti a ma kato kele naga. Tine lijë oloma titi kindawo

rönni do koto mi kada 'ba ro kindawo go dölëti 'ba lende koro mo.

XXIV

Todo 'Ba Yësu Di Mi Tölë

(MT 28:1-10; MK 16:1-8; YN 20:1-10)

^I Mi kada ma dondende di pötö kada 'ba ro kindawo nima na 'ja tönë ga kënyi ngi molo mi kano bi ti akato kele mo tönë ga kari timo ndi dögö. ^{II} Tine lijë ari ko'ja döku 'ba kpmo kululu 'deni yaga. ^{III} Kina odo lijë kodo yayi tine lijë ari ko'ja töku ñere Yësu inza kpe yayi.

^{IV} Tine ko'ja lijë këdi gba toro jöri yayi yo na bilaka riyo moto ga bonjo 'ba romo köbö kilaka kozo toro kunyi tara kodo ngi koro ngila lijë yayi. ^V Kina 'ja tönë ga ngi ro tikere kusu ga kömönni bëri. Ya naga nima ënyi kilende zinni, iya te, "Go wa'di na këddi komake bo ame ro ma kididi ne di mi lönggö töku gomo?" ^{VI} Bo inza kpe bine bo ënyi 'deni kodo di mi tölë. Omerike go lende tönë bo kiya ko'ja bo këdi gba tiye di Galilaya ne, ame bo kiya te, ^{VII} "Ti ki'di kole 'ba bilaka lesi 'deni ngi közi bo lende kënyë ni kutöti. Tine mi tö'dö do mota bo ti kënyi kodo 'deni 'böwu.'" ^{VIII} Kina lijë komeri go lende abo nima ngi.

^{IX} Kina odo lijë kileki 'deni kako di ndi dögö yayi tine, na lijë kebe ngi tyëti go wa naga nime pili zi ya ma 'butë dookoto mo tönë ga gbi ti ya moto ga. ^X Mariya Magadala ni ti Zowana ti Mariya ma 'ba Yakoba ni gbi ti 'ja moto ga lijë na kiya lende nime zi bo laja. ^{XI} Tine lijë i'di dönni dë go lende 'ba 'ja naga nima römöyi inda ngi di zinni kozo lende sari. ^{XII} Kina Pitörö kënyi ngi kirinja kari do dögö këdë këngëngë yimo. Tine bo o'ja bonjo mo tönë kusu töku timo ne na 'deni ñge yayi. Kina bo kënyi ngi kileki ti meri odo wa'di na kömö 'deni.

Tari Emawo

(MK 16:12-13)

^{XXX} Tine mi kada koto mo nima bo kösö go Yësu ma riyo moto ga ënyi 'deni këdi kari mi daliño ma mbowa moto kidëki möyi mo ro Emawo di ngila Yerusalem kozo mayile modomoriyö tara. ^{XIV} Lijë ëdi ro tiya lende 'ba wa ame ga ko'do röni ne. ^{XV} Kina ko'ja lijë këdi ro tiya mo na Yësu kodo ngi ki'di tari koto tinni. ^{XVI} Tine amo i'di dë lijë kikali bo. ^{XVII} Kina bo kënyi kitiiti lijë, iya te, "Wa'di ma 'beye na këddike ro tiya mo di go kori?"

Kina lijë koro ngi kusu kömönni bëri ro meri. ^{XXXVIII} Kina bo moto mo ame möyi mo ro Kilepa ne kileki kiya te, "Ni na 'bëyi ñge koto di mi Yerusalem bine kuwö wa nime ko'do röni yayi mi tö'dö do ndö nime ne dë?"

^{XIX} Bo iya te, "Wa'di mo ga?"

Lijë iya te, "Wa nime ko'do röni zi Yësu 'ba Nazareta bo kumë lende ame Boko'ba gbi ti bilaka pili kikali bo ro bo tigö do kiteli mi wa pili ma bo këdi kiya gbi ti ma bo këdi ko'do ne. ^{XX} Kina me bo do bo akumu ze ga ti löbu ni ki'di kodo karama do bo kupö bo yaga, kutöti bo ngi. ^{XXI} Ze pili domeri 'deni bo na ro bo kënyi 'ba Yisarele mo tönë. Ne ma ro do kiteli mo tö'dö do mota mo na me 'deni töne. ^{XXII} Kina gbi 'ja moto ga di mi lönggö ze bine ako kiya lende mo zize ki'di doto ngi ro goze. Lijë ënyi molo ti donjo ene kari ndi dögö ^{XXIII} tine lijë ari ko'ja töku bo kinza kpe. Kina lijë kileki kako kiya zize tégë lijë o'ja malayika kina malayika kiya zinni tégë bo ididi 'deni. ^{XXIV} Kina lëpi ze moto ga kënyi kari do dögö yayi kari ko'ja lende nima gbi kozo ma 'ja naga nime kiya. Tine bo mo na lijë ko'ja kinë bo dë."

^{XXV} Bo iya te, "Kpe ngi ro rumö bo do kirindi kinza kikali wa ame ga bo kumë lende kiya ne. ^{XXVI} Ikalike dë ma Boko'ba këdi ki'di Kurisitö kombi gomo go bo kodo mi löbu do kiteli abo?"

^{XXVII} Kina bo kisaki ngi tyëti go wa ma kugu mi buku 'ba Boko'ba go lende abo molo kisaki di zi Musa ñbö kömö zi bo kumë lende moto ga.

^{XXVIII} Kina odo lijë kari kömö 'deni ngösi ngila gawo mo nima lijë këdi kari teyi ne tine Yësu o'do ro bo kozo bo ëdi kiteli nduwë kari dogba. ^{XXIX} Tine na lijë koloma ngi ro tota bo, iya te, "Kada inza kpe, ö'dö zize bine." Kina bo koloma ngi tinni yayi.

^{XXX} Di kpa akonyo 'deni na bo kogba mangolo'bo ngi ko'do yë'di domo bo konye ki'di zinni. ^{XXXI} Kina kömönni koro ngi lijë ki'di tikali bo tine na bo kölu ngi liwo di kömönni.

^{XXXII} Kina lijë kebe nati tititi rönni iya te, "Dëmba kina me di go kori yayi bo këdi këyëti lende mi buku 'ba Boko'ba zize döki'di ze kënyi kilaka ngi ne."

^{XXXIII} Kina lijë kënyi ngi domo kileki kari Yerusalem. Lijë ari ko'ja ya ma 'butë dookoto tönë ga kototo dönni 'deni bi koto ti ya moto ga, ^{XXXIV} këdi kiya teyi, iya te, "Ñere Yësu odo 'deni ngi ro ma laka di mi tölë. Bo ileme ro bo 'deni zi Simona."

^{XXXV} Kina lijë ya ma riyo mo tönë ga kebe ngi tyëti go wa ame ga ko'do röni zinni di go kori ti ma lijë kari kikali Yësu 'ja ko'ja bo këdi konye mi mangolo'bo ne.

Yësu Ileme Ro Bo Zi Bo Köso Go Bo Ga
(MT 28:16-20; MK 16:14-18; YN 20:19-23; NDB 1:6-8)

^{XXXVI} Ko'ja lijë këdi gba ro tiya lende mo yo na Yësu kodo ngi koro mi lönggö lijë yayi, kiya te, "Lende këyi koloma tiye."

XXXVII Tine o'de tikere ngi zinni, lijè iya te motoga sègè na ti lijè ko'ja 'deni. XXXVIII Bo iya te, "Èddi kupòke rɔye go wa'di? Lende mo ilikò dɔye fongo? XXXIX Onjɔke kòzò ti ndò. Ma na. Osake rɔma konjɔke. Rɔ sègè èdì te ti yida rɔ gbi ti kilinba kɔzɔ ame kèddi konjɔke ma ne?"

XL Kina ɔɔ bo kiya wa naga nime 'deni te tine na bo kileme kòzi bo ti ndi bo ga ngi zinni. XLI Kina ko'ja dònni kèdi gba rɔ ma kilikò ti tiliya ti lonjɔ tara tine na bo kényi kititi lijè, iya te, "Èddike ngi ti ɔto ga bine tonyo mo na?"

XLII Na lijè ki'di kenze kilanma ngi zi bo, XLIII na bo kogba konyo ngi di kòmónni pili te.

XLIV Bo iya te, "Wa tònè ga moloma pa rɔ tiya mo ziye ko'ja mèdi gba tiye ne na 'deni me. Wa ame ga pili akugu 'ba Musa ni ti bo kumè lende ni ti Akilèlu kiya dómoyi ma ne ti ko'do rónni ngi ko tara."

XLV Kina bo kidinnga dònni ngi tikali lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba. XLVI Bo iya zinni te, "Ugu 'deni iya te, Kurisito ti kombi gomo tine bo ti kɔɔ yaga di mi tölè mi tó'dò dɔ mota. XLVII Kina ti laja 'ba dɔ koto ni ti akola go lende kényè kuwówò róni ngi ti moyi bo zi dɔ kupó pili 'ba dolinjo nime kisasi di Yerosalema. XLVIII Kpe na rɔ bo ko'ja wa naga nime 'dɔ kiyètike gomo. XLIX Mèdi moja a tònè 'bu ma ki'di kò'du mo 'deni ti'di mo ziye ne. Ne olomake titi Yerosalema bine njbò tigɔ kako ziye di mitorɔ."

Tileki 'Ba Yèsu Mitorɔ
(MK 16:19-20; NDB 1:9-11)

L Kina bo kényi ngi kari tinni yaga di mi gawo njbò Betaniya. Di yayi na bo kombi kòzi bo torɔ bo ko'do yèyi dònni. LI Tine ko'ja bo kèdi 'deni rɔ to'do yèyi dònni yo na bo kényi ngi di ngila lijè yayi na kogba bo ngi kari mitorɔ.

LII Kina lijè kileki ngi kari Yerosalema ti tumòtu bo ti tiliya rɔ mbèmbè. LIII Kina lijè kò'bò ngi njburu mi reki 'ba rɔ lóbu 'ba Boko'ba tilèlu Boko'ba.

Laja Laka Ma YOWANI Kugu

Lende 'Ba Boko'ba

^I Molo gba kinza ko'ba doliṅo nime dē lende 'ba Boko'ba ēdī 'deni molo. Bo ēdī bi koto ti Boko'ba kina bo gbi ro Boko'ba. ^{II} Bo ēdī molo ti Boko'ba di bi 'ba tisaki bīci doliṅo nime. ^{III} Bo na me Boko'ba ko'ba wa pili 'ba doliṅo naga nime ti bo. O'ba wa ma koto molo te dē du kinza bo teyi. ^{IV-V} Bo na ro ṅgira'da 'ba didi ma laka. Didi nima na 'deni ro bi kopo zi bilaka lesi ame kēdi koyi bi 'deni mī go bi kōlu. Kina bi kōlu ikali dē kpe tiyōlu mo yaga.

^{VI-VII} Boko'ba oja bo molo kīdēki mōyī mo ro Yowani kako tiya lende 'ba bi kopo nima zi bilaka 'do lijē pili ki'di dōnni gomo. ^{VIII} Yowani na dē ro bi kopo mo nima. Tine ndobo abo nge ro tiya lende mo zi bilaka. ^{IX} Omba bi kopo nima na ro bi kopo ma laka. Bi kopo nima ēdī kako mī doliṅo nime 'do kiyopo bi zi bilaka pili.

^X Tine lende 'ba Boko'ba ēdī 'ba bo 'deni molo mī doliṅo nime, ame Boko'ba ko'ba doliṅo 'deni pele ti bo tine bilaka mo ga oro bo dē. ^{XI} Bo ari mī dōyayi abo tine bilaka abo ga o'doko bo dē. ^{XII} Kina me bilaka ame ga ko'doko bo ki'di dōnni go lende abo ne, bo i'di lijē 'deni ro kole 'ba Boko'ba. ^{XIII} Bilaka na dē kōyō lijē molo tara ro kole 'ba Boko'ba. Tine bo Boko'ba na ki'di lijē ro kole abo ga. ^{XIV} Lende mo tōnē bo na ma kako 'deni ro bilaka lesi koloma mī lōṅgō ze. Kina me do'jake bo 'deni ti lōbu abo 'ba kole koto 'ba Boko'ba ame kako di zi 'bu bo tileme mī kēyi ti lende ma kodoro mo.

^{XV} Bo na Yowani kiya lende abo te, "Bo tōnē moloma tiya lende abo miya te bo ēdī kozi kako di goma ne, bo na me ame miya te bo mbiri lōbu di doma ne. Rōmōyī molo gba kinza kōyō ma dē bo ēdī 'ba bo 'deni molo."

^{XVI} Bo na me kō'bō 'deni nduwē ti'di yēyi 'ba Boko'ba zize ti mī kēyi abo. ^{XVII} Boko'ba i'di kō'du ki'di abo ti Musa. Tine mī kēyi abo ti lende laka abo bo ileme ti Yēsu Kurisitō. ^{XVIII} Boto molo inza ame ko'ja Boko'ba. Yēsu bo na nge ro kole koto 'ba Boko'ba ame bo kō'bō ṅburu bi koto ti Boko'ba. Kina me bo ki'di ze 'deni dikalike Boko'ba.

Yowani Bō Bapatisi

(MT 3:1-12; MK 1:1-8; LK 3:1-18)

^{IX} Lende ame ga Yowani kiya go lende 'ba Yēsu ne kina me. Mī kada ma do koto molo na turu 'ba Yeroselema koja bo

akumu ni ti lēwī molo ga kari kititi Yowani odo tara ne bo yē mo na. ^{XX} Kina odo lijē kari 'deni kititi bo, tine bo andi dē go ro bo di zinni, bo iya te, "Ma Kurisitō ame Boko'ba kēdi koja kako doliṅo nime bine ne na dē."

^{XXI} Kina lijē kēnyi kititi bo, iya te, "Ni Eliya na?"

Bo iya te, "Ma Eliya na dē."

Lijē iya te, "Ni na ro bo kumē lende 'ba Boko'ba mo tōnē?"

Bo iya te, "Ee."

^{XXII} Kina lijē kēnyi kititi bo, iya te, "Ne tine ni yē mo na? Iya rōyi zize 'do dari diya zi ya ame ga koja ze ne."

^{XXIII} Yowani ēnyi kileki dōmo zinni, iya te, "Ēdi kozo akugu 'ba Yesaya ma tōnē kiya te, 'Bo molo ēdī kuwōwō do bo di yi mōkō kiya te, 'Ileṅoke kori zi nere,' 'ne."

^{XXIV} Kina ya molo ga ame Parosi ni koja ne kititi Yowani, ^{XXV} iya te, "Ne me kiya te ni Kurisitō ame Boko'ba kēdi koja kako doliṅo nime ne na dē, ni Eliya na dē gbī kina ni bo kumē lende 'ba Boko'ba tōnē na dē gbī, ne ēddī kodo mini 'ba bapatisi do bilaka go wa'di?"

^{XXVI} Bo iya te, "Ndobo ma na ro to'do bapatisi do bilaka ti mini. Ne bo molo ēdī le'jete tiye bine. Kpe ikalike bo dē. ^{XXVII} Bo ēdī kako to'do ndobo di pōtō ma bine. Bo mbiri kebe ma. Ma 'bama mēdi titiyi. Wari abo pele mo'bo dē tope mo."

^{XXVIII} Wa nime o'do rōni di Betaniya kapa yōpō 'ba Yaradene ma kari yibi. Kina Yowani koloma ro todo mini 'ba bapatisi do bilaka di yayi.

Kamölō 'Bō'bi 'Ba Boko'ba

^{XXIX} Mī bi kēzē molo na bo ko'ja Yēsu kēdi kako zi bo. Kina bo kēnyi kiya zi bilaka naga nima, bo iya te, "Oṅgoke ti, kamölō 'bō'bi 'ba Boko'ba tōnē kēdi kumu 'do kombi lanba 'ba lende kēnyē 'ba bilaka pili ne bo na me 'dē. ^{XXX} Bo na tōnē moloma tiya lende abo, miya te bo ēdī kozi kako di goma ne, bo na mbiri lōbu ro do kiteli di doma. Rōmōyī molo gba kinza kōyō ma dē bo ēdī 'deni molo. ^{XXXI} Ma gbī mikali bo dē molo odo bo yē ga na. Kina me mako 'deni mo'do bapatisi do bilaka ti mini 'do mileme bo zi bilaka ze ga 'ba Yisarele."

^{XXXII-XXXIII} Kina Yowani kēnyi ṅgī tiyētī go wa ame ga ko'do rōnni ne kozo a nime te. Bo iya te, "Molo mikali bo dē odo bo yē na. Tine Boko'ba bo koja ma tako to'do bapatisi do bilaka ti mini nime na kiya zō tēgē, 'Ti ko'ja Nyi Koto Laka 'deni ṅgī kēdi kako bēri di mitoro koloma do bo. Bo nima bo na ro bo ame kēdi kako 'do ko'do bapatisi do bilaka ti Nyi Koto Laka ne.' Kina me mo'ja Nyi Koto Laka 'deni

kēdi kako bēri di mītōro kōzo matukpuru tara kako kō'bō ngi dō bō nime bine. XXXIV Mo'ja 'deni ti kōmo ma. Kina me mēdi miya ziye bō nime bō na rō kole 'ba Boko'ba."

Tisaki Tōsō Gō Yēsu

XXXV Mī bi kēzē mōto 'bōwu gbī ko'ja bō kēdi ti bō kōsō gō bō ga ma riyō mōto ga, XXXVI na bō ko'ja Yēsu ngi kēdi kilingere kebe yayi. Kina bō kiya zi bō kōsō gō bō naga nima, bō iya te, "Onḡoke tō ma. Kamōlō 'bō'bi tōnē Boko'ba kēdi kumu 'dō kombi lanḡba 'ba lende kēnyē 'ba bilaka pili ne, bō na me 'dē."

XXXVII Kina oḡo ya riyō tōnē ga kuwō lende nime te yō, na liḡ kēnyi ngi kōsō gō Yēsu.

XXXVIII Kina oḡo Yēsu kuyi kōmo bō yi'bōwu tine, bō o'ja ya riyō naga nima ngi kēdi kozi gō bō. Kina bō kitti liḡ, bō iya te, "Tondo?"

Liḡ ēnyi kileki kiya zi bō tēgē, "Rabi," ame 'jō 'ba lende mō tēgē bō kōmo kiyandi, "Ēddi koloma yala?"

XXXIX Bō iya te, "Ako koḡoke."

Bō iya tara rōmōyi gō bi ēdi 'deni rō mī dōkōpiyari. Kina liḡ kari ngi ko'ja bi ame bō kēdi koloma teyi ne. Kina liḡ kō'dō ngi yayi mī korōndo mō nima.

XL Bō ma koto di mī lōḡgō ya riyō naga nima, mōyi mō rō Andareya lōndō 'ba Simona Pitōrō ni. XLI Kina bō kēnyi ngi kari zi bō lōndō bō Simona, bō iya te, "Bō tōnē Boko'ba koja 'dō kako tokonyi ze bilaka abo ga ne, dō'ja bō 'deni. Bō tōnē 'bu ze lōbu ga kidēki mōyi bō rō Masiya ne." (Mōyi koto nime kina ma gbī kidēki rō Kurisitō ne.)

XLII Kina Andareya ko'de Simona ngi kako zi Yēsu. Bō oḡo dō Simona. Kina bō kiya te, "Mōyi yī rō Simona 'ba Yowani, ne ti mi'di mōyi yī rō Kepa." (Mōyi koto nime kina ma gbī kidēki rō Pitōrō ne ame 'jō 'ba lende mō tēgē dōku.)

Pilipō Ni Ti Natinēlē

XLIII Mī bi kēzē mōto na Yēsu kēnyi ngi kari Galilaya. Kina bō kari ko'ja Pilipō ngi di yayi. Bō iya te, "Ako kōsō gōma."

XLIV Pilipō di mī bilaka 'ba Betesayida dōyayi 'ba Andareya ni ti Pitōrō. XLV Kina Pilipō kari ko'ja Natinēlē ngi, bō iya te, "Bō tōnē Musa ni ti bō kumē lende 'ba Boko'ba mōto ga ma dōḡba naga kiya lende abo ne, dō'ja bō 'deni. Ugu lende 'deni mōlo mī buku 'ba Boko'ba gō kō'du abo, kina me le'jete bō ēdi 'deni mī lōḡgō ze. Bō na rō Yēsu kole 'ba Yesepa di mī gawo 'ba Nazareta."

XLVI Natinēlē iya te, "Nazareta ni naga nima, lende laka wa'di ga na ti kodo di teyi?"

Pilipō ileki gōmo, iya te, "Ēe, ako koḡo titi ti kōmōyi."

XLVII Kina oḡo Yēsu bō koḡo Natinēlē 'deni kēdi kako zi bō, bō iya te, "Onḡoke, bō nime bō na rō kupō ma laka 'ba Yisarele. A mōto rō bēti inza rō bō."

XLVIII Natinēlē ititi bō, iya te, "Ikali ma tondo ga?"

Bō iya te, "Mōlo gba kinza Pilipō kidēki yi dē, mo'ja yi 'deni mōlo kēddi koloma bicī ngēri kēlu nima yayi."

XLIX Bō iya te, "Bō kōmo kiyandi, nī na ngi rō kole 'ba Boko'ba. Nī na rō ḡere ze 'ba Yisarele."

L Bō iya te, "Wa'di mō ga na te? Lende nime miya ziyi bine, miya te, mo'ja yi 'deni mōlo kēddi koloma bicī ngēri kēlu ne, kina me kicali ma 'deni gōmo rō kole 'ba Boko'ba? Lende 'bi ele sowa. Ne lende nime ko'ja tōne ne, ma titi mō na gba. Ma lōbu mō ga ēdi gba ame oḡo ko'ja, lende mō ēdi kigayi yi. LI Kina me mēdi miya ziye, kada mōto ti ko'jake mītōro kurōḡō rōni 'deni yaga rō gbōḡō. Kina ti koḡoke malayika 'ba Boko'ba 'deni kēdi kilēlē rōnni kari tōro kako bēri zi kole 'ba bilaka lesi. Lende ma naga nime mēdi miya ne me rō lende ma laka."

II

Karama 'Ba Gbe Mī Kana

I Di pōtō tō'dō dō riyō tine karama 'ba gbe ēdi Kana mī dōyayi 'ba Galilaya. Ma 'ba Yēsu ni ēdi bi 'ba gbe nima yayi. II Kina Yēsu ni ēdi gbī yayi ti bō kōsō gō bō ga. III Kina layi kote rōni ngi, tine na ma 'ba Yēsu ni kēnyi kari kiya zi bō, iya te, "Onḡo te, layi inza kpe."

IV Bō iya te, "Iya, nī na dē 'dō kiya ndōbo zō. Kada 'ba tilema ma ōmō dē gba."

V Ma bō iya zi ya ame ga kēdi koja laja mī gō bi 'ba karama yayi ne, iya te, "O'dōke wa pili ame ga bō kēdi kiya ziye ne."

VI Dōmiri 'ba kete mini ma lōbulōbu ēdi modōkoto yayi ame kose 'deni di mī dōku ne. Dōmiri naga nima ma koto ēdi koto sapiya ḡbō muyi. Kete naga nima na gō dōlētī 'ba Yudayi ni rō a 'ba turōḡō rō wa. VII Kina Yēsu kiya zi bō koja laja naga nima, iya te, "O'deke mini koso mī wa naga nime."

Kina liḡ ko'de mini ngi mī kete tōnē ga koso koriya ti kḡamo. VIII Kina bō kiya zinni, bō iya te, "Unōke di mī kete naga nima kotoke kari zi bō dō gbe nime 'dē."

Kina liḡ kunō ngi koto kari. IX Bō dō gbe nima inene mini tōnē Yēsu kuyi 'deni rō layi ne ngi, tine bō ikali dē unō di yala. Bō koja laja naga nima na ḡḡe kicali. Kina bō dō gbe nima kēnyi kiya zi mē'dē 'ba nyiti, X iya te, "Bilaka pili ēdi koja layi ma kata na

titi doḡba zi ḡba 'bënni ga. Kina odo layi ka'da ḡba 'deni tine na 'jaa kedi koja singa ma kēpi mo. Ne 'beye to nime layi ma laka na za kusuke domo ḡbō ko'ja kabate."

^{XI} Yēsu o'do go koto ma doḡba abo nime 'deni di Kana. Kina bo kōsō go bo ga kikali bo ḡgi goḡo ro kole 'ba Boko'ba.

Todo 'Ba Yēsu Mi Reki 'Ba Rō Löbu

(*MT 21:12-13; MK 11:15-17; LK 19:45-46*)

^{XII} Di pōtō lende nima na Yēsu ni kēnyi ḡgi ti ma bo ni ti lōndō bo ga ti bo kōsō go bo ga kari Kaparanoma. Lijē kari koloma mbowa yayi.

^{XIII} Kina odo kada 'ba karama ma löbu 'ba Yudayi ni ame kidēki möyi mo ro Pasaka ne kola 'deni ḡgosi tine, Yēsu ni ḡnyi ḡgi kari Yerosalema. ^{XIV} Tine odo bo kōmō 'deni yayi, bo iteli ḡgi kari mi reki 'ba rō löbu 'ba Boko'ba. Bo ari ko'ja bo ndōḡō ni kototo rōnni 'deni yayi kēdi ga ro tugō sa ni ti kamölō ni ti matukpuru ni. Ya mōto ga kēdi 'bënni tutē ḡirisī. ^{XV} Kina bo kogba kabi ḡgi koli ro ḡyo'bo bo kari koga lijē timo yaga di yayi ti kamölō ni ti sa 'bënni naga nima. Kina bo kitijī do tarabiza 'ba bo kutē ḡirisī ni ḡgi bēri. ḡirisī mo ga kolodo kiyēyi rōni mi yayi. ^{XVI} Bo iya zi ya ma kēdi 'bënni ro tugō matukpuru naga nima, bo iya te, "Ḗnyiye yaga ti e'be naga nima di bine. Rō 'ba 'bu ma nime kinza ko'doke dē kpe ro bi 'ba ndōḡō."

^{XVII} Lende nime i'di bo kōsō go bo ga ḡgi komeri lende ma tōnē kugu 'deni molo mi buku 'ba Boko'ba ne, ame kiya te, "Lende 'ba ḡo rō 'bi nime Boko'ba oḡma dōki'di ma ḡgi kozo pa'do tara."

^{XVIII} Kina turu 'ba Yudayi ni kēnyi kititi bo, lijē iya te, "Ni, lende 'bi naga nime ko'do ne, wa'di ga na ti ko'do tōne ame 'do dikali yi timo ro ma laka omba Boko'ba na ḡgi koja yi tako toga bilaka naga nime yaga?"

^{XIX} Bo ḡnyi kileki kiya zinnī, bo iya te, "Rō 'ba Boko'ba nime, odo kitikoke yaga, ti mo'do kileki teyi ro ma la'ja mi tō'dō do mota."

^{XX} Lijē iya te, "Rō nime to'ba mo oto bilaka ḡbō komo kōo 'butē sowo dōōmu dookoto. Ti ko'bo to'ba mo kileki teyi ro ma la'ja ḡge mi tō'dō do mota?"

^{XXI} Dēmba lijē ikali 'jo 'ba lende abo nima dē. Bo ēdi za kiya yida ro bo. ^{XXII} Kina odo bo kēnyi kodo 'deni yaga di mi tōlē tine, kina 'jaa bo kōsō go bo ga kēnyi tomeri go lende tōnē ga. Kina lijē kikali 'jaa omba lende nime ēdi 'deni ḡgi ro ma laka kozo lende ma tōnē kugu mi buku 'ba Boko'ba ne.

^{XXIII} Ko'ja bo kēdi Yerosalema yayi mi kada 'ba karama 'ba Pasaka nima, bo oloma 'deni to'do lende mōto ga ame lende mo kigayi bilaka ne, kina lijē kikali ḡgi bo ako di zi Boko'ba. ^{XXIV} Tine bo ikali lende 'bënni ga me ro kotokoto. Kina bo o'doko dē tiya lende abo ga pili zinnī. ^{XXV} Bo ikali lende 'ba dōki'di bilaka me ro kotokoto kinza ma boto kiya zi bo.

III

Yēsu Ni Ti Nikuduma

^I Bo Parosi mōto kidēki möyi mo ro Nikuduma ro ma koto mōto di mi löḡḡō turu 'ba Yudayi ḡnyi kako zi Yēsu ro mi korondo. ^{II} Bo ilende zi Yēsu, iya te, "Bo komo kiyandi, dikali ḡgi ro ma laka Boko'ba na me koja yi kako tiyandi komoze. Rōmöyi ma kiya te Boko'ba kinza tiyi dēne inza kikali to'do lende naga nime."

^{III} Yēsu iya te, "Ro ma laka miya ziyi, odo kiya te kileki köyō bilaka mo dē 'böwu ro ma la'ja to'ja ḡere löbu 'ba Boko'ba nime zi bo mo inza du te."

^{IV} Nikuduma iya te, "Bilaka ame 'deni mbiri ro bulōbu te ne ti kileki köyō 'böwu ro ma la'ja totondo mo ga? Bo ti kileki 'böwu tondo kodo mi ma bo 'do kēnyi köyō bo 'böwu ro ma lölōwō? A mōto inza kikali to'do rōni tara."

^V Yēsu iya te, "Ro ma laka miya ziyi, boto mōto inza kikali todo mi ḡere löbu 'ba Boko'ba odo kiya te köyō bo mo dē 'böwu titi ti mini 'ba bapatisi ḡbi ti Nyi Koto Laka. ^{VI} Löyō 'ba bilaka lesi ro 'ba dōliḡo nime, ne löyō ame ro 'ba Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba i'di bilaka ro 'ba Boko'ba. ^{VII} Kina me mēdi miya 'deni ziye, kpe pili o'doko 'do ki'dike köyō ye ro ma la'ja. Lende nime igayi yi totondo? ^{VIII} Lende 'ba tōyō wa ro ma la'ja ti Nyi Koto Laka nime ēdi kozo lende 'ba lili ame kēdi kome ne tara. Uwō biro mo ḡgi laka, ne go bi ame kisaki tome di teyi ne, ikali dē. Ikali dē ḡbi odo ako di yala kina ēdi kari yala."

^{IX} Nikuduma iya te, "Tōyō bilaka ro ma la'ja nime, 'do ko'do lende mo tondo?"

^X Yēsu ileki kiya zi bo, iya te, "Lende nime dēne 'do kikali 'deni molo. Ne o'ja ni ḡgi ro bo komo kiyandi ma löbu 'ba bilaka 'ba Yisarele 'di? ^{XI} Ro ma laka miya ziyi, wa ame ga do'ja ti komoze dikali 'deni ḡbi laka ne, na me dēdi diya ziye. Ne kpe ebeke kilagike 'böwu yaga di rōmo. ^{XII} Wa ame ga ro 'ba dōliḡo nime, odo miya lende mo pele ziye, ilagike aa yaga di rōmo. Ne odo mēnyi miya lende 'ba wa 'ba doḡayi 'ba mitoro ziye inza kilagike ḡbi di rōmo? ^{XIII} Boto ma koto mōto ari dē mitoro ame

'do ko'de lende mo kako bine. Kole 'ba bilaka lesi na nge koto kako di mitoro.

^{XIV} Ongoke, kozo mi kada ma molo tone ga ame 'bu ze lobu ga kedii mi moko ne, Musa o'bo'bi 'bilengi ro muré kowe do ngéri toro 'do odo bilaka ame kedii kolé ne kongo kiné mo 'deni, 'do komo ngi yaga. Kole 'ba bilaka lesi édi gbi tara. Ti kutoti bo 'deni do ngéri toro ^{XV} 'do ya ame ga pili ki'di donni 'deni go lende abo ne kedii ti didi ma nburunburu.

^{XVI} Ongoke ako'bo 'ba Boko'ba te, romoyi Boko'ba o'bo bilaka ro mbembé. Kina me bo koja kole koto abo 'deni kako kolé bine, 'do lijé ame ga pili ki'di donni 'deni go lende abo ne kolé dé kpe tine go kedii ti didi ma nburunburu. ^{XVII} Boko'ba oja kole abo nime dé kako dolijo bine todo karama do bilaka 'ba dolijo. Tine bo oja kako tomo bilaka di mi tole. ^{XVIII} Bilaka ame ga ki'di donni 'deni ngi ro ma laka go lende abo, odo karama dé kpe domo. Ne ya ame ga ko'doko dé ti'di donni go lende abo ne, odo karama 'deni molo domo go ame lijé kilagi lende 'ba kole koto abo nime ne.

^{XIX} Boko'ba odo karama 'deni do bilaka kozo a nime te. Bo i'di bi kopó abo 'deni 'do koyi bi dolijo nime. Ne bilaka ebe é'benni za to'do lende kényé, ko'doko bi kopó nime dé. Bi kolu na za lijé ko'doko. ^{XX} Bilaka ame ga ro bo ko'do lende kényé ne o'doko dé 'do kileme lende kényé 'benni ga yaga go bi kopó. Kina ki'di lijé ko'ji bi kopó ngi sowa. Lijé o'doko dé tako go bi ame bi kopó kedii koyi róni teyi ne. ^{XXI} Bilaka ame ga ro bo ko'do lende laka 'ba Boko'ba ne, lijé na kako 'benni 'deni go bi kopó 'do kileme omba ama lijé kedii ko'do naga nima lende laka 'ba Boko'ba na."

Yésu Ni Ti Yowani

^{XXII} Yésu ni ényi ti bo koso go bo ga kari mi kapa doiyayi 'ba Yudayi. Na bo kari koloma mbowa tinni yayi to'do bapatisi.

^{XXIII-XXIV} Mi kada mo nima Yowani édi gbi ro to'do bapatisi do bilaka di Ayinona ame ngosi dongila Salima ne, romoyi bi mo nima na ti mini teyi ro mbembé. (Ko'ja turu ki'di Yowani dé gba mi maboso.) Na bilaka koloma ngi ro tolo kari zi bo yayi mi bapatisi.

^{XXV} Turu moto 'ba Yudayi ényi to'do kowasa ti bo koso go Yowani ga go lende 'ba doléti 'ba akurogö ame 'do ki'di bilaka kedii ro ma kopó komo Boko'ba ne. ^{XXVI} Kina lijé kényi ngi kari zi Yowani, lijé iya te, "Bo komo kiyandi ze, ne ro ma tondo na bo nime 'dé gönyé pöpö ma kapa ma 'dé yayi ne tone koloma ro tiya lende abo zize ne, bo kényi 'deni to'do bapatisi? Kina me bilaka kényi 'deni pili kedii kolo kari zi bo."

^{XXVII} Yowani ileki zinni, iya te, "Boto ma koto moto ikali dé to'do ndobo moto odo kiya te Boko'ba na dé ngi ki'di zi bo. ^{XXVIII} Uwöke lende ma tone moloma tiya mo ziye ne, miya te ma Kurisitö ame Boko'ba kedii koja ne na dé. Kina miya 'deni tone gbi ziye bine, miya te Boko'ba oja ma toti dogba 'do bo nima kozi 'jaa kebe goma. ^{XXIX} Ndobo ma édi kozo gbe tara. Mé'dé 'ba nyiti na nge kedii kogbe nyiti tine 'joko édi gbi ti mi kéyi di bi tongo lojo 'ba bo londö bo. Mi kéyi ma édi gbi tara go wa nime Kurisitö kedii ko'do ne. ^{XXX} Kurisitö bo na ti kedii mbiri di doma tine ti médi 'bama nge mbowa. ^{XXXI} Romoyi bo ame kako di mitoro ne, bo na mbiri di do bilaka pili. Ne bo ame ro kole köyö 'ba dolijo nime kako dé di mitoro ne, ikali 'ba bo nge tiya lende 'ba wa 'ba dolijo nime. Bo ame kako di mitoro ro lobu 'ba do bilaka ne, ^{XXXII} bo iya 'ba bo ro lende ame ga bo ko'ja kina bo kuwö gbi di mitoro ne. Tine bilaka ényi ngi kilagi lende abo. ^{XXXIII} Lende kodoro 'ba Boko'ba ileme róni 'deni ti ya ame ga kuti domo ne.

^{XXXIV} Bo nime Boko'ba koja koso dolijo bine ne, Boko'ba i'di Nyi Koto Laka abo 'deni pili zi bo. Lende 'ba Boko'ba na me ngi bo kedii kiya. ^{XXXV} Boko'ba o'bo kole abo nima ro mbembé. Kina me bo ki'di közi kakpa 'ba do wa pili 'deni teyi. ^{XXXVI} Bilaka ame ga ki'di donni go lende abo ne, lijé ti kedii ngi ti didi ma nburunburu. Ne ya ame ga koro lende abo dé ne, lijé inza ko'ja didi ma nburunburu. Ya lobu 'ba Boko'ba nime édi kako donni."

IV

Yésu, Mini 'Ba Didi

I-II Parosi ni uwö lende mo tégé bilaka ma kedii kari mi bapatisi zi Yésu na konzi 'deni ngi ro mbembé kebe ma kedii kari zi Yowani. Domba tine Yésu o'do bapatisi oto dé du te do do boto ma koto moto. Tine bo koso go bo ga na nge kedii ko'do.

Kina odo Yésu bo kikali 'deni Parosi ni uwö lende nime 'deni te tine, ^{III} bo ényi ngi di Yudayi yayi tileki tari Galilaya. ^{IV} Bo ari kebe go kari ma kudö kebe mi doiyayi 'ba Somorona. ^V Bo ari komö mi dolijo moto 'ba Somorona kidéki möyi mo ro Sukara noli ngila nyaka ma tone Yakoba ki'di molo zi kole abo Yesepa ne. ^{VI} Daa 'ba Yakoba édi yayi.

Kina odo lijé komö 'deni kpa daa nima yayi Yésu 'deni ro gomo di zi lingere. Kina bo koloma ngi bëri kpa daa yayi. ^{VII-VIII} Mi zana kada ko'ja bo koso go bo ga kari 'deni mi gawo tugö akonyo zinni, na 'ja moto ro Somorona komö ngi yayi tunö mini. Kina bo kiya zi 'ja nima tégé, "I'di mini zö."

^{IX} 'Ja nima ɛnyɪ kiya zi bo, iya te, "Owa, ma rɔ Somorona. Nɪ Yudayi nime ebe kidɛki mini di zɔ rɔ ma totondo?" Lɔko iya tara rɔmɔyɪ Yudayi odo'bo rɔnni dɛ go kpa kilali kɔtɔ ti Somorona.

^X Kina bo kileki kiya zi 'ja nima, bo iya te, "Ikali wa ame Bɔko'ba ko'dɔko ti'di mo ziyi ne dɛ. Kina ma gbɪ ikali ma dɛ, ma bo mɪdɛki mini di ziyi nime. Dɛne 'dɔ kɛddɪ kititi ma ra go mi'di mini 'ba didi ma laka ziyi."

^{XI} Lɔko iya te, "Daa kalo nime, kina inza gbɪ ti a 'ba tunɔ mini yo. Ti kunɔ mini mo totondo?" ^{XII} O'dɔko to'dɔ rɔyɪ, iya te nɪ na kebe 'bu ze lɔbu Yakoba ame kole daa nime zize ne? Lijɛ oloma tuwɛ mini di teyi bine ti kole abo ga kpaki ti kamɔlɔ abo ga."

^{XIII} Bo iya te, "Bɔ ame kuwɛ mini daa nime koda mini ɛdi gba ko'dɔ kada mɔto. ^{XIV} Ne bo ame kɛdi kuwɛ mini mɔto ame mɛdi mi'di ne, koda mini inza kikali kpe to'dɔ mo. Mini nima ti koloma kɔ'bɔ mɪnnɪ kɔzɔ daa ame kɛdi kulɔwu ne tara, 'dɔ ki'di didi ma nɔburunburu zinni."

^{XV} Lɔko iya te, "Baba, i'di mini 'bi tɔ nima tɔ kpe zɔ 'di kinza koda mini ko'dɔ ma ra 'dɔ mindawo roma di bi 'ba tako go mini nime bine?"

^{XVI} Bo iya te, "Ari go mɛ'dɛ yɪ 'dɔ kakoke kpe ti bo zɔ bine."

^{XVII} Lɔko iya te, "Minza ti mɛ'dɛ."

Bo iya te, "Lende 'bi rɔ ma laka, ^{XVIII} rɔmɔyɪ ogbe mɛ'dɛ 'deni nɔbɔ muyi. Kina bo ame kɛddɪ koloma timo le'jete nime inza gbɪ rɔ mɛ'dɛ yɪ. Lende 'bi nima kiya ne bɛti na dɛ."

^{XIX} Lɔko iya te, "Ee baba, mikali yi 'deni rɔ ma laka nɪ bo kumɛ lende 'ba Boko'ba na. ^{XX} Onɔgo, 'bu ze lɔbu ga 'ba Somorona oloma tumɔtu Boko'ba di dɔ dɔku nime bine. Ne kpe Yudayi iyake 'beye te Yeroselema na nɔge kɔtɔ rɔ bi 'ba to'dɔ mɔtu di teyi zi Boko'ba. Dɔgo lende wa'di ga ya?"

^{XXI} Bo iya te, "Lende nime na ki'di dɔyɪ gɔmo, kada mo ɔwo dɛ kpe ame 'dɔ dɔku nima ti Yeroselema kinza kpe rɔ bi 'ba to'dɔ mɔtu di teyi zi Boko'ba 'bu ze. ^{XXII} Kpe Somorona, ɛddɪ ko'dɔke 'beye mɔtu nɔyɪ zi Boko'ba kinza ma kikalike bo dɛ yo. Ne 'beze 'ba Yudayi dɛdi dɔ'dɔ mɔtu zi bo dikali bo gbɪ laka, rɔmɔyɪ lende 'ba tɔmɔ wa di mi tɔlɛ nime, Boko'ba iya zize. ^{XXIII} Kada mo ɔwo dɛ kpe kina me 'deni tɔne, ame 'dɔ Nyɪ Kɔtɔ Laka ki'di bilaka kumɔtu Boko'ba rɔ ma laka. Ame na rɔ mɔtu ame Boko'ba ko'dɔko ne. ^{XXIV} Boko'ba bo ɛdi rɔ akɔtɔ ti Nyɪ Kɔtɔ Laka abo. Kina bɔtɔ inza kikali to'dɔ mɔtu zi bo rɔ ma kodɔɔ ɔdɔ kiya te Nyɪ Kɔtɔ Laka na dɛ nɔyɪ kokonyi lijɛ."

^{XXV} 'Ja nima iya te, "Mikali tɛgɛ bilaka mɔto ɛdi kako 'dɔ kiya lende 'ba Boko'ba zize pili. Mɔyɪ mo rɔ Masiya ame kidɛki bo gbɪ rɔ Kurisitɔ ne."

^{XXVI} Yɛsu iya te, "Ma mo na nɔyɪ me mɛdi milende tiyɪ ne."

^{XXVII} Kina mbowa te yo na bo kɔsɔ go bo ga kɔmɔ nɔyɪ di mi gawo. Kina ɔdo lijɛ kɔmɔ ko'ja bo 'deni kɛdi kilende za ti 'ja tine, lende mo igayi lijɛ nɔyɪ. Tine lijɛ ititi 'ja nima dɛ kpe ɔdo wa'di na lɔko ko'dɔko di zi Yɛsu. Kina lijɛ ititi bo dɛ kpe gbɪ ɔdo bo ɛdi kilende zi 'ja nima go wa'di.

^{XXVIII} Kina 'ja tɔnɛ kɛnyɪ nɔyɪ kola kete mini 'bɛni yayi. Lɔko kileki kari mi gawo kari kiya zi bilaka tɛgɛ, ^{XXIX} "Akoke yɔyɪ. Bilaka mɔto ɛdi 'dɛ yayi. Wa ame ga mo'dɔ mɔlo ne, bo iyɛti gomo nɔyɪ pili zɔ. Mikali dɛ ɔdo bo na rɔ Kurisitɔ mo tɔnɛ Boko'ba kɛdi koja ne ya?"

^{XXX} Kina bilaka kɛnyɪ nɔyɪ di mi gawo kolo kari zi Yɛsu.

^{XXXI} Kina ɔdo bilaka kɛdi 'deni kolo kari zi bo tara tine, bo kɔsɔ go bo ga iya zi bo tɛgɛ, "Bɔ kɔmo kiyandi, ako tonyo akonyo."

^{XXXII} Tine bo iya te, "Mɛdi ti akonyo ma, ne kpe ikalike kɔri mo dɛ."

^{XXXIII} Lijɛ ɛnyɪ tiya mo rɔ go rɔnni, lijɛ iya te, "Yɛ na ko'dɛ akonyo kako zi bo di pɔtɔ ze bine?"

^{XXXIV} Yɛsu iya te, "Akonyo ma na rɔ ndɔbo ame Boko'ba koja ma rɔ dɔ mɔyɪ mo ne, 'dɔ mo'dɔ kɔzɔ ako'dɔko abo tara nɔbɔ mote. ^{XXXV} Ne onɔgo, bilaka iya te, 'Nyepe 'ba tumu nyɔnyu di mi nyaka ola 'deni sowo.' Kina me mɛdi miya ziye, onɔgoke nyaka mo naga nima laka, rɔmɔyɪ le'jete nyɔnyu andi 'deni, ɛdi 'deni ndɔ koda dɔ tumu mo 'dɔ kɔtɔtɔ tɔne ko'dɛ pili kako lijɔ. ^{XXXVI} Bɔ ame kɔtɔtɔ kpamo ko'dɛ kako mi didi ma nɔburunburu ne ti kɛdi nɔyɪ ti bi gomo 'ba rɔni. Kina bo ma kuli mo ti bo ma kɔtɔtɔ kpamo ti kɛdi 'deni nɔyɪ kpaki ti mi kɛyɪ. ^{XXXVII} Onɔgoke lende kiya 'ba bilaka ɛdi nɔyɪ rɔ ma laka, ame kiya te, 'Bɔ mɔto uli 'bɛni nɔge rɔ tuli kina bo mɔto kari 'ba bo 'jaa kumu, kɔtɔtɔ nyɔnyu mo ga ko'dɛ kako lijɔ.' ^{XXXVIII} Kina me moja ye 'deni 'dɔ karike to'tɔtɔ wa 'ba mi nyaka nima. Mɔlo o'dɔke ndɔbo dɛ yayi, ya mɔto ga na koloma 'deni to'dɔ mo. Kina 'dɔ kari ko'jake kpa kɔzɔmo kɔtɔ tinni." Yɛsu iya lende 'deni zi bo kɔsɔ go bo ga kɔzɔ a nime te.

^{XXXIX} Tine go lende 'ba 'ja tɔnɛ, kiya te, "Bɔ nime 'dɛ iyɛti go lende 'ba wa ame ga mo'dɔ mɔlo ne nɔyɪ me zɔ," ne na Somorona ma konzi ki'di dɔnni nɔyɪ go lende 'ba Yɛsu. ^{XL} Lijɛ ako kiya zi bo 'dɔ bo koloma titi mbowa tinni yayi. Kina bo ko'dɔ tɔ'dɔ nɔyɪ dɔ rɔyɔ tinni yayi.

XLII Kina bilaka ma konzi ame ga kuwö lende kiya abo ne ki'di dönni ngi go lende abo. XLIII Bilaka naga nima iya zi 'ja nima, iya te, "Di'di döze 'deni gomo. Ne tine inza nge go lende kiya 'bi römöyi duwö lende kiya abo 'deni ti mbili ze. Kina me dikali 'deni ngi omba bo na ro bo ame kedi kako tomo bilaka pili di mi tolé ne."

XLIII Kina odo bo ko'do tö'dö 'deni do riyö yayi tine, na bo kiteli ngi kari Galilaya. XLIV Römöyi bo iya 'deni molo, bo iya te, "Bilaka ame ro bo kumé lende 'ba Boko'ba ne, bilaka 'ba dolingö 'benni ga oro bo de." XLV Kina odo bo komö 'deni Galilaya yayi tine, bilaka mo ga ari ra pa mi karama Yerosalema. Kina lijé o'ja wa ame ga pili bo ko'do ne 'deni di yayi. Kina di bi tömö abo bilaka pili enyi ngi kuré do bo ti mi keyi.

Akilejo Di Kaparanoma

XLVI Yésu ari Kana, bi töné bo kuyi mini pa ro layi di teyi ne. Tine bo motö ro bilaka 'ba kpa bicé nere édi yayi. Bo édi ti kole abo mi Kaparanoma ro roko'ö 'deni ngosi 'do kölé. XLVII Kina odo bo nima kuwö 'deni tégé Yésu ako 'deni di Yudayi kömö Galilaya yayi tine, bo enyi ngi kari kititi Yésu 'do kako kilejo kole abo di do roko'ö nima. XLVIII Yésu iya te, "Kpe bilaka, odo mo'do go koto de inza ki'dike doye go lende ma."

XLIX Bo nima iya te, "Baba, ako titi kongö kole ma nime gba kinza kölé de."

L Yésu iya te, "Ari é'bi. Kole 'bi, roko'ö mo ola 'deni."

Bo nima i'di do bo ngi go lende nima Yésu kiya ne. Kina bo kényi ngi kari. LI Tine do bo ondoso ngi ti bo laja abo ga go kori. Lijé iya te, "Roko'ö 'ba kole 'bi ola 'deni."

LII Bo iya te, "Ola nyanya ga?" Lijé iya te, "Zéyi nima ola bo tipiyara ene mi zana kada ma kata."

LIII Kina bo nima komeri ngi di go lende töné Yésu kiya zi bo ne, ame kiya te, "Roko'ö 'ba kole 'bi ola 'deni," ne. Lende nima Yésu iya zi bo mi zana kada ma kata. Kina bo nima ti bilaka 'ba lijé abo ga pili ki'di dönni ngi go lende 'ba Yésu.

LIV Ame na ro go koto ma mi riyö ma Yésu ko'do mi Galilaya ghi kozo ma töné bo ko'do di pötö tileki abo di Yudayi ne.

V

Yésu Ilejö Bo Lisa Di Betezata

I Di pötö mo 'deni yayi tine na Yésu kényi ngi kari Yerosalema mi karama 'ba Yudayi.

II Daa ma löbu motö édi yayi kidéki möyi mo ro kpa Yudayi ro Betezata ngosi kpa reki 'ba Yerosalema ame kidéki möyi mo

ro Kpa Kamölö ne. Dédé édi muyi yayi III-IV ame bo roko'ö kedi kö'do yimo. Bo komo kölu ni ti bo ka'bo ni ti ya ame ga kenme béri ne ototo rönni 'deni yayi.

V Tine bo motö édi yayi roko'ö mo oto 'deni njö komo koo 'buté mota dööm dömota. VI Yésu ömö yayi ko'ja bo nima kedi kö'do béri. Na bo kikali ngi bo nima roko'ö mo igabi 'deni sowa. Bo ititi bo nima, bo iya te, "O'doko 'do kilejo yi?"

VII Bo roko'ö töné iya te, "Baba, botö motö ame 'do kokonyi ma kululu ma mi mini nime ne inza. Odo kiya te mini kényi kikagba röni bo motö na kényi ku'du röni ngi dogba yimo di zö."

VIII Yésu iya te, "Enyi toro kombi sora 'bi kari é'bi."

IX Kina roko'ö kola bo nima ngi, kina bo kombi sora abo ngi kényi kari. Kada nima édi ro kada 'ba ro kindawo 'ba Yudayi.

X Kina löbu 'ba Yudayi ni kényi kititi bo nima, iya te, "Éddi kombi sora 'béyi mi kada 'ba ro kindawo nime tone go wa'di? I'di kö'du mo 'deni molo, iya te kinza bilaka kombi wa de mi kada 'ba ro kindawo."

XI Bo nima iya te, "Bo nime kilejo ma ne, bo na kiya te 'do mombi sora ma mari ama."

XII Lijé iya te, "Yé mo to ne na kiya lende nima ziyi tara?"

XIII Bo nima ikali möyi Yésu de. Yésu ölu 'deni di komo bo mi löngö tindi 'ba bilaka ame ga kedi yayi ne.

XIV Kina odo Yésu kari 'deni mi reki 'ba ro löbu 'ba Boko'ba tine, bo ari ko'ja bo töné ngi di yayi. Kina bo kiya te, "Uwö lende ma nime laka, kina ma kilejo yi 'deni kinza kari ko'do lende kényé motö de kpe. Odo kö'bö nduwé ro bo ko'do lende kényé, éddi kari ko'ja gomo ame ro do kiteli di do ame ne."

XV Bo töné ari kileki domo zi turu naga nima, iya te, "Yésu na kilejo ma."

Yésu Kole 'Ba Boko'ba

XVI Kina löbu 'ba Yudayi naga nima koloma ngi ro todo gomo ro Yésu go lende 'ba wa nima bo ko'do mi kada 'ba ro kindawo ne. XVII Bo enyi kiya zi löbu naga nima, bo iya te, "Bu ma édi nduwé to'do ndobo abo kina me ma ghi médi mo'do ndobo nduwé mi kada nime tone."

XVIII Kina löbu 'ba Yudayi naga nima kututu ngi tususu kpenni ro Yésu 'do tupö mo yaga go lende 'ba wa nima bo ko'do mi kada 'ba ro kindawo ne, kina ghi go ame bo kiya te Boko'ba na ro 'bu bo ne. Römöyi di mi lende kiya abo nima, bo iyari ro bo 'deni ti Boko'ba.

XIX Tine bo enyi kiya zinni, bo iya te, "Lende ame ma kole 'ba Boko'ba médi

miya ziye ne kina me. Mo'do a moto dë go doma. Wa ame ga mo'ja 'bu ma kedi ko'do ne kina nge medii mo'do. Wa ame ga pili 'bu ma kedi ko'do ne kina me medii mo'do gbi kozo 'ba 'bu ma tara. ^{XX} Römöy 'bu ma o'zo ma ro mbembë kina me bo kileme wa ame ga bo kedi ko'do ne 'deni pili zo to'do mo. Bo ti kileme wa moto ga ame ro do kiteli di do ame ga keddi kongoke ne 'deni zo, ame odo ko'jake kinë mo ga lende mo edi kigayi ye. ^{XXI} Gbi kozo ame 'bu ma kedi kididi toku ni kindinji yaga ne tara ma kole abo ti mididi ya ame ga mo'doko ne gbi. ^{XXII} 'Bu ma o'do burë 'ba bilaka dë. Ma na bo ki'di ma 'deni ro bo to'do burë 'ba bilaka pili. ^{XXIII} Kina 'do lijë koro ma gbi kozo ame lijë koro 'bu ma ne tara. Bilaka ame koro ma dë oro 'bu ma ame koja ma ne dë gbi.

^{XXIV} Ro ma laka miya ziye, bilaka ame ga kuwö lende ma nime ki'di donni ngi ro ma laka go lende 'ba Boko'ba ame koja ma kako ti lende nime ne, lijë ti kedi ngi ti didi ma nburunburu. Minza mo'do burë 'benni kpe, römöy lijë odo 'deni yaga di mi tölë. Kina lijë ididi 'deni gbi ro ma lölöwö. ^{XXV} Ro ma laka miya ziye, kada mo odo dë kpe kina me 'deni tone, ame odo ya ma kinza ti didi ma nburunburu minni naga kuwö biro kole 'ba Boko'ba 'deni, 'do kënyî ngi kididi ro ma lölöwö. ^{XXVI} 'Bu ma na ki'di didi mi bilaka. Kina me bo ki'di ma 'deni gbi 'do mididi bilaka. ^{XXVII} Bo i'di közi kakpa 'deni gbi zo, ma kole abo, 'do mo'do burë 'ba bilaka, römöy ma kole 'ba bilaka lesi na. ^{XXVIII-XXIX} Kada mo ti kömô 'deni ame 'do toku ni ame ga kolë 'deni molo ne kuwö biro ma, kina go lijë kënyî kodo yaga di mi gö. Lende nime igayi ye totondo? Omerike gomo laka. Toku bo lende laka ti kënyî kodo 'deni kari koloma ro nburunburu. Tine toku ame ga ro 'ba bo lende kënyë ni ne ti kodo karama 'deni domo.

^{XXX} Lende naga nime medii mo'do ne, minza mo'do go doma. Burë 'ba bilaka naga nime medii mo'do ne, 'bu ma na kiya zo 'do mo'do. Minza mo'do wa naga nima go ako'doko ma, ne medii mo'do go ako'doko 'ba 'bu ma ame koja ma kako bine ne. Kina burë 'ba bilaka naga nima medii mo'do ne pili ro ma kodoro.

^{XXXI} Ma kiya te ma na nge medii miya lende ma nime dëne ti kedi ka ngi ro lende sari. ^{XXXII} Ne bo moto edi gbi ame bo kiya lende 'deni molo go lende ma, bo mo na ro Boko'ba. Kina mikali 'deni ngi lende kiya abo edi ro ma laka. ^{XXXIII} Kozo ma tonë kojake bilaka 'be moto ga kari zi Yowani ne, bo iya lende 'deni gbi kodoro ziye go kö'du ma. ^{XXXIV} Ne ma di zo bine, lende 'ba Yowani nima inda dë ro a ma kembe.

Lende 'ba bilaka lesi na. Kina me miyëti gomo 'deni ziye 'do ki'di kikalike tomo roye di mi tölë. ^{XXXV} Yowani edi kozo pa'do ame kedi köbö kiyopo go bi ne tara. Tine kpe na nge ti mi këyî mbowa go lende 'ba bi kopo nima.

^{XXXVI} Ne ongo medii ti lende moto bine ame ro do kiteli di do lende kiya 'ba Yowani. Ndose ame ga 'bu ma kose zo ne na me ga pili medii mo'do, kina me le'jete ileme ma 'deni ro ma laka, omba 'bu ma na ngi koja ma. ^{XXXVII} Kina 'bu ma ame koja ma ne iya lende 'deni gbi go lende ma. Uwoke mugu bo dë. Kina o'jake kinë bo dë gbi. ^{XXXVIII} Kina lende abo inza gbi miye römöy i'dike doye dë go lende ma ame bo koja ma ne. ^{XXXIX} O'böke nduwë tidëki buku ma molo 'ba Boko'ba. Omerike, iyake te ti ko'jake didi ma nburunburu go akidëki 'be naga nima? Lende ma na ma ga 'do kugu pili mi buku naga nima. ^{XL} Ne wa'di na ko'dokoke dë tako töso goma 'do mi'di didi nima ziye gomo?

^{XLI} 'Bama odo kiya te bilaka lesi na kiya te ma na mbiri, o'do oto dë zo. ^{XLII} Ne kpe 'beye mikali ye o'oke Boko'ba dë du te. ^{XLIII} Boko'ba bo na ro 'bu ma. Bo na me koja ma kako dolinjo nime ti közi kakpa abo. Kina me 'böwu ilagike lende ma za yaga. Kina me le'jete, odo kiya te ko'jake e'be bilaka moto kako abo za ti lende 'ba közi kakpa 'ba bilaka lesi kina kebe kutike go lende mo. ^{XLIV} Kpe 'beye o'dokoke 'do lepî ye ga kö'bö tiya mo, kiya te nani nime bo na mbiri. Kina kele ziye. Ne o'dokoke dë yo to'do wa ame ga 'do Boko'ba ame nge koto mitoro ne kubî goye timo. Tine ti ki'dike doye go lende ma totondo?

^{XLV} Omerike, iyake te ti mari mususu ye zi 'bu ma Boko'ba? Inza du tara. 'Bu ye löbu Musa nima komerike kiyake te bo na ti kokonyi ye ne, bo na kedi kari kusususu ye zi Boko'ba. ^{XLVI} Ma kiya te keddi ki'dike doye ra go lende kiya 'ba Musa ga, dëne eddi ki'dike doye gbi go lende ma. Lende ma ga na ma pili bo kugu mi buku abo naga nima. ^{XLVII} Ne kina me ki'dike doye dë go akugu abo ga ne, ti ki'dike doye go lende ma totondo?"

VI

*Yësu I'di Akonyo K'o'bo Bilaka Konzi
(MT 14:13-21; MK 6:30-44; LK 9:10-17)*

¹ Di pötö mo 'deni yayi di Galilaya na Yësu ni kënyî ngi kumu kari gönyî pöpö 'ba Galilaya ame kidëki möyi mo gbi ro pöpö 'ba Tiberiya ne. ² Bilaka ma konzi olo kari go bo yayi tongo go koto ma bo kedi ko'do ti tilenjo bo roko'bo ame 'do kileme bo ro kole 'ba Boko'ba ne. ^{III-IV} Tine mi kada

mo nima yayi, kada 'ba karama 'ba Yudayi ni ame kideki ro Pasaka ne, owo de kpe.

Yesu ni ari 'deni toloma do kurungu ti bo kosog go bo ga. ^V Tine bo ongo bilaka do 'deni ngi kako zi bo ro tindii. Na bo kényi kititi Pilipö, bo iya te, "Ti do'jake akonyo tone di yala 'do ko'bo bilaka konzi naga nime?"

^{VI} Dëmba Yesu bo ikali wa ame bo kedii ko'do ne 'deni. Kina ma bo kedii kiyozo meri 'ba Pilipö odo bo ikali tigo abo 'ba kole 'ba Boko'ba ra ngi na ya. ^{VII} Pilipö iya te, "Ugö mangolo'bo pele ti kisi riyö 'do koza zinni mbowambowa, inza gbi ko'bo."

^{VIII} Kina bo kosog go bo moto ame möyi mo ro Andareya löndö 'ba Simona Pitörö ni ne kako ngi kiya zi bo tégé, ^{IX} "Kole moto edii bine ti mangolo'bo kényé to ne ga muyi ti kole kenze kututu titititi to ne ga riyö ngila mo. Tine odo di'dike pele zi bilaka konzi naga nima, inza ko'do oto gbi zinni."

^X Bo iya te, "I'dike lijé koloma bëri." Go bi mo nima ro löwu. Kina bilaka konzi toné ga koloma ngi bëri. Botoni mo ga 'beri ro dönni edii nbö kozo kuluku 'buté bi 'buté (5,000) tara. ^{XI} Kina bo kogba mangolo'bo toné ngi, bo ki'di yéed'i mo ngi zi Boko'ba. Kina bo ki'di ngi kari koza zinni. Kina bo kogba kenze mo toné ga, bo ko'do gbi tara. Kina bilaka konzi naga nima me ro gomo konyo ngi kitékpé.

^{XII} Kina odo bilaka naga nima konyo kpenni 'deni pili kitékpé tine, na bo kiya zi bo kosog go bo ga, bo iya te, "Ari kutö'duke kozo mo ga ma kileke yaga kinza kirasi róni."

^{XIII} Kina lijé kari kutö'du kozo mangolo'bo muyi toné ga ma kola bëri ngi koso nbö mi kee 'buté dömoriyö.

^{XIV} Odo bilaka naga nima ko'ja lende nime Yesu ko'do ne 'deni tine, lijé iya te, "Ro ma laka bo kumé lende toné Boko'ba kiya te bo edii koja kako dolijo nime ne tine, na me."

^{XV} Yesu ikali ya naga nima edii ko'doko 'do tinda'ba bo ki'di ro rere ro gbörökötö. Kina bo kényi abo ngi kutu bo kari do kurungu.

Yesu Ilingere Kebe Do Mini
(MT 14:22-33; MK 6:45-52)

^{XVI} Kina odo kömö 'deni ro mi dököpiyari tine, na bo kosog go Yesu ga kényi ngi kari kpa pöpö. ^{XVII} Kina lijé këki ngi mi sorope tumu do pöpö tari Kaparanoma. Kina odo go bi kölu 'deni, gba kinza Yesu kömö de zinni, ^{XVIII} na lili ki'di ngi tome ro ma kembe kebe do mini. Kina ki'di mini kényi ngi tikagba ro ma kényé.

^{XIX} Kina odo lijé kujé sorope 'deni kari nbö kozo mayile mota ala sowo tara tine,

lijé o'ja Yesu 'deni kedii kilingere kebe do mini kedii kako zinni. Kina lijé kényi ngi ro tikere. ^{XX} Tine bo iya te, "Ma na. Kinza kereke de."

^{XXI} Na döki'di lijé kolodo ngi bëri. Lijé ki'di bo ngi këki mi sorope. Kina lijé kömö ngi welo do kpa götö go bi mo toné lijé kedii ko'doko tari teyi ne.

Yesu, Akonyo 'Ba Didii

^{XXII} Kina odo bi kezé 'deni tine bilaka ma konzi ma toné ga kileke gönyö pöpö ma kapa moto ne, ényí tititi rönni ro go rönni, iya te, "Yesu edii yala?" Römöyi lijé ikali sorope oloma nge koto yayi, kina me bo kosog go Yesu ga këki 'deni yimo kumu kari timo gönyö pöpö ma kapa moto, tine Yesu eki de su kari tinni. ^{XXIII} Sorope moto ga ako di Tiberiya kömö ngi ngila bi toné na Yesu ko'do yéed'i zi Boko'ba do mangolo'bo toné ga bo ki'di zi bilaka konyo ne. ^{XXIV} Bilaka naga nima lijé ikali Yesu ni inza kpe yayi. Kina lijé këki ngi mi sorope naga nima. Lijé kari Kaparanoma tari toma bo di yayi.

^{XXV} Kina odo lijé kumu do pöpö 'deni kömö yayi tine, lijé ari ko'ja Yesu 'deni kedii molo yayi. Lijé ititi bo, iya te, "Bo komo kiyandi, ömö nyanya bine?"

^{XXVI} Bo iya te, "Eddi komake ma go wa'di? Ro ma laka miya ziye, eddi komake goma ka go lende 'ba mangolo'bo nime konyoke kitékpé ye ne. Inza du go lende 'ba tikali 'jo 'ba lende 'ba go koto naga nime mo'do ne. ^{XXVII} Kinza kö'böke de to'do ndobo nge go akonyo ame kedii kenje e'benni yaga ne. Akonyo ma laka ame 'do ko'doke ndobo gomo ne na ro ame kedii ki'di didi ma nburunburu ne. Kina kole 'ba bilaka lesi ti ki'di akonyo nima ngi ziye. Kole 'ba bilaka lesi na toné Boko'ba ki'di közi kakpa 'deni teyi ne."

^{XXVIII} Bilaka naga nima ényí kititi bo, iya te, "Boko'ba o'doko ze tégé go do'do wa'di?"

^{XXIX} Bo iya te, "Boko'ba o'doko ziye go kikalike bo ame bo koja 'deni kako dolijo nime bine ne."

^{XXX} Lijé iya te, "Kina tine, wa'di na ti ko'do ame go kileme zize omba lende 'bi naga nima edii ngi ro ma laka? Ndobo wa'di na koloma to'do mo? ^{XXXI} Molo toné mi kada 'ba Musa, ko'ja 'bu ze löbu ga kedii mi mökö, lijé oloma tonyo akonyo ame kako di mitoro ne kozo ame kugu lende mo mi buku ne tara, ame kiya te, 'Bo i'di mangolo'bo kako zinni di mitoro go lijé konyo.'"

^{XXXII} Yesu iya te, "Ro ma laka miya ziye, mangolo'bo nima koloma tako di mitoro ne, Musa na de ki'di. Mangolo'bo ame ro ma laka ne, 'bu ma na kedii ki'di kako ziye

di mitoro. ^{XXXIII} Mangolo'bo ame Boko'ba ki'di ne kina ro bo ame kako beri di mitoro ne, go bo kididi bilaka 'ba dolingo nime yaga ro ma lolowo."

^{XXXIV} Bilaka tone ga iya te, "Nere, i'di kiné mangolo'bo nima nduwé zize."

^{XXXV} Yésu iya te, "Ma na ro mangolo'bo 'ba didi. Lijé ame ga pili ki'di donni go lende ma ne, 'bo ni ti koda mini inza kupó lijé kpe. ^{XXXVI} Ne ongo kina kozo ma tone miya ziye ne, o'jake ma pele kina ikalike ma de gbi yo. ^{XXXVII} Bilaka ame ga 'bu ma ki'di 'deni zo ne ti kedí ngi pili ro 'ba ma ga. Kina minza milagi gbi di bi tuti do moto ga ame ko'doko tako zo go lijé kedí ro 'bama ne. ^{XXXVIII} Romoyi ndobo nime mako beri bine di mitoro to'do mo ne inza ro to'do ako'doko 'ba gbagba ma. Ne ro to'do ako'doko 'ba bo ame koja ma kako beri bine ne. ^{XXXIX} Ako'doko 'ba 'bu ma ame koja ma ne kina me, tegé kinza mola ma koto moto kolu de di mi longo bilaka naga nime bo ki'di 'deni zo ne. Tine 'do mi'di lijé pili kényi kodo yaga di mi tole mi kada ame 'deni ro nburunburu 'ba dolingo nime ne. ^{XL} Romoyi bo o'doko bilaka ame ga pili ko'ja ma kole 'deni kina ki'di donni 'deni gbi go lende ma ne, go kedí ti didi ma nburunburu. Kina ti mi'di lijé 'deni ngi kényi kodo yaga di mi tole mi kada ame 'deni ro nburunburu 'ba dolingo nime ne."

^{XLI} Kina bilaka naga nima kényi ngi tilende ro bo ngurunguru go a nime bo kiya te, "Ma na ro mangolo'bo ame kako di mitoro ne." ^{XLII} Lijé iya te, "Bo nime, bo ro Yésu kole 'ba Yesepa. Ame dikali 'bu bo ni pili ti ma bo ni. Ro ma totondo mo ga na bo kebe kiya tegé bo ako di mitoro?"

^{XLIII} Kina bo kényi kilende zinni, bo iya te, "Orake titi mbowa te di mi lende 'be nima. ^{XLIV} Boto moto inza kikali tako zo, odo kiya te 'bu ma mo nime koja ma kako di mitoro ne na de ngi ko'de bo mo zo. Kina ti mi'di bo mo ngi kodo yaga di mi tole mi kada ame ro nburunburu 'ba dolingo nime ne. ^{XLV} Lende nime édi 'deni ro ma koriya ti ma tone ga bo kumé lende 'ba Boko'ba ma molo naga kugu mi buku 'benni ga ne tara, ame kiya te, 'Boko'ba ti kiyandi lijé 'deni pili.' Kina me 'deni tone, ya ame ga lijé kuwo lende 'ba 'bu ma 'deni lijé kikali 'deni gbi laka ne, lijé ti kedí ngi ro 'ba ma ga. ^{XLVI} Boto moto o'ja 'bu ma Boko'ba de. Ma ame mako di zi bo ne, ma na nge koto mo'ja bo.

^{XLVII} Kina lende ma laka na me medi miya ziye, bilaka ame ga ki'di donni 'deni ngi go lende ma lijé édi 'deni ngi ti didi ma nburunburu. ^{XLVIII} Ma na ro mangolo'bo 'ba didi. ^{XLIX} Akonyo ma tone pa koloma ro tako zi 'bu ye lobu ga di mitoro mi kada ma lijé kedí mi mokó ne, lijé onyo pele tine lijé

édi gba kole kada moto. ^L Ne mangolo'bo ame medi miya lende mo tone ziye ame kako di mitoro ne, ya ame ga pili konyo ne inza kole kpe. ^{LI} Ma na ro mangolo'bo ame kako beri di mitoro ame go kididi bilaka yaga ro ma lolowo. Bilaka ame ga konyo mangolo'bo nime ti kididi 'deni koloma ro nburunburu. Mangolo'bo ame medi mi'di ne na ro yida roma. Medi mi'di 'do bilaka 'ba dolingo nime kididi yaga ro ma lolowo."

^{LII} Kina bilaka naga nima kényi ngi ro 'diri. Lijé ebe tiya mo ro go ronni, lijé iya te, "Bo nima, yida ro bo mo go bo ki'di zize donyoke ro ma totondo mo ga?"

^{LIII} Bo iya te, "Ro ma laka miya ziye, odo kiya te konyoke yida ro kole 'ba bilaka lesi de ngi, kina kuweke roma mo de gbi, inza kididike yaga ro ma lolowo. ^{LIV} Bo ame konyo yida roma, kina kuwe roma ma gbi ne, bo ti kedí ngi ti didi ma nburunburu. Kina ti mi'di bo ngi kényi kodo yaga di mi tole mi kada ame 'deni ro nburunburu 'ba dolingo nime ne. ^{LV} Yida roma ti roma ma édi kozo akonyo ni ma ti wa kuwe ame kedí kogbo bilaka koloma ro ma kididi dolingo nime bine ne, kina yida roma ti roma ma ti ki'di bilaka kididi 'deni gbi ro ma lolowo. ^{LVI} Ya ame ga konyo yida roma 'deni kina kuwe roma ma 'deni gbi ne, ti medi ngi ro akoto tinni. Kina lijé ti kedí gbi ro akoto to. ^{LVII} 'Bu ma Boko'ba na me kedí kididi bilaka kina me bo koja ma mako dolingo bine. Bo na me gbi kedí kididi ma. Kina gbi tara bilaka ame ga konyo yida roma 'deni, ti mididi lijé gbi.

^{LVIII} Lende kiya ma na me, mangolo'bo ame kako beri di mitoro ne kina ro yida roma. Inza kozo mangolo'bo ma tone pa 'bu ye lobu ga koloma tonyo mo ne. Mangolo'bo nima lijé onyo pele tine lijé édi gba kole kada moto. Ne bo ame konyo mangolo'bo ame ne ti kididi ngi koloma ro nburunburu."

^{LIX} Lende nime Yésu iya di Kaparanoma ko'ja bo kedí ro tiyandi komo bilaka di mi ro 'ba motu.

Laja 'Ba Didi

^{LX} Bilaka ma konzi ame ga kedí kosó go Yésu ne, odo lijé kuwo lende nime 'deni te tine ma konzi moto ga enyi kiya te, "Lende nime itigo 'deni sowa. Ye na ti kuti domo?"

^{LXI} Yésu ikali lende ngurunguru 'benni nima 'deni molo ti mi bo. Kina bo kiya zinni, bo iya te, "Lende nime na ko'dokoke 'deni ngi toga kpeye goma teyi? ^{LXII} Omerike gomo to ma, odo kiya te keddi kongoke kole 'ba bilaka lesi 'deni kedí kileki kari tozo go bi abo ma molo ame bo koloma pa teyi ne kada moto ti ko'doke roye 'jaa tondo? ^{LXIII} Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba na kedí ki'di bilaka kididi ro ma

lölöwö. Yida ro bilaka ikali dē 'do ki'di bilaka kidi'di ro ma lölöwö. Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba ame kēdi ki'di bilaka kidi'di ro ma lölöwö ne, kina me mo'de 'deni kako ziye ti lende nima miya ziye ne. LXIV Ne ongo, kina ma pele 'deni tara ya 'beye moto ga o'doko dē gbi ti'di dönni go lende ma."

Yēsu iya lende nime te römöyī bo ikali 'deni molo bilaka ma yala ga na ki'di dönni dē go lende abo nime. Kina bo ikali bilaka ame kēdi ko'doko tari tususu bo zi turu ne 'deni gbi molo. LXV Kina bo kiya te, "Kō'du go lende naga nime kina ma ki'di go miya te, bilaka ma koto moto inza kikali go kako zō. 'Bu ma na nge ti ko'de bilaka mo go kako zō."

LXVI Bilaka ma konzi ēnyī ngi toga kpennī go Yēsu römöyī lende abo itigo 'deni sowa. Lijē o'doko dē kpe tösō go bo.

LXVII Kina bo kēnyī kiya zi bo laja abo ga ma 'butē dōmoriyō naga nima, bo iya te, "Kpe gbi o'dokoke toga kpeye goma yo?"

LXVIII Simona Pitōrō iya te, "Nere, ze 'beze nime, bilaka moto inza ame go dari teyi. Lende 'bi na me kēdi ki'di didi ma nburunburu zize le'jete. LXIX Kina di'di dōze 'deni ngi göyī dikali 'deni ro ma laka ni na nge koto ro ma laka ro bo ame kako di zi Boko'ba ne."

LXX Yēsu iya te, "Kpe ya ma 'butē dōmoriyō naga nime, ma na migeli ye ne tine pele bo ma koto moto di mi lōngō ye nima bina ēdi 'ba bo ro 'ba Satani."

LXXI Lende kiya 'ba Yēsu nime, bo ēdi ro tiya Yuda kole 'ba Simona Isikarita ame bo pele di mi lōngō ya ma 'butē dōmoriyō naga nima bo na kēdi kari kusus Yēsu zi turu ne.

VII

Yēsu Ni Ti Löndö Bo Ga

I Di pötō mo na Yēsu kēnyī kari tilingere kebe mi Galilaya. Bo o'doko dē kpe tari tilingere kebe mi lijo ame ga ngila Yerusalem ne, römöyī turu mo ga ēdi ko'doko 'deni 'do tupō bo.

II Tine mi kada mo nima yayi tō'dō 'ba karama moto 'ba Yudayi ame ro karama 'ba loma bīci ngōngbōd ne owo dē kpe. III Kina löndö 'ba Yēsu ga kako ngi kiya zi bo, iya te, "Ari to'do karama Yudayi 'do ki'di ya ame ga yayi kēdi kōsō göyī ne ko'ja lende ame ga kēddi ko'do ne. IV Römöyī bo ame ko'doko ngi 'do bilaka pili kikali bo ne, bo o'do lende abo ga dē ro kusu. Ne ongo, kina kozo 'bēyī nime, lende löbu naga nime kēddi ko'do ne o'doko zīyī go kari kileme rōyī zi bilaka pili."

V Ya naga nima lijē pele ro löndö 'ba Yēsu ga tine lijē i'di dönni dē go lende abo. Kina ma ki'di lijē kiya lende nima tara ne.

VI Bo iya te, "Kada 'ba tari ma yayi ne dē gba. 'Beye kada pili ēdi ro ma laka ziye. VII Bilaka 'ba doliño nime inza ko'ji ye. Ne 'bama nime mō'bō nduwē tileme go lende kirasi 'bēnni ga zinnī ne, kina me lijē kēdi ko'ji ma gōmo. VIII Arike mi karama nima. Ne ma 'bama mari dē, römöyī kada 'ba tari ma yayi na dē gba."

IX Yēsu iya lende nime te zi löndö bo ga. Kina bo kileke abo ngi tōti mbowa Galilaya.

X Kina odo löndö bo ga kēnyī kari 'deni to'do karama nima Yudayi tine, bo ēnyī gbi kozi kari yayi. Tine bo ari dē kileme ro bo yaga bi kopō. Bo ari abo ngi lowo. XI Turu 'ba Yudayi ni ēdi ro toma go bo di mi lōngō bilaka konzi 'ba karama naga nima. Lijē kēdi ro titi bo di zi bilaka, iya te, "Bo nime bo ēdi yala?"

XII Go kō'du mo na bilaka pili kēdi 'deni ngi ro tiya lende abo ro kore. Ya moto ga iya te, "Bo nime bilaka laka na."

Ya moto ga iya te, "Aa, bo ēdi ka kindēndē bilaka ti lende abo naga nima ro tündēndē."

XIII Tine bilaka naga nima iya lende nima dē yaga bi kopō, römöyī lijē ere turu 'bēnni ga.

Yēsu Iyandi Wa Mi Reki 'Ba Rö Löbu

XIV Kina odo kömō 'deni mi zana 'ba karama nima tine, na Yēsu kēnyī ngi kari mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba. Kina bo ki'di ngi iyandi kömō bilaka di yayi. XV Lende ame ga bo kiya ne igayi turu 'ba Yudayi ni 'deni. Kina lijē kiya te, "Bo nime bo ikali lende naga nime totondo ga? Ne bo kömō kiyandi ze naga nime iyandi bo dē yo 'di?"

XVI Kina bo kēnyī kiya zinnī, bo iya te, "Lende naga nime mēdi miyandi ne, lende ma na dē. Lende 'ba Boko'ba na. Bo na me koja ma kako doliño nime bine. XVII Bilaka ame ga ko'doko to'do ako'doko 'ba Boko'ba ne na 'jaa ti kikali akiyandi nime. Ala lende ma na ya, ala 'ba Boko'ba mo na ngi ya lijē na ti kikali 'jaa. XVIII Römöyī bilaka ame kēdi kiyandi kömō bilaka bo kebe tiya mo, bo kiya te, akiyandi nime lende abo na, ziye ngi 'do tikali mo ro ma laka botō nima o'doko abo ka 'do bilaka kiya te bo na ro bilaka ma löbu. Ne bo ame kako 'ba bo kiya te, bilaka moto na koja bo ti akiyandi laka nime ne, ziye tikali mo ro ma laka bo na ro bo lende kodoro kina lende kēnyē inza gbi mi bo. XIX Kozo ma kongōke, Musa na me kugu kō'du ki'di 'ba Boko'ba ziye, ne botō ma koto moto ame 'do kō'bō ngi toro kō'du ki'di nime di mi lōngō ye bina

ne inza yo. Ne ëddi komake goma 'do tupö bo yaga go wa'di?"

^{XX} Bilaka ma konzi ame ga këdi yayi ne ënyi kiya zi Yësu, iya te, "Rumö na këdi ko'do yi. Yë mo na këdi koma göyi mo 'do tupö yi?"

^{XXI} Yësu iya te, "Tönë mo'do 'bama wa nge do koto mi kada 'ba ro kindawo ne, i'dike lende mo kebe kilikö döye pili go wa'di?" ^{XXII} Ne kpe 'böwu, ebeke tilele kole kuru 'be ga mi kada 'ba ro kindawo. Kozo lende mo ame Musa kiya ne tara. Ne dikalike 'deni ngi ro ma laka, akilele nima lende 'ba Musa na dë römöyi bulöbu ma molo naga tönë bine oloma gbï to'do mo tara. ^{XXIII} Kina me këddi kileleke kole titi mi kada 'ba ro kindawo 'do kileme lende koro 'ba kö'du ki'di ame Musa kugu ziye ne. Ne go wa'di na kënyike ro 'diri tö go ako'do 'bama ame mileño yida ro bilaka pili mi kada 'ba ro kindawo ne ya? ^{XXIV} Kina kodoro ke bicï lende dë ngi roma go wa ame ga këddi ko'jake ti komoye ne. Ziye 'do kodoro ke bicï lende ti lende laka mo."

^{XXV} Kina bilaka motö ga 'ba Yeroselema kënyi ngi tilende ro bo, iya te, "Dëmba bo tönë turu ze ga këdi ro toma go bo 'do tupö bo ne, bo na me ne ya? ^{XXVI} Ne ongöke yayi bine bo ëdi kilende ngi ro do ngölö. Turu iya a motö dë gbï zi bo yo. Ala motöga lijë ti komeri 'deni, kiya te bo na ro Kurisitö mo ame Boko'ba këdi koja kako di mitoro ne o'to? ^{XXVII} Tine Kurisitö mo ame këdi kako di mitoro ne, boto inza kikali dolinjo mo. Ne 'ba Yësu mo nime, tondo ze pili dikali dolinjo abo?"

^{XXVIII} Kina odo Yësu këdi 'deni tiyandi komo bilaka di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba tine, bo ënyi ngi kiya ro ma kembe, bo iya te, "Kpe nima, ikalike ma ra? Dolinjo ma ame mako di teyi ne, ikalike ra ngi? Tako nime mako bine ne, mako dë go doma. Boko'ba ame koto kpöki mitoro ne na koja ma. Ne ikalike bo dë yo. ^{XXIX} Ma 'bama mikali bo 'deni, bo na me koja ma 'do ki'di ma mako bine ne."

^{XXX} Kina lijë ko'doko ngi 'do tinda'ba bo go lende nime. Ne tine boto motö osa közini dë ro bo römöyi kada abo ame Boko'ba ki'di 'do bilaka kinda'ba bo teyi ne ömö dë gba. ^{XXXI} Bilaka ma konzi motö ga i'di dönni 'deni ngi go lende abo. Kina lijë koloma ngi ro tiya mo, iya te, "Yësu nime na ngi ti këdi ro Kurisitö mo tönë Boko'ba këdi koja kako di mitoro ne, römöyi a motö inza kpe ame go bo motö kako ko'do kulöwö ro do kiteli di do ame ga bo ko'do ne."

^{XXXII} Kina odo Parosi motö ga kuwö lende nima bilaka naga nima kiya ne 'deni te tine, lijë ënyi ngi kari tususu kpënni ti löbu

'ba bo akumu ni. Kina lijë kënyi ngi koja bo kanya 'bënni ga kari tinda'ba Yësu.

^{XXXIII} Yësu oloma ro tiya mo zi bilaka naga nima yayi, bo iya te, "Mëdi moloma nge tiye bine mbowa tine mëdi muyi ama doma, mileki mari zi bo ame koja ma kako bine ne. ^{XXXIV} Kina ti kebeke 'deni ngi toma goma, ne inza ko'jake ma kpe römöyi inza kikalike tari tömö njobö mi go bi ame mëdi teyi ne."

^{XXXV} Kina turu motö ga kënyi ngi tiya mo ro go rönni, lijë iya te, "Wa'di mo ga na bo këdi kiya 'ba bo tara? Bo ëdi kari njobö kulöwö te yala ga kina bo kiya te dinza do'jake bo? Ala bo ëdi ko'doko tari toloma zi bilaka ze ame ga këdi koloma mi döyayi 'ba bo löwö ne o'to. Motöga bo ëdi ko'doko tari tiyandi komo bo löwö naga nima di yayi. ^{XXXVI} Ne ma kinza tara yo dëne bo ti kiya te odo domake bo pele dinza do'jake bo? Lende kiya wa'di mo ga na bo kebe kiya 'ba bo, bo kiya te go bi ame bo këdi kari teyi ne, dinza dikalike 'beze tömö teyi?"

Yësu Mini 'Ba Didï

^{XXXVII} Kina odo kömö 'deni mi tö'dö 'ba tote karama nima ame ro kada ma löbu 'ba karama mo ne tine, Yësu ënyi koro toro komo bilaka naga nima. Kina bo kuwöwö do bo ro ma kembe, bo iya te, "Ya ame ga këdi ti koda mini ne, i'dike lijë kako zö tuwë mo. ^{XXXVIII} Lende nime ëdi 'deni kozo ma tönë kugu mi buku 'ba Boko'ba ne, ame kiya te, 'Ya ame ga ki'di dönni 'deni ngi ro ma laka go lende ma ne, mini 'ba didi ti kolo 'deni di minni kozo yöpö tara.' "

^{XXXIX} Donggala nime, Yësu ëdi kiya go lende 'ba Nyi Koto Laka ame Boko'ba këdi ko'doko ti'di mo zi ya ame ga ki'di dönni go lende 'ba Yësu ne. Mi kada nima yayi Boko'ba i'di Nyi Koto Laka dë gba zi bilaka römöyi Yësu ileki dë gba kari mitoro.

^{XL} Lende nime Yësu kiya ne, odo ya motö ga kuwö 'deni tine lijë ënyi ngi kiya te, "Ro ma laka bo nime, bo na ngi ro bo kumë lende mo tönë Boko'ba këdi koja ne."

^{XLI} Ya motö ga iya te, "Bo nime na ro Kurisitö."

Ya motö ga iya te, "Bo nime Kurisitö na dë römöyi Kurisitö inza ro bilaka 'ba Galilaya. ^{XLII} Römöyi ugu 'deni molo mi buku 'ba Boko'ba, iya te, Kurisitö ëdi kodo di mi kupö nere Dawidi. Kina go köyö bo Beteleme mi dolinjo 'ba Dawidi."

^{XLIII} Lende kiya 'ba bilaka naga nima oza minni 'deni kozo a nima tara. ^{XLIV} Kina ya motö ga ko'doko ngi tinda'ba Yësu, ne tine boto motö osa közini dë du te ro bo.

Ndo'ji 'Ba Parosi Ni

^{XLV} Kina odo bo kanya naga nima kënyi kileki 'deni kari zi Parosi ni ti löbu 'ba bo

akumu naga nima tine, lijë ënyi kititi bo kanya naga nima, iya te, "O'deke Yësu mo dë kako zize bine go wa'di?"

^{XLVI} Bo kanya naga nima iya te, "Wöwö, do'ja botö motö dë gba ame kiya lende kozo lende kiya 'ba bo nime."

^{XLVII} Lijë iya te, "I'dike bo ku'bölu ye 'deni gbi. ^{XLVIII} Uwöke ra ze Parosi ni ti löbu 'be motö ga diya lende abo naga nima ro lende laka? ^{XLIX} Ya ma yawa naga na nge ma këdi kuti go lende abo naga nima ne römöyï lijë ikali kö'du ki'di 'ba Boko'ba dë. Kada motö Boko'ba ëdi ku'du lijë mi pa'do 'ba Gehena."

^L Kina Parosi ma tonë kidëki möyï mo ro Nikuduma bo kako pa molo zi Yësu ne kënyï ngi toro tiya lende zinni, ^{LI} bo iya te, "Ongeke te, inza ro ma laka mi kö'du ki'di ze ame Boko'ba ki'di zize ne 'do todo karama ngi do bo motö tara kinza ma kuwö lende 'ba kpamo titi kongö ndi lende mo."

^{LII} Lijë ileki zi Nikuduma, iya te, "Ni 'deni gbi ro bilaka 'ba Galilaya motö? Ari kidëki buku 'ba Boko'ba te, ti ko'ja kugu yayi, iya te, bo kumë lende 'ba Boko'ba inza kodo di mi Galilaya."

^{LIII} Kina lijë pili kënyï kiyëyï ronnï ngi kari liño 'bënni ga ro kotokoto.

VIII

^I Yësu odo ngi di mi rö löbu 'ba Boko'ba bo kari do döku 'ba Bilaya.

Yësu Ni Ti Kö'du Ki'di

^{II} Molo mi döngbo na Yësu kileki ngi kari mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba. Kina bilaka kototo ronnï ngi nbanji zi bo yayi. Kina bo koloma ngi bëri tiyandi lijë.

^{III} Kina bo komo kiyandi motö ga ti Parosi ni kako ngi zi bo. Lijë o'de 'ja motö ame kind'a 'ba 'deni di bi 'ba to'do yëri. Lijë i'di 'ja nima korö komo bilaka konzi naga nima. ^{IV} Kina lijë kënyï kititi Yësu, iya te, "Bo komo kiyandi, 'ja nime dinda'ba loko di bi 'ba to'do yëri. ^V Kina kozo ame kugu 'deni molo mi kö'du ki'di 'ba Boko'ba ma Musa kugu zize ne, iya te, 'ja ma ko'do yëri kozo a nime te 'do ku'du ti kulugbi döku kölä yaga. Ne ma 'bëyi iya tondo?"

^{VI} Akititi nime lijë ëdi koma kpa Yësu timo ro toma römöyï odo kiya te bo kiya lende motö ro ma kënyë go lijë kari kususu bo timo zi turu. Tine bo ileki abo dömo dë. Bo odi abo do bo ngi le bëri tugu do yayi ti dököle közi bo. ^{VII} Kina lijë koloma ngi nduwë ro tititi bo ro aliri. Kina bo kombi do bo ngi toro, bo kënyï kileki zinni, iya te, "Odo kiya te bo motö di mi löngö ye nima bina, bo kikaliki ro bo, bo ko'do lende kënyë motö dë, bo kënyï dögba ku'du 'ja nima ti döku."

^{VIII} Kina bo kodi do bo ngi gbi bëri tugu do yayi ti dököle közi bo.

^{IX} Kina odo bo komo kiyandi naga nima kuwö lende nime 'deni kozo a nime te tine, lijë ënyi ngi tu'bögö ronnï ro kotokoto kita'ba yaga di ngila bo. Ya ma löbu ro do kiteli mo ga tonë lijë na kisaki todo dögba yaga. Kina ro nburunburu mo tine Yësu ni na kola 'deni ngi nge riyö yayi ti 'ja tonë komo tindi naga nima. ^X Bo ombi do bo toro kina bo kititi 'ja nima, bo iya te, "Lijë ëdi yala? Botö ma koto motö odo karama dë du te döyi?"

^{XI} Loko iya te, "Nere, botö motö inza."

Bo ileki kiya zi 'ja nima, bo iya te, "Kina ma gbi, minza modö karama döyï. Ari ë'bi, ne kisaki di mi kada nime tone kinza kari ko'do lende kënyë motö dë kpe."

Yësu, Bi Koro 'Ba Dolijo

^{XII} Di pötö mo 'deni yayi tine na Yësu kënyï kiya zi Parosi ni, bo iya te, "Ma na ro bi koro zi dolijo nime. Ya ame ga pili kösö 'deni goma ne ilingere dë kpe mi bi kölu. Bi koro nime ti kididi lijë 'deni ngi yaga ro ma lölöwö."

^{XIII} Parosi naga nima ënyi kileki kiya zi bo, iya te, "Lende yawa 'bi naga nima döngö 'deni, ni ë'bi ngi ka kozo bilaka ame këdi kodoro bici lende abo go do bo ne."

^{XIV} Bo ileki dömo zinni, bo iya te, "Lende yawa na dë. Ne odo kiyake pele te mëdi miya lende naga nime dömöyï lende 'ba gbagba ma, ele gbi. Römöyï ma bo mo, ma na mikali go bi ame mako di teyi ne, kina ma na gbi mikali go bi ame mëdi mari teyi ne. Kpe nima bina, ikalike dë mako di yala, ala mëdi mari yala. ^{XV} Kpe 'beye ëddi ko'dake burë 'ba roma ngi kozo burë ko'do 'ba bilaka lesi tara, ne 'bama minza mo'do burë 'ba botö. ^{XVI} Ne odo kiya te mo'do burë 'ba bilaka pele, burë ko'do ma ti këdi ngi ro ma kodoro römöyï minza mo'do go doma. Dëdi do'do ze ti 'bu ma ame koja ma kako di mitoro ne. ^{XVII} Ne ongo, lende nime ugu 'deni molo mi kö'du ki'di ame ki'di ziye ne, iya te, odo bo kodoro bici lende riyö kiya pili ro lende kotokoto nima, lende nima ëdi ngi ro ma laka. ^{XVIII} Kina me ma ro bo kodoro bici lende ma kina 'bu ma ame koja ma kako bine ne, bo gbi ro bo kodoro bici lende ma."

^{XIX} Parosi naga nima ënyi kiya zi bo, iya te, "Bu yi mo ëdi yala?"

Bo iya te, "Kpe ikalike 'bu ma dë. Kina gbi ikalike ma dë. Römöyï odo kiya te kikalike ma 'deni, ti kikalike 'bu ma gbi."

^{XX} Lende nime Yësu iya di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ko'ja bo këdi ro tiyandi komo bilaka di go bi ame bilaka këdi ki'di kpa közi ki'di 'bënni ga zi Boko'ba di teyi ne. Mi kada nima yayi turu inda'ba bo

dē rōmōyī kada abo ame Boko'ba ki'di 'do bilaka kind'a'ba bo yīmo ne ōmō dē gba.

XXI Di pōtō mo na Yēsu kēnyī kiya zi turu löbu naga nima, bo iya te, "Mēdi mari ama kada mōto kina ti kēnyīke 'deni ngi toma gōma, ne inza kikalike tari tōmō go bi ame mēdi mari teyi ne. Ti kō'bōke mī lende kēnyē 'be ga ḡbō mī tölē."

XXII Turu naga nima iya te, "Lende abo nima, bo kiya te dinza dikalike tari go bi ame bo kēdi kari teyi ne, bo ēdi ko'doko tari tupō ro bo yaga?"

XXIII Bo iya te, "Kpe 'beye ro 'ba dōliḡo nime. Ne ma 'bama mako di dōyayi 'ba mītōro. Kpe 'beye di mī dōliḡo nime. Ne ma 'bama minza di mī dōliḡo nime. XXIV Go kō'du mo kina ma 'do ki'di miya te ti kō'bōke mī lende kēnyē 'be ga ḡbō mī tölē. Odo kiya te ki'dike dōye dē ngi gōmo ro ma laka ma na ro bo ame ro ma mo ne, ti kō'bōke mī lende kēnyē 'be ga ḡbō mī tölē."

XXV Lijē ēnyī kititi bo, iya te, "Nī yē mo na?"

Bo iya te, "Ma na ro bo ma tōnē miya lende mo pa ziye bine ne. XXVI Mēdi ti lende ḡbaḡi 'do tiya mo go lende 'be. Kina mēdi ḡbī ti lende mōto ga ḡbaḡi ame go mo'do burē 'be timo. Bo ame koja ma kako dōliḡo nime bine ne, lende abo ro ma kodōro. Kina lende ame ga ḡge muwō di kpa bo ne, kina me mēdi miya ziye kpe bilaka 'ba dōliḡo nime."

XXVII Lende nime Yēsu kiya ne, turu naga nima ikali dē ma bo kēdi ro tiya lende 'ba 'bu bo Boko'ba.

XXVIII Kina bo kiya zīnni, bo iya te, "Ma kole 'ba bilaka lesi, ti kutōtike ma 'deni do ḡḡērī tōro kupōke ma. Ne tine ti kikalike ma ngi 'jaa ro bo ame ro ma mo ne, kina ti kikalike ḡbī 'jaa omba wa naga nime mēdi mo'do ne, minza mo'do go doma. Kina ti kikalike ngi ro ma laka wa ame ga ḡge 'bu ma kiya zō ne na ma ga mēdi miya zi bilaka ne. XXIX Bo na koja ma kina bo ō'bō tō bi koto, bo ola ma dē kutu ma rōmōyī lende ame ga mēdi mo'do ne, kina kiyēyī dōki'di bo."

XXX Lende nime Yēsu kiya ne i'di bilaka ma konzi mōto ga ngi ki'di dōnni go lende abo.

Kupō Ma Laka 'Ba Abarayama

XXXI Yēsu ēnyī kiya zi Yudayi naga nima ki'di dōnni 'deni go lende abo ne, bo iya te, "Odo kiya te ko'doke wa pili ngi kozo ame mēdi miyandi ye timo ne, ti kēddike ngi ro ma laka ro bo kōsō gōma ga. XXXII Kina ḡbī ti kikalike lende laka 'ba Boko'ba ngi. Kina lende laka 'ba Boko'ba ti ki'di ye ngi

kolomake ro do ḡḡölō. Kinza kēddike ra kpe ro atoli."

XXXIII Bilaka naga nima iya te, "Ze kupō Abarayama ga na. Molo kako di zi 'bu ze löbu ga bōto inda'ba ze dē ro atoli. Go wa'di na kiya te ti doloma ro do ḡḡölō?"

XXXIV Bo iya te, "Ro ma laka miya ziye, bilaka pili ame ga ro bo ko'do lende kēnyē ne, lende kēnyē inda'ba 'deni ro 'boki. Kina lende kēnyē na 'deni le'jete ro bo dōnni. XXXV Kozo ma kikalike atoli oloma dē kō'bō ḡburu ro kole 'ba liḡo. Ne kole 'ba bo do liḡo na ti koloma ngi ḡburu kō'bō kpa dōbōsi 'ba 'bu bo nima. XXXVI Kina odo kiya te kole 'ba Boko'ba na kutē goye 'deni di zi bo ame kind'a'ba ye ne, bōto mōto inza kpe ame 'do kēdi ro bo dōye. XXXVII Mikali ye 'deni ngi ro kupō Abarayama ga. Ne ēddi komake kori 'ba tupō ma go wa'di? Lende kiya ma naga nime na koḡmi dē dōki'di ye? XXXVIII Lende naga nime mēdi miya ne na ro ame 'bu ma kileme zō. Kina 'beye ndōbo ame ga ḡbī 'bu ye kileme ziye ne na ma ga ḡbī kēddi ko'doke."

XXXIX Lijē iya te, "Abarayama na ro 'bu ze."

Kina bo kēnyī kileki dōmo zīnni, bo iya te, "Inza tara. Ma kiya te kēddike ra ngi ro kole 'ba Abarayama ga dēne ēddi ko'doke ḡbī kozo 'ba Abarayama. XL Ne le'jete ēddike e'be za ro toma kori ame 'do kupōke ma timo, ma mo tōnē mēdi miyēti lende ma laka ame ga muwō di kpa Boko'ba ziye ne. Lende ko'do 'ba Abarayama inza tara. XLI Ndōbo ko'do do 'bu ye na ma kēddike ro to'do mo ne."

Lijē iya te, "Ze kole kōyō mī maḡba na dē. Boko'ba na ḡge koto ro 'bu ze."

XLII Bo iya te, "Ma kiya te Boko'ba na kēdi ra ro 'bu ye dēne ēddi ko'oke ma rōmōyī tako nime mako ziye bine ne, mako di zi Boko'ba. Mako dē go doma. Boko'ba na koja ma. XLIII Ne kpe bilaka o'dokoke dē tuwō lende naga nime mēdi miya ne go wa'di? Lende ma laka kozo a nime te na ko'jike? XLIV Ne oḡgo, 'bu ye na ro Satani rōmōyī wa ame ga bo ko'doko ne kina ko'dokoke to'do mo. Bo 'ba bo 'deni molo ro bo a kupō. Bo o'doko abo dē to'do lende laka 'ba Boko'ba rōmōyī bo ilagi lende laka 'ba Boko'ba 'deni molo pili. Wa 'ba bo ma bo kō'bō to'do mo na ro tunzō bēti rōmōyī bo bo bēti na. Kina bo 'deni ro ḡere 'ba bēti.

XLV Ne 'bama nime, mēdi miya lende laka 'ba Boko'ba ziye ne na me ki'di kilagike ti'di dōye go lende ma ne. XLVI Oḡḡoke lende naga nima mēdi mo'do ne te. Ma kēnyē mo ga ēdi? Odo kēdi, iyake zō. Ne odo lende ma naga nima kēdi me ro ma laka ne, o'dokoke dē ti'di dōye gomo go wa'di? XLVII Ya ame ga ro kole 'ba

Boko'ba ne eđi kuwö lende 'ba Boko'ba. Ne kpe 'beye nime inzake ro kole 'ba Boko'ba romöyö ilagike lende abo 'deni."

^{XLVIII} Lijë iya te, "Ni nime, ni na de ngi ro ma laka ro bo rumö 'ba Somorona kozo ma tonë diya bine ne?"

^{XLIX} Bo iya te, "Ma bo rumö na de. 'Bama ro toro 'bu ma. Ne kpe ebeke 'beye za titi'ja ma. ^L Wa naga nime medii mo'do ne minza mo'do 'do bilaka koro ma gomo, kiya ma ro bilaka ma löbu. Bo motö eđi ame bo ko'doko 'do bilaka koro ma ne. Bo na ro bo ame kedii kodoro bici lende ma ro ma kodoro ne. ^{LI} Ro ma laka miya ziye, ya ame ga kedii ko'do lende pili ngi kozo wa ame ga medii miya ne, a motö ro tolë inza kikali du te tömö dönni."

^{LII} Lijë iya te, "Ni bo nime, dikali yi 'deni ro ma laka. Ni bo rumö na. Iya te bilaka ame ga ko'do lende kozo kö'du kiya 'bi naga nima inza köle kpe. 'Bu ze löbu Abarayama ni öle 'deni pili ti bo kumë lende ma löbu 'ba Boko'ba tonë ga. ^{LIII} Go wa'di na kebe kiya 'beyi röyi mbiri löbu di do 'bu ze löbu Abarayama ni ma ti bo kumë lende ma löbu 'ba Boko'ba ame ga köle ne? O'doko to'do röyi ro wa'di?"

^{LIV} Bo iya te, "Ma 'bama nime, miya roma de te medii mbiri. Jodo kiya te miya kozo a nima tara, lende ma inza kpe ko'do oto. 'Bu ma nima keddi kidëkike möyi mo ro Boko'ba keddi koroke ne, bo na nge kiya te medii mbiri. ^{LV} Ne kpe 'beye ikalike bo de. Ma na nge mikali bo. Ne odo miya te mikali bo de, ma 'deni gbi ro bo beti kozo 'beye. Ne ongo, kina me mikali Boko'ba, wa pili ame ga bo kiya zo ne, kina me ga medii ro to'do mo. ^{LVI} 'Bu ye löbu Abarayama eđi ti mi keyi romöyö mi kada nima yayi Boko'ba iya zi bo, iya te, ti ko'ja kada ma ame medii mako timo dolijo nime ne 'deni ngi. Kina me bo o'ja 'deni ngi. Go kö'du mo bo 'deni ti mi keyi."

^{LVII} Lijë iya te, "Ni nime kozo koo 'bi ömö de gba kuluku koto yo. Ro ma tondo mo ga na kebe kiya te o'ja Abarayama?"

^{LVIII} Bo ileki domo zi ya naga nima, bo iya te, "Ro ma laka miya ziye gba kinza köyö Abarayama de, medii 'deni molo ro bo ame ro ma mo ne."

^{LIX} Kina lijë kënyi ngi tototo kulugbi doku 'do tu'du bo timo tupö bo yaga. Kina bo kënyi kolo abo ro bo ngi, bo kodö yaga di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi.

IX

Yësu Ni Ti Bo Komo Kölu

^I Kina odo Yësu kedii 'deni kilingere tine, do bo ondoso ngi ti bo kozo kölu motö ame köyö 'deni molo ro kozo kölu ne. ^{II} Kina bo kösö go bo ga kënyi kititi bo, lijë

iya te, "Bo kozo kiyandi, lende kënyë 'ba yë na me ki'di 'do köyö bo nime ro kozo kölu ne? Lende kënyë abo na ala lende kënyë ko'do 'ba 'bu bo ni na?"

^{III} Yësu iya te, "Töyö nime köyö bo nime ro kozo kölu ne inza go lende kënyë abo ala gbi go lende kënyë ko'do 'ba 'bu bo ni. Tine öyö bo nime ro kozo kölu 'do ki'di Boko'ba kileme tigo abo tö zi bilaka mi tileño bo nime. ^{IV} Ndo bo ame Boko'ba koja ma dömöyö mo ne, medii mo'do giri nime ko'ja go bi kedii gba ro mi kada. Romöyö korondo owo de kpe, ame bilaka lesi inza kikali kpe to'do a motö. ^V Ne ame medii 'deni dolijo bine ne, ma na 'deni ro bi kozo zi dolijo."

^{VI} Kina bo koto'bi woro ngi bëri, bo konyopi mando'do mo ngi kosa kozo bo kozo kölu tonë. ^{VII} Kina bo kiya te, "Ari kurögö kömöyö mi daa 'ba Siloma." Ame 'jo 'ba möyi mo nima tégë "Oja 'deni."

Kina bo tonë kari kurögö kozo bo ngi. Na kozo bo kozo ngi bo kileki ngi kari lijo ro bo kozo kozo.

^{VIII} Kina odo bo nima kedii 'deni lijo tine, bilaka ma mi tiri na ngosingosi naga ti ya motö ga ame kikali bo 'deni molo tonë pa bine ro bo kpasine, ako ngi tonjo bo, lijë iya te, "Wa, bo nime na de tonë kedii koloma pa kpa kori 'de yayi tokpasi wa ne?"

^{IX} Ya motö ga iya te, "Yëe, bo na."

Tine ya motö ga ënyi 'benni kiya te, "Bo nima na de. Bo nime o'de roni ka ro to'de ti bo."

Kina bo kënyi ngi kiya zinni, bo iya te, "Ma na ngi nime."

^X Ya naga nima iya te, "Kömöyö ënyi kozo ko'ja go bi totondo?"

^{XI} Bo iya te, "Bo nima kidëki möyi mo ro Yësu ne na konyopi mando'do ti woro, bo kosa kozo ma, na bo kiya zo go mari murögö kozo ma mi daa 'ba Siloma. Kina me mari murögö kozo ma yo, na kozo ma kozo ngi."

^{XII} Lijë iya te, "Yësu mo eđi yala?"

Bo iya te, "Mikali de."

^{XIII} Di potö lende nime na ya motö ga kënyi koto bo tonë ngi kari zi Parosi ni. ^{XIV} Kada nima Yësu konyopi mando'do ti woro kosa kozo bo nima 'do kozo ngi yaga yimo ne, kada 'ba ro kindawo na. ^{XV} Parosi ni ebe gbi tititi bo nima go lende 'ba kozo bo ame kënyi kozo 'böwu yaga ko'ja go bi ne. Tine bo ileki kiya zinni, bo iya te, "Yësu na ko'do mando'do kozo ma. Kina mari murögö yo. Kina me kozo ma kozo ngi."

^{XVI} Parosi motö ga iya te, "Bo nime ako de du te di zi Boko'ba, ma bo kedii kako ra ngi di zi Boko'ba de ne bo eđi koro kada 'ba ro kindawo."

Ya mato ga iya te, “Ne ma bo kēdi ra ro bo lende kēnyē tara dēne ndoɓo löbu naga nime, bo ti kikalī to'do mo totondo ga?”

Parosi tönē ga oza mīnni 'deni kozo a nime te.

^{XVII} Kina lijē kēnyī 'böwu kititi bo tönē, lijē iya te, “Wa'di na komeri 'bēyi go lende 'ba Yēsu nima bo ki'di kōmōyi kopo 'deni yaga ne?”

Bo nima iya te, “Bo bo kumē lende 'ba Boko'ba na.”

^{XVIII} Parosi ni i'di dönni dē gba go lende nima kiya te bo nima kōmo mo pa ro ma kōlu kina ma kēnyī 'böwu kopo yaga ne, lijē iya te bēti na ka. Kina lijē kidēki 'bu 'ba bo nima ti ma mo ngi kako zinni. ^{XIX} Kina lijē kititi e'be 'bu mo naga nima, lijē iya te, “Kole 'be nime kiya te öyö molo ro kōmo kōlu ne, bo na me? Ne kōmo bo ēnyī kopo 'böwu yaga tōne ro ma totondo?”

^{XX} Lijē iya te, “Dikali ngi ro ma laka bo kole ze na. Kina dikali 'deni gbi laka öyö bo molo ro kōmo kōlu. ^{XXI} Ne oto abo to nima kiyopo kōmo bo tōne ne, dikali dē. Boto abo to nima kiyopo kōmo bo ne, dikali eze dē gbi. Ititike bo. Bo na ma, bo inza gbi gba ro kole titi. Bo na ti kikalī tiyēti lende abo nima.”

^{XXII} 'Bu bo ni iya tara rōmōyi lijē ere turu 'ba Yudayi naga nima. Rōmōyi turu naga nima iya lende mato 'deni molo yayi, iya te, bilaka ame ga pili kiya te Yēsu na ro Kurisītō ame Boko'ba koja kako di mitoro ne, 'do ko'jongo nburu yaga di bi todo mi rö 'ba mötu. ^{XXIII} Lende nima na ma 'do ki'di 'bu bo ni kiya te, “Bo na ma, bo inza gba ro kole titi. Ititike bo.”

^{XXIV} Parosi ni ēnyī 'böwu gbi kidēki bo tönē kako zinni. Kina lijē kiya zi bo, lijē iya te, “Ulōmu röyi ti möyi löbu 'ba Boko'ba nime. Dikali 'deni bo nima bo kilenjo yi ne bo bo lende kēnyē na.”

^{XXV} Bo tönē iya te, “Mikali dē ala bo bo lende kēnyē na ya? Wa 'bama ame mikali ne na nge ro ame ma pa molo ro bo kōmo kōlu. Kina me tōne kōmo ma kopo 'deni yaga ko'ja go bi.”

^{XXVI} Lijē iya te, “Wa'di na Yēsu mo nima ko'do ziyyi? Bo o'do tondo kina ma 'do ki'di kōmōyi kēnyī kopo yaga ne?”

^{XXVII} Bo iya te, “Ne o'ja miyēti lende naga nime 'deni gbi dogba ziye bine 'di, uwōke dē. Go wa'di na ko'dokoke 'böwu 'do mēnyī gbi tiyēti mo ziye teyi? O'dokoke 'deni gbi tōsō go bo?”

^{XXVIII} Kina lijē kēnyī ngi titi'ja bo tönē, lijē iya te, “Ni 'bēyi na ro bo kōsō go Yēsu. Ne ze 'beze ro bo kōsō go 'bu ze löbu Musa. ^{XXIX} Rōmōyi Musa na dikali nge Boko'ba koloma ro tilende teyi bine. Ne boto to nima ro Yēsu ne, dikali dē bo ako di yala.”

^{XXX} Bo nima iya te, “Lende 'be igayi ma 'deni. Yēsu na me kiyopo kōmo ma 'deni yaga. Tine kpe ikalike bi ame bo kako di teyi ne dē yo. ^{XXXI} Dikali 'deni molo ro ma laka Boko'ba oloma dē tuwō do bo lende kēnyē. Tine lijē ame ga koro bo ko'do ako'doko abo ga ne, na nge bo kuwō domo. ^{XXXII} Boto mato uwō dē molo kako di bi tisaki bīci dolijo nime ma bo mato kiyopo kōmo bilaka ame köyö 'deni molo ro kōmo kōlu kozo a nime te. ^{XXXIII} Ma kiya te bo nime ro Yēsu ne, bo kako dē ngi di zi Boko'ba dēne bo inza kikalī to'do a mato.”

^{XXXIV} Parosi naga nima iya te, “Ni ame köyö yi molo di mi ro bo lende kēnyē ne, ni na ko'doko 'do kēnyī tiyandi ze?”

Kina lijē koga bo nima ngi yaga.

^{XXXV} Tine odo Yēsu kuwō 'deni, tēgē Parosi ni oga bo tönē 'deni yaga na bo kari ngi tongo mo. Kina bo kititi bo nima, bo iya te, “I'di döyi ra go lende 'ba kole 'ba bilaka lesi?”

^{XXXVI} Bo nima iya te, “Nere, iya zö te 'di bo yē na, 'do mi'di doma go lende abo.”

^{XXXVII} Yēsu iya te, “O'ja bo 'deni molo. Ma mo nime ngi mēdi milende ziyyi ne, ma na ngi ro kole 'ba bilaka lesi mo.”

^{XXXVIII} Kina bo nima kileki ngi kiya zi Yēsu, iya te, “Nere ma, mikali yi 'deni ngi tōne ro ma laka ro kole 'ba Boko'ba.”

Kina bo kolodo ngi bēri tilēlu Yēsu.

^{XXXIX} Yēsu iya te, “Mako 'deni dolijo bine 'do toza mi bilaka 'do ki'di ya ame ga ro bo kōmo kōlu ne ko'ja bi, kina go ya ame ga ro bo kōmo kopo ne, go kōmo mo kebe kōlu yaga.”

^{XL} Parosi mato ga ēdi gbi ti Yēsu ni yayi. Kina odo lijē kuwō lende nima 'deni tara tine, lijē ēnyī kiya zi Yēsu, lijē iya te, “Lende kiya 'bi nima iya te ze bo kōmo kōlu na gbi?”

^{XLI} Bo iya te, “Odo kiya te ēddike ro kōmo kōlu, inzake ti lende kēnyē. Ne iyake roye ro bo kōmo kopo. Kina ma lende kēnyē 'be ga ti kulōmō kō'bō tiye.”

X

Dongala 'Ba Bo Koda Kamölö

^I Yēsu iya te, “Ro ma laka miya ziye, odo kongoke bilaka mo kēdi kari kpa jolo 'ba kamölö tine bo kēnyī kēki za kebe do reki kinza bo kari dē kebe kpa dōri nima, ikalike bo laka bo bo 'böggō na. Bo ako tu'böggō kamölö naga nima. ^{II} Ne bo ame odo kongoke kēdi kari kpa jolo kodo ngi kebe kpa dōri nima, bo na ro bo koda kamölö naga nima. ^{III} Bo na ti bo koda kpa dōri 'ba jolo nima kurögō kpa dōri zi bo. Kina odo bo kidēki kamölö abo naga nima ti möyi mo ga ro kotokoto, kina lijē kēdi kuwō do bo ngi. Kina bo ti koja lijē yaga

di mi jolo. ^{IV} Kina odo bo koja lijë 'deni pili yaga tine, bo ti kôsö ngi dögba zinni bo kari toda lijë. Kamölö abo ga ikali mugu bo, na kôsö ngi go bo. ^V Odo bo löwö mato ame 'beri lijë kikali mugu mo de ne na kako kidëki lijë, lijë inza kôsö gomo. Lijë pili ëdi kirinã ë'bënni mökö."

^{VI} Yësu iya lende nime ro döngala zi Parosi naga nima kozo a nime te. Kina tine lijë ikali 'jo mo de.

^{VII} Kina bo kënyí kiya zinni, bo iya te, "Ro ma laka miya ziye, ma na ro kpa döri 'ba jolo. ^{VIII} Ya naga nime kako dogba di zö ne bo akolo ni ma ti bo 'böggö ni na. Kina kamölö inza kikali tari tösö gönni. ^{IX} Ma na ro kpa döri. Ya ame ga pili këdi kodö kebe zö ne lijë omo 'deni di mi tölë kina lijë ti kilëlä rönni 'deni ngi nduwë kebe teyi gbi kinza lisa 'ba a moto. ^X Römöyi bo 'böggö naga nima, akikali 'bënni nge ro tu'böggö mo ti tupö mo kina gbi ti tirasi mo. Ne ndobo 'bama ame mako gomo ne na ro ti di didi ti tigö zi bilaka ma ga.

^{XI} Ma na ro bo koda kamölö ma laka, ame kilanã röni 'deni 'do kölä go kamölö abo ga. ^{XII-XIII} Bilaka mato ame odo kiya te bo kinza ro bo do kamölö, bo këdi koda abo kamölö mo to naga nima nge dömöyi lende 'ba girisi, bo omeri abo lende 'ba kamölö naga nima de. Kina odo bo ko'ja kuruku këdi kako, bo ëdi kirinã abo ngi yaga. Bo kola kamölö naga nima zi kuruku kind'a'ba mato ga kiyëyi mi kozo mo ga ngi ro kotokoto. Bo irinã abo yaga römöyi kamölö abo ga na de. ^{XIV} Ne ma 'bama na ro bo koda kamölö ma laka. Mikali kamölö ma ga me ro kotokoto. Kina lijë me ikali ma gbi. ^{XV} Kozo 'bu ma ame kikali ma kina mikali bo gbi ne tara. Kina me milanã roma 'deni 'do mölä go kamölö ma ga.

^{XVI} Kina mëdi gbi ti kamölö mato ga ame kinza gba mi jolo nime bine ne. Ndobo ma na gbi ro to'de mo kako bine. Lijë ti kuwö dëki 'ba doma 'deni. Kina kamölö pili ti këdi 'deni ngi ro dotumu kotö. Kina bo koda mo ti këdi 'deni ngi le kotö.

^{XVII} Ongöke, kina me mi'di roma 'deni zi bilaka lesi 'do kupö ma go mënyí mididi 'jaa ro ma lölöwö. Go lende mo na ma ki'di 'bu ma Boko'ba ko'c ma kulöwö ne. ^{XVIII} Ne bilaka inza kikali tupö ma go dönni. Ma na mëdi mi'di roma zinni 'do go lijë kupö ma. Mëdi ti tigö 'ba ti'di roma zi bilaka go kupö ma. Kina mëdi gbi ti tigö 'ba tënyí tididi 'böwu di pötö tölä. To'do wa naga nime, Boko'ba 'bu ma ose gomo 'deni pili zö."

^{XIX} Lende naga nime Yësu kiya te ne i'di turu 'ba Yudayi naga nima ngi koza minni. ^{XX} Ya ma konzi mato ga di mi lönggö lijë yayi iya te, "Bo nime, nöki ëdi domo. Bo

rumö na. Eëdi kuwöke lende abo naga nima go wa'di?"

^{XXI} Tine ya mato ga iya te, "Lende kiya 'ba bo nime, lende 'ba bo nöki na de. Bo nöki ti kikali tiyopo komo bo komo kölu?"

Yudayi Ilagi Lende 'Ba Yësu

^{XXII} Kina odo kömö 'deni mi kada 'ba karama 'ba tomeri go tulömu rö löbu ame mi Yerosalema ne zi Boko'ba tine kada 'ba bi këyi ame kulöwö ne na 'deni. ^{XXIII} Kina odo Yësu këdi kilingere 'deni kebe mi dedë ame ga nere Solomo ko'ba mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi ne, ^{XXIV} tine turu mato ga ototo rönni ngi kako zi bo, lijë iya te, "Ni nime, lende 'bi ilikö doze sowa. Ni mo na ngi ro Kurisitö ame Boko'ba këdi koja kako dölingö nime bine ne ala ni mo na de? Iya lende yaga bi kopö zize kinza kilikö doze de."

^{XXV} Bo iya te, "Lende nime miya 'deni molo ziye. Tine kpe na ko'dokoke e'be de ti'di döye go lende ma. Kina me gbi ndobo pili naga nime mëdi mo'do ti közi kakpa 'ba 'bu ma Boko'ba ne ileme ma 'deni gbi laka ziye. ^{XXVI} Ne kpe ebe kilagike ti'di döye gomo römöyi kpe kamölö ma ga na de. ^{XXVII} Kamölö ame ga ro 'bama ne uwö doma pili laka. Kina mikali lijë 'deni gbi. Kina me lijë pili ösö 'deni goma. ^{XXVIII} Kina mi'di didi ma nburunburu 'deni zinni kinza boto mato kirasi lijë ra. Boto mato ikali de kpe 'do kako kolo lijë di zö. ^{XXIX} Römöyi 'bu ma na ki'di lijë 'deni zö. Kina boto mato inza mi dölingö nime bine ame këdi ti tigö ro do kiteli di do 'bu ma. Kina me 'deni boto mato inza kpe ame 'do kikali tako tolo lijë di zi bo. ^{XXX} Römöyi ze ti 'bu ma ro akoto."

^{XXXI} Kina odo bilaka naga nima lijë kuwö Yësu kiya 'deni te bo ro akoto ti Boko'ba tine, lijë ënyí ngi tototo kulugbi döku 'do tu'du bo timo 'do lijë kupö bo yaga go lende kiya abo nima. ^{XXXII} Tine bo ënyí kileki kiya zinni, bo iya te, "O'jake ndobo naga nime mëdi mo'do ne de? Wa ame ga mo'do ti közi kakpa 'ba 'bu ma ne, pili ro ma laka. Ne ëddi ko'dokoke tupö ma go wa'di?"

^{XXXIII} Lijë iya te, "Dinza dupö yi go lende laka ko'do 'bi. Dëdi do'doko tupö yi go döli 'bi ame kudöli Boko'ba ne. Ni ame ro bilaka lesi ne ebe tombi döyi kiya röyi njö ro Boko'ba."

^{XXXIV} Bo ileki kiya zi bilaka naga nima, bo iya te, "Kpe ongöke to ma, lende mato ugu 'deni molo mi buku 'ba Boko'ba, iya te, 'Kpe bilaka lesi, kpe gbi ro Boko'ba.' ^{XXXV} Kina kozo ame dikalike 'deni lende 'ba Boko'ba ö'bö nduwë ro ma kodoro. Kina me kozo duwöke bine Boko'ba bo iya zi bilaka naga nima bo kilende teyi ne, bo iya te lijë gbi ro Boko'ba. ^{XXXVI} Ne 'bama

nime miya te ma kole 'ba Boko'ba na ne, ebe kiyake za 'böwu ro tudöli Boko'ba totondo ga? Ma na nge ro bo ame 'bu ma kigeli koja kako dolinjo nime bine ro bo laja abo. XXXVII Kina odo kiya te konjoke wa naga nime meddi mo'do ne kinza 'deni ngi du ro lende 'ba Boko'ba tine, omba kina ti kikalike ma 'jaa ngi ro ma laka minza ro kole abo. XXXVIII Ne odo ki'dike doye de pele go lende kiya ma naga nime, lende 'ba Boko'ba ame ga ko'jake ma meddi mo'do ne na ti ki'di ye kikalike ma ngi ro ma laka ro kole abo. Kina ti kikalike 'deni ngi omba ma ngi ro akoto ti 'bu ma. Kina 'bu ma bo gbi ro akoto to."

XXXIX Kina lijje ko'doko ngi gbi tinda'ba Yesu go lende nime, ne tine Yesu enyi kolo abo ro bo ngi yaga di zinni.

XL Bo enyi di Yerusalem yayi, bo kari kumu gonyi yopo 'ba Yaradene. Bo kari koloma go bi ma tone pa Yowani koloma ro to'do bapatisi do bilaka di teyi ne. XLI Kina bilaka kolo ngi kari zi bo yayi. Tine bilaka naga nima oloma tiya mo ro go ronni, lijje iya te, "Yowani o'do lende ame ga kigayi bilaka ne de tine bo iya lende 'ba bo nime ro Yesu ne. Kina me bo kako 'deni ngi te kozo lende kiya 'ba Yowani tone."

XLII Kina ma konzi ki'di donni ngi go lende 'ba Yesu di yayi.

XI

Töle 'Ba Lazara

I-II Bo moto ro Lazara edi koloma Betaniya. Kina lemi bo ga Mariya ni ti Marata edi gbi koloma yayi. Mariya mo na tone 'do ko'de 'bu kato kele kulowo moto kinzanza ro Yesu, loko kosa gbi ndi Yesu ti sunedoni ne.

Kina odo roko'co kinda'ba bo tone ro Lazara ne 'deni, III lemi bo ga tone enyi koja laja go Yesu, iya te, "Nere, ako, bo mure yi edi do roko'co."

IV Kina odo Yesu kuwo 'deni tara tine, bo iya te, "Roko'co 'ba Lazara nime nburunburu mo inza ro tole. Tine roko'co nime i'di roni 'deni 'do Boko'ba kileme tigo abo timo zi bilaka, kina gbi 'do bo kileme tigo ma 'ba kole abo timo."

V Tine kozo ame Yesu bo ko'co Mariya ni ti Marata ti londö lijje Lazara nima pele ro mbembene, VI bo oloma titi ko'do to'do do riyö bi nima laja 'ba roko'co 'ba Lazara ko'ja bo teyi ne. VII Kina bo kenyi kiya zi bo kosö go bo ga, bo iya te, "Enyike dilekike darike Betaniya."

VIII Lijje iya te, "Bo komo kiyandi, ya naga nima o'doko tone 'do tu'du yi ti doku kupö yi yaga giri naga nime di yayi. Eddi ko'doko gbi tari 'böwu yayi go wa'di?"

IX Bo iya te, "Laka. Ongoke kada te. Odo kada kodo 'deni ro mi donjo edi keze njö komo mi dokopiyari. Bilaka ame keddi kilingere ro mi kada ne ikali de ma 'do kila'ba mi gö ma titi ame ga mi kori ne, romöyi go bi edi ro ma kopo. X Ne odo kiya te bilaka moto kenyi bi lingere ro mi korondo, bo edi kila'ba mi gö, romöyi bi kopo inza."

XI Kina bo kiya gbi 'böwu zinni, bo iya te, "Bo mure ze Lazara o'do 'deni, ne tine meddi mari mindinji bo yaga."

XII Lijje iya te, "Yee, nere. Odo bo keddi bi to'do, na laka, 'do do bo kitewu di potö roko'co nima."

XIII Demba bo edi ro tiya lende 'ba tole 'ba Lazara, tine lijje omeri 'benni tegö bo edi ro tiya lende 'ba to'do ma laka.

XIV Kina bo kumo mi 'jo 'ba lende nima zinni, bo iya te, "Lazara ole 'deni ro tole. XV Ne meddi ti mi keyi romöyi minza ti bo yayi. Ne lende nime ti ki'di ye 'deni ngi ki'dike doye ro ma laka go lende ma. Enyike darike tongo bo."

XVI Tama ame bilaka keddi kideki moyi bo moto gbi ro Roja ne, odo bo konjo Yesu kiya lende 'deni kozo a nima tara tine, bo enyi ngi toro, bo kiya zi lepi bo naga nima, bo iya te, "Darike 'do dölöke bi koto ti nere ze."

XVII Kina odo Yesu ni kari 'deni komo Betaniya tine, bilaka iya zi bo tegö töku nima o'do 'deni do sowo mi gö. XVIII Gawo mo nima owo de di ngila Yerusalem. XIX Kina bilaka ma konzi moto ga ako 'deni di yayi tuye komo Mariya ni ti Marata di potö tole 'ba londö nni nima.

XX Marata uwö lende 'ba tako 'ba Yesu nima 'deni. Kina loko kenyi ngi kari ture do Yesu go kori. Mariya na kileke 'benni linjo. XXI Marata iya gbo zi Yesu, iya te, "Yö, nere, ma kiya te keddi ra tize bine dene londö ma nime inza kole kozo a nime te. XXII Ne pele mikali 'deni Boko'ba ti ko'do wa ame ga pili kititi di zi bo ne ngi."

XXIII Yesu iya te, "Londö yi edi kenyi kididi kodo yaga di mi tole nime."

XXIV Marata iya te, "Mikali 'deni ngi tara ro ma laka bo ti kenyi ngi kodo yaga di mi tole koto ti töku ma laki moto ga mi kada ame 'deni ro nburunburu 'ba dolinjo nime ne."

XXV Yesu iya te, "Ma na ro bo tididi bilaka yaga. Ma na ro bo ti'di töku kenyi kodo yaga. Ya ame ga pili ki'di donni 'deni go lende ma ne, odo lijje kole pele, ti kenyi kididi 'deni. XXVI Ya ame ga pili ki'di donni 'deni go lende ma lijje kenyi kididi 'deni ne, lijje inza kole kpe. I'di döyi 'deni ngi go lende nime?"

XXVII Marata iya te, “Nere, mi'di doma 'deni ngi ro ma laka gomo ni na ro Kurisitö ame Boko'ba kedi koja kako dolinjo nime ne. Kina mi'di doma 'deni gbi gomo ni na ro kole 'ba Boko'ba.”

XXVIII Kina loko kényi ngi kari kidéki Mariya. Loko kugu gomo liwo zini, iya te, “Bo komo kiyandi ze ömô 'deni yaga 'de yayi. Bo édi kidéki yi.”

XXIX Kina odo Mariya kuwô lende nima 'deni kozo a nima tara tine, loko ényi kobari róni ngi welo di béri kari turé do Yésu. XXX Tine Yésu ömô de gba linjo. Bo édi gba go kori go bi ma toné Marata kuré do bo teyi ne. XXXI Kina odo bilaka ma toné ga kedi ro tuyé komo Mariya yayi ne konjo loko 'deni ngi kobari róni welo kodo yaga kozo a nima tara tine, lijé ényi 'deni kozo göni. Römöyi lijé omeri 'bënni, lijé iya te motoga loko édi kari bi mono kpa ti'börö nime kusu löndö ni Lazara teyi ne.

XXXII Kina odo Mariya kömô 'deni ko'ja komo Yésu tine, loko olodo ngi béri tilélu bo, loko iya te, “Yö, nere, ma kiya te keddí ra tize bine déne löndö ma nime inza kolé kozo a nime te.”

XXXIII Kina odo Yésu bo konjo Mariya ni ti bilaka pili ame ga ngila ni yayi ne kedi 'deni pili kudu kozo a nima tara tine, lende mo o'ô 'deni ngi ro bo nbö kodo döki'di bo, XXXIV bo iya te, “Usuke töku nime yala?”

Lijé iya te, “Nere, ako konjo go bi ame dusu teyi ne.”

XXXV Kina tolo ki'di tolo do ngi di komo Yésu. XXXVI Bilaka naga nima yayi ényi tiya mo ro go rönni, lijé iya te, “Ongoke to ma, lende 'ba Lazara o'ô 'deni ro bo sowa.”

XXXVII Ya mota ga iya te, “Bo ikali tiyopo komo bo komo kolu. Ne go wa'di na bo kokonyi Lazara de kinza kolé?”

To do 'Ba Lazara Di Mi Tölé

XXXVIII Kina odo Yésu bo kari kömô 'deni go bi ame kusu Lazara teyi ne, tine lende mo o'ô 'deni gbi kodo döki'di bo. Töku nima usu 'deni mi ti'börö kina ulöli kpamo 'deni teyi ti kulugbi döku ma löbu. XXXIX Yésu iya te, “Ululuke döku nima yaga.”

Marata ma toné ro lémi 'ba Lazara mo ne iya te, “Nere, bo ölé 'deni ko'do tö'dö do sowo. Yida ro bo ti kato 'deni.”

XL Bo iya te, “Omeri go lende ma toné miya ziyi ne, odo ki'di döyi 'deni ngi ro ma laka gomo, ti ko'ja tigo 'ba Boko'ba ngi.”

XLI Bilaka naga nima ululu döku toné yaga. Kina Yésu kombi komo bo ngi mitoro, bo iya te, “'Bu ma, mo'do yéé'di ziyi ro mbëmbé go ame keddí kuwô doma ne. XLII Mikali 'deni ngi ro ma laka éddi nduwé kuwô doma. Ne mëdi miya tara 'do ki'di bilaka naga nime bine ne ki'di dönni

ngi gomo ni na koja ma kako dolinjo nime bine.”

XLIII Kina bo kidéki ngi ro ma kembe, bo iya te, “Bo ne, Lazara, odo yaga.”

XLIV Kina Lazara toné 'deni ro töku ne, kényi ngi kodo yaga di mi ti'börö. Bo odo 'deni pili ti bonjo 'ba tusu töku ame kusu bo timo ne ro bo ti bonjo ma mbowa mota ame kudödu komo bo timo ne. Yésu iya zi ya naga nima, iya te, “Opeke bo yaga 'do bo kari abo.”

To'ji Yésu

(MT 26:1-5; MK 14:1-2; LK 22:1-2)

XLV Bilaka ma toné ga kako tonjo Mariya ni ne, o'ja lende löbu nima Yésu ko'do, bo ki'di Lazara kényi kindinji kodo yaga di mi tölé ne 'deni. Kina ya ma konzi mota ga ki'di dönni ngi go lende 'ba Yésu mi kada nima.

XLVI Ya mota ga ényi 'bënni kari kiya lende mo zi Parosi ni. XLVII Kina Parosi ni kényi kodo'bo rönni ngi ti löbu 'ba bo akumu ni. Kina lijé kototo kpënni ngi bi koto ti bo buré ni, lijé iya te, “Wa'di na ga go do'doke ngi zi bo nime ro Yésu ne? Bo o'bö 'ba bo za to'do go koto ma kozo wa naga nime te. XLVIII Odo dolake bo nduwé kö'bö to'do lende abo naga nime kozo a nime te, bilaka pili édi ki'di dönni ngi me go lende abo kina lijé kedi kösö ngi pili go bo, kina turu 'ba Romo kedi kalo ya ngi doze, kirasi dolinjo ze nime, kitiko rö löbu 'ba Boko'ba ze nime ngi yaga.”

XLIX Bo mota ro Kayapa, ame bo na mbiri ro bo do bo akumu mi komo koo mo nima ne, bo ényi toro tilende zinni. Bo iya te, “Kpe nime, ikalike oto de du te. L Omerike to ma, ma laka na ziye ngi 'do ti'di bo koto nima na 'do kolé di do ame 'do bilaka löbu nime kolé kpaki kote dönni yaga ne.”

LI Lende nime Kayapa kiya ne, lende 'ba ti do bo na de. Kayapa bo na ro bo do bo akumu mi komo koo nima. Kina ma lende nime, bo umé 'deni di zi Boko'ba ame kiya te Yésu na nge go kolé ame 'do kuté go bilaka 'ba Yudayi pili di mi tölé ne. LII Tine de nge tuté go Yudayi ni koto, ne gbi tuté go bo löwö ame ga ro kole 'ba Boko'ba ne todo'bo mo pili ro akoto.

LIII Mi kada nima yayi na löbu 'ba Yudayi naga nima kususu kpënni ngi nati ro Yésu 'do tupó mo.

LIV Kina odo Yésu bo konjo 'deni tara tine, bo ilingere de kpe kileme ro bo bi kopo mi gawo 'ba Yerosalema. Bo ényi kari mi dolinjo ma mbowa mota kidéki möyi mo ro Eporima ngosi ti yi mökö. Kina lijé kari koloma ngi yayi ti bo kösö go bo ga.

LV Kina odo tö'dö 'ba karama 'ba Pasaka kola 'deni ngosi tine, bilaka 'ba mi dolinjo

ma titi naga ototo rönni 'deni kari Yerosalema. Lijë ari molo gba di koma kada 'ba karama tari to'do dölëti 'bënni ame 'do ki'di lijë kedi ro ma kopo koma Boko'ba ne.

^{LVI} Kina ya moto ga ki'di ngi toma go Yësu di yayi. Lijë ototo dönni mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba. Lijë koloma ro tiya mo, iya te, "Omerike 'deni tondo? Bo ti kako mi karama nime?"

^{LVII} Lijë iya lende nima tara römöyi ya ame ga ro löbu 'ba bo akumu ni ne ti Parosi ni i'di lende mo 'deni zi bilaka naga nima pili di yayi tégë, odo bilaka moto kikali go bi ame Yësu kedi teyi ne, go bo mo kako kiya zinni 'do lijë kari kinda'ba Yësu.

XII

Ondi 'Bu Ro Yësu Di Betaniya
(MT 26:6-13; MK 14:3-9)

^I Mi tö'do do modokoto gba di koma kada 'ba karama 'ba Pasaka, na Yësu kënyi ngi kileki kari Betaniya liño 'ba Lazara ma tönë bo kindiŋi yaga di mi tölë ne.

^{II} Kina ko'do akonyo ngi zinni di yayi bi koto ti Lazara. Tine Marata na koloma ro toja laja zinni. ^{III} Mariya ënyi 'bëni kari ko'de ro 'bu ma kato kele kulöwö moto ame ndögö mo kitgo kulöwö ne. Kina loko kinzanza ngi go ndi Yësu. Kina loko koloma ngi ro tosa gomo ti sunë dön. Tato 'ba 'bu nima ogba mi rö ame lijë kedi yimo ne 'deni ngi ti roni.

^{IV} 'Bu nima Mariya kinzanza ro Yësu ne lende mo ënyi kënyë ngi mi Yuda Isikarita ma tönë ro bo ma koto moto di mi löngö bo kösö go Yësu ga ne. Bo na ro bo ame kedi kari kususu Yësu zi turu kada moto ne. ^V Bo iya te, "Ja nime loko kedi kugö 'bu 'bëni nime ra mökö dëne loko edi kora mi girisi ngi ro ma kënyë kozo girisi ame bo ndobo kedi ko'ja mi koma koo koto ne tara, 'do loko kokonyi bo lisa timo."

^{VI} Lende nima Yuda kiya kozo a nima ne, bo omeri dë go lende 'ba bo lisa. Tine bo iya tara römöyi bo bo 'bögo na. Bo na ro bo kikeki girisi ame bilaka kedi ki'di zi bo kösö go Yësu ga ne. Kina mi kada moto ga bo edi nduwë ko'wali moto ga zi bo.

^{VII} Yësu iya te, "Kinza konbenbe loko dë. Wa nime loko ko'do ne edi ro ma laka. Loko ikeki 'bu nime 'deni 'do loko kosa roma kozo a nime te 'do kilenjo yida roma molo ndö koda do tölë ma ame mëdi mölë ne. ^{VIII} Bo lisa naga nima lijë edi kö'bö tiye bine. Ne ma 'bama minza mö'bö tiye bine."

Titeri Tupö Lazara

^{IX} Mi kada nima yayi bilaka ma konzi uwö lëbi 'ba Yësu ame bo kedi Betaniya ne 'deni. Kina lijë kolo ngi kari zi bo yayi kina gbi 'do tari tongo Lazara ma tönë Yësu

ki'di kindiŋi yaga di mi tölë ne. ^X Kina löbu 'ba bo akumu ni kususu kpenni ngi gbi ro Lazara 'do tupö mo yaga, ^{XI} römöyi kö'du go lende abo na me ki'di bilaka pili kilagi lende 'bënni 'deni ki'di dönni 'deni me go lende 'ba Yësu.

Todo 'Ba Yësu Mi Yerosalema
(MT 21:1-11; MK 11:1-11; LK 19:28-40)

^{XII} Mi bi këzë moto 'böwu bilaka ma konzi ame ga kolo 'deni kari to'do karama 'ba Pasaka mi Yerosalema ne uwö tégë Yësu edi ko'doko tako todo mi gawo. ^{XIII} Kina lijë koga mbili mbirö ngi közinni. Lijë kari turë do bo timo go kori tilëlu bo ti towawa do mbili mbirö 'bënni naga nima. Lijë ulöri timo ro ma kembe tégë, "Dilëluke Boko'ba. Yëyi kedi do bo ame kako ti möyi bo ñere Boko'ba ne. Boko'ba ko'do yëyi do ñere 'ba Yisarele."

^{XIV} Yësu o'ja akaca 'deni kina bo këki 'deni domo kedi kako timo mi Yerosalema. Edi 'deni kozo lende ma tönë kugu molo mi buku 'ba Boko'ba ne tara. Ame kiya te, ^{XV} "Kpe bilaka 'ba Yerosalema, kinza kereke dë kpe. Ñere 'be na me 'dë kedi 'deni liya ro tako. Bo eki 'deni do kole akaca."

^{XVI} Bo kösö go Yësu ga ikali 'jo 'ba lende nima dë gba. Kina odo Yësu kënyi kodo 'deni yaga di mi tölë tine, kina 'jaa lijë koloma ro tomeri mo dëmba lende nime ugu ro dömöyi Yësu kina me bilaka ko'do 'deni ngi tara zi bo.

^{XVII-XVIII} Mi kada nima Yësu kedi kako Yerosalema ne, bilaka ma konzi ari turë do bo go kori go kö'du 'ba Lazara. Römöyi lijë uwö lende mo 'deni di zi ya ame ga tönë kedi ti Yësu ni yayi mi kada nima bo kindiŋi Lazara, bo kidedi kodo yaga di mi ti'börö yimo ne. ^{XIX} Kina odo Parosi ni konjo 'deni bilaka kedi kolo kari turë do Yësu go kori kozo a nima tara tine, na lijë kebe ngi ro tiya mo ro go rönni lijë iya te, "Ongoke te, ze 'beze do'doke oto dë kpe, bilaka ona 'deni ngi 'doyi kari go bo nime 'dë."

Bo Löwö Ako Zi Yësu

^{XX} Mi kada nima yayi bo löwö moto ga ako 'deni gbi mi Yerosalema yayi bi to'do mötu zi Boko'ba. ^{XXI} Kina lijë kako ngi kilende zi Pilipö römöyi bo di mi bilaka 'ba Betesayida ame di mi döyayi 'ba Galilaya ne. Lijë iya te, "Do'doko tilende ti Yësu."

^{XXII} Kina Pilipö kënyi kari kiya ngi zi Andareya. Kina lijë kari kiya lende tönë ngi zi Yësu. ^{XXIII} Bo iya te, "Kada ame 'do bilaka ko'ja tigo 'ba kole 'ba bilaka lesi timo ne öm'ö 'deni. ^{XXIV} Ro ma laka mëdi miya ziye, lende nime edi kozo 'jo nyönyu tara. 'Jo nyönyu koto odo kiya te kikeki, edi kö'bö le 'biri koto go bi mo nima. Ne

oɔo kiya te kidiyē 'jo nima 'deni mā yayi, kenjme 'deni yaga, ēdī kōtu ngī kiyōbu kari tōɔo ŋbō kana ŋbanji dōmo. ^{XXV} Kina ēdī gbī tara, ya ame ga ko'doko toloma tō'bō mā dōliŋo nime bine ne, lijē ti kōlē 'deni ngī. Ne ya ame ga ko'doko dē 'do toloma tō'bō dōliŋo nime bine ne, lijē na ngī ti kēdī ti didi ma ŋburunburu. ^{XXVI} Ya ame ga lijē ko'doko toja laja zō ne i'dike lijē kōsō goma 'do lijē ame ga rō bō laja ma ga ne kēdī nduwē bi koto tō. Kina 'bu ma ti ki'di kōzī kakpa 'ba lōbu abo 'deni ngī zinni.

^{XXVII} Kina me le'jete ma 'deni ngī ti meri rō mbēmbē, mikali dē oɔo 'do miya tondo mo ga. 'Do mititi 'bu ma go bo kiyese ma yaga di zi gomō 'ba mā kada ma tone nime? Ne oɔo kiya te miya tara, ele dē. Rōmōyi lende 'ba 'do tōdo mi gomō nime kina me mako gomō dōliŋo nime bine ne. ^{XXVIII} Tine ti miya te, "Bu ma, ileme lōbu 'bī zi bilaka."

Kina go lende nime Yēsu kiya kōzo a nime te ne yo, kina birō kudu ngī kako di mītoro tēgē, "Mileme lōbu ma 'deni molo zi bilaka, ne ti mileme gbī 'bōwu rō ma lōlōwō."

^{XXIX} Bilaka ma konzi ame ga kēdī kōzo yayi ne, uwō birō nima kudu ne 'deni. Ya mōto ga iya rō tōɔo kapi, tine ya mōto ga iya te malayika 'ba Boko'ba na kēdī kilende zi Yēsu. ^{XXX} Kina bo kileki kiya zinni, bo iya te, "Birō nime udu dē dōmōyi ma. Udu go lende 'be. ^{XXXI} Kada ame Boko'ba ko'doko to'do burē 'ba dōliŋo nime yimo ne kina me 'deni tone. Kina kada ame 'do Boko'ba koga Satani ame ko'do rōni 'deni rō ŋere 'ba do dōliŋo nime timo yaga ne, kina me 'deni gbī tone. ^{XXXII} Kina oɔo bilaka kogba ma 'deni kutōti ma do ŋgērī tōɔo tine, ti mo'de bilaka pili 'deni ngī kako zō."

^{XXXIII} Lende nime, bo iya te 'do bilaka kikalī lende 'ba tōlē abo nime kēdī kako ne. ^{XXXIV} Tine bilaka naga nima ēnyi kiya zi bo, iya te, "Ugu 'deni molo mā buku 'ba Boko'ba iya te Kurisitō ame Boko'ba kēdī koja kako dōliŋo nime bine ne ēdī kako koloma kō'bō rō ŋburunburu. Ne rō ma tondo mo ga na kebe kiya 'bōwu, kiya te Boko'ba o'doko 'do bilaka kogba kole 'ba bilaka lesi kutōti do ŋgērī tōɔo? Yē mo na rō kole 'ba bilaka lesi mo?"

^{XXXV} Bo iya te, "Bī kōzo 'ba dōliŋo nime ēdī koloma ŋge tiye mbowa. Ne kina laka 'do kilijgereke ko'ja bi kōzo nima kēdī gba tiye, kinza mandōlu kutu'bō ye ra di go kōri. Ya ame ga kēdī kilijgere 'bēnnī mā mandōlu ne, lijē ikali kōri ame lijē kēdī kari teyi ne dē. ^{XXXVI} Ne tine oɔo kiya te bi kōzo nime kēdī gba kōzo a nime te, i'dike

dōye go lende mo 'do kēddike rō kole 'ba bi kōzo."

Kina oɔo Yēsu kote tiya lende naga nime 'deni kōzo a nima tara tine, bo ēnyi kari kusu abo do bo ngī titi mbowa yaga bi mōto di zi tindi 'ba bilaka naga nima. ^{XXXVII} Bilaka naga nima lijē o'ja Yēsu pele ngī kēdī ko'do lende ame ga kō'du mo ga kigayi bilaka pili ne, lijē i'di dōnnī dē go lende abo. ^{XXXVIII} Ēdī 'deni kōzo lende ma tōnē Yesaya kugu mā buku 'ba Boko'ba, kiya te, "Ŋere, lijē o'ja tigo 'bī pele tine bōto mōto i'di dōni dē go lende ze nime."

^{XXXIX} Kina ma ki'di bilaka naga nima ko'doko dē ti'di dōnnī go lende 'ba Yēsu, rōmōyi Yesaya ugu lende mōto 'deni gbī yayi, iya te, ^{XL} "Boko'ba iya te, 'Miyōlu kōmōnnī 'deni yaga, kina midiri kpa kōri ma kari mā dōku 'ba dōnnī 'deni gbī teyi. Kinza lijē koŋgo ra ti kōmōnnī, kina kinza kōdo ra gbī mā dōku 'ba dōnnī. Kinza lijē koto dōnnī ra di mi lende kēnyē 'bēnnī ga lijē kileki zō mileŋo lijē."

^{XLI} Yesaya iya lende nime te go kō'du 'ba Yēsu rōmōyi bo o'ja lōbu 'ba Yēsu 'deni molo.

^{XLII} Dēmba ya ma konzi mōto ga di mā lōŋgō bilaka lōbu 'ba Yudayi naga nima i'di dōnnī 'deni rō ma laka go lende 'ba Yēsu. Tine lijē rō tikere di zi Parosi ni kinza ko'ŋoŋo lijē ra yaga di bi tōdo mā rō 'ba mōtu. Kina ki'di lijē kēdī koloma ngī kinza tumō mā lende nima yaga. ^{XLIII} Rōmōyi tūyēyi dōki'di bilaka lesi na za lijē ki'di kō'du mo kō'zo rōnnī rō do kiteli di do tūyēyi dōki'di Boko'ba.

^{XLIV} Mī kada mōto 'bōwu na Yēsu kēnyi kiya rō ma kembe, iya te, "Ya ame ga ki'di dōnnī 'deni ngī rō ma laka go lende ma ne, 'bu ma ame koja ma kako dōliŋo nime bine ne kina ma 'deni gbī lijē ki'di dōnnī gomō. ^{XLV} Bilaka ame ga ko'ja ma 'deni 'bu ma na ma 'deni gbī lijē ko'ja. ^{XLVI} Mako 'deni dōliŋo nime bine rō bi kōzo 'do ki'di ya ame ga ki'di dōnnī go lende ma ne koloma dē kpe mā mandōlu. ^{XLVII} Ne ya ame ga lijē kuwō lende ma nime pele, lijē ko'doko dē to'do mo ne, ma na dē mēdi mo'do burē 'bēnnī. Rōmōyi mako dē dōliŋo nime bine bi to'do burē 'ba bilaka lesi. Mako tōmo bilaka di mā tōlē. ^{XLVIII} Ya ame ga ko'ji ma ko'doko lende ma dē ne, lende naga nime mēdi miya ne na kēdī kiya burē 'ba rōnnī kada mōto mā kada ame 'deni rō ŋburunburu 'ba dōliŋo nime ne. ^{XLIX} Lende naga nime mēdi miya ne, minza miya ti kōzī kakpa 'ba gbagba ma. 'Bu ma ame koja ma kako dōliŋo nime bine ne, bo na ki'di lende naga nime zō pili rō kotokoto 'do miya. ^L Kina mikali ngī rō ma laka toro kō'du ki'di abo na kēdī ki'di bilaka kēdī ti

didi ma nburunburu. Kina lende ame ga 'bu ma kiya zö ne, kina ma ga ngi medi miya koko ziye kozo ame bo kiya zö ne tara."

XIII

Yesu Urögö Ndi Bo Laja

I Kina odo kömö 'deni mi tö'dö ma dondende di komo kada 'ba karama 'ba Pasaka tine, Yesu ikali 'deni molo kada 'ba tileki abo di dolijo nime bine 'do tari zi 'bu bo owo de kpe. Ne bilaka abo ga ame bo ko'c di mi dolijo nime bine ne, bo ti kileme nburunburu 'ba ako'c abo ngi teyi.

II Mi kada nima yayi Yesu ni ototo dönni 'deni ti bo kösö go bo ga mi dokopiyari tonyo akonyo. Tine Satani i'di meri mo 'deni molo mi Yuda kole 'ba Simona Isikarita 'do bo kari kususu Yesu zi turu.

III Yesu ikali 'deni 'bu bo Boko'ba i'di tigo 'ba wa pili 'deni zi bo. Kina bo ikali 'deni gbi bo ako di zi Boko'ba kina me bo keddi kileki 'deni gbi kari zi Boko'ba. IV Kina bo kényi ngi tawo, bo kolo bonjo ma löbu yaga di ro bo. Kina bo kogba bonjo 'ba tididi ro ngi, bo kudödu 'bömbö bo. V Kina bo kunö mini ngi mi lebe. Kina bo ki'di ngi turögö ndi bo kösö go bo ga. Kina bo koloma ngi nduwé tididi mo ti bonjo mo nima.

VI Kina odo bo kömö 'deni do Simona Pitörö tine, Pitörö enyi kiya zi bo, iya te, "Nere, ni na 'do kurögö ndö?"

VII Bo iya te, "Wa nime medi mo'do ne, ikali 'jo mo de, ne ti kicali 'jo mo 'jaa kada moto."

VIII Pitörö iya te, "A moto ngi ro ndö 'do kurögö, inza du te."

IX Bo iya te, "Odo kiya te murögö ndiyi de, inza kpe ro 'bama."

X Pitörö iya te, "Nere, ne odo keddi tara, kinza kurögö de nge ro ndö. Tine urögö roma pili kala nbö doma tawo kpaki ti konyo ma ga."

XI Bo iya te, "Bilaka ame kurögö roni 'deni romo 'deni molo ro ma kopu. Tine ndi bo na nge kola 'do turögö mo. Kpe nime bine me ro ma kopu. Ne bo ma koto di mi löngö ye na nge kinza ro ma kopu."

XII Lende 'ba bo ma koto ma kinza ro ma kopu nima bo kiya ne, bo ikali bo ame keddi ko'doko tari tususu bo zi turu ne 'deni.

XIII Kina odo bo kote turögö ndi bo kösö go bo ga 'deni pili tine, bo olo bonjo ma löbu abo toné ngi ro bo. Kina bo koloma ngi béri. Bo iya te, "Lende nime mo'do ziye ne, ikalike 'jo mo ra? XIII Kina kozo ame kö'böke nduwé tidéki ma ro bo komo kiyandi, kina gbi ro nere tara ne, ele, römöyi ma ngi ro ma laka ro bo komo kiyandi 'be gbi ro nere 'be. XIV Ne kina me ma mo toné ro bo komo kiyandi 'be

gbi ro nere 'be ne, na me moja laja 'deni ziye kozo a nime te. Kina laka 'do kari kojake laja gbi tara ro go roye. XV Lende nime mo'do 'deni 'do ko'doke gbi kozo ame mo'do ziye ne tara. XVI Ro ma laka miya ziye, bo ndobo inza mbiri di do bo ndobo. Kina bo laja inza gbi mbiri di do bo ame koja bo ne. XVII Lende naga nime ikalike laka, odo ko'doke kozo a nima tara, ti keddike ngi ti mi këyi.

XVIII Ne mi këyi nime miya lende mo ne, miya de ziye pili ro goye. Kpe ame ga migeli ye ne, mikali ye 'deni laka. Kina me medi miya 'deni ro ma laka ziye, ti keddi 'deni ngi kozo lende toné kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Bo ma toné ngi kusu közi bo mi lebe koto tö ne kina me kënyi kuyi do giliti kuruku 'deni zö.' XIX Kina me medi miya 'deni molo te ziye gba kinza ko'do roni de. Römöyi odo kiya te ko'do roni yayi 'do kikalike ngi omba ma na ro Boko'ba ame keddi ro nburunburu ne. XX Ne kina gbi me medi miya ziye ro ma laka, bilaka ame ga lijé ki'di dönni go lende 'ba bo laja ma ga ne, lende ma na 'deni gbi lijé ki'di dönni gomo. Kina gbi bilaka ame ga lijé ki'di dönni go lende ma ne ro ma laka lende 'ba Boko'ba ame koja ma ne na 'deni gbi lijé ki'di dönni gomo."

Yesu Iya Go Tususu Bo

(MT 26:20-25; MK 14:17-21; LK 22:21-23)

XXI Kina odo Yesu bo kote tiya lende naga nime 'deni kozo a nime te tine, meri oso 'deni ngi mi bo. Kina bo kënyi kiya zi bo kösö go bo ga, bo iya te, "Ro ma laka medi miya ziye, bo ma koto moto di mi löngö ye nima bina na keddi kari kususu ma."

XXII Lijé ikali de bo edi ro tiya ye. Kina lijé koloma ngi ro tonjo dönni. XXIII Bo ame Yesu ko'c ro do kiteli ne edi koloma ngosi ngila Yesu yayi. XXIV Kina Simona Pitörö kilende ngi teyi ti komo bo, iya te, "Ititi bo te, ye na bo keddi ro tiya mo."

XXV Kina bo kese ngi ngosi ngila Yesu. Bo iya te, "Ye mo na ya, nere?"

XXVI Yesu iya te, "Bo ame odo konjo monye mangolo'bo musu do möku mi'di teyi nima, omba bo nati."

Kina bo konye mangolo'bo ngi, bo kusu do möku. Kina bo ki'di ngi zi Yuda kole 'ba Simona Isikarita. XXVII Kina odo Yuda konyo mangolo'bo toné yo, na Satani kodo ngi mi bo. Kina Yesu kënyi kiya ngi zi bo, iya te, "Enyi ti kari welo to'do ndobo 'bi."

XXVIII Bo kösö go bo moto ga ame yayi ne ikali 'jo 'ba lende nima Yesu kiya zi Yuda ne de. XXIX Römöyi Yuda na ro bo kikeki girisi 'benni, go kö'du mo na ya moto naga nima komeri 'benni, iya te, motoga Yesu edi koja Yuda kari tugö wa ame ga

lijê ko'doko mi kada 'ba karama ne. Ala motaga Yêsu êdi koja bo kari ti'di girîsi zi bo lisa moto.

^{XXX} Kina odo Yuda konyo mangolo'bo nima Yêsu ki'di zi bo ne 'deni tine, bo ênyi ngi kodo yaga. Kina bo 'deni ngi mi bi kôlu.

Kô'du Ki'di Ma La'ja

^{XXXI} Di pôtô Yuda kari 'deni na Yêsu kényi kiya zi bo kôsô go bo ga, bo iya te, "Kada 'ba tonço lôbu 'ba kole 'ba bilaka lesi omô 'deni ngi zi bilaka. Kina go lende mo lijê ti konço lôbu 'ba Boko'ba 'deni gbi. ^{XXXII} Kina odo kileme lôbu abo 'ba Boko'ba 'deni bo ti kileme lôbu abo ngi gbi welo koto ti lôbu 'ba kole 'ba bilaka lesi.

^{XXXIII} Kole ma ga, minza moloma kpe tiye bine gomo kowo. Kina ti kebeke 'deni ngi tomeri goma yayi tine ti kedi ngi ziye kozo lende tonê miya zi lôbu 'ba bilaka tonê ga ne, ame miya te, 'Go bi nime mēdi mari teyi ne inza kikalike tari tomô teyi.' ^{XXXIV} Ne onço kina me mēdi mose kô'du ki'di ma la'ja 'deni ziye 'do ko'oke roye ro go roye. Mēdi mose ziye 'do ko'oke lêpi ye ga gbi kozo ame mo'ç ye ne tara. ^{XXXV} Odo ko'oke lêpi ye ga 'deni ngi kozo a nime te na bilaka ti ki'di donni ngi gomo ro ma laka kpe bo kôsô goma ga na."

^{XXXVI} Simona Pitôrô iya te, "Nere, êddi kari 'bēyi yala ga ya?"

Bo iya te, "Bi nime mēdi mari teyi ne, inza kikaliki tozi tone tari teyi. Ne ti kari 'jaa kada moto."

^{XXXVII} Pitôrô iya te, "Nere, go wa'di na 'do mozi dē mari tiyi tone gbi teyi ya? Mo'doko ngi 'do mōlē go lende 'bi."

^{XXXVIII} Bo iya te, "Ti ko'bo ngi 'do tolē go lende ma? Ro ma laka mēdi miya ziyi, mi korondo nime tone gba kinza gonço kidapa dē, êddi koga kpēyi nbō mi mota kiya zi bilaka, kiya te, ikali ma dē."

XIV

Yêsu, Kori Ma Kari Zi 'Bu

^I Yêsu ênyi kiya zi bo kôsô go bo ga te, "Kinza ki'dike dôki'di ye kombi dē. Otoke nduwê ti'di doye go lende 'ba Boko'ba. Kina 'do kotoke gbi nduwê ti'di doye go lende ma. ^{II} Mēdi mari nime tilenjo go bi ziye. Mi liño 'ba 'bu ma Boko'ba 'dē yayi rô êdi nbanji. Ma kiya te kinza tara dēne minza miya lende mo ziye. ^{III} Kina odo milenjo go bi 'deni kote tine ti mileki 'jaa mako goye bine 'do moto ye kari teyi go dari dolomake bi koto tiye. ^{IV} Go bi nime mēdi mari teyi ne kori mo ikalike 'deni."

^V Kina Toma kényi kititi bo, iya te, "Nere, go bi nime kēddi kari teyi ne dikali dē. Tine 'do dikali kori ma kari teyi totondo mo ga?"

^{VI} Yêsu iya te, "Ma na ro kori, ro lende ma kodoro, gbi ro didi. Boto moto ikali dē ma 'do kômô zi 'bu ma Boko'ba tine nge koto tō. ^{VII} Ikalike ma 'deni kina ti kikalike 'bu ma Boko'ba gbi. Kina me le'jete ro ma laka o'jake bo 'deni kina ikalike bo 'deni gbi."

^{VIII} Pilipô iya te, "Nere, ileme 'bu yi mo nime zize 'do lende mo kodo laka doze."

^{IX} Yêsu iya te, "Pilipô, ma nime mēdi moloma molo tiye bine ne, ikali ma dē gba? Bo ame ko'ja ma 'deni, bo o'ja 'bu ma 'deni gbi. Ne go wa'di na kebe kititi ma 'bôwu kiya te 'do mileme 'bu ma ziye? ^X Ze ti 'bu ma kpaki riyo ro akoto. I'di dōyi dē gba go lende nime? Kina onço gbi kozo lende naga nima mēdi miya ziye ne, lende 'ba gbagba ma ga na dē. Lende 'ba 'bu ma ame dō'bô nburu ti bo ro akoto ne na, ndobo abo ga na ma ne. ^{XI} Lende nime miya ziye, miya te ze ti 'bu ma ro akoto ne, i'dike lende mo kodo laka doye. Odo kiya te lende mo kodo dē gba laka doye, omerike go ndobo ame ga mo'do ne kina ti kikalike ngi ro ma laka. ^{XII} Ro ma laka miya ziye, kpe ame ga ki'dike doye 'deni ngi ro ma laka go lende ma ne, ti ko'doke ndobo naga nime 'deni gbi kozo 'bama, kina gbi ro do kiteli. Rômōyi mēdi mari nime tari toloma ti 'bu ma. ^{XIII} Kina me kpe ame ga ro 'ba ma ne, odo kititike Boko'ba go wa moto ti mo'do ngi ziye 'do kileme ngi zi bilaka ro ma laka 'bu ma na ro lôbu 'ba do wa pili. ^{XIV} Kpe ame ga 'deni ro 'bama ne, wa pili ame ga kēddi kititike di zō ne, ti mi'di ngi ziye.

Ndose 'Ba Nyi Koto Laka

^{XV} Ne kina me ko'oke ma 'deni o'doke kô'du ki'di naga nime mose ziye ne. ^{XVI} Ti mari mititi 'bu ma ngi go lende 'be 'do bo koja bo konyi moto kako ziye. Bo konyi nima ti kako koloma kô'bô nburu tiye bine, ^{XVII} ame bo na ro Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba ne. Kina bo ti ki'di ye 'deni ngi kikalike lende laka 'ba Boko'ba pili. Bilaka 'ba dolinjo nime inza ko'ja kinē bo, kina lijê inza kikaliki bo gbi. Kina bo inza kako gbi koloma finni. Tine kpe na nge ti kikalike bo rômōyi bo êdi kako koloma tiye, bo kô'bô gbi miye.

^{XVIII} Tari ma nime mēdi mari ne, minza mari go mola ye ro kiri'bala. Mēdi muyi doma 'jaa kada moto mako ziye. ^{XIX} Kina me le'jete tō'dô mo owo dē kpe ame 'do bilaka 'ba dolinjo nime kikaliki dē kpe to'ja kinē ma. Ne kpe 'beye ti ko'jake ma 'deni ngi gbi rômōyi mēdi ti didi ma nburunburu kina kpe gbi ti kēddike 'deni gbi ti didi ma nburunburu.

^{XX} Kina odo Nyi Koto Laka kako 'deni ziye tine, ti kikalike 'deni ngi omba ze ro

akoto ti 'bu ma. Kina kpe 'deni gbi ro akoto to. ^{XXI} Ni ame kuwo k'odu ki'di ma nime ko'do ngi ne, ni na ro bo ame ko'bo ma 'deni kina ni na gbi ti 'bu ma ko'bo yi. Kina ti mo'bo yi gbi mileme roma ziyi."

^{XXII} Kina bo kos'o go bo moto ame kid'eki moyi mo ro Yuda ne kenyi ngi kititi bo. Yuda ame 'beri, inza ro Yuda Isikarita. Bo iya te, "Nere, ro ma totondo mo ga na 'do kileme royi nge zize 'do ze na nge do'ja yi kinza bilaka ma laki ko'ja yi de?"

^{XXIII} Yesu ileki domo zinni, iya te, "Ya ame ga pili ko'bo ma ne, ti ko'do lende ma 'deni ngi kina 'bu ma ti ko'bo lij'e 'deni gbi. Kina ze ti 'bu ma, ti dako doloma 'deni ngi tinni. ^{XXIV} Ne ya ame ga ko'bo ma de ne, lij'e inza ko'bo to'do lende ma. Lende nime keddi kuwoke ne, lende ma na de. Lende 'ba 'bu ma ame koja ma kako dolinjo nime bine ne na.

^{XXV} Kina me med'i miya lende naga nime 'deni molo te ziye ko'ja med'i gba tiye bine, ^{XXVI} ne tine 'bu ma ti koja Nyi Koto Laka 'deni 'do kako ro bo konyi ziye. Ti bo koja 'deni ngi 'do kako ziye ti k'odi kakpa ma. Nyi Koto Laka na ti kako kiyandi ye ti wa pili. Kina bo ti ki'di lende 'ba wa ame ga miya ziye ne 'deni ngi koy'o miye. ^{XXVII} Kina me med'i 'deni mari ama, tine ti miyeyi dok'i di ye 'deni ngi. Dok'i di kiyeyi 'bama inza kozo 'ba bilaka 'ba dolinjo nime ame lij'e keddi kiyeyi dok'i di lepi nni ga timo ne tara. Med'i miyeyi dok'i di ye kolomake gbi kozo 'bama ti mi keyi, kinza kolomake ra ro tikere. ^{XXVIII} Uwoke lende ton'e miya ziye ne 'deni, ame miya te, 'Med'i 'deni mari kina ti mileki 'jaa mako ziye.' Odo ko'oke ma ngi ro ma laka, ti keddi ke ro lonjo go tari ma ame med'i mari zi 'bu ma ne, romoyi bo na mbiri di doma.

^{XXIX} Med'i miya lende naga nime molo te ziye gba kinza ko'do roni. Romoyi odo ko'do roni kada moto 'do ki'dike doye ngi go lende ma. ^{XXX} Ne minza moloma kpe gomo kowo bi tiya lende nbanji ziye, romoyi Satani ame ro nere 'ba do dolinjo nime ne edi 'deni kako goma. Satani inza ti tigo 'ba 'do ta'da ma timo, ^{XXXI} ne med'i mo'do kozo ame 'bu ma kose zo ne tara 'do bilaka 'ba dolinjo nime kicali ngi ro ma laka omba mo'bo 'bu ma. Kina 'deni enyike darike yaga di go bi nime."

XX

Yesu, Ng'eri 'Ba Did'i

^I Yesu iya te, "Ma na ro mowo ma kidiy'e, kina 'bu ma Boko 'ba na ro bo domo. ^{II} Donggila mo ga ame keddi koloma 'benni kinza ko'doko tana de ne, bo ti kokpekpe 'deni ngi pili ku'du mok'o. Tine donggila ame ga keddi kana ne, bo ti kileo 'deni

ngi 'do kana laka. ^{III} Kpe 'beye, lende naga nime med'i miya ne ilejo ye 'deni molo ro ma laka. ^{IV} Kina ti olomake ro akoto to kina ti moloma gbi ro akoto tiye.

Odo donggila ng'eri koza roni 'beri kutu ni yaga di ro bititini, inza kicali kpe tana go doni. Kina kpe na gbi tara, inza kikalike to'do a moto odo kiya te ko'b'oke de ngi ro akoto to. ^V Ma na ro ng'eri nima kina kpe na ro donggila mo ga. Bo ame koloma 'beni ko'b'ob ro akoto to kina ma gbi ro akoto ti bo ne, bo ti keddi 'ba bo 'deni ngi kozo donggila ng'eri ame keddi kana ro mbemb'e ne tara. Romoyi inza ko'b'oke to'do a moto odo kiya te ma na de ngi mokonyi ye. ^{VI} Bo ame ko'b'ob de ro akoto to ne edi 'ba bo kozo donggila ng'eri ame koke 'deni ku'du mok'o kina kututu ngi ne tara. Bilaka ti kako 'deni kototo donggila ng'eri ma kututu naga nima kulu domo ro kurugumu kusu pa'do yimo kilanma yaga.

^{VII} Ne odo ko'b'oke ro akoto to ki'dike lende ma gbi koloma ko'b'ob tiye, odo kititike Boko 'ba go wa ame ga ko'doko ne bo ti ki'di ngi ziye. ^{VIII} Kpe ame ga 'deni ro bo kos'o goma ne odo keddi ke 'deni ngi kozo donggila ng'eri ame ga keddi kana ro mbemb'e ne tara ti kileme lobu 'ba Boko 'ba 'deni ngi zi bilaka. ^{IX} Mo'bo ye 'deni ngi ro ma laka kozo ame 'bu ma ko'bo ma gbi ne tara. Kina 'do ko'b'oke mi kori 'ba ak'o'bo ma nime. ^X Odo ko'doko ko'du ki'di ma ame ga mose ziye ne ti kikalike ngi to'b'ob ro ma laka mi kori 'ba ak'o'bo ma, kozo 'bama ame mo'do ko'du ki'di 'ba 'bu ma Boko 'ba 'do ki'di ma me mo'b'ob mi kori 'ba ak'o'bo abo ne. ^{XI} Kina me mose 'deni ziye 'do ki'di med'i ro lonjo go lende 'be kina 'do keddi ke gbi ti lonjo ma lobu.

^{XII} Ko'du ki'di nime med'i mose ziye 'do ko'oke lepi ye ga gbi kozo ame mo'bo ye ne tara. ^{XIII} Ak'o'bo ame kulow'o ro do kiteli ne na ro ti'di yida ro tole tut'e go lepi moto. ^{XIV} Kpe ame ga ko'doko ko'du ki'di ma 'deni ne kpe 'deni ro lepi ma ga, ^{XV} mid'eki ye de kpe ro atoli, romoyi atoli ikali bic'i lende 'ba bo do roba de. Kina me med'i mid'eki ye 'deni le'jete ro lepi ma ga romoyi miy'eti go lende ame ga muwo di kpa 'bu ma Boko 'ba ne 'deni pili ziye. ^{XVI} Kpe na de kigelike ma ro lepi ye, ma na migeli ye 'do keddi ke ro lepi ma ga 'do moja ye tari to'do ndobo ma ro ma laka. Kina 'do keddi ke kozo donggila ng'eri ame ga kana ro mbemb'e ne tara, ame 'do dongg'eri ma kana mo ga ko'b'ob ngi ro nburunburu. Kina go ko'du mo kpe ame ga ro 'bama ne, Boko 'ba ti ki'di wa ame ga keddi kititike di zi bo 'deni ngi ziye.

^{XVII} Ko'du ki'di ame med'i mose ziye ne na me, o'oke lepi ye ga. ^{XVIII} Bilaka 'ba dolinjo nime ti kenyi 'deni bi to'ji ye tine

'do komerike ngi di go ndo'ji 'benni ma tonē lijē ko'ji ma 'deni molo ne. ^{XX} Ne ma keddike ra gba ro 'ba dolinjo nime dene dolinjo ti ko'yo ye gbi romoyi kpe gba ro lepni nni ga. Ne kina me le'jete migeli ye 'deni di mi longo lijē. Kinzake kpe ro akoto tinni. Kina ma 'deni lijē kedī ko'ji ye gomo. ^{XX} Omerike go lende tonē miya ziye ne. Bo ndobo inza mbiri di do bo do ndobo. Kina me ya moto ga ti kodo gomo ngi roye gbi kozo ame lijē kedī kodo gomo roma ne tara. Tine ya moto ga ti ki'di donni 'deni ngi gbi go lende 'be kozo ame lijē ki'di donni go 'bama ne tara. ^{XXII} Bilaka naga nima lijē ikali Boko'ba ame koja ma ne dē, kina ti lijē ko'do lende naga nime 'deni ngi pili ziye romoyi kpe 'bama ga na. ^{XXIII} Bilaka naga nima ma kiya te mako dē dolinjo nime bine 'do milende zinni kozo a nime te dene lijē inza kikali go lende 'benni naga nima ro lende kénye. Ne kina me mako milende 'deni zinni, lende kénye 'benni ga 'deni ro wali ronni. ^{XXIII} Ya ame ga ko'ji ma ne, 'bu ma Boko'ba na ma gbi lijē ko'ji 'deni. ^{XXIV} Ma kiya te lijē ko'ja ma dē ngi mo'do wa ame ga boto ko'do dē molo ne dene lende kénye 'benni ga inza ro wali ronni. Ne kina me lijē ko'ja ndobo naga nime mo'do ne 'deni, kina lijē kényi ko'ji ze 'deni ngi kpaki riyō ti 'bu ma. ^{XXV} Lende 'benni ēdi 'deni kozo lende tonē ga kugu molo mi buku 'ba Boko'ba ne tara. Ame kugu 'deni kiya te, 'Lijē o'ji ma ngi ro ma sari kinza yi lende mo.' ^{XXVI} Ne Nyi Koto Laka ti kako 'deni ngi 'basi ziye ro bo konyi. Ti moja bo kako ziye di zi 'bu ma Boko'ba 'do bo kiya lende ma nime ro ma kodoro ziye. ^{XXVII} Kina 'do kari kiya lende ma gbi zi bilaka romoyi kpe na molo to di bi tsaki mo."

XVI

Ndobo 'Ba Nyi Koto Laka

^I "Kina me miya lende mo 'deni ziye kinza kényike ra toga kpeye goma kada moto odo kada 'ba gomo mo komo 'deni. ^{II} Mi kada mo naga nima yayi lijē ti kebe toga ye yaga di mi ro 'ba motu. Kina ya ame ga kedī kupō ye ne ti kényi 'deni gbi tiya mo tēgē laja 'benni ma lijē koja zi Boko'ba na ma ro lopō nima lijē kupō ye ne. ^{III} Lijē ti ko'do lende naga nime 'deni ngi te romoyi lijē ikali ma dē, kina lijē ikali ē'benni 'bu ma Boko'ba dē gbi.

^{IV} Tine mēdi miya 'deni molo te ziye 'do odo kedī ko'do rōni ziye dayi 'do komerike ngi di go lende naga nime miya ne. Molo misaki ndobo 'ba akiyandi ma nime mo'doko dē tiya lende naga nime ziye romoyi mēdi gba moloma tiye bine. ^V Ne kina me le'jete mēdi 'deni mo'doko 'do

tileki tari zi bo ame koja ma ne. Tine boto ma koto moto 'do kényi kititi ma ngi di mi longo ye nima kiya te, 'Eddi kari yala?' ne inza yo. ^{VI} Kpe 'deni ngi za ti meri ro mbembē go lende naga nime miya ziye ne. ^{VII} Ro ma laka mēdi miya ziye, tari ma nime ti kedī 'deni ngi ro lende laka ziye. Romoyi odo kiya te mari dē, bo konyi nima inza kikali tako ziye bine. Ne odo mari 'deni ti moja bo kako ziye.

^{VIII} Kina odo bo kako 'deni bine tine, bo ti ki'di bilaka 'deni ngi kikali go meri ame ga lijē koco 'deni timo ne. Bo ti ki'di lijē 'deni kikali go meri ame ga lijē koco 'deni timo go kō'du 'ba lende kénye ne gbi ti ame ga lijē koco 'deni timo kiya te ma bo lende laka na dē ne. Bo ti ki'di lijē 'deni ngi kikali ro ma laka meri 'benni ga ame lijē komeri go lende 'ba burē lobu 'ba Boko'ba nime ne odo 'deni gbi. ^{IX} Lijē ti kikali go meri ame ga lijē koco 'deni timo go kō'du 'ba lende kénye ne 'deni ngi, romoyi lijē i'di donni dē go lende ma. ^X Lijē ti kikali go meri ame ga lijē koco 'deni gbi timo kiya te ma bo lende laka na dē ne, romoyi mēdi 'deni mileki mari zi 'bu ma. Kina inza ko'jake kinē ma kpe. ^{XI} Lijē ti kikali go meri ame ga lijē koco 'deni timo go lende 'ba burē lobu 'ba Boko'ba nime ne 'deni gbi, romoyi Boko'ba odo karama 'deni molo do Satani ame 'deni ro bo do dolinjo nime ne.

^{XII} Mēdi ti lende moto ga nbanj ame mo'doko go miya ziye giri nime, ne o'boke dē gba tikali mo laka. ^{XIII} Ne Nyi Koto Laka ame bo na ro bo kileme go lende laka 'ba Boko'ba zi bilaka ne ti kako 'deni 'basi. Bo ti ki'di ye 'deni ngi kikali go lende laka 'ba Boko'ba me. Bo inza kiya lende moto go do bo, lende ame ga bo kuwō ne na nge bo kedī kiya. Kina bo ti kiya lende 'ba wa ame ga ko'do ronni dē gba ne 'deni gbi ziye. ^{XIV} Lende ame ga bo kuwō di zō ne na nge bo kedī kako kiya ziye 'do bo kileme lobu ma ziye. ^{XV} Wa pili ame ga ro 'ba 'bu ma ne, ma na ro bo domo. Kina me miya 'deni ziye lende ame ga Nyi Koto Laka kedī kuwō di zō ne na bo kedī kako kiya pili ziye.

^{XVI} Kada mo owo dē kpe ame 'do kikali dē kpe to'ja kinē ma. Tine di pōtō mo mbowa yayi ti ko'jake ma 'deni gbi 'bōwu."

Kada Mo Owo Dē Kpe

^{XVII} Kina bo kōsō go bo moto ga kényi ngi tititi ronni ro go ronni, lijē iya te, "Lende abo to nime bo kedī konyonyo kiya 'ba bo tēgē, 'Kada mo owo dē kpe ame 'do kikali dē kpe to'ja kinē ma, tine di pōtō mo mbowa yayi ti ko'jake ma 'deni gbi 'bōwu,' kina lende kiya abo moto ga gbi tēgē, 'Rōmoyi mēdi mileki mari zi 'bu ma,' 'jo 'ba lende abo naga nime tēgē totondo

mo ga? ^{XVIII} Kada 'ba wa'di mo ga na bo kēdī kiya 'ba bo tēgē ola 'deni mbowa? Lende abo to naga nime ilikō za do bilaka."

^{XIX} Yēsu ikali 'deni lijē o'doko 'do tititi bo go 'jo 'ba lende naga nima bo kiya ne. Kina bo kiya zinni, bo iya te, "Lende nime miya ziye miya te, 'Kada mo owo dē kpe ame 'do kikalike dē kpe to'ja kinē ma. Tine di pōtō mo mbowa yayi ti ko'jake ma 'deni gbī 'bōwu,' ne kina kēddike ro tititi roye go lende mo? ^{XX} Ro ma laka miya ziye, ēddi kudoku 'beye kada mōto, konyoke kōkō, tine bilaka 'ba dōliṅo nime ti kēdī 'bēnni 'deni ṅgī ro loṅo. Ti kolomake 'deni gbī do meri kina meri 'be ti kuyi rōni 'deni ro loṅo ziye di pōtō mo. ^{XXI} Ti kēdī 'deni ziye kozo kada 'ba lōyō 'ba 'ja tara. Odo mī 'ja kēdī 'deni ko'c, loko ṅgī ro meri rōmōyi loko ikali kada 'ba gomo omō 'deni. Ne odo loko kōyō kole 'bēni nima 'deni tine, dōni udōlu ṅgī me yaga di go gomo 'bēni tōnē ga, rōmōyi loko oyo bilaka lesi 'bēni 'deni doyyayi nime. Kina loko ṅgī ro loṅo go lende mo. ^{XXII} Kina ti kēdī gbī ziye tara yayi. Ti kēddike ro meri ḡiri nime. Ne odo kiya te mileki 'deni mako 'bōwu ziye bine kada mōto ti kēddike 'deni gbī ro loṅo. Kina bōto mōto inza kpe ame go kako ka'da ye di mī loṅo 'be nima. ^{XXIII} Kina mī kada mo naga nima yayi inza kititike ma kpe ro tititi. Ro ma laka miya ziye, kpe ame ga 'deni ro 'bama ne, wa ame ga pili kēddi kititike di zi 'bu ma Boko'ba ne, bo ti ki'di ṅgī ziye. ^{XXIV} Rōmōyi molo di bi tisaki mo ṅbō kōmō mī kada nime tōne, kpe ame ga ro 'bama ga ne ititike wa mōto dē gba di zi bo. Kina me miya 'deni ziye, ititike wa di zi Boko'ba kina bo ti ki'di ṅgī ziye ame 'do ki'di loṅo 'be kēdī ro do kitili.

^{XXV} Lende naga nime kina me miya 'deni me ziye ro doṅgala. Ne odo kōmō 'deni mī kada mo dayi kada mōto, minza miya lende kpe ziye ro doṅgala. Mēdi miyēti go lende 'ba 'bu ma Boko'ba pili yaga ziye bi kōpo. ^{XXVI} Kina mī kada mo naga nima yayi kpe ame ga ro 'bama ne ti kititike wa 'deni ṅgī di zi Boko'ba, rōmōyi bo o'c ye 'deni molo. A mōto inza kpe ame 'do ma na mititi bo go lende 'be. ^{XXVII} Bo o'c ye 'deni go lende nime ko'oke ma ki'dike doye gbī go tako ma ame mako di zi bo ne. ^{XXVIII} Tako ma nime mī dōliṅo bine ne mako di zi 'bu ma Boko'ba. Kina me le'jete mēdi mēnyi 'deni mola dōliṅo nime mileki mari zi bo."

Aka'da 'Ba Yēsu

^{XXX} Kina bo kōsō go bo ga kēnyi kiya zi bo, iya te, "Nere, ma le'jete ēddi 'deni ṅgī kiya 'jo 'ba lende yaga bi kōpo zize. Iya dē kpe ro doṅgala kozo ma doḡba. ^{XXXI} Le'jete dikali yi 'deni nī na ro bo kikali

'jo 'ba lende pili. Lende ame ga bilaka kēdi komeri ti minni 'do lijē kititi yi timo ne, ikali ṅgī molo gba kota kinza lijē kititi dē. Lende naga nime i'di ze 'deni ṅgī le'jete dikali yi ro ma laka ro bo ame ṅgī kako di zi Boko'ba ne."

^{XXXII} Bo ileki dōmo zinni, bo iya te, "T'dike doye 'deni laka go lende nime? ^{XXXIII} Kada tōnē mēdi miya te ti kōmō 'deni ne, bo na me 'deni tōne, ame 'do kita'bake me di rōma ro kotokoto, kolake ma ro do kutu ma. Ne tine, minza ro do kutu ma. 'Bu ma Boko'ba ēdi tō.

^{XXXIV} Lende naga nime miya 'deni ziye 'do ki'di ye kēddike ro akoto tō, kina 'do kēddike gbī ti dōki'di kēyi. Gomo 'ba dōliṅo nime ti kodo roye, tine ogboke roye laka kpamo rōmōyi ma'da dōliṅo 'deni."

XVII

Yēsu Umōtu Go Bo Laja

^I Kina odo Yēsu kote tiya lende naga nime 'deni zi bo kōsō go bo ga kozo a nime te tine, na bo kombi kōmo bo ṅgī kari mīto, bo kiya te, "'Bu ma, kada 'ba tōlē ma omō 'deni. Kina i'di ti 'do bilaka kikali ma kole 'bi ro lōbu 'ba do wa pili. Kina 'do mileme zinni ro ma laka, nī na gbī ro lōbu 'ba do wa naga nime pili. ^{II} I'di kōzi kakpa 'ba do bilaka pili 'deni zō, kina 'do mi'di dīdi ma ṅburuṅburu ti zi ya ame ga ki'di 'deni zō ne. ^{III} Dīdi ma ṅburuṅburu nime na ro tikali yi, nī Boko'ba gbī tō ma Yēsu Kurisitō. Nī Boko'ba na nge koto 'do bilaka koro yi. Kina ma na ro bo ame koja 'deni kako dōliṅo nime bine ne.

^{IV} 'Bu ma, ndobo 'bi ame ga koja ma to'do mo ne, mote 'deni. Mileme yi 'deni zi bilaka 'ba dōliṅo nime ro lōbu 'ba do wa pili. ^V Kina me mēdi mititi yi 'do ki'di ma ti mileki mari ṅgila yi yayi ro lōbu 'ba do wa pili, kozo ma tōnē moloma pa molo ro lōbu 'ba do wa pili gba kinza ko'ba dōliṅo nime dē ne. ^{VI} Bilaka ame ga ki'di 'deni zō di mī lōṅgō bilaka 'ba dōliṅo nime ne, mi'di lijē 'deni kikali yi. Lijē ē'bi ga na, nī na ki'di lijē zō. Kina me le'jete lijē i'di dōnni 'deni ro ma laka go lende 'bi ti dōki'di koto. ^{VII} Kina lijē ikali 'deni gbī wa pili naga nime, nī na ki'di zō. ^{VIII} Lende tōnē ga kose zō ne, miyēti 'deni pili zinni, lijē kuwō. Kina lijē ikali 'deni ṅgī ro ma laka mako di zi yi. Kina me le'jete lijē i'di dōnni 'deni ṅgī ro ma laka gomo nī na koja ma. ^{IX} Mititi yi dē 'do kokonyi bilaka 'ba dōliṅo nime pili. Mititi yi nge go ya ame ga ki'di 'deni zō ne na 'do kokonyi, rōmōyi lijē 'deni ro 'bēyi. ^X Wa pili ame ga ro 'bama ne, ē'bi na. Kina wa pili ame ga 'deni ro 'bēyi ne, ama ga na 'deni gbī. Go lende mo na me lijē kileme lōbu ma 'deni.

^{XI} Kina me mēdi mo'doko 'deni tileki tari ziyi yayi. Minza kpe tinnī mā doliṅo nime. Ne lijë 'bēnni na me gba mā doliṅo nime bine. 'Bu ma, nī ame koto laka ne, oṅgo go bilaka naga nime ti tigo 'bī ame ki'di 'deni gbi zō ne. Oṅgo gönni 'do ki'di lijë kēdi ro akoto kozo ame ze ma ze tiyi ro akoto ne tara. ^{XII} Mī kada ame ga mēdi tinnī bine ne, moloma 'deni toṅgo gönni ti tigo 'bī ame ki'di zō ne. Kina mitata lijë 'deni pili laka. Ma koto moto ölu dē du te di mī löṅgö lijë. Bō ma kölu di mī löṅgö lijë na nge koto ro bō ame bo na ko'doko abo 'do bo kölu ne. Kina me bo ölu 'deni kozo lende tönē kugu molo mī buku 'bī go lende abo ne tara.

^{XIII} Kina me le'jete mēdi 'deni mari ziyi, na me mēdi mose lende naga nime 'deni mī doliṅo bine 'do lijë koloma gbi ti loṅo ma löbu kozo 'bama. ^{XIV} Miyandi lijë 'deni laka ti kori 'ba lende 'bī kina me le'jete bilaka 'ba doliṅo kēnyi 'deni to'ji lijë römöyi lijë inza kpe ro 'ba doliṅo gbi kozo 'bama ame minza kpe ro 'ba doliṅo nime ne. ^{XV} Ne mititi yi dē 'do kogba lijë yaga di mī doliṅo nime. Mēdi mititi yi nge go kitata lijë di zi Satani ame bo na ro nḡere 'ba lende kēnyē ne. ^{XVI} Bilaka naga nime inza kpe ro 'ba doliṅo nime gbi kozo 'bama ame minza kpe ro 'ba doliṅo nime ne. ^{XVII} Kina me mititi yi 'deni 'do ki'di lijë koloma ro ē'bi ga ti tigo 'ba lende laka 'bī nime. Lende laka na ro ē'bi. ^{XVIII} Mēdi moja lijë kari toja laja mī doliṅo nime kozo ame gbi koja ma mako toja laja mī doliṅo nime bine ne tara.

^{XIX} Kina me mi'di roma 'deni kōziyi go lende 'bēnni 'do lijë kēdi ngi kada moto ro ma laka ro ē'bi ga. ^{XX} Mititi yi dē nge koto gönni tine gbi go bilaka ame ga kēdi kuwō dönni ki'di dönni ngi go lende ma nime ne. ^{XXI} Mititi yi 'do kodo'bo lijë pili kēdi ro akoto, 'do ki'di lijë kēdi gbi ro akoto tize gbi kozo ame ze ma ze tiyi, 'bu ma, ro akoto ne tara. 'Do ki'di bilaka 'ba doliṅo nime ki'di dönni ngi gomo ro ma laka nī na koja ma. ^{XXII} Lijë bilaka ma 'bama mo naga nime mi'di lijë 'deni 'do kēdi ro löbu gbi kozo ame ki'di ma ro löbu ne tara. 'Do lijë pili kēdi gbi ro akoto kozo ame ze ma ze tiyi ro akoto ne tara. ^{XXIII} Kina gbi 'do lijë kēdi ro akoto tize 'do ki'di bilaka 'ba doliṅo nime kikali ngi go lende mo nī na me koja ma, kina me ko'bo ya naga nime 'deni gbi kozo ame ko'bo ma ne tara.

^{XXIV} 'Bu ma, nī na me ki'di bilaka naga nime zō. Mititi yi 'do ki'di lijë pili kēdi bi koto tō 'do lijë kikali ngi o'bo ma 'deni molo gba kinza ko'ba doliṅo nime dē, kina me ki'di ma 'deni ro löbu 'ba do wa pili.

^{XXV} 'Bu ma, nī na ro bo lende laka. Tine bilaka 'ba doliṅo ikali yi dē, ne ma 'bama mikali yi 'deni laka, kina me le'jete bilaka

naga nime lijë ikali 'deni ngi ro ma laka nī na me koja ma kako doliṅo nime bine ne. ^{XXVI} Mileme yi 'deni zinnī kina ti mō'bo gbi nduwē tileme yi zinnī kozo a nima tara 'do ki'di lijë pili kēdi ro akoto tō 'do lijë ko'bo lēpi nni ga gbi kozo ame ko'bo ma ne tara."

XVIII

Tinda'ba Yēsu

(MT 26:47-56; MK 14:43-50; LK 22:47-53)

^I Di pötō mo na Yēsu ni kēnyi ngi ti bō kōsō go bo ga kudō kebe mī ghōgbō 'ba Kidirona kari mī nyaka moto. ^{II} Yuda bō kususu Yēsu zi turu tönē, bo ikali go bi nima 'deni molo römöyi Yēsu ni oloma nduwēnduwē ro tototo dönni yayi ti bō kōsō go bo ga. ^{III} Kina Yuda kēnyi ngi ti bō kanya 'ba Romo gbi ti bō kanya ame ga löbu 'ba bo akumu ni ti Parosi ni koja ne, lijë kari yayi. Lijë ölo ti mee 'bēnni ga ti lamba gbi ti pa'do do kali. ^{IV} Yēsu ikali wa ame ga pili kēdi ko'doko to'do rōnī zi bo ne 'deni molo, kina bo kari ngi zinnī, bo kiya te, "Yē na kēddike ro toma mo?"

^V Lijë iya te, "Yēsu 'ba Nazareta na dēdi doma."

Bo iya te, "Ma mo na me."

Yuda bō susu mo tönē, bo ēdi gbi yayi ti bō kanya naga nima. ^{VI} Kina ödo lijë kuwō Yēsu 'deni kiya te, "Ma mo na me," tine lijë ēnyi kilipētē ngi kileki ti gönni yī'bōwu. ^{VII} Kina Yēsu kēnyi kileki kiya zinnī, iya te, "Yē mo na kēddike ro toma mo?"

Lijë iya te, "Yēsu 'ba Nazareta na dēdi ro toma mo."

^{VIII} Bo iya te, "Kina me miya ziye ma mo na ngi nime. Ödo kiya te ma mo na ngi kēddike ro toma mo, olake bo kōsō goma naga nime kari ē'bēnni."

^{IX} Bo iya lende nima 'deni tara 'do ko'do rōnī kozo lende ma tönē bo kiya 'deni molo bo kiya te, "'Bu ma, bilaka naga nime ki'di zō ne, mola ma koto dē du te kölu di mī löṅgö lijë."

^X Simona Pitörö ēdi yayi ti kulu abo, kina bo koto ngi yaga di mī poka mo kina bo koga bo laja 'ba bo ame ro löbu 'ba do bo akumu ne ngi timo. Möyi bo laja mo nima ro Maluku. Kina kulu koke mbili Maluku ma kapa döri ngi yaga. ^{XI} Yēsu iya te, "Pitörö, usu kulu 'bī kileki mī poka mo. Omeri gbi 'bēyi iya te gomo nime 'bu ma ki'di zō ne ti milagi di romo?"

^{XII} Kina bō kanya 'ba Romo naga nima ti bō dönni mo ti bō kanya ma 'ba Yudayi ni kind'a'ba Yēsu ngi, lijë kudōdu kōzimo ngi teyi. ^{XIII} Kina lijë koto bo ngi titi doḡba kari liṅo 'ba turu ma löbu moto kidēki möyi mo ro Ana, bō lanzo 'ba Kayapa bō do bo akumu ma mī komo kōzō nima. ^{XIV} Kayapa

nime na tönë kiya zi löbu 'ba Yudayi mɔto ga, kiya te, ma laka na 'do bilaka koto na nge 'do köle di do ame 'do bilaka pili kote dönni ne.

Kpa Koga 'Ba Pitörö

(MT 26:69-70; MK 14:66-68; LK 22:55-57)

^{XV} Kina doo lijë koto Yësu 'deni kari lijo 'ba turu löbu nima tine, Simona Pitörö ni ti bo köso go Yësu mɔto ozi ngi kari yayi. Bo köso go Yësu mɔto mo nima, lijë ikali rönni 'deni molo ti turu löbu nima koto Yësu kari lijo mo ne. Kina bo kodo 'ba bo ngi kari lijo go Yësu yayi. ^{XVI} Tine Pitörö ooo 'ba bo kileke kpa reki yaga. Bo köso go Yësu mɔto mo nima ari kiya zi nyiti bo koda kpa reki nima, kina ko'de Pitörö ngi. ^{XVII} Tine na nyiti mo tönë kititi Pitörö, iya te, "O'ja, ni bo köso go Yësu na gbi 'di?"

Pitörö iya te, "Ee, ma bo köso go bo na de."

^{XVIII} Bo laja 'ba turu löbu nima ti bo kanya mo ga ulö'jo pa'do 'deni mi kirikëli yayi, lijë këdi ro tubi rönni komo mo di zi bi këyi. Kina Pitörö kari ngi koro ngila lijë yayi tubi ro bo.

Tititi Kpa Yësu

(MT 26:59-66; MK 14:55-64; LK 22:66-71)

^{XIX} Turu löbu nima oloma ro tititi kpa Yësu, iya te, "Bo köso göyi ga edi ndö? Kina lende ma këddi kiyandi mo ga tégé tondo?"

^{XX} Yësu iya te, "Miya lende 'deni nduwë ro komo kada bi kopo zi bilaka. Miyandi bilaka 'deni di mi rö 'ba mötu kina gbi di mi reki 'ba rö löbu 'ba boko'ba, bi ame ga bilaka këdi kototo dönni teyi ne. Miya lende mɔto de ro kusu, ^{XXI} ne go wa'di na këddi kititi ma go lende 'ba akiyandi ame ga moloma ro tiyandi mo ne? Ititi bilaka ame ga koloma ro tuwö mo ne. Lijë na kikali lende ma miyandi."

^{XXII} Kina bo kanya mɔto kënyi ngi kokoso Yësu, iya te, "Eëdi kilende zi turu löbu nime tara go wa'di 'bi to ne?"

^{XXIII} Yësu iya te, "Odo miya lende mɔto ro ma kënyë iya yaga, ne odo kiya te lende ma këdi ro ma laka kina komba ma de."

^{XXIV} Kina Ana koja Yësu ngi 'bato kari zi Kayapa bo do bo akumu. Közi Yësu gba ro ma kudödu teyi.

^{XXV} Pitörö edi yayi bi tubi ro bo komo pa'do. Kina ya mɔto ga kako kititi bo, iya te, "O'ja ni bo köso go Yësu na gbi 'di?"

Pitörö andi gomo, iya te, "Ee, ma bo köso go bo na de."

^{XXVI} Bo mɔto edi gbi yayi ro bo laja 'ba bo do bo akumu nima. Bo nima löndö bo na tönë Pitörö koke mbili mo ne. Kina

bo kako gbi kititi Pitörö, iya te, "O'ja kozo mo'ja yi gbi di mi nyaka 'de yayi ti Yësu 'di?"

^{XXVII} Pitörö ënyi gbi kandi gomo, kina mbowa te yo na goŋgo kidapa ngi.

Yësu Oro Komɔ Pilato

(MT 27:1-2; MK 15:1-5; LK 23:1-5)

^{XXVIII} Kina doo kömö 'deni mi kano bi tine, lijë ogba Yësu ngi di lijo 'ba Kayapa koto kari lijo 'ba turu ma löbu 'ba Romo ame ro bo dönni mo ne. Tine lijë ari de nbo kodo mi lijo mo yayi römöyi döletti 'bënni 'ba Yudayi o'jongo ya ame ga kodo mi lijo 'ba bo löwö ne 'deni di bi tari mi karama mi kada mo nima. ^{XXIX} Kina turu 'ba dönni mo nima kidëki möyi mo ro Pilato ne kodo ngi kako zinni yaga, bo kiya te, "Lende kënyë wa'di na kiyake te bo o'do?"

^{XXX} Lijë iya te, "Ma kiya te bo kinza ro bo ko'do lende kënyë dëne dinza do'de bo kako ziyi bine."

^{XXXI} Pilato iya te, "Ne odo këdi tara ari ko'doke e'be burë abo go döletti 'be 'ba Yudayi."

Lijë iya te, "Kpe Romo o'jongo go tupö bilaka ame ga do'ja ko'do lende kënyë ne 'deni di zize."

^{XXXII} Lende nime o'do röni 'deni te 'do ki'di kori 'ba töle 'ba Yësu këdi kozo lende 'ba töle abo ame bo kiyëti kori mo 'deni molo ne tara.

^{XXXIII} Kina Pilato kileki ngi kari lijo kina bo kidëki Yësu ngi kari zi bo yayi. Kina bo kititi Yësu, iya te, "Ni na ro nere bo dolijo 'ba Yudayi?"

^{XXXIV} Yësu iya te, "Lende 'bi nima kititi ma timo ne, ni na komeri e'bi ti döyi, ala bilaka mɔto ga na kiya lende ma ziyi?"

^{XXXV} Pilato iya te, "Ma Yudayi na de. Bilaka 'bi ga ti löbu 'bi mɔto ga na me ko'de yi kako zo. Wa'di ga na ko'do?"

^{XXXVI} Yësu iya te, "Nere 'bama inza kozo nere 'beye 'ba bilaka 'ba dolijo bine. Ma nere 'bama këdi ra kozo nere 'beye 'ba bilaka 'ba dolijo nime dëne bo köso goma ga o'do ya 'deni molo ti bo kanya 'ba löbu 'ba bo akumu naga nima dëne lijë inza kinda'ba ma. Ne nere 'bama inza ro nere 'ba dolijo nime."

^{XXXVII} Pilato iya te, "Dëmba ni nere na ya?"

Yësu iya te, "Ni na kiya e'bi tara. 'Bama, öyö ma dolijo bine nge go lende koto kpöki. Lende ma mako dömöyi mo na ro tiya lende laka zi bilaka. Kina ya ame ga ko'doko lende laka ne lijë uwö doma 'deni."

^{XXXVIII} Pilato iya te, "Wa'di mo ga na ro lende laka?"

Di pötö mo na Pilato kënyi kodo ngi gbi kileki kari yaga zi bilaka konzi naga nima.

Bo iya te, “Mo’ja lende ɔto dē di rɔ bo nime ame 'dɔ modɔ karama dɔ bo gomo. XXXIX Ne kɔzɔ mī kada 'ba karama nime mɔlo nduwē rɔ kɔmɔ kɔɔ ēdī koja bilaka kɔto yaga ziye di mī maboso. Tine ma tone ɲere 'ba Yudayi nime na 'dɔ ki'dike moja ziye ya?”

^{XL} Lijē pili ɛnyī kulōrī kiya rɔ ma kembe tēgē, “Do'dɔko bo nima dē, do'dɔko eze rɔ Baraba.”

Baraba mo nima rɔ bo akolo.

XIX

Tose Dɔ Yēsu

(MT 27:15-31; MK 15:6-20; LK 23:13-25)

^I Pilato oja bo kanya kari tomba Yēsu ti korobayi. ^{II} Kina lijē ko'dɔ kono ngī kɔzɔ a 'ba dɔ ɲere tara ki'di dɔ Yēsu. Kina lijē kogba bɔngɔ ma kasi kele mɔto ngī kolo rɔ bo. ^{III} Kina lijē koloma ngī rɔ tose dɔ bo tēgē, “Yē' dī kēdī rɔ mbēmbē zīyī, ɲere 'ba Yudayi.”

Kina lijē koloma ngī rɔ tokɔsɔ bo.

^{IV} Pilato ɛnyī 'bɔwu kɔdɔ kari yaga zi bilaka naga nima, bo iya te, “Kpe uwōke dɔma. Mēdī mo'de bo kako yaga ziye bine 'dɔ kikalike mo'ja lende ɔto dē di rɔ bo ame 'dɔ modɔ karama dɔ bo gomo.”

^V Kina Yēsu kɔdɔ ngī yaga ti kono tōnē dɔ bo ti bɔngɔ kasi mo tōnē kolo rɔ bo ne. Kina Pilato kiya zi bilaka naga nima, iya te, “Bo na 'deni me.”

^{VI} Kina ɔdɔ lōbu 'ba bo akumu ni ti bo kanya 'bēnnī ga, lijē ko'ja kinē Yēsu 'deni kɔzɔ a nima tara tine, lijē ɛnyī ngī pili kulōrī rɔ ma kembe, iya te, “Upō bo yaga. Ari kutōti bo dɔ ngērī, bo kolē yaga.”

Pilato iya te, “Kina ogbake e'be bo tiya kari kutōtike. 'Bama mo'ja lende ɔto dē di rɔ bo ame 'dɔ ki'di modɔ karama dɔ bo gomo.”

^{VII} Lijē iya te, “T'di kō'du ki'di 'deni mɔlo zize, kina 'dɔ kupō bo gɔ lende mo rōmōyī bo ebe kiya rɔ bo rɔ kole 'ba Boko'ba.”

^{VIII} Kina ɔdɔ Pilato kuwō lende nima 'deni tara tine i'di bo ngī kulōwō rɔ tikere. ^{IX} Kina bo kēnyī ngī kileki kari liɲɔ abo ti Yēsu tititi mo. Bo iya te, “Nī nime ako di yala ga?”

Tine Yēsu ileki dɔmo dē kpe zi bo. ^X Kina bo kiya zi Yēsu bo iya te, “O'dɔko dē tileki dɔ lende ma gɔ wa'di? Ikali dē iya te mēdī ti kōzi kakpa 'dɔ tope yi? Kina ikali dē gbī mēdī ti kōzi kakpa 'dɔ tutōti yi?”

^{XI} Yēsu iya te, “Boko'ba na ki'di kōzi kakpa 'ba doma zīyī. Ma kiya te Boko'ba na dē ki'di kōzi kakpa nima zīyī dēne inza kikalī 'dɔ kēddī ti kōzi kakpa doma. Ne bo ame ko'de ma kako zīyī ne lende kēnyē ma 'ba bo na 'deni rɔ dɔ kitelī.”

^{XII} Lende nime i'di Pilato ngī ki'di toma kori 'ba lende mɔto ame 'dɔ bo kope Yēsu timo ne. Tine tīndī ame ga kēdī yayi ne ulōrī ngī kɔzɔ timo rɔ ma kembe tēgē, “O'dɔ kope bo nima kola kari, inza kpe lipo rɔ bo gɔ ɲere 'be 'ba Romo ame rɔ bo dɔ dɔyayi ze nime ne. Rōmōyī bilaka ame kiya rōnī rɔ ɲere kɔzɔ a nime te ne na kēdī kēnyī konyo burutu ndī ɲere ma lōbu 'ba Romo.”

^{XIII} Kina ɔdɔ Pilato kuwō lende 'bēnnī nima 'deni kɔzɔ a nima tara tine, bo o'de Yēsu ngī kako yaga di rō. Kina bo kari koloma ngī dɔ kitī 'ba burē. Gɔ bi 'ba to'dɔ burē mo nima idēki mōyī mo rɔ “Dɔ dōku kopiyari.” Rɔ kpa Yudayi idēki rɔ Gabata. ^{XIV} Kada 'ba karama mo nima na gbī rɔ kada ame Yudayi ni kēdī kilenɔ wa pili ndō yīmo gɔ lende 'ba kada 'ba rɔ kindawo ne.

Kina ko'ja kada kodɔrɔ 'deni tine, Pilato ɛnyī kiya zi bilaka naga nima tēgē, “Onggoke te, ɲere 'be na me.”

^{XV} Tine lijē ɛnyī kulōrī ngī kɔzɔ timo rɔ ma kembe, iya te, “Upō bo yaga. Upō bo yaga. Ari kutōti bo yaga.”

Pilato iya te, “O'dɔkoke 'deni 'dɔ mupō ɲere 'be yaga?”

Lōbu 'ba bo akumu ni iya te, “Nere ze ma dikali kina nge kɔto rɔ ɲere ma lōbu 'be 'ba Romo.”

Tutōti Yēsu

(MT 27:32-56; MK 15:21-41; LK 23:26-49)

^{XVI} Gɔ lende 'bēnnī nime na Pilato ki'di Yēsu ngī zīnnī 'dɔ lijē kari kutōti. ^{XVII} Kina lijē kogba Yēsu ngī di mī gawo kari timo gɔ bi mɔto kidēki mōyī mo rɔ “Kulōnbō dɔ,” ame kidēki rɔ kpa Yudayi rɔ Goloḡota ne. Lijē i'di Yēsu na kombi ngērī abo ame kēdī kari kutōti bo dɔmo ne teyi. ^{XVIII} Kina lijē kari kutōti bo ngī di yayi yoki ngērī nima kina lijē kidēyī dɔmo ngī kɔrɔ ti bo tɔrɔ. Utōti ya ma rīyō mɔto ga 'deni gbī dɔ ngērī mɔto ga yayi. Mɔto dɔ dōrī bo kina mɔto 'bēni kebe dɔ gali bo. Bo na 'ba bo zana.

^{XIX} Pilato i'di 'deni kugu lende mɔto ga dɔ wa ma kō'bō mɔto tēgē, “Yēsu 'Ba Nazareta, Nere Bɔ Dōliɲɔ 'Ba Yudayi.” Kina bo ki'di kari kutōti wa nima ngī tɔrɔ bi dɔ Yēsu dɔ ngērī yayi. ^{XX} Bilaka ma konzi mɔto ga idēki lende nima kugu ne 'deni, rōmōyī gɔ bi mo nima kutōti Yēsu teyi ne ɔwɔ dē di dɔ ngila gawo. Lende nima ugu gbī rɔ kpa Yudayi, gbī rɔ kpa Romo kina gbī rɔ kpa Giriki. ^{XXI} Kina lōbu 'ba bo akumu ni kēnyī ngī kari zi Pilato, lijē iya te, “Lende nima dēne 'dɔ kugu dē kɔzɔ a nima tara kiya te, 'Nere bo dōliɲɔ 'ba Yudayi.’ Dēne 'dɔ kugu ra kiya te, 'Bo nime iya rɔ bo tēgē bo na rɔ ɲere bo dōliɲɔ 'ba Yudayi.’”

^{XXII} Pilato iya te, “Wa ame mugu 'deni ne koloma ngi tara.”

^{XXIII} Kina odo bo kanya naga nima lijè kutōti Yēsu 'deni tine, lijè irica mi bonḡo abo ngi mi sowo, 'do bo moto kogba kapa moto, bo moto kogba kapa moto. Tine bonḡo abo moto ro ma kō'bo löbu, ku'jö ngi koto ro ma kakpa. ^{XXIV} Lijè iya te, “Diricake yimo dē, du'duke ti bödö 'do kikali odo yē na ti kidiili.”

Lende nime o'do röni 'deni te 'do kēdi kozo lende ma tönē kugu mi buku 'ba Boko'ba molo kiya te, “Lijè oza bonḡo ma ga 'deni pili ro go rönni, kina lijè u'du ma koto 'deni mi bödö.”

^{XXV} Kina ma bo kanya naga nima ko'do 'deni tara. Ma 'ba Yēsu ni ti lēni bo ni ti Mariya 'ja 'ba Kelopa ni ti Mariya Magadala ni ēdi gbi koro ngosi ngila ngēri nima kutōti Yēsu domo ne yayi. ^{XXVI} Kina odo bo ko'ja ma bo ni 'deni kēdi koro yayi ti bo laja abo ma tönē bo ko'bo kulöwö ne tine, bo iya te, “Iya, kole 'bi na 'deni ma.”

^{XXVII} Kina bo kileki gbi kiya zi bo nima, bo iya te, “Möyi na 'deni ma.”

Mi kada mo nima na bo nima kogba ma 'ba Yēsu ni ngi kari timo ki'di koloma liḡo abo.

^{XXVIII} Di pötö lende nime tine Yēsu bo ikali bo ote ndobo abo 'deni. Kina bo kēnyi kiya te, “Koda mini o'do ma.”

Bo iya tara 'do ko'do röni kozo lende ma tönē kugu molo mi buku 'ba Boko'ba ne. ^{XXIX} Kete moto ēdi yayi ti layi ko'ba'ba yimo. Kina bo moto kari kogba liḡo ngi kusu yimo kiraki do koloko koja ngi kari kpa Yēsu. ^{XXX} Kina odo Yēsu bo kuwē 'deni tine, bo iya te, “Mote ndobo ma 'deni.”

Kina bo kodi do bo ngi bëri kina bo kulöku ngi.

Tujè Yoki Yēsu

^{XXXI} Kada nima na ro kada 'ba ro kileḡo 'ba Yudayi koda kada 'ba ro kindawo. Go kō'du mo na löbu 'ba Yudayi ni o'doko dē 'do töku Yēsu ni koloma do ngēri toro nḡo kömō mi kada 'ba ro kindawo römöyi kada ma löbu ro do kiteli 'bēnni na. Kina lijè kēnyi ngi kari zi Pilato kari kititi bo 'do ki'di kari koke ndi Yēsu ni kupö welo yaga 'do kombi töku mo ga bëri.

^{XXXII} Kina bo kanya moto ga kari ngi koke ndi bo moto ame kutōti do ngila Yēsu yayi ne. Kina lijè kuyi rönni ngi gbi koke ndi bo moto ame kebe do kapa Yēsu moto ne. ^{XXXIII} Kina odo lijè koloko 'deni kari tongo Yēsu tine, lijè ari ko'ja bo kölé 'deni molo. Kina ngi lijè oke ndi bo dē kpe. ^{XXXIV} Bo kanya moto na nḡe kēnyi kujè yoki Yēsu ti mee kina roma ni ti mini koloko ngi yaga.

^{XXXV} Bo nime ko'ja lende naga nime ne, bo na me kēdi kiya lende naga nime,

kina 'do ki'dike doye gomo ro ma laka römöyi bo iya bëti dē. Bo ikali lende naga nime pili bo kēdi kiya ne lende laka na. ^{XXXVI} Lende naga nima o'do rönni 'deni tara 'do kēdi kozo lende ma tönē ga kugu molo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, “Kilinḡa bo ma koto moto te inza kodowe.” ^{XXXVII} Kina lende moto ugu 'deni gbi, iya te, “Bilaka ti kodo kömönni 'deni tongo bo ame lijè kujè yoki mo ne.”

Tusu Yēsu

(*MT 27:57-61; MK 15:42-47; LK 23:50-56*)

^{XXXVIII} Di pötö mo na Yesepa moto di Arimataya kēnyi ngi kari kititi Pilato 'do kodo kpa töku Yēsu zi bo 'do bo kari kusu. Yesepa mo nima bo gbi ro bo kösö go Yēsu, tine bo oloma 'ba bo tösö go Yēsu ro kusu römöyi bo ere turu 'ba Yudayi. Kina Pilato kodo kpa töku Yēsu ngi zi bo kina bo kari ngi tombi mo. ^{XXXIX} Nikuduma ma tönē kari pa zi Yēsu ro mi korondo ne ēnyi gbi kari ti Yesepa 'do lijè kari kombi töku nima. Bo ogba wowa ma kato kele moto ga kari timo ame tirindi mo kozo kilo 'butē mota tara ne. Wowa nima o'do di mi ngēri moto ga ame kidēki möyi mo ro muri ni ti alowa ne. ^{XL} Kina Yesepa ni ti Nikuduma kombi töku Yēsu ngi kolo mi bonḡo ti wowa nima. Römöyi dölēti 'ba tusu töku 'bēnni 'ba Yudayi na molo tara.

^{XLI} Nyaka moto ēdi ngosi yayi ngila go bi nima kutōti Yēsu teyi ne ti ti'börö 'ba tusu töku yimo ame koga 'deni gba ro ma la'ja, kina usu töku moto dē gba yimo. ^{XLII} Kina Yesepa ni kari kusu Yēsu yayi römöyi ti'börö nima na ngosi. Kina gbi römöyi kada ame bilaka kēdi kileḡo rönni ndö yimo koda kada 'ba ro kindawo ne na.

XX

Todo 'Ba Yēsu Di Mi Tölè

(*MT 28:1-10; MK 16:1-11; LK 24:1-12*)

^I Mi bi kēzē ma di pötö kada 'ba ro kindawo nima na Mariya Magadala kēnyi ngi molo mi kano bi kari kpa ti'börö nima kusu Yēsu yimo ne. Loko ari kömō yayi gba ti bi nyunyuru. Tine loko o'ja kulugbi döku mo tönē kululu 'deni yaga di kpmo.

^{II} Kina loko kēnyi kirinḡa ngi kari zi Simona Pitörö ni ti bo kösö go Yēsu moto ame Yēsu ko'bo kulöwö ne. Loko ari kiya zinni tēgē, “Ombi töku nḡe ze 'deni di mi ti'börö koto bito to ne, kina go bi ame koto kari teyi ne dikali dē.”

^{III} Kina Pitörö ni ti bo kösö go Yēsu moto mo nima kēnyi ngi tirinḡa kari kpa ti'börö nima. ^{IV} Lijè ēnyi kpaki riyo ro rinḡa, tine bo kösö go Yēsu moto mo nima ndimo oloko Pitörö ngi. Kina bo kari kömō ngi dogba kpa ti'börö yayi. ^V Tine bo udē do

bo kɪŋgɛŋgɛ mɪ tɪ' bɔrɔ. Bo o'ja bɔŋgɔ ame kolo tɔku Yɛsu yimo ne yayi, tine bo ɔdo dɛ mɪ tɪ' bɔrɔ.

^{VI} Kina ɔdo Simona Pɪtɔrɔ kɔmɔ 'ba bo di yɪ' bɔwɔu tine bo ɔdo ŋgɪ mɪ tɪ' bɔrɔ nima. Bo ari ko'ja bɔŋgɔ nima 'deni yayi ^{VII} ti bɔŋgɔ ma mbowa mɔto ame kudɔdu kɔmɔ Yɛsu timo ne kukɔku rɔnɪ 'deni teyi caki yaga. ^{VIII} Kina bɔ ma kɔmɔ dɔgba mo tɔnɛ kɔdo ŋgɪ gbɪ kari mɪ tɪ' bɔrɔ yayi. Wa naga nima bo ko'ja tine na 'jaa bo ki'di dɔ bo laka go tɔdo 'ba Yɛsu yaga di mɪ tɔlɛ. ^{IX} Rɔmɔyɪ lɪjɛ ikali 'jo 'ba lende ame kugu molo mɪ buku 'ba Boko'ba go tɔdo 'ba Kurisitɔ yaga di mɪ tɔlɛ ne dɛ.

^X Kina lɪjɛ kuyɪ dɔnnɪ ŋgɪ kileki kari lɪŋɔ. ^{XI} Mariya Magadala ileke 'bɛnɪ kɔrɔ ŋgɔsi kpa tɪ' bɔrɔ yayi tome kuwu. Kina ɔdo loko kɛnyɪ kudɛ dɔnɪ 'deni 'bɔwɔu kɪŋgɛŋgɛ mɪ tɪ' bɔrɔ nima tine, ^{XII} loko o'ja malayika 'ba mɪtɔrɔ rɪyɔ 'deni koloma yayi. Lɪjɛ oloma 'deni go bi ame ko'ba tɔku Yɛsu pa teyi ne. Mɔto oloma kebe bi dɔ bo kina mɔto oloma 'bɛnɪ kebe bi ndɪ bo. Lɪjɛ pili rɪyɔ ti bɔŋgɔ ma kaŋmi ŋbɔwɔ rɔnnɪ. ^{XIII} Malayika naga nima ititi loko, iya te, "Ɛddɪ kudu go wa'di?"

Loko iya te, "Tɔku ŋere ma inza kpe bine 'di. Lɪjɛ ombi 'deni koto kari bito tɔ ne. Kina go bi ame lɪjɛ koto 'deni teyi ne mikali dɛ."

^{XIV} Kina ɔdo loko kɛnyɪ kuyɪ kɔmɔnɪ 'deni loko kɔŋgɔ bi gɔnɪ, tine loko o'ja Yɛsu 'deni kɛdɪ kɔrɔ yayi. Ne tine loko ikali bo dɛ kpe rɔ Yɛsu. ^{XV} Kina bo kɛnyɪ kititi loko, iya te, "Ɛddɪ kudu go wa'di? Yɛ na kɛddɪ rɔ toma gɔmo?"

Loko omeri 'bɛnɪ tɛgɛ, mɔtɔga bɔ dɔ nyaka nima na ma ti kɛdɪ kilende zinɪ ne. Loko iya te, "Baba, ɔdo kiya te nɪ na kombi tɔku nime yaga di bine, ileme go bi ame koto teyi ne zɔ 'dɔ mari gɔmo."

^{XVI} Kina bo kidɛki mɔyɪ nɪ ŋgɪ tɛgɛ, "Mariya."

Kina loko kuyɪ kɔmɔnɪ ŋgɪ, loko ko'ja rɔ Yɛsu. Kina loko kopapa bo ŋgɪ rɔ kpa Yudayi tɛgɛ, "Raboni," ame 'jo 'ba lende mo tɛgɛ, "Bo kɔmɔ kiyandi."

^{XVII} Bo iya te, "Kinza kinda'ba yida rɔma dɛ rɔmɔyɪ mileki dɛ gba mari tɔrɔ zi 'bu ma. Ari zi bo kɔsɔ gɔma ga. Ari kiya zinnɪ yayi, iya te, mɛdɪ mari mɪtɔrɔ zi Boko'ba. Boko'ba na rɔ 'bu ma, kina bo na gbɪ rɔ 'bu nɪ. Bo na rɔ bo ame moro ne, kina bo na ma gbɪ 'deni lɪjɛ koro."

^{XVIII} Kina loko kari ŋgɪ zi bo kɔsɔ go Yɛsu ga, loko iya te, "Wu, mo'ja ŋere ze 'deni." Kina loko kɪyɛtɪ go lende ma tɔnɛ ga bo kiya zinɪ ne ŋgɪ zi lɪjɛ.

Yɛsu Ileme Rɔ Bo Zi Bɔ Kɔsɔ Gɔ Bo Ga (MT 28:16-20; MK 16:14-18; LK 24:36-49)

^{XX} Kada mo nima na 'deni rɔ bi kɛzɛ mɔto ame di pɔtɔ kada 'ba rɔ kindawo 'ba Yudayi ni ne. Bo kɔsɔ go Yɛsu ga lɪjɛ ɔtɔto dɔnnɪ 'deni rɔ mɪ dɔkɔpiyari mɪ rɔ mɔto, lɪjɛ kulɔli kpadɔrɪ dɔnnɪ 'deni teyi, rɔmɔyɪ lɪjɛ ɛdɪ rɔ tere turu 'ba Yudayi. Kina Yɛsu kako kɔdo ŋgɪ kɔrɔ mɪ lɔŋgɔ lɪjɛ di rɔ yayi. Kina bo kiya zinnɪ, bo iya te, "Lende kɛyɪ koloma tiye."

^{XXI} Kina bo kileme kɔzi bo ga ti yɔki bo ma tɔnɛ kujɛ ne ŋgɪ zinnɪ. Kina lɪjɛ ŋgɪ pili rɔ lɔŋɔ go to'ja nime lɪjɛ ko'ja kinɛ ŋere 'bɛnɪ 'deni ne. ^{XXII} Kina bo kɛnyɪ kileki kiya 'bɔwɔu zinnɪ, bo iya te, "Lende kɛyɪ koloma tiye. Mɛdɪ moja ye gbɪ karike zi bilaka 'ba dɔlɪŋɔ nime kɔzɔ ame 'bu ma Boko'ba koja ma kako dɔlɪŋɔ nime bine ne tara."

^{XXIII} Kina bo kawo ŋgɪ rɔ ma kembe dɔnnɪ, bo iya te, "Mɛdɪ 'deni mi'di Nyɪ Kɔtɔ Laka 'ba Boko'ba ziye, ^{XXIII} 'dɔ ɔdo kolake bilaka ame ga ko'do lende kɛnyɛ ne go lende kɛnyɛ ko'do 'bɛnɪ ga, Boko'ba ti kola lɪjɛ gbɪ. Ne ɔdo kiya te kolake lɪjɛ dɛ go lende kɛnyɛ 'bɛnɪ ga, Boko'ba inza kola lɪjɛ gbɪ."

^{XXIV} Mɪ kada nima Yɛsu kɔdo kileme rɔ bo zi bo kɔsɔ go bo ga ne, Tɔma inza tinnɪ yayi. Toma bo gbɪ rɔ bo ma koto mɔto di mɪ lɔŋgɔ ya ma 'butɛ dɔmɔrɪyɔ naga nima ame lɪjɛ kidɛki mɔyɪ bo mɔto gbɪ rɔ Rɔŋa ne. ^{XXV} Kina ɔdo bo kako 'deni tine lɛpɪ bo naga nima iya zi bo tɛgɛ, "Do'ja kinɛ ŋere ze Yɛsu 'deni."

Bo iya te, "Ɔdo kiya te mo'ja kpa mbero 'ba masimari ame ga kutɔtɪ kɔzi bo timo ne dɛ ŋgɪ ti kɔmɔ ma 'dɔ mi'di dɔkole kɔzɔ kpa mbero mo ga, kina ɔdo momomo kpa mbero 'ba yɔki bo dɛ ŋgɪ gbɪ ti kɔzɔ nime, minza mi'di dɔma du te go lende 'be naga nima."

^{XXVI} Kina ɔdo kɔmɔ 'deni mɪ tɔ'dɔ dɔ modɔmɔrɪyɔ tine, bo kɔsɔ go Yɛsu ga ɔtɔto dɔnnɪ 'deni gbɪ mɪ rɔ, mɪ kada ama tine Tɔma ɛdɪ 'deni gbɪ yayi. Lɪjɛ ulɔli kpadɔrɪ dɔnnɪ 'deni teyi. Kina Yɛsu kɔdo kɔrɔ ŋgɪ mɪ lɔŋgɔ lɪjɛ. Kina bo kiya zinnɪ, bo iya te, "Lende kɛyɪ koloma tiye."

^{XXVII} Kina bo kidɛki Tɔma, iya te, "Tɔma, i'di dɔkole kɔziyɪ kpa mbero 'ba kɔzɔ bine, ɔŋgɔ kɔzɔ kina omomo kpa yɔki ma. Kinza ki'di lende nime dɛ kpe kilikɔ dɔyɪ. I'di dɔyɪ ti gomo rɔ ma laka ma na."

^{XXVIII} Tɔma iya te, "Nere ma, mi'di dɔma 'deni ŋgɪ gɔmo rɔ ma laka ni na rɔ ŋere Boko'ba ma."

^{XXIX} Bo iya te, "Tɔma, to'ja nime ko'ja kinɛ ma ne na 'jaa ki'di dɔyɪ go lende ma? Ne ya ame ga ko'ja ma dɛ pele ki'di dɔnnɪ

ngi go lende ma ne, lijë na Boko'ba ti ko'do yéyi ma laka dönni ro mbémhè."

^{XXX} Yésu o'do wa ma konzi mato ga ame 'do kileme bo ro kole 'ba Boko'ba ne 'deni di komo bo koso go bo ga ame kugu de du te mi buku nime bine. ^{XXXI} Ame ga kugu bine ne ugu 'deni 'do ki'dike doye gomo Yésu na ro ma laka ro Kurisito kole 'ba Boko'ba ame bo keddi koja kako dolingo nime bine ne, kina gbi 'do ti'di doye gomo ki'di ye ro 'ba bo ga go kididi ye yaga ro ma lolowo.

XXI

Tileki Mi Atoyi

^I Yésu ényi kodo 'bowu gbi di potö mo zi bo koso go bo ga di kpa popo 'ba Tiberiya. Bo odo kileme ro bo zinni kozo a nime te.

^{II} Mi kada mo nima Simona Pitöro ni eddi yayi ti Toma ame kidéki moyi mo mato gbi ro Roja ne, ti Natinéle ame di Kana Galilaya ne. Kole riyö 'ba Zebedayo ga eddi gbi tinni yayi ti bo koso go Yésu ma riyö mato ga. ^{III} Kina Simona Pitöro kënyi ngi kiya zinni, tegé, "Medi mari ama 'deni tugu kenze."

Lijé pili ényi kiya te, "Dedi dari gbi koto tiyi."

Kina lijë kënyi këki ngi mi sorope lijë kari nduwé ro go popo bi tugu kenze. Ne mi korondo mo nima lijë upo kenze ma koto de du te.

^{IV} Kina odo bi kezé 'deni na Yésu kako ngi koro do kpa götö tine lijë ikali bo de. ^V Kina bo kititi lijë bo iya te, "Kpe yobi naga nima, o'jake kenze 'be ra?"

Lijé iya te, "Dupo kenze ma koto te de."

^{VI} Bo iya te, "U'duke duru 'be nima kileki do kapa sorope ma dori kina keddi ko'jake kenze tone."

Kina odo lijë ku'du duru 'benni toné ngi kileki do kapa sorope ma dori yo na kunzo kenze ngi ro ma kënyé bi 'ba toto mo kileki mi sorope konya dönni. ^{VII} Kina bo ma toné Yésu ko' do kulowo ne kënyi kopapa Pitöro ngi, iya te, "Nere ze Yésu na."

Kina odo Simona Pitöro kuwo 'deni kiya te nere 'benni Yésu na, kina bo kënyi ngi kogba bonggo abo bo kudödu go bo romöyi bo eddi nge yayi ti bonggo ma mbowa mato go bo. Kina bo ku'du ro bo ngi mi mini tumu tari zi Yésu. ^{VIII} Kina ya mato mo naga nima kujé 'benni sorope ngi nduwé kari timo do kpa götö. Lijé kilala kenze konzi toné ga ngi nduwé ti duru mo lijë kari timo. Romöyi lijë eddi 'deni ngosi do kpa götö, (ma keddi ra ro liingere ti ndi 'do kombi ndi ngi mi kuluku riyö 'do komo do kpa götö).

^{IX} Kina odo lijë kodo këki 'deni kari yaga do kulöngö popo tine, lijë ari ko'ja pa'do

kurö'bo 'deni molo yayi ti kenze domo ti mangolo'bo ngila mo. ^X Yésu iya te, "Kenze naga nime kuguke giri nime ne o'deke mato ga kako dayi."

^{XI} Kina Simona Pitöro kileki ngi kari mi sorope, bo kari kilala duru toné yaga do kpa götö. Kenze ma löbu na 'do kilaka koso mi duru nima. Kenze naga nima eddi pili kuluku mota kodo domo mota (153). Kenze naga nima koso pele mi duru nima kozo a nima tara ne duru ö'bo é'benni ngi te go bi mo, irica de gbi yo. ^{XII} Kina bo kiya zinni tegé, "Akoke tonyo mo."

Tine lijë ilaJa rönni de kpe tititi bo, kiya te, "Ni ye mo na?" Romöyi lijë ikali bo 'deni ro nere 'benni Yésu. ^{XIII} Kina bo kogba mangolo'bo mo toné ga ngi kozo zinni gbi ti kenze mo ga.

^{XIV} Ame na ro tado 'ba Yésu ma mi mota ame bo koloma ro tado tileme ro bo zi bo koso go bo ga di potö tado abo ame bo kënyi kodo yaga di mi tolé ne.

Yésu Ni Ti Simona Pitöro

^{XV} Kina odo lijë konyo kpenni 'deni pili tine, Yésu ényi kititi Simona Pitöro, bo iya te, "Simona kole 'ba Yowani, ni nime o' do ma ngi ro do kiteli di do to' do nime lepi yi ga ko' do ma ne ya?"

Pitöro iya te, "Nere, ro ma laka ikali 'deni ngi mo' do yi."

Bo iya te, "Laka, ongo go kamölö ma naga nime."

^{XVI} Kina bo kënyi kititi Pitöro gbi 'bowu, bo iya te, "Simona kole 'ba Yowani, ni nime o' do ma ngi?"

Pitöro ileki domo zi bo, iya te, "Nere, ro ma laka ikali 'deni ngi mo' do yi."

Bo iya te, "Laka, ongo go kamölö ma naga nime."

^{XVII} Kina bo kileki kititi Pitöro 'bowu gbi 'deni ro mi mota mo, bo iya te, "Simona kole 'ba Yowani, ni nime o' do ma ngi?"

Pitöro 'deni ro meri go lende 'ba akitti nime Yésu kileki kititi bo nbö mi mota ti akitti kotokoto nime ne. Bo iya te, "Nere, ikali wa pili 'deni molo, kina ikali 'deni ngi ro ma laka mo' do yi."

Yésu iya te, "Laka, ongo go kamölö ma naga nime. ^{XVIII} Ro ma laka miya ziyi, toné keddi gba do yobi 'bi bine ne, oloma ro tusu bonggo 'bi röyi, kënyi kari é'bi go bi ame ko'doko tari teyi. Ne odo kiya te kondé 'deni, ti koloma 'deni toja köziyi, kina bo mato ti kako 'deni ngi kudödu yi koto yi kari go bi ame ko'doko é'bi de tari teyi ne." ^{XIX} Dongala nime Yésu keddi ro tiya mo ne, bo eddi kiya tolé ame keddi komo do Pitöro kada mato ame 'do kileme löbu 'ba Boko'ba ne.

Kina bo kënyi kiya zi Pitöro, bo iya te, "Osö goma."

^{XX} Kina ɔɔ Pītörö kuyi kɔmɔ bo kileki yi'böwu tine, bo o'ja bo mɔto 'deni gbi kēdi kozi gönni. Bo ma tönē Yēsu kɔ'ɔ kulöwö ne, bo na ma gbi kēnyi kösö gönni ne. Bo na tönē kese ŋɔsi ŋgila Yēsu mi kada ma tönē lijē kēdi rɔ tonyo kpēnni ne 'dɔ bo kititi Yēsu, bo kiya te, "Yē mo na kēdi kari kususu yi zi turu ya, ŋere?"

^{XXI} Kina ɔɔ Pītörö ko'ja bo nima 'deni kɔzɔ a nima tara tine, bo iya te, "Ŋere, bo nime wa'di na ti ko'dɔ rōni zi bo?"

^{XXII} Yēsu iya te, "Ɔɔ kiya te mo'dokɔ pele 'dɔ bo koloma ŋbö koda kada ma ame mēdi mileki mako timo doliŋɔ nime bine ne ndɔbo 'bi inza teyi. Ni 'bēyi ösö gɔma."

^{XXIII} Gɔ lende nime Yēsu kiya kɔzɔ a nime te ne na bo kösö gɔ bo ga koloma rɔ tiya mo, lijē iya te bo nima inza kölē kpe. Ne tine, lende nima Yēsu iya dē te, bo nima inza kölē kpe. Lende ma bo kiya, bo iya te, "Ɔɔ mo'dokɔ pele 'dɔ bo koloma ŋbö koda kada ma ame mēdi mileki mako timo doliŋɔ nime bine ne ndɔbo 'bi inza teyi."

^{XXIV} Bo mo nima bo na me kēdi kiya lende naga nime ne, kina bo na me gbi ki'di 'dɔ kugu. Kina dikali ŋgī lende abo naga nime ēdi rɔ ma laka.

^{XXV} Gɔ rɔ lende ma na me, ne lende mɔto ga ame Yēsu ko'dɔ ne ēdi ŋbanji ame kugu dē su bine. Ɔɔ kiya te ki'di rɔ, rɔ tugu mo rɔ kɔtɔkɔtɔ mi waraga, bi inza rɔmo mi doliŋɔ bine.

NDOBO 'BA BO LAJA 'Ba Kurisitö Ga

I Ziyi Tewopilo, lende ma tönë ga mugu mi buku ma dondende tönë ne, kina ro lende 'ba wa ame ga Yësu kisaki to'do mo gbi ti wa ame ga pili bo kisaki tiyandi bilaka timo II ñbô kômô mi kada ame Boko'ba kogba bo kari mitoro ne. Gba kinza bo kari dë mitoro bo oloma 'deni ro tose gomo zinni bo laja abo ga ame bo kigeli 'deni molo ne ti tigo 'ba Nyi Koto Laka. III Bo oloma 'deni tö'do mo do 'butë sowo di pötö tölë abo bi tileme ro bo zinni nduwënduwë 'do ki'di lijë kikali ngi ro ma laka bo ididi 'deni. Lijë o'ja bo 'deni, kina bo oloma 'deni gbi ro tilende zinni go lende 'ba nere löbu 'ba Boko'ba. IV Mi kada ma do koto moto ko'ja bo kedi tinni, bo ose 'deni zinni, bo iya te, "Kinza kënyike dë di mi Yerosalema bine. Olomake bine koda do wa tönë 'bu ma kiya ti'di mo ziye kina gbi tö'në miya lende mo ziye ne. V Kozo ma Yowani ko'do bapatisi 'deni tönë bine do bilaka ti mini ne, ti kobapatisi ye 'deni ti Nyi Koto Laka giri naga nime."

Tileki 'Ba Yësu Mitoro

VI Kina odo bo laja 'ba Yësu ga kototo dönni 'deni gbi mi kada moto bi koto tine, na lijë kititi bo, iya te, "Nere, ti kileki dolinjo ze 'ba Yisarele nime giri naga nime mi komo közize ya?"

VII Bo iya te, "'Bu ma na nge koto ti közi kakpa 'ba 'do toza kada ame wa naga nima kedi ko'do rönni yimo ne. Lende ma 'do kikalike na dë. VIII Ne Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba ti kako 'deni daye 'do ki'di tigo ziye. Kina ti kari kiyëti ke lende ma 'deni ngi zi bilaka mi Yerosalema bine gbi kebe mi doyayi 'ba Yudayi pili ti 'ba Somorona gbi zi bilaka 'ba doyayi pili."

IX Kina odo Yësu kote tiya lende naga nime 'deni te tine, Boko'ba ogba bo ngi kari mitoro di komo bo laja abo ga. Kina poli kiyölu go bo ngi di kômönni.

X Tine ko'ja lijë kedi koro gba yayi tongo bi kari mitoro di pötö bo yo na ya moto ga riyo ti bonggo kanmi rönni kodo ngi tugu'du te koro ngila lijë. XI Ya naga nima iya te, "Kpe bilaka 'ba Galilaya, wa'di na keddä koroke kombike komoye kö'bô mitoro gomo? Yësu nime kogba 'deni di ziye kedi kari mitoro ne, ti kileki gbi kako dolinjo nime bine kada moto kozo ame keddä konjoke bo kedi kari ne tara."

Bo Ndobo Pötö Yuda

XII Lende nime o'do röni di do döku 'ba Bilaya ame mbowa ngosi ngila Yerosalema ne. Kina bo laja 'ba Yësu ga kënyä ngi di

yayi kileki kari mi gawo 'ba Yerosalema, XIII lijë kari mi rö taro 'bënni ame lijë kedi koloma yimo ne. Lijë mo ga na ro Pitörö ni ti Yowani ti Yakoba ti Andareya ti Pilipö ti Toma ti Batolimayo ti Matayo ti Yakoba 'ba Alapayo ti Simona bo ko'do ya go doyayi 'bënni, ti Yuda 'ba Yakoba. XIV Lijë pili ö'bô nduwë tototo dönni bi to'do mötu ti 'ja moto ga ti Mariya ma 'ba Yësu ni ti löndö 'ba Yësu ga.

XV Kina odo lijë ame ga ki'di dönni 'deni go lende 'ba Yësu ne kënyä kototo dönni pili bi koto tine, lijë edä 'deni ñbô kozo kuluku riyo kodo dömo 'butë riyo (120) tara. Kina Pitörö kënyä taro tilende zinni, bo iya te, XVI "Löndö ma ga, Boko'ba o'doko 'deni 'do lende tönë ga kugu molo mi buku abo ne ko'do rönni. Nyi Koto Laka i'di Dawidi 'deni kiya lende tönë ga molo bine go lende 'ba wa ame 'do ko'do röni zi Yuda ame ko'de bo kako kinda'ba Yësu ne. XVII Yuda gbi ro läpi ze ma koto moto ame Yësu kigeli 'do ko'do ndobo nime koto tize."

XVIII Pitörö iya lende nime te römöyi mi kada nima Yuda ko'ja girisi ti lende kënyä ko'do abo nima ne, bo ari kugö nyaka moto timo kina bo kari köle ngi yayi. Kina bo kila'ba ngi bëri, mi bo kapi, wa 'ba mi bo ga kolo pili yaga. XIX Bilaka ame ga pili koloma Yerosalema ne uwö lende 'ba tölë 'ba Yuda nima kina lijë ki'di möyi nyaka nime ngi ro "Akele Dama" ro kpënni. 'Jo 'ba lende mo tégë, "Nyaka 'ba roma."

XX Pitörö oto nduwë tiya lende nime kari timo, bo iya te, "Lende nime ugu 'deni molo mi buku 'ba Akilëlu, iya te, "Rö abo ti koloma ro ma sari, kinza boto moto koloma dë kpe yimo." Ugu moto 'deni gbi yayi, iya te, 'Bo moto ti kinda'ba ndobo 'ba pötö bo.' XXI-XXII Kina me ma laka mo go donjoke bo moto ame ko'ja tado 'ba Yësu di mi tölë ne 'do kedi ro bo tiyëti mo koto tize. Bo kedi ro bo ame molo tize mi lingere pili 'ba Yësu ma tönë kisaki di mi kada ma Yowani ko'do bapatisi do Yësu ne ñbô kômô mi kada 'ba togba bo kari mitoro."

XXIII Kina bilaka naga nima kototo dönni yayi ne kigeli möyi bilaka ma riyo moto ga ngi, Matiyo ni ti Yesepa ame kidëki möyi bo moto gbi ro Yoseto Barasaba ne. XXIV Kina lijë kititi Boko'ba ngi go lende mo, lijë iya te, "Nere, ni na kikali doki'di bilaka pili. Ileme bo ame kigeli 'deni di mi löngö ya riyo naga nime, XXV 'do kinda'ba ndobo 'ba laja nime Yuda kola 'deni bo kari abo mi go bi ame ro 'ba bo ne."

XXVI Kina lijë ku'du bödö 'ba bilaka riyo naga nima ngi. Kina bödö kigeli Matiyo ngi, kina bo kodo'bo ro bo ngi ti bo laja ma 'butë dookoto naga nima.

II

Tako 'Ba Nyi Koto Laka

^I Kina odo kómó 'deni mi kada 'ba karama 'ba Penitikosi tine, ya ame ga ki'di dönni 'deni go lende 'ba Yésu ne ototo dönni 'deni pili bi koto. ^{II} Kina birɔ kudu ngi welo kako di mitɔɔ kɔzɔ birɔ lili ma kembe naga tara kudu ngi pili kote mi rô nima lijê kedi yimo ne. ^{III} Tine na lijê ko'ja a moto ga ngi kɔzɔ dɔnde'de pa'do kôbô tara koza rônni 'deni koloma pili dönni ro kotokoto. ^{IV} Kina lijê ngi pili lo ti Nyi Koto Laka ki'di lijê pili ro kotokoto kebe ngi tilende ro kpa lôwô.

^V Yudayi ma konzi moto ga ame kako di mi dolinjo moto ga ne edi mi Yerosalema yayi bi to'do motu zi Boko'ba. ^{VI} Kina odo lijê kuwô birɔ nima 'deni tine, lijê ototo rônni ngi ro tindi kari tonjo mo. Lijê pili ari kuwô bo ki'di dönni go lende 'ba Yésu naga nima kedi kilende kpenni ga ame pili ro gege ne. ^{VII} Kina kigayi lijê koto ngi ro gönni. Lijê iya te, "Lende wa'di mo ga na te? Bilaka naga nime kedi kilende ne lijê pili ro bilaka 'ba Galilaya. ^{VIII} Ne ro ma totondo mo ga na duwô lijê za 'böwu kedi kilende ro kpa bilaka 'ba dolinjo ze ga ame pili ro 'beri'beri ne? ^{IX} Ze di Parotiya di Mada di Elama. Ya moto ga di mi lönggö ze nime bine di mi bilaka 'ba Mesopotamiya, ya moto ga di Yudayi, ya moto ga di Kapadokiya, di Ponito, di Asiya, ^X di Parugiya, di Pambuliya, di Ezipeto, ya moto ga di do kapa Libiya ame ngosi ngila gawo 'ba Kurênê ne. Ya moto ga di mi lönggö ze nime bine ro Yudayi ame ga kedi koloma Romo ne gbi ti bilaka 'ba Romo ame ga koro Boko'ba 'deni ne. ^{XI} Ya moto ga ro bilaka 'ba Kurêê, moto ga ro Arabi. Ze bilaka 'ba dolinjo konzi naga nime pili ro gege ne, duwô lijê ngi kedi kiya ndobo löbu 'ba Boko'ba nime ro kpeze ga."

^{XII} Lende nime igayi tindi naga nima ngi pili ki'di lijê kebe bi tititi rônni ro go rônni, lijê iya te, "Wa'di mo ga na te?"

^{XIII} Tine ya moto ga di mi lönggö tindi naga nima yayi ôgô lijê, iya te, "Layi na kupô lijê 'deni."

Pitörö Ilende Zi Tindi

^{XIV} Kina Pitörö kënyi ngi koro toro mi lönggö bo laja ma 'butê dokoto naga nima tilende zi tindi naga nima. Bo iya te, "Kpe bilaka 'beze ga 'ba Yudayi tiye kpe ya ame ga keddî kolomake mi Yerosalema bine ne, uwöke doma 'do modoro bicî lende nime ziye. ^{XV} Ya naga nime layi na dë kupô. Go bi na me ë'bëni gba te ro mi dɔnbo, layi upô bilaka molo kabate yo? Inza tara. ^{XVI} Lende nime edi 'deni kozo kö'du tönê Yowele kumê molo bine ne tara. ^{XVII} Ame kiya te, 'Boko'ba iya te, "Mi kada ame 'deni

ro njburunburu 'ba dolinjo nime ne ti moja Nyi Koto Laka ma kako kila'ba do bilaka pili. Kole 'be ga kpaki ti yitoti 'be ga ti kumê lende ma 'deni. Kina ti mi'di nyi 'deni ko'de do yobi 'be ga gbi do bulöbu 'be ga. ^{XVIII} Mi kada mo nima ti moja Nyi Koto Laka ma kako kila'ba do ya ame ga pili kedi koja laja ma ne. Mëdi mi'di kila'ba do botoni ni kpaki ti 'ja 'do ki'di lijê pili kumê lende ma. ^{XIX} Kina ti mi'di sëgê moto ga 'deni ko'do rônni mitoro gbi mi doyayi bine. Roma ti kedi 'deni ti pa'do ti kôtu ame kedi kanyo kozo kötu 'ba lindi tara ne. ^{XX} Kada ti kuyi roni 'deni yaga ro ma kôlu, kina nyepe ti kasi 'deni yaga kozo roma tara. Wa naga nime edi ko'do rônni titi dɔgba, kina 'jaa kada löbu ma ame mëdi mako yimo ne kedi kômô. ^{XXI} Mi kada mo nima yayi lijê ame ga pili kedi kideki ma 'do mokonyi lijê ne, ti momo lijê 'deni ngi yaga di mi tôlê."

^{XXII} Uwöke doma kpe bilaka 'beze ga 'ba Yisarele. Yésu 'ba Nazareta na tönê Boko'ba koja kako ziye. Kina me Boko'ba i'di bo 'deni ko'do akileme ma löbu ame ga lende mo kigayi bilaka ne 'do kikalike ngi oja bo ro ma laka. Bo o'do wa naga nime 'deni mi lönggö ye bine kikalike ngi ro ma laka. ^{XXIII} Ne tine Boko'ba bo ikali wa ame ga 'do ko'doke zi Yésu ne 'deni molo kina me bo kola ye 'deni ko'doke tara. Bo i'di Yésu 'deni köziye kupöke yaga ki'dike bo lende kënyê kutöti bo yoki ngêri. ^{XXIV} Ne tine Boko'ba olo bo 'deni di mi to'bo 'ba tôlê ki'di bo kënyi kozo yaga di mi tôlê, rômöyi tôlê ikali dë ma 'do ka'da bo. ^{XXV} Edi 'deni kozo lende tönê bo dolinjo Dawidi kiya molo bine go lende 'ba Yésu ne tara. Ame bo kiya te, 'Mongjo 'deni ngi nere ma edi nduwê tö. Bo edi ngosi dɔngila ma, boto moto inza kpe ma 'do konbenbe ma. ^{XXVI} Ma 'deni ti mi këyi ro mbëmbê go kö'du mo. Mi lende ma ga mëdi miliya ngi ti lonjo. Ma ro yida 'ba yayi ne mikali 'deni ngi a ma kënyê moto inza kômô kpe yida roma, ^{XXVII} rômöyi ni Boko'ba inza kola ma mi tôlê. Inza kola bo laja 'bi nime ki'di dóni 'deni go lende 'bi ne kerjme mi gö. ^{XXVIII} Kina me kileme kori 'ba didi 'deni zô, ma 'deni ngi ro lonjo mëdi miliya go lende mo, rômöyi ëddi tö.'

^{XXIX} Löndô ma ga, ma tone mëdi miya lende 'ba 'bu ze löbu Dawidi ro do ngölô ziye. Bo ôlê 'deni molo tönê ga bine kusu bo, ne dögö bo na me 'biri gba mi lönggö ze bine. ^{XXX} Kina me dikalike 'deni ro ma laka lende naga nima bo kiya ne, bo iya 'deni ro lende ame bo kumê di zi Boko'ba. Bo ikali wa ame ga Boko'ba kulömu 'do ko'do zi bo ne 'deni molo. Boko'ba ulömu 'deni molo iya te, 'Ti mi'di bilaka ma koto moto di mi

kupò yí ga go kèdì gbí rò bo dólínḡ ma löbu kòzo nì te."

XXXI Kina me dikalike 'deni lende nima Dawidi kiya te, Boko'ba inza kola bo mī tölè, kina inza kola bo gbí keḡme mī gò ne, bo èdì rò tiya todò 'ba Kurisütò di mī tölè.

XXXII Yèsu na Boko'ba ki'di 'deni kënyí kòdo yaga di mī tölè, kina ze do'ja bo 'deni gbí ti kòmòze. XXXIII Kina me ogba bo 'deni mítòro kari koloma do dörì Boko'ba, ki'di Nyí Kòto Laka 'deni zi bo kòzo ame tönè kiya lende mo 'deni molo bine ne. Kina me bo ki'di Nyí Kòto Laka 'deni kila'ba doze tönè kòzo ame kèddì konḡoke kina kuwòke gbí ne tara.

XXXIV Dikalike 'deni rò ma laka Dawidi na dè kari mítòro, ròmòyì bo iya te, 'Nere Boko'ba iya zi nere ma, tégè, "Oloma do dörì ma bine XXXV 'do mi'di yi ka'da bo ya 'bì ga."

XXXVI Ne tine kina laka 'do kpe bilaka 'ba Yisarele pili kuwòke lende nime laka. Yèsu tönè kutòtike do ngèrì bine kòlè ne, bo na me Boko'ba ki'di bo 'deni 'do kèdì rò nere 'ba do dólínḡ nime pili gbí rò Kurisütò ame 'do bo koja kako tokonyi bilaka abo ga ne."

Laja 'Ba Dò Koto

XXXVII Kina odo tündi naga nima kuwò Pitörò kiya lende 'deni kòzo a nima tara tine, lijè ngí ti mī kombi rò meri go lende mo. Lijè iya te zi Pitörò ni, "Lòndò ze ga, go do'do tondo?"

XXXVIII Pitörò iya te, "Otòke doye di mī lende kënyè 'be ga, i'dike dodò mini 'ba bapatisi doye 'do kèddike rò 'ba Yèsu Kurisütò ga. Kina Boko'ba ti kola ye 'deni ngí go lende kënyè 'be ga bo ki'di Nyí Kòto Laka abo ziye. XXXIX Ròmòyì bo iya 'deni molo ti'di mo ziye, gbí zi kupò ye ga, kina gbí zi ya ame ga kèdì koloma nḡbò rò ma kowò ne. Lende nime ti kèdì 'deni ngí pili zi ya ame ga nere ze Boko'ba kídèkì 'deni ne."

XL Kina Pitörò kiya lende ma konzi mòto ga ngí gbí zinni go lende 'ba Boko'ba. Bo ileki kiya zinni bo iya te, "Olòke roye yaga di mī lóngò bo lende kënyè 'ba dólínḡ nime."

XLI Ya ma konzi mòto ga di mī lóngò tündi naga nima uwò lende nime kina lijè ki'di ngí kòdo mini 'ba bapatisi dònñi. Mī kada nima yayi bilaka ma konzi kòzo kuluku 'butè bi modòkòto (3000) tara i'di dònñi 'deni go lende 'ba Yèsu. Kina lijè kòdo'bo rònñi ngí ti ya ma molo naga nima. XLII Kina bo laja 'ba Yèsu ga koloma ngí rò tiyandi lijè. Kina lijè kò'bo ngí nduwè bi todò'bo dònñi bi kòto tonyo akonyo ti to'do mòtu zi Boko'ba.

Loma 'Ba Bò Ki'di Dònñi Gò Lende 'Ba Yèsu

XLIII Mī kada naga nima yayi Boko'ba i'di bo laja 'ba Yèsu ga 'deni koloma rò to'do wa ma konzi mòto ga ame lende mo kigayi bilaka ne. Kina bilaka ma laki ngí pili rò ma kere lijè. XLIV Kina lijè ya ame ga pili ki'di dònñi 'deni go lende 'ba Yèsu ne kò'bo ngí nduwè todò'bo dònñi bi kòto tokonyi rònñi rò go rònñi ti wa ame ga pili lijè kèdì timo ne. XLV Lijè ugò wa 'bènni mòto ga mòkò koza girisì mo ga zi ya ame ga kèdì rò leri mo ne 'do ki'di lijè pili kò'ja wa ame ga leri mo kò'do lijè ne. XLVI Kina lijè kò'bo ngí nduwè rò totòto dònñi rò go bi kèzè pili mī reki 'ba rò löbu 'ba Boko'ba gbí bi tonyo akonyo bi kòto mī linḡ 'bènni ga ti lonḡ rò do ngòlò. XLVII Kina lijè koloma ngí rò to'do yèè'di zi Boko'ba. Bilaka ma laki pili oloma 'deni ngí rò tiya lende 'bènni rò ma laka. Kina rò kòmò lèndò Boko'ba ki'di ya ame ga bo kèdì kokonyi ne kò'bo ngí nduwè todò'bo rònñi tinnì.

III

Gò Koto

I Mī kada ma do kòto mòto Pitörò ni ti Yowani ènyì mī kòmò kada kari mī reki 'ba rò löbu 'ba Boko'ba mī saa 'ba mòtu. II Kina odo lijè kari kòmò 'deni kpa reki 'ba rò löbu 'ba Boko'ba ame kídèkì mòyì mo rò Kpa Reki ma Kele ne tine, dònñi ondoso ngí ti ya mòto ga kèdì kombi bo mòto ame ndimo keḡme 'deni rò kilawo kpaki riyò molo di bi tøyò mo ne. Bo nima, èdì kombi bo nduwè mòmolo tara ki'di bo koloma kpa reki nima bi tokpasi girisì di zi bilaka ame ga kèdì kari mī reki 'ba rò löbu 'ba Boko'ba ne. III Kina odo bo konḡo Pitörò ni 'deni kèdì kò'do todò mī reki nima tine, bo okpasi girisì ngí di zinni. IV Kina lijè kòro ngí bi tidayi bo nima. Pitörò iya te, "Onḡo bi te doze yoyì."

V Kina bo tönè kombi kòmòni ngí tòro tonḡo Pitörò ni. Bo omeri 'ba bo tégè mòtoga lijè ti kèdì ki'di girisì zi bo. VI Ne tine Pitörò ileki kiya te, "Minza ti girisì. Ne wa ame mèdì timo ne ti m'i'di ziyì. Milende ziyì ti kòzi kakra 'ba Yèsu Kurisütò 'ba Nazareta, Ènyì tòro kilingere."

VII Kina bo kinda'ba kòzi bo tönè ma dörì ngí bo kokonyi kënyì tòro. Kina ndimo ga ti dokilinḡbi mo ga kidinga ngí kitigo yaga, bo köpu ngí kisasi tilingere. VIII Kina bo kòdo ngí kòto ti Pitörò ni mī reki 'ba rò löbu 'ba Boko'ba tilingere nduwè ti tòpu tilèlu Boko'ba. IX Bilaka ma konzi ame ga yayi ne o'ja bo nima 'deni kèdì kilingere ti tilèlu Boko'ba. X Kina lijè kikalì bo ngí rò bo kpasi tönè molo kèdì koloma kpa reki yayi tokpasi girisì di zi bilaka ne. Kina

lende 'ba wa nima ko'do rōnni zi bo nima ne kigayi lijē ngi yaga.

Pitōrō Iyandi Wa Mi Reki 'Ba Rō Lōbu

XI Bo nima oloma ngi ko'ba'ba ro bo ngila Pitōrō ni ti Yowani di mi dēdē ame kīdēkī mōyī mo ro Dēdē 'ba Njere Solomo ne yayi. Kina odo bilaka naga nima ko'ja 'deni tara na lijē kirija ngi kototo rōnni ngila ya naga nima yayi rōmōyī lende mo igayi lijē 'deni. XII Kina odo Pitōrō kongɔ tindi naga nima 'deni kēdi kidayi lijē tara tine, bo iya te, "Kpe bilaka 'beze ga 'ba Yisarele, go wa'di na ki'dike lende nime kigayi ye kēddi kidayike ze tara gomo? Omerike 'beye iyake te ze na di'di bo nime kilingere ti tigo ze ala gbi ti tigo 'ba mōtu ze? XIII Inza tara, ame na ro lende 'ba Yēsu bo laja 'ba Boko'ba ame koloma ro tongɔ go Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba gbi ti 'bu ze lōbu mōto ga bine ne. Boko'ba i'di ro lōbu 'deni zi Yēsu, ne kpe i'dike bo 'deni tōnē zi turu. Pilato o'doko pele tope bo yaga, ususuke bo nduwē. XIV Bo ame koto laka ro bo ko'do lende laka 'ba Boko'ba ne ebe kususuke zi turu. Ititike za ro bo ame ro bo akupō ne na 'do kope yaga ziye, XV tine bo ame ro bo tididi wa ne na kupōke ngi yaga. Ne Boko'ba i'di bo 'deni kēnyī kodo yaga di mi tōlē do'ja kinē bo ti komoze. XVI Tigo 'ba Yēsu na me kilenjo bo nime kēddi kongɔke kikalike gbi ne. Rōmōyī bo i'di do bo 'deni go lende 'ba Yēsu, kina me ki'di tigo 'deni me zi bo di komoye 'do bo kilingere ti.

XVII Lōndō ma ga, wa nima ko'doke kpe ti bulōbu 'be ga zi Yēsu ne mikali 'deni o'doke e'be ngi kinza lende kikalī mo. XVIII Ne tine Boko'ba i'di bo kumē lende abo 'deni pili molo kuwōwō lende 'ba gomɔ 'ba Kurisitō nime. Kina me bo ki'di 'deni ko'do rōni tara. XIX-XX Kina ti, otoko doye kilekike zi Boko'ba 'do bo kupupu lende kēnyē 'be yaga. Rōmōyī 'do odo kada mo kōmō 'deni go bo ko'do yēyī ma laka doye bo koja Yēsu ame bo ki'di lende mo 'deni molo go kēdi ro Kurisitō ne. XXI Bo o'doko 'do Yēsu koloma mitoro njo kōmō mī kada abo ame bo kēdi ki'di wa pili 'deni 'do kēdi ro ma la'ja ne. Bo i'di bo kumē lende ni 'deni molo kiya lende naga nime. XXII Musa na kiya te, 'Njere 'be Boko'ba ti ki'di bilaka ma koto mōto 'deni di mi lōngō ye nima kēdi ro bo kumē lende kozo 'bama. Uwōke lende ame ga pili bo kēdi kiya ne, XXIII rōmōyī lijē ame ga pili kuwō do bo de ne inza kpe ro 'ba Boko'ba ti kote dōnni pili yaga.'

XXIV Ame na ro lende kiya 'ba Musa. Kina Samōlē ni gbi ti bo kumē lende mōto ga ame tōnē koloma ro tiya laja 'ba Boko'ba ne iya lende naga nima 'deni tara go kō'du

'ba mī kada 'beze ma le'jete nime. XXV Kina me lende 'ba bo kumē lende 'ba Boko'ba ma dogba tōnē ga bine ne iya rōni 'deni gbi go lende 'be. Lōmu tōnē Boko'ba ko'do molo bine ti 'bu ye lōbu ga na kina me 'deni gbi tiye. Bo iya te zi Abarayama, 'Ti kupō yi ga na ti mo'do yēyī ma laka ngi do bilaka pili 'ba doliɔo nime.' XXVI Kina me mēdi miya 'deni ziye, Yēsu na Boko'ba kigeli 'deni ro bo laja abo. Kina me bo koja 'deni dogba kako ziye 'do ko'do yēyī ma laka doye go ki'di ye kolake go lende kēnyē 'be ga yaga.'

IV

Burē Ro Pitōrō Ni Ti Yowani

I Ko'ja Pitōrō ni ti Yowani kēdi gba ro tiya lende nime zi bilaka naga nima kina bo akumu mōto ga kōmō ngi ti Sadoke mōto ga ti bo do bo kanya 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba. II Lijē ngi ro 'diri go lende nime Pitōrō ni kēdi kiyandi bilaka kiya te, Yēsu ēnyī kodo 'deni yaga di mi tōlē ne, rōmōyī lende nima ileme 'deni tōdo 'ba tōku di mi tōlē ēdi ro ma laka. III Kina lijē kinda'ba Pitōrō ni ngi koto kari ki'di kō'dō mī maboso rōmōyī go bi 'deni ro mī dokopiyari.

IV Bilaka ma konzi ame ga kuwō lende kiya 'ba Pitōrō ni nima ne i'di dōnni 'deni go lende 'ba Yēsu. Kina ya ma ki'di dōnni go lende 'ba Yēsu kodo'bo rōnni ngi pili kuluku 'butē bi 'butē (5000).

V Mī bi kēzē ma di gomo na lōbu 'ba Yudayi ni kototo kpēnni ngi mī Yerosalema ti bo komo kiyandi 'bēnni ga. VI Ana ma tōnē ro bo do bo akumu 'ba Boko'ba ne ēdi gbi mi lōngō lijē yayi ti Kayapa ti Yowani ni ti Alesandoro gbi ti bilaka mōto ga 'ba Ana. VII Kina lijē ki'di Pitōrō ni ngi koro kōmōnni yayi. Lijē iya te, "Kpe, ilenjoke bo nime ti wa'di? Kōzi kakpa 'ba yē na me ko'doke lende nime timo?"

VIII Pitōrō ngi lo ti Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba ēnyī kileki kiya zinnī, iya te, "Kpe turu ze ga ti bulōbu ze ga, IX ndobo laka nime do'do dilenjo bo roko'bo nime ne kina me kēddi kititike ze gomo ne ya? X Ne ongo, ti miya ziye pili ti bilaka 'ba Yisarele. Tigo 'ba Yēsu Kurisitō 'ba Nazareta na me kilenjo bo nime kēdi koro mī kada nime tōne komoye ro bilaka ma laka ne. Utōtike Yēsu Kurisitō 'deni tōnē bine, ne Boko'ba i'di bo 'deni kēnyī kodo yaga di mi tōlē. XI Kō'du go lende abo na tōnē kugu mī buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Doku nime u'du pa mōkō, kpe bo ko'ba rō ti dōku ni ilagike 'deni di romo. Ne le'jete bo na 'deni 'bōwu ro dōku ma laka ro do kiteli mī gbondo 'ba rō.' XII Bo na nge koto kpōki ro bo tōmo

bilaka di mi tölë römöyî Boko'ba i'di közi kakpa mo dë zi boto moto tine nge zi bo."

^{XIII} Dö ngölö 'ba Pitörö ni ti Yowani igayi bilaka naga nima kototo dönni yayi ne ngi, römöyî lijë ikali ya naga nima ro bilaka ma sari, tine uwö lijë kiya lende ngi ro dö kitëwu kozo bo kikali waraga tara. Kina lijë kikali ya naga nima ngi ro bo kösö go Yësu ga. ^{XIV} Bo mo tönë kilejo ne ëdi gbi koro tinni yayi kina ngi i'di lijë kikali dë kpe tiya lende ma kënyë moto zinni. ^{XV} Kina lijë koja Pitörö ni ngi titi yaga di mi löngö lijë yayi. Kina lijë koloma ngi ro to'do burë mo, ^{XVI} lijë iya te, "Wa'di ga na go do'dake zi ya naga nime? Bilaka ame ga pili këdi koloma mi Yerosalema bine ne ikali lende 'ba go koto nime lijë ko'do ne 'deni pili. Kina dinza dikalike gbi tandi gomo. ^{XVII} Ne ma laka mo go diyake zinni kinza lijë kari kiya lende 'ba Yësu dë kpe zi boto ma koto moto. Kinza bilaka ma konzi moto ga kuwö lëbi 'ba lende nima ra."

^{XVIII} Kina lijë kidëki Pitörö ni ngi 'böwu kako kiya teyi kinza lijë kari kiya lende 'ba Yësu dë kpe, kina kinza lijë kiyandi bilaka dë kpe timo. ^{XIX} Ne tine Pitörö ni ti Yowani ënyî kileki dömo zinni, iya te, "Omerike lende nime te, kpe na go duwö döye ala Boko'ba na go duwö dömo? ^{XX} Ne 'beze wa ame do'ja 'deni kina duwö 'deni gbi ne a moto ngi go dola go tiya mo du te inza."

^{XXI} Kina ngi bilaka naga nima ikali dë kpe ma 'do kodo karama dö Pitörö ni römöyî bilaka pili ëdi 'deni ngi kilëlu Boko'ba go lende 'ba tilejo nima kilejo bo nima ne. Tine lijë ose go lende 'bënni nima nduwë ro ma kitigo zi Pitörö ni kina lijë kope ngi. ^{XXII} Bo mo nima kilejo ne komo koo mo ëdi 'deni kozo 'butë sowo gbi ti dömo teyi tara.

Mötu Gó Tigó

^{XXIII} Kina dödo kope Pitörö ni 'deni ti Yowani kozo a nima tara tine, lijë ileki ngi kari zi lëpi nni ga kiyëti go lende naga nima löbu 'ba bo akumu ni ti bulöbu ni kiya zinni ne. ^{XXIV} Kina lijë pili koloma ngi ro tilëlu Boko'ba bi koto kiya te, "Nere ze, ni na me ko'ba mitörö ni ti döyayi ti yöpö ni pili ti wa ame ga pili këdi koloma yimo ne. ^{XXV} Ni na me kilende ti Nyî Koto Laka mi 'bu ze löbu Dawidi bo laja 'bi ame 'do ki'di bo kiya te, 'Go wa'di na bo löwö ni kënyî ngi ro ya, kina bilaka kebe ngi tususu kpënni ro yawa gomo? ^{XXVI} Nere 'ba dölijo pili ilejo rönni 'deni ndö bi to'do ya, kina bo dölijo 'bënni ga kototo rönni ngi tususu kpënni ro nere Boko'ba gbi ro Kurisitö abo ame bo koja kako dölijo nime bine ne.' ^{XXVII} Kina me lende tönë ga Dawidi kiya ne o'do rönni 'deni ngi tara. Nere Erode ni ti bo dölijo Ponitoyo Pilato

ususu kpënni 'deni tönë di mi gawo nime bine ti bo löwö ni ti bilaka 'ba Yisarele ro Yësu ame ro bo laja 'bi koja kako dölijo nime bine ne. ^{XXVIII} Lijë usususu kpënni 'deni 'do to'do wa tönë ga kiya te ëdi ko'do rönni ne. Iya 'deni te wa naga nime ëdi ko'do rönni römöyî ako'doko 'bi na kina ëddi gbi ti tigo mo.

^{XXIX} Nere Boko'ba ze, uwö kpa kose 'ba bulöbu naga nime kose kpënni roze ne. Ze bo laja 'bi ga na, i'di tigo zize go duwöwö lende 'bi ro dö ngölö zi bilaka. ^{XXX} Ileme tigo 'bi zi bilaka ti ti'di ze dilejo bo roko'co. Kina i'di ze ti do'do go koto ame ga lende mo kigayi bilaka ne ti közi kakpa 'ba bo laja 'bi Yësu."

^{XXXI} Kina dödo lijë kote tititi Boko'ba 'deni kozo a nima yo, kina go bi nima kiyaya röni ngi kozo kizikizi tara. Kina lijë ngi pili lo ti Nyî Koto Laka ki'di lijë ngi bi tiya lende 'ba Boko'ba zi bilaka ro dö ngölö.

Konyi 'Ba Bo Ki'di Dönni Gó Lende 'Ba Yësu

^{XXXII} Mi kada naga nima yayi bo ki'di dönni go lende 'ba Yësu ga oloma ngi pili ti meri koto gbi ti döki'di koto. Bo moto iya dë te, "Ama naga nime wa 'ba gbagba ma na." Tine lijë pili oloma ga ngi tokonyi rönni ti wa ame ga lijë këdi timo ne. ^{XXXIII} Bo laja 'ba Yësu ga ö'bö ngi nburu ti tigo bi tuwöwö todo 'ba Yësu yaga di mi tölë. Kina Boko'ba kö'bö ngi nduwë to'do yëyî dönni ro mbëmbë. ^{XXXIV-XXXV} Ya moto ga ame di mi löngö lijë yayi këdi ti nyaka ni ti rö ro ma konzi ne, ari kugö moto ga ngi mökö ko'de girisi mo ga kako zi bo laja. Kina kozo ngi kozo ame lijë këdi ro leri mo ne tara. Boto moto inza kpe ro leri 'ba wa moto di mi löngö lijë nima yayi.

^{XXXVI} Bo moto ro Yesepa dödo gbi tara. Bo di mi kupö bilaka 'ba Lëwë, öyö bo mi döyayi 'ba Kupuriyö. Bo laja 'ba Yësu ga i'di möyi bo ro Baranaba ame 'jo 'ba lende mo tégë, "Bo toco mi këddi." ^{XXXVII} Bo ugö nyaka abo moto mökö bo ko'de girisi mo ngi ki'di zi bo laja.

V

Ananiya Ni Ti Sapira

^{I-II} Bo moto kidëki möyî mo ro Ananiya lijë ti 'ja abo Sapira, lijë ugö nyaka 'bënni moto mökö kina bo kogba girisi mo ngi ro ë'bënni koso ma ndö te na nge bo ko'de ki'di zi bo laja. 'Ja abo Sapira ikali go lende nima gbi. ^{III} Pitörö iya te, "Ananiya, go wa'di na ki'di Satani ka'da yi ki'di yi kebe kunzö bëti zi Nyî Koto Laka 'ba Boko'ba go lende 'ba girisi nima kogba 'deni ro ë'bi ne gomo? ^{IV} Nyaka ro nyaka 'bi, kina me kugö mökö girisi mo gbi ro ë'bi. Ne go wa'di na kebe komeri to'do lende nima tara gomo?

Bėti nime o'do dē zi bilaka, ne Boko'ba na me 'deni ko'do bėti teyi."

^V Kina Ananiya kuwō lende nime Pitōrō kiya ne yō, na bo kila'ba ngī bēri rō tōku. Bilaka ame ga kuwō lende 'ba tōlē abo nima ne ngī pili rō tikere. ^{VI} Kina yōbi ndende mōto ga kako kolo tōku bo ngī mī bōnggo kombi kari kusu.

^{VII} Tēgē me mbowa kōzo saa mota tara di pōtō mo na 'ja mo kōmō ngī. Loko ikali dē te mē'dē nī ōlē 'deni. ^{VIII} Pitōrō ititi loko, iya te, "Iya zō rō ma laka gīrīsī 'ba nyaka nime kugōke ne go rōmo na nge me ne?"

Loko iya te, "Yēē, kina ma pili ne."

^{IX} Pitōrō iya te, "Go wa'di na kpe ti mē'dē yī kususuke kpeye bi to'do bėti zi Nyī Kōto Laka 'ba Boko'ba gōmo? Ongo bi 'dē te, bilaka ame ga kusu mē'dē yī ne na me 'dē gba kēdi koro kpadōri. Lijē ēdi kombi tōku yī tōne gīri nime kari kusu."

^X Kina loko kila'ba ngī rō tōku bēri kōmo Pitōrō. Yobi ndende tōnē ga ako ko'ja loko kōlē 'deni gbī, kina lijē kombi tōku nī ngī yaga kari kusu ngila mē'dē nī. ^{XI} Kina bilaka 'ba kanisa pili ti ya ame ga kuwō lende mo mī kada nima yayi ne ngī pili rō tikere go kō'du mo.

Go Koto Ma Konzi

^{XII} Mī kada naga nima bo laja 'ba Yēsu ga oloma ngī to'do go koto ma konzi ame ga lende mo kigayi bilaka ne yayi. Kina bilaka ame ga pili rō 'ba kanisa ne kō'bō ngī nduwē bi tototo dōnnī mī dēdē 'ba njeere Solomo ame mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba ne. ^{XIII} Ya ame ga ki'di dōnnī dē go lende 'ba Yēsu ne ilaṅa rōnnī dē tari todo'bo dōnnī ti ya naga nima. Ne tine bilaka pili ō'bō ngī tiya lende 'bēnnī rō ma laka. ^{XIV} Kina ki'di bilaka ma konzi mōto ga botōni gbī ti 'ja kō'bō ti'di dōnnī ngī go lende 'ba njeere Yēsu lijē kodo'bo rōnnī ti bilaka 'ba kanisa. ^{XV} Kina bilaka koloma ngī rō tombi bo rōko'ō ma konzi ko'ba kpa kori dō langiri ni ti sora ni 'do odo kiya te Pitōrō kudō kebe yayi go dō mbēli bo kudō kebe dōnnī. ^{XVI} Bilaka ma konzi ōlo kako di mī dōliṅo ame ga ngila Yerosalema yayi ne ti bo rōko'ō ma konzi ti bo nōki ni ko'de kako zi Pitōrō ni, kina kilenjo lijē ngī pili.

Gomo 'Ba Bo Laja

^{XVII} Kina bo dō bo akumu ni ti ya ame ga rō 'ba bo kīdēki mōyi dōmo rō Sadoke ne ngī lo ti mī kombi rō bo laja naga nima. ^{XVIII} Kina lijē kinda'ba bo laja naga nima ngī ki'di mī maboso.

^{XIX} Kina odo kōmō 'deni mī korōndo tine, malayika 'ba Boko'ba ako ngī kurōgo kpadōri 'ba maboso nima yaga, kina ko'de lijē ngī yaga, iya te, ^{XX} "Arike mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba go kari kiyake kori 'ba didi nime zi bilaka."

^{XXI} Kina odo bo laja naga nima kuwō lende nime 'deni te tine, lijē ēnyi ngī mī bi kēzē mo kari mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba kisaki ngī tiyandi kōmo bilaka.

Mī dōnḅo mo nima na bo dō bo akumu ni ti bilaka abo ga kīdēki bilaka ma lōbu 'ba Yudayi ngī pili kototo rōnnī mī go bi 'ba tiya burē. Kina lijē koja bo kanya ngī 'do ko'de bo koja laja naga nima kako zīnnī di mī maboso. ^{XXII} Kina odo bo kanya naga nima kari kōmō yayi tine, lijē o'ja bo laja tōnē ga inza kpe mī maboso yayi. Lijē ileki kako kiya lende mo zi bilaka lōbu naga nima, tēgē, ^{XXIII} "Dari do'ja kpadōri 'ba maboso laka rō ma kopi teyi ti bo kanya bo koda bi mo ga kēdi koro kpmo yayi. Tine dopi kpmo yaga dodo rō yayi do'ja lijē dē du te."

^{XXIV} Kina odo bo dō bo kanya 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba ni ti lōbu 'ba bo akumu ni kuwō lende nima 'deni tara tine, lende mo ilikō ngī dōnnī. Lijē ikali dē wa'di na ko'do rōni zi ya naga nima. ^{XXV} Tine bo mōto ako kiya zīnnī, tēgē, "Ya tōnē ga ki'dike mī maboso ne lijē ēdi mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba 'dē yayi bi tiyandi bilaka."

^{XXVI} Kina bo dō bo kanya nima kēnyi ngī ti bo kanya abo ga kari go bo laja tōnē ga. Ne tine lijē itīṅi ya naga nima dē rō ya, rōmōyi lijē ere kinza bilaka naga nima yayi ne kēnyi ra rō ya tīnnī tu'du lijē ti dōku. ^{XXVII} Lijē o'de bo laja naga nima ki'di koro kōmo bilaka lōbu naga nima mī bi 'ba burē yayi ne. Bo dō bo akumu nima ēnyi kiya zi bo laja naga nima bo iya te, ^{XXVIII} "Kpe, dota go tiyandi bilaka ti lende 'ba Yēsu nima 'deni tōnē molo di ziye bine. Ne ebe ki'dike lende 'ba akiyandi 'be nime 'deni ngī le'jete kita'ba kote mī Yerosalema nime pili. O'dōkoke 'deni ngī 'do ze na dinda rō bo kupō Yēsu."

^{XXIX} Pitōrō nī ēnyi kileki dōmo zīnnī iya te, "Ma dō kiteli mo Boko'ba na go duwō dōmo, inza dē rō kpe bilaka lesi na go duwō dōye. ^{XXX} Bo na rō bo ame 'bu ze lōbu ga koro ne. Kina me bo i'di Yēsu 'deni gbī kēnyi kodo yaga di mī tōlē. Kpe 'beye upōke Yēsu 'deni tōnē ti tutōti mo dō ngērī. ^{XXXI} Ne Boko'ba i'di Yēsu 'deni koloma dō dōri bo mītoro rō njeere gbī rō bo tōmo wa di mī tōlē, 'do ki'di bilaka 'ba Yisarele koto dōnnī di mī lende kēnyē 'bēnnī ga go bo kola lijē. ^{XXXII} Wa naga nime ze do'ja 'deni ti kōmoze, kina me dēdi 'deni rō tiya mo zi bilaka. Kina Nyī Kōto Laka ti ki'di lijē 'deni ngī kikali lende naga nime, rōmōyi Boko'ba i'di Nyī Kōto Laka abo 'deni zi ya ame ga koro bo ne."

^{XXXIII} Lende nime i'di bo burē naga nima ngī kēnyi rō 'dirī ko'doko 'do tupō ya naga nima. ^{XXXIV} Tine bo mōto rō Gamalele ēnyi toro kilende zi bilaka naga nima mī bi

'ba buré yayi ne. Bo ró Parosi ame kèdì kiyandi bilaka ti kò'du ki'di 'ba Bòko'ba, kina bilaka ngi me ró ma koro bo. Bo i'di bò kanya koto bò laja naga nima titi kari mbowa yaga. XXXV Kina bo kiya zi bilaka 'ba buré naga nima bò iya te, "Kpe löndö ma ga bilaka 'ba Yisarele, omerike döye titi gò lende nime ko'dòkoke to'dò mo zi ya naga nime ne. XXXVI Omerike lende 'ba Tuda ma tönè kényi ko'dò ró bò pa mi döyayi nime bine ró wa löbu, bilaka kösö kulöwö gò bò ñbò kòzo kuluku modòomota (400) tara ne te. Ne me tönè kupò bò ne wa'di na ko'dò róni? Ya ame ga pili ki'di dönni gò lende abo ne ita'ba ngi kiyèyi rónni ró kotokoto lende nima kilikò ngi yaga ró yawa. XXXVII Di pötö mo Yuda di Galilaya ényí gbí mî kada ma tönè kèdì kugu möyi bilaka ne ki'di bilaka ma konzi mótò ga kösö gò bò. Ne me tönè kupò bò gbí ne wa'di na ko'dò róni? Ya ame ga ki'di dönni gò lende abo ne ita'ba ngi gbí kiyèyi rónni ró kotokoto. XXXVIII Ne kina me gbí kòzo lende 'ba ya naga nime kinza ko'dòke wa mótò dè zinni. I'dike lijè kari è'bènni. Meri 'bènni ti ndobo 'bènni nima odo kiya te kèdì ró 'ba bilaka lesi èdì kote róni ka giri naga nime. XXXIX Ne odo kiya te kèdì ró 'ba Bòko'ba inza ko'bòke ta'da mo. Mótòga ti kèddike e'be za ró to'dò ya ti Bòko'ba."

XL Kina bilaka 'ba buré naga nima pili koro ngi gò lende kiya 'ba Gamalele nima. Kina lijè kidèki bò laja naga nima ngi kako ki'di komba nge ti korobayi. Lijè ose gomo gbí ró ma kitigo zinni kinza lijè kari kiya lende 'ba Yèsu dè kpe. Kina lijè kope bò laja naga nima ngi ki'di kari. XLI Tine bò laja naga nima di bi tódò 'bènni di mî bi 'ba buré nima lijè ngi ló ti lónjo, rómöyi Bòko'ba oza lijè 'deni laka tombi gomò gò lende 'ba Yèsu.

XLII Tine di pötö mo bò laja naga nima oloma ngi nduwè tiyandi bilaka di mî reki 'ba ró löbu 'ba Bòko'ba gbí kebe mî linjo. Lijè ö'bò ngi nduwè tiyèti mo Yèsu na ró Kurisitó ame Bòko'ba koja kako dolinjo nime ne.

VI

Bò Kokonyi Ndobo

I Kina odo bò kösö gò Yèsu ga konzi 'deni kòzo a nima tara mî kada naga nima yayi tine, ya ame ga mî löngö lijè yayi kilende ró kpa Giriki ne ebe ngi togba kpènni ti ya ma kilende 'bènni ró kpa Yudayi. Ya ma kilende 'bènni ró kpa Giriki naga nima iya te, makuru'bè ma 'bènni ga o'ja a 'ba konyi ame kèdì koza nduwè ró go bi kèzè pili ne dè. II Kina bò laja ma 'butè dömoriyò naga nima kidèki bò kösö gò Yèsu ga ngi pili kototo rónni bi koto. Lijè iya te, "Ma kele

mo na ró wa'di? Ndobo 'ba tuwöwö lende 'ba Bòko'ba na gò dola bèri dari mî ndobo 'ba toza a 'ba konyi zi bilaka? III Löndö ze ga, ma laka mo o'dòko ziye 'dò kigelike bilaka mótò ga modòmoriyò di mî löngö ye bina ró ya ame ga kikalike kèdì ló ti Nyi Koto Laka ki'di 'deni kicali lende ne, 'dò di'dike lijè na kèdì ró bò konjo gò ndobo nime, IV gò ndobo 'beze kèdì nge ró to'dò mótò ti tuwöwö lende 'ba Bòko'ba zi bilaka."

V Kina bilaka naga nima pili kutí ngi gò lende nima. Kina lijè kigeli Setepano ame ló ti Nyi Koto Laka ki'di dönni 'deni gò lende 'ba Yèsu Kurisitó ti dòki'di koto ne ngi. Tine lijè igeli Pilipò ni gbí ti Purökörò ti Nikanora ti Timono ti Peremona ti Nikolawo ame ró bilaka 'ba Anitokiya bò ko'dò ró bò 'deni ró Yudayi ne. VI Lijè o'de ya modòmoriyò naga nima kako zi bò laja 'ba Yèsu ga. Kina bò laja ki'di kòzinni ngi dönni kumötò gò Bòko'ba kokonyi lijè mî ndobo nima.

VII Mî kada naga nima yayi bilaka ma konzi i'di dönni 'deni gò lende 'ba Bòko'ba, kina bò kösö gò Yèsu ga konzi ngi ró ma kényè mî Yerosalema. Bò akumu ma konzi mótò ga i'di dönni 'deni gbí gò lende 'ba Yèsu Kurisitó.

Tinda'ba Setepano

VIII Tine Bòko'ba ö'bò ngi to'dò yèyi dò Setepano ki'di tigo zi bò koloma ró to'dò gò koto ma konzi mótò ga ame lende mo kigayi bilaka ne yayi. IX Tine bilaka mótò ga ényí ngi bi to'dò kowasa ti bò. Ya naga nima, lijè ró bilaka 'ba Kurènè ti Alesandora ame ga kèdì ko'dò mótò mî ró 'ba mótò ame kidèki möyi mo ró, "Rò 'ba bò dò ngölö" ne. Lijè ényí ngi kòdo'bo rónni ti bilaka mótò ga 'ba Kilikiya ni ti Asiya. X Ne tine Nyi Koto Laka 'ba Bòko'ba i'di Setepano ngi kicali lende ró ma kényè bilaka naga nima ka'da bò ra ti lende. XI Kina lijè kari koco ngi zi ya mótò ga 'dò kiya te, "Duwö bò nime koloma ró titi'ja Bòko'ba gbí ti 'bu ze löbu Musa."

XII Lende nime i'di bilaka 'ba Yerosalema ngi pili ti bulöbu 'bènni ga kpaki ti bò komo kiyandi ni kényi ró 'dèri ti Setepano. Kina lijè kolodo ngi dò bò kinda'ba bò koto kari mî bi 'ba buré. XIII Lijè i'di ya mótò ga koloma tususu bò ró bèti, kiya te, "Bò nima oloma ró tiya kpa kényè ró ró löbu 'ba Bòko'ba gbí ti kò'du ki'di mo ñbò me. XIV Duwö bò koloma tiya mo tégè bò nima ró Yèsu 'ba Nazareta ne ti kiyèyi ró löbu 'ba Bòko'ba yaga kada mótò kuyi mî dölèti ame ga Musa kose gomo zize ne."

XV Bilaka naga nima pili mî bi 'ba buré yayi ne odo kòmönni ngi dò Setepano, tine

lijé o'ja kómo bo uyí róni 'deni ngí yaga kozo kómo malayika.

VII

Lende 'Ba Setepano

^I Kina bo do bo akumu nima kényi kititi Setepano, iya te, "Lende nime ro ma laka?"

^{II} Setepano ileki dómo, iya te, "Kpe löndö ma ga kpaki ti bulöbu mo ga, uwöke dóma. Mí kada ma molo tóné ga bine Boko'ba ame ro bo do wa pili ne odo 'deni kileme róni zi 'bu ze löbu Abarayama. Mí kada nima yayi Abarayama édi koloma mí doyayi 'ba Mesopotamiya gba kinza bo kari dè Arana. ^{III} Boko'ba iya te, 'Ényi di doyayi nime di mí löngö e'be 'bu yí ga kari mí doyayi ame médi mileme ziyi ne.'

^{IV} Abarayama ényi 'deni mí kada nima di mí doyayi 'ba Kalidaya yayi kari koloma Arana. Di pötö tölé 'ba 'bu bo na me bo kényi di Arana kako mí doyayi nime dédi dolomake teyi. ^V Ne mí kada naga nima yayi Boko'ba i'di bi titi 'ba doyayi nime móto dè zi Abarayama. Tine Boko'ba iya 'deni 'do ti'di mo zi Abarayama kada móto 'do kèdi ro yayi abo gbí ti kupó bo ga. Boko'ba iya 'deni kozo a nima tara pele ko'ja Abarayama kinza ti kole. ^{VI} Boko'ba iya te, 'Kupó yí ga ti koloma 'deni ro atali mí doyayi 'ba bo löwö. Kina bilaka 'ba doyayi nima ti ki'di lijé 'deni ngí koloma ro to'do ndobo zinni kodo gomo rónni njob kómo koo kuluku modómota(400). ^{VII} Ne tine ti mako 'deni ngí modó karama do bilaka mo naga nima. Kina kupó yí ga ti kodo 'deni ngí yaga di yayi kako to'do mótu zó mí doyayi nime bine.'

^{VIII} Boko'ba iya zi Abarayama go ko'do döléti 'ba akilele zi bilaka abo ga ame ro botóni ne 'do kèdi ro kiné 'ba lömu abo 'ba Boko'ba. Kina odo Abarayama köyö Yisika 'deni tine bo ilele ngí mí to'dó do modómota. Yisika öyö Yakoba kina bo ko'do gbí tara teyi. Yakoba öyö kole 'buté domoriyó abo ga kina bo kilele lijé gbí tara, ame lijé na ro yí liñgi 'ba kpa goli ze ga ma le'jete nime ne.

^{IX} Ne kole 'ba Yakoba ga ebe 'böwu kombi minni ro löndö nni Yesepa, lijé kugó bo mökö zi bilaka móto ga koto kari Ezipeto ro atali. Ne tine Boko'ba oloma 'deni nduwé ti Yesepa^X koló bo di mí gomo abo ga pili, i'di bo 'deni kikali lende 'do dökí'di bo dolinjo 'ba Ezipeto nima këyi ro bo. Bo dolinjo Paro i'di Yesepa koloma ro turu ma löbu do Ezipeto gbí tonjo go wa 'ba mí liñjo abo ga.

^{XI} Tine séyi ebe kila'ba ngí mí doyayi 'ba Ezipeto ni ti Kanana ki'di bilaka koloma ro gomo. 'Bu ze löbu ga ame kèdi koloma mí Kanana ne o'ja wa móto dè go lijé konyo.

^{XII} Ne tine Yakoba uwó lébi mo tégé nyönyu édi Ezipeto, kina bo koja kole abo ga 'bu ze löbu ga ngí kari tugó mo. ^{XIII} Mí riyó 'ba tileki 'bènni na Yesepa kileme ro bo zinni ro löndö. Kina bo dolinjo 'ba Ezipeto nima gbí kikali lijé ngí ro bilaka 'ba Yesepa ga.

^{XIV} Mí kada nima yayi Yesepa oja laja 'deni go 'bu bo Yakoba 'do kako Ezipeto pili ti bilaka abo ga ma kuluku koto kodo dómo 'buté riyó döumo (75). ^{XV} Yakoba ni ényi kari koloma Ezipeto njob bo kölé yayi ti kole abo ga. ^{XVI} Kina di gomo tine na bilaka kombi töku lijé 'jaa kileki timo Sekeme kari kusu mí go bi ma tóné Abarayama kugó ti girisi di zi bilaka 'ba Amora ne.

^{XVII} Kina odo kada 'ba wa ma tóné ga Boko'ba kiya lende mo zi Abarayama ne kola 'deni ngosi tine, 'bu ze löbu ga ara 'deni ro ma kënyé mí doyayi 'ba Ezipeto. ^{XVIII} Mí kada mo naga nima yayi bo dolinjo móto ame kinza kikali Yesepa dè ne na 'deni do doyayi 'ba Ezipeto. ^{XIX} Bo dolinjo nima uyí dónjala móto zi 'bu ze löbu ga koloma ro todo gomo romo. Bo i'di lijé koloma ro tu'du kole kuru 'bènni ga mökö kölé yaga.

^{XX} Mí kada 'ba lende nima na köyö Musa ngí ro kole ame kele kulöwö ne. Ulu bo nyepa mole mí rö 'ba 'bu bo, ^{XXI} di gomo tine na kari kusu do bo ngí mökö. Nyiti 'ba bo dolinjo Paro na kari kömó do bo di mökö yayi kogba bo kari timo kulu ro kole 'bèni. ^{XXII} Kina kiyandi bo ngí pili ti akikali 'ba Ezipeto, bo koloma ngí ro bo kpa kitigo gbí ro bo riri.

^{XXIII} Kina odo kómo koo abo kèdi 'deni 'buté sowo tara tine, bo ényi komeri lende 'ba 'do tari tonjo löndö bo ga bilaka 'ba Yisarele. ^{XXIV} Kina bo kari ko'ja bo Ezipeto móto ngí kèdi ro tomba bo Yisarele móto. Bo ari kokonyi lépí bo nima, bo kupó bo Ezipeto nima ngí yaga kpa dokolo mo. ^{XXV} Bo omeri 'ba bo, bo iya te bilaka 'bènni ga ti kikali ngí bo na Boko'ba ko'doko 'deni 'do kolo lijé di mí gomo nima. Ne tine lijé ikali ma tara dè.

^{XXVI} Mí bi kèzé móto 'böwu bo ari ko'ja ya ma riyó 'bènni móto ga 'ba Yisarele kèdi ro tomba rónni. Kina bo kari tota lata mo, bo iya te, 'Uwöke dóma te, kpe ro löndö koto éddi kombake roye go wa'di?'

^{XXVII} Tine bo ma koma 'diri mo nima ényi kitiñi Musa yaga kileki kiya te, 'Ni, yé na ki'di yi ro bo doze bi to'do buré ze? ^{XXVIII} Éddi ko'dako tupó ma gbí kozo ame kupó bo Ezipeto tóné tipiyara ene ne?'

^{XXIX} Lende nime i'di Musa ngí ro tikere kényi di Ezipeto kirinja kari koloma ro bo löwö mí doyayi 'ba Midiyana. Bo ari köyö kole riyó di yayi.

XXX Kina ɔdo Musa ko'do kɔmo kɔo 'deni 'butɛ sowo yayi tine, m̄i kada ma do kɔto mɔto ko'ja bo kɛdi m̄i mɔkɔ do dɔku 'ba Sinayi, na malayika 'ba Boko'ba kɔdo kileme rɔni ngi zi bo m̄i pa'do kɔbɔ do morogo. XXXI Lende 'ba wa nima igayi Musa ngi ki'di bo kese ngosi tonjo mo. Tine bo uwɔ Boko'ba kilende zi bo iya te, XXXII 'Ma na rɔ Boko'ba ame koloma rɔ tonjo go 'bu yi lɔbu Abarayama ni ti Yisika ni ti Yakoba ne.'

Lende nime i'di rɔ Musa ngi kilɛ'di kilaɲa rɔ bo dɛ kpe tonjo mo. XXXIII Boko'ba iya te, 'Oto wari yaga di ndiɲi. Go bi nima kɛdi kɔto teyi ne go bi ma 'ba Boko'ba na. XXXIV Mo'ja lisa 'ba bilaka ma ga 'deni di Ezipeto kina muwɔ tileri 'benni 'deni gbi. Kina me mako 'deni dɔliɲɔ nime 'do tolo lijɛ di m̄i gomɔ 'benni ga. ɛnyi tɔrɔ, mɛdi moja yi kileki kari m̄i dɔyayi 'ba Ezipeto.'

XXXV Kina me mɛdi miya ziye lɔndɔ ma ga, Musa tɔnɛ bilaka kilagi, kiya te, 'Yɛ na ki'di yi rɔ bo doze bi to'do burɛ ze?' ne, bo na Boko'ba koja kari koloma rɔ bo dɔnni kolo lijɛ yaga di m̄i gomɔ 'benni ga. Boko'ba i'di malayika nima Musa ko'ja di m̄i pa'do 'ba do morogo nima ne kose go lende naga nima zi bo. XXXVI Musa oja bilaka 'ba Yisarele 'deni yaga di m̄i dɔyayi 'ba Ezipeto ti to'do wa ma konzi mɔto ga ame lende mo kigayi bilaka ne m̄i dɔyayi nima yayi gbi di m̄i yɔpɔ lɔbu ame kidɛki rɔ Yɔpɔ Kasi ne. Bo oloma 'deni nduwɛ rɔ to'do lende 'ba go kɔto di m̄i mɔkɔ yayi ɲbɔ kɔmo kɔo 'butɛ sowo. XXXVII Bo na tɔnɛ kose zi bilaka 'ba Yisarele, kiya te, 'Boko'ba ti ki'di bo mɔto 'deni ngi di m̄i lɔngɔ ye nima kɛdi rɔ bo kumɛ lende kɔzo 'bama.'

XXXVIII Musa nime bo na gbi tɔnɛ koloma ti bilaka 'ba Yisarele m̄i kada ma tɔnɛ lijɛ kotɔto dɔnni di m̄i mɔkɔ. M̄i kada nima yayi malayika 'ba Boko'ba ilende zi bo bi kɔto ti 'bu ze lɔbu ga. Kina ki'di kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba ame 'do kɔ'bɔ rɔ ɲburunburu ne ngi zi bo 'do bo ki'di gbi zize.

XXXIX Di pɔto mo 'bɔwu 'bu ze lɔbu ga ebe kilagi lende 'ba Musa kitɲi yaga, lijɛ ko'dɔko 'bɔwu tileki Ezipeto. XL Lijɛ ari kiya zi Arona, iya te, 'Uku akoro zize 'do kileki ze Ezipeto, rɔmɔyi Musa bo koja ze yaga di m̄i dɔyayi 'ba Ezipeto nime dikali dɛ wa'di na ko'do rɔni 'deni zi bo di bito yayi.'

XLI M̄i kada nima yayi lijɛ i'di Arona kuku yamo zinni rɔ kole sa 'do kɛdi rɔ akoro zinni. Kina lijɛ kumu roma ngi teyi lijɛ ko'do karama 'ba akoro 'benni ame lijɛ na ko'do ti kɔzinni ne. XLII Go kɔ'du mo na Boko'ba kɛnyi ngi rɔ ya tinni ki'di lijɛ koloma rɔ tulɔmu kpenni zi kada ni ti nyepe ni ti kɛlu 'ba mitɔrɔ. Lende nime

o'do rɔni kɔzo kɔ'du tɔnɛ bo kumɛ lende 'ba Boko'ba kugu kiya te, 'Kpe bilaka 'ba Yisarele, m̄i kɔmo kɔo 'butɛ sowo ma tɔnɛ kɛddike m̄i mɔkɔ ne, akumu 'be ame ga pili kolomake rɔ tumu mo ne umuke dɛ go lende ma. XLIII Tine kilaka 'ba tubɔ mo rɔ mbɛli 'ba do akoro 'be ame kidɛki mɔyi mo rɔ Mɔlɔke ne na za kolomake rɔ tombi mo tilaki timo. Kina kolomake ngi gbi tombi akoro 'be ame kidɛki mɔyi mo rɔ Rapana kukuke kɔzo kɛlu tara ne. Wa ame ga ko'doke ti kɔziye ne na za kolomake tulɔmu kpeye teyi. Go kɔ'du mo ti moga ye ɲbɔ kari kolomake gɔnyi Babel.'

XLIV M̄i kada ame 'bu ze lɔbu ga kɛdi m̄i mɔkɔ ne, kilaka na lijɛ kubɔ rɔ mbɛli 'ba to'do mɔtu zi Boko'ba di yimo 'do lijɛ kikali ngi bo ɛdi tinni. Boko'ba i'di Musa 'deni kubɔ rɔ kilaka nima kɔzo kinɛ ti tiyɔbu mo ame bo kileme ne. XLV 'Bu ze lɔbu ga i'di rɔ kilaka nima 'deni zi kole 'benni ga koloma rɔ tombi mo di pɔto nni m̄i kada ma lijɛ kɛdi kari ti Yɛsuwa. Kina me 'do lijɛ kako koloma m̄i dɔyayi nime Boko'ba koga bo dɔyayi mo ga di dɔmo zinni ne. Rɔ kilaka nima oloma 'deni ti 'bu ze lɔbu ga ɲbɔ kɔmɔ m̄i kada 'ba Dawidi. XLVI Boko'ba ngi ti m̄i kɛyi go lende 'ba Dawidi kina me Dawidi kititi Boko'ba 'do ki'di bo ko'ba rɔ zi Boko'ba ma kɔngɔ go Yisarele. XLVII Ne tine Boko'ba i'di Solomo kole 'ba Dawidi na 'jaa ko'ba rɔ zi bo.

XLVIII Ne rɔ ma laka miya ziye, Boko'ba ame bo na rɔ bo tigɔ do kiteli ne, bo oloma dɛ m̄i rɔ ame ga bilaka lesi na ko'do ti kɔzinni ne. Kina kɔzo lende abo ma tɔnɛ bo kumɛ lende kumɛ mɔlo bine kiya te, XLIX 'Mitɔrɔ na rɔ kitɲi ma, tine dɔyayi na rɔ gara 'ba ndɔ. Ne rɔ ma tondo mo ga na 'do kpe bilaka lesi ko'bake rɔ zɔ? 'Do ko'doke bi 'ba rɔ kindawo zɔ totondo mo ga? L Ma na mo'ba wa pili.'

LI Lɔndɔ ma ga, o'doke minyi kulɔwɔ. O'doke rɔye za kɔzo bo lɔwɔ ame ga kinza kikali Boko'ba dɛ, kuwɔ lende mo dɛ gbi ne tara. O'bɔke rɔ tilagi Nyi Kɔto Laka 'ba Boko'ba mɔlo kako di zi 'bu ye lɔbu ga. LII 'Bu ye lɔbu ga ɔdo gomɔ rɔ bo kumɛ lende 'ba Boko'ba pili rɔ gomɔ. Kina lijɛ kupɔ ya ame ga koloma rɔ tuwɔwɔ mo kiya te Boko'ba ɛdi koja bilaka ma laka mɔto kidɛki rɔ Kurisitɔ kako dɔliɲɔ nime bine ne ngi yaga. Kina me Kurisitɔ ako 'deni dɔliɲɔ nime bine, ne kina me kususuke kpeye ngi rɔ bo kupɔke yaga. LIII Kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba ame malayika kose zi 'bu ye lɔbu ga ne, ikalike pele o'dɔkɔke dɛ to'do mo yɔ."

Tu'du Setepano

LIV Kina ɔdo bilaka bo burɛ naga nima kuwɔ Setepano kiya lende nima 'deni tara

tine, lijë pili ënyî ngî rɔ 'dirî konyo dɔ tungu nnî rɔ bo. ^{LV} Ne tine Setepano ngî lo ti Nyî Koto Laka kina bo kombi kɔmɔ bo ngî mitɔrɔ bo ko'ja bi kɔpɔ 'ba Boko'ba ti Yësu kedi kɔrɔ dɔ dörî Boko'ba yayi. ^{LVI} Bo iya te, "Ongoke, mo'ja kpadörî 'ba mitɔrɔ kurögö 'deni yaga rɔ gböñö, kina kole 'ba bilaka lesi na me 'dë gbî kedi kɔrɔ dɔ dörî Boko'ba."

^{LVII} Ne tine bo burë naga nima ulörî ngî rɔ ma kembe gɔ lende nime lijë kuwö bo kiya kɔzɔ a nima tara ne. Lijë u'bë mbili nnî teyi ti közinni. Kina lijë pili kënyî kolodo ngî dɔ bo ^{LVIII} kindä 'ba bo kari timo yaga di mi gawo. Kina lijë kari ku'du bo ngî di yayi ti dökü tupö bo yaga. Bo ku'du dökü naga nima olo bɔngɔ 'ba rönni ga pili ki'di zi kole yobi mɔto kidëki rɔ Solo tonjɔ gomo.

^{LIX} Kina odo bilaka naga nima kedi ku'du Setepano 'deni ti dökü tara tine, bo ulörî ngî rɔ ma kembe kiya te, "Nere ma Yësu, ogba didi ma ziyi yayi."

^{LX} Kina bo kolodo ngî bërî, bo iya te, "Nere Yësu, ola bilaka naga nime gɔ lende kënyë 'bënni."

Odo bo kiya nburunburu 'ba lende abo nime 'deni kɔzɔ a nime te tine, na bo köle ngî.

VIII

^I Tine Solo uti ngî gɔ löpö nima.

Ya 'Ba Solo Ti Kanisa

Mi kada nima kupö Setepano ne na közi kasi ma kinza kiya kisaki to'do rönî zi bilaka 'ba kanisa di mi Yerosalema. Kina lijë pili kita'ba ngî kiyëyi rönni mi dolinjɔ ma titi 'ba Yudayi ti Somorona kola bo laja na nje rɔ dönni mi Yerosalema. ^{II} Ya mɔto ga ame ki'di rönni 'deni rɔ toro Boko'ba ne na kari kusu Setepano kudu bo ngî rɔ mbëmbë. ^{III} Kina Solo kënyî ki'di rɔ bo ngî rɔ tinda'ba bilaka 'ba kanisa. Bo oloma ngî rɔ tozi gönni kebe mi lijɔ 'bënni ga tinda'ba bɔtoni pili ti 'ja koto mi maboso.

Laja Mi Somorona

^{IV} Bilaka 'ba kanisa naga nima kiyëyi rönni mi dolinjɔ titi naga nima oloma ga ngî nduwë rɔ tuwöwö laja laka 'ba Yësu. ^V Pilipö ari koloma 'ba bo mi gawo mɔto 'ba Somorona, kina bo kö'bö ngî rɔ tuwöwö mo zi bilaka ma yayi, Yësu na rɔ Kurisitö ame Boko'ba koja kako di mitɔrɔ ne. ^{VI} Bilaka ma konzi uwö lende naga nima Pilipö koloma rɔ tiya mo ne 'deni laka. Kina lijë o'ja wa ame ga bo ko'do kö'du mo kigayi lijë ne 'deni gbî laka. ^{VII} Bo i'di nöki ma konzi 'deni kita'ba di dɔ bilaka ti birɔ ma kembe, kina bo ilejɔ ya ma konzi mɔto ga ame ndimo ga keŋme 'deni rɔ kilawo ne ti bo ka'bo ma konzi mɔto ga

'deni gbî. ^{VIII} Kina bilaka 'ba mi gawo nima ngî pili ti mi këyi gɔ kö'du mo.

^{IX} Ne tine bo kata mɔto ëdi mi gawo nima yayi kidëki möyi mo rɔ Simona. Bo ëdi mɔlo yayi ti'di lende 'ba tata abo nima kigayi bilaka naga nima. Kina bo ko'do rɔ bo ngî rɔ wa löbu. ^X Bilaka 'ba mi gawo nima pili ö'bö tuwö lende abo rɔ ma laka kiya te, "Bo nime na rɔ Mitɔrɔ, möyi bo rɔ Tigo Dɔ Kiteli."

^{XI} Lijë ö'bö tuwö lende abo gɔ tata mbëmbë abo nima bo kedi ko'do mi löngö lijë ne. ^{XII} Kina odo Pilipö kako kuwöwö laja laka 'ba nje löbu 'ba Boko'ba ti lende 'ba Yësu Kurisitö 'deni tine, bɔtoni 'ba mi gawo nima pili ti 'ja mo ga i'di dönni ngî rɔ ma laka gomo. Kina kodo mini 'ba bapatisi ngî dönni. ^{XIII} Simona bo kata tönë i'di dɔ bo gbî gomo, na kodo mini 'ba bapatisi ngî dɔ bo. Na bo kënyî ngî kösö gɔ Pilipö, tine wa löbu ame ga Pilipö kedi ko'do ne lende mo igayi bo ngî.

^{XIV} Kina odo bo laja ame ga mi Yerosalema ne kuwö lende mo 'deni kiya te bilaka 'ba Somorona i'di dönni 'deni gɔ lende 'ba Boko'ba tine, lijë oja Pitörö ni ngî ti Yowani kari yayi. ^{XV-XVI} Lijë ari kömö yayi ko'ja kobapatisi bilaka naga nima 'deni ti möyi nje Yësu Kurisitö, tine Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba inza gba dönni. Kina Pitörö ni kititi Boko'ba ngî 'dɔ ki'di Nyi Koto Laka zi ya naga nima. ^{XVII} Lijë i'di közinni dɔ ya naga nima, na Nyi Koto Laka kila'ba ngî dönni pili.

^{XVIII} Kina odo bo tönë rɔ Simona kongɔ 'deni Nyi Koto Laka kila'ba ngî dɔ bilaka naga nima gɔ közi ki'di 'ba Pitörö ni ti Yowani tara tine, bo ako ngî zinni ti girisi. ^{XIX} Bo iya te, "I'dike tigo nima gbî zö 'dɔ odo mi'di közö dɔ bilaka 'dɔ Nyi Koto Laka kila'ba gbî dönni."

^{XX} Pitörö iya te, "Ni ee, ti kari koto ti girisi 'bi nima mi pa'do 'ba Gehena. Gɔ wa'di na meri 'dɔ tugö wa ame Boko'ba ki'di ne ti girisi gomo? ^{XXI} O'bo odo dë mi ndobo nime römöyi meri 'bi odoro dë koma Boko'ba. ^{XXII} Oto döyi di mi lende kënyë 'bi nime kititi Boko'ba 'dɔ mi bo këyi röyi bo kola yi gɔ meri kënyë 'bi ga, ^{XXIII} römöyi mikali 'deni ni ngî rɔ bo mi kombi kina lende kënyë 'bi na 'deni ngî döyi."

^{XXIV} Simona ënyi koma'jo rönî zi Pitörö ni ti Yowani, iya te "Ititike Boko'ba kinza bo ki'di wa naga nime kiyake ne dë ko'do rönni tara zö."

^{XXV} Kina odo Pitörö ni ti Yowani kote tiya lende 'ba nje Yësu 'deni zi bilaka naga nima tine lijë ileki ngî kari Yerosalema nduwë ti tiya laja laka 'ba Kurisitö kebe mi lijɔ ma konzi mɔto ga 'ba Somorona.

Pilipō Ni Ti Bō Mōto Di Kusa

XXVI Di pōtō mo na malayika 'ba Boko'ba kako kiya zi Pilipō tēgē, “Ēnyi kari kapa dō ro'o 'dē gō kori ame kako di Yeroselema kari Gaza ne.” (Kori mo nime bōto ilingere dē kpe kebe gomo le'jete.)

XXVII Pilipō ěnyi kari na dō bo kondoso ngi ti bō mōto rō bilaka 'ba Kusa di yayi. Bō nima rō bō koja laja ma lōbu 'ba 'ja bō dōliṅg 'ba Kusa. Bō na rō bō dō ndobo 'ba tikeki girisi 'ba 'ja nima. XXVIII Bō ari to'do mōtu zi Boko'ba mi Yeroselema kina bō kēdi 'deni rō tileki ti aribiya abo ame kosani na kēdi koto ne. Tine bō ēdi rō tidēki lende 'ba Boko'ba ma Yesaya kugu. XXIX Kina Nyi Kōto Laka 'ba Boko'ba kilende ngi zi Pilipō, iya te, “Ēnyi kari ngosi ngila aribiya nime 'dē.”

XXX Kina odo Pilipō kēnyi kirinja kari ngila aribiya nima tine, bō ari kuwō bō nima ngi kēdi rō tidēki wa kugu 'ba Yesaya. Pilipō ititi bō, iya te, “Lende naga nima kēddi kīdēki ne, ikali 'jo 'ba lende mo ga?”

XXXI Bō nima iya te, “Dō mikali 'jo 'ba lende mo kinza ma bōto kiyētī gomo zō totondo mo ga?”

Kina bō kīdēki Pilipō ngi kēki koloma ngila bō mi aribiya nima yayi 'dō lijē kari koto ti bō. XXXII Lende mo naga nima bō koloma rō tidēki mo di mi buku 'ba Boko'ba ne kina me ga, “Bō ngi kozo kamōlō ame bilaka kēdi kari tumu mo ne tara. Bō ngi kozo kole kamōlō ame kēdi kumu sunē mo pele kudu dē ne tara. Kina pele tara bō ilende abo ga dē gbī. XXXIII Bilaka ose dō bo, ne tine bōto o'do burē abo dē du te rō ma kodoro. Kole abo to inza gbī ma 'dō kilēbi dō bo rōmōyi bilaka upō bo ngi ki'di bo kola doyayi nime.”

XXXIV Bō nima ileki kititi Pilipō, iya te, “Yē mo na me Yesaya kugu lende naga nime gō kō'du mo ne? Bō ēdi kiya rō bo ala bō ēdi rō tiya bilaka mōto 'beri?”

XXXV Kina Pilipō koloma ngi rō tiyētī 'jo 'ba lende nima Yesaya kugu ne zi bo. Tine na Pilipō kiya lende 'ba laja laka 'ba Yēsu ngi pili zi bō nima. XXXVI-XXXVII Kina odo lijē kari kōmō 'deni kpa mini mōto tine, bō nima iya te, “Mini na me 'deni, ne tine wa'di na ti kota yi di bi to'do bapatisi dōma di bine?”

XXXVIII Kina bō ki'di kosani 'ba tilala aribiya abo nima ngi korō. Lijē ēki bēri ti Pilipō kari mi mini nima. Kina Pilipō kodo mini 'ba bapatisi ngi dō bo di yayi.

XXXIX Kina odo lijē kodo 'deni yaga di mi mini tine, Nyi Koto Laka oto Pilipō ngi yaga di ngila bo. Kina ngi bo o'ja kinē Pilipō dē kpe. Ne tine bō ari ngi nduwē mi lingere

abo nima rō lorjo. XL Pilipō ari ko'ja 'ba bo rō bo ṅbō mi gawo 'ba Azoto. Kina bō kilingere ngi pili kote mi dōliṅg ame ga yayi ne ti tiya lende 'ba laja laka 'ba Yēsu. Rō ṅburunburu mo tine, na bō kako Kayisariya.

IX*Dō Koto 'Ba Solo**(NDB 22:6-16; 26:12-18)*

I Tine Solo ututu 'deni ngi nduwē ti todo gomo rō bilaka ame ga ki'di dōnni 'deni gō lende 'ba Yēsu ne, ti to'do kōzi kasi teyi.

II Kina bō kari kititi bō dō bo akumu ngi 'dō kugu waraga zi bō dō rō 'ba mōtu ame ga mi Damaseke ne, rōmōyi gō bō kēdi ti kōzi kakpa 'ba 'dō tari tinda'ba bōtoni kpaki ti 'ja ame ga bō ko'ja kōsō 'deni gō kori 'ba lende 'ba Yēsu nime di mi Damaseke yayi 'dō bo kudōdu ko'de lijē pili kako Yeroselema.

III Kina odo bō kari kōmō 'deni ngosi ngila Damaseke yayi tine yo, na bi korō kunyi ngi kako di mitoro kiyoro gō bi ame bō kēdi teyi ne yaga. IV Kina bō kēnyi kila'ba ngi bēri. Tine bō uwō birō kilende zi bo, iya te, “Solo, Solo, wa'di na kēddi koworo kulōwō todo gomo roma te gomo?”

V Solo iya te, “Nere, ni yē mo na?”

Birō nima udu kileki kiya zi bo, iya te, “Ma na rō Yēsu ame kēddi koworo kulōwō timo ne. VI Ēnyi torō kari mi Damaseke. Wa ame ga 'dō ko'do ne ti kiya 'deni ngi zīyi pili di yayi.”

VII Ya ame ga ti Solo yayi ne orō 'deni liwo, lijē uwō birō nima kudu ne tine lijē o'ja kinē bōto mo dē. VIII Kina odo Solo kēnyi torō kongō bi tine kōmō bō o'ja gō bi dē kpe. Kina lijē kindā'ba kōzi bō ngi kokoko bō kari timo mi Damaseke. IX Bō ari ko'do ṅbō dō mota yayi rō kōmō kōlu kosa a mōto rō akonyo ala akuwē dē gbī kpa bo.

X Bō mōto ēdi mi Damaseke yayi kīdēki mōyi mo rō Ananiya, na ṅere Yēsu ki'di nyi ko'de dōmo kīdēki bo, kiya te, “Ananiya.”

Bō iya te, “Ma na me, ṅere.”

XI Yēsu iya te, “Ēnyi kari mi tiri nime kīdēki mōyi mo rō Kori Kodoro ne. Bō mōto di Taraseso kīdēki mōyi mo rō Solo ēdi yayi. Ari kongō bo. Bō ēdi lijo 'ba Yuda yayi to'do mōtu zō. XII Mi'di nyi 'deni ko'de dō bo, bō ko'ja bō mōto rō Ananiya kako kōdo gō bo ki'di kōzi bō dō bo kiyoro kōmō bo yaga.”

XIII Ananiya ileki dōmo, iya te, “Nere, bō nima muwō lēbi abo di zi bilaka ma konzi, iya te, bō na kēdi kōdo gomo kulōwō rō bilaka 'bi ga di mi Yeroselema, XIV kina me lōbu 'ba bō akumu ni koja bō 'deni ti kōzi

kapka 'do tinda'ba ya ame ga pili bine kēdi kideki möyi yi mi mötu ne."

^{XV} Yēsu iya te, "Ari, bō nima ma na migeli 'deni 'do kiya lende ma zi bō löwō ni kpaki ti n̄ere mo ga gb̄i ti bilaka 'ba Yisarele. ^{XVI} Ma na 'jaa ti mileme gomo ame 'do ko'ja bo go lende ma ne zi bo."

^{XVII} Kina Ananiya kēnyi nḡi kari kōdo go Solo rō yayi ki'di kōzi bo do Solo. Bo iya te, "Bō löndō ma Solo, n̄ere Yēsu tōnē kileme rō bo ziyi di go kōri yayi ne bo na me koja ma ziyi tiyōpō kōmōyī 'do ki'di kēddi lo ti Nyī Kōto Laka."

^{XVIII} Kina wa mōto kōzo yōko kenze tara kila'ba nḡi di kōmo Solo na kōmo bo kōpō nḡi yaga. Kina bō kēnyi nḡi tōro kōdo mini 'ba bapatisi do bo. ^{XIX} Kina bō konyo akonyo nḡi, rō bo kitigo yaga.

Solo Isaki Laja Di Damaseke

Solo oloma ko'do tō'dō titi kōzo do ndō tara mī Damaseke yayi ti bō kōsō go Yēsu ga ame yayi ne. ^{XX} Kina bō koloma nḡi nduwē rō tari mī rō 'ba mötu tiyēti mo zi bilaka, kiya te Yēsu na rō kole 'ba Boko'ba. ^{XXI} Lende abo igayi bilaka naga nima yayi ne nḡi ki'di lijē koloma rō tiya mo rō go rōnni, kiya te, "Bō nime, bo na dē tōnē koloma rō tupō bilaka ame ga mī Yerosalema kēdi kideki möyi Yēsu mī mötu ne ya? Dōdo tara ne bo ako dē 'deni gb̄i tinda'ba ya ame ga bine ne toto mo kari zi löbu 'ba bō akumu ya?"

^{XXII} Tine Solo o'bō nḡi rō tiya lende 'ba laja laka 'ba Yēsu rō mbēmbē, kina bilaka ma konzi ki'di dönni nḡi go lende abo. Bo oloma 'deni rō tiyēti mo zi Yudayi ame ga mī Damaseke yayi ne, kiya te, Yēsu na rō Kurisitō ame Boko'ba koja kako dölinjo nime bine ne, kina nḡi lijē o'bo dē ta'da bo ti kowasa mo.

^{XXIII} Kina odo Solo ko'do tō'dō 'deni do konzi mī Damaseke yayi tine, Yudayi naga nima ususu kpēnni rō bo 'do tupō mo yaga. ^{XXIV} Ne tine bo uwō lende mo nḡi molo. Lijē ēdi rō toda do bo kpa reki 'ba gawo nima kote kada, kote korōndo 'do odo ko'ja bo go kupō yaga. ^{XXV} Kina ya mōto ga ame ki'di dönni 'deni go lende abo ne kari kokonyi bo nḡi mī korōndo mōto. Lijē i'di bo mī kee koja ti kowe kebe do reki nima kari gönyī mo.

Solo Mi Yerosalema

^{XXVI} Kina odo bo kari kōmō 'deni Yerosalema tine bo o'dōko 'do todo'bo rō bo ti bō kōsō go Yēsu ga ama yayi. Ne tine lijē i'di dönni dē go lende nima kiya te bo 'deni gb̄i rō bō kōsō go Yēsu ne. Kina ki'di lijē pili nḡi koloma kō'bō rō ma kere di zi bo. ^{XXVII} Baranaba na 'jaa kari kokonyi Solo kogba kari timo zi bō laja kiyēti go lende 'ba Yēsu ame kileme rōni kilende zi Solo di

go kōri ne. Kina Baranaba kiyēti go lende 'ba Yēsu ame Solo koloma rō tiya mo nḡi rō do nḡölō zi bilaka di Damaseke ne nḡi gb̄i zinni.

^{XXVIII} Kina Solo kōdo'bo rō bo nḡi ti bō laja tilingere kote mī Yerosalema ^{XXIX} tiya lende 'ba Yēsu yaga rō do nḡölō. Bo oloma 'deni gb̄i rō tilende zi Yudayi ame ga kilende 'bēnni rō kpa Giriki ne, bo kō'bō nduwē rō to'do kowasa tinni. Kina lijē kususu kpēnni nḡi rō bo 'do dupō mo yaga. ^{XXX} Ne tine bilaka 'ba kanisa uwō lende nime nḡi molo. Kina lijē koja Solo nḡi kari Kayisariya ki'di kēki mī sorope ma löbu di yayi nduwē kari mī gawo 'bēnni Taraseso.

^{XXXI} Mī kada naga nima yayi bilaka 'ba kanisa ame ga pili kēdi koloma mī doayai 'ba Yudayi ti Galilaya gb̄i ti Somorona ne oloma nḡi rō do kilēyi kinza gomo mōto. Kina Nyī Kōto Laka 'ba Boko'ba kokonyi lijē ki'di bilaka ma konzi mōto ga nḡi ki'di dönni go lende 'ba Yēsu, kina ki'di lijē kikali lende 'ba Yēsu nḡi laka lijē kō'bō n̄buru toro Boko'ba mī loma 'bēnni ga pili.

Pitörö, Bō Laja

^{XXXII} Kina odo Pitörö kēdi 'deni bi lingere rō mī dölinjo tine, mī kada mōto na bo kari tonjo bilaka 'ba Boko'ba ame ga mī Luda ne. ^{XXXIII} Bo ari ko'ja bō mōto rō Ayineya di yayi. Bō nima en̄me 'deni bēri ko'do n̄bō kōmo kōo modōmōta kō'bō nḡi rō tō'dō n̄ban̄iyi mī sora. ^{XXXIV} Pitörö ilende zi bo, iya te, "Ayineya, Yēsu Kurisitō ileño yi 'deni. En̄yi tōro kukōku sora 'bi."

Kina bō nima kēnyi nḡi kōro tōro. ^{XXXV} Kina odo bilaka 'ba Luda ti bilaka ame ga kēdi koloma kpa gbōgbō 'ba Saronā ne ko'ja bō nima 'deni kēdi kilingere tara tine, lijē pili i'di dönni nḡi go lende 'ba n̄ere Yēsu.

^{XXXVI} Ne tine 'ja mōto rō bo kōsō go Yēsu ēdi Yapō, kideki möyi mo rō Tabita. Möyi nima idēki rō kpa Giriki rō Doroka, 'jo 'ba lende mo tēgē, "Gole." 'Ja nima rō bo ko'do lende laka gb̄i rō bo tokonyi bō lisa. ^{XXXVII} Mī kada ma Pitörö kēdi Luda na rōko'bo kinda'ba 'ja nima nḡi. Kina odo loko kolē 'deni tine, urōgō rō tōku nī nḡi ki'di mī rō tōro. ^{XXXVIII} Go bi mo nima rō Yapō ne owo dē di nḡila Luda. Kina bō kōsō go Yēsu ga ame yayi ne koja ya ma riyō mōto ga nḡi kirin̄a kari zi Pitörö, rōmōyi lijē uwō lende mo bo ēdi Luda. Ya riyō naga nima ari kiya zi Pitörö, tēgē, "En̄yi titi welo kako mī linjo ze."

^{XXXIX} Pitörö en̄yi di yayi kari Yapō. Kina odo bo kari kōmō 'deni yayi tine ya naga nima oto bo nḡi mī rō tōro nima. Kina makuru'bē komōmi rōnni nḡi koso nḡila bo yayi bi monō tileme bōnggo ame ga Tabita ko'do zinni ko'ja loko kēdi gba ti

kömöni ne. ^{XI} Pitörö oga bilaka naga nima pili kodo yaga di rö yayi, na bo kolodo bëri to'do mötu zi Boko'ba. Bo uyí kómó bo do töku nima bo kídëki, kiya te, "Tabita, ënyi tóro."

Kina loko kobenye kómöni ngí loko ko'ja Pitörö na loko kënyi ngí koloma tóro. ^{XLI} Pitörö inda'ba közini ki'di loko kënyi tóro. Kina bo kídëki makuru'bë tönë ga ngí kako ti bilaka 'ba kanisa móto ga, bo kileme loko zinní 'deni ti kómöni.

^{XLII} Bilaka 'ba Yapó pili uwò lende nime na ya ma konzi móto ga ki'di dönní ngí go lende 'ba ñere Yésu. ^{XLIII} Tine Pitörö oloma ko'do tó'do titi do konzi tinní yayi mĩ liño 'ba bo kinyanyi kilaka móto kídëki möyi mo ro Simona.

X

Pitörö Ni Ti Koroneliyo

^I Mĩ kada naga nima yayi bo móto kídëki möyi mo ro Koroneliyo ëdi koloma mĩ gawo 'ba Kayisariya. Bo ro bo do bo kanya 'ba Romo ma kuluku riyo móto ga di mĩ lönggö ya ame ga kídëki möyi mo ro "Bo kanya 'ba Italiya" ne. ^{II} Tine bo ro bo koro Boko'ba kina bilaka 'ba liño abo ga gbí pili ro ma koro Boko'ba. Bo ö'bö nduwë ro tokonyi bo lisa 'ba Yudayi gbí to'do mötu zi Boko'ba. ^{III} Kina mĩ kada ma do koto móto tine, na malayika 'ba Boko'ba kodo ngí mĩ kómó kada 'deni kileme röni zi bo. Malayika nima idëki bo, iya te, "Koroneliyo."

^{IV} Kina tikere kind'a'ba bo ngí kodo ro bi konjo zi bo do malayika nima. Bo iya te, "Ñere, wa'di na ko'doko?"

Malayika nima iya zi bo, tégë, "Boko'ba ëdi ti mĩ këyi ro mbëmbë go mötu ko'do 'bi gbí ti konyi 'bi ame ga keddí ko'do zi bo lisa ne. ^V Ënyi tóro koja bo laja 'bi ga kari Yapó go bo móto yayi kídëki möyi mo ro Simona Pitörö 'do bo kako ziyi. ^{VI} Bo ëdi koloma liño 'ba bo móto yayi ro Simona bo kinyanyi kilaka liño mo ngosi kpa yöpö."

^{VII} Di pótó malayika nima kari 'deni tine, Koroneliyo idëki bo laja abo ga ma riyo kako zi bo ti bo kanya ma koto móto ame kedi ko'do ndobo zi bo gbí ro bo koro Boko'ba ne. ^{VIII} Kina bo kiyëti go lende 'ba malayika nima ngí zinní, bo koja lijë kari Yapó.

Nyi 'Ba Pitörö

^{IX} Mĩ bi kězë mo nima 'do ya naga nima kómó 'deni ngosi ngila Yapó yayi ne, Pitörö ënyi 'deni mĩ zana kada këki tóro do rö nima to'do mötu. ^X Tine bo 'deni ngí ro 'bö bo ko'doko wa móto go bo konyo. Kina odo kedi 'deni gba ro to'do akonyo zi bo tine na ko'de ngí do bo ro nyi. ^{XI} Bo o'ja mitoro kurögö röni 'deni yaga ro

ghöngö kina a móto kozo bonjo löbu tara ki'di ngí tako bëri dayayi di mitoro. A mo nima inda ngí kozo inda'ba do kumu mo ga 'deni kpaki sowo na kedi koja kako bëri. ^{XII} Dokomali yëri pili ti wa ame ga kedi kele kebe bëri ne ti yali ni na yimo. ^{XIII} Kina biro kudu ngí, kiya te, "Pitörö, ënyi tóro kupö konyo."

^{XIV} Pitörö iya te, "Bu'bu ñere, mo'do wa ma tara dë. Monyo wa ame ga kö'du ki'di 'ba Boko'ba kiya ro ti'da ne dë molo."

^{XV} Kina biro nima kudu ngí 'böwu kileki kiya zi bo, iya te, "Wa ame ga Boko'ba kiya 'deni ro ma kopo ne kinza kiya dë te ëdi ro ti'da."

^{XVI} Lende nime o'do röni kozo a nime te ñbö mĩ mota 'do na wa nima kënyi ngí kileki kari mitoro. ^{XVII} Kina Pitörö kënyi ngí tóro koloma ro tomeri 'jo 'ba lende 'ba nyi nima ko'de do bo ne.

Kina odo bo kedi gba yayi bi tomeri go lende nima tine, bilaka tönë ga Koroneliyo koja ne o'ja liño 'ba Simona nima 'deni kedi koro yaga kpa reki yayi. ^{XVIII} Lijë ititi, iya te, "Ñba móto kídëki möyi mo ro Simona Pitörö ëdi koloma liño nime bine ya?"

^{XIX} Tine Pitörö ëdi gba tóro do rö tomeri go lende nima. Kina Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba kilende ngí zi bo, iya te, "Uwö te, bilaka mota móto ga ömó 'deni kedi ro toma göyi. ^{XX} Ënyi këki bëri 'do kari tinní. Ma na moja lijë kako göyi. Kinza kere dë di bi tari tinní."

^{XXI} Kina Pitörö kari kileme ro bo ngí zi ya naga nima, bo iya te, "Ma bo keddí komake goma mo ne, ma na me. Akoke goma go wa'di?"

^{XXII} Lijë iya te, "Koroneliyo na koja ze. Bo ro bo do bo kanya ne tine Yudayi pili ikali go bo ro bilaka laka kina bo gbí ro bo koro Boko'ba. Malayika 'ba Boko'ba na me kako kilende zi bo ki'di 'do bo koja ze göyi go kari liño abo 'do bo kuwö lende kiya 'bi."

^{XXIII} Kina Pitörö kota lijë ngí yayi koloma tuyë kómönni ro ñba.

Pitörö Mi Lönggö Bo Löwö

Mĩ bi kězë móto tine na Pitörö kënyi ngí tari ti ya naga nima. Bilaka móto ga 'ba kanisa ënyi gbí di Yapó yayi kodo'bo rönni kari koto zi Pitörö ni. ^{XXIV} Lijë ari kómó mĩ Kayisariya ñbö mĩ bi kězë móto. Koroneliyo ëdi ti kómó ki'di tidabi lijë. Bo ototo bilaka abo ga kpaki ti lépí bo ga 'deni pili bi koto ti bo yayi. ^{XXV} Kina odo Pitörö ni kari kómó 'deni liño 'ba bo nima ro Koroneliyo ne yayi tine, bo ënyi ngí kuré do Pitörö, bo kolodo kómó Pitörö tilélu mo. ^{XXVI} Tine Pitörö 'di bo kënyi tóro kilende zi bo, iya te, "Ënyi tóro, ma gbí ñge ro bilaka lesi kozo ni tara."

XXVII Pitörö i'di nduwë tilende zi Koroneliyo ñbò lijë kari kodo rö. Kina odo bo kari ko'ja bilaka naga nima kototo rönni 'deni yayi kozo a nima tara tine, XXVIII bo iya zinni, bo iya te, "Ikali ke kö'du ki'di ze 'ba Yudayi ota go todo'bo doze tiye bo löwö gbi ti todo mi liño 'be ga 'deni di zize. Ne tine Boko'ba ileme 'deni zö bo löwö inza ro ma kënyë di komo bo. XXIX Go kö'du mo na me bo laja 'be ga kititi ma tako ünni 'do ki'di mënyi ngi ro tënyi kinza milagi de ne. Ne tine mo'doko tikali lende ame koja laja goma teyi ne."

XXX Koroneliyo iya te, "Lende nime tö'dö mo iteli 'deni do mota. Mëdi bi to'do mötu mi komo kada 'deni kozo a nime te, na bo mota bonngo 'ba romo ga ro ma köbö kodo ngi kileme rönni zö. XXXI Bo iya te, 'Koroneliyo, Boko'ba uwö mötu 'bi 'deni, bo ëdi ti mi këyi ro mbëmbë go kënyi 'bi nime këddi ko'do zi bo lisa ne. XXXII Oja bo laja 'bi moto ga kari Yapo go bo mota ro Simona Pitörö 'do kako ziyi. Bo ëdi koloma liño 'ba bo mota yayi ro Simona bo kinanyani kilaka liño mo ngosi kpa yöpö.' XXXIII Kina ma 'do mënyi ngi di pötö mo moja bo koja laja ma ga kari göyi ne. Kina me döki'di yi këyi 'deni gbi roze kako mi löngö ze kozo a nime te. Ze na me dototo roze 'deni pili bine, Boko'ba bo ëdi gbi koto tize, do'doko tuwö lende ame ga pili ñere Boko'ba ki'di 'deni ziyi ne."

XXXIV Pitörö ileki kiya zinni, iya te, "Ro ma laka mikali 'deni Boko'ba bo o'do geli de du te zi bilaka ma koto mota. XXXV Bo ëdi ti mi këyi ro mbëmbë ro ya ame ga di mi kupö pili koro bo 'deni gbi ro bo ko'do lende laka ne. XXXVI Ikalike lende laka nime Boko'ba koja zi bilaka 'ba Yisarele ne 'deni 'do ki'di dikalike Boko'ba o'do lende këyi 'deni zize go kö'du 'ba Yësu Kurisitö. Bo na ro ñere 'ba do bilaka pili. XXXVII Ikalike wa ma tönë ga Yësu 'ba Nazareta koloma ro to'do mo pili kote mi döyayi 'ba Yudayi bine ne 'deni gbi. Bo isaki to'do wa naga nime di Galilaya mi kada ma Yowani këdi ro tuwöwö mo zi bilaka tako mi bapatisi. XXXVIII Kina me ikalike lende laka 'ba Boko'ba ame bo ki'di tigo abo ti Nyi Koto Laka zi Yësu ne 'deni. Ame ki'di bo ngi koloma ro tilaki to'do lende laka zi bilaka bi tilenjo ya ame ga pili Satani ka'da 'deni ne. Boko'ba ëdi ti bo kina ma 'do ki'di bo ko'do wa naga nima. XXXIX Ze ame ga ro bo laja abo ga ne do'ja wa ame ga pili bo ko'do mi döyayi 'ba Yudayi ti gawo 'ba Yerosalema ne 'deni. Kina me bilaka upö bo 'deni ti tutöti bo do ngëri toro. XL Ne tine mi tö'dö do mota Boko'ba i'di bo kënyi kodo yaga di mi tölë, ki'di ko'ja kinë bo. XLI Bilaka ma laki na de pili ko'ja kinë bo, ze ame ga Boko'ba kigeli

'deni molo 'do diya lende abo nime ne, ze na nge do'ja kinë bo, donyo akonyo, duwë wa gbi bi koto ti bo di pötö todo abo di mi tölë. XLII Bo ose gomo 'deni zize go diya lende abo zi bilaka 'do ki'di bilaka kikali ngi bo na ro bo ame Boko'ba kigeli 'deni 'do kiya burë 'ba bilaka pili ame ga gba ro ma kidi'di ne gbi ti ya ame ga kölë 'deni ne. XLIII Bo kumë lende ni oloma 'deni tönë ro tiya lende go kö'du abo bine, iya te, ya ame ga pili ki'di dönni go lende abo ne ti ko'ja akola go lende kënyë ngi ti möyi bo."

Boko'ba Odo Nyi Koto Laka Do Bo Löwö

XLIV Ko'ja Pitörö këdi gba ro tiya lende naga nime na Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba kila'ba ngi pili do ya ame ga këdi ro tuwö mo ne. XLV Kina Yudayi ma tönë ga ro bilaka 'ba kanisa kako ti Pitörö ni di Yapo ne koto ngi ro gönni go lende 'ba Nyi Koto Laka ame Boko'ba ki'di gbi zi ya ame ga kinza ro Yudayi ne. XLVI Lijë uwö bo löwö naga nima pili koloma ngi ro tilende ro kpa löwö mota ga gbi to'do yë'di zi Boko'ba. Tine Pitörö iya te, XLVII "Nyi Koto Laka ila'ba 'deni gbi do ya naga nime kozo ma tönë kila'ba doze ne tara. Oto mota inza kpe 'do koto ze di bi todo mini 'ba bapatisi dönni."

XLVIII Kina bo ki'di ngi 'do kodo mini 'ba bapatisi do ya naga nima 'do lijë këdi ro 'ba Yësu Kurisitö ga. Tine lijë ititi bo 'do bo koloma titi ko'do tö'dö do ndö tara ünni yayi.

XI

Konyi 'Ba Bo Löwö

I Kina läbi 'ba lende 'ba bo löwö naga nima ki'di dönni 'deni go lende 'ba Boko'ba ne kömö ngi mbili bo laja 'ba Yësu ga gbi ti bilaka mota ga 'ba kanisa ame ga mi döyayi 'ba Yudayi ne. II Kina odo Pitörö ni kileki 'deni kari Yerosalema tine, ya ame ga këdi kënyö 'bënni ti lende 'ba tilele bo löwö ne oloma ngi ro tamo ti bo. III Lijë iya te, "Go wa'di na kari koloma ngi ro ñba mi liño 'ba ya ma kinza kilele de naga tonyo akonyo bi koto ünni gomo?"

IV Kina Pitörö kënyi ngi bi tiyëti go wa ame ga ko'do rönni zi bo ne di bi tisaki mo. V Bo iya te, "Mi kada ma do koto mota ko'ja mëdi ro to'do mötu di Yapo kina nyi ko'de ngi döma. Mo'ja wa mota këdi kako bëri di mütöro kozo bonngo ma löbu tara. Wa nima oloma ngi ro tako kozo iya te ëdi ro tombi mo di do kumu mo ga kpaki sowo, kina kako ngi ngosi ngila ma. VI Kina moloma ngi ro tinyeli mo tine wa ma mo'ja yimo yayi ro dokomali yëri 'ba yi mökö kpaki ti 'ba liño ti wa ame ga këdi kele kebe bëri ne ti yali ni. VII Tine muwö birö kudu ngi kako

di mitoro kiya te, 'Pitoro enyi toro kupö wa naga nime konyo.'

^{VIII} Miya te, 'Bu'bu ntere, minza mo'do tara. Monyo wa ame ga kö'du ki'di 'ba Boko'ba kiya ro wa ma kënyë ne dë molo.'

^{IX} Kina birö kudu ngi 'böwu kako di mitoro, iya te, 'Wa ame ga Boko'ba kiya 'deni ro ma laka ne kinza kiya dë te edi ro ma kënyë.'

^X Lende nime o'do rönri nbo mi mota kina wa nima kileki ngi kari mitoro. ^{XI} Mhowa di potö mo yo na bilaka mota moto ga komo ngi linjo nima medii teyi yayi ne. Bo mota na koja lijë di Kayisariya kako goma. ^{XII} Nyi Koto Laka iya zo kinza mere dë di bi tari ti ya naga nima. Kina mënyi ngi mari tinni. Löndö ze ma modokoto naga nime enyi gbi kari koto tö. Na dari dömo linjo 'ba Koroneliyo yayi.

^{XIII} Tine Koroneliyo oloma ro tiyëti mo zize, tégë bo o'ja malayika kodo korö mi rö abo. Kina malayika nima kiya zi bo, iya te, 'Oja bo laja 'bi ga kari Yapo go bo moto ro Simona Pitoro ^{XIV} 'do bo kako kiya kari 'ba konyi ame 'do kolo ye pili ti bilaka 'bi ga di mi töle ne ziyi.'

^{XV} Kina misaki tiya lende ngi zinni. Tine ko'ja medii gba ro tiya lende yo na Nyi Koto Laka kila'ba ngi dönni gbi kozo ma tonë kila'ba doze ne. ^{XVI} Kina momeri go lende 'ba ntere Yesu tonë ngi ame bo kiya te, 'Yowani o'do bapatisi 'deni tonë bine do bilaka ti mini, ne ti kobapatisi ye 'deni ti Nyi Koto Laka.' ^{XVII} Kina me do'ja 'deni ma Boko'ba ki'di Nyi Koto Laka abo zi bo löwö naga nima gbi ro ma koriya kozo ma tonë bo ki'di zize mi kada ame di'dike doze go lende 'ba ntere Yesu Kurisitö ne. Ne ma ye na 'do mota go ndobo 'ba Boko'ba?''

^{XVIII} Kina odo lijë kuwö lende naga nime Pitoro kiya ne 'deni tine lijë oro ngi di bi tamo ti bo. Lijë pili i'di ngi tilëlu Boko'ba, iya te, "Dikali 'deni Boko'ba i'di kari 'ba do koto 'deni gbi zi bo löwö tamo mo mi dädi."

Kanisa Ma Anitokiya

^{XIX} Mi kada naga nima yayi bilaka ma konzi 'ba kanisa ita'ba 'deni di mi Yerosalema kiyëyi rönri di zi gomo ame këdi kodo kulöwö rönri di potö töle 'ba Setepano ne. Ya mota ga ala 'bënni nbo Pönikë, mota ga mi Kupuriyö, mota ga mi Anitokiya. Di mi go bi naga nima yayi lijë oloma ntere ro tiya lende 'ba Yesu zi bilaka ame ga ro Yudayi ne. ^{XX} Tine bilaka 'ba kanisa mota ga ame di Kupuriyö ni ti Kurënë kirina kari Anitokiya yayi ne, iya 'bënni laja laka 'ba ntere Yesu ngi zi bilaka kpaki ti ya ma kinza ro Yudayi. ^{XXI} Boko'ba i'di tigo mo ngi zinni. Na bo löwö ma konzi ki'di dönni ngi ro ma laka go lende 'ba ntere Yesu.

^{XXII} Lëbi 'ba lende nime ari kömö zi bilaka 'ba kanisa ame ga mi Yerosalema ne. Kina lijë koja Baranaba ngi kari Anitokiya yayi tongo lende nima. ^{XXIII-XXIV} Bo ro bilaka ma laka lo ti Nyi Koto Laka bo ki'di do bo 'deni go lende 'ba Yesu ti döki'di koto. Odo bo kari ko'ja Boko'ba ko'do yëyi 'deni zi bilaka 'ba kanisa di Anitokiya tara tine, bo ngi ro lonjo go lende mo. Kina bo koloma ngi ro tiyija go wa ame ga 'do ki'di lijë këdi ro 'ba ntere Yesu ti mi këddi ne zinni. Kina ya ma konzi mota ga ki'di dönni ngi go lende 'ba ntere Yesu.

^{XXV} Baranaba enyi di Anitokiya yayi kari Taraseso toma go Solo. ^{XXVI} Bo ari ko'ja Solo di yayi bo kogba kari timo Anitokiya. Kina lijë kari kodo'bo rönri ngi ti bilaka 'ba kanisa ama ga yayi ne tiyandi bilaka ma konzi mota ga nbo komo koo koto. Di Anitokiya yayi na bilaka kisaki dogba tidëki bo kosö go Yesu ga ro 'ba Kurisitö ga.

^{XXVII} Mi kada naga nima yayi bo kumë lende 'ba Boko'ba mota ga ako di Yerosalema mi Anitokiya yayi. ^{XXVIII} Kina Nyi Koto Laka ki'di bo ma koto mota di mi löngö lijë, möyi mo ro Agabo, ngi kënyi toro tiya lende. Bo iya te, sëyi ma löbu edii kako kila'ba mi doyyayi pili. (Sëyi mo nime na kila'ba 'jaa tonë mi kada ma Kolawodiyö këdi ro bo dolinjo 'ba Romo ne.) ^{XXIX} Kina odo bilaka 'ba kanisa ame ga Anitokiya yayi ne kuwö lende nima Agabo kiya ne 'deni tara tine, lijë pili ro kotokoto i'di girisi ngi kozo ame lijë këdi timo ne tara 'do tokonyi löndö nni ame ga mi doyyayi 'ba Yudayi ne timo. ^{XXX} Lijë ireke girisi nima ki'di közi Baranaba ni tine, na Baranaba ni ti Solo koto ngi kari zi löbu 'ba kanisa ma mi Yerosalema.

XII

Erode Odo Gomo Ro Bilaka 'Ba Kanisa

^I Mi kada naga nima na ntere Erode ki'di ro bo ngi todo gomo ro bilaka 'ba kanisa. ^{II} Bo i'di kupö Yakoba löndö 'ba Yowani ni ti mbele. ^{III} Kina odo bo konjo lende nime konzi 'deni döki'di löbu 'ba Yudayi ni tine, bo ololo ngi nduwë to'do mo ro ma kënyë. Bo i'di bo kanya abo ga ngi kinda'ba Pitoro. Lende nima o'do rönri mi kada 'ba karama 'ba Pasaka. ^{IV} Kina ki'di Pitoro ngi mi maboso, bo kanya 'butë döomu dokoto koloma ro toda mo ro sowo sowo. Erode o'doko 'do bo kodo karama do Pitoro komo bilaka pili di potö kada 'ba Pasaka nima, ^V na bo ki'di Pitoro ngi 'do koloma mi maboso. Tine bilaka 'ba kanisa edii nduwë ro tititi Boko'ba 'do kokonyi Pitoro.

^{VI} Mi korondo ame gba di komo bi kēzē 'ba kada nima Erode kiteri todo karama do bo yimo ne, i'di bo kō'dō 'deni mī maboso yayi mī lōngō bō kanya riyō. Udōdu bo ti zingiri riyō 'do, ki'di bo kanya korō pili rō go kpadōri 'ba maboso mo nima. ^{VII} Tine yo na malayika 'ba Boko'ba kodo ngi zi bo di mī maboso yayi, kina bi kōpō koyi mī rō 'ba maboso nima ngi pili yaga. Malayika nima okoso dokonyo bo kindinji bo yaga, iya te, "Enyi welo toro."

Kina zingiri tōnē ga kilayi ngi go dōnni yaga di kōzi bo. ^{VIII} Malayika nima iya te, "Udōdu gasi 'ba go bōngō 'bī kusu wari 'bī ndiyi."

Kina odo Pitōrō ko'do wa naga nima 'deni pili tara tine, malayika nima iya te, "Olo bōngō ma lōbu 'bī rōyi kōsō gōma."

^{IX} Kina Pitōrō kōsō ngi go malayika nima kodo kari yaga di mī maboso. Tine bo ikali lende nima malayika ko'do ne dē laka, inda za zi bo kozo nyi na kēdi ko'de do bo. ^X Kina lijē kiteli bō kanya ma dogba mo ngi, lijē kiteli ma di gomo 'bōwū, lijē kari kōmō kpa reki 'ba maboso ame 'do kari ngi mī gawo ne. Kpadōri yamo nima urōgō rōni ngi yaga go dōni, lijē kodo nduwē kari rō go kori 'ba mī gawo. Di yayi na malayika nima kari ē'bēni ngi kola Pitōrō.

^{XI} Tine na 'jaa Pitōrō kikali go wa nima ko'do rōni zi bo ne. Bo iya te, "Rō ma laka mikali 'deni ngi Boko'ba na me koja malayika 'bēni kako komo ma di kōzi Erode, gbi di zi gomo ame bilaka lōbu 'ba Yudayi ko'doko to'do mo zō ne."

^{XII} Kina odo bo kikali go bi 'deni di yayi tara tine, bo ari ngi liņo 'ba Mariya ma 'ba Yowani ame kidēki mōyi bo mōto gbi rō Marako ne. Bilaka 'ba kanisa ma konzi ototo rōnni 'deni yayi kēdi rō tititi Boko'ba 'do kokonyi Pitōrō. ^{XIII} Bo ukōkō kpadōri 'ba reki 'ba rō liņo nima. Kina nyiti mōto ame kēdi ko'do ndobo mī liņo nima yayi, mōyi mo rō Roda, kari ngi tonjgo mo. ^{XIV} Tine loko ari kuwō ngi rō mugu Pitōrō. Kina odo loko kikali 'deni rō mugu bo tara tine, loko ngi rō liņo rō mbēmbē go kō'du mo. Kina loko kirinja ngi titi kileki tiya mo zi ya ma laki naga nima gba kinza loko kurōgō kpadōri yaga. Loko iya te, "Pitōrō na me 'dē yaga 'dē yayi."

^{XV} Lijē iya zinī tēgē, "Rumō na kōsō 'deni dōyi."

Loko iya te, "Rō ma laka bo ēdi yayi."

Lijē iya te, "Mōtoga malayika 'ba tonjgo go bo na."

^{XVI} Tine Pitōrō ēdi gba rō tukōkō kpadōri 'ba reki nima. Kina lijē kari kurōgō kpadōri ngi ko'ja rō bo, na lende mo kigayi lijē ngi. ^{XVII} Bo ombi kōzi bo zinnī 'do lijē kudumō titi yaga. Na bo kiyēti go wa ame

Boko'ba ko'do zi bo koja bo yaga di mī maboso ne. Bo iya te, "Ari kiyake lende nime zi Yakoba gbi ti lōndō ze mōto ga."

Kina bo kēnyi ngi kari nduwē bito to ne ga.

^{XVIII} Kina odo kōmō 'deni mī kano bi tine, komo lisa ma lōbu ti rō kilē'di ila'ba ngi zi bō kanya tōnē ga kpa maboso ne. Lijē ikali dē wa'di na ko'do rōni 'deni zi Pitōrō. ^{XIX} Kina Erode ki'di lijē ngi 'do toma Pitōrō, ne tine lijē o'ja bo dē du te. Go kō'du mo na bo koloma ngi rō tititi kpēnni ki'di 'do kupō lijē yaga.

Tōlē 'Ba Erode

Tēnyi 'ba Erode di dōyayi 'ba Yudayi yayi na bo kari koloma Kayisariya. ^{XX} Odo bo kēdi 'deni rō ndo'ji ti bilaka 'ba Tura ni ti Sidona na lijē koja bilaka 'bēnni mōto ga ngi kari tilende ti bo. Dogba mo lijē i'di bō mōto rō Bolaseto rō bō do rō 'ba nere na titi kokonyi lijē. Tine na lijē kari kilende zi Erode 'do ki'di mī bo kēyi rōnni, rōmōyi bilaka 'bēnni ga oloma rō tugō nyōnyu di dōyayi abo. ^{XXI} Kina bo kuwōwō lende mo ngi 'do bilaka kototo rōnni mī kada nima mī kpa kototo. Kina bo kolo bōngō abo 'ba nere ngi, bo kari koloma dō kiti abo kilende zi bilaka naga nima pili. ^{XXII} Tine na lijē pili kēnyi ngi kulōri kozo timo, iya te "Ame bilaka lesi na dē kpe kēdi kilende, Boko'ba na."

^{XXIII} Kina malayika 'ba Boko'ba kako kodo rōkō'cō ngi do bo, rōmōyi bo i'di bilaka 'deni kebe za tīlēlu bo kola Boko'ba. Kina kuru konyo wa 'ba mī bo ngi, bo kolē yaga.

^{XXIV} Mī kada naga nima na bilaka ma konzi kinda'ba lende 'ba Boko'ba ngi. Kina bilaka 'ba kanisa konzi ngi rō ma kēnyē. ^{XXV} Tine Baranaba ni ti Solo ote ndobo 'bēnni 'deni di mī Yerosalema na lijē kileki ngi kari Anitōkiya. Lijē ogba Yowani tōnē kidēki mōyi mo mōto gbi rō Marako ne ngi kari tūnni.

XIII

Toja Baranaba Ni Ti Solo

^I Bo kumē lende 'ba Boko'ba mōto ga ti bō komo kiyandi ni ēdi gbi mī lōngō bilaka 'ba kanisa mī Anitōkiya yayi. Lijē na rō Baranaba ni ti Simona ame mōyi bo mōto gbi rō Bō Kōlu ne, ti Lukiyō di Kurēnē, ti Manaya ame rō bo murē ma kiyōbu bi koto ti bō dōliņo Erode ma dogba tōnē bine ne ti Solo. ^{II} Kina odo lijē kebe ngi mī kada mōto to'do mōtu zi nere Boko'ba gbi toro kpēnni tine, Nyi Koto Laka iya zinnī, tēgē, "Ozake Baranaba ni ti Solo zō 'do lijē kari to'do ndobo ame migeli lijē dōmōyi mo ne."

^{III} Kina bilaka 'ba kanisa naga nima koloma ngi rō toro kpēnni ti mōtu ko'do.

Kina lijé ki'di kózinní ngí dɔ Baranaba ni ti Solo koja go kəri.

Kupuriyó

^{IV} Kina ɔdɔ Nyí Kɔtɔ Laka koja Baranaba ni 'deni ti Solo kari tara tine, lijé ari ngí Selokiya ame ngɔsi kpa mini lóbu ne. Di yayi tine, na lijé kékí ngí mí sorope kari mí dɔyayi 'ba Kupuriyó. ^V Lijé ari kómó mí gawo 'ba Salami. Kina lijé kari ngí tiya lende 'ba Boko'ba mí ró 'ba mótu 'ba Yudayi ame ga yayi ne. Tine Yowani Marako na koloma rɔ toja laja zínni.

^{VI} Lijé ényí di yayi kari nduwé rɔ mí dɔyayi 'ba Kupuriyó nɔbó kómó mí gawo 'ba Papo. Di yayi na lijé kari kondɔsɔ ngí ti bɔ kata mɔtɔ ko'do róni rɔ bɔ kumé lende 'ba Boko'ba. Bo rɔ Yudayi kidékí móyi bo rɔ Barayésu, móyi bo mɔtɔ gbí rɔ Eliyama, 'jo 'ba lende mo tégé bɔ kata. ^{VII} Bo édí koloma liɔɔ 'ba turu ma lóbu 'ba Romo ame rɔ bɔ doliɔɔ nima ne. Turu lóbu nima móyi mo rɔ Serogiya Pɔlo ne ngí rɔ bɔ dɔ kítéwu 'ba tikali lende. Kina bo kose Baranaba ni ti Solo ngí kako zi bo rómóyi bo o'dɔko tuwó lende 'ba Boko'ba. ^{VIII} Ne tine bɔ kata nima ó'bó ngí yayi tamo dónni rómóyi bo o'dɔko dé 'dɔ turu bɔ doliɔɔ nima ki'di dóni go lende 'ba Yésu. ^{IX} Solo ame kidékí móyi mo mɔtɔ gbí rɔ Pɔlo ne ngí lɔ ti Nyí Kɔtɔ Laka kina ki'di bo ngí kuyi kómɔ bo kongɔ dɔ bɔ kata nima. ^X Bo iya te, "Ni kole 'ba Satani, ni 'béyi rɔ bɔ 'bólu gbí rɔ bɔ dɔ kindéndé. Ó'bó to'do ya ti bilaka ame ga rɔ bɔ lende laka ne kebe tuyi mí lende 'ba Boko'ba kiya yaga rɔ bétí. ^{XI} Kina me miya ziyi, nɛre Boko'ba kodɔ karama mo dóyi giri nime. Bo ki'di kómóyi nima kólu yaga kinza ko'ja wa mɔtɔ ra titi mí tó'dó dɔ ndó nime."

Kina go bi kuyi róni ngí rɔ mandólu zi bɔ kata nima. Bo koloma ngí rɔ tomomo go bi toma bɔtɔ mɔtɔ ame 'dɔ kokɔko bo. ^{XII} Lende nime i'di turu bɔ doliɔɔ nima ngí ki'di dóni go lende 'ba nɛre Yésu. Kó'du 'ba akiyandi nima igayi bo 'deni.

Anitokiya Ma Pisidiya

^{XIII} Kina Pɔlo ni kényi ngí di Papo yayi. Lijé éki mí sorope tumu dɔ mini lóbu kari Peroga ame rɔ gawo mɔtɔ mí dɔyayi 'ba Pambuliya ne. Kina Yowani Marako kola lijé ngí yayi kileki kari Yerosalema. ^{XIV} Lijé ényí di Peroga kari nduwé nɔbó kómó Anitokiya mí dɔyayi 'ba Pisidiya. Mí kada 'ba rɔ kindawo 'ba Yudayi na lijé kari mí ró 'ba mótu kari koloma béri yayi. ^{XV} Kina ɔdɔ kidékí kó'du ki'di ma Musa kugu 'deni gbí ti buku 'ba bɔ kumé lende 'ba Boko'ba tine, bɔ dɔ ró 'ba mótu naga nima oja laja kari zínni. Lijé iya te, "Lóndó ze ga, ɔdɔ kéddike ti lende ame rɔ 'ba

ti'di mí kéddi zi bilaka ko'dokoke tiya mo, iyake."

^{XVI} Kina Pɔlo kényi ngí tɔrɔ kiyéyi dɔ kózi bo bi tiya lende. Bo iya te, "Kpe bilaka 'beze ga 'ba Yisarele gbí tiye kpe bɔ lówó ma koro Boko'ba naga nime, uwóke doma. ^{XVII} Boko'ba ame bilaka 'ba Yisarele pili koro ne igeli lijé 'deni rɔ 'ba bo ga. Mí kada ma lijé kédí rɔ atóli mí Ezipeto bo i'di lijé konzi rɔ mbémbé. Bo oja lijé 'deni kodɔ yaga di mí Ezipeto ti tigo abo, ^{XVIII} bo koloma rɔ tonɔgo gónni mí kómɔ kɔɔ 'buté sowo ame ga lijé ko'do mí mókó ne. ^{XIX} Bo i'di lijé ka'da bilaka dɔ'bé modomoriyó ame ga kédí koloma mí Kanana ne ngí bo ki'di yayi nima zínni. ^{XX} Lende naga nime o'do rónni 'deni pili mí kómɔ kɔɔ kuluku modomosowo (450).

Tine Boko'ba i'di bo ko'do buré na koloma rɔ bɔ dónni nɔbó kómó mí kada 'ba bɔ kumé lende abo Samólé. ^{XXI} Tine lijé ititi Boko'ba 'dɔ ki'di nɛre rɔ bɔ doliɔɔ zínni. Kina bo ki'di Solo kole 'ba Kisi di mí goli 'ba Benyimona ngí rɔ nɛre ma lóbu 'ba dónni nɔbó kómɔ kɔɔ 'buté sowo. ^{XXII} Di gomo na Boko'ba kiyese Solo yaga ki'di Dawidi rɔ bɔ doliɔɔ. Boko'ba iya lende 'deni go kó'du 'ba Dawidi kɔzɔ a nime te, 'Ma ti mí kényi rɔ mbémbé go lende 'ba Dawidi kole 'ba Yisayi rómóyi bo o'do wa ame ga pili mo'dokɔ ne 'deni.'

^{XXIII} Yésu di mí kupó Dawidi, bo na Boko'ba ki'di 'deni 'dɔ kómɔ bilaka 'ba Yisarele di mí tólé kɔzɔ ame bo kiya 'deni mɔlo ne tara. ^{XXIV} Tine gba kinza Yésu kisaki ndobo abo dé, Yowani oloma 'deni rɔ tuwówó mo zi bilaka 'ba Yisarele 'dɔ lijé kɔtɔ dónni di mí lende kényé 'bénni ga go bo kodɔ mini 'ba bapatisi dónni. ^{XXV} Kina ko'ja Yowani kédí ko'do 'deni kɔzɔ dɔ tote ndobo 'ba bo, bo iya zi bilaka, tégé, 'Ma na dé rɔ bo ame komerike rɔ ma ne. Bo mɔtɔ édi kako to'do ndobo di pótó ma bine. Bo na lóbu mbiri di doma, ma 'bama médi titiyi. Wari 'ba ndi bo pele minza mɔ'bɔ tope mo.'

^{XXVI} Kina me médi miya ziye kpe lóndó ame ga rɔ kupó Abarayama ne gbí tiye kpe bɔ lówó ame ga koroke Boko'ba 'deni ne, ze na me Boko'ba koja laja 'ba tɔmɔ wa di mí tólé nime 'deni zize. ^{XXVII} Tine bilaka 'ba Yerosalema kpaki ti bulóbu 'bénni ga ikali Yésu dé rɔ Kurisitó ame Boko'ba koja kako doliɔɔ bine ne. Lijé ikali 'jo 'ba lende ame ga bɔ kumé lende 'ba Boko'ba kugu mɔlo bine lijé kó'bó tidékí mo mí kada 'ba rɔ kindawo ne dé. Lijé ɔdɔ karama dɔ Yésu kupó yaga, kina me ki'di lende 'ba bɔ kumé lende tóné ga ko'do róni 'deni ngí rɔ ma laka. ^{XXVIII} Lijé o'ja lende mɔtɔ ame 'dɔ kodɔ karama 'ba tólé dɔ bo gomo ne dé pele di rɔ bo, lijé ɔdɔ bo ngí nduwé zi turu

bo do yayi Pilato kupö bo yaga. ^{XXIX} Kina lijë ko'do ngi pili kozo lende ma tönë ga kugu molo go kö'du abo ne tara. Lijë utöti bo do ngëri kogba töku bo bëri di pötö mo kari kusu mi ti 'böro 'ba töku. ^{XXX} Ne tine Boko'ba i'di bo 'deni ngi kodo yaga di mi tolë. ^{XXXI} Ya ame ga koloma ro tilingere ti bo di Galilaya kala Yerosalema ne o'ja kinë bo 'deni mi tö'dö do konzi. Kina me lijë këdi 'deni ro tiya lende mo zi bilaka 'ba Yisarele le'jete.

^{XXXII} Kina me dako 'deni tiya lende 'ba laja laka 'ba Boko'ba ziye 'do kikalike ngi wa tönë Boko'ba kiya zi 'bo ze löbu ga kiya te bo ëdi ko'do ne, ^{XXXIII} kina me bo ko'do 'deni zize ame ro kupö 'ba münni ga ne. Bo i'di Yësu 'deni kodo di mi tolë. Lende nime na tönë kugu mi Akilëlu ma mi riyö, kiya te, 'Ni na ro kole ma. Töne ma na 'deni ro 'bu yi.'

^{XXXIV} Lende go todo 'ba Yësu di mi tolë nime kinza yida ro bo keñme dë mi gö ne na Boko'ba kiya bine, kiya te, 'Ro ma laka ti mo'do yëyi doye ti wa kele tönë ga miya lende mo zi Dawidi ne.'

^{XXXV} Go kö'du mo na me gbi 'do ki'di Dawidi kiya te, 'Inza kola yida ro bo laja 'bi keñme mi gö.'

^{XXXVI} Kina me dikalike 'deni Dawidi o'do ako'doko 'ba Boko'ba mi kada 'ba loma abo ga, kina odo bo köle tine usu bo ngi ngila 'bu bo löbu nni yida ro bo keñme yayi. ^{XXXVII} Ne tine Yësu na Boko'ba ki'di 'deni kodo di mi tolë, bo na yida ro bo keñme dë.

^{XXXVIII} Uwöke lende nime laka, löndö ma ga. Kö'du go lende 'ba Yësu na me ki'di 'do mëdi miya ziye miya te, Boko'ba o'doko tola ye go lende kënyë 'be ga ne. ^{XXXIX} Molo tönë bine kö'du ki'di 'ba Musa i'di ye dë këddike ro do ngölö di mi lanba 'ba lende kënyë 'be ga. Ne bo ame ki'di dönä 'deni ngi go lende 'ba Yësu ne 'deni ro do ngölö di mi lanba 'ba lende kënyë abo ga pili. ^{XL} Kina me mëdi miya ziye, i'dike komoye kandi laka kinza lende tönë ga bo kumë lende 'ba Boko'ba kiya molo bine ga ne ko'do rönni ra ziye. Ame kiya te, ^{XLI} 'Kpe bo kose doma tönë ga, ongöke ti. Mëdi mo'do lende ame kigayi ye ne, kina ti köleke ngi yaga, römöyi wa naga nime mo'do mi kada ma 'beye nime, odo kiya te kiya pele ziye o'dokoke dë yo ti'di doye gomo.'

Ma Konzi Uwö Laja Laka

^{XLII} Kina odo Pölo ni kodo 'deni yaga di mi rö 'ba mötu di pötö lende naga nime tine, ya naga nima ititi lijë 'do kako kiya lende nima gbi mi kada 'ba ro kindawo ma di go ama. ^{XLIII} Di bi tita'ba 'bënni 'deni di mi rö 'ba mötu tine, Yudayi ma konzi

moto ga ti bo löwö ma konzi ame ga koro Boko'ba 'deni ko'do rönni ro Yudayi ne ari ngi koto ti Pölo ni, kina Pölo ni kiya lende ngi zinni 'do lijë kö'bö ti'di dönni go mi këyi 'ba Boko'ba.

^{XLIV} Mi kada 'ba ro kindawo ma di go ama na bilaka 'ba mi gawo nima kolo ngi pili tuwö lende 'ba Boko'ba. ^{XLV} Kina odo Yudayi ko'ja bilaka 'deni kolo ro ma konzi tara tine, lende mo ënyë ngi münni lijë kebe to'do kowasa tiya kpa kënyë ro Pölo. ^{XLVI} Tine Baranaba ni ti Pölo iya lende ngi ro do ngölö zi Yudayi naga nima, kiya te, 'Boko'ba o'doko go diya lende abo titi dogba ziye. Ne kina me kilagike e'be 'deni ko'dokoke dë 'do këddike ti didi ma nburunburu. Olomake, ti dari eze zi bo löwö. ^{XLVII} Nere Boko'ba ose lende nime 'deni molo zize, iya te, 'Mi'di yi 'deni ro bi kopo zi bo löwö 'do tileme kari 'ba didi zi bilaka pili 'ba doyyai nime.' "

^{XLVIII} Kina odo bo löwö naga nima kuwö lende 'ba Pölo nime 'deni te tine, lijë ngi ro lonjo kebe bi to'do yë'di zi Boko'ba go kö'du mo. Ya ame ga Boko'ba ko'doko 'do këdi ti didi ma nburunburu ne i'di dönni ngi ro ma laka go lende 'ba Yësu. ^{XLIX} Kina lende 'ba nere Yësu kita'ba ngi kogba mi doyyai nima.

^L Tine Yudayi ni ënyë kari koco zi 'ja bo wa ma koro Boko'ba naga gbi ti bilaka ma löbu 'ba mi gawo nima 'do ko'do wa kënyë zi Pölo ni koga yaga di mi doyyai 'bënni nima. ^{LI} Kina Pölo ni komba lupu 'ba ndinni ngi ro lömu ro ya naga nima, lijë kari ë'bënni Ikoniya. ^{LII} Ne tine bo kösö go Yësu ga ma mi Anitökiya yayi 'deni ngi ro lonjo lo ti Nyi Koto Laka.

XIV

Ikoniya

^I Di Ikoniya yayi lende o'do röni gbi zi Pölo ni kozo ma ko'do röni di Anitökiya. Lijë ari kiya lende 'ba Boko'ba gbi mi rö 'ba mötu 'ba Yudayi di yayi. Kina Yudayi ma konzi moto ga ti bo löwö ni ki'di dönni ngi go lende 'ba Yësu. ^{II} Ne tine Yudayi ame ga kilagi lende 'ba Yësu ne ari ki'di bilaka 'ba dolingo nima ngi gbi kënyë ro 'diri ti Pölo ni. ^{III} Ne pele tara Pölo ni oloma titi kigabi yayi tiya lende 'ba nere Yësu ngi ro do ngölö kinza tikere. Kina Yësu ki'di lijë ngi koloma ro to'do wa ma konzi ame ga lende mo kigayi bilaka ne 'do kileme ngi omba lende 'ba mi këyi abo ëdi ro ma laka. ^{IV} Go kö'du mo na ki'di bilaka 'ba mi gawo nima koma münni ngi, ya moto ga ro ma ko'doko lende 'ba Yudayi ni moto ga ro ma ko'doko lende 'ba Pölo ni.

^V Kina Yudayi ni kari kususu kpënni ngi ti bilaka 'ba dolingo nima kpaki ti löbu

'bënni ga 'do to'do kôzi kasi zi Pôlo ni ku'du ti dôku kupô yaga. ^{VI} Ne tine Pôlo ni uwô lende mo ngi molo kina lijê kënyi ngi di Ikoniya yayi kirinja kari Lusëtura ni ti Darobe ame mi doyayi 'ba Lukôniya ne. Kina lijê kilingere ngi gbi kebe mi dolinjo ame ga ngosingosi yayi ne ^{VII} tiya laja laka 'ba Boko'ba zi bilaka.

Pôlo Ilenjo Bo Moto Di Lusëtura

^{VIII} Bo moto ëdi mi Lusëtura yayi ndimo ga enje ngi kpaki riyô kô'bô rô kurutu bëri molo go tóyô mo. ^{IX} Kina odo bo këdi 'deni rô tuwô lende ame Pôlo këdi kiya ne tine, Pôlo ongo komo bo na ko'ja ngi bo i'di do bo 'deni rô ma laka go lende 'ba Yësu 'do Boko'ba kilenjo bo. ^X Pôlo ilende zi bo rô ma kembe, iya te, "Ënyi koro kodoro göyi toro."

Kina bo nima kogori ngi di bëri kisaki tilingere di yayi. ^{XI} Kina odo tindi 'ba bilaka naga nima ko'ja lende nima Pôlo ni ko'do ne 'deni tine, lijê pili ënyi ngi kozo timo rô ma kembe rô kpënni Lukôniya, kiya te, "Akoro uyi rônni 'deni rô bilaka mi lönngö ze."

^{XII} Kina lijê ki'di moyi akoro moto ame kidëki rô Zëyu ne ngi do Baranaba, moto ame kidëki rô Erome ne ngi do Pôlo römöyi bo na rô bo kiya lende.

^{XIII} Bo do akoro Zëyu nima linjo mo ëdi gönyi reki 'ba gawo nima. Kina bo ko'de ngulô sa ngi kosi kpa reki yayi ti dôwôru. Lijê o'doko tumu ngulô sa naga nima rô roma zi Pôlo ni. ^{XIV} Kina odo Pôlo ni ti Baranaba kuwô lende nima ya naga nima ko'doko to'do mo ne 'deni tara tine, meri mo i'di lijê ngi kirica bongô di rônni. Lijê irinja kari mi lönngö tindi 'ba bilaka naga nima ti tulôri, kiya te, ^{XV} "Kpe bilaka naga nime, wa'di ga na këddi ko'doke te? Ze gbi rô bilaka lesi kozo kpe te. Dako nime tiya lende 'ba laja laka 'ba Boko'ba ziye 'do ki'di kolake go toro wa ma yawa naga nime yaga koroke rô Boko'ba ame ti didi ne. Bo na me ko'ba mitoro ni ti doyayi gbi ti yöpô ti wa ame ga pili këdi koloma yimo ne. ^{XVI} Molo tönë bine bo ola bilaka 'ba doyayi nime 'deni koloma rô to'do wa ame ga pili lijê ko'doko to'do mo ne. ^{XVII} Tine bo o'bô tileme rô bo nduwê zi bilaka ti wa ma kele ma bo këdi ko'do. Bo i'di toro ka'di ziye ki'di wa 'ba mi nyaka 'be ga kana 'do këddike rô lonjo ti akonyo."

^{XVIII} Lende naga nime Pôlo ni kiya pele kozo a nime te ne, o'do rô gbege na 'jaa kota ya naga nima di bi tumu roma zinni.

^{XIX} Mi kada do koto moto na Yudayi moto ga kako di Anitokiya ame mi doyayi 'ba Pisidiya ne gbi di Ikoniya. Kina lijê koco ngi zi tindi ma konzi kari ku'du Pôlo ti dôku. Kina lijê kilala bo ngi yaga di mi

gawo nima. Lijê omeri 'bënni tégë bo ti kôlé 'deni. ^{XX} Di pôto mo tine, bilaka 'ba kanisa ari tori bo koro ngila bo yayi, kina bo kindinji ngi kënyi 'bôwu kileki kari mi gawo nima.

Tileki Anitokiya Ma Suriya

Mi bi kèzë moto na lijê kënyi ti Baranaba kari Darobe. ^{XXI} Lijê ari kiya laja laka 'ba Boko'ba mi Darobe yayi kina lende kiya 'bënni ki'di bilaka ma konzi ngi këdi rô bo kôsô go Yësu. Di yayi tine na lijê kileki ngi kari Lusëtura ti Ikoniya ti Anitokiya mi Pisidiya. ^{XXII} Lijê ilingere ngi nduwê ti tiyandi bo kôsô go Yësu ga kebe mi go bi naga nima tiya mo zinni 'do lijê kô'bô ti'di dönni go lende 'ba Yësu ti mi këddi, iya te, "Ze pili dëdi dombike gomo titi rô ma kënyê gba kinza do'jake nere löbu 'ba Boko'ba nime."

^{XXIII} Lijê i'di ya moto ga rô löbu 'ba kanisa mi go bi naga nima pili. Kina lijê koloma ngi rô to'do motu tinni toro kpënni gbi tititi Boko'ba 'do kongô gönö römöyi lijê i'di dönni 'deni go lende abo. ^{XXIV} Kina lijê kënyi ngi kilingere nduwê kebe mi doyayi 'ba Pisidiya ngbô kômô mi doyayi 'ba Pambuliya. ^{XXV} Lijê ari kiya lende 'ba Boko'ba mi gawo 'ba Peroga, na lijê kiteli ngi kari Ataliya.

^{XXVI} Di yayi na lijê këki mi sorope kileki Anitokiya. Go bi nima na tönë bilaka 'ba kanisa koja lijê di teyi kari to'do ndobo nime ti mi këyi 'ba Boko'ba ne. Kina me ndobo mo tönë lijê ote 'deni. ^{XXVII} Kina odo lijê kômô 'deni yayi tine lijê ototo do bilaka 'ba kanisa ngi, lijê kiyëti go wa ame ga pili Boko'ba ko'do zinni, gbi ti ame Boko'ba kumô kori 'deni zi bo löwô ame ga kinza rô Yudayi ne ti'di dönni go lende 'ba Yësu. ^{XXVIII} Kina lijê koloma ngi kigabi yayi ti bo kôsô go Yësu ga ama yayi ne.

XV

Kpa Kototo 'Ba Bo Laja Mi Yerosalema

^I Ya moto ga ako di Yudayi mi Anitokiya yayi koloma rô tiyandi bilaka 'ba kanisa, iya te, a moto ngi rô tomo di mi tölë zinni inza koto te tine nge odo kilele lijê go kô'du ki'di 'ba Musa. ^{II} Kina lende nime ko'de kowasa ma löbu ngi mi lönngö Pôlo ni ti ya naga nima. Kina bilaka 'ba kanisa koja Pôlo ni ngi ti Baranaba ti ya moto ga di mi lönngö lijê yayi kari Yerosalema, römöyi 'do lijê kari kiya ndi lende nime ti bo laja 'ba Yësu ga gbi ti löbu 'ba kanisa moto ga.

^{III} Kina odo bilaka 'ba kanisa 'ba Anitokiya koja lijê 'deni go kori tara tine, lijê udô ngi kebe mi doyayi 'ba Pöniké ti Somorona. Di mi go bi naga nime pili lijê ilingere nduwê ti tiya lende 'ba bo löwô ame ki'di dönni 'deni go lende 'ba Boko'ba

ne. Go kô'du mo na bilaka 'ba kanisa ngi pili ro loŋo.

^{IV} Kina odo lijê kômô Yerosalema tine, bilaka 'ba kanisa ti ya ma lôbu mo ga ti bo laja 'ba Yêsu ga ota lijê ngi ro ŋba. Kina lijê koloma ngi ro tiyêti go wa ame ga Boko'ba ki'di lijê ko'do ne. ^V Tine Parosi motô ga ame ki'di dônni 'deni go lende 'ba Yêsu ne, iya te, "T'dike kilele bo lôwô naga nima, 'do kiyake gbî zinni go lijê ko'do kô'du ki'di ame ga pili Musa kugu ne."

^{VI} Kina bo laja 'ba Yêsu ga kototo dônni ngi ti bilaka ma lôbu 'ba kanisa tiya kori 'ba lende nime. ^{VII} Kina odo lijê kiya lende nime 'deni ngi kari timo ro go kowo tine, Pitôro ënyi toro kilende zinni, iya te, "Lôndô ma ga, ikalike 'deni tönê molo bine, Boko'ba igeli ma di mi loŋgô ye ki'di 'do bo lôwô kuwê lende 'ba laja laka abo di zô 'do lijê ki'di dônni gomo. ^{VIII} Bo na ro bo kikali lende 'ba mi bilaka pili ro kotokoto. Kina me bo i'di Nyi Koto Laka abo 'deni gbî zinni kozo ma tönê bo ki'di zize ne tara, go kô'du mo 'do kileme lijê 'deni ro 'ba bo ga. ^{IX} Bo o'do geli dë zinni. Bo ikali lijê i'di dônni 'deni go lende nime, kina me bo ki'di lijê 'deni ro ma kopo di mi lende kënyê 'bënni ga. ^X Ne go wa'di na këddi ko'dokoke tiyozo Boko'ba gomo? Go wa'di na ko'dokoke ti'di ya naga nima 'do ko'do kô'du ki'di ma kitigo ame 'bu ze lôbu ga ko'bo dë to'do mo kina ze gbî do'boke dë to'do mo ne gomo? Kinza ko'doke dë tara. ^{XI} Nere ze Yêsu o'do mi këyi 'deni zize Yudayi 'do di'dike doze go lende abo 'do bo komo ze yaga di mi tölê. Kina me bo ko'do 'deni gbî ko tara zinni ya ame ga kinza ro Yudayi ne."

^{XII} Di pötô lende 'ba Pitôro nime na bilaka naga nima kudumô ngi pili. Kina Baranaba ni ti Pôlo kebe ngi tiyêti go lende 'ba go koto ame ga Boko'ba ki'di lijê ko'do mi loŋgô bo lôwô ne.

^{XIII} Kina odo Baranaba ni ti Pôlo kote tiya lende ma 'bënni 'deni tine, Yakoba ënyi toro tilende, bo iya te, "Lôndô ma ga, uwôke do ma. ^{XIV} Simona iyêti lende 'ba konyi nime Boko'ba ko'do zi bo lôwô ne 'deni tönê molo bine, ame Boko'ba ki'di bo lôwô motô ga 'deni ro 'ba bo ne. ^{XV} Lende 'ba Boko'ba ma tönê ga bo kumê lende kugu bine ne iya kô'du nime gbî kozo a nime te. Bo iya te, ^{XVI} 'Mêdi mileki mako kada motô. Kina ti mubô liŋo 'ba Dawidi 'deni ngi ro ma lôlôwô. Itiko 'deni yaga, ne tine ti mo'ba ngi kitigo kileki teyi. ^{XVII} Ti mo'do tara 'do bo do'be motô ga kikali ma ro nere 'ba dônni. Kina bo lôwô ame ga pili mi'di 'deni ro 'bama ga ne ti kako 'deni ngi zô. ^{XVIII} Ame na ro lende 'ba Boko'ba.' Ze dikalike 'deni tönê molo bine.

^{XIX} Ne 'bama miya te kinza di'dike lende ma kirindi ma tara dë zi bo lôwô naga nima ki'di dônni 'deni go lende 'ba Boko'ba ne. ^{XX} Waraga na go duguke zinni kiya te, kinza lijê konyo yida ame ga kumu zi akoro ne dë, kinza lijê ko'do yêri dë, yida ame ga kumu ngöŋgöro mo dë ne kinza lijê konyo dë gbî, kinza lijê kuwê roma dë. ^{XXI} Lende ma mbowa nime na nge 'do doseke zinni, rômöyi kô'du ki'di ame Musa kugu ne ota go to'do wa naga nime 'deni pili di zize. Ze Yudayi dô'bôke tönê molo bine nduwê ro tidêki kô'du ki'di naga nime mi kada 'ba ro kindawo mi rô 'ba motu ze ga. Mi gawo ame ga pili bilaka ze ga këdi yimo ne, oloma nduwê ro tiyêti kô'du ki'di naga nime zize."

Ndose 'Ba Bo Lôwô

^{XXII} Kina bo laja 'ba Yêsu ga ti bilaka 'ba kanisa pili ti ya ma lôbu mo ga kigeli ya motô ga ngi di mi loŋgô lijê yayi 'do koja kari Anitokiya ti Pôlo ni ti Baranaba. Kina lijê kigeli ya ma lôbu motô ga ngi riyô di mi loŋgô lijê ro Sila ni ti Yuda ame kidêki môyi mo motô gbî ro Barasaba ne. ^{XXIII} Kina lijê kugu waraga ngi ki'di zi ya naga nima 'do kari timo. Lende ma kugu mi waraga mo na me, "Ze bo laja 'ba Yêsu ga gbî ti bilaka ma lôbu 'ba kanisa, ze ro lôndô ziye. Kina me dëdi dugu waraga nime ziye kpe lôndô ma mi Anitokiya ti Suriya ti Kilikiya kpe ame kinzake ro Yudayi ne. Dumôtô ye pili laka. ^{XXIV} Duwô kô'du mo tégê boto motô to ne ga ari di bine ziye kari kogba doye konbeŋe ye ti lende kiya 'bënni ga. Boto naga nima ze na dë doja lijê. ^{XXV} Go kô'du mo na me dototo doze digeli ya naga nime 'do doja kari ziye yayi ti Baranaba ni ti Pôlo ame do'bo lijê kulôwô ne. ^{XXVI} Lijê na gbî ro ya ame ga kilana go didi nni 'deni to'do lende 'ba nere ze Yêsu ne. ^{XXVII} Kina me dëdi doja Yuda ni ti Sila kari ziye. Lijê ëdi kari kiya lende naga nime gbî ti kpënni ziye kozo ame dugu mi waraga nime ne tara. ^{XXVIII} Lende ze ti lende ame ga Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba kiya zize ne na me. Kinza di'di lende ma kirindi kulôwô dë ziye. Wa ame ga 'do ko'doke ne kina nge me. ^{XXIX} Kinza konyoke wa ame ga kumu zi akoro ne dë, yida ame ga kumu ngöŋgöro mo dë ne kinza konyoke dë gbî, kinza kuwêke roma dë, kina kinza ko'doke yêri dë. Odo kiya te kolake go wa naga nime 'deni pili kina laka. Ame na ro go ro lende 'ba waraga ze nime."

Lôŋo 'Ba Bo Lôwô

^{XXX} Kina bilaka 'ba kanisa koja ya naga nima ngi kari koto ti waraga nima. Lijê ari nduwê mi kori 'bënni nima ŋbô lijê kômô Anitokiya. Kina odo lijê kômô 'deni

yayi tine, lijè ototo do bilaka 'ba kanisa ngi pili bi koto ki'di waraga nima teyi. ^{XXXI} Ya naga nima idèki waraga tönè na lijè ngi pili ro lonjo go kò'du mo, römöyi lende mo ga okonyi lijè 'deni. ^{XXXII} Tine Yuda ni ti Sila oloma titi kigabi tinni yayi. Lijè ro bo kumè lende 'ba Boko'ba kina lijè koloma ngi ro tokonyi ya naga nima ti lende ame ga 'do ki'di lijè kèdi ti mi kèddi ne. ^{XXXIII-XXXIV} Tine di pötö mo na ya naga nima koja lijè ngi go kori, iya te. "Arike ti mi këyi." Kina lijè kileki ngi kari mi Yerosalema zi ya ame ga koja lijè ne.

^{XXXV} Tine Polo ni ti Baranaba oloma 'bènni titi kigabi Anitakiya yayi. Lijè oloma ngi nduwè ti ya motö ga ro tiyandi bilaka gbi tiya lende 'ba laja laka 'ba nère Yèsu. ^{XXXVI} Kina odo lijè koloma 'deni kigabi yayi tine, Polo iya zi Baranaba, iya te, "Dari tori bilaka 'ba kanisa ame ga mi dolinjo ma tönè ga diya lende 'ba laja 'ba nère Yèsu teyi ne go dari donjo odo lijè èdi tondo ga?"

^{XXXVII} Baranaba o'doko 'do Yowani Marako kari tinni. ^{XXXVIII} Ne tine Polo iya te inza ro ma laka zi bo nima 'do kari tinni, römöyi tönè pa bine bo ola lijè Pambuliya kinza ma bo kari dè nduwè tinni tote ndobo nima yo. ^{XXXIX} Kina lijè kamo ngi go lende nime, lijè koza gönni ngi. Baranaba ogba Marako ti bo, lijè kari mi do yayi 'ba Kupuriyö.

^{XL} Tine Polo igeli 'ba bo ro Sila na go kari ti bo. Bilaka 'ba kanisa ititi Boko'ba 'do kongö gönni. Kina lijè kari ngi. ^{XLI} Lijè ilingere kebe mi do yayi 'ba Suriya ti do yayi 'ba Kilikiya. Kina lijè koloma ngi nduwè ro tiyandi bilaka 'ba kanisa di yayi 'do lijè kö'bö ti mi kèddi.

XVI

Tösö 'Ba Timatiyo

^I Polo ni ari kömö Darobe lijè kala nbo Lusétura. Bi mo nima bo motö möyi mo ro Timatiyo ro bo kösö go Yèsu èdi teyi. Ma bo ro Yudayi ma ki'di dönì 'deni go lende 'ba Yèsu, tine 'bu bo ro Giriki. ^{II} Bo nime ro Timatiyo ne bilaka 'ba kanisa ame ga Lusétura ni ti lkoniya ne iya lende abo pili ro ma laka. ^{III} Go kò'du mo na Polo o'doko togba Timatiyo ti bo mi lingere nima. Ne tine Yudayi ame ga kèdi koloma mi do yayi nima yayi ne ikali 'bu 'ba Timatiyo ro Giriki. Kina Polo kilele bo ngi 'do ki'di bo kèdi ro Yudayi.

^{IV} Kina lijè kilingere ngi nduwè kebe mi do gawo 'ba do yayi nima ti tiya ndose tönè bo laja 'ba Yèsu ga ti löbu ma mi Yerosalema kose zi bilaka 'ba kanisa to'do mo ne. ^V Kina bilaka 'ba kanisa kö'bö ngi ti'di dönni go lende 'ba Yèsu ti mi kèddi.

Kina bilaka ma konzi motö ga ki'di dönni ngi gbi go lende 'ba Yèsu kozoli rönni ti bilaka 'ba kanisa.

Nyi 'Ba Polo Di Torowa

^{VI} Tine Nyi Koto Laka ota go Polo ni ngi di bi tari tiya lende 'ba Boko'ba mi do yayi 'ba Asiya. Kina lijè kari ngi kebe mi do yayi 'ba Parugiya ni ti Galatiya. ^{VII} Lijè ari kömö do maga 'ba Musiya. Lijè o'doko 'do tari tilingere kebe mi do yayi 'ba Bituniyö. Ne tine Nyi Koto Laka 'ba Yèsu ota gönni ngi di bi tari. ^{VIII} Kina lijè kari ngi nduwè kebe mi Musiya nbo kömö mi gawo 'ba Torowa ame ngosi kpa mini löbu ne. ^{IX} Mi korondo mo nima na nyi ko'de ngi do Polo kilele bo motö di mi do yayi 'ba Makedoniya kèdi korö yayi koma'jo rönì zi bo, iya te, "Ako tokonyi ze di mi Makedoniya bine."

^X Di pötö nyi 'ba Polo nime na dènyi ngi domo tari Makedoniya. Römöyi dikali 'deni di go nyi nima Boko'ba o'doko ze go dari diya laja laka abo zi ya naga nima.

Ludiya Di Pilipöyi

^{XI} Kina dèki ngi mi sorope di Torowa yayi dumu dari mi doötu motö kidèki möyi mo ro Samotorake. Mi bi kèzè ma di pötö mo na dari nduwè ti sorope dömö mi gawo motö kidèki möyi mo ro Napoli. ^{XII} Di yayi na dilingere ngi ti ndize dari Pilipöyi gawo motö ma löbu 'ba Makedoniya. Tine bilaka mo ga me ro Romo. Kina doloma ngi do'do tö'do titi do ndö tara yayi.

^{XIII} Mi kada 'ba ro kindawo na dènyi ngi di mi gawo dari kpa yöpö. Domeri 'beze diya te motoga bi 'ba mötu 'ba Yudayi ti kèdi yayi. Kina dari doloma ngi ro tiya lende zi 'ja ame ga kototo dönni yayi ne. ^{XIV} Tine 'ja motö ro Ludiya èdi mi löngö lijè yayi. Loko di Towatira ro bo ndögö 'ba bonjo kasi, ne loko ro bo koro Boko'ba. Kina odo loko kuwö lende ame ga Polo kiya ne 'deni tine, Boko'ba omba dökì'di ni ngi loko ki'di dönì gomo. ^{XV} Kina dodö mini 'ba bapatisi ngi dönì gbi ti bilaka 'ba mi linjo 'bèni ga. Loko oma'jo rönì zize kiya te, "Odo komerike mi'di doma 'deni ngi ro ma laka go lende 'ba nère Yèsu, ako kolomake linjo ma."

Kina loko ko'do atiri ngi goze dari linjo 'bèni ro nba.

I'di Polo Ni Mi Maboso Di Pilipöyi

^{XVI} Mi kada ma do koto motö ko'ja dèdi dari mi bi 'ba mötu kina doze kondoso ngi ti nyiti nöki motö. Nöki 'bèni mo i'di loko koloma ro tumè lende. Loko ro atoli 'ba ya motö ga, na lijè kö'bö ngi nduwè to'ja girisi ro mbèmbè go tumè lende 'bèni nima. ^{XVII} Kina loko kebe ngi ro tozi goze, ze ti Polo ni, ti tulorì tuwöwö mo kiya zi bilaka tégè, "Ya naga nime lijè na ro bo

laja 'ba Boko'ba ame mitoro ne. Lijë ti kiya kori 'ba didi ngi zije."

^{XVIII} Loko oto to'do lende 'bëni nime kozo a nime te nduwë ñbô mi kada do konzi. Kina kata ngi dôki'di Pôlo kënyi kamo do nôki nima, kiya te, "Milende ziyi ti kôzi kakpa 'ba Yësu Kurisitô, ënyi yaga di do nyiti nime."

Kina nôki tönë kola nyiti nima ngi. ^{XIX} Kina odo bo dôni ga kikali 'deni loko inza ko'de yamo kpe zinni tine, lijë ari ngi kind'a'ba Pôlo ni ti Sila kilala koto kari zi turu 'ba dônni ga mi bi 'ba burë. ^{XX} Lijë ari kiya zi turu naga nima yayi tégë, "Ya naga nime lijë ro Yudayi. Lijë édi ro tirasi do bilaka 'ba mi gawo ze nime. ^{XXI} Lijë ebe tiyandi bilaka ti dôlëti ame ga kô'du ki'di ze 'ba Romo kota gomo 'deni ne."

^{XXII} Kina tindî 'ba bilaka naga nima kolodo ngi do Pôlo ni ti Sila. Tine turu mo ga i'di bo kanya ngi kirica bonjo yaga di ro Pôlo ni koloma ro tomba mo ti nyo'bo. ^{XXIII} Bo kanya naga nima omba Pôlo ni ngi ro ma kënyë koto ki'di mi maboso. Turu naga nima ose gomo kitigô zi bo do maboso nima 'do konjo go Pôlo ni laka kinza kusu rônni ra. ^{XXIV} Bo nima oro kô'du 'ba turu naga nima. Go kô'du mo na bo ki'di Pôlo ni ngi mi rô ame ñbô zana maboso ne kudôdu ndimo mi lönjo kpa kulugbu ma kirindi.

^{XXV} Mi zana korondo 'deni tine na lijë koloma ngi ro to'do môtu toba ngala zi Boko'ba. Kina bilaka ma laki ame ga mi maboso yayi ne koloma ngi ro tuwô dônni. ^{XXVI} Mbowa yo na kizikizi ma löbu ki'di dôni ngi. Mi maboso nima ebe ngi pili tiyaya rôni, kpadôri mo ga kurôgô rônni pili yaga. Kina zingiri ame ga kudôdu kôzi bilaka 'ba maboso timo ne kope rônni ngi pili yaga go dônni. ^{XXVII} Bo do maboso nima onjo bi di bi tô'dô o'ja kpadôri pili kurôgô rônni 'deni yaga. Bo omeri 'ba bo tégë bo maboso ti kirija 'deni. Kina bo koto mbele abo ngi 'do tupô ro bo timo yaga. ^{XXVIII} Tine Pôlo ulôri ro ma kembe kilende zi bo, iya te, "Kinza kupô rôyi dë, ze na me pili bine."

^{XXIX} Bo idëki bo motô ko'de pa'do zi bo. Kina bo kirija ngi kari rô ame Pôlo ni ti Sila këdi yimo ne, bo kari kolodo kômönni ti tikere ngi ti ro kilë'di ro mbëmbë. ^{XXX} Kina bo koja lijë ngi yaga di yayi, bo itii lijë, bo iya te, "Ñere ma ga, wa'di na go mo'do 'do ki'di kômo ma yaga di mi tôlë?"

^{XXXI} Pôlo iya te, "I'di dôyi ro ma laka go lende 'ba ñere Yësu, kina bo ti kômo yi ngi pili ti bilaka 'ba mi linjo 'bi ga di mi tôlë."

^{XXXII} Kina lijë kiyëti lende 'ba ñere Yësu ngi zi bo nima pili ti bilaka 'ba linjo abo ga. ^{XXXIII} Bo nima urôgô kômo 'bônjo 'ba nyo'bo ame ga mi yida rônni ne ngi pili

mi korondo nima. Kina lijë kodo mini 'ba bapatisi ngi do bo pili ti bilaka 'ba linjo abo. ^{XXXIV} Bo oto lijë kari rô abo ki'di akonyo zinni. Go kô'du mo na bilaka 'ba linjo abo ga ngi pili ro lonjo rômöyi lijë i'di dônni 'deni go lende 'ba Boko'ba.

^{XXXV} Mi bi kězë mo nima na turu koja bo kanya kari kiya zi bo do maboso nima iya te, "I'di ya naga nima kari ë'bënni."

^{XXXVI} Bo nima ari kiyëti zi Pôlo ni tégë, "Laja ako zô bine di zi turu ma löbu, iya te, 'do karike e'be. Kina arike ti, ti mi këyi."

^{XXXVII} Pôlo ileki kiya zi bo kanya naga nima, iya te, "Turu 'be naga nima lijë i'di komba ze kômo bilaka kinza ma kititi bici lende ze dë yo. Ze ame aa ro bilaka 'ba Romo ne, lijë i'di koboso ze bine ro ma sari. Kina me tégë lijë këdi kô'doko 'do toja ze gbi lowo yaga. Lende nima ele dë. Gbagba lijë mo na ngi go kako bine koja ze yaga go dari."

^{XXXVIII} Kina bo kanya naga nima kileki ngi kari kiyëti kpa Pôlo nime zi turu naga nima. Kina odo lijë kuwô 'deni kiya te Pôlo ni ti Sila ro bilaka 'ba Romo tine, lijë ngi ro tikere go kô'du mo. ^{XXXIX} Kina lijë kari ngi mi maboso yayi tileki kpënni zi Pôlo ni 'do kola lijë go lende nima. Lijë oja Pôlo ni yaga di yayi kiya teyi 'do kënyi kari yaga di mi gawo 'bënni nima. ^{XL} Kina Pôlo ni kënyi ngi di mi maboso yayi kari linjo 'ba Ludiya tori bilaka 'ba kanisa. Lijë ari kiya lende zi bilaka naga nima 'do koloma ti mi këddi. Kina lijë kari ë'bënni ngi di mi gawo nima.

VII

Tesalonika

^I Lijë ari nduwë mi lingere 'bënni nima kebe mi gawo 'ba Ambipoli ni ti Apoloniya kômo Tesalonika. Rô 'ba môtu 'ba Yudayi édi yayi. ^{II} Kina Pôlo kari ngi yimo mi lönjo bilaka ame ga kototo dônni yayi ne, kozo ma bo këdi kô'do molomolo naga tara. Bo oloma ro to'do kowasa tinni mi kada 'ba ro kindawo ma do mota 'do, ^{III} tiyëti go lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba zinni, tégë lende naga nima kugu ne ileme 'deni Boko'ba iteri 'deni molo 'do gomo kô'do Kurisitô ame bo koja kako dolinjo nime ne go kënyi kodo yaga di mi tôlë. Pôlo iya te, "Yësu nime mëdi miya lende mo zije ne, bo na ro Kurisitô."

^{IV} Kina bilaka naga nima motô ga kuti ngi go lende 'ba Pôlo, kodo'bo rônni ngi tinni lijë ti Sila. Kina Giriki ma konzi motô ga ame ga koro Boko'ba 'deni ne kodo'bo rônni ngi gbi tinni ti 'ja ma ro koro ma konzi motô ga. ^V Tine na lende nime kënyë ngi mi Yudayi motô ga. Kina lijë kari kototo ya ma këdi kulë 'bënni ro yawa mi go bi 'ba ndôgô naga ngi koco

teyi 'do kënyî rɔ 'dirî ti Pɔlo ni. Ya naga nima omomi rɔnnî ngî ti tulɔrî rɔ mî gawo kari kolodo do liŋɔ 'ba bo mɔto rɔ Yasona. Lijê o'doko tinda'ba Pɔlo ni 'do ki'di bilaka pili ko'do burê mo mî kpa kototo 'bënnî nima. ^{VI} Ne tine lijë o'ja Pɔlo ni dë, kina lijë kinda'ba Yasona ngî pili ti bilaka 'ba kanisa mɔto ga kilala koto zi bo kiya burê 'bënnî ga. Lijê pili ulɔrî kozo timo tégè, "Ya tònè ga kèdî kirasi do bilaka konzi 'ba dolinɔ naga nime ne, lijë na me kako 'deni bine. ^{VII} Kina me bo nime rɔ Yasona kota lijë ngî ki'di koloma liŋɔ abo rɔ nɔba. Ya naga nime lijë oro kò'du ki'di 'ba bo dolinɔ ma lóbu 'ba Romo dë. Lijê iya te bo mɔto to ne kidèkî mòyî mo rɔ Yèsu na rɔ bo dolinɔ ma lóbu."

^{VIII} Lende nime i'di bo kiya burê ni ti bilaka mɔto ga ngî pili ti mî kombi. ^{IX} Kina lijë ki'di Yasona ni ngî titi kopi girîsî, tine na 'jaa lijë kope kola kari.

Beriya

^X Mî korɔndo mo nima na bilaka 'ba kanisa koja Pɔlo ni ti Sila ngî kari Beriya. Kina odo lijë kómò 'deni yayi tine lijë ari ngî mî rɔ 'ba mɔtu 'ba Yudayi. ^{XI} Yudayi ama ga yayi ne ilagi lende 'ba Pɔlo ni dë kozo ma di Tesalonika. Lijê ngî ti mî këyî tuwò mo gbî tîdèkî buku 'ba Boko'ba mî kada pili tonɔgo mo odo do lende mo ga utî go 'ba Pɔlo. ^{XII} Kina Yudayi ma konzi gbî ti Giriki ma rɔ botoni ti 'ja ma konzi ame ga rɔ bo wa ne ki'di dónnî ngî go lende 'ba Yèsu.

^{XIII} Kina odo Yudayi ma mî Tesalonika kuwò lende mo 'deni kiya te, Pɔlo èdî 'deni gbî rɔ tiya lende 'ba Boko'ba mî Beriya tine, lijë ari koco ngî zi tîndî 'ba bilaka kënyî rɔ 'dirî ti Pɔlo. ^{XIV} Kina bilaka 'ba kanisa koja bo ngî di mî gawo kari kpa mini lóbu. Tine Sila ni ti Timatiyo ileke 'bënnî mî gawo yayi. ^{XV} Bilaka 'ba Beriya ame ga koto go Pɔlo ne èkî ngî koto ti bo mî sorope kari nɔbò mî gawo 'ba Ateniya. Bo oja ya naga nima kileki Beriya 'do kari kiya zi Sila ni ti Timatiyo kako welo zi bo.

Ateniya

^{XVI} Ko'ja bo kèdî gba Ateniya yayi tidabi Sila ni ti Timatiyo, tine bo ngî rɔ meri kulowò di zi akoro ma konzi ame ga komo bo kèdî ko'ja di mî gawo nima ne. ^{XVII} Kina bo kò'bò ngî nduwè tari mî rɔ 'ba mɔtu 'ba Yudayi to'do kowasa ti Yudayi gbî ti bo lówò ame ga koro Boko'ba 'deni ne. Bo oloma gbî nduwè tari mî bi 'ba ndògò mî kada pili to'do kowasa ti bilaka ma kako yayi. ^{XVIII} Bo komo kiyandi mɔto ga ame kidèkî mòyî mo rɔ Èpikurò ti ya ame ga kidèkî rɔ Sitowa ne, oloma gbî rɔ to'do kowasa ti bo di yayi. Ne tine ya mɔto ga iya

te, "Wa'di na bo ngɔngɔ nima kèdî ko'doko tiya mo?"

Ya mɔto ga iya te, "Mɔtoga lende 'ba akoro mɔto ga 'ba bo lówò na ti bo kèdî kiya." Lijê iya lende nima tara rómòyî bo èdî rɔ tiya lende 'ba Yèsu ti lende 'ba ténýî todo di mî tólè.

^{XX} Kina lijë koto bo ngî kari mî bi 'ba burê 'bënnî do doku mɔto kidèkî mòyî mo rɔ Ariyopago. Lijê iya te, "Do'doko tuwò lende 'ba akiyandi la'ja nime. ^{XX} Wa mɔto ga ame kèddî kiya ne duwò lende mo ga dè molo. Do'doko tikali mî 'jo 'ba lende mo ga."

^{XXI} Lijê iya tara rómòyî bilaka 'ba Ateniya naga nima ti ya mɔto ga ame kèdî koloma mî lɔnggò lijë yayi ne, wa ma ko'doko 'bënnî ma kulowò mo na rɔ tiya lende ma la'ja gbî ti tuwò mo.

^{XXII-XXIII} Kina Pɔlo kënyî ngî tɔro koro komo bilaka 'ba burê naga nima kiya te, "Kpe bilaka 'ba Ateniya, milingere 'deni pili kote mî gawo 'be mo'ja akoro konzi 'be naga nima. Kina mikali 'deni kpe ngî rɔ bo koro akoro rɔ mbèmbè. Mo'ja go bi 'ba tumu wa zi akoro 'be mɔto gbî kugu lende teyi kiya te, 'Bi 'ba akoro ma kinza kikali.' Wa nima kèddî koroke ngî kinza kikalike dè ne kina me mako 'deni tiya lende mo ziye. ^{XXIV} Boko'ba na. Bo na me ko'ba mitoro ni ti doayai ti wa ame ga pili kèdî koloma mî bi naga nime. Bo na rɔ bo do mitoro ni ti doayai. Tine bo oloma dè mî rɔ 'ba akoro ame ga bilaka na kubò ti kòzinnî ne. ^{XXV} Bo na me ki'di didi zi bilaka lesi ni kpaki ti yèrî 'ba yî mòkò 'do kèdî koloma. Bo na koja go wa pili zinnî. Bo inza rɔ leri 'ba wa mɔto 'do bilaka lesi ki'di zi bo. ^{XXVI} Bilaka koto na tònè bo ko'ba 'do kèdî rɔ yî liŋgî 'ba bilaka lesi pili. Kina me bo ki'di bilaka kote mî dolinɔ nime 'deni ngî pili. Gba kinza bo ko'ba lijë dè bo oza go bi 'bënnî ga ti kada mo ga 'deni me rɔ kotokoto. ^{XXVII} Bo o'do tara 'do odo kiya te bilaka mɔto ga kèdî koma bo 'do lijë komomo bi tara kari kómò zi bo, rómòyî bo owo dè di roze pili rɔ kotokoto. ^{XXVIII} Lende nime kina me tònè bo mɔto kiya te, 'Bo na me kididî ze, ki'di ze doloma tilingere mî doayai nime.' Èdî gbî kozo lende 'ba ngala 'be ma tònè kiya te, 'Ze pili rɔ kole abo ga.'

^{XXIX} Ne odo dèdike 'deni rɔ kole 'ba Boko'ba tara tine, inza rɔ ma laka 'do domerike diyake te bo èdî kozo wa mɔto ga ame bilaka ma miri ko'do di mî yamo ala kose di mî doku ne tara. ^{XXX} Tine lende 'ba kada ma molo tònè ga gba kinza bilaka kikali bo dè ne, bo ola 'deni pili. Ne kina me bo kèdî kose 'deni zi bilaka 'ba go bi naga nime pili 'do koto dónnî di mî lende kënyè. ^{XXXI} Bo igeli kada ame 'do bo ko'do

burè 'ba bilaka 'ba dolinjo nime pili ro ma kodoro yimo ne 'deni. Mi kada mo nima bo ti ki'di bo ame bo kigeli 'deni ne tiya burè 'ba bilaka. Bo ileme 'deni zi bilaka pili ro ma laka bo èdi ko'do tara ti ti'di bo nima kënyi kodò di mī tölè."

^{XXXII} Kina odo bo burè naga nima kuwò Polo kiya lende 'ba tēnyi tōdo 'ba bilaka yaga di mī tölè kozo a nima tara tine, ya mōto ga ögö bo ngi ro laña. Tine ya mōto ga iya te, "Do'doko 'do kako kiya lende nime gbi zize kada mōto."

^{XXXIII} Kina odo Polo kodò 'deni yaga tine, ^{XXXIV} ya mōto ga odo'bo rōnni ngi ti bo ki'di dōnni go lende 'ba Yēsu. Bo ma kotò di mī lönggö lijè nima na ro Diyōnusiyō bo kiya burè mī Ariyopago ti 'ja mōto kidēki ro Damari gbi ti ya mōto ga.

XVIII

Korinito

^I Di pötö mo na Polo kënyi di Ateniya kari Korinito. ^{II} Di yayi na bo kari kondoso ti bo mōto ro Akowila. Bo nima ro Yudayi tine öyö bo Pōnito. Bo èdi molo koloma Romo, tine bo dolinjo 'ba Romo ame kidēki möyi mo ro Kolawodiyo ne i'di kō'du 'deni 'do Yudayi pili kënyi yaga di Romo. Go kō'du mo na ki'di Akowila ni kënyi di Italiya yayi ti 'ja abo Purisikila kako gba ro ma la'ja Korinito. ^{III} Polo ari tonjo lijè koloma ünni yayi turu kilaka, rōmōyi lijè pili ro bo kuru kilaka. ^{IV} Kina bo kō'bō ngi nduwè ro tari mī rō 'ba mōtu mī kada 'ba ro kindawo pili tilende ti ya ame ga yayi ro Yudayi kpaki ti Giriki ni toco mo zinni go lijè ki'di dōnni go lende 'ba Yēsu.

^V Kina odo Sila ni kōmō 'deni ti Timatiyo di Makedoniya tine Polo ola ndobo 'ba turu kilaka ngi kodò ro bo nge go tiya lende 'ba Boko'ba gbi todoro gomo zi Yudayi ni, Yēsu na ro Kurisitō ame Boko'ba koja kako dolinjo nime bine ne. ^{VI} Tine Yudayi oloma ngi to'do kowasa ti bo tiya kpa kënyè ro bo. Go kō'du mo na bo komba lupu ngi yaga di ro bonjo abo 'do kileme Boko'ba ilagi 'deni di rōnni. Bo iya te, "Odo kocoke pele 'bōwu yaga di mī kari 'ba didi nime ama 'beye na, ma 'bama miyandi ye 'deni. Kisaki di mī kada nime tone mēdi mari a ma tiya lende 'ba Boko'ba zi bo löwö."

^{VII} Kina bo kola rō 'ba mōtu nima ngi bo kari tuwōwō lende 'ba Boko'ba zi bilaka di linjo 'ba bo löwö mōto kidēki möyi mo ro Titiyō Yoseto ro bo koro Boko'ba. Bo nima linjo mo ngila rō 'ba mōtu. ^{VIII} Kina bo do rō 'ba mōtu nima kidēki möyi mo ro Kurisipō ne ti bilaka 'ba linjo abo ga pili ki'di dōnni ngi go lende 'ba nere Yēsu. Ya ma konzi mōto ga ame kuwò lende 'ba Yēsu di Korinito yayi ne i'di dōnni ngi

gbi gomo, kina kodò mini 'ba bapatisi ngi dōnni.

^{IX} Mi korōndo ma do kotò mōto na nere Yēsu kilende ngi zi Polo ti nyi, iya te, "Kinza kere dē. Iya lende ma nduwè kinza kola gomo dē. ^X Mēdi tiyi, botò mōto inza ko'do yi. Mēdi ti bilaka ro ma konzi mī gawo nime."

^{XI} Kina Polo koloma ngi yayi komo koo kotò kodò domo nyepe modokoto tiyandi bilaka ti lende 'ba Boko'ba.

^{XII} Kina odo bo mōto ro Galiyo na 'deni ro turu 'ba dōyayi 'ba Giriki nima tine, Yudayi ototo rōnni ngi kolodo do Polo koto koto mī go bi 'ba burè. ^{XIII} Lijè iya te, "Bo nime èdi ro tiya mo zi bilaka 'do koro Boko'ba ti to'do wa ame ga kō'du ki'di kota gomo 'deni ne."

^{XIV} Polo o'doko tilende, ne tine Galiyo na koke domo ngi dogba kiya zinni te, "Kpe bilaka 'ba Yudayi, odo kiya te ko'deke bo nime bine go lende kënyè ko'do mōto ala go 'bōlu abo, kina nge ti muwò lende 'be. ^{XV} Ne ame za ro lende 'ba kō'du to ne ga ti möyi ti kō'du ki'di 'be 'ba Yudayi ne, kpe na ko'doke e'be burè mo. Ma 'bama mo'do burè 'ba wa ma tara dē."

^{XVI} Kina bo ki'di ngi koga lijè yaga di mī go bi 'ba burè. ^{XVII} Tine na lijè kolodo ngi do Sōsetene bo do rō 'ba mōtu tomba mo di mī go bi 'ba burè yayi. Ne pele Galiyo onyo abo lende mo dē.

Polo Opo Do Bo Yaga

^{XVIII} Polo oloma titi ko'do tö'do do konzi ti bilaka 'ba kanisa yayi. Kina bo ko'do mōtö gbo ngi zinni bo kari Kenjoriya 'do tēki mī sorope di yayi tari mī dōyayi 'ba Suriya. Di Kenjoriya yayi na bo kopò do bo ngi yaga rōmōyi bo ulōmu ro bo 'deni zi Boko'ba. Kina bo kēki ngi mī sorope kotò ti Purisikila ni ti Akowila. ^{XIX} Ne odo lijè kōmō 'deni Epeso tine, lijè ari dē kpe nduwè ti bo.

Bo ari mī rō 'ba mōtu 'ba Yudayi di Epeso yayi tilende ti bilaka ame ga yayi ne. ^{XX} Ya naga nima ititi bo 'do toloma titi mbowa ünni yayi. Ne tine bo o'doko dē. ^{XXI} Kina bo ko'do mōtö gbo ngi zinni. Bo iya te, "Odo Boko'ba ko'doko zō ti mako 'jaa ziye bine kada mōto."

Kina bo kēki ngi mī sorope di yayi kari nduwè. ^{XXII} Kina odo bo kōmō 'deni Kayisariya tine, bo èki ngi di mī sorope kari mī Yerosalema tumötö bilaka 'ba kanisa. Tine na bo kari ngi Anitokiya ^{XXIII} kari koloma titi ko'do tö'do do ndō tara yayi.

Di pötö mo na bo kënyi di Anitokiya yayi kari kebe mī dōyayi 'ba Galatiya ni ti Parugiya ti'di mī kēddi zi bilaka 'ba kanisa.

XXIV Mi kada mo nima yayi Yudayi mōto kidēki mōyi mo rō Apolo ako Epeso. Bo nima öyö bo mī Alesandora. Bo rō bo kpa kikali lende ma kikali lende 'ba mī buku 'ba Boko'ba 'doyi. XXV Bo uwō lende 'ba nere Yēsu 'deni laka, bo kēdi kiyandi bilaka timo rō ma kodōrō ti dōki'di koto. Tine bapatisi ma bo kikali na nge rō bapatisi ame Yowani ko'do dō bilaka ne. XXVI Purisikila ni ti Akowila ari kuwō bo ngi koloma rō tiya lende 'ba Boko'ba rō dō ngōlō di mī rō 'ba mōtu. Kina lijē kogba bo ngi kari timo liņo 'bēnni kiyēti lende 'ba Boko'ba zi bo rō ma kodōrō.

XXVII Mi kada mōto yayi tine Apolo o'doko tari Giriki. Kina bilaka 'ba Epeso yayi kokonyi bo ngi kugu waraga zi bo kōsō go Yēsu ga ma Giriki 'dō ko'do nba rō bo laka.

Kina odo bo kōmō 'deni Giriki yayi tine, bo ö'bō ngi tokonyi ya ame ga lende kēyi 'ba Boko'ba ki'di 'deni ki'di dōnni 'deni go lende 'ba Yēsu ne. XXVIII Yudayi mōto ga oloma to'do kowasa ti bo di kōmō bilaka ma konzi. Tine bo a'da lijē ngi ti kpa kitigo 'ba lende kikali abo. Bo iyēti lende 'ba mī buku 'ba Boko'ba ngi zinni ame kileme Yēsu rō Kurisitō ame Boko'ba koja kako dolinjo nime bine ne.

XIX

Polo Ari Epeso

I Mi kada ma Apolo kēdi Korinito Polo ēdi 'ba bo tilingere kebe mī dōyayi ame ga rō ma kōwo di kpa mini löbu ne. Di gōmo na bo kako ngi Epeso. Di yayi na bo kari ko'ja bo kōsō go Yēsu mōto ga. II Bo ititi lijē, bo iya te, "Mī kada ame ki'dike dōye go lende 'ba Yēsu ne Nyi Koto Laka ako ra dōye?"

Lijē iya te, "Duwō lende mo dē kiya te Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba ēdi."

III Bo iya te, "Ne o'do bapatisi dōye totondo?"

Lijē iya te, "Bapatisi ma ko'do dōze nge kōzo ame Yowani koloma rō to'do mo ne tara."

IV Bo iya te, "Bapatisi nima Yowani ko'do dō bilaka ne ēdi rō lende kileme 'ba dō koto di mī lende kēnyē. Yowani iya gbī tōnē zi bilaka 'ba Yisarele 'dō ki'di dōnni go lende 'ba bo ame kēdi kabo di pōtō bo bine ne. Kina me 'deni rō Yēsu."

V Kina odo ya naga nima kuwō lende 'ba Polo nima 'deni, i'di ngi ko'do bapatisi dōnni 'dō lijē kēdi rō 'ba nere Yēsu. VI Kina Polo ki'di kōzi bo ngi dōnni na Nyi Koto Laka kila'ba ngi dōnni pili ki'di lijē tilende rō kpa löwō tumē lende 'ba Boko'ba. VII Ya naga nima lijē ēdi pili kōzo 'butē dōmoriyō tara.

Polo Iyandi Wa Mi Rō 'Ba Mōtu

VIII Mi nyepe mota Polo ö'bō ngi nduwē rō tilingere mī rō 'ba mōtu tiya lende rō dō ngōlō zi bilaka gbī tilende tinni 'dō lijē ki'di dōnni go lende 'ba nere löbu 'ba Boko'ba nime. IX Ne tine ya ma mbili minyi mōto ga ame kilagi lende abo ne ēdi gbī yayi. Lijē ebe ngi tiya kpa kēnyē zi bilaka ma konzi go kō'du 'ba kori 'ba lende 'ba Yēsu nime. Kina Polo kēnyē ngi di mī löngō lijē yayi kogba bo kōsō go Yēsu ga ti bo. Kina bo koloma ngi nduwē tilende ti bilaka go lende 'ba Boko'ba kote kada pili di mī sukulu 'ba bo mōto kidēki rō Torano. X Bo oloma nduwē to'do lende nime te njbō kōmō kōo riyō. Kina ki'di bilaka 'ba Yudayi ame ga pili kēdi koloma mī dōyayi 'ba Asiya ne kpaki ti Giriki mo ga ngi kuwō lende 'ba nere Yēsu.

XI Mi kada naga nima yayi Boko'ba i'di Polo ngi koloma rō to'do lende 'ba go koto ma konzi mōto ga. XII Bōngō ame rō 'ba tolo mo dō bo ne kpaki ti ma bo kēdi kudōdu 'bömbō bo timo, bilaka oloma ngi rō toto mo zi bo rōko'ō kina rōko'ō mo ga kola ngi. Nōki ni kpaki ita'ba ngi yaga.

XIII Yudayi mōto ga ēdi gbī mī dōyayi nima yayi ko'do rōnni tilingere toga nōki yaga di dō bilaka. Lijē iyozo 'dō toga nōki yaga di dō bilaka ti mōyi nere Yēsu ti tiya lende teyi, kiya te, "Milende ziye ti kōzi kakpa 'ba Yēsu ame Polo kēdi kiya lende mo ne 'dō kēnyike yaga di dō bo nime."

XIV Bo ko'do lende naga nime mōto mo ga na rō kole modōmoriyō 'ba bo akumu ma löbu 'ba Yudayi ame kidēki mōyi mo rō Sikiwa ne. XV Mi kada ma dō koto mōto na nōki kileki dōmo ngi zinni, iya te, "Mikali Yēsu, kina mikali lende 'ba Polo gbī. Ne kpe 'beye yē mo ga na?"

XVI Kina bo nōki nima kulōru ngi dōnni kinyanyi lijē kirica bōngō pili yaga di rōnni njbō lijē kirinja yaga di mī rō abo ti wētō rōnni.

XVII Lende nime ömō ngi mbili Yudayi kpaki ti Giriki ame ga kēdi koloma mī Epeso yayi ne. Kina ki'di lijē ngi rō tikere, lijē koloma tubi go mōyi nere Yēsu rō mbēmbē. XVIII Ya ma konzi ame ga ki'di dōnni 'deni go lende 'ba Yēsu ne ari kodo kpēnni ngi go lende kēnyē 'bēnni ga bi kōpo. XIX Ya ma kata naga o'de buku 'ba tata 'bēnni ga ngi kojma yaga di kōmō bilaka pili. Buku naga nima ndögō mo ga ma kodo'bo pili bi koto ti yamo kisi kuluku 'butē. XX Tigō mbēmbē 'ba ndobo naga nime i'di bilaka ma konzi ngi ki'di dōnni go lende 'ba nere Yēsu, kina ki'di bilaka 'ba kanisa ngi pili kēdi ti mī kēddi.

Ayayi Di Epeso

XXI Di pötö mo Pölo ënyî kiteri ngî ti tigo 'ba Nyi Koto Laka tari tilingere kebe mi Makedoniya ti Giriki 'do tari ro ñburunñburu mo mi Yerosalema. Bo iya te, "Odo mömö Yerosalema, mëdi mari tonggo Romo."

XXII Kina bo koja Timatiyo ni ti Eraseto ame këdi koja laja zi bo ne ngî kari Makedoniya. Ne tine bo oloma 'ba bo titi mbowa mi döyayi 'ba Asiya.

XXIII Mi kada naga nima yayi kina bilaka 'ba Epeso kebe ngî to'do ayayi ma löbu ro kori 'ba lende 'ba Yësu. XXIV Bo moto ëdi yayi möyi mo ro Demetoriyo ro bo kuku rö titi 'ba akoro Aritemisi di mi sitëri. Ya ame ga pili këdi ko'do ndobo ti bo ne o'ja girisi ngî ro ma kënyë go ndobo nima. XXV Kina bo kari kototo bo ndobo abo naga nima ngî kpaki ti lëpi nni. Bo iya te, "Kpe nime pili ikalike wa 'ba to'ja girisi ze na ro ndobo nime. XXVI Kina me o'jake wa nima bo nima ro Pölo këdi ko'do ne 'deni kuvwöke gbi ti mbili ye. Bo iya te wa ame ga bilaka lesi kileño ti közinni ne na de ro wa ma 'do bilaka koro. Kina me bo ki'di bilaka ma konzi 'ba Epeso ti bilaka 'ba mi döyayi 'ba Asiya nime 'deni ngî pili ki'di dönni go lende abo. XXVII Motoga kö'du abo ti ki'di bilaka kiya wa naga nime dëdi dilenoke ne ngî ro wa ma yawa. Rö löbu 'ba Aritemisi nime pele motoga bilaka ti kiya ngî kada moto ro wa ma yawa. Kina lijë këdi kuburu bi 'ba akoro löbu nime bilaka 'ba Asiya kpaki ti 'ba döyayi moto ga pili koro 'deni ne ngî."

XXVIII Lende nime i'di bilaka naga nima ngî kënyî ro 'diri kebe tulöri kozo timo ro ma kembe, kiya te, "Aritemisi, akoro 'ba Epeso na ro do kiteli."

XXIX Kina bilaka 'ba mi gawo pili kembe ngî mi ayayi kari kinda'ba Gayo ni ti Aritaroko ame ga ro bilaka 'ba Makedoniya këdi koloma ti Pölo ne ngî. Kina lijë kolo ngî nduwë kari ti ya naga nima mi go bi 'ba kpa kototo. XXX Pölo o'doko 'do tari tilende zi tindî naga nima komomi rönni yayi ne. Tine bo kösö go Yësu ga ota go bo ngî di bi tari. XXXI Turu 'ba do gawo nima moto ga ame ro bo pori bo ga ne oja laja gbi kiya zi bo kinza bo kudömu de yayi.

XXXII Tindî naga nima pili oloma ngî tozo ti lende nima ro 'beri'beri. Ya ma konzi moto ga di mi löngö lijë yayi ikali de wa'di na lijë kototo rönni bina gomo. XXXIII Kina Yudayi ni ki'di bo moto ro Alesandoro ngî kari koro koma tindî naga nima. Bilaka naga nima pili o'doko bo 'do kilende. Kina bo kiyëyi do közi bo ngî zinni 'do lijë kudumö, 'do bo kiyëti kö'du nima zinni. XXXIV Ne tine bilaka naga nima ikali bo ngî ro Yudayi. Kina lijë pili kebe ngî tulöri

timo ñbö saa riyö, kiya te, "Aritemisi, akoro 'ba Epeso na ro do kiteli."

XXXV Ro ñburunñburu mo na makunngu 'ba mi gawo nima kako ki'di lijë 'jaa kudumö. Bo iya te, "Kpe bilaka 'ba Epeso, laki pili ikali ze ro bo kongö go rö löbu 'ba Aritemisi gbi ti döku nime kila'ba di mitoro ne. XXXVI Lende nime ikali de ma 'do kandi gomo. Udumöke, kinza kulögböke de ngî ro yawa tara. XXXVII Ya riyö naga nime u'bögö oto de yo di mi rö 'ba akoro, lijë iti'ja akoro ze Aritemisi de gbi. Kina me kinda'bake lijë ngî ko'deke kako bine. XXXVIII Odo kiya te Demetoriyo ni ti bilaka abo naga nima këdi ti lende 'ba ro bilaka moto, ma laka mo 'do lijë kari kiyëti 'jaa zi turu mi kada 'ba burë 'bënni. XXXIX Ne odo kiya te kpe nima pili ko'dokoke to'do wa moto to ne 'beri, ma laka mo 'do didëki bilaka 'ba mi gawo nime pili kototo rönni 'do kote lende mo laka yaga. XL Ayayi nime ko'doke tone ne lende mo aga 'deni za roma dayi, motoga bo moto ti kari kususu ze ngî gomo zi turu 'ba Romo. 'Jo 'ba lende 'ba ayayi nime inza du te, kina dinza dikalike gbi tiyëti ndimo laka."

XLI Di pötö makunngu nima kote tiya lende 'deni kozo a nima tara tine, na bo kiyëyi bilaka naga nima ngî pili.

XX

Pölo Ari Makedoniya

^I Kina odo kpa ayayi 'ba bilaka 'ba Epeso naga nima koro 'deni tine, Pölo ototo do bo kösö go Yësu ga ngî kose gomo zinni 'do lijë koloma kö'bö ti mi këddi. Kina bo ko'do mötö gbo ngî zinni bo kënyî kari Makedoniya. ^{II} Bo ari kilingere kebe mi Makedoniya yayi pili toco mi këddi zi bilaka 'ba kanisa ti lende ma konzi. Di yayi na bo kari ngî mi döyayi 'ba Giriki ^{III} kari koloma yayi nyepe mota. Bo o'doko 'do tileki di yayi tari mi döyayi 'ba Suriya. Ne tine bo uwö lende mo Yudayi ëdi ro tususu kpënni ro bo 'do tupö bo yaga. Kina bo kënyî ngî koga kebe mi döyayi 'ba Makedoniya. ^{IV} Ya moto ga ame kari ti bo ne na ro Sapatara kole 'ba Pura di Beriya, lijë ti Aritaroko ni ti Sekondo di Tesalonika ti Gayo di Darobe ti Timatiyo ti ya moto ga di Asiya ro Tukikö ni ti Turöpimö.

^V Ya naga nime ari nduwë dögba tidabi ze ti Pölo mi Torowa. ^{VI} Di pötö karama 'ba Pasaka na dënyî di mi gawo 'ba Pilipöyi yayi dëki mi sorope do'do tö'do ñbö do mui na 'jaa dondoso ti ya ma tönë ga di Torowa. Kina dari doloma ngî titi yayi kozo tö'do do modomoriyö tara.

Tari 'Ba Pölo Di Torowa

^{VII} Mi dokopiyari 'ba kada ma dogba di pötö kada 'ba ro kindawo 'ba Yudayi na dodö'bo röze ngi ti bilaka 'ba kanisa tonyo mangolo'bo. Kina Polo koloma ngi ro tiya lende 'ba Boko'ba zi bilaka. Bo iteri 'deni 'do tēnyī di yayi mī bi kēzē ma di pötö ama, go kö'du mo na bo koto tilende ngi ḡbō kömō mī zana korōndo. ^{VIII} Mī ro kodo'bo ze nima dēdī mī rō tōro ti lamba ma köbö ḡbanj yayi. ^X Kole yōbi mōto kīdēkī mōyī mo ro Yutuku oloma 'ba bo ḡgosi kpa bi ḡbōḡō 'ba rō. Kina bo ki'di tinano ngi ko'ja Polo kēdī 'deni ro tiya lende ro mbēmbē. Ro ḡburunburu mo tine na tō'dō kindā'ba bo ngi. Kina bo kōmo ngi pilisi di bi ḡbōḡō 'ba rō nima kila'ba ḡbō kömō mī yayi bēri. Bilaka ēkī kari tombi bo, tine ari ko'ja bo 'deni ngi ro tōku. ^X Kina Polo kēkī ngi kari kutu'bo ro bo do bo nima kiramo. Bo iya te zi ya naga nima, "Oroke di bi mono, bo ēdī ti kōmōnī."

^{XI} Tine na Polo kēkī kileki tōro tonyo mangolo'bo ti bilaka ama ga. Kina bo koto tilende ngi nduwē ro gögō ḡbō kömō mī kano bi yo na bo kēnyī kari ngi. ^{XII} Tine bilaka naga nima oto kole yōbi tōnē ngi kari liḡo 'deni ro ma kīdīdī na liḡē ngi pili ro loḡo.

Polo Ari Mileto

^{XIII} Polo iya zize 'do dēkī mī sorope dari nduwē tōtī dogba rōmōyī bo ēdī ko'doko 'ba bo tilingere ti ndi bo. Kina dēkī ngi mī sorope dari Aso turē do bo yayi. ^{XIV} Di yayi tine na bo kēkī ngi mī sorope koto tize kari nduwē Mitolene. ^{XV} Mī bi kēzē ma di gōmo na dari ngi nduwē ti sorope ḡbō dōmō ḡgosi ḡgila doayai 'ba Kiyō. Di gōmo 'bōwu na dari nduwē ti sorope dōmō mī doayai 'ba Samo. Mī bi kēzē ma di go ama tine na dari ngi ḡbī nduwē ti sorope dōmō mī gawo 'ba Mileto. ^{XVI} Polo o'doko 'do toke ro ma kodoro kari Mileto kōzo a nima tara kugōgō dē kpe kebe Epeso kinza bo kigabi ra titi mī doayai 'ba Asiya. Bo o'doko tari welo tara odo kēdī laka 'do bo kari kōmō Yerosalema mī kada 'ba Penitikōsi.

^{XVII} Go kö'du mo na bo koja laja ḡgi kari zi löbu 'ba kanisa ame ga Epeso ne 'do kurē do bo Mileto. ^{XVIII} Kina odo liḡē kömō 'deni yayi tine, bo ēnyī tiya mo zinnī, bo iya te, "Kpe pili ikalike loma tōnē moloma mī loḡgō ye molo go tako ma mī doayai 'ba Asiya bine ne 'deni. ^{XIX} Mileki roma titiyi bēri mī laja 'ba Yēsu mō'bō ḡgi ro meri ro kōmo tōlo go lende 'be ḡbī mī akiyari löbu 'ba Yudayi ma kēdī kususy kpēnnī roma. ^{XX} Ne pele mō'bō ḡgi tiya lende 'ba Boko'ba ziye ḡbī tiyandi kōmōye di bi 'ba bilaka konzi ḡbī kebe mī liḡo 'be ga. Laja laka ame ga 'do kokonyi ye ne, musu dōmo dē du koto te di ziye. ^{XXI} Miya lende pili

'deni yaga zi Yudayi ni kpaki ti bo löwō. Miya 'deni zinnī 'do liḡē koto dōnnī di mī lende kēnyē 'bēnnī ga liḡē kuwō do Boko'ba go liḡē ki'di dōnnī ḡbī go lende 'ba ḡere ze Yēsu.

^{XXII} Kina me miya ziye, Nyi Koto Laka na me 'deni koja ma mēdī mari Yerosalema. Wa ame ga kēdī kari ko'do rōnnī zō di yayi ne mikali dē. ^{XXIII} Di mī gawo ame ga pili moloma teyi ne Nyi Koto Laka o'bō ḡgi ro tiyandi ma timo, iya te bilaka ti koboso ma kada mōto kodō gomō roma. ^{XXIV} Ne 'bama lende mo o'ō dē kpe roma, odo mōmo ala mōlē. Wa ame ḡge lende mo ko'ō roma ne na ro tote ndobo nime ḡere Yēsu ki'di zō to'do mo ne. Ame ro tiyētī laja laka 'ba mī kēyī 'ba Boko'ba ne.

^{XXV} Kina me miya ziye, kōzo ma tōnē pele moloma 'deni ro tiya lende 'ba ḡere löbu 'ba Boko'ba ziye ne, ma tōne mikali 'deni kpe pili inza ko'jake kinē ma kpe di go ame. ^{XXVI-XXVII} Wa ame ga Boko'ba ko'doko 'do to'do mo ziye ne miya 'deni pili ziye. Musu do ama koto mōto te dē du di ziye. Kina me mēdī miya 'deni ziye tōne, odo kebe kōkōke 'bōwu ḡbī yaga di mī kōri 'ba dīdī nime lende ma inza kpe teyi.

^{XXVIII} Kina 'deni onḡoke go yida rōye ti laka ḡbī ti kamölō naga nime Nyi Koto Laka ki'di ye 'deni ro bo domo ne, rōmōyī liḡē na ro kanisa 'ba Boko'ba. Tölē 'ba kole abo na me 'deni ki'di liḡē ro 'ba bo ga. ^{XXIX} Mikali 'deni wōliwōli ma kēnyē mōto ga ēdī kako di pötö mo mī loḡgō ye bine kindā'ba kamölō naga nime. ^{XXX} Ya mōto ga di mī loḡgō ye nima ti kēnyī ḡbī tiya bētī 'do ki'di bo kōsō go Yēsu ga kōsō ḡōnnī. ^{XXXI} Tine olomake ti bi koda. Amerike go kōmo kōo mota nima mo'do bine tiyandi ye pili ro kotokoto kote kada kote korōndo pili ne. Gomō o'bō nduwē to'ja ma go lende 'be.

^{XXXII} Kina me mi'di ye 'deni zi Boko'ba mī lende kēyī abo tōnē miya 'deni ziye ne. Lende nima na ti ki'di dōkī'di ye kēdī 'do ko'jake yēyi nime Boko'ba ko'doko ti'di mo zi bilaka abo ga ne.

^{XXXIII} Tōnē moloma bine miteri wa ma kōzo ḡirīsī ni ti boḡgo dē di zi bōto 'beye ma koto mōto. ^{XXXIV} Ikalike 'deni mo'do ndobo ma ti kōzō to'ja wa ma dēdī ro leri mo ti bilaka ma ga. ^{XXXV} Kina me mileme 'deni ziye 'do ki'dike kōziye kitigo laka to'do ndobo 'do tokonyi bo lisa. Amerike lende tōnē ḡere ze Yēsu kiya te, 'Bo ma ki'di wa na ti kēdī ro loḡo ro do kiteli di do bo ma kogba mo.' "

^{XXXVI} Kina odo Polo kote tiya lende naga nime 'deni te tine, liḡē olodo ḡgi pili bēri ti löbu 'ba kanisa naga nima to'do mōtu zi Boko'ba. ^{XXXVII} Kina liḡē pili kiramo bo ḡgi to'do mōtō ḡbo zi bo ti mono ro mbēmbē.

XXXVIII Lijè pili ro meri römöyì bo iya te lijè inza ko'ja kinè bo kpe. Kina lijè koto go bo ngi kèki mì sorope.

XXI

Tari 'Ba Polo Yerosalema

^I Kina do'do môtô gbo ngi zinni dèki mì sorope dari ro ma kodoro dômô mì døyayi 'ba Kosa. Mì bi kèzè ma di gomo na dari ngi di yayi Rodo dala 'bôwu nduwè di yayi Patara. ^{II} Di yayi tine na do'ja bo sorope môtô ga kèdi kari mì døyayi 'ba Pönikè. Kina dèki ngi mì sorope ma 'bènni nima dari nduwè tinni. ^{III} Dari nbô do'ja døyayi 'ba Kupuriyô kinda di bi kowô. Kina dari ngi nduwè ti døyayi nima kèdi kinda kebe do kapa gali ze nbô dômô mì døyayi 'ba Suriya. Dari dèki bèri mì gawo 'ba Tura, römöyì bo sorope naga nima o'doko tope wa ame ga yimo ne kola bina. ^{IV} Tine na dari do'ja bo kôsô go Yèsu ga ama yayi ne ngi kina doloma titi tinni yayi do'do t'ô'dô do modomoriyô. Tine Nyi Koto Laka i'di lijè ngi koloma ro tumè lende go kô'du 'ba Polo. Go lende mo na lijè kiya zi Polo kinza bo kiteli dè kpe nduwè kari mì Yerosalema.

^V Ne odo kada ze ko'bo 'deni tine dènyì ngi domo tari. Kina lijè kènyì ngi pili ti 'ja 'bènni ga kpaki ti kole titi 'bènni ga koto goze nbô kodo yaga di mì gawo ti'di ze go kori. Kina dolodo ngi bèri pili tinni di kpa götô 'ba mini löbu nima yayi to'do môtô zi Boko'ba. Kina do'do môtô gbo ngi zinni ^{VI} dèki mì sorope. Tine na lijè kileki 'bènni ngi kari lijo 'bènni ga.

^{VII} Kina dari ngi nduwè ti sorope di Tura nbô dômô Pitolemayi. Dari dumötô bilaka 'ba kanisa ama ga yayi ne do'do t'ô'dô do koto tinni yayi. ^{VIII} Mì bi kèzè ma di gomo na dari ngi nduwè dômô Kayisariya. Dari doloma lijo 'ba Pilipô bo kiya laja laka 'ba Yèsu. Bo di mì lönggô ya ma modomoriyô tönè ga bilaka 'ba kanisa kigeli di Yerosalema 'do to'do ndobo 'ba kanisa ne. ^{IX} Bo èdi ti yitöti sowo kpaki ro bo kumè lende 'ba Boko'ba.

^X Doloma do'do t'ô'dô titi kozo do ndô tara tinni yayi. Bo kumè lende 'ba Boko'ba môtô ako di døyayi 'ba Yudayi yayi, möyì mo ro Agabo. ^{XI} Kina bo kako ngi kope gasi 'ba Polo bo kudödu közi bo ga ti ndi bo ga timo. Bo iya te, "Ame na ro lende kiya 'ba Nyi Koto Laka, 'Yudayi èdi kari kudödu bo do gasi nime te di Yerosalema ki'di közimo zi bo löwö.' "

^{XII} Go lende nime duwö te ne, ze pili ti ya ame ga yayi doma'jo roze zi Polo kinza bo kari dè kpe Yerosalema. ^{XIII} Ne tine bo ileki domo zize, bo iya te, "Èddi kuduke tara go wa'di? Èddi kupöke ma ti meri go wa'di? Ma 'bama mere wa môtô ro tari tudödu ma

di Yerosalema dè. Kina mere wa môtô dè gbì go 'do tari tolè yayi dömöyì lende 'ba nere ze Yèsu."

^{XIV} Tine do'bo dè kpe toco bo. Kina dorô ngi di go lende nima, diya te, "Boko'ba ko'do ako'doko abo."

^{XV} Doloma titi mbowa yayi. Di gomo tine na dilejo akombi ze ga ngi dènyì dari Yerosalema. ^{XVI} Bo kôsô go Yèsu môtô ga di Kayisariya ari koto tize. Kina lijè koto ze ngi kari lijo 'ba bo môtô ro Minasona 'do doloma yayi. Bo di mì bilaka 'ba Kupuriyô ro bo kanisa 'deni komo koo konzi.

Polo Ni Ti Yakoba

^{XVII} Kina odo dômô 'deni Yerosalema tine, bilaka 'ba kanisa ako ngi tumötô ze ti közi riyô. ^{XVIII} Mì bi kèzè ma di gomo na dènyì ti Polo ni dari tonjo Yakoba. Kina löbu 'ba kanisa kototo rönni ngi pili tize yayi. ^{XIX} Kina Polo kumötô lijè ngi kiyèti go wa ame ga Boko'ba ko'do mì lönggô bo löwö mì laja koja abo ne pili ro kotokoto. ^{XX} Go kô'du mo na Yakoba ni kileki yèè'di ngi zi Boko'ba.

Tine lijè iya zi Polo, iya te, "Bo löndö ze Polo, ongo tindi 'ba Yudayi ma kinza kiya i'di dönni 'deni go lende 'ba Yèsu, kina gbì lijè pili ro bo koro kô'du ki'di 'ba Musa ro mbèmbè. ^{XXI} Ya naga nime lijè uwö kore mo tégè oloma tiyandi Yudayi ame ga mì lönggô bo löwö ne 'do koro kô'du ki'di naga nime dè kpe, kinza lijè kilele kole 'bènni ga dè, lijè ko'do dölèti ma molo 'ba bilaka ze ga dè kpe. ^{XXII} Ne tine go do'doke tondo? Römöyì lijè èdi kuwè lende mo ömô 'deni bine. ^{XXIII} Ma laka mo ziyi 'do ko'do wa naga nime dèdi diya ziyi ne. Ya ma sowo môtô ga èdi mì lönggô ze bine ame kulömu rönni 'deni zi Boko'ba. ^{XXIV} Ari tinni ko'do dölèti 'ba ti'di yi ro ma kopo mì rö löbu 'ba Boko'ba. Kina 'do kopi girisi 'ba dölèti nima pili zinni ro go rönni 'do ki'di lijè kote to'do dölèti nima ti topo dönni yaga. Kina ti ki'di bilaka pili kikalì omba kore 'ba röyi nima ka ro bèti, ni gba ro ma koro kô'du ki'di 'ba Musa. ^{XXV} Ne 'ba bo löwö naga nima ki'di dönni 'deni go lende 'ba Yèsu ne, dugu waraga 'deni tönè molo zinni. Dose zinni kinza lijè konyo yida ame ga kumu zi akoro ne dè, yèri ma kumu mugu mo dè naga kinza lijè konyo dè. Kinza lijè kuwè roma dè kina kinza lijè ko'do yèri dè gbì."

^{XXVI} Mì bi kèzè ma di pötö mo na Polo kari ngi ti ya sowo naga nima to'do dölèti 'ba ti'di rönni ro ma kopo komo Boko'ba. Kina bo kari ngi mì reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba kose go kada ame 'do bo ko'de yèri pili 'ba tumu mo rönni tote dölèti nima timo yaga ne zi bo akumu.

Tinda'ba Polo

XXVII Tine ko'ja tö'dö dö modömoriyö 'ba dölëti nima këdi ko'do 'deni tote rönä, Yudayi motö ga ame kako di Asiya ne o'ja Polo di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi kina lijë ki'di tindä naga nima yayi ne ngi kpaki kënyi rö ya ti bo. Lijë inda'ba bo XXVIII kebe tulöri timo, kiya te, "Kpe bilaka 'ba Yisarele okonyike ze. Bo tönë koloma rö tiyandi bilaka kebe yala pili kiya bilaka ze ga rö wa yawa ti kö'du ki'di 'ba Musa kpaki ti rö löbu 'ba Boko'ba nime ne bo na me. Bo ako 'deni ti bö löwö ko'de mi rö löbu 'ba Boko'ba nime 'do tirasi mo."

XXIX Lijë iya tara römöyï lijë o'ja Turöpimö bö Epeso ne pa ti Polo di mi gawo yayi, lijë omeri 'bënni tégë motöga Polo ti ko'de bo 'deni mi rö löbu 'ba Boko'ba.

XXX Kina bilaka 'ba mi gawo kebe ngi pili mi ayayi komömi rönni kari kindä'ba Polo kilala yaga di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba. Kina kurögö kpa reki mo ngi teyi. XXXI Lijë o'doko 'deni 'do tupö Polo, ne tine bö motö ari kiya zi bö dö bö kanya 'ba Romo tégë bilaka 'ba Yerusalemä ëdi to'do ayayi. XXXII Kina bö kënyi ngi welo ti bö kanya abo ga kpaki ti bö këlu mo ga kirinja kari mi löngö tindä naga nima.

Kina ödo tindä naga nima ko'ja bö dö bö kanya 'ba Romo nima kömö 'deni ti bö kanya abo ga tara tine, lijë öro ngi di bi tomba Polo. XXXIII Bö nima ari nbö kömö rö Polo kindä'ba kose gomo zi bö kanya abo ga 'do kudödu ti zingiri riyö 'do. Bo ititi ya naga nima, bo iya te Polo yë na kina lende kënyë wa'di na bö ko'do. XXXIV Tine ya motö ga iya 'bënni 'beri ya ama iya 'bënni 'böwu 'beri. Kina ngi dö kudu nima i'di bö dë kikali lende ma kodoro mo. Kina bö ki'di Polo ngi közi bö kanya abo ga 'do koto kari mi bi 'ba loma 'bënni. XXXV Bö kanya naga nima ari ti Polo kömö timo kpa bi 'ba tiki tari mi bi 'ba loma 'bënni ame dö döku ne, tine bilaka naga nima o'do tolo Polo. Kina bö kanya kombi bö ngi toro. XXXVI Bilaka naga nima lijë oloma nduwë rö tozi ti tulöri timo kiya te, "Upöke bö yaga."

Polo Odoro Bici Lende Abo

XXXVII Kina ödo bö kanya naga nima këdi ko'do 'deni 'do toja Polo mi reki 'bënni tine, bo iya zi bö dönni nima, bo iya te, "Moma'jo röma ziyi, i'di miya wa motö."

Bö nima iya te, "Dëmba ikali kpa Giriki? XXXVIII Ni na dë rö bö Ezipeto ma tönë ko'do ya ti turu kënyi mökö ti bö akupö kuluku 'butë bi modömotä (4000) ne?"

XXXIX Polo iya te, "Ma rö Yudayi di Taraseso ame rö gawo ma dö kilëbi 'ba döyayi 'ba Kilikiya ne. Moma'jo röma ziyi, i'di ma milende zi bilaka naga nime."

XL Bö nima uti dömo ngi közo a nima tara zi bö. Kina bö koro ngi dö bi tiki nima bö këyëyi dö közi bö zi bilaka naga nima 'do kudumö. Kina ödo lijë kudumö 'deni tine, bo ebe ngi tilende zinni rö kpënni Yudayi.

XXII

I Bö ilende zi tindä naga nima, bo iya te, "Bu ma ga ti löndö ma ga, uwöke mëdi modoro bici lende ma nime ziye."

II Kina ödo lijë kuwö Polo 'deni kilende zinni rö kpënni Yudayi tara tine, lijë udumö ngi pili. Bö iya te, III "Ma rö Yudayi, öyö ma Taraseso ame rö gawo 'ba Kilikiya ne. Ulu ma mi Yerusalemä bine. Gamalele na kiyandi ma ti toro kö'du ki'di ame ki'di molo zi 'bu ze löbu ga ne laka. Mö'bö gbi to'doko to'do lende 'ba Boko'ba rö mbëmbë közo ama kpe pili këddike rö to'do mo töne ne. IV Moloma todo gomo rö bilaka go kö'du 'ba kori 'ba Yësu nime mi'di kupö motö ga yaga. Ya motö ga 'bënni ame ga rö bötoni ni kpaki ti 'ja moloma tinda'ba mo ti'di mo mi maboso. V Bö dö bö akumu ni ti bilaka ma löbu ze ga pili ti kiya gbi ziye lende ma nime rö ma laka. Lijë na tönë kugu waraga zö koja ma timo zi ya ma 'beze ame ga mi Damaseke ne 'do tinda'ba ya ame ga rö 'ba Yësu ne di yayi kudödu ko'de kako bine todo karama dömo.

VI Kina ödo mari mömö 'deni ngösi ngila Damaseke tine, mi zana kada yo na bi köpo ma rö dö kiteli kunyi ngi di mitoro kiyöpo go bi toko yaga di yida röma. VII Kina mila'ba ngi bërï, tine muwö biro kilende zö iya te, "Solo, Solo, go wa'di na këddi koworo kulöwö todo gomo röma te teyi?"

VIII Miya te, "Nere, ni yë mo na?"

Biro nima ileki zö, iya te, "Ma na rö Yësu 'ba Nazareta ame këddi koworo kulöwö timo ne."

IX Ya ame ga tö yayi ne o'ja bi köpo nima, tine lijë uwö lende nima kiya röni zö ne dë. X Miya te, "Wa'di na go mo'do ya, nere?"

Nere Yësu ilende zö iya te, "Ënyi kari mi Damaseke, bö motö ëdi yayi bö ti kiya wa ame ga pili Boko'ba kiyija 'deni ziyi to'do mo ne."

XI Bi köpo kulöwö nima iyölu komo ma 'deni, ya ame ga tö yayi ne na kindä'ba közö kokoko ma kari Damaseke.

XII Bö motö di Damaseke yayi rö Ananiya. Bö ö'bö nduwë toro Boko'ba gbi ti kö'du ki'di mo ga. Yudayi ame ga pili këdi koloma yayi ne iya lende abo pili rö ma laka. XIII Kina bö kako ngi koro ngila ma, bö iya te, 'Bö löndö ma Solo, o'ja bi ti.'

Kina komo ma köpo ngi mongo bi dö bö. XIV Bö iya te, 'Boko'ba ame 'bu ze löbu ga koro ne igeli yi 'deni tikali ako'doko

abo gbi to'ja kole koto laka abo go kuwo mugu mo ^{XV} 'do ki'di kiyeti wa nime ko'ja kina kuwo gbi ne zi bilaka 'ba do'yayi pili. ^{XVI} Kinza doyi kilayi de kpe, enyi ki'di kodo mini 'ba bapatisi doyi. Kina ititi Boko'ba 'do kola yi go lende kenyeh 'bi.'

^{XVII-XVIII} Kina ko'ja mileki 'deni Yerosalema bine mari to'do motu mi reki 'ba ro lobu 'ba Boko'ba na kinē nēre Yēsu kilēme rōni ngi zō. Bo iya te, 'Bilaka 'ba mi gawo nime inza ki'di dōnni go wa ama ga kēddi kiya dōmōyi ma. Enyi welo di bine kari.'

^{XIX} Miya te, 'Njere, bilaka naga nima ikali ma moloma ro tilaki tinda'ba ya ame ga ki'di dōnni go lende 'bi ne di mi ro 'ba motu ma konzi pili moloma tomba mo. ^{XX} Mi kada ma kēdi kupō Setepano bo kiyeti lende 'bi mēdi gbi teyi yayi tuti go lōpō nima tonjo go bonjo 'ba ya ma kupō bo naga nima.'

^{XXI} Yēsu ileki zō, iya te, 'Enyi kari, mēdi moja yi zi bo lōwō ame ga kēdi koloma njō ro ma kōwō ne.'

Tudōdu Polo

^{XXII} Lende ma Polo kēdi ro tiya mo zi tindi naga nima na kōzo a nime te. Kina odo lijē kuwo lende nima bo kiya go kō'du 'ba bo lōwō ne 'deni tara tine, lijē oke dōmo ngi kulōri timo ro ma kembe kiya te, 'Upō bo yaga. Bilaka ma tara ola de 'biri koloma.'

^{XXIII} Kina lijē kebe ngi tulōri ro ma kembe kozo timo ro ya towawa bonjo 'bēnni ga ti tuli yayi. ^{XXIV} Kina bo do bo kanya nima ki'di bo kanya abo ga ngi koto Polo kari mi go bi 'ba loma 'bēnni 'do komba ti korobayi 'do bo kiyeti lende to nima bilaka kēdi kulōri do bo gomo ne. ^{XXV} Kina odo bo kanya kudōdu Polo 'deni 'do tomba mo tine, Polo iya zi bo kēlu ame yayi ne, iya te, 'Kō'du ki'di 'ba Romo ota go tomba bilaka 'ba Romo ame ko'do burē mo de gba ne de su di ziye?'

^{XXVI} Bo kēlu nima ari kiya zi bo do bo kanya nima, iya te, 'Ti ko'do tondo? Bo nime 'de bilaka 'ba Romo na.'

^{XXVII} Kina bo lobu nima kari ngi tititi Polo. Bo iya te, 'Iya zō, ni ngi ro ma laka ro bilaka 'ba Romo?'

Polo iya te, 'Ma ngi ro ma laka.'

^{XXVIII} Bo iya te, 'Ma gbagba ma mopi girisi ro ma kenyeh to'do roma ro Romo.'

Polo iya te, 'Bama oyō ma molo ro Romo.'

^{XXIX} Go kō'du nime na bo ki'di 'do komba bo naga nima kilipētē ngi yaga di ro Polo. Bo ma lobu mo nima ngi ro tikere rōmōyi bo i'di 'deni kudōdu Polo ame ro bilaka 'ba Romo ne.

Burē Ro Polo

^{XXX} Mi bi kēzē ma di pōtō mo bo o'doko gba tikali lende to nima Yudayi kususu Polo gomo ne. Kina bo kope Polo ngi yaga bo ki'di lobu 'ba bo akumu ni ti bilaka ma lobu 'ba Yudayi pili kototo rōnni. Kina bo koto Polo ngi ki'di koro kōmōni.

XXIII

^I Polo onjo bi toko do bilaka naga nima kototo rōnni yayi ne. Bo iya te, 'Lōndō ma ga, mikali 'deni di yimō ma ro ma kele kōmō Boko'ba mi loma ma njō kōmō mi kada nime tone.'

^{II} Go kō'du mo na Ananiya ame ro bo do bo akumu ki'di ya ma kēdi koro ngila Polo yayi ngi go kokoso kpamo. ^{III} Polo iya te, 'Ni, Boko'ba ti kokoso yi 'deni gbi tara. Ni bo kōmō kandi nime, ni ngi kōzo tēli ngoro ame kora kōmō ma kele kulōwō ne. Oloma yayi bi to'do burē ma ti kō'du ki'di 'ba Boko'ba kinza ma ko'do de yo kebe aa ki'di bilaka 'do komba ma.'

^{IV} Ya ame ga pili yayi ne iya te, 'Eddi kiti'ja bo ame Boko'ba ki'di 'deni ro bo do bo akumu abo ga ne tara go wa'di?'

^V Polo iya te, 'Wu, lōndō ma ga, mikali bo de ro bo do bo akumu 'ba Boko'ba. Rōmōyi ugu mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Kinza kiya kpa kenyeh de ro bo ame mbiri do bilaka 'be ga ne.'

^{VI} Polo ikali ya moto ga di mi lōngō bo kototo rōnni naga nima ro Sadoke, moto ga ro Parosi. Kina bo kilende zinni ro ma kembe, bo iya te, 'Lōndō ma ga, ma ro Parosi molo kako di zi 'bu ma lobu ga. Ne kina me kēdi 'deni ko'do burē ma tone go kō'du 'ba tōdo 'ba tōku di mi tōlē nime mikali kēdi ro ma laka ne.'

^{VII} Go lende nime bo kiya te ne, na ya ame ga ro Parosi ne kebe ngi togba kpenni ti ya ma ro Sadoke. Kina bilaka naga nima kototo dōnni yayi ne kōza minni ngi. ^{VIII} Ya ame ga ro Sadoke ne iyēni 'bēnni wa moto inza ro tōdo 'ba tōku di mi tōlē, malayika ni ti wa moto kidēki ro marinyi inza gbi. Tine Parosi ni i'di 'bēnni dōnni pili go lende 'ba wa naga nime. ^{IX} Kina ko'de lamo ma lobu ngi ti do kudu. Bo kōmō kiyandi moto ga ame ro Parosi ne enyi ngi ro 'diri ti Sadoke ni kiya te, 'Do'ja wa ma kenyeh moto de di ro bo nime. Motoga malayika ala marinyi na ti kilende 'deni zi bo.'

^X Bilaka naga nima ngi pili ro 'diri kina kaga ngi ro bo do bo kanya nima motoga ya naga nima ti koto Polo ngi mi lōngō lijē kupō yaga. Go kō'du mo na bo ki'di bo kanya abo ga ngi kari mi lōngō bilaka naga nima kindā'ba Polo kari timo mi bi 'ba loma 'bēnni.

^{XI} Mi korōndo mo nima na njere Yēsu kilēme rōni zi Polo, iya te, 'Oloma ti mi kēddi. Iya lende ma 'deni zi bilaka mi

Yerosalema bine, kina gb̄i tara mēdi mi'di yi kari kiya lende ma zi bilaka m̄i gawo 'ba Romo."

Titeri Pɔlo

^{XXI} M̄i bi kēzē ma di pōtō mo na Yudayi mōto ga kototo dōnni nḡi toyo lende rō bo. Lijē ulōmu rōnni 'dō tonyo wa mōto dē, tuwē wa mōto dē gb̄i odo kiya te lijē kupō Pōlo dē nḡi du titi yaga. ^{XXII} Bō kulōmu rōnni naga nima ēdi n̄bō kōzo 'butē sowo ti dōmo teyi tara. ^{XXIII} Kina lijē kari nḡi zi bō dō bō akumu ti ya ma lōbu naga, kiya te, "Dulōmu roze 'deni 'dō tonyo wa mōto dē, tuwē wa mōto dē gb̄i odo kiya te dupō Pōlo dē nḡi du titi. ^{XXIV} Kina me 'deni kpe ti ya ma lōbu mōto ga 'dō kojake laja kari zi bō dō bō kanya 'ba Romo nima kiya te o'dokoke toma kori 'ba lende 'ba Pōlo nima laka, bō koja kako ziye. Tine dēdi dari toda dō bō kori 'dō dupō bō yaga gba kinza bō kōmō ziye bine."

^{XXV} Ne tine kole 'ba lēm̄i 'ba Pōlo ni uwō lende nime 'deni. Kina bō kari nḡi m̄i gō bi 'ba bō kanya naga nima yayi kiya lende mo zi Pōlo. ^{XXVI} Kina Pōlo k̄idēk̄i bō kēlu mōto nḡi kiya teyi, iya te, "Kole nime ēdi ti lende mōto 'dō tiya mo, oto bō kari zi bō doye ma lōbu nima."

^{XXVII} Bō kēlu nima oto kole tōnē kari zi bō ma lōbu 'ba dōnni nima, kiya te, "Bō maboso nime 'dē k̄idēk̄i rō Pōlo ne idēki ma mari zi bō tine bō iya te kole nime ēdi ti lende tiya mo 'dō mo'de z̄iȳi."

^{XXVIII} Kina bō lōbu tōnē kind̄a'ba kōzi kole nima nḡi kari timo 'beri yaga tititi kpmo. Bō iya te, "Lende wa'di na kako timo 'dō tiya mo zō?"

^{XXIX} Kole nima iya te, "Yudayi mōto ga ususu kpēnni 'deni 'dō tititi yi toja Pōlo zinni tilēndō m̄i kpa kototo 'bēnni kōzo 'dō toma kori 'ba lende mo laka tara. ^{XXX} Ne kinza kuti dē gō lende 'bēnni nima. Ya 'bēnni mōto ga ma 'butē sowo ti dōmo teyi ēdi rō toda dō bō kori. Lijē ulōmu rōnni 'deni 'dō tonyo wa dē kuwē wa mōto dē gb̄i odo kiya te lijē kupō Pōlo dē nḡi du titi. Kina me lijē kēdi 'deni rō tidabi dō lende ma kileki 'bēyi."

^{XXXI} Bō lōbu nima ileki kiya zi kole tōnē, iya te, "Kinza kari kiya dē zi bōto mōto, kiya te iyēt̄i gō lende nime 'deni zō."

Bō oja kole nima kari ē'bēni. ^{XXXII} Kina bō k̄idēk̄i bō kēlu ma r̄iyō kako zi bō kiya zinni, iya te, "I'dike bō kanya ma kuluku sowo 'be ga kēdi ndō dō nd̄inni ti worota 'ba dō kosani kuluku kōto kōdo dōmo 'butē r̄iyō ti bō mee kuluku sowo 'dō lijē kēnȳi ti nd̄i kada kōmō 'deni modamosowō m̄i korōndō nime kari Kayisariya. ^{XXXIII} I'dike kosani mōto ga kēdi ndō zi Pōlo ni 'dō kēki

dōmo 'dō karike pili t̄inni laka zi Pelika turu bō dōyayi nime."

^{XXXIV} Kina bō kugu waraga nḡi kōzo a nime te, ^{XXXV} "Ma Kolawodiyo Lusiya mēdi ti m̄i kēyi tugu waraga ma nime z̄iȳi n̄ere ma Pelika, mumōtō yi. ^{XXXVI} Bō nime Yudayi inda'ba ko'doko tupō mo, ne tine mari mikali bō nḡi rō Romo. Gō kō'du mo na mari ti bō kanya ma ga mōmo bō yaga di zinni. ^{XXXVII} Mo'doko tikali lende tō nime lijē kususu bō gōmo ne. Kina moto bō kari m̄i kpa kototo 'bēnni. ^{XXXVIII} Tine mari mikali lende mo lijē ususu bō gō kō'du ki'di 'bēnni mōto ga. Inza rō lende ma mbiri ma 'dō kupō bō ala ti'di bō m̄i maboso gōmo. ^{XXXIX} Muwō lende mo di zi bō mōto tēgē ya naga nima ususu kpēnni 'deni rō bō nime 'dō tupō mo. Kina me mēdi moja bō nḡi kari z̄iȳi yayi. Miya 'deni gb̄i zi bō kususu bō naga nima 'dō lijē kari 'jaa tiya susu 'bēnni nima z̄iȳi."

Riṅa Ti Pɔlo

^{XL} Kina bō kanya naga nima ko'do nḡi kōzo ame kiya zinni ne tara. Lijē ogba Pōlo m̄i korōndō nima kari timo n̄bō kōmō m̄i gawo 'ba Andipatori. ^{XLI} M̄i bi kēzē ma di gōmo tine na ya ma ti nd̄inni mo ga kuyi 'bēnni dōnni nḡi kileki m̄i gō bi 'ba loma 'bēnni m̄i Yerosalema. Ya ma dō kosani naga nima na kari nduwē ti Pōlo ^{XLII} kōmō Kayisariya. Kina lijē kari ki'di waraga tōnē nḡi zi turu bō dōyayi Pelika koto ti Pōlo.

^{XLIII} Pelika idēki waraga nima kina bō kititi Pōlo, bō iya te, "Öyō yi m̄i dōyayi ma yala?"

Pōlo iya te, "Öyō ma m̄i dōyayi 'ba Kilikiya."

^{XLIV} Tine Pelika iya te, "Dō bō kususu yi naga nima kōmō 'deni na 'jaa ti moma kori 'ba lende 'bi."

Kina bō ki'di bō kanya nḡi koloma toda bi rō Pōlo di m̄i rō ame bō dōliṅo Erode kubō 'deni mōlo ne.

XXIV

Yudayi Ususu Pɔlo

I Di pōtō tō'dō dō muyi tine na bō dō bō akumu Ananiya ni ti ya ma lōbu mōto ga kōzi nḡi kari Kayisariya ti bō kpa kitigo 'ba burē mōto k̄idēk̄i mōȳi mo rō Tērutulō. Lijē ari kususu Pōlo zi turu bō dōyayi nima rō Pelika ne. II Kina odo ko'de Pōlo 'deni tine na Tērutulō kebe nḡi t̄iyēt̄i gō susu 'ba rō Pōlo zinni, iya te, "Nere ze, akikali 'bi rō mbēmbē, ame laka ko'do 'bi ko'de loma dō kilēyi 'deni zize n̄bō komo kōzo konzi. III Ze n̄buru ti m̄i kēyi gō n̄ere ko'do 'bi ame ko'de lende laka 'deni kulōwō zize ne. Dileki yēē'di z̄iȳi rō mbēmbē. IV Ne kinza mirasi kada 'bi dē kulōwō. Moma'jo rōma

ziyí 'dó kuwò lende mbowa ze nime ti mí kèyí. ^V Bó nime dikali bó ró bó dó kirasi. Bó i'di bilaka ze ga 'ba Yudayi ko'do ayayi 'deni pili kote mí dójayi. Kina bó na gbí ró bó dó ya ma tónè ga didékike ró bilaka 'ba Nazareta ne. ^{VI-VII} Bó o'dóko tirasi ró lóbu 'ba Boko'ba ame mí Yeroselema ne. Gó kò'du mó na me dinda'ba bó. ^{VIII} Ódó kititi kpa bó ní éddí kikali ngí gbí wa naga nime dususu bó gómo ne pili ró ma laka."

^{IX} Lende nime Tèrutulò kèdì kiya te ne na Yudayi ma laki kutí ngí pili gómo kiya te, "Ngí ró ma laka."

^X Kina Pelika ki'di Pólo ngí kényí tóro 'dó kilende. Pólo iya te, "Nere ma, mikali yi ró bó dó kítí 'ba burè mbiri dó bilaka ze ga mí kómo kóo konzi. Ma tóne ti mí kèyí tìyèti gó lende ma zìyí. ^{XI} Ódó kititi bilaka pele gó lende ma líjè ti kiya gbí zìyí kózo a nime te, tó'dó 'ba kada ame mari yímo to'dó mótu zi Boko'ba mí Yeroselema ne gba nge dó 'butè domoriyò. ^{XII} Ya naga nime líjè o'ja ma dè du te to'dó kowasa ti bóto ma koto móto di mí ró lóbu 'ba Boko'ba. Kina líjè o'ja ma dè gbí ti'di bilaka ko'do ayayi di mí ró 'ba mótu móto ala di mí gawo. ^{XIII} Óto móto ame ngí gó kileme susu 'bènní nima ró ma laka ne inza du te. ^{XIV} Lende ma kodoro mó na nge me. Mèdì moja laja 'ba Boko'ba ma 'bu ze lóbu ga 'ba Yudayi pili koro ti tósò gó kóri 'ba Yèsu. Kina me líjè ya naga nima iya te kóri nime ró ma kényè. Ne ma 'bama mi'di dóma 'deni pili gó lende ame ga kugu mí buku 'ba kò'du ki'di 'ba Boko'ba gbí ti buku 'ba bó kumè lende abo ga. ^{XV} Kina me mèdì 'deni ró toda dó kada 'ba tako 'ba Boko'ba toja bó lende laka ní kpaki ti bó lende kényè yaga di mí tólè, gbí kózo ame líjè ya naga nime kèdì ró toda dómo ne. ^{XVI} Gó kò'du mó na mogbo róma 'deni mó'bò tédì ró ma laka kómo Boko'ba gbí kómo bilaka lesi.

^{XVII} Di pótò kómo kóo konzi ame ga mó'do nbo ró ma kowo di ró Yeroselema ne na me míleki to'de gírísí zi bó lisa ze ga gbí ti'di kpa kózi mí ró lóbu 'ba Boko'ba. ^{XVIII} Kina me ya naga nima kari ko'ja ma di yayi ko'ja mó'do dólèti 'ba ti'di róma ró ma kóro kómo Boko'ba 'deni. Tine tìndí 'ba bilaka óto inza du te tò yayí, kina ayayi óto inza gbí. Yudayi móto ga ame di Asiya ne édi gbí yayí. ^{XIX} Ne ódo kiya te líjè ko'doko tususu ma i'di líjè kako kususú ma kómóyí bine. ^{XX} Ne ódo kinza tara líjè ame ga bine ne ti kiya zìyí ódo kiya te líjè ko'ja ama kényè móto ra di mí lende ma ame líjè koloma ró toma kóri mó di mí kpa kototo 'bènní ga ne. ^{XXI} Motóga lende koto nime na ti líjè kususú ma gómo zìyí, ame miya te, 'Éddí ko'doke burè ma tone gó lende

nime mikali tódó 'ba tóku di mí tólè kèdì ró ma laka ne."

^{XXII} Tine Pelika uwò kóri 'ba lende 'ba Yèsu 'deni málo laka. Kina bó kényí ngí tóro kiyèyí líjè gba kinza kodoro bíci lende nima. Bó iya te, "Ódo Lusíya bó dó bó kanya nima kómó tine na 'jaa ti mongo lende nime."

^{XXIII} Kina bó ki'di bó kèlu ngí 'dó kongó gó Pólo, tine kola koloma ró dó ngólò kinza kota gó lépi bó ga dè di bí tako tori bó.

Pólo Óro Kómo Pelika Ni Ti Durusila

^{XXIV} Di pótò tó'dó dó ndó tara na Pelika ní kari ngí ti 'ja abo Durusila ame ró Yudayi ne koja laja gó Pólo 'dó kako zìnní. Bó oje mbili bó gó ma Pólo kèdì kiya lende 'ba ti'di dó gó kò'du 'ba Yèsu. ^{XXV} Kina Pólo koloma ngí ró tìyèti lende 'ba tédì ró ma laka kómo Boko'ba ti togbo dó yida ró gbí ti lende 'ba tako 'ba Boko'ba bí to'dó burè 'ba dólínjo nime kada móto. Lende nime i'di Pelika ngí kèdì ró tikere. Bó iya te, "Ari tóti, ti moja laja 'jaa góyí tako tilende tó ódo kiya te mèdì le."

^{XXVI} Bó omeri 'ba bó tégè móto ga Pólo ti kugó kómo bó ti gírísí. Kina bó koloma ngí nduwè toja laja gó Pólo tako tilende ti bó.

^{XXVII} Mí riyò 'ba kóo ma di pótò lende nime na bó móto kídèkí ró Pórokiyo Peseto kindá'ba kítí 'ba turu 'ba dójayi nima ngí 'bato di pótò Pelika. Tine Pelika o'doko 'dó Yudayi kèdì ti mí kèyí ró bó. Gó kò'du mó na ki'di bó ngí kola Pólo kinza tope mó yaga mí kada nima.

XXV

Pólo Iteri Tongo Turu Ma Lóbu

^I Di pótò tó'dó dó mota 'ba tómo abo 'ba Peseto mí dójayi nima na bó kényí di Kayisariya yayi kari Yeroselema. ^{II} Kina lóbu 'ba bó akumu ní ti ya ma lóbu 'ba Yudayi móto ga kari ngí tususu Pólo zi bó. ^{III} Líjè oló'ba rónní zi bó 'dó bó ki'di mí bó kèyí rónní bó koja Pólo kari zìnní Yeroselema. Líjè iya tara rómóyí líjè ususu kpènní 'deni 'dó tupò Pólo di gó kóri. ^{IV} Tine Peseto iya te, "Édì ró toda bí ró Pólo mí Kayisariya, kina me ma gbí mèdì mó'do tari yayí. ^V Ódó bó kirasi lende móto i'dike lóbu 'ba dóye ga kari tò 'dó kususú bó zò di yayí."

^{VI} Ne tine bó oloma titi ko'dó tó'dó kózo dó modómota gbí aa kózo dó 'butè ní tara kina 'jaa bó kileki Kayisariya. Mí bí kèzè ma di gómo na bó kari koloma ngí mí bí 'ba burè kídèkí Pólo 'dó ko'de kako zi bó. ^{VII} Kina ódo Pólo kómó 'deni tine lóbu 'ba Yudayi ame ga kako di Yeroselema ne ènyí kóro ngí kuru bó tususu bó ti lende konya ame ga ró ma kényè ne. Tine líjè ikali dè ma 'dó ti'di susu 'bènní naga nima kèdì ró

ma kodoro. VIII Kina Pɔlo kɛnyɛ ngɛ tɔyɛti go kɔ'du ma 'ba bo. Bo iya te, "Moro kɔ'du ki'di 'ba Yudayi pili kinza to'do wa ma kɛnyɛ moto. Mirasi rɔ lobu 'ba Boko'ba dɛ gbɛ, kina mo'do ya to dɛ gbɛ ti bo dɔliɲo ma lobu 'ba Romo."

IX Peseto o'doko 'do mi Yudayi kɛyi rɔ bo. Go kɔ'du mo na bo kileki kiya zi Pɔlo, bo iya te, "Ti kuti do tari Yerusalem'a 'do mari mo'do burɛ 'bi di yayi?"

X Pɔlo iya te, "Go bi 'ba burɛ 'ba bo dɔliɲo ma lobu 'ba Romo na me, o'do burɛ ma ngɛ bine. Ikali gbɛ laka mirasi wa ma koto moto te dɛ du zi Yudayi. XI Ne ma kiya te mɛdi mirasi wa moto ame 'do kupɔ ma gomo ne ra dɛne minza moma'jo roma zɔyi 'do tomo ma di mi tɔlɛ nime. Wa naga nime lijɛ kususu ma gomo ne, odo kiya te kinza rɔ ma laka kinza botɔ ki'di ma dɛ zinni. Moma'jo roma zi bo dɔliɲo ma lobu 'ba Romo na 'do kodoro bici lende ma nime."

XII Kina Peseto ni koloma ngɛ rɔ tilende go kɔ'du mo ti ya ma kɛdi ki'di lende zi bo naga. Bo ileki kiya zi Pɔlo, bo iya te, "Ele, ni na me koma'jo rɔyi 'deni 'do bo dɔliɲo ma lobu 'ba Romo kodoro bici lende 'bi. Ti kari gbo zi bo."

Burɛ Rɔ Pɔlo

XIII Mi tɔ'do do konzi di pɔtɔ lende nime na nɛre Agoripa ni ti lɛmi bo Bɛrunikɛ kako Kayisariya yayi tumɔtɔ Peseto. XIV Kina odo lijɛ koloma 'deni kigabi yayi tine, Peseto iyɛti go lende 'ba Pɔlo zi Agoripa. Bo iya te, "Bo moto Pelika ki'di molo mi maboso ɛdi gba bine. XV Tɔnɛ mari Yerusalem'e lobu 'ba bo akumu ni ti 'ba Yudayi ni ususu bo zɔ tɛgɛ 'do modɔ karama do bo. XVI Tine mileki domo zinni miya te dɔlɛti 'beze 'ba Romo o'doko bilaka mo kɛdi bi koto ti bo susu 'ba rɔ bo 'do bo kiyɛti lende ma 'ba bo gbɛ. Kina gbɛ di'di bilaka mo dɛ titi rɔ yawa zi bo kususu bo naga nima kinza ma ko'do titi kozo a nime. XVII Kina me mileki mako bine micayi dɛ kpe, mi bi kɛzɛ ma di pɔtɔ mo na mari ngɛ moloma mi bi 'ba burɛ midɛki 'do ko'de bo nima kako zɔ. XVIII Momeri 'bama miya te motɔga bo susu 'ba rɔ bo naga nima ti kususu bo go lende kɛnyɛ ma bo ko'do. Tine lijɛ o'do dɛ ya. XIX Lijɛ oloma za rɔ togba kpɛni go lende abo go kɔ'du 'ba mɔtu ko'do 'benni to ne ga ti lende 'ba bo moto rɔ Yɛsu kɔlɛ 'deni molo, tine Pɔlo iya te ɛdi gba rɔ ma kididi. XX Bi 'ba tikali lende mo ilikɔ za doma. Mititi bo miya te odo bo ti kuti do tari Yerusalem'a 'do mari mo'do burɛ abo di yayi. XXI Ne tine bo ititi ma 'do mi'di bo kanya koda bi rɔ bo nbɔ 'do bo dɔliɲo ma lobu ze 'ba Romo na go kodoro bici lende abo nime. Kina me mi'di

bo kanya 'deni kɛdi rɔ toda bi rɔ bo koda kada mo 'do moja bo kari zi bo dɔliɲo ma lobu."

XXII Agoripa iya te, "Ma gbagba ma mo'doko tuwɔ kpa bo."

Peseto iya te, "ɛddi kuwɔ kpa bo 'deni 'basi tilɛndɔ."

To'de Pɔlo Kɔmɔ Agoripa

XXIII Mi bi kɛzɛ ma di gomo na nɛre Agoripa ni ti Bɛrunikɛ kɛnyɛ ngɛ tari mi bi 'ba burɛ. Tine na bilaka kebe ngɛ pili tilɛlu lijɛ. Kina lijɛ kari ngɛ ti bo do bo kanya ni ti turu 'ba do gawo ni kodo mi rɔ 'ba kpa kototo. Kina Peseto ki'di ngɛ 'do ko'de Pɔlo kako koro kɔmɔnni yayi. XXIV Bo iya te, "Nɛre Agoripa kpaki tiye kpe ya ame ga tize bine ne, onɔko bo nime. Bo na Yudayi ame ga pili mi Yerusalem'a ti ame ga bine ne konyo monda mo zɔ. Kina lijɛ pili kulɔri ngɛ timo, tɛgɛ ola bo dɛ kpe konyo kpa bo. XXV Ne 'bama mo'ja wa moto ame ngɛ bo ko'do 'do kupɔ bo gomo ne dɛ. Kina me bo oma'jo rɔ bo 'deni 'do bo dɔliɲo ma lobu ze 'ba Romo na go kodoro bici lende mo. Miteri toja bo kari, XXVI ne lende 'ba rɔ bo moto ame ngɛ mo'ja 'do mugu mi waraga zi bo dɔliɲo ma lobu ne inza du te. Kina me mo'de bo 'deni tɔne kako kɔmɔye. Tine ma do kiteli mo mo'de bo kɔmɔyi, nɛre Agoripa, 'do toma kori 'ba lende abo laka 'do ki'di mikali wa ame go mugu mi waraga zi bo dɔliɲo ma lobu ne. XXVII Go meri 'bama bine toja bo maboso kari rɔ ma sari kinza wa ma kiyɛti go susu 'ba roma ele dɛ."

XXVI

Lende 'Ba Pɔlo

I Agoripa iya zi Pɔlo 'do kiyɛti lende ma 'ba bo. Kina Pɔlo kɛnyɛ ngɛ tɔro kiyɛyi do kɔzi bo kiya te, II "Nɛre Agoripa, ma tɔne ti mi kɛyi rɔmɔyi ni na me 'deni mɛdi miyɛti go kɔ'du nime Yudayi naga nime kususu ma gomo ne zɔyi. III Ni na rɔ bo kikali dɔlɛti ze 'ba Yudayi pili ti kowasa mo ga. Moma'jo roma zɔyi tuwɔ lende ma nime ti mi kɛyi.

IV Yudayi pili ikali go loma ma ame moloma tɔnɛ mi lɔngɔ bilaka ma ga ko'ja mɛdi gba mbowa kina gbɛ mi Yerusalem'a ne. V Odo lijɛ ko'doko pele tiya mo zɔyi lijɛ ti kiya gbɛ te, lijɛ ikali ma moloma mɔ'bɔ rɔ Parosi, kina ze Parosi ni na gbɛ rɔ bo tɔ'bɔ togbo rɔze kinza tɔyɛyi mi kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba rɔ do kiteli di do bilaka ma laki. VI Mi'di doma nburu kɔ'bɔ go wa tɔnɛ Boko'ba kiya to'do mo zi 'bu ze lobu ga ne. Go kɔ'du mo na me 'do ki'di ko'de ma tɔne mi go bi 'ba burɛ nime. VII Rɔ ma laka bilaka pili 'ba do goli 'butɛ domoriyɔ ze naga nime ogbo rɔnni 'deni

tumötu Boko'ba ro go bi kèzè pili 'do lijè ko'ja wa ame bo kèdì ko'do ne kada mōto. Kō'du 'ba wa naga nima na Yudayi naga nime kebe kususu ma gōmo. ^{VIII} Kpe bilaka lesi, go wa'di na ko'dokoke dè ti'di dōye go lende 'ba Boko'ba nime bo ki'di tōku kényi kōdo yaga di mī tōlè ne?

^{IX} Ma tōnè mōlo bine momeri miya te ma laka mo na zō 'do moworo ti bo ki'di dōnni go lende 'ba Yèsu 'ba Nazareta. ^X Kina moworo 'deni tōnè tinnì tonbenbe lijè di mī Yerosalema. Bo do bo akumu i'di kōzi kakpa mo zō moloma toboso bilaka ma konzi 'ba kanisa. Mī kada ma kōdo karama 'ba tōlè dōnni naga mēdi gbì teyi yayi tuti gōmo. ^{XI} Mō'bō nduwè tōdo gomō rōnni di mī rō 'ba mōtu pili 'do ki'di lijè kola go ti'di dōnni go lende 'ba Yèsu. Yimō ata ngi rōnni rō mbēmbè moloma tozi gōnni kpaki kebe mī gawo ma lōwō naga tinda 'ba lijè.

^{XII} Gō kō'du mo tine bo do bo akumu ni i'di kōzi kakpa zō 'do tari to'do mo gbì tara di Damaseke. ^{XIII} Tine di go kōri yayi 'deni mī zana kada na mo'ja bi kōpo ame kōbō kiteli kada ne ngi kunyi kako di mitoro kiyopo bi toko yaga di rōze ti ya ame ga tō ne. ^{XIV} Kina dila'ba ngi pili bēri. Tine muwō biro kilende zō rō kpa Yudayi kiya te, 'Solo, Solo, go wa'di na kēddi koworo kulōwō tōdo gomō roma teyi? Gō wa'di na nī kēdì kōdo gomō rōyi ngi kōzo sa ame kīrērī rōni kēdì kōmba pele ko'doko tari dè ne tara.'

^{XV} Miya te, 'Nere, nī yè mo na?'

Bo iya te, 'Ma na rō Yèsu ame kēdi koworo kulōwō timo ne. ^{XVI} Tine ēnyi kōro tōro, mileme roma 'deni ziyi tōne ti'di yi rō bo laja bo tīyēti wa naga nime ko'ja ne zi bilaka gbì ti wa ma mēdi mileme ziyi. ^{XVII} Ti mōmo yi di zi ya e'be ye ga gbì di zi bo lōwō. Mēdi moja yi kari zinnì ^{XVIII} tīyopo kōmōnni, tileki lijè di mī bi kōlu 'ba Satani kako mī bi kōpo 'ba Boko'ba. Lijè ti ki'di dōnni 'deni ngi go lende ma. Kina Boko'ba ti kola lijè ngi go lende kényè 'bēnni ga kōdo'bo lijè ti ya mōto ga ame bo kigeli 'deni rō 'ba gbagba bo ne.'

^{XIX} Nere Agoripa, wa nima kileme rōni zō di mitoro ne milagi dè tuwō dōmo. ^{XX} Mari ngi misaki tiya lende 'ba Boko'ba titi dogba mī Damaseke kebe mī Yerosalema gbì kote mī dōyayi 'ba Yudayi pili gbì zi bo lōwō. Miya 'deni zi bilaka pili 'do kōto dōnni di mī lende kényè 'bēnni ga kako kuwō do Boko'ba, kina gbì 'do to'do wa ame ga go kileme do koto 'bēnni ga di mī lende kényè ma mōlo. ^{XXI} Gō kō'du mo na me Yudayi kinda'ba ma di mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba ko'doko tupō ma. ^{XXII} Ne Boko'ba na me kokonyi ma n̄bō kōmō mī kada nime tōne ki'di ma tiya lende abo zi ya ame ga rō lōbu ni ne kpaki ti bilaka

ma laki. Lende nime inza 'beri di go ma tōnè Musa ni ti bo kumè lende 'ba Boko'ba ma mōlo naga kiya te ēdi ko'do rōnni ne. ^{XXIII} Ame kiya te Kurisitō ame Boko'ba koja kako dōlinjo nime bine ne ēdi kōmbi gomō. Kina bo na ti kēdì rō dōndene 'ba tōdo 'ba tōku di mī tōlè 'do koyi kōri 'ba didi zi Yudayi pili ti bo lōwō."

Peseto Embe Do Polo

^{XXIV} Gō lende nime Polo kiya te ne na Peseto kényi kembe ngi do bo, iya te, "Polo, nī 'deni rō rumō. Tidēki waraga kulōwō uyi yi 'deni."

^{XXV} Polo iya te, "Nere ma, minza rō rumō. Lende nime mēdi miya ne lende 'ba rumō na dè, lende ma laka na. ^{XXVI} Nere Agoripa pele ikali kō'du mo gbì kina me mēdi miya 'deni zi bo rō do ngōlō. Mikali ngi bo uwō lende mo ga 'deni pili rōmōyi o'do rōni dè kebe go ngolo'bo. ^{XXVII} Nere Agoripa, nī nime i'di dōyi ngi go kō'du 'ba bo kumè lende 'ba Boko'ba ma dogba tōnè ga na? Rō ma laka mikali ngi i'di dōyi gōmo."

^{XXVIII} Agoripa iya te, "Polo omeri 'bēyi iya te ti kōco ma ngi welo mēdi rō 'ba Kurisitō?"

^{XXIX} Polo iya te, "Mititi Boko'ba 'do pele nge welo ala ndo yayi bo ki'di yi kpaki ti bilaka naga nima kēdi kuwō lende ma tone ne kēdì rō 'ba Kurisitō gbì kōzo 'bama te, tine nge kinza zingiri nime."

^{XXX} Kina Agoripa ni kényi ngi tōro ti Peseto ti Bērunikē ti ya ame ga tinnì yayi ne tōdo yaga. ^{XXXI} Bilaka naga nima pili oloma rō tiya mo rō go rōnni, iya te, "Bo nime o'do wa mōto ame ngi 'do kupō bo ala koboso bo gōmo ne dè."

^{XXXII} Tine Agoripa ileki kiya zi Peseto, iya te, "Ma kiya te Polo koma'jo rō bo dè 'do bo dōlinjo ma lōbu 'ba Romo na go kodoro bici lende abo nime dēne 'do kope bo ka ngi yaga."

XXVII

Tari 'Ba Polo Romo

^I Kina do Peseto ko'doko 'deni 'do toja ze kari Romo tine, bo i'di Polo ni ti bo maboso mōto ga ngi zi bo kēlu mōto kidēki rō Yuliyō 'do ki'di kēki mī sorope ma lōbu koto Italiya. Bo nima na rō bo dotumu 'ba bo kanya ma kidēki rō "Bo kanya 'ba Bo Dōlinjo ma Lōbu." ^{II} Bo o'ja bo sorope mōto ga 'ba Adaramota kēdi ko'do tari mī gawo mōto ga ma mī dōyayi 'ba Asiya. Kina bo ki'di ze ngi dēki mī sorope 'bēnni nima. Aritaroko bo Makedoniya di mī gawo 'ba Tesalonika ne ēdi gbì tize yayi.

Dēnyi ti sorope di mī dōyayi 'ba Yudayi yayi. ^{III} Mī bi kēzè mōto na dari dōmō ngi Sidona. Tine Yuliyō ti mī kēyi abo ola

Polo ngi kari zi pɔri bo ga ame yayi ne go kokonyi bo ti wa ma bo kedi ro leri mo naga. ^{IV} Kina denyi ngi di Sidona yayi ti sorope nima tine lili i'di tome ngi ro ma kusɛ kako di komɔze. Go kɔ'du mo na dopa ngi kebe ngila Kupuriyɔ. ^V Di yayi na dari ro mi zana mini lobu diteli doyyayi 'ba Kilikiya ni ti Pambuliya, dari dɔmɔ mi gawo 'ba Mura mi doyyayi 'ba Lukiya. ^{VI} Di Mura yayi tine na Yuliyɔ ko'ja bo sorope mɔto ga kako di Alesandora kedi kari Italiya, kina bo ki'di ze ngi dekɛ mi sorope nima.

^{VII} Kina denyi ngi di yayi ti sorope nima tine lili oloma ngi ro tome ro ma kusɛ kako di komɔze. Kina dari ngi nduwɛ ndo do'do tɔ'do do konzi nbɔ dɔmɔ ngosi ngila dolinɔ 'ba Kinido. Lili nima ola bi 'ba tari dogba dɛ kpe zize, na dugɔgɔ ngi diteli go bi mɔto kidɛki ro Salomone dari nduwɛ kebe do kapa doyyayi 'ba Kurɛtɛ. ^{VIII} Dokoko roze ngi nduwɛ ro gomo ngosi kebe do kpa gɔtɔ nbɔ dɔmɔ go bi mɔto kidɛki ro "Kpabɔnji ma Laka," ngosi ngila dolinɔ 'ba Laseya.

^{IX} Kina doloma digabi ngi yayi. Kada 'ba kpa koro 'ba Yudayi kote rɔni, kina nyepe 'ba lili ma kɛnyɛ 'ba lingere ti sorope na 'deni. Polo iya zi bilaka naga nima mi sorope yayi ne, iya te, ^X "Ro ma laka gomo ma lobu edi ko'do rɔni mi lingere ze 'ba tari dogba di bine. Akombi 'ba mi sorope pili edi kirasi rɔnni. Sorope ti kotopa 'deni kina tolɛ ti kedi gbi bi mo zize."

^{XI} Ne tine bo do sorope nima ti bo kugɛ mo oco ngi nduwɛ ze Yuliyɔ 'do ki'di lijɛ kari kinza bo ki'di do bo dɛ go lende 'ba Polo nima. ^{XII} Kpabɔnji mo nima inza ro go bi ma laka ame 'do sorope ma lobu koloma teyi mi kpa dolili. Ya ma konzi mɔto ga o'doko tɛnyɛ di yayi tari ti sorope nima kina kiyɔzo ngi tokoko mo 'do kari Pɔnikisi go koloma yayi mi kpa dolili nima. Pɔnikisi na ti kpabɔnji 'ba sorope ma lobu mɔto 'ba doyyayi 'ba Kurɛtɛ teyi, kapa kari do toro.

Piwu Ti Mini Kikagba

^{XIII} Kpa lili ma kembe nima oke rɔni 'deni kola nge ro tome doziliwawa kako di do ro'o. Kina bo sorope naga nima omeri tɛgɛ mɔto ga ti dari dɔmɔ timo nbɔ Pɔnikisi. Kina lijɛ koto yamo kirindi ma kosi sorope rɔmo nima ngi tɔro. Dɛnyɛ di yayi dari nduwɛ ngosi kebe do kpa gɔtɔ. ^{XIV} Ne mbowa tine yo na lili ma kɛnyɛ ro do kiteli ki'di ngi tome kako di doyyayi. Ama na 'deni ro lili ma tɔnɛ kidɛki moyi mo ro Yurakulɔ ne. ^{XV} Iyaya sorope ngi ki'di dikali dɛ kpe todoro kpamo, kina dola ngi go zi lili kukpiri timo.

^{XVI} Dari dɔmɔ ngosi ngila dootu 'ba Kawoda tine na kikɛti lili 'jaa mbowa di roze. Kina doloma ngi ro topi roze go sorope ma titi ame kosi bici sorope ma lobu nima ne toto mo tɔro. ^{XVII} Kina dotɔ ngi tɔro mi sorope ma lobu kinza kɔnzu ra mi mini. Bo sorope naga nima olo yoki sorope lobu nima ti kabi 'do ki'di kitigo. Tine lijɛ ere kinza lili kitinji sorope nima ra kari ku'bɛ rɔni yoki tungulu 'ba yayi lida ame ga mi mini ngosi ngila doyyayi 'ba Libiya ne. Go kɔ'du mo na lijɛ kurɔbɔ bɔnggo ngi do sorope lobu nima 'do lili kitinji kuyi kpamo timo. Kina sorope nima kiyɔkɔ ngi nduwɛ kari tara.

^{XVIII} Tine lili nima o'bo ngi nduwɛ tome ro ma kɛnyɛ kuwiti sorope. Mi bi kɛzɛ ma di gomo na bo sorope naga nima kisaki ngi ro tu'du akombi mɔto ga go mini. ^{XIX} Mi bi kɛzɛ ma di go ama tine, na lijɛ koloma ngi tu'du wa ame ga pele ro 'ba to'do ndobo 'ba sorope timo ne go mini.

^{XX} Do'do tɔ'do 'deni do konzi kinza ma do'ja kinɛ kada ni ti kɛlu. Lili o'bo ngi nduwɛ tome ro ma kembe, domeri 'beze diya te dinza dɔmo kpe di kɔzi tolɛ 'ba mini nima.

^{XXI} Kina odo bilaka 'ba mi sorope koro rɔnni 'deni nbɔ kozo tɔ'do do ndɔ tara kinza tonyo odo tine, Polo ɛnyi tɔro kiyi zinni, iya te, "Ma kiyi te kɛddi kuwɔke doma ra 'do dolomake tɔti Kurɛtɛ dɛne gomo ma kozo a nime te inza ko'ja ze, dɛne gbi wa 'ba mi sorope inza kikali tari go mini. ^{XXII} Ne mi'di ame ziye 'do kolomake ti mi kɛddi. Ro ma laka bɔto ma koto mɔto di mi lɔnggo ye nima bina inza kolɛ mi mini nime. Sorope na iye ti kotopa ɛ'bɛni. ^{XXIII} Rɔmoyi ma bo laja abo 'ba Boko'ba na kina bo na gbi mɛdi mo'do mɔtu zi bo, na me malayika abo kako kileme rɔni zɔ ti korɔndo ene kilende zɔ, ^{XXIV} iya te, 'Polo, kinza kere dɛ kpe. Boko'ba edi ki'di yi kiyɛti lende 'bi komo bo dolinɔ ma lobu 'ba Romo. Bo Boko'ba ti ki'di mini kɛyi rɔyi kpaki ti ya ame ga pili mi sorope tiyi bine ne, ki'di ye komoke di kɔzi tolɛ 'ba mini nima.'

^{XXV} Kina me miya 'deni ziye, olomake ti mi kɛddi. Mikali ngi ro ma laka lende 'ba Boko'ba edi ko'do rɔni kozo ame kiyi rɔni zɔ ne tara. ^{XXVI} Tine lili ti kome sorope ze nime ku'bɛ rɔni yoki dootu kotopa yaga."

^{XXVII} Kina odo lili kuwiti ze 'deni nbɔ tɔ'do do 'butɛ dɔmosowo mi zana mini lobu tine, mi zana korɔndo 'deni bo sorope naga nima omeri tɛgɛ ti dɔmɔ 'deni ngosi ngila doyyayi mɔto ga. ^{XXVIII} Kina lijɛ kosi kabi yoki kulugbi doku ku'du tiyari mini timo. Tine lijɛ o'ja talo mo edi nbɔ kozo dɔkomo kumogu 'butɛ sowo tara. Di pɔto mo ko'ja dari 'deni mbowa lijɛ o'do gbi

tara. Tine lijè o'ja talo 'ba mini ola 'deni dɔkɔmɔ kumɔgɔ 'butè mota. ^{XXIX} Gɔ kò'du mo na lijè ngi ro tikere motɔga sorope ti kari ku'bè rɔni yɔki dɔku. Kina lijè kosi kabi ame ga kudòdu bìci sorope ne ngi yoki yamo kírindí mɔto ga sowo 'do ku'du mĩ mini 'do kogbo sorope nima kinza kari. Lijè oloma ro tulòmu kpènnĩ zi akoro 'bènni ga 'do ki'di bi kèzè welo.

^{XXX} Ya mɔto ga ame kèdĩ ko'do ndobo mi sorope yayi ne o'dɔko tu'bɔgò rɔnni tirija yaga. Lijè ope sorope ma titi tònè kudòdu do ma lòbu 'beze nima yayi ne koja ti kowe kari bèrĩ mĩ mini tĩndèndè rɔnni timo 'do kiya te lijè èdĩ ro tosi yamo ma kírindĩ kano sorope nima togbo mo bèrĩ. ^{XXXI} Tine Pɔlo ènyi kiya zi bo kanya naga nima ti bo kèlu 'ba dònni, iya te, "Odo ya naga nima koloma dè tize mĩ sorope bine dinza dɔmɔke di kòzi tólè 'ba mini nime."

^{XXXII} Kina bo kanya naga nima koke kabi 'ba sorope ma titi nima ngi kola kari go mini.

Sorope Kotopa

^{XXXIII} Mĩ kano go bi 'deni tine na Pɔlo kebe ngi ro toco mĩ kèddi zi bilaka 'ba mĩ sorope naga nima pili 'do konyo kpènnĩ. Bo iya te, "Tò'dò mo 'deni nbò do 'butè dɔmosowò ame kò'bòke ngi ro meri kinza tonyo ɔto. ^{XXXIV} Milende ziye tone, i'dike mĩye kèddi konyoke kpeye 'do kɔmɔke rɔye di kpa kòzi tólè 'ba mini nime. Ro ma laka miya ziye bɔto ma koto mɔto inza kólè mĩ mini nime."

^{XXXV} Kina bo kogba mangolo'bo ngi bo ko'do yèè'di mo zi Boko'ba di kɔmɔ bilaka naga nima pili. Bo onye mangolo'bo nima, bo konyo. ^{XXXVI} Kina doki'di bilaka naga nima kolɔdo 'jaa ti bèrĩ tonyo akonyo. ^{XXXVII} Dèdĩ pili kuluku muyi kɔdo dɔmo 'butè riyò dòomu dɔɔkɔto (276) mĩ sorope nima yayi. ^{XXXVIII} Di pòto lijè konyo kpènnĩ 'deni kitèkpè tine, na lijè koloma ro tĩtĩni nyònyu ame ga sorope lòbu nima kombi ne go mini 'do ki'di kitèwu kiyòkò mbowa toro do mini.

^{XXXIX} Kina ɔdo go bi kèdĩ kèzè 'deni tine bo sorope naga nima o'ja kpa gòtò kinda, ne tine lijè ikali dè ala dɔyayi ma yala ga na. Lijè o'ja bi kugò 'ba mini lòbu kinda ti do yayi lida teyi. Kina lijè ko'doko 'do toto sorope lòbu nima kari kidèyi yayi. ^{XL} Kina lijè koke kabi 'ba yamo kírindĩ tònè ga kogbo sorope timo bèrĩ ne ngi kola kónzu bito mĩ mini yayi. Lijè ileño rɔnni ngi ndò ti ngèrĩ 'ba tukpòtu sorope 'do tuyi kpamo timo. Kina lijè kuròbò bɔngɔ ngi toro do kano sorope nima 'do lili kitĩni gomo kari kpa gòtò. ^{XLI} Tine sorope nima ari kilaka ngi do yayi lida mɔto mĩ zana mini. Kano mo usu rɔni mĩ yayi lida kola

bi 'ba tari dè kpe teyi. Kina tĩrindĩ 'ba mini ma kèdĩ kikagba kotopa do kapa sorope ma yĩ'bòwu ngi.

^{XLII} Bo kanya naga nima o'dɔko 'do tupò bo maboso me yaga kinza mɔto ga kele ra kari do kpa gòtò kirija. ^{XLIII} Tine Yuliyò bo dònni mo nima o'dɔko dè 'do Pɔlo kólè. Gɔ kò'du mo na bo kota bo kanya naga nima ngi di bi tupò bo maboso naga nima. Bo i'di kò'du mo 'do ya ame ga kikali tele ne ku'du rɔnni kele dɔgba kari do kpa gòtò, ^{XLIV} kina 'do ya ma laki naga nima kulòli 'bènni rɔnni go pòrĩ ti ngèrĩ ma kotopa di yoki sorope nima kosi 'jaa kari. Gɔ kò'du mo na ki'di ze dòmò ngi pili laka do kpa gòtò.

XXVIII

Tòmò Melita

^I Kina ɔdo dari dòmò 'deni laka do kpa gòtò tine, dikali go bi nima idèki mòyi mo ro Melita. ^{II} Bilaka 'ba dɔyayi mo nima o'do kɔmɔ kele ngi dɔze ro mbèmbè. Tɔro èdĩ ro ta'di ti bi kèyi ro ma kènyè na lijè kulò'jò pa'do ngi rɔze kongɔ goze laka. ^{III} Pɔlo ari tunzò kpadɔndo todo mo kɔmɔ pa'do, kina murè kɔdo ngi di mĩ kpadɔndo nima di zi bi kututu 'ba pa'do koga kòzi bo ngi kò'bò teyi.

^{IV} Kina ɔdo bilaka naga nima lijè kongɔ murè 'deni kíkìlò rɔni kò'bò kòzi Pɔlo tara tine, lijè iya ro go rɔnni, tègè, "Dèmba bo nime ngi ro ma laka ro bo akupò ya? Bo ɔmɔ di kpa tólè 'ba mini nime, kina me akoro kèdĩ 'deni ro topi dɔkolo mo di ro bo, inza kola bo kpe kɔmɔ."

^V Pɔlo iyaya murè nima ngi di kòzi bo kila'ba mĩ pa'do ko'do wètò ma titi mɔto te dè gbĩ yo ro bo. ^{VI} Tine ya naga nima èdĩ gba toje kòmònni go ma 'do ro bo kò'bu ala mɔto'ga ti bo kila'ba ngi bèrĩ ro tóku. Ne tine lijè oje kòmònni ngi tara wa ma kènyè mɔto o'do rɔni dè zi Pɔlo. Gɔ kò'du mo na lijè kuyi tija lende abo 'bòwu kiya bo ro sègè to ne ga.

^{VII} Wòkili 'ba dɔyayi mo nima kidèki mòyi mo ro Pubuliyò èdĩ ti nyaka ngɔsi ngila go bi nima yayi. Kina bo kota ze ngi doloma ro nba linɔ abo nbò kada do mota, bo ko'do kɔmɔ kele dɔze sowa. ^{VIII} Tine 'bu bo èdĩ bèrĩ do rokò'ɔ 'ba zèyi gbĩ ti mĩ kò'ɔ kèdĩ koti. Pɔlo ari kɔdo gomo ro yayi ki'di kòzi bo rɔmo kititi Boko'ba 'do kileño, kina kileño bo ngi. ^{IX} Gɔ kò'du mo na bo rokò'ɔ ma konzi 'ba mĩ dɔyayi nima koloma ngi ro tolo pili kako zize, kina kileño lijè ngi pili. ^X Lijè i'di kpa kòzi zize ro ma kènyè. Mĩ kada ame dèdĩ do'dɔko 'deni tènnyi di yayi tari yimo ne na lijè ki'di wa ame ga dèdĩ ro leri mo di mĩ lingere ze nima ne ngi gbĩ zize.

Tēnyī Di Melita Tari Romo

^{XI} Dari dondoso ti bilaka 'ba Alesandora motso ga kēdi koloma tote kpa dōlili nima mī dōyayi nima yayi. Kina odo doloma 'deni do'do nyepe mota yayi tine, na dēki ngi tinnī koto mī sorope 'bēnni mo kīdēki mōyī mo ro "Roŋa." ^{XII} Kina dari ngi ti sorope nima ŋbō dōmō mī gawo 'ba Sarakosa dari do'do tō'dō do mota yayi. ^{XIII} Di yayi na dēnyī ti sorope dari mī gawo 'ba Regiyo. Mī bi kēzē ma di gomo na lili kisaki ngi tome ro ma laka kako di do ro'c kitiŋi goze do'do tō'dō do riyō na dōmō Putiyōli.

^{XIV} Di mī gawo nima yayi na do'ja bilaka 'ba kanisa motso ga. Kina lijë kota ze ngi ro ŋba do'do tō'dō do modomoriyō liŋo 'bēnni. Di yayi na dēnyī ti ndize tari nati tōmō Romo. ^{XV} Kina odo bilaka 'ba kanisa ame ga Romo ne kuwō kō'du mo 'deni kiya te dēdi ro tako tine, lijë ari ngi turē doze go kori. Ya motso ga ondoso tize mī bi 'ba ndōgō 'ba Apiyo, tine ya motso ga ondoso 'bēnni tize di go bi motso kīdēki mōyī mo ro "Rō Mota 'ba Nba." To'ja kinē ya naga nima i'di mī kēddī ngi zi Polo, na bo ko'do yēē'di zi Boko'ba. ^{XVI} Kina odo dōmō 'deni Romo tine turu i'di Polo ngi koloma go bi ma 'ba bo 'beri ti bo kanya 'ba tonngo go bo koto.

Polo Ni Ti Yudayi Ma Romo

^{XVII} Mī tō'dō do mota ma bo ko'do yayi na bo kose bilaka ma lōbu 'ba Yudayi ama ga yayi ne 'do kototo rōnni kako zi bo. Kina odo lijë kototo rōnni 'deni zi bo yayi tine, bo iya te, "Lōndō ma ga, mo'do wa ma kēnyē motso dē pele zi bilaka ze ga, mirasi dōlētī oto 'ba 'bu ze lōbu ga dē gbī yo, kina me bilaka 'ba Yerosalema kinda'ba ma 'deni ngi ki'di zi turu 'ba Romo. ^{XVIII} Mī kada ma turu naga nime koŋgo ndi lende ma lijë o'ja mo'do wa ma kēnyē motso dē 'do kupō ma gomo. Lijë o'doko 'do tope ma yaga, ^{XIX} ne tine Yudayi naga nime 'dē iya te kope ma dē. Tine wa motso inza kpe ma 'do mo'do. Go kō'du mo na me ki'di 'do moma'jo roma 'do bo doliŋo ma lōbu 'ba Romo na kodoro bīcī lende ma. Ne mo'doko dē tususu bilaka ze ga 'ba Yudayi zi bo. ^{XX} Go kō'du mo na me mose ye 'do ki'di mo'ja ye milende ziye. Oŋgoke zingiri ma kudōdu ma 'deni te. Wa tōnē ga Yisarele pili kēdi ti komo ki'di gomo ne na me ko'do ma 'deni te gomo."

^{XXI} Yudayi naga nima iya te, "Do'ja waraga oto ma kako di mī dōyayi 'ba Yudayi dōmōyī lende 'bi dē. Boto ze ma kako di yayi ki'di kō'du mo zize ala kiya lende 'ba rōyi ro ma kēnyē zize inza gbī. ^{XXII} Wa ma dikali na ŋge ro ma bilaka 'ba dōyayi pili kēdi kiya lende 'be 'ba bilaka

'ba kanisa ro ma kēnyē. Do'doko yi 'do kiyētī go lende 'bi zize."

^{XXIII} Kina lijë kose do tō'dō 'ba kada ma 'do lijë kako 'bōwu zi bo teyi mo ngi. Mī kada mo nima na lijë kako ngi ro ma konzi mī go bi nima bo kēdi koloma teyi ne yayi. Kina molo mī kada ŋbō kōmō mī korondo bo oloma ngi tiyētī lende 'ba ŋere lōbu 'ba Boko'ba zinnī. Bo i'di lijë komeri go kō'du ki'di 'ba Musa gbī ti akugu 'ba bo kumē lende ma molo tōnē ga 'do lijë kikali lende 'ba Yēsu laka. ^{XXIV} Kina ya motso ga ki'di dōnni ngi go lende abo nima, tine ya motso ga i'di ē'bēnni dōnni dē.

^{XXV} Di bi tita'ba 'bēnni di yayi lende 'bēnni ga oza minī ngi. Tine Polo ileki kiya gbo zinnī te, "Ro ma laka lende nime ēdi 'deni kozo kō'du tōnē Nyī Koto Laka 'ba Boko'ba kiya zi Yesaya go kō'du 'ba 'bu ye lōbu ga ne, ame kiya te, ^{XXVI} 'Ēnyī kari kiya zi bilaka naga nima, "Ti kuwōke lende ma ro tuwō, tine inza kikalike 'jo 'ba lende mo. Ti koŋgoke ro tonngo, tine inza ko'jake wa ma mēdi mo'do." ^{XXVII} Iya zinnī tara rōmōyī kpa kori 'ba dōku dōnni idiri 'deni teyi. Mbili lijë u'bē 'deni kina lijë otomo kōmōnni 'deni gbī teyi. Ma kiya te kinza tara dēne lijë ēdi ko'ja ti kōmōnni, kuwō gbī ti mbili nni, lende mo kodo dōnni go lijë koto dōnni kako zō 'do milenjo lijë.' "

^{XXVIII-XXIX} Polo iya zi bilaka lōbu 'ba Yudayi naga nima, bo iya te, "Mo'doko ziye 'do kikalike Boko'ba i'di lende 'ba kori 'ba didi nime 'deni kuwōwō rōni gbī zi bo lōwō, kina lijë na ti ki'di dōnni gomo."

^{XXX} Polo oloma ko'do komo koo ŋbō riyō 'do mī rō 'ba topi gomo ti yamo. Bo ō'bō nduwē tuyē komo bilaka ame ga pili kako ro ŋba ro bo ne ^{XXXI} gbī tiyētī lende 'ba ŋere lōbu 'ba Boko'ba zinnī, tiyandi kōmōnni gbī ti lende 'ba ŋere Yēsu Kurīsītō. Mī loma abo nima bo iya wa naga nime pili ro do ŋgōlō boto ota gomo dē.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi Kanisa Ma ROMO

^I Ma Pɔlo bo ndɔbo 'ba Yɛsu Kurisitɔ ma Boko'ba kidɛki 'deni koweli yaga ro bo laja tuwɔwɔ laja laka abo nime.

^{II} Laja laka abo nime na tɔnɛ bo kiya mɔlo ti bo kumɛ lende abo ga bine kugu 'deni mi buku abo ne. ^{III-IV} Iya rɔni 'deni go lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ kole abo nɛre ze. Bo ro bilaka lesi di mi kupɔ Dawidi. Tine bo gbi kɔto laka rɔmɔyi ileme bo 'deni yaga ti tigo do kiteli ro kole 'ba Boko'ba mi todo abo yaga di mi tolɛ. ^V Ti bo Kurisitɔ na me mo'ja mi kɛyi 'ba Boko'ba 'deni. Bo i'di ma 'deni ro bo laja 'ba Kurisitɔ 'do bilaka 'ba dolɔjo nime pili ki'di dɔnni go lende abo kuwɔ do bo. ^{VI} Kpe na me kodɔ'bo ye 'deni gbi yimo bine ro ma Boko'ba kidɛki 'deni ro 'ba Yɛsu Kurisitɔ.

^{VII} Kina me mɛdi mugu waraga nime ziye kpe ame ga pili mi Romo, Boko'ba kɔ'o ye kidɛki ye 'deni ro bilaka abo ga ne. Lende kɛyi ti yɛyi 'ba Boko'ba 'bu ze ti 'ba nɛre Yɛsu Kurisitɔ koloma kɔto tiye.

Tileki Yɛ' di

^{VIII} Ma dogba mo ti mileki yɛ' di titi zi Boko'ba ni ti Yɛsu Kurisitɔ nɛre ze goye kpe pili rɔmɔyi le'jete dolɔjo pili uwɔ lɛbi 'be ma ki'dike doye go lende abo 'deni. ^{IX} Midɛki bo Boko'ba ame mo'do ndɔbo mo ti dɔki'di kɔto mi tuwɔwɔ laja laka 'ba kole abo nime ne bo kodɔro bi'ci lende ma ame miya te mi mɔtu ma pili mɔ'bo nburu tititi bo goye ne. ^X Mi akɔtiti ma zi bo Boko'ba dɛne ti mi koŋmi abo bo ki'di ma to kpe mari ziye yayi. ^{XI} Rɔmɔyi ma ngi bine ti meri mo ro mbɛmbɛ 'do mo'ja kinɛ ye 'do mi'di yɛyi 'ba Nyi Kɔto Laka ziye titigo ye. ^{XII} Omba kina ro ame go kulu ze kɔto kitigo ro do riya mi ti'di doze go lende 'ba Boko'ba.

^{XIII} Ziye tikali mo laka, kpe lɔndɔ, mɛdi mɔlo nime ro titeri 'do tari ziye yayi mi konzi tine amo to ne o'bo nburu ro tota ma di bi tari. Mo'dako 'do tototo dɔmo zi Boko'ba di mi lɔngɔ ye yayi gbi kɔzo ma mototo di mi lɔngɔ bo lɔwɔ ma konzi. ^{XIV} Rɔmɔyi ma mɛdi ti mɔri 'ba ndɔbo nime goma tote mo mi lɔngɔ bo mi gawo ni ti ma kinza mi gawo kɛdi yi mɔkɔ, mi lɔngɔ bo akikali ni ti ma kinza kiyandi naga. ^{XV} Go kɔ'du mo na mɛdi mo'do teri mo kulɔwɔ bine go muwɔwɔ laja laka nime gbi ziye kpe ya ma Romo.

^{XVI} Laja laka nime ma 'bama lende mo aya dɛ roma rɔmɔyi kina ro tigo 'ba Boko'ba ro akomo wa di mi tolɛ zi ma ki'di

dɔnni 'deni gomo naga, dogba mo 'deni zi Yudayi, kina me 'deni gbi zi bo lɔwɔ ni. ^{XVII} Rɔmɔyi timo na kileme ma Boko'ba ki'di bilaka lesi 'deni kɛdi laka komo bo. Tine bo o'do 'deni nge go ti'di dɔnni go lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ, inza go a mɔto 'beri. Kina kɔzo ma tɔnɛ kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tara, ame kiya te, "Lijɛ ame ga ro ma laka komo Boko'ba go ti'di dɔnni go lende abo ne lijɛ na ti kɛdi ti didi ma laka."

Lende Kirasi 'Ba Bilaka Lesi

^{XVIII} Ileme ya 'ba Boko'ba 'deni di mitoro ma kɛdi kako do bilaka. Rɔmɔyi lende kirasi ni ti lende kɛnyɛ 'bɛnni idimu do lende kodoro abo nime 'deni. ^{XIX-XX} Kɔri mɔto inza kpe zinni tupɛ rɔnni timo di yimo rɔmɔyi wa ame ga 'do tikali mo dɔmɔyi bo Boko'ba ne bo ileme 'deni yaga bi kɔzo zinni. Molo di bi tisaki 'ba dolɔjo nime wa mo tɔnɛ ga gbi ti tigo abo ame ko'ja kinɛ mo dɛ ne ileme 'deni yaga mi kinɛ ti wa ame ga bo ko'ba pili ne. ^{XXI} Lijɛ ikali bo Boko'ba ngi, tine lende koro ame 'do lijɛ ki'di kɛdi zi bo ala kileki yɛ' di zi bo ne na kinza 'bɔwu. Tine meri 'bɛnni ngi lipo yaga ro wa ma yawa, mi dɔki'di rumɔ 'bɛnni mo naga ngi lo ti a 'ba bi kɔlu.

^{XXII} Ma di zinni tɛgɛ lijɛ bo lende kikali na, dɛmba wa ga ka ngi ro rumɔ. ^{XXIII} Boko'ba ma nburunburu nime go lijɛ kilɛlu ne lijɛ ola za, akoro ma kose ko'do kɔzo kinɛ bilaka lesi kɔzo kinɛ yali naga kɔzo ngoro ne na za lijɛ kebe tulomu kpɛnni teyi.

^{XXIV} Go lende do rumɔ 'bɛnni nime na ma Boko'ba kodo kpɛnni 'deni to'do lende kɛnyɛ nime ndɔro mo koso kulɔwɔ dɔnni ne go lijɛ kodo laja mi yida rɔnni ro go rɔnni. ^{XXV} Lende kodoro 'ba Boko'ba lijɛ ebe kutɛ za yaga ti bɛti. Wa ma Boko'ba ko'ba naga na za lijɛ kebe toja laja teyi tulomu kpɛnni teyi kola bo bo ko'ba mo tɔnɛ ame 'do bo na kilɛlu bo ro nburunburu ne. Amini.

^{XXVI} Go lende ko'do 'bɛnni nime na me Boko'ba kodo kpɛnni 'deni todo laja rɔnni to'do a nima ndɔro mo koso kulɔwɔ dɔnni ne. 'Ja 'bɛnni ga ola to'do ma laka mo tɔnɛ ti botoni ne za kari to'do lende ma do kilikɔ naga. ^{XXVII} Botoni mo ga 'deni gbi tara, ola 'ja yaga kebe za to'do ndɔro go botoni lɛpi. Botoni kebe za todo laja rɔnni go lɛpi nni mɔto ga, kina ma kodo karama mo 'deni ngi dɔnni kɔzo ma lijɛ ko'do tara.

^{XXVIII} Lijɛ bilaka ebe kola ti'di lende laka 'ba Boko'ba na go kɛdi dɔnni za yaga. Kina ma bo kodo kpɛnni 'deni mi do kirasi 'bɛnni mo tɔnɛ to'do wa ame ga dɛne 'do ko'do dɛ ne. ^{XXIX} Minni 'deni ngi lo ti dokomali lende kɛnyɛ naga nime, mi kɔlu ni ti mi lɔbu ti mi kombi ti kɔzi kasi ti 'diri

ti 'bôlu ti tuburu wa ti kore. ^{XXX} Lijê ngî ro bo dokosi ro bo ti'ja to'ji Boko'ba ro bo ro lëbê bo do kombi, bo dôli, meri 'ba to'do lende kényê na koso ngî lo minni lijê kuwô do bo köyö lijê ga dê yo. ^{XXXI} Lijê ngî ro bo lende kényê ma kinza koya, lijê kikali dê kpe yo to'ro go kö'du ki'di 'bënni, lende 'ba bo'to o'de lisa dê kômônni ma titi te yo. ^{XXXII} Lijê ikali ngî kö'du ki'di 'ba Boko'ba iya 'deni te bilaka ame ga pili loma mo tara ne o'bo ngî 'do köle yaga. Tine lijê önyö dê nge go to'do wa naga nime, lijê ebe toco ya ame ga pili kedi kö'do gbi tara ne ngî yimo ro mbëmbê.

II

Ya 'Ba Boko'ba

^I Ni nima këddi kö'do 'béyi burê 'ba lëpi yi ga ngî tara ne ti kupê ma 'béyi röyi tondu? Wa naga nime pili lijê kedi kö'do ne na ma dê gbi ni këddi ro to'do mo ne? Burê 'ba röyi na ma 'deni gbi këddi ro to'do mo. ^{II} Ze dikalike 'deni Boko'ba êdi kö'do burê 'ba bilaka pili ro ma kodoro go a ma kozo a nima tara. ^{III} Ne ni ma 'béyi nime kö'do a nima gbi kebe 'böwu to'do burê 'ba lëpi yi ga gomo ne, ma komeri tégê ti kokpe di kpa ya 'ba Boko'ba? ^{IV} Mi konmi löbu abo nime ti laka abo nime bo kö'bô nburu liya ne na kindiri? Ikali dê bo Boko'ba o'do mi konmi abo nima ziyi 'do koto yi mi do koto?

^V Ne go dôki'di këddi ti minyi 'bi nima ototo kpa ya 'ba Boko'ba 'deni röyi mi kada mo ma bo kedi kako to'do burê 'ba bilaka ro ma kodoro. ^{VI} Mi kada mo nima na Boko'ba kedi kopi bi gomo ro, moto 'béyi ngî ziyi kozo ma kö'do tara. ^{VII} Ya moto ga ame kö'bô to'do lende laka toma ro löbu ti lende koro ti didi abo 'ba Boko'ba ne, bo ti ki'di didi ma nburunburu ngî teyi. ^{VIII} Ne 'bënni 'ba bo'to lijê bo mi kombi kilagi lende laka ako'doko 'bënni ro lende kirasi naga nima ya abo 'ba Boko'ba na ti kodo dönni. ^{IX} Gomo ti to'bo 'ba yida ro na ti kedi zinni lijê bo lende kényê naga nima, dogba mo do Yudayi kina gbi do bo löwö mo ga. ^X Tine Boko'ba ti ki'di ro löbu ti lende koro ti yëyi zi bo lende laka pili, dogba zi Yudayi mo ga kina gbi zi ma ro bo löwö ni. ^{XI} Römöyi bo Boko'ba o'do geli dê mi löngö bilaka lesi.

^{XII} Lijê ame ga pili kö'do lende kényê kinza kikali kö'du ki'di 'ba Boko'ba dê ne lijê ti kényê ma 'bënni gbi ngî tara kinza ma kö'do go kö'du ki'di abo. Tine lijê ame ga kö'do ma 'bënni kö'du kényê ngî di mi kö'du ki'di nime lijê kikali ra pili ne, ti kö'do burê ma 'bënni gbi go kö'du ki'di nime. ^{XIII} Römöyi bo kuwô kö'du ki'di ni na dê ro bo lende laka koma Boko'ba, tine nge ro ya ma kö'do mo ga. ^{XIV} Wa ame

ga kö'du ki'di kose ne odo lijê bo löwö ni na koro ngî go dönni kinza ma kiya rönni zinni kina kileki ngî yaga ro lömu zinni. ^{XV} Omba ileme wa ame ga kö'du ki'di kose ne ugu 'deni molo mi dôki'di nni. Römöyi meri 'bënni ileme 'deni zinni lende kö'do 'bënni ma yala ga na ro ma laka kina ma yala ga na ro ma kényê. ^{XVI} Kina ti kedi ngî tara mi kada mo nima Boko'ba kedi ki'di Yësu Kurisitô kö'do burê 'ba bilaka 'doyi teyi pele go meri ma kusu naga ne. Kina ro laja mo ame tönê mēdi muwöwö ne.

Kö'du Ki'di

^{XVII} Ne ni 'béyi ma kiya röyi ro Yudayi mo nima kēddi koloma ro koma kö'du ki'di 'ba Boko'ba kēddi kubi göyi kulöwö, kiya röyi 'deni ro 'ba Boko'ba, ^{XVIII} kikali ako'doko abo, kö'du ki'di abo kiyandi yi 'deni toza a ma laka di ro ma kényê ne. ^{XIX} Iya röyi ro bo tokoko bo koma kölu, ro bi koro zi ma mi bi kölu naga, ^{XX} ro bo kodoro go lende zi ma rumô naga, ro bo koma kiyandi 'ba kole titi. Iya röyi te ni 'deni mi kö'du ki'di kikali wa pili ti lende kodoro 'ba Boko'ba 'deni. ^{XXI} Ni bo kēddi kiyandi lēpi yi naga nima, ēddi kiyandi yi? Iya te lēpi yi ga kö'do 'bögö dê, ne ni mo ēddi kö'do 'bögö? ^{XXII} Ni bo kiya te kö'do yēri dê mo tönê, ne ni ma 'béyi o'do yēri? Ni bo ko'ji akoro nima, ēddi kolo a 'ba mi rö mo ga? ^{XXIII} Ni bo kubi göyi kulöwö ro bo toro kö'du ki'di mo tönê, ebe kirasi mi kö'du ki'di mo tönê 'böwu kuburu Boko'ba? ^{XXIV} Kina kozo ma tönê kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tara, ame kiya te, "Möyi Boko'ba uburu roni 'deni mi löngö bo löwö go lende kö'do 'be."

^{XXV} Tine ni mo nima o'do döletti 'ba akilele 'deni ziyi? Odo koro kö'du ki'di 'ba Boko'ba akilele 'bi nima ti kedi ngî ziyi ro ma laka, ne odo koro dê ni 'ëbi ka ngî ro ma kinza kilele. ^{XXVI} Odo bo ame kinza kilele dê ne na kö'do kö'du ki'di bo na ti kedi ro ma kilele koma Boko'ba. ^{XXVII} Kina ti lijê ma kinza döletti 'ba akilele mi yida rönni tine lijê na kö'do kö'du ki'di mo naga nima kileme ye kpe ma kugu ziye mo kebe kirasike yimo naga ngî ro bo lende kényê.

^{XXVIII} Tēdi ro Yudayi ma laka mo inza di mi yida ro ma yaga nime ala go döletti 'ba akilele, ^{XXIX} tine nge di mi dôki'di ti meri laka mo ame ro ako'do 'ba Nyi Koto Laka ne. Inza ro 'ba kö'du ki'di. Kina akilëlu mo ako dê di zi bilaka lesi tine di zi Boko'ba.

III

Yudayi Na Kulöwö Ro Wa'di?

^I Tine tēdi ro Yudayi na kulöwö ro wa'di? Kina wa'di ga na kedi kulöwö te go akilele? ^{II} Omba a ma kulöwö ro do kiteli mo Boko'ba i'di lende abo zinni lijê Yudayi.

III Tine mōto mo ga inɗa'ba ga ẽ'bɛnni lende 'ba Boko'ba mo dẽ. Tine ma tara ne Boko'ba ti kɛnyĩ kebe kuyi mĩ lōmu abo gbĩ go lende 'bɛnni'? IV Inza du tara. Ɔɔɔ kiya te bilaka lesi pili ko'do rōnni pele ro bo bɛti lende abo 'ba Boko'ba ẽdi kō'bō ɗburu ro ma kodoro. Kina kozo ma tōnẽ kugu mĩ buku abo ne tara, ame kiya te, "Lende kiya 'bi na ti kileme laka 'bi. Kina mĩ burẽ 'ba rōyi ti ko'ja yi nĩ na laka."

V Ne ɔɔɔ lende kirasi ze na ki'di lende laka 'ba Boko'ba kinda yaga ti diyake tondo? Go diyake te ya abo nime bo kodo doze ne na 'deni yaga ro lende kɛnyẽ? Mẽdi miya nime go kpa bilaka lesi. VI Tine inza tara. Ma lende abo 'ba Boko'ba kinza ro ma kodoro dẽne bo ti ko'do burẽ 'ba bilaka 'ba doliɗo nime tondo?

VII Ni mōto ti kiya te, "Bɛti ma i'di lende kodoro 'ba Boko'ba kinda yaga ko'de akilɛlu zi bo, ne ti kodo karama mo go wa'di dōma?" VIII Ne ma kɛdi tara diyake dẽ gbo te, "Dirasike eze lende 'do ko'de kō'du laka"? Kina gbĩ kozo ma tōnẽ ya mōto ga kiti'ja ma kiya te ma na miya ne. Boko'ba na ti kodo karama mo 'jaa dōnni ro ma kodoro.

Boto Moto Inza Ro Ma Laka

IX Ne tine ze Yudayi na 'deni kulōwō laka kōmo Boko'ba di do bilaka ma laki? Inza du tara. Kina kozo ma tōnẽ miyɛti 'deni bine ne tara, Yudayi ti bo lōwō 'bɛnni pili bicĩ lende kɛnyẽ. X Kina gbĩ kozo ma tōnẽ kugu mĩ buku 'ba Boko'ba kiya te, "Boto ma koto mōto te inza ro ma laka kōmo Boko'ba. XI Boto ma koto te ikali lende abo dẽ. Boto ma koto te o'doko dẽ du tako zi bo. XII Lijẽ pili ilagi Boko'ba 'deni, lijẽ kirasi rōnni 'deni ɗgi yaga. Boto ma koto mōto te o'do lende laka dẽ. XIII Kpɛnni ɗgi ro gbōɗo kozo kpa gō 'ba tusu tōku. Lijẽ i'di 'bōlu na ɗgi kōbō do kpɛnni. Lijẽ i'di lo'bo nni ɗgi koso lo ti wowo ma kata kozo woro kpa murẽ naga tara. XIV Kpɛnni ɗgi lo ti gbōki ni ti lende ma kata naga. XV Ndinni ɗgi ro ma kitɛwu bi tari to'do kōzi kasi tupō lōpō. XVI Mĩ go bi pili ma lijẽ kudō kebe teyi akirasi ni ti gomo na lijẽ kola ɗgi jewo ro gomo. XVII Lijẽ ikali ɔto dẽ lipo te go kori 'ba lende kɛyi. XVIII Tere Boko'ba inza ma tii te do kōmōnni."

XIX Kina me le'jete ze dikalike 'deni wa tōnẽ ga pili kō'du ki'di 'ba Boko'ba kiya ne, iya rōnni zinni lijẽ bo ki'di zinni mo naga nima. Rōmōyi 'do a mōto ro, ro kupẽ kinza kpe zize bilaka lesi go bo Boko'ba ko'de bilaka 'ba mĩ doliɗo lōbu nime pili kako zi bo kōmo kiti abo 'ba burẽ. XX Kina boto mōto inza ame go kɛdi ɗgi ro ma laka kōmo bo Boko'ba mĩ to'do kō'du ki'di abo nime. Tine ndobo 'ba kō'du ki'di na nge ro

ti'di bilaka lesi tikali go lende kɛnyẽ 'bɛnni ga.

Laka Komo Boko'ba

XXI Kina me le'jete Boko'ba ileme kori 'ba ti'di bilaka kɛdi laka kōmo bo 'deni yaga inza go to'do kō'du ki'di abo. Ma tōnẽ pa bine ne bo kumẽ lende ni ti kō'du ki'di na koloma ro tiya lende mo. XXII Ame ti'di do go lende 'ba Yɛsu Kurisito na ki'di wa ro ma laka kōmo Boko'ba ne. Kina me bo ko'do 'deni zi ame ga pili ki'di dōnni go lende 'ba Yɛsu Kurisito ne. Geli inza kpe mĩ lōɗgō Yudayi ni ma ti bo lōwō. XXIII Rōmōyi bilaka pili 'deni ro bo lende kɛnyẽ. Ma koto mo te inza kōmō mĩ ro lōbu abo 'ba Boko'ba. XXIV Tine bo i'di lijẽ pili 'deni ɗgi kɛdi laka kōmo bo ti mĩ kɛyi abo ro ma sari go, go kutẽ nime Yɛsu Kurisito kako ko'do 'deni ne. XXV-XXVI Boko'ba oja bo 'deni doliɗo bine kumu ro roma 'do tola wa timo go lende kɛnyẽ ɔɔɔ ki'di do go lende abo. Boko'ba o'do a nime te tileme lende kodoro abo timo. Rōmōyi pa tōnẽ bine bo oloma ɗgi liya to'ba'bo go lende kɛnyẽ ko'do 'ba bilaka lesi. Tine ma le'jete bo ẽdi 'deni kileme lende kodoro abo, bo na ki'di ma ki'di dōnni go lende 'ba Yɛsu naga 'deni kɛdi ro ma laka kōmo bo.

XXVII Ne me tine wa'di na kola kpe 'bōwu zize tubi goze timo? Ɔto inza kpe lipo te. Ne tine ɔro 'deni do wa'di? Go to'do kō'du ki'di? Inza du te gomo, 'deni nge go ti'di doze go lende 'ba Kurisito. XXVIII Rōmōyi dikalike 'deni Boko'ba i'di bilaka kɛdi nge laka kōmo bo go ti'di do go lende 'ba Kurisito tine inza go to'do kō'du ki'di abo. XXIX Ne ma tara ne Boko'ba mo 'deni nge nati koto ro Boko'ba 'ba Yudayi? Bo na dẽ kpe gbĩ ro Boko'ba 'ba bo lōwō ni? Ro ma laka inza tara. Bo na gbĩ ro Boko'ba 'ba bo lōwō ni. XXX Rōmōyi bo Boko'ba nge koto. Kina bo ti ki'di Yudayi nge kɛdi laka kōmo bo go ti'di dōnni go lende 'ba Kurisito kina ti bo ki'di bo lōwō ni gbĩ kɛdi nge laka kōmo bo go ma lijẽ ki'di dōnni gomo. XXXI Tine ze duburuke kō'du ki'di 'deni go lende 'ba ti'di do? Inza du tara. Tine ndimo na disiki 'deni kitigo.

IV

Meri 'Ba Abarayama

I Wa'di na ti diya nati go ama ko'do rōni zi 'bu ze lōbu Abarayama yi liɗgi ze mo tōnẽ? II Ma ndobo ko'do na kɛdi ki'di bo ra ro ma laka, dẽne bo ẽdi ti wa ma 'do kubĩ go bo timo. Tine bo inza kikalĩ tubi go bo kōmo Boko'ba. III Rōmōyi akugu iya 'deni te, "Abarayama i'di do bo go lende 'ba Boko'ba kina me ki'di Boko'ba kidɛki bo ro bo lende laka."

^{IV} Kina gbi kozo ame bo ndobo bi gomo 'ba romo itetē dē ro kpa kōzi ki'di, itetē ro mōri. ^V Tine bo ame ki'di dōni go lende 'ba Boko'ba ma bo ki'di bo lende kényē ro ma laka kōmo bo ne, bo na ti Boko'ba kidēki ngi ro bo lende laka kinza ndobo 'ba gomo. ^{VI} Kina kozo ma tōnē Dawidi kiya go laka 'ba ya ma Boko'ba ki'di ngi ro bo lende laka kinza ma lijē ko'do ndobo mo dē yo ne tara. Ame tōnē bo kiya te, ^{VII} "Lijē ame ga Boko'ba kola 'deni go lende kirasi ne na laka, lijē ame ga bo kora do lende kényē mo 'deni teyi ne. ^{VIII} Lijē ame ga nere Boko'ba komeri lende kényē 'bēnni ga dē kpe na laka."

^{IX} Tine ma kiya go kō'du 'ba laka mo nime ne, iya nge go lende 'bēnni lijē Yudayi ma kilele mo naga nima? Inza tara. Iya rōnni gbi go lende 'ba ya ma laki. Kina kozo ma tōnē diya gomo bine ne tara, "Abarayama i'di do bo go lende 'ba Boko'ba kina me ki'di Boko'ba kidēki bo ro bo lende laka." ^X Tine o'do rōni nyanya ga? Di pōtō akilele ala gba kota kinza kilele bo dē? Ro ma laka o'do rōni gba kota kinza kilele Abarayama dē. ^{XI} Di pōtō mo na ma ki'di dōlētī 'ba akilele nima 'jaa zi bo ro akileme 'ba lende laka abo nime kudu 'deni do bo go ti'di do bo go lende 'ba Boko'ba ne. Omba kina ma 'do ki'di bo ngi kēdi ro yi liṅgi 'ba ma kinza kilele dē naga lijē ma Boko'ba ki'di 'deni tēdi ro ma laka kōmo bo go ti'di dōnni go lende abo ne. ^{XII} Abarayama na gbi ro yi liṅgi 'ba ya ma kilele odo kiya te lijē koro dē nge go akilele, tine ti'di do go lende 'ba Boko'ba na lijē kinda'ba mi loma 'bēnni gbi kozo ma 'ba bo tōnē bo ko'do bine gba kinza kilele bo dē ne.

Abarayama Yi Liṅgi 'Ba Bo Meri

^{XIII} Yēyi nima Boko'ba kiya to'do mo zi Abarayama ti do kupō bo ga go lijē kinda'ba doliṅo nime pili ne, inza go to'do kō'du ki'di tine go ti'di do go lende 'ba Boko'ba tēdi ro ma laka kōmo bo. ^{XIV} Ne ma odo Boko'ba kēdi ki'di yēyi abo mo 'deni nge go toro kō'du ki'di, ti'di do go lende abo 'deni ngi ro wa sari nati ma? Ndose abo mo tōnē inza kpe ro oto ma? ^{XV} Tine kō'du ki'di o'de ma 'bēni ngi ro ya 'ba Boko'ba na do bilaka. Rōmōyi go bi ame kinza kō'du ki'di teyi, a mōto ro tirasi mi kō'du ki'di inza gbi teyi.

^{XVI} Kina me ndose mo tōnē odo 'deni go ti'di do go lende 'ba Boko'ba. Kina 'do ko'do rōni go lende kēyi 'ba Boko'ba zi do kupō Abarayama ga pili. Inza nge zi ma ko'do kō'du ki'di abo 'ba Boko'ba tine gbi zi ma ki'di dōnni go lende abo kozo 'ba Abarayama tara. Rōmōyi bo na ro yi liṅgi ze pili. ^{XVII} Kina kozo ma tōnē kugu

mi buku 'ba Boko'ba ne tara ame kiya te, "Mo'do yi 'deni ro 'bu lōbu zi do'be ma konzi." Kina ti bo Boko'ba mo tōnē Abarayama ki'di do bo gomo ne ko'do ngi tara rōmōyi bo bo kididi tōku ni ti bo ko'ba wa ma molo kinza naga mo tōnē ne na.

^{XVIII} Abarayama i'di do bo gomo bo kiyēni ngi di mi wa ame 'do kiyēni dē ne. Kina ko'do rōni ngi zi bo kozo ma kiya zi bo tōnē tara, ame kiya te, "Kupō yi ga na ti konzi tara." ^{XX} Kōmo kōo 'ba Abarayama 'deni kozo kuluku riyo, tine pele bo idaki dē di bi ti'di do bo go lende nime. Di mi ame yida ro bo ko'bo oto dē kpe pele ne mi meri abo bo idaki dē, di mi ame ngi pele 'ja abo Sara koro 'deni ro koto ne. ^{XX} Bo o'bō nburu mi ti'di do bo go ndose 'ba Boko'ba nima kina ki'di bo ngi koro kitigo tilēlu Boko'ba. ^{XXI} Bo inda'ba lende mo kitigo Boko'ba o'bo to'do ndose nima ngi ko tara. ^{XXII} Kina me 'do ki'di Boko'ba kidēki bo ro bo lende laka ne go ti'di do bo go lende 'ba Boko'ba. ^{XXIII} Tine kō'du 'ba tēdi ro bo lende laka kōmo Boko'ba nima ugu dē nge go lende 'ba Abarayama. ^{XXIV} Ugu 'deni gbi go lende ze ame ga ze 'deni pili ro ma laka kōmo Boko'ba go ti'di doze go lende abo 'ba bo koja nere ze Yēsu Kurisitō yaga di mi tōlē nime ne. ^{XXV} Bo na kupō 'deni go lende kényē ze ga. Kina me koja bo 'deni yaga di mi tōlē ti'di ze ro ma laka kōmo Boko'ba.

V

Lende Kēyi Ti Boko'ba

^I Kina go ame ki'di ze 'deni ro ma laka kōmo Boko'ba go ti'di do ne ze 'deni mi lende kēyi ti bo Boko'ba dōmōyi nere ze Yēsu Kurisitō. ^{II} Bo na ko'de ze 'deni go ti'di doze go lende abo kako zi Boko'ba mi lende kēyi nime dēdi 'deni yimo ne. Kina i'di diliyake nati go kōmo ki'di 'ba tari todo'bo ro ti bo mi ro lōbu do kiteli abo. ^{III} Tine ma ro do kiteli mo i'di diliyake gbi ti mi gomo ze ga. Rōmōyi ze dikalike 'deni gomo na kēdi ko'de mi kēddi zize. ^{IV} Kina mi kēddi na ti kilēme dinda'bake lende 'ba Kurisitō 'deni laka. Kina odo kēdi 'deni tara ti ki'di ze ngi dēdike ti kōmo ki'di go yēyi 'ba Boko'ba. ^V Kōmo ki'di nime inza ro a ma kilikō ro yawa. Rōmōyi ako'bo 'ba Boko'ba na kodo 'deni lo mi dōki'di ze ti Nyi Koto Laka nime bo ki'di zize ne.

^{VI} Di mi ame ko'ja dēdike gba kinza tigo oto ne, na Kurisitō kako 'deni ngi kōlē goze bo lende kényē mi kada ma laka mo ame Boko'ba koza 'deni ne. ^{VII} Me yē na kilanja didi ni ra tōlē go kō'du 'ba boto ame pele ro bo lende kodoro ne? Ala odo bo kēdi pele ro bo ame kinza kirasi oto dē ne, yē na kilanja rōni ra tōlē go kō'du abo? ^{VIII} Ne

onjoko te, Boko'ba ileme ako'ɔ abo ngi zize di m̄ ame ze pele rɔ bɔ lende kɛnyɛ ne Kurisitɔ ako ngi kɔlɛ goze.

^X Kina kɔzo ame roma bo ki'di ze 'deni rɔ ma laka komɔ Boko'ba ne omba ma rɔ do kiteli mo bo ti komɔ ze ngi yaga di m̄ ya 'ba Boko'ba. ^X Tɔnɛ pele pa bine ze rɔ bo ya ti bo Boko'ba ne, na me bo kusɪ komɔze 'deni yaga ti tɔlɛ 'ba kole abo. Kina go ame bo kole mo tɔnɛ kɪdɪdɪ 'deni omba ma rɔ do kiteli mo ti bo komɔ ze ngi nati di m̄ tɔlɛ. ^{XI} Tine inza nge go ama, diliyake m̄ Boko'ba go ame nɛre ze Yɛsu Kurisitɔ ko'do ze 'deni rɔ bɔ pɔri zi Boko'ba ne.

Adama Ni Ti Kurisitɔ

^{XII} Bilaka koto na me ko'de lende kɛnyɛ kako m̄ dolɪŋɔ bine. Kina lende kɛnyɛ ko'de tɔlɛ ngi tɪni. Kina tɔlɛ kita'ba ngi kote go do kupɔ bilaka lesi pili rɔmɔyɪ bilaka lesi pili o'do lende kɛnyɛ 'deni. ^{XIII} Lende kɛnyɛ na 'deni mɔlo m̄ dolɪŋɔ bine gba kinza ki'di kɔ'du ki'di dɛ zi Musa. Tine tɔnɛ gba kota kinza ki'di kɔ'du ki'di dɛ ne, Boko'ba itɛtɛ bo lende kɛnyɛ dɛ. ^{XIV} Tine tɔlɛ isaki 'deni mɔlo m̄ kada 'ba Adama nduwɛ kɔmɔ m̄ kada 'ba Musa. Bilaka ame ga pili lende kirasi mo kinza pele kɔzo 'ba Adama tɔnɛ ne, tɔlɛ na ngi rɔ bo domo pili.

Dɛmba tine Adama na rɔ kinɛ 'ba bɔ ma kɛdɪ kako mo nime, ame kina rɔ Kurisitɔ ne. ^{XV} Tine aki'di rɔ ma sari 'ba Boko'ba nime inza rɔ ma koriya ti lende kɛnyɛ 'ba Adama. Ma konzi ɔlɛ 'deni ngi go lende kɛnyɛ abo 'ba bɔ koto nima. Tine m̄ kɛyɪ abo 'ba Boko'ba na rɔ do kiteli gbɪ ti aki'di rɔ ma sari abo nime bo ki'di 'deni zi ma konzi ti m̄ kɛyɪ 'ba bɔ koto kpɔki mo tɔnɛ ame kina rɔ Yɛsu Kurisitɔ ne. ^{XVI} Aki'di rɔ ma sari nime inza ma 'bɛni kɔzo lende kɛnyɛ 'ba bɔ ma tɔnɛ mo ne tara. Lende kɛnyɛ 'ba bɔ koto nima na me ko'de wali 'ba Boko'ba ngi 'deni do bilaka lesi. Tine aki'di rɔ ma sari abo nime kako di pɔtɔ lende kɛnyɛ ma konzi ko'do rɔnnɪ 'deni ne na ki'di wa 'deni rɔ ma laka komɔ bo. ^{XVII} Kina me go lende kɛnyɛ 'ba bɔ koto na tɔlɛ kako ngi rɔ bo do bilaka lɔbu nime pili. Kina ti konyi 'ba bɔ ma koto mo ame kina rɔ Yɛsu Kurisitɔ ne kɛdɪ gbɪ tara, tine ti kɛdɪ ngi rɔ do kiteli. Rɔmɔyɪ lijɛ ame mo ga ngi kind'a'ba lende kɛyɪ lɔbu mo nime laka ti aki'di rɔ ma sari mo nima ne ti kɛdɪ rɔ ma laka komɔ bo kari toloma rɔ bo do wa pili m̄ didi ma nɔburunɔburu.

^{XVIII} Kina kɔzo ame lende kɛnyɛ koto na ko'de wali do bilaka lesi pili ne tara, kina 'deni gbɪ tara lende laka koto na ko'de didi ma nɔburunɔburu 'deni zi bilaka lesi pili ki'di rɔ bo lende laka. ^{XIX} Kina kɔzo ame ko'do bilaka lesi ngi pili rɔ bo lende kɛnyɛ

go lende 'ba bɔ koto ma kuwɔ do Boko'ba dɛ ne tara, kina ti kɛdɪ gbɪ tara ti ki'di bilaka lesi ngi pili kɛdɪ rɔ ma laka go lende 'ba bɔ ma koto ame kuwɔ do Boko'ba laka ne.

^{XX} Kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba ako ma 'bɛni di pɔtɔ lende kɛnyɛ ti'di mo kɔmbɔ. Tine do lende kɛnyɛ kɔmbɔ 'deni tara tine na lende kɛyɪ 'ba Boko'ba kako kɔmbɔ ma 'ba bo ngi yaga rɔ do kiteli. ^{XXI} Kina kɔzo ame tɔlɛ na kileme tigo 'ba lende kɛnyɛ ne, kina gbɪ tara tigo 'ba lende kɛyɪ ti kind'a m̄ ti'di bilaka rɔ bo lende laka komɔ Boko'ba m̄ didi ma nɔburunɔburu ti nɛre ze Yɛsu Kurisitɔ.

VI

Didi Ti Yɛsu

^I Tine ame go diyake tondo nati? Go dɔ'bɔke gbɔ nduwɛ to'do lende kɛnyɛ 'do lende kɛyɪ 'ba Boko'ba kɔmbɔ nduwɛ?

^{II} Inza du te tara. Ze ma dɔlɛke 'deni kope ze rɔ do ngɔlɔ di m̄ lende kɛnyɛ nime go dɔ'bɔke nduwɛ toloma yɪmo 'bɔwu tondo ga? ^{III} Kpe ikalike dɛ du ze ame ga pili kobapatisi ze 'deni m̄ mɔyɪ Yɛsu Kurisitɔ ne obapatisi ze 'deni m̄ tɔlɛ abo? ^{IV} M̄ bapatisi dɔlɛke 'deni kusu ze koto ti bo 'do kɔzo ame rɔ lɔbu 'ba Boko'ba 'bu ki'di bo Kurisitɔ kodo yaga di m̄ tɔlɛ ne tara kina go ze gbɪ dididike yaga m̄ loma ma la'ja.

^V Rɔmɔyɪ do dɛdike 'deni rɔ akoto ti bo m̄ tɔlɛ kina ti dɛdike gbɪ rɔ akoto ti bo tara m̄ tɔdo abo. ^{VI} Dikalike 'deni didi ma molo ze mo tɔnɛ na ma kutɔti 'deni kɔlɛ ti bo do ngɛri 'do yida rɔ ma 'ba lende kɛnyɛ ze nima keŋme yaga yayi nati kinza dɛdike ra kpe 'bɔwu rɔ atɔli zi lende kɛnyɛ. ^{VII} Rɔmɔyɪ bɔ ame kɔlɛ 'deni ne ope 'deni yaga rɔ do ngɔlɔ di m̄ lende kɛnyɛ.

^{VIII} Ne di'dike doze 'deni gomo do dɔlɛke 'deni ngi koto ti Kurisitɔ ti dolo-make ngi koto ti bo. ^{IX} Rɔmɔyɪ dikalike toja nime koja Kurisitɔ yaga di m̄ tɔlɛ ne bo ɔlɛ dɛ kpe. A mɔto rɔ tɔlɛ inza kpe ti kɔzi kakpa do bo. ^X Tɔlɛ nime bo kɔlɛ ne a'da lende kɛnyɛ ngi m̄ koto. Tine kina me bo kɪdɪdɪ 'deni yaga bi koto ti Boko'ba.

^{XI} Kina gbɪ tara, kpe omerike rɔye yaga rɔ tɔku zi lende kɛnyɛ, tine rɔ ma kɪdɪdɪ zi Boko'ba rɔ akoto ti Yɛsu Kurisitɔ. ^{XII} Kina me kinza kolake lende kɛnyɛ na dɛ kɛdɪ mbiri do yida rɔye kebe ki'di ye to'do ako'doko kɛnyɛ 'ba yida rɔ naga nima. ^{XIII} Nɪ mɔto kinza kebe kola yida rɔyɪ dɛ kɛdɪ yaga rɔ jama abo 'ba lende kɛnyɛ tirasi wa timo. Tine nɪ ame mo kodo 'deni yaga di m̄ tɔlɛ ne, i'di yida rɔyɪ kɛdɪ rɔ jama 'ba to'do ndɔbo laka abo 'ba Boko'ba. ^{XIV} Rɔmɔyɪ kɔzo ame kpe e'be bɪci lende kɛyɪ 'ba Boko'ba kinzake e'be bɪci kɔ'du

ki'di mo ne, lende kënyë ikali dë kpe ma 'dö këdi ti közi kakpa dɔye.

Atoli 'Ba Lende Kënyë

^{XV} Tine 'deni tondo nati? Gɔ do'dɔke eze lende kënyë gbɔ nduwë nati römöyï dinzake bicï kö'du ki'di gɔ ame ze 'deni bicï lende këyï 'ba Boko'ba ne? Inza du te tara. ^{XVI} Ikalike 'deni ɔdɔ nï motɔ ki'di røyï yaga rɔ atoli zi bɔ motɔ tuwö dɔ bo nï 'deni ngï yaga rɔ ma laka rɔ atoli abo. Kina ɔdɔ nï këddï 'deni rɔ atoli 'ba lende kënyë ti koto yi ngï mi tölë. Tine ɔdɔ këddi 'deni rɔ atoli abo 'ba Boko'ba kuwö dɔ bo ti ki'di yi ngï rɔ ma laka kɔmɔ bo. ^{XVII} Tine yëe'di këdi zi Boko'ba römöyï kpe ame mo tönë ga pa rɔ atoli 'ba lende kënyë ne kpe na kind'a'bake lende abo ame kiyandi ye timo ne 'deni ngï ti dökï'di koto. ^{XVIII} Utë goye 'deni yaga rɔ dɔ ngölö di mi lende kënyë ko'de ye rɔ atoli 'ba lende laka.

^{XIX} Mëdi milende ziye ti dɔngala 'ba atoli nime römöyï dɔye gba rɔ ma kirindi. Pa tönë bine kpe i'dike rɔye ngï lipo rɔ atoli zi wa ma kënyë rɔ dɔ kiteli naga bi to'dɔ wa ma ti'da naga. Kina 'dɔ ki'dike rɔye gbï lipo tara rɔ atoli 'ba lende laka le'jete to'dɔ wa ame ga ko gɔ ako'dɔkɔ 'ba Boko'ba ne. ^{XX} Ma tönë mo pa kpe gba rɔ atoli 'ba lende kënyë ne inzake bicï lende laka. ^{XXI} Ne wa'di na ko'jake ra kulöwö te gɔ to'dɔ wa mo naga nime lende mo këdi kaya 'deni za yaga rɔye ma le'jete ne? Lijë wa naga nima kpa közi 'bënni na ngï rɔ tölë.

^{XXII} Tine ma le'jete utë goye 'deni ngï yaga rɔ dɔ ngölö di mi lende kënyë kpe 'deni rɔ atoli 'ba Boko'ba. Kina kpa közi ma 'beye 'deni rɔ loma ame mo ko gɔ ako'dɔkɔ abo ne. Tine wa ma 'dɔ ko'jake gɔmo na rɔ didi ma nburunburu. ^{XXIII} Römöyï bi gomo 'ba rɔ gɔ lende kënyë na rɔ tölë. Tine kpa közi ki'di ma 'ba Boko'ba na rɔ didi ma nburunburu rɔ akoto ti Yësu Kurisitö nɛre ze.

VII

Töku Zi Kö'du Ki'di

^I Löndö ma ga, kpe ikalike kö'du ki'di 'deni laka. Ikalike 'deni bilaka ame këdi gba ti kömönï te ne na nge bicï kö'du ki'di. ^{II} Kina kɔzɔ ame ɔdɔ m'ë'dë këdi gba ti kömönï kö'du ki'di kudödu 'ja ngï zi m'ë'dë nï nburu tara ne. Tine ɔdɔ m'ë'dë mo nima kölë 'deni mi kö'du ki'di ope nï 'deni yaga rɔ dɔ ngölö. ^{III} Ɔdɔ lɔko kebe kind'a'ba dönï ti bɔ motɔ ko'ja m'ë'dë nï këdi gba ti kömönï ti kidëki lɔko ngï rɔ bɔ yëri. Ne ɔdɔ m'ë'dë kölë 'deni lɔko inza kpe bicï kö'du ki'di. Boto ame kogbe nï pele inza kpe zini rɔ yëri nati.

^{IV} Kina gbï ziye tara löndö ma ga, ma di zi kö'du ki'di kpe öleke e'be 'deni. Römöyï

kpe rɔ akoto ti yida rɔ bo Kurisitö mo tönë kölë 'deni ne. Kina me le'jete kpe 'deni rɔ 'ba bo bɔ koja di mi tölë mo tönë. Kina gɔ ze do'dɔke wa ma laka mo ngï nati zi Boko'ba. ^V Ame ze gba mi loma 'ba yida rɔ ne kö'du ki'di na koco ze to'dɔkɔ lende kënyë kina lende kënyë ko'de tölë ngï. ^{VI} Kina me le'jete ope ze 'deni yaga di mi kö'du ki'di. Dölëke eze 'deni yaga di teyi. Dinzake kpe rɔ 'boki teyi nati. Dinzake kpe rɔ atoli 'ba kö'du ki'di ma ki'di kugu mo tönë, tine ze 'deni rɔ bɔ laja 'ba Boko'ba mi kori ma la'ja 'ba Nyi Koto Laka.

Dɔ Ngölö Di Mi Kö'du Ki'di

^{VII} Tine ame gɔ diyake tondo nati? Kö'du ki'di mo tönë 'deni yaga rɔ lende kënyë? Inza du te tara. Tine bo kö'du ki'di mo na me ki'di ma mikali wa nima rɔ lende kënyë ne. Ma kiya te bo kö'du ki'di kiya dë dëne minza mikali a motɔ kidëki rɔ mi kombi. Kina tönë kugu kiya te, "Kinza kombi miyi dë." ^{VIII} Kina lende kënyë ko'ja gɔ keke abo ngï ti kö'du ki'di nima kina kodo mi kombi ngï lɔ yimö. Ma kiya te kö'du ki'di kinza dëne lende kënyë ngï rɔ töku. ^{IX} Tönë pa bine ma ngï rɔ ma kididi kinza bo kö'du ki'di mo nima ne. Tine ame mikali kö'du ki'di yɔ na lende kënyë kindinji ngï yaga yimö, na mölë ngï. ^X Kö'du ki'di mo tönë Boko'ba ki'di 'dɔ këdi rɔ didi zö ne na kebe kusu kpama ngï 'böwu mi tölë. ^{XI} Römöyï gɔ keke nime bo lende kënyë ko'ja ti kö'du ki'di ne na bo ku'bölu ma ngï timo kupö ma yaga.

^{XII} Kina me mëdi miya, kö'du ki'di 'ba Boko'ba rɔ ma koro koto laka, kina ndose naga nime rɔ ma kodoro gbï rɔ ma laka. ^{XIII} Tine 'dɔ bo wa laka mo tönë na kebe 'böwu ko'de tölë zö? Inza du te tara. Lende kënyë na ko'de tölë zö. Bo ebe kupö ma ngï ti wa ma laka mo tönë 'dɔ ki'di gbagba bo mo kind'a ngï siliŋbi yaga rɔ lende kënyë mo gɔ bi mo. Kina ame kpe ti kö'du ki'di ne tine na bo ngï yaga rɔ lende kënyë ma kinza kiya mo nati.

^{XIV} Dikalike kö'du ki'di nima rɔ 'ba mitoro. Tine ma 'bama rɔ bilaka lesi 'ba doliŋɔ nime, atoli 'ba lende kënyë. ^{XV} Wa ame ga mongo mëdi mo'do ne ilikö za dɔma. Römöyï wa ma kinza mo'dɔkɔ naga na ngï mëdi mo'do tine ma mo'dɔkɔ mo naga mo'do dë 'böwu. ^{XVI} Rɔ ma laka ileme 'deni ngï zö omba kö'du ki'di 'ba Boko'ba na laka. ^{XVII} Kina me ngï wa naga nime pili ma na dë mëdi mo'do, bo lende kënyë mo tönë koloma 'deni mi dökï'di ma ne bo na këdi ko'do abo. ^{XVIII} Römöyï ma mikali, mi yida rɔma lende laka ɔto inza du te yimö. Miteri wa ma laka naga pele tine mo'bo dë to'dɔ mo. ^{XIX} Römöyï lende laka mo tönë mo'dɔkɔ ne mo'do dë yɔ. Tine lende kënyë

ma kinza mo'doko dë mo tönë na za 'böwu mebe mo'do. ^{XX} Ne kina me odo mëdi 'deni ro to'do wa ma kinza mo'doko dë naga tara, ma mo na dë kpe ngi lipo ma? Lende kënyë mo tönë bo koloma 'deni yimö ne bo na këdi ko'do abo ngi 'deni nati.

^{XXI} Wa naga nime lijë na kinda ngi yaga zö. Odo mo'doko pele 'do to'do lende laka bo lende kënyë na ngi ndö zö. ^{XXII} Ma gbagba ma mo ngi ro lojo di yimö go kö'du ki'di 'ba Boko'ba. ^{XXIII} Tine monjo 'deni mi yida roma kö'du ki'di ma 'beri motö tone na za ro bo domo. Bo kö'du ki'di motö 'ba lende kënyë mo nima ëdi ngi ro to'do ya ti ma 'ba Boko'ba ame kina 'deni mi meri ma ne kina kinda'ba ma 'deni ro 'boki mo. ^{XXIV} Bu'bu, ro kata wa'di na kulöwö zö te? Yë na ti kako koto ma ngi to kpe yaga di mi yida ro 'ba tölë nime? ^{XXV} Yëë'di këdi zi bo Boko'ba go toja Yësu Kurisitö ñere ze kako toto ma yaga.

Kina me mëdi miya 'deni ziye, ma 'bama mi meri ndobo 'ba kö'du ki'di abo 'ba Boko'ba na mo'do. Tine mi yida ro, ndobo 'ba kö'du ki'di abo 'ba lende kënyë na mo'do.

VIII

Akoto Ti Kurisitö

^I Lijë ame ga 'deni pili ro akoto ti Kurisitö ne Boko'ba inza kodo karama kpe domo. ^{II} Römöyi közi kakpa 'ba Nyi Koto Laka ame kididi ze 'deni ti Yësu Kurisitö ne ope ma 'deni yaga ro do ngölo di mi közi kakpa 'ba lende kënyë ame ngi ro tölë ne. ^{III} Go tikenje ze na ki'di kö'du ki'di 'ba Boko'ba ko'bo dë todo karama do lende kënyë ze ga. Tine na me bo Boko'ba kodo karama 'deni domo ti toja kole abo kako mi yida ro kozo ze te ro akumu go lende kënyë ze ga. ^{IV} Bo odo karama 'deni do lende kënyë di mi yida roze 'do kileme kö'du ki'di abo pili ro ma laka mize ame ga dösöke 'deni go Nyi Koto Laka dinzake kpe ro to'do ako'doko 'ba yida ro ne.

^V Römöyi lijë ame mo ga pili këdi koloma go ako'doko 'ba yida ro ne meri 'bënni pili go ako'doko 'ba yida ro. Kina ya ma këdi koloma 'deni go ako'doko 'ba Nyi Koto Laka naga meri ma 'bënni pili go ako'doko 'ba Nyi Koto Laka. ^{VI} Ti'di meri go ako'doko 'ba yida ro omba kina ngi ro tölë. Tine ti'di meri go ako'doko 'ba Nyi Koto Laka na ro didi ti lende këyi. ^{VII} Lijë ame ga meri 'bënni go ako'doko 'ba yida ro ne lijë ngi ro bo ya 'ba Boko'ba. Lijë o'do kö'du ki'di abo dë römöyi lijë inza ti tigo 'ba to'do mo. ^{VIII} Kina ngi tara lijë ame ga ro bo to'do ako'doko 'ba yida ro ne o'bo dë to'do ako'doko 'ba Boko'ba.

^{IX} Tine kpe ma 'beye inzake kpe to'do ako'doko 'ba yida ro, kpe 'deni ro bo to'do ako'doko 'ba Nyi Koto Laka odo kiya te bo Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba mo këdi 'deni ngi miye. Bo ame 'bëni ngi tara kinza ti Nyi Koto Laka 'ba Kurisitö ne inza ro 'ba bo. ^X Ne odo Kurisitö na këdi 'deni ngi miyi odo köle pele mi yida ro go lende kënyë Nyi Koto Laka ti kididi yi ngi go ame ni ro ma laka komo Boko'ba ne. ^{XI} Odo kiya te Nyi Koto Laka abo 'ba bo koja Yësu yaga di mi tölë nime këdi 'deni ngi miyi bo ti ki'di didi ngi mi yida ro 'ba yayi 'bi nime ti Nyi Koto Laka abo mo nime këdi 'deni miyi ne.

^{XII} Kina me 'deni ti löndö ze ga, wali ma këdi goze inza ro 'ba to'do ako'doko 'ba yida ro. ^{XIII} Römöyi odo ni koloma to'do ako'doko 'ba yida ro ti köle ngi. Ne odo ki'di Nyi Koto Laka kupö ako'doko 'ba yida ro 'deni yaga ti këdi ngi yaga ziyi ro didi ma laka. ^{XIV} Römöyi lijë ame ga pili Nyi Koto Laka abo 'ba Boko'ba këdi kokoko ne 'deni ro kole abo ga.

^{XV} Go wa'di na ki'di Nyi Koto Laka zize? I'di dë go dëdike 'böwu ro atoli tikere kudödu ze bëri. Tine 'do dëdike ro kole 'ba Boko'ba 'do duduke te, "Baba, 'bu ze." ^{XVI} Kina Nyi Koto Laka abo 'ba Boko'ba kuti do lende ngi bi koto ti doki'di ze ma ze ro kole 'ba Boko'ba. ^{XVII} Kina ame ze 'deni ro kole ne ti dinda'bake yëyi abo mo tönë bo kikeki 'deni koda bilaka abo ga ne ngi. Ti do'jake yëyi nima gbi koto ti Kurisitö. Römöyi odo dombike gomo 'deni koto ti bo Kurisitö ti do'jake ro löbu mo gbi koto ti bo.

Ro Löbu

^{XVIII} Miya ma 'bama gomo ma giri nime ne oriya dë ti ro löbu mo nime këdi kari ki'di zize yayi ne. ^{XIX} Römöyi kina me wa pili 'ba doliño nime koloma 'deni ndö ti komo ki'di toda tileme ze ro kole 'ba Boko'ba mo. ^{XX} Wa pili 'ba doliño nime 'deni ngi tönë bine ro a sari. Tine inza go ako'doko 'bënni. Boko'ba na ko'do tara. ^{XXI} Römöyi bo iteri tope lijë ngi yaga kada motö di mi tedi ro atoli 'boki 'ba tölë nime 'do lijë këdi ngi ro do ngölo mi ro löbu ze 'ba kole abo ga.

^{XXII} Ze dikalike 'deni ñbö kömö mi kada nime tone wa pili 'ba doliño nime ëdi kileri ngi kozo 'ja ame 'deni do löyö ne tara. ^{XXIII} Tine wa 'ba doliño nime na dë nge këdi kileri, ze ma 'deni ti Nyi Koto Laka ro dandende 'ba kpa közi ki'di abo mo nime dëdi dilerike gbi tara römöyi dëdike ro toda domo ma 'do Boko'ba ko'do ze ro kole abo, kina 'do bo kutë go yida roze yaga di mi tölë. ^{XXIV} Römöyi ti komo ki'di gomo na me bo komo ze 'deni. Tine ma dëdi do'jake kinë mo ra 'deni ti komoze dëne

dinzake kpe ti kɔmɔ ki'di gomo. Me nī yē na ti koloma ti kɔmɔ ki'di gɔ wa ame kēddi ko'ja kinē mo ti kōmōyī ne? ^{XXV}Tine ɔdo nī kēddi 'bēyī ti kɔmɔ ki'di toda wa ma kinza ko'ja kinē mo dē gba nime, oda ti mī kēddi.

^{XXVI}Kina me gbī kɔzo ame Nyī Koto Laka kako 'deni tokoniyi ze wa kinza tigo naga nime ne tara. Gbagba ze mo dikalike dē gbī yɔ tumōtu zi bo Boko'ba kɔzo ma bo ko'doko. Tine bo Nyī Koto Laka na rɔ bo kpēri goze kɔmɔ Boko'ba ti tileri ame ngi rɔ ma kinza kiya ne. ^{XXVII}Kina bo Boko'ba bo tikali mī dōki'di pili ikali wa ame mī meri 'ba Nyī Koto Laka goze ne 'deni. Rōmōyī kpēri nime Nyī Koto Laka o'do 'deni ko go ako'doko abo 'ba Boko'ba go kō'du ze 'ba bilaka abo ga.

Akɔ'ɔ 'Ba Boko'ba

^{XXVIII}Dikalike 'deni Boko'ba ēdi ki'di a ma ko'do rōnni kēdi pili rɔ ma laka zi ma kɔ'ɔ bo naga, lijē ame mo ga pili bo na kidēki 'deni ko go akiteri abo ne. ^{XXIX}Lijē ame ga bo koza 'deni molo ne omba bo oweli lijē 'deni 'beri yaga 'do lijē kēdi ko rɔ ma laka kɔzo 'ba kole abo tara. Rōmōyī 'do kole abo na kēdi ti rɔ kole dɔndende mī lōngō lijē ma konzi naga nima pili. ^{XXX}Kina me bo kidēki bilaka abo ga ma bo koweli yaga mo ga 'deni. Ame mo ga ngi bo kidēki ne bo i'di 'deni kēdi yaga rɔ ma laka zi bo. Kina lijē ame mo ga bo ki'di 'deni kēdi yaga rɔ ma laka zi bo ne na 'deni ti rɔ lōbu abo.

^{XXXI}Tine ame go diyake tondo nati? Me ɔdo bo Boko'ba na kēdi 'deni tize yē na kpe ti ka'da ze? ^{XXXII}Boko'ba ota go kole abo dē, bo oja ngi kako kolē go lende ze. Ne ma tara bo ti ki'di wa pili dē ngi zize ti bo kole mo? ^{XXXIII}Yē na ti kɔ'bo ti'di mugu nī rɔ bilaka 'ba Boko'ba ame ga bo koweli abo 'deni ne. Bo Boko'ba mo na me ki'di abo ga 'deni kēdi laka zi bo. ^{XXXIV}Yē na 'bōwu 'do kodo karama dōmo? Kurisitō Yēsu na me kolē 'deni koja di mī tōlē kari 'deni tɔrɔ do dōri Boko'ba, kina bo na me kari ko'do kpēri 'deni goze zi Boko'ba. ^{XXXV}Tine 'do yē mɔto na kɔ'bo kpe 'bōwu toza ze yaga di mī akɔ'ɔ 'ba Kurisitō? 'Do kēdi gbo rɔ gomo ala lisa ala sēyi ala kōzi kasi ala leri 'ba bɔngɔ ala tōlē ni ti kulu na gbo 'do koza ze yaga di yimo? ^{XXXVI}Rōmōyī ēdi 'deni kozo ma tōnē buku 'ba Boko'ba kiya ne ame kiya te, "Go kō'du 'bī n̄ere, kina me kēdi kupō ze 'deni ngi rɔ kɔmɔ kada lōbu nime pili. Ze 'deni ngi kozo kamolō ma kēdi kumu."

^{XXXVII}Tine ze na ti da'dake gomo naga nime pili ti tigo abo 'ba bo kɔ'ɔ ze mo nime. ^{XXXVIII}Rōmōyī rɔ ma laka mikali ngi, a ma koto mɔto inza kpe ma 'do kɔ'bo tolo akɔ'ɔ 'ba Boko'ba nime yaga di zize, pele rɔ tōlē

ala dīdi ala malayika ala pele rɔ lijē tigo lōbu ma mitoro ni ala wa ma giri naga nime ala ma kēdi kako ala tigo ^{XXXIX}ala wa ma mitoro ala ma bēri bine. A mɔto inza ngi du te mī lōngō lijē wa pili naga nime bo ko'ba ne ma 'do kɔ'bo tolo akɔ'ɔ 'ba Boko'ba nime Yēsu Kurisitō n̄ere ze ko'de 'deni ne yaga.

IX

Bilaka 'Ba Boko'ba

^IAme mēdi miya ne ngi rɔ ma laka. Ma rɔ 'ba Kurisitō, mo'do bēti dē. Nyī Koto Laka ame kina yimō ne na kileme 'deni ^{II}ma ngi rɔ meri rɔ mbēmbē gōnni lijē bilaka ma ga 'ba Yudayi. Lende 'bēnni lijē ma ngi rɔ 'bama di mī roma ma naga nime kpamo ɔ'ɔ ngi zō kodo mī dōki'di ma kulōwō. ^{III}Go kō'du 'bēnni miteri ngi miya te dēne 'do Boko'ba kusōnō ma gbo ngi yaga minza kpe rɔ 'ba Kurisitō. ^{IV}Rōmōyī lijē na rɔ kupō Yisarele ame mo ga Boko'ba koza 'deni rɔ kole zi bo ne. Lijē na rɔ ame mo ga Boko'ba kileme bi nzari 'ba bi kɔpɔ abo zinni bo ko'do lōmu 'deni tinni, bo ki'di kō'du ki'di abo 'deni zinni. Lijē na rɔ bo kumōtu bo rɔ ma kodoro mo tōnē ga. Lijē na rɔ kulōmu 'deni 'do to'do yēyi dōnni. ^VLijē na rɔ kupō ma kodo kako di yī līngi ze mo tōnē. Ma rɔ go 'ba bilaka lesi Kurisitō ɔdo di mī do kupō lijē. Akilēlu kēdi zi bo Boko'ba lōbu 'ba do wa pili nime rɔ n̄burunburu. Aminī.

^{VI}Tine wa naga nime mēdi miya ne inza go ame kiya 'deni te lōmu 'ba Boko'ba mo tōnē ilikō 'deni rɔ yawa. ^{VII}Rōmōyī do kupō Yisarele pili na dē rɔ ma koza 'deni rɔ 'ba bo mo ga. Pele rɔ do kupō Abarayama ga inza pili rɔ gomo rɔ kole 'ba Boko'ba. Rōmōyī Boko'ba na kiya tōnē bine zi Abarayama te, "Yisika na ti koja do kupō yī yaga."

^{VIII}Omba bine ileme ngi kole 'ba Abarayama ama ga kōyō n̄ge go 'ba yida rɔ ne inza rɔ 'ba Boko'ba. Tine ame mo ga kōyō go kpa bo Boko'ba ne na rɔ 'ba bo ga rɔ kupō ma laka 'ba Abarayama mo ga. ^{IX}Rōmōyī bo Boko'ba ulōmu 'deni molo kiya te, "Mēdi mīleki mako kabate kina Sara ti kōyō kole ngi."

^XTine gomo na dē n̄ge nima. Kole riyō tōnē ga Rebeka kōyō ne 'bu mo n̄ge koto ame bo na rɔ 'bu ze lōbu Yisika ne. ^{XI-XII}Tine Boko'ba iya molo zi Rebeka te, "Bo ma lōbu mo ti koja laja zi ma titi mo." Lende nime Boko'ba iya 'deni te gba kota kinza kōyō lijē dē, gbī gba kota kinza ma lijē ko'do ɔto mɔto ma laka ala ma kēnyē. Bo iya 'deni molo tara 'do kileme bo ma bo koweli 'deni mo. Bo o'do te go ako'doko abo 'do kileme yēyi abo ma kēdi do ma

koto mo nima go dēki abo, tine inza go a ma kole nima ko'do. ^{XIII} Ēdi 'deni kozo ma tōnē kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tara, ame kiya te, "Yakoba na mo'ɔ. Milagi 'deni di ro Esawu."

^{XIV} Ne tine wa'di na go diyake nati? Go diyake te Boko'ba na kirasi lende zi ma koto mo nima? Inza du te tara. ^{XV} Rōmōyi bo iya zi Musa te, "Ma, ti mileme mi konjmi ma ti mi kēyi ma zinni lijē ame ga migeli 'deni ne."

^{XVI} Omba akoweli nime inza kpe go ako'do ala go ako'doko ze 'ba bilaka lesi, tine 'deni nge go mi kēyi 'ba Boko'ba. ^{XVII} Rōmōyi mi buku 'ba Boko'ba iya 'deni tōnē zi bo doliŋo 'ba Ezipeto te, "Mo'do yi 'deni ro bo doliŋo 'do mileme tigo do kiteli ma tūyi. Kina 'do mōyi ma kilēbi ti timo kote mi doiyai nime pili." ^{XVIII} Go ako'doko abo 'ba Boko'ba na me bo kēdi ko'do abo mi kēyi 'deni zi ame ga bo kigeli ne. Kina go ako'doko abo na ma gbi bo kēdi ki'di ama ga kēdi yaga ro minyi.

Ya Ti Tigo

^{XIX} Tine motoga ni moto ti kebe kiya zo te, "Ne ma kēdi tara yo bo Boko'ba ēdi ko'ja bi ngoro gba 'bōwu di ro bilaka ro ma tofondo ga? Yē na ti ka'da ako'doko abo?"

^{XX} Ne ni bo poro ma, ti miya ziyi, "Ni yē na 'do kileki do lende tara zi Boko'ba? Kete ebe ra kititi bo ko'ba ni kiya te, 'O'ba ma te go wa'di?' " ^{XXI} Bo 'la'ba mo na ko'ba ē'bēni kozo ma bo ko'doko. Motoga di mi koro'bo konzo koto nima na bo ko'ba kete ngi riyo, moto ro kete 'ba wa ma kondi tine moto ro 'ba wa ma yawa naga.

^{XXII} Kina gbi tara mi ako'doko 'ba Boko'ba. Ya ti tigo abo nime bo ko'doko pele tileme mo zi bilaka ne tine bo ogbo ro bo 'deni le tōti liya zinni lijē ma bo kēdi kote dōnni ti ya abo mo tōnē ga. ^{XXIII} Kina moto gbi ro lōbu abo nime na bo ko'doko tileme mōri mo ame bo kodo 'deni doze ma ro a 'ba mi kēyi abo mo ga ne. Ze ma bo kileŋo 'deni 'do do'jake ro lōbu abo mo tōnē ne. ^{XXIV} Rōmōyi ze na ro ma bo kideki 'deni mo ga. Tine bo idēki dē nge koto di mi lōngō Yudayi, gbi di mi lōngō bo lōwō ni. ^{XXV} Kina kozo ma tōnē Boko'ba kiya mi akugu 'ba Oseye ne tara, ame kiya te, "Bilaka ame ga pele kinza ro 'bama ne ti midēki 'deni ro 'bama. Do kupō ame ga pele mo'ɔ dē ne ti midēki 'deni ro ma mo'ɔ. ^{XXVI} Kina gbi bi koto mo nima na tōnē kiya te, 'Kpe ma 'bama ga na dē,' tine ti kideki lijē 'deni ro kole 'ba Boko'ba bo didi."

^{XXVII} Kina gbi kozo ma tōnē bine Yesaya kiya te, "Yisarele nima konzi pele kulōwō kozo yayi lida 'ba kpa mini lōbu ne, kozo ma ndō te mo ga na nge ti kōmo. ^{XXVIII} Rōmōyi bo njeze Boko'ba ti kote todo

karama abo ngi welo dōnni lijē bilaka 'ba doiyai nime." ^{XXIX} Kina gbi kozo ma tōnē bo Yesaya kiya molo bine ne tara, ame kiya te, "Ma kiya te bo Boko'ba tigo do kiteli kola kozo do kupō ze ga dē, dēne ze 'deni ngi kozo Sodomō ni ma ti Gomora."

^{XXX} Tine ame go diyake tondo nati? Dēmba tine lijē bo lōwō mo tōnē ga koloma kinza ro bo toma go tēdi ro ma laka kōmo Boko'ba ne le'jete lijē na ki'di dōnni go lende abo kina lijē na 'deni ro ma laka kōmo bo. ^{XXXI} Tine lijē Yisarele mo tōnē ga kēdi koma ga go 'bēnni tēdi ro ma laka ti to'do kō'du ki'di abo ne o'bo ga dē kpe to'ja mo. ^{XXXII} Rōmōyi lijē oma ngi tara kinza ma lijē ki'di dōnni go lende mo, lijē oma ē'bēnni nge ti ako'do 'bēnni. Kina dōku mo tōnē buku 'ba Boko'ba kiya lende mo ne kokpe ndinni ngi. ^{XXXIII} Ame tōnē kiya rōni go kō'du 'ba Kurisitō te, "Ongoke te, midēyi dōku 'deni mi Yerosalema tokpe ndinni lijē bilaka. Dōku ame 'do konja lijē ne. Tine lijē ame ga ki'di dōnni 'deni go lende abo ne kō'du mo inza kaya kpe rōnni."

X

Mōtu 'Ba Pōlo Go Yudayi

^I Lōndō ma ga, akiteri ame mi dōki'di ma bine ti mōtu ma gōnni lijē Yudayi bilaka ma ga dēne 'do kōmo lijē to kpe yaga. ^{II} Mikali ngi ro ma laka lijē mīnni lōbu go ndobo 'ba Boko'ba, tine akikali mo na kinza. ^{III} Kōri 'ba lende laka abo 'ba Boko'ba lijē ikali dē yo, ma go dōnni na za lijē kebe to'do mo. Kina ngi kōri 'ba 'do ti'di wa kēdi ro ma laka kōmo Boko'ba mo tōnē lijē ebe kola 'deni za yaga. ^{IV} Rōmōyi kō'du ki'di u'bē kpēni 'deni pili ro Kurisitō 'do ame ga ki'di dōnni ngi go lende abo ne na kēdi ti ro ma laka kōmo Boko'ba.

^V Kina tōnē 'do Musa kiya bine go lende 'ba tēdi ro ma laka kōmo Boko'ba go toro kō'du ki'di ne. Ame bo kiya te, "Bo ame kō'do kō'du ki'di naga nime ne ti kididi ngi yaga." ^{VI} Tine ma kugu mi buku 'ba Boko'ba go tēdi ro ma laka kōmo bo go ti'di do go lende abo mo na me te, "Ni, kinza kebe kiya dē ti miyi te, 'Yē na ti kari kōmō n̄bō m̄toro to'de Kurisitō mo kako bēri bine?" ^{VII} Yē na ti kodo n̄bō kari mi maliti toja Kurisitō mo kodo yaga di mi tōlē?" ^{VIII} Kina ugu 'deni gbi iya te, "Ni moto lende 'ba Boko'ba 'deni n̄oli te do ngila yi, do donde'de yi, kina gbi 'deni mi dōki'di yi." Omba gogo 'jo 'ba ti'di do go lende 'ba Kurisitō mo tōnē na ma duwōwō 'deni ziye ne. ^{IX} Kina me odo ni na ngi kiya te ti kpēyi Kurisitō na ro njeze, ki'di dōyi ngi gōmo Boko'ba oja bo 'deni yaga di mi tōlē, ti kōmo yi ngi.

^X Römöyî ɔɔɔ ze di'dike ɔɔɔe ngî gomo ti dökî'dî koto na ti ki'di ze ngî ro ma laka koma Boko'ba. Kina ɔɔɔ diyake ngî yaga ti kpeze kina ti koma ze ngî. ^{XI} Mî buku 'ba Boko'ba iya 'deni te, "Lijê ame ga pili ki'di dönî 'deni go lende abo ne kô'du mo inza kaya kpe ronnî." ^{XII} Tine iya ronnî 'deni zi bilaka pili. Römöyî le'jete geli inza kpe mî löngö Yudayi ni ma ti bo löwö. Boko'ba na ro ñere 'ba bilaka nime pili. Yeyî löbu abo nime 'deni pili ro ma koriya ɔɔɔ ame ga kedi kidêki bo ne. ^{XIII} Kina tönê gbi kugu mî buku 'ba Boko'ba kiya te, "Lijê ame ga pili kidêki bo ñere Boko'ba tokonyi lijê ne, bo ti koma ngî."

^{XIV} Tine ti lijê kidêki bo totondo ɔɔɔ lijê ki'di dönî dè go lende abo? Kina ti lijê ki'di dönî gomo tondo ga ɔɔɔ lijê kuwö lende abo dè? Kina ti lijê kuwö tondo mo ga ɔɔɔ kuwöwö dè zinnî? ^{XV} Kina ti kuwöwö ronnî tondo ga ɔɔɔ koja bo laja dè? Kina tönê buku 'ba Boko'ba kiya bine te, "Tako 'ba bo ko'de laja laka naga nime ele te go wa'di?"

^{XVI} Tine pele tara bilaka mo ga pili na dè 'böwu kutî go lende mo. Römöyî Yesaya mo na tönê kiya te, "Ñere, yè na ki'di dönî ra go lende ze?" ^{XVII} Kina me ti'di ɔɔɔ gomo ako di mî tuwö lende mo. Tine tuwö mo ako di mî laja 'ba Boko'ba mo tönê kuwöwö ne.

^{XVIII} Ne i'dike mititi te, "Lijê Yudayi mo ga na kuwö ma 'benni dè?" Ro ma laka lijê uwö römöyî kozo ma tönê kugu mî buku 'ba Boko'ba bine kiya te, "Dönî lijê bo laja ma ga udu ngî kogba mî dolinjo. Lende 'benni ote mî doayai nime ngî pili." ^{XX} Kina i'dike mititi gbi te, "Tara ne lijê Yisarele ikali 'jo 'ba lende nime dè?" Musa na dogba kileme ma lijê kikali 'deni. Ame bo kiya tönê te Boko'ba iya te, "Ti mi'di miye ngî kombi ro bilaka ame ga kinza du ro oto ne. Kina ti mi'di lijê bo rumö naga nima koma kpeye go ko'doke 'dirî."

^{XX} Kina Yesaya na kilaña ro bo 'deni tönê kiya te, "Boko'ba iya te, 'Bilaka ame ga pele koma ma dè ne na za 'böwu ko'ja ma. Bilaka ame ga kidêki ma dè ne na za mileme roma 'deni teyi.'" ^{XXI} Ma go lende 'ba Yisarele na bo kiya tönê te, "Moro 'deni ngî kada koso doma ro yawa tidêki lijê wa kinza kuwö doma bo lende kusé naga nime."

XI

Kupö Yisarele Ma Laka

^I Kina i'dike mititi te, "Bo Boko'ba ebe kilagi 'deni 'böwu yaga di ro bilaka abo mo tönê ga?" Inza du te tara. Ma gbagba ma mo nime ro Yisarele di mî kupö Abarayama, kpa goli 'ba Benyimona.

^{II} Boko'ba ilagi dè du te yaga di ro bilaka abo ga ame bo koza 'deni molo di bi tisaki mo ne. Ikalike ma tönê kugu mî buku 'ba Boko'ba ne dè? Ame Eliya koloma ro toma'jo ro bo zi Boko'ba ro wali ronnî Yisarele kiya te, ^{III} "Ñere, bilaka naga nime lijê ote ɔɔɔ bo kumê lende 'bi ga 'deni 'doyi yaga. Bi 'ba tonma akumu 'bi ga lijê icaca domo 'deni ngî 'doyi yaga. Ma na nge me kola ma 'deni koto kpöki. Kina me lijê kedi 'deni ro toma goma 'ɔɔɔ tupö ma gbi yaga."

^{IV} Tine Boko'ba ileki domo 'deni tönê zi Eliya te, "Di mî löngö lijê nime mogba ma 'bama ga 'deni zö di yimo kuluku 'butê bi 'butê domosowo (7,000) ame ga kinza kulömu kpennî dè zi akoro Bala ne."

^V Kina 'deni gbi tara mî kada nime tone, koso Yisarele ma ndö te mo ga edi ame Boko'ba koweli 'deni yaga go mî këyi abo.

^{VI} Ne kina me ɔɔɔ toweli mo kedi 'deni nge go mî këyi, inza kpe nati go ndobo ko'do. Römöyî ɔɔɔ kinza tara mî këyi abo inza kpe nati go bi mo ro mî këyi.

^{VII} Tine go diya 'böwu tondo ga gomo nati? Wa mo tönê lijê Yisarele koloma ro toma mo ne lijê ebe ko'ja dè 'böwu, tine ma Boko'ba koweli di mî löngö lijê mo naga na nge ko'ja. Tine ma 'benni lijê ma laki mo naga nime minyi 'benni 'deni ngî kozo ma tönê kugu mî buku 'ba Boko'ba kiya te, ^{VIII} "Bilaka naga nime, ɔɔɔ ti dökî'di ma kinza ko'do ndobo na Boko'ba ki'di 'deni ngî zinnî, kina me 'deni ñbo kömö mî kada nime tone kömönni o'ja go bi dè, mbilli nnî uwö lende dè gbi." ^{IX} Kina me gbi tönê 'do Dawidi kiya te, "Ee, Boko'ba kodo karama to kpe dönî. Nbele 'benni nima kuyi ronnî to kpe yaga zinnî ro ngowo ko'ba lijê. ^X Kiyölu kömönni nima to kpe yaga kinza lijê ko'ja go bi ra. Odi gönnî nima to ñburu lijê kö'bö tombi gomo 'benni ga nduwê ro koma lëndö."

^{XI} Kina i'dike mititi gbi te, "Me tönê lijê Yudayi koco yaga ne na koro ngî ro la'ba ma ñburu zinnî?" Inza du te tara. Lende kirasi 'benni na me ko'de konyi ngî zi ma ro bo löwö ni. Römöyî 'do ki'di lijê Yudayi kutî gbi to'ja mo kozo 'ba bo löwö. ^{XII} Ne kina me ɔɔɔ lende kënyê 'benni 'ba Yudayi mo tönê na kedi ko'de yeyî ma ɔɔɔ kiteli 'deni mî doayai, toco yaga 'benni na kedi ko'de yeyî ma ɔɔɔ kiteli 'deni zi bo löwö tara tine, toɔɔ'bo lijê Yudayi ro gomo mo, yeyî mo ti kedi ngî kulöwö tondo ga na te?

Konyi 'Ba Bo Löwö

^{XIII} Mëdi miya ame 'deni ziye kpe ma ro bo löwö ni. Kina kozo ame ma na 'deni ro bo laja ziye ne tara, ti moyo roma ti go laja koja ma ^{XIV} go ki'di Yudayi ma 'beze mo tönê ga kebe kutî ti gomo, go koma moto ga 'jaa yayi. ^{XV} Me ɔɔɔ bo Boko'ba kilagi di

rönni na bo ko'do pori ngi ti bilaka lesi pili, odo bo kuti 'deni dönni lijë Yudayi kada moto yayi ti kedi ngi tondo? Omba kina ti kedi ngi ro ye'yi ma löbu kozo tididi töku.

^{XVI} Kina kozo ame odo döndende 'ba wa na kulömu 'deni zi Boko'ba, omba kozo mo nima 'deni pili ro abo. Kina odo kulömu ngira'da lijë Yudayi mo na 'deni zi bo, omba döngila mo ga 'deni pili ro abo.

^{XVII} Ngëri ma bo Boko'ba kidiyë mo tönë na me koke döndende ma kunzi mo ga 'deni yaga konzo 'ba ngëri 'ba mökö teyi. Kpe bo löwö ni na 'deni ro döngila ma konzo mo naga 'do keddike ti tigo do kiteli 'ba ngira'da nime. ^{XVIII} Tine kpe kinza kebe kudölike lijë döngila ma koke 'deni yaga mo naga nima dë. Kpe go kebe kudölike lijë ro ma totondo? Yë na kedi kogbo ye kpe döngila, ngira'da na dë kedi kogbo ye?

^{XIX} Tine ma 'do kiyake na te, "Oke döngila mo 'deni yaga 'do konzo ma dömo." ^{XX} Omba kina ngi te ro ma laka, tine oke lijë 'deni yaga go lende kinza ti'di do gömo 'bënni. Ne ma 'beye Boko'ba onzo ye 'deni dömo go ti'di döye go lende abo. Kina kinza kolomake dë ti do kombi, olomake ti tikere. ^{XXI} Me odo lijë Yudayi ame mo ga ro döngila ma kötu timo mo ga na ko'c römo dë tara, ma komerike 'beye iyake te kpe na ti bo ko'c roye tégë?

^{XXII} Bine do'jake 'deni ma mi këyi ti mi kata abo 'ba Boko'ba na tondo. Mi kata abo ngi kulöwö ro ame ga ko'do lende kënyë ne. Tine kpe mi këyi abo nge ziye odo kö'böke mi kori mo. Odo kö'böke dë tara bo ti koke ye gbi yaga. ^{XXIII} Kina odo lijë Yudayi mo naga nima kënyö dë ngi nduwë go lende 'ba kinza ti'di dönni go lende abo nime, bo ti konzo lijë ngi kileki teyi. Römöyi bo Boko'ba na ti tigo mo 'do tonzo lijë kileki 'böwu teyi. ^{XXIV} Me odo kpe ma kötu kebe mökö naga na bo kebe koke 'deni konzo do ngira'da ma kidiyë nima kinza ro ma kötu tiye mo ne, tonzo lijë döngila ma kötu timo naga nima kileki go bi mo na ti konya do bo?

Mi Këyi 'Ba Boko'ba

^{XXV} Kpe löndö ma ga, mo'doko ziye kinza kolomake dë ngi kulöwö ti meri mo te, ikalike wa 'deni ro do kiteli. Tine 'jo 'ba wa ma ro ma kusu naga ti mileme 'deni ziye. Minyi nime inza kö'bö nburu tara. Inda 'ba do kapa Yisarele ma konzi 'deni nge timo ngö lijë bo löwö ma bo koweli 'deni naga kako pili zi bo Boko'ba. ^{XXVI} Kina 'do komo lijë Yisarele pili ngi ti yaga kozo ma tönë kiya te, "Bo kedi kako tamo wa di mi töle ti kodo 'deni di mi Yerosalema. Bo na ti kona lende kënyë 'deni 'doyi yaga di mi kupö Yakoba. ^{XXVII} Ma Boko'ba, ti mo'do lömu

ma nime tinni odo mombi lende kënyë 'bënni 'deni yaga."

^{XXVIII} Kina me Boko'ba 'deni ro ya ti lijë Yudayi go kokonyi ye kpe bo löwö römöyi lijë ma 'bënni i'di dönni dë go laja laka abo. Tine 'bu nni löbu ga na ro ma bo koweli mo kina me ako'c abo gba gönni.

^{XXIX} Römöyi odo bo Boko'ba koweli abo 'deni to'do ye'yi dömo bo uyi yimo dë.

^{XXX} Tine kpe ma 'beye bo löwö, tönë pa bine uwöke do bo dë. Kina me ma le'jete kpe na ko'jake mi këyi abo 'ba Boko'ba 'deni römöyi lijë Yudayi mo ga ebe kuwö do bo dë kpe. ^{XXXI} Ma le'jete lijë ebe kuwö do bo dë kpe römöyi go lijë ko'ja mi këyi koto nima ko'jake ne gbi nati. ^{XXXII} Römöyi Boko'ba na me kodo kpa bilaka 'deni pili me kuwö do bo dë 'do bo na ko'do mi këyi abo 'jaa zinni pili.

^{XXXIII} Ongoke ti yayi. Ye'yi ti akikali abo 'ba Boko'ba na ngi ro do kiteli. Boto moto o'bo dë tiyëti go burë ko'do abo ala ko'bo tiyari go ndobo ko'do abo. ^{XXXIV} Kina kozo ma tönë kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tara, ame kiya te, "Yë na ti ko'bo tikali meri 'ba do Boko'ba? Yë na ti ko'bo ti'di lende zi bo? ^{XXXV} Yë na ki'di wa ra zi bo kiteri 'böwu 'do bo kopi bi mo teyi?" ^{XXXVI} Wa pili bo na me ko'ba. Wa pili naga nime bo na me ki'di 'do kedi kina 'do kedi zi bo. Ro löbu kedi ti zi bo Boko'ba ro nburunburu. Amini.

XII

Loma Ma Laka

^I Kina me 'deni ti ziye kpe löndö ma ga, moma'jo roma ziye go mi këyi 'ba Boko'ba nime zize ne. I'dike roye kedi koto laka ro kpa közi zi Boko'ba 'do loma 'be kiyëyi döki'di bo. Ame kina ro mötu ma laka ziye to'do mo zi bo. ^{II} Kinza ki'dike roye dë ngi kedi yaga kozo wa 'ba doling nime. I'dike Boko'ba kuyi ye yaga mi meri la'ja. Römöyi 'do kikalike ako'doko 'ba Boko'ba go lende ko'do 'be pili kiyëyi döki'di bo.

^{III} Mi'di ame 'deni ziye pili te ti mi këyi nime bo ki'di 'deni zö ne. Ni moto kinza komeri röyi dë kiya te ni na 'deni ngi kulöwö laka ro do kiteli. Tine ma laka mo oloma le këyi mi meri 'bi. Laka 'bi 'ba bo moto na ro ti'di döyi go lende 'ba Yësu Kurisitö kozo ame Boko'ba ki'di 'deni ziyi ne. ^{IV} Römöyi kozo ame mi yida ro koto kapa 'ba yida ro ngi nbanji ti ndobo mo ga pili ro 'beri'beri ne, ^V kina gbi tara ze pele ro ma konzi nime mi ro kodo'bo ti Kurisitö ze pili ro yida ro koto. Kina ro goze nime pili ro kotokoto, ze kapa 'ba yida ro koto ze nime na.

^{VI} Kina Boko'ba i'di kpa közi 'deni zize pili ro 'beri'beri go mi këyi abo. Kina do'doke ndobo mo ti. Moto o'do ti ma 'bëyi

ma ki'di 'deni ziyi mo. Ɔdo kpa kōzi 'bēyi 'ba bo moto kēdi ro tumē lende, o'do ti go ma bo ki'di 'deni ziyi ki'di dōyi gomo mo nima. ^{VII} Ɔdo ma 'bēyi kēdi ro ndobo mi kanisa mo, o'do ti. Ne ɔdo kēdi ro akiyandi, iyandi ti. ^{VIII} Ala ɔdo kēdi ro toco mi kēddi, oco ti. Ni ame kēdi ki'di ma 'bēyi ro aki'di zi bo lisa ni ne i'di ti, ti mi koto. Ala ɔdo ma 'bēyi kēdi ro kōzi kakpa mo ogbo rōyi laka teyi. Ne ɔdo ma 'bēyi kēdi ro toco mi kēddi, oco ti. Ni ame kēdi ki'di ma 'bēyi ro aki'di zi bo lisa ni ne i'di ti, ti mi koto. Ala ɔdo ma 'bēyi kēdi ro kōzi kakpa mo ogbo rōyi laka teyi. Ne ɔdo ma 'bēyi kēdi ro toco mi kēddi, oco ti. Ni ame kēdi ki'di ma 'bēyi ro aki'di zi bo lisa ni ne i'di ti, ti mi koto.

Ako'ɔ Ma Laka

^{IX} I'dike ako'ɔ 'be kēdi ti, ti dōki'di koto. O'jike lende kēnyē. Lende laka na kinda'bake kitigo. ^X Ɔ'oke roye ro go roye kozo lōndō koto mi Kurisitō. Kpe, ɔ'bōke ti nburu kitigo mi toro roye ro go roye.

^{XI} Inda'bake ndobo kitigo kinza ni moto ko'do tikēpi dē. Tine ogboke roye laka toja laja zi nre Kurisitō. ^{XII} Kina iliyake ti mi komo ki'di 'be go yēyi abo 'ba Boko'ba. Mi gomo 'be ga pili olomake ti mi kēddi nburu ti mōtu ko'do. ^{XIII} Okonyike lōndō ame ga ro leri ne ti wa ma kēddike timo. I'dike lijo 'be ga kpamo kēdi nburu yaga ro gbōgō zi bo lōwō.

^{XIV} Ya ame ga ko'do kōzi kasi ziye ne ititike Boko'ba ko'do yēyi domo. Yēyi na kititike bo gomo bo ko'do dōnni kinza kititike bo dē tusōnō lijē. ^{XV} Olomake ro lōjo ti ya ame ga ro lōjo ne. Uduke koto ti ame ga kēdi kudu ne. ^{XVI} Kinza ko'doke geli dē mi lōngō ye. Kinza ko'doke do kombi dē. Ilekike roye liya bēri toja laja ro go roye. Kinza ko'do rōyi dē kulōwō kiya te ni na ro bo lende kikali.

^{XVII} Kinza kebe kilekike do lende kēnyē dē ti lende kēnyē. I'dike ako'do 'be kēdi ro ame bilaka pili kuti gomo ne. ^{XVIII} Ogbo rōyi ti'di lende kēyi na 'do kēdi mi lōngō yi ma ti bilaka ma laki pili.

^{XIX} Kpe ame ga mo'ɔ ye ne, kinza kebeke dē topi dokolo. Ola zi bo Boko'ba 'do bo ko'do go ya abo. Rōmōyi mi buku abo 'ba Boko'ba bo iya 'deni te, "Ma na ti mopi dokolo. Monda nima ma na ti mileki domo." ^{XX} Kina gbī kozo ma tōnē kugu ne tara, "Ɔdo ko'ja bo ya 'bi kēdi ro 'bō i'di akonyo teyi. Ɔdo ko'ja bo kēdi ro koda mini i'di mini zi bo. Rōmōyi ti to'do mo kozo a nime te na ti ko'de do kulu'buti zi bo."

^{XXI} Ni kinza kola rōyi dē zi lende kēnyē ka'da yi. Tine a'da lende kēnyē yaga ti lende laka ko'do 'bi.

XIII

Tuwō Do Turu

^I Kina ti kpe ro goye pili uwōke do turu 'ba mi dōyayi 'be. Rōmōyi kōzi kakpa 'ba wa pili ako di zi Boko'ba. Kina me kōzi kakpa nime le'jete mi dōyayi 'be ne bo na

ki'di. ^{II} Bo ame kilagi tuwō do turu ne, ndose 'ba Boko'ba na bo kilagi 'deni. Kina bo'ɔ ame ko'do tara ne ti ko'de karama 'ba Boko'ba ngi timo dōni. ^{III} Rōmōyi bilaka ame ga ro bo lende laka na dē kēdi kere bo dōnni ga, tine bo lende kēnyē na kēdi kere.

Ni o'doko 'do dōki'di yi kō'bō nburu ro ma kōpu di zi bo kōzi kakpa? Ne ɔdo ko'doko dē, o'do wa ma laka 'do mi bo kēyi rōyi. ^{IV} Rōmōyi bo na 'deni ro bo laja 'ba Boko'ba bine tokonyi yi. Ne ɔdo ni kikali rōyi 'deni ro bo kirasi lende kinza ki'di dōmbēli yi kolodo dē rōmōyi turu nima ki'di do bo ne i'di dē ro ma sari. Ndobo abo na ro todo ya 'ba Boko'ba do bo lende kirasi. ^V Kina me ni moto ziyi tuwō do turu, tine inza nge go ame 'do komo timo di kpa ya 'ba Boko'ba ne, o'do go kēdi ro lende laka ziyi.

^{VI} Go kō'du mo na gbī ki'di kēddi kopike awada ne rōmōyi lijē turu na 'deni ro bo laja abo 'ba Boko'ba mi ndobo nime. ^{VII} Kina opike wali 'ba goye ga ti pili yaga zinni ro go dokomali awada pili ti lende koro ti ro koyo mo.

Ɔ'ɔ Lēpi Yi

^{VIII} Kinza kolake wali 'ba a moto dē kēdi goye, tine 'do wali 'ba ako'ɔ na nge ki'dike kēdi goye. Rōmōyi ni ame ko'ɔ lēpi yi moto ne, kō'du ki'di abo 'ba Boko'ba na me 'deni gbī pili ko'do. ^{IX} Rōmōyi kō'du ki'di iya 'deni tōnē bine te, "Kinza ko'do yēri dē. Kinza ko'do rōyi dē ro bo kōzi roma. Kinza ko'do 'bōgō dē. Kinza ko'do mi kombi dē." Kina kō'du ki'di naga nime ti moto ga pili ɔ'ɔ 'deni do ame kiya te, "Ɔ'ɔ bilaka lesi lēpi yi moto gbī kozo ame ko'ɔ yida rōyi ne tara." ^X Ako'ɔ i'di kirasi lende dē zi lēpi moto, omba kina kote go kō'du ki'di pili 'ba Boko'ba.

^{XI} Kina o'doke ti te rōmōyi ikalike 'deni kada mo na yala. Kada 'ba tonjo bi yaga di bi 'ba tō'do na me kōmō 'deni. Rōmōyi ma le'jete kada abo 'ba tōmz ze mo tōnē 'deni noli roze di ro ma tōnē gba bine di'dike doze gomo ne. ^{XII} Korōndo ēdi kote rōni yaga giri nime kada na 'deni noli tize. Kina i'di du'duke ako'do 'ba bi kōlu ti yaga mōkō dusuke ro jama 'ba ya 'ba mi kada na roze. ^{XIII} Kina di'dike roze ti kēdi yaga laka ro bilaka 'ba mi kada. Kinza di'dike roze dē kēdi ro 'ba ndōrō tuwē layi ro do kōzi kēnyē, to'do yēri, to'do 'diri ala mi kombi. ^{XIV} Tine jama 'ba ya 'ba nre Yēsu Kurisitō na kinda'bake, kolake go lende kēnyē 'ba yida ro yaga ti ako'doko mo ga.

XIV

Kinza Kilende Dē Ro Boto

^I Kpe kinza ko'doke kowasa dè ti bilaka ame ga kitigo dè gba laka mi t'i'di dõnni go lende 'ba Kurisitò ne. Tine o'deke lijè kako mi lõnggò ye. ^{II} Ròmoyi 'ba bo mato t'i'di do bo go lende 'ba Kurisitò i'di bo ngi konyo wa pili ro gomo. Tine ma 'ba bo mato ame bo kitigo dè gba laka yimo ne i'di bo ngi nge konyo ma 'ba bo ro mòku. ^{III} Kina kinza bo ma konyo mo nima kebe dè tudõli do ma koro tonyo mo nima kebe dè tilende ro bo ma konyo 'deni mo nima ròmoyi Boko'ba uti 'deni dõnni kpaki ro 'ba bo ga. ^{IV} Ni yè na kebe ngi tilende ro bo laja 'ba bo mato tara? Löbu abo na nge kèdi kiya laka ti kényè 'ba ndobo abo. Kina ti bo ko'do ngi laka ròmoyi Kurisitò löbu ze mo o'bo ngi 'do ti'di bo ko'do tara.

^V Bo mato omeri 'ba bo tégè kada ma do koto mato na koro kulowò ro do kiteli di do mato. Tine bo mato omeri ma 'ba bo tégè kada pili ro gomo ro ma koriya. Ne ma laka mo ni mato 'béyi mo nima i'di lende mo kodò laka mi dõyi. ^{VI} Bo ama komeri lende 'ba kada ma do koto mato na ngi kulowò ne, bo o'do 'deni toro Kurisitò nje ze timo. Kina bo ama konyo ma 'ba bo dokomali wa 'doyi ro gomo ne o'do 'deni gbì toro Kurisitò nje ze timo ròmoyi bo ileki yèè'di mo ngi zi Boko'ba. Kina bo ame koro tonyo wa mato ga ne, o'do 'deni gbì toro Kurisitò nje ze timo kina bo kileki yèè'di mo ngi zi Boko'ba. ^{VII} Ròmoyi ma koto mato di mi lõnggò ze nime bine oloma dè nge toro gbagba bo ala tolè go toro gbagba bo. ^{VIII} Tine odo dolomake bine, loma ze pili toro bo Kurisitò nje ze. Kina odo dölèke, ti dölèke toro bo. Kina me odo ze dölèke ala dolomake, ze pili ro 'ba bo 'ba Kurisitò nje ze.

^{IX} Go kò'du mo na me 'do ki'di Kurisitò kako kolè bine kodò yaga di mi tolè ne 'do bo kèdi ro nje ze ti bo loma ni gbì ti tòku ni. ^X Tine ni èddi kilende ro löndò yi mato go wa'di? Ni mato mo èddi kudõli löndò yi mato go wa'di? Ze nime pili dèdi dari doroke komo kiti 'ba burè 'ba Boko'ba. ^{XI} Ròmoyi ugu 'deni ame tònè bo nje Boko'ba kiya te, "Kozo didi ma, ro go bilaka lesi pili ti kolodo ngi bëri komo ma. Kina ti lijè kuti ngi kiya te ma na ro Boko'ba." ^{XII} Kina ro goze nime pili mato ni na ti kiyèti go lende ti ako'do 'bi zi Boko'ba.

Kinza Kirasi Mi Meri 'Ba Boto Dè

^{XIII} Kina ti, i'dike dolake go tilende ro lèpi ze ga yaga. Ma laka mo kinza debe duruwòke a 'ba la'ba dè kèdi yaga mi kori zi lèpi ze mato ga ame kèdi ki'di lèpi yi kila'ba ngi mi lende kényè ne. ^{XIV} Go ame ma 'deni ro akoto ti Yèsu Kurisitò ne mikali ngi akonyo mato inza ame ki'di bilaka ro

ti'da komo Boko'ba. Ne odo ni bo mo na komeri è'bi kiya te a mato nima ti ki'di yi kèdi ro ti'da, ti ko'do róni ngi tara ziyi. ^{XV} Kina me odo wa ame kèddi konyo ne kebe ko'do lèpi yi mato dè kpe kele omba ni inza è'bi kpe nati mi kori 'ba ako'bo. Tine ni kinza ki'di wa ame kèddi konyo ne dè kebe kirasi ma koto ame Kurisitò kolè 'deni bine go lende mo ne.

^{XVI} Kinza kebe ki'di wa ame koza 'deni yaga ziyi ro ma laka ne dè kindà ngi ro lende kényè zi lèpi yi mato. ^{XVII} Ròmoyi tèdi mi nje löbu 'ba Boko'ba inza go wa ma kèddi konyo ala kuwè, tine nge go ame Nyi Koto Laka ki'di yi 'deni laka komo Boko'ba toloma mi lende keyi ti lõjo. ^{XVIII} Bo ame koja laja ngi zi Kurisitò kozo a nime te ne na ro ma Boko'ba ko'doko kina bilaka lesi kuti gbi gomo.

^{XIX} Kina di'dike komoze ti go wa ame ga kèdi ko'de lende keyi gbi ti tigo zi lèpi ze ga ne. ^{XX} Kina kinza kebe kirasike ndobo 'ba Boko'ba dè ngi yaga go lende 'ba akonyo. Wa pili ro gomo ro ma kele ro akonyo. Tine odo ni mato kebe ki'di lèpi yi mato kebe kila'ba di mini go wa ma kèddi konyo, na ro ma kényè mo. ^{XXI} Tine ma laka mo a mato ame kèdi ki'di löndò yi mato kila'ba di mini ne, kinza ko'do dè lipo odo kèdi pele ro tonyo yida ala tuwè layi ni pili ti a mato ga.

^{XXII} Meri 'bi nima kèddi timo go lende 'ba akonyo naga nime ne, i'di kèdi nge mi lõnggò ye kpe ti bo Boko'ba. Ni ame kodoro bici lende dè röyi go wa ma kikali kinza ro ma laka ne na ti yèyi. ^{XXIII} Tine ni ama konyo wa ma dõyi ro ma kilikò gomo nima Boko'ba ti kodò karama mo ngi dõyi ròmoyi o'do dè du mi t'i'di dõyi go lende abo. Wa ame ga pili kèddi ko'do kinza ki'di dõyi dè gomo kèdi ro lende 'ba Boko'ba ne, 'doyi ro gomo ro lende kényè.

XV

Omeri Lende 'Ba Lèpi Yi

^I Ze ma ditigoke 'deni mi t'i'di doze go lende 'ba Kurisitò mo naga nime, ma laka mo zize 'do tombi gomo 'ba ya ma kinza ti tigo naga. Tine kinza ze dõ'bòke dè nge tiyèyi dõki'di ze. ^{II} Ni mato ziyi tomeri lende 'ba lèpi yi 'do ko'do ro wa ame go kèdi ro ma kiyèyi dõki'di bo kiyèddi mi bo ne. ^{III} Ròmoyi Kurisitò tònè bine ne dõki'di bo na dè bo kiyèyi. Kina kozo ma tònè kugu bine mi buku 'ba Boko'ba ne tara, ame kiya te, "Ti'ja mo tònè kiti'ja yi Boko'ba timo ne ileki 'deni pili roma." ^{IV} Wa pili naga nime kugu mi buku 'ba Boko'ba ne, ugu 'deni tiyandi ze timo 'do dèdike ti komo ki'di liya ti mi kèddi gomo.

V Bo Boko'ba bo do loma liya ti mi keddî ki'di ye to kpe ko'doke kozo 'ba Yësu Kurisîtô kolomake ti meri koto mi lönngö ye. VI Kina 'do kpe pili kilêluke Boko'ba 'ba Yësu Kurisîtô ñere ze ame gbî ro 'bu bo ne ti pili ro goye ti birô koto.

VII Kina ti kpe o'doke lêpi ye moto ga gbî laka kozo löndö, kozo ma Kurisîtô ko'do ye tara 'do ma konzi kilêlu Boko'ba ti gomo. VIII Miya ziye, Kurisîtô ileki ro bo 'deni ro bo laja zi Yudayi tileme mo zinni Boko'ba ti ko'do yëyi zi ma kodo ngi di mi yi linggi 'bënni mo nima go lömu mo tönê bo ko'do 'deni zinni, X kina gbî 'do ma ro bo löwö mo ga kilêlu Boko'ba ti go mi këyi abo nime kozo ma tönê kugu mi buku 'ba Boko'ba bine kiya te, "Kina ti, ti milêlu yi ngi mi lönngö bo löwö ni. Ti moba ngala mo ngi milêlu möyi yi." X Kina gbî ti ma tönê kiya te, "Kpe ma ro bo löwö ni iliyake ti koto tinni lijê bilaka abo ga 'ba Boko'ba." XI Moto na gbî kiya te, "Kpe bo löwö pili ilêluke bo ñere Boko'ba. Kpe bilaka 'ba dolinjo pili ilêluke bo." XII Kina tönê Yesaya kiya gbî bine te, "Kupô Yisayi ti kodo 'deni, ti ki'di bo ngi keddî ro bo do bo löwö ni. Lijê ti kedi ngi ti koma ki'di go yëyi abo." XIII Boko'ba bo do koma ki'di go mi këyi abo mo nime ki'di ye to kpe kiliyake keddike lo ti lonjo mi ti'di doye gomo. Kina 'do koma ki'di 'be gomo koto tiyöbu ti nduwê ti tigo 'ba Nyi Koto Laka.

Ro Koyo 'Ba Pölo

XIV Löndö ma ga, ma di zö bine kpe indake ngi lo ti lende laka ti dokomali akikali, keddike 'deni tiyandi lêpi ye moto ga gbî. XV Tine mi akugu nime moja kpama 'deni mbowa ziye mi wa tönê ga bine ne kinza kudölu di doye. Moja kpama 'deni tara go mi këyi tönê Boko'ba ko'do 'deni zö XVI ki'di ma ro bo laja 'ba Yësu Kurisîtô ziye kpe bo löwö ne. Mi tuwöwö laja 'ba Kurisîtô nime ma 'deni ngi kozo bo akumu 'ba Boko'ba 'do mo'de ye bo löwö zi bo ro kpa közi ma laka ma bo kuti domo kulömu 'deni ti Nyi Koto Laka.

XVII Kina kozo ame ma 'deni ro akoto ti Kurisîtô ne, ti moyo roma ngi go ndobo ma mo'do zi Boko'ba. XVIII Tine ma minza milanja roma tilende go wa ame ga Kurisîtô ko'bo'bi dë to ne, go ki'di bo löwö tuwö do Boko'ba. Bo o'do 'deni ti lende kiya gbî ti ako'do ma XX gbî ti tigo 'ba Nyi Koto Laka mi go koto ma konzi. Mi lingere ma nime kisaki molo di Yerosalema ñbö kömô Iloriko ne, laja laka 'ba Kurisîtô na muwöwö 'deni pili teyi. XX Akiteri ma nduwê tuwöwö laja 'ba Kurisîtô nime mi go bi ame ga lêbi mo kömô dë gba teyi ne. Römöyi kinza mebe mo'ba ma 'bama ra do gbondo kujê 'ba bo moto. XXI Kina kozo

ma tönê mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Lijê ame ga kiya lende abo dë zinni ne ti ko'ja ngi. Kina lijê ame ga kuwö dë ne ti kikali ngi."

Teri 'Ba Pölo Go Tari Romo

XXII Go kö'du mo na me kedi kota ma 'deni nduwê mi konzi kinza tömö ziye yayi ne. XXIII Tine le'jete ndobo ma mi kapa go bi moto naga nime bine mote 'deni. Kina kozo ame miteri 'deni kulöwö 'do tari ziye yayi koma kozo mo konzi ne, XXIV miteri 'do to'ja ye mi tari ma Sepaniya. Kina 'do kpe na ki'dike ma 'jaa go kori di yayi odo moloma 'deni ngi mbowa miliya roma tiye laka. XXV Tine ma giri nime medî gba mari Yerosalema toto a 'ba konyi zi bilaka 'ba Boko'ba ama ga yayi ne. XXVI Römöyi kanisa ma mi Makedoniya ti ma Giriki bine omeri lende 'ba bo lisa ma mi lönngö bilaka 'ba Boko'ba ma mi Yerosalema 'deni kina me lijê koja kpa közi 'do toto mo zinni. XXVII Lijê na ngi kiteri ë'bënni to'do mo. Tine ro ma laka edi ngi ro wali zinni topi mo tara römöyi lijê bo löwö ni o'ja yëyi 'ba Boko'ba 'deni di zi Yudayi. Kina ma laka mo na ngi zinni lijê ma ro bo löwö tokonyi Yudayi tara ti wa ma lijê kedi timo.

XXVIII Tine odo mote ndobo nime 'deni mi'di kpa közi nime 'deni zinni, ti mudö kebe ziye yayi mala nduwê Sepaniya. XXIX Kina mikali ngi tömö ma ziye yayi ti kedi ngi lo ti yëyi 'ba Kurisîtô.

XXX Kpe löndö ma ga, kozo ame ze 'deni ro akoto mi ñere ze Yësu Kurisîtô ne, moma'jo roma ziye, odo'boke roye koto tö mi mötu ko'do goma, mi ako'c 'ba Nyi Koto Laka. XXXI Umötuke goma 'do Boko'ba kokonyi ma kitata ma di zi ma kinza ki'di dönni dë go lende abo ga di mi doyayi 'ba Yudayi ne. Kina gbî go bo ki'di bilaka abo ga ma mi Yerosalema kogba kpa közi nime medî moto ne ti mi këyi. XXXII Kina go mako ti ziye lo ti lonjo kina odo kedi ngi ro ako'doko abo 'ba Boko'ba go mindawo roma titi mbowa ziye yayi. XXXIII Boko'ba bo lende këyi koloma to kpe koto tiye pili. Amini.

XVI

Akumötö 'Ba Pölo

I Ma na me medî moja lêmi ze Poyibe kari ziye. Loko na ro bo ndobo 'ba kanisa ma mi Kengoriya. II Inda'bake ni laka ro 'ba Kurisîtô ñere ze, kpe bilaka 'ba Boko'ba okonyike ni ti wa ma loko ko'doko di ziye. Römöyi loko o'do konyi 'deni zi ma konzi gbî ti gbagba ma.

III Umötöke Purisikila ni ti Akowila bo ndobo lêpi ma ga mi Yësu Kurisîtô. IV Lijê na tönê kilanja rönni go lende ma ame ma na dë ñge koto medî mileki yë'di mo

zinnī, tine ro go bilaka 'ba kanisa pili ma ro bo löwö mo ga ne. ^V Kina umötöke bilaka 'ba kanisa ame ga pili kēdi kototo kpēnni bi mötu liṅo 'bēnni ne.

Umötöke Epaneto ame mo'c kulöwö ne. Bo na ro dōndende 'ba bilaka ma ki'di dōnni go lende 'ba Kurisitö dögba di mi döyayi 'ba Asiya. ^{VI} Umötöke Mariya. Loko ma ko'do ndobo kulöwö ziye mo tönē. ^{VII} Umötöke Andonika ni ti Yunīya, liṅe ma ro wado ma mo tönē ga koloma ga tö mi maboso ne. Liṅe na ro ma kilēbi kulöwö di mi löngö bo laja 'ba Kurisitö kina liṅe na gbi ki'di dōnni go lende 'ba Kurisitö dögba di zö.

^{VIII} Umötöke Ambolato ame ro 'ba Kurisitö mo'c bo kulöwö ne. ^{IX} Umötöke Oroboano lēpi ze mi ndobo 'ba Kurisitö. Kina umötöke Sitakiso ame mo'c kulöwö ne gbi. ^X Umötöke Apele, bo ame kilagi toga kpa bo go Kurisitö ne. Umötöke bilaka liṅo 'ba Aritobolo ga. ^{XI} Umötöke wado ma Erodiyona. Umötöke bilaka 'ba ḡere Kurisitö ame ga liṅo 'ba Narokiso ne.

^{XII} Umötöke Turupina ni ti Turupösa, liṅe ma ko'do ndobo 'ba ḡere Kurisitö mo naga tönē ne, gbi ti Perosisi ame mo'c kulöwö ko'do ndobo 'ba ḡere Kurisitö kulöwö ne. ^{XIII} Umötöke Rupusa, bo ame ḡgi ro ma laka ro 'ba ḡere Kurisitö ne. Kina umötöke ma bo gbi, loko ma tönē ko'do ma ḡgi kulöwö kozo kole 'bēnni ne. ^{XIV} Umötöke Asunuritö ni ti Pelegono ti Erome ti Pataroba ti Eroma ti löndö ame ga tinni ne. ^{XV} Umötöke Pilologo ni ti Yulīya gbi ti Nerewo ni ti lēmi bo ti Olomba ti bilaka 'ba Boko'ba ame ga pili kēdi koloma tinni ne.

^{XVI} Umötöke roye ro go roye ti közi riyo. Kanisa 'ba Kurisitö ame ga pili bine ne umötö ye pili.

Ndose Ma Nburunburu

^{XVII} Löndö ma ga, moma'jo roma ziye, i'dike komoye kandi laka di zi liṅe bilaka naga nima kēdi kiyandi a mōto to ne ga 'beri di go ma kiyandi ye timo liṅe kēdi ko'de ro koza mi kanisa ki'di ya mōto ga kozo yaga di mi kori 'ba Boko'ba. Kinza kodo'bōke döye dē tinni. ^{XVIII} Römöyi liṅe ama ga tara ne inza kpe ro toja laja 'ba Kurisitö ḡere ze, a 'ba go komōnni na liṅe kēdi ē'bēnni ro to'do mo. Lende korjmi 'bēnni nima liṅe kēdi kinene ne na liṅe ku'bölu ma kinza ḡgi lipo ti lende oto naga ḡgi timo. ^{XIX} Ne ma 'beye lēbi 'be ame kpe ti dōki'di koto mi laja nime ne, ma konzi pili uwö 'deni. Go kö'du mo na ma 'deni ḡgi ti mi këyi go lende 'be. Tine mo'doko ye go kēddike ti akikali mi lende laka, tine lipo tara ro rumö zi lende kënyē. ^{XX} Kina

ti bo Boko'ba bo lende këyi kiyanjmi Satani ḡgi yaga ku'du bēri bi ndīye.

Lende këyi 'ba Yēsu ḡere ze koloma tiye.

^{XXI} Timatiyo bo ndobo lēpi ma umötö ye pili. Wado ma ga Lukiyö ni ti Yasona ti Sosipata umötö ye gbi pili.

^{XXII} (Ma Terotiyo bo ma ki'di tugu waraga mo nime ne, mumötö ye pili mi möyi ḡere Kurisitö.)

^{XXIII-XXIV} Gayo bo ma, ma Polo mēdi moloma liṅo mo bilaka 'ba kanisa kēdi kototo kpēnni bi mötu liṅo abo ne umötö ye pili. Eraseto bo kikeki yamo 'ba turu ma mi gawo mo nime umötö ye. Löndö ze Korato umötö ye gbi pili.

^{XXV} Dilekike yē'di ti zi bo Boko'ba ame tigo abo ki'di ye 'deni koroke kitigo mi ti'di döye go laja laka 'ba Yēsu Kurisitö mo tönē muwöwö ziye ne. Ame kina ḡgi ko ro laja mo tönē pa ro ma kusu komo koo mo konzi ne, kina me kileme 'deni 'jaa nati yaga. ^{XXVI} Ileme 'deni yaga bi kopo ti akugu 'ba bo kumē lende 'ba Boko'ba ga. Kina bo Boko'ba ma ro ḡburunburu mo tönē na me ki'di kö'du mo 'deni zi bilaka 'ba döyayi nime pili tikali mo go liṅe ki'di dōnni gomo ko'do pili. ^{XXVII} Ro löbu kēdi zi bo Boko'ba ame bo na koto kpōki ro bo akikali ne nduwē ro ḡburunburu ti möyi Yēsu Kurisitö. Amini.

Akugu Ma Dɔgba 'Ba Polo Zi Kanisa Ma KORINITO

^I Ma Polo mo ame Boko'ba kigeli ma 'deni go ako'doko abo ro bo laja 'ba Yesu Kurisitō ne, ze ti Sosetene bo löndö ze, dumötö ye pili. ^{II} Mēdi mugu ame ziye kpe kanisa 'ba Boko'ba ma mi Korinito, kpe ame ga Boko'ba kidēki ye 'deni ro 'ba bo ga ro akoto ti Yesu Kurisitō gbi mi ro kodo'bo ti ma konzi moto ga ame mi doliŋo nime pili kēdi kumötu ti möyi bo Yesu Kurisitō ŋere 'bēnni ame kina gbi ro ŋere ze ne.

^{III} Lende kēyi ti yēyi abo 'ba Boko'ba 'bu ze ti 'ba ŋere ze Yesu Kurisitō koloma koto tiye.

Yēyi Ti Kurisitō

^{IV} Mēdi nduwē ro to'do yēē'di mo zi bo Boko'ba ma go lende 'be go mi kēyi nime bo ko'do 'deni ziye kpe ma ro akoto ti Yesu Kurisitō ne. ^V Bo odo mori 'deni doye ki'di akikali gbi ti kpa kikali lende 'deni ziye. ^{VI} Kina gbi ŋgira'da 'ba laja 'ba Kurisitō alo 'deni ŋgi miye, ^{VII} kocoke dē du te di do yēyi ma Boko'ba kēdi ko'do pili ziye naga mi koma ki'di 'be go tako 'ba ŋere ze Yesu Kurisitō tileme ro bo. ^{VIII} Bo na ŋgi ti kogbo ye kō'bōke ti mi kēddi ŋbō kōmō mi kada ma ro ŋburuŋburu 'ba doliŋo nime kota ye kinza boti moto roye mi kada 'ba tako abo nima. ^{IX} Bo Boko'ba na me kidēki ye 'deni mi ro kodo'bo ti kole abo Yesu Kurisitō ŋere ze nime kina bo bo tuyi mi lende abo na dē.

Lamo Ti Ro Koza

^X Kpe löndö ma ga, mēdi mi'di ame ziye ti kōzi kakpa 'ba ŋere ze Yesu Kurisitō. Utike do lende 'be bi koto kinza ro koza yimo. Odo'bōke miye ŋburu koto mi meri 'be gbi ti lende kiya 'be ga. ^{XI} Römöyi muwō lēbi mo bine e'be Kulōwē ga iyēti zō tēgē lamo ēdi 'deni mi löŋgö ye yayi. ^{XII} Kpe lende 'be pili ro goye, ya moto ga ebe tiya mo te, "Ma 'bama mōsō go Polo," ya moto ga iya 'bēnni te, "Ma 'bama ro 'ba Apolo," moto ga tēgē, "Ma 'ba Pitōrō na," tine ya moto ga iya 'bēnni te, "Ma 'ba Kurisitō na." ^{XIII} Wa'di ga na tara? Kurisitō mo ebe koza mi ni 'deni? Polo na me kutōti kolē bine do ŋgēri goye ne? Obapatisi ye ro bo kōsō go Polo ga?

^{XIV} Yēē'di kēdi zi Boko'ba, 'bama mobapatisi ama botō dē di mi löŋgö ye yayi. Bilaka ma mobapatisi na ŋge ro Kurisipō ni ti Gayo. ^{XV} Kina kinza botō motō kebe kiya dē te obapatisi bo ro bo kōsō goma. ^{XVI} Tine motō e'be Setepana ga na ŋge mobapatisi. Momeri 'bama botō motō ma

mobapatisi 'bōwu di go ame inza kpe. ^{XVII} Kurisitō oja ma dē tobapatisi bilaka, tine oja ma tuwōwō laja laka abo. Kina bo oja ma dē gbi 'do tuwōwō mo ti akikali 'ba mi do bilaka lesi kinza kuburu bi 'ba tutōti Yesu nime ra yaga.

Akikali Ma Laka

^{XVIII} Römöyi tolē 'ba Kurisitō do ŋgēri nime ma di zinni lijē ma 'deni ro a 'ba tolē naga nima inda ŋgi kozo lende sari. Ne ma di zize ze ame kēdi koma ze ne ileme ŋgi ro tigo 'ba Boko'ba. ^{XIX} Mi buku 'ba Boko'ba yayi iya te, "Ti mirasi mi akikali 'ba bo lende kikali ni yaga. Kina ti milikō mi koma kandi 'ba bo koma kandi ni yaga."

^{XX} Ne odo kina kēdi 'deni te tine lijē bo lende kikali ni ēdi 'deni yala nati? Kina gbi lijē ma ro bo koma kiyandi 'ba kō'du ki'di mo tōnē ga lijē ēdi 'deni yala nati? Lijē bo kpa kitigō mo tōnē ga ēdi 'deni yala nati? Kina me Boko'ba kileme 'deni bine akikali 'ba doliŋo nime ka ŋgi ro wa sari. ^{XXI} Römöyi bo Boko'ba ti akikali do kiteli abo i'di tikali bo 'deni konya dönni lijē bilaka lesi ti akikali ma 'bēnni mo tōnē. Tine ma ki'di dönni go laja rumō abo nime dēdi duwōwō kozo akiya 'bēnni 'ba laki ni ne na Boko'ba kēdi koma. ^{XXII} Yudayi iteri ma 'bēnni ro go koto ro akileme mo, tine Giriki oma 'bēnni ro go akikali mo. ^{XXIII} Tine ma 'beze duwōwō eze ŋge ro lende 'ba tutōti Kurisitō ame koya kako di mitoro ne. Kina me 'bōwu Yudayi omba ma 'bēnni za ro gönni teyi, tine ma di zi bo löwō ni ŋgi ro wa sari. ^{XXIV} Na ma di zinni lijē Yudayi ni ti Giriki ame ga Boko'ba kidēki 'deni ne, Kurisitō mo na me ŋgi dēdi duwōwō. Bo na ro tigo 'ba Boko'ba gbi ro akikali mo. ^{XXV} Römöyi wa ame kēdi kiya ro rumō 'ba Boko'ba ne ebe akikali 'ba bilaka lesi. Kina wa ame kēdi kiya ro tikenme 'ba Boko'ba ne ebe tigo 'ba bilaka lesi.

^{XXVI} Kpe löndö ma ga, omerike te ma tōnē Boko'ba kidēki ye ne. Ma konzi di mi löŋgö ye inza ro bo akikali 'ba doliŋo nime. Ma konzi inza gbi ro bo tigo ala ro kole 'ba löbu ni. ^{XXVII} Tine Boko'ba igeli abo ro wa ame ga bilaka 'ba doliŋo nime kidēki ro rumō ne 'do kodo ro kaya rönni lijē bo lende kikali ni. Bo igeli abo ro wa ame doliŋo kidēki ro ma kenme naga ne 'do kodo ro kaya rönni lijē bo tigo ni. ^{XXVIII} Bo igeli abo ro wa ame ga doliŋo kindiri kudōli kiya ro wa ma yawa ne 'do kuburu lijē bo ro löbu ni. ^{XXIX} Bo Boko'ba o'do kozo a nima tara kinza botō kari kebe ra tonyo koso mo zi bo. ^{XXX} Bo Boko'ba na ko'de ye 'deni ro akoto ti Yesu Kurisitō. Kina me bo i'di Kurisitō 'deni ro akikali zize. Ti Kurisitō na ki'di ze 'deni ro ma

laka koma Boko'ba gbi ro 'ba bo ga kutē goze 'deni yaga. ^{XXXI} Kina 'deni kozo ma tōnē mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "T'dike lijë ame ga ko'doko tonyo koso ne konyo ti go wa ma Boko'ba ko'do."

II

Laja 'Ba Kurisitō

^I Ne ma 'bama, löndö ma ga, me tōnē mari ziye yayi tuwöwö a ma Boko'ba kusu domo 'deni pa naga ne, muwöwö dē ti kpa kitigo ala ti akikali 'ba bilaka lesi. ^{II} Mi kada ma mēdi tiye yayi nima mi'di doma kudölu ngi di go wa pili, Kurisitō na nge mi'di koma ma tuwöwö mo ziye gbi ti lende 'ba tutöti bo. ^{III} Mi kada nima ma ngi du kinza tigo mo, roma kö'bö tilē'di di zi tikere. ^{IV} Kina laja ma ti lende kiya ma ngi du kinza lende kikali mo, tine ro akileme tigo 'ba Nyi Koto Laka. ^V Tine ti'di doye go lende 'ba Kurisitō inza go akikali 'ba do bilaka lesi. Tigo 'ba Boko'ba na.

Akikali Ma Ro 'Ba Boko'ba

^{VI} Ne ma di zi ya ame ga kandi 'deni mi lende 'ba Boko'ba ne lende kikali mo na me dēdi duwöwö. Ne tine inza ro akikali ma 'ba dolinjo nime ala 'ba nere mo ga ame kēdi kiteli ē'bēni ngi yaga ne. ^{VII} Akikali nime dēdi duwöwö ne 'ba Boko'ba na. Bo na kusu abo domo 'deni di zi bilaka. Bo iteri 'deni molo di bi tisaki mo 'do do'ja ro löbu timo.

^{VIII} Nere 'ba doyayi nime ma koto moto te ikali akikali nime dē. Ma lijë kēdi kikali ra dēne lijë inza kutöti Kurisitō nere 'ba do wa pili. ^{IX} Tine kozo ma tōnē mi buku 'ba Boko'ba ne iya te, "Wa ame koma ko'ja dē mbili kuwö dē gbi dōki'di boto komeri dē ne na ro wa ma Boko'ba kileno 'deni dōmōyi ya ma ko'bo naga." ^X Tine Boko'ba i'di Nyi Koto Laka 'deni kugbē'du gomo zize. Rōmōyi Nyi Koto Laka na ro bo kote go lende 'ba Boko'ba ame ga pele njobo ro ma kusu bito ga yayi ne. ^{XI} Kina gbi kozo ame ni moto dōki'di yi na nge ro bo kikali go lende 'bi ga 'doyi ne, kina gbi tara Nyi Koto Laka abo 'ba Boko'ba na nge ro bo kikali go lende abo ga 'doyi. ^{XII} Kina ma 'beze a 'ba dolinjo nime na dē ki'di rōni zize. Nyi Koto Laka abo 'ba Boko'ba na bo ki'di zize tikali kpa kōzi abo ma bo ki'di zize.

^{XIII} Kina me dinza kpe dilende ti akikali ame ro meri 'ba bilaka ne. Tine dēdi dilende ti wa ame ga Nyi Koto Laka na kiyandi ze timo ne, tūyēti go lende mo zi ame ga bo kēdi 'deni yimo ne. ^{XIV} Bo ame kinza Nyi Koto Laka yimo ne o'ja a moto ro kpa kōzi nime kako di zi Nyi Koto Laka ne dē du te. Ikali dē gbi inda ngi ro lende sari di zi bo. Rōmōyi todoro bici lende mo nge

ti Nyi Koto Laka. ^{XV} Kina bo ame ti Nyi Koto Laka ne na ro bo kodoro bici lende pili, tine boto o'bo dē todoro bici lende abo. ^{XVI} Kina kozo ma tōnē mi buku 'ba Boko'ba ne iya te, "Yē na kikali meri 'ba Boko'ba? Yē na ko'bo ti'di lende zi bo?" Tine na ro ze mo. Ze na ki'di akikali 'ba Kurisitō 'deni zize.

III

Tiyöbu Mi Laja 'Ba Kurisitō

^I Ne kpe löndö ma ga, mo'bo dē tilende ziye kozo tilende zi ya ame ga 'deni ti Nyi Koto Laka naga tara. Milende 'deni ziye kozo tilende zi bilaka 'ba dolinjo nime rōmōyi kpe gba ro kole kuru mi ti'di doye go lende 'ba Kurisitō. ^{II} Mba na go mi'di kpeye. Mi'di akonyo ma kitigo dē ziye rōmōyi o'boke dē gba tonyo mo. Kpe gba o'boke dē tonyo wa. ^{III} Kpe e'be ngi gba kozo bilaka ma 'ba dolinjo nime. Me mi kombi ni ti kpa kogba kēdi gba mi lönggö ye ne kpe 'ba dolinjo nime na dē gba ya? Kpe gba ngi nburu mi loma 'ba dolinjo nime. ^{IV} Me odo ya moto ga kēnyi kiya 'bēni te, "Mōsö 'bama go Polo," moto ga iya te, "Mōsö 'bama go Apolo," ne lende 'ba dolinjo nime na dē?

^V Apolo mo bo ro wa'di? Kina Polo mo bo ro wa'di ga? Ze eze ka ngi ro bo ndobo 'ba Boko'ba ziye ti'di doye go lende 'ba Yēsu Kurisitō. Ze nime kpaki riyö moto ndobo ma nere Yēsu ki'di 'deni ziyi na me kēdi ko'do. ^{VI} Mīdiyē ma 'bama 'deni ro kupö mo kina Apolo ako ma 'ba bo 'deni kodo ro mini domo. Tine Boko'ba na ki'di 'deni kiyöbu. ^{VII} Kina me bo ma kidiyē mo ti bo ma kodo mini domo pili inza ro a ma kembe. Boko'ba bo ki'di kiyöbu mo nima bo na ro do kiteli. ^{VIII} Bo kidiyē mo ti bo kodo mini domo lijë kpaki riyö ro ma koriya. Ze nime moto Boko'ba ēdi ki'di bi gomo 'ba röyi ziyi kozo ma ko'do. ^{IX} Ze ro lēpi mi ndobo abo 'ba Boko'ba kina kpe na ro nyaka abo mo ga. Kina kpe na gbi ro rö abo 'ba Boko'ba.

^X Ti mi kēyi nime Boko'ba ki'di ra zö ne ma ngi ro ajonyi 'ba to'ba rö mugē gbondo mo 'deni kina me bo moto kēdi 'deni ro to'ba domo teyi. Tine ni moto ongo röyi laka di bi to'ba mo. ^{XI} Rōmōyi Kurisitō Yēsu na nge koto kpōki Boko'ba kugē 'deni ro gbondo rö nime. Gbondo moto ma 'do kugē 'beri di go ame inza kpe. ^{XII} Kina ya moto ga ti kubö domo 'deni teyi ti yamo köbököbö ti sitēri ti doku ma kele kulöwö naga. Kina moto ga ti kubö ma 'bēni 'deni ti ngēri ni ti molu ti koloko. ^{XIII} Tine tetenji 'ba ndobo mo ti kinda 'jaa mi kada 'ba tileme Kurisitō. Rōmōyi mi kada mo nima pa'do ma löbu ti kako ku'dö'dö go

ndobɔ ko'do 'bi 'ba motɔ kileme kinɛ mo yaga. ^{XIV} Ɔdo a 'bɛyɛ 'ba motɔ ame kubɔ do gbɔndo nima ne konya do pa'do ti ko'ja kpa kɔzi 'bi ngi. ^{XV} Ne ɔdo 'bɛyɛ 'ba motɔ na kilanma yo o'ja ɔto dɛ kpe gomo. Ni mo na nge ti komɔ e'bi ngi kɔzo a ma komɔ di mi pa'do.

^{XVI} Ikalike 'deni ro ma laka kpe na ro rɔ lobu 'ba Boko'ba kina Nyi Koto Laka abo eɔi koloma miye. ^{XVII} Kina me ɔdo bo mo kebe kirasi ro 'ba Boko'ba nime Boko'ba ti kirasi bo mo to nima gbi. Rɔmɔyi ro lobu abo 'ba Boko'ba ro a ma koro, kina me 'deni ro kpe.

^{XVIII} Kinza botɔ motɔ kebe ku'bɔlu ro bo dɛ kpe. Bo ame komeri ro bo tɛgɛ bo bo lende kikali na go akikali 'ba dolinɔ nime ne, i'dike bo kuyi ro bo ti yaga ro rumo go bo kedi ro bo lende kikali ma laka. ^{XIX} Rɔmɔyi wa ame bilaka 'ba dolinɔ nime kedi kidɛki ro akikali ne ka ngi ro lende yawa di komɔ Boko'ba. Kɔzo ma tonɛ kugu mi buku abo ne iya te, "Boko'ba o'ba lijɛ bo lende kikali ni 'deni lijɛ kilaka mi komɔ kandi 'benni ga." ^{XX} Kina motɔ gbi iya te, "Nɛre Boko'ba ikali meri 'ba bo akikali ni nima do ɔto mo inza." ^{XXI} Kina kinza ni motɔ kidewo botɔ motɔ dɛ ka ndeni. Wa pili ziye ro e'bi ga. ^{XXII} Pɔlo ni ti Apolo ti Pitɔro ti dolinɔ nime ti didi ni ti tolɛ ti wa ma giri naga nime gbi ti ma 'jaa kɔwo yayi naga ro gonni lijɛ wa naga nime pili e'bi ga na. ^{XXIII} Tine ni ro 'ba Kurisitɔ kina Kurisitɔ ma 'ba bo ro 'ba Boko'ba.

IV

Bo Ndobɔ 'Ba Kurisitɔ

^I Ma 'beze ma laka mo na go kongɔke ze kɔzo bo ndobɔ 'ba Kurisitɔ ga bo kongɔ go a 'ba Boko'ba mo tonɛ ga pa ro ma kusu ne. ^{II} Tine wa ma ko'doko di zi bo kongɔ go wa na ro tonɔ go gomo laka. ^{III} Ne ma 'bama ame go kpe ala bilaka motɔ kodoro bici lende roma go ndobɔ ko'do ma ne, o'do ɔto dɛ zɔ. Ma pele modoro bici lende mo dɛ gbi. ^{IV} Ma di zɔ ma ro ma kɔpo mi ndobɔ ma, ne tine ileme dɛ du te ma 'deni ngi ro ma laka. Nɛre Yɛsu na ti kodoro bici lende ma. ^V Kina kinza kodoroke bici lende 'ba botɔ motɔ dɛ ngi gba toti tara kota kinza ma kada mo kɔmɔ titi. Burɛ ma nburunburu pili eɔi koda tako 'ba nɛre Yɛsu titi nbɔ. Bo na ti koja wa pili ma ro ma kusu naga pili yaga kpaki ti meri 'ba mi doki'di bilaka. Kina ti ni motɔ ko'ja ro koyo ame koriya tiyi ne ngi di zi Boko'ba.

^{VI} Kina me londɔ ma ga, wa naga nime pili donjala mo ga miyari 'deni tize, ze ti Apolo 'do kutuke roye go lende ko'do ze. Kina gbi go kikalike mi 'jo 'ba lende mumɛ tonɛ kiya te, "Mi akiyeni ɔroke go

ame kugu ne." Kina kinza ni motɔ kombi doyi dɛ kubɔ go ya motɔ ga tine kebe kudɔli motɔ ga. ^{VII} Ni, yɛ na ki'di yi mbiri do lɛpi yi ga? Tara ne e'bi naga nima Boko'ba na dɛ pili ki'di? Ne go wa'di na kɛddi kombi doyi timo kɔzo i'di dɛ ro ti'di ziye tara gomo?

^{VIII} Kpe, eɔdike 'deni ti wa ma ko'dokoke mo naga? Kina kpe 'deni ro bo mɔri mo nati? Kpe 'deni ro nɛre mo nati ko'ja dɛdi 'beze ga ro bo sari? Ne ma kiya te kɛddike ra 'deni ngi ro nɛre mo dɛne eɔi kele ngi sowa go dɛdi gbi ro nɛre koto tiye. ^{IX} Tine ma di zɔ bine inda kɔzo iya te Boko'ba i'di ze bo laja abo ga tedi ngi woti titiyi bɛri kɔzo bilaka ame kodo karama 'deni dɔmo tupɔ mo yaga komɔ bilaka pili te ne tara 'do komɔ dolinɔ lobu nime ti malayika ni pili ko'ja ro kaya ze. ^X Ze ma 'beze 'deni ngi yaga ro rumo domoyi Kurisitɔ, tine kpe ma 'beye na 'deni ro bo akikali. Denjɛ ma 'beze 'deni ngi du yaga, tine kpe na 'beye ro ma kitigo. Kpe koro ye 'beye kubɔ goye, tine kudɔli ze ma 'beze. ^{XI} Molo tonɛ bine nbɔ kɔmɔ mi kada nime tone ze ngi ro 'bo ti koda mini kinza bonɔgo roze kedi koto tomba ze dulɛ dote go bi ti yida roze, ^{XII} do'do ndobɔ ti kɔzize ti tende. Ɔdo kogbaki ze do'do ngi ro yeyi zi bilaka mo ga. Ɔdo kodo gomo roze dombi ngi. ^{XIII} Ɔdo kumu kpa pele goze dileki dɔmo ngi ro ma keyi. Molo nime ze ngi kɔzo yeri naga tara zi dolinɔ pili.

^{XIV} Wa naga nime medɛ mugu ne, minza mugu ziye 'do ki'di roye kaya. Tine mugu ziye tiyandi ye timo romoyi kpe kole ma ga ma mɔ'ɔ kulowɔ na. ^{XV} Kpe 'deni le'jete ti bo kongɔ goye ga nbanɔ mi kori 'ba Kurisitɔ nime, tine 'bu eɔi nge koto. Ma na 'deni nge ro 'bu ziye mi kori 'ba Kurisitɔ nime romoyi ma na muwɔwo laja laka mo ziye. ^{XVI} Kina me medɛ miya ziye ogbake gorɔ dɔma. ^{XVII} Go ko'du mo na me medɛ moja Timatiyo kari ziye yayi ne. Bo na ro kole ma ame mɔ'ɔ kulowɔ ne. Bo bo ndobɔ ma laka 'ba nɛre ze Kurisitɔ mo na. Bo ti ki'di ye 'deni ngi komerike go akiyandi mo ga ame mo'do kote mi kanisa naga nime mi go bi lobu nime pili ne.

^{XVIII} Ya motɔ ga uboto ga ronni 'deni ngi yayi nime te, lijɛ omeri 'benni tɛgɛ minza mako kpe tori ye. ^{XIX} Ne ɔdo nɛre Yɛsu Kurisitɔ ko'doko ngi zɔ ti momo giri naga nime yayi. Kina ti mako muwɔ, monɔgo a lobu to nima lijɛ botɔ bo kuboto ronni naga nima kedi ko'do ne. ^{XX} Romoyi nɛre lobu 'ba Boko'ba inza nge ro lende kiya, tine kina ro tigo. ^{XXI} Kina me ma yala na ko'dokoke? Go mako ziye ti nyɔ'bo? Ala go mako ti ako'ɔ ti doki'di keyi?

V

Lende Kényë Mî Kanisa

^I Mî'di ame te ziye, lêbi mo ëdi kiya röni kako zö bine tégë yëri ko'do ma kényë ame ya ma kinza kikali Boko'ba dë naga pele ko'bo dë to'do mo ne ëdi 'deni ko'do röni mî löngö ye yayi. Bo moto kebe kö'dö ti 'ja 'ba 'bu bo. ^{II} Ne ma tara ne 'do koyoke roye tondo ga? O'ja dëne 'do kuduke kogake bo boto bo ko'do mo nima yaga di mî löngö ye. ^{III-IV} Ne ma 'bama ame yida roma pele njobo ro ma kowo di roye ne, mëdi tiye mî meri. Kina me mî möyi Yësu Kurisitö njeze ze, modö karama mo 'deni do boto bo ko'do lende nime kozo yida roma ëdi tiye yayi. Mî kpa kototo 'be ti mëdi ngi tiye mî meri. Kina ti tigo 'ba njeze Yësu ^V odoke kpa bo nima zi Satani 'do kupö yida ro bo mo nima yaga tine go njeze Yësu komo didi bo 'jaa mî kada ame 'deni ro 'ba bo 'ba njeze ne.

^{VI} Do kombi 'bi 'ba moto ileki aa röyi. Ikalike lende mumë tönë kiya te, "Lannga titiyi pele i'di ruzu ma löbu ngi kö'bu." ^{VII} Kina ti ototoke langa ma molo 'ba lende kényë ti yaga di mî löngö ye 'do këddike ti yaga 'doyi ro wa la'ja kozo mangolo'bo 'ba Pasaka ame kinza lannga gomo ne tara. Ro ma laka kpe na 'deni ngi tara römöyi Kurisitö kamölö 'ba karama 'ba Pasaka ze mo tönë umu 'deni. ^{VIII} Kina donyoke karama ze ti. Tine kinza donyoke dë ti mangolo'bo ma ti lannga molo tönë ga gomo ame ro dokomali lende kényë ne. Donyoke ti mangolo'bo ma laka ma kinza lannga gomo ame kina ro lende kodoro ni ti doki'di koto ne.

^{IX} Mî waraga ma tönë mugu ziye ne miya 'deni ziye kinza kodo'bake doye dë ti bo yëri. ^X Tine miya dë te kinza kodo'bake doye dë ti bo yëri ma gba kinza kikali Boko'ba dë naga ti bo tomomi wa ni ti bo 'bögo ni ti bo akoro ni. Todo'bo doye dë tinni mo omba kina ro tennyi tari nburu mî koto yaga di mî dolinjo nime. ^{XI} Tine 'jo 'ba lende ma miteri mo, ya ame ga ngi këdi kidëki rönni 'deni zize ro löndö tine këdi gba to'do yëri ro bo tomomi wa ro bo kulömu kpenni zi akoro ro bo ti'ja ro bo layi gbi ro bo 'bögo ne na go kodo'bake doye dë tinni. Bilaka ma kozo a nime te pele ro akonyo kinza konyoke dë gbi timo bi koto.

^{XII-XIII} Tine todo karama do ya ma kinza ro 'ba kanisa naga nima ndobo ma na dë. Boko'ba na ti kodo karama dönni. Ne go wa'di na kpe kodoke karama dë do lepî ye ga ame tiye mî kanisa ne? Mî buku 'ba Boko'ba yayi iya 'deni te, "Ogake bo lende kényë yaga di mî löngö ye."

VI

Burë Mî Löngö Bilaka 'Ba Boko'ba

^I Go wa'di na odo ni moto këddike ti lende mbowa mî löngö ye ti löndö yi moto kebe kogba lende mo za koto kari zi bilaka ma yaga kola bilaka 'ba Boko'ba? ^{II} Ni, ikali dë du bilaka 'ba Boko'ba na këdi ko'do burë 'ba dolinjo nime pili kada moto? Ne odo kpe na këddi ko'doke burë 'ba dolinjo 'deni, go wa'di na ko'bake dë tilenjo lende ma titi naga nime? ^{III} Ikalike dë du ma ze na dëdi do'doke burë 'ba malayika ni kada moto? Ma tara ne kina dë kirindi kebe lende 'ba loma ze bine? ^{IV} Ne kina me 'böwu odo lende ma te ga ko'do rönni, go wa'di na dëbe kotoke za zi ya ma kinza ro oto mî kanisa naga? ^V Lanja roye. Kpe nima pili boto ma koto moto te inza mî löngö ye nima ro bo kikali lende ame go ko'bo tote burë 'ba mî löngö ma löndö? ^{VI} Kina me ngi 'deni ni moto kogba löndö yi ngi koto za zi ma kinza ki'di dönni go lende 'ba Boko'ba naga na ko'do burë mo.

^{VII} Me këddi kari koroke 'deni za komo burë te ne, o'ja Satani na ka'da ye 'deni 'di? Ma laka mo dëne kolake ra ngi gbo kirasi lende ziye kolo e'be ga kinza lende gomo? ^{VIII} Ne ame kpe ma tönë mo 'deni ko ro löndö ne na kényike za aa 'böwu tirasi lende tolo wa ro go roye.

^{IX} Ikalike dë du? A moto ro bo lende kényë 'do kodo mî njeze löbu 'ba Boko'ba inza du te. Kinza ki'dike ku'bölu ye dë. Bo ronyo ni ti bo tulömu kpenni zi akoro ni ti bo yëri ni ti botoni ma këdi ki'do tinni naga ^X ti bo 'bögo ni ti bo tomomi wa ni ti bo layi ni ti bo ti'ja ni ti bo akolo ni, lijë nime pili a moto ro todo zinni mî njeze löbu 'ba Boko'ba inza du te. ^{XI} Ya moto ga di mî löngö ye nima bina kina gbi pa tönë kozo a nime te. Tine urögö ye 'deni di mî lende kényë. O'de ye 'deni zi Boko'ba ki'di ye 'deni yaga ro ma laka komo bo ti möyi njeze ze Yësu Kurisitö gbi ti Nyi Koto Laka abo 'ba Boko'ba ze.

I'di Yida Röyi Zi Kurisitö

^{XII} Ni moto ti kiya te, "Ma ro do ngölö bi to'do wa pili." Ne ti mileki ziyi te, "Yëë, tine wa pili inza ro yëyi ziyi." Ma gbi ro do ngölö bi to'do wa pili. Tine mola roma dë zi a moto kuyi ma ro atöli 'bëni. ^{XIII} Ne odo ni moto kiya te, "Akonyo zi mî kina mî zi akonyo," ti miya te, "Yëë, ne tine kada moto Boko'ba ti kote domo kpaki riyo yaga." Yida ro nima i'di dë zi bilaka 'do to'do yëri timo, tine i'di 'do toja laja 'ba njeze Kurisitö timo. Kina bo na gbi këdi koja go wa pili zi yida roze. ^{XIV} Boko'ba ombi Kurisitö 'deni koja yaga di mî tolë kina ti bo ko'do gbi tara zize ti tigo abo nime.

^{XV} Kpe ikalike dē du yida rōze nime na rō kapa yida rō Kurisitō? Tine 'dō kebe kogba kapa yida rō Kurisitō nime 'bōwu tondo ga kō'dō rō kapa yida rō bō rōnyo? Kinza kpe du tara lipo. ^{XVI} Kpe, ikalike dē? Nī bilaka ame kinda'ba dōyi 'deni ti bō rōnyo nī 'deni rō akoto tīni. Buku 'ba Boko'ba iya lende nime 'deni te, "Lijē nima kpaki riyō 'deni rō yida rō koto." ^{XVII} Kina me bō ame kodo'bo rōni 'deni ti Kurisitō 'deni rō akoto ti Kurisitō.

^{XVIII} Kpe, otōke rōye yaga di rō yēri. Lende kēnyē ma laki naga nima pele pili ēdī 'bēnni yaga di mī yida rō. Tine bō ame kō'dō yēri ne irasi lende 'deni mī yida rō bo. ^{XIX} Ikalike dē du yida rōye na rō rō 'ba Nyi Koto Laka ame Boko'ba ki'di 'deni ziye kēdi koloma miye ne? Kpe, inzake kpe rō 'ba gbagba ye, tine kpe 'deni yaga rō 'ba Boko'ba. ^{XX} Bo ugō ye 'deni rō tugō. Kina i'dike yida rōye ti kileme rō löbu abo 'ba Boko'ba.

VII

Lende 'Ba Togbe 'Ja

^I Gō lende 'ba wa ma tōnē ga kuguke zō bine ne, dogba mo miya te ele zi botōni 'dō kosa a motō rō 'ja dē. ^{II} Ne gō ame yēri kō'dō kēdi 'deni ngi kulōwō te ne, ma laka mo ziyi nī botōni kogbe 'ja 'bī ziyi, gō 'ja gbī yō motō kēdi ti mē'dē yi. ^{III} Kina gō nī mē'dē kinda'ba 'ja 'bī laka. Kina 'ja gbī tara loko kinda'ba mē'dē nī laka. ^{IV} 'Ja loko inza ti kōzi kakpa dō yida rōni, a 'ba mē'dē nī na. Kina botōni gbī inza ti kōzi kakpa dō yida rō bo, a 'ba 'ja abo na. ^V Kinza kebeke dē toza mī rō, tine nge odo kpe na kutike e'be dō lende mo 'deni 'dō toloma titi mbowa tara mī tō'dō dō ndō bi to'dō mōtu. Di pōtō mo ileki kodo'boke dōye kinza Satani ko'ja kpa kori ra di rōye ti akiyozo mī togbo dō yida rōye nima.

^{VI} Miya ama 'deni nge tara, tine inza rō kō'du ki'di. ^{VII} Miteri 'bama dēne gō kēddike ra pili kozo ma te. Ne ongo, Boko'ba oza loma 'deni pili zize rō gege nī motō ti 'bēyi ama gbī ti 'ba bo.

^{VIII} Tine zi ya ma kinza kogbe rōnni dē gba naga ti makuru'bē nī, ma laka mo zinni gō lijē koloma e'bēnni kō'bō nburu kutu nni tara kozo 'bama te. ^{IX} Ne odo nī motō kō'bo dē togbo dō yida rōyi, ogbe 'bēyi ziyi. Togbe mo na laka kinza ako'doko 'ba yida rō kogba dōyi ra.

^X Tine ziye kpe ame ga kogbeke rōye 'deni ne, wa nime mēdi miya ne lende ma na dē, tine 'ba nere ze Yēsu na. Kinza 'ja kebe kēnyē dē di gō mē'dē nī. ^{XI} Odo nī 'ja mo kēnyē, oloma ngi nburu tara motoga kileki zi mē'dē yi mo nima. Kina kinza nī botōni kebe kogba 'ja 'bī dē gbī.

^{XII} Ziye kpe ma laki mo ga, ame mēdi miya ziye ne ma 'bama na, 'ba nere Yēsu na dē. Odo nī löndō motō kēddi ti 'ja ame gba ki'di dōni dē gō lende 'ba Yēsu ne, kinza koga ni dē odo loko kuti toloma tiyi.

^{XIII} Kina gbī tara nī 'ja ame kēddi ti mē'dē ma kinza ki'di dōni dē gō lende 'ba Boko'ba ne, kinza kēnyē dē di gō bo odo bo kuti toloma tiyi. ^{XIV} Rōmōyi botōni ma kinza ki'di dōni dē pele gba gō lende 'ba Yēsu nima ti ko'ja yēyi 'ba Boko'ba gō lende 'ba 'ja abo. Kina 'ja ma kinza ki'di dōni ti ko'ja yēyi gbī gō lende 'ba mē'dē nī. Odo kinza tara kole 'be ga ti kēdi ngi rō ti'da kōmo Boko'ba. Tine rō ma laka lijē rō 'ba bo. ^{XV} Ne odo kiya te ma kinza ki'di dōni dē mo nima kō'doko tūyēyi gbe 'bēnni nima, i'dike lijē kōza gönni ngi. Rōmōyi a motō inza bine ame kudōdu löndō ti lēmi nime rō akoto. Boko'ba idēki ye toloma mī lende kēyi. ^{XVI} Nī 'ja, ikali tondo ma kēdi kōmo mē'dē yi di mī tōlē? Kina nī botōni, ikali tondo ma kēdi kōmo 'ja 'bī?

Ndose 'Ba Polo Zi Kanisa

^{XVII} Tine ndose ame mola zi kanisa pili na me. Nī motō oloma kō'bō gō loma 'bī ame nere Kurisitō ki'di 'deni zīyi Boko'ba kidēki yi teyi ne. ^{XVIII} Nī ame dēki kōmō ziyi ko'ja kilele yi 'deni ne, kinza kebe dē kpe 'dō tūyōlu kpa mbero mo tēgē yaga. Kina nī ame dēki kōmō ziyi ko'ja kilele yi dē gba ne kinza kebe koma gō a motō rō akilele dē kpe. ^{XIX} Rōmōyi tilele mo ala kilele dē pele nima inza rō lende kembe. A ma rō dō kiteli mo na rō tuwō dō kō'du ki'di 'ba Boko'ba.

^{XX} Nī motō ziyi toloma kozo ame dēki abo 'ba Boko'ba kota yi ne tara. ^{XXI} Nī ame dēki kota yi kēddi rō atoli ne kinza kinda'ba meri mo dē. Ne odo ko'ja kori 'ba 'dō tōdo yaga di yimo tēdi rō dō ngōlō, laka o'dō ngi. ^{XXII} Rōmōyi atoli ame kidēki 'deni rō akoto ti bo Kurisitō ne bo ope 'deni yaga rō dō ngōlō. Kina gbī tara ma kidēki kēdi rō dō ngōlō naga 'deni yaga rō atoli zi Kurisitō. ^{XXIII} Boko'ba ugō ye 'deni rō tugō kina kinza kebe ki'dike rōye dē kpe rō atoli zi bilaka motō. ^{XXIV} Löndō ma ga, nī motō oloma kō'bō kozo ma tōnē dēki kota yi ne tara kōmo Boko'ba.

Lende 'Ba Paranga Ni Ti Makuru'bē

^{XXV} Gō lende 'ba ya ame ga gba kosa a motō rō, rō kogbe dē ne, minza ti ndose motō ma Kurisitō kose zō gōmo. Tine ma ame mo bo ki'di ma 'deni ti mī kēyi abo 'dō ki'dike dōye gō lende ma ne, ma na mēdi mo'de ame 'deni ziye ti meri ma. ^{XXVI} Kozo ame ze 'deni le'jete mī gomo ne, ma laka mo ngi ziyi nī motō toloma e'bī ngi tara. ^{XXVII} Nī ame kēddi ma 'bēyi 'deni ti 'ja kinza koma kori motō dē kpe

romo toga mo yaga. Ni ame kogbe dè gba ne kinza koma è'bi dè. ^{XXVIII} Ne odo ni botoni kogbe inza ro lende kënyè. Kina odo kogbe yi nyiti inza ro lende kënyè. Ne tine mo'doko tokonyi ye kpe ma 'beye di zi gomo løbu nima lijè bo kogbe rönni ni këdi kusu kpènni yïmo ro komo lëndö ne.

^{XXIX} Löndö ma ga, kada ze mi dolinjò bine gomo owo dè kpe. Kina kisasi di mi kada nime tone ma kogbe 'ja 'deni pele naga koloma kozo inza ti 'ja. ^{XXX} Ma ti tolo kömöni, koloma kozo inza ro meri. Ma këdi kögö koloma kozo inza ro lonjo. Ma kugö wa naga koloma kozo inza ro è'bènni. ^{XXXI} Ma këdi komomi mori 'ba dolinjò nime konjo yaga kozo ndobo abo na dè. Römöyi dolinjò nime dèdi dogoko ne èdi kiteli pili yaga giri naga nime.

^{XXXII} Kina mo'doko ye go kolomake kinza dök'i'di kombi. Bo ame gba kogbe 'ja dè ne, meri mo è'bö ngi nburu go ndobo 'ba nere Yèsu 'do tiyèyi dök'i'di mo. ^{XXXIII} Ne bo ame ti 'ja ne mi bo è'bö ro ma kombi go a 'ba dolinjò nime tiyèyi dök'i'di 'ja abo timo. ^{XXXIV} Kina dök'i'di bo è'bö ngi nburu riyö. Lijè ame ga kinza ti mè'dè ne, meri 'bènni è'bö ngi nburu go ndobo 'ba nere Yèsu. Lijè i'di ma 'bènni rönni ngi kpaki ti meri 'ba minni këdi lipo ro ma laka zi bo. Tine 'ja ma kogbe 'deni meri mo è'bö ngi nburu go a 'ba dolinjò nime. Römöyi loko o'doko tiyèyi dök'i'di mè'dè ni. ^{XXXV} Minza miya nime 'do to'lonjo ye di romo. Tine mo'doko tokonyi ye to'do lende laka toja laja 'ba nere ze Yèsu nime ti dök'i'di koto.

^{XXXVI} Kpe ame ga kiliböke roye 'deni ne, odo konjo lende ko'do 'bi kari dè laka tini tine ako'doko 'ba yida ro ka'da yi 'deni ngi to'do mo, o'do kozo ma kiteri kogbeke roye. Kina inza ro lende kënyè. ^{XXXVII} Tine ni ame kinda'ba dök'i'di yi koto mi libö 'bi kogbo do yida röyi nburu laka a moto ka'da yi dè komeri 'deni tara döyi tola loko koloma töti ko'doko'do ne, ele gbì. ^{XXXVIII} Bo ama kogbe ma 'ba bo ngi ne, o'do 'deni gbì laka. Kina ni ma kola 'bèyi tara nima o'do 'deni laka gbì ro do kiteli.

^{XXXIX} Ni ame kogbe mè'dè 'deni ne, inza ro do ngölö. Tine odo mè'dè yi köle 'deni yaga ni è'bi ngi nati ro do ngölö bi togbe mè'dè moto ma ko'doko. Kina 'do mè'dè mo këdi ro ma ki'di döni 'deni go lende 'ba Yèsu. ^{XL} Tine ma momeri 'bama ma laka mo ziyi toloma tara kinza togbe mè'dè moto. Ma, ma Polo momeri ma 'bama na tara kina mikali ngi mèdi ti Nyi Koto Laka.

VIII

Yida 'Ba Akoro

^I Ti miya ame ziye go lende 'ba yida ma këdi kumu zi akoro naga. Dikalike 'deni ro

ma laka ze pili ti akikali kozo ma kiya röni. Tine akikali na këdi ko'de do kombi. Ako'co na ro a ki'di tigo. ^{II} Bo ame komeri tégè bo ikali wa ne, bo ikali oto dè gba laka. ^{III} Tine bo ame ko'co Boko'ba ne na nge Boko'ba kikali.

^{IV} Kina go lende 'ba tonyo wa ma kumu zi akoro ti miya te ze dikalike 'deni ro ma laka akoro inza ro oto. Boko'ba nge koto mitoro, a moto inza. ^V Kina kozo ame pele ya moto ga këdi kiya te, Boko'ba moto ga èdi mitoro, moto ga mi yayi bèri ne, odo Boko'ba to mo naga nima ti nere 'ba do mitoro mo to naga nima këdi pele yayi ^{VI} ma 'beze dikali Boko'ba nge koto ame bo na ro 'bu ze ne. Bo na me ko'ba wa pili ki'di ze me dolomake mi laja abo ne. Kina nere 'ba do mitoro gbì nge koto ame bo na ro Yèsu Kurisitö. Bo na me ki'di ze ti wa pili 'ba dolinjò nime kozo ame dèdike ne.

^{VII} Tine ya moto ga di mi löngö ze bine ikali ma 'bènni lende nima dè. Toro akoro na 'deni za kikali rönni. Pele giri nime odo lijè konyo akonyo mo tégè lijè onyo wa koro 'deni. Meri 'bènni itigo dè gba na tonyo a nima kirasi yïmo ngi yaga. ^{VIII} Tine akonyo o'do oto dè zize koma Boko'ba. Odo donyoke dè, iyènyè ze dè ngi buju koma bo. Kina odo kiya te donyoke pele ilenjo ze dè ngi lipo koma bo.

^{IX} Ni ro do ngölö tonyo mo, tine kinza ki'di dè këdi yaga ro a 'ba la'ba zi ma meri mo ga kitigo dè gba naga. ^X Römöyi odo kiya te bo ame meri mo kitigo dè gba ne ko'ja yi ni bo lende kikali mo tönè na këddi 'deni tonyo wa di mi rö 'ba akoro, ro ma tondo na 'do koco bo dè tonyo wa ma kumu zi akoro? ^{XI} Omba bine akikali 'bi mo tönè na aa 'böwu kupö bo nima 'deni za yaga. Bine bo gbì ro löndö ziyi Kurisitö köle 'deni gbì go bo. ^{XII} Lende kënyè ame ko'do zi löndö ma gba meri mo kitigo dè kozo a naga nime te ne, Kurisitö na ko'do lende kënyè 'deni teyi.

^{XIII} Ne kina me odo kiya te a tönè monyo ne na ki'di löndö ma 'deni kila'ba mi lende kënyè kozo a nima tara, a moto ro yida minza monyo kpe kinza ma na mebe moro ra ro bo közi, ti'di löndö ma kila'ba mi lende kënyè.

IX

Bo Laja 'Ba Yèsu

^I Ongoke di roma, ma gbagba ma ro do ngölö. Ma ro bo laja 'ba Yèsu. Mo'ja kinè nere ze Yèsu ti koma ma. Kina kpe na ro kinè 'ba ndobo ma mi tigo 'ba nere Yèsu.

^{II} Kina kozo ame ma konzi moto ga kiya pele te minza ro bo laja ne, ma di ziye ma ngi ro bo laja 'ba Yèsu. Römöyi tèdi 'be

ro akoto ti nhere ze Yésu na kileme 'deni Boko'ba na koja ma.

^{III} Tine go 'ba ya ma kiya kpènni rōma naga nima ti miya zinnì te, ^{IV} "Ma di ziye kpe nima, inza ro ma laka go kōkōnyi ze ti mini ni ti akonyo 'ba kpeze?" ^V Inza ro ma laka zize go togbe 'ja di mi yitō ame ga 'deni mi kanisa ne tilingere timo kōzo ma 'ba Pitōrō ni ma ti bo laja mōto ga 'ba nhere Yésu ti lōndō bo ga tara ya? ^{VI} Go wa' di na ze ma 'beze ti Baranaba na nge go do'do ndōbo 'ba kpeze ti kōzize? ^{VII} Yē na ko'do ndōbo 'ba bo kanya ra molo ti yamo 'ba gbagba bo? Yē na kidiyē ngērì ra ngi tara kinza konyo ma kana mo? Yē na koda sa ra ngi tara kinza ma kuwē wì mo?"

^{VIII} Minza miyari nge go 'ba bilaka lesi. Kō'du ki'di iya gbì te. ^{IX} Ugu mi kō'du ki'di 'ba Musa bine iya te, "Ɔdo ki'di sa tomba nyōnyu kinza kudōdu kpamo dē teyi." Tara ne lende 'ba sa na ko'bo kulōwō ro Boko'ba? ^X Rō ma laka wa nima bo iya go lende ze. Rōmōyì bo korō'do mo ti bo komba mo mi kōmo ki'di 'ba ndōbo 'bènni lijē ti konyo ngi di yimo. ^{XI} Kina me duli kupō 'ba Nyi Koto Laka 'deni miye. Ne go wa' di na 'do do'ja 'ba tulu yida ro dē gōmo di ziye?"

^{XII} Me kēdi ro ma laka zinnì lijē mōto mo naga nima titeri mo di ziye ne, o'ja dēne go ma 'beze na kēdi ro do kiteli 'di? Ne ongo ze donyo eze kori mo dē. Dosa eze ngi pili roze kinza kebe kuruwō rōni ra mi kori 'ba laja laka 'ba Kurisitō nime. ^{XIII} Ikalike 'deni laka bo ndōbo 'ba mi rō lōbu 'ba Boko'ba ēdi konyo kpènni di yayi. Kina bo akumu ni gbì obga kapa 'ba yida ma kumu naga ro akonyo zinnì. ^{XIV} Kina me gbì tara nhere ze Kurisitō ose 'deni 'do bo kuwōwō laja laka abo ga konyo kpènni timo.

^{XV} Ne ongo 'bama monyo ama lende mo dē. Kina minza mugu lende nime gbì te bine zō ro kpasì. Ma laka mo zō 'do tōlè ngi titi du yaga di do ame 'do bo mōto na kari koyoyo ro do do wa ma 'do moyo rōma gōmo mo tōnè ne. ^{XVI} Rōmōyì tuwōwō laja laka 'ba Boko'ba na dē ro wa ma 'do moyo rōma timo. Ndōbo ma, ma Boko'ba kose zō na. Bu'bu zō odo kiya te muwōwō dē. ^{XVII} Ɔdo muwōwō ngi go ako'doko mo ti mo'ja bi gōmo 'ba rōma ngi. Tine mo'do ngi kōzo ndōbo ma ki'di ma teyi go ame Boko'ba kolo 'deni dōma ne. ^{XVIII} Ne tine 'do wa' di na mo'ja ro bi gōmo 'ba rōma? Omba kina ro laja laka 'ba Kurisitō nime zō tuwōwō mo ro ma sari kinza bōto kopi odo dē zō gōmo, zō to'jōnjo rōma yaga di bi to'ja bi gōmo 'ba rōma.

^{XIX} Di mi ame pele minza ro atoli 'ba bōto ne mileki rōma 'deni yaga ro atoli zi bilaka pili ro buru 'do mokonyi ma konzi

ti'di dōnni go lende 'ba Yésu. ^{XX} Zi ma ro Yudayi mo ga mileki rōma gbì yaga ro Yudayi 'do tokōnyi lijē. Di mi ame minza pele bicì kō'du ki'di 'ba Musa ne mileki rōma gbì yaga tara mi ndōbo ma tinnì go mokonyi lijē. ^{XXI} Kina gbì tara zi ma ro bo lōwō naga mileki rōma yaga ro bo lōwō 'do mokōnyi lijē ame ga kinza bicì kō'du ki'di 'ba Musa ne. Tine inza dē du te moro kō'du ki'di 'ba Boko'ba dē. Kō'du ki'di 'ba Kurisitō mbiri dōma. ^{XXII} Mi lōngō ma kinza meri mo kitigo dē naga mileki rōma gbì kōzo lijē tara 'do mokōnyi lijē. Mileki rōma yaga mo'do wa pili ro ma koriya go loma 'ba bilaka lesi zō tōmo lijē yaga. ^{XXIII} Mo'do wa pili 'deni tara go laja 'ba Kurisitō 'do mo'ja yēyi ma gōmo.

^{XXIV} Ikalike 'deni mi iriṅa dōli bilaka ro ma konzi. Tine pele bo ma koto na nge kēdi kari ko'ja kpa kōzimo. Kina ti ni mōto iriṅa ti ro ma kembe mi loma 'bi 'do ko'ja kpa kōzi 'ba gōmo. ^{XXV} Mi lēyè pili mōto ogbo do yida ro bo laka go bo ko'ja kpa kōzi. Ro kupō ma 'bènni nime le ka go kpa kōzi kinza kigabi to. Tine kpa kōzi ma 'beze nime dēdi dupō roze gōmo ne o'bo 'bèni ngi ro nburunburu. ^{XXVI} Kina me mēdi miriṅa 'deni ro ma kodoro milapo bi tote mo. Ma 'deni ngi kōzo bilaka ame komba mōbo abo dē ngi sowa mi lili yayi ne tara. ^{XXVII} Monzo yida rōma ga 'deni 'do mōro njo kitigo rōmōyì kinza kebe ko'jōnjo ma, ma bo kuwōwō laja laka 'ba Kurisitō mo tōnè ra ti kpa kōzimo kada mōto yayi.

X

Akiyandi Gō Lende 'Ba Akoro

^I Lōndō ma ga, mo'doko ziye 'do komerike wa ma ko'do rōni zi 'bu ze lōbu tōnè ga kari ti Musa ne. Lijē nima pili poli itata 'deni kumu do Yōpō Kasi ti ndinnì. ^{II} Obapatisi lijē pili 'deni ro bo kōsō go Musa ga mi poli ti mini lōbu nima. ^{III} Lijē pili onyo akonyo koto nima Nyi Koto Laka ki'di zinnì ne. ^{IV} Lijē pili uwē mini koto nima Nyi Koto Laka koja zinnì di mi dōku mo nima kō'bo nduwē tinnì ne. Omba kina ro Kurisitō. ^V Tine pele tara gba dōki'di Boko'ba ēyi dē ro ma konzi mōto mo ga. Kina tōku lijē kileke ngi yì mōkō.

^{VI} Wa naga nime pili o'do rōnni ro akileme zize kinza debeke ra titeri lende kényè kōzo 'bènni ma lijē ko'do ^{VII} ala dulōmuke kpeze gbì zi akoro kōzo ma 'bènni. Kōzo ma kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tara iya te, "Lijē oloma ngi bi tonyo karama tuwē wa lijē kényi bi tusi ngala." ^{VIII} Kinza debeke dē gbì to'do yēri kōzo ma 'ba ya ē'bènni mōto ga ame ki'di ma kuluku 'butē bi 'butē sowo dōomu dōokoto (23,000) kolè ngi pili kada koto ne. ^{IX} Kina

kinza debeke dē gbī tɔyɔzɔ ɲere ze Boko'ba kɔzɔ ma 'ba ya ma 'bɛnni mɔto ga ame ki'di murē koloma tupō lijē ne. ^X Kinza debeke dē gbī tɔɲborɔ rɔze kɔzɔ ma 'ba ya ma 'bɛnni mɔto ga ame ki'di malayika 'ba tɔlē kupō lijē ne.

^{XI} Wa naga nime pili o'do rɔnni 'deni zinni te 'do kēdi rɔ akileme zi ya mɔto ga. Kina me kugu 'deni 'do ki'di kɔmɔ kandi mo zize. Rɔmɔyī dēdike ma 'beze nime 'deni ɲgi mī kɔmɔ kɔɔ ame 'deni ɲgi rɔ 'ba tako 'ba ɲburuɲburu 'ba dɔliɲɔ nime ne. ^{XII} Kina me bɔto ame komeri rɔ bo tēgē bo ēdi rɔ ma kɔrɔ tɔrɔ ne, bo ki'di kɔmɔ bo kandi laka kinza bo kila'ba ra. ^{XIII} Akiyɔzɔ ame ga pili kēdi kɔmō ziyi ne na gbī kɔmō zi ya ma laki tara. Boko'ba ɔrɔ ɲburu ti mī kēyi go lende abo kina bo ola akiyɔzɔ dē ko'do rɔni ziyi mɔto kebe dɔ tigo 'bi. Mī akiyɔzɔ bo ti ki'di kɔri 'ba tolo rɔ ɲgi ziyi. Bo ki'di tigo mo ziyi togbɔ rɔyi kpamo.

^{XIV} Kina me 'deni ti, kpe löndö ma ame ga mɔ'ɔ ye ne, kinza ko'doke ɔto dē kpe ti akoro. ^{XV} Mēdi miya ziye kpe ma kikalike lende 'deni igelike ma laka ti ma kēnyē mo 'jaa di yimo. ^{XVI} Kōsu tōnē dulōmu dileki yēē'di mo zi Boko'ba duwēke di yimo ne na rɔ, rɔ kodɔ'bo zize mī roma Kurisitō. Kina gbī maɲgolo'bo mo tōnē donye yimo donyoke ne na rɔ, rɔ kodɔ'bo zize mī yida rɔ Kurisitō. ^{XVII} Ze pili donyoke 'deni di mī maɲgolo'bo kɔtɔ nima. Kina me ze pele rɔ ma konzi nime ze pili 'deni ɲgi rɔ akɔtɔ.

^{XVIII} Oɲgɔke Yudayi ni te, ame ga pili konyo yida 'ba akumu ne odo'bo ɲgi pili mī yēyi 'ba akumu nima. ^{XIX} Tine wa'di ga na me mēdi miya bine ne? Tara ne akumu zi akoro ni ti akoro mo rɔ a löbu? ^{XX} Inza tara. Tine miya te, akumu ma 'ba bo kinza kikalī Boko'ba ni naga nima lijē ēdi kumu zi Satani. Inza zi Boko'ba. Tine ma mo'dokɔ dē ziye 'do kodɔ'boke rɔye ti Satani. ^{XXI} Rɔ ma tondo mo ga na go kuwēke gbī di mī kōsu 'ba Kurisitō ɲere ze kebe kilekike 'bōwu kuwēke di mī 'ba Satani? Rɔ ma tondo mo ga na 'do konyoke di dɔ tarabiza 'ba Kurisitō ɲere ze kebe kilekike 'bōwu konyoke di dɔ 'ba Satani? ^{XXII} Gɔ wa'di? Do'dokɔke go dōki'di bo Kurisitō ɲere ze kombi rɔze? Ala domerike 'deni ditigoke kebe bo?

Wa Pili Inza Rɔ Yēyi

^{XXIII} Ti nī mɔto kebe kiya te, "Ma rɔ dɔ ɲgölö bi to'do wa pili." Ti miya ziyi te, "Ele. Ne tine wa pili inza rɔ yēyi ziyi." Ze rɔ dɔ ɲgölö bi to'do wa pili rɔ gɔmo. Tine lijē wa mo naga nima itigo wa dē pili. ^{XXIV} Kinza nī mɔto ko'do wa dē ɲge tokɔnyi gbagba yī timo, tine o'do tokɔnyi lēpi yī ga timo.

^{XXV} Nī rɔ dɔ ɲgölö tonyo yida ame pili kugō ē'bi ne kinza akittiti teyi tikali mo. ^{XXVI} Rɔmɔyī ugu 'deni mī buku 'ba Boko'ba, iya te, "Doliɲɔ nime ti amo ga pili a 'ba ɲere Boko'ba na."

^{XXVII} ɔdo bo ma kinza kikalī Boko'ba dē kose yi tari liɲɔ 'bēni, wa ame ko'de kɔmōyi ne onyo ɲgi. Kinza kititi dē. ^{XXVIII} Ne ɔdo bɔto mɔto kiya 'deni mɔlo ziyi te, "Wa nima umu zi akoro," kinza konyo dē. Rɔmɔyī bo omeri lende 'deni ti mī bo rɔ akonyo nima. ^{XXIX} Nī na dē komeri 'do tikali mo, tine bo nima na.

Tine mɔto ga ti kiya te, "Gɔ wa'di na 'do lende 'ba bo mɔto kota ma di bi tonyo wa ame ma rɔ dɔ ɲgölö tonyo mo ne? ^{XXX} ɔdo mileki yēē'di mo 'deni zi Boko'ba 'do bo mo kiya kpēni rɔmo tondo?"

^{XXXI} Ne rɔ ma laka ɔto ame ko'do ala konyo kuwē gbī ne, o'do pili zi Boko'ba kilēlu bo gɔmo. ^{XXXII} Kinza ki'di loma 'bi dē kebe ko'de lende zi ma rɔ Yudayi gbī ti ma rɔ bo löwö mo ga ala zi kanisa 'ba Boko'ba. ^{XXXIII} O'do kɔzɔ ma mo'do, miteri tūyēyi dōki'di ma konzi pili ti wa ame ga mēdi mo'do ne. Mo'do dē zi gbagba ma, tine mo'do zinni ma konzi pili 'do kɔmɔ lijē di mī tölē.

XI

^I Kpe ogbake görö dɔma gbī kɔzɔ ma 'bama ame mogba görö dɔ Kurisitō ne.

Toro Kurisitō

^{II} A nime ki'di mēdi mubi goye ne rɔmōyi ēddike nduwē rɔ tomeri ma, kōsöke go akiyandi ma mo tōnē moto ziye ne. ^{III} Ne mo'dokɔ ziye 'do kikalike ame gbī laka, Kurisitō na mbiri dɔ bɔtoni. Kina mē'dē na mbiri dɔ 'ja. Kina Boko'ba na mbiri dɔ Kurisitō. ^{IV} Kina me bɔtoni ame kēdi kumōtu ala kiya lende 'ba Boko'ba ti wa dɔ bo ne odo laɲa 'deni rɔ Kurisitō ame kina mbiri dɔ bo ne. ^V Kina gbī 'ja ame kumōtu ala kiya lende 'ba Boko'ba rɔ dɔ sari ne odo laɲa 'deni rɔ bo ame mbiri dōni ne. Ti kēdi zini rɔ, rɔ kaya ma löbu. Loko 'deni kɔzɔ 'ja ame kopɔ dɔmo yaga ne. ^{VI} ɔdo 'ja mo ko'dokɔ tudūdu wa dē dōni ma laka mo loko kingenge gbɔ yaga. Ne kɔzɔ ame dɔ kingenge ni ti dɔ kopɔ rɔ, rɔ kaya zi 'ja ne, ma laka mo loko kudūdu wa dōni.

^{VII} A mɔto inza ame 'do ki'di bɔtoni kudūdu wa dɔ bo rɔmōyi bo rɔ akileme kinē rɔ löbu 'ba Boko'ba. Tine 'ja 'bēni rɔ akileme rɔ löbu 'ba bɔtoni. ^{VIII} Rɔmōyi bɔtoni na dē ko'ba di mī yida rɔ 'ja, tine 'ja na ko'ba di mī yida rɔ bɔtoni. ^{IX} Kina o'ba bɔtoni dē gbī go lende 'ba 'ja, tine 'ja na ko'ba go lende 'ba bɔtoni. ^X Gɔ kō'du mo na mī mōtu ala mī tiya lende 'ba Boko'ba

zi 'ja 'dɔ kudödu döni teyi rɔ akileme 'ba közi kakpa 'ba me'dè ni di komɔ malayika.

^{XI} Tine ma di zize ze ma rɔ akoto ti Kurisitö ñere ze nime, botoni ɔɔɔ dè di rɔ 'ja kina 'ja ɔɔɔ dè gbì di rɔ botoni. ^{XII} Kozo ame pele ko'ba 'ja di mi yida rɔ botoni ne, 'ja na 'deni le'jete kèdi kòyò botoni. Kina wa pili ako di zi Boko'ba.

^{XIII} Tine kpe na go kiyake e'be ti yayi. ɔɔɔ tara ne èdi rɔ ma laka zi 'ja 'dɔ kumötu rɔ dɔ sari? ^{XIV} Akikali iyandi wa 'deni timo te, ɔɔɔ sunè döyi ni ame rɔ botoni ne kidakpa kulöwö nima laña na. ^{XV} Ne ma 'ba 'ja, ɔɔɔ sunè dönni kidakpa kulöwö nima tele na. Boko'ba i'di sunè kidakpa nima 'deni zinni 'ja rɔ bi 'ba akudödu dɔ. ^{XVI} Ne ɔɔɔ bo mo kebe kowasa lende ma 'beze nime, dölèti ma 'beze ti 'ba kanisa 'ba Boko'ba na me ñge diya 'deni.

Akonyo 'Ba Ñere

(*MT 26:26-29; MK 14:22-25; LK 22:14-20*)

^{XVII} Tine mi ndose naga nime a motɔ mubi goye dè. Römöyi ɔɔɔ kotonjike dɔye mi mötu 'be mo tönè 'dɔ kèdi rɔ ma laka ne, tine uyike za 'böwu yaga rɔ a kënyè. ^{XVIII} Ma dɔgba mo muwò tégè mi mötu 'be 'ba kanisa rɔ koza ebe kusu róni za yimo. ^{XIX} Momeri ti kèdi ñgi tara römöyi go kileme ma dök'i'di Boko'ba këyi romo mo ga.

^{XX} Mi kpa kototo 'be 'dɔ konyoke ñgi tɔ rɔ, rɔ kodɔ'bo 'ba Kurisitö ñere ze mo ne inza yɔ. ^{XXI} Römöyi di bi tonyo mo motɔ ile'de ñgi molo tötì rɔ akonyo ma 'béyi. Ya motɔ ga kari ma 'bènni ñgi ti 'bö, tine motɔ ga konyo 'bènni 'deni ñgi kitèkpè, layi kupò motɔ ga. ^{XXII} Wa'di ga na tara? Inzake ti liño tonyo kpeye tuwè wa di teyi? E'be nima kanisa 'ba Boko'ba na ko'dokoke titi'ja mo todo laña rɔ bo lisa mo ga? Wa'di na kiterike go miya ziye gɔmo? Tégè 'dɔ mubi goye? Lipo, mubi goye ɔɔɔ dè.

^{XXIII} Römöyi akiyandi nime ako zò di zi Yèsu Kurisitö ñere ze na me mèdi mololo ziye. Mi korondɔ nima ki'di közi bo zi turu teyi ne, bo ogba manɔolo'bo ñgi ^{XXIV} kileki yèè'di mo zi Boko'ba bo konye yimo kiya te, "Ame na rɔ yida roma ame ki'di 'deni goye. Kina ti o'doke nduwè te tomeri ma timo." ^{XXV} Kina gbì 'böwu di pötö akonyo 'deni na bo kogba kösu ñgi kiya te, "Akuwè nime na rɔ lömu ma la'ja 'ba Boko'ba ma korɔ 'deni dɔ roma ma. Kina ti ɔɔɔ kèddi kuwèke, o'dake nduwè te tomeri ma timo." ^{XXVI} Kina ɔɔɔ kotoke tonyo manɔolo'bo nima kuwèke gbì nduwè te di mi kösu nima èddike rɔ tuwöwö lende 'ba tölè 'ba ñere Yèsu timo ñbö bo kileki kako dolinjo bine.

^{XXVII} Kina ni bo ame kèddi konyo manɔolo'bo 'ba ñere Yèsu kuwè di mi kösu abo nime ñgi tara kinza lende koro mo ne, yida rɔ bo ti roma mo nime na kèddi è'bi 'deni ka rɔ tuburu bi mo. ^{XXVIII} Ni motɔ omeri konjo röyi titi na 'jaa 'dɔ konyo kuwè di mi kösu nime. ^{XXIX} Römöyi ni bo ame kèddi konyo 'béyi kuwè ñgi tara di mi kösu nime kinza meri ma kodoro mo ne, burè na ka kèddi ko'de è'bi döyi. ^{XXX} Gɔ lende mo na ma, ma konzi 'beye motɔ ga 'deni ñgi rɔ korɔ'bo rɔ, rɔ ko'ko motɔ ga kölè 'deni ne. ^{XXXI} Ma kiya te dèdi dodoroke biçi lende ra rɔze laka dène Kurisitö inza kodoro biçi mo rɔze. ^{XXXII} Ne tine bo odoro biçi lende 'deni rɔze bo kodɔ karama yaga doze kinza Boko'ba kodɔ'bo ze ra koto kote doze ti dolinjo nime.

^{XXXIII} Kina me mèdi miya ziye löndö ma ga, ɔɔɔ kotonjike dɔye 'deni tonyo akonyo 'ba ñere Yèsu, odake rɔye. ^{XXXIV} Ne ɔɔɔ ni motɔ kèddi rɔ 'bö onyo kpèyi molo di liño 'bi kinza Boko'ba kari kodɔ karama ra döyi go tako mi kpa kototo nima. Tine lende motɔ naga nima ti modoro gomo 'jaa ɔɔɔ mömò 'deni ziye yayi.

XII

Kpa Közi Ki'di 'Ba Nyi Koto Laka

^I Kina ame ziye kpe löndö ma ga, wa nime rɔ kpa közi ki'di 'ba Nyi Koto Laka ne, mo'doko ziye 'dɔ kikalike laka. ^{II} Ikalike 'deni tönè gba bine kinza ki'dike dɔye dè go lende 'ba Boko'ba ne, a ma yawa naga a'da ye ñgi ki'di ye toro akoro ni ame ga ñgi rɔ töku kinza kilende dè ne. ^{III} Kina me mèdi miya ziye bo ame kèdi kilende ti tigo 'ba Nyi Koto Laka ne inza kebe kpe kogboki kiya te, "Jɔ komo nima döyi ne Yèsu." Kina gbì botɔ inza ko'bo tiya mo te, "Yèsu na rɔ ñere," tine ñge ti tigo 'ba Nyi Koto Laka.

^{IV} Bine kpa közi ki'di 'ba Nyi Koto Laka èdi pili rɔ 'berì'berì, tine bo Nyi Koto Laka ma ki'di mo ñge koto. ^V Kori 'ba laja 'ba Kurisitö ñere ze nime gbì pili rɔ 'berì'berì. Tine bo Kurisitö ñere ze mo ñge koto. ^{VI} Tigo 'ba to'do ndobo pili rɔ 'berì'berì. Tine bo Boko'ba bo ki'di mo zi bilaka pili nime ñge koto.

^{VII} Ziyi ni motɔ Boko'ba i'di rɔ Nyi Koto Laka abo ame ñgi ko'bo tokonyi bilaka 'ba kanisa abo ga pili ne. ^{VIII} Nyi Koto Laka i'di ziyi motɔ rɔ akikali tuwöwö lende. Tine ma 'béyi motɔ bo koto mo nima i'di ziyi rɔ tiyèti mo laka. ^{IX} Ma 'béyi motɔ bo i'di ziyi rɔ ti'di döyi laka go lende 'ba Kurisitö. Tine ma 'béyi motɔ bo koto mo nima i'di ziyi rɔ tigo 'ba akileño. ^X Ma 'béyi motɔ bo i'di ziyi rɔ to'do go koto. Tine ma 'béyi motɔ bo koto mo nima gbì i'di ziyi rɔ tumè

lende 'ba Boko'ba. Kina bo koto mo nima na gb̄i kēdī ki'di yi nī mōto tikali lende ma yala na rō 'ba Boko'ba tīne ma yala na kinza rō 'ba Boko'ba. Ma 'bēyī mōto bo i'di zīyī rō tilende rō kpa lōwō. Tīne ma 'bēyī mōto bo koto mo nima i'di zīyī rō tīyētī mī 'jō 'ba lende mo. ^{XI} Tīne bo Nyī Koto Laka koto kpōkī nīme bo na me pili ko'do wa naga nīme ne. Bo i'di kpa kōzī nīme pili rō 'berī'berī zi bilaka rō kotokoto kōzo ma bo ko'doko.

Kapa 'Ba Yida Rō

^{XII} Tīne Kurisitō ēdī kōzo yida rō ame pele koto kapa mo ga n̄banjī ne tara. Kapa nima konzi pele n̄banjī tara nima lījē pili yida rō koto nima na. ^{XIII} Kina gb̄i tara ze nīme pili, Yudayi ni ti bo lōwō mo ga ti atoli ni ti ma kinza rō atoli ni pili, obapatīsi ze 'deni ti bo Nyī Koto Laka tēdī rō yida rō koto. Ze pili duwēke 'deni di mī bo Nyī Koto Laka koto nīme.

^{XIV} Kōzo ma kōngōke yida rō inza n̄ge koto, kapa mo ga n̄banjī. ^{XV} Me odo ndī kēnyī kebe kiya te, "Minza ama rō kapa 'ba yida rō rōmōyī ma kōzi na dē." Tara ne lende nīme ti ki'di bo n̄gī yaga kinza kpe rō kapa 'ba yida rō? ^{XVI} Ala odo mbili kēnyī kebe kiya te, "Minza ama rō kapa 'ba yida rō rōmōyī ma kōzo na dē." Tara ne lende nīme ti ki'di bo n̄gī yaga kinza kpe rō kapa 'ba yida rō? ^{XVII} Me odo yida rō pili na kēdī n̄ge koto rō kōmo ti kuwō lende tondo? Ala odo kēdī n̄ge pili rō mbili ti kumē wa tondo? ^{XVIII} Tīne Boko'ba iyija kapa 'ba yida rō naga nīme pili te go ako'doko abo. ^{XIX} Ma kiya te kapa ma koto na n̄ge pili kēdī dēne a mōto kidēki rō yida rō inza.

^{XX} Kina kōzo ame don̄gōke, kapa pele n̄banjī tīne yida rō koto nima na. ^{XXI} Kina me kōmo inza kikali tiya mo zi kōzī te, "Ari yayi mo'doko yi dē." Kina dō inza kikali tiya mo gb̄i zi ndī te, "Nī, ari yayi mo'doko yi dē." ^{XXII} Tīne kapa 'ba yida rō naga nīme pili dēdī diyake te inza rō a kembe ne, odo lījē kinza yida rō inza ko'bo to'do oto. ^{XXIII} Tīne kapa ame mo ga tōnē don̄gōke kinza rō a bota oto ne kina debe doroke za 'bōwu yaga rō dō kiteli. Kapa ma tōnē mo ga kinē mo ga kaya rō ne na za 'bōwu don̄gōke dōmo kulōwō. ^{XXIV} Tīne kapa ma yaga kele naga nīme bōto onyo lende mo dē.

Boko'ba odo'bo kapa 'ba yida rō 'deni na ma ki'di kōṅo dō ma kinza rō a bota oto mo ga, ^{XXV} kinza ndō'ji kēdī ra yaga mī lōngō yida rō. Tīne go lījē kapa mo naga nima pili ko'ō ga rōnnī rō akoto. ^{XXVI} Kina odo a mōto ko'do kapa mōto 'deni kapa ma laki naga nīme pili gb̄i yaga rō ma ko'ō. Odo kilēlu kapa mōto kapa ma laki naga nima pili ēnyī gb̄i bi tiliya.

^{XXVII} Kina me kpe na rō yida rō Kurisitō. Tīne kpe pili nī mōto rō kapa bo mōto. ^{XXVIII} Kina me Boko'ba kiyija ye 'deni tara mī kanisa abo. Dōgba mo bo i'di bo laja mo ga. Rīyō mo bo i'di bo kumē lende ni. Mota mo bo i'di bo kōmo kiyandi ni kina ki'di bo to'do go koto ni. Kina bo kebe n̄gī tīyija ya ama ga nati, bo akileṅo ni ti bo to'do konyi ni ti bo dō kanisa ni ti bo tilende rō kpa lōwō ni. ^{XXIX} Kpe pili inzake n̄ge rō bo laja ala rō bo kumē lende ala rō bo kōmo kiyandi. Kpe pili inzake ti kōzi kakpa 'ba to'do go koto ^{XXX} ala 'ba tileṅo rōko'ō ala 'ba tilende rō kpa lōwō ala 'ba tīyētī mī 'jō 'ba lende mo.

^{XXXI} Kpe, laka mīye n̄gī mbiri rō ma kombi go kpa kōzi ame ga kulōwō rō dō kiteli ne. Tīne a mōto ma kulōwō rō dō kiteli mo ti mīleme 'deni n̄gī ziye, bo na rō ako'ō.

XIII

Ako'ō

^I Kina me nī mōto odo kikali pele tilende kpa bilaka lesi ti kpa malayika, tīne nī n̄gī rō ma sari kinza ako'ō ti kēddī ē'bī ka n̄gī kōzo biro lalaṅa ni ti kaliseye ma kudu kulōwō naga tara. ^{II} Odo kēddī pele ti tigo 'ba tumē lende 'ba Boko'ba kēddī pele ti akikali 'ba wa pili kikali wa ma rō ma kusu naga, meri 'bī ko'bo pele tīyese dōku ma lōbu naga, tīne odo kiya te kinza ti ako'ō, inza du te rō oto. ^{III} Odo koza ē'bī ga pele pili yaga ki'di yida rōyī gb̄lunṅu dōmo rō akōṅma, odo kiya te kinza ti ako'ō inza ko'do oto lipo te zīyī.

^{IV} Ako'ō na rō lende kēyī ni ti lende laka. Ako'ō inza ti mī kombi ala dō kombi ni ti tubōtō rō. ^V Ako'ō inziri dē. Yīmo ututu dē. Dōkī'di mo apa dē gb̄i. Ako'ō inda'ba tīyeli dē. ^{VI} Kina bo inza gb̄i rō lōṅo ti lende kēnyē, tīne lōṅo abo n̄ge ti lende ma kodoro. ^{VII} Ako'ō ombi ma 'ba bo gomo 'ba wa pili kō'bō ti'di dōnī ti kōmo ki'di ti mī kēddī mo pili.

^{VIII} Ako'ō ote rōnī dē kōzo 'ba kpa kōzi naga nima. Tumē lende ni ti kiteli. Tigo 'ba tilende rō kpa lōwō ni ti kiteli. Kina akikali nī gb̄i ti kote rōnnī. ^{IX} Rōmōyī akikali ma 'beze nīme ti tumē lende mo ga kpaki ti bōti rōmo. ^X Tīne odo kiya te ma laka kinza bōti rōmo mo kōmō yo kina ma ti bōti rōmo tōnē ga ti kōlu n̄gī yaga.

^{XI} Tōnē mēdī gba rō kole titi ne, meri ma ti lende ma pili kōzo 'ba kole titi. Tīne odo kōmo ma kōpo 'deni mola go lende dō kole titi n̄gī pili yaga. ^{XII} Kina me ma giri nīme dēdīke gba rō tonṅo Boko'ba nyuru kōzo di mī mandara. Tīne yayi ti don̄gōke bo 'deni te di dō kōmo di dō kōmo. Ma giri nīme gb̄i mikali bo n̄ge gba mbowa, tīne

yayi ti mikali bo 'deni ngi pili kozo ame bo Boko'ba kikali ma pili ne.

^{XIII} Kina me miya 'deni ziye lijë wa mota naga nime ti'di do go lende 'ba Boko'ba ti komo ki'di mo ti ako'vo ti kö'bö ngi nburu. Tine ma ro do kiteli mo kina ro ako'vo.

XIV

Tilende Ro Kpa Löwö

^I Ako'vo na ki'dike kedi dogba komoye. Kina i'dike miye gbi kedi mbiri go kpa kazi moto ga 'ba Nyi Koto Laka, ma ro do kiteli mo 'ba tigo 'ba tumë lende abo 'ba Boko'ba nima. ^{II} Bo ame kedi kilende ro kpa löwö ne inza kilende zi bilaka lesi, tine nge zi Boko'ba römöyi boto moto uwö mi kpa bo de. A ma kinza kikali naga na ma Nyi Koto Laka kedi ki'di bo kiya. ^{III} Tine bo ma kumë ma 'ba bo lende 'ba Boko'ba nima edi kilende 'ba bo zi bilaka lesi ki'di konyi koco mi keddä teyi. ^{IV} Bo ame kedi kilende ro kpa löwö ne okonyi 'benni nge ro gbagba bo. Tine ma kumë 'ba bo lende 'ba Boko'ba nima okonyi bilaka 'ba kanisa ngi pili.

^V Kina me mo'doko ye pili 'do kilendeke ro kpa löwö. Tine a ma mo'doko ziye ro do kiteli mo na ro lende kumë. Bo ame kumë lende 'ba Boko'ba ne, bo na mbiri di do ma kilende ro kpa löwö. Tine nge odo bo moto kiyeti mi 'jo 'ba lende mo 'do kokonyi bilaka pili 'ba kanisa.

^{VI} Löndö ma ga, me tonë mako ziye yayi ne, ma medi milende ra ro kpa löwö dene ti mokonyi ye tondo ga? O'ja mo'de ngi ro akileme mo ti akikali mo ti lende kumë mo gbi ti akiyandi mo 'di. ^{VII} Me a ma kinza didi naga nime pele kozo more ni ti tomo ni ne, odo kingelo yimo de laka ye na ti kuwö yimo? ^{VIII} Me odo bo kanya kome tototi de laka ye na ti kilenjo roni ndö koda do ya? ^{IX} Kpe na gbi tara. Odo kebe kilende ro kpa löwö bilaka kuwö yimo de 'do lijë kikali tondo? Eddi kilende e'bi ka ngi mi lili.

^X Mi dolinjo bine kpa bilaka na me ga pili nbanji ro gege ti 'jo 'ba lende mo ga. ^{XI} Tine odo muwö mi 'jo 'ba lende mo de ma 'deni ro bo löwö zi bo kiya mo to nima. Kina bo 'deni gbi yaga ro bo löwö zö. ^{XII} Ne dene kozo ma 'beye nime kiterike kpa kazi 'ba Nyi Koto Laka kulöwö ne, ma laka mo 'do kogboko roye tokonyi bilaka 'ba kanisa.

^{XIII} Kina me ni ame keddä kilende ro kpa löwö ne, ititi Boko'ba ki'di yi gbi tyeti mi 'jo 'ba lende mo. ^{XIV} Römöyi ma 'bama odo mumötu ro kpa löwö döki'di ma na nge kedi kumötu, tine meri 'ba doma o'ja oto de di teyi. ^{XV} Ne tine go mo'do tondo? Ti mumötu ti döki'di ma gbi ti meri 'ba doma. Ti moba ngala ti döki'di ma gbi ti meri 'ba doma. ^{XVI} Me odo kileki yee'di

mo nge ti döki'di yi zi Boko'ba 'do bilaka ama ga yayi ne ko'do "Amimi" tondo gomo kinza ma bo kikali wa ma keddä kiya mo de? ^{XVII} Motoga mötu 'bi nima ti kedi ro ma laka, tine bo ama tyi ne o'ja oto de di teyi.

^{XVIII} Ne ma 'bama mileki yee'di zi Boko'ba go ame milende kpa löwö kebe ye. ^{XIX} Tine ma di mi kanisa tilende mbowa ti meri 'ba doma ti kpa ma kuwö yimo naga na mo'doko tiyandi ya moto ga timo. Ame na ro do kiteli zö di do tilende kulöwö ro kpa löwö.

^{XX} Löndö ma ga, kinza komerike lende de kozo kole titi. Tine ilekike roye nge ro boyi titi zi lende kenyë. Meri 'be i'dike kedi ro 'ba bulöbu. ^{XXI} Mi buku 'ba Boko'ba iya 'deni te, "Ti moja bo löwö tilende zinni lijë bilaka ma naga nime. Ti milende zinni ro kpa löwö. Tine pele lijë inza kuwö doma."

^{XXII} Kina me dikalike 'deni tilende ro kpa löwö nima i'di ro akileme zi ma kinza ki'di dönni de go lende 'ba Boko'ba naga. Tine inza zi ma ki'di dönni 'deni. Kina tumë lende i'di ro akileme zi ma ki'di dönni go lende 'ba Boko'ba naga, inza zi ma ki'di dönni de mo ga. ^{XXIII} Me odo kpe bilaka 'ba mi kanisa pili kebeke ngi bi tilende ro kpa löwö na bo moto ame kinza ro 'ba kanisa ne kako kozo yayi, bo ti kiya de te kpe nöki na? Ne bo ame ki'di dönni de gba go lende 'ba Boko'ba ne ^{XXIV} odo bo kozo ko'ja kpe pili keddäike tumë lende 'ba Boko'ba, wa ame ga bo kuwö ne edi komba döki'di bo ngi bo komeri go lende kenyë abo ga. Lende ma bo kuwö nima na ti kote burë abo ngi ^{XXV} koja lende kenyë ma döki'di bo pili yaga bi kopo, bo ti kolodo beri tumötu Boko'ba kiya te, "Boko'ba edi ngi mi lonjo ye."

A Ma Kodro Mi Kanisa

^{XXVI} Löndö ma ga, a ma miteri ziye na me. Odo kotonjike doye 'deni mi mötu nima moto koba ngala, moto kiyandi wa, moto kiyeti go akileme ma kedi ko'do roni, moto kilende ro kpa löwö, moto kiyeti mi 'jo 'ba lende mo. Tine i'dike ko'do wa pili ro konyi ro go ro. ^{XXVII} Ne odo moto ga kedi kilende ro kpa löwö, i'dike lijë kedi nge kozo riyo ala mota tara. Kina 'do lijë kilende gbi ro kotokoto ki'dike bo moto kiyeti mi 'jo 'ba lende mo. ^{XXVIII} Ne odo bo kiyeti kpenni kinza i'dike lijë kudumö ma 'benni ngi, lijë kilende nge ti minni zi Boko'ba. ^{XXIX} I'dike ma riyo ala mota ame ga ro bo kumë lende 'ba Boko'ba ne na kilende moto ga kuwö ma 'benni nge tara kitemo gomo. ^{XXX} Ne odo Boko'ba ki'di lende abo ngi mi bo moto di mi kpa kototo yayi, bo ma kedi kilende dogba mo nima kudumö ma 'ba bo ngi gbo yaga. ^{XXXI} Kina

ti kpe pili kiyèitike lende 'ba Boko'ba rɔ kotokoto 'do kiyandi ma konzi pili ki'di mi kèddi teyi. ^{XXXII} Bɔ kumè lende ni ko'bo titi togbo do a ma kèdi kodo di kpènni. ^{XXXIII} Ròmoyi bo Boko'ba inza rɔ bo akirasi. Bo rɔ bo lende kèyi.

Kina me mi kpa kototo 'ba bilaka 'ba Boko'ba pili ^{XXXIV} kinza 'ja kusè dè ti lende. Kola lijè dè kilende ròmoyi kò'du ki'di 'ba Musa iya 'deni tònè bine te, "A mɔto rɔ 'ja kinza mbiri do botoni." ^{XXXV} Odo lijè ko'doko tikali a mɔto lijè kari kititi mè'dè nnì ga 'jaa di lijɔ. Odo 'ja mo kusè ti lende mi kpa kototo 'ba kanisa loko odo rɔ kaya 'deni roni.

^{XXXVI} Mikali dè, e'be nima go ame lende 'ba Boko'ba kisasi kako di ziye ne? Ala go ame e'be kako nge ziye ne? ^{XXXVII} Ne odo ni mɔto kiya røyi tégè rɔ bo kumè lende rɔ bo kèdi ti kpa kòzi 'ba Nyi Koto Laka ikali a nime mugu ne na ngi rɔ kò'du ki'di 'ba Kurisito nje ze. ^{XXXVIII} Boto amè kuwò do kò'du ki'di nime dè ne kinza ni mɔto kuwò do bo dè.

^{XXXIX} Kina me ti löndò ma ga, tumè lende mo na ki'dike dök'i'di ye gomo. Tine kinza ko'jɔnɔke go tilende rɔ kpa löwò dè. ^{XL} Wa pili o'doke rɔ kpa koriya.

XXV

Todo 'Ba Kurisito Di Mi Tole

^I Kina me ti löndò ma ga, mo'doko tileki tiya go laja laka tònè muwòwò 'deni bine ne gbì ziye. Ame kina kinda'bake 'deni koroke kitigo timo mi meri 'be ne. ^{II} Ama kina rɔ laja koto laka mo ma muwòwò ziye. Kina ti komo ye ngi timo di mi tölè odo kinda'bake ki'dike dɔye laka gomo. Ne odo kinza tara, omba i'dike e'be dɔye 'deni ka ngi gomo rɔ bėti.

^{III} Ma rɔ do kiteli mo ma muwò mololo gomo miya ziye mo na me, Kurisito ölè 'deni go lende kényè ze ga kozo ma kugu molo mi buku 'ba Boko'ba tara. ^{IV} Usu bo 'deni tine bo ènyi 'deni kodo yaga di mi tölè mi t'ò'dò do mota kozo ma kugu yayi. ^V Kina bo odo 'deni kileme rɔ bo zi Pitòrò. Bo ileme rɔ bo gbì zi bo laja abo ga ma 'butè domoriyò. ^{VI} Kina bo kodo gbì kileme rɔ bo zi bo kuwò lende abo ga ma konzi kozo kuluku 'butè (500) tara pili bi koto, ame ma konzi mɔto mo ga kèdi gba ti kòmónni ko'ja kabate ne. Ala odo mɔto ga ti kolè 'deni pele. ^{VII} Kina bo odo kileme rɔ bo zi Yakoba, gbì zi bo laja abo mɔto ga pili. ^{VIII} Tine ma rɔ nburunburu mo pili na bo kari kodo ngi zò ma ame rɔ kole kòyò kinza ko'de bi do oto dè mo nime.

^{IX} Ma na 'bama ngi wòti rɔ bo laja ame mo du kinza rɔ oto ne. Mò'bo dè 'do kidèki ma rɔ bo laja 'ba Kurisito. Ròmoyi

moloma pa rɔ to'do kòzi kasi zi kanisa 'ba Boko'ba. ^X Ne tine ti mi kèyi 'ba Boko'ba na me ma 'deni te ne. Kina gbì mi kèyi nima ilikò dè ngi tara rɔ yawa, ròmoyi ma na mo'do ndobo ngi kebe bo laja ma laki pili. Tine ndobo ko'do ma na dè. Mi kèyi 'ba Boko'ba na ko'do ndobo tò. ^{XI} Kina me odo kèdi pele rɔ ma kako di zò ala di zinni lijè ma rɔ bo laja mɔto mo naga nime kina kpaki rɔ wa ma duwòwò mo ame ki'dike dɔye 'deni gomo ne.

Todo 'Ba Toku Di Mi Tole

^{XII} Kina me laja pili ma duwòwò iya te Kurisito odo 'deni yaga di mi tölè. Ne rɔ ma tondo mo na ya ma 'beye mɔto ga kèdi kiya 'bènni 'bòwu te tòku inza kindiñi kpe? ^{XIII} Ne odo kèdi rɔ ma laka, omba Kurisito indinji dè du. ^{XIV} Kina odo kindiñi Kurisito dè gbì yaga di mi tölè a mɔto inza kpe ame go duwòwò. Kina a mɔto inza kpe gbì ziye ti'di dɔye gomo. ^{XV} Kina ma rɔ do kiteli mo ti kileme ze ngi dunzò bėti 'deni kpa Boko'ba. Ròmoyi diya 'deni te Boko'ba indinji Kurisito 'deni yaga di mi tölè. Ne odo kèdi 'deni rɔ ma laka tòku kindiñi dè indinji Kurisito dè ma? ^{XVI} Ròmoyi odo kindiñi tòku dè indinji Kurisito dè gbì. ^{XVII} Kina odo kindiñi Kurisito dè meri 'be ame ki'dike dɔye gomo ne 'deni ka ngi bi sari, wali 'ba lende kényè 'be èdi gba dɔye. ^{XVIII} Kina lijè ame ga kò'dò 'deni mi Kurisito ne òlu 'deni gbì. ^{XIX} Kina me odo komo ki'di ze go Kurisito nime kèdi 'deni nje go loma 'ba dolinjo nime, lisa ma 'beze na ngi 'deni kulowò nati.

^{XX} Ne lende ma rɔ ma kodoro mo na me, indinji Kurisito 'deni di mi tölè. Bo na 'deni rɔ dandende 'ba todo di mi tölè zi ame ga pili kèdi kolè ne. ^{XXI} Ròmoyi kozo ame bilaka lesi na ko'de tölè ne, kina me 'deni gbì bilaka lesi na ko'de todo di mi tölè. ^{XXII} Kina kozo ame ma konzi kolè 'deni koto ti Adama ne tara ma konzi ti kodo gbì yaga di mi tölè koto ti Kurisito. ^{XXIII} Mi tumu ame mo ngi rɔ ma kodoro ziyi mɔto ne, Kurisito na 'deni rɔ kole dandende 'ba todo di mi tölè. Kina 'jaa 'do kiyija ame ga rɔ 'ba bo 'ba Kurisito ne ti mi kada 'ba tako abo. ^{XXIV} Kina nburunburu 'ba dolinjo mo tònè ti kòmò ngi nati. Kurisito ti ka'da wa pili ma rɔ lòbu do dolinjo nime ti ma ti kòzi kapka ti bo tigo mo ga ngi pili kogba nje lòbu ki'di zi Boko'ba 'bu. ^{XXV} Ròmoyi bo Kurisito na Boko'ba ki'di 'deni molo 'do kèdi rɔ bo do dolinjo nime njobo bo ka'da bo ya abo ga ngi pili.

^{XXVI} Tine bo ya ma nburunburu ma 'do ka'da mo tònè na rɔ tölè. ^{XXVII} Buku 'ba Boko'ba iya 'deni te, "Boko'ba i'di bo ka'da wa pili 'deni." Tine wa pili nime kiya te bo a'da ne, Boko'ba inza yimo. Ròmoyi

Boko'ba na ki'di bo ka'da wa pili mo naga nima. ^{XXVIII} Kina odo bo ka'da wa pili 'deni bo kole gbi ti kileki ro bo beri bi ndi Boko'ba ame ki'di wa pili 'deni bi ndi bo beri ne. Kina go Boko'ba na kedii ngii nati ro bo do wa pili.

^{XXIX} Ne go wa'di na bilaka kedii ko'do bapatisi ti moyi toku 'benni ga gomo? Ma kiya te todo di mi tole kinza yo ti ko'do bapatisi ti moyi toku ni go wa'di? ^{XXX} Ne kina me go wa'di na dilanja 'beze roze ngii nburu tombi gomo? ^{XXXI} Londo ma ga, ma 'bama ngii ro komo lendo mi tole. Do kombi ma goye mi loma ze mi Kurisitö nje ze na me kedii ki'di ma miya wa naga nime pili te ne. ^{XXXII} Ma medii ra nge ro yida ro 'ba doyyai nime dene ti mo'do ya ti kuruku 'ba moko naga nime di Epeso bine ne ka go wa'di? Wa'di ga na ti mo'ja di gomo? Odo kiya te toku ni kindinji de kpe kodo yaga donyoke eze kpeze ti tone duwke romoyi tilendo dedii doloke kozo ma tone kiya ronni ne.

^{XXXIII} Kpe, kinza koluke lende de. Ro ma laka kozo lende mum tone, lepi kenyedii kirasi lende laka 'bi. ^{XXXIV} Ilekike komerike doye kolake go lende kenyedii yaga. Medii miya nime ro laja roye romoyi ya moto ga yayi ikali Boko'ba de.

Kine Ma Kedii Kodo Timo Di Mi Tole

^{XXXV} Ya moto ga ti kileki kiya te, "Ti toku ni kodo tondo mo ga? Kine ma tondo mo ga na 'do lijje kodo timo?" ^{XXXVI} Ti miya te, ni rumo nime, kupo odo kogba kidiyedii mi yayi, edii kole titi gba na 'jaa kotu. ^{XXXVII} Tine ma kidiyedii mo tone inza ro ma kotu mo nima pili. Kupo na nge ngii kidiyedii e'bi ro silinbi. Motoga bo abo ro 'jo nyonyu ala 'jo 'ba a moto. ^{XXXVIII} Kina Boko'ba kogba kiné ame bo ko'doko abo ne ki'di zi kupo nima kotu timo. Kupo pili ro gomo bo i'di kiné teyi ro ame ga koriya timo ne.

^{XXXIX} Kina me kiné wa ame ga pili ti didii yimo ne inza koto. Bilaka lesi ti kiné ma 'benni 'beri. Yeri ti ma 'benni 'beri. Yali gbi ti ma 'benni 'beri. Kina kenze ni gbi ti ma 'benni ga 'beri. ^{XL} Kina me kiné a ma mitoro 'beri. Kiné ma mi doyyai bine gbi 'beri. Kina tele 'ba a ma mitoro 'beri, ma 'ba mi doyyai beri bine gbi 'beri. ^{XLI} Kada ti tele ma 'beni, nyepé gbi ti ma 'beni kina kelu ni gbi ti tele ma 'benni ga. Tine pele di mi longo kelu naga nima tele mo ga edii gbi pili ro gege.

^{XLII} Kiné tele nime na ti kedii tara zi toku ame ga kodo di mi tole ne. Toku ame kedii kusu 'deni ne ngii ro yida 'ba yayi, tine odo kodo 'deni yaga enje de kpe. ^{XLIII} Mi tusu mo enye e'benni 'deni ngii yaga tigo mo to kinza kpe. Tine odo kodo 'deni ele ngii nburu ti tigo ro mbembé. ^{XLIV} Mi tusu

mo ro yida ro ma sari nime, tine odo kodo 'deni ngii ro 'ba Nyi Koto Laka.

Kina kozo ame dikalike yida ro ma sari nime kedii ne, omba yida ro 'ba Nyi Koto Laka edii gbi tara. ^{XLV} Romoyi buku 'ba Boko'ba iya 'deni te, "Bilaka ma dondende mo tone ro Adama ne o'ba 'deni ti didii yimo." Tine Adama ma nburunburu mo na 'ba bo ro bo ti'di didii. ^{XLVI} Dongoke 'deni bine yida ro ma Nyi Koto Laka ki'di na de titi kako dogba, tine yida ro ma sari nime na kako dogba. ^{XLVII} Adama ma dondende nima o'ba di mi lupu 'ba doyyai. Tine Adama ma ro mi riyö mo ako ma 'ba bo di mitoro. ^{XLVIII} Kina me ya ame ga mi dolijo ne ngii kozo bo ma ko'ba di mi lupu nima. Tine ya ame ga mitoro ne ngii kozo bo ma kako di toro mo nima. ^{XLIX} Kina kozo ame doloke kiné 'ba bilaka ma ko'ba di mi lupu 'deni roze ne, kina gbi tara yayi ti doloke kiné 'ba bilaka 'ba doyyai 'ba mitoro 'deni roze.

^L Londo ma ga, wa ame medii miya zipe ne na me. Wa ame ga ko'ba kedii ti roma ti yida ro ne inza ti go bi mi nje lobu 'ba Boko'ba. Kina ame ro yida 'ba yayi ne inza ti go bi mi dolijo ma kote ronni de ko'bo ro nburunburu nima.

^{L-LII} Uwöke lende kusu nime to ma. Ze nime pili dinza doloke ngii 'doyi yaga. Tine odo biro tototi ma nburunburu mo tone na kudu yo ngii kpiliji kozo komoyi ame komba ne te na ze nime pili dedii duyike roze ngii yaga welo. Romoyi odo biro tototi nima kudu yo na toku ni kedii kodo ngii ti yida ro ame kenje de kpe ne. Kina kedii kuyi ze ngii pili. ^{LIII} Wa ma tone ga ro yida 'ba yayi ne edii kolo yida ro ma kenje de ne ngii ronni. Wa ma tone ga kedii kole ne edii kolo yida ro ma kinza kole ngii ronni. ^{LIV} Kina me odo wa ma ro yida 'ba yayi ni na kedii kolo yida ro ma kenje de 'deni, wa ma kedii kole naga kedii kolo yida ro ma kinza kole 'deni tara tine, omba edii 'deni ngii ko ro ma laka kozo ma tone buku 'ba Boko'ba kiya ne. Ame kiya te, "A'da tole 'deni, iyölu kpa bo 'deni yaga. ^{LV} Ni tole, aka'da 'bi edii yala? Ni tole, 'di yi mo tone edii yala?" ^{LVI} 'Di abo 'ba tole ame bo kedii ko'be wa timo ne na ro lende kenyedii. Kina bi tigo 'ba lende kenyedii na ti ko'du ki'di 'ba Musa. ^{LVII} Ne tine yedii kedii zi bo Boko'ba go ame bo ki'di aka'da 'deni zize ti nje ze Yesu Kurisitö ne.

^{LVIII} Kina me ti zipe kpe londö ma ga ma mo'go kulowo nime, oböke kitigo ti mi kedii ogboke roye nburu mi ndobo 'ba nje Yesu Kurisitö. Romoyi kozo ame kikalike 'deni a moto ame ko'do domoyi bo nje ne ilikö de ngii du tara ro yawa.

XVI

Akireke

^I Mēdi mi'di ame ziye tikali mo go lende 'ba gīrisi ame 'do kireke tokonyi bilaka 'ba Boko'ba ma mi Yudayi timo ne. Ziye gbi 'do to'do mo kozo ma mose zi kanisa ma Galatiya. ^{II} Ro go kada lobu pili ni mato ogba gīrisi go tigo 'bi ki'di bēri 'do kireke dōni. Rōmōyi odo mōmō kinza kēnyī 'jaa 'bōwu tireke mo di rōma.

^{III} Odo mōmō yayi bilaka ame ga koŋgoke 'deni ne na ngi ti moja ti waraga kari ti kpa kōzi ki'di 'be nima Yeroselema. ^{IV} Ne odo kinda gbi laka zō 'do mari, ti dilingere koto tinni.

Akumōtō

^V Ti mōmō 'jaa ziye odo mudō 'deni titi kebe Makedoniya. Rōmōyi mo'doko titi tudō kebe yayi. ^{VI} Mēdi mari nime 'do toloma titi mbowa tiye yayi. Mōtoga ti mote lowa nime pili tiye yayi. Kina 'do ki'dike ma 'jaa go kori tari dogba mi lingere ma di yayi tari go bi mato ame zō 'do tari teyi ne. ^{VII} Mo'doko dē 'do toŋgo ye nge ro korokoro titeli ngi dōmo. Momeri 'do migabi titi mbowa tiye kozo ako'doko abo 'ba Kurisitō nere ze tara.

^{VIII} Tine ti moloma titi nbō kada 'ba Penitikosi kota ma Epeso bine. ^{IX} Bi 'ba tiliya ro go ndobo ma laka mo tōnē na me 'jaa bine ne. Tine a mo ngoro titi mato ga ēdi nbanjī bine tonyo burutu ma.

^X Odo Timatiyo kōmō yayi i'dike bo koloma dōmbēli bo kolodo bēri rōmōyi bo ēdi ro to'do ndobo 'ba nere Yēsu kozo 'bama. ^{XI} Kina kinza boto mato kebe dē kudōli bo. Ojake bo kari mi kori abo liya ti yēyi mo, bo kileki kako zō bine. Rōmōyi mēdi ngi bine ti komo ki'di gōnni lijē ti lōndō mato ga.

^{XII} Tine ma 'ba bo lōndō ze ame ro Apolo ne, ma na moco 'deni zi bo kulōwō 'do bo kari ti lōndō naga nime kōmō toŋgo ye yayi. Tine inza go ako'doko abo na 'do tari gīri nime. Bo ti kari ngi odo bo ko'ja kori mo.

^{XIII} I'dike komoye kēdi kilegbe koroke kitigo mi a ma ki'dike dōye gōmo. Olomake kinza tikere ti mi kēddi. ^{XIV} O'doke wa pili ti ako'ō.

^{XV} Lōndō ma ga, ikalike 'deni bilaka liŋo 'ba Setepana na ki'di dōnni dogba go lende 'ba Yēsu di Giriki yayi. Kina lijē na gbi ki'di rōnni 'deni 'do to'do ndobo 'ba tokonyi bilaka 'ba Boko'ba ga. Kina me mēdi miya ziye, ^{XVI} lijē ma kozo a nime te naga nime na go kuwōke dōnni gbi ti lēpi nni mato ga ame kopi rōnni mi ndobo nime ne. ^{XVII} Miliya ngi kulōwō go tako 'ba Setepana ni ti Pōtonato ti Akayiko ame lijē kako kōmō ngi zō bine ne. Lijē ngi

kozo iya te kpe mo na 'deni tara. ^{XVIII} Lijē idinŋa doma ngi yaga gbi kozo ame lijē kidinga dōye ra ne. Lijē bilaka ma kozo a naga nime te o'doko go lende 'bēnni na kinda 'ba.

^{XIX} Kanisa ame ga pili mi dōyayi 'ba Asiya bine ne umōtō ye pili. Akowila ni ti Purisika ti bilaka 'ba kanisa ma kēdi tinni liŋo naga umōtō ye ro mbēmbē mi mōyi nere Kurisitō. ^{XX} Lōndō ma bine naga nime umōtō ye pili. Kina umōtōke roye ro go roye ti kōzi riyō mi mōyi Boko'ba.

^{XXI} Ma Polo na me mugu mōtō nime ti kōzō. Mōtō ma ziye pili.

^{XXII} Boto ame kinza ti ako'ō 'ba Kurisitō ne sōnō kēdi dōmo.

Nere ze, ileki ti kako.

^{XXIII} Lende kēyi 'ba Yēsu Kurisitō nere ze koloma tiye. ^{XXIV} Ako'ō ma koloma tiye mi mōyi Yēsu Kurisitō.

Akugu Ma Mi Riyö 'Ba Pölo Zi Kanisa Ma KORINITO

^I Ma Pölo ma ro bo laja 'ba Yësu Kurisitö go ako'doko 'ba Boko'ba mo tönë, ze ti bo löndö ze ma kidëki ro Timatiyo na me dëdi dugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba kanisa ame ga mi Korinito gbi ti bilaka 'ba Boko'ba ma mi döyayi 'ba Giriki pili.

^{II} Yëyi ti lende këyi abo 'ba Boko'ba 'bu ze ti 'ba njeze ze Yësu Kurisitö koloma tiye.

Pölo Ni Ieki Yë'di Zi Boko'ba

^{III} I'di dilekike yë'di ti zi bo Boko'ba 'bu 'ba Yësu Kurisitö njeze ze. Bo na ti mi këyi, konyi ze pili ako di zi bo. ^{IV} Bo na kokonyi ze 'deni di mi dokomali gomo ze ga pili 'do dokonyike motö ga ame këdi ti gomo ne gbi ti kinë konyi koto nime do'jake 'deni di zi bo ne. ^V Kina kozo ame dombike gomo 'deni kulöwö koto ti Kurisitö ne, ti bo na gbi ti do'jake konyi löbu 'ba Boko'ba nime.

^{VI} Tine ze ma 'beze odo dombi gomo na ti këdi ngi ro konyi ziye tomo ye. Kina odo bo kokonyi ze ti ko'de konyi ki'di tigo 'ba tombi gomo mo gbi ziye kozo 'beze. ^{VII} Diyëni ngi bine ro ma laka kozo ame kpe 'deni gbi ro lëpi zize mi tombi gomo nime ne ti kokonyi ye 'deni gbi tara.

^{VIII-IX} Löndö ze ga, do'doko ye 'do kikalike gomo nima tönë dombi di mi döyayi 'ba Asiya ne. Gomo nima a'da ze ngi lipo. Domeri a motö dë kpe ro tomo di yimo tine 'deni ngi ro tolë zize. Dëmba bine iyandi ze timo kinza di'di doze dë kpe go gbagba ze, tine bo Boko'ba ame ro bo tididi töku ni ne na go di'di doze nje gomo. ^X Bo na me komo ze 'deni di mi tolë nime kina ti bo koto tomo ze ngi nduwë tara. Bo na di'di komoze 'deni domo 'do komo ze ^{XI} odo kpe gbi kokonyike ze ti mötu. Kina ti bo kuwö mötu 'ba ma konzi nima ngi kina ma konzi ti kileki yë'di ngi zi bo go yëyi nime bo ko'do zize ne.

Meri 'Ba Pölo

^{XII} A motö inza ma 'do kaya roze römöyi mi dolinjo bine lende ko'do ze pili ro ma laka. Kina me dëdi do'do gbi ziye koto laka kozo ma 'ba bo 'ba Boko'ba. Inza go akikalali 'ba döyayi tine ti lende këyi abo 'ba Boko'ba. ^{XIII-XIV} Mi akugu ze ga ziye dugu a motö dë tine nje ro wa ame ga kidëkike kikalike mi 'jo 'ba lende mo ne. Kina kozo ame le'jete kikalike lende ze 'deni gba mbowa ne, do'doko ziye 'do kikalike pili kinza roye kebe kaya ze ra gbi kozo ame roze kaya ye dë ne tara mi kada 'ba tako 'ba Kurisitö kada motö dayi.

^{XV} Mikali ëdi ngi tara ro ma laka kina me mo'doko 'do tari pa titi dogba ziye yayi 'do këddike ti yëyi ro mbëmbë, ro mbëmbë mi riyö 'do. ^{XVI} Miteri 'do tudö tonjo ye odo mëdi mari Makedoniya. Kina motö gbi odo kiya ze mëdi muyi dama 'deni di yayi go mudö gbi tonjo ye. Kina 'do ki'dike ma 'jaa go kori tari nduwë mi lingere ma dogba di yayi mi döyayi 'ba Yudayi.

^{XVII} Mi meri ma nime ma di ziye minda ngi kozo ng'o'do naga tara? Ala akiteri ma mo ga na kozo 'ba bilaka 'ba dolinjo nime tuti domo tilagi mo gbi aa kpaki yayi? ^{XVIII} Ro ma laka kozo ame bo Boko'ba na nje koto ro ma kodoro ne, lende ma nime ziye ne inza ro ma 'do kuyi yimo te. ^{XIX} Römöyi Yësu Kurisitö kole 'ba Boko'ba ame duwöwö lende mo tönë ziye ze ti Silibano ni ti Timatiyo ne, bo inza ro ame 'do kebe kuyi te. Kina bo u'hölu boto dë gbi. ^{XX} Römöyi lömu 'ba Boko'ba ame ga pili bo kiya te, "Ti mo'do," ne o'do rönni pili ti Yësu Kurisitö. Kina me ki'di do'doke "Amini" ze pili ti möyi bo tilëlu ro löbu 'ba Boko'ba.

^{XXI} Boko'ba na kogbo ze 'deni tiye ro akoto ti Kurisitö. Bo na kigeli ze 'deni tiye ro 'ba bo ga. ^{XXII} Bo na ko'do kinë abo 'deni me roze bo kodo Nyi Koto Laka abo 'deni mi dök'i'di ze ro akileme 'ba wa ma bo kikeki 'deni mitoro koda ze. ^{XXIII} Midëki bo Boko'ba ro bo kodoro ndi lende ma. Lende nime ki'di mebe mako dë tori ye kpe Korinito ne mo'doko dë go kaya roye. ^{XXIV} Ze na dë ro njeze do meri 'ba müye. Kpe oroke 'deni molo kitigo mi ti'di döye. Tine ame dëdi do'doke koto tiye ne ro lonjo mo ziye.

II

^I Kina me ki'di 'do momeri doma 'deni miya te tari ma ziye ma di go ame kinza kpe ro lingere kpa ko'o. ^{II} Römöyi me odo mebe mi'di ye 'böwu këddike ro meri, yë ga na ti kola kpe 'böwu zö ro bo tidinga doma? O'ja kina ngi aa ro kpe mo 'di. ^{III} Go lende mo na ma ki'di mugu waraga ma dogba tönë ziye 'do odo mömö ziye kpe bo tiyëyi dök'i'di ma mo tönë ga kinza ki'dike ma ra 'böwu mebe mëdi ro meri. Miyëni ma 'bama bine, odo mëdi ro lonjo omba kpe gbi pili ro lonjo. ^{IV} Ama tönë mugu 'deni ngi ziye ti meri ma kidari 'deni kotopa dök'i'di ro komo tolo. Tine inza 'do ti'di ye këddike ro meri. Mo'doko go kikalike ako'o ma ame kulöwö goye ne.

Lende Kirasi

^V Ne odo motö kebe ma 'ba bo ki'di bilaka këdi ro meri, ama bo o'do dë zö. Bo o'do ziye na, motöga ala nje mbowa ziye. Tine mo'doko dë 'do topoto bo kulöwö.

^{VI} Karama nima kpe ma konzi kodoke 'deni do bo ne do'bo 'deni tara. ^{VII} Tine olake bo gbo gomo ki'dike mi keddidi zi bo kinza meri mo kososo bo. ^{VIII} Ma miya ziye na me, ilemeke ako'bo laka zi bo.

^{IX} Kina ma mugu waraga tonè ziye, mo'doko tiyozo ye tonjo mo odo eddike ngi tuwò doma mi wa pili na ya. ^X Kina boto ame kolake 'deni go lende kirasi mo ne, ma gbi ti mola bo mo to nima. Wa ame odo mola 'deni ngi nima omba mola 'deni go lende 'be koma Kurisitò. ^{XI} Römöyi kinza Satani kebe kogogo ro bo ra doze, dogjala abo naga nime dikali 'deni pili.

Ro 'Boki, Tine Ro Bo Aka'da

^{XII} Tonè momò Torowa tuwòwò laja 'ba Kurisitò ne, nje Boko'ba ope domo ngi zo. ^{XIII} Tine pele dokidi ma olodo de römöyi mo'ja bo löndò ma Tito de di yayi. Kina menyi ngi domo di yayi mumotò lijè ngi gbo mari nduwè mi Makedoniya.

^{XIV} Ne tine ye'di kedidi zi bo Boko'ba go ame bo kö'bò toja ze ma ro akoto ti Kurisitò nime yaga kozo 'boki ma ka'da ne. Bo i'di ze 'deni dinzanza lèbi 'ba Kurisitò nime kote go bi kozo akato kele ma kinzanza tara. ^{XV} Ze na 'deni ro akato kele ma Kurisitò kinzanza zi Boko'ba do ma koma 'deni di mi tolè mo ga gbi ti ma kölu naga. ^{XVI} Zinni lijè ma kölu 'deni naga ngi ro tato ma 'do kupò wa kölé yaga. Tine ma zi ma koma 'deni naga ngi ro tato 'ba didi.

Me ye na ti ko'bo a ma te? ^{XVII} Dinza ma 'beze kozo laki ma konzi moto ga ame kedidi kinda'ba lende 'ba Boko'ba nime ngi do közinni kozo wa sari tugò mo ne tara. Ma 'beze mo bo Boko'ba na koja ze, na me dedidi diya 'deni ti mi koto koma bo kozo bo laja 'ba Kurisitò.

III

Bo Laja 'Ba Boko'ba

^I Ti kinda ziye bine te dedidi 'deni 'böwu ro tubi go ndobo ko'do ze? Omerike te dedidi kozo ya moto naga nima titeri waraga tileme ze ziye ro bilaka laka? Ala go diteri ye go kuguke waraga ze zi bilaka ma laki? ^{II} Tine kpe gbagba ye mo nima na 'deni ro waraga ma kugu di mi dokidi ze zi ma konzi pili tidèki mo tikali mo. ^{III} Kina ileme 'deni gbi kpe na ro waraga kugu 'ba Kurisitò ame kina koja ze 'deni timo ne. Waraga nime ugu de ti galama tine ugu 'deni ti Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba bo didi. Ugu de do lere 'ba döku tine ugu 'deni mi dokidi bilaka lesi.

^{IV} Ame na 'deni ro matikperi ze ma dorogomo mi Boko'ba ti Kurisitò. ^V A moto inza ame go debi roze timo diya te ti do'bo to'do ndobo mo. Tigo ze pili ako di zi Boko'ba.

^{VI} Bo na me ki'di ze 'deni do'bo toja laja 'ba lömu la'ja abo nime. Ame ro lömu kinza kugu beri tine Nyi Koto Laka na kudödu domo. Römöyi lömu ma kugu beri nima bo na me ko'de tolè tine Nyi Koto Laka o'de ma 'beni ro didi.

^{VII} Lömu nima ugu 'deni ro tugu do lere 'ba döku kina ro löbu 'ba Boko'ba kodo ngi mi ti'di mo nima. Ame ki'di kpa do Musa köbö kebe kölu pele 'jaa yaga ne, tilaka mo pa ngi kulöwò ki'di Yisarele konggo bi de do bo. Ne me odo lömu ame ngi nge ro 'ba to'de tolè ne na kako 'deni ti ro löbu ma kozo a nime te tine, ^{VIII} ro löbu ame ro ndobo 'ba Nyi Koto Laka ne ti kiyöbu ma 'beni 'deni kulöwò tondo ga yayi? ^{IX} Odo ro löbu 'ba lömu kodo karama do bilaka nime na köbö 'deni kulöwò tara, ma kileme lende laka ti köbö ma 'beni 'deni ngi kulöwò ro do kiteli tondo ga yayi na? ^X Kina ti diyake te ro löbu ame kedidi köbö 'deni kulöwò ro do kiteli giri nime ne iteli ma dogba tonè bine köbö ngi kulöwò ne 'deni yaga. ^{XI} Me odo lömu ma ki'di toloma nje mbowa nima na 'deni ti ro löbu tara omba ma nburunburu ti kedidi ngi ti ro löbu ro do kiteli.

^{XII} Mi koma ki'di ze go ro löbu nime na me doze ngi ro ma kitewu. ^{XIII} Dinza kpe kozo 'ba Musa tonè koloma tolo do koma bo teyi ti bonggo kinza Yisarele ko'ja do koma köbö kebe kölu 'jaa abo mo tonè ne. ^{XIV} Kina ngi lende oto odo de du te dönni. Römöyi njo kömö mi kada nime tone bonggo kolo nima na ku'be kpa kori 'ba döku dönni 'deni ngi teyi. Odo lijè kidèki akugu 'ba lömu ma molo nima pele bonggo kolo nima ombi röni de ma titi te yaga. Römöyi iyese 'deni nge yaga zi ma ro akoto ti Kurisitò. ^{XV} Kina ngi nduwè tara ko'ja mi kada nime tone odo lijè kidèki akugu 'ba Musa nima pele bonggo kolo nima utu'bò röni ngi nbuku dönni. ^{XVI} Tine odo kiya te bilaka mo kuyi kömöni 'deni zi nje Boko'ba bonggo kolo nima ombi röni ngi yaga.

^{XVII} Kina me nje Boko'ba na ro Nyi Koto Laka. Kina Nyi Koto Laka abo na ki'di do ngölö zize. ^{XVIII} Kina me ze pili doze kedidi köbö kilaka 'deni ngi ti ro löbu 'ba nje Boko'ba kinza a moto ma kutu'bò röni domo. Bo nje ze mo ame ro Nyi Koto Laka ne kuyi ze ti mi kinè abo mi ro löbu ame kulöwò ro do kiteli ne.

IV

Tigo 'Ba Boko'ba

^I Kina kozo ame bo Boko'ba ko'do mi keyi 'deni zize koja ze mi laja abo nime ne, dokidi ze idaki de kpe di gomo. ^{II} Lijè dokomali wa ma kaya ro kedidi ko'do ro

kusu naga duli 'deni pili mökö. Do'do ɔto dë kpe ti 'bölu ni ala duyí mí lende 'ba Boko'ba. Tine ngí mí tileme wa nime kiya ro lende kodɔro mo tönë ne ti dinda ngí ro ma laka kɔmo bilaka pili kina gbí ro ma laka kɔmo Boko'ba.

^{III} Ne ɔdo kiya te laja nime duwöwö ne na kēdi 'deni ngí ro kusu ti kēdi nge ro kusu zinni lijē ama ga kēdi kōlu ne. ^{IV} Lijē ama ga ilagi Boko'ba rōmōyí Satani nere 'ba doliŋo nime na kiyōlu kōmōnni 'deni di bi to'ja bi kɔpo löbu 'ba laja laka 'ba Kurisitō nime ame kina ro kinē Boko'ba ne. ^V Rōmōyí lende 'ba gbagba ze ga na dē dēdi duwöwö, nere Yēsu Kurisitō mo na dēdi duwöwö kina ze ro bo laja ziye mí ndobo abo. ^{VI} Rōmōyí bo Boko'ba na tönë kiya te, "T'di bi kɔpo koyi rōni ti mí mandölu," kina bo na me gbí koja bi kɔpo abo 'deni koyi mí dōki'di ze 'do ko'de akikali 'ba ro löbu abo zize ame kina ma kēdi 'deni ro töbö kpa do Kurisitō ne.

^{VII} Tine ro löbu kulöwö ro do kiteli nime i'di ngí müze ame ka ro kete korɔ'bo ne. Kina ame 'do kileme tigo do kiteli mo nima eze na dē, a 'ba Boko'ba na. ^{VIII} Gomo iyaya ze ra ma, tine itiko ze dē. Mɔto ga kilikō doze pele, tine dōki'di ze idaki dē. ^{IX} Kuruku 'ba roze ga onzi ngí nbanj. Tine bo bo porɔ ɔdo dē di zize. Kina ame ko'do ze pele 'bowa, tine upō ze dē. ^X Mí loma ze pili dombi tölē 'ba Yēsu tönë ngí mí yida roze tine 'do didi mo kinda gbí di roze. ^{XI} Mí kada 'ba loma ze, ze ngí nburu mí gomo 'ba tölē dōmōyí Yēsu 'do kinē didi abo kina di mí yida ro 'ba yayi ze nime. ^{XII} Kina me ze ma 'beze 'deni ngí ro yida 'ba tölē, tine 'do kēdi ziye ro didi.

^{XIII} Buku 'ba Boko'ba iya 'deni te, "Milende rōmōyí mí'di dōma go lende 'ba Boko'ba." Kina Nyí Koto Laka i'di ze 'deni gbí d'i doze go lende 'ba Boko'ba kina me dilende 'deni yaga. ^{XIV} Dikali 'deni ro ma laka bo bo kindinji nere ze Yēsu di mí tölē nime ti kindinji ze ti Yēsu ko'de ze koto tiye kako kɔmo bo. ^{XV} Mo'do a naga nime pili go lende 'be 'do lende këyi 'ba Boko'ba kōmō nduwē zi ma konzi lijē pili kileki yē'di mo ro mbēmbē zi Boko'ba kilēlu ro löbu abo.

Loma Ti Mí Kēddi

^{XVI} Go kō'du mo na ma kinza ki'di roze kunzō dē ne. Yida ro 'ba yayi ze nime kēdi keŋme e'bēni ngí pele tine didi ēdi kiyōbu ma 'bēni ngí nduwē müze ro kɔmo lëndō. ^{XVII} Gomo ma mbowa 'ba tö'dō do ndō nime dēdi dombi ne ti ko'de ro löbu ma do kiteli ame ro nburunburu ne 'deni ngí zize. Ame kina mbiri löbu kebe bo gomo mo nima ne. ^{XVIII} Rōmōyí kɔmo ki'di ze inza do wa ame ga kēdi ko'ja ti kɔmo ne, tine go wa ma

kinza ko'ja kinē mo dē naga. Wa ma ko'ja kinē mo naga nima oloma nge mbowa tine ma kinza ko'ja kinē mo ga na kō'bō ma 'bēni ngí nburu.

V

^I Rōmōyí dikali ɔdo kiya te kiyēyi yida ro mira nime 'deni di mí doliŋo bine rō ma nburunburu ēdi ngí mitoro ame Boko'ba na kubō kinza ro kpa kōzi bilaka lesi ne. ^{II} Ma giri nime ti dileri di kpa gomo ti kɔmo ki'di go rō nima mitoro ne. ^{III} Rōmōyí 'do ɔdo ɔdodo 'deni yimo dinza kpe ro bo kulē. ^{IV} Ame dēdi gba tōti mí mira mo nime doliŋo bine ne, ti dileri di kpa gomo ma kirindí. Tine inza tēgē dēdi do'do 'deni tiyōlu bo yida 'ba yayi nime yaga. Tine yida ro 'ba do'yayi 'ba mitoro na do'doko tolo mo roze. Rōmōyí go didi kindiyō wa ma ro a 'ba do'yayi nime pili yaga. ^V Bo Boko'ba na kileŋo 'do tuyi ze kozo a nime te. Kina me bo ki'di Nyí Koto Laka abo 'deni zize ro akileme 'ba wa tönë ga pili bo kiyija 'deni dōmōyí ze ne.

^{VI} Kina me ze ngí nburu ti mí kēddi. Dikali ame dēdi gba mí mira nime doliŋo bine ne ze gba ro ma kowo di ro liŋo 'ba nere Yēsu. ^{VII} Rōmōyí didi ze ɔro 'deni do ti'di doze go lende 'ba Boko'ba inza go wa ma ko'ja ti kɔmo. ^{VIII} Ze 'deni ngí ti mí kēddi. Ma laka mo ngí ka zize tola yida ro nime dari ngí mí liŋo nime 'dē ti nere Yēsu ne. ^{IX} Tine a ma ro do kiteli zize mo ame ze pele gba ro ma kowo bine ala di mí liŋo mo yayi ne, dōki'di bo na do'doko tiyēyi mo. ^X Rōmōyí ze nime pili dēdi dari doroke kɔmo kiti 'ba burē abo 'ba Kurisitō. Kina 'do ní mɔto ko'ja kpa kōzi 'bi ngí ko go ndobo ko'do 'bi ame koloma pa ro to'do mo mí yida ro bine, ro ma laka ala ro ma kénye ne.

Pori Zi Boko'ba

^{XI} Kina me go tere bo Boko'ba na ki'di 'deni dēdi doco ti'di do go lende 'ba Kurisitō zi ma konzi. Bo Boko'ba na kikali ma dēdi do'do ngí ti dōki'di koto. Kina miya 'bama kpe gbí ikalike 'deni laka. ^{XII} Bine dinza kpe 'bōwu tubi goze ziye tine dēdi dilenjo gomo laka ziye 'do kēddike ti, ti do kombi goze. Kina go kikalike gbí tileki do lende zi ya ma kēdi kombi dōnni za kulöwö go yida ro ma yaga nime kola mí dōki'di ne.

^{XIII} ɔdo kiya te dilende ro do rumō, dilende 'deni zi Boko'ba. Tine ɔdo dilende laka, ele sowa go lende 'be. ^{XIV} Ako'ɔ abo 'ba Kurisitō na kogbo ze 'deni rōmōyí dikali 'deni laka bo koto na kolē 'deni go bilaka löbu nime pili. Omba tine kina ro ame bilaka löbu nime kolē 'deni kpaki koto ti bo ne. ^{XV} Bo ölē 'deni go bilaka pili 'do

ame mo ga koma ne koloma de kpe nati go donni tine ro 'ba bo bo kole gonni kanyi kodo di mi tole mo nima.

^{XVI} Kina kinza debe tooro bici lende de kpe ro boto moto go akicali 'ba bilaka lesi. Odo dooro bici lende ra pele pa tone bine ro Kurisitö go akicali 'ba bilaka lesi do'do de kpe tara. ^{XVII} Romöyi bo ame 'deni ro akoto ti Kurisitö ne 'deni yaga ro wa la'ja. Bo ma molo mo tone iteli 'deni ma la'ja na kako 'deni 'bato. ^{XVIII} Wa naga nime pili a ko'do abo 'ba Boko'ba na. Na me ti Kurisitö bo uyi ze 'deni yaga ro bo pori zi bo di mi ma tone ze pa ro bo ya zi bo ne. Kina me bo ki'di ndobo löbu nime 'deni zize to'de ma konzi moto ga gbi kako mi pori nime ti bo ne. ^{XIX} Kina ro laja 'beze, Boko'ba o'do pori ti bilaka pili nime go lende 'ba Kurisitö. Boko'ba ikeki wali 'ba lende kenyé de kpe go bilaka abo ga. Bo na me ki'di laja abo 'ba to'do pori tinni lijé bilaka abo ga nime 'deni zize me tuwöwö mo.

^{XX} Kina me dedé diya lende 'ba Kurisitö 'deni ngi me kozo iya te bo Boko'ba mo na kedé kilende 'deni ti kpeze tara. Ti möyi Kurisitö doma'jo roze ziye i'dike Boko'ba kuyi ye yaga ro bo pori zi bo. ^{XXI} Kurisitö ngi lipo ro ma kopo kinza a moto ro lende kenyé. Tine go kö'du ze na Boko'ba ki'di bo 'deni konyonyo ro bo mi lende kenyé ze romöyi 'do ze gbi dedike ro akoto ti bo ro bo lende laka abo ga 'ba Boko'ba.

VI

Kada 'Ba Konyi

^I Mi ndobo nime koto ti bo Boko'ba doma'jo roze ziye kinza kolake lende keyi 'ba Boko'ba nime de kilikö ngi ro yawa. ^{II} Uwöke 'deni tone bo Boko'ba kiya bine te, "Mi tö'do ame mo ngi ro ma laka mo ne muwö mono 'bi 'deni. Kina mi kada ame mo ngi ro ma laka mo ne mokonyi yi 'deni." Kina me kada 'ba to'ja mi keyi abo 'ba Boko'ba na me 'deni. Kada 'ba to'ja konyi abo na me 'deni tone.

^{III} Ze didéyi mudu de go kori zi boto kinza ko'ja bi ngoro ra di ro laja koja ze. ^{IV} Tine mi wa pili ma do'do dileme 'deni ngi ze ro bo laja 'ba Boko'ba. Romöyi dombi gomo ma gege 'deni pili ti mi keddi. ^V Omba ze, koboso ze, ko'do ayayi roze, ki'di ze mi ndobo ma kirindi naga. Tö'dö kinda 'ba komoze de, ze ro 'bö. ^{VI} Tine go ame ze ngi lipo ro ma laka mi akicali mo ti mi keddi ti lende laka ko'do ne ileme ze 'deni ro bo laja 'ba Boko'ba ti Nyi Koto Laka gbi ti ako'c ma kodoro mo ^{VII} ti lende laka mo gbi ti tigo 'ba Boko'ba. Lende laka ko'do ze na 'deni ro jama zize to'do ya timo gbi titata roze timo. ^{VIII} Lijé mo tone ga oro

ze kebe 'böwu kopoto ze. Iti'ja ze kebe kilélu ze. Iya ze ro bo beti tine lende ze ro ma kodoro. ^{IX} Ko'do kponji roze kozo bilaka ma kinza kikali tine kebe kikali ze. Ko'do ze ngi kozo a ma 'do kole yaga tine ze gba 'biri ro ma kididi. Odo gomo pele kulöwö roze tine upö ze de. ^X O'do ze pele go dedé ro meri tine ze ngi nguru ro lonjo. Dinda ro lisa kinza oto tine do'do mori ngi ro mbembé zi ma konzi. Dinda ngi kozo oto inza lipo zize tine ze ngi ti dokomali wa naga nima pili.

^{XI} Kina ma ti ziye kpe lépí ze ga ame mi Korinito ne, diya wa 'deni pili yaga bi kopo ziye. ^{XII} Dodo döki'di ze 'deni ngi pö mi koto ziye. ^{XIII} Ze dotomo kpa döki'di ze de teyi di ziye tine kpe na kedé kotomoko kpa döki'di ye teyi di zize. ^{XIII} Mèdi milende 'deni ngi ziye kozo iya te kpe kole ma ga tara. Kina ti o'doke ze gbi kozo ame dedé do'do ye ne. Odoke döki'di ye ti gbi pö zize.

Kinza Kodo'bo Röyi Dè Tinni

^{XIV} Kinza kodo'bake roye de koto ti ya ma kinza ki'di donni go lende 'ba Kurisitö naga nima. Romöyi tara o'de roni de. Ti wa ma laka ni ti ma kenyé kodo'bo donni tondo ga? Ti bi kopo ni koloma koto ti bi kölu tondo ga? ^{XV} 'Do Kurisitö kuti do lende bi koto ti Satani tondo ga? A moto inza ame kodo'bo ma ki'di doni go lende 'ba Kurisitö ti ma kinza ki'di doni ne. ^{XVI} Wa'di na go ki'di rö löbu 'ba Boko'ba ni kodo'bo doni koto ti akoro? Ze na ro rö löbu 'ba Boko'ba bo didi kozo ame bo kiya abo ne tara, ame bo kiya te, "Ti moloma minni milingere tinni. Ti medé ro nere Boko'ba 'benni kina ti lijé kedé ro bilaka ma ga."

^{XVII} Kina ma 'do bo Boko'ba kiya te, "Odoke yaga di mi longö lijé go keddike e'be 'beri. Kinza kosake wa ame ga di zö ro ti'da ne de kina ti minda'ba ye ngi ro 'bama ga. ^{XVIII} Ti medé ro 'bu ziye. Kina ti keddike ngi ro kole ma ga gbi ro yitöti ma ga." Akiya abo 'ba Boko'ba tigo do kiteli na.

VII

^I Kina me 'deni ziye kpe lépí ma ga ma moto kulöwö naga nime, yéyi naga nime pili Boko'ba ulömu 'deni zize. Kina ti dilenoke roze ti ro ma kopo di mi wa ma kenyé ame ga pili kedé ki'di yida ro ti didi ze ga kedé ro ti'da koma Boko'ba ne. Tikere abo 'ba Boko'ba na dolomake timo mize.

Lonjo 'Ba Polo

^{II} Odoke miye pö zize. Ze bo tirasi lende zi boto na de. Du'bölu boto de kina do'bali wa 'ba boto de gbi. ^{III} Tine minza miya nime ro ma kenyé roye. Romöyi kozo ma tone miya molo bine ne tara, ze do'c ye

kulöwö gɔ dö'bö nburu rɔ akɔto tiye mü didi ala pele rɔ tölê. ^{IV} Mikali döki'di ye laka, ma rɔ dɔ kombi nime gɔ lende 'be. Mi gomɔ mbëmbë ze naga nime pili ma ngi ti döki'di këddi. Lɔŋɔ na koso 'deni ngi lo yimö dömöyi ye.

^V Di pötö tömö ze Makedoniya bine bi 'ba rɔ kindawo inza zize. Gomɔ na ngi kurê dɔze timo. Lamo ututu 'bëni ngi ti yida rɔze ma yaga nime kina mi ma 'bëni ngi lo ti tikere. ^{VI} Tine bo Boko'ba bo tiyëyi döki'di ame ga ngi mi lisa ne iyëyi döki'di ze 'deni ti tako 'ba Tito. ^{VII} Tine inza nge gɔ tako abo, ma kulöwö mo na rɔ lëbi 'be ame bo kako timo zize ti ame gbï kpe kiyëyi döki'di bo ne. Bo iyëti 'deni zize ma këddike ti meri mo kulöwö 'dɔ tonɔgɔ ze, ma kpe gbï rɔ monɔ gɔ lende kënyê 'be, ti teri 'be ame kpe ndö 'dɔ tɔrɔ tɔ ne bo iya 'deni gbï zize. Na me ma 'deni ngi le'jete kulöwö rɔ lɔŋɔ rɔ mbëmbë gomɔ.

^{VIII} Tine ame ɔdɔ waraga ma tönê mugu yayi ne kiya rönï pele rɔ ma kata ziye kɔdɔ döki'di ye minza kpe pöri gomɔ. Mongɔ bine waraga nima ɔdɔ ngi döki'di ye sowa ame tö'dö mo pele dɔ ndö ne. ^{IX} Tine lɔŋɔ ma inza gɔ ame mi'di ye rɔ meri, ma rɔ lɔŋɔ römöyi meri nime i'di ye 'deni këddi kɔtɔke dɔye. Boko'ba o'dɔ ndɔbɔ abo 'deni ti meri nima. Dëmba tine wa nima do'dɔ ziye ne inza rɔ ma kënyê. ^X Römöyi meri ame Boko'ba ko'dɔ ndɔbɔ abo 'deni timo ne ëdi ko'de dɔ koto kɔmɔ wa di mü tölê. Kina a motɔ rɔ tedi pöri gomɔ inza mi ama. Ne meri ame rɔ 'ba dɔlɔŋɔ ne o'de ma 'bëni ngi rɔ tölê. ^{XI} Kina onɔgɔke ma Boko'ba ko'dɔ meri 'be nime ziye te? Onɔgɔke ma ki'di rɔye ngi konmi mü ndɔbɔ abo te? Onɔgɔke ma ki'di tigo ziye kileme laka 'be te? Onɔgɔke ma ki'di miye ngi këdi löbu gɔ lende laka te? Onɔgɔke ma kiyöti ye te? Onɔgɔke ma ki'di meri 'ba tonɔgɔ ma ziye te? Onɔgɔke ma ki'di kɔdɔke miye gɔ ndɔbɔ abo te? Onɔgɔke ma ki'di ye ngi ndö 'dɔ toɔ karama dɔ bo kirasi lende te? Ileme ye 'deni ngi lipo mü wa nime kinza boti motɔ rɔye.

^{XII} Kina kɔzɔ ama pele mugu waraga nime ne inza gɔ lende 'ba bo ma kirasi lende nima ala gbï gɔ lende 'ba bo ma kirasi lende teyi mo nime. Tine mugu 'dɔ kikalaka yaga bi kɔpɔ ziye kɔmɔ Boko'ba ma kɔdɔke döki'di ye 'deni ngi pö mü kɔto zize. ^{XIII} Kina me ki'di kiyëyi döki'di ze.

Tine inza nge gɔ ame kiyëyi döki'di ze, ma rɔ dɔ kiteli mo gɔ lɔŋɔ ame do'ja di rɔ Tito gɔ kɔnyi ma ko'dɔke zi bo kidɔŋgake dɔ bo ngi bo koloma kinza tomeri a motɔ ne. ^{XIV} Kina me wa ma tönê ga miya zi bo mubi goye kulöwö ne inza kaya kpe rɔma römöyi 'deni pili rɔ ma laka. Kina kɔzɔ ame lende kiya ze ziye pili rɔ ma kodɔrɔ

ne tara na me ma dubi goye zi Tito 'deni gbï rɔ ma laka. ^{XV} Le'jete ako'ɔ abo goye ngi rɔ dɔ kiteli. Bo ëdi nduwê komeri ma kpe ngi ndö tuwö dɔ lende abo gbï ti ma tönê kinda'bake bo laka ti tikere Boko'ba ti rɔ kilê'di mo ne. ^{XVI} Ma mëdi miliya ngi nati römöyi le'jete döki'di ma olɔdɔ 'deni ngi mü kɔto gɔ ndɔbɔ ko'dɔ 'be.

VIII

Kpa Közi Ki'di Mi Kanisa

^I Löndö ze ga do'dɔko ziye 'dɔ kikalike wa ma lende këyi 'ba Boko'ba ko'dɔ mü kanisa ma Makedoniya. ^{II} Akiyɔzɔ 'ba gomɔ o'dɔ rönï ngi zinni rɔ dɔ kiteli. Tine lijê onya dɔmo ngi, lɔŋɔ 'bënni kö'bö ngi rɔ mbëmbë. Kina lijê ngi rɔ dɔ ngölö mü kpa közi ki'di 'bënni pele di mü lisa nime lijê këdi yimo ne.

^{III} Rɔ ma laka mëdi miya ziye lijê i'di wa ngi kebe dɔ ame dëne gɔ lijê ki'di ne. ^{IV} Ti ako'dɔko 'bënni na lijê koloma ngi rɔ toma'jo rönni zize rɔ atiri gɔ duti dɔmo zinni lijê kɔdɔ'bo rönni gbï mü to'dɔ kɔnyi nime zi bilaka 'ba Boko'ba ma Yudayi. ^V Miya ziye aki'di 'bënni ebe ame domeri 'dɔ ko'dɔ rönï ne ngi. Dɔgba mo yida rönni na lijê ki'di ngi zi nere Boko'ba. Kina me gɔ ako'dɔko 'ba Boko'ba na lijê ki'di gbagba nni ngi gbï zize.

^{VI} Kina me ze doco Tito bo kisaki tototo kpa közimo nime ne 'deni 'dɔ bo koto to'dɔ mo nduwê tokonyi ye tote ndɔbɔ 'ba Boko'ba nime. ^{VII} Ma 'beye yayi kpe 'deni ngi rɔ mɔri ti dokomali wa naga nime pili. Kpe 'deni ngi rɔ mɔri mü ti'di dɔ gɔ lende 'ba Kurisitö, mü lende kiya 'be, mü akikali, mü ti'di rɔ to'dɔ kɔnyi gbï mü ako'ɔ 'be gɔze. Kina do'dɔko gbï ziye 'dɔ këddike rɔ dɔ ngölö tara mü kpa közi ki'di nime.

^{VIII} Tine minza tudödu mo bëri rɔ lömu ziye. Mileme nge rɔ ame motɔ ga kɔdɔ döki'di nni 'deni pö mü kpa közi ki'di nime ne. Mo'dɔko tikali mo ako'ɔ 'be ëdi kulöwö tondo. ^{IX} Römöyi kpe ikalike lende këyi 'ba Yësu Kurisitö nere ze 'deni. Di mü mɔri mbëmbë nime pele bo koloma yimo ne bo ebe kileki rɔ bo yaga rɔ lisa gɔ lende 'be 'dɔ lisa abo nima kodo mɔri dɔye.

^X Tine meri ma 'bama gɔ ndɔbɔ mo nima na me. Ma laka mo ziye 'dɔ koteke wa ma kisakike ti kɔo ene tönê nima yaga. Römöyi kpe na rɔ dɔndende 'ba tönyi ti ndɔbɔ nima. Tine inza nge rɔ tönyi timo kpe na gbï rɔ dɔndende 'ba bilaka ame ga ki'di rönni ngi to'dɔ mo ne. ^{XI} Kina ti otoke nduwê tari timo koteke ndɔbɔ mo yaga. I'dike lende 'ba 'dɔ tote mo këdi löbu ziye kɔzɔ ame tönê kisakike timo ne. Kina ma 'deni ziye o'dɔke ti, ti wa ame ga këddike timo. ^{XII} Ɔdɔ ni na ko'dɔko ngi ti döki'di yi

'do ti'di mo Boko'ba ti kuti ngi do kpa kōzi ki'di 'bi nima kozo ame ki'di ne tara. Tine ame kinza timo bo ikali gbi.

^{XIII} Tine ame minza miya tikēti ya mato ga timo go bi kirindi mo koloko nge koto dōye. ^{XIV} Tine rōmōyi kozo ame kēddike timo nbanji giri nime ne ma laka mo na ziye 'do tokonyi ya ame ga kēdi ro leri mo ne. Kina odo kiya te kpe gbi kēddike ro leri kada mato yayi lijē kēdi timo 'do lijē kokonyi ye gbi. Omba te na ti ki'di ako'do kēdi pili laka ro ma koriya. ^{XV} Kozo ame buku 'ba Boko'ba kiya ne tara, ame kiya te, "Ni ame kutō'du pele kulōwō ne inza timo ro do kiteli. Kina ni ame kutō'du nge mbowa ne inza nge timo wōti kulōwō titiyi."

Ako'c 'Ba Bilaka 'Ba Kanisa

^{XVI} Ze dilekike yē'di ro mbēmbē zi Boko'ba go ame bo ki'di Tito 'deni ngi kodo mīni pō ziye kozo ma 'beze ne. ^{XVII} Tine inza nge go ame bo kuti go lende ze, bo gbagba bo molo ndō 'do tari ziye go ako'doko abo gba kinza ma diya. ^{XVIII} Kina me dēdi doja lōndō ze ma koro kulōwō mi kanisa pili mi ndobo abo 'ba tuwōwō lende 'ba Boko'ba nime 'deni kari koto ti Tito ziye yayi. ^{XIX} Kina mato gbi kanisa na konjo bo ki'di bo tilingere tize mi ndobo 'ba kpa kōzi ki'di nime go kileme ako'c ze ti ro lōbu 'ba nere Yēsu.

^{XX} Tine ze dēdi doko roze laka to'do mo kinza kebe ko'de lende ra. ^{XXI} Do'doko to'do a ma kodoro komo Boko'ba gbi komo bilaka lesi.

^{XXII} Kina me dēdi doja lōndō mato kari koto tinni. Do'ja 'deni ngi mi konzi di ro bo ma bo kodo mi bo 'deni go ndobo nime. Kina me ma le'jete bo odo mi bo 'deni ngi gomo rōmōyi dōki'di bo olodo 'deni ngi mi koto go ndobo ko'do 'be. ^{XXIII} Tine ma 'ba Tito bo ro lēpi zō mi ndobo ma ziye. Kina lōndō ama ga kēdi kari ti bo ne lijē na ro komo kanisa to'de ro lōbu kēdi zi Kurisitō. ^{XXIV} Ilemeke ako'c 'be zinni 'do ki'di kanisa ma laki kikali ngi timo omba dēdi dubi goye gbi nime ro ma laka.

IX

Konyi 'Ba Bilaka 'Ba Kanisa

^I Tine zō dē ka 'do tugu wa naga nime ziye go lende 'ba a 'ba konyi ame go koja zi bilaka 'ba Boko'ba ma mi Yudayi. ^{II} Mikali ngi kpe o'dokoke kulōwō tokonyi lijē. Kina ki'di mubi goye gomo kulōwō zi ya ma Makedoniya miya te, "Lōndō ame ga mi Giriki ne ēdi 'deni molo ndō ti koo ene to'do konyi." Kina akiteri kulōwō 'be nima odo ma konzi 'deni ngi gbi to'do mo.

^{III} Kina me mēdi moja lōndō naga nime kari ziye yayi kinza tubi nime dubi goye

kulōwō ne kari kilikō ra ngi ro yawa, tine go kpe kēddike ndō kozo ame miya ne tara. ^{IV} Rōmōyi mato ga bilaka mato di Makedoniya bine ti kako koto tō 'do ki'di ko'ja ye 'deni ngi ndō kozo ma miya zinni. Me odo kiya te kako ko'ja ye dē ngi ndō tara o'ja ti kēdi ro laja ma lōbu roze 'di, go tubi nime ze dubi goye ra kulōwō ne. Kina ti kēdi gbi ro laja ma lōbu roye. ^V Kina ma momeri 'do ki'di moja lōndō naga nime kari tōti dogba komo ma yayi. Rōmōyi 'do lijē kiyija kpa kōzi lōbu mo tōnē ga kiyake ti'di mo ne kēdi molo ndō. Wa naga nima ti'di mo kēdi molo ndō koda doma yayi ngi ro kpa kōzi ame ni mato ki'di go ako'doko 'ba miyi ne tine kinza ro ame ki'di ngi gbo yayi ne.

^{VI} Kpe omerike lende nime. Bo ame kuli kupō mo nge mbowa ne umu gbi ngi nge mbowa. Kina bo ame kuli kupō mo mbiri ne umu gbi mbiri. ^{VII} Kina ti ni mato ziyi ti'di mo kozo ame miyi ko'doko ne tara. Tine kinza ro ame ki'di 'do kebe ko'do bu'bu 'bōwu gomo ne, ala gbi go ame kēdi 'deni ngi kozo wali naga tara gōyi ni mato ne. Rōmōyi bo ame ki'di ti lonjo mo ne na Boko'ba ko'c. ^{VIII} Kina bo o'bo gbi ti'di mo nduwē ziyi ro do kiteli 'do kēddi ti wa ame ga ko'doko zi gbagba yi ne. Kina ti bo ki'di gbi ziyi ro do kiteli go ndobo ko'do laka 'bi ga pili. ^{IX} Kozo ame buku 'ba Boko'ba kiya ne tara, ame kiya te, "Boko'ba uli 'deni kpaki kote go bi zinni lijē bo lisa ni. Lende laka abo na kō'bō 'deni ro nburunburu."

^X Kina me bo Boko'ba bo ti'di kupō zi bo kuli mo naga nima, bo bo ti'di akonyo mo tōnē ti ki'di wa ame ga pili ko'dokoke ne ngi ziye. Bo ti ki'di dōmo kōyō teyi 'do lende laka 'be ga konzi gbi. ^{XI} Bo ti kō'bō ngi ti'di mo ziye 'do ki'dike gbi nduwē zi bo lisa. Kina ti yē'di mo kēdi zi bo ro mbēmbē go kpa kōzi nime dēdi doto ne. ^{XII} Rōmōyi ndobo nime inza ko'dake nge tokonyi bilaka abo ga 'ba Boko'ba tine ēdi ko'de yē'di ma lōbu gbi zi bo. ^{XIII} Kpa kōzi ki'di 'be nime ti kileme tuwō do Boko'ba 'be gbi ti ma ki'dike dōye go laja laka 'ba Kurisitō. Kina ma konzi ti kilēlu ro lōbu 'ba Boko'ba ngi gomo, gbi go mi kēyi 'be zinni ti ya mato ga pili. ^{XIV} Kina ti lijē komeri ti goye kumōtu do mōyi ye go lende kēyi 'ba Boko'ba nime kileme rōni 'deni tiye ne. ^{XV} Yē'di kēdi zi bo Boko'ba go kpa kōzi lōbu do kiteli abo nime.

X

Polo Iya Go Ndobo Abo

^I Kina me ma Polo mēdi moma'jo roma ziye ti mi kēyi ti tiliya ro abo 'ba Kurisitō. Ma bo ame laki kiya te odo mēdi mi lōngō ye kpama ro ma konji mo tōnē,

tine ɔɔo moto goma 'deni yaga na 'jaa mebe tiya wa ziye ne. ^{II} Kina me mēdi moma'jo roma ziye kinza ki'dike ma dē mebe tiya wa ro ma kata ziye ɔɔo mako. Rōmōyī ro ma laka lijē bilaka naga nima kēdi kiya te dēdi do'do ndobo nime ka go yida ro 'ba dōyayi nime ne ti mikali ngi tiya wa zinni. ^{III} Rōmōyī kozo ame dēdi pele doloma dōyayi ne dinza to'do wa 'ba dōyayi. ^{IV} Jama 'ba ya ze nime inza ro 'ba dōyayi, tine kina ro ame tigō mo ngi ro 'ba Boko'ba ko'bo titiko wa ma kitigō naga ngi 'doyi. ^V Kowasa ni ti kinē 'ba do kombi pili ame ga kēdi ko'doko tikiti mugu nni ti akikali 'ba Boko'ba ne dicaca domo 'deni 'doyi yaga. Kina meri 'ba mize 'doyi dogbo domo 'deni 'do domeri nge koto ro lende 'ba Kurisitō. ^{VI} Kina me ze 'deni ngi ndo todo karama do ya ma gba ro minyi naga ɔɔo kpe kuwōke do lende abo 'ba Boko'ba 'deni.

^{VII} Kpe kapa ma yaga naga nime na nge kēdi konḡoke e'be. Tine ɔɔo bo moto kēdi ti mi kēdi bo kiya te bo 'ba Kurisitō na i'dike bo komeri do bo laka ze gbī ro 'ba Kurisitō. ^{VIII} Rōmōyī a moto inza kpe 'do kēdi ro, ro kaya zō ɔɔo kiya te mubi go kōzi kakpa nime bo ki'di zize ne ra pele kulōwō. Ame kina ro 'ba tokonyi mo kinza ro 'ba tirasi mo ne.

^{IX} Bine mo'doko dē 'do kinda kozo iya te mēdi mo'doko tiyere ye ti waraga nime. ^X Rōmōyī ya moto ga ti kiya te, "Waraga kugu abo ga irindi kata koso mo kileki dē. Tine ɔɔo gbagba bo mo na kēdi bine bo iya wa dē kulōwō zi bilaka kozo a nime te, lende abo ga le ro ma kēyi." ^{XI} Tine i'dike lijē bilaka ro naga nima kikali laka, wa ame ga dēdi dugu mi waraga ne ɔɔo dēdi bi mo to nima na gbī dēdi do'do ko tara.

^{XII} Ro ma laka ma 'beze dilanja roze dē todoro bicī lende roze ala tiyari roze ti lijē bo kēdi kilēbē rōnni kulōwō naga nima. Lijē wa rumō naga nima. Lijē ebe ti'di gbagba lijē na ro a 'ba tiyari rōnni timo todoro bicī lende 'bēnni ngi kinza do ɔto mo yo. ^{XIII} Tine ma 'beze ti doyo roze nge go wa ma do'do mi maga nime Boko'ba ki'di zize ame kpe gbī kebe yimo ne. ^{XIV} Kina kozo ame kpe ma 'beye miyō ma dayi ne tōnē dari yayi ne dumu dē gōnyī maga ma 'dē mi kada nima doto laja laka 'ba Kurisitō ziye ne. ^{XV} Go kō'du mo na 'beze dilēbē roze dē do ndobo ko'do 'ba bilaka moto ga ame lijē ko'do 'deni nbō kala gōnyī maga ma Boko'ba ki'di zize tōnē ne. Tine diyēni bine kpe ti kō'bōke nduwē ro do kiteli ti'di doye go lende 'ba Kurisitō go do'do wa ma kinza kiya naga nduwē mi lōngō ye mi maga abo nime ne. ^{XVI} Kina ti dari duwōwō laja laka nime ngi mi dolinḡo moto ga ame kebe gōnyī ye yayi ne kinza

dilēbē roze ra do ndobo ame ya moto ga ko'do 'deni mi go bi ma ki'di zinni ne.

^{XVII} Tine kozo ma tōnē buku 'ba Boko'ba kiya ne tara, ame kiya te, "I'dike lijē ame ga ko'doko tonyo koso ne konyo ti go wa ma Boko'ba ko'do." ^{XVIII} Rōmōyī laka 'ba bilaka lesi ēdi kinda nge ɔɔo nere Boko'ba na komeri kiya te bo mo ēdi laka. Tine inza ro wa ame 'do ni moto na komeri rōyi kiya te ēddi laka.

XI

Polo Ni Ti Bo Laja Do Kindendē Moto Ga

^I Momeri bine kpe ti kinda'bake miye koto tō pele di mi lende do rumō ma nime. Moma'jo roma ziye kina 'do ko'doke ngi tara. ^{II} Rōmōyī ma bine ti mi kombi go kō'du 'be kozo ma Boko'ba gbī ti mi kombi goye ne tara. Kpe ma ro dōti do ko'do milibō 'deni zi bo ma koto ame kina ro Kurisitō ne. ^{III} Ma ro meri bine kozo ma tōnē Satani ku'bōlu Awa ti dongala 'ba komo kandi abo ne bo ti kebe kuyi meri 'ba doye gbī mōkō tara di mi kori 'ba ti'di ro ngi ro ma laka koto zi Kurisitō nime. ^{IV} Rōmōyī monḡo ɔɔo kiya te boto moto kako kuwōwō lende 'ba Yēsu moto to ne 'beri ziye di do ma 'beze nime na kutike e'be za domo kinda'bake Nyi Koto Laka mo kpaki ti laja mo ga.

^V Tara ne ma di ziye ma 'deni ngi kulōwō wōti du bēri di zi bo laja lōbu 'be to mo naga nima? ^{VI} ɔɔo kiya te lende kiya na mikali dē pele tine mēdi ngi ti akikali mo. Kina me mileme 'deni laka ziye mi akiyandi pili.

^{VII} A nime kinza miteri girisi dē di ziye mi kada nima mēdi muwōwō laja 'ba Boko'ba ziye ne na kileki ma 'deni yaga ro bo lende kēnyē ziye? Mo'do tara tileki roma titi go kpe na kēddike lōbu. ^{VIII} Mi kada naga nima moloma go girisi ma kako di mi kanisa moto ga. Mebe ngi ro tolo wa di zinni tokonyi ye timo. ^{IX} Kina ma 'do ki'di mi kada naga nima mēdi tiye yayi ne ɔɔo leri 'ba a moto ko'do ma pele mo'doko dē toma'jo ye kinza mebe mēdi ra yaga ro kpaḡbiri ma lōbu ziye. Tine konyi ma ga, lōndō ma kako di Makedoniya naga na ko'de. Kina kozo ma tōnē mo moko roma ne ti mō'bō nduwē toko roma tara kinza mebe mēdi ra ro kpaḡbiri ma lōbu ziye. ^X Ro ma laka kozo ame lende kodoro abo 'ba Kurisitō kēdi yimō ne ro koyo ma nime inza kuburu rōni ma titi te mi dōyayi 'be 'ba Giriki yayi pili. ^{XI} Go wa'di na ki'di miya tara? Mo'ɔ ye dē ro to'ɔ? Tine inza du tara. Boko'ba ikali ngi mo'ɔ ye.

^{XII} Ti mō'bō nduwē to'do mo kozo ma dogba tara kinza lijē boto bo laja moto

to naga nima kebe ra tilëbë rönni tégë lijë o'do ndobo nime gbì kozo ma 'beze. XIII Römöyì lijë ma 'bënni nima bo laja do kindëndë bo 'bölu mî ndobo ko'do na lijë kedi kuyi kinë nni tégë ro bo laja 'ba Kurisitö. XIV Tine a ma 'do kigayi wa na de. Römöyì Satani pele ebe gbì tuyi kinë nî go bo kinda kozo malayika 'ba bi kopö. XV Kina inza ro a ma kembe odo kiya te bo laja 'bëni ga kuyi kinë nni kinda kozo bo laja 'ba lende laka. Mî nburunburu 'bënni lijë edi kari ko'ja kënyë mo ko kozo wa ma lijë koloma to'do mo bine nima.

Gomo 'Ba Pölo

XVI Kina me mëdi mileki 'deni gbì miya gomo ziye. Kinza boto moto komeri de kiya te ma rumö na. Ne odo kiya te kpe kutike 'deni pele domo te ma rumö na, uwöke do lende ma 'do mëdi gbì ti a moto mbowa toyo roma gomo. XVII Tine ame mëdi miya ne ma kako di zi nere Yësu na de. Go lende 'ba ro koyo ma nime na ki'di ma 'deni ngi ko mëdi milende kozo rumö. XVIII Kina kozo ame ma konzi kedi koyo rönni 'deni kulöwö go a 'ba dolinjo nime ne ma gbì ti mo'do tara. XIX Römöyì le'jete kpe ma gbagba ye mo tönë kikalike wa kulöwö ne ebe kinda'bake do lende 'ba bo rumö 'deni za. XX Boto ame ko'doko pele to'do ye ro atöli, kuyi ye, kotöri kpeye, kudöli ye ala kokoso komoye ne ebe kinda'bake lende mo ngi aa yayi. XXI Ma 'bama a ma tara ga tiya mo aya za roma. A ma tara ga aga za roze.

Tine odo bo mo kilaña ro bo tilëbë ro bo do a moto kina me ki'di mëdi milende 'deni ngi ko ro do rumö. Kina ti ma gbagba ma mo'do gbì tara. XXII Lijë mo nima tégë di mî kupö yë mo ga? Lijë Yudayi mo ga na? Ma gbì ro Yudayi. Lijë Yisarele mo ga na? Ma gbì ro Yisarele. Lijë kupö Abarayama mo ga na? Ma gbì ro kupö Abarayama. XXIII Ala tégë lijë bo ndobo 'ba Kurisitö mo ga na? Ne odo kiya te kedi ro ama mo tine ma na ro mî teri mo. Mo'do ndobo mo 'deni kebe lijë nima pili. Modo 'deni mî maboso mî konzi go kö'du mo kebe 'bënni. Omba ma gomo ti nyo'bo mî konzi kebe 'bënni. Momo pe di kpa tölë mî konzi gomo kebe 'bënni. XXIV Nyo'bo komba kpa 'butë mota döomu domosowo 'ba Yudayi naga onyo ma ra njob mî muyi do. XXV Turu 'ba Romo omba ma ra mî mota 'do. U'du ma 'deni mî koto ti döku. Sorope otopa ra tö mî mota 'do mî zana mini löbu. Muköri ra mö'dö gonyi do koto mî mini. XXVI Mî lingere mbëmbë ma naga nima ma ngi mî lönggö nbaka ni ma ti lënbë di kpa közi mini koso ni ma ti bo akolo, di zi Yudayi ze mo ga ti bo löwö 'bënni mo ga, di mî gawo kpaki kebe yi

mökö pili kebe do mini löbu ni, kina gbì di zi bo laja lëpi ze moto ga ame ro bo laja do kindëndë ne. XXVII Ndobo ni ti gomo na ngi kodo roma tö'dö kinda'ba komo ma de, ro 'bö ti koda mini, ro leri 'ba akonyo ni ti bongö, ma gbì kinza mbëli 'ba doma.

XXVIII Tine kola gomo moto ga ame kinza kitëtë de ne, ma ngi nburu ro komo lëndö ro meri go kanisa pili. XXIX Odo moto kidaki 'deni ngi tigo mo kinza kpe, ma ngi gbì tara. Odo kiya te moto kila'ba mî lende kënyë ma ngi do meri.

XXX Odo kiya te go moyo roma ti moyo roma ngi go wa ame kileme tikenme ma mo ne. XXXI Boko'ba 'bu 'ba nere ze Yësu Kurisitö ame akilëlu kedi ti möyì bo ro nburunburu ne ikali ngi ma mo'do bëti de. XXXII Kina tönë di Damaseke turu 'ba bo dolinjo Aretasi i'di koda bi toko yoki gawo 'do tinda'ba ma. XXXIII Tine i'di ma ngi mî kee koja ma ti kowe kebe bi gbönö 'ba teli 'ba ro gawo nima mirinja momo ngi di kpa közi bo.

XII

Rö Koyo 'Ba Pölo

I Kina me 'deni zö ti moto nduwë tubi goma ame pele kinza mo'ja oto de gomo ne. Ne i'dike 'bato mebe ro tiyëti go nyi ti akileme 'ba nere Yësu ma ko'do zö.

II Mikali bo moto ame ro 'ba Kurisitö pa tönë bine komo koo mo iteli 'deni 'butë domosowo. Ombi bo nima ngi kari toro kodo njob mitoro. Tine mikali de odo wa ne ngi ro ma laka ala nyi na ya, ama Boko'ba na kikali. III-IV Mikali ogba bo nima ngi kari mî dolinjo 'ba Boko'ba. Tine gbì mikali de odo wa ne ro ma laka ala nyi na ya, ama Boko'ba na kikali. Di yayi na bo koloma ngi ro tuwö wa ame ga kinza kiya boto ko'bo de tombi kpëni gomo ne. V Kina ma ti mubi go bo nima. Tine ma 'ba gbagba ma mo 'do mubi goma na ko'do rönri ro a ma kinza, ti mubi nge ro go tikenme ma mo. VI Ne odo mo'doko pele tubi goma minza mëdi ngi ro rumö, römöyì mëdi miya ro a ma kodoro. Tine mola kinza to'do mo tara römöyì mo'doko 'do kodoro lende ma nge go a ma mo'do ko'ja di yida roma ala kuwö gbì di kpama.

VII Tine 'do togbo ma kinza toyo roma ra kulöwö go a löbu naga nime mo'ja ne na kusu a ma ko'ö 'deni mî yida roma. Kina 'deni ngi kozo bo laja 'ba Satani mî yida roma tomba ma nburu kinza moyo roma ra. VIII Moma'jo roma 'deni njob mî mota zi nere Boko'ba 'do bo kogba a nime yaga di mî yida roma. IX Tine bo ileki kiya zö te, "Lende këyi ma ti ki'di yi ko'bo tombi wa pili. Tikenme 'bi i'di tigo ma ngi kedi ro do kiteli." Go kö'du mo na ti mëdi ngi ti mî

këyi ro mbëmbë toyo roma go tikenjme ma nime. Römöyi go tigo 'ba Kurisitö kedi tö. X Dömöyi Kurisitö ma ngi ti mi këyi di mi tikenjme ma, di mi ti'ja, di mi gomö, di mi közi kasi ma ko'do zö. Römöyi odo kiya te menjme kina mitigo ngi yaga.

Ndose 'Ba Pölo Zi Korinito

XI Ma 'deni ngi du ro rumö mo go bi mo nati. Kpe na ki'dike ma 'deni mila'ba yimo. Dene 'do kpe na kubike goma. Tine kozo ame ma minza pele ro oto ne, minza ngi woti du beri di zi bo laja löbu 'be to mo naga nima. XII Wa ame kileme ma ro bo laja ma laka ne na ma kedi ko'do rönni 'deni mi löngö ye yayi ti mi keddä ne, kina gbi ti go koto mo ti ndobo mo ame ngi kulöwö ro do kiteli ne. XIII Tine ro ma tondo na mo'do ye de ro ma koriya ti kanisa ma laki? Kina de nge ro ma tonë moma'jo ye de mi'di akirindi doye ne? Tine kpe olake ma gbo go lende kirasi ma nime.

XIV Bine mi mota mo na 'deni me ma medä ndö 'do tari ziye yayi. Tine minza medä ro akirindi doye römöyi e'be ga na de medä moma, tine gbagba ye mo na medä moma gomo. Römöyi kole na de 'do ki'di wa zi 'bu, tine 'bu na kedi ki'di wa zi kole. XV Ma ti mi këyi tote wa ame ga medä timo ne pili go ko'du 'be mi'di yida roma gbulunju domo. Kina kozo ame mo'c ye 'deni kulöwö ne 'do ko'oke ma gbi nge mbowa gomo?

XVI Ro ma laka ikalike 'deni ma mi'di roma de yaga ro akirindi ziye. Tine mota ga ebe 'benni tiya mo te, ma Pölo ro bo dangala medä ro to'ba ye ti beti. XVII Mogogo roma doye nyanya ga mi ndose ma moja bo laja timo naga? XVIII Ma na mi'di Tito ma 'do kari yayi. Kina ma moja löndö mota ame ro 'ba Kurisitö ne kari koto ti bo. Tine iyake ra te Tito ogogo ro bo doye? Ndobo ze ma ze ti bo na kari de kori koto?

XIX Kpe eddike molo nime ro tomeri mo te dedä do'doko titata roze yaga di komoye? Inza du tara. Ziye kpe ma mo'c kulöwö naga nime, dedä dilende ziye nime pili mi Kurisitö komo Boko'ba 'do kulu ye. XX Römöyi ma medä mere bine motoga ti mako mo'ja za kinzake kozo ma mo'doko. Kina kpe gbi yo ti ko'jake ma minza kozo wa ma ko'dokoke. Motoga lamo ni na za ti kedi ti mi kombi ti 'diri ti mi kututu ti ngongö ti kore ti ro kote gbi ti lende kirasi. XXI Momeri gbi odo mari 'bowu Boko'ba ma ti kileki ma beri di komoye. Kina ti mudu ngi ro ma kënyë go lende 'ba ya ame ga nbanji mi löngö ye ko'do lende kënyë tonë bine koto ga dönni de di yimo ne. Lijë ma kinza koto dönni de yo di mi lende ko'do

ti'da 'benni naga nima ti yeri ni ti ndoro 'ba gomo mo ne.

XIII

Ndose Ma Nburunburu

I Ame na 'deni ro mi mota ma 'ba tako ziye yayi. Lende mota ame kedä o'doko go kiya ti bo kodoro ndimo ga teyi riyö ala mota kozo ma buku 'ba Boko'ba kiya tara. II Mi'di ame te zinni lijë bo ko'do lende kënyë tonë ga yayi ti ya mota mo naga nima ne, odo mako di go ame boto mota inza komo di kpa karama mo. Ma pele ro ma kowo nime medä miya gbi kozo ma tonë miya 'deni molo ziye mi tari ma, ma ro mi riyö mo tonë ziye yayi ne. III Kpe ti kikalike 'deni ngi ro ma laka bo Kurisitö na kedä kilende tö. Mi ndobo abo tiye bo inza ro ma kenjme tine tigo abo ngi kulöwö ro mbëmbë. IV Römöyi tikenjme mo na tonë kutöti bo yimo ne, na me bo kodo 'deni di mi tolë mi tigo 'ba Boko'ba. Mi ro kodo'bo ti bo ze ngi ro ma kenjme, tine mi to'do ndobo mo tiye dodo ngi dididi ti bo mi tigo 'ba Boko'ba.

V Iyozoke roye 'do kikalike laka odo ki'dike doye ra ngi laka go lende 'ba Kurisitö. Ikalike de Kurisitö edi ngi miye? Odo kiya te kpe mo na kirasike roye 'deni na nge. VI Ma 'beze momeri 'bama ti kikalike ngi dirasi roze de. VII Kina dumötu Boko'ba goye ki'di ye to kpe kirasike lende de. Tine inza go ame kiya te ze na 'deni lipo ro ma laka mo ne. Ne tine nge 'do ko'dake wa ame ro ma laka ne odo kiya te ze mo na dinda 'deni pele dirasi roze. VIII Römöyi ze do'bo de to'do oto ame kuti döni de ti lende kodoro ne. A ma kodoro na nge dedä do'do.

IX Ze ti mi këyi go ame ze ma 'beze ro ma kenjme tine kpe na ro ma kitigo ne. Wa ma 'beze ma dedä dumötu gomo bine 'do kpe kiyöbuke laka mboloro mi wa pili. X Medä mugu ame töti ko'ja medä gba ro ma kowo 'do odo mömö yayi kinza miya wa ra ziye mi közi kakpa nime nere Yesu ki'di zö ne. Römöyi i'di 'deni zö ro 'ba tototo mo tine inza ro 'ba tiyeyi yimo.

XI Tine ma ro nburunburu mo ziye kpe löndö, mötö gbo ziye. Kpe i'dike roye kedä laka mi wa pili, kuwöke doma. Utike do lende ro go roye kolomake ti lende këyi. Kina ti bo Boko'ba 'ba ako'c ni ti lende këyi mo ti koloma ngi nburu tiye.

XII Umötöke roye ro go roye ti közi riyö mi möyi Boko'ba. XIII Bilaka 'ba Boko'ba ame ga pili bine ne umötö ye.

XIV Lende këyi 'ba Yesu Kurisitö nere ze ti ako'c 'ba Boko'ba ti ro kodo'bo 'ba Nyi Koto Laka koloma koto tiye pili.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi Kanisa Ma GALATIYA

^I Ma Pɔlo bo laja 'ba Kurisitō ame bilaka lesi na dē koja ma ala go ako'doko 'ba boto tine bo Yēsu Kurisitō gbagba bo mo na koja ma lijē ti Boko'ba 'bu bo koja bo di mi tōlē ne. ^{II} Ze ti lōndō ame ga tō bine ne dugu waraga nime ziye kpe kanisa ma mi dōyayi 'ba Galatiya. ^{III} Lende kēyī ti yēyī 'ba Boko'ba 'bu ze ti 'ba Yēsu Kurisitō njeze ze koloma koto tiye. ^{IV} Bo na ki'di didi bo 'deni goze bine 'do kola ze go lende kēnyē ze ga 'do bo koma ze di mi lende konya 'ba dōyayi nime. Ame kina ro ako'doko 'ba Boko'ba 'bu ze. ^V Akilēlu kēdī zi bo nduwē ṅbō ro ṅburuṅburu. Amini.

Lende 'Ba Laja Laka

^{VI} Kpe pele lende 'be igayi ma 'deni. Kpe ame mo tōnē Boko'ba kidēki ye 'deni ti lende kēyī 'ba Kurisitō ne kpe na kēddi kolake bo 'deni ṅgī ṅgala kari kutike za go a moto to ne ga ame kidēki gbī tēgē ro laja laka 'ba Kurisitō ne. ^{VII} Tine laja laka 'ba Kurisitō nje koto. Mēdi miya nime go lende 'ba ya moto ga ame kēdī kilikō dōye 'do tuyi mi laja laka 'ba Kurisitō nime ne. ^{VIII} Kina me miya ziye, odo pele ro ze ala ro malayika di mitoro na kako kuwōwō a moto 'beri di go ame, ee, sōnō 'ba Boko'ba kēdī do bo. ^{IX} Kozo ma tōnē miya pa ziye bine ne kina me gbī mēdi mileki gomo 'deni miya ziye odo bo mo kako kuwōwō laja moto ziye 'beri di go ame ki'dike dōye 'deni gomo ne, ee, sōnō 'ba Boko'ba kēdī do bo.

^X Mī lende ma nime inda kozo mēdi tūyēyī dōki'di bilaka roma? Inza tara. Boko'ba na mo'doko tūyēyī dōki'di mo. Minza miya 'do tūyēyī dōki'di bilaka timo. Ne ma mēdi ra gba mo'do tūyēyī dōki'di bilaka timo dēne minza kpe ro bo laja ma laka 'ba Kurisitō.

Polo Ro Bo Laja

^{XI} Lōndō ma ga, mo'doko ziye 'do kikalile lende nime laka. Laja laka nime muwōwō ziye ne lende 'ba bilaka lesi na dē. ^{XII} Mogba dē di zi boto kina boto na dē gbī kiyandi ma timo. Tine Yēsu Kurisitō na ki'di mi ro kileme abo zō tōnē.

^{XIII} Uwōke 'deni tōnē moworo kulōwō bine mi kō'du ki'di ze 'ba Yudayi to'do kōzi kasi zi kanisa 'ba Boko'ba toboso mo 'do toro mo yaga. ^{XIV} Mō'bō ti'di roma to'do kō'du ki'di 'ba 'bu ze löbu ga ro do kiteli kebe 'ba lēpī ma ga pili. ^{XV} Dēmba tine pele molo gba kinza kōyō ma dē Boko'ba oweli ma 'deni ti mī kēyī abo ro 'ba bo.

^{XVI} Kina me mī kada mo ame bo ko'doko 'deni tine na bo kileme kole abo ṅgī zō 'do muwōwō laja laka mo zi bo löwō ni pili. Tine mēnyī mileki dē kpe 'bōwu zi bilaka lesi moto tiyija go lende mo. ^{XVII} Mari dē kpe gbī Yerusalem 'do dilende gomo ti ya ma tōnē mo ga 'deni molo ro bo laja 'ba Yēsu Kurisitō yayi ne. Mēnyī ṅgī mari moloma mi dōyayi 'ba Arabi kina di pōtō mo na mileki Damaseke.

^{XVIII} Di pōtō mo ko'do koma koo 'deni mota tine na mileki mari Yerusalem dari dikali roze ti Pitōrō mo'do tō'do nge do 'butē dōomu ti bo yayi. ^{XIX} Tine bo laja 'ba Kurisitō ga ma koto moto mo te mo'ja dē du te di yayi, lōndō bo Yakoba na nge mo'ja. ^{XX} Ro ma laka miya ziye koma Boko'ba wa naga nime mēdi mugu ziye ne bēti na dē.

^{XXI} Di pōtō mo na mari Suriya ni ti Kilikiya. ^{XXII} Mī kada nima bilaka 'ba kanisa ame ga mi Yudayi ne ikali kinē ma dē gba, ^{XXIII} lijē uwō gba nge ro lende ma ame kiya te, "Bo tōnē koloma pa ro to'do kōzi kasi zize ne ileki 'deni tuwōwō laja laka 'ba Yēsu Kurisitō tōnē bo kiteri toboso mo pa 'do koro yaga ne." ^{XXIV} Kina lijē kilēlu Boko'ba ṅgī go lende ma.

II

Polo Ni Ti Bo Laja Moto Ga

^{I-II} Kina odo koma koo mo kiteli 'deni 'butē domosowo tine na Boko'ba kileme ṅgī zō 'do mēnyī ti gbī mari Yerusalem. Kina dēnyī ṅgī dari ti Baranaba mogba Tito gbī tō. Mī kpa kototo ze ame nge ro doze ti löbu 'ba kanisa mo ga ne na miyēti go lende 'ba laja laka ma muwōwō zi bo löwō ṅgī zinnī rōmōyī mo'doko dē 'do ndobo ma tōnē ga mo'do pa bine gbī ti ma mēdi mo'do giri naga nime kilikō ra ro yawa. ^{III} Tine lijē uti ṅgī go akiyandi ma zi bo löwō. Tito ame pele ro Giriki tō ne lijē utōri dē ko'do dōlētī 'ba akilele 'ba Yudayi kozo ma laki moto ga kiteri. ^{IV} Lende 'ba akilele nima iya rōni 'deni nge tara go lende 'bēnnī lijē bo ko'do rōnni ro lōndō zize lijē kako 'deni mī lōnggō ze naga nima. Tine lijē ako ro mali roze tikali go do ṅgōlō ze ame 'deni ro akoto ti Yēsu Kurisitō di mi lende 'ba kō'du ki'di 'bēnnī ga 'ba Yudayi go lijē kobili ze gbī 'bōwu kileki yimo. ^V Ne duti dē go lende 'bēnnī nima koto te rōmōyī kinza kolo laja laka 'ba Boko'ba nime ra yaga di ziye.

^{VI} Ne tondo lijē ame mo ga ro löbu 'ba kanisa mo ga ne kiya oto dē go laja nime mēdi muwōwō ne? (Midēki lijē tara tine kozo ma tōnē lijē kēdī pele pa molo bine ne inza ro oto zō rōmōyī Boko'ba o'do geli dē mī lōnggō bilaka.) ^{VII} Tine lijē ikali ṅgī

Boko'ba na ki'di ndo'bo löbu 'ba tuwöwö laja laka abo zi bo löwö nime zö gbí kozo ma bo ki'di zi Pitörö tari tuwöwö mo zi Yudayi tara. ^{VIII} Römöyí tigo abo na ki'di ze do'do wa naga nime. ^{IX} Kina me lijë Yakoba ni ti Pitörö ti Yowani lijë ame mo ga kideki lijë ro löbu 'ba kanisa ne, mi kada nima lijë kikali ngi lende keyi 'ba Boko'ba na me koja ma mi ndo'bo nime ne lijë iyaya közize ngi ze ti Baranaba go dedí ro lépi tinni mi ndo'bo nime, go dedí 'beze ti Baranaba mi löngö bo löwö tine go lijë kedí 'benni mi löngö Yudayi. ^X A ma nge lijë kose gomo zize na ro tokonyi Yudayi ma lisa naga kozo ame mo'doko 'deni toné molo to'do mo ne.

Polo Amo Do Pitörö

^{XI} Tine mi kada ma toné bo Pitörö mo kako Anitakiya ne mamó do bo kozo a nime te go wa ame bo ko'do kinda ro ma koco ne. ^{XII} Römöyí ma dogba pa bo oloma tonyo kpa bo ti bo löwö bi koto tine 'böwu mi kada nima bo ko'ja ya motó ga ame kako di zi Yakoba 'deni komó yo na bo kere ngi go lende 'ba laki naga nima kedí kiya te bilaka 'ba kanisa pili 'do kedí ti döléti 'ba akilele ne. Kina bo kebe ngi tilagi tonyo kpa bo bi koto ti bo löwö ^{XIII} ki'di löndö motó ga ame ro Yudayi ne koloma ngi ro to'do ndo'bo ti dökí'di riyoriyo go lende abo ki'di Baranaba pele gbí kila'ba di mi bo go lende 'benni. ^{XIV} Kina odo mongo 'deni lende 'benni nima ko'de lende laka 'ba Boko'ba de kpe ame ro laja laka mo ne tine na milende ngi zi Pitörö di komo bilaka 'ba kanisa pili kozo a nime te, miya te, "Ni Pitörö, ni ame ro Yudayi ame koloma 'deni kozo bo löwö kinza to'do döléti 'ba Yudayi ne go wa'di na keddi kiteri 'do ti'di bo löwö naga nime 'do ko'do döléti 'ba Yudayi?"

Lende 'Ba Yudayi Ni Ti Bo Löwö

^{XV} Ne 'beze ze ame mo ga ro Yudayi ne dinza ro bo löwö bo lende kényé ni ^{XVI} dikali 'deni toro kö'du ki'di i'di botó de du te ro ma laka komo Boko'ba, tine nge koto go ti'di do go lende 'ba Yésu. Kina me ze gbí di'di doze 'deni go lende 'ba Yésu Kurisitó 'do meri ze mo na ki'di ze ro ma laka komo Boko'ba. Tine inza go toro kö'du ki'di römöyí ugu 'deni molo iya te, "Toro kö'du ki'di i'di botó de du te kedí ro ma laka komo Boko'ba."

^{XVII} Iya róni 'deni te ze ame ga 'deni ro akoto ti Kurisitó ne odo debeke gbí toma 'do tedí ro ma laka komo Boko'ba kozo a nima tara, ze 'deni gbí ro bo lende kényé kozo 'ba bo löwö naga nima koro kö'du ki'di de ne. Ne odo kedí 'deni tara tine Kurisitó mo na 'deni kedí koto ze kori löwö mi lende kényé? Inza du tara. ^{XVIII} Ne odo ma mo toné mongo kö'du ki'di 'deni

pa kozo wa sari ne na mēnyí 'deni mi'di kö'du ki'di kedí mbiri ro do kiteli di doma, ro ma laka mo'do roma 'deni ro bo lende kényé. ^{XIX} Mi kö'du ki'di ma 'deni ro töku kina kö'du ki'di inza kpe mbiri doma tine mididi 'deni Boko'ba na mbiri doma. ^{XX} Kö'du ki'di nima bo na me kupö ma 'deni kutöti ma ti Kurisitó. Loma ma mēdi yimo nime inza kpe ro 'bama tine 'ba bo 'ba Kurisitó na römöyí didi Kurisitó na 'deni ro akoto tö. Loma ma nime pele mi yida ro ne tine ti'di do go lende 'ba kole 'ba Boko'ba na kitigo ma 'deni. Bo na ko'bo ma 'deni bo kilaña go didi bo go kö'du ma. ^{XXI} Kina me odo tedí ro ma laka komo Boko'ba na kedí 'deni go toro kö'du ki'di, Kurisitó ölé 'deni ka ngi bi sari. Ame ngi 'do ki'di mi keyi 'ba Boko'ba kulé ro yawa ne ma 'bama muti de gomo.

III

Ti'di Do Go Laja Laka Na Ro Do Kiteli

^I Kpe Galatiya rumó naga nime, ye na ko'do do gege roye? Go wa'di na ki'dike doye de kpe go lende 'ba tutöti Kurisitó ame toné kiyéti róni 'deni laka yaga ziye ne? ^{II} Akoto nime na nge mo'doko tikali mo di ziye. Wa'di na ko'de Nyi Koto Laka doye, toro kö'du ki'di ala ti'di do go laja laka 'ba Boko'ba nime kuwöwö ziye kuwöke ne?

^{III} Ne go wa'di na kpe ngi ro rumó tara gomo? Isakike 'deni ti Nyi Koto Laka, ne go wa'di na kebe kuyike kpeye 'böwu ti'di doye go tigo 'be 'ba bilaka lesi? ^{IV} Ombike gomo 'deni kulöwö go lende 'ba Kurisitó. Tine a nime pili inza ro oto ziye? Kinza to kpe du tara. ^V O'jake 'deni ma Boko'ba koja Nyi Koto Laka abo ziye go ko'do go koto ma konzi mi löngö ye. Me bo koja ziye ne go toro kö'du ki'di 'be ala go ti'di doye go laja laka abo nime kuwöke ne?

^{VI} Ongöke Abarayama te, bo i'di do bo go lende 'ba Boko'ba kina ki'di bo ngi kedí ro ma laka komo Boko'ba. ^{VII} Go kö'du mo na dikali ngi lijë ame ga ki'di dönni ro ma laka go lende 'ba Boko'ba ne lijë na ro kupö Abarayama mo ga. ^{VIII} Römöyí Boko'ba ileme 'deni molo 'do bo ki'di bo löwö ni kpaki kedí ro ma laka komo bo mi ti'di do go lende abo. Kina ma 'do kuwöwö zi Abarayama mi laja laka kiya te, "Tiyi na ti mo'do yēyi ma laka pili do bilaka 'ba doyai." ^{IX} Kina ti Boko'ba ko'do yēyi 'deni ngi dönni lijë ame ga pili ki'di dönni go lende abo ne gbí kozo ma bo ko'do zi Abarayama ame ki'di do bo gomo ne.

^X Ne 'benni lijë laki bo kiya te toro kö'du ki'di na ti ki'di lijë kedí ro ma laka komo Boko'ba naga nima sönö 'ba Boko'ba ti koriya tinni. Römöyí ugu 'deni molo mi

buku 'ba Boko'ba iya te, "Lijë ame ga pili kö'bö dë rɔ to'do wa naga nime kugu mi buku 'ba kö'du ki'di 'doyi ne ti sönö 'ba Boko'ba koriya tinni." ^{XI} Rɔ ma laka to'do kö'du ki'di i'di bɔto dë rɔ ma laka kɔmɔ Boko'ba römöyï ugu 'deni gbi iya te, "Lijë ame ga rɔ ma laka kɔmɔ Boko'ba go ti'di dönni go lende abo ne lijë na ti kēdī ti didi ma laka." ^{XII} To'do kö'du ki'di nima lende mo ēdī gbi 'beri römöyï ugu 'deni iya te, "Bo ame ko'do wa ame ga kö'du ki'di ko'doko 'doyi ne ti ko'ja didi ma laka ngi."

^{XIII} Ne go ame sönö 'ba Boko'ba koriya 'deni tize ne na me Kurisitö utë goze 'deni yaga di yimo go koriya ti gbagba bo. Römöyï ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, "Bo ame kutötī 'deni do ngērī ne sönö 'ba Boko'ba koriya timo." ^{XIV} Bo o'do tara 'do bilaka pili 'ba doyyayi nime ko'ja yēyi kɔzo ame bo Boko'ba kose gomo 'deni molo zi Abarayama ne. Go kö'du mo na me 'do ki'di Nyī Koto Laka kako zize ze ame ga di'dike doze 'deni go lende abo ne.

Kö'du Ki'di Ni Ti Lömu

^{XV} Löndö ma ga, ti mileme lende nime ziye ti wa 'ba dolinjo nime. Ame odo kiya te ni moto ko'do lömu 'deni bɔto mɔto o'bo dë kpe tūyēyi yimo ala konzo domo teyi. ^{XVI} Kina gbi tara kɔzo ame kugu mi buku 'ba Boko'ba bo Boko'ba kiya te bo ti ko'do yēyi do Abarayama kpaki ti kupö mo ne. Tine inza ngi rɔ go do kupö Abarayama mo ga kpaki rɔ buru, omba kupö bo ma koto rɔ Kurisitö nime na.

^{XVII} Kina me mēdi miya ziye Boko'ba o'do lömu nima 'deni molo zi Abarayama, tine n̄bɔ di pötö kɔmɔ kɔo kuluku modooomota kodɔ domo 'butë mota (430) 'deni tine na 'jaa bo koja kö'du ki'di nima zi bilaka. Tine kö'du ki'di nime inza kikali tūyēyi mi lömu ma molo nime bo ko'do 'deni ne ala kiyese yēyi mo mbowa yaga. ^{XVIII} Ne go wa'di na kebe kiyake te Boko'ba ti ko'do yēyi do bilaka go toro kö'du ki'di? Ma odo kēdī 'deni tara lömu abo nime inza kpe rɔ odo. Ne dikali 'deni Boko'ba o'do yēyi do Abarayama go lömu abo 'ba Boko'ba.

^{XIX} Ne Boko'ba i'di kö'du ki'di go wa'di? Ti miya ziye bo i'di kö'du ki'di 'deni 'do bilaka kikali wa ame ga rɔ lende kēnyē ne timo 'do kitata bilaka tōti koda kupö Abarayama mo tönē bo ki'di kö'du mo 'deni molo 'do to'do yēyi timo ne. Bo i'di kö'du ki'di abo 'deni zi malayika ko'de zi Musa bo kpērī 'ba goze ko'de kako zize bilaka lesi. ^{XX} Bo i'di lömu abo dē ti bɔto bo kpērī tine gbagba bo koto mo na kiya abo zi Abarayama.

^{XI} Ne odo kēdī 'deni tara kö'du ki'di uti dönī dē kpe ti lömu mo tönē bo ko'de ne ma? Ne ti miya ziye inza tara. Boto mɔto

ikali dē ma 'do ko'do kö'du ki'di pili rɔ gomo 'do kēdī rɔ ma laka kɔmɔ Boko'ba. Ma toro kö'du ki'di na kēdī 'deni kɔzo lömu nima ti'di bilaka kēdī ti didi ma laka dēne ti ki'di lijë gbi kēdī rɔ ma laka kɔmɔ Boko'ba. Ne inza tara. ^{XXII} Ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te dolinjo nime bo domo rɔ lende kēnyē. Kina me yēyi abo 'ba Boko'ba mo tönē bo kulömu 'deni molo 'do ti'di mo zi ma ki'di dönni go lende abo ne bo ti ki'di zinni lijë ma ki'di dönni 'deni go lende 'ba Yēsu Kurisitö naga nime.

^{XXIII} Tine gba kinza ti'di do go lende 'ba Boko'ba nime kako dē kö'du ki'di na koboso ze pa me mi maboso abo n̄bɔ Boko'ba kileme ti'di do go lende 'ba Kurisitö. ^{XXIV} Kö'du ki'di na tönē koloma rɔ bo kokoko ze n̄bɔ Kurisitö kömō 'do di'dike doze go lende abo go dēdike rɔ ma laka kɔmɔ Boko'ba. ^{XXV} Ne kina me kōri 'ba ti'di do go lende 'ba Kurisitö mo tönē na 'deni me. Go kö'du mo na bo bo kokoko ze nima bo inza kpe ti kōzi kakpa doze nati.

Akoto Ti Kurisitö

^{XXVI} Kina me ziye pili, ni moto odo ki'di döyī 'deni go lende 'ba Yēsu Kurisitö ni 'deni rɔ akoto ti bo rɔ kole 'ba Boko'ba. ^{XXVII} Obapatisi yi 'deni mi rɔ kodɔ bo ti Kurisitö kolɔ bo 'deni rɔ bonjo röyī. ^{XXVIII} A moto inza kpe 'beri rɔ Yudayi ala rɔ bo löwö, atoli ala ma kinza rɔ atoli, botoni ala 'ja, kpe 'deni pili rɔ ma koriya rɔ akoto ti Yēsu Kurisitö. ^{XXIX} Kina me kpe ma 'deni rɔ 'ba Kurisitö naga nime na 'deni rɔ kupö Abarayama 'do Boko'ba ko'do yēyi ti doye kɔzo ma tönē bo kiya 'deni molo ne tara.

IV

^I Ongoke toma kɔzo ame kole na pele rɔ bo kind'a'ba apötö ne, dogba mo bo gbi kɔzo atoli tara, ko'ja bo na ngi kēdī kari koloma rɔ bo do wa naga nima pili. ^{II} Ko'ja bo kēdī gba mbowa bo mɔto na koloma rɔ tonjo go a bo ga ti'di lende zi bo. Bo oloma tara n̄bɔ kömō mi kada mo ame 'bu bo konjo bo 'deni ko'bo tēdī rɔ bo do wa pili ne. ^{III} Kina ze gbi tara ma tönē bine dikalike Kurisitö dē gba ne, ze ngi rɔ atoli zi döletī ni ti kö'du ki'di 'ba 'bu ze löbu ga. ^{IV} Tine odo kömō 'deni mi kada mo ame Boko'ba ko'doko ne na me bo koja kole abo ngi kako zize dolinjo bine. Bilaka lesi na gbi köyö bo bicī kö'du ki'di ma molo tönē ga ^V 'do tutë goze ame ga bicī kö'du ki'di ne go dēdike ti rɔ kole 'ba Boko'ba.

^{VI} Kina me kpe 'deni rɔ kole 'ba Boko'ba na ma bo koja Nyī Koto Laka 'ba kole abo 'deni mize. Nyī Koto Laka nima na me kēdī kiya te, "Baba, 'bu ma," mi mötu ze ga ne. ^{VII} Kina me inzake kpe rɔ atoli. Kpe 'deni rɔ kole 'ba Boko'ba. Kina bo Boko'ba

ti ki'di m̄ari abo nḡi ziye r̄om̄oȳi kpe 'deni r̄o kole abo ga.

Ndose 'Ba Polo Zi Galatiya

^{VIII} T̄on̄ē gba bine kinza kikalike bo Boko'ba d̄ē ne kpe nḡi r̄o atoli zi akoro ni ame ga tigo mo kinza gb̄i ȳo kozo 'ba Boko'ba ne. ^{IX} Ne ma le'jete ikalike Boko'ba 'deni r̄o 'bu ye, tine ma laka mo ti miya te Boko'ba na kikalike ye 'deni r̄o kole abo ga. Ne go wa'di na k̄edd̄i ko'dake 'b̄owu tileki to'do d̄ol̄ēt̄i ni ti k̄o'du ki'di ma yawa naga nima kozo 'ba 'bu ye l̄obu ga? Go wa'di na k̄edd̄i ko'dake 'b̄owu tileki r̄oye r̄o atoli zi wa naga nima gomo?

^X Go wa'di na bekeke za 'b̄owu ti'di komoye go 'do to'do karama 'ba kpa d̄ok̄ik̄er̄i ni ti kpa d̄ol̄ili ti kpa nyepe ni gb̄i ti komo kzo la'ja ni gomo? ^{XI} Ma ti m̄i kombi go lende 'be r̄om̄oȳi inda kozo gomo l̄obu nime mup̄o roma kulw̄o timo go lende 'be ne 'deni ka nḡi r̄o ma sari.

^{XII} Moma'jo roma ziye l̄ond̄o, o'dake r̄oye gb̄i kozo ma r̄om̄oȳi ma 'deni gb̄i r̄o do nḡol̄o kozo 'beye tara. T̄on̄ē molo bine o'dake lende k̄enȳē oto d̄ē z̄o. ^{XIII} Kozo ma kikalike r̄oko'v̄o na ko'de ma t̄on̄ē d̄ogba ziye 'do ki'di moloma nḡi r̄o tuw̄ow̄o laja laka 'ba Kurisit̄o ziye ne. ^{XIV} Mi kada nima r̄oko'v̄o i'di ma nḡi r̄o ak̄ir̄ind̄i ma l̄obu d̄oye ne pele tara o'dake riti ma nḡi sowa b̄oto o'ji ma d̄ē ȳo. O'dake ma nḡi kozo iya te ma mo na r̄o malayika 'ba Boko'ba naga tara, nḡi gb̄i kozo ma na 'deni r̄o Ȳesu Kurisit̄o mo m̄i tako ma ziye. ^{XV} Kpe nḡi r̄o loṅo r̄o mb̄emb̄ē. Ne wa'di na k̄om̄o 'deni 'b̄owu le'jete? Miya 'bama m̄i kada naga nima yayi ma kiya te komo k̄ed̄i ra r̄o a toto r̄on̄i, d̄ene iyagbake komoye ga 'deni ki'dike z̄o 'do mok̄onyi roma timo. ^{XVI} Tara ne lende laka 'ba Boko'ba nime m̄ed̄i miya ziye ne na kebe kuyi ma 'deni le'jete yaga r̄o bo ndo'ji ziye?

^{XVII} Ne 'b̄enni 'ba laki naga nima t̄on̄ē lij̄ē ko'doko ye go k̄edd̄ike ti d̄ok̄i'di k̄eyi r̄onn̄i ne lende laka oto inza du te z̄inn̄i. Lij̄ē o'doko ye go kozake r̄oye yaga di roma k̄edd̄ike ti d̄ok̄i'di k̄eyi r̄onn̄i. ^{XVIII} Ne ma do kiteli mo t̄ed̄i ti d̄ok̄i'di k̄eyi r̄o bo ame k̄ed̄i kiya lende laka ne na laka odo m̄ed̄i pele tiye ala minza.

^{XIX} Kpe kole ma ga, ma 'deni 'b̄owu do m̄i ko'v̄o 'be kozo 'ja ame k̄ed̄i ko'do t̄oȳo ne ṅb̄o 'jaa odo nḡira'da 'ba Kurisit̄o kogbo r̄onn̄i 'deni miye. ^{XX} Lende 'be ilik̄o 'deni nḡi d̄oma sowa. Mo'doko nḡi 'do mako ra r̄oye tilende ziye ti lende k̄eyi.

Akileme Ti Agara Ni Ti Sara

^{XXI} I'di mititi ye kpe bo kiterike to'do r̄oye r̄o atoli zi k̄o'du ki'di naga nime te. Uw̄oke wa nime kugu m̄i buku 'ba k̄o'du ki'di 'ba Boko'ba ne d̄ē? ^{XXII} Ugu yayi iya te,

Abarayama ti kole r̄iȳo, ma koto Agara 'ja ma r̄o atoli mo na k̄oȳo tine m̄oto mo Sara 'ja ma kogbe abo mo na k̄oȳo. ^{XXIII} Kole ma k̄oȳo 'ba 'ja atoli nima ōȳo nḡi kozo l̄oȳo ma laki, tine ma k̄oȳo 'ba 'ja ma kogbe mo nima ōȳo 'deni go lende 'ba kpa Boko'ba.

^{XXIV} Kina me lende nime ēd̄i 'deni r̄o d̄ongala r̄oze. R̄om̄oȳi 'ja r̄iȳo naga nime ileme l̄omu r̄iȳo. L̄omu ma d̄ogba mo t̄on̄ē ki'di di do d̄oku Sinayi ne kina me kileme 'deni ti Agara 'ja ma k̄oȳo kole atoli t̄on̄ē. ^{XXV} Agara na 'deni kozo d̄oku Sinayi mo t̄on̄ē m̄i d̄oyayi 'ba Arabi ne, kina loko na 'deni r̄o akileme 'ba Yerusalem ma le'jete mo nime nḡi r̄o atoli zi k̄o'du ki'di pili ti bilaka mo ga ne. ^{XXVI} Tine Yerusalem ame mo m̄itoro ne loko na r̄o do nḡol̄o. Kina loko na r̄o m̄oze. ^{XXVII} Kozo ame kugu m̄i buku 'ba Boko'ba kiya te, "Ni koto kinza kikalike to'v̄o 'ba l̄oȳo d̄ē t̄on̄ē ēnȳi ti tiliya konyo k̄iȳeyi koba ṅgala r̄om̄oȳi ni ame t̄on̄ē pa kola yi r̄o koto kutu yi ne ni na ti k̄edd̄i ti kole kebe loko bo koloma ti m̄ē'dē nima."

^{XXVIII} Kina me l̄ond̄o ma ga, kpe na 'deni kozo Yisika r̄o kole 'ba Boko'ba di m̄i l̄omu ma laka mo. ^{XXIX} Tine m̄i kada nima yayi kole ma t̄on̄ē mo k̄oȳo bo kozo l̄oȳo ma laki ne ebe 'b̄owu todo gomo r̄o kole ma k̄oȳo ti tigo 'ba Nyi Koto Laka nima. Lende nima na me 'deni gb̄i kozo ma le'jete naga nime. ^{XXX} Tine ugu 'deni m̄i buku 'ba Boko'ba iya te, "Oga 'ja atoli nima yaga ti kole 'b̄enni nima. R̄om̄oȳi kinza kole 'ba 'ja atoli nima kind'a'ba ap̄ot̄o ra gb̄i koto ti kole 'ba 'ja ma kogbe nima." ^{XXXI} Kina me m̄ed̄i miya ziye l̄ond̄o ma ga, ze kole 'ba 'ja atoli mo na d̄ē. Ze kole 'ba 'ja ma kogbe r̄o togbe mo na.

V

Do Nḡol̄o

^I Kurisit̄o ut̄ē goze 'deni go d̄ed̄ike yaga r̄o do nḡol̄o. Kina ti or̄oke kitigo kinza kolake r̄oye d̄ē kpe r̄o atoli zi a m̄oto.

^{II} Uw̄oke d̄oma ma Polo m̄ed̄i milende ziye, odo kebe kolake r̄oye 'b̄owu zi bilaka kilele ye Kurisit̄o inza kpe lipo r̄o oto ziye.

^{III} Kozo ma t̄on̄ē miya 'deni pa ziye bine kina me m̄ed̄i mileki 'deni gb̄i miya gomo ziye. Ni m̄oto ame kola r̄oyi kilele yi 'deni ni 'b̄eyi nima 'deni r̄o bo 'do to'do k̄o'du ki'di 'ba Yudayi pili kinza tola ma koto mo.

^{IV} Kpe ame ga ko'dokoke t̄ed̄i r̄o ma laka komo Boko'ba go nd̄obo 'be 'ba to'do k̄o'du ki'di ne, onyeke r̄oye 'deni yaga di r̄o Kurisit̄o. Kina lende k̄eyi 'ba Boko'ba inza kpe r̄o oto ziye. ^V Ne ma 'beze m̄i ti'di do go lende 'ba Kurisit̄o na me Nyi Koto Laka ki'di ze 'deni ti komo ki'di 'do d̄ed̄i r̄o ma laka komo Boko'ba. ^{VI} R̄om̄oȳi ma di zize ze ame ga 'deni r̄o akoto ti Ȳesu Kurisit̄o

ne ya ma kinza kilele naga nima gbi kozo ma kilele 'deni naga nima tara. A ma ro do kiteli zize na ro ti'di do go lende 'ba Yesu ame kina kodo'bo ze 'deni mi ako'c ne.

^{VII} Tönë bine olomake ngi ro to'do lende 'ba Kurisitö ro ma laka ne wa'di na kömö 'böwu le'jete ko'jongo ye di bi to'do lende laka 'ba Boko'ba? ^{VIII} Inza ro bo Boko'ba mo na ko'jongo ye di bi to'do mo römöyi bo na tönë kideki ye yimo molo bine ne. ^{IX} Tine ame edi 'deni kozo lende mumë ma tönë kiya te, "Langa titiyi pele i'di ruzu löbu ngi kö'bu." ^X Ne ze ma ze tiye 'deni ro akoto mi nere Yesu Kurisitö kina me ki'di ma 'deni ti mi keddä goye kinza komerike lende moto kpe 'böwu 'beri roma. Boto nima kedä kilikö doye ne Boko'ba ti kodo karama domo odo bo kedä pele ro ye to ne.

^{XI} Ne ma 'bama löndö ma ga, ma medä mö'bö ra nduwë tuwöwö mo miya te ko'do dölëti 'ba akilele dëne ti Yudayi ni kedä ko'do közi kasi gba zo kodo gomö roma go wa'di? Ma kedä ra tara dëne tutöti Yesu nime medä muwöwö zinni ne lijë inza gba kilagi. ^{XII} Ne 'benni lijë boto bo kedä kososo ye 'do kilele ye naga nima ma laka mo gbo zinni dëne 'do lijë kënyö ti lende 'benni nima nbö kore lijë timo yaga ro kpëzö.

^{XIII} Ne kpe ma 'beye löndö ma ga, Boko'ba idëki ye 'deni mi do ngölö. Ne kinza ki'dike do ngölö 'be nime dë kindëndë ye kebeke to'do ako'doko 'ba yida ro. Zize nge tedi ti ako'c gbi ti konyi ro go roze. ^{XIV} Römöyi kö'du ki'di pili 'ba Boko'ba na me kototo kpënni 'deni koro domo tara, ame kiya te, "O'c bilaka lesi lëpi yi moto gbi kozo ame ko'c yida röyi ne tara." ^{XV} Ne odo kebeke za togba görö do kuruku tonyo lëpi ye ga tirica mo, ongoke roye laka edi kari 'deni tiye tiyënyë ye.

Nyi Koto Laka Ni Ti Ako'doko 'Ba Yida Ro

^{XVI} Kina me medä miya ziye, olomake ti Nyi Koto Laka kinza kujëke do ako'doko 'ba yida ro ra ^{XVII} römöyi lijë ro bo ya ti ako'doko 'ba Nyi Koto Laka. Kina Nyi Koto Laka ro ya finni kinza ko'doke dë nge ro ako'doko 'be ga. ^{XVIII} Odo kö'böke nge ti to'do ndöbo 'ba Nyi Koto Laka inzake kpe ro atöli zi kö'du ki'di.

^{XIX} Dikalike 'deni laka ndöbo ko'do 'ba ako'doko 'ba yida ro na ro yëri ni ti lende ko'do do rumö ni kinza ro kaya ^{XX-XXI} ti kpa kulömu zi akoro ni ti tata ti ndo'ji ti lämo ti mi kombi ti 'diri ti mi kututu. Kina gbi ma kedä ko'de ro koza tolovera ro bo ya ti mi kata tuwë layi ro do rumö go kupö wa yaga 'do ki'di kebe to'do wa ma kënyë naga. Miya 'deni tönë ziye bine kina me gbi medä mileki miya gomö ziye, lijë ame

ga kedä ko'do wa naga nime todo zinni mi nere löbu 'ba Boko'ba inza du te.

^{XXII} Tine ndöbo 'ba ako'doko ame ro 'ba Nyi Koto Laka ne na ro ako'c ni ti lonjo ti mi këyi ti loma liya ti lende këyi ti lende laka ti mi keddä ^{XXIII} ti lende liya gbi ti togbo do yida ro. Wa naga nime pili kö'du ki'di moto inza ame kota gomö. ^{XXIV} Lijë ame ga ro 'ba Kurisitö ne upö ako'doko ma molo ame ro 'ba yida ro ne 'deni pili yaga ti do gege mo ga. ^{XXV} Nyi Koto Laka na ki'di didi 'deni zize kina loma ze ga kö'bö ti nburu go ndöbo abo. ^{XXVI} Kinza dö'böke dë kpe tubötö roze ala toma kpa lëpi ze ga go kënyä ro 'diri kina kinza do'doke mi kombi dë gbi kpe.

VI

Tomo Lëpi Di Mi Lende Kënyë

^I Löndö ma ga, odo lëpi yi moto kilaka mi lende kënyë kpe ame ga ti tigo 'ba Nyi Koto Laka ne otake bo liya yaga kodoroke bo go kori ma laka. Tine ongoke roye laka kinza kilakake ra gbi mi lende kënyë. ^{II} Kpe pili ombike gomö 'ba lëpi ye ga, to'do mo te na ro to'do kö'du ki'di 'ba Kurisitö ko kari do 'bö mo. ^{III} Römöyi ze bilaka lesi pili ro a sari. Ne odo ni moto kebe tudöli lëpi yi ga ko'do röyi ro wa löbu, u'bölu röyi 'deni.

^{IV} Ni moto omeri ndöbo ko'do 'bi toma. Ne odo kedä laka oloma ti, ti lonjo kinza do kombi tudöli lëpi yi ga. ^V Römöyi ni moto ni na keddä kombi ako'do 'bi.

^{VI} Tine ni ame kedä kiyandi yi ti lende 'ba Boko'ba ne ozake mi e'bi ga kpe ti bo komo kiyandi 'bi nima.

^{VII} Kinza ku'bölu röyi dë. Boto moto o'bo dë to'do komo kandä zi Boko'ba. A nime edi kozo kupö, odo kuli mi nyaka kumu gbi te ro kinë mo ne tara. ^{VIII} Kina gbi tara, ni bo ame kuli 'bëyi ro kupö 'ba lende kënyë ne ti kumu 'deni dayi ro tölä. Tine bo ame kuli 'bëni ro kupö ko'do 'ba Nyi Koto Laka ne ti kumu 'bëni 'deni ngi dayi ro didi ma nburunburu. ^{IX} Kina ti, dotoke nduwë to'do lende laka kinza dasike dë di romo römöyi odo dönyöke nduwë gomö to'do mo ti dumuke 'deni ngi ro a ma laka mi kpa dölili mo. ^X Kina kozo ame dëdi ke 'deni ti go kele zize to'do lende laka zi bilaka ma laki ma do kiteli mo zize to'do lende laka zi lëpi ze ga ame ki'di dönni 'deni go lende 'ba Yesu ne.

Ndose Ma Nburunburu

^{XI} Ma na me medä mugu lende naga nime ziye ti közö. Ongoke akugu 'jo ngurögbö ma naga nime.

^{XII} Ti miya ziye, lijë laki naga nime kedä kutöri 'do to'do dölëti 'ba akilele ziye ne lijë o'doko tilëbë rönni ro bo to'do dölëti 'ba bilaka lesi. Lijë o'doko dë kinza bilaka

kodɔ gomo ra rɔnni go lende 'ba tolɛ 'ba Yɛsu. ^{XIII} Ne pele lijɛ ma kilele mo to naga nima oro kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba dɛ gbi yo. Kina lijɛ kɛdi kiteri gbi 'do kilele ye go lijɛ kilɛbɛ rɔnni doye go dɔlɛti ma ko'do roye.

^{XIV} Ne ma 'bama mo'doko dɛ tilɛbi ti oto, tolɛ 'ba nɛre Yɛsu Kurisito ame kutoti do ngɛri ne na nɛge ro a ma 'do milɛbi timo. Rɔmoyi ti tolɛ abo wa pili 'ba dolinjo nime 'deni ro toku zo kina gbagba ma 'deni gbi ro toku zi dolinjo. ^{XV} Lende 'ba tilele ro ala kilele dɛ pele nima inza ro a kembe. Wa ma ro do kiteli mo ze 'deni 'bowu le'jete ro wa la'ja. ^{XVI} Ee, lende keyi ti mi keyi koloma tinni lijɛ ame ga koro lende nime kindaba kitigo ne. Lijɛ na ro ma laka ro 'ba Boko'ba.

^{XVII} Nburunburu 'ba lende ma na me, kinza botɔ kodɔ gomo dɛ kpe roma romoyi kpa mbero naga nime roma ne ileme ma 'deni ro atoli 'ba Kurisito.

^{XVIII} Lende keyi 'ba Yɛsu Kurisito nɛre ze koloma tiye pili londɔ ma ga. Amin.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi Kanisa Ma EPESO

^I Ma Pɔlo, ma ame Boko'ba kigeli ma 'deni go ako'doko abo ro bo laja 'ba Yēsu Kurisitō ne, mēdi mugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba Boko'ba ame ga mi Epeso ne, kpe ame ki'dike dɔye 'deni go lende 'ba Yēsu Kurisitō ne. ^{II} Lende kēyi ti yēyi 'ba Boko'ba 'bu ze ti 'ba Yēsu Kurisitō nɛre ze koloma koto tiye.

Yēyi Ti Nyi Koto Laka

^{III} Dilekike yēē'di zi bo Boko'ba 'bu 'ba Yēsu Kurisitō nɛre ze ame bo na gbi ro Boko'ba nɛre abo ne. Bo Boko'ba na ko'do yēyi 'deni zize ti wa pili 'ba mitoro ti Nyi Koto Laka go tēdi ze ro akoto ti Kurisitō. ^{IV} Gba kinza ko'ba dolinjo nime dē Boko'ba igeli ze 'deni molo ro 'ba bo ro akoto ti Yēsu Kurisitō go dēdike ngi lipo kozo 'ba bo kinza a ma kēnyē moto mize komo bo. Ti ako'c abo goze na me ^V bo koja Yēsu Kurisitō 'deni kako dolinjo bine to'de ze ro kole abo ga. Ame na ro ako'doko abo ma kalo mi dōki'di bo.

^{VI} Dilēluke bo ti go lende kēyi lōbu abo nime bo ko'do zize ze ma 'deni ro akoto ti kole abo ame bo ko'c kulōwō ne. ^{VII} Rōmōyi roma Kurisitō na kope ze 'deni ro do ngōlō tola ze go lende kēnyē ze ga. Lende kēyi nime bo ko'do zize ne ngi ro do kiteli. ^{VIII} Ti akikali do kiteli abo ^{IX} bo i'di ze 'deni tikali wa ame ga pa ro ma kusu, bo kiteri zi Kurisitō to'do mo ne. ^X Akiteri abo nime kada mo odo kōmō 'deni na Kurisitō ti kuyi wa pili 'ba mitoro ni ma ti dɔyayi ngi yaga ro akoto ti bo go bo na kēdi ro bo domo.

^{XI} Wa pili ēdi ko'do rōnni go akiteri abo 'ba Boko'ba. Bo na kiteri abo 'deni molo zize go dēdi ro bilaka abo ga ro akoto ti Kurisitō. Kina me le'jete bo kozo ze 'deni ro 'ba bo ga, ^{XII} go ze ma ro dōndende 'ba ti'di do go tako 'ba Kurisitō mo tōnē ga dādlēlu ro lōbu abo ti.

^{XIII} Kina kpe 'deni gbi tara ro akoto ti Kurisitō rōmōyi uwōke laja laka 'ba Boko'ba ame bo komo ye di mi tōlē ne 'deni. I'dike dɔye gomo na me Boko'ba ki'di Nyi Koto Laka 'deni ziye kozo ma bo kiya molo go kileme ye ro 'ba bo ga. ^{XIV} Nyi Koto Laka na ki'di ze ame 'deni ro 'ba Boko'ba ne tikali mo ti do'jake wa pili ame kose zize ne ngi kina gbi ti kope ze ro do ngōlō. Kina dilēluke ro lōbu abo ti.

Mōtu 'Ba Pɔlo

^{XV} Kina me molo tōnē muwō ki'dike dɔye 'deni go lende 'ba nɛre ze Yēsu kēddi ko'oke bilaka 'ba Boko'ba 'deni gbi pili ne

^{XVI} ma bine molo'bo dē di bi tileki yēē'di zi Boko'ba go lende 'be. ^{XVII} Mi mōtu ma pili mititi bo Boko'ba 'ba Yēsu Kurisitō nɛre ze, 'bu bo tigo do kiteli ki'di Nyi Koto Laka abo 'ba akikali ziye 'do kiyandi ye kikalike bo Boko'ba laka.

^{XVIII} Akikali 'be kēdi ti kulōwō go kikalike wa ame ga bo komeri to'do mo ziye kpe ma bo kideki ye 'deni ne. Kina go kikalike yēyi laka abo ma 'do bo ki'di zi bilaka abo ga pili ^{XIX} gbi ti tigo do kiteli abo ame bo kokonyi ze ma di'dike doze go lende abo 'deni timo ne. ^{XX} Ti tigo do kiteli abo nime na bo ki'di Kurisitō kēnyē kodo di mi tōlē kari koloma do dōri bo mitoro. ^{XXI} Kurisitō na 'deni yayi ro nɛre mbiri do lōbu ni ti bo tigo bo kōzi kakpa ni 'ba mi dɔyayi ma le'jete nime gbi ti dɔyayi ma kēdi kako nime 'dē. ^{XXII} Rōmōyi Boko'ba i'di wa pili 'deni kēdi bēri bicī kōzi kakpa abo 'ba Kurisitō. Kina ko'do bo 'deni ro nɛre 'ba do wa pili ro bo do bo meri abo ga. ^{XXIII} Kanisa na ro yida ro bo Kurisitō kina bo odo dē di yimo gbi kozo ame bo kozo dē di mi a ma koto moto ame ko'ba mi dolinjo bine ne.

II

Didi Ti Kurisitō

^I Ma molo tōnē bine kpe ngi ro tōku go kō'du 'ba kinza tuwō do Boko'ba kolomake za ro to'do lende kēnyē. ^{II} Kōri 'ba a 'ba dolinjo nime na za kōsōke gomo tuwō do Satani, nɛre 'ba nōki, ame bo na ro bo do ya ma kinza kuwō do Boko'ba dē naga. ^{III} Dēmba ze nime pili gbi kozo lijē tara, dolomake eze ngi pa go ako'doko 'ba dolinjo nime to'do ako'doko 'ba yida roze ga ti ma domerike naga. Ze gbi kozo lijē tara, ya 'ba Boko'ba udōdu ze 'deni kpaki.

^{IV} Ne mi kēyi abo 'ba Boko'ba ro do kiteli. Bo o'c ze 'deni kulōwō. ^V Kina me ze pele ro tōku go lende kinza tuwō do bo, bo ebe kididi ze 'deni 'bōwu yaga ro ma la'ja ti Kurisitō. Mi kēyi abo 'ba Boko'ba na me komo ze 'deni. ^{VI} Bo oja ze 'deni di mi tōlē kombi ze 'deni mitoro toloma yayi ro akoto ti Yēsu Kurisitō. ^{VII} Bo o'do 'deni te 'do kileme a ma bo ko'do goze ti Yēsu Kurisitō 'do lōbu 'ba mi kēyi abo kinda ti yaga zi bilaka pili mi kada ma kēdi kako naga nime 'dē. ^{VIII} Rōmōyi ti mi kēyi abo na me komo ye 'deni go ti'di dɔye go lende abo. Ako'do abo 'ba Boko'ba na, ^{IX} tigo 'bi 'ba boto na dē. Kina kinza ni moto kēbi rōyi dē timo. ^X Boko'ba na ko'ba ze 'deni ro ma la'ja. Bo i'di ze 'deni ro akoto ti Yēsu Kurisitō go do'doke lende laka ame bo kileŋo 'deni molo ndō zize to'do mo ne.

Akoto Ti Kurisitō

^{XI} Kpe ame ga molo köyö ye ro bo löwö, lijé Yudayi bo kilele ni kédí kídèkí ye ro ya ma kinza kilele dè naga. Tine akilele nima dólèti na ka toke kpa 'bana 'ba ro yaga. ^{XII} Amerike ma tönè kèddike gba ñbò ro ma kowo di ro Kurisitó ne te. Inzake e'be ro kupò Yisarele. Kina lömu 'bènni ma Boko'ba ko'do tinní 'do tamo lijé di mī tölè ne inza ziye, è'bènni nge koto zinni yayi. Tönè bine olomake e'be mī dolinj nime kinza Boko'ba gbí kinza komo ki'di go yéyi mo. ^{XIII} Tine ame kpe 'deni ro akoto ti Kurisitó ne, kpe ma tönè pa ñbò ro ma kowo yaga ne roma Kurisitó o'de ye 'deni ngi ngosi 'de ro Boko'ba.

^{XIV} Bo na ro bo lata ze. Bo na me kodo'bo ze Yudayi 'deni le'jete ro akoto tiye kpe bo löwö. Reki löbu 'ba ndo'ji tönè mī löngö ze tiye ne inza kpe, bo urò 'deni bəri ti yida ro bo nime bo ki'di kupò ne. ^{XV} Kö'du ki'di ma molo 'ba Yudayi mo tönè ga bo i'di 'deni yaga kinza kpe ro oto römöyi 'do kodo'bo ye tize ro a la'ja. Kina me bo ko'do lata 'deni gomo mī löngö ze. ^{XVI} Bo i'di 'deni kutöti bo do ngèri bo kolè 'do kiyéyi kpa ndo'ji nime mī löngö ze ne yaga go kodo'bo ze kpaki ro akoto zi Boko'ba.

^{XVII} Kina me bo Kurisitó mo tönè kako 'deni kuwöwö laja laka 'ba lata nime ziye kpe bo löwö ame gba ñbò ro ma kowo di ro Boko'ba ne kina gbí zize Yudayi mo ga ma ngosi ro bo mo tönè ga. ^{XVIII} Ti bo Kurisitó na me ki'di ze pili 'deni dèdi ti Nyí Koto Laka to'de ze zi Boko'ba 'bu.

^{XIX} Kina me 'deni inzake kpe ro bo löwö, kpe 'deni ro bo do yayi gbí kozo 'beze ze bilaka 'ba Boko'ba. ^{XX} Kpe 'deni ro dóku ma ko'ba rò 'ba Boko'ba timo, ame gbondo mo na ro bo laja ni ti bo kumè lende 'ba Boko'ba ne, tine Yèsu Kurisitó na ro dóku ma do kiteli 'ba go dogali mo. ^{XXI} Bo na kogbo dóku ama ga 'deni pili toro gbí ro ma koro zi Boko'ba. ^{XXII} Kina me kpe ame 'deni ro akoto ti bo ne o'ba ye 'deni gbí ro bi loma 'ba Nyí Koto Laka 'ba Boko'ba.

III

Pölo Ti Bo Löwö

^I Kina me ma Pölo, ma koboso go lende 'ba Yèsu Kurisitó ma moto ziye kpe bo löwö, mumötu Boko'ba goye. ^{II} Mikali 'deni laka uwöke yéyi ma Boko'ba ko'do zó ki'di ma to'de mo ziye nima 'deni. ^{III} Bo Boko'ba na kileme akiteri abo ame ro ma kusu ne 'deni yaga zö. Mugu lende mo 'deni tönè molo bine mbowa ziye. ^{IV} Odo kidèkike ti ko'jake wa ma mikali di mī akiteri 'ba Boko'ba ame ro ma kusu zi Kurisitó to'do mo ne ngi. ^V Molo mī kada 'ba 'bu ze löbu tönè ga bine boto ikali a ma te dè. Tine Boko'ba ileme 'deni le'jete

yaga ti Nyí Koto Laka abo zi bo laja ni ti bo kumè lende abo ga ame bo kigeli 'deni ne. ^{VI} A nime na me mī laja koto laka abo kpe bo löwö ni 'deni ro akoto tize Yudayi mī Kurisitó Yèsu ro 'ba Boko'ba to'ja kpa kózi ma bo kose mo tönè gbí koto tize.

^{VII} Mī këyi abo 'ba Boko'ba na me ki'di ma ro bo ndobo 'ba laja laka abo nime ti tigo abo. ^{VIII} Ma ame pele kulöwö wöti bəri di mī löngö bilaka abo ga ne bo o'do mī këyi zó koja ma tuwöwö laja abo ziye kpe bo löwö. Kina gbí 'do tileme yéyi löbu do kiteli abo nime ziye. ^{IX} Bo oja ma gbí 'do ti'di bilaka pili kikali akiteri kusu abo tönè na tondo. Römöyi bo Boko'ba bo ko'ba wa pili 'ba dolinj nime usu do a nime 'deni molo tönè bine mī kada 'ba 'bu ze löbu ga ^X 'do kanisa na kileme 'jaa kozo a nime te tone zi malayika ame ga lijé na ro löbu mitoro ne, bo Boko'ba na ro 'bu 'ba akikali pili. ^{XI} Boko'ba o'do a nime 'deni go akiteri abo ame molo di bi tisaki mo zi Yèsu Kurisitó ñere ze ne.

^{XII} Kina me ze ma ze tiye mī ti'di do go lende 'ba Yèsu Kurisitó gbí ro akoto ti bo ti ki'di ze ro do ngölö tako komo bo Boko'ba ti mī kèddi. ^{XIII} Go lende mo na me miya ziye, kinza kolomake dè ro meri go gomo nime mèdi yimo bine go lende 'be ne. Tine na 'do koyoke roye gomo.

Ako'c 'Ba Kurisitó

^{XIV} Go kö'du mo na molodo bəri komo Boko'ba 'bu moma'jo roma zi bo. ^{XV} Bo na ro 'bu ma koto laka zi bilaka pili 'ba mī dolinj nime kpaki ti malayika 'ba doyyayi 'ba mitoro. ^{XVI} Moma'jo roma zi bo Boko'ba bo ko'do yéyi to kpe doye ti Nyí Koto Laka ti tigo mo ki'di mī kèddi ziye ^{XVII} Kurisitó kó'bo ti ñburu miye kpe ma ki'dike doye 'deni go lende abo naga nime, ako'c abo kidiyè róni ti kitigo miye ^{XVIII} 'do kpe gbí pili ti bilaka abo ga 'ba Boko'ba kikalike go löbu ti talo 'ba ako'c 'ba Kurisitó nime gbí ti tigo do kiteli mo. ^{XIX} Kina odo kiya te kèddike 'deni ti ako'c nime boto kikali dè 'doyi ne, loma 'be ti kèdi nati kozo 'ba Boko'ba.

^{XX-XXI} Akilèlu ti ro löbu kèdi zi bo Boko'ba nduwè ro ñburunburu go Yèsu Kurisitó gbí ti kanisa abo. Römöyi Boko'ba bo i'di tigo abo 'deni ngi kulöwö zize to'do ndobo mize kebe ma dititike ti ma dikalike naga.

IV

Lende Laka

^I Ma bo koboso ma 'deni go lende 'ba Kurisitó ñere ze mo tönè, mèdi milende ziye, i'dike loma 'be kèdi ro ma laka go ako'doko abo 'ba Boko'ba ame kidèki ye ne. ^{II} Ni moto oto è'bi döyi le bəri kiliya

röyî kò'ò lèpî yî ga ti kómò keke mo pele òdò kò'dò yî dè laka. ^{III} Ogbò röyî toloma kinza ndò'ji mî lónggò yî ti lèpî yî mótò kinza mî kata rómöyî kpe 'deni rò akòtò mî Nyî Kòtò Laka. ^{IV} Nyî Kòtò Laka nge kòtò kina ze 'deni rò yida rò kòtò gbî kòzò ame meri ze 'deni nge kòtò gò wa ma Bòkò'ba kidèkî ze teyi ne. ^V Nere ze mo nge kòtò, a ma di'dike dòze gómò nge kòtò kina bapatisi ze gbî nge kòtò. ^{VI} Bòkò'ba nge kòtò rò 'bu 'ba bilaka pili. Bo na rò nere 'ba dò wa pili bo na gbî mize kò'dò ndòbò pili tize.

^{VII} Tigo i'di róni 'deni rò 'beri'beri zize. Rómöyî bo Kurisitó na rò bo ki'di kpa kòzì ma laka. ^{VIII} Èdì 'deni kòzò ma tònè kiya róni mî akugu te, "Bo ari nòbò tòrò ti 'bòkî nbanji kina bo ki'di kpa kòzì ngî zi bilaka." ^{IX} Tine 'jo 'ba lende 'ba tari nòbò tòrò nima omba kina rò tako abo ame titi mî dólínjò bèrì bine ne. ^X Kina bo Kurisitó kòtò mo tònè kako bèrì bine ne bo na me gbî kari 'deni nòbò gónyî pòli tòrò 'dò bo kòtò gò bi pili ti yida rò bo. ^{XI} Bo na me ki'di tigo zi ya mótò ga tédì rò bo laja, mótò ga rò bo kumè lende, mótò ga rò bo tuwòwò laja laka, mótò ga rò pasita tine mótò ga rò bo kómò kiyandi. ^{XII-XIII} Bo o'dò ze 'dò kiyija ze bilaka 'ba Bòkò'ba ndò rò akòtò ti Yèsu Kurisitó mî ndòbò abo. Kina ti'di dòze gò lende kiya 'ba kole 'ba Bòkò'ba gbî ti tikali bo kòdò'bo ze ti rò akòtò tiye dandike mî tigo ma laka 'ba Kurisitó.

^{XIV} Kina òdò kédì 'deni tara tine dinzake kpe rò kole titi 'dò dónjala 'ba akiyandi 'ba bo 'bòlu ni kuyi kpeze ngî welo mòkò di gò kòrì kòzò sorope ma di zi píwu naga tara. ^{XV} Tine dónyòke gò lende kòdòrò ti akò'ò kina ti dèdike ngî rò akòtò ti Kurisitó ame bo na rò bo dòze ne. ^{XVI} Ze pili rò kapa 'ba yida rò bo ga ame bo na konzo ze 'deni pili rò kòtòkòtò kogbò ze mî lèrì 'ba yida rò bo. Kina yida rò bo ti kiyòbu ngî kogbò róni laka òdò kiya te ze kapa mo naga nime dinda'bake akò'ò laka rò gò ròze.

Loma Ma La'ja Rò 'Ba Bòkò'ba

^{XVII} Kina me mi'di ame ziye mî möyî nere ze Yèsu Kurisitó, kinza kolomake dè kpe to'dò lende kòzò 'ba ya ma kinza rò 'ba Bòkò'ba naga tara. Lijè 'bènni nima meri 'bènni pili dò òtò mo inza kina gbì kinza akikali. ^{XVIII} Lijè ngî kinza didì 'ba Bòkò'ba mìnni rómöyî lijè ngî rò bilaka mìnny ga kinza mbili. Lijè bo kilagi akikali 'ba Bòkò'ba naga nima. ^{XIX} Lijè òdò mìnny ngî pò kinza rò kaya gò to'dò dòkòmali lende kényè.

^{XX} Lende 'ba Kurisitó mo ame kiyandi ye timo ne èdì tara? ^{XXI} Mikali rò ma laka loma abo 'ba Yèsu iya gómò 'deni ziye. Lende ma kòdòrò 'ba Bòkò'ba ame

mo bo kileme zize ne iyandi ye 'deni timo. ^{XXII} Kina ti, olake gò loma 'be ma molo tònè ga yaga. Rómöyî bo bo ma molo nime ti ndòrò abo ga èdì koto ye mî tölè. ^{XXIII} Meri 'ba dòye ti dökì'di ye i'dike ti kédì yaga rò ma la'ja. ^{XXIV} Òdòke mî loma ma la'ja ame rò 'ba Bòkò'ba rò ma koro kòtò laka rò ma kòdòrò ne.

^{XXV} Kina me ti, a mótò rò bèti kinza kpe. Nì mótò lende ma kòdòrò na kiya zi lèpî yî. Rómöyî ze pili 'deni rò kapa 'ba yida rò Kurisitó. ^{XXVI} Òdò nì mótò kényi rò 'dirì tine kinza kola 'dirì 'bì nima dè koto yî mî lende kényè. Kina kinza koloma dè gbì ti 'dirì müyî nòbò kada kòsò dómò. ^{XXVII} Rómöyî kinza ki'di bìcì lende dè yaga röyî zi Satani.

^{XXVIII} Nì ame kédì rò bo 'bögò ola gò 'bögò yaga kileki to'dò ndòbò 'bì ti kòziyî 'dò kòkònyî bo lisa gbì timo. ^{XXIX} Kinza kò'bò dè tumu kpèyî zi bilaka. Tine wa ame ga rò ma kèyî rò 'ba tilenjo mî lónggò bilaka ne na kiya gò ki'di lende kiya 'bì kòkònyî ya ame ga kédì kuwò ne. ^{XXX} Kina kinza ki'di Nyî Kòtò Laka 'ba Bòkò'ba dè kédì rò meri. Rómöyî Nyî Kòtò Laka i'di 'deni ziye rò kinè 'ba 'dò tope ye yaga mî kada mo yayi rò dò ngòlò rò 'ba Bòkò'ba.

^{XXXI} Kinza ki'dike a mótò rò mî kombi ala tiyeli ala 'dirì ni ti ti'ja dè kpe kédì mî lónggò ye. A mótò rò ndò'ji kinza kpe. ^{XXXII} Tine olomake ti mî kèyî to'dò lende laka zi lèpî ye ga. Kina 'dò kolake lèpî ye ga gbì gò lende kényè kòzò ame Bòkò'ba ki'di Kurisitó 'deni dólínjò bine tola ye gò lende kényè ne.

V

Loma Mi Bi Kòpò

^I Kpe ame 'deni rò kole 'ba Bòkò'ba bo kò'ò ye 'deni kulòwò ne, inda'bake loma abo nima. ^{II} O'dòke wa pili ti akò'ò kòzò 'ba Kurisitó ame kò'ò ze ki'di didì bo goze kòzò akumu ame kònyà ze Bòkò'ba 'dò tato kele mo kiyèyî dökì'di bo ne.

^{III} Kpe 'deni rò 'ba Bòkò'ba, tine kinza ki'dike ama kòzò yèrì ni ti a pili ma rò ti'da naga 'doyi ti mî kombi ni kidèkî möyî mo dè kpe mî lónggò ye. ^{IV} Kinza kiyake lende dò rumò ti a ame ga rò ti'da ne dè kpe rómöyî lende mo o'de ye kpe ame ga rò bilaka 'ba Bòkò'ba ne dè kpe. Tine yè'e'di na 'dò kò'bòke ti'di mo zi Bòkò'ba. ^V Rò ma laka miya ziye tikali mo, bo yèrì ni ti lijè bo to'dò wa 'doyi ma rò ti'da naga nima ti mî kombi ni inza ti gò bi koto te mî nere lòbu 'ba Kurisitó ni ame ti Bòkò'ba ne. Rómöyî mî kombi nima toro akoro na.

^{VI} Kinza ki'dike bòtò ku'bòlu ye dè ti wa naga nime. Rómöyî gò lende mo ya 'ba Bòkò'ba èdì kako dò kole kinza koro lende

abo. ^{VII} Kina kinza ni mato kodɔ'bo röyɪ də tinni. ^{VIII} Römöyɪ molo nime kpe 'deni mi bi kölu. Tine le'jete kpe 'deni ro 'ba Kurisütö ro bi kopɔ zi bilaka. Kina olomake ti kɔzo kole 'ba bi kopɔ tara. ^{IX} Römöyɪ bi kopɔ na kēdi koja 'bēni ro lende laka ni ti lende ma kodɔro 'ba Boko'ba ^X Wa ame Boko'ba ko'doko ziyi mato 'do ko'do ne oŋgo te. ^{XI} Kinza kodɔ'bo röyɪ də kpe ti ako'doko 'ba bi kölu, lende kinza domo kodɔ də 'bēnni naga nima. Tine oja lijē yaga mi bi kopɔ. ^{XII} Wa ma laki kēdi ko'do ro kusu mo naga nima tiya mo yaga aga za kpa bilaka. ^{XIII} Tine a ame yaga mi bi kopɔ na kina laka mo kinda. ^{XIV} Wa ame kileme yaga ne bo na 'deni ro bi kopɔ. Kina me 'do ki'di kiya te, "Ni bo tō'dō nime, indinji yaga. Odo yaga di mi tölē. Kina Kurisütö ti koyi bi döyɪ."

^{XV} Kina ti, i'dike komoye kandi laka go loma 'be. Kinza koloboke də ngi ro ndako tine olomake kɔzo bo lende kikali. ^{XVI} Wa ame koja göni 'deni ziyi mato inda'ba ndimo laka römöyɪ doyayi le'jete ele də kpe. ^{XVII} Kinza kolomake də ro rumö, oŋgoke a ma Boko'ba ko'doko ziye to'do mo.

^{XVIII} Kinza kö'böke də ngi tupö roye ti layi ame bo 'ba bo ngi ro tirasi ye yaga ne. Tine Nyi Koto Laka na 'do ki'dike koso lo miye. ^{XIX} Odo kiya te kotonjike doye 'deni nima ngala ti akilēlu ame ro 'ba Nyi Koto Laka ne na kobake, kilēluke nere Boko'ba ti mi koto, ^{XX} ö'böke tileki yēē'di 'ba wa pili zi Boko'ba 'bu ti möyɪ Yēsu Kurisütö nere ze.

'Ja Ni Ti Mē'dē

^{XI} I'dike roye ti tuwö do lēpi ye ga toro Kurisütö.

^{XII} Kpe 'ja, uwöke do mē'dē ye ga kɔzo Kurisütö tara. ^{XIII} Römöyɪ mē'dē bo na ti közi kakpa do 'ja abo gbi kɔzo 'ba Kurisütö ame kēdi ti közi kakpa do kanisa ne. Kurisütö na ro doze, ze 'deni ro yida ro bo römöyɪ bo na komo ze 'deni di mi tölē. ^{XIV} Kina ti kpe 'ja ni uwöke do mē'dē ye ga laka mi wa pili kɔzo ame kanisa kuwo do Kurisütö laka ne tara.

^{XV} Kina ti kpe mē'dē, o'oke 'ja 'be ga ti kɔzo 'ba Kurisütö ame k'o' kanisa ne. Bo ilaja didi bo 'deni go lende ze kanisa abo ga ^{XVI} 'do ti'di ze ro 'ba bo. Bo i'di lende abo 'deni zize kurögö ze kopɔ ti mini 'ba bapatisi ^{XVII} 'do ko'de ze kanisa abo zi bo ro ma kele kɔzo 'ja la'ja romo mboloro kinza tirigibili mato do 'bana 'ba romo, tine ngi lipo koto laka kinza lende kēnyē oto.

^{XVIII} Kpe mē'dē, ni mato o'c 'ja 'bi kɔzo yida röyɪ. Ni ame k'o' 'ja 'bi 'deni, gbagba yi na ma 'deni gbi k'o'. ^{XIX} Botɔ mato ame ngi ko'ji yida rōni ne na ro yē? Ni mato

yida röyɪ ö'bö tulu mo koŋgo gomo laka gbi kɔzo 'ba Kurisütö ame kēdi koŋgo go kanisa abo ne. ^{XXX} Römöyɪ ze na 'deni ro kapa 'ba yida ro bo ga. ^{XXXI} Kɔzo ame kugu mi buku 'ba Boko'ba ne, iya te, "Go kö'du mo na botoni ti kololo di yoki 'bu bo ni ti ma bo kari kodɔ'bo ro bo ti 'ja abo kina lijē kpaki riyo 'deni ro akoto." ^{XXXII} Lende löbu nime 'jo mo ma moŋgo bine mato ma ro ma kusu mo tönē kileme 'deni yaga ne ēdi kiya rōni zi Kurisütö ti kanisa abo. ^{XXXIII} Tine mato mo ēdi kiya rōni ziye ti 'ja 'be ga 'do kpe mē'dē ni pili, ni mato k'o' 'ja 'bi kɔzo yida röyɪ kina kpe 'ja pili gbi tara, ni mato koro mē'dē yi.

VI

Kole Ni Ti 'Bu Nni Ga

^I Kpe kole titi, ame kpe 'deni ro akoto ti Kurisütö ne, ndobo ma laka ro do kiteli ziye na me. Ni mato uwö do 'bu yi ni ti möyɪ.

^{II} Boko'ba ose 'deni molo tönē bine iya te, "Oro 'bu yi ni ti möyɪ." Di mi kö'du ki'di abo ga pili ame na dogba bo kulömu gomo teyi kiya te, ^{III} "Do a ma laka na kurē döyɪ ti yēyɪ mo koloma göyɪ kowɔ mi doyayi bine."

^{IV} Kina ti, kpe bo kole ni kinza ko'doke lijē də ro ma kēnyē ki'di minni kata roye. Tine uluke lijē laka mi akiyandi 'ba Kurisütö nere ze ki'dike komo kandi mo zinni.

Atoli Ni Ti Bo Dönni Ga

^V Kpe atoli ni, oroke bo doye ga ti tikere ti ro kilē'di kuwöke dönni ti mi koto kɔzo ma kuwöke do Kurisütö. ^{VI} Kina kinza kebeke də nge to'do mo odo lijē kēdi tiye tongo goye 'do tu'bölu kömönni. Ama ele də. Ma laka mo ziye tuwö dönni nburu römöyɪ ako'doko 'ba Boko'ba na kina kpe 'deni gbi ro atoli 'ba Kurisütö ga. ^{VII} Kina ti, o'do ndobo 'ba atoli 'bi nima ro do ro koŋmi kɔzo ēddi ko'do zi Kurisütö, tine inza zi bilaka lesi. ^{VIII} Ikali 'deni bo na ro bo ti'di kpa közi zi bilaka pili ro buru, atoli kpaki ti ma kinza ro atoli go ndobo laka 'bi 'ba mato.

^{IX} Kpe bo do atoli ni, o'doke lijē gbi laka tara kinza kpa kose. Ikalike 'deni nere ēdi nge koto mitoro ame bo na mbiri do atoli ni gbi do bo domo ga ne. Bo o'do 'ba bo geli də mi löngö mo.

Jama 'Ba Ya 'Ba Boko'ba

^X Lende ma ro nburunburu mo ziye na me nati, kpe ame ga 'deni ro akoto ti Kurisütö ne i'dike tigo do kiteli abo kogbo ye kitigo. ^{XI} Inda'bake jama 'ba ya 'ba Boko'ba ame ki'di 'deni ziye ne teyi kitigo titata roye timo di zi donjala kēnyē 'ba Satani. ^{XII} Ya ma 'beze nime dinza do'doke

ti bilaka lesi tine ti malayika kënyë 'ba Satani ga ame lījē na 'deni ti kōzī kakpa dō bilaka 'ba bi kōlu nime pili ne.

^{XIII} Kina ti, inda'bake jama 'ba ya 'ba Boko'ba ti ndō tiye le'jete rōmōyī 'dō odo kada kënyë mo nima kōmō 'deni dayi 'dō kogbōke rōye timo kinza kirinjake ra di zinnī bō ya 'be mo naga nima tine di pōtō mo pele korōke nburu kitigo. ^{XIV} Udōduke lende kodoro 'ba Boko'ba 'bōmbō ye rō gasi. Olōke lende laka 'ba Boko'ba rōye 'dō kitata kpa dōngō'do ye di zi kōmo 'ba bō ya. ^{XV} Usuke laja laka 'ba lende këyī 'ba Boko'ba rō wari ndiye togbō rōye timo. ^{XVI} Ombike ti'di dō gō lende 'ba Kurisitō nduwē tiye rō makētī tīkētī kpa pa'do 'ba kōmo 'ba Satani timo yaga di rōye. ^{XVII} Akōmō abo 'ba Boko'ba nime bō kō'dō zize di mī tōlē ne na 'dō kinda'bake teyi titata dōye timo. Lende 'ba Boko'ba ame Nyī Kōtō Laka kuwōwō 'deni ne na 'dō kogbake rō mbele ziye.

^{XVIII} Tine mī ya nime o'bōke ti mōtu. Ititike bō Boko'ba gō bō kokōnyi ye. Mī wa pili ogbōke rōye ti mōtu kōzō ma Nyī Kōtō Laka ki'di ziye. Umōtuke gbī nduwē gō bilaka 'ba Boko'ba ga. ^{XIX} Kina umōtuke gbī gōma 'dō bō ki'di lende kikali zō odo kada 'ba lende ma kōmō 'dō miya laja laka abo rō dō kitēwu zi ya ame ga mōlo kikali dē ne. ^{XX} Ma pele ti zinjiri nime ndō mī maboso bine ma gba tuwōwō laja laka nime. Kina umōtuke gōmo 'dō Boko'ba ki'di ma tiya laja abo nime rō dō kitēwu kōzō ma bō kō'dōkō zō.

Akumōtō

^{XXI} Tukikō, löndō ma dō'o kulōwō bō kinda'ba ndōbō 'ba Kurisitō laka nime ti kiya gō a ma kō'dō rōnī zō pili 'jaa ziye 'dō kikalike gbī mēdī tondo. ^{XXII} Mēdī moja bō 'dō tari ti lende ma 'beze bine pili tiyētī mo ziye yayi gō dōki'di ye këyī.

^{XXIII} Ee, Boko'ba 'bu ti Yēsu Kurisitō nere ze ki'di ye kpe löndō ama ga yayi ne kō'bōke ti'di dōye gō lende abo ti akō'o ti mī këyī. ^{XXIV} Lende këyī 'ba Boko'ba kēdī tinnī lījē ame ga pili ti akō'o ma nburunburu 'ba Yēsu Kurisitō nere ze ne.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi Kanisa Ma PİLİPÖYİ

Mötu 'Ba Pɔlo

I Ma Pɔlo mugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba Boko'ba ame ga pili mi Pilipöyí ame kpe 'deni ro akoto ti Yésu Kurisító ne. Mugu ziye ti ya ma löbu 'be ga pili, kpaki ti ya ame ga ro bo ndobo mi kanisa ne. Ze ti Timatiyo lépi ma bo ndobo 'ba nɛre ze Yésu Kurisító dumötö ye pili. II Yéyi ti lende kéyi 'ba Boko'ba 'bu ze ti 'ba nɛre ze Yésu Kurisító koloma tiye.

III Mí kada pili ma momeri go lende 'be mo'do yéé'di zi bo Boko'ba bo konɔɔ goma. IV Mí mötu ko'do ma goye pili ma ro lonɔ, V römöyí éddike nduwé tokonyi ndobo 'ba tuwówó laja laka 'ba Boko'ba koto to kisaki molo di mi kada ma tóné ki'dike doye go lende 'ba Yésu nɔbó kómó mi kada nime tone. VI Mikali 'deni Boko'ba isaki to'do lende laka abo 'deni miye, kina bo ti kó'bó gbí nduwé to'do mo tara nɔbó kómó mi kada 'ba tileki 'ba Yésu Kurisító kako dolinɔ nime bine.

VII Kpe na ro ya ma kiyéyi dókí'di ma kulówó kina ma laka mo na 'deni zó 'do miya lende te go kó'du 'be pili. Tine pele ko'ja médi mi maboso bine ala ma tóné kota ma gba médi ro tiyétí lende 'ba laja laka 'ba Boko'ba zi bilaka 'do ki'di dönni gomo ti mi kéddi ne, odo'boke roye gbí tó to'do ndobo nime Boko'ba ki'di zize to'do mo ti mi kéyi abo ne. VIII Boko'ba ikali médi miya lende ma kodoro ame miya te mo'co ye pili gbí kozo ma Yésu Kurisító ko'co ze ne tara.

IX Mí mötu ma goye mititi bo Boko'ba ki'di ye kotoke to'co roye ro do kiteli kikalike bo gbí ti kori 'ba lende abo. X Ame na ti ki'di ye tikali toza wa ma laka 'ba Boko'ba. Kina odo Yésu Kurisító kédi kileki 'deni kako dolinɔ nime bine tine, ti kéddike 'deni ngí lípo kinza wali 'ba lende kényé XI römöyí bo i'di ye 'deni nge to'bó to'do wa ma laka. Kina ti ko'do yéé'di 'deni ngí zi bo Boko'ba kilélu bo go kó'du mo.

Loma Ti Kurisító, Mí Didí Gbí Mí Tölé

XII Lóndó ma ga, mo'doko gbí ziye tikali mo gomo nime médi yimo bine ne i'di bilaka ma konzi 'deni le'jete kuwó laja laka 'ba Boko'ba. XIII Bo kanya ame ga pili kédi koda linɔ 'ba bo dolinɔ ma löbu bine kpaki ti ya mato mo ga uwó 'deni oboso ma bine dómöyí Kurisító. XIV Bilaka 'ba kanisa ma konzi o'ja konyi abo 'ba nɛre Yésu 'deni di roma ma médi mi maboso, kina go kó'du mo lijé ikali 'deni ngí bo ti kokonyi lijé gbí.

Kina me lijé kédi 'deni ro tiya lende abo le'jete ro do ngóló kinza tikere.

XV Ya mato ga ombi dókí'di nni roma ko'ji ma kina ma lijé kédi ro tiyétí lende 'ba Kurisító. Tine ya mato ga édi kiya 'benni ngí kodo di mi zana 'ba lende laka. XVI Lijé o'co ma, na me lijé ikali ndobo ma Boko'ba ki'di zó na ro tiyétí laja laka abo. XVII Ya ma laki naga nima o'doko to'do rónni mbiri löbu kebe ma. Go kó'du mo na lijé iya lende 'ba Kurisító dé do mi koto. Lijé o'doko ti'di gomo mato doma di mi maboso bine. XVIII Ne pele o'do odo dé zó. Ame ya ma kédi ko'do 'benni do mi koto naga kpaki ti ma kédi ko'do 'benni do mi riyo naga kédi 'deni ro tuwówó lende 'ba Kurisító ne, ma 'deni ngí ti mi kéyi.

Kina ti mö'bó nduwé ti mi kéyi tara XIX römöyí mikali éddike tititi Boko'ba goma tokonyi ma. Tine Yésu Kurisító ti ki'di Nyi Koto Laka abo ngi konɔɔ goma 'do wa pili ko'do rónni laka zó. XX Kina mi'di doma 'deni ngí ti dókí'di koto gomo Boko'ba inza kola ma kodo ro kaya roma, tine bo ti ki'di ma médi ro do kitéwu kozo ma dogba, kina gbí 'do odo médi pele gba ti komo ma te ala odo molé pele, lébi ma ti ki'di bilaka ngí kubi go Kurisító.

XXI Ne ma 'bama ame ma pele gba ti komo ma ne médi koto ti Kurisító. Kina odo molé 'deni yayi tine ti médi ngí ti bo ro do kiteli. XXII Ne odo moloma gba ti komo ma ti mo'do ndobo ngi zi Kurisító ro do kiteli, tine go kó'du mo na mikali dé ma yala na 'do mo'doko, 'do toloma gba ala 'do tolé. XXIII Wa riyo naga nime édi gba kilaka ma. Ne ma mo'doko mo na 'do tolé go mari toloma ti Kurisító, römöyí ama na ro ma laka zó. XXIV Ne 'do toloma gba bine édi gbí ro ma laka römöyí go mokonyi ye. XXV Ame na ro do kiteli go kó'du mo mikali médi moloma gba ti ti komo ma. Ti mö'bó nduwé tokonyi ye 'do ki'dike doye go lende 'ba Boko'ba ro do kiteli kina gbí ti lonɔ go kó'du mo. XXVI Kina odo mileki 'deni ziye yayi ti kubike go Yésu Kurisító 'deni ngí go ame ma gba tiye ne.

XXVII Tine ma ro do kiteli mo na me médi miya ziye, o'doke nge ro lende laka mi loma 'be ga pili römöyí kpe 'deni ro 'ba laja laka 'ba Kurisító. Ne kina me odo mako pele tonɔ ye ala muwó pele nge ro lébi 'be di bi kowo mo'doko tikali mo ma kéddike nduwé ti mi kéddi gbí ti mi koto 'do kogboke roye laka to'bó to'do lende 'ba laja laka 'ba Kurisító kinza toga kpeye gomo. XXVIII Odo kiya te kereke dé kpe di zi bo kédi ki'di mugu nni roye naga nima ti kédi ngí ro akileme zinni ma Boko'ba kédi ku'du lijé mi pa'do 'ba Gehena, tine bo ti komo ye di mi tolé. XXIX Ti kédi ngí tara römöyí mi kéyi abo 'ba Boko'ba

ame ki'di ye ki'dike doye 'deni go lende 'ba Kurisitó ne i'di ye 'deni gbi tombi gomó mo. ^{XXX} Kina me kèddi kopike roye 'deni nduwè tombi gomó ame ga bilaka kèdi ro todo mo roye 'deni gbi kozo ma tönè ko'jake lijè koloma ro to'do mo zò ne. Kina me uwòke 'deni gbi ma lijè kèdi gba ro to'do mo zò tara.

II

Rò Lòbu 'Ba Kurisitó

^I Ze ma ze tiye ame 'deni ro 'ba Kurisitó ne, go docoke mi kèddi dè kpe nati ro go roze? Tara ne ze kinza ako'ò tìyèyì dōkì'dì lèpì ze ga ya? Dinzake ro akoto ti Nyí Koto Laka tomeri kò'du 'ba lèpì ze ga ya? ^{II} Ne odo kèdi 'deni tara, kina me miya ziye, olomake pili ti meri koto 'do ki'dike ma ro lojo ro do kiteli. ^{III} Oke roye pili ro go roye kinza komo geli yimo. Kina 'do ki'dike do lende kuti 'be kèdi kinza do kudu teyi. ^{IV} Tine kinza kebeke dè to'do wa ame ga 'do to'do roye timo ro wa lòbu gbi ti ro kubótò. Ilekike roye bèri, omerike lende 'ba lèpì ye ga na laka kebe 'beye. ^V Nì mato kinza kò'bò dè nge tokonyi gbagba yi, tine gbi nduwè ziyi tokonyi ya mato ga.

^V I'dike meri 'be kèdi kozo 'ba Yèsu Kurisitó. ^{VI} Bo ò'bò nduwè gbi kozo Boko'ba, tine bo omeri inza ro ma laka zi bo 'do tonyò go lòbu do kiteli nima tēdi ro ma koriya ti Boko'ba. ^{VII} Go kò'du mo na me bo kola lòbu do kiteli nima bo kileki ro bo bèri kozo bo laja zi bilaka. Öyò bo 'deni ro bilaka lesi, bo koloma doyyayi bine kozo bilaka ma sari. ^{VIII} Bo ileki ro bo bèri tuwò do Boko'ba mi wa pili pele di mi tölè. Bo i'di ro bo zi bilaka kutòti bo do ngèri kupò bo. ^{IX} Go kò'du 'ba do kuwò na Boko'ba kogba bo 'deni mitoro ki'di bo ro lòbu 'ba do wa pili, ^X 'do ya ma mitoro pili ti ma mi doyyayi nime kpaki ti ya ma 'deni bicì yayi bèri naga koro bo ^{XI} gbi ti tilèlu bo, kiya te, "Yèsu Kurisitó na ro nere." Kina akilèlu ti kèdi ngi zi Boko'ba 'bu go kò'du mo.

Bi Kopo Mi Dolijo

^{XII} Kina ti kpe ame ga mo'ò ye ne, kozo ame kò'bòke 'deni tuwò do Boko'ba ko'ja mèdi tiye yayi ne, kina me ma 'deni ro ma kowo uwòke do bo gbi ro do kiteli. Oroke bo ti tikere, kodoke roye go ndobo nime römöyì kpe na bo komo 'deni di mi tölè. ^{XIII} Bo na ki'di ye to'doko kò'du abo bo ki'di tigo ziye to'do mo. ^{XIV} Ne kinza ko'doke wa mato dè ti ro konboro ala gbi ti kpa kuri. ^{XV} Kina ya ma laki pili ti konjo ngi wa ma kényè mato inza mi loma 'be römöyì èddike 'deni kinza lende kényè kozo kole 'ba Boko'ba mi lönggò bo lende kényè ma kilagi bo naga nima. Kina ti kèddike ngi zinnì kozo kèlu ame kèdi kiyopo bi mi

mandölu ne tara, ^{XVI} römöyì ozake lende 'ba Boko'ba ame ro kori 'ba didi ne 'deni zinnì. Odo kò'bòke nduwè to'do mo te, mi tileki 'ba Kurisitó kako dolijo nime bine ti mèdi ngi ti mi keyi, römöyì monjo 'deni ndobo nime mopi roma to'do mo mi lönggò ye ne ilikò dè ro yawa.

^{XVII-XVIII} Kina me motoga bilaka ti kupò ma giri nime. Ne odo kèdi pele tara yayi ti mèdi ro lojo go kò'du mo. Kina kpe gbi 'do kèddike ro lojo go kò'du mo, römöyì ti mèdi ngi kozo roma ame kumu zi Boko'ba, kina ti'di doye go lende abo ti kèdi gbi ro akumu zi bo. Kina ti mozoli roma koto ti akumu ma 'beye nima. Go kò'du mo olomake ti, ti mi keyi koto tò.

Akiteri 'Ba Polo

^{XIX} Odo nere Yèsu ko'doko zò momeri toja Timatiyo kari ziye giri naga nime, 'do bo kileki ti lèbi 'be zò go dōma kitèwu yaga. ^{XX} Bo na mèdi moja kari ziye römöyì boto mato ma bine komeri kò'du 'be ngi ro mbembè kozo 'bama te ne inza du te nge ro be. ^{XXI} Kò'du 'ba tokonyi gbagba lijè ga na nge ko'ò rönni, lijè onyo a mato ro lende 'ba Yèsu Kurisitó dè. ^{XXII} Kina me ikalike gbi Timatiyo na kilame ro bo 'deni ro bilaka ma laka, ko'do ndobo 'ba tuwòwò laja laka 'ba Boko'ba nime koto tò kozo kole ni ma ti 'bu ni tara. ^{XXIII} Odo mikali wa ma kèdi ko'doko to'do rönì zò 'deni, momeri 'do toja bo welo kari ziye yayi. ^{XXIV} Kina odo nere Yèsu ko'doko zò, miteri 'do tari gbi ti gbagba ma welo ziye yayi.

^{XXV} Momeri bine ma laka mo na 'do moja bo löndò ze Epapodito kari ziye giri nime. Bo na ro bo ame ko'do ndobo 'ba Boko'ba nime koto tò kozo bo kanya riyò ma kitaka rönni kpa ya tara. Kpe na tönè kojake bo, na me bo okonyi ma 'deni ^{XXVI} bo o'doko 'do tileki ziye yayi. Dòkì'dì bo ro ma kombi go kò'du 'be römöyì lèbi mo ari ziye yayi tégè rokò'ò o'do bo sowa. ^{XXVII} Ro ma laka rokò'ò o'do bo ngosi 'deni 'do tölè. Ne Boko'ba o'do mi keyi 'deni ro bo gbi roma komo bo, kinza mèdi ra kulwò ro meri. ^{XXVIII} Go kò'du mo na me mo'doko toja bo kari giri nime ziye 'do to'ja kinè bo 'bòwu ki'di ye kèddike ti mi keyi. Kina ti ki'di ma 'jaa moloma kinza tēdi ro meri. ^{XXIX} Tine odo bo kómò ziye yayi olomake ro lojo ti bo, o'doke bo laka ro 'ba nere Yèsu. Ma laka mo na 'do koroke bilaka ma kozo bo tara ^{XXX} römöyì bo pa ngosi 'do tölè mi ndobo 'ba Kurisitó nime. Bo ilanja go didi bo ti'di konyi ame ko'bòke dè ti'di mo ne zò.

III

Ti'di Do Go Laja Laka Na Ro Do Kiteli

^I Löndö ma ga, olomake ti mi këyi römöyî kpe 'ba ñere Yësu ga na. Ne 'bama 'do tileki tugu a mato ame mugu 'deni dogba ziye bine ne embe dë zö, kina ti kokonyi ye ngî.

^{II} Kina me mëdi miya ziye i'dike komoye kandi laka di zi bi naga nima. Ya bo lende kënyë naga nima këdi kënyö ti dölëti 'bënni 'ba akilele to nima ro yawa. ^{III} Lijë 'bënni nima inza du koto te ro 'ba Boko'ba, ze ame dumötu bo ti tigo 'ba Nyi Koto Laka dubi go ako'do 'ba Yësu Kurisitö ne ze na nge ro 'ba bo ga. Kina dikali 'deni ro ma laka lende 'ba bilaka lesi na dë ti ki'di ze ro 'ba Boko'ba.

^{IV} Ne odo kiya te dölëti na pele këdi ki'di wa ro 'ba Boko'ba, ti këdi gbi ro ma laka zö, ti ki'di ma gbi mëdi ro 'ba Boko'ba ro do kiteli di do ya ma laki pili. ^V Ilele ma molo mi tö'dö do modoomota di pötö ma köyö ma. Ma ro Yisarele di mi kupö Benyimona, kupö ze na molo ro Yudayi kako di zi 'bu ze löbu ga. Ma ro Parosi, bo kënyö toro kö'du ki'di 'ba bilaka ze ga. ^{VI} Moworo tönë bine kulöwö todo gomo ro bilaka 'ba kanisa. Boto mato ame ngî go kiya te mola wa ma koto mato kinza toro mo di mi kö'du ki'di 'do tedi ro ma laka komo Boko'ba ne inza du te.

^{VII} Ne wa ma molo naga nima pili kozo mori ko'do ni ne, mongo 'deni ngî le'jete kozo wa ma yawa go wa ame Kurisitö ko'do ne. ^{VIII} Ro ma laka mongo dölëti ni 'deni ngî pili kozo wa ma yawa römöyî tikali Yësu Kurisitö ro ñere ma na mbiri ro do kiteli. Mola go wa naga nima 'deni pili go wa ma bo ko'do zö. Mongo lijë pili 'deni ngî kozo yori tara ^{IX} 'do mëdi ro akoto ti Kurisitö go ndobo abo ki'di ma ro ma laka komo Boko'ba. Mi'di doma 'deni go lende 'ba Kurisitö go kö'du mo na Boko'ba ko'do ma 'deni ro ma laka komo bo. Ne tine inza go ako'do laka ma 'ba toro kö'du ki'di abo. Boko'ba i'di ma 'deni mëdi ro ma laka komo bo römöyî mi'di doma go lende 'ba Kurisitö. ^X Wa ma mo'doko na nge ro tikali Kurisitö. Bo na kodo 'deni di mi tölë, go kö'du mo mo'doko 'do tedi ti tigo abo kina gbi kozo 'ba bo tara tombi gomo ti tölë. ^{XI} Kina Boko'ba ti koja ma ngî yaga di mi tölë.

Riña Ro Ma Kodoro

^{XII} Tine minza tiyëni mo gîri nime te mikali Kurisitö 'deni lipo mi koto, kina minza gbi ro tiya mo te Boko'ba i'di ma 'deni mi koto kinza a ma kënyë yimö. Mëdi gba ro togbo roma 'do tikali Kurisitö ngî lipo mi koto, römöyî go kö'du mo na me Yësu Kurisitö koza ma ro 'ba bo.

^{XIII} Löndö ma ga, ro ma laka mikali Kurisitö dë ngî gba lipo mi koto. Mëdi gba

mi riña dölî kozo bilaka ame di mi riña dölî abo ko'ba njalo 'ba wa ma bo kiteli 'deni naga dë ne tara. ^{XIV} Tine mi'di roma 'deni tirinja ro ma kodoro tari tömö bi 'ba tote mo 'do mo'ja kpa közi. Mo'do 'deni tara 'do mo'ja kpa közi ame Boko'ba koja Yësu tädëki ma dömöyî mo ne, kina ro loma ti bo mitoro.

^{XV} Ya ma komo kopo mi kö'du 'ba Boko'ba naga ti kuti gbi go lende ma nime. Ne odo kutike dë pele gomo Boko'ba ti kileme 'jaa ziye 'do tikali mo laka. ^{XVI} Ma do kiteli mo wa ame ga Boko'ba kileme 'deni zize pili ro kotokoto to'do mo ne, na go do'doke nduwë darike timo.

^{XVII} Löndö ma ga, ö'böke nduwë tolama kozo 'bama kina i'dike komoye go ya naga nima mi löngö ye yayi këdi koloma kozo ma tönë ko'jake ze doloma ne tara. ^{XVIII} Ya mato ga ëdi 'deni ame loma 'bënni ga kileme lijë ro bo ndo'ji 'ba lende 'ba tölë 'ba Kurisitö nime. Kina miya 'deni töne molo bine ziye 'do ki'dike komoye kandi laka di zinni. Kina me mëdi mileki 'deni gbi miya ziye ro komo tolo. ^{XIX} Ya naga nima nburunburu 'bënni na mi Gehena, römöyî wa ma lijë koro na nge ro ako'doko 'ba yida rönni ga, kina lijë ngî ro do kombi go wa ame ga dëne go lijë ki'di lende mo ra kaya rönni ne. Meri 'ba wa 'ba dolinj nime na lijë ki'di ngî nge kö'bö dönni. ^{XX} Ne ze 'beze ma ze tiye nime go bi 'beze na ro do yayi 'ba mitoro. Kina me dëdi 'deni ro toda do tileki 'ba ñere ze Yësu Kurisitö di yöyî tomo ze yaga di mi tölë. ^{XXI} Kina ti tigo mbëmbë abo kuyi yida ro 'ba do yayi ma 'beze nime 'deni ngî go këdi kozo ma kele köbö 'ba bo 'ba mitoro nima tara, römöyî tigo nima i'di wa pili 'deni kuwö do bo.

IV

^I Kpe löndö ma ga ame mo'ö ye kulöwö ne, lende 'be ö'ö roma sowa römöyî kpe na 'deni ki'di ma ro lonjo, kina kpe na gbi ro akileme laka 'ba laja ma zi Boko'ba. Go kö'du mo na miya ziye 'do tö'bö tuwö do lende nime ti tigo 'ba ñere Yësu.

Toco To'do Lende Laka

^{II} Kpe Ewodiya ni ti Sundukë, moco ziye tuti do lende ro go roye kozo ame ñere Yësu ko'do ye 'deni ro lëmi ne. ^{III} Tine ni ame ko'do ndobo nime ro ma laka tö ne, milende ziyi 'do kokonyi 'ja naga nime 'dë tuti do lende ro go rönni, römöyî lijë na kogbo rönni 'deni laka tiya laja laka 'ba Boko'ba koto tö gbi ti Kilemeneti ni ti ya mato ga, Boko'ba ugu möyî lijë 'deni pili mi buku abo ame bo kugu möyî ya ma ti didi ma nburunburu naga 'deni yimo ne.

^{IV} Kpe pili 'do kö'böke nduwë ro lonjo römöyî kpe 'deni ro 'ba ñere Yësu. Kina

me mēdi mileki gbī mose ziye, ö'böke rō loŋɔ. ^V I'dike 'dɔ bilaka kikali ako'dɔ 'be ga ēdi pili rō ma laka rōmōyī tako 'ba ɲere Yēsu ɔwɔ dē kpe. ^{VI} Kinza kolomake dē ti kɔmɔ kilē'di go wa mɔtɔ. Ne ɔdɔ kiya te kēddike ti gomɔ umötuke Boko'ba ko'doke yēē'di zi bo kiyētike go wa ame ga pili ko'dokoke ne zi bo. ^{VII} Kina bo ti kiyēyi dōki'di ye 'deni ɲgī rōmōyī kpe 'ba Yēsu Kurisītō ga na. Mī kēyī abo ame rɔ dɔ kiteli kebe wa pili ne ti kitata ye kinza kɔmɔ kilē'di ti tikere koŋbeŋbe ye ra.

^{VIII} Ma rō ɲburuŋburu mo na me miya ziye löndö ma ga, ö'böke ɲge tomeri lende laka ame bilaka pili kēdi kubī gomɔ ne. Meri 'ba lende laka ame kinza wa mɔtɔ ma yawa yimo ne na 'dɔ kēddike timo, ti lende ma kele kinza wa mɔtɔ ma kēnyē yimo ti wa ame ga 'dɔ kokonyi bilaka kinza wa mɔtɔ ma kirasi mo ne. ^{IX} Kina o'doke wa tönē ga ko'jake moloma rō to'dɔ mo kuwöke gbī moloma rō tiya kö'du mo ne. Wa naga nime na ɔdɔ ko'doke 'deni Boko'ba ti kiyēyi dōki'di ye ɲgī bo kö'bō tiye.

Yēē Ma

^X Ma ti mī kēyī rō mbēmbē mileki yēē'di mo zi ɲere Yēsu rōmōyī ilenoke kpa kōri 'ba ako'ɔ 'be ma goma 'deni 'böwu teyi di pötö ame tönē gomɔ kigabi 'deni sowa ne. Mikali ɲgī rō ma laka ēddike tomeri ma, tine kōri na kinza ziye 'dɔ kilemeke zō. ^{XI} Minza miya nime go leri 'ba rōma. Toloma ɲge go wa ame ga 'dɔ ko'dɔ rönni zō ne ikali rōma 'deni. ^{XII} Mandi 'deni mī loma 'ba tēdi rō leri gbī ti ame ti wa rō ma konya ne. Miyandi rōma 'deni molo laka ti 'jɔ 'ba lende 'ba 'dɔ toloma liya di mī go bi ame ga pili mēdi teyi ne. Tēdi ti akonyo rō ma konya ala pele ɲgī rō 'bö kpaki rō ma koriya zō. Kina gbī ma 'dɔ tēdi ti wa rō ma konzi ala rō leri kpaki rō ma koriya zō. ^{XIII} Kurisītō i'di tigo 'deni zō ta'da wa naga nime timo. ^{XIV} Ne kpe gbī o'doke 'deni laka ame kokonyike ma di mī gomɔ nime ne.

^{XV} Kpe löndö ma ga ame mī Pilipöyī, ikalike 'deni tönē mari dɔgba tiya laja laka 'ba Boko'ba ziye ne kpe na ɲge kɔtɔ kokonyike ma. Mī tēnyī ma di Makedoniya bilaka 'ba kanisa ma laki okonyi ma dē ti wa ma kɔzɔ gīrisi, tine kpe na ɲge ki'dike zō. ^{XVI} Pele tönē ko'ja mēdi Tesalonika ojake wa ame ga mēdi rō leri mo ne gbī zō mī konzi. ^{XVII} Minza miya nime go ma mo'dokɔ kpa kōzī 'be, tine miya tara rōmōyī mo'dokɔ 'dɔ Boko'ba kileki go bi mo ziye rō yēyi ma laka. ^{XVIII} Wa ame ga pili kojake ne ömō 'deni zō ki'di ma 'deni rō bo wa. Epapodito i'di 'deni zō minza kpe rō leri. Lijē 'deni kɔzɔ akumu ame koŋma zi Boko'ba 'dɔ tato kele mo kiyēyi

mī bo ne. ^{XIX} Bo Boko'ba ma na rō bo wa ma dɔ kiteli. Bo ti ki'di Yēsu Kurisītō 'deni ɲgī koja go wa ame ga pili kēddike rō leri mo ne ziye.

^{XX} Akilēlu kēdi zi bo 'bu ze nduwē rō ɲburuŋburu. Amini.

Akumötö

^{XXI} I'dike mötö ma zi ya ame ga pili rō 'ba Yēsu Kurisītō ne. Löndö ame ga tō bine ne umötö ye pili laka. ^{XXII} Bilaka 'ba Boko'ba ma bine pili, ma kulöwö mo ya ma liŋɔ 'ba bo doliŋɔ ma löbu umötö ye pili. ^{XXIII} Lende kēyī 'ba ɲere Yēsu Kurisītō koloma tiye.

Akugu 'Ba Polo Zi Kanisa Ma KOLOSE

^I Ma Polo mo ame Boko'ba kigeli ma 'deni go ako'doko abo ro bo laja 'ba Yesu Kurisitö ne, ze ti löndö ze Timatiyo na me ^{II} dëdi dugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba Boko'ba ame ga mi Kolose ne, kpe ame ga 'deni ro löndö ma ki'di dönni go lende 'ba Kurisitö ne. Yëyi ti lende këyi 'ba Boko'ba 'bu ze koloma koto tiye.

Mötu Ti Yëe'di

^{III} Dëdi nduwë dileki yëe'di kembe zi bo Boko'ba 'bu 'ba Yesu Kurisitö ñere ze mi mötu ko'do ze goye. ^{IV} Römöyi duwö lende mo 'deni ma ki'dike doye go kö'du 'ba Yesu Kurisitö, ko'oke bilaka 'ba Boko'ba pili ^V mi komo ki'di go yëyi nime kikeki 'deni dömöyi ye mitoro ne. Lende mo ga na kuwöke 'deni tönë mi kada ma gogo laja laka 'ba Boko'ba mo kömö ziye. ^{VI} Laja laka ëdi kita'ba 'deni ngi kana kote mi dolinjo kozo ma këdi kana gbi mi löngö ye yayi kisaki molo di mi kada mo tönë dogba kuwöke teyi kikalike go yëyi 'ba Boko'ba laka ne. ^{VII} Erapora bo laja lëpi ze ma do'co kulöwö ne na kiyandi ye timo. Bo inda'ba laja 'ba Kurisitö 'deni do mi koto bo kiyandi ye. ^{VIII} Ako'co nima Nyi Koto Laka ki'di ziye ne bo na kiya gomo zize.

^{IX} Go kö'du mo na me dëdi dumötu 'deni nduwë goye molo tönë duwö lende 'be ne. Ditiiti bo Boko'ba kodo akikali 'ba ako'doko abo lo miye këddike ti akikali pili mi Nyi Koto Laka. ^X Kina 'do loma 'be këdi ko laka ro 'ba bilaka abo 'ba ñere Boko'ba ko'bo tiyëyi döki'di bo, lende ko'do 'be ga pili këdi ro ma laka ti akikali mo nduwë ro do kiteli. ^{XI} Dumötu bo Boko'ba tigo löbu do kiteli abo kogbo ye to kpe kitigo, kombike gomo ti döki'di këddi ti lonjo, ^{XII} kilekike yëe'di zi bo römöyi bo ileño ye 'deni tinda'ba wa tönë ga kikeki zi bilaka abo ga mi ñere löbu abo 'ba bi kopö ne. ^{XIII} Bo na komo ze 'deni kolo ze di mi tigo 'ba ñere 'ba bi kölu ko'de ze mi ñere löbu 'ba kole abo nime bo ko'co kulöwö ne. ^{XIV} Ti bo kole mo na me kutë goze 'deni kola ze go lende kënyé ze ga.

Yësu Na Ro Kinë Boko'ba

^{XV} Kinë Boko'ba boto o'ja dë, tine kole abo na ro kinë bo mo ame kileme 'deni zize. Bo na ro kole döndende 'ba Boko'ba ro bo do wa pili. ^{XVI} Römöyi ti bo na me wa pili 'ba mitoro ni ti doyayi ko'ba rönni, ma ko'ja kinë mo kpaki ti ma kinza ko'ja kinë mo dë naga, pili ro go malayika ni ti wa ma ti közi kakpa ti tigo naga. Ti bo

na me wa pili ko'ba rönni 'deni toro bo. ^{XVII} Gba kinza wa naga nime ko'ba rönni dë bo ëdi 'deni molo yayi. Ti bo na me wa naga nime pili këdi mi go bi mo ga ne. ^{XVIII} Kozo ame do na do yida ro ne tara, bo na ro do kanisa. Bo na ro tisaki mo, bo na ro döndende 'ba todo di mi tölë 'do bo na këdi ro löbu do kiteli do wa pili. ^{XIX} Go akiteri abo 'ba Boko'ba na ma bo koweli kole abo nime kolo kinë bo pili teyi. ^{XX} Ti bo kole na me Boko'ba ko'de wa pili 'ba mi doyayi ni ti mitoro 'deni kinda'ba minni koto ti bo go lende 'ba roma kole abo nime kulöwu bine do ngëri ne.

^{XXI} Ne ma 'beye, tönë pa bine kpe ro ma kawo di ro Boko'ba ro bo ya abo ga. Meri 'be ti lende ko'do 'be ga pili ro ma kënyë. ^{XXII} Ne pele tara bo ënyi ko'de ye 'deni tinda'ba miye koto ti bo ti tölë 'ba kole abo ame yida roma kölë bine ne. Bo o'de ye 'deni go këddike zi bo koto laka kinza a ma kënyë moto komo bo. ^{XXIII} Tine ziye ti tö'bö mi kori 'ba ti di do go lende abo, kinza kebe kuyike kpeye dë kpe 'böwu yaga di ro yëyi mo tönë këddike ti komo ki'di gomo mi kada ma laja laka 'ba Boko'ba kömö ziye ne. Laja laka uwöwö röni 'deni kote mi doyayi, ame ma Polo gbi ro bo laja mo ne.

Polo Bo Laja

^{XXIV} Kina me le'jete ma ngi ro lonjo go gomo nime mëdi mombi go lende 'be ne. Ti mo'do ngi ndo mote kozo gomo 'ba Kurisitö ma kileke gba nime mi yida roma go kö'du 'ba yida ro bo ame ro kanisa ne. ^{XXV} Ma 'deni ro bo laja 'ba kanisa. Boko'ba na ki'di ma 'deni kpamo 'do tuwöwö laja laka abo pili ziye. ^{XXVI} Mi kada 'ba 'bu ze löbu tönë ga pa bine laja laka nime oloma 'deni ro ma kusu. Tine ma le'jete ileme 'deni yaga zi bilaka abo ga. ^{XXVII} Ako'doko abo 'ba Boko'ba na 'do lijë kikalali 'jo 'ba lende kusu abo tönë ame yëyi ma löbu këdi zi ma kinza kikalali bo molo naga. Omba lende ma kusu mo tönë na me, Kurisitö ëdi 'deni miye. Kina ti këddike ngi ti komo ki'di go löbu abo mo tönë.

^{XXVIII} Lende 'ba Kurisitö na me dëdi duwöwö zi bilaka pili. Di'di komo kandi mo 'deni diyandi wa 'doyi ti akikali mo ga 'do ko'de yi moto kömöyi kopö yaga ro akoto ti Kurisitö komo Boko'ba. ^{XXIX} Go 'do to'do mo na me mëdi mulö doma mogbo roma ti tigo ame pili Kurisitö ki'di zö mi ndobo abo nime ne.

II

^I Mo'doko ziye 'do kikalike do kulö ma nime laka ame mëdi mulö doma goye kpe bilaka 'ba Kolose ni ti Lodikiya gbi ti ma konzi moto ga ame kinza ko'ja kinë ma dë ne. ^{II} Mëdi moco miye go kinda'bate

dōki'di ye ti koto mi ako'ɔ 'do kēddike ro mōri mā akikali ma laka tikali go a 'ba Boko'ba tōnē pa ro ma kusu, ame kina ro Kurisitō ne. ^{III} Bo Kurisitō na ki'di mōri mbēmbē 'ba Boko'ba nime 'deni ziye ro lende kikali abo.

^{IV} Mēdi miya ziye nime kinza kowasa ma kindili mōto ga kebe koto ye ra yaga di mā kōri nime. ^V Kozo ame pele yida roma kinza tiye yayi ne mēdi tiye mī meri. Tine ma ro loŋo di bi tongo mo ma kēddike ti mī koto ki'dike dōye 'deni ŋburu laka go lende 'ba Kurisitō.

Loma Ro Akoto Ti Kurisitō

^{VI} Kina kozo ame kinda'bake Yēsu Kurisitō 'deni miye ro nere ne, olomake ti ro akoto ti bo. ^{VII} Ogbōke ŋgira'da ye kalo mī bo kubōke roye ti bo. Ogbōke roye kitigo mī ti'di dōye go lende abo kozo ma kiyandi ye timo kinza kilikōke dōye dē. Ō'bōke te tileki yēē'di ro do kiteli zi Boko'ba.

^{VIII} Ōngōke laka kinza boto koto ye ra yaga di mā kōri nime ti akiyandi rumō ro bēti naga nima. Ame ka ŋgi ro 'ba doliŋo nime ro kō'du ki'di ni ti dōlētī ma molo ne. Tine inza du te ro ma kako di zi Kurisitō. ^{IX} Boko'ba na ma pili mā yida ro Kurisitō. ^X Kina me kpe 'deni ro akoto ti bo ne kpe na 'deni ti didi ma laka mo tōnē. Bo Kurisitō na ro bo do malayika ni pili ti wa ame ga kēdi ti kōzi kakpa ne.

^{XI} Tine tēdi 'be ro akoto ti Kurisitō na kilele ye 'deni inza ro akilele ame ro 'ba yida ro 'ba bilaka lesi ne. Akilele ma 'beye ro 'ba Kurisitō ame koke lende kēnyē ku'du 'deni piri mōkō. ^{XII} Mī bapatisi usu ye 'deni koto ti bo. Kina me kōdoke 'deni gbī koto ti bo di mā tōlē mī ti'di dōye go tigo 'ba Boko'ba ame koja bo di mī tōlē ne.

^{XIII} Tōnē pa bine kpe ŋgi ro tōku mī lende kēnyē 'be ga kinzake ro 'ba Boko'ba. Ne ma le'jete Boko'ba ididi ye 'deni ti Kurisitō. Bo ola ze 'deni go lende kēnyē ze ga pili. ^{XIV} Kogba wali lōbu tōnē goze ne bo upupu 'deni pili yaga. Bo ogba 'deni ŋgi kō'do ti kabi romo kutōti ti Yēsu do ŋgērī. ^{XV} Ti tōlē 'ba Kurisitō do ŋgērī na ka'da tigo lōbu ni ti wa ma ti kōzi kakpa naga 'deni pili. Oja lijē 'deni yaga bi kopo go kongo ma bo Boko'ba ka'da lijē 'deni.

^{XVI} Kina me kinza boto mōto kebe tilende dē kpe tiye go wa ma kēddi konyoke ala kuwēke. Kinza boto mōto ki'di kō'du dē kpe ziye go lende 'ba kada ma koro ala karama 'ba nyepē la'ja ni ti kada 'ba ro kindawo. ^{XVII} Lijē wa naga nima pili do mbēli 'ba wa ma kēdi kō'do rōni naga nime na ka, ame Kurisitō na ro gogo mo ne. ^{XVIII} Kinza ki'dike boto mōto kudōli ye dē kiya te uburuke roye 'deni go kinza tumōtu

malayika kozo 'bēnni. Ōdo kēdi pele ro akilele na bo kiya te bo o'ja, do kombi abo nima ka ro ma sari. Meri kēnyē abo ma mī bo na ka'da bo 'deni. ^{XX} Bo ope kōzi bo 'deni di go Kurisitō ame kina ro do kanisa ne. Do na kēdi kogbo yida ro pili bi koto go kpa domoso mo ga tūyōbu kozo ma Boko'ba kiteri.

Tōlē Tididi Ti Kurisitō

^{XXI} Kpe, ōlēke 'deni koto ti Kurisitō kope ye ro do ŋgōlō di mī dōlētī ni ti kō'du ki'di. Ne go wa'di na kēddi kilekike roye gba 'bōwu kozo iya te kpe 'ba doliŋo? ^{XXII} Kō'du ki'di naga nime kiya te, "Kinza kō'do oto dē ti a ma te. Kinza konyo a ma te dē. Kina kinza kosa ro a ma te dē gbī," ne. Ēddi kuwōke domo gba go wa'di?

^{XXIII} Wa naga nime guti mo odo kō'do 'deni yo na kote ē'bēni rōni ŋgi aa bina. Lijē nima pili dongala ni ti kō'du 'ba bilaka lesi na ka, kinza ki'dike e'be dōye dē gomo. ^{XXIII} Laka, lijē inda ŋgi ro akikali mī toco wa go kēdi ro ma kitigo mī mōtu gbī ti toto do bēri ti gomo mo ma kō'do yida ro kpamo kō'ɔ. Tine pele okonyi boto dē koto te ta'da ako'doko kēnyē 'ba yida ro.

III

Ya 'Ba Boko'ba

^I Oja ye 'deni yaga di mī tōlē mī didi ti Kurisitō. Kina i'dike dōki'di ye ti go wa ame ga mitoro ti Kurisitō bi ame bo koloma 'deni ro bo domo do dōri Boko'ba ne. ^{II} A 'ba mitoro na 'do kiterike, kinza kiterike 'ba doliŋo nime dē. ^{III} Rōmōyi ōlēke 'deni tine ēddike 'deni ro tolima ti Kurisitō komo Boko'ba. ^{IV} Kina odo koja Kurisitō bo tididi ye 'deni kēdi kileme yaga ti kōdoke koto ti bo mī lōbu abo.

^V Kina wa ame ga pili miye ro 'ba doliŋo nime ne upōke ti koteke domo 'doyi yaga. Lijē yēri ni ti ndōrō mo ti komo kilē'di ma kēnyē, ti kodi ti mī kombi ni ame na ro tumōtu a ma yawa kinza ro Boko'ba ne. ^{VI} Ame go lende mo ya 'ba Boko'ba kēdi kako do kole ma kinza koro lende abo ne. ^{VII} Tōnē pa bine kpe olomake gbī yimo to'do mo.

^{VIII} Tine ma le'jete iyeseke lijē pili yaga, 'diri ni ti dōki'di kēnyē ti go'de'de ti dokosi ti kpa kumu. ^{IX} Kinza kunzōke bēti dē kpe zi lēpi mōto. Rōmōyi kinē ma molo tōnē oloke 'deni yaga ti a ma kēnyē mo ga. ^X Tine le'jete oloke kinē ma la'ja 'deni roye. Boko'ba na kō'ba abo kina me bo kēdi kileŋo ye 'deni nduwē tō'bō ŋburu kozo kinē bo tikali bo ro ma laka. ^{XI} Kina me a mōto inza kpe ziye ro bo lōwō ala Yudayi, ma kilele ala ma kinza kilele, ma koloma ŋgi kozo a 'ba mōkō naga tara ala ma kinza meri, atoli ala ma kinza ro atoli.

Tine ma ro do kiteli mo Kurisitō na 'deni pili miye.

^{XII} Kpe na ro bilaka 'ba Boko'ba ame ga bo ko'ko kigeli 'deni ro 'ba bo ne. Kina olōke kinē ma la'ja 'ba mi keyi ni ti komo kele ko'do ti, ti loma liya kinza do kombi ti lende liya. ^{XIII} Osake lende konya 'ba lēpi ye ga le roye kolake lijē go wa ma lijē kirasi ziye. Boko'ba ola ye 'deni go lende kēnyē kina 'do kolake lēpi ye ga gbī tara. ^{XIV} Ma ro do kiteli mo inda'bake ako'co rōmōyi ako'co na kodō'bo wa pili mi koto.

^{XV} Lende kēyi 'ba Kurisitō nime bo ki'di ne kokoko ye rōmōyi gomo na me bo kidēki ye 'deni ko'de ye ro kupō koto. Ō'bōke ti tileki yēē'di zi Boko'ba. ^{XVI} I'dike laja 'ba Kurisitō koloma kalo miye kiyandike roye ro go roye ti akikali mo ki'dike komo kandi mo ti toba ngala ti akilēlu ame ro 'ba Nyi Koto Laka ne. Ilēluke Boko'ba ti mi koto kilekike yēē'di zi bo. ^{XVII} Wa pili ame ga kēddi ko'doke ala pele ro ndobo ala bo ro lende kiya, o'doke ti mōyi nje Yēsu kilekike yēē'di mo zi 'bu ze Boko'ba go lende abo.

Loma Ma Laka

^{XVIII} Kpe 'ja, uwōke do mē'dē ye ga. Rōmōyi na tara ziye kpe ame 'deni ro akoto ti Kurisitō ne.

^{XIX} Kpe mē'dē, o'oke 'ja 'be ga. Tine kinza kō'bō dē ti mugu kinyawo.

^{XX} Kpe kole ni, uwōke do bo kōyō ye ga mi wa 'doyi. Rōmōyi ziye 'do to'do mo te na ti kiyēyi dōki'di Kurisitō nje ze.

^{XXI} Kpe 'bu, kinza kogbake dōki'di kole dē kulōwō, kinza dōki'di nni kidaki ra.

^{XXII} Kpe atoli, uwōke do bo dōye ga ame mi dolinjo bine ne nduwē. Kinza ko'doke ndobo dē nje di rōnni tu'bōlu kōmōnni timo. Tine o'doke ti dōki'di ye pili toro Boko'ba. ^{XXIII} Mi ndobo 'bi o'do ti dōki'di koto kozo ēddi ko'do ti Kurisitō, tine inza zi bilaka lesi. ^{XXIV} Kina bo na ti kopi bi gomo 'ba rōyi ziyi ro yēyi mo tōnē Boko'ba kose molo ne. Rōmōyi Kurisitō na ro nje bo dōye pili. ^{XXV} Bo ame ro bo lende kēnyē ne ti ko'ja kpa kōzi 'ba gomo gbī. Rōmōyi Boko'ba ēdi ko'do burē 'ba bilaka pili ro ma koriya.

IV

^I Kpe bo do atoli ni, o'doke atoli 'be ga laka rōmōyi kpe ēddike gbī ti bo mōto mbiri dōye ro nje mitoro.

Toco To'do Lende Laka

^{II} Kpe pili o'bōke nburu ti mōtu ko'do ti bi koda ti tileki yēē'di zi Boko'ba. ^{III} Kina ititike Boko'ba goze 'do ki'di do'ja kori 'ba 'do tuwōwō lende kusu 'ba Kurisitō nime kileme ra zize ne. Go kō'du mo na me

le'jete ma mi maboso. ^{IV} Kina ititike bo gbī goma 'do miya lende nime ro ma kodoro rōmōyi ndobo ma 'bama mo na.

^V Mi ndobo ko'do 'be mi lōngō bilaka ma kinza ro 'ba kanisa naga nima o'doke ti lende kikali mo. Tine odo kari kila'ba ra ziyi mōto kozo go kele naga tara iyēti lende 'ba Boko'ba liki zinni. ^{VI} Ilende ro ma konmi zinni tine i'di tiko'do kpēyi kina ti kikalike nji tileki do akitti mo ga laka.

Ndose Ma Nburunburu

^{VII} Bo lōndō ze Tukikō ma do'co kulōwō nime ti kari kiyēti lende ma 'jaa pili ziye. Bo na ko'do ndobo nime 'deni koto tize mi toja laja 'ba Kurisitō nje ze ti dōki'di koto. ^{VIII} Go kō'du mo na me mēdi moja bo kari ziye towawa do mbili ye tiya mo ziye ma dēdi tondo kina gbī toco ye mi lende 'ba Boko'ba. ^{IX} Onesimo bo lōndō ze mōto ame ro lēpi ye do'co gbī kulōwō kēdi ko'do ndobo nime ti mi keyi ne ēdi kari koto ti Tukikō. Lijē ti kiyēti wa ame ga pili kēdi ko'do rōnni bine ne ziye.

^X Aritaroko ame kēdi tō mi maboso bine ne umōto ye gbī pili. Marako bo lano 'ba Baranaba ni tōnē umōto ye gbī. Momeri 'bama ndose abo ti kōmō 'deni ziye yayi ame go kongoko go bo laka ko'doke nba ro bo odo bo kōmō ziye yayi ne. ^{XI} Yēsuwa ame kidēki gbī ro Yoseto ne umōto ye gbī. Lijē ya mota naga nime na nje ro Yudayi ma kēdi ko'do ndobo tō mi tiyandi lende 'ba nje lōbu 'ba Boko'ba. Lijē nime ogbo ma nji sowa.

^{XII} Epapora ma tōnē ro lēpi ye bo ndobo 'ba Kurisitō ne umōto ye pili. Bo o'bō nburu tumōtu goye tititi Boko'ba 'do kokonyi ye toro kitigo kandike mi to'do ako'doko 'ba Boko'ba ti dōki'di koto. ^{XIII} Topi ro bo nime kulōwō goye gbī ti bilaka 'ba Lodikiya ni ti 'ba Irapoli ne mo'ja nji.

^{XIV} Luka bo kikali do wowo ze ma do'co kulōwō nime umōto ye pili lijē ti Dema.

^{XV} Ma 'bama na me, umōtoke lōndō ma Lodikiya pili gbī ti Nyamba ti bilaka ame ga pili kēdi kototo kpēnni bi mōtu linjo 'bēni ne.

^{XVI} Odo kidēkike waraga nime 'deni kote ojake gbī kari Lodikiya 'do kari kidēki zi kanisa ma yayi. Kina ti lijē koja waraga ma 'bēnni gbī kako ziye. ^{XVII} Iyake ndose ma nime zi Akipo te, "Omeri ndobo lōbu nime Kurisitō nje ze ki'di yi kpamo 'do koto ko do 'bō mo ne."

^{XVIII} Ma Pōlo mugu mōto ma nime ziye ko ti kōzō. Kinza ki'dike lende 'ba toboso ma nime dē kudōlu di dōye. Lende kēyi 'ba Boko'ba koloma tiye.

Akugu Ma Dogba 'Ba Polo Zi Kanisa Ma TESALONIKA

Polo Ileki Yëë'di

^I Ze Polo ni ti Silibano ti Timatiyo dugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba kanisa ma mi Tesalonika, kpe ame 'deni ro 'ba 'bu ze Boko'ba ti njeze ze Yesu Kurisitö ne. Dumötö ye, dititi Boko'ba 'do bo ki'di yëyi ziye kolomake ti mi këyi.

^{II} Dëdi nduwë ro to'do yëë'di zi Boko'ba goye pili. Dolo'bo de di bi titi bo 'do tokonyi ye. ^{III} Do'do yëë'di zi 'bu ze Boko'ba go ame ti'di doye go lende abo ki'di ye 'deni kuyike to'do lende ma laka. Yëë'di këdi gbi zi bo go ame to'bo roye ro go roye ki'di ye 'deni kogboke roye laka tokonyi roye ro go roye. Do'do yëë'di gbi zi bo go ame ti'di doye go tileki 'ba njeze ze Yesu Kurisitö ki'di ye 'deni këddike ti dök'i'di këddi.

^{IV} Löndö ze ga, do'do yëë'di zi Boko'ba römöy'i dikali 'deni bo 'bo ye kigeli ye ro 'ba bo ga. ^V Dikali a nime 'deni römöy'i mi kada ma tönë do'de laja laka abo ziye ne, duwöwö de nge ti lende 'ba kpeze tine ti tigo 'ba Nyi Koto Laka. Kina di'di doze gbi go laja laka nime ti dök'i'di koto. Ikalike loma ze ma tönë doloma mi löngö ye ne di'di roze 'do tokonyi ye.

^{VI} Mi kada naga nima yayi olomake gbi ro to'do mo kozo 'beze ma ti njeze ze Yesu. Ö'böke ti'di doye go lende abo gomo këdi kozo pele roye ro mbëmbë. Tine Nyi Koto Laka i'di ye ngi kolomake ro lonjo. ^{VII} Go kö'du mo na me ya ame ga pili mi Makedoniya ni ti Giriki ki'di dönni 'deni go lende 'ba Yesu ne o'doko 'deni gbi 'do tedi ti dök'i'di këddi kozo 'beye tara. ^{VIII} Lende 'be i'di bilaka ma konzi 'ba mi doyayi naga nime 'deni kuwö do lende 'ba njeze ze Yesu. Bilaka pili uwö 'deni ma ki'dike doye go lende 'ba Boko'ba. Wa moto inza kpe kulöwö ma 'do diya zinni go lende 'be. ^{IX} Lijë edi 'deni ro tiya lende 'ba mi kada ma tönë dari dogba mi löngö ye ne ro go rönni. Lijë edi gbi ro tiya mo ma kolake go akoro 'deni kilekike toja laja 'ba Boko'ba ma ti didi ame bo na njeze koto kpöki 'do bilaka koro ne. ^X Bilaka naga nime pili edi gbi tiya mo ma këddike 'deni ndö toda do tako 'ba Yesu kole 'ba Boko'ba ma bo këdi kako di mitoro. Bo na Boko'ba ki'di 'deni kënyi kodo yaga di mi tölë. Kina me bo komo ze 'deni di zi ya 'ba Boko'ba ame këdi kako do bilaka ne.

II

Ndobo 'Ba Polo Di Tesalonika

^I Löndö ze ga, ikalike 'deni lingere ze ma tönë dari dogba ziye bine ne ilikö de ngi ro yawa. ^{II} Ikalike közi kasi ma tönë ko'do zize di Pilipöy'i kiti'ja ze kulöwö gba kinza dari ziye yayi ne 'deni. Ne Boko'ba ame ro bo konjo goze ne i'di tigo ngi zize diya laja laka abo ziye ro do ngölö ya moto ga këdi kiya kpa pele roze.

^{III} Tönë dëdi toco mo ziye 'do ti'di doye go lende 'ba Boko'ba ne lende ze pili ro ma laka kinza ama kënyë moto yimo. Kina du'bölu boto de gbi. ^{IV} Boko'ba na kikala ze 'deni ro ma laka 'do diya laja laka abo zi bilaka. Kina me dëdi diya 'deni ko tara. Lende naga nime dinza diya tiyëyi dök'i'di bilaka timo roze. Tine dëdi diya kozo ma Boko'ba ko'doko zize 'do tiya mo. Bo na ro bo ame këdi kiyozo meri ze ga kikali gomo gbi pili.

^V Ikalike 'deni tönë dëdi tiya laja laka 'ba Boko'ba ziye bine ne, diya kpa konji de 'do tu'bölu ye timo. Kina Boko'ba ikali gbi dindëndë ye de 'do to'ja wa moto di ziye. ^{VI-VII} Kozo ame ze ro bo laja 'ba Kurisitö ga ne, ma dëdi didëki wa ra pele di ziye dëne inza gbi ro ma kënyë. Ne di'di ye, ala bilaka moto ga de 'do koro ze. Diliya roze ngi ziye kozo ma ame këdi kilëlu do kole 'bëni ga ne tara. ^{VIII} Do'bo ye ngi ro do kiteli go kö'du mo na di'di gbagba ze 'deni goye. Do'doko tiya laja laka 'ba Boko'ba ziye gbi togo roze ti tigo pili 'do tokonyi ye.

^{IX} Löndö ze ga, diya lende nime römöy'i omerike ndobo ma do'do ti tende 'ba roze 'deni. Mi kada ma dëdi ro tuwöwö laja laka 'ba Boko'ba ziye naga do'do ndobo 'ba gbagba ze ti közize kote kada kote korondo römöy'i kinza dëdi ra ro kpanbiri ma löbu ziye.

^X Kpe 'beye ikalike 'deni ma do'do ye ro ma laka kpe ame ga ki'dike doye go lende 'ba Yesu ne, dirasi wa moto de gbi ziye. Boko'ba ikali lende nime gbi. ^{XI} Römöy'i ikalike 'deni ma do'do ye pili laka kozo 'bu ame këdi ko'do kole 'ba gbagba bo ga ro ma laka ne tara. ^{XII} Dö'bö nduwë ro toco mo ziye 'do ki'di kolomake ti mi këddi kinza tikere. Kina dose 'deni gbi tönë ziye 'do koroke Boko'ba mi loma 'be ma mi dolinjo nime römöy'i bo ti kidëki ye 'deni ngi ro 'ba bo ga mi kada ame bo këdi kako 'deni kada moto ro njeze ma löbu 'ba do wa pili ne.

^{XIII} Wa moto ma do'do yëë'di nduwë gbi ro mbëmbë zi Boko'ba gomo na me, römöy'i mi kada ma tönë diya lende 'ba Boko'ba ziye uwöke ngi ro ma laka ki'dike doye gomo. I'dike doye ngi gomo de njeze kozo lende 'ba bilaka, ne tine ngi lipo ro lende 'ba Boko'ba mo bi mo. Ro ma laka lende 'ba Boko'ba na ngi, kpe ame ga

ki'dike dɔye gomo ne i'di ye 'deni kɛddike ro ma laka.

^{XIV} Lɔndɔ ze ga, ɛddike 'deni gbɛ tombi gomo ti mi kɛddi kɔzo 'ba bilaka 'ba kanisa 'ba Boko'ba ame ga mi dɔyayi 'ba Yudayi ne tara. Lijɛ 'deni ro 'ba Yɛsu Kurisitɔ kina me Yudayi kɛdi 'deni ro todo gomo rɔnni gbɛ kɔzo ma tɔnɛ bilaka 'ba dɔyayi 'be yayi koloma to'do mo ziye ne. ^{XV} Yudayi tɔnɛ ga na, lijɛ bo kupɔ ɲere ze Yɛsu gbɛ ti bo kumɛ lende 'ba Boko'ba ma molo naga, lijɛ na gbɛ tɔnɛ koga ze yaga di mi gawo mɔto ga. Wa ko'do 'bɛnni ga i'di dɔki'di Boko'ba 'deni kata rɔnni. Kina lijɛ kɔ'bo ɲgi ro ya ti bilaka pili. ^{XVI} Lijɛ oma tota ze di bi tiya lende ziye kpe ma kinzake ro Yudayi naga kinza kɔmo ye ra yaga di mi tɔlɛ. Kina me wa nime i'di ndi lende kɛnyɛ 'bɛnni ga 'deni ɲgi kɛddi. Ma ro ɲburuɲburu mo tine ya 'ba Boko'ba ɛdi 'deni dɔnni.

Meri 'Ba Pɔlo

^{XVII} Ne 'beze lɔndɔ ze ga, tɔnɛ ya mɔto ga ki'di ze dɛnyɛ mbowa yaga di mi lɔngɔ ye ne dɛdi tomeri mo 'do tileki tongɔ ye gbɛ. Dɛdi nduwɛ ro topi roze 'do tileki tari ziye yayi. Tine ame do'ja kinɛ ye dɛ pele ti kɔmoze kɔ'du 'be ɔ'ɔ roze sowa. ^{XVIII} Ze pili do'doko 'do tileki tari ziye yayi. Ma Pɔlo mopi roma 'deni mi konzi 'do tileki yayi tine Satani ola ze dɛ. ^{XIX} Do'doko 'do tari tori ye rɔmɔyi bɔto mɔto inza ma kebe ye ti ti'di dɔki'di ze kɛddi ro lɔɲɔ 'do ki'di ze dɛdi ro do kɔmbi go ndɔbo ze kɔmo ɲere ze Yɛsu mi kada 'ba tileki abo kako dolɔɲɔ nime bine. ^{XX} Kpe na ti kɛddike ro lɛbi ma do kiteli zize 'do ki'di ze dɛdi ro lɔɲɔ.

III

^I Kina ma ro ɲburuɲburu mo tine meri 'ba 'do to'ja kinɛ ye na kupɔ ze 'deni ɲgi ro tupɔ. Go kɔ'du mo na diya te ma laka mo zi Timatiyo 'do kola ze kutu ze mi Ateniya bine, ^{II} go doja bo kari ziye yayi. Bo na ro lɔndɔ ze ame ko'do ndɔbo 'ba tiya laja laka 'ba Kurisitɔ nime gbɛ bi kɔto tize. Do'doko 'do bo kari kikɛti ye ti'di dɔye go lende 'ba Boko'ba ti mi kɛddi ^{III} kinza bɔto mɔto kileki ra yi'bowu di zi tikere 'ba gomo ame kɛdi ko'do ye ne. Kpe gbɛ ikalike 'deni ro ma laka wa ma Boko'ba ko'doko di zize na ma 'do dombike gomo ti mi kɛddi. ^{IV} Tɔnɛ dɛdi gba tiye yayi ne diya 'deni molo ma 'do dombike gomo mo kɔzo a nime te. Kina me kikalike 'deni kɛdi ko'do rɔni tara. ^V Go kɔ'du 'ba meri 'be ame kupɔ ma 'deni ɲgi ro tupɔ ne na me moja Timatiyo 'do kari tongɔ mo ɔdo ɛddike ɲgi nduwɛ ti'di dɔye go lende 'ba Boko'ba. Ma ti meri mo bine mɔtoɲa Satani ti kususu dɔye 'deni ki'di ndɔbo ze nime kilikɔ ro yawa.

Lɔɲɔ 'Ba Pɔlo

^{VI} Ne kina me Timatiyo kileki kako di ziye dayi kiya te ɛddike nduwɛ ro ma kitigo mi meri 'be ti'di dɔye go lende 'ba ɲere Yɛsu gbɛ to'ɔ roye ro go roye, ze 'deni ro lɔɲɔ ro mbɛmbɛ go lende mo. Bo ako gbɛ kiya zize ma kɛddike nduwɛ ti mi kɛyi tomeri goze 'do to'ja kinɛ ze gbɛ kɔzo ame dɛdi timo bine ne tara.

^{VII} Lɔndɔ ze ga, lende 'be ame kɛddike nduwɛ ro ma kitigo mi meri 'be ti'di dɔye go lende 'ba Yɛsu ne, i'di ze 'deni ɲgi ti mi kɛddi pele di mi gomo mbɛmbɛ nime kɛdi ko'do ze ne. ^{VIII} Ame dikali 'deni kɔ'boke ro akoto ti ɲere ze Yɛsu ne lende mo ididi ze 'deni ɲgi ro ma laka.

^{IX} Go kɔ'du mo do'do yɛɛ'di ro mbɛmbɛ zi Boko'ba go lende 'be. Bo i'di lɔɲɔ ma lɔbu ro do kiteli 'deni zize go lende 'be. ^X Dɛdi nduwɛ toma'jo roze zi bo kote kada kote korɔndo 'do bo ki'di ze to kpe do'ja kinɛ ye ti kɔmoze. Kina gbɛ 'do diyandi ye ti wa ame ga kikalike dɛ gba mi loma 'ba ti'di do go lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ nime ne.

^{XI} 'Bu ze Boko'ba ti ɲere ze Yɛsu kokɔnyi ze to kpe tari ziye yayi. ^{XII} ɲere ze Yɛsu ki'di ako'ɔ ma do kiteli abo kɛdi tiye to'ɔ roye ro go roye gbɛ to'ɔ bilaka pili nduwɛ ro mbɛmbɛ kɔzo ame do'ɔ ye ne tara. ^{XIII} ɔdo ako'ɔ ma do kiteli kɛdi 'deni tiye kɔzo a nime te ti kɛddike ɲgi ti mi kɛddi. Kina ti koroke 'deni ɲgi ro ma kopɔ kinza lende kɛnyɛ mɔto kɔmo 'bu ze Boko'ba mi kada ma ɲere ze Yɛsu kɛdi kileki 'deni kako dolɔɲɔ nime ti ya ame ga ro 'ba bo ne.

IV

Ako'doko 'Ba Boko'ba

^I Lɔndɔ ze ga, do'doko tiya mo gbɛ ziye 'do kɔ'boke to'do wa ame ga Boko'ba ko'doko ne. Ze na tɔnɛ diyandi ye ti wa naga nima kina me kɛddike 'deni ro to'do mo. Ne do'doko toco mo ziye ti kɔzi kakpa 'ba ɲere ze Yɛsu to'do mo ro do kiteli. ^{II} Ikalike ndose 'ba ɲere ze Yɛsu naga nime 'deni laka.

^{III} Wa ma Boko'ba ki'di kɔ'du mo 'do ko'doke na ro lende laka abo kinza yɛri ko'do. ^{IV} Kpe bɔtoni pili ziye tikali togbo do yida roye ga mi kori mo ame ro ma koro zi Boko'ba ne. ^V Kinza ki'dike kɔ'du 'ba to'do ti ro dɛ koso dɔye kɔzo 'ba ya ma kinza kikaliki Boko'ba dɛ naga. ^{VI} Togbo do yida ro kɔzo a nime te na ti ki'di kolomake kinza ko'doke kɔmo riyɔ zi lɔndɔ ye ga ala gbɛ tirasi wa mɔto teyi go kɔ'du 'ba ja.

Tɔnɛ molo bine diya 'deni yaga ziye kinza ko'doke lende kɛnyɛ naga nime dɛ rɔmɔyi ya ame ga pili ko'do ne Boko'ba ɛdi kodɔ karama dɔmo. ^{VII} Ma tɔnɛ bo kidɛki ye ti'di dɔye go lende abo ne bo idɛki ye

dë 'do to'do lende kënyë ma kozo yëri ni. Tine lende laka abo na bo kidëki ye to'do mo. ^{VIII} Ya ame ga kilagi lende ze nime ne lende 'ba bilaka lesi na dë lijë këdi kilagi, lende 'ba Boko'ba ame ki'di Nyi Koto Laka 'bëni ziye ne na.

^{IX} Tine go lende 'be wa moto inza kpe ma 'do diya ziye go lende 'ba to'bo roye ro go roye römöyï Boko'ba na kiya di ye 'deni to'do mo. ^X Kina me këddike 'deni ro to'bo bilaka 'ba kanisa ame ga pili mi doyayi 'ba Makedoniya yayi ne. Ne pele dëdi doco 'deni nduwë ziye 'do ko'oke lijë ro do kiteli.

^{XI} Diya 'deni gbi tönë ziye 'do kogboke roye laka toloma le kinza to'do go'de'de mi lende 'ba ya moto ga. O'doke ndobo 'be ga ti köziye kozo ma tönë diya molo ziye ne ^{XII} kinza këddike ra ro bo go közi ya moto ga. Ma te na ti ki'di ya ma kinza ki'di dönni go lende 'ba Yësu naga kiya ye 'jaa ro bilaka ma laka.

Tölë

^{XIII} Löndö ze ga, do'doko tiya ame ziye go lende 'ba ya ame ga kölä 'deni ne. Do'doko ziye tikali mo ro ma kodoro go kö'du 'bënni kinza kuduke ra kulöwö kozo 'ba ya ma kinza ki'di dönni go to'do 'ba toku yaga di mi tölë naga. ^{XIV} Ne ze 'beze ma ze tiye dikalike Yësu ölä 'deni kënyï 'böwu kodo yaga di mi tölë. Kina go di'dike doze gbi gomo tara kada moto Boko'ba ëdi ki'di ya ma ki'di dönni go lende 'ba Yësu lijë kölä 'deni naga kodo di mi tölë kari koloma ti Yësu.

^{XV} Wa nime dëdi diyandi ye timo ne, lende ma nere ze Yësu kiya na. Mi kada ma bo këdi kileki kako dolinjo bine ze ame ga gba ti komoze ne dinza darike titi dogba zi bo di zi ya ame ga kölä 'deni molo ne. ^{XVI} Mi kada mo nima ti duwöke biro tapi 'ba Boko'ba ti biro 'ba mugu 'ba bo ma ro löbu 'ba do malayika gbi ti tudu 'ba tototi 'ba Boko'ba. Tine na nere Yësu ti kako bëri di mitoro. Kina dogba mo tine ya ma ki'di dönni go lende abo ame ga kölä 'deni ne ti kodo yaga di mi tölë. ^{XVII} Kina Boko'ba ti kogba ze ya ame ga gba ti komoze ne 'deni kodo'bo tinni tari mi poli toro turë do nere Yësu mi löngö mitoro ni ti doyayi. Di yayi tine na ti dolomake nburu ti bo. ^{XVIII} Kina me lende nime mo'doko ziye 'do kotoke nduwë tiya mo ro go roye 'do ki'di dök'i'di këddi ziye.

V

Loma Ti Bi Koda

^I Löndö ze ga, wa moto inza kpe ma 'do diya ziye go lende 'ba kada ma wa naga nime këdi ko'do rönni yimo, ^{II} römöyï kpe gbi ikalike 'deni boto moto inza kikali kada ma nere Yësu këdi kileki kako timo dolinjo

nime bine. Kada mo ëdi kömö ngi tugu'du kozo tako 'ba bo 'bögo ro mi korondo naga tara. ^{III} Ddo bilaka kiya te, "Go bi pili ëdi laka," tégë me tondö te yo na kada 'ba gomo ma löbu ku'du röni ngi zinni kozo mi ko'bo 'ba löyö ame këdi kömö do 'ja ne tara. Tine boto moto inza kokpe di mi gomo nima.

^{IV} Ne kpe 'beye löndö ze ga, inzake mi bi kölu kina tako 'ba nere Yësu inza kiye ye ngi kozo tako 'ba bo 'bögo naga tara. ^V Kpe pili ro bilaka ma këdi ko'do wa yaga mi kada. Ze 'beze ma tiye nime dinzake kpe ro 'ba bi kölu. ^{VI} Go kö'du mo kinza dö'böke dë nduwë tö'do kozo 'ba ya ma laki. Zize tedi ro ma konggo bi togbo do yida roze ga. ^{VII} Mi korondo na bilaka këdi kö'do, kina mi korondo na gbi bilaka këdi kitiri rönni ti layi nbö kupö wa. ^{VIII} Ne ze 'beze 'deni ro bo to'do wa yaga mi kada kina go dogboke do yida roze ti. Zize go dö'böke ti'di doze go lende 'ba Boko'ba ti to'bo lepï ze ga 'do dëdike ti wa 'ba titata yida roze timo di zi koma 'ba Satani. Dö'böke gbi ti'di doze gomo ma Yësu këdi koma ze di mi tölë 'do dëdike ti wa 'ba titata doze timo di zi koma 'ba Satani.

^{IX} Römöyï Boko'ba igeli ze dë 'do todo karama doze. Tine bo igeli ze 'do ki'di nere ze Yësu Kurisito koma ze di mi tölë. ^X Kina me Yësu kölä 'deni tokonyi ze 'do mi kada ma bo këdi kako yimo nima odo dëdike gba ti komoze ala döläke 'deni pele go dëdike ti didi ma nburunburu koto ti bo. ^{XI} Kina me lende nime otoke nduwë tiya mo ro go roye 'do kozo mi këddi ziye kozo ame këddike ro to'do mo ne.

Ndose Ma Nburunburu

^{XII} Diya ame ziye löndö ze ga, oroke ya ame ga këdi ko'do ndobo 'ba Boko'ba mi löngö ye ne. Nere Yësu na ki'di lijë 'deni 'do tonggo goye gbi tiyandi ye. ^{XIII} Go kö'du mo 'do ko'oke, koroke lijë gbi ro mbëmbë go ndobo ma lijë këdi ko'do nima. Kina go kolomake ti, ti mi këyi ro go roye.

^{XIV} Kina ame gbi ziye löndö ze ga, ziye 'do tamo do ya ma tikëpi naga. Ocoke ya ma dök'i'di kököbö naga go këdi ti mi këddi. Okonyike ya ma kor'bo naga kina 'do këddike ti koma kele do bilaka pili. ^{XV} Kinza kebeke dë tileki do lende kënyë ti lende kënyë. Tine i'dike roye to'do lende laka ro go roye gbi zi bilaka pili.

^{XVI} Ziye tö'bö ro lonjo ^{XVII} ti mötu ko'do zi Boko'ba ^{XVIII} kina 'do kö'böke to'do yëë'di nduwë zi bo mi kada 'ba wa pili. Ame na ro wa ma Boko'ba ko'doko ziye 'do to'do mo römöyï kpe 'deni ro akoto ti Yësu Kurisito.

^{XX} Kinza kilagike tuwö wa ame ga Nyi Koto Laka këdi kiya ziye ne dë. ^{XX} Kinza kudölike kö'du 'ba bo kumë lende dë gbi,

^{XXI} tine iyozoke pili kina 'do koroke ma laka mo ga ame ro 'ba Boko'ba ne ^{XXII} tine go kilagike ma kënyë mo ga pili yaga.

^{XXIII} Boko'ba na këdi ki'di ze pili toloma ti mi këyi. Bo ki'di ye nduwë to'do lende laka abo 'do odo nere ze Yësu Kurisitö këdi kileki 'deni kako doliŋo nime 'do koroke komo bo ro ma kopo kinza wa ma kënyë moto du te mi loma 'be. ^{XXIV} Boko'ba na kidëki ye 'deni bo ti ko'do wa naga nime gbï pili ziye römöyi bo ëdi nduwë ko'do wa ame ga bo kiya to'do mo ne.

^{XXV} Ititike Boko'ba gbï goze, löndö ze ga. ^{XXVI} Umötöke löndö ma yayi naga nima pili ti közi riyo mi möyi Boko'ba.

^{XXVII} Mi'di kö'du mo ziye ti közi kakpa 'ba nere Yësu üdëki waraga nime zi bilaka 'ba kanisa pili.

^{XXVIII} Lende këyi 'ba nere ze Yësu Kurisitö koloma tiye.

II

Akugu Ma Mī Rīyō 'Ba Pōlo Zi Kanisa Ma TESALONIKA

Polo Ileki Yēē'dī

^I Ze Pōlo ni ti Silibano ti Timatiyo, dugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba kanisa ma mi Tesalonika kpe ame 'deni ro 'ba 'bu ze Boko'ba ti n̄ere ze Yēsu Kurisītō ne. ^{II} Dumōtō ye, dititi 'bu ze Boko'ba ti n̄ere ze Yēsu Kurisītō ko'do yēyi dōye ki'di ye kolomake ti mī kēyi.

^{III} Lōndō ze ga, ma laka mo na 'do dō'bō nduwē to'do yēē'di zi Boko'ba go kō'du 'be rōmōyi ēddike 'deni ti'di dōye go lende abo ro mbēmbē kēddike 'deni gbī to'ō roye ro go roye ro do kiteli. ^{IV} Gō kō'du mo na dēdi 'deni ro tubi goye zi bilaka 'ba kanisa mōto ga go ame gomo kēdi ko'do ye pele ro ma kēnyē kō'bōke ngi ti'di dōye go lende 'ba Yēsu ti mī kēddi ne.

^V Wa naga nime ileme 'deni Boko'ba ti ko'do burē 'ba bilaka pili ro ma kodoro. Kina bo ti koweli ye 'deni ngi to'bo tēdi ro 'ba n̄ere lōbu abo nime, rōmōyi kō'du go lende 'ba n̄ere lōbu abo nime na me ki'di kēddi kombike gomo le'jete. ^{VI} Ne tine bo ti ko'do wa ngi pili ro ma kodoro. Bo ti ki'di gomo gbī ko'do bo kēdi kodo gomo roye naga nima. ^{VII} Kina bo ti kiyēyi dōki'di ye kpe ya ma ti gomo naga nima 'deni gbī koto tize. Bo ti ko'do te mī kada ma bo kēdi kileme n̄ere Yēsu 'deni tako di mitoro ti malayika abo ga ame ti tigo do kiteli. ^{VIII} N̄ere ze Yēsu ēdi kako ti pa'do kōbō todo karama do ya ma kilagi Boko'ba ko'doko dē ti'di dōnni go lende 'ba laja laka abo 'ba Yēsu naga nima. ^{IX} Kina bo ti kodo karama mo dōnni ro tōlē ma n̄burun̄buru. Bo ti koga lijē n̄bō yaga di ro bo gbī di ro bi koro do kiteli abo ro n̄burun̄buru. ^X Mī kada mo nima ya ame ga pili ki'di dōnni go lende abo 'deni ro 'ba bo ga ne, ti kilēlu bo ngi kikali bo ro lōbu 'ba do wa pili. Kina kpe na ti kēddike gbī mī lōngō ya naga nime rōmōyi i'dike dōye 'deni go lende tōnē ga diya ziye ne.

^{XI} Gō kō'du mo na dēdi 'deni nduwē tititi Boko'ba ze 'do bo ki'di ye nduwē kō'bōke to'do lende laka abo rōmōyi kpe 'ba bo ga na, bo ki'di tigo abo gbī kēdi tiye to'do wa ma laka ame ga pili ko'doko to'do mo ne rōmōyi i'dike dōye 'deni go lende 'ba Yēsu. ^{XII} Ma te na ti ki'di bilaka kilēlu n̄ere ze Yēsu go kō'du 'be, kina lijē ti kilēlu ye gbī rōmōyi kpe 'deni ro 'ba bo ga. Mī kēyi 'ba Boko'ba ti 'ba n̄ere ze Yēsu Kurisītō na ti ko'do wa naga nime.

N̄ere 'Ba Lende Kēnyē

^I Lōndō ze ga, uwōke wa ma diya ziye go kada 'ba tileki 'ba n̄ere ze Yēsu Kurisītō ma bo kēdi kileki kako mī dōlijo nime bine, kina gbī ti ame 'do bo kototo ze tari tēdi ti bo ne. ^{II} Odo bilaka kiya te kada mo omō 'deni kinza ki'dike dōye kilikō dē mī lende mo kina kinza ki'dike dōki'di ye kombi dē gbī. Odo komeri pele kiya te lende ma Nyi Koto Laka kileme zize na, ala lende 'ba akiyandi ze, ala pele ro lende ma dugu mī waraga mōto ga, kinza ki'dike dōye dē gomo. ^{III} Kinza ki'dike boto mōto ku'bōlu ye dē ti lende nime, rōmōyi ikalike 'deni kada nima inza kōmō titi gba kota ame kinza bilaka ma konzi kilagi Boko'ba gbī ti ame 'do bo ma ro n̄ere 'ba lende kēnyē nima kodo kileme rōni zinni. Bo na ro bo ma Yēsu Kurisītō kēdi ku'du mi pa'do 'ba Gehena. ^{IV} Ne ma dogba mo bo ti ko'do kpa toga titi ro wa ame ga pili bilaka koro kō'bō tulōmu kpēnni teyi ne. Bo ti ko'do ro bo ro wa ma lōbu ro do kiteli di dōnni pili, kina bo ti kari kutē kitī abo mī rō lōbu 'ba Boko'ba kiya ro bo ro Boko'ba.

^V Omerike dē ma tōnē mēdi tiye yayi miya kō'du 'ba wa naga nime ziye? ^{VI} Kina me ikalike 'deni wa ma kēdi kota wa naga nima gba di bi to'do rōnni ki'di kinza bo ma ro n̄ere 'ba lende kēnyē nima kileme rōni titi zi bilaka, tine 'do 'jaa n̄bō mī kada mo ma kigeli 'deni zi bo ne. ^{VII} Tigo abo 'ba bo nima na me kēdi 'deni molo le'jete ki'di bilaka kilagi kō'du ki'di 'ba Boko'ba tine lijē ikali gomo dē. Ne bo inza kileme ro bo titi zi bilaka, tine 'jaa n̄bō odo kiyese bo ma kēdi kota bo nima 'deni yaga. ^{VIII} Kina odo bo kileme ro bo yo na n̄ere Yēsu kēdi kako kupō bo ngi yaga ti tawo ro bo ki'di bi koro do kiteli kiyoro bi di ro bo.

^{IX} Satani na kēdi koja bo nima kako dōlijo bine, kina kēdi ki'di tigo ma do kiteli ngi teyi to'do lende 'ba go koto 'do tu'bōlu bilaka. ^X Kina bo nima ti kindēndē bilaka ngi ro ma kēnyē. Ya ma bo kēdi kindēndē naga na ro lijē ma kilagi lende kodoro 'ba Boko'ba, go kō'du mo na Boko'ba inza komo lijē di mī tōlē. ^{XI} Ne kina ma 'deni tara, Boko'ba ti ki'di lijē kilikō yaga di mī kori abo lijē ki'di dōnni go wa ma ro bēti naga, ^{XII} 'do bo kodo karama do bo kinza ki'di dōnni go lende kodoro abo naga nima lijē ko'doko 'bēnni n̄ere ro to'do wa ma kēnyē ne.

Ro Ma Laka Ti Nyi Koto Laka

^{XIII} Ne kpe 'beye lōndō ze ga ame n̄ere ze Yēsu ko'cō ye ro mbēmbē ne, ma laka mo na zize 'do dō'bō to'do yēē'di zi Boko'ba go kō'du 'be, rōmōyi Boko'ba igeli ye 'deni molo 'do komo ye di mī tōlē, kina me

ki'dike dɔye ɔɔ lende laka abo nime, Nyi Kɔɔ Laka abo i'di ye 'deni ɔɔ bilaka ma laka abo ga. ^{XIV} Ɔɔ lende mo na ma bo ki'di ze tiya laja laka abo ziye 'dɔ kɛddike ɔɔ lɔbu kada mɔto ti ɲere ze Yɛsu Kurisitɔ mitɔɔ.

^{XV} Kina laka lɔndɔ ze ga, ɔ'bɔke kinza ki'dike bɔto kilikɔ dɔye dɛ, i'dike wa ma laka naga nima diyandi ye timo ne gbɛ kɔ'bɔ dɔye. Diyandi ye 'deni ti wa naga nime kpaki mi kada ma tɔnɛ ga dɛdi tiye gbɛ ti waraga ma dugu ziye tɔnɛ dɔgba bine ne.

^{XVI-XVII} Ʋere ze Yɛsu Kurisitɔ ti 'bu ze Boko'ba ki'di mi kɛddi ziye 'dɔ kɔ'bɔke ɲburu ti lende laka. Bo ɔ'ɔ ze ma ze tiye ni 'deni kɔ'dɔ mi kɛyi zize ti togbo ze ti'di dɔze ɔɔmo ma bo kɛdi ki'di didi ma ɲburuɲburu zize.

III

Mɔtu

^I Lɔndɔ ze ga, dɔ'dɔko ziye 'dɔ kititike Boko'ba gbɛ ɔze, 'dɔ bo kokonyi ze ki'di bilaka ma konzi kuwɔ dɔ lende 'ba ɲere ze Yɛsu nime gbɛ ti kɔ'du koro mo kɔzo 'beye tara, ^{II} kina gbɛ 'dɔ bo kitata ze di zi ya ma ɔ wa kɛnyɛ naga, rɔmɔyi ya mɔto ga ɛdi ame lijɛ kɔ'ji akiyandi ze nime.

^{III} Tine ma 'beye dikali 'deni ɔɔ ma laka ɲere ze Yɛsu Kurisitɔ inza kola kpe bilaka abo ga ɔɔ dɔye. Bo ti ki'di mi kɛddi ziye kitata ye di mi akiyari. ^{IV} Kina me bo i'di 'deni dikali ma kɛddike ɔɔ to'dɔ wa ma dose ɔɔmo ziye tɔnɛ ga, ne ti kɔ'bɔke ɲɔi nduwɛ to'dɔ mo tara. ^V Bo ki'di ye tɔ'bɔ tikali akɔ'ɔ abo laka, gbɛ 'dɔ tombi ɔɔmo ti tigo abo 'ba Kurisitɔ.

Tikɛpi

^{VI} Lɔndɔ ze ga, di'di kɔ'du ame ziye ti kɔzi kakpa 'ba ɲere ze Yɛsu Kurisitɔ, 'dɔ konyeke ɔye yaga di ɔɔ ya ma tikɛpi naga nima mi lɔngɔ ye yayi ne, ame lijɛ kɔ'dɔko 'bɛnni dɛ tuwɔ dɔ lende ma tɔnɛ ga dose ɔɔmo zinni ne. ^{VII} Kpe gbɛ ikalike 'deni 'dɔ kogbake gɔrɔ 'ba loma ze ma tɔnɛ doloma mi lɔngɔ ye yayi. Do'dɔ tikɛpi dɛ, ^{VIII} kina donyo wa 'ba bɔto dɛ gbɛ ɔɔ ma sari kinza topi ɔɔ bi mo teyi. Mi kada naga nima dɛdi tiye yayi ne, dɔ'bɔ nduwɛ to'dɔ ndɔbo ze ga ti kɔzize ɔɔ ma kitigo ti tende 'ba ɔze kote kada pili kinza dɛdi ra ɔɔ kpanbiri ma lɔbu mɔto ziye. ^{IX} Dɛdi ɲɔi ti kɔzi kakpa 'ba 'dɔ tidɛki akonyo di ziye, ne tine do'dɔ ma tara dɛ, ɔɔ kɔ'du mo do'dɔko 'dɔ konɔke di ɔɔ loma ze nima ɔɔ kɔ'dɔke gbɛ tara. ^X Mi kada ma tɔnɛ ga dɛdi tiye yayi ne dɔ'bɔ nduwɛ tiya mo ziye te, "Bo ame kɔ'dɔko dɛ to'dɔ ndɔbo ne 'dɔ ki'di dɛ konyo kpɛni."

^{XI} Diya lende nime te rɔmɔyi duwɔ kɔ'du mo ya ma tikɛpi mɔto ga ɛdi mi lɔngɔ ye yayi, ame lijɛ kɔ'dɔko 'bɛnni dɛ to'dɔ ndɔbo, lijɛ kandi ɲere ɔɔ to'dɔ go'de'de mi ndɔbo 'ba ya mɔto ga.

^{XII} Kina me dɛdi dilende zinni bilaka naga nima ti kɔzi kakpa 'ba ɲere ze Yɛsu Kurisitɔ 'dɔ lijɛ kɛnyi to'dɔ ndɔbo 'bɛnni ga liya to'ja akonyo 'ba kpɛnni timo.

^{XIII} Ne kpe 'beye mɔto mo naga nima lɔndɔ ze ga, ziye tɔ'bɔ to'dɔ lende laka kinza tola gomo. ^{XIV} Tine ɔɔo kiya te bo mɔto kuwɔ dɔ lende naga nime dugu bine ne dɛ, ziye pili 'dɔ ti'di bo mo tɔ nima kindi yaga, kina kinza kɔdɔ'bɔke ɔye dɛ kpe ti bo 'dɔ lende mo kaya ɔɔ bo. ^{XV} Ne kinza kɔ'dɔke bo dɛ kɔzo bo ya tara, tine iyandike bo ɔɔ lɔndɔ.

Ndose Ma Ʋburuɲburu

^{XVI} Yɛsu Kurisitɔ ɲere 'ba mi kɛyi ki'di lende kɛyi abo nduwɛ ziye ɔɔ mbɛmbɛ bo koloma kɔ'bɔ tiye.

^{XVII} Ma Polo mugu mɔto nime ziye ko ti kɔzo kɔzo ma mugu mi waraga ma ga pili. Wa kugu ma na kɔzo a nime te. ^{XVIII} Lende kɛyi 'ba ɲere ze Yɛsu Kurisitɔ koloma tiye pili.

Akugu Ma Dɔgba 'Ba Pɔlo Zi TIMATIYO

^I Ma Pɔlo bo laja 'ba Yɛsu Kurisitɔ, mugu waraga nime ziyi Timatiyo. Boko'ba bo tɔmɔ ze di mi tɔlɛ gbɪ ti Yɛsu Kurisitɔ na ki'di ma mi ndɔbo nime. Bo na rɔ bo ame di'di doze 'deni gomo 'do kokonyi ze nduwɛ.

^{II} Ni Timatiyo na kɔzo kole 'ba gbagba ma mi ti'di do go lende 'ba Yɛsu. 'Bu ze Boko'ba ti nɛre ze Yɛsu Kurisitɔ ko'do yeyi ziyi ti lende keyi ti mi keyi.

Ndose 'Ba Pɔlo Zi Timatiyo

^{III} Mo'dɔko yi 'do koloma Epeso yayi kɔzo ma tɔnɛ moco molo ziyi mi tari ma Makedoniya. Ya mɔto naga nima yayi kedɪ tiyandi bilaka 'ba kanisa ti wa ame ga rɔ bɛti ne, mo'dɔko ziyi 'do ki'di lijɛ kola gomo yaga. ^{IV} Kina 'do kiya zinni kinza lijɛ kɔ'bɔ dɛ tiyija go moyi gɔgɔ 'ba 'bu nni lɔbu naga nima ti ndɔbo mo ga. Lende naga nima na kɔ'bɔ ngi to'de kpa kogba mi lɔngɔ lijɛ ki'di lijɛ kola go laja ti'di do go lende 'ba Boko'ba.

^V Miya go ki'di kɔ'du nime zinni lijɛ koja laja ti dɔki'di kɔto ti meri laka 'ba minni ti ti'di dɔnni laka go lende 'ba Boko'ba. Wa naga nime na ti ki'di akɔ'o ma laka zinni. ^{VI} Ne kina me lijɛ kola wa naga nime 'deni lijɛ kɔzo za 'bɔwu yaga tiya lende ma yawa. ^{VII} Lijɛ o'dɔko to'do rɔnni tɛgɛ rɔ bo kɔmo kiyandi, tiyandi bilaka ti kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba. Tine lijɛ ikali mi 'jo 'ba lende mo ga ti wa ma lijɛ kedɪ kiyandi kulɔwɔ naga dɛ gbɪ yo.

^{VIII} Dikali ngi tomeri go kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba ɛdi rɔ ma laka ɔdo kiya te meri mo kedɪ ngi rɔ ma kodɔrɔ. ^{IX} Ne bo ma komeri gomo o'dɔko 'do bo kikali Boko'ba i'di kɔ'du ki'di abo nime dɛ dɔmɔyi bo lende laka. Bo i'di go kɔ'du 'ba ya ma kinza kuwɔ do bo, ti bo ko'do ya ti bo, ti ya ma kinza koro bo, ti bo lende kɛnyɛ, ti ya ma kinza ko'dɔko lende abo, ti bo ti'ja ni, kina gbɪ go lende 'ba ya ma kupɔ 'bu nni ga ti mɔnni ga, ti ya ma rɔ bo akupɔ naga, ^X ti bo yɛri ni, ti ya ma rɔ bo tɔ'do ti botɔni lɛpi nni naga, ti bo 'bɔgɔ kole ni, ti bo bɛti ni, ti bo to'do lɔmu rɔ bɛti ni, ti ya ma kedɪ ko'do wa mɔto ga ame lende ma kodɔrɔ kota gomo ne. ^{XI} Ame na rɔ laja laka 'ba Boko'ba bo do wa pili. Bo na nburu ti yeyi. Laja laka nime na bo koja ma tuwɔwɔ mo.

Mi Keyi 'Ba Boko'ba

^{XII} Mileki yɛ'di zi nɛre ze Yɛsu Kurisitɔ, go tigo ma bo ki'di 'deni zɔ to'do ndɔbo nime timo. Mo'do yɛ'di zi bo go ame bo ko'ba njalo ma 'deni ki'di ma toja laja

zi bo ^{XIII} ko'ja moloma pele tɔnɛ tiya kpa kɛnyɛ rɔ bo todo gomo rɔ bilaka abo ga, moworo tudɔli bo. Ne Boko'ba ti mi keyi rɔma rɔmɔyi mi'di dama dɛ gba go lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ, kina ki'di mikali wa ma mɛdi mo'do naga nima dɛ. ^{XIV} Tine mi nɛre ze Yɛsu Kurisitɔ ɛyi 'deni ngi rɔ mbɛmbɛ rɔma, kina bo ki'di ma 'deni rɔ akɔto ti bo ti'di dama nduwɛ go lende abo gbɪ to'ɔ bilaka abo ga.

^{XV} Kina me miya ziye, Yɛsu Kurisitɔ ako doling nime 'do tɔmɔ bo lende kɛnyɛ di mi tɔlɛ. Lende nime na rɔ ma laka kina 'do bilaka pili ki'di dɔnni gomo. Tine ma 'bama na rɔ bo lende kɛnyɛ ma do kiteli. ^{XVI} Ne kina me Boko'ba ko'do mi keyi 'deni rɔma. Bo i'di Yɛsu Kurisitɔ 'deni kileme akɔ'o do kiteli abo ame kikali tote rɔni dɛ ne ti tɔmɔ ma bo lende kɛnyɛ do kiteli nime, 'do ki'di bilaka ma konzi ko'ja, go ki'di dɔnni go kɔ'du abo 'do lijɛ ko'ja didi ma nburunburu. ^{XVII} Kina ti dilɛluke bo bo ma 'do koro, nɛre lɔbu abo kɔ'bɔ rɔ nburunburu, bo kɔlɛ dɛ, ma kinza ko'ja kinɛ mo, ame bo na nge kɔto rɔ Boko'ba ne. Dilɛluke doroke bo ti rɔ nburunburu. Amini.

Ndose 'Ba Pɔlo Zi Timatiyo

^{XVIII} Ni kole ma Timatiyo, mo'dɔko yi 'do kiya ndose ma nime zi bilaka naga nima. Ame go kedɪ kɔzo a ma tɔnɛ bo kumɛ lende 'ba Boko'ba kiya 'deni molo bine go kɔ'du 'bi ne tara. Omeri lende naga nime laka 'do kedɪ kɔzo jama 'ba ya ziyi to'do ya timo laka ti bo ya 'ba Boko'ba ga. ^{XIX} Kina 'do kɔ'bɔ ti'di dɔyi go lende 'ba Boko'ba kina 'do ko'do wa ame ga kikali kedɪ rɔ wa ma laka ne. Ya mɔto ga ola go to'do wa ame ga ngi lijɛ kikali kedɪ rɔ ma laka ne 'deni. Kina go kɔ'du mo lijɛ i'di dɔnni dɛ kpe go lende 'ba Boko'ba. ^{XX} Ya mɔto mo ga na rɔ Omenayo ni ti Alesandoro ame mɔdo karama 'deni dɔnni ti ti'di lijɛ mi kɔmo kɔzi Satani, 'do wa nime kiyandi lijɛ ki'di lijɛ kola go tiya kpa kɛnyɛ rɔ Boko'ba.

II

Mɔtu 'Ba Bilaka 'Ba Kanisa

^I Wa ma dɔgba ma moco ziyi na me, bilaka 'ba kanisa kɔ'bɔ tititi Boko'ba ti mɔtu 'do kokonyi bilaka pili. Lijɛ kɔ'bɔ to'do yɛ'di zi bo go yeyi abo. ^{II} Lijɛ kɔ'bɔ tititi bo gbɪ go bo doling ti bo gomo ga pili 'do bo Boko'ba kokonyi lijɛ go dolomake nburu rɔ do ngɔlɔ to'do lende laka kɔmo Boko'ba gbɪ kɔmo bilaka lesi. ^{III} Mɔtu ma te na laka, kina gbɪ rɔ ma Boko'ba ko'dɔko. Bo na kɔmo ze 'deni di mi tɔlɛ, ^{IV} kina bo o'dɔko gbɪ tɔmɔ bilaka pili yaga di mi tɔlɛ lijɛ kikali lende laka abo.

^V Boko'ba nge koto ame 'do bilaka koro, kina Yësu Kurisitö na gbi nge koto ro bo ame kodö'bo bilaka lesi 'deni koto ti Boko'ba. Bo oloma 'deni doliño bine ro bilaka lesi, ^{VI} tine bo i'di ro bo 'deni 'do tuté go bilaka pili di mi tölé. Ndöbo 'ba Yësu nime ileme 'deni zi bilaka mi kada ma laka mo, Boko'ba o'doko tamo bilaka di mi tölé. ^{VII} Ame na ro wa ma bo koja ma bo laja abo tuwöwö mo zi bilaka. Munzö dë ro bëtí, lende ma laka na mēdi miya. Bo oja ma 'deni tiyandi bo löwö ti lende ma kodoro ame 'do lijé ki'di dönni gomo.

^{VIII} Mi kanisa pili mo'doko go bo kinda'ba mötu kēdi nge ro botoni ame ga ro bo ko'do lende 'ba Boko'ba ne. Kina odo lijé kēdi kombi közinni toro to'do mötu kinza lijé ki'di 'dirí, ala tiyeli dē kēdi mīnni.

^{IX} Kina gbi tara mo'doko dē go 'ja kebe tote rönni ti tusu böngö ma kele kulöwö naga. Lijé kodö rönni liya kinza lijé kö'bö dē nge tomeri 'do tiyada rönni ti do ku'jö, kina gbi ti wa 'ba tele ame ga kilenjo di mi yamo ma köbököbö ne ti nyileki ni, gbi ti böngö ma ndögö mo ga kitigo kulöwö naga. ^X Ro kiyaada 'bēnni o'doko 'do kēdi ro lende ko'do laka. Ame na ro, ro kiyaada ma laka 'ba 'ja ame ga kiya te lijé oro Boko'ba 'deni ne. ^{XI} Tine lijé kudumö koje mbili nni tuwö lende 'ba Boko'ba. Kina 'do lijé kuwö do löbu 'ba do kanisa. ^{XII} 'Bama mola 'ja dē 'do kiyaadi bilaka ti lende 'ba Boko'ba. Kina mi'di közi kakpa dē gbi zinni tēdi mbiri do botoni. Tine 'do lijé kudumö 'bēnni kotomo kpēnni teyi di mi kanisa. ^{XIII} Römöyí Adama na Boko'ba ko'ba dogba, di gomo tine na 'jaa ko'ba Awa. ^{XIV} Kina Adama ne dē gbi Satani ku'bölu. Tine 'ja abo Awa na Satani ku'bölu ki'di kiyéyi mi kö'du ki'di 'ba Boko'ba.

^{XV} Tine o'doko 'do 'ja kodö rönni liya ti'di dönni go lende 'ba Boko'ba, kina gbi to'do mo 'do to'ö lépi nni ga. Odo lijé ko'do ngi te mi kada 'ba löyö Boko'ba ti komo lijé ngi di mi tölé.

III

Löbu 'Ba Kanisa

^I Kina ēdi ngi ro ma laka kozo ame kiya ne, bo ame kiteri tēdi ro löbu 'ba do kanisa ne a ma laka na bo kiteri 'deni.

^{II} Kina me mēdi miya ziyi, bo ame ro löbu 'ba do kanisa ne o'doko 'do bo kēdi ro bo ame kinza a mōto ma 'do bilaka ko'ja bi ngoro timo di ro bo. Bo kēdi nge ti 'ja koto bo kogbo do yida ro bo gbi kinza to'do wa ame ga ro do rumö ala ro 'ba laja ne. Bo kēdi ro bo ko'do nba, kina gbi ro bilaka ame kikali tiyandi wa laka. ^{III} Kinza bo kēdi dē ro bo kitiri röni ti layi, ro bo 'dirí,

tine go bo kēdi ro bilaka ame liya ro bo lende kēyi ne, dē ro bo mi löbu go yamo.

^{IV} Kina me mēdi miya ziyi, bo ame ro löbu 'ba do kanisa ne 'do bo kēdi ro bo ame kikali togbo do bilaka 'ba mi liño abo ga, gbi ro bo ame kiyandi kole abo ga kö'bö tuwö do bo koro bo laka ne. ^V Römöyí bilaka ame kikali dē togbo do bilaka 'ba mi liño abo ga ne, inza kikali gbi tonggo go bilaka 'ba Boko'ba. ^{VI} Kina kinza bo kēdi dē gbi ro bilaka ame kako ro 'ba Kurisitö 'jaa ro ma la'ja ne. Römöyí odo bo kēdi tara, motoga bo ti kebe tubötö ro bo. Kina Boko'ba ti kodö karama do bo kozo ame bo kodö do Satani go tubötö ro ne tara. ^{VII} Kina gbi bilaka ame ro löbu 'ba do kanisa ne 'do kēdi ro bilaka ame laki pili kiya te bo na laka ne, kinza ro bo kari kaya ra bo kilaka mi ngowo 'ba Satani.

Bö Ndöbo Mi Kanisa

^{VIII} Ya ame ga ro bo ndöbo mi kanisa ne gbi tara. 'Do lijé kēdi ro bilaka ame ga kēdi ko'do wa pili ro ma kodoro bilaka kö'bö tubi gomo ne. Dē ro bo do kindēndē. Dē go lijé kēdi ro bo tuwé layi ro mbēmbé, ala ro bo ko'do mi löbu go wa. ^{IX} Tine go lijé kēdi ro ya ame ga ki'di dönni go lende ame Boko'ba kileme 'deni ne ti meri laka 'ba mīnni. ^X Kina ma dogba mo 'do kiyozo lijé titi, odo ko'ja a ma kényé mōto dē di mi loma 'bēnni, kina go ki'di lijé ro bo ko'do ndöbo mi kanisa. ^{XI} Kina 'ja 'bēnni ga 'do kēdi gbi ro bo to'do lende ma kodoro ro ma laka ame ga bilaka kēdi kubi gomo ne. Kinza lijé kinza dē gbi ro bo kore, tine 'do lijé kēdi laka togbo do yida rönni ro ma bilaka pili ki'di dönni go lende mo ga.

^{XII} Kina botoni mo naga nima nge ro ya ame ga kēdi ti 'ja koto ne. Kina go lijé kēdi ro bilaka ame ga kikali togbo do kole 'bēnni ga laka pili ti bilaka ma kēdi koloma mi liño 'bēnni ga. ^{XIII} Odo lijé ko'do ndöbo 'ba kanisa 'deni laka bilaka pili ti kiya lende 'bēnni ro ma laka. Kina lijé ti kēdi ngi ro do ngölö tiya mo ma lijé ki'di dönni 'deni go lende 'ba Yësu Kurisitö.

Lende Löbu

^{XIV} Tine ma 'bama mo'doko tari giri nime ziye yayi. Ne kina me mēdi mugu ndose naga nime töti ziyi ^{XV} odo wa mōto ga kilikö doma 'do kikali loma 'ba mi löngö bilaka 'ba Boko'ba. Römöyí lijé bilaka 'ba kanisa na ro 'ba Boko'ba ame ro bo do didi ma nburunburu ne. Lijé na kēdi ki'di lende kodoro 'ba Boko'ba nime kö'bö döyayi kozo loko ma kēdi kogbo mata tara.

^{XVI} Tine boto mōto inza ame 'do kandi gomo kiya te wa ma Yësu kileme zize naga nime inza ro wa ma löbu. Ma löbu mo na me bo ileme ro bo 'deni ro bilaka lesi. Kina Nyí Koto Laka ileme bo 'deni gbi ro

ma laka koma Boko'ba, kina malayika 'ba Boko'ba o'ja bo 'deni. Kina laja abo uwowo ronni 'deni toko zi bilaka 'ba dayayi nime. Kina ma konzi di mi dolinjo bine i'di donni 'deni gomo. Kina me kogba bo 'deni mi lobu mitoro.

IV

Akiyandi 'Ba Satani

^{I-II} Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba ileme 'deni njo mi kada ma nburunburu 'ba dolinjo nime bilaka ti koga kpenni go lende 'ba Boko'ba. Lije ti ki'di donni go akiyandi 'ba Satani ame bo ki'di noki abo ga 'deni tindendi bilaka timo. Noki abo ga na ki'di ya ma ro bo beti naga 'deni tu'bolu wa ti akiyandi abo nime romoyi lije 'benni ikali de kpe toza wa ma laka di ro ma kenyé. ^{III} Ya naga nime lije ebe tiyandi bilaka tige kinza kogbe 'ja de, kina gbi tige kinza konyo wa moto ga de. Tine Boko'ba o'doko 'do ya ame ga ki'di donni 'deni go laja kodoro abo nime kicali 'deni laka ne, go ko'do yee'di mo zi bo kina go lije konyo wa naga nima bo ko'ba ne.

^{IV} Wa naga nime Boko'ba ko'ba ne pili ro ma laka. A moto inza ame go dilagike di romo. Tine zize tuti gomo ti to'do yee'di mo zi bo. ^V Romoyi lende 'ba Boko'ba ti yee'di ko'do ze i'di wa naga nime 'deni laka ro a Boko'ba.

Bo Laja Ma Laka 'Ba Kurisitö

^{VI} Ndose nime odo koto ngi zi bilaka 'ba kanisa ti keddi ngi ro bo laja ma laka 'ba Yesu Kurisitö. Romoyi ni iyandi yi 'deni laka ti lende 'ba Boko'ba keddi 'deni gbi to'do mo laka ki'di tigo ziyi mi ndobo nime. ^{VII} Kina 'do kilagi yaga di ro lende ma yawa 'ba bulöbu ma molo naga, ame nge ro lende 'ba dolinjo nime ne. Tine ma laka mo 'do kutu royi to'do lende 'ba Boko'ba. ^{VIII} Lije ma kutu ronni kitigo mi yida ro, okonyi ronni mbowa. Tine ze ma dutuke roze 'deni mi lende 'ba Boko'ba nime ti dokonyike roze ngi ro mbembé. Romoyi dikalike 'deni dedike ti didi ma laka giri nime kina gbi ro nburunburu. ^{IX-X} Kina me do'doke ndobo 'deni ti tigo ze ga gbi ti tende 'ba roze, go ame dikalike 'deni Boko'ba edi kokonyi ze. Bo na ro bo ame ti didi ma nburunburu ne. Bo na ko'bo tokonyi bilaka pili di mi tole, tine pele bo okonyi ya ma ki'di donni go lende abo naga 'deni molo. Lende nime na ro ma laka kina 'do bilaka pili ki'di donni gomo.

^{XI} Kina oto ndose nime zi bilaka 'ba kanisa 'do kiyandi lije timo. ^{XII} Kinza ki'di boto kudöli yi de go titi 'ba royi. Tine loma 'bi na 'do ki'di kobö ro ma laka 'do bilaka 'ba kanisa kogba gorö 'ba wa ma keddi ko'do ti ma keddi kiya kina gbi ti

ako'o 'bi ma go lepi yi ga. Kina 'do lije ki'di donni go lende 'ba Boko'ba to'do mo gbi nge kinza a ma kenyé moto kozo 'beyi tara. ^{XIII} Kina 'do ki'di royi gbi tidedi buku 'ba Boko'ba zi bilaka. Kina 'do kuwowo laja nime zinni go kiyandi lije to'do mo nbö mako. ^{XIV} Kinza kuburu bi 'ba tigo nime Boko'ba ki'di ziyi ne de, ame ki'di 'deni ziyi mi kada ma tone bo kumé lende abo moto ga kumé lende go ko'du 'bi kina lobu 'ba do kanisa ki'di kazi 'deni doyi 'do to'do ndobo nime ne. ^{XV} Kina 'do ki'di royi ti to'do ndobo nime go boto pili konggo ma keddi ko'do ro ma laka. ^{XVI} Tine i'di komoyi kandi laka di mi wa ame ga keddi ko'do ne, gbi ti ma keddi kiyandi. Öbö nduwé to'do wa naga nime miya 'deni ziyi ne. To'do mo te na ti ki'di yi gbi ti ya ame ga keddi kuwo lende 'bi ne koma di mi tole.

V

Bilaka 'Ba Kanisa

^I Kinza kamo de do bulöbu ma mi kanisa. Tine ileki lende zinni kozo 'bu yi ga tara. Kina 'do kilende zi yobi mo ga kozo löndö yi ga tara, ^{II} kina zi 'ja lobu 'ba mi kanisa kozo moyi ga tara, tine zi 'ja titi mo ga kozo lami yi ga tara kinza a ma kenyé moto.

^{III} Okonyi makuru'bé ame ga ro lisa ne. ^{IV} Tine odo makuru'bé mo keddi ti kole ala kole 'ba kole 'benni ga, lije na 'do kutu ronni toro Boko'ba ti tonggo go linjo 'benni ga. Zinni to'do mo te tileki mo zi bo kulu lije ga. Ame na ro wa ma Boko'ba ko'doko di zinni.

^V Makuru'bé ame ga kola 'deni ro lisa go donni kinza kole, lije ki'di donni 'deni gomo Boko'ba na keddi kokonyi lije tine lije öbö 'deni kote kada kote korondo tumötu zi Boko'ba titi bo tokonyi lije. ^{VI} Tine makuru'bé ame ga ki'di ronni 'deni to'do ako'doko 'ba gbagba lije ga ne, lije 'benni nima 'deni ka ro töku pele lije keddi gba ro ma kididi nima. ^{VII} Kina 'do koto ndose nime zi bilaka 'ba kanisa kinza boto moto ko'ja bi ngoro moto ra di ronni. ^{VIII} Romoyi boto ame ko'ba njalo 'ba wado de, konggo go bilaka 'ba mi linjo abo de laka ne, andi 'deni go lende 'ba Boko'ba. Bo 'ba bo 'deni ngi ro ma kenyé ro do kiteli di do ya ma kinza ki'di donni go lende 'ba Boko'ba naga.

^{IX} Makuru'bé ame ga nge koma koo mo kebe kuluku koto kodo domo 'buté 'deni ne na 'do kugu moyi mo mi waraga 'ba tugu moyi makuru'bé 'ba mi kanisa. Kina 'do lije keddi gbi ro 'ja lobu ame ga ko'do yeri de di do me'de, ^X ame lende ko'do laka 'benni kicali gomo pili. Kina lije konggo go kole 'benni ga 'deni kiyöbu laka, kina lije gbi ro bo tota bo löwö ro nba mi linjo 'benni ga, toja laja mi kanisa kina gbi tokonyi ya

ma ro gomo naga, kina 'do lijē kēdi ro ya ame ga ki'di rōnni 'deni to'do lende laka ne.

^{XI} Tine kinza kugu mōyī makuru'bē ame ga gba ro 'ja titi ne dē mi waraga nima. Motoga yayi ndobo 'ba toja laja 'ba Kurisitō nime inza konjmi kpe rōnni lijē ko'doko ē'bēnni togbe mē'dē mōto 'bōwu, ^{XII} kina Boko'ba ti kodo karama ngi dōnni go tūyēyī mī lōmu ame lijē ko'do 'deni ne. ^{XIII} Motoga lijē ti koloma ro tikēpi tilaki ro go lijo kinza to'do ndobo, za to'do kore ti go'de/de mi lende 'ba ya mōto ga, kina gbi tiya lende ma kēnyē naga. ^{XIV} Go kō'du mo mo'doko 'do makuru'bē ame ga gba ro 'ja titi ne kogbe mē'dē go lijē kōyō kole 'do lijē konjo gomo. Kinza ya ma ko'ji ze naga ko'ja a mōto ra ro ma kōco tiya kpa kēnyē gomo roze. ^{XV} Rōmōyī makuru'bē naga nima mōto ga oco 'deni molo di mī kori 'ba Kurisitō kōso 'deni go Satani.

^{XVI} Kina me odo 'ja ame ro bilaka 'ba Kurisitō ne kēdi ti makuru'bē lijo 'bēni loko na 'do konjo go makuru'bē naga nima kinza ki'di lijē dē kō'bō ro akirindi do bilaka 'ba kanisa. Tine bilaka 'ba kanisa 'do konjo nge ro go makuru'bē ame ga kola 'deni go dōnni ne.

^{XVII} Kina lōbu 'ba kanisa ame ga ko'do ndobo 'deni laka ne ko'do konyi teyi ro mbēmbē. Rōmōyī lijē ogbo rōnni 'deni tiyandi wa gbi tuwōwō lende 'ba Boko'ba. ^{XVIII} Tokonyi lijē rōmōyī ugu 'deni molo mī buku 'ba Boko'ba, iya te, "Odo ki'di sa tomba nyōnyu tine kinza kudōdu kpamo dē ndiŋi teyi." Kina ugu 'deni gbi, iya te, "Bō ndobo o'bo ngi to'ja bi gomo 'ba ro bo."

^{XIX} Tine odo bo mōto kako kususu lōbu naga nime ma koto mōto ziyi, kinza ki'di dōyī dē titi gomo. Tine odo bo mo ko'de ya mōto ga riyo ala mota ti bo ro bo ngila bo kina nge 'do kuwō lende mo. ^{XX} Odo lōbu naga nime kirasi a mōto, ileki lende zinni di komo bilaka 'ba kanisa pili 'do lōbu mōto ga kēdi gbi ro tikere di bi to'do mo kōzo 'bēnni tara.

^{XXI} Mēdi mose ndose nime ziyi komo Boko'ba gbi ti nere ze Yēsu Kurisitō kina gbi ti malayika abo ga ame bo kigeli 'deni toja laja zi bo ne. Ndose naga nime o'do ro ma kodoro kinza komo geli teyi. ^{XXII} Kinza koza bilaka mōto dē ngi welo ti'di kōziyi dōmo to'do mo ro lōbu 'ba do kanisa. Inza laka 'do toza bilaka mōto ngi welo, motoga ti kodo'bo yi mī lende kēnyē abo. Onye rōyī kowo yaga di ro lende kēnyē.

^{XXIII} Tine kinza kō'bō dē kpe nge tuwē mini, udōlō yimo mbowa ti layi go kēdi ro wōwō zi miyi. Rōmōyī o'bō nduwē tōne bine ro rōko'o.

^{XXIV} Kina go lende 'ba ya mōto ga, pele gba kinza konjo kō'du mo dē, lende kēnyē

mo ga inda ngi yaga bi kopo. Tine 'ba ya mōto ga lende kēnyē 'bēnni ga ēdi ko'ja nge odo konjo kō'du 'bēnni 'deni. ^{XXV} Kina gbi tara lende laka mōto ga ēdi kinza gbi yaga bi kopo, tine mōto ga odo ko'ja dē pele inza kusu dōni ngi nburu yaga.

VI

^I Bilaka 'ba kanisa ame ga ro atoli ne 'do kō'bō laka toro bo dōnni ga, kinza bilaka kiya kpa kēnyē ra ro Boko'ba, gbi ti akiyandi ze nime. ^{II} Atoli ame ga bo dōmo ro 'ba Kurisitō ne kinza lijē kose dōmo dē go ame lijē 'deni ro lōndō zinni ne. Tine 'do lijē komeri ngi bo dōnni naga nima 'deni ro 'ba Kurisitō ame Boko'ba ko'o ne. Kina 'do lijē koja laja laka zinni rōmōyī ti kokonyi lijē.

Mori Ma Laka

Kina me 'do koto ndose nime kuwōwō zi bilaka 'ba kanisa kiyandi lijē timo. ^{III} Ya ma kēdi kiyandi 'bēnni wa ma 'beri koriya dē ti lende kodoro 'ba nere ze Yēsu Kurisitō nime koriya dē gbi ti to'do akō'doko 'ba Boko'ba ne, ^{IV} lijē 'bēnni nima ulu'buti 'deni ngi ti ro kote kikali a mōto dē kpe. Lijē ome 'bēnni rōnni 'deni ngi go to'do kowasa ti tamo go kō'du 'ba lende. Kina wa naga nime ko'de mī kombi ngi ti 'diri ti ti'ja kina gbi ti susu ma kēnyē. ^V Lijē o'bō nburu ro kowasa rōmōyī dōnni irasi rōni 'deni, lijē ikali wa ma laka dē kpe. Kina ma lijē komeri 'bēnni tēgē to'do lende 'ba Boko'ba nime ēdi ro wa 'ba to'ja yamo. ^{VI} Tine ēdi ngi tara, bo ame ko'do lende 'ba Boko'ba odo bo kikali ngi tolo ma nge go wa ame ga 'do ko'do rōni zi bo ne, bo ti ko'ja wa ma kele ngi ro mbēmbē.

^{VII} Rōmōyī mī kada ma kōyō ze do'deke a mōto dē mī doliŋo bine. Kina odo dōlēke dinza dogbake a mōto gbi darike timo di mī doliŋo nime. ^{VIII} Kina laka odo dēdike 'deni ti akonyo ti bonjo 'ba yida roze go di'dike lende mo ko'bo ze. ^{IX} Ne lijē ya ma ko'doko tēdi ti wa ro mbēmbē naga nima Satani ususu dōnni 'deni to'do lende kēnyē kina lijē kilaka 'deni mī ngowo abo. Lijē iteri 'bēnni tomomi wa ngi ro do rumō, tine wa naga nima inza kokonyi lijē, ēdi koto lijē ngi mī tōlē. ^X To'doko tēdi ti wa ro mbēmbē na ro ngira'da 'ba tisaki 'ba lende kēnyē. Ya mōto ga ēdi ti meri mo kina ki'di lijē kōco 'deni di mī kori 'ba Kurisitō nime. Kina ko'de gomo ma kēnyē 'deni ngi dōnni.

Toco To'do Lende Laka

^{XI} Tine ni 'bēyī ame ro 'ba Boko'ba ne, onye rōyī yaga kōwo di ro lende kēnyē naga nima. Ogbo rōyī to'do lende laka

'ba Boko'ba gbī toro bo, ti'di döyī go lende 'ba Kurisītō. Kina 'do kogbo röyī gbī to'ō lēpī yī ga, tine gbī togbo röyī laka toro kpa gomo mo ti dōkī'dī kēddī. Kina 'do tēdī ti kōmo kele do bilaka pili. ^{XII} Loma 'ba bilaka ame ki'di dōnnī 'deni go lende 'ba Kurisītō nime ēdī kozo riŋa dōli tara. Kina go kiriŋa ti ro ma kembe ti tigō 'do ko'ja kpa kōzī 'ba gōmo, ame ro didi ma ŋburunburu ne. Wa nime na Boko'ba kīdēkī yi gōmo mī kada ma tōnē kumō yīmo ti kpēyī di kōmo bilaka ma konzi kiya te i'di döyī 'deni go lende 'ba Kurisītō ne.

^{XIII} Kina me mose zīyī kōmo Boko'ba ame ki'di didi mī wa pili, gbī kōmo Yēsu Kurisītō ame kiya lende laka 'ba Boko'ba kōmo Pōnitiyo Pilato ne. ^{XIV} Miya zīyī 'do kuwō do ndose naga nime kēdī kiya rōnī ne ŋbō kōmō mī kada 'ba tileki 'ba ŋere ze Yēsu Kurisītō kako mī dōliŋo nime, kinza bōto mōto kiya ra te irasi a mōto. ^{XV} Boko'ba na ti ki'di Kurisītō kileme ro bo mī kada ma laka mo. Bo na ŋburu ti yēyī ŋge koto ro lōbu do dōliŋo pili, do bo dōliŋo pili kina gbī do ŋere ni pili. ^{XVI} Bo na ŋge ro bo ame kōlē dē ne. Bi loma abo mī bi kōpo ma kōbōkōbō do kiteli ame bōto ko'bo dē tari ŋoli rōmo. Boto mōto o'ja bo dē kina bōto o'bo dē gbī ma 'do ko'ja bo. Ti dilēlu tigō abo nduwē ro ŋburunburu. Amini.

^{XVII} Iya zīnnī lījē ame ga ro bo mōri ne, kinza lījē kombi dōnnī dē. Kina kinza lījē komeri dē gbī tēgē wa mbēmbē 'bēnnī naga nima ti kō'bō nduwē tokōnyi lījē. Rōmōyī wa nime ro mōri ko'do ne o'bō dē ŋgī nduwē ŋburu. Tine 'do lījē kikali laka Boko'ba na ti kokōnyi lījē. Bo na ro bo ki'di wa pili zize ame go ki'di ze dēdike ro loŋo. ^{XVIII} Ma laka mo 'do lījē kō'bō to'do lende laka ame 'do kēdī ro mōri ko'do 'bēnnī ne. 'Do lījē kō'bō gbī tokōnyi ya mōto ga ti wa 'bēnnī ga. ^{XIX} Wa nime na ti kēdī ro mōri ko'do 'bēnnī ame go kulu dōnī 'do kokōnyi lījē mī kada ma kēdī kako ki'di didi ma laka zīnnī.

^{XX} Timatiyo, mēdī miya zīyī, oŋgo go wa naga nime Boko'ba ki'di yi 'deni mbiri dōmo ne laka. Onye röyī kōwo yaga di ro lende yawa ti kowasa mo naga nima bo 'bōlu ni kīdēkī ro akikali ne. ^{XXI} Ya mōto ga iya te, lījē ēdī 'deni ti akikali nima. Go kō'du mo na lījē kōco 'deni yaga di mī kōri 'ba Yēsu Kurisītō.

Lende kēyī 'ba Boko'ba koloma tiye pili.

Akugu Ma Mi Rüyö 'Ba Pölo Zi TIMATIYO

^I Ma Pölo, go ako'doko 'ba Boko'ba ro bo laja 'ba Yësu Kurisitö mugu waraga nime ziyi Timatiyo. Bo Boko'ba oja ma 'deni tyyëti mo ame bo kedi ki'di didi ma laka zi ya ma kedi 'deni ro akoto ti Yësu Kurisitö naga.

^{II} Ni Timatiyo na ro kole ma ame mo'co kulöwö ne. 'Bu ze Boko'ba ti njeze ze Yësu Kurisitö ki'di yëyi ti lende këyi ti mi këyi ziyi.

Ndose Ti Akoco 'Ba Pölo

^{III} Mëdi mo'do yëe'di nduwë göyi zi Boko'ba mi mötu ko'do ma. Bo na mëdi moja laja mo 'deni ti meri laka 'ba yimö kozo 'ba 'bu ma löbu ga tara. Mö'bö 'deni tumötu bo göyi kote kada kote korondo. ^{IV} Ma ro mbëmbë mo mo'doko 'do to'ja kinë yi römöyi mëdi nduwë tomeri go mono 'bi tönë. To'ja yi di go ame ti ki'di ma ngi mëdi ro loŋo. ^V Mëdi gbi nduwë tomeri mo ma ki'di döyi 'deni go lende 'ba Yësu Kurisitö ti mi koto kozo 'ba möyi Yunisi gbi kozo 'ba möyi löbu Loyisi ame lijë koloma to'do mo bine. Mikali 'deni i'di döyi 'deni gbi gomo kozo 'bënni tara. ^{VI} Kina me mëdi mole yimo 'deni teyi 'do kö'bö nduwë tome kpa ndöbo 'ba Boko'ba nime ti tigo abo tönë bo ki'di ziyi mi kada ma mi'di közö döyi mi ndöbo abo nime ne. ^{VII} Römöyi Nyi Koto Laka nime Boko'ba ki'di zize ne i'di ze dë ro tikere. Tine i'di tigo ti ako'co gbi ti togbo do yida ro zize.

^{VIII} Kina kinza ki'di röyi kaya tyyëti lende 'ba njeze ze Yësu Kurisitö dë, kinza röyi kaya ma dë gbi go ame mëdi mi maboso go lende abo ne. Tine i'di röyi 'do tombi gomo tö go kö'du 'ba laja laka 'ba Yësu nime. Römöyi Boko'ba ti ki'di tigo ngi ziyi tombi gomo nima timo. ^{IX} Bo na me komo ze 'deni di mi tolë ki'di kidëki ze ro bilaka abo ga. Tine dëki abo nime inza go lende laka ze, bo o'do 'deni go ako'doko abo ti lende këyi abo ame goze ne. Bo o'do lende këyi nime 'deni zize ti Yësu Kurisitö molo di bi tsaki mo. ^X Kina me bo kileme 'deni zize ti toja Yësu Kurisitö kako mi dolinjo nime 'do komo ze di mi tolë. Yësu Kurisitö na ro bo ka'da tolë kina bo kileme didi ma nburunburu 'deni zize ti laja laka abo.

^{XI} Ame na ro laja laka ma Boko'ba koja ma tuwöwö mo zi bilaka gbi tiyandi mo. ^{XII} Go kö'du mo na 'deni me mëdi mombi gomo. Tine roma aya gomo nime dë römöyi mikali Yësu Kurisitö ame mi'di doma go lende mo ne 'deni. Kina mikali

ngi bo ti konjo go ndöbo 'ba laja laka abo nime bo kose zö ne njobö kömö mi kada mo ame bo kedi kileki yimo mi dolinjo nime ne. ^{XIII} Go kö'du mo na 'do kö'bö ti nduwë tiya lende laka 'ba Boko'ba zi bilaka ko kozo ame kuwö di zö ne tara. Kina 'do kö'bö ro akileme zinni ti ti'di döyi go lende 'ba Yësu Kurisitö to'co bilaka ti tigo abo. ^{XIV} Boko'ba i'di lende laka abo nime 'deni ziyi kina 'do konjo gomo ti, ti tigo 'ba Nyi Koto Laka ame koloma 'deni mize pili ne.

^{XV} Ikali 'deni bilaka 'ba kanisa ma mi döyayi 'ba Asiya pili oga kpënni 'deni goma, kina Pugëlö ni ti Eromogene na 'deni gbi tinni. ^{XVI} Njeze ze Yësu Kurisitö ki'di mi bo këyi ro bilaka 'ba Onesiporo, römöyi Onesiporo iyëddi yimö 'deni do konzi. Pele mëdi mi maboso nime ro bo aya ma dë gbi. ^{XVII} Mi kada ma bo kömö Roma bine, bo i'di ngi toma goma njobö bo kari ko'ja ma. ^{XVIII} Kina ikali 'deni gbi laka ma bo kokonyi bilaka 'ba kanisa di mi Epeso yayi. Ee, njeze Yësu ki'di mi bo këyi ro Onesiporo mi kada 'ba tileki abo dolinjo bine.

II

Tuwö Do Boko'ba

^I Tine ni 'bëyi kole ma, oloma kö'bö ro ma kitigo go lende këyi nime Yësu Kurisitö ki'di 'deni ziyi ne. ^{II} Uwö lende 'ba Boko'ba 'deni molo di zö kina bilaka ma konzi uti 'deni gbi gomo kiya te ëdi ro ma kodoro. Kina 'do koto toza lende nima nduwë zi ya ma kinza kari kola dë ngi kilikö ro wa yawa naga, lijë ame ga kikali tiyandi mo gbi dogba zi ya moto ga ne.

^{III} I'di röyi tombi gomo koto tö go lende 'ba Yësu Kurisitö kozo bo kanya ame kedi ko'do ndöbo abo ro ma laka ti to'ja gomo teyi ne tara. ^{IV} Bo o'jonjo ro bo 'deni di ro wa ame ga ya ma laki kedi ko'do ne. Römöyi bo o'doko tyyëyi dök'i'di bo ame mbiri di do bo ne. ^V Kina 'do këddi kozo bo riŋa dölö ame kedi kuwö do kö'du ki'di 'ba riŋa nima go bo ko'ja kpa közimo ne tara. ^{VI} Kina 'do këddi gbi kozo bo nyaka ma ko'do ndöbo ro mbëmbë ame bo na ro dogba 'ba tonyo wa la'ja 'ba mi nyaka ne. ^{VII} Omeri go lende ma naga nime, kina Boko'ba ti kokonyi yi ngi tikali mo pili.

^{VIII} Omeri go lende 'ba Yësu Kurisitö ame di mi kupö Dawidi kënyi kodo yaga di mi tolë ne. Ame na ro laja laka ma mëdi miya zi bilaka. ^{IX} Go kö'du mo na me mëdi mombi gomo 'deni ku'du ma mi maboso kudödu ndö ti zingiri bine kozo bo 'bögo. Ne lende 'ba Boko'ba udödu ndimo dë koto te. ^X Tine masi dë di bi tombi gomo naga nime 'do tokonyi bilaka ame ga Boko'ba kigeli 'deni ro 'ba bo ne. Ame 'do

Yésu Kurisító kómó lijé di mí tólé ki'di lijé koloma ró nburunburu mítóro.

^{XI} Kina lende nime édi ró ma laka, ame kiya te, “Ódo dóléke 'deni ti bo, ti didídiike 'deni 'bówu gbí ti bo. ^{XII} Ódo dasike dè di bi tombi gomo koto ti bo, ti dèdike ngí gbí ró ñere koto ti bo. Ódo dilagike di ró bo, bo ti kilagi ngí gbí di róze. ^{XIII} Ódo dogake kpeze go bo, tine bo oga 'ba bo kpa bo dè. Rómóyí bo ikali dè ma 'do tuyí mí lende abo.”

Kpa Kogba

^{XIV} Lende naga nime oto tiyèti mo zi bilaka 'ba kanisa. Kina iya zinní kómó Boko'ba kinza lijé kogba kpènní dè go kò'du 'ba lende. Rómóyí kpa kogba go kò'du 'ba lende okonyi bóto dè, tine édi kirasi mí ya ma kuwó naga. ^{XV} Tine ogbo rói yí tédí ró ma laka kózo ma Boko'ba kò'doko zíyí. Íyèti lende 'ba Boko'ba ko ró ma kodoro kózo bo ndobo ame rómo kaya ndobo abo ma bo kò'do dè ne tara.

^{XVI} Kinza kodo'bo rói dè mí lende rumó ma yawa naga nima. Rómóyí bo kowasa rumó naga nima ódo 'deni ñbó kowó yaga di mí kóri 'ba Boko'ba. ^{XVII} Lende 'bènní ga irasi wa ngí kozo 'bónó madowukó ame kèdi konyo yida ró bilaka ne tara. Omenayo ni ti Pileto na ró bo kiya lende naga nime. ^{XVIII} Lijé ódo 'deni ñbó yaga di mí kóri 'ba lende kodoro 'ba Boko'ba. Lijé ebe kiya te ténýi todo yaga di mí tólé 'ba ya ame ga ró 'ba Kurisító ne o'do róni 'deni mólo. Lende 'bènní nime na me ki'di ya móto ga dè kpe ki'di dónni laka go lende 'ba Boko'ba. ^{XIX} Tine lende 'ba Boko'ba ódo 'bèni 'deni ngí ndiñí kozo dóku ma lóbu ame kídèyí 'deni mí gbóndo 'ba ró ne tara. Ame bóto móto kò'bo dè gbí tiyaya mo. Tine ugu lende 'deni ómo, iya te, “Ñere Boko'ba ikali bilaka abo ga,” kina gbí, “Do ame kiya róni 'deni ró 'ba Boko'ba ne 'do bo kola go to'do lende kényé yaga.”

^{XX} Bilaka 'ba kanisa édi kozo jama 'ba mí ró 'ba bo wa ame kiné mo pili ró gege. Móto ga ró ma kele kileño di mí yamo, móto ga ró gberi ni ti kete. Ma kele naga nima édi kò'do ndobo ma ró miri timo, tine móto mo ga to'do wa ma ene naga timo. ^{XXI} Kina gbí tara, ya ma kilagi kò'du 'ba bo lende yawa naga Boko'ba ti ki'di ndobo ma ró miri gbí zinní rómóyí lijé wa ma laka abo ga. Ame bo kikalí ngí to'do ndobo timo lijé kò'bó 'deni ndó toda do wa ame ga pili bo kò'doko to'do mo ne.

^{XXII} Kina ní 'béyí 'do kola go to'do wa ame ga pili ró ma kari go dóki'di yóbi ne yaga. Tine lende laka 'ba Boko'ba na 'do kogbo rói to'do mo ti'di dóyí gomo gbí ti akó'ó ti lende kéyí koto ti ya ame ga pili 'deni ti dóki'di koto kopapa Boko'ba 'deni

tokonyi lijé ne. ^{XXIII} Kina 'do konye rói ñbó yaga ró ma kowó di ró bo kowasa rumó naga nima lijé kikalí wa ma lijé kèdi kò'do kowasa mo naga dè yó. Ikali 'deni wa naga nima na kèdi kò'de 'dirí. ^{XXIV} Tine inza ró ma laka zíyí bo laja 'ba Boko'ba 'do kò'do 'dirí. Ní bo laja oloma liya ró ma laka ti bilaka pili. Kina 'do kikalí laka tiyandi bilaka kinza ténýi ró 'dirí. ^{XXV} Ódo koloma liya tiyèti lende 'ba Boko'ba zi ya ma kèdi kiya kpa kényé rómo naga nima, móto ga Boko'ba ti ki'di lijé koto dónni kikalí lende laka abo. ^{XXVI} Kina ngí lijé ti kindiñi yaga lijé kómó di mí ngowó 'ba Satani ame lijé kilaka 'deni yímo ki'di lijé to'do akó'doko ame ga ró 'ba bo 'ba Satani ne.

III

Kada Ma Nburunburu

^I Kina me mèdi miya zíyí tikali mo ró ma laka. Mí kada mo ame 'deni ró nburunburu 'ba doliño nime ne ti kèdi ró kada ma kényé ró do kiteli zi bilaka 'ba Boko'ba. ^{II} Bilaka ti kèdi nge ró bo to'ó gbagba lijé ga, ró bo to'ó girisí, ró bo dólí, ró bo do kombi, ró bo ti'ja koro 'bu ni ma ti ma ni dè, lijé ti kèdi ró bo tuyí do giliti kuruku zi bilaka. Kina lijé ti kilagi gbí to'do lende laka 'ba Boko'ba, ^{III} tine lijé ti kèdi ró bo ndo'ji kodo'bo rónni dè gbí ti bilaka ma laki, ró bo do kosi toworo to'do a ma kényé kò'doko lende ma laka dè, ^{IV} ró bo susu to'do wa kozo kuruku ma kényé kina lijé ti kulu'buti ngí ti ró kote. Ako'doko 'ba gbagba lijé ga na lijé ki'di kebe akó'ó 'ba Boko'ba. ^V Lijé ti kidewo rónni ró bo tumótú Boko'ba tine ola go bi dè zi tigo 'ba Boko'ba 'do kèdi minni.

Kina 'do konye rói yaga kowó di ró bilaka ma kozo a nime te. ^{VI} Rómóyí kò'du 'bènní móto tu'bólu bilaka 'do kota lijé ró ñba tine 'do lijé kebe toco 'ja ma rumó mo ga 'do kósó gónni. 'Ja naga nime lijé na ró ya ma kèdi ti dóki'di kombi go lende kényé ma mbémbé 'bènní ga kina meri gege 'bènní ga ki'di lijé ngí kò'do lende kényé. ^{VII} Lijé édi nduwé ti kómó ki'di 'do tutu rónni to'do lende laka ma kodoro tine lijé ó'bo dè.

^{VIII} Bo 'bólú naga nime o'doko tirasi mí lende kodoro 'ba Boko'ba nime kozo 'ba Yane ni ti Yambore ma tóné koma tirasi mí lende 'ba Musa mólo bine ne tara. Tine bo 'bólú naga nima dónni irasi róni 'deni kina Boko'ba kilagi lijé 'deni rómóyí lijé i'di dónni dè go lende abo. ^{IX} Kina bilaka pili ti kongó lende 'bènní ngí ró kò'du yawa kozo 'ba Yane ni ti Yambore tóné tara. Kina lijé inza kò'bo tirasi mí lende 'ba Boko'ba.

Toco Mí Kèddí

X Ne 'bëyi ikali akiyandi ma ti loma ma kina gbi ti wa ma mo'doko to'do mo 'deni laka. Ikali ma mi'di doma go lende 'ba Boko'ba 'deni kina gbi ti ame mo'ɔ bilaka pili mo'do 'diri dë ti boto. XI Kina gbi ikali 'deni ma mɔɔ kpa gomo ti mi keddï. Ame tönë bilaka kodo gomo ma kinza kiya roma di Anitokiya ni ti Ikoniya ti Lusëtura. Ne mogbo roma ngi kpamo na Boko'ba omo ma gbi 'deni di yimo pili. XII Ro ma laka miya ziyi lijë ame ga pili ko'doko tedi ro akoto ti Yesu Kurisitö gbi to'do lende laka mo ne ti kodo gomo ngi rönni. XIII Tine ya ma ro wa kënyë naga ti bo 'bôlu ni ti koto nduwë to'do ndobo 'bënni ga kari timo ro do kiteli. Satani ti ku'bôlu lijë kina lijë ti ku'bôlu ya moto ga gbi.

XIV Tine ma 'bëyi 'do kö'bô ti'di döyi go lende 'ba Boko'ba ame kiyandi yi 'deni molo timo ki'di döyi gomo ne. Ikali 'deni bo komo kiyandi 'bi ga iyandi yi timo ro ma kodoro. XV Kina pele molo tönë keddï gba ro kole titi ne ikali lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba 'deni. Lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba na ti ki'di komo kandi ziyi 'do ki'di döyi go lende 'ba Yesu Kurisitö kina ti komo yi ngi di mi tölë. XVI Römöyi wa ame ga pili mi buku 'ba Boko'ba ne Nyi Koto Laka na ki'di zi bilaka mo ga tugu mo. Kina pili ro ma laka tiyandi wa ma kodoro, toro'bo go wa ma ro ma koco, tileki ze mi kori 'ba ako'doko 'ba Boko'ba. Kina gbi tutu bilaka mi loma ma laka. XVII Bo Boko'ba i'di lende naga nime 'deni te mi buku abo 'do bo laja abo ga pili kedï ti akikali 'ba to'do lende laka ame ga pili ro 'ba bo ne.

IV

I Mëdi mose gomo 'deni ziyi komo Boko'ba gbi ti Yesu Kurisitö. Römöyi bo ëdi kileki kada moto kako dolingo bine koloma ro bo dolingo, to'do burë 'ba ya ma gba ti komonni naga gbi ti töku ni. II Kina me mose gomo 'deni ziyi 'do koto nduwë tuwöwö laja laka 'ba Boko'ba zi bilaka. Odo lijë ko'doko ala ko'doko dë pele i'di kpëyi kitigo nduwë tiya mo. Oloma ndo tileki dönni todoro go lende kënyë 'bënni ga. Kina mi akiyandi 'bi iliya röyi toco lijë to'do lende 'ba Boko'ba. III Kina me mëdi mose gomo ziyi römöyi kada moto yayi bilaka ti kilagi akiyandi ma laka, tine lijë ti kebe za tomomi bo komo kiyandi ma konzi ame ga kedï kiya nge ro wa ma go minni ga ne. Römöyi lijë o'doko ë'bënni nge to'do ako'doko 'bënni ga. IV Go kö'du mo na lijë ko'doko dë kpe toje mbili nni tuwö do lende ma kodoro, tine lijë o'doko ë'bënni nge ro 'ba bilaka lesi. V Tine ni 'bëyi isiki röyi nburu kitigo kina gbi 'do tombi gomo. Ö'bô nduwë tuwöwö laja laka

'ba Boko'ba to'do ndobo ame ga pili bo ki'di 'deni ziyi ne.

VI Tine 'bama kada 'ba 'do toja didi ma timo owo dë kpe. Ne didi ma ti kedï ngi ro kpa közi zi Boko'ba. VII Mi loma ma bine ëdi 'deni kozo riña döli, ame bo mo kogbo röni 'deni nbo kömö bi 'ba tote mo ne. Kina me mogbo roma 'deni tara mi laja koja ma zi Boko'ba mo'do wa ame ga bo kose zö ne 'deni pili kote kinza toga kpama go lende abo. VIII Kina ti mo'ja wa ma laka mo ngi gomo di zi Yesu Kurisitö kozo bo riña döli ame kololo wa 'deni ne tara. Mi kada 'ba burë nge Yesu bo to'do burë ro ma kodoro ti ki'di kpa közi ma laka ngi zö römöyi mo'do lende laka abo 'deni. Bo inza ki'di nge koto zö tine gbi zi ya ame ga pili kedï ti komo ki'di go tileki abo mi dolingo nime ne.

Zi Timatiyo

IX Tine opi röyi to kpe ndo kako welo zö bine. X Dema ola ma 'deni. Wa 'ba dolingo nime na k'o 'deni kulöwö ro bo, kina bo kënyë 'deni kari Tesalonika. Koresekene ari 'ba bo 'deni Galatiya, kina Tito ari 'deni Dalomatiya. XI Luka na nge kileke tö bine.

Kina odo keddï kako o'de Marako tiyi, bo ti kedï ngi ro konyi ma löbu zö mi ndobo ma. XII Moja Tukikö 'deni kari Epeso. XIII Kina odo keddï kako o'de bonggo 'ba bi këyi ma nima mola Torowa yayi rö 'ba Karopo ne. Kina 'do ko'de buku ma ga gbi, ma do kiteli mo buku ma laka ro kilaka naga nima.

XIV-XV Kina i'di kömöyi kandi laka di zi Alesandoro bo tapini nima. A nime bo ko'do zö bine ne kpamo o'ɔ ngi kozo o'ɔ. Ne Boko'ba ti kodo karama mo 'basi do bo. Kina 'do ki'di kömöyi gbi kandi laka di zi bo, römöyi bo o'ji lende ze nime ngi ro mbëmbë.

XVI Mi kada ma dogba ame koto ma komo burë tiyëti lende ma ne, boto ma koto moto oro dë tö. Ola ma nge ro do kutu ma. Ne bo Boko'ba kola lijë gomo. XVII Tine nge Yesu oro 'deni tö ki'di tigo zö miyëti lende abo bo löwö pili kuwö. Bo okonyi ma 'deni kozo wa ame komo di kpa tabiyö ne. XVIII Mikali 'deni bo ti kokonyi ma nduwë momo di kpa wa ma kënyë pili nbo bo kogba ma mitoro mi nge löbu abo yayi. Yë'di kedï zi bo nduwë ro nburunburu. Amini.

Akumötö

XIX Umötö Purisika ni ti Akowila gbi ti bilaka 'ba Onesiporo ga. XX Eraseto oloma 'deni Korinito, tine Turöpimö ëdi do roko'ɔ kina mola bo 'deni Mileto. XXI Tine opi röyi to kpe ndo 'do kömö zö bine gba kota kinza kpa dolili kömö. Yubulö ni ti Pudënitö

ti Linö ti Kolawodiya umötö yi pili. Kina
löndö moto ga umötö yi gbī pili.
^{XXII} Nere Boko'ba koloma kö'bö tūyī.
Lende këyi abo koloma tiye pili.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi TITO

^I Ma Pɔlo mugu waraga nime ziyi Tito. Ma bo ndɔbo 'ba Boko'ba gbi bo laja 'ba Yesu Kurisitɔ. Bo Boko'ba i'di ma 'deni to'do ndɔbo abo nime 'do tokɔnyi ya ame ga bo kigeli 'deni ne 'do ki'di dɔnni go lende kodɔro abo, kina gbi tikali loma ame bo Boko'ba ko'dɔko zinni ne. ^{II} Mɛdi mo'do rɔmɔyi ma 'deni ti kɔmɔ ki'di go didi ma nburunburu ma bo kɛdi ki'di zize. Bo Boko'ba o'do bɛti dɛ, bo iya 'deni mɔlo di bi tisaki mo 'do ti'di didi ma nburunburu zi bilaka abo ga. ^{III} Kina ame na 'deni ro kada ma laka mo, bo ileme lende 'ba didi abo tɔnɛ 'deni zize. Lende 'ba didi nime Boko'ba bo tɔmɔ ze di mi tɔlɛ i'di 'deni zɔ, kose gɔmo 'do muwɔwɔ zi bilaka ma laki.

^{IV} Ni Tito na ro kole 'ba gbagba ma mi ti'di do go lende 'ba Yesu Kurisitɔ. 'Bu ze Boko'ba ti Yesu Kurisitɔ bo tɔmɔ ze di mi tɔlɛ ko'do yɛyi dɔyi ki'di lende kɛyi koloma tiyi.

Tito Bo Laja Mi Dɔyayi 'Ba Kurɛtɛ

^V Mola yi mi Kurɛtɛ 'do kilɛgo go ndɔbo 'ba kanisa laka kina gbi 'do ki'di lɔbu 'ba do kanisa mi dɔliɔ mo ga pili. Kina kɔzo ma mose ziyi tikali mo laka go lende 'ba ti'di lɔbu 'ba do kanisa. ^{VI} Lɔbu 'ba do kanisa 'do kɛdi ro bilaka ame kinza bi ngoro 'ba lende mɔto rɔmo. Kina 'do bo kɛdi gbi nge ti 'ja kɔto, ro bo ame kole abo ga kuwɔ do bo laka ki'di dɔnni go lende 'ba Yesu Kurisitɔ, tine gbi kinza wa mɔto ame 'do bilaka kususu lijɛ timo mi loma 'bɛnni ne. ^{VII} Lɔbu 'ba do kanisa 'do kɛdi ro bo ame kinza bi ngoro mɔto rɔmo ne rɔmɔyi bo na ro koɔgo go bilaka 'ba Boko'ba. Kina 'do bo kɛdi ro bilaka ame kinza ro bo to'do mi lɔbu, ro bo tɛnyi welo ro 'diri. Kina kinza bo kinza gbi ro bo layi, ro bo ko'do ya ala gbi ro bo to'ja yamo ti kɔri ma kɛnyɛ. ^{VIII} Tine 'do bo kɛdi ro bo ko'do nɔba, ko'dɔko nge ro lende ma laka. Bo kɛdi ro bo ma ko'do lende dɛ ro do rumɔ, tine ro bo togbo do yida ro bo nge to'do lende laka ame Boko'ba ko'dɔko ne. ^{IX} Kina 'do bo kɛdi ro bo ame kinda'ba laja laka 'ba Boko'ba kɔzo ma miyandi yi timo. Kɔri nime na ti ki'di bo nɔgi ko'bo toco bilaka 'ba kanisa ti akiyandi ma kodɔro kina ti lende abo kodowe dɔkɔnyo ya ma kinza ko'dɔko lende 'ba Boko'ba dɛ naga nima nɔgi.

^X Lɔbu 'ba do kanisa na 'do kɛdi kɔzo a nime te, rɔmɔyi ma konzi mɔto ga uwɔ do lende 'ba Boko'ba dɛ, nɔgi ro bo 'bɔlu bo lende yawa. Bo 'bɔlu naga nime ma konzi mo ga di mi Yudayi. ^{XI} Lijɛ i'di kpa goli ma

konzi mɔto ga 'deni kɔzo yaga di mi kɔri 'ba lende 'ba Boko'ba. Tine ziyi 'do koboso kpa akiyandi kɛnyɛ 'bɛnni nima kɔzo yaga, ame lijɛ kɛdi ko'do nge to'ja yamo timo ne. ^{XII} Rɔmɔyi bo 'bɔsi 'bɛnni mɔto 'ba Kurɛtɛ iya 'deni tɔnɛ te, "Bilaka 'ba Kurɛtɛ lijɛ nɔgi ro bo bɛti, bo kpa gbɔro, bo tikɛpi ro kuruku ma kɛnyɛ." ^{XIII} Lende nime ɛdi ro ma laka, kina miya ziyi 'do kilende zinni ro ma kitigo 'do lijɛ kɔ'bɔ ti'di dɔnni go lende 'ba Boko'ba, kinza lijɛ koga kpɛnni dɛ gomo. ^{XIV} Tine kinza lijɛ ki'di dɔnni dɛ gbi go lende yawa 'ba Yudayi naga nima. Kina kinza lijɛ kuwɔ do kɔ'du ki'di 'ba bo kilagi lende kodɔro 'ba Boko'ba naga nima dɛ.

^{XV} Lende ma ro dɔmɔyi bilaka naga nima na me. Bo ame 'deni ro ma kɔzo kɔmɔ Boko'ba, wa mɔto 'ba dɔliɔ nime inza kpe ma 'do ki'di bo ro ti'da di kɔmɔ Boko'ba. Tine ya ma kinza ki'di dɔnni dɛ go lende abo naga nima 'deni pili ro ti'da di kɔmɔ bo. Lende 'bɛnni ga 'deni kpaki ro ti'da kina dɔnni irasi rɔni 'deni lijɛ ikali lende ma laka dɛ kpe. ^{XVI} Lijɛ idewo rɔnni ro bo tikali Boko'ba tine ndɔbo 'bɛnni ga ileme nɔgi lijɛ ikali bo Boko'ba dɛ du te. Lijɛ uwɔ do Boko'ba dɛ tine lijɛ ebe gbi to'do wa ma bo ko'ji naga. Kina nɔgi lijɛ o'bo dɛ kpe to'do wa mɔto ro ma laka.

II

Akiyandi Ma Laka

^I Tine ni 'bɛyi iyandi lijɛ to'do wa ame kuti dɔni ti akiyandi laka 'ba Boko'ba nime ne. ^{II} Ilende zi bilaka 'ba kanisa ame ga ro bulɔbu ne 'do lijɛ kogbo do yida rɔnni, ko'do a ma kodɔro tine dɛ to'do wa ma ro do rumɔ. Kina 'do lijɛ ki'di dɔnni go lende 'ba Boko'ba ti dɔki'di kɔto gbi to'co bilaka kina tombi gomo kinza tola gomo.

^{III-IV} Kina 'do kilende gbi zi 'ja lɔbu mo ga, lijɛ 'ba Boko'ba na, loma 'bɛnni kɔ'bɔ ro ma laka. Kinza lijɛ kɔ'bɔ dɛ ro bo kore ala ro atɔli 'ba layi. Tine zinni tiyandi 'ja titi ti lende laka to'co mɛ'dɛ nni gbi ti kole 'bɛnni ga. ^V Kina 'do lijɛ 'ja titi kogbo do yida rɔnni ti kinza to'do yɛri. Go lijɛ ko'do ndɔbo 'ba do liɔ 'bɛnni ga na ro ma laka ti mi kɛyi gbi ti tuwɔ do mɛ'dɛ nni ga. Ame na nɔgi ti ki'di bilaka kiti'ja lende 'ba Boko'ba dɛ kpe.

^{VI} Kina ilende gbi zi yobi mo ga togbo do yida rɔnni ga laka. ^{VII} Tine ni 'bɛyi 'do kɔ'bɔ ro bo kilende lende laka mi ako'do 'bi pili. Akiyandi 'bi i'di kɛdi kinza 'bɔlu kina gbi kinza lende yawa yimo. ^{VIII} Mi akiyandi pili o'bo ti lende laka ame kinza bilaka ko'ja bi ngoro mɔto 'do kususu yi timo. 'Do bo kilagi lende ze naga nima rɔmo kaya

ngi kikali dë kpe tiya a ma kënyë motò ti möyi ze.

^{IX} Kina 'dò kilende gbì zi bilaka 'ba kanisa ame ga rò bò ndòbò dè ya mótò ga ne. Kina laka 'dò lijè kuwò dè bò dònni ga gbì to'dò ako'dòko mo ga pili kinza lende mótò teyi. ^X Kina kinza lijè ko'balì wa mo ga dë gbì. Tine 'dò lijè ko'dò wa ame ga gò kileme lijè rò bilaka laka zi bò dònni ga mi ndòbò ko'dò 'bènni ne. Kina ti kileme ngi akiyandi 'ba Boko'ba bò tòmò ze di mi tölè nime èdi rò lende laka.

^{XI} Miya te römöyi Boko'ba i'di lende këyi abo 'deni zi bilaka pili koyi bi kòzo bi kòpò tara. Römöyi ti lende këyi abo na me bò kòmò dokomali bilaka lesi 'deni pili di mi tölè. ^{XII} Bò ose 'deni zize 'dò dodòke røze ti bëri di mi ako'dò ti ako'dòko 'ba doliño nime. Tine zize toloma mi doliño nime togbò dò yida røze. Kina gbì 'dò do'dòke lende laka toro Boko'ba. ^{XIII} Römöyi dëdike 'deni ti kòmò ki'di ti bi koda gò kada laka ame 'dò Yësù Kurisitò kileme rò bò rò löbu 'ba dò wa pili ne. Bò na rò Boko'ba ze ame rò dò kiteli, bò kòmò ze 'deni yaga di mi tölè ne. ^{XIV} Bò ölä 'deni tutè gøze di mi lende kënyë pili ti'di ze rò ma kòpò rò 'ba gbagba bò ga nge tönyö gò lende ko'dò laka.

^{XV} Oto ndose naga nime zi bilaka 'ba kanisa. Römöyi Boko'ba i'di kòzi kakpa 'deni ziyi toco lijè mi lende laka tamo dònni gò lende kënyë. Tine ni kinza ki'di boto mótò kudöli yi dë.

III

Loma 'Ba Bilaka 'Ba Kanisa

^I Iya zi bilaka 'ba kanisa kinza lijè kola gò tuwò dò turu ni ti ya ma ti kòzi kakpa naga dë. Ma laka mo na 'dò lijè koro ya naga nime. Kina 'dò lijè kò'bò nburu ndò to'dò a ma laka ame ga kèdi kiya zinni to'dò mo ne. ^{II} Kinza lijè kiti'ja boto dë, ko'dò 'diri dë gbì. Tine 'dò lijè kokonyi bilaka pili gbì toloma ti kòmò kele.

^{III} Römöyi pa molo bine gba kinza dëdike rò 'ba Kurisitò dolomake 'deni to'dò lende dò rumò doroke bilaka dë kina do'dòke lende laka òto dë gbì yò. Dò'bòke eze nge to'dò dokomali wa ame ga rò ako'dòko 'ba yida røze ga ne. Dolomake 'deni bine rò bò ko'dò lende kënyë, ti mi kombi. Bilaka o'ji ze, kina ze gbì tara do'jike bilaka. ^{IV} Tine kina me Boko'ba kileme ako'ò abo 'deni gbì ti yëyi mo ame 'dò bò kòmò ze di mi tölè. ^V Bò o'dò 'deni gò mi këyi abo tine inza du te gò lende ko'dò laka ze ga. Nyi Koto Laka abo urögö ze 'deni rò ma kòpò yaga di mi lende kënyë ze ga ki'di ze 'deni tēdi rò wa la'ja. ^{VI} Bò i'di Kurisitò kòmò ze 'deni yaga di mi tölè, bò koja Nyi Koto Laka abo 'deni

kuLöwö kako kila'ba doze. ^{VII} Lende këyi abo zize rò mbëmbë kina me bò ki'di ze 'deni 'dò dëdike rò ma laka kòmò bò. Gò kò'du mo na dikalike 'deni ti do'jake didi ma nburunburu ngi rò apötò. ^{VIII} Lende naga nime rò ma laka kina 'dò koto tiya mo nduwè zi bilaka 'ba kanisa, kinza kudölu ra di dò ya ma ki'di dònni 'deni gò lende 'ba Boko'ba naga nima lijè kënyö nduwè gò to'dò ndòbò ma laka nima pili rò 'bènni ga ame 'dò kokonyi bilaka mótò ga gbì rò apötò.

^{IX} Tine ni 'bëyi kinza konyonyò röyi dë mi kowasa yawa naga nima ti lende 'ba titètè möyi bulöbu ma molo naga rò gögö. Kina gbì kinza kodò'bò röyi dë ti bò kèdi kamo ko'dò 'diri gò kò'du ki'di 'ba Musa naga nima. Lende naga nima pili rò kò'du yawa okonyi boto dë koto te. ^X Dò bò mótò kèdi ame kèdi ki'di bilaka 'ba kanisa ko'dò lamo rò gò rönni, ilende zi bò mo kola gò to'dò mo yaga. Dò bò kola gòmò dë ileki kiya gbì zi bò. Tine òdo bò kò'bò nduwè to'dò mo kinza kodò'bò röyi dë kpe ti bò. ^{XI} Ikali 'deni, lijè bilaka ma kòzo wa naga nima tara, ölu 'deni yaga di mi kori 'ba Boko'ba kina ako'dò 'bènni ga ileme lijè 'deni rò bò lende kënyë.

Ndose Ma Nburunburu

^{XII} Mèdi mo'dò toja Arotema mótòga Tukikò kari ziyi yayi. Dò bò kòmò 'deni opi röyi ndò kako zò Nikopoli. Römöyi mèdi mo'dò tari toloma yayi mi kada 'ba bi këyi. ^{XIII} Kina 'dò kopi röyi gbì tokonyi Zena bò toweli mi burè ni lijè ti Apolo. Dò lijè kèdi ko'dò tēnyi di ziyi yayi ongo gönni laka 'dò lijè kèdi ti wa pili ma 'dò kokonyi lijè mi lingere nima.

^{XIV} Iyandi bilaka ze ga 'ba kanisa laka to'dò ndòbò 'dò lijè kokonyi ya ma kèdi rò leri 'ba wa. Kina gbì kinza loma 'bènni kèdi ra ngi rò yawa mi doliño nime.

^{XV} Löndò ame ga pili tò bine ne, umötò yi laka. Kina 'dò kumötò ya ama ga yayi rò bò ki'di dònni gò lende 'ba Kurisitò kò'ò ze kulöwö ne.

Lende këyi 'ba Boko'ba koloma tiye pili.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi PILEMONA

^I Ma Pɔlo bo koboso go lende 'ba Yēsu Kurisitō mo tōnē, ze ti Timatiyo na me dēdi dugu waraga nime ziyi Pilemona, nī lēpi ze ma dɔ'ɔ kulōwō, ^{II} gbī ti lēmī ze Apiya ni ti Akipo bo ya lēpi ze, kina gbī ti bilaka 'ba kanisa ame ga kēdi kototo dōnni liṅo 'bī yayi ne.

^{III} Lende kēyi ti yēyi 'ba Boko'ba 'bu ze ti 'ba Yēsu Kurisitō ɲere ze koloma koto tiye.

Akɔ'ɔ 'Ba Pilemona

^{IV} Mī mōtu ma pili mō'bō tileki yēē'di gōyi ti Boko'ba ma ^V rōmōyi ti'di dōyi go lende 'ba ɲere ze Yēsu muwō 'deni gbī ti akɔ'ɔ 'bī ma zi bilaka 'ba kanisa lēpi ze ga pili. ^{VI} Mumōtu Boko'ba ki'di rɔ kodɔ'bo ze mī ti'di dɔze go lende 'ba Kurisitō nime ko'de ɲgira'da 'ba akikali ma kalo ziyi mī wa ma laka naga pili ame kina 'deni zize 'dɔ to'dɔ mo dōmōyi Kurisitō ne.

^{VII} Lōndō ma, akɔ'ɔ 'bī i'di ma 'deni ɲgī mēdi lɔ ti lɔɲo bi tiliya go ame nī na koco bilaka 'ba Boko'ba 'deni le'jete kulōwō mī lende laka.

Ndose 'Ba Pɔlo Zi Pilemona

^{VIII} Gɔ lende mo na ma bo lōndō yi mī Kurisitō, dēne 'dɔ mēdi ɲgī rɔ dɔ kitēwu ti'di kō'du mo ziyi 'dɔ to'dɔ wa ame ga go ko'dɔ ne. ^{IX} Ne tine akɔ'ɔ i'di ma 'deni 'dɔ moma'jo rɔma ziyi. Ma Pɔlo ame ma 'deni pele rɔ bulōbu, kina ma rɔ dɔ kiteli mo ma 'deni mī maboso go lende 'ba Kurisitō ne, ti mo'dɔ ɲgī tara. ^X Moma'jo rɔma ziyi go lende 'ba Onesimo kole ma nime mēdi moja kari ziyi yayi ne. Di dɔ zingiri nime mēdi dɔmo mī maboso bine ne mileki ɲgī yaga rɔ 'bu zi bo. ^{XI} Kina kɔzo ma tōnē pa bo kinza pele mɔlo ziyi rɔ ɔto ne, tine le'jete bo 'deni yaga rɔ a ma laka ziyi gbī zō.

^{XII} Toja bo kari ziyi yayi nime ɲgī kɔzo kapa ma na 'deni kari. ^{XIII} Mo'dɔko 'dɔ ti'di bo koloma gbɔ go bi 'bī tō bine tokonyi ma di mī maboso nime mēdi 'deni yimo go lende 'ba laja laka 'ba Kurisitō ne. ^{XIV} Tine kinza ma muwō lende 'bī gba titi mo'dɔko dē to'dɔ a mɔto kinza lende ko'dɔ laka 'bī kēdi ra ɲge go ndose ma. Tine mo'dɔko 'dɔ nī na ko'dɔ ē'bī go miyi. ^{XV} Kina mɔtɔga go ame bo kese 'deni titi mbowa yaga di rōyi ne bo kileki gbɔ koloma nati ɲburu tūyi, ^{XVI} dē kpe nati rɔ atoli tine 'deni yaga rɔ dɔ kiteli rɔ lōndō. Bo 'deni ɲgī rɔ ame mɔ'ɔ kulōwō ne. Kina ti kēdi gbī tara ziyi rōmōyi bo di liṅo 'bī tine 'deni gbī yaga rɔ lōndō mī Kurisitō.

^{XVII} Kina me ɔdɔ kiya te kikali ma ɲgī rɔ lēpi yi, inda'ba bo kɔzo ma na kinda'ba. ^{XVIII} ɔdɔ bo kirasi a mɔto ziyi ala bo ko'dɔ wali mɔto momba dɔɲgo'do ma 'deni teyi, ti mopi ziyi.

^{XX} Ma Pɔlo mēdi mugu a nime ziyi te ti kōzō, "Ti mopi ziyi." Dēne nī Pilemona na go kopi zō go dīdi yi, ne miya dē tara.

^{XX} Lōndō ma, mo'dɔko yi 'dɔ ko'dɔ kɔzo a nime te zō mī mōyi ɲere Yēsu. İyēyi dōki'di ma kɔzo lōndō mī Kurisitō tara. ^{XXI} Mikali ɲgī rɔ ma laka kɔzo ame mugu waraga nime ziyi ne ti ko'dɔ ɲgī tara kina gbī rɔ dɔ kiteli. ^{XXII} Kina mɔto gbī ileɲo rō zō ndō koda ma yayi. Rōmōyi mɔtɔga Boko'ba ti kuwō mōtu 'be kileki ma zize yayi.

^{XXIII} Eapora ame gbī tō mī maboso bine go lende 'ba Yēsu Kurisitō ne, oja mōtō abo ziyi. ^{XXIV} Bo ndɔbo lēpi ze ga Marako ni ti Aritaroko ti Dema ti Luka umōtō yi gbī.

^{XXV} Lende kēyi 'ba Yēsu Kurisitō ɲere ze koloma koto tiye pili.

Akugu Zi EBERE

Lende 'Ba Boko'ba

^I Pa tönë molo bine Boko'ba oloma 'deni ro tilende go a ma gege zi 'bu ze löbu ga mi konzi ti bo kumë lende ni. ^{II} Tine ma giri nime mi kada ame 'deni ro nburunburu mo ne, kole abo ame bo ki'di 'deni ro bo do wa pili ne na bo koja 'deni kako kilende zize. Ti bo na me Boko'ba ko'ba wa pili 'ba dolinjo nime. ^{III} Bo na ro bi koro ma löbu 'ba Boko'ba, kinë bo ro kinë Boko'ba. Tigo 'ba lende abo na me ki'di wa pili 'deni këdi kö'bö mi go bi mo ga. Bo ako 'deni kurögö ze yaga di mi lende kënyë ze ga na me bo kari 'deni mitoro koloma do dori Boko'ba tigo do kiteli. ^{IV} Bo na Boko'ba ki'di 'deni mbiri löbu di do malayika ni kozo möyi ma ki'di do bo ro kole, ame kina mbiri di do möyi malayika ne.

^V Me malayika ma yala na Boko'ba kilende ra teyi kiya te, "Ni na ro kole ma. Töne ma na 'deni ro 'bu yi"? Me tönë 'do bo kiya gbi te, "Ti mëdi ro 'bu zi bo kina ti bo këdi ro kole ma," ne bo iya de go lende 'ba malayika ma koto moto.

^{VI} Mi kada nima bo Boko'ba këdi ko'do 'deni toja kole dandende abo nime kako mi dolinjo bine ne, bo iya gbi te, "Malayika ma ga pili ti kilëlu bo."

^{VII} Lende 'ba malayika abo ga 'ba Boko'ba na bo kiya kozo a nime te, "Boko'ba i'di lijë malayika abo ga ro lili, lijë bo laja abo ga ro pa'do." ^{VIII} Tine lende ma bo kiya go kö'du 'ba kole abo na te, "Ni Boko'ba, kiti 'bi ti kö'bö ro nburunburu, ko'do lende laka nburu mi nere löbu 'bi. ^{IX} Ako'doko 'bi ro lende laka, o'ji lende kënyë. Go kö'du mo na me bo Boko'ba 'bi ko'do yi mbiri löbu ti lora mo kebe 'ba lep'i yi ga."

^X Boko'ba iya gbi te, "Nere, ni o'ba wa pili 'deni di bi tsaki mo, doyayi ni ti mitoro köziyi na ko'ba. ^{XI} Lijë pili ti kote rönni tine ni 'bëyi ti kö'bö nburu. Lijë ti köndë kozo bonjo, ^{XII} ti kukoku lijë kozo bonjo ngoro, kutë lijë ti ma la'ja. Tine ni 'bëyi o'bö te go bi mo, loma 'bi ote roni de."

^{XIII} Malayika ma yala na Boko'ba kiya ra teyi te, "Oloma do dori ma bine nbö mi'di yi ka'da bo ya 'bi ga"? ^{XIV} Ne tine ndobo 'ba malayika ni 'deni ro wa'di? Lijë na ro bo ndobo zi Boko'ba, tokonyi ame ga këdi komo di mi tölë ne.

II

Konyi Löbu 'Ba Boko'ba

^I Go kö'du mo nati zize 'do dogboke roze laka go lende laka naga nime duwöke

ne kö'bö doze kinza debe dooke ra. ^{II} Dogboke 'deni kö'du ki'di 'ba Boko'ba ma tönë ga malayika kuwöwö zi 'bu ze löbu ga ne ro ma kodoro. Kina me lijë ame ga pili kinda'ba de ala kuwö domo de ne ndoro mo asi 'deni rönni. ^{III} Tine ze ma 'beze ti domoke tondo odo kiya te debe dilagike konyi löbu 'ba Boko'ba nime bo komo ze 'deni ti kole abo di mi tölë ne ra yaga? Nere Yësu na kuwöwö lende nime 'deni dogba. Kina me lijë ya ma kuwö di kpa bo mo ga ileme 'deni zize ma këdi ro ma kodoro. ^{IV} Kina Boko'ba ileki gomo 'deni gbi teyi, ëdi ro ma kodoro. Bo o'do go koto ma konzi 'deni, bo koza Nyi Koto Laka abo zize kozo ma bo kiteri.

Bo Dolinjo

^V Tine malayika na de bo ki'di ro bo dolinjo nime 'de këdi kako ne, ame mëdi mugu lende mo zije ne. ^{VI} Römöyi ugu 'deni mi go bi moto mi buku 'ba Boko'ba yayi, iya te, "Bilaka lesi mo ga lijë wa'di ga na yo 'do ni Boko'ba komeri lende 'bënni, ki'di ko'kö röyi? ^{VII} Tondo kileki tigo 'bënni ngi nge tötü titiyi di zi 'ba malayika ni? Tine odo ro löbu 'deni dönni ti lende koro mo, ^{VIII} ki'di lijë ro bo do wa pili."

Iya rönë 'deni bine tégë, "Boko'ba i'di bilaka lesi 'deni ro löbu 'ba do wa pili," kinza kola ma koto yaga. Ne ma giri nime doggo 'deni bilaka lesi inza ti közi kakpa do oto pili na me nati. ^{IX} Tine Yësu na do'ja 'deni kinda'ba ro löbu ni ti lende koro mo go gomo nime bo kombi mi tölë abo ne. Tondo te yo na Boko'ba kileki bo ngi nge tötü titiyi di zi malayika ni ngi kinza tigo 'do bo köle goze bilaka pili.

^X Bo Boko'ba na ko'ba wa pili ki'di gbi këdi koloma kö'bö mi go bi mo ga. Kina ëdi ngi ro ma laka 'do bo ki'di Yësu kinda'ba ro löbu ma laka abo ti tombi gomo. Römöyi Yësu omo kole ma konzi 'ba Boko'ba 'deni ko'de kako mi löbu abo. ^{XI} Bo na ki'di ze 'deni ro ma koro ro bilaka 'ba Boko'ba. Kina me ze pili 'deni ro kole 'ba 'bu koto ti bo. Go lende mo na tidëki ze ro löndö inza kaya ro bo. ^{XII} Kozo ame bo kiya te, "Boko'ba, ti miya lende 'ba löbu 'bi zi löndö ma ga. Ti miëlu yi mi kpa kototo 'bënni." ^{XIII} Bo iya gbi te, "Ti mi'di doma go lende 'ba Boko'ba." Kina bo kiya gbi te, "Ma na me bine ti kole ame ga Boko'ba ki'di 'deni zö ne."

^{XIV} Tine kozo ame ze kole mo ga nime ro bilaka lesi yida roze te ti roma teyi ne, go kö'du mo na me Yësu kako 'deni ro bilaka lesi kozo ze te 'do bo köle go bo kicaca do tigo 'ba Satani bo do tölë tönë yaga ^{XV} 'do kope ze yaga ro do ngölö di mi loma tö'bö nburu ro atoli ze nime bine di zi tikere 'ba tölë ne. ^{XVI} Dikali 'deni malayika na de bo

kokonyi. Römöyü ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, "Kupö Abarayama ga na bo kokonyi."

^{XVII} Omba kina me ki'di 'do bo kako gbi kozo kiné ze löndö bo ga te ne 'do bo kedi ti mi këyi ti mi konmi to'do ndobo 'ba Boko'ba laka ro bo akumu ma löbu 'do ki'di Boko'ba kola bilaka abo ga go lende kënyé. ^{XVIII} Bo ti ko'bo kokonyi ma Satani kedi kiyari naga 'deni ngi römöyü iyari gbagba bo 'deni gbi tara bine bo kombi gomo mo.

III

Yésu Ni Ti Musa

^I Kina ti kpe löndö ma ga ame pili Boko'ba kideki ye 'deni ro 'ba bo ga ne, omerike lende 'ba Yésu nime Boko'ba koja 'deni zize ro bo akumu ma löbu dutike 'deni go lende mo ne. ^{II} Ndobo ame Boko'ba ki'di bo teyi ne bo o'do 'deni laka kozo 'ba Musa ame ko'do lijo 'ba Boko'ba ne tara. ^{III} Tine ro löbu ma 'ba bo mbiri kebe 'ba Musa kozo ame ro löbu 'ba bo kubö rö na mbiri kebe 'ba rö mo ne tara. ^{IV} Rö pili edi ti bo kubö mo ga teyi. Tine Boko'ba na ki'di wa pili mi dolijo nime.

^V Musa o'do ndobo 'deni laka kozo 'ba bo laja tara lijo 'ba Boko'ba bo kileme wa ma Boko'ba kedi kuwöwö kada moto. ^{VI} Tine Kurisitö o'do ma 'ba bo 'deni laka kozo kole 'ba bo lijo ame bo na mbiri do lijo nima ne. Kina ze na ti dedike ngi mi lijo abo odo kiya te dö'böke ngi ti mi keddi ti'di doze gomo ma dede do'jake yeyi di zi Boko'ba.

Lömu 'Ba Boko'ba

^{VII} Kina kozo ma toné Nyi Koto Laka kiya te, "Mi kada nime tone odo kuwöke mugu bo Boko'ba kilende ziye ^{VIII} kinza kö'böke de ro minyi kozo 'ba 'bu ye löbu toné ga bine kilagi Boko'ba di yi mökö kudöli bo ne. ^{IX} Boko'ba iya 'deni te, 'Lijé o'ja wa ma mo'do zinni mi komo koo 'buté sowo pele tine lijë udöli ma 'biri. ^X Go lende mo na yimö kata rönni miya te, "Lijé uwö doma de, lijë kö'bö ngi nburu ro toco yaga di mi kori ma." ^{XI} Kina yimö kata ngi mulömu ro döki'di kata miya te, "Lijé inza kodo du te mi bi 'ba ro kindawo ma." "

^{XII} Kina me ti löndö ma ga, ongoke roye laka kinza ni moto kindaba döki'di kölu de, ame kedi ki'di yi ni moto kö'bö ngi kinza ki'di döyi kpe go lende 'ba Boko'ba kebe za kanji mökö di ro Boko'ba bo didi ne. ^{XIII} Ro komo löndö löbu nime pili odo keddi ke gba mi kada mo toné Nyi Koto Laka kedi kideki ro "Tone" ne, ö'böke toco mi keddi ro go roye tö'bö mi kori 'ba Boko'ba kinza lende kënyé koto yi ni moto ra kowo yaga ki'di yi ro minyi.

^{XIV} Di bi tisaki mo di'dike doze 'deni ngi go lende 'ba Boko'ba kinza a moto ma ro ma kilikö yimo. Kina odo dö'böke ngi nduwé tara ro nburunburu mo dedike 'deni ro lépi ma laka zi Kurisitö. ^{XV} Lende nime iya röni 'deni te, "Mi kada nime tone odo kuwöke mugu bo Boko'ba kilende ziye, kinza kö'böke de ro minyi kozo 'ba 'bu ye löbu toné ga bine kilagi lende 'ba Boko'ba ne."

^{XVI} Tine ye mo ga na ro bo kuwö lende 'ba Boko'ba mo naga nime kebe kilagi ne ya? Lijé na ro ya ame ga pili Musa kokoko koja yaga di Ezipeto ne. ^{XVII} Ye ga na mi Boko'ba kata komo komo koo mo 'buté sowo ne ya? Lijé bilaka kotokoto naga nime na. Go lende kënyé 'benni na lijë köle ngi pili kote dönni yi mökö yayi. ^{XVIII} Ne ame Boko'ba kulömu lijë kiya te, "Lijé inza kodo mi doyyai ma ame 'do mi'di lijë kindawo rönni di teyi ne," ye ga na bo kedi kiya? Lijé bilaka kotokoto naga nime na gbi römöyü lijë uwö do bo de.

^{XIX} Kina me dikalike 'deni a ma kota lijë kinza ki'di lijë kodo de mi yayi nima na ro tilagi ti'di dönni go lende 'ba Boko'ba.

IV

^I Kina me Boko'ba kose 'deni zize bine te bo ti ki'di ze dodoke mi bi 'ba ro kindawo. Kina ti ongoke roye laka kinza ni moto kari kolo'bo 'beyi ra kori kinza ma kodo yimo. ^{II} Römöyü ze duwöke lende 'ba Boko'ba 'deni gbi kozo 'benni 'ba 'bu ze löbu toné ga. Tine tuwö mo nge tara okonyi lijë de römöyü lijë i'di dönni de gomo. Kina me lijë mo nime ömö ga de mi bi 'ba ro kindawo mo toné. ^{III} Ze ma di'dike doze go lende abo 'ba Boko'ba naga ze na dömöke 'deni teyi, kozo ma bo kiya toné te, "Yimö ata rönni mulömu lijë te, 'Lijé inza kodo mi doyyai ma ame 'do mi'di lijë kindawo rönni di teyi ne." Tine bo ote ndobo abo ga 'deni pili mi kada 'ba to'ba dolijo. ^{IV} Römöyü ugu 'deni mi go bi moto mi buku 'ba Boko'ba yayi go kö'du 'ba tö'dö do modomoriyö iya te, "Mi tö'dö do modomoriyö Boko'ba indawo ro bo 'deni di pötö ndobo pili abo ga." ^V Kina me kileki kiya go lende 'ba ro kindawo nime 'böwu gbi te, "Lijé inza kodo mi doyyai ma ame 'do mi'di lijë kindawo rönni di teyi ne."

^{VI} Lijé ma dogba mo naga nime kuwöwö lende naga nime zinni ne odo ga de du te mi go bi 'ba ro kindawo nima go lende kinza kuwö 'benni. Ola 'deni zi ya moto ga na 'do kodo teyi. ^{VII} Kina me Boko'ba koza kada moto 'deni kideki möyi mo ro "Tone" ki'di Dawidi kilende gomo toné bine di pötö komo koo konzi 'deni kiya te, "Mi kada nime tone odo kuwöke mugu bo

Boko'ba kilende ziye, kinza kö'böke dë ro minyi."

^{VIII} Ne ma kiya te Yësuwa kēdi kokoko bilaka naga nima ra kömō mī go bi 'ba ro kindawo mo nime dēne Boko'ba inza kiya lende 'ba kada moto kpe. ^{IX} Dēmba tine, go bi 'ba ro kindawo 'ba Boko'ba ēdi ē'bēni ka ro ma sari koda ma 'ba bo ga. ^X Bō ame kari 'deni kodo teyi ne ti kindawo rōni ngi di pōtō ndobo pili kozo 'ba Boko'ba.

^{XI} Kina ti dogbake roze laka 'do dōmōke go bi nima tindawo roze kinza nī moto kebe koco ra yaga go lende kinza kuwō kozo 'ba 'bu ze löbu ga tōnē bine ne. ^{XII} Rōmōyi lende 'ba Boko'ba na ro didi kitigo kiteli kulu ma kapa ame kēdi kirati bi ngi koke mōro 'ba mī ti kpa dōmoso ni pili yaga ne. Bo ote go meri ti ako'doko 'ba mī dōki'di bilaka 'doyi. ^{XIII} A moto inza di mī löngō wa naga nime bo ko'ba ne ro ma kusu di kōmo bo Boko'ba. Wa pili yaga bi koro zi bo. Bo na ti kari kititi kpeze pili go ni moto kiyēti go ako'do 'bi.

Bō Akumu Ma Löbu

^{XIV} Ne kinza dolake go wa ame di'dike doze 'deni gomo ne dē kpe. Rōmōyi le'jete dēdi'ke 'deni ti bō akumu ma löbu ame kari 'deni n̄bō mitoro zi Boko'ba, omba kina ro kole abo Yësu. ^{XV} Bō bō akumu ma löbu 'beze inza ngi tara komeri a moto ro tikenme ze dē. Tine dēdi'ke 'deni ti bō akumu ma löbu ame Satani kopi rōni 'deni gomo kiyozo konya dōni, ko'do a moto ro lende kényē dē ne. ^{XVI} Kina dakoke ti ro do ngölō kōmo bo Boko'ba 'do bo konjo lisa 'ba roze, ko'do mī kēyi zize kokonyi ze mī kada mo ame odo kömō 'deni doze.

V

^I Bō akumu ma löbu pili igeli di mī löngō bilaka lesi ki'di to'do ndobo 'ba Boko'ba go ya ma laki pili, to'de kpa közi ti akumu tonja mo zi Boko'ba go lende kényē 'bēnni ga. ^{II} Lijē gbī ro bilaka kinza tigo, tine lijē ikali gbī tiliya rōnni zi ma rumō kölu 'deni kinza kikali a moto ro lende 'ba Boko'ba dē naga. ^{III} Lijē bō akumu ma löbu ni gbī ro bō lende kényē kina lijē kēdi ko'de akumu gbī go lende kényē ma 'bēnni ga koto ti 'ba bilaka ma laki. ^{IV} Boto moto i'di rōni dē go dōni ro bō akumu ma löbu. Boko'ba na kēdi kidēki wa mī ndobo nime kozo ame bo kidēki Arona ne tara.

^V Kina gbī tara Kurisitō na dē ki'di ro bo mī löbu nime tēdi ro bō akumu ma löbu. Tine Boko'ba na kiya zi bo te, "Ni na ro kole ma. Tōne ma na 'deni ro 'bu yi."

^{VI} Mī akugu moto gbī yayi bo iya te, "Ti kö'bō ro bō akumu ma n̄burun̄buru kozo 'ba Malekisedeke."

^{VII} Mī kada 'ba loma abo 'ba Kurisitō mī dōlijo bine bo oma'jo ro bo 'deni zi Boko'ba ro ma kembe ti mono rōmōyi Boko'ba na ko'bo tōmo bo di mī tölē. Ak- ititi abo ga Boko'ba uwō 'deni ngi rōmōyi bo uwō dō Boko'ba. ^{VIII} Bō pele ro kole 'ba Boko'ba tine mī gomō nime na bo kikali ngi tuwō dō Boko'ba na tondo. ^{IX} Kina odo bo kikali 'deni laka tara tine bo na 'deni kileki yaga nati ro ngira'da 'ba tōmo di mī tölē ma n̄burun̄buru zi ma kuwō dō bo naga. ^X Kina me Boko'ba kidēki bo 'deni ro bō akumu ma löbu kozo 'ba Malekisedeke.

Lende 'Ba Dō Koto

^{XI} Mēdi ti lende n̄ban̄ji 'do tiya mo ziye go kö'du nime tine a mo bi 'ba tiyēti mo ziye pele inaja ma 'deni rōmōyi kpe doye irindi kulōwō. ^{XII} Dēne a nime tōnē molo bine ne kpe na 'deni le'jete kēddi kiyandike ya moto ga 'bato. Ne 'bōwu o'dokoko gba 'do bilaka na kiyandi ye ti bi tsaki 'ba lende 'ba Boko'ba nime. Kpe 'deni ngi ka ro kole kuru ame kikali tonyo a ma kitigo dē kēdi kulu ma 'bēni gba ro mba ne. ^{XIII} Bō ame gba ro kole kuru kēdi kulu 'bēni n̄ge ro mba ne ikali a ma laka dē mī loma 'bēni. ^{XIV} Tine akonyo ma kitigo n̄ge zi bulöbu ame kinene do wa naga nime 'deni 'doyi mī loma abo kikali ma laka ti ma kényē mo ne.

VI

^I Kina ti, dolake dozoli 'ba akiyandi 'ba Kurisitō tōnē ga tōti titi goze deseke te mbowa dogba mī 'ba bulöbu. Akiyandi ma dogba tōnē kiya rōni bine ro do koto di mī lende ma yawa ti'di do go lende 'ba Boko'ba ^{II} ti bapatisi ni ti közi ki'di 'ba yēyi mo ti todo 'ba töku yaga di mī tölē ti kada 'ba burē ma ro n̄burun̄buru ne minza kpe mileki miyandi gomo teyi ziye. ^{III} Tine deseke mbowa dogba. Kina odo Boko'ba ko'doko ngi zize wa nime na ti do'doke.

^{IV} Ne 'bēnni lijē ame ga kebe koga kpēnni 'deni go Kurisitō ne kori moto inza kpe zinni toto dōnni timo. Rōmōyi pa tōnē bine lijē oloma 'deni mī bi koro 'ba Boko'ba. Kpa kōzimo ga lijē o'ja 'deni gbī, kodo Nyi Koto Laka dōnni koto tize. ^V Lijē kikali laka 'ba lende 'ba Boko'ba 'deni gbī yaga ti tigo 'ba n̄ere löbu abo ame kēdi kako ne. ^{VI} Tine pele te lijē ebe 'bōwu koga kpēnni gomo yaga ro do domo. Kori moto inza kpe zinni nati ma 'do lijē koto dōnni timo, lijē na 'deni kēdi ro tutōti kole 'ba Boko'ba kēdi kodo laja roto.

^{VII} Ikalike 'deni, yayi ame kēdi kuwē mini 'ba toro ma kēdi ka'di koja akonyo zi bilaka ma korō'do mo ga ne na ti yēyi di zi Boko'ba. ^{VIII} Ne yayi ame kebe koja ma

'bëni rɔ kono ni ti wuru ne ngɔi rɔ a yawa. Usônô 'deni koŋma yaga ti pa'do.

^K Ne kpe löndô ma ga ma mo'ɔ ye kulôwô naga nime, kɔzɔ ame dëdi dugu wa naga nime pele kulôwô rɔ ma kata ziye te ne dikali ngɔi kpe ëddi karike ti kori ma laka ame rɔ 'ba tɔmɔ di mɔ tölë ne. ^X Burë ko'do abo 'ba Boko'ba na rɔ ma kodɔrɔ. Bo inza ki'di kɔnyi 'be tönë ko'dake zi bilaka abo ga nduwë gba ko'ja kabate ne kudôlu di dɔ bo römôyi ileme ngɔi ɔ'ake bo. ^{XI} Ma diteri 'beze kulôwô ziye ni mɔtɔ önyô nburu gomo kɔzɔ a nime te 'dɔ kari ko'ja kpa kôzimo tönë ga këddi ti kɔmɔ ki'di gomo ne ngɔi pili. ^{XII} Kinza ko'do tükëpi dë, oloma kɔzɔ ya ma ki'di dönni 'deni go lende 'ba Boko'ba ti mɔ këddi naga tara ame lijë na ko'ja yëyi tönë Boko'ba kulômu molo ti'di mo 'deni ne.

Yëyi 'Ba Boko'ba

^{XIII} Mɔ kada nima Boko'ba kiya te bo ti ko'do yëyi zi Abarayama ne bo o'do lömu 'deni teyi. Tine a mɔtɔ inza mbiri di dɔ bo Boko'ba 'dɔ bo kulômu rɔ bo timo. Go kô'du mo na bo kulômu ti möyi bo Boko'ba. ^{XIV} Bo iya te, "Ti mɔ'do yëyi ma laka ziyi. Kupô yi kara konzi." ^{XV} Tine Abarayama oloma ngɔi gomo kɔwɔ liya ti mɔ këddi nɔbô bo ko'ja yëyi nima Boko'ba kulômu zi bo ne.

^{XVI} Kina me ma 'beze 'ba bilaka ɔdɔ dëdi do'dake lömu möyi ame mbiri löbu di doze ne na debeke tulômu rɔze timo tote lende pili. ^{XVII} Kina Boko'ba kulômu rɔ bo gbɔ tara go wa ame ga bo kiya ne 'dɔ lijë ame ga pili këdi ko'ja yëyi abo ne kicali ngɔi bo inza kpe kuyi mɔ lende abo. ^{XVIII} Kina me 'deni yëyi 'ba Boko'ba ileme rönɔ 'deni nati laka ti wa riyô, lende kiya ni ti lömu abo 'ba Boko'ba. Wa riyô naga nime bëti inza yimo kina bo uyɔ yimo dë gbɔ. Kina me ze ma dirinjake 'deni toma konyi di zi bo Boko'ba naga ɔcɔ mɔ këddi 'deni zize tö'bô ti kɔmɔ ki'di go yëyi nima.

^{XIX} Ze 'deni ti kɔmɔ ki'di go yëyi nime Boko'ba kiya te bo ëdi ki'di zize ne. Kɔmɔ ki'di ze gomo na 'deni rɔ lösi ame kosi dëdi ze rɔmɔ kinza darike ra kpe bito di rɔ bo Boko'ba. Kɔmɔ ki'di ze nime na kinda'ba ze 'deni ngɔi koto ze nɔbô gönyɔ bɔngɔ 'ba mɔ rö löbu 'ba Boko'ba tɔdɔ mɔ bi ma koro kulôwô mo. ^{XX} Römôyi bo mɔtɔ ari 'deni molo dɔgba kɔmɔze yayi. Omba bo na rɔ Yësu ame 'deni rɔ nburunburu rɔ bo akumu ma löbu kɔzɔ 'ba Malekisedeke ne.

VII

Malekisedeke, Bɔ Akumu

^I Malekisedeke nime na tönë molo bine rɔ nɔre 'ba Salema kina bo gbɔ rɔ bo akumu 'ba Boko'ba ma mitɔrɔ. Bo ari kurë

dɔ Abarayama ko'ja Abarayama këdi kileki di bi ta'da nɔre mɔtɔ ga bo ko'do yëyi zi Abarayama. ^{II} Kina Abarayama kɔza kapa ma 'butë 'ba wa ma bo kolo di mɔ ya nima ngɔi ki'di zi Malekisedeke. Möyi Malekisedeke nime 'jo mo tégë, "Nere 'ba lende laka." Kina bo gbɔ rɔ nɔre 'ba Salema ame kiya te, "Nere 'ba lende këyi." ^{III} Bo ngɔi kɔzɔ kole 'ba Boko'ba tara kô'bô rɔ bo akumu rɔ nburunburu. 'Bu bo ni ti ma bo lende mo iya rönɔ dë bɔtɔ kuwô gbɔ ti 'ba 'bu bo löbu ga. Töyô bo ti tölë abo bɔtɔ ikali dë gbɔ.

^{IV} Ikalike 'deni Malekisedeke rɔ löbu ma dɔ kiteli römôyi Abarayama yi lingi ze i'di kapa ma 'butë 'ba wa ma bo kolo di mɔ ya teyi. ^V Tine kupô e'be Lëwë ame ga 'deni rɔ bo akumu ne lijë na kô'du ki'di 'ba Musa kigeli 'deni 'dɔ kireke kapa ma 'butë 'ba wa di zi Yudayi lëpi nni ga. Kina ma lijë koloma rɔ tireke wa di zi bilaka ame ga ngɔi rɔ löndô lijë ga ne ko'ja lijë pili aa rɔ kupô koto 'ba Abarayama nime. ^{VI} Tine Malekisedeke ame kinza 'ba bo rɔ kupô e'be Lëwë ga ne ogba kapa ma 'butë 'ba wa di zi Abarayama, bo ko'do yëyi zi Abarayama mo tönë Boko'ba kiya to'do yëyi teyi ne.

^{VII} Ne dikalike 'deni rɔ ma laka bo ko'do yëyi na mbiri kebe bo ma ko'do yëyi teyi. ^{VIII} Ne ma 'ba bo akumu ni lijë ame gbɔ rɔ yida 'ba tölë ne na këdi kireke wa di zi lëpi nni ga. Ma 'ba Malekisedeke mo tönë bo kogba kapa ma 'butë 'ba wa di zi Abarayama ne, ugu yayi iya te, bo ö'bô ngɔi rɔ nburunburu. ^{IX} Tine ti kiya rönɔ te, kapa ma 'butë 'ba wa nima Abarayama ki'di ne lijë kupô e'be Lëwë ame ga rɔ bo akumu këdi kireke wa di zi bilaka ne kopi 'ba gbagba lijë ga gbɔ zi Malekisedeke. ^X Römôyi mɔ kada nima Abarayama kondɔzɔ ti Malekisedeke ne öyô 'bu nni löbu Lëwë dë gba, tine Lëwë ëdi gba rɔ 'bô mɔ yida rɔ Abarayama.

Bɔ Akumu Mɔtɔ Gbɔ Kɔzɔ Malekisedeke

^{XI} Boko'ba i'di kô'du abo zinnɔ Yudayi ti bo akumu naga nime di mɔ kupô lijë e'be Lëwë ne. Ne ma kiya te a mɔtɔ kɔmɔ dë gba mbowa yaga di mɔ ndɔbo 'bënni lijë bo akumu naga nime dëne Boko'ba inza koja bo akumu mɔtɔ kpe 'beri di go dɔtumu ma 'ba Arona ni e'be Lëwë mo naga nima. Ne ongo bo oja kako kɔzɔ Malekisedeke. ^{XII} Kina me dikalike 'deni kɔzɔ ame koja bo akumu ma la'ja 'deni ne omba kô'du ki'di ma la'ja ako 'deni gbɔ. ^{XIII} Römôyi nɔre ze mo nime kugu lende naga nime go kô'du mo ne, bo abo di mɔ dɔ kupô mɔtɔ 'beri. Kupô lijë inza molo rɔ bo akumu. ^{XIV} Ikali 'deni pili laka bo di mɔ kupô e'be Yuda. Dɔ

kupò nime tònè mí t'i'di bó akumu ni bine ne Musa iya móyí mo dè.

^{XV} Kina me kowasa tònè ikala róni 'deni laka mo kinda yaga go ame bó akumu ma kòzo Malekisedeke mo tònè kako 'deni ne. ^{XVI} I'di bo dè rò bó akumu go do kupò bo tine go tigo 'ba dídí abo ame kote róni dè ne. ^{XVII} Rómöyí ugu 'deni iya te, "Ti kò'bò rò bó akumu ma nburunburu kòzo 'ba Malekisedeke."

^{XVIII} Kò'du ki'di ma molo tònè inza ti tigo kina me kiyese 'deni yaga. ^{XIX} Rómöyí kò'du ki'di ma molo 'ba Musa mo nime ileño oto dè. Tine na me Bòko'ba ki'di a ma laka 'deni zize ti'di kòmòze gomo ame kina kò'de ze 'deni ngòsi 'de rò Bòko'ba ne.

^{XX} Kina a mato èdì 'deni gbì bine rò lömu 'ba Bòko'ba. Lömu ma te inza mí t'i'di lījè bó akumu ma laki naga nima tònè bine ne. ^{XXI} Tine i'di Yèsu 'deni rò bó akumu ti lömu ame kulömu kiya te, "Ma n̄ere Bòko'ba mo'do lömu ma 'deni kina minza kpe muyí yimo. Ti kò'bò rò bó akumu ma nburunburu." ^{XXII} Na me lömu ame Bòko'ba kò'do 'deni tize go Yèsu ne ebe ma tònè bo kò'do ti ya ma dogba tònè ga bine ne 'deni.

^{XXIII} Kina mato gbì lījè bó akumu ma tònè ga bine ne ngi n̄banj̄i rómöyí mato ga ò'bò tölè ngi nduwè koto go ndobo mo dè kowo yo. ^{XXIV} Ne ma 'ba Yèsu bo ò'bò ngi rò nburunburu, bo ololo ndobo pötö bo dè ki'di zi boto mato. ^{XXV} Kina me bo ò'bò 'deni ngi ndò 'do tòmò ame ga pili kako 'deni zi Bòko'ba go kò'du abo ne. Bo oloma 'deni ngi kò'bò n̄buru tititi Bòko'ba gönni.

^{XXVI} Tine Yèsu na 'ba bo rò bó akumu ma löbu ame kò'bò ngi 'do tokonyi ze mí koto yaga. Rómöyí bo na koto laka a mato rò lende kirasi inza mí bo. Loma abo 'beri di go ma 'beze, ze bo lende kényè ni. Kina me koja bo 'deni di mí tölè kari koloma mítoro. ^{XXVII} Bó akumu ma löbu ma laki pili ò'bò tumu akumu rò kòmò lëndò zi Bòko'ba. Akumu ma dogba mo go lende kényè ma 'ba gbagba lījè ga tine ma di gomo na 'jaa go lende kényè 'ba bilaka ma laki. Ne ma 'ba Yèsu inza mí riyò tara. Bo umu akumu ma 'ba bo n̄ge mí koto n̄buru rò yida rò bo go lende kényè 'ba bilaka pili. ^{XXVIII} Kò'du ki'di ma 'ba Musa tònè i'di ma kinza tigo naga ngi rò bó akumu ma löbu. Tine ma di pötö mo na Bòko'ba kò'do kole abo ngi rò bó akumu ma löbu ti lömu. Bo na koja kole abo ame ngi mí koto rò ma laka rò nburunburu ne.

VIII

Yèsu, Bó Akumu Ma Löbu

¹ Ame na rò 'jo 'ba wa ame ga pili mèdi miya ziye ne. Ze le'jete dèdike 'deni ti

bó akumu ma löbu ame kari 'deni koloma mítoro do dörí Bòko'ba tigo do kiteli. ^{II} Bo na rò Yèsu. Bo èdì kò'do ndobo ma 'ba bo mí rò ame mo ngi ko rò 'ba Bòko'ba ne. N̄ere Bòko'ba na ko kubò abo, inza rò ma kò'do 'ba bilaka lesi.

^{III} Bó akumu ma löbu pili i'di lījè 'do kò'de akumu ti kpa kòzimo ga zi Bòko'ba. Kina me dikalike 'deni bo bó akumu ma löbu ma 'beze èdì gbì ti a mato ti'di mo zi Bòko'ba. ^{IV} Ma bo kèdì koloma ra kò'bò mí dolinjo bine dène bo inza rò bó akumu rómöyí bó akumu mato ga èdì 'deni gbì molo bine ne, ame kèdì kò'de kpa kòzì ki'di zi Bòko'ba kòzo ma kò'du ki'di mo kiya ne. ^V Tine ndobo ma 'bènni 'ba bó akumu ame ga bine ne do mbèli 'ba ame 'dè mítoro ne na ka kòzo 'ba Musa tònè ne. Mí kada nima 'do Musa kò'do rò kilaka zi Bòko'ba ne, Bòko'ba iya zi bo te, "On̄go laka 'do kò'do kòzo wa ma tònè mileme ziyi di do doku bine ne." ^{VI} Tine ma 'ba Yèsu ndobo 'ba bó akumu nime ki'di zi bo ne na mbiri rò do kiteli di do 'ba bó akumu mato ga nima gbì kòzo ame lömu 'ba Bòko'ba ame bo kò'do zize na kulòwò mbiri di do ma tònè 'ba Musa ne tara. Rómöyí oro 'deni pili do yèyi do kiteli ma 'do Bòko'ba kò'do zize.

^{VII} Ne ma kiya te a mato kòmò dè mbowa di mí lömu ma dogba nima bo ti kò'de ma la'ja nime gbì 'bòwu go wa'di? ^{VIII} Tine n̄ere Bòko'ba o'ja lende ma kòmò di zinni lījè bilaka abo ga na ma 'do ki'di bo kiya lende rónni te, "Kada mo ti kòmò 'deni ame go mo'do lömu ma, ma la'ja tinni lījè bilaka ma ga Yisarele gbì ti e'be Yuda. ^{IX} Tine ame inza kpe kòzo lömu ma tònè mo'do bine ti 'bu nni löbu ga ne, mí kada ma minda'ba kòzinni moja lījè yaga di Ezipeto. Lömu ma ame mo'do tinni ne lījè ebe koro dè domo na milagi lende 'bènni ngi yaga. ^X Tine lömu mo tònè 'do mo'do tinni lījè Yisarele kada mato ne na me. Ti mi'di kò'du ki'di ma kodo dönni koloma mí dökí'di lījè. Ti mèdì rò Bòko'ba 'bènni kina lījè ti kèdì rò 'bama ga. ^{XI} Boto mato inza kiyandi löndò ala lèpì n̄i mato kpe 'do tikali ma Bòko'ba. Rómöyí lījè pili rò gönni, ma titi ti ma löbu pili rò gomo ti kikali ma ngi. ^{XII} Kina ti mola lījè go lende kényè 'bènni ga doma kudòlu yaga di go lende kirasi 'bènni ga pili."

^{XIII} Mí lende kiya 'ba Bòko'ba go lömu ma la'ja nime bine i'di lömu ma dogba tònè ngi kinda yaga rò ma molo. Kina me wa ame 'deni yaga rò ma molo köndè 'deni ne èdì kölu ngi yaga.

IX

Bó Akumu Ni Ti Ró Löbu

^I Lömu ma dogba tönë ga bine ëdi gbi ti kö'du ki'di mo ga 'ba mötu ko'do ti rö mo ma bilaka kubö teyi. ^{II} Rö kilaka ma tönë mo ko'do ne oke yimo 'deni riyo kozo a nime te. Mi ma yaga mo ame kidëki ro bi ma koro mo ne na ti a 'ba tidëyi lamba mo ti tarabiza 'ba manggolo'bo ma këdi ki'di zi Boko'ba mo teyi. ^{III} Tine mi ama kebe go bonjo ma miyo mo nima yayi ne na kidëki ro bi ma koro ro do kiteli mo. ^{IV} Kina ti bi 'ba tonja akumu ma di mi yamo kobokobö mo tönë teyi tonja akato kele domo. Kina ti sandu 'ba lömu mo tönë komba romo ti yamo kobokobö ne teyi. Sandu nime na ti lere riyo mo tönë ga kugu lömu mo domo ne yimo gbi ti peri 'ba Arona mo tönë kebe kunzi 'deni ne ti kete 'ba akidëki ro mani mo tönë gbi di mi yamo kobokobö ne yimo. ^V Do sandu mo nima toro na kidëyi sasa riyo mo tönë ga kileme bi loma 'ba Boko'ba ne teyi kakala mo ga kutu'bo go bi ame bo këdi kola wa go lende kënyë di teyi ne. Tine ame kada 'ba tiyëti go wa naga nime rokpe na dë.

^{VI} Kina kiyija wa naga nime pili tara. Kina bo akumu ni këdi kari nduwë ro komo lëndö mi rö ma yaga mo nima to'do ndobo 'bënni mo ga. ^{VII} Tine bo akumu ma löbu mo na nge këdi kodö mi rö ma miyo mo nima mi koto kpöki mi komo koo koto. Tодо abo yayi nge ti roma ame bo kumu 'deni gbi go lende kënyë ma 'ba bo ti 'ba bilaka ma laki ame lijë ko'do ra liwo yayi kinza ma lijë kikali gomo ne. ^{VIII} Tine timo na Nyi Koto Laka kiya 'deni yaga bi kopö te, kpadöri 'ba bi loma 'ba Boko'ba gba urögö dë yaga odo rö ma yaga nime këdi gba koro toro. ^{IX} Eäi 'deni gbi ro akileme zize mi kada ma 'beze nime. Römöyi kpa közi ki'di ni ti roma ma kumu naga nime o'bo dë turögö mi döki'di kopö. ^X Tine lijë ka nge ro a 'ba yida ro kozo akonyo ni ma ti akuwë ti dölëti 'ba közi kurögö. Wa naga nime pili ro dölëti zi bilaka toro töti gomo njo Boko'ba ko'do wa pili ro ma la'ja.

Roma Ti Akumu

^{XI} Tine Kurisito ako 'deni ro bo akumu ma löbu nati to'do lende laka zize. Rö ma 'ba bo ame bo koja laja yimo ne na mbiri löbu ro do kiteli. Bilaka lesi na dë kubö ti közinni, inza gbi ro wa 'ba dolinjo nime. ^{XII} Kina me bo kari kodö 'deni mi bi ma koro ro do kiteli mo tönë nburu mi koto. Bo odo ma 'ba bo dë ti roma banya ala roma sa. Tine bo odo ti roma 'ba gbagba bo tutë goze pili timo nburu di mi lende kënyë ze ga. ^{XIII} Bo akumu ma 'ba dolinjo nime uli 'bënni ro roma banya ni ti roma sa ti buruku 'ba kole sa ame konja 'deni ne ro bilaka ame ga ro ti'da di komo Boko'ba ne turögö mo yaga ro ma kopö. ^{XIV} Ne odo

këdi 'deni tara roma Kurisito ame kulöwö ro do kiteli di domo ne ti kurögö döki'di ze ngi kopö yaga 'doyi. Römöyi Nyi Koto Laka abo na ro nburunburu ki'di bo 'deni ro akumu ma laka zi Boko'ba goze. Roma bo ti kurögö döki'di ze ngi di mi lende yawa 'do dojake laja zi bo Boko'ba bo do didi.

^{XV} Kina me bo Kurisito na 'deni ro bo kpëri ame ko'de lömu ma la'ja 'deni 'do ame ga Boko'ba këdi kidëki ne ko'ja yëyi ma nburunburu mo tönë Boko'ba ki'di kö'du mo 'deni molo ne. Römöyi tolë 'ba Kurisito utë gönni 'deni di mi lende kënyë ma molo tönë ga lijë ko'do ko'ja lijë këdi gba bicü lömu ma molo bine ne.

^{XVI} Kina kozo ame koro 'deni do ndose 'ba 'do to'do mo di pötö mo ne ti ko'do röni ngi 'jaa di pötö tolë. ^{XVII} Römöyi odo bo bo kose mo këdi gba ti komo bo tara inza ko'do röni titi tine 'jaa di pötö tolë abo. ^{XVIII} Kina me ki'di 'do lömu ma dogba tönë ko'do 'bënni röni 'deni ti roma. ^{XIX} Dogba mo tönë Musa iyëti kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'deni pili zi bilaka. Bo ogba roma sa kudölö yimo ti mini, bo kogba kuyu kudödu ti kabi kasi kusu yimo kuli ro buku 'ba lömu gbi ro bilaka naga nima. ^{XX} Kina bo kiya te, "Ame na ro roma ma kudödu lömu 'ba Boko'ba ame bo ki'di 'deni zize tuwö domo." ^{XXI} Kina bo kuli roma gbi tara ro rö mo tönë ti jama mo ga pili. ^{XXII} Mi kö'du ki'di nima wa pili ti këdi nge ro ma kopö ti roma. Kina ti kola wa gbi nge go lende kënyë odo kiya te roma kulöwu 'deni titi du bëri.

^{XXIII} Wa naga nime pili ro do mbëli 'ba wa 'ba mi doayai 'ba mitoro. Tine tilenjo lijë go këdi ro ma kopö komo Boko'ba na pili te. Ne ma laka mo nime ro 'ba doayai 'ba mitoro ne o'doko ro akumu ma laka. ^{XXIV} Römöyi bi ma koro mo nima Kurisito kodö teyi ne inza ro ame bilaka lesi na ko'do ti közinni nge ka ro do mbëli mo ne. Bo odo ma 'ba bo 'deni ko mitoro bo koro 'deni le'jete komo Boko'ba tilende ti bo go lende ze. ^{XXV} Bo akumu ma löbu ni o'bo ma 'bënni todo mi bi ma koro ro do kiteli 'bënni mo nima ro komo koo pili ti roma yëri ame kumu ra ne. Tine Kurisito o'bo ma 'ba bo dë todo ti'di roma abo mi konzi kozo a nima tara. ^{XXVI} Ma kiya te këdi ra tara dëne bo ëdi kisaki tombi gomo molo di bi tisaki 'ba dolinjo. Ne kina me 'deni le'jete mi kada ame 'deni ro nburunburu mo ne na bo kako 'deni ti'di ro bo ro akumu mi koto nburu tombi lende kënyë 'ba bilaka. ^{XXVII} Bilaka nime pili, ni moto ëddi köle nge mi koto. Di pötö mo na ngi ro burë 'bi ma Boko'ba këdi ko'do. ^{XXVIII} Kina gbi tara umu Kurisito 'deni nge mi koto ro akumu tombi lende kënyë 'ba bilaka konzi nime pili. Kina bo ti kodö 'böwu di gomo tine

inza kpe 'do tombi lende kënyë, tine 'deni 'do tomo ame ga pili ti komo ki'di go bo ne di mi tëlë.

X

Kö'du Ki'di 'Ba Musa

^I Dëmba kö'du ki'di 'ba Musa nima ka ro do mbëli 'ba wa ame Boko'ba këdi kiteri to'do mo ne. Inza ro ma laka mo. Kina me akumu mo ga ö'bö ngi ro to'do mo nduwë ro komo koo. Tine akumu mo nima ti kurögö bilaka tondo ro ma kopo komo Boko'ba? ^{II} Ne ma kiya te këdi kurögö lijë mo ra ngi yaga kopo di mi lende kënyë 'bënni mo ga dëne lijë inza komeri rönni kpe ro bo lende kënyë. Dë me pele kpa akumu oke rönni 'deni gbi. ^{III} Tumu akumu nduwë ro komo koo nime laka mo na ro ti'di bilaka tomeri go lende kënyë ko'do 'bënni ga. ^{IV} Römöyi roma banya ni ti sa o'bo dë tombi lende kënyë.

^V Go kö'du mo na me 'do mi kada ma bo Kurisitö këdi ko'do 'deni tako dolinjo bine bo kiya zi Boko'ba te, "O'doko a moto ro akumu ni ti kpa közi ki'di dë. Tine ilejo yida ro 'deni zö. ^{VI} Inza ti mi këyi go akumu ma konjma pili gbi ti 'ba tombi lende kënyë. ^{VII} Kina me miya te, 'Boko'ba, ma na me bine to'do ako'doko 'bi kozo ame kugu rönni 'deni tara ne go lende ma mi buku 'bi.' "

^{VIII} Dogba mo Kurisitö iya 'deni te, "O'doko a moto ro kpa közi ti akumu ala akonjma ti ame ga 'ba go lende kënyë ne dë. Inza ë'bi ti mi këyi gomo." Tine pele wa naga nime pili këdi ko'do ne odo di mi kö'du ki'di. ^{IX} Kina me bo kiya te, "Boko'ba, ma na me bine to'do ako'doko 'bi." Di bine inda ngi bo oke kpa akumu ma molo tönë ga 'deni yaga 'do to'do ako'doko 'ba Boko'ba na kinda'ba pötö mo ti 'bato. ^X Go ako'doko abo 'ba Boko'ba nime tumu Yësu Kurisitö urögö ze pili 'deni ngi yaga ro ma kopo nati nburu mi koto ngi.

^{XI} Bo akumu ni ö'bö ma 'bënni tari ro komo lëndö toro mi rö löbu 'ba Boko'ba to'do ndobo mo, ame kina ro tumu roma ne nduwë zi Boko'ba. Tine 'do kombi lende kënyë oto ngi ne inza du te. ^{XII} Ne tine Kurisitö i'di 'ba bo ro bo 'deni mi koto kombi lende kënyë nburu yaga, bo kari koloma 'deni toro do döri Boko'ba. ^{XIII} Bo oloma 'deni toda domo ma Boko'ba këdi ki'di bo ka'da bo ya abo ga. ^{XIV} Tumu bo Kurisitö nime nge 'deni mi koto ne urögö ya ma rö 'ba Boko'ba naga 'deni ngi ro ma kopo nburu yaga di mi lende kënyë.

^{XV} Kina kozo ma tönë Nyi Koto Laka kiya zize bine, dogba mo bo iya te, ^{XVI} "Nere Boko'ba iya te, 'Lömu ma mo tönë 'do mo'do tinni kada moto ne na me. Ti

mi'di kö'du ki'di ma kodo dönni koloma mi döki'di nni.' " ^{XVII} Kina moto gbi bo iya te, "Ti mi'di doma kudölu yaga di go lende kënyë gbi ti lende kirasi 'bënni ga pili."

^{XVIII} Ne odo kina Boko'ba kola ze 'deni go lende kënyë kozo a nime te tine a moto ro akumu tombi lende kënyë inza kpe nati.

Tömö Zi Boko'ba

^{XIX} Kina me ti löndö ma ga, roma Kurisitö i'di do ngölö 'deni zize tari zi Boko'ba. ^{XX} Bo unyë kpa kori ma la'ja 'ba didi 'deni zize nbö kala gönyi bonjo koro 'ba mi rö löbu 'ba Boko'ba mo tönë ti ti'di yida ro bo. ^{XXI} Dëdike 'deni gbi ti bo akumu ma löbu ame mbiri ro bo doze mi lijo 'ba Boko'ba. ^{XXII} Kina i'di dakoke ti ngosi ro Boko'ba ti döki'di koto ti ti'di doze go lende abo. Döki'di ze 'deni yaga ro ma kopo, urögö roze 'deni ti mini ma kopo.

^{XXIII} Kina ti, dönyöke ti nduwë go ti'di doze go lende laka nime duwöwöke ne. Römöyi Boko'ba ame kiya 'do ti'di wa naga nime pili zize ne lende abo bo uyi yimo dë. ^{XXIV} Kina i'di dolomake ti, ti meri 'ba lëpi ze ga 'do do'oke roze do'dake lende laka ro go roze. ^{XXV} Kinza dolake go kpa kototo ze ga dë gbi kozo ma 'ba ya moto ga. Tine zize 'do toco mo nduwë zi lëpi ze ga na laka. Römöyi kozo ma konjoke kada 'ba burë mo tönë na me komö ë'bëni 'deni ngosi.

^{XXVI} Ze ame ga dikalike lende 'ba Boko'ba 'deni ne odo debe diterike 'böwu to'do lende kënyë ro do domo, a moto ro akumu inza kpe nati ngi lipo go lende kirasi ze ga. ^{XXVII} A moto inza kpe nati zize tine 'deni nge ngi ro toda do karama 'ba pa'do löbu 'ba Boko'ba gbo ngi ti tikere ame këdi kako 'deni tonjma bo kilagi lende abo ga ne. ^{XXVIII} Ongöke 'deni boto ame kilagi kö'du ki'di 'ba Musa ne 'ba bo ngi ro tëlë, a moto ro mi këyi inza kpe ro bo odo bo kodoro bici lende ro bo këdi 'deni riyö ala mota. ^{XXIX} Ne bo ame kopoto ma 'ba bo Kurisitö kole 'ba Boko'ba ne 'ba bo ti këdi tondo nati yayi? Lijë bo kindiri roma Kurisitö ame kina ngi kurögö lijë 'deni yaga ro ma kopo lömu 'ba Boko'ba koro 'deni domo ne kina gbi tinni lijë bo kiti'ja Nyi Koto Laka ame kina ngi ko'de yëyi ra zinni naga nima 'bënni ti këdi tondo? ^{XXX} Dikalike 'deni bo bo kiya te, "Ma na ti mopoi dokolo. Monda nima ma na ti mileki domo," tönë bo na me gbi kiya te, "Nere Boko'ba ti ko'do burë 'ba bilaka abo ga." ^{XXXI} Tine tikere 'ba kinza tila'ba mi komo közi Boko'ba bo didi na 'do di'dike këdi kulöwö.

^{XXXII} Omerike go kada ma dogba tönë ga bi kopo 'ba Boko'ba koyi ye ne te. Mi kada nima ombike gomo 'deni ro ma kënyë tine a'da ye dë yo. ^{XXXIII} Moto ga kiti'ja ye komo bilaka ma konzi ko'do ye ro ma kënyë,

kényi kodo'boke ngi ti ya mato ga ame kedi ko'do gbi tara ne. ^{XXXIV} Ombike gomo koto ti ya ame ga mi maboso ne. Kina odo kolo e'be ga pele kpe ngi le ti mi keyi, ikalike 'deni ma keddi ke ti a mato ame ro nburunburu ne.

^{XXXV} Kina me kinza kebe kolo'boke de 'do ko'jake bi gomo 'ba roye. ^{XXXVI} Ogboke doki di ye kitigo to'do ako'doko 'ba Boko'ba kina ti ko'jake yeyi abo ame bo kedi ko'do ne ngi. ^{XXXVII} Kozo ame tone mi akugu kiya te, "Nge mbowa te yo na bo ma ko'doko tako mo tone ti komo ngi. Bo inza kigabi. ^{XXXVIII} Kina bo lende laka ma ga ti kididi ngi go ti di donni go lende ma. Ne odo mato kileki koga kpenni goma yimo inza keyi kpe romo."

^{XXXIX} Dinzake kpe ro bilaka ame 'do kileki 'bowu koga kpenni go bo kebe kolu yaga ne. Di'dike daze 'deni go lende abo kina bo ti komo ze ngi yaga di mi tole.

XI

Meri

^I Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ro tikali wa ame ga dedike ti komo ki'di gomo ne, kina tikali mo gbi wa ame ga gba kinza ko'ja kiné mo de ne edi ngi ro ma laka. ^{II} Go ko'du 'ba ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di bo Boko'ba ngi ti mi keyi ro 'bu ze lobu ga ma tone bine ne.

^{III} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na me ki'di 'do dikalike Boko'ba na ko'ba wa pili naga nime ti lende 'ba kpa bo. Wa ame ga kinza ko'ja kiné mo de ne bo o'do kinda yaga ko'ja ti komo.

^{IV} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Abele ko'de kpa kosi ki'di ma laka zi Boko'ba kebe 'ba Kayina. Kina Boko'ba ngi ti mi keyi go kpa kosi ki'di abo kongbo bo ro bo lende laka. Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na me ki'di lende 'ba Abele kedi gba kiyandi ze ko'ja bo kole abo 'deni molo.

^V Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di tole kupo Enoke de tine kogba bo tara ro ma kididi kari toro zi Boko'ba, kiné bo kinda de kpe mi doyayi bine. Romoyi mi akugu yayi iya te gba kinza kogba bo de Boko'ba edi ti mi keyi ro bo. ^{VI} Tine boto mato o'bo de ma 'do kiyeyi doki di Boko'ba ngi tara kinza ma bo mo ki'di donni go lende 'ba Boko'ba. Romoyi bo ame kedi gumotu bo Boko'ba o'doko ki'di donni ngi gomo ro ma laka Boko'ba edi kina ti ki'di bi gomo 'ba romo ngi.

^{VII} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di 'do Nowa kuwo ma Boko'ba kose kpa bilaka 'deni ti wa ame gba ro ma kowo bo ko'ja kiné mo de ne, ki'di bo ko'do sorope lobu tomo donni yimo ti bilaka abo

ga. Ti'di do abo 'ba Nowa na kileme ma laki ngi pili ro bo lende kénye kina ki'di Boko'ba kongbo bo ro bo lende laka.

^{VIII} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Abarayama kuwo do Boko'ba kényi di mi doyayi 'benni kari mi go bi ame 'do Boko'ba kari ki'di 'jaa zi bo ro yayi abo ne. Bo enyi ngi di mi doyayi 'benni bo kari kinza ma bo kikali bi ma bo kedi kari teyi mo. ^{IX} Go ti'di do go lende 'ba Boko'ba Abarayama oloma 'deni mi ro kilaka kozo bo lowo mi yayi nima Boko'ba kiya 'deni ti'di mo zi bo ne. Yisika ni ti Yakoba oloma 'deni gbi yayi tara kozo bo lowo ko'ja Boko'ba kiya ra ngi te yayi nima ti kedi ro e'benni. ^X Romoyi Abarayama edi ti komo ki'di go tolama mi gawo ame bo kiteri mo ti bo kubo mo na ro nere Boko'ba ne go ko'bo ngi nburu go bi mo.

^{XI} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Abarayama kebe koyo kole ko'ja Sara koro ra pa tara ro koto bo kondé abo 'deni kote. Bo omeri ngi wa ame Boko'ba kose 'deni zinni ne ti ko'do roni ngi ro ma laka. ^{XII} Go lende mo na me Abarayama koto kpoki mo tone kondé 'deni yaga ro toku ne kupo mo kényi kara ngi konzi kozo kolu 'ba mitoro ni ti yayi lida 'ba kpa mini lobu ame boto ko'bo de titete mo ne tara.

^{XIII} Lije bilaka naga nime ole ga 'deni pili mi meri 'benni mi ti'di donni go lende 'ba Boko'ba gba kinza ma lije ko'ja yeyi lobu mo tone Boko'ba kiteri 'deni 'do ti'di mo zi bilaka abo ga ne. Tine lije o'ja 'deni nge tara ro ma kowo na lije ngi ti mi keyi gomo. Ronni aya de di bi tidedi lije ro bo lowo mi loma 'benni mi doyayi nime bine ^{XIV} ame kinda ngi lije edi tomi yayi mato ame go kedi zinni ro e'benni ne. ^{XV} Doyayi ame lije kola 'deni gonni ne na de kpe lije kedi komeri. Ma kiya te na lije kedi komeri lende mo ra dene lije ti kényi kuyi donni kileki kari teyi. ^{XVI} Tine lije o'doko doyayi ma laka ame kina ro doyayi 'ba mitoro ne. Kina ro Boko'ba aya de gbi di zinni go ame lije kedi kidiki bo ro Boko'ba 'benni ne romoyi bo ileno gawo 'deni zinni koda lije.

^{XVII-XVIII} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Abarayama ko'de Yisika tonja mo ro akumu zi Boko'ba. Boko'ba iya 'deni molo zi bo te, "Ti Yisika na ti mi'di yi keddi ro 'bu lobu zi ma konzi." Tine pele tara odo Boko'ba kényi kiyozo meri abo bo ilagi de di bi to'de kole koto kpoki abo nima ro akumu zi Boko'ba. ^{XIX} Bo iyeni ngi Boko'ba ti ko'bo toja Yisika yaga di mi tole. Kina me kozo donjala mo ngi tara Boko'ba oja Yisika 'deni yaga zi bo di mi tole.

^{XX} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na me ki'di Yisika kose go yeyi ame ga Boko'ba kedi ko'do zi kole abo ga Yakoba ni ti Esawu kada mato ne.

^{XXI} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Yakoba ko'do yeyi do kole riyö 'ba Yesepa ga mi kada 'ba tolé abo. Bo ényí 'deni kogbo ro bo ti pèri abo bo kumötu Boko'ba.

^{XXII} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Yesepa odo bo ko'bo tolé 'deni kiya todo 'ba Yisarele di Ezipeto bo kose zinni 'do lijé kombi kilinba bo kari timo.

^{XXIII} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di 'bu 'ba Musa ni ti ma bo kusu do bo nbö nyepe mo mota mi kada ma köyö bo ne. Lijé ongo bo ro kole ma kele kina ngi i'di lijé kere rönni dé kpe di zi lende 'ba bo dölinjo.

^{XXIV} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Musa kilagi kinza kidéki bo dé ro kole 'ba nyiti 'ba bo dölinjo 'ba Ezipeto nima ko'ja bo kiyöbu 'deni yaga ne. ^{XXV} Bo oza abo ro tombi gomo ti bilaka 'ba Boko'ba di do ame 'do bo koloma nge mbowa ro lönjo mi lende kënyé. ^{XXVI} Bo omeri 'deni ngi tombi gomo 'ba 'ja kozo 'ba Kurisító ame Boko'ba kedi koja ne na laka di do mori mbembé 'ba mi döyayi 'ba Ezipeto. Römyöyi bo édi ti komo ki'di 'do to'ja bi gomo 'ba ro bo di zi Boko'ba.

^{XXVII} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Musa kënyé kola Ezipeto. Bo ere a moto ro döki'di kata 'ba bo dölinjo nima dé kpe. Bo 'bö ngi ti mi këddi kozo iya te bo o'ja kiné Boko'ba kinza ko'ja dé mo nime 'deni tara. ^{XXVIII} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Musa kiyija go to'do karama 'ba Pasaka zi Yisarele. Bo iya zinni go lijé kuli roma go kpadöri 'benni ga kinza malayika 'ba tolé kodo kupö kole döndende 'benni ga ra.

^{XXIX} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Yisarele ngi kumu do Yöpö Kasi kebe mi döyayi ma këlé. Tine odo Ezipeto kodo ma 'benni yo na mini kileki ngi pi'di kote domo pili yaga.

^{XXX} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di teli 'ba Yereko kulöru ko'ja Yisarele kilingere 'deni kuru domo nbö tö'dö mo do modomoriyö. ^{XXXI} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Raba 'ja bo ronyo toné komo ngi kinza kupö ni dé koto ti bo kinza kuwö do Boko'ba naga nima. Römyöyi loko na kota bo kore 'ba Yisarele ro nba.

^{XXXII} 'Do müléri nduwé timo? Tine kada o'bo ma dé kpe 'do miyëti go lende 'ba Gideni ni ti Baraka ti Samosona ti Yepete ti Dawidi ti Samölé gbí ti bo kumé lende 'ba Boko'ba moto ga. ^{XXXIII} Mi ti'di dönni go lende 'ba Boko'ba lijé o'do ya 'deni ti bo dölinjo pili lijé ka'da. Lijé o'do lende laka 'deni lijé ko'ja yeyi mo toné Boko'ba kose zinni ne. Lijé otomo kpa tabiyö ni 'deni teyi, ^{XXXIV} lijé kiyölu pa'do ma löbu naga, lijé komo di kpa kulu. Lijé ro ma kerjme tine lijé ebe kitigo yaga. Lijé embe kozo odo di mi ya lijé ka'da bo kanya 'ba bo löwö ni

ngi lijé koga kirinja. ^{XXXV} Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di 'ja moto ga kogba bilaka 'benni ga ame pa ro töku ne kindinji kididi yaga zinni. Tine moto ga ilagi 'benni do ngölö na kolé ngi mi ançoni 'do koja lijé 'jaa mi lonjo ma laka di pötö tolé. ^{XXXVI} 'Ba ya moto ga opoto komba. Kudödu moto ga ti zingiri ku'du mi maboso. ^{XXXVII} U'du lijé ti döku kotopa minni riyö kupö lijé ti mbele. Lijé kulé ngi tara ro go nbululu nge ti kilaka banya ni ti kamölö na gönni kozo bo lisa kodo gomo rönni ko'do kponi rönni nime te. ^{XXXVIII} Döyayi ma kele ko'bo tinni inza. Lijé koloma ngi ro tulé kebe yi mökö kebe mi lönggö döku ni. Bi 'ba loma 'benni kö'bö ngi mi ti'börö ni ti go.

^{XXXIX} Ti'di dönni go lende abo 'ba Boko'ba i'di bo ngi ti mi këyi rönni. Tine pele yeyi mo toné Boko'ba kose ne lijé o'ja dé gba. ^{XL} Römyöyi Boko'ba iteri a ma laka 'deni zize 'do to'do ze pili ro löbu koto tinni.

XII

Loma Do Döri Boko'ba

^I Ma 'beze tine lijé bo laja ma konzi toné ga dogba bine ne na kedi 'deni nati ro tidayi ze. Kina ti, donake wa ame ga kedi kirakpa rönni kpa kori zize ne ti pili yaga. Dopepeke roze yaga di zi lende kënyé nime kënyö 'deni ngi goze ne. Dogboke roze laka 'do dolöloke di mi rinja döli nime mi loma ze. ^{II} Di'dike komoze ti kö'bö nburu do Yésu ame bo na kodoro kori 'deni zize ti'di doze go lende abo kokonyi ze 'deni gbi yimo ne. Pele mi tutöti bo toné bo asi dé yaga di ro ndobo abo. Lende 'ba lonjo nime kedi koda bo i'di ro bo ngi kaya dé di bi tolé do ngéri. Kina me le'jete bo kedi koloma 'deni do döri Boko'ba.

^{III} Omeri go gomo nime Yésu kombi di kpa közi bo ndo'ji bo lende kënyé ni ne te. Kina kinza ki'di döki'di yi kombi dé kidaki ngi. ^{IV} Ro kopi 'bi mi lende kënyé ömó dé gba mi tolé. ^V Lende 'ba döki'di këddi toné kiya zize bine kozo kole tara ne udölu 'deni di daye? Ame kiya te, "Kole ma, odo bo Boko'ba kileki ndoro 'bi döyi kinza kenge dé yaga di romo. Kina odo bo kamo döyi kinza koto dé ngi kporo. ^{VI} Römyöyi ya ame ga pili bo ko'bo ne na bo kedi kamo domo tara molo. Ame ga bo ko'bo ro kole abo ga ne bo édi kiyandi molo tara bo ko'do yida romo."

^{VII} Ombi gomo 'bi ga ti pili ti mi këddi römyöyi 'bu na kedi ro tiyandi yi. Gomo nime i'di 'deni ngi kindi Boko'ba na kedi ro tiyandi yi ni kole abo. Tara ne kole moto édi ame 'bu mo kiyandi dé ko'do yida romo? ^{VIII} Odo kiya te komo ma 'beyi ngi du di mi gomo nime kinza ma ko'ja yi dé

kɔzɔ 'ba kole ma laki, nɪ ma 'bɛyɪ nima ti kinza rɔ kole ma laka ɔtɔ. Nɪ kole mɪ maŋba na ka. ^{IX} 'Bu ze ga ma mɪ dɔlɪŋɔ nime bine iyandi ze ko'dɔ yida rɔze kɔ'ɔ na doroke lijɛ. Ne 'bu yɪ ma lɔbu nime mɪtɔrɔ ne ebe koro bo dɛ gɔ wa'di 'dɔ ko'ja didi ma ŋburuŋburu? ^X 'Bu ze ga ma mɪ dɔlɪŋɔ nime bine iyandi ze ti to'dɔ yida rɔze kɔ'ɔ gɔ wa ame ga lijɛ ko'dɔko gɔ ko'dɔ laka zɪnnɪ ne. Ne ma 'ba Boko'ba bo ɛdi ko'dɔ rɔ lende laka zize gɔ dɛdɪke gbɪ rɔ ma laka kɔzɔ 'ba bo. ^{XI} ɔdɔ akiyandi kɔmɔ ziyi mɔtɔ ebe kinda za yaga 'bɔwu rɔ gomo kinza kpe rɔ lɔŋɔ. Tine ame ga kiyandi 'deni laka timo ti ko'ja kpa kɔzimo ŋgi rɔ lende kɛyɪ 'ba bɔ lende laka ni.

^{XII} Kina ti, ombi kɔnyɔ yɪ ma kilada 'deni mo nima tɔrɔ kogbɔ ndiyi ma kidaki nima yaga kitigɔ. ^{XIII} Ilenɔ kori kodɔrɔ zi ndiyi kinza ma ka'bo naga kenme ra bɛri, tine kilenɔ lijɛ yaga.

Loma Ti Lende Kɛyɪ

^{XIV} Ogbo rɔyɪ toloma mɪ lende kɛyɪ ti ya ma laki pili to'dɔ mo nge rɔ lende laka 'ba Boko'ba. Rɔmɔyɪ ɔdɔ ko'dɔ dɛ tara to'ja Boko'ba ziyi na ti kinza nati. ^{XV} Ŋgɔ rɔyɪ laka kinza kebe kɔzɔ ra yaga di mɪ kori 'ba lende kɛyɪ 'ba Boko'ba. Nɪ mɔtɔ ŋgɔ laka kinza kebe konza ŋgira da ma kata ne ra kebe tirasi bilaka. ^{XVI} Ŋgɔ laka kinza kɛddɪ ra rɔ bo yɛri ala kɔzɔ Esawu bɔ kinza koro Boko'ba tɔnɛ kugɔ rɔ lɔbu abo 'ba kole dɔndende ŋgi dɔ lebe kɔtɔ 'ba akonyo ne. ^{XVII} Ikali 'deni, di pɔtɔ mo 'bɔwu bo ileki tɛgɛ 'dɔ 'bu bo ko'dɔ yɛyɪ zi bo. Tine ilagi ŋgi yaga di zi bo rɔmɔyɪ ɔ'bo dɛ kpe zi bo tuyi yimo bo koma pele ti tɔlɔ kɔmɔ bo.

^{XVIII} Inzake kɔzɔ 'ba Yisarele tɔnɛ ga lijɛ kako kɔmɔ ŋgi dɔ wa ame lijɛ ko'ja ti kɔmɔnnɪ kuwɔ gbɪ ne. Lijɛ ako 'deni kɔmɔ dɔ dɔku 'ba Sinayi ti pa'do kɔbɔ gbɪ ti mandɔlu ti lili ma kembe ^{XIX} ti birɔ tapi 'ba tɔtɔti ti mugu Boko'ba ma kilende. Kina ɔdɔ lijɛ kuwɔ 'deni tara tine lijɛ oma'jo rɔnnɪ zi bo kinza ki'di bo kilende dɛ kpe zɪnnɪ. ^{XX} Rɔmɔyɪ kɔ'du ki'di abo mo ga itigɔ ra kulɔwɔ. Ame kiyi te, "ɔdɔ a ma kɔzɔ banya ni ti kamɔlɔ ni pele kosa rɔ dɔku nima ku'du ŋgi kupɔ yaga ne." ^{XXI} Kɪnɛ mo i'di bilaka kere kulɔwɔ, Musa kiyi ŋgi te, "Ma rɔ tikere. Roma ɛdi kilɛ'di."

^{XXII} Tine kpe ma 'beye ɔmɔke 'deni dɔ dɔku 'ba Ziyona, gawo Yerusalemame ame mo mɪtɔrɔ, liŋɔ 'ba Boko'ba bo didi ne, ti tɪndi 'ba malayika ma konzi. ^{XXIII} ɔmɔke 'deni mɪ ŋbele 'ba kole dɔndende 'ba Boko'ba ame ga kugu mɔyɪ mo 'deni mɪ buku 'ba didi ne. ɔmɔke 'deni zi Boko'ba bɔ to'dɔ burɛ kodɔrɔ dɔ bilaka pili, gbɪ zi bɔ lende

laka ma mɔlo tɔnɛ ga bo ki'di lijɛ 'deni kɛdi kɔzɔ bo gbɪ tara ne. ^{XXIV} ɔmɔke 'deni gbɪ zi Yɛsu bɔ ko'de lɔmu la'ja zize, roma bo kuli 'deni rɔze turɔgɔ ze. Roma nime udu dɛ kɔzɔ 'ba Abele, tine udu 'ba bo go wa ma laka zize.

^{XXV} Ŋngɔke rɔye laka kinza kebe kilagike lende 'ba Boko'ba ame bo kɛdi kilende ziye ne dɛ. Ya ma dɔgba tɔnɛ ga kilagi lende abo di dɔ dɔku bine ne, lijɛ okpe dɛ du te yaga di mɪ gomo mo. Ne ɔdɔ dilagike ma 'beze lende ame di mɪtɔrɔ ne, ti dɔpuke yala di kpa gomo mo? ^{XXVI} Mɪ kada nima yayi mugu bo ma kudu iyaya yayi 'deni. Kina me le'jete bo iya te, "Ti miyaya dɔyayi ni ti mɪtɔrɔ nge mɪ kɔtɔ nati." ^{XXVII} Tine ame bo iya te, "Nge mɪ kɔtɔ nati." Omba kina me kileme 'deni wa naga nime pili ko'ba ne ti kiyaya gomo 'deni ŋgi kona yaga, tine 'dɔ ma kinza kiyaya mo ga na nge koloma.

^{XXVIII} Kina dolomake ti, ti mɪ kɛyɪ. Boko'ba ɛdi ki'di ŋere lɔbu abo zize ame kinza kiyaya dɛ ne. Doroke bo Boko'ba ti dumɔtuke bo kɔzɔ ako'dɔko abo. ^{XXIX} Rɔmɔyɪ bo Boko'ba ze na rɔ pa'do ma kitene wa kudi 'doyi.

XIII

Ndose

^I ɔ'bɔke ti ŋburu tɔ'ɔ lɔndɔ ye ga. ^{II} Kinza kolake gɔ tota bo lɔwɔ rɔ ŋba dɛ. Rɔmɔyɪ ya mɔtɔ ga pele ota malayika 'deni rɔ ŋba kinza ma kikali gomo. ^{III} Omerike ya ma tɔnɛ ga koloma mɪ maboso ne te, ŋgi kɔzɔ iya te kpe na mɪ maboso tɪnnɪ tara. Omerike ya ma tɔnɛ ga mɪ gomo ne te, ŋgi kɔzɔ iya te kpe na 'deni mɪ gomo kɔzɔ 'bɛnnɪ tara.

^{IV} Rɔ kogbe ki'di lende mo kɛdi rɔ ma koro. Mɛ'dɛ ni ti 'ja kinda'ba ga lende mo laka. Rɔmɔyɪ Boko'ba ɛdi kodɔ karama dɔ bo yɛri ni kada mɔtɔ.

^V Kinza kɔ'bɔ dɛ tombi dɔki'di yɪ go lende 'ba girisi. Wa ame kɛddɪ 'deni timo i'di lende mo kɔ'bo yi. Rɔmɔyɪ Boko'ba iya 'deni te, "Minza mola yi. Minza milagi di rɔyɪ." ^{VI} Kina dolomake ti, ti mɪ kɛddɪ go diyake te, "Nere Boko'ba na rɔ bo konyi ma. Minza mere kpe. Bilaka lesi inza kɔ'bo to'dɔ ɔtɔ zɔ."

^{VII} Omerike bɔ dɔ kanisa ma mɔlo tɔnɛ ga koloma rɔ tiya laja 'ba Boko'ba ziye ne te. Loma 'bɛnnɪ ga ti tɔlɛ mo, omerike te. Kina 'dɔ kinda'bake gbɪ kɔzɔ ma 'bɛnnɪ tara mɪ ti'di dɔye go lende 'ba Boko'ba. ^{VIII} Rɔmɔyɪ Yɛsu Kurisitɔ uyi rɔni dɛ. Bo ɔ'bɔ 'deni tara tipiyara ene gbɪ tara tɔne nduwɛ ŋbɔ rɔ ŋburuŋburu.

^{IX} Kinza kolake dɔ kupɔ akiyandi ma lɔwɔ mɔtɔ ga dɛ kɔtɔ ye yaga di mɪ kori.

A ma 'dɔ ki'di dɔki'di kɛddi ziye na rɔ lende kɛyi 'ba Boko'ba. Dɔlɛti gɔ lende 'ba akonyo naga nima okonyi lijɛ bɔtɔ bɔ koro mo ga dɛ du te.

^X Ma 'beze dɛdike 'deni ti kpa kɔzi ki'di zi Boko'ba ame lijɛ bɔ akumu mo tɔnɛ ga mɪ rɔ mo yayi ne kosa akonyo mo dɛ du te kpɛnni. ^{XI} Bɔ akumu ma lɔbu 'bɛnni mo ga ɔ'bɔ to'de roma yɛri na mɪ gɔ bi ma koro mo rɔ kpa kɔzi ki'di zi Boko'ba gɔ lende kɛnyɛ 'ba bilaka. Tine yida mo oŋma ŋbɔ yaga mɔkɔ di mɪ taya 'bɛnni mo. ^{XII} Kina me 'deni gbɪ tara, Kurisitɔ ɔlɛ 'deni ŋbɔ mɔkɔ yaga di mɪ gawo 'dɔ roma bo kurɔgɔ bilaka pili yaga kɔpɔ. ^{XIII} Kina ti, dɛnyike dɔdɔke yaga di mɪ taya 'ba bɔ mo ga darike zi bo 'dɔ laŋa tɔnɛ kodɔ rɔ bo ne kodɔ gbɪ roze. ^{XIV} Rɔmɔyi dinzake ti gawo ma ŋburu mɪ dɔyayi bine. Dɛdike rɔ toma gawo ame kɛdi kako 'jaa kada mɔtɔ ne.

^{XV} Kina ti, gɔ lende 'ba Yɛsu dɔ'bɔke ti ŋburu tilɛlu Boko'ba. Akilɛlu na rɔ kpa kɔzi ki'di 'beze 'ba ya ma kɛdi kidɛki bo rɔ ŋere naga. ^{XVI} Tine kinza kola gɔ to'dɔ lende laka ti tokonyi bilaka dɛ rɔmɔyi kina rɔ kpa kɔzi ma kiyɛyi dɔki'di Boko'ba.

^{XVII} Ya ame ga mbiri rɔ bɔ dɔye mɪ kanisa ne, uwɔke dɔmo. Lijɛ na kɛdi kɔŋgɔ gɔye rɔmɔyi lijɛ na ti kiyɛti gɔ lende 'be ga kada mɔtɔ kɔmɔ Boko'ba. I'dike lijɛ kɔ'dɔ ndɔbɔ nime ti mɪ kɛyi kinza meri gɔ lende 'ba kinza tuwɔ dɔnni. Rɔmɔyi ma tara inza kokonyi ye.

^{XVIII} Umɔtuke nduwɛ goze. Dikali ŋgi dinza rɔ to'dɔ lende kɛnyɛ, tine dɔ'dɔkɔ loma ze gɔ kɔ'bɔ rɔ ma laka. ^{XIX} Kina ma rɔ dɔ kiteli mo mititi ye pili 'dɔ kumɔtuke goma gɔ Boko'ba kileki ma welo ziye yayi.

Mɔtu

^{XX} Ee, bo Boko'ba bɔ lende liya kokonyi ye. Bo na kombi Yɛsu ŋere ze bɔ kɔnyi ma lɔbu koja yaga di mɪ tɔlɛ gɔ lende 'ba roma Yɛsu ame lɔmu ma ŋburuŋburu abo kɔrɔ 'deni ŋburu dɔmo ne. ^{XXI} Bo ki'di lende laka abo ti pili ziye to'dɔ ako'dɔkɔ abo. Bo ki'di Yɛsu Kurisitɔ kɔ'dɔ ndɔbɔ mize 'dɔ diyɛyike dɔki'di bo. Rɔ lɔbu kɛdi zi bo Yɛsu nduwɛ rɔ ŋburuŋburu. Amini.

^{XXII} Lɔndɔ ma ga, mugu wa naga nime 'deni ti'di dɔki'di kɛddi timo ziye. Moma 'jo rɔma ziye, uwɔke dɔmo ti mɪ kɛyi rɔmɔyi lende mo ka le ŋgi mbowa. ^{XXIII} Mi'di ame ziye tikali mo, ope lɔndɔ ze Timatiyo 'deni yaga di mɪ maboso. Ɔdɔ bo kɔmɔ giri naga nime zɔ bine, ti dari kɔtɔ ti bo ziye yayi.

^{XXIV} Umɔtɔke bɔ dɔ kanisa ma yayi naga nima pili ti mɔyi ma ti bilaka 'ba Boko'ba pili. Bilaka ma Italiya umɔtɔ ye.

^{XXV} Lende kɛyi 'ba Boko'ba koloma tiye pili.

Akugu 'Ba YAKOBA

^I Ma Yakoba bo koja laja 'ba Boko'ba kina gbi 'ba nere Yesu Kurisitö, mumötö ye kpe bilaka 'ba Boko'ba ame ga kiyeyike roye 'deni mi dolinjo nime pili ne.

Gomo Ti Akiyari

^{II} Löndö ma ga, odo akiyari 'ba gomo ma gege moto ga ko'ja ye olomake ro lonjo ro mbembé go lende mo. ^{III} Miya ziye, odo konyake do gomo mo naga nima 'deni ti ti'di doye ngi ro ma laka go lende 'ba Yesu ti kö'böke 'deni ngi nduwé di pötö mo ro bo mi keddí. ^{IV} Ö'böke nduwé ti mi keddí kinza kogake kpeye ra go lende nime 'do keddike ro bilaka ma laka zi Boko'ba kinza a ma kényé moto kedi ra miye.

^V Ne odo kiya te ni bo moto keddí ro lisa 'ba akikali, ititi Boko'ba, kina bo ti ki'di yi 'deni ngi kikali wa. Römöyi Boko'ba na ro bo ki'di wa ro ma sari zi bilaka kinza do kose teyi. ^{VI} Kina odo kiya te kititi Boko'ba go wa moto, ziyi ti'di döyi gomo ro ma laka Boko'ba édi ki'di ngi ziyi. Kina kinza ki'di lende mo de kilikö döyi. Bilaka ame kedi ki'di lende nime kilikö doni ne bo édi 'ba bo kozo surupu 'ba do mini löbu ame lili kedi kome nduwé kilaki timo ne tara. ^{VII-VIII} Bo inza ti meri ma kodoro mi bo kina ma ki'di bo kö'bö ngi nduwé tuyi kori abo ne. Kina 'do bo kikali ngi ro ma laka Boko'ba inza ki'di wa ma koto moto du te zi bo.

Bo Lisa

^{IX} Kpe bilaka 'ba Kurisitö ame ga ro lisa ne, olomake ti mi keyi römöyi éddike 'deni ro wa ma mbiri di komo Boko'ba. ^X Kina gbi tara, kpe bilaka 'ba Kurisitö ame ga ro bo wa ne, olomake ti mi keyi römöyi éddike 'deni ro wa ma titiyi di komo bilaka 'ba dolinjo nime. Römöyi bo wa ni ti kote rönni kada moto ti wa 'benni ga kozo döwöru 'ba ngéri ame lili kedi kome kote yaga ne tara. ^{XI} Kada odo di béri ti tututu 'benni konja ngéri ngi kututu yaga. Kina döwöru mo ga kilayi ngi me yaga tele mo kirasi rönni ngi. Kina gbi tara, bo wa ti kolé 'deni gbi di do wa 'benni ga tara.

Mi Keddí

^{XII} Ne odo ni bo moto ki'di miyi ngi keddí zi gomo, koloma kinza koga kpéyi de go lende 'ba Yesu, Boko'ba ti ko'do yéyi ma laka 'deni ngi döyi ti didi ma nburunburu. Kozo ame bo Boko'ba bo kiya 'deni molo ti'di didi ma nburunburu zi ya ame ga ko'do bo ne tara.

^{XIII} Ne odo ni bo moto gomo kedi 'deni ko'do yi, kinza kiya de te, "Boko'ba na me 'deni kedi ki'di gomo nime ko'do ma 'do mari mo'do lende kényé." Inza du tara, wa moto inza ame 'do ki'di Boko'ba ko'do lende kényé, kina bo i'di gomo de gbi ko'do bilaka 'do ki'di lijé kari to'do lende kényé. ^{XIV} Meri kényé 'benni 'ba bilaka lesi na kindéndé lijé 'deni kinda'ba lijé, kina ma ki'di lijé ko'doko ngi ro to'do lende kényé. ^{XV} Kina meri kényé 'benni ga kényi komo ngi köyö ro lende kényé. Kina odo lende kényé nima kulu rönni 'deni na köyö 'benni ngi ro tolé.

^{XVI} Kpe löndö ma mo'c kulöwö naga nime, kinza kiliköke doye de. ^{XVII} Wa ame ga pili Boko'ba kedi ki'di zize ne kina 'do ro wa ma laka kina gbi nge ro wa ma kele. Bo na me ko'ba kada ni, ti nyepe ni gbi ti kélu 'ba mitoro. Ne bo ö'bö de tiyese ro bo yaga kozo 'ba kada ame kedi kiyese rönni yaga 'do ki'di go bi kedi kölu doyayi nime ne tara, kina bo uyi ro bo de gbi. ^{XVIII} Bo o'doko ze 'do dedike ro wa ma kele ro do kiteli di mi löngö wa pili ame ga bo ko'ba dolinjo nime bine ne, kina me bo kuwöwö lende kodoro abo 'deni zize 'do ki'di ze dididike yaga ro ma lölöwö.

Mbili Ni Ti Kpa

^{XIX} Kpe löndö ma mo'c kulöwö naga nime, ziye tikali lende naga nime laka. I'dike mbili ye kapa tuwö lende ne tine, i'dike kpeye kedi ro ma kirindi di bi tiya mo. Kina kinza kényike de gbi welo ro 'diri ti bilaka moto, ^{XX} römöyi bilaka ame 'deni ro 'diri ne inza kikali to'do wa ma laka ame ga Boko'ba ko'doko ne. ^{XXI} Olake go lende kényé pili, kinza ko'doke mi kombi de kpe. Ojeke mbili ye laka go lende 'ba Boko'ba. Bo i'di lende naga nima 'deni miye 'do ki'di tigo ziye 'do komo ye di mi tolé.

^{XXII-XXIII} Ne kinza kö'böke de tuwö lende 'ba Boko'ba nge ro tuwö, ziye gbi 'do tari to'do mo. Bo ame kedi kuwö 'benni lende 'ba Boko'ba nge ti mbili ni kinza bo ko'do de ne, bo édi 'ba bo ka ku'bölu ro bo ro tu'bölu. Bo édi 'ba bo kozo bilaka ame kedi konjo rönni di mi mandara ne tara. ^{XXIV} Bo ongo ro bo laka di mi mandara ne odo bo kari 'deni mbowa yaga kiné bo toné udölu ngi yaga di do bo. ^{XXV} Ne bo ame kinda'ba kö'du ki'di 'ba Boko'ba ko'do ki'di kinza kudölu di do bo ne, bo na ti kedi ti yéyi ma laka mi ako'do abo, römöyi kö'du ki'di 'ba Boko'ba na pili ro ma laka ki'di ze gbi dedike ro do ngölö.

^{XXVI} Ni bo moto ma di ziyi iya te ni bo ko'do mötu na? Ne odo kiya te kogbo do dande'de yi de béri di bi tiya lende, éddi é'bi ka ku'bölu röyi ro tu'bölu. Kina mötu ko'do 'bi naga nima édi ka ngi ro wa sari zi

Boko'ba. ^{XXVII} Römöyī mötu ma laka ame 'bu ze Boko'ba ko'doko di zize ne, kina ro tokonyi kiri'bala ni ti makuru'bē ame ga ro lisa ne di mī gomo 'bēnnī ga, kina gbī 'do donḡoke roze laka di zi lende konya 'ba doliṅo naga nime.

II

Komo Geli

^I Kpe löndö ma ga ame ki'dike doye 'deni go lende 'ba nere ze Yēsu Kurisitö löbu 'ba do wa pili ne, kinza ko'doke komo geli dē zi bilaka. ^{II} Odo kiya te bilaka ma riyo moto ga kako mi bi 'ba mötu 'be, bo moto ro bo wa ti bonḡo ma kele rōni ti wa 'ba dokole közi ma kele, kina bo moto 'bēni ro bo lisa ti bonḡo ngoro rōni kako gbī, kinza ko'doke geli dē mī löṅgö lijē. ^{III} Ne odo kiya te bo ama ti bonḡo ma kele rōni ne na kēnyike nge kumötöke ro ma laka kiyake teyi, kiya te, "Ako koloma do kiti ma laka nime bine." Kina kebe kēnyī kuyike komoye do bo ma ti bonḡo ngoro rōni nima kiyake te, "Ni, oro 'bēyi yayi, ala ako koloma bēri mī yayi bi ndize bine." ^{IV} Irasike kö'du 'deni römöyī ebeke 'deni za kozake mī bilaka ti to'do burē 'ba bilaka ro ma kēnyē.

^V Kpe löndö ma mo'co kulöwö naga nime, uwöke lende nime laka. Bo lisa 'ba doliṅo naga nime lijē na Boko'ba koza 'deni 'do ki'di dönni go lende 'ba Yēsu. Kina lijē na ti kēdi kozo bo wa tara komo bo. Bo ēdi ko'do yēyi zinni ti wa ma laka 'ba mitoro kozo ame bo kiya 'deni molo to'do yēyi zi ya ame ga ko'co bo ne tara. ^{VI} Ne kina me kpe kebeke za 'böwu titi'ja bo lisa. Ma kikalike 'beye, yē mo ga na kēdi konḡeḡbe ye ne? Bo wa na dē? Bo wa naga nima lijē na kēdi kitinji goye komo kiti 'ba burē. ^{VII} Ikalike dē, lijē na gbī tōnē koloma bine ro tiya kpa kēnyē ro nere ze Yēsu Kurisitö ame kpe ro bilaka mo ga ne?

^{VIII} Kö'du ki'di 'ba nere ze Boko'ba ame kugu mī buku abo ne, iya te, "O'co lēpi yi moto gbī kozo ame ko'co yida röyi ne tara." Odo kiya te ko'doke 'deni ngi tara o'doke lende ma laka 'deni. ^{IX} Ne odo kebe ko'doke geli 'deni mī löṅgö bilaka, o'doke lende kēnyē 'deni kina inzake gbī kpe ro bo koro kö'du ki'di 'ba Boko'ba. ^X Römöyī kö'du ki'di 'ba Boko'ba nime odo koro 'deni me kina kebe kēnyī 'böwu kirasi nge ro ma koto moto, irasi lijē nima 'deni pili ro gomo. ^{XI} Kö'du ki'di 'ba Boko'ba moto iya 'deni te, "Kinza ko'do yēri dē." Kina moto iya 'deni gbī te, "Kinza kupö bilaka dē." Ne odo kiya te ko'do yēri dē pele, kina odo kupö bilaka 'deni irasi kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'deni kina inza kpe ro bo koro mo.

^{XII} Kina me miya 'deni ziye, i'dike lende ko'do 'be ga ti lende kiya 'be ga kö'bö pili ro ma laka. Römöyī kö'du ki'di 'ba Boko'ba i'di ye 'deni kolomake ro do ngölö. Kina i'dike lende mo kēdi doye, Boko'ba ēdi ko'do burē 'be kada moto ti lende naga nime. Odo kiya te o'doke ala o'doke dē pele. ^{XIII} Mī kada 'ba burē mo nima yayi Boko'ba inza ki'di mī bo kēyi kpe ro bilaka ame ga ko'do mī kēyi dē gbī zi lēpi nni ga ne. Bo ti kodo karama ngi dönni. Ne ya ame ga ro bo mī kēyi ne inza koloma ro tikere mī kada mo nima.

To'do Lende Laka

^{XIV} Löndö ma ga, odo ni bo moto kiya te i'di döyi 'deni go lende 'ba Yēsu Kurisitö, ne odo kiya te ko'do lende laka mo dē lende 'bi naga nima ēdi ka ngi ro wa sari. Kina gbī ti'di döyi nge go lende 'ba Yēsu Kurisitö nima inza kikali tomo yi di mī burē 'ba Boko'ba. ^{XV} Odo kiya te ni bo moto kari ko'ja löndö yi ti lēmi yi moto ga kēdi ro leri 'ba bonḡo ala 'ba wa moto ame go lijē konyo ne, ^{XVI} kina kēnyī kiya zinni, kiya te, "Boko'ba ki'di yēyi laka abo koloma doye, koja ga akonyo ziye go konyoke, ki'di bonḡo 'ba bi kēyi ziye." Ma komeri 'bēyi lende 'bi nima ti ko'do wa'di zi bilaka naga nima? Ro ma laka odo kiya te ki'di wa mo to nima lijē kēdi ro leri mo ne dē zinni, lende 'bi naga nima inza ko'do wa moto du te zinni. ^{XVII} Kina gbī tara, bo ame kēdi kingele 'bēni nge kiya te bo i'di dönī 'deni go lende 'ba Yēsu Kurisitö kinza bo ko'do lende laka 'ba Boko'ba mo dē ne, lende kiya abo naga nima ēdi ka ro töku.

^{XVIII} Odo bo moto kēnyī 'ba bo kiya te, "Bo nime na ki'di dönī 'deni ro ma laka go lende 'ba Yēsu Kurisitö, kina bo ame na ro bo ko'do lende laka 'ba Boko'ba." Ti mēnyi mititi bo mo nima miya te, "Iyēti zö te, bilaka moto ti kikali 'ba bo nge ti'di dönī go lende 'ba Yēsu Kurisitö ro ma sari kinza ma bo ko'do lende laka mo totondo mo ga?" Ne 'bama ndobo ko'do ma na ti kileme ro ma laka ziye mi'di doma 'deni go lende 'ba Yēsu Kurisitö. ^{XX} I'dike doye 'deni gomo Boko'ba ēdi nge koto. Tine ele sowa. Ne nöki ame gbī ro bo koja laja 'ba Satani ne lijē ikali lende nima gbī kozo wa nima tara, kina rōnni ki'di ngi tilē'di di zi tikere go kö'du mo.

^{XXI} Ni bo do kirindī nime, mēdi mileme ziyi ro ma laka. Odo bo moto kiya te bo i'di dönī 'deni go lende 'ba Yēsu Kurisitö kina odo bo ko'do lende laka 'ba Boko'ba dē, lende abo naga nima ēdi ka ro wa sari. ^{XXII} Onḡoke 'bu ze löbu Abarayama te. Wa'di na ki'di Boko'ba kidēki Abarayama ro bo lende laka? Lende ko'do laka 'ba Abarayama ame bo kilagi dē 'do tumu kole

abo Yisika ro roma zi Boko'ba ne, kina ma ki'di 'do Boko'ba kidēki bo ro bo lende laka ne. ^{XXII} Kina donḡoke te, Abarayama i'di do bo go lende 'ba Boko'ba kina bo ko'do lende mo ro ma laka. Kina ndobo abo naga nime ki'di bo ngi kikali lende 'ba Boko'ba ro ma laka. ^{XXIII} Lende nime o'do rōni 'deni kozo lende ma tōnē kugu molo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Abarayama i'di do bo 'deni go lende 'ba Boko'ba kina me ki'di Boko'ba kidēki Abarayama ro bo lende laka ne." Kina ma 'do kiya te Abarayama ro bo pori ma laka 'ba Boko'ba ne.

^{XXIV} Kina me dikalike 'deni lende ko'do laka 'ba bilaka na kēdi ki'di Boko'ba kidēki lijē ro bo lende laka. Inza nge go lende 'ba ti'di dōnni go lende abo. ^{XXV} Kina gbī kozo lende 'ba Raba ma tōnē ro 'ja bo ronyo mi kada 'ba 'bu ze löbu ga bine ne tara. Boko'ba idēki loko 'deni ro bo lende laka go lende laka 'bēni ame loko ko'do zi bo kore ze ga 'ba Yisarele ame koja kari bi tonḡo mi dolijo 'bēnni ne, ame loko kota lijē koloma liḡo 'bēni kina loko kokonyi lijē ki'di kirija kebe go kori moto ne. ^{XXVI} Kina gbī tara bo ame kiya te bo i'di dōni 'deni go lende 'ba Yēsu Kurisito ro ma sari kinza bo ko'do lende laka 'ba Boko'ba dē ne, lende abo nima ēdi ka ro töku kozo yida ro ame 'deni kinza didi yimo ne tara.

III

Donde'de

^I Löndö ma ga, kinza bilaka ma konzi 'beye moto ga koloma dē me ro bo komo kiyandi 'ba lende 'ba Boko'ba. Römöyī dikalike 'deni ze ame ga ro bo komo kiyandi ne, ze na Boko'ba kēdi kodoro biči lende roze ro do kiteli di do 'ba ya ma laki pili. ^{II} Ze bilaka lesi pili dirasike lende ma konya. Ne odo bo moto kirasi lende ma koto moto dē ti tiya lende ma kēnyē, bo na ro ma laka ro ma kopo, kina bo na gbī ti kikali togbo do yida ro bo ga pili bēri.

^{III} Donḡoke kosani te, ze bilaka lesi di'dike yamo kpamo kina dosike kabi yoki mo 'do ki'di kuwō dōze, ame 'do dikalike tuyi kpamo go kori ame ga dēdi do'dokoke tari teyi ne. ^{IV} Kina donḡoke lende 'ba sorope ame ga kēdi kilingere kebe do mini löbu ne gbī te. Sorope naga nima iyöbu 'bēnni ngi ro do kiteli ame lili ma kembe na nge kēdi kitiji gomo 'do kari. Ne bilaka ebe tuyi kpamo ti ngēri ma titiyi kari go kori ame lijē kēdi ko'doko tari teyi ne. ^V Donde'de ze bilaka lesi nime na gbī tara. Bo na ma le titiyi, tine bo ebe tēbi ro bo ti tiya lende ma löbu naga.

Donḡoke pa'do te, pa'do ma titiyi odo kogba kusu mi lindī 'ba moli ma löbu ēdi konjma tara kote yaga. ^{VI} Donde'de ze

bilaka lesi nime ēdi gbī kozo pa'do tara, bo na ro mi zana 'ba lende kēnyē 'ba dolijo nime. Kina me bo gbī ro kapa 'ba yida roze moto kina bo ki'di lende kēnyē ngi kita'ba kote roze pili. Kina me donde'de kusu pa'do ma löbu 'ba Gehena 'deni ngi ro didi ze ga 'do kirasi loma ze ga pili yaga.

^{VII} Ze bilaka lesi dikalike ti'di dokomali yēri 'ba yi mökö, ti yali ni, ti wa ma titi ma kēdi kebe kebe bēri naga, ti kenze ni kēdi mi komo közize. ^{VIII} Ne boto ma koto moto ikali dē ma 'do kogbo do donde'de ni bēri. Donde'de 'bēni ngi ro wa ma kēnyē ame kikali dē tolo ma le, bo oso 'bēni ngi lo ti wowo ma kata ame ga kēdi kupö bilaka ngi kozo wowo 'ba murē tara ne.

^{IX} Kina me dēdi dilēlue nere Boko'ba ame ro 'bu ze ne ti donde'de ze ga kina debe duyike 'böwu gbī tulömu bilaka lēpi ze ga ame Boko'ba ko'ba 'deni gbī kozo bo tara ne timo. ^X Akilēlu ma laka ni ti lömu ma kēnyē naga ēdi kodō kpaki di mi kpa kotokoto nima. Löndö ma ga, lende nima ele dē, kinza do'doke dē tara. ^{XI} Daa koto ikali dē ma 'do kulöwu mini ma kindili gbī ti mini ma kata di komo kotokoto nima. ^{XII} Ngēri kēlu ikali dē ma 'do kana kolo kina ngēri maa ikali dē gbī ma 'do kana kēlu. Kina gbī tara daa ame kēdi kulöwu 'bēni ro ma konzoloro ne ikali dē ma 'do kulöwu mini ma laka.

Akikali Ma Laka

^{XIII} Ni bo moto odo kēddi ro bo kikali lende, oloma ro bo ko'do lende laka 'do lende kēyi 'bi na kileme akikali 'bi nima. ^{XIV} Ne odo kēddi ro bo mi kombi, ro bo mi kata, kina gbī ro bo mi kututu, kinza kebe dē tēbi röyi go döyi kiya te ni bo kikali lende na. Ni bo ame kēddi kiya tara ne lende 'bi nima inza du te ro ma kodoro. ^{XV} Kina akikali 'bi nima inza gbī ro ma Boko'ba ki'di. Akikali 'ba Satani ni ti 'ba bilaka 'ba dolijo nime na ka. ^{XVI} Römöyī mi kombi ni ma ti mi kututu na kēdi ki'di bilaka kebe to'do lamo ni ti lende ma kēnyē moto ga.

^{XVII} Ne bilaka ame ga Boko'ba na ki'di akikali 'bēni teyi ne lijē o'do 'bēnni wa pili ro ma kodoro. Lijē o'do 'diri dē ti boto kina lijē o'do komo kēnyē dē gbī do bilaka. Kina lijē o'do mbili minyi dē gbī, lijē o'bo 'bēnni ti mi kēyi, kina lende ko'do 'bēnni ga kö'bo ngi pili ro ma laka. Ya ame ga 'deni te ne o'do komo geli dē zi bilaka, meri 'bēnni pili ro ma laka. ^{XVIII} Lijē na ro bo lata mi löngö ya ma konzi, ame lende kēyi 'bēnni ki'di bilaka 'deni 'do koloma kö'bo to'do lende laka 'ba Boko'ba.

IV

Mi Kombi

^I Wa'di ga na kēdi ki'di ye kamoke ko'doke 'diri ro go roye? Meri go ako'doko ma kēnyē 'ba yida roye ga na kēdi ko'de lende naga nima. Rōmōyi meri naga nima o'bō ngi ro to'do ya miye 'do kogbo ye bēri. ^{II} O'doko wa moto ga, kina odo ko'jake dē yo kina miye kēnyi kombi ngi ro lēpi ye ga. Kina mi kombi 'be ga kodo ngi ro lamo ni ti 'diri ziye 'do tupō lēpi ye ga yaga.

Ne wa mo naga nima ko'doko te o'jake dē rōmōyi ititike Boko'ba dē su go lende mo. ^{III} Ne odo kititike Boko'ba go lende 'ba wa mo naga nima bo inza ki'di gbi ziye rōmōyi akititi 'be ga ele dē. Eddi kititike wa naga nima odo ki'di 'deni ziye 'do ki'dike nge koloma ro wa 'ba loṅo 'ba gbagba ye ga.

^{IV} Kpe bilaka ebeke toga kpeye go lende 'ba Boko'ba kozo 'ja ame kēdi ko'do yēri di do mē'dē nī ne tara. Ikalike dē su to'c wa 'ba dolinjo nime na ro wa ame kēdi ko'do ya ti Boko'ba? Bilaka ame ga kiya rōnni ro bo ko'c wa 'ba dolinjo nime kulōwō ne lijē na ko'do rōnni 'deni ro bo ko'do ya ti Boko'ba. ^V Ikalike dē, lende tōnē kugu mi buku 'ba Boko'ba ne ēdi ngi ro ma laka, ame kugu kiya te, dōki'di nime Boko'ba ki'di mize ne ngi ro dōki'di 'ba mi kombi? ^{VI} Tine Boko'ba mi bo ēyi roze sowa kina me bo ki'di tigo ame ro do kiteli di do mi kombi ze ga ne. Eēdi 'deni gbi kozo lende ma tōnē kugu molo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Boko'ba ēdi ro ya ti bilaka ame ga kō'bō tubōtō rōnni ne. Mi bo ēdi kēyi nge ro ya ame ga koto ē'bēnni dōnni le bēri ne."

^{VII} Kina me mēdi miya ziye lende 'ba Boko'ba na kuwōke dōmo. Ilagike yaga di ro 'ba Satani 'do ki'di bo kiraṅa yaga di roye. ^{VIII} Akoke zi Boko'ba kina bo ti kako gbi ziye. Kpe bo lende kēnyē naga nime, olake go lende kēnyē yaga. Kpe bo dōki'di riyo naga nime, i'dike dōye go lende 'ba Boko'ba ti dōki'di koto. ^{IX} Uduke molo te di zi lende kēnyē 'be ga. Kinza kōgōke dē kpe, o'bōke ro monc. Kinza kolomake dē kpe ro loṅo, ne tine o'bōke ro meri. ^X Ilekike roye titiyi bēri komc Boko'ba kina bo ti ki'di ye 'deni ngi kēddike mbiri.

^{XI} Lōndō ma ga, kinza kiti'jake lēpi ye ga dē. Nī bo ame kēddi kiti'ja lēpi yi ga ame 'deni ro 'ba Kurisito ne, kiya lijē ro ma kēnyē, kō'du ki'di 'ba Boko'ba na ma 'deni kiti'ja kiya ro ma kēnyē ne. Kina inza ē'bi kpe ro to'do kō'du ki'di 'ba Boko'ba, ēddi ē'bi 'deni za ro to'do burē mo. ^{XII} Tine Boko'ba bo na nge koto kpōki ro bo ko'do burē, kina bo na gbi nge ro bo ki'di kō'du ki'di. Bo na nge ti tigo 'ba tomc bilaka di mi tōlē, kina bo ēdi gbi ti tigo 'ba tupō bilaka timo. Ne nī 'bēyi o'doko 'deni to'do

royi ro yē, odo kebe gbi bi to'do burē 'ba ro lēpi yi ga?

Tudōli Boko'ba

^{XIII} Uwōke dōma te, kpe bilaka ame ga kēddi kiyake te, "Tilēndō dēdi dari do gawo ma te 'do dari doloma yayi komc koo koto bi tugō ndōgō 'do do'ja yamo." ^{XIV} Ikalike lende 'ba bi kēzē ma tilēndō ra? Kina ikalike lende 'ba loma 'be ga ra gbi yo? Ro ma laka loma 'be ga ēdi nge kozo matutu tara. Oloma nge mbowa kina koya ngi yaga. ^{XV} Lende 'beye ame 'do kō'bōke ro tiya mo ne kina me, iyake te, "Odo kiya te nje Boko'ba ko'doko zize ki'di go bi kēzē laka dōze tilēndō 'do dari do'doke wa ma te." ^{XVI} Dēne lende kiya 'be naga nima ti kēdi ka ro dōli. Kina dōli ma kozo wa nima tara ēdi ro lende kēnyē.

^{XVII} Kina me le'jete ikalike lende laka 'deni, ne odo ko'doke dē o'doke lende ma kēnyē 'deni.

V

Bo Wa

^I Kpe bo wa ni, uwōke dōma. Uduke konyoke kōkō molo te di zi gomc lōbu nime kēdi ko'doko todo mo dōye ne. ^{II} Wa mbēmbē 'be naga nima ēdi kirasi rōnni, kina kulōrō ēdi konyo boṅgo kele 'be naga nima gbi. ^{III} Ro yamo 'be naga nima ēdi koromaro, kina odo rōmo koromaro 'deni kirasi rōni tine, ti kileme lende 'ba yida roye 'deni ngi. Ti koṅma yida roye 'deni ngi kozo pa'do tara. Rōmōyi kada ame ro ḡburuṅburu 'ba dolinjo nime ne kina 'deni me, ne kina kēddike 'beye za gba bi tototo wa ro mbēmbē.

^{IV} Oṅgoke bo ndobo ame ga kēdi kumu nyōnyu di mi nyaka 'be ga ne te. Opikē girisi 'bēnni ga dē yo, kina me lijē 'deni ngi ti monc ro ma kēnyē go lende mo. Monc 'bēnni omō 'deni ḡbō mbili Boko'ba bo tigo do kiteli. ^V Ne 'beye kpe ngi ro loṅo di dolinjo nime bine ti wa ḡbanji. Kina ki'dike yida roye 'deni ngi kozo kozo kamōlē ame kēdi ko'doko 'deni 'do tari tumo mo ne tara. ^{VI} Odoke karama 'deni do bilaka ma laka naga kina kupōke moto ga 'deni gbi ngi yaga ro ma sari kinza ma lijē ko'do wa moto ziye.

Loma Ti Komc Ki'di

^{VII} Lōndō ma ga, olomake liya ti komc ki'di ḡbō kōmō mi kada 'ba tako 'ba nje ze Yēsu Kurisito ame bo kēdi kileki kako dolinjo nime bine ne. Oṅgoke bo nyaka ni ma kēdi koloma ē'bēnni ga le liya ti komc ki'di go torc ḡbō kōmō mi kpa dolili te. Lijē oloma ti komc ki'di ḡbō lijē ko'ja wa ma laka di mi nyaka 'bēnni ga mi kada 'ba kpa dolili. ^{VIII} Kina 'do kolomake gbi tara

ti koma ki'di ti mi keddä römöyî kada 'ba tako 'ba nere ze Yësu Kurisitö owo dë kpe.

^{IX} Löndö ma ga, gomo ame ga kedi ko'do ye ne kinza kudoku mono mo dë ti lepî ye moto ga. Odo kebeke tudu mono mo ti lepî ye ga, Boko'ba edi kodo karama doye gomo mi kada 'ba burë abo. Kina me 'deni kada mo owo dë kpe.

^X Löndö ma ga, ongoke lende ko'do 'ba bo kumë lende 'ba Boko'ba ma molo tonë ga koloma ro tiya lende 'ba Boko'ba zi bilaka ne te. Lijë oloma ti mi keddä kina lijë kogbo rönni ngi koro kpa gomo mo. Kina 'do ko'doke gbi kozo 'benni tara. ^{XI} Lijë ogbo doki'di nni kina me dedi diyake te Boko'ba o'do yeyi ma laka zinni ne. Kina ikalike di go lende 'ba Eyobo ame bo koloma ti mi keddä ro go kowo ne, kina ikalike 'deni gbi ma Boko'ba kokonyi bo di potö gomo abo römöyî Boko'ba bo edi ti mi keyi ro mbembë ro bilaka abo ga.

Ndose Ma Nburunburu

^{XII} Löndö ma ga, lende ame ro do kiteli ne kina me medä miya ziye. Kinza kulömuke roye dë ti mitoro ala ti doyayi ala ti wa moto. Odo kuti 'deni go lende mo to nima, iya te, "Yëe." Ne odo kilagi ë'bi 'deni, iya te, "Ee." Odo ko'do 'deni pili tara, Boko'ba inza kpe kodo karama doyi.

^{XIII} Ni bo moto odo keddä ti gomo ititi Boko'ba 'do bo kokonyi yi. Ni bo moto odo keddä ro lonjo ilëlu Boko'ba ti ngala koba.

^{XIV} Ni bo moto odo keddä do roko'o ideki bilaka ma löbu 'ba kanisa kako ziyi 'do lijë kondi 'bu royi kititi Boko'ba ti közi kakpa 'ba nere ze Yësu Kurisitö go bo kilejo yi. ^{XV} Lijë i'di dönni 'deni go lende 'ba Boko'ba, kina bo ti kileki do akititi 'benni nima ngi kilejo yi di do roko'o 'bi nima. Kina odo kiya te ko'do lende kënyë moto ga 'deni pele molo, Boko'ba edi kola yi ngi gomo.

^{XVI} Kina o'doko ziye 'do kodoke kpeye go lende kënyë 'be ga ro go roye, kina 'do kititike Boko'ba gbi go lende 'ba lepî ye ga 'do bo kokonyi lijë. Kina Boko'ba ti kilejo ye ngi di do roko'o 'be ga römöyî akititi 'ba bo lende laka edi ti tigo ro do kiteli.

^{XVII} Dongoke Eliya te, bo gbi ro bilaka lesi kozo ze te. Bo ititi Boko'ba ti doki'di koto 'do ko'joro toro kinza ka'di mi doyayi 'ba Yisarele. Kina kada keze ngi nbö koma koo mota kodo domo nyepe modokoto.

^{XVIII} Kina bo kileki kititi Boko'ba 'böwu 'do ki'di toro ka'di kina toro ka'di ngi ro ma kënyë, dokomali wa 'ba doyayi pili kënyî kôtu yaga.

^{XIX} Löndö ma ga, i'dike lende nime kedä laka doye. Odo bo moto di mi longö ye nima kënyî koco yaga di mi kori 'ba lende laka 'ba Boko'ba kina odo bo moto

kari ko'de bo 'deni 'böwu mi kori nima, ^{XX} bilaka mo nima bo olo lepî bo nima ko'do lende kënyë ne 'deni yaga di mi tölë. Kina Boko'ba ti kola bilaka mo nima ngi go lende kënyë ma konzi ame ga bo ko'do ne.

Akugu Ma Dɔgba 'Ba PĪTÖRÖ

^I Ma Pitörö bo laja 'ba Yësu Kurisitö mēdi mugu waraga nime zide kpe ame ga Boko'ba kigeli ye 'deni kēdi kolomake ngi kɔzo bo löwö tara ro kotokoto mi dɔyayi 'ba Pɔnito ti Galatiya ti Kapadokiya ti Asiya ti Bituniyö pili ne. ^{II} Bo oza ye 'deni go akiteri abo 'ba Boko'ba 'bu ame bo kiteri 'deni molo, ki'di Nyi Koto Laka ko'do ye 'deni ro ma laka ro 'ba bo tuwö do Yësu Kurisitö ame roma ma ki'di ye 'deni kēddike ro ma kopo ne.

Yëyi ti lende kēyi mo kēdi tiye ro do kiteli.

Mi Kēyi 'Ba Boko'ba

^{III} Do'doke yēē'di zi Boko'ba 'bu 'ba nɛze ze Yësu Kurisitö go mi kēyi nime bo ko'do 'deni zize ro mbēmbē, bo ki'di Yësu Kurisitö kodo 'deni yaga di mi tölē 'do ki'di ze mi didi la'ja ne. Kina go kō'du mo dikalike 'deni ngi Boko'ba ti ko'do yēyi ma laka zize kada motɔ ti wa ma laka ^{IV} ame bo kikeki 'deni mitoro kēdi koda bilaka abo ga ne, ame kikali tote rōni dē gbi, kato dē gbi, kina kirasi rōni dē gbi ne. ^V Bo ti kitata ye kpe ame ga ki'dike dɔye 'deni go lende abo ne nduwē ti tigo abo n̄bō kōmō mi kada ma n̄burun̄buru 'ba dolinjo nime 'do kileme zi bilaka ma bo komo ye 'deni di mi tölē.

^{VI} Olomake ti lonjo go lende naga nime odo kēddike pele ro meri giri naga nime go lende 'ba gomo ma geame ame ga kēdi ko'do ye ne. Gomo naga nime inza koloma gomo kowo, ^{VII} ēdi n̄ge kiyozo ye odo inda'bake lende abo 'ba Boko'ba 'deni ngi ro ma laka. Kina kozo ma kongoko yamo kōbōkōbō ame pele ro wa 'ba dolinjo nime ne, bilaka ēdi kiyozo titi dɔgba ti pa'do 'do kikali laka mo. Kina gbi tara, meri 'be ame ro do kiteli di do yamo kōbōkōbō ne na me 'deni gbi kēdi ro tiyari mo, 'do odo Yësu Kurisitö kēdi kileki 'deni kada motɔ dayi 'do mi Boko'ba kēyi rɔye ko'do ye ro a löbu. ^{VIII} Yësu Kurisitö nime kina kozo ame ko'jake bo dē pele molo ne, tine o'oke bo. Kina gbi kozo ame ko'jake bo dē pele giri nime, ne tine i'dike dɔye go lende abo. 'Do kēddike ti lonjo ma löbu ame boto kikali dē tiya mo ne ^{IX} rōmōyi ikalike bo Yësu Kurisitö ame ki'dike dɔye go lende abo ne na me kēdi komo ye le'jete di mi tölē.

^X Mi kēyi nime Boko'ba ko'do ziye ne na tōnē bo kumē lende abo ga koloma molo ro tiya lende mo bine zi bilaka ne. Lijē ti meri mo Boko'ba ti kolo bilaka tondo ga di mi tölē. ^{XI} Kina ki'di lijē ngi koloma ro toma kori 'ba lende 'ba Boko'ba 'do lijē

kikali odo bo ti komo bilaka totondo ga kina kada mo ti kēdi gbi nyanya mo ga ya. Tine Nyi Koto Laka 'ba Kurisitö ēdi mīnni kileme gomo ame ga kēdi ko'do rōni zi Kurisitö gba kinza Boko'ba ko'do bo ro löbu 'ba do wa pili ne ngi zinni. ^{XII} Ne tine Boko'ba ileme 'deni zinni go wa naga nime lijē kumē lende mo ne, inza ko'do rōnni mi kada 'bēnni, ne tine ēdi ko'do rōnni 'jaa mi kada ma 'beye. Kina me Nyi Koto Laka ame Boko'ba koja kako di mitoro ne ki'di bilaka ame ga kēdi kiya lende 'ba laja laka nime ne kēdi 'deni gbi ro tiyēti gomo ziye. Kina me wa ame ga malayika 'ba Boko'ba ko'doko tikali mo ne ikalike 'deni.

Togbo Do Yida Ro

^{XIII} Kina go lende mo o'bōke ti laka mi laja 'ba Boko'ba. Ogboko do yida rɔye ga kolomake laka ti komo ki'di go yēyi löbu nime Boko'ba kēdi ko'do ti'di mo ziye mi kada 'ba tileki 'ba Yësu Kurisitö ne. ^{XIV} Olomake ro bo kuwö do Boko'ba kinza kilekike dē kpe mi lende kēnyē ma tōnē ga pa ko'oke to'do mo kulōwö bine gba kinza kikalike Boko'ba dē ne. ^{XV} Bo bo kidēki ye mo na n̄ge koto laka kina kpe gbi tara 'do kēddike ro ma laka. ^{XVI} Lende nime ēdi 'deni kozo ma tōnē kugu molo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Ma na n̄ge koto laka kina kpe gbi 'do ko'doke n̄ge ro lende laka."

^{XVII} Mi mötu 'be ēddi kidēkike bo Boko'ba ro 'bu. Tine bo na ro bo ko'do burē pili ro ma kodoro kinza to'ba'bo go a ko'do 'bi 'ba motɔ. Kina olomake ti, ti lende koro ro do kiteli zi bo mi koso loma 'be nime. ^{XVIII} Ongoko tutē nime bo kutē goye di mi dōlētī yawa 'ba 'bu ye löbu ga ne te. Bo utē dē ti yamo 'ba dolinjo nime ame kēdi kirasi rōni ne. ^{XIX} Bo utē goye 'deni ti tölē kpa ko'c 'ba Kurisitö kole abo ame roma mo 'deni kozo roma kamōli laka kinza odo ma kēnyē romo ma kumu ne. ^{XX} Molo gba kinza Boko'ba ko'ba dolinjo nime dē bo iteri 'deni molo zi Kurisitö tako tölē kozo a nime te. Kina me ko'ke de Kurisitö 'deni ziye mi kada ame ga 'deni ro n̄burun̄buru 'ba dolinjo nime ne. ^{XXI} Rōmōyi kō'du go lende 'ba Kurisitö na me ki'di ye 'do ki'dike dɔye go lende 'ba Boko'ba ne. Boko'ba i'di bo 'deni kēnyē kodo yaga di mi tölē ki'di bo ro löbu 'ba do wa pili. Go lende mo na me ki'dike dɔye 'deni ro ma laka go lende 'ba Boko'ba, komo ki'di 'be 'deni pili do Boko'ba.

^{XXII} Kina kozo ame kuwōke do lende 'ba laja laka nime 'deni, konake meri ma kēnyē 'deni yaga di mi dōki'di ye ne, o'oke lēpi ye ga ame 'deni gbi ro 'ba Kurisitö ne ti ngi ro ma laka. Kina me mēdi miya ziye 'do ko'oke lēpi ye ga ro mbēmbē. Ako'o ame 'do kō'bō kinza kote rōni ne.

XXIII Römöyī bilaka lesi ame ro yida 'ba tölē ne na dē ki'di ye mī dīdī la'ja nime tine Boko'ba ame kēdī koloma 'bēnī ngī nburu kinza kōlē ne, bo na. Bo idīdī ye 'deni ti lende abo ame kēdī kō'bō ngī ro nburunburu ne. XXIV Ēdī 'deni kozo lende ma tōnē kugu molo mī buku 'ba Boko'ba, kiya te, "Lijē bilaka lesi ngī kozo moli. Tigo 'bēnī nge kozo dōwōru. Ututu ngī welo kōlē kilayi yaga. XXV Ne lende 'ba Boko'ba ō'bō 'bēnī 'deni ngī ro nburunburu." Kina ma kuwōwō 'deni ziye.

II

Dōku 'Ba Dīdī

I Kina ti, olake go meri kēnyē ti pili yaga. Kinza ko'doke bēti dē kpe, kina kinza ko'doke komo kandi dē gbī zi lēpī ye ga. Kinza ko'doke mī kombi dē, kina kinza ko'doke kpa dē gbī. II Olomake nge ro bo ko'doko lende 'ba Boko'ba kozo kole kuru ame ko'doko ē'bēnī nge ro tulu mba ne tara. Lende 'ba Boko'ba na ti kulu ye kolomake ro ma kitigo nḥō kōmō mī kada ame 'do Boko'ba komo ye di mī tōlē. III Römöyī o'jake mī kēyī 'ba nḥere ze 'deni ti komoye.

IV Akoke 'deni zi nḥere ze Yēsu Kurisītō bo dīdī, bilaka ilagi 'deni di ro bo kozo dōku ame bo ko'ba rō ni kilagi pa di romo ne, tine Boko'ba i'di bo 'deni mbiri lōbu. V Kina me kpe ame bo kidīdī ye 'deni ne, i'dike roye ti zi Nyī Koto Laka 'do kodō'bo ye ro akoto to'ba rō lōbu 'ba Boko'ba timo. Bo ko'do ye ro bo akumu zi Boko'ba 'do Yēsu Kurisītō ki'di ye ko'doke lende laka ame ro ako'doko 'ba Boko'ba ne. VI Ugu lende mo 'deni molo mī buku 'ba Boko'ba, iya te, "Migeli dōku ma laka 'deni 'do mīdēyī mī gbondo rō ma mī Yerosalema. Bilaka ame ga ki'di dōnnī 'deni go lende abo ne kō'du mo inza kaya kpe rōnnī."

VII Kina ziye kpe ame ga ki'dike dōye 'deni go lende 'ba Yēsu Kurisītō ne, bo ēdī 'deni ro wa ma laka ro do kiteli ziye. Ne ya ame ga ki'di dōnnī dē gomo ne, ti kēdī zinnī kozo lende ma tōnē kugu molo kiya te, "Dōku tōnē bo ko'ba rō ni kilagi pa di romo ne na kileki 'deni ro dōku ma laka ro do kiteli mī gbondo 'ba rō."

VIII Ēdī 'deni gbī kozo lende moto ame kugu kiya te, "Dōku nime na ti kokpe ndinnī 'do ki'di lijē kila'ba." Kina me ya ame ga ki'di dōnnī dē go lende 'ba Boko'ba ne ila'ba 'deni, römöyī Boko'ba iya lende nime 'deni molo go kō'du 'bēnī.

IX Ne tine, kpe 'beye na 'deni ro kpa goli ame Boko'ba kigeli 'deni ne. Kpe na 'deni ro bo akumu 'ba nḥere ze Boko'ba gbī ro do kupō ame ga bo kigeli 'deni ro 'ba bo ne, 'do kuwōwōke lende laka abo zi bilaka ma

laki pili. Bo na me kidēki ye 'deni di mī bi kōlu kako mī bi kopo do kiteli abo nime. X Ma tōnē pa bine inzake ro 'ba Boko'ba, ne ma le'jete kpe 'deni ro bilaka abo ga. Ma tōnē pa bine ikalike mī kēyī 'ba Boko'ba dē, ne kina me le'jete bo o'do mī kēyī 'deni ziye.

Bo Laja 'Ba Boko'ba

XI Kina me ti ziye kpe ya ame ga mo'bo ye 'deni ne, olomake ti mī dōliḥo nime bine kozo bo lōwō tara, ilagike yaga di ro ako'doko 'ba yida ro, römöyī lijē na kēdī molo ro to'do ya ti dīdī. XII I'dike lende ko'do 'be ga kō'bō nburu ro ma laka 'do ya ame ga ki'di dōnnī dē go lende 'ba Boko'ba ne ko'ja di roye. 'Do odo kiya te lijē kari kususu ye kiya ye ro bo lende kēnyē, 'do lijē ko'ja lende ko'do 'be ga ngī pili ro ma kele. Kina odo Boko'ba kēdī kako 'deni bi to'do burē 'bēnī tine lijē ti kileki 'deni ngī kilēlu bo.

XIII O'doke kō'du ki'di 'ba ya ame ga ro turu 'ba dōye ne römöyī Yēsu Kurisītō o'do gbī tara. Oroke nḥere ma lōbu ame ro bo do yayi pili ne, XIV gbī ti bo ame koja 'deni 'do kēdī ro turu 'ba do dōliḥo ne. Ndobo 'bēnī na ro todo karama do ya ame ga kirasi lende ne, kina gbī ro to'do yēē'di zi ya ame ga ko'do lende ma laka ne. XV Lende ame Boko'ba ko'doko ne na me, o'doke ro lende laka kinza ya ame ga kikali lende 'ba Boko'ba dē ne kari kususu ye ra ngī ro ma sari. XVI Olomake ti ro do ngōlō, ne kinza kuyike do ngōlō 'be nima dē ro a 'ba to'do lende kēnyē römöyī kpe 'deni ro bo laja 'ba Boko'ba. XVII Oroke bilaka pili kina o'oke ya ame ga 'deni ro 'ba Kurisītō ne. Ereke Boko'ba kina oroke nḥere ma lōbu ame ro bo do dōyayi pili ne.

Gomo Kozo 'Ba Yēsu

XVIII Nī ame kēdīdī ko'do ndobo zi bo moto ne, oro bo dōyī mo nima kuwō do bo. Kina o'do wa ame ga pili bo kēdī kiya ne, odo kiya te bo ko'do yi pele ro ma laka ala ro ma kēnyē. XIX Odo gomo kēdī kodo pele rōyī ro ma sari kinza lende kēnyē mo, udumō le römöyī ikali lende 'ba Boko'ba 'deni. Kina Boko'ba ti ko'do yēyī ma laka 'deni ngī dōyī. XX Odo kiya te kudumō le di kpa lamba ame kēdī komba yi go lende kirasi 'bi ne kina dē ro a ma 'do kēbī rōyī timo. Ne odo kiya te kudumō le di kpa kōzī gomo ame kēdī ko'do yi go lende laka 'bi ne, Boko'ba na 'jaa ti ko'do yēyī ma laka zīyī.

XXI Lende ame Boko'ba kidēki ye gomo ne kina me 'do gomo ko'do ye gbī kozo a nima tara. Römöyī gomo nime o'do Yēsu 'deni gbī molo go lende 'ba tokonyi ye. Kina me bo kileme kori mo 'deni ziye 'do ko'doke gbī kozo 'ba bo tara. XXII Bo o'do

lende kënyë ɔto dë kina bo iya bëti dë gbï.
^{XXIII} Ɔdo kiti'ja bo pele bo ileki dɔmo dë gbï ti ti'ja. Kina ɔdo këdi kodo gomo pele ro bo, bo ote kpa bo dë gbï. Bo i'di abo ro bo nge zi Boko'ba ame këdi kiya burë pili ro ma kodoro ne.

^{XXIV} Bilaka utöti Kurisitö 'deni do ngëri, bo kombi lende kënyë ze ga 'deni pili ro bo, 'do ki'di dinzake kpe ro bo lende kënyë go dolomake nburu nati ro bo ko'do lende laka. Gomo 'ba Kurisitö nime na me 'deni kileño ye. ^{XXV} Tönë pa bine, kpe ngi kɔzo kamölö ame ga kölu 'deni ne tara. Ne le'jete Kurisitö o'de ye 'deni kako zi bo. Bo na ro bo koda ye gbï ro bo kitata ye.

III

'Ja Ni Ti Më'dë

^I Kina gbï tara ziye 'ja, uwöke do më'dë ye ga 'do ɔdo ni mɔto më'dë yi ki'di dönü dë go lende 'ba Boko'ba 'do bo ko'ja ngi di ro lende laka 'bi go bo koto do bo ngi kinza ma ni na kiya ra zi bo. ^{II} Bo ti kíkali ngi lende ko'do 'bi ga ëdi ro ma laka kina ëddi 'deni gbï toro Boko'ba.

^{III} Tine ziye kinza kö'böke dë nge tomeri go a 'ba tele tiyada roye time, do ku'jö ni ti garatili ni ti akano ti bonjo ma kele naga. ^{IV} Ama ro do kiteli mo miye na 'do ki'dike këdi ro ma kele. Wa ma kele ame këdi kö'bö 'bëni ngi ro nburunburu ne kina ro loma le ti to'do kɔmo kele do bilaka. Lende nime na Boko'ba kiya ro wa ma kele ro do kiteli. ^V Tele ma laka ma tönë 'ja löbu ze ga 'ba Yudayi ma molo tönë ga bine ko'do mi ti'di dönü go lende 'ba Boko'ba ne kina te, lijë uwö do më'dë nni ga. ^{VI} Kina Sara gbï tara, loko uwö do më'dë ni Abarayama, loko kidëki bo ro nere 'bëni. Kina kpe ma le'jete nime gbï tara, ɔdo ko'doke lende laka kolomake kinza kereke dë di zi a mɔto, kpe 'deni ro yitöti 'ba Sara ga.

^{VII} Kina gbï tara ziye kpe më'dë. Olomake laka ti 'ja 'be ga kɔzo ame kikalike lijë itigö dë kɔzo 'beye tara ne. Tine oroke lijë römöyi Boko'ba ëdi ki'di didi ma nburunburu gbï zinni koto tiye. Lende naga nime na ko'doke kinza a mɔto kuruwö rönü ra mi akititi 'be ame këdi kititike di zi Boko'ba ne.

To'do Lende Laka

^{VIII} Tine ma nburunburu mo na me. Kpe ame ga 'deni ro 'ba Boko'ba ne kinza kebeke dë togba kpeye ro go roye. Olomake ti mi këyi ro go roye ko'oke roye kɔzo löndö koto. O'doke lende laka ro go roye kinza do kombi teyi. ^{IX} Ɔdo kiya te bilaka mɔto ko'do lende kënyë pele ziye kinza kilekike dɔmo dë gbï ti lende kënyë. Kina kinza kilekike do ti'ja dë gbï ti ti'ja. Tine ititike Boko'ba

ko'do yëyi ma laka dönü. Römöyi Boko'ba o'do ye 'deni ro bilaka abo ga 'do ko'doke yëyi zi ya ma laki kina bo ti ko'do yëyi ma laka 'deni ngi gbï ziye.

^X Èdi 'deni kɔzo lende tönë kugu kiya te, "Bo ame ko'ɔ didi ko'doko to'ja kada 'ba lonjo ne, bo koto dɔnde'de bo yaga di mi lende kënyë kpa bo kiya bëti dë kpe. ^{XI} Bo ko'do nge ro lende laka tine bo kilagi lende kënyë, bo ki'di lende këyi na 'do koso mi bo. ^{XII} Römöyi ya ame ga ro bo ko'do lende laka ne na Boko'ba këdi ro tonjo gomo, kina gbï bo këdi kuwö akititi mo ga. Tine bo ro ya ti bo lende kënyë."

^{XIII} Ne kpe 'beye ɔdo kolomake 'deni nburu ro bo ko'do lende laka bo to mɔto inza ko'do lende kënyë kpe ziye. ^{XIV} Ne ɔdo kiya te bilaka kodo gomo pele roye go lende laka 'ba Boko'ba bo ti ko'do yëyi ma laka 'deni ngi ziye go lende mo. Kina kinza kereke dë di zi bilaka kinza ki'dike roye kil'ë'di dë gbï. ^{XV} Oroke Kurisitö nere 'be ti döki'di kɔto. Ö'böke nburu ndö tileki do lende zi ya ma këdi kititi ye go ti'di dɔye go lende 'ba Boko'ba naga. Ne tine kinza ki'dike do lende kileki 'be ga dë këdi ro ma kisili, ^{XVI} römöyi ikalike 'deni lende laka na. Kina ɔdo bilaka kiya kpa kënyë roye, kpe ame ga ro 'ba Kurisitö ne, 'do lende kiya 'bëni ga kileki za kaya rönü. ^{XVII} Kina go lende mo i'dike 'do gomo ko'do ye nge go lende laka ko'do 'be ga ɔdo kiya te Boko'ba ko'doko ziye. Kina laka di do ame 'do gomo ko'do ye go lende kënyë ko'do 'be ga ne. ^{XVIII} Ongoke te, Kurisitö ame ro bo lende laka ne ölä 'deni tutë goze bo lende kënyë mi koto yaga di mi lende kënyë ze ga to'de ze kako zi Boko'ba. Bilaka upö yida ro bo 'deni, ne tine Boko'ba i'di bo 'deni kënyi kididi 'böwu ro ma la'ja ti Nyi Koto Laka. ^{XIX} Nyi Koto Laka i'di bo 'deni kari gbï tuwöwö lende nime zi ya ame ga kölä 'deni molo Boko'ba koboso 'deni mi pa'do 'ba Gehena ne.

^{XX} Ya naga nime lijë na ro ma tönë ga kilagi Boko'ba bo kidabi lijë liya 'do lijë koto dönü di mi lende kënyë, mi kada ma tönë ga Nowa këdi ro tose sorope ne. Mi kada nima yayi bilaka ma modɔmota na nge këki mi sorope löbu nima, kina lijë na nge kɔmo di zi tölë 'ba mini koso nima. Sorope nima iyökö koloma ro tilingere tinni kebe do mini koso nima kote do bilaka ma laki pili ne. ^{XXI} Kina me 'deni gbï ziye tara le'jete nime mini 'ba bapatisi ɔmo ye 'deni yaga di mi tölë. Tɔdo 'ba Yësu Kurisitö ame bo kënyi kodo yaga di mi tölë ne kina me ki'di mini 'ba bapatisi 'deni kɔmo ye. Bapatisi nima inza ro 'ba turögö ti'da 'ba roye ma yaga nime. Èdi ro wa 'ba tititi Boko'ba 'do kileme urögö

döki'di ye 'deni ro ma kopo. ^{XXII} Kurisütö ari 'deni koloma do döri Boko'ba mitoro ro bo do malayika ti közi kakpa 'ba do wa 'ba do yayi 'ba mitoro pili.

IV

Ako'doko 'Ba Boko'ba

^I Kozo dikalike gomo o'do yida ro Kurisütö 'deni, kina me bo köle 'deni. Tine kpe gbi tara 'do kileŋoke roye ti ndö ti mi këddi kotokoto 'ba Kurisütö nima. Römöyö lījē ame ga pili kombi gomo köle 'deni gbi ne osa a moto ro lende kënyē dē kpe. ^{II} Kina kisaki di mi kada nime tone kari nduwē do gba kinza ko'doke ako'doko 'ba yida ro dē kpe. Ako'doko 'ba Boko'ba na nge ko'doke mi koso loma 'be nime mi do yayi bine ne. ^{III} Tönē molo bine o'böke 'deni to'do lende kozo 'ba bo kinza kikali Boko'ba dē naga, ro bo ndörö go ronyo tö'bö tototo do tuwē layi nbo kupö wa yaga, tulömu kpa nburu zi akoro ti lende ma Boko'ba ko'ji naga. ^{IV} Ne kina me le'jete lende 'be igayi lījē 'deni römöyö o'doko dē kpe todo'bo roye tinni mi lende ko'do ma yawa naga nima. Kina lījē kënyö ngi bi titi'ja ye. ^V Ne kada moto Boko'ba ti kititi kpenni 'deni 'do go lījē kiyēti go lende ko'do 'benni ga zi bo. Bo na 'deni ndö to'do burē 'ba ya ma gba ti kömönni naga gbi ti töku ni. ^{VI} Kina ma ki'di 'do kuwöwö laja laka 'ba Yēsu Kurisütö nime 'deni gbi zinni töku ni ne römöyö 'do odo burē ko'do röni pele ro ma koriya go ako'do 'bi 'ba moto 'do lījē këdi gbi kozo 'ba Boko'ba mi loma 'benni ti tigo 'ba Nyi Koto Laka.

Ako'ö

^{VII} Nburunburu 'ba wa pili owo dē kpe. Kina olomake ti liya ti mi këddi ti mötu ko'do zi Boko'ba. ^{VIII} Lende ma ro do kiteli mo na me, o'böke to'ö lēpi ye ga. Römöyö ako'ö na këdi kiyēyi kpa lende kënyē ma konzi. ^{IX} I'dike kpa liŋo 'be ga këdi nburu ro gböŋö zi bilaka tari teyi kinza tonboro ro yimo. ^X Boko'ba i'di tigo 'deni pili ziye ro kotokoto 'do ko'doke ndobo abo ga me timo ro 'beri'beri. Kina ti, o'doke ti mi löngö ye ti tigo mo nima kozo bo laja ma laka tara. ^{XI} Ni moto odo Boko'ba ki'di 'bēyi ziyi ro tigo 'ba tiya lende, iya nge ro lende 'ba Boko'ba. Odo ni moto ki'di 'bēyi ziyi ro ndobo, o'do ti, ti tigo nima bo ki'di ziyi ne. O'doke wa naga nime 'do ki'di bilaka kubī go Boko'ba timo dömöyö Yēsu Kurisütö. Löbu 'ba do wa pili ti tigo do kiteli na ro bo Boko'ba ro nburunburu. Amini.

Akiyozo

^{XII} Kpe ame ga mo'ö ne, kinza ki'dike lende 'ba gomo löbu nime këdi ko'do ye ne

dē kilikö doye. E'di ko'do röni ziye tiyozo meri 'be timo, odo i'dike doye 'deni ngi ro ma laka go lende 'ba Boko'ba nime ya. Tine kinza ki'dike lende mo dē kilikö doye, ^{XIII} olomake ro loŋo römöyö gomo 'be nime e'di 'deni gbi kozo ma tönē ko'do Kurisütö ne. Kina 'do odo kömö 'deni mi kada ame bilaka pili këdi konjo bo 'deni këdi kako bēri ti tigo do kiteli abo tine, 'do loŋo 'be këdi ngi ro do kiteli.

^{XIV} Kpe ame ga odo kiti'ja ye dömöyö Kurisütö ne na laka. Bo ti ki'di tigo löbu 'ba Nyi Koto Laka abo 'deni ngi koloma tiye. ^{XV} Kinza ki'dike gomo dē za ko'ja ye go lende kënyē ko'do 'be ga, go tupö bilaka, go 'bögö ala go go'de'de ko'do mi lende 'ba ya moto ga. ^{XVI} Ne odo kiya te gomo këdi ko'ja ye römöyö kpe 'ba Kurisütö ga na, kinza ki'dike lende mo dē kaya roye. O'doke ye'e'di zi Boko'ba go möyi Kurisütö nima kidēki doye ne.

^{XVII} Kada ame Boko'ba këdi kisaki tiya burē 'ba bilaka yimo ne na me 'deni tone. Ze ya ame ga ro 'ba bo ne na këdi kiya burē ze do gba. Ne tine odo burē nima na këdi kisaki röni 'deni tize kozo a nima tara, wa'di na ti ko'do röni zi ya ma kitigo ki'di dönni dē go laja laka 'ba Boko'ba nime ne ya? ^{XVIII} Ti këdi 'deni ngi zinni kozo lende tönē kugu molo, kiya te, "Ne odo tokonyi bo lende laka na 'deni ro ma kitigo tara tine, wa'di na ti ko'do röni zi bo lende kënyē bo kilagi lende 'ba Boko'ba ni ya?"

^{XIX} Kina me mëdi miya ziye, odo Boko'ba ko'doko ziye 'do gomo ko'do ye, o'böke nduwē to'do lende laka 'do ki'dike roye zi bo. Bo na ko'ba ye, kina bo inza kikali tola ye ro wa ma kulē.

V

Kamölö 'Ba Boko'ba

^I Mëdi milende ziye kpe löbu 'ba kanisa ama ga yayi kozo ma te ne. Gomo tönē ko'do Kurisütö ne mo'ja ngi ti komo ma. Kina ti mëdi ngi koto ti bo kada moto odo Boko'ba këdi kileme bo 'deni ro löbu 'ba do wa pili. ^{II} Kina me mëdi miya 'deni ziye 'do konjo go kamölö naga nime Boko'ba ki'di ziye ne. Ne kinza ko'doke dē kozo wa ame këdi kutöri ye to'do mo. Tine o'doke ti mi këyi römöyö ako'doko 'ba Boko'ba na. Kinza ko'doke dē go lende 'ba girisi tine o'doke ti döki'di koto. ^{III} Kinza ko'doke roye dē ro a löbu do kamölö naga nime Boko'ba ki'di 'deni ziye 'do konjo gomo ne. Tine o'doke wa pili ro ma kodoro 'do lījē kogba görö doye gbi. ^{IV} Odo kö'böke ngi nduwē to'do mo te, Yēsu Kurisütö nje 'ba do bo koda kamölö ni ti kileki 'deni kako kada moto ki'di ye ti bo ro löbu ma do

kiteli. Löbu ame kö'bö ngi ro nburunburu ne.

^V Kina me gbi mēdi miya ziye kpe ame ga ro yobi ne, uwōke do ya ame ga 'deni ro bulōbu ne. 'Do ki'di kpe ya ame ga 'deni ro 'ba Boko'ba ne kojake laja ro go rōye kinza do kombi teyi. Rōmōyi ugu 'deni molo, iya te, "Boko'ba ēdi ro ya ti bilaka ame ga kö'bö tubötö rōnni ne. Mi bo ēdi këyi nge ro ya ame ga kotō ē'bēnni dōnni le bēri ne."

^{VI} Ilekike rōye titiyi bēri komo bo Boko'ba bo tigo mbēmbē go bo ki'di ye 'jaa löbu kada motō, ^{VII} kinza kolomake dē kpe ro meri rōmōyi bo na kēdi konḡo gōye.

^{VIII} Olomake ndō ro ma kitigo ti bi koda rōmōyi bo ya 'be Satani ēdi ko'doko tako to'do ya tiye. Bo ēdi kilinḡere kozo mōnō tabiyō ame kēdi kilaki ti mono toma yida ame 'do bo konyo ne. ^{IX} I'dike dōye laka go lende 'ba Boko'ba kina o'doke ya ti Satani. Kozo ame kikalike lēpi ye motō ga ame gbi ro 'ba Boko'ba mī doliḡo nime bine ne, gomō kotokoto nime ēdi gbi ko'do kozo 'beye tara. ^X Ne odo gomō naga nima ko'do ye 'deni mbowa yayi tine Boko'ba ti kileḡo ye di yimo. Bo ēdi nduwē ko'do mī këyi ziye kina me bo kīdēki ye 'deni 'do kako kodo'bōke rōye ti Kurisitō 'do kēddike ro löbu kotō ti bo ro nburunburu. Bo na kēdi ki'di tigo ziye kinza a motō ka'da ye ra. ^{XI} Yēē'di kēdi ro mbēmbē zi bo Boko'ba ame tigo abo na kēdi kö'bö ngi ro nburunburu ne. Amini.

Akumötō

^{XII} Akugu mbowa ma nime, Silibano na kokonyi ma ti tugu mo ziye. Bo na ro löndō ma laka ame mikali dōki'di mo. Miya lende naga nime 'deni 'do go ki'di mī kēddi laka ziye kikalike ngi ro ma laka mī këyi 'ba Boko'ba na kozo a nime te. Kina i'dike dōye ti gomo ro ma laka ti dōki'di kotō.

^{XIII} Lēpi ye ame ga Boko'ba kigeli 'deni gbi ro 'ba Kurisitō mī Babele bine ne umötō ye pili laka. Kole ma Marako umötō ye gbi laka. ^{XIV} Kina kpe gbi 'do kumötōke rōye kiramoke rōye ti ak'o.

Lende këyi koloma tiye kpe ame ga pili ro 'ba Kurisitō ne.

Akugu Ma Mī Rīyō 'Ba PĪTÖRÖ

^I Ma Simona Pītōrō bō ndōbō gbī bō laja 'ba Yēsu Kurisītō, mēdi mugu waraga nime ziye kpe ame ga ki'dike dōye 'deni gbī gō lende 'ba Yēsu Kurisītō nime kōzō 'beze te ne. Bo na nduwē rō bō ko'do lende laka kina me bo ki'di ze 'deni di'dike dōze gō lende abo. Bo na rō Boko'ba, bo ongo gōze 'deni laka kina bo omo ze 'deni gbī pili di mī tölē. ^{II} Yēyi ti lende kēyi mo kēdi rō dō kiteli tiye kpe ma kikalike Boko'ba 'deni gbī ti nere ze Yēsu Kurisītō.

Dēki 'Ba Boko'ba

^{III} Boko'ba ame rō löbu dō kiteli gbī koto laka ne bo na kīdēki ze 'deni tēdi rō 'ba bo. Kina me gō ame dikalike bo 'deni ne i'dīdi ze 'deni yaga ti tigo abo 'ba Boko'ba, bo i'di tigo nima 'deni zize 'dō dō'doke ako'doko abo ga pili. ^{IV} Kina me bo ko'do yēyi ma laka 'deni dōze kōzō ma tōnē bo kiya kō'du mo molo bine ne. Bo o'do 'deni tara 'dō ki'di loma 'be kēdi kōzō 'ba bo 'ba Boko'ba 'dō kōmōke di mī tölē nime ndōrō ko'do 'ba bilaka gō lende kēnyē ko'de 'deni mī dolinō ne.

^V Gō kō'du mo na kpe ame ga ki'dike dōye 'deni gō lende 'ba Yēsu Kurisītō ne, ogbōke rōye ti, ti meri laka. O'dōke lende laka kina ogbōke rōye gbī laka tikali lende 'ba Boko'ba. ^{VI} Ne kinza kolomake dē nge rō bō kikalī lende 'ba Boko'ba, tine ogbōke rōye gbī laka togbo dō yida rōye ga bēri. Ogbōke dō yida rōye ga bēri kina olomake gbī ti mī kēddi. Ne kinza kolomake dē nge rō bō mī kēddi, tine ogbōke rōye gbī laka to'do ako'doko 'ba Boko'ba. ^{VII} O'dōke ako'doko 'ba Boko'ba, kina ogbōke rōye gbī laka to'ō rōye rō gō rōye kōzō löndō koto. Ne tine kinza ko'ōke rōye dē nge rō gō rōye, tine ogbōke rōye gbī laka to'ō bilaka pili. ^{VIII} Dōdō kiya te kō'bōke nduwē to'do lende naga nime rō dō kiteli ti kēddike 'deni ngī rō bilaka ma kandi 'dō kikalike nere ze Yēsu Kurisītō ti rō mbēmbē. ^{IX} Ne bo ame kinza ko'doko 'ba bo dē to'do lende naga nime ne, bo ēdi 'ba bo kōzō bilaka ame kōmō mo kēdi kudōmu 'deni ne tara. Bo 'deni ngī kōzō bō kōmō kōlu dō bo udōlu 'deni di gō tola nime Boko'ba kola bo gō lende kēnyē abo ga ma molo ame ga bo ko'do, ki'di bo 'deni rō ma kōpō ne.

^X Gō kō'du mo na me miya ziye löndō ma ga, ogbōke rōye ti laka to'do wa ame ga 'dō kileme tigeli 'be ame Boko'ba kigeli ye 'deni rō 'ba bo ga ne zi bilaka. Dōdō ko'doke ngī te inza kōōke kpe yaga di mī kori 'ba lende 'ba Boko'ba. ^{XI} Kina Boko'ba ti ki'di

ye 'deni ngī ti mī kēyi dō kiteli abo kēddike koto ti nere ze Yēsu Kurisītō rō löbu 'ba dō wa pili. Bo na me kōmō ze 'deni di mī tölē.

^{XII} Kina mēdi mo'do tiya lende naga nime nduwē te ziye kinza kudōlu ra di dōye. Ne kina kōzō ame kikalike lende naga nime 'deni pele molo, kōnyōke 'deni gō lende kodōrō ame ga kiya 'deni ziye ne. ^{XIII} Momeri 'bama ma laka mo na zō gō mō'bō nduwē tole mī lende nime ziye ko'ja mēdi gba ti kōmō ma kōzō a nime te. ^{XIV} Rōmōyi mikali 'deni mēdi mola yida rō 'ba dōyayi nime giri nime, kōzō lende tōnē nere ze Yēsu Kurisītō kiya molo zō bi kōpō ne tara. ^{XV} Ne ti mogbō rōma ti'di kpa kori 'ba lende nime kēdi yaga rō gbōñō ziye 'dō ki'di kō'bōke nduwē tomeri lende naga nime di pōtō ma bine.

Rō Löbu 'Ba Kurisītō

^{XVI} Tako 'ba nere ze Yēsu Kurisītō ame diya lende mo ziye diya te bo ēdi kileki kako dolinō nime bine ti tigo dō kiteli abo ne, lende ma kōzō komo ko'do 'ba bilaka na dē. Dikali ēdi rō ma laka rōmōyi dō'ja tigo löbu dō kiteli abo ame kōzō 'ba Boko'ba tara ne 'deni ngī ti kōmōze. ^{XVII-XVIII} Ze na ti bo dō dōku 'ba Boko'ba yayi mī kada mo nima 'bu bo Boko'ba kileme bo rō löbu tigo dō kiteli ne. Kina biro kudu kako di zi Boko'ba di mī bi kōpō dō kiteli, iya te, "Bo na rō kole ma ame mō'ō kulōwō ne, ma 'deni ti mī kēyi gō lende abo." Biro nima kudu kako di mītōrō ne duwō 'deni ti mbili ze.

^{XIX} Kina lende nime i'di ze 'deni dikali ngī rō ma laka lende tōnē ga bō kumē lende ni kiya ne ēdi ko'do rōni ngī. Kina laka omerike gō lende kiya 'ba bō kumē lende naga nime, rōmōyi ti kēdi 'deni ngī ziye kōzō pa'do ame kēdi koyi gō bi mī bi kōlu ne tara nōbō Yēsu Kurisītō kileki kako ziye kada moto. Bo ti kēdi 'deni ngī ziye kōzō tōro bi kēzē ni ma ti bi kēzē tara, kina bo ti ki'di ye 'deni ngī kikalike wa laka.

^{XX} Ne kina me mēdi miya a ma rō dō kiteli mo 'deni ziye. Akiya 'ba bō kumē lende naga nima bilaka lesi inza kikalī tiyēti 'jo 'ba lende mo ga ngī gō dōnni rō ma laka. ^{XXI} Rōmōyi lijē iya dē kōzō lende kiya 'ba bilaka lesi tara. Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba na ki'di lijē kiya rō wa ame ga kako di zi Boko'ba ne.

II

Bō Kumē Lende Dō Kindēndē

^I Tine mī kada ma molo tōnē ga bine bō kumē lende ma dō Kindēndē moto ga oloma gbī rō tündēndē bilaka. Kina me 'deni gbī tara le'jete ya moto ga ti kēnyī 'deni gbī ko'do rōnni rō bō kōmō kiyandi 'ba lende 'ba Boko'ba mī löngō ye bine.

Kina lijë ti ku'bölu ma konzi moto ga 'deni ti akiyandi 'bënni ga ame kedi koto bilaka mi töle ne. Kina lijë ti kebe 'deni gbi bi toga kpenni go Yesu Kurisitö ma tonë bo na ngi kutë gönni 'deni di mi lende kënyë 'bënni ga ne. Kina go lende mo Boko'ba ti kote dönni 'deni ngi yaga giri naga nime.

^{II} Bilaka ma konzi moto ga ti kebe 'deni gbi kogba görö dönni ti lende ko'do kënyë 'bënni naga nima, kina go kö'du mo ya moto ga ti kënyi 'deni ngi bi tiya kpa kënyë ro kori 'ba lende 'ba Boko'ba nime.

^{III} Bilaka naga nima lijë ö'bö 'bënni ngi ro bo mi kombi. Kina lijë ti ku'bölu ye 'deni ti bëti 'bënni naga nima 'do lijë komomi girisi timo di ziye. Ne Boko'ba odo karama mo 'deni molo dönni, kina bo ö'dö de gbi. Bo edi le'jete ndö bi 'ba tako tote dönni pili yaga.

^{IV} Dikalike 'deni ro ma laka malayika moto ga 'ba Boko'ba ma dogba tonë ga bine ko'do lende kënyë ne, Boko'ba odo karama 'deni domo. Bo i'di 'deni ku'du lijë mi Gehena kina kudödu lijë 'deni ti nyori 'do lijë koloma mi bi kölu nima yayi nbö koda kada 'ba burë abo. ^V Kina dikalike 'deni gbi laka Boko'ba odo karama 'deni do bilaka 'ba doayai nime pili tonë mi kada 'ba Nowa. Mi kada nima yayi bilaka lesi pili ilagi lende 'ba Boko'ba 'deni kina bo ki'di mini koso ngi kote dönni pili yaga. Ne tine bo okonyi Nowa 'deni ti bilaka ma modomoriyö moto ga. Nowa na ro bo ame koloma tuwöwö lende laka 'ba Boko'ba zi bilaka naga nima mi kada naga nima yayi. ^{VI} Kina dikalike 'deni gbi ro ma laka Boko'ba odo karama 'deni gbi tonë bine do bilaka 'ba Sodomoni ti Gomora. Bo odo pa'do 'deni dönni konma lijë pili yaga ti lijo 'bënni ga 'do kedi ro akileme zi bilaka pili ame ga kilagi lende abo ne. ^{VII} Kina dikalike 'deni gbi bo omo Lotö ame ro bo ko'do lende laka abo ne 'deni di mi töle nima. Mi kada nima yayi Lotö oloma 'deni ngi ro meri di zi ndörö ko'do go lende kënyë 'ba bilaka 'ba dolingo nima. ^{VIII} Römöyi bo edi koloma mi löngö lijë kina ro komo kada löbu nime pili komo bo edi nduwë ko'ja lende kënyë ame ga bilaka naga nima kedi ko'do ne, mbili bo kedi kuwö gbi. Lende ko'do 'ba bilaka naga nima i'di bo koloma ngi ro kponji.

^{IX} Kina go kö'du mo dikalike 'deni nere Boko'ba ikali ngi tamo bilaka ame koro bo ne di mi gomo 'bënni nima. Kina bo ikali gbi todo karama do bo lende kënyë 'do lijë koloma nbö koda kada 'ba burë abo, ^X ma do kiteli mo lijë ame ga kö'bö 'bënni nge bi to'do lende kënyë 'ba ako'doko 'ba yida rönni ga lijë kilagi 'deni yaga di ro lende 'ba nere löbu 'ba Kurisitö nime ne.

Bo do kindëndë naga nima ko'do rönni ro bo komo kiyandi 'ba lende 'ba Boko'ba ne, lijë 'bënni ngi ro bo mbili minyi, lijë ere oto de gbi. Kpenni aga de gbi yo di bi titi'ja malayika ame ga ro wa löbu mi doayai 'ba mitoro ne. ^{XI} Ne tine malayika ame pele ti tigo ro do kiteli di dönni ne ususu rönni de ti ti'ja zi Boko'ba kozo a nima tara. ^{XII} Ma 'bënni wa ame ga lijë kikali 'jo 'ba lende mo de ne lijë ebe ngi titi'ja mo. Lijë ebe za to'do lende ro do rumö kozo yeri 'ba mökö naga tara. Ne 'ba yeri 'ba mökö o'ja öyö lijë nge zi bilaka ro a 'ba tinda'ba mo kupö yaga. Kina Boko'ba ti kupö lijë bo do kindëndë naga nima gbi tara kada moto. ^{XIII} Bo ti ki'di gomo naga nime lijë kedi kodo kulöwö ro bilaka moto ga ne 'deni gbi ko'do rönni zinni tara kada moto.

Bo do kindëndë naga nima wa 'bënni ame lijë ko'doko ro do kiteli ne kina ro toloma tonyo bi ti tuwë layi pele mi zana kada ma kata naga. Kina lende ko'do 'bënni ga kileki kodo ro kaya ngi za yaga roye. ^{ODO} lijë konyo akonyo bi koto tiye lijë ebe aa 'böwu bi tu'bölu ye kina lende mo konmi ngi minni. ^{XIV} Lijë ö'bö 'bënni ngi nduwë ro bo ko'do yeri kina lijë o'doko go lijë ko'do lende kënyë 'bënni naga nima ngi nduwë kari timo ro kperikperi. Lijë ebe bi tususu do ya ame ga ki'di dönni 'deni go lende 'ba Yesu Kurisitö kinza mi kedi ne go kari bi to'do lende kënyë. Lijë ö'bö 'bënni ngi nburu ro bo mi kombi. Ee, Boko'ba kusönö lijë. ^{XV} Lijë ola kori ma kodoro 'ba lende 'ba Boko'ba nime 'deni za caki yaga. Kina lijë kebe 'deni za bi to'do lende kozo lende ko'do 'ba Balama kole 'ba Bora ma tonë koloma ro to'do mo molo bine ne. Balama bo ro bo kumë lende 'ba Boko'ba, ne bo ebe kuti 'deni do to'do lende kënyë go mi kombi 'ba girisi. ^{XVI} Ne tine Boko'ba amo do bo go lende kënyë nima ki'di akaca abo ame pele ro yeri ma kinza kikali tilende de ne kënyi kilende zi bo ro kpa bilaka lesi koro bo di bi to'do lende kënyë nima.

^{XVII} Bo do kindëndë naga nima lijë 'bënni ngi kozo daa ame kulöku 'deni ne tara. Lijë ngi ro wa ma yawa kozo poli ame ga lili kedi kome yaga ne. Ne Boko'ba ileno go bi 'bënni 'deni molo mi bi kölu 'ba Gehena. ^{XVIII} Lijë ebe bi tubötö rönni ti lende yawa tindëndë bilaka ame ga kirinja e'bënni 'deni kako giri naga nime di mi löngö ya ma kinza kikali Boko'ba de naga. Lijë indëndë ya naga nima 'deni 'do kënyi gbi bi to'do lende kënyë 'ba ako'doko 'ba yida rönni ga. ^{XIX} Lijë ebe tiya mo tégë lijë ti ki'di ya naga nima 'deni kedi mi do ngölö, kinza ma lijë kedi 'bënni ro do ngölö yo. Lende kënyë 'bënni ga na ka'da

lijë 'deni ngi ro bo dönni, römöyî wa ame ka'da yi ni mato 'deni ne na ngi ro bo döyî.

^{XX} Lijë ame ga kola lende kirasi 'ba dolinjô nime 'deni lijë kako kikali nere ze Yësu Kurisitô bo tomo bilaka di mi tolë 'deni ne, odo lijë kebe kola rönni 'böwu gbi zi lende kënyë kinda'ba lijë gomô ma 'bënni na ti kënyë ngi ro do kiteli di do ma dogba tonë ga. ^{XXI} Ma laka mo dëne 'do lijë kikali lende laka 'ba Boko'ba nime dë ka molo ndenji di do ame 'do kikali 'böwu laka kebe kënyî 'böwu kuyi kpa mökô di bi 'ba to'do kö'du ki'di ame ga Boko'ba ki'di ne. ^{XXII} Lende 'bënni ëdî 'deni kozo a tonë ga bilaka këdî kiya ro mumë kiya te, "Bi ebe kileki 'böwu aa kitene të'dë 'bënni." Kina mato gbi tégë, "Odo ba'do kurögö rönî mele kopô ënyî kileki 'böwu kuturô rönî mi mando'do."

III

Tileki 'Ba Kurisitô

^I Kpe ame ga mo'ô ye kulöwö ne, waraga ma mi riyô mo na me 'deni mëdî mugu ziye. Mugu waraga riyô naga nime 'deni ziye 'do ki'di ye kolomake mi meri 'ba laja laka 'ba Boko'ba ame kikalike 'deni molo ne. ^{II} Mo'doko ziye 'do komerike go lende 'ba bo kumë lende abo tonë ga molo bine ne gbi ti kö'du ki'di 'ba Yësu Kurisitô nere ze ame komo ze 'deni di mi tolë ne. Bo oja bo laja abo ga 'deni kari tiya kö'du ki'di nime ziye.

^{III} Wa ame ro do kiteli ziye 'do tikali mo ne na me. Mi kada ame 'deni ro nburunburu 'ba dolinjô nime ne bilaka mato ga ti kënyî 'deni nge to'do ako'doko 'ba yida rönni ga. Lijë ti kose doye ^{IV} kiya te, "Yësu Kurisitô mo ileki dë kako go wa'di? Ne oja tégë bo ëdî kileki kako dolinjô nime bine 'di? 'Bu ze ga ni ôlë 'deni molo, ne wa pili 'ba dolinjô nime na me ga ngi le te go bi mo ga kozo ma molo kako di bi 'ba tisaki bicî dolinjô nime ne tara."

^V Bo do kose naga nima lijë o'doko dë tomeri mo kiya te Boko'ba na me ko'ba wa pili naga nime molo tonë ga bine ne. Lende kiya 'ba kpa bo na me ko'ba mitoro ni ti doyyayi nime. Bo i'di yayi 'deni kodo di mi mini kina bo kilejo 'deni gbi ti mini 'ba toro. ^{VI} Kina tonë gbi molo bine ti tigo abo bo i'di mini 'deni koso kote do wa 'ba dolinjô nime pili yaga. ^{VII} Kina me bo ki'di kö'du mo 'deni gbi 'do bo kako kiyëyî mitoro ni ti dolinjô ma le'jete nime yaga. Bo ogbo 'deni 'do bo koja pa'do 'jaa kako konjma pili yaga mi kada ame bo këdî kodo karama 'deni do ya ame ga kilagi bo ne, 'do kupô lijë pili yaga.

^{VIII} Kpe ame ga mo'ô ye 'deni kulöwö ne, kinza ki'dike lende nime mëdî miya ziye

ne dë kudölu di doye. Tö'dô do koto ëdî di komo nere ze Yësu Kurisitô kozo komo kozo ma konzi tara kina komo kozo ma konzi ëdî gbi di komo bo kozo tö'dô do koto tara. ^{IX} Ro bo irindî dë ro türindî di bi to'do wa ame ga bo ki'di kö'du mo 'deni 'do to'do mo ne kozo ame bilaka mato ga këdî komeri ne tara. Ne tine, mi bo na këyî ro tëyî røye. Bo o'doko dë go bo kupô bilaka ma koto mato, bo o'doko 'do bilaka pili koto dönni di mi lende kënyë 'bënni ga.

^X Ro ma laka miya ziye, Yësu Kurisitô ti kileki 'deni ngi kako dolinjô nime bine kada mato. Ne boto ma koto komo inza kikali kada ame bo këdî kako yimo ne, bo ëdî kômô ngi tugu'du kozo tako 'ba bo 'bögö naga tara. Mi kada mo nima yayi mitoro ni ti kölu 'deni yaga ti biro 'ba wuruwuru. Pa'do ti konjma kada ni ti nyepe ni ti këlu ni 'deni pili yaga kina doyayi ti kölu 'deni gbi yaga kpaki ti wa ame ga döni ne.

^{XI} Kina go lende mo o'doko ziye 'do komerike doye laka go wa ame ga këddi kö'doke ne. Olomake ro bo koro Boko'ba kina gbi ro bo kö'do lende laka mo. ^{XII} Olomake ti komo ki'di go kada 'ba tako 'ba Boko'ba ame bo këdî kako tiya burë 'ba bilaka pili ne. Mi kada mo nima yayi mitoro ni ti kilanjma 'deni pili kölu yaga kina kada ni ti nyepe ni ti këlu ni ti kileze 'deni di zi pa'do. ^{XIII} Kina me dëdike 'deni ro toda do lende tonë ga Boko'ba kiya molo tégë bo ëdî kako ko'ba mitoro ni ti dolinjô ma la'ja ame ro 'ba lende laka ne.

Ndose Ma Nburunburu

^{XIV} Kpe ame ga mo'ô ye kulöwö ne, kozo ame kpe ti komo ki'di 'do Boko'ba ko'do wa naga nime ne ogboke røye ti bi to'do lende laka kinza lende kënyë mato yimo 'do ki'di mi Boko'ba këyî røye. ^{XV} Kina 'do komerike gbi Yësu Kurisitô o'doko tomo bilaka abo ga di mi tolë kina me ki'di kinza bo kileki dë welo ne.

Bo löndö ze Polo ame do'oke kulöwö ne ugu lende kotokoto naga nime 'deni gbi te mi waraga abo ame ga bo kugu ziye ne. Boko'ba na ki'di wa kikali nima zi bo, ^{XVI} kina me bo kugu lende naga nime 'deni kpaki kozo a nime te mi waraga ame ga pili bo kugu ne. Mi akugu abo nime akiyandi ma kitigo mato ga ëdî yayi. Kina me ngi ya mato ga ame kikali lende dë laka ne ti ya ame ga yimo këddi dë ne kebe 'bënni ngi bi 'ba tuyi yimo ro bëti gbi kozo ma tonë lijë koloma ro tuyi mi lende mato ga ame kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tara. Ne Boko'ba ti kupô lijë 'deni ngi yaga go kö'du mo.

^{XVII} Kpe ame ga mo'ô ye 'deni kulöwö ne, ikalike lende naga nime 'deni molo gba kinza kö'do rönni. Kina i'dike komoye

kandi laka kinza bo kilagi Boko'ba naga nima ki'di ye ra kocoke yaga karike gbī bi to'do lende kënyë kozo 'bënni. ^{XVIII} Tine ö'böke ti laka mī kori 'ba ɲere ze Yësu Kurisitö bo tomo ze di mī tölë. Lende këyi abo këdi tiye ro do kiteli ki'di ye kikalike bo laka.

Dilëluke bo ti kisasi di mī kada nime tone kari nduwë ro ɲburuɲburu. Amini.

Akugu Ma Dɔgba 'Ba YOWANI

Lende 'Ba Didī

I Dēdi dugu waraga nime ziye go kō'du abo 'ba lende 'ba didī. Bo nime ro lende 'ba Boko'ba ne bo ēdī 'deni molo bine di bi tisaki 'ba doliŋo nime. Tine duwō bo 'deni ti mbili ze do'ja bo ti kɔmɔze kōzize kosa ro bo gbi. II Bo na ro didi ma laka zi bilaka. Mi tileme bo tōnē ze na do'ja bo. Go kō'du mo kina me dēdi diya ziye, bo na ro didi ma ŋburuŋburu. Bo gbi koto ti Boko'ba kina me kileme bo 'deni zize. III Ro ma laka wa nime do'ja 'deni duwō gbi ne na me dēdi diya 'deni gbi ziye, rōmōyi 'do kpe kodɔ'boke roye koto tize. Ma 'beze dēdi 'deni mi ro kodɔ'bo ti Yēsu Kurisitō kole 'ba Boko'ba gbi koto ti 'bu bo Boko'ba. IV Na ma dēdi dugu ame 'deni ziye go ro kodɔ'bo 'be tize ki'di ze ti dēdi lo ti lōŋo.

V Ame na ro laja ma duwō di zi Yēsu kina me dēdi diya ziye. Boko'ba na ro bi kopo, ma di zi bo a moto ro bi kōlu inza. VI Kina ɔdo diyake te dēdike 'deni mi ro kodɔ'bo ti bo ko'ja loma ze kēdi gba mi bi kōlu do'dake bēti 'deni, ako'do ze ga inza du te ro lende ma kodɔro abo. VII Ne ɔdo loma ze ga kēdi mi bi kopo kozo ame bo Boko'ba kēdi mi bi kopo ne tine, ɔdo'bo ze 'deni ŋgi ro akoto. Roma Yēsu kole 'ba Boko'ba urōgō ze 'deni yaga kopo di mi lende kēnyē ze ga.

VIII ɔdo diyake te dinzake ti lende kēnyē, du'bōluke roze 'deni kina lende ma kodɔro ɔto 'ba Boko'ba inza du te mize. IX Ne ɔdo dodake kpeze go lende kēnyē ze ga na laka, Boko'ba ti ko'do kō'du laka abo ŋgi kozo ame bo ki'di kō'du mo 'deni molo tara ne. Bo ti kola ze go lende kēnyē ze ga pili bo kurōgō ze yaga kopo di yimo.

X Ne ɔdo diyake te do'dake lende kēnyē ɔto dē du te, di'dike Boko'ba 'deni ro bo bēti. Kina a moto ro lende abo inza du te mize.

II

Kurisitō Bo Kpēri Goze

I Mēdi mugu waraga nime ziye kole ma ga kinza kari ko'dake lende kēnyē ra. Ne ɔdo ni moto di mi lōŋgō ze nime bine ko'do lende kēnyē, Yēsu Kurisitō na kō'bō 'deni ro bo kpēri ze mi lōŋgō ze ti Boko'ba 'bu. Rōmōyi bo na ro bo ame ko'do lende laka 'ba Boko'ba 'deni II bo kombi laŋba 'ba lende kēnyē ze 'deni ti tōlē abo. Dē nge roze koto tine ro goze bilaka 'ba mi dōyayi nime pili.

III Kina me miya ziye, wa ame 'do kileme ze ro bo tikali Boko'ba ro ma laka ne na ro toro kō'du ki'di abo ga. IV ɔdo bo mo kiya te bo ikali Boko'ba 'deni ŋgi tara kinza ma bo koro kō'du ki'di mo ga dē yo, bo 'deni ro bo bēti, kina lende ma kodɔro ɔto 'ba Boko'ba inza du te mi bo. V Tine lijē ame ga pili kēdi ko'do lende 'ba Boko'ba ne lijē na ro ya ame ga ako'ɔ 'ba Boko'ba kēdi ko'do ndobo ŋgi ro ma laka minni ne. Wa ame 'do kileme ma dēdi 'deni ro akoto ti Boko'ba ne na me. VI Bo ame kiya te bo ɔ'bō 'deni ro akoto ti Boko'ba ne bo ki'di loma abo kēdi koto 'ba Yēsu Kurisitō.

Kō'du Ki'di

VII Kpe ame ga mo'ɔ ye ne, kō'du ki'di nime mēdi mugu ziye ne wa la'ja na dē. Kō'du ki'di molo tōnē ki'di ziye molo di bi tisaki mo ne na. Kina kō'du ki'di molo nime bo na ro laja ma tōnē kuwōke ne. VIII Tine bo na gbi ro kō'du ki'di ma la'ja. Loma 'ba Yēsu ti loma 'be na kileme la'ja mo 'deni. Rōmōyi bi kōlu ēdī 'deni kote rōni bi kopo ma laka na 'deni kēdi kiyopo go bi.

IX Bo ame kiya te bo ēdī 'deni mi bi kopo tine bo gba ro ma ko'ji lōndō ne, bo ēdī abo ka gba mi bi kōlu. X Lijē ame ga ko'ɔ lōndō nni ga ne na ro ya ma kēdi 'deni mi bi kopo. Kina a moto inza kpe ro ma kēnyē minni ame go ki'di lijē kozo yaga di mi kori 'ba Boko'ba. XI Tine bo ame ko'ji lōndō ni ne bo ēdī abo gba mi bi kōlu. Kina bo ēdī gba kiliŋgere mi bi kōlu kinza ma bo kikali bi ma bo kēdi kari teyi. Rōmōyi bi kōlu iyōlu kamo bo 'deni.

Tɔ'ɔ Doliŋo

XII Kole ma ga, mēdi mugu wa naga nime ziye rōmōyi Boko'ba ola ye 'deni go lende kēnyē 'be ga go kō'du 'ba Yēsu. XIII Kpe bulōbu, mēdi mugu wa naga nime ziye rōmōyi ikalike bo ma tōnē koloma molo di bi tisaki mo ne 'deni. Kpe yobi, mēdi mugu wa naga nime ziye rōmōyi a'dake Satani bo ma kēnyē ne 'deni. XIV Kpe kole ma ga, mēdi mugu wa naga nime ziye rōmōyi ikalike 'bu ze Boko'ba 'deni. Kpe bulōbu, mēdi mugu wa naga nime ziye rōmōyi ikalike bo ma tōnē koloma molo di bi tisaki mo ne 'deni. Kpe yobi, mēdi mugu wa naga nime ziye rōmōyi kpe na ro bo tigo kina lende 'ba Boko'ba ɔ'bō 'deni gbi miye ka'dake Satani bo ma kēnyē ne 'deni.

XV Miya ziye pili, kinza ko'oke doliŋo nime dē gbi ti wa mo ga. Bo ame ko'ɔ doliŋo nime inza kikali tɔ'ɔ 'bu ze Boko'ba. XVI Rōmōyi wa pili 'ba doliŋo nime ame ga kozo ako'doko 'ba yida ro ni ti mi kombi ni ti do kombi ni naga nima inza ro 'ba Boko'ba, lijē 'ba doliŋo nime na. XVII Kina

me dolinɔ nime ti kote rōni koto yaga ti wa mo naga nima bilaka kēdi ko'do ndōrō gomo ne. Tine lijē ame ga ko'do ako'doko 'ba Boko'ba ne ti koloma ngi kō'bō rō nburunburu.

Nburunburu 'Ba Dolinɔ

^{XVIII} Kole ma ga, kada ma nburunburu 'ba dolinɔ nime na 'deni me. Tōnē molo bine uwōke 'deni tēgē bō ndo'ji bō ya 'ba Kurisitō ti kodo 'deni. Kina me le'jete bō ndo'ji ma konzi bō ya 'ba Kurisitō odo 'deni. Gō kō'du mo na me ki'di dikali 'deni kada mo tōnē omō 'deni. ^{XIX} Bō ndo'ji naga nime lijē ɛnyi 'deni konye rōnni yaga di mī lōngō ze. Tine lijē inza du te rō lēpi ze ga, rōmōyi ma lijē kēdi ra ngi ko rō lēpi ze ga dēne lijē ɛdi kō'bō tize. Tine lijē ɛnyi koza rōnni yaga di roze kina me kileme 'deni ngi ma koto 'bēnni mōto inza du te rō lēpi zize.

^{XX} Ne ma 'beye Kurisitō odo Nyi Koto Laka 'deni doye kina me kpe pili ikalike lende ma laka 'deni. ^{XXI} Tine ame mēdi mugu wa nime ziye ne, miya dē te ikalike lende ma kodoro dē. Ne mēdi mugu ziye rōmōyi ikalike lende ma kodoro 'deni kina ikalike 'deni gbī a mōto rō bēti inza mi lende ma kodoro.

^{XXII} Ne tine yē na rō bēti? Bēti na rō bō ame kiya te Yēsu na dē rō Kurisitō ma Boko'ba koja ne. Rōmōyi Boko'ba 'bu gbī ti Kurisitō kole mo na ma bo kilagi 'deni. Kina me boto mo nima bo 'deni rō bō ndo'ji bō ya 'ba Kurisitō. ^{XXIII} Rōmōyi lijē ame ga pili kilagi ti'di dōnni gomo Yēsu na rō kole 'ba Boko'ba ne, lijē ikali Boko'ba 'bu 'ba Yēsu dē. Ne lijē ame ga pili ki'di dōnni gomo Yēsu na rō kole 'ba Boko'ba ne lijē na kikali Boko'ba 'bu 'ba Yēsu 'deni gbī.

^{XXIV} Kina me ziye, o'bōke ti'di doye gō lende naga nime kuwōke 'deni molo di bi tisaki mo ne. Rōmōyi odo kō'bōke ti'di doye ngi gomo ti kō'bōke 'deni ngi rō akoto ti Yēsu kole 'ba Boko'ba gbī rō akoto ti 'bu bo Boko'ba. ^{XXV} Tō'bō rō akoto ti Boko'ba nime na rō loma ma nburunburu mo tōnē Yēsu kiya 'deni molo tēgē 'do bo ki'di zize ne.

^{XXVI} Kina me mugu lende naga nime 'deni ziye gō kō'du 'ba boto naga nima ko'doko tu'bōlu ye ne. ^{XXVII} Ne kpe 'beye nime Kurisitō kodo Nyi Koto Laka abo 'deni doye kō'bō 'deni miye ne, ɛddi ko'dokoke 'bōwu 'do bilaka lesi kiyandi ye gō wa'di? Nyi Koto Laka abo nima na ti kiyandi ye ti wa pili kina akiyandi abo na rō ma kodoro, bēti inza mi bo. Kina 'do kolomake rō akoto ti Kurisitō kozo ame Nyi Koto Laka kiyandi ye ne tara.

^{XXVIII} Kina me mēdi miya gbī ziye kole ma ga, olomake rō akoto ti Kurisitō rōmōyi

mī kada 'ba tileki abo bine gō doze kēdi rō ma kitēwu kinza debeke ra tusu doze di zi bo ti rō kaya. ^{XXIX} Rōmōyi ikalike 'deni Kurisitō na rō bō lende laka. Kina 'do kikalike gbī ze ame ga pili do'doke lende laka ne oyo ze 'deni yaga rō ma la'ja rō kole 'ba Boko'ba.

III

Kole 'Ba Boko'ba

^I Kina me o'jake ako'bo lōbu nime Boko'ba ko'do gōze ki'di kīdēki ze rō kole abo ga ne 'deni. Rō ma laka ze kole abo ga na. Ne bilaka 'ba dolinɔ nime ikali Boko'ba dē gō lende mo na ma ki'di lijē kikali ze dē rō kole 'ba Boko'ba. ^{II} Kpe ame ga mō'bo ye ne, ze 'deni rō kole 'ba Boko'ba. Tine tēdi ze ma di dogba yayi mo ileme dē gba zize. Ne ma dikalike mo odo Yēsu kako 'deni kileme rō bo ti dēdike gbī kozo bō rōmōyi ti do'jake bō ngi ko kozo ame bō kēdi ne tara. ^{III} Kina me ze ame ga 'deni pili ti komo ki'di 'do tēdi kozo Kurisitō ne di'dike lende ze ga ti kō'bō nburu rō ma laka kozo 'ba bō 'ba Kurisitō tara.

^{IV} Ya ame ga kō'bō 'bēnni to'do lende kēnyē ne, lijē na rō ma kilagi kō'du ki'di 'ba Boko'ba 'deni naga. Rōmōyi to'do lende kēnyē na rō tilagi kō'du ki'di 'ba Boko'ba. ^V Ikalike 'deni Kurisitō ako dolinɔ bine tombi lende kēnyē 'ba bilaka kina a mōto rō lende kēnyē inza mī bo. ^{VI} Kina me bō ame kō'bō 'deni rō akoto ti Kurisitō ne o'bō dē kpe to'do lende kēnyē. Tine 'bēnni 'ba boto bō ko'do lende kēnyē naga nima lijē ma 'bēnni o'ja Kurisitō dē kikali bo dē gbī yo.

^{VII} Kpe kole ma ga, kinza ki'dike boto mōto ku'bōlu ye dē. Ya ame ga kō'bō to'do lende laka ne lijē na rō ma laka di komo Boko'ba gbī kozo Kurisitō tara. ^{VIII} Ne lijē ame ga kō'bō to'do lende kēnyē ne lijē 'ba Satani na rōmōyi Satani isaki to'do lende kēnyē 'deni molo kako di bi tisaki mo. Kō'du 'ba 'do tiyēyi mī ndobo kēnyē 'ba Satani nime yaga na me 'do ki'di Boko'ba koja kole abo kako gomo dolinɔ nime bine ne.

^{IX} Bō ame 'deni rō kole 'ba Boko'ba o'bō dē kpe nduwē to'do lende kēnyē rōmōyi bo 'deni rō kupō 'ba Boko'ba. Boko'ba na rō 'bu ze do'bōke dē kpe to'do lende kēnyē. ^X Na nime na kēdi kileme rō ma laka ye ga na rō kole 'ba Boko'ba kina yē ga na 'bēnni rō 'ba Satani. Lijē ame ga pili ko'do lende laka dē kō'bo lōndō nni ga dē ne inza rō kole 'ba Boko'ba.

^{XI} Ame na rō lende ame kuwōke 'deni molo di bi tisaki mo, zize to'bo lēpi ze ga. ^{XII} Tine dē 'do tēdi kozo 'ba Kayina ma tōnē bine kupō bō lōndō bo ne. Bo 'ba bo nima

ro 'ba Satani. Ne go wa'di na bo kupö bo löndö bo? Römöyî lende abo ga pili ro ma kënyê 'ba bo löndö bo na ro ma laka kômö Boko'ba.

^{XIII} Löndö ma ga, kinza ki'dike lende nime dë kilikö döye odo döliño kedi ro'ji ye. ^{XIV} Ze 'beze ma ze tiye nime ditelike do tolê 'deni do'doke mi didi ma nburunburu. Ako'ö ze ame do'oke löndö ze ga ne na ki'di ze 'deni dikalike wa nime. Römöyî lijê ame ga ko'ö löndö nni ga dë ne ö'bö 'bënni 'deni mi tolê. ^{XV} Lijê ame ga pili ko'ji löndö nni ga ne lijê bo akupö na. Kina kozo ma kikalike lijê ama ga tara ne ti ko'bo tedi ti didi ma nburunburu te tondo ga?

^{XVI} Dikalike wa nime ro ako'ö ne 'deni römöyî Kurisito ilagi dë di bi ti'di ro bo tolê goze. Kina gbi tara kinza dilagike dë di bi tolê go löndö ze ga. ^{XVII} Ne ongoke te, ni moto ame kedi ti wa 'ba döliño nime tine kebe kupupu do'ki'di yi ngi lipo beri di bi tokonyi löndö moto ame ro leri mo ne, ti ako'ö 'ba Boko'ba kedi miyi totondo?

Do Kitewu Komö Boko'ba

^{XVIII} Kole ma ga, kinza di'dike ako'ö 'beze kö'bö dë nge do kpeze tine zize 'do tokonyi lepi ze ga ngi ko ro ma laka. ^{XIX} Odo do'doke te na ti dikalike ngi lende laka 'ba Boko'ba edi mize. ^{XX} Kina odo do'ki'di ze kedi pele ro ma kombi go kö'du 'ba lende kënyê ze ga ti dedike ngi ti mi keyi komö Boko'ba. Römöyî akikalî abo 'ba Boko'ba na ro do kiteli kebe 'beze. Kina bo na kikalî wa pili.

^{XXI} Kpe ame ga mo'ö ye ne, odo kedi 'deni tara do'ki'di ze kombi dë kpe go kö'du 'ba lende kënyê ze ga, ti dolomake ro do kitewu komö Boko'ba. ^{XXII} Kina bo ti ki'di wa pili ame ga dititike ne ngi zize römöyî dedi duwöke do kö'du ki'di abo 'deni dedi do'doke ako'doko abo ga. ^{XXIII} Wa ma bo kose zize na ro ti'di doze go lende 'ba kole abo Yësu Kurisito kina gbi 'do to'ö lepi ze ga kozo ame Kurisito ki'di kö'du mo zize ne tara. ^{XXIV} Ze ame ga pili duwöke do ndose 'ba Boko'ba ne ze 'deni ro akoto ti bo Boko'ba kina bo 'deni gbi ro akoto tize. Nyi Koto Laka abo nime bo ki'di mize ne na ki'di ze 'deni dikali ma bo Boko'ba kedi 'deni ro akoto tize.

IV

Bo Kumê Lende Do Kindëndê

^I Kpe ame ga mo'ö ye ne, i'dike komoye kandi laka, bo kumê lende do kindëndê ma konzi ita'ba 'deni kote mi döliño. Kina kinza ki'dike döye dë ngi welo go lende 'ba boto ame ga pili kedi kiya te lijê edi ti Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba minni ne. Tine ziye titi tiyozo mo 'do kikalike odo kedi ngi ro 'ba Boko'ba. ^{II} Tikali mo na kozo a nime

te, lijê ame ga kedi kiya te Yësu Kurisito ako 'deni döliño bine ro bilaka lesi ne lijê na ro 'ba Boko'ba. ^{III} Ne lijê moto ama ga pili kowasa lende nime kiya te Kurisito ako dë su döliño bine ro kinê bilaka lesi ne lijê inza ro 'ba Boko'ba. Lijê 'bënni 'ba bo ndo'ji bo ya 'ba Kurisito tonê na. Uwöke 'deni molo bine iya te bo ndo'ji nima edi kako mi döliño kina me bo kömö 'deni.

^{IV} Kole ma ga, kpe na ro kole 'ba Boko'ba kina a'dake bo kumê lende do kindëndê naga nima 'deni. Römöyî bo Boko'ba ame miye ne bo na mbiri di do Satani nima minni lijê bilaka 'ba döyayi nime ne. ^V Kina ma bo kumê lende do kindëndê naga nima lijê 'bënni ro bilaka 'ba mi döyayi nime. Kina lende 'bënni ga pili ro 'ba döyayi nime go kö'du mo na ma bilaka 'ba döyayi nime kedi kuwö do lende 'bënni ne. ^{VI} Ne ze 'beze ma ze tiye nime ze 'deni ro kole 'ba Boko'ba. Kina ame ga pili kikalî Boko'ba ne na ti kuwö do lende ma 'beze. Tine lijê ame ga pili kinza ro kole 'ba Boko'ba ne lijê uwö do lende ze dë. Kina me bo ame odo döngo bo kuwö do lende ze nima, omba bo na ro bo ame Nyi Koto Laka 'ba lende kodoro 'ba Boko'ba kedi mi bo ne. Tine ma kinza kuwö do lende ze dë naga nima ti dikali lijê ngi ro ma laka ro 'ba Satani bo beti.

Ako'ö

^{VII} Kpe ame ga mo'ö ye ne, dö'böke ti nduwê to'ö roze. Römöyî ako'ö na ro 'ba Boko'ba. Kina me ze ame ga pili ti ako'ö mize ne ze na ro kole abo 'ba Boko'ba kina ze na gbi ro bilaka ame ga kikalî bo ne. ^{VIII} Tine lijê ame ga 'bënni kinza ako'ö minni lijê ko'ö lepi nni ga dë ne, lijê ikali Boko'ba dë du te römöyî Boko'ba bo na ro mi zana 'ba ako'ö. ^{IX} Boko'ba ileme ako'ö abo 'deni zize ti toja kole koto kpöki abo kako mi döliño ame ti bo na dedike 'deni ti didi ma nburunburu ne. ^X Ako'ö ame ro ma laka ne inza ro ma do'oke bo Boko'ba. Ako'ö ma laka mo na ro ame bo ko'ö ze bo koja kole koto abo kako kombi lanba 'ba lende kënyê ze ga ti tolê abo ne.

^{XI} Kpe ame ga mo'ö ye ne, kozo ame Boko'ba ko'ö ze 'deni kulöwö ne zize gbi 'do to'ö lepi ze ga. ^{XII} Boto moto inza koto te ame ko'ja kinê Boko'ba. Tine odo do'oke lepi ze ga 'deni Boko'ba 'deni ro akoto tize, ako'ö abo edi 'deni ngi ko'do ndobo laka mize.

^{XIII} Dikalike 'deni ze ro akoto ti Boko'ba kina bo gbi ro akoto tize go Nyi Koto Laka abo nime bo ki'di 'deni mize ne. ^{XIV} Kina gbi do'ja 'deni Boko'ba 'bu 'ba Yësu Kurisito oja kole abo döliño bine tomo bilaka di mi tolê na me dedi duwöwö 'deni ti. ^{XV} Kina me lijê ame ga pili kuli

gomo Yésu na ngí rɔ kole 'ba Boko'ba ne lijé na kò'bò 'deni rɔ akoto ti Boko'ba kina Boko'ba gbí rɔ akoto túnni. ^{XVI} Dikalike laka 'ba ako'ɔ 'ba Boko'ba goze 'deni. Bo na rɔ mí zana 'ba ako'ɔ. Kina lijé ame ga pili kò'bò to'ɔ lèpí nni ga ne lijé na 'deni rɔ akoto ti Boko'ba kina bo gbí rɔ akoto túnni.

^{XVII} Kina ɔɔo ako'ɔ 'ba Boko'ba kèdì 'deni ngí ko'do ndobo míze rɔ ma laka ti dèdike ngí rɔ do kitèwu mí kada 'ba burè lóbu nima kèdì kako ne. Do kitèwu ze ti kèdì ngí go loma ze mí doliŋɔ bine ame 'deni gbí ko kɔzo 'ba Kurisító tara ne. ^{XVIII} Tikere ní ti ako'ɔ ɔɔo'bò dónnì dè bi koto. Kina me ɔɔo kiya te ako'ɔ 'ba Boko'ba kèdì 'deni ko'do ndobo rɔ ma laka míze ti koga tikere ngí nɔbò yaga. Rómöyí tikere èdì koloma mí bilaka go lende 'ba karama nime Boko'ba kèdì kodo do bilaka ne. Kina me lijé ame ga rɔ tikere ne ako'ɔ 'ba Boko'ba o'do ndobo dè du te laka mínni.

^{XIX} Boko'ba na kò'ɔ ze 'deni dogba kina go kò'du mo 'do do'oke bilaka gbí. ^{XX} Ní bɔ ame ko'ji löndö yí ne ɔɔo kiya te ɔ'ɔ Boko'ba ní bɔ bètì na. Rómöyí ɔɔo kò'ɔ löndö yí ame kèddì ko'ja kinè mo ne dè, ti kò'ɔ Boko'ba ame kinza ko'ja kinè mo dè ne totondo ga? ^{XXI} Kina gbí kò'du ki'di ame Kurisító ki'di zize na me lijé ame ga pili kò'ɔ Boko'ba ne go lijé kò'ɔ löndö nni ga gbí.

V

Ta'da Doliŋɔ

^I Lijé ame ga pili ki'di dónnì 'deni ngí gomo Yésu na rɔ Kurisító ma Boko'ba koja ne lijé na rɔ kole 'ba Boko'ba. Kina me bɔ ame kò'ɔ 'bu ne ɔ'ɔ kole mo 'deni gbí. ^{II} Go lende mo na me dikalike 'deni ɔɔo do'oke Boko'ba doroke kò'du ki'di mo gbí, omba do'oke kole abo 'ba Boko'ba 'deni. ^{III} To'ɔ bo Boko'ba na rɔ to'do kò'du ki'di abo. Kina kò'du ki'di abo inza rɔ gomo zize ^{IV} rómöyí lijé ame ga pili rɔ kole 'ba Boko'ba ne èdì ta'da wa 'ba doliŋɔ nime ngí pili rɔ gomo. Ti'di doze go lende 'ba Yésu na rɔ aka'da ame da'dake doliŋɔ 'deni timo mí koto. ^V Kina me mèdì miya ziye, boto mɔto inza ame ka'da doliŋɔ tine nge koto rɔ bɔ ame ki'di dónnì ngí gomo Yésu na rɔ kole 'ba Boko'ba ne.

Lende 'Ba Yésu Kurisító

^{VI} Yésu Kurisító na rɔ bɔ ame kako 'deni doliŋɔ bine ti mini 'ba bapatisi gbí ti roma 'ba tölè abo. Bo ileme rɔ bo dè nge ti mini tine bo ileme rɔ bo ti mini gbí ti roma. Kina Nyí Koto Laka odoro gomo 'deni yaga laka. Rómöyí Nyí Koto Laka na rɔ bɔ lende kodoro. ^{VII} Kina me wa èdì 'deni mota ame kileme laka 'ba lende 'ba Yésu. ^{VIII} Lijé wa mota naga nima Nyí Koto Laka ní ti

mini 'ba bapatisi ti roma 'ba tölè abo uti do lende pili bi koto.

^{IX} Ongɔke te, ze dutike go wa ma bilaka kileme zize, ne 'ba Boko'ba ame bo kileme na rɔ do kiteli di do 'ba bilaka lesi. Lende 'ba kole abo na me bo kileme bine. ^X Kina me lijé ame ga ki'di dónnì 'deni go lende 'ba kole 'ba Boko'ba ne akileme abo nime èdì 'deni mí dökí'di mo. Tine lijé ame ga pili ki'di dónnì dè go lende 'ba Boko'ba ne lijé o'do Boko'ba 'deni yaga rɔ bɔ bètì. Rómöyí lende 'ba Boko'ba ame bo kileme kole abo timo ne na ma 'deni lijé kilagi ti'di dónnì gomo.

^{XI} Ame na gbí rɔ akileme abo mo. Bo i'di didi ma nɔburunburu 'deni zize ti kole abo. ^{XII} Kina me bɔ ame 'deni rɔ akoto ti kole 'ba Boko'ba ne èdì 'deni ti didi ma nɔburunburu. Tine bɔ ame kinza rɔ akoto ti kole 'ba Boko'ba ne inza ti didi ma nɔburunburu.

Didi Ma Nɔburunburu

^{XIII} Wa naga nime mugu 'deni ziye 'do kikalike èddike 'deni ti didi ma nɔburunburu. Rómöyí kpe na rɔ ya ame ga ki'dike doye 'deni go lende 'ba kole 'ba Boko'ba. ^{XIV} Ze 'beze ma ze tiye nime 'deni rɔ do kitèwu kɔmɔ Boko'ba rómöyí go ako'doko abo ɔɔo dititike bo go wa mɔto bo èdì nduwè tuwò dèki 'ba doze. ^{XV} Go kò'du mo dikalike ngí laka ɔɔo dititike a mɔto di zi bo dikalike ngí dèdike 'deni timo.

^{XVI} ɔɔo ní mɔto ko'ja löndö yí mɔto kèdì ko'do lende kényè ame kinza rɔ 'ba tölè ne, ititi Boko'ba go bo. Kina bo ti ko'ja didi ma nɔburunburu ngí ɔɔo lende kényè abo mo nima kinza rɔ 'ba tölè. Rómöyí lende kényè mɔto ga èdì bina rɔ 'ba tölè. Kina me lende nime miya te 'do kititi Boko'ba go bɔ lende kényè ne inza gönnì ya ame ga ko'do lende kényè ma te ne. ^{XVII} Lende kirasi pili rɔ gomo rɔ lende kényè di kɔmɔ Boko'ba. Tine lende kényè mɔto ga inza rɔ 'ba tölè ma nɔburunburu.

^{XVIII} Dikalike kole ame ga rɔ 'ba Boko'ba ne o'bò dè kpe nduwè to'do lende kényè. Rómöyí Yésu kole 'ba Boko'ba itata lijé 'deni. Satani osa rónnì dè kpe. ^{XIX} Ze pili dikalike 'deni gbí ze 'ba Boko'ba na, ne doliŋɔ nime pili èdì kòzì Satani. ^{XX} Dikalike 'deni kole 'ba Boko'ba ako 'deni doliŋɔ bine ti'di wa naga nime kèdì njo zize 'do dikalike Boko'ba ame nge koto kpòkí mitoro ne. Ze 'deni rɔ akoto ti bo Boko'ba rómöyí ze 'deni rɔ akoto ti kole abo Yésu Kurisító. Bo na rɔ Boko'ba ame koto kpòkí mitoro ne. Kina bo na rɔ bɔ do didi ma nɔburunburu.

^{XXI} Kina me kole ma ga, kinza kupòke roye dè ti lende 'ba akoro.

Akugu Ma Mī Rīyō 'Ba YOWANI

^I Ma bulöbu mēdi mugu waraga nime zīyī nī lēmī ame Boko'ba koweli yī 'deni ne gbī zi kole 'bī ga ma mo'ɔ kulōwō rɔ ma laka ne. Tine ma na dē nge koto mo'ɔ ye, ya ame ga pili kikali laka 'ba lende kodoro 'ba Boko'ba nime ne ɔ'ɔ ye gbī pili.

^{II} Römōyī lende kodoro abo ö'bō 'deni mize ma ze tiye ni kina ti kö'bō nduwē tize n̄bō rɔ n̄burun̄buru.

^{III} Dō'bōke ti mī lende kodoro abo gbī mī ako'ɔ 'dɔ yēyī ti mī kon̄mi ti loma liya 'ba Boko'ba 'bu 'ba Yēsu Kurisītō ni ti 'ba kole abo koloma koto tize.

Tiliya Rɔ Lɔnɔ

^{IV} Mēdi 'deni ngī tiliya rɔ lɔnɔ gɔ ame mo'ja kole 'bī mɔto ga 'deni kēdi ko'do lende kodoro mo tōnē ga ko 'bu ze Boko'ba kose gomo zize ne.

^V Lēmī ma, wa ame 'dɔ miya zīyī ne na me, do'oke lēpī ze ga pili. Kō'du ki'di nime mēdi mose zīyī ne ma la'ja na dē tine ma molo tōnē ki'di zize molo di bi tisaki mo ne na. ^{VI} Römōyī to'ɔ bo Boko'ba na rɔ tinda'ba kō'du ki'di abo. Kina gbī kō'du ki'di ame kuwōke molo di bi tisaki mo ne iya te dolomake ti ako'ɔ.

Bɔ 'Bōlu

^{VII} Kina me mēdi miya 'deni ziye römōyī bɔ 'bōlu ma konzi mɔto ga ita'ba 'deni kote mī dolin̄ɔ, lijē na rɔ bɔ kēdi kiya te Yēsu Kurisītō ako dē su mī dolin̄ɔ bine rɔ bilaka lesi. Lijē naga nima kēdi kiya te ne, lijē na rɔ bɔ 'bōlu bɔ ndo'ji bɔ ya 'ba Kurisītō.

^{VIII} Kina i'dike komoye kandi laka kinza dɔ gomo 'ba rɔye nime kilikō ra rɔ yawa, tine 'dɔ ko'jake kpa kōzi 'ba gomo pili di zi Boko'ba.

^{IX} Kina me mēdi miya ziye, bɔ ame ki'di dɔ bo dē kö'bō gɔ akiyandi 'ba Kurisītō tine bo kebe tudölö yimo ti lende mɔto ga ne, bo bɔto mo nima inza rɔ akoto ti Boko'ba. Ne lijē ame ga pili kö'bō ti'di dönni gɔ akiyandi 'ba Kurisītō ne, lijē na rɔ akoto ti Boko'ba 'bu 'ba Kurisītō gbī ti bo kole mo. ^X Dɔ bilaka mɔto ga kako lin̄ɔ 'be ga ti akiyandi ame ga kinza rɔ 'ba Kurisītō, kinza kolake lijē dē koloma. Kina kinza kumötöke lijē dē gbī ^{XI} römōyī ya ame ga pili kēdi kumötö lijē bilaka naga nime ne, ti konyonyɔ rönni ngī mī lende kēnyē 'bēnni nima.

Ndose Ma N̄burun̄buru

^{XII} Mēdi ti lende mɔto ga gba n̄banjī ame mo'doko gɔ miya ziye. Tine mo'doko dē kpe tugu mo ti galama mī waraga. Miteri

'dɔ ma mo na ngī mari ti gbagba ma 'dɔ dilendeke tiye di dɔ komɔ di dɔ komɔ kozo a nime te 'dɔ dēdike lɔ ti lɔnɔ.

^{XIII} Lēmī yī ame Boko'ba koweli 'deni bine ne kole 'bēni ga umötö yi laka.

Akugu Ma Mī Mota 'Ba YOWANI

^I Ma bulöbu mugu waraga nime zīyi bo pōri ma Gayo. Nī ame mo'ɔ yi 'deni ŋgi kulöwö ro ma laka ne.

^{II} Nī ame mo'ɔ yi ne, Boko'ba ki'di yi kö'bö ti ro këyi, yëyi abo këdi tüyi kozo ma këddi laka komo bo. ^{III} Lende ma muwö di zi löndö ma këdi kako di zīyi dayi naga nime 'di ma 'deni ŋgi mëdi miliya ti loŋɔ. Ame muwö 'deni kiya te önyö 'deni nduwë kö'bö go kori 'ba lende kodoro nime kozo ma tönë këddi ko'do molo ne. ^{IV} Tiliya ma, ma ro do kiteli na go ame muwö 'deni kole ma ga kinda'ba kori 'ba lende ma kodoro nime 'deni ne.

Konyi

^V Nī ame mo'ɔ yi ne, ma laka mo na ro konyi ko'do 'bi zi löndö tine ma ro do kiteli mo zi löndö ame ga ro bo löwö ne. ^{VI} Lijë iyëti go ako'ɔ 'bi 'deni mi kanisa bine. Kina ma laka mo zīyi toja lijë ro ame kari go komo Boko'ba ne mi kori 'ba liŋgere 'bënni. ^{VII} Römöyi lijë ëdi kari mi liŋgere nima mi möyi Kurisitö kinza tidëki ɔto di zi bo löwö ame ga kikali Yësu Kurisitö dë ne. ^{VIII} Kina zize ti 'do tokonyi lijë ma te naga nime römöyi go dëdi gbi ro bo ndobo lëpi zinni mi lende kodoro 'ba Boko'ba.

^{IX} Mugu waraga mbowa 'deni zi kanisa. Tine a mo Diwotepa bo koyoyo ro bo ro löbu mo nima inza kuwö do lende ze. ^X Kina ɔdo mako 'deni ti mora go lende abo naga nima yaga zi bilaka, bëti abo naga nima bo kunzö kpama gbi ti kore mbëmbë abo naga nima. Tine a ma kënyë kulöwö ro do kiteli mo na ro ame bo ko'doko ŋba 'ba kanisa dë ne. Kina lende abo gbi tota gomo toga lijë ame ga këdi kota ŋba naga nime liŋɔ 'bënni ga ne yaga di mi kanisa.

^{XI} Nī ame mo'ɔ yi ne, kinza kogba görö 'ba lende kënyë dë tine 'ba lende laka na kogba. Römöyi bo ame këdi ko'do lende laka ne na ro 'ba Boko'ba. Tine bo ame këdi ko'do 'ba bo ro lende kënyë ne o'ja Boko'ba dë.

^{XII} Bilaka pili ëdi kiya lende 'ba Deme-toriyo ro ma laka. Kina lende laka ko'do abo ileme bo 'deni ŋgi ro ma laka. Kina duti 'deni gbi gomo lende abo ëdi ro ma laka. Kina ikali 'deni do lende kuti ze ëdi ro ma laka.

Akumötö

^{XIII} Mëdi ti lende moto ga ŋbari 'do tiya mo zīyi. Tine mo'doko dë kpe tugu mo mi waraga ti galama. ^{XIV} Miteri ŋgi go mo'ja yi giri naga nime go dilende di do komo di do komo kozo a nime te.

^{XV} Yëyi abo këdi tüyi. Pori yi ga ame bine ne umötö yi pili. Kina 'do kumötö pori ma ga ama yayi ne me ro kotokoto.

Akugu 'Ba YUDA

I Ma Yuda bo laja 'ba Yësu Kurisitö ame bo löndö ma na ro Yakoba ne. Mëdi mugu waraga nime ziye kpe ame ga kidëki ye, Boko'ba 'bu ko'c ye 'deni, Yësu Kurisitö këdi kitata ye ne.

II Mi këyi ti lende liya ti ako'c mo koloma tiye ro do kiteli.

Bo Kumë Lende Do Këndëndë

III Kpe ame ga mo'c ye 'deni kulöwö ne, ma ngi ti döki'di kombi 'do tugu lende 'ba tomo ze ma ze tiye di mi töle nime ziye. Tine momeri ma kulöwö ro do kiteli mo go tugu mo ziye toco ye kinza kolake go lende 'ba Boko'ba nime bo ki'di 'deni nge mi koto nburu zi bilaka abo ga ne, IV römöyi ya ma kinza kere Boko'ba de moto ga iyaga 'deni liwo kodo kako mi löngö ye. Lijë na ro ma këdi kuyi mi lende këyi 'ba Boko'ba za yaga zinni ro a 'ba to'do lende kënyë timo lijë kilagi di ro Yësu Kurisitö mo ma nge koto kpöki ro nere bo doze mo ne. Ugu 'deni molo tonë kiya te 'do Boko'ba kodo karama dönni.

V Kina kozo ame kikalike 'deni pele pili molo ne, mo'doko tüyëti gomo gbi laka ziye ma tonë bo Boko'ba komo Yisarele di mi doayayi 'ba Ezipeto, tine di pötö mo 'böwu yayi bo kileki kote do ma kinza ki'di dönni de go lende abo mo ga ngi yaga. VI Omerike gbi malayika ma tonë ga koro de go maga 'ba közi kakpa ma ki'di zinni ne ame lijë kebe kilagi go bi ma ki'di zinni mo ne. Boko'ba udödu lijë ngi ti nyori ma nburunburu mi bi kölu tonë bëri koda do kada löbu nime këdi kako ne 'do bo kodo karama dönni. VII Omerike gbi Sodomoni ti Gomora ti mi türi ma ngila mo ga. Bilaka mo ga o'do lende gbi kozo 'ba malayika naga nime. Kina lijë kombi gomo mo 'deni ro pa'do ma nburunburu ro akileme zi boto pili go ndörö ko'do 'bënni ma go yëri ti lende kirasi moto ga.

VIII Kina gbi tara lijë ya naga nime nyi i'di lijë 'deni kirasi yida rönni lijë kilagi közi kakpa 'ba Boko'ba lijë kiti'ja malayika ame ga ro löbu do kiteli ne. IX Tine Mayikolo ame pele ro bo do malayika ni ne o'do de tara mi kada ma lijë këdi kamo ti Satani mi tilaka rönni go töku Musa. Bo ilaņa ro bo de kogböki Satani ti ti'ja. Tine bo iya abo nge te, "Ni, Boko'ba kamo döyi." X Tine ma 'bënni lijë ya naga nime wa ma kinza lijë kikali de pele naga, lijë iti'ja aa ngi. Tine ma lijë kikali mo naga nima akikali mo kapi ngi go döni zinni kozo 'ba yëri 'ba

yi mökö naga tara ne na ma 'deni këdi kote dönni.

XI Bu'bu zinni, lijë inda'ba kori bi ndi Kayina 'deni. Go lende 'ba girisi na lijë kusu kpënni 'deni ngi mi lende kënyë ko'do 'ba Balama tonë. Lijë aya 'deni ngi kozo 'ba bo tonë ro Kora ne. Kina kozo ma tonë kupö bo ne, na kupö lijë 'deni gbi tara.

XII Lijë ngi kozo akididi ziye mi akonyo 'ba karama 'be ga, rönni kaya de yo. Lende 'ba gbagba nni ga na nge lijë komeri. Lijë ngi kozo poli ame lili kombi kari timo toro mo ka'di de yo ne. Lijë ngi kozo ngëri ma kinza kana de naga, pele mi kpa dolili. Lijë ngi kozo ngëri ame koto 'deni bëri ti ngira'da mo kututu e'bënni 'deni ne. XIII Lijë ngi kozo mini ma kikagba ti surupu 'ba domo mi lende ko'do kinza ro kaya 'bënni nima. Lijë ngi kozo këlu ma kulë 'ba mitoro ame Boko'ba kilejo go bi mo 'deni mi bi kölu 'ba Gehena ne.

XIV Enoka kupö ma ro mi modokoto ma kodo kako di zi Adama na kumë lende nime 'deni go kö'du 'bënni. Ame kiya te, "Ongö te, nere Boko'ba ti kako ti tindü 'ba malayika koto laka abo ga XV to'do burë 'ba boto pili, todo karama do bo kilagi Boko'ba naga nima go lende kirasi 'bënni ame ga pili lijë ko'do ne gbi ti ma dönde'de lijë koja ro Boko'ba." XVI Ya naga nime lende 'bënni nburu ro tonjoro rönni toto kënyë kpa lëpi nni ga. Ako'doko 'ba lende kënyë 'bënni ga na lijë kinda'ba kori mo. Lijë ëbi rönni nime te lijë ko'do kpa konji zi lëpi nni ga to'ja kori timo zinni.

Ndose

XVII Tine kpe lëpi ma ga ame mo'c ye kulöwö ne, omerike a tonë ga bo laja 'ba Yësu Kurisitö nere ze kiya molo ziye bine ne te. XVIII Lijë iya 'deni ziye te, "Do kada ma nburunburu komö 'deni, bilaka moto ga ti kodo topoto ye. Lijë na ro ma köso go ako'doko 'bënni 'ba tilagi Boko'ba naga." XIX Lijë na ro bo këdi ko'de ro koza mo tonë ga. Ako'doko 'ba yida rönni ga na mbiri dönni, a moto ro Nyi Koto Laka inza minni.

XX Ne kpe 'beye lëpi ma ga, uluke roye nduwë kiyöbuke mi lende laka nime kinda'bake 'deni ne. Umötuke ti tigo 'ba Nyi Koto Laka. XXI Kina ogböke roye ti mi ako'c 'ba Boko'ba kozo ame këddi kodake Yësu Kurisitö nere ze 'deni 'do ki'di didi ma nburunburu ziye ti mi këyi abo ne.

XXII Ilemeke mi këyi zi ma domo kiliko 'deni naga. XXIII Omoke moto mo ga tolo mo yaga di mi pa'do. Ilemeke mi këyi gbi zi ya moto ga, tine bonjo 'ba rönni mo naga nima këri kulöwö di zi ndörö 'ba go lende kënyë ne na 'do ko'jike kinza kiyölu roye.

XXIV-XXV Rɔ löbu ti tigo do kiteli ti közi
kakpa ti tigo ma tönë mo molo gba kinza
oto kisasi röni dë kö'bö nduwë ko'ja
kabate 'deni rɔ nburunburu ne këdi zi
Boko'ba bo togbo ye di mi la'ba ko'de ye
kinza a ma kënyë mato zi bo ti tiliya, ame
bo Boko'ba na nge koto rɔ bo tomo ze ti
Yësu Kurisitö ne. Amini.

TILEME RƆ 'BA WA Zi Yowani

^I Ame na rƆ akileme 'ba Yĕsu Kurisitŏ ame Boko'ba ki'di zi bo 'do kileme wa ma kĕdi ko'doko 'do to'do rŏnni giri naga nime zi bo laja abo ga ne. Bo ileme gomo 'deni laka yaga ti toja malayika abo zi bo laja abo Yowani, ^{II} ame bo Yowani kiyĕti go wa ame ga pili bo ko'ja ne 'deni yaga. Omba kina rƆ lende 'ba Boko'ba ame Yĕsu Kurisitŏ kodoro ndimo 'deni ne.

^{III} Lijĕ ame ga kidĕki lende kumĕ naga nime kugu bine ne ti kĕdi ngi ti yĕyi. Lijĕ ame ga kuwŏ kinda'ba kitigo mĭ dŏki'di nni ne ti kĕdi ngi gbi ti yĕyi rŏmŏyi kada mo Ɔwŏ dĕ kpe.

Kanisa Modomoriyŏ

^{IV} Ma Yowani muĝu waraga nime ziye kpe kanisa ma modomoriyŏ mĭ dŏyayi 'ba Asiya. Lende kĕyi ti mĭ kĕyi abo 'ba Boko'ba ame bo kĕdi 'deni molo di bi tisaki mo nduwĕ kŏmŏ giri nime nbŏ rƆ nburunburu ne koloma tiye gbi ti yĕyi 'ba Nyi Kŏto Laka modomoriyŏ ma kŏmŏ kitŏ 'ba Boko'ba, ^V ti yĕyi 'ba Yĕsu Kurisitŏ koloma gbi tiye. Bo na lende abo nburu rƆ ma kodoro, kole dŏndende 'ba todo di mĭ tŏlĕ, nĕre 'ba do nĕre ni pili.

Bo ame ko'Ɔ ze 'deni kulŏwŏ kolĕ goze 'do kope ze yaga di mĭ lende kĕnyĕ ze ga ti roma bo, ^{VI} ki'di ze 'deni rƆ 'ba nĕre lŏbu abo rƆ bo akumu toja laja zi Boko'ba 'bu bo ne. Akilĕlu ti tigŏ do kiteli kĕdi zi bo nduwĕ nbŏ rƆ nburunburu. Amini.

^{VII} Onĝoke te, bo ĕdi kako bĕri ti poli kina bo kupŏ bo tŏnĕ ga ti laki pili ti ko'ja bo ngi, do kupŏ pili 'ba dŏlinĝo ti kudu bo 'deni ngi. Yĕĕ, kĕdi ngi tara. Amini.

^{VIII} Nĕre Boko'ba ame kĕdi 'deni molo di bi tisaki mo nduwĕ kŏmŏ giri nime nbŏ rƆ nburunburu ne bo tigŏ do kiteli iya te, "Ma Boko'ba na rƆ tisaki mo gbi rƆ tote mo."

Nyi

^{IX} Ma lŏndŏ ye Yowani na. Ma gbi rƆ lĕpi ye ame rƆ akoto ti Yĕsu mĭ tombi gomo rƆ atiri go nĕre lŏbu nime liya ti mĭ kĕddi. Oga ma 'deni mĕdi mĭ dŏŏtu 'ba Patomosi go kŏ'du 'ba tiyĕlĕ lende 'ba Boko'ba ame Yĕsu Kurisitŏ kodoro ndimo 'deni ne. ^X Mĭ kada lŏbu ma do koto mŏto Nyi Kŏto Laka inda'ba ma ngi mbi. Kina muwŏ birŏ kudu ngi kebe goma rƆ ma kembe kŏzo birŏ totŏti naga tara, ^{XI} iya te, "Wa ame ga pili ko'ja ne ugu koja zi kanisa ma modomoriyŏ ame ga mĭ gawo 'ba Epeso, mĭ Semorona, mĭ Pegamona, mĭ Towatira, mĭ Saradisi, mĭ Piladapiya ni ti Lodikiya ne."

^{XII} Kina muyi kŏmŏ ma ngi tonĝo Ɔto nima kĕdi kilende zŏ ne. Kina Ɔdo muyi kŏmŏ ma 'deni tine mo'ja ndĕnĝi yamo ma kŏbŏkŏbŏ modomoriyŏ 'ba tidĕyi lamba 'deni yayi. ^{XIII} Kina mĭ lŏngŏ ndĕnĝi naga nima yayi mo'ja bo mŏto kŏzo kole 'ba bilaka lesi tara kĕdi koro, kusu jalabiya 'deni nbŏ kilala yayi, kudŏdu kpa dŏngŏ'do bo 'deni ti gasi ma kŏbŏkŏbŏ. ^{XIV} Sunĕ do bo ga anĝi ngi kŏzo alato ni ma ti buruku naga tara. Kŏmŏ bo ŏbŏ kŏzo pa'do, ^{XV} ndi bo ga anĝi kŏzo yamo ame kubŏbŏ 'deni kileze yaga ne tara, muĝu bo udu kŏzo bituru 'ba mini ma kĕdi kolo. ^{XVI} Bo inda'ba kĕlu 'ba mitoro modomoriyŏ kŏzi bo ma dŏri, kina mbele ame kikapa kpamo 'deni kapa kpaki riyo ne kŏdo ngi di kpa bo. Kŏmŏ bo ŏbŏ ngi kŏzo kada ame 'deni mĭ zana kada ma kata ne tara.

^{XVII} Kina Ɔdo mo'ja bo 'deni tara tine, mĕnyi ngi mila'ba bĕri ndi bo kŏzo tŏku. Tine bo ĕnyi ki'di kŏzi bo ma dŏri roma, bo iya te, "Kinza kere dĕ. Ma na rƆ tisaki mo gbi rƆ tote mo ^{XVIII} Ma na rƆ bo didi, mŏlĕ 'deni pa ne mididi 'deni yaga rƆ nburunburu. Kpadŏri 'ba tŏlĕ ni ti maliti 'deni pili mĭ kŏzo. ^{XIX} Kina ti, wa ame ga pili ko'ja ne ugu ti, ma giri naga nime kpaki ti ma kĕdi ko'doko 'do to'do rŏnni 'jaa naga nima. ^{XX} Kĕlu modomoriyŏ naga nima ko'ja minda'ba kŏzo ma dŏri ne gbi ti ndĕnĝi yamo kŏbŏkŏbŏ modomoriyŏ 'ba tidĕyi lamba naga nima, 'jo 'ba lende mo ga na te. Kĕlu modomoriyŏ naga nima lijĕ na rƆ malayika 'ba kanisa ma modomoriyŏ naga nima. Kina ndĕnĝi modomoriyŏ naga nima na rƆ kanisa ma modomoriyŏ mo tŏnĕ ga."

II

Kanisa Ma Epeso

^I "Ugu kŏzo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Epeso.

Ame na rƆ ndose abo 'ba bo ame kinda'ba kĕlu modomoriyŏ kŏzi bo ma dŏri, bo kĕdi kilingere mĭ lŏngŏ ndĕnĝi modomoriyŏ di mĭ yamo kŏbŏkŏbŏ 'ba tidĕyi lamba tŏnĕ ga ne. ^{II} Mikali ndobo ko'do 'be 'deni, inda'ba kitigo 'be mĭ ndobo ti mĭ kĕddi 'be mikali 'deni. Mikali 'deni ma kogake roye yaga di rŏnni lijĕ bo lende kĕnyĕ naga nima. Ya ma kidewo rŏnni tĕgĕ lijĕ na rƆ bo laja 'ba Boko'ba naga iyozoke lijĕ 'deni kotake go bĕti 'benni yaga ma lijĕ kinza rƆ ma laka. ^{III} Mikali ma kogboke roye 'deni ti mĭ kĕddi tombi gomo go lende ma du kina ma kogake kpeye goma.

^{IV} Ne pele mĕdi gba ti wa naga nime tiya mo yida roye. Monĝo ye idakike 'deni di mĭ ako'Ɔ 'be, inzake kpe kŏzo ma dogba

tönë bine ne. ^V Omerike go la'ba 'be ame kileki ye 'deni nbö nyati yi'böwu ne te. Otöke döye di yimo kilekike to'do wa tönë ga kolomake pa ro to'do mo dogba bine ne. Jdo kotöke döye dë ti mako ziye mogba ndëñj 'ba lamba 'be nima yaga di mi go bi mo.

^{VI} Tine ame na ro lende laka 'be ame kö'böke nburu to'ji akiyandi 'ba bilaka 'ba Nikolawo naga nima ne gbï kozo 'bama ame mö'bö to'ji akiyandi 'bënni nima ne tara.

^{VII} Kina ti, bo ame kedi ti mbili ne i'dike bo kuwö lende naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne. Bo ame ka'da wa 'deni ti mi'di bo tonyo döngëri 'ba didi ame mi dolinj 'ba Boko'ba ne."

Kanisa Ma Semorona

^{VIII} "Ugu kozo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Semorona.

Ame na ro ndose abo 'ba bo ame bo ro tisaki mo gbï ro tote mo ne. Bo ame tönë köle kënyï kididi 'deni 'böwu yaga ne. ^{IX} Mikali gomo 'be ti lisa 'be 'deni. Ne tine inzake lipo ro lisa, kpe ro bo mori. Kore 'ba roye muwö 'deni ma lijë bo kiya rönni ro Yudayi naga nima kedi ko'do. Lijë iya rönni tégë lijë na ro Yudayi, dëmba lijë ka ro bo laja 'ba Satani ga. ^X Kinza kereke dë kotö te di zi gomo ame ga 'do kombike ne, römöyi ro ma laka mēdi miya ziye, Satani ti ku'du ya mōto ga di mi löngö ye bina mi maboso tiyozo ye timo. Kina ti kombike gomo 'ba közi kasi ma kedi ko'do ziye nbö kada do 'butë. Tine önyöke nduwë gomo ti mi këddi nbö mi tölë kina ti mi'di kpa közimo ngi ziye ro didi.

^{XI} Kina ti, bo ame kedi ti mbili ne i'dike bo kuwö lende naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne. Bo ame ka'da wa 'deni ne inza kinene tölë ame ro mi riyö ne kpe."

Kanisa Ma Pegamona

^{XII} "Ugu kozo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Pegamona.

Ame na ro ndose abo 'ba bo ame ti mbele kpa riyö ma kapa kulöwö ne. ^{XIII} Mikali bi 'ba loma 'be ame Satani kedi 'deni ti kiti löbu abo teyi ne. Ne pele ö'böke nduwë ro ma kitigö mi möyi ma kinza toga kpeye goma. Ö'böke ti'di döye go lende ma pele mi kada 'ba tupö Anitipa bo laja laka ma nime ame kupö mi gawo 'be nima Satani kedi koloma teyi ne.

^{XIV} Ne pele tara mēdi ti lende mōto ga mbowa bine yida roye. Eddike ti bilaka 'be mōto ga yayi ame ki'di dönni 'deni go akiyandi 'ba Balama ame tönë koloma molo bine tiyandi Balaka toco bilaka 'ba Yisarele mi lende kënyë ti tonyo wa ame

ga kumu zi akoro ne gbï to'do yeri. ^{XV} Kina me 'deni gbï tara, eddike ti bilaka 'be mōto ga ame ki'di dönni 'deni go akiyandi 'ba bilaka 'ba Nikolawo ne. ^{XVI} Kina me ti otöke döye dëne ti malo döye giri naga nime moga lijë bilaka naga nima ti mbele 'ba kpana.

^{XVII} Kina ti, bo ame kedi ti mbili ne i'dike bo kuwö lende naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne. Bo ame ka'da wa 'deni ti mi'di akonyo ame kako di mitoro ne zi bo. Kina ti mi'di lele kanmi gbï zi bo ti möyi la'ja kugu 'deni dömo ame bo bo kogba mo na nge kikali 'jo mo ne."

Kanisa Ma Towatira

^{XVIII} "Ugu kozo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Towatira.

Ame na ro ndose abo 'ba kole 'ba Boko'ba, bo ame komo bo köbö kozo pa'do, ndi bo kanmi kozo yamo ma kuböbö 'deni kileze yaga ne tara. ^{XIX} Mikali ndobo ko'do 'be 'deni, ako'c 'be ti ti'di döye go lende ma ti laja koja 'be gbï ti mi këddi 'be ga pili mikali 'deni. Kina gbï mikali 'deni ma këddi ko'doke 'deni le'jete ro do kiteli di do ma dogba tönë bine ne.

^{XX} Ne pele tara mēdi gba ti wa naga nime tiya mo yida roye. Kpe ö'böke tujë do 'ja nima ro Jezebele loko kiya röni ro bo kumë lende 'ba Boko'ba ne. Kina me loko ki'di bo laja ma ga 'deni kozo yaga ti akiyandi 'bëni nima to'do yeri gbï tonyo wa ame ga kumu zi akoro ne. ^{XXI} Mola ni pele mbowa 'do loko kotö döni di mi yeri 'bëni nima, tine loko o'doko dë. ^{XXII} Ne ti mudödu loko bëri do lanja ti roko'c do kose. Kina ti modö gomo ma kinza kiya gbï dönni lijë bo ko'do yeri tini naga nima do dijë loko dönni dë di mi kori 'ba lende 'bëni nima. ^{XXIII} Ti mupö bo kösö göni ga yaga. Kina bilaka 'ba kanisa pili ti kikali ngi ma na ro bo koma mi döki'di bilaka gbï ti mi meri 'ba do. Kina kpe pili ti mopi ngi tara ziye, 'bëyi 'ba bo mōto ko go ndobo ko'do 'bi.

^{XXIV} Kina me mēdi miya 'deni zi kozo ye ama ga mi Towatira yayi, kpe ma kinza ki'dike döye dë go akiyandi 'bëni naga nima ne, ame gbï kiyandi ye dë ti otö 'bënni nima lijë laki ni kidëki ro do gege 'ba Satani ne. Mi'di akirindi mōto dë kpe döye. ^{XXV} Tine wa naga nime këddi ko'doke le'jete ne na 'do könyöke nduwë gomo nbö mileki mako ziye.

^{XXVI} Bo ame ka'da wa 'deni ko'do ako'doko ma nbö kömō mi tote mo ti mi'di közi kakpa 'ba do, do kupö pili 'ba dolinj nime teyi. ^{XXVII} Bo ti kedi ti közi kakpa dönni pili ti përi yamo. Bo ti kitiko dönni yaga kozo kete tara. Ame ti kedi gbï kozo közi kakpa ame mo'ja 'deni di zi 'bu ma

ne. ^{XXVIII} Kina ti mi'di toro bi kězè gbì zi bo mo nima.

^{XXIX} Kina ti, bo ame kèdì ti mbili ne i'dike bo kuwò wa naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne."

III

Kanisa Ma Saradisi

^I "Ugu kozo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Saradisi.

Ame na ro ndose abo 'ba bo ma Nyi Koto Laka modomoriyò 'ba Boko'ba ti kèlu modomoriyò tònè ga kèdì mī kòzi bo ne. Ndobò ko'do 'be ga mikali 'deni. Mikali 'deni èddì kidedikike roye iyake te kpe gba ti didi miye dèmba kpe e'be 'deni ka molo ro tòku. ^{II} Ne tine ènyike kindinjike yaga kisikike koso ye ama kèdì ko'doko 'deni gbì tuloko ne. Ròmoyi mongo 'deni ako'do 'be ga inza gba njo go komo Boko'ba ma. ^{III} Wa ame ga tònè kiyandi ye timo kuwòke 'deni ne, omerike gomo. Uwòke domo ti 'do kotòke doye di mī lende kènyè 'be ga. ^{IV} Jdo kènyike kindinjike dè yaga ti mako tugu'du ziye kozo bo 'bògò naga tara. Kina inza kikalike saa 'ba tako ma.

^V Ne pele tara èddike ti bilaka 'be motò ga mī Saradisi yayi ame lijè kuturò bongo ma 'bènni ga dè mī mandò'do ne. Lijè ti kilingere koto tò ti bongo kanmi ronnì, ròmoyi lijè na laka kozo a nime te. ^V Lijè ame ga ka'da wa 'deni ne ti musu bongo kanmi ngi ronnì tara. Kina minza more moyi lijè kpe yaga di mī buku 'ba didi. Ti mumò moyi lijè yaga koma 'bu ma ni ti malayika abo ga, miya te, lijè 'bama na.

^{VI} Kina ti, bo ame kèdì ti mbili ne i'dike bo kuwò lende naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne."

Kanisa Ma Piladapiya

^{VII} "Ugu kozo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Piladapiya.

Ame na ro ndose abo 'ba bo ame koto laka gbì nge ro bo lende kodoro ne. Bo na kinda'ba kòzi kakpa 'ba Dawidi bo dolinjo 'deni. Wa ame bo kunyè kpamo 'deni yaga, botò urògò dè kpe teyi. Kina wa ame bo kurògò kpamo 'deni teyi botò unyè dè kpe yaga. ^{VIII} Wa ame ga kèddì ko'doke ne mikali 'deni, kina mikali 'deni gbì tigo 'be inza mbiri. Ne pele inda'bake lende ma 'deni kitigo kogake kpeye dè goma. Murògò kpadòri 'deni yaga ziye ro gbònjò ame botò motò ko'bo dè kpe turògò mo teyi.

^{IX} Ne 'bènni 'ba botò bo bèti dotumu 'ba Satani naga nima lijè kèdì kiya ronnì ro Yudayi ne, ti mi'di lijè kako kolodo bèri komoye. Kina ti lijè kikaliki ngi mo'ò ye. ^X Kina go ame kogbake kò'du ki'di ma 'deni kò'bò miye liya ti mī kèddì ne, ti mitata

ye ngi di zi gomo löbu nime kèdì kako do dolinjo pili tiyozo bilaka 'ba mī dayayi ne.

^{XI} Kina 'deni mèdì mako giri nime, önyòke nduwè go wa ame ga kèddì ko'doke ne kinza botò motò kebe ye ra kinda'ba kpa kòzi 'be. ^{XII} Bo ame ka'da wa 'deni ne ti mo'do bo ro matikpèri 'ba mī rò löbu 'ba Boko'ba ma. Kina bo inza kola gomo kpe. Ti mugu moyi Boko'ba ma ro bo ti moyi gawo la'ja 'ba Boko'ba ma ame kina ro Yeroselema ma la'ja ame kèdì kako bèri di mitoro di zi Boko'ba ma ne. Kina ti mugu moyi ma, ma la'ja gbì ro bo.

^{XIII} Kina ti, bo ame kèdì ti mbili ne i'dike bo kuwò wa naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne."

Kanisa Ma Lodikiya

^{XIV} "Ugu kozo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Lodikiya.

Ame na ro ndose abo 'ba bo ame ro Amini lende abo nburu ro ma kodoro ne, bo na ro bo do wa ame ga pili Boko'ba ko'ba ne. ^{XV} Mikali ndobò ko'do 'be ga 'deni, èyi dè gbì kina ututu dè gbì. Miya te ti kèddike ro mini ma koto motò di bine, ^{XVI} dèmba kpe ngi ro murè do riyò, èyi dè gbì kina ututu dè gbì. Ne go kò'du mo ti moto'bi ye yaga di kpama.

^{XVII} Ebeke tiya mo te, 'Ze 'deni ro mori ti wa nbanji dileri oto dè kpe.' Dèmba dene kpe ka ngi ro bo lisa, bo sari koma kolu ro go nbululu. ^{XVIII} Kina me mi'di koma kandi mo 'deni ziye, ako kugòke yamo ma kòbòkòbò ame kilè'di 'deni yaga ro gbagba mo ne di zò dè kèddike ro ma laka ro bo mori. Kina gbì ako kugòke bongo kanmi 'do koloke roye kutu'bòke do laja 'ba go nbululu 'be nima timo yaga. Kina gbì ako kugòke wowo 'ba koma 'do kodoke komoye go kopo yaga.

^{XIX} Ya ame ga pili mo'ò ne mèdì mamo domo modò karama domo. Kina ti, i'dike roye kèdì ro ma kindili, kotòke doye di mī lende kènyè. ^{XX} Uwòke te, ma na me moro 'deni kpadòri mèdì tukòkò mo. Jdo bo mo kuwò doma kurògò kpadòri zò ti modò ngi mī rò abo moloma monyo akonyo bi koto ti bo.

^{XXI} Bo ame ka'da wa 'deni ne ti mi'di bo koloma tò do kiti ma gbì kozo 'bama ame ma'da wa moloma 'deni do kiti abo 'ba 'bu ma ngila bo ne tara.

^{XXII} Kina ti, bo ame kèdì ti mbili ne i'dike bo kuwò wa naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne."

IV

Mitoro

^I Di pòto mo na mombi koma ma mo'ja kpadòri 'ba mitoro kurògò 'deni yaga ro gbònjò. Kina biro tònè muwò dogba

kilende zö kapi kozo tototi naga tara ne, iya te, "Ako taro bine 'do mileme wa ame ga keddi ko 'do ronni di potö ame ga ne ziyi."

^{II} Kina Nyi Koto Laka kutu'bö ma ngi, na mo'ja kiti kidëyi 'deni komo ma mitoro yayi ti bo moto koloma 'deni domo. ^{III} Bo mo nima koloma do kiti yayi ne romo ese ngi kozo kinë kilid'i 'döyi ni ma ti gbëyi ma njowö naga tara. Kina azumuli ma kuruwö ronni toko yoki kiti mo nima öbö ngi kese ro tese kozo kinë biliwa naga tara. ^{IV} Kiti ma 'butë riyö domosowo moto ga ëdi gbi yayi kuru do ama toko teyi. Kina löbu ma 'butë riyö domosowo naga koloma 'deni domo gbi yayi. Bongo 'ba ronni ga me ro ma kanji, lijë ti agëni 'ba löbu ma ro yamo köbököbö dönni. ^V Kina taro kunyi ngi nyelo di mi kiti nima këbi ngi kapi ro ma koriki. Pa'do köbö ëdi bi modomoriyö komo kiti yayi ame kina ro Nyi Koto Laka ma modomoriyö 'ba Böko'ba ne. ^{VI} Kina gbi bi ma komo kiti nima yayi inda ngi kozo yöpö mandara naga tara ro ma kilaka kozo 'de'di.

Mo'ja yëri sowo moto ga mi zana yayi kuru do kiti nima. Komo mo ga ötu ngi kpaki kote yida romo pili kebe gomo ga. ^{VII} Yëri ma dogba mo kozo tabiyö. Ma mi riyö mo kozo kole sa. Ma mi mota mo komo mo kozo komo bilaka lesi. Kina ma mi sowo mo kozo yagi yiri ma keddi köpu tara. ^{VIII} Yëri sowo naga nima pili ti kakala ro modokoto ti komo kote romo kpaki kebe bici kakala mo ga. Kote kada ti korondo 'bëni pili lijë udumö de di bi toba mo kiya te, "Boko'ba tigo do kiteli na koto laka, koto laka, koto laka, bo na ro bo ame keddi 'deni molo di bi tisaki mo nduwë komö giri nime njö ro njburunburu ne."

^{IX} Kina odo yëri sowo naga nime keddi koba ngala 'ba ro löbu ti lende koro gbi ti yë'di mo 'deni zi bo do kiti nima, bo bo didi ma njburunburu kinza kölä de nima tine, ^X na löbu 'butë riyö domosowo tönë ga kolodo ngi bëri komo bo do kiti nima kilëlu bo bo didi ma njburunburu kinza kölä de nima. Lijë u'du agëni 'ba löbu 'bëni ga bëri komo kiti yayi na lijë kiya te, ^{XI} "Nere Böko'ba ze, ni na ko'bo tinda'ba ro löbu ti lende koro gbi ti tigo. Römöyi ni na ko'ba wa pili, kina ti ako'doko 'bi na me ko'ba lijë 'do keddi ne."

V

Bo Do Kiti

^I Tine mo'ja bo do kiti nima keddi ti buku löbu közi bo ma döri, kugu a mo ga 'deni kebe kapa mo ga kpaki riyö, kina kora kpamo 'deni teyi ti 'bona njö mi modomoriyö. ^{II} Kina mo'ja malayika ma ti tigo do kiteli kënyi ngi tuwöwö mo ro ma

kembe, iya te, "Yë na ti ko'bo tunyë 'bona naga nime yaga kobenyë mi buku nime?"

^{III} Tine boto ma koto moto te inza ame ko'bo tunyë 'bona naga nima yaga konggo mi buku nima, pele di mi bilaka 'ba mitoro ala di mi döyayi bine ala di mi maliti. ^{IV} Gö kö'du mo na mudu ngi ro ma kënyë römöyi o'ja boto ma koto moto de du te ame ko'bo tunyë 'bona naga nima yaga konggo mi buku nima. ^V Tine löbu ma koto moto kënyi kiya zö te, "Kinza kudu de, tabiyö 'ba e'be Yuda kupö do kilëbi 'ba nere Dawidi a'da wa 'deni. Bo na ti kunyë 'bona modomoriyö naga nima yaga konggo mi buku nima."

^{VI} Kina mo'ja kamölö 'bo'bi yayi kinda kozo umu 'deni keddi koro mi lönggö kiti nima ti yëri sowo naga nima ti löbu 'butë riyö domosowo naga nima. Kazo mo modomoriyö kina komo mo gbi modomoriyö, ame kina ro Nyi Koto Laka modomoriyö 'ba Böko'ba ame koja 'deni kari mi döyayi nime toko ne. ^{VII} Kina monggo kamölö 'bo'bi tönë kako ngi kogba buku tönë di döri bo nima koloma do kiti ne.

^{VIII} Kina odo bo kari kogba 'deni tara tine, na yëri sowo tönë ga gbi ti löbu 'butë riyö domosowo tönë ga kënyi kolodo ngi bëri komo bo. Löbu naga nima me ti tomo kina lijë pili inda'ba lebe yamo ma köbököbö teyi kpaki lo ti a ma kato kele yimo. Omba kina ro mötu 'ba bo lende laka 'ba Böko'ba. ^{IX} Kina lijë koloma ngi ro toba ngala la'ja ame kiya te, "Ni na laka ko'bo tinda'ba buku nima kunyë 'bona mo ga yaga, römöyi umu yi 'deni kina me kugö bilaka 'deni ti roma yi ko'de zi Böko'ba di mi do kupö pili ame ga kpamo ro gege ne pili ro go dokomali bilaka. ^X O'do lijë 'deni ro 'ba nere löbu 'ba Böko'ba ro bo akumu toja laja zi Böko'ba ze nime kina lijë ti keddi ngi ti közi kakpa do döyayi."

^{XI} Kina monggo, muwö biro 'ba malayika ame lijë ngi ro tind'i ma kinza kiya konzi ngi ro do kiteli ne ngi. Lijë ako koro kuru do kiti tönë ti yëri sowo tönë ga gbi ti löbu 'butë riyö domosowo tönë ga. ^{XII} Kina lijë koloma ngi ro toba ngala ro ma kembe, kiya te, "Kamölö 'bo'bi ame kumu 'deni ne na laka ko'bo tinda'ba közi kakpa ti mori ti akikali ti tigo ti lende koro gbi ti ro löbu ti akilëlu."

^{XIII} Kina muwö dokomali wa pili ma mitoro ti ma mi döyayi kpaki ti ma mi maliti ti ma mi mini löbu ni, pili ro go wa ame ga ti didi yimo ne keddi koba kiya te, "Akilëlu ti lende koro ti ro löbu ti tigo keddi zi bo ame koloma 'deni do kiti ne gbi zi kamölö 'bo'bi nduwë njö ro njburunburu."

^{XIV} Kina yëri sowo tönë ga kënyî kutî ngî gomo, tégë, “Amini.” Kina löbu ma 'butë riyö dömosowö tönë ga kolodo ngî bëri to'do mötu.

VI

Kamölö 'Bo'bi

^I Kina mongo te kamölö 'bo'bi tönë i'di ngî topepe 'bona ma dögba mo yaga di kpa buku nima ame kora kpamo 'deni timo teyi mi modömoriyö ne. Kina odo bo kopepe ma dögba mo nima 'deni yaga tine, na muwö yëri ma dögba di mi löngö yëri sowo tönë ga kapi ngî ro ma kembe ti mugu ame kudu kozo toro kapi naga nima tara, iya te, “Ako.” ^{II} Mongo, kina mo'ja kosani kanmi kodo ngî yayi. Bo ma këki dömo ti kanya sagba közi bo, kina ki'di agëñi 'ba löbu 'deni do bo, bo këki 'deni këdi kari yaga kozo bo aka'da ame këdi kari 'deni gbi ta'da wa ne.

^{III} Kina odo kamölö 'bo'bi kopepe 'bona ma mi riyö mo yaga tine, na muwö yëri ma mi riyö mo ngî kiya te, “Ako.” ^{IV} Kina kosani moto ro ma kasi liyi kodo ngî. Bo ma këki dömo i'di közi kakpa 'deni teyi 'do bo kogba lende këyi yaga di mi döyayi, tine 'do bo ko'de ro ya na mi döyayi go bilaka kënyî tupö rönni ro go rönni. Kina mongo te i'di kogba mbele 'deni közi bo.

^V Kina odo kamölö 'bo'bi kopepe 'bona ma mi mota mo 'deni tine, na muwö yëri ma mi mota mo ngî kiya te, “Ako.” ^{VI} Mongo, kina mo'ja kosani kölu kodo 'deni yayi. Bo ma këki dömo inda'ba gbërë 'deni közi bo.

^{VI} Kina muwö a moto ngî kudu kozo mugu bilaka tara, di mi löngö yëri sowo naga nima, kiya te, “Bi gomo 'ba mi kada do koto nge ro akugö nyönyu gbërë koto. Kina gbi nge ro akugö mana gbërë mota. Tine kinza kirasi ngëri ama ga ro 'ba 'bu ti 'ba akuwë ne dë.”

^{VII} Kina odo kamölö 'bo'bi kopepe 'bona ma mi sowo mo 'deni yaga tine, na muwö yëri ma mi sowo mo tönë ngî kiya te, “Ako.” ^{VIII} Mongo, kina mo'ja kosani kanmi yowa kodo 'deni yayi. Bo ma këki dömo idëki möyi mo ro Tölë, kina Maliti këdi kosi 'bëni kebe gomo. Kina ki'di közi kakpa 'ba do kapa sowo 'ba döyayi nime ngî zinni 'do lijë kupö bilaka mo ga yaga ti mbele, ti sëyi, ti roko'o ma kako kozo agutupowo naga nima tara, kina gbi ti'di mo 'do kuruku 'ba yi mökö na kupö.

^{IX} Kina odo kamölö 'bo'bi nima kopepe 'bona ma mi muyi mo 'deni yaga tine, na mongo te didi 'ba bo lende laka ame ga tönë kupö lijë go kö'du 'ba Boko'ba gbi go tuwöwö mo ne ëdi 'deni bici bi 'ba akumu 'ba Boko'ba yayi. ^X Kina lijë këdi kulöri ro ma kembe, iya te, “Ñere Boko'ba, ni

ame koto laka gbi ro bo lende kodoro ne. Eddi kola kpa bilaka 'ba mi döyayi naga nima kunzi nbö nyanya ga kinza ma kodo karama dönni kpa dokolo roma ze nime ya?”

^{XI} Kina kozo bongo kanmi ngî me zinni ro kotokoto. Kina kileki kiya zinni 'do lijë koda titi mbowa kupö löndö lijë ti lepî nni moto ga ame 'do kupö gbi kozo 'bënni tara ne titi.

^{XII} Kina mongo te kamölö 'bo'bi nima opepe 'bona ma mi modöokoto mo ngî yaga. Kina kizikizi ma kinza kiya ki'di döni ngî. Kada uyi röni ngî yaga ro ma kölu kozo durö 'ba pötö töku. Kina nyepe kuyi röni ngî yaga ro ma kasi kozo roma.

^{XIII} Kina këlu ni ki'di ngî tilayi bëri di mitoro kozo dokukuru 'ba këlu ma kana ame këdi kilayi di zi lili ma kembe ne tara.

^{XIV} Kina mitoro kuköku röni ngî yaga kozo kilaka naga tara. Kina döku ma löbu naga ti döotu ni kiyese rönni ngî me yaga di bi mo ga ma mölo. ^{XV} Kina ro go bilaka pili, bo döyayi ni ti turu ni ti bo do bo kanya ni ti bo mori ni ti bo tigo ni kpaki ti bilaka ma laki pili ti atoli ni kusu dönni ngî mi ti'börö, moto ga kebe mi löngö döku. ^{XVI} Kina lijë koloma ngî ro topapa döku löbu ni ti ma titi naga, iya te, “Akoke kila'bake döze 'do kutu'böke ze yaga di koma bo ame koloma 'deni do kiti do kiteli nime ne. Kina 'do kutu'böke ze gbi yaga di zi ya 'ba kamölö 'bo'bi nime. ^{XVII} Römyöi kada 'ba ya ma do kiteli 'bënni ömö 'deni. Tine yë na ti ko'bo toro kpamo?”

VII

Kupö Yisarele

^I Di pötö mo na mo'ja malayika sowo koro 'deni do kumu sowo 'ba dölijo nime pili. Lijë oro 'deni tirakpa kpa lili yaga kinza kome ra kako di mi do kumu sowo naga nima mi döyayi ala yöpö ala do ngëri ma koto moto. ^{II} Kina mongo te malayika moto ömö ngî këdi kako di yibi. Bo na ti wa 'ba tugu möyi Boko'ba bo didi. Kina bo kidëki malayika ma sowo ma tönë ga ki'di közi kakpa 'ba tirasi döyayi ni ti yöpö ni yaga 'deni teyi ne ngî ro ma kembe, ^{III} iya te, “Kinza kirasike döyayi ala yöpö ala ngëri ni dë titi, tine 'jaa nbö odo dugu möyi Boko'ba 'deni kpa do bo laja ame ga ro 'ba Boko'ba ze ne.”

^{IV} Kina muwö tégë ya ma kugu möyi Boko'ba 'deni kpa dömo mo ga titëtë mo ëdi pili kuluku kpa mota kodo dömo kuluku 'butë bi 'butë mota döömu döjomota (144,000). Lijë pili di mi do kupö ma 'butë dömoriyö 'ba Yisarele mo tönë ga. ^V Ugu kuluku 'butë bi 'butë riyö dömosowö (12,000) di mi kupö Yuda, kuluku 'butë bi

'butë riyö dɔmosowɔ di mĩ kupö Rubëni, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mĩ kupö Gada, ^{VI} kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mĩ kupö Asera, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mĩ kupö Napatali, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mĩ kupö Manase, ^{VII} kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mĩ kupö Simona, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mĩ kupö Lëwë, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mĩ kupö Yisakara, ^{VIII} kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mĩ kupö Zebolona, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mĩ kupö Yesepa, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mĩ kupö Benyimona.

Tindĩ

^{IX} Di pötö mo na moŋgo te tindĩ 'ba bilaka ma kinza kiya ame bɔto kɔ'bo dë titëtë mo ɔro 'deni kɔmɔ kiti gbi kɔmɔ kamölö 'bo'bi tönë. Tindĩ naga nima lijë di mĩ dɔ kupö bilaka pili 'ba dɔliŋgo nime ame ga kpamo ro gege ne pili ro go dɔkomali bilaka. Lijë 'deni me ti bɔŋgo kaŋmi rönni ti mbili mbirö közinni. ^X Kina lijë kulöri ngi timo ro ma kembe, kiya te, "Tɔmɔ ze di mĩ tolë nime ako di zi bo Boko'ba ze ame bo koloma 'deni dɔ kiti ne, kina gbi di zi kamölö 'bo'bi."

^{XI} Tine malayika tönë ga yayi ne ɔro 'deni kuru dɔ kiti nima gbi ti löbu tönë ga ti yëri sowo mo tönë ga toko teyi, kina lijë kënyĩ ngi pili kodi dönni bëri kotomo kömönni kɔmɔ kiti yayi. Kina lijë kilëlu Boko'ba, ^{XII} iya te, "Amini. Akilëlu ti ro löbu ti akikali ti yëe ma mo ti lende koro ti tigo ti tedi ro dɔ kiteli këdi zi bo Boko'ba ze nduwë ɳbɔ ro ɳburuŋburu. Amini."

^{XIII} Kina löbu ma koto mɔto kënyĩ kitti ma, iya te, "Bilaka naga nima ti bɔŋgo kaŋmi rönni ne lijë yë mo ga na? Kina lijë ako di yala?"

^{XIV} Tine mileki dɔmo zi bo miya te, "Nere, mikali dë. Ni na kikali."

Bo iya te, "Ya naga nime lijë na ro ya ame ga kɔdɔ 'deni yaga lowe di mĩ gomɔ 'ba közi kasi mbëmbë 'ba mĩ dɔyayi. Kina me lijë kurögö bɔŋgo 'bënni ga 'deni yaga kɔ'dɔ kaŋmi ɳbɔwö ti roma 'ba kamölö 'bo'bi. ^{XV} Kina me ki'di lijë 'deni kömö kɔmɔ kiti 'ba Boko'ba toja laja zi bo mĩ rö löbu abo yayi kote kada kote korɔndɔ. Kina bo mo tönë koloma 'deni dɔ kiti ne ti kutu'bö ro bo ngi ro mbëlĩ dönni. ^{XVI} Bò inza kosa rönni kpe, kina koda mini inza kosa rönni gbi kpe. Kada kata inza kɔ'be dönni kpe ala pele ro amomoti 'ba bi kututu mɔto o'dɔ lijë dë kpe. ^{XVII} Römöyĩ kamölö 'bo'bi ame 'de dɔŋgila kiti ne na 'deni ro bo koda lijë. Bo ti kitata lijë koto lijë kpa daa 'ba mini 'ba didi. Kina

Boko'ba ti kididi tolo 'deni ngi pili yaga di kömönni."

VIII

Malayika Modɔmoriyö

^I Kina ɔdɔ kamölö 'bo'bi kopepe 'boŋa ma mĩ modɔmoriyö mo tönë yaga tine na bi kudumö ngi liwo titi di mitoro, koloma ngi yiyi gomɔ kowo titi mbowa. ^{II} Kina mo'ja malayika ma modɔmoriyö ame ga lijë na këdi koro kɔmɔ Boko'ba ne ngi yayi. Kina kogba tɔtɔti modɔmoriyö ngi koza közinni.

^{III} Kina malayika mɔto kömö 'ba bo ngi ti kita'ba ma di mĩ yamo köbököbö 'ba toŋma akato kele yimo. Kina bo kako koro ngi ɳgila bi 'ba akumu na kogba akato kele ngi mbiri ki'di zi bo 'dɔ bo kodɔ'bo ti mötu 'ba bo lende laka ni go bo koŋma dɔ bi 'ba akumu ma di mĩ yamo köbököbö nima kɔmɔ kiti 'ba Boko'ba yayi ne. ^{IV} Kina kötu 'ba akato kele nima kanyo ngi kari tɔro koto ti mötu 'ba bo lende laka ni di közi malayika nima kɔmɔ Boko'ba. ^V Kina malayika mo nima kogba kita'ba mo tönë ngi na bo kunzö pa'do ngi lo yimo di dɔ bi 'ba akumu. Kina bo ku'du ngi kako bëri dɔyayi, na tɔro kunyi ngi nyelo këbi kapi ro ma koriki, kina kizikizi kiyaya dɔyayi ngi.

Tɔtɔti

^{VI} Kina malayika ma modɔmoriyö mo tönë ga yayi ti tɔtɔti ne kileŋo ga rönni ngi ndö tome mo. ^{VII} Malayika ma dɔgba mo ome tɔtɔti ma 'ba bo, na 'dë'di ki'di döni ngi ti pa'do kudölö mini ti roma. Kina kodo ngi kako bëri dɔyayi, na dɔyayi kilanma ngi gënyĩ kpaki ti ngëri mo ga ti mɔli ma kunzi mo ga pili.

^{VIII} Malayika ma mĩ riyö mo ome tɔtɔti ma 'ba bo, na a mɔto kozo doku löbu tara ame 'deni ro kololo pa'do ne na ku'du ngi mĩ mini löbu. Kina kuyi mini löbu ngi yaga gënyĩ ro roma. ^{IX} Kina wa 'ba mĩ mini löbu ni köle ngi gënyĩ, sorope löbu ni kitiko ngi gënyĩ yaga.

^X Malayika ma mĩ mota mo ome tɔtɔti ma 'ba bo, na këlu löbu mɔto ki'di döni ngi ro ma köbö kozo pa'do dɔ kali naga tara na kila'ba ngi di mitoro kako bëri mĩ yöpö ni gënyĩ ti daa ni. ^{XI} Möyĩ këlu mo nima idëki ro Kulumë. Kina mini 'ba mĩ yöpö ni ti daa ni kuyi rönni ngi gënyĩ yaga ro ma kata. Kina bilaka köle ngi ro ma kënyë di zi mini nima kata 'deni yaga ne.

^{XII} Malayika ma mĩ sowo mo ome tɔtɔti ma 'ba bo, na kokoso kapa 'ba kɔmɔ kada ni ti nyepe ti këlu ni ngi gënyĩ yaga 'dɔ kapa lijë ama ga kuyi rönni yaga ro mandölu. Kina bi këzë kari ngi gënyĩ ro mandölu gbi ti korɔndɔ mo tara.

^{XIII} Kina odo mēnyī moŋgo tine na muwō yagi yiri ŋgi kokpe mini 'deni kēdi kōpu kebe mi poli tōro ti tulōri ro ma kembe, kiya te, "Wuwu, wuwu, kpe bilaka 'ba doyyai, ti kēdi ro gomo ma kēnyē ro do kiteli zīye odo koso malayika ma mota naga nime kome mi tototi ma 'bēnni ga."

IX

Mōmi

^I Malayika ma mi muyi mo ome tototi ma 'ba bo kina mo'ja kēlu moto ŋgi kila 'ba 'deni bēri mi doyyai di mitoro. Kina kogba mapata 'ba tunyē kpa gō kalo kinza kota bici mo dē tōnē ŋgi ki'di zi bo. ^{II} Kina odo bo kari kunyē kpamo 'deni tine na kōtu kanyo ŋgi di yimo kozo kōtu 'ba lindi naga tara, kiyoļu komo kada ŋgi komo poli kōlu yaga kozo mandōlu. ^{III} Kina mōmi kodo ŋgi di mi kōtu nima nati kako mi doyyai. Kina ki'di tigo ma kozo 'ba nyi naga nima tara ŋgi zinni. ^{IV} Tine ose zinni kinza lijē ko'do oto dē zi mōli ni ti a ma kunzi naga ti ŋgēri ni, bilaka lesi ame ga kinza moyi Boko'ba kpa domo ne na nge 'do lijē kozi gomo. ^V I'di tigo 'ba tupō bilaka naga nima dē zinni, tine 'do ti'di mo nge koŋoŋi tara ŋbō ko'do nyepe muyi. Tō'ō mo kozo 'ba nyi ma ko'be bilaka. ^{VI} Kina mi kada mo naga nima bilaka ti koma go tōlē tine inza ko'ja. Bilaka ti kiteri tōlē, tine tōlē ti kirinja ē'bēni gbiringili bito to ne ga di zinni.

^{VII} Mōmi mo naga nima ŋgi kozo kosani ame kiyija 'deni ndō tari kpa ya ne. Lijē ti a moto ga dōnni kozo agēni yamo kōbōkōbō tara, kōmōnni o'de komo bilaka lesi. ^{VIII} Sunē 'ba rōnni idakpa kozo sunē 'ba do 'ja tara, kilinba kpēnni kozo kilinba kpa tabiyō. ^{IX} Lijē ti a moto kozo makēti yamo tara kpa doŋgo'do lijē. Bircō kakala lijē ēbi kozo bircō aribiya 'ba ya ma konzi ame kosani mo ga kēdi kotō 'deni tari kpa ya ne tara. ^X Lijē ēdi ti do giliti ti 'di teyi kozo 'ba nyi naga nima tara. Do giliti lijē nima na tigo 'bēnni 'ba ti'di bilaka koŋoŋi nyepe muyi tōnē kēdi teyi. ^{XI} Lijē ēdi gbī ti bo dōnni, bo na ro malayika 'ba Satani ro bo do gō kalo kinza kota bici mo dē tōnē. Moyi bo ma ro kpa Yudayi idēki ro Abadono kina ma ro kpa Giriki idēki ro Apolono, ame 'jo 'ba lende mo tēgē, "Bo tote do."

^{XII} Gomo ma doŋba oya 'deni tine ola kozo mo gba riyo 'do kako.

^{XIII} Malayika ma mi modokoto mo ome tototi ma 'ba bo, kina muwō bircō kudu ŋgi kako di do kumu sowo 'ba bi 'ba akumu ko'ba di mi yamo kōbōkōbō tōnē komo Boko'ba yayi ne. ^{XIV} Bircō nima ilende zi malayika ma mi modokoto nima ti tototi ne, iya te, "Ope do malayika sowo 'ba

Satani tōnē ga koboso lijē 'deni kpa yōpō do kilēbi 'ba Epurate ne."

^{XV} Kina kope do malayika tōnē ga kikeki lijē 'deni le ndō yayi toda do saa nima, kada nima ti nyepe nima ti kozo nima ne ŋgi, 'do tupō bilaka yaga gēnyī. ^{XVI} Kina muwō tēgē worota mo ga ame ki'di 'deni ndō yayi ne ēdi pili kuluku kpa sowo bi 'butē mota domoriyo (200,000,000). ^{XVII} Kosani naga nima ti bilaka ma kēki domo mo ga ma mo'ja di mi nyi ma nima inda kozo a nime te. Makēti yamo 'ba kpa doŋgo'do lijē ro ma kasi liyi ro ma kese gbī ro dōmi'bō'bō. Kosani mo ga domo kozo do tabiyō tara. Kina pa'do ni ti kōtu ti kulugbi dōku ma kēdi kilanma kodo ŋgi di kpēnni. ^{XVIII} Kina a mota naga nime kodo di kpēnni ne kote do bilaka ŋgi gēnyī. ^{XIX} Bi 'ba tigo 'ba kosani naga nima na ro kpamo ti do giliti mo ga. Rōmōyi do giliti lijē ŋgi kozo murē tara ti do teyi toga bilaka timo.

^{XX} Tine kozo bilaka lesi ame ga komo di kpa gomo lōbu naga nime kupō lijē dē ne, oto dōnni dē ma kotō te di mi ndobo ko'do 'bēnni ga. Lijē ola go tulōmu kpēnni zi akoro 'bēnni ga dē. Kina gbī ti akoro 'bēnni ga ame lijē kilenjo di mi yamo ma kōbōkōbō, di mi sitēri, ti moto ga ma kose ro ŋgēri ni ti dōku ni ame ga pili koŋgo bi dē, kilende dē, kilingere dē gbī yo ne, lijē ola go tulōmu kpēnni teyi dē kotō te. ^{XI} Lijē oto dōnni dē gbī kotō te di mi ako'do kēnyē 'bēnni naga nima, di mi tēdi ro bo kōzi roma, di mi tata, di mi yēri gbī di mi 'bōgō.

X

Malayika Ti Buku Titi

^I Kina mo'ja malayika ma do kiteli moto ŋgi kēdi kako bēri di mitoro. Poli utu'bō ro bo toko teyi ti azumulī kebe bi do bo tōro. Komo bo obō kozo kada tara. Ndī bo ga kozo ŋgoriya naga nima tara tine ro pa'do. ^{II} Bo ēdi ti buku titi moto kōzi bo yimo ro ma kitenye. Kina bo kutē ndī bo ma dōri ŋgi mi mini lōbu, tine ma gali mi doyyai. ^{III} Kina bo kēnyī kulōri ro ma kembe kozo bircō mugu tabiyō naga nima tara. Kina odo bo kulōri 'deni tara tine na bircō tōro kapi ma modomoriyo tōnē ga kilende ŋgi.

^{IV} Kina odo tōro kapi naga nima kilende 'deni tine miteri tugu mo. Tine na muwō bircō ŋgi di mitoro, iya te, "Utubō kpa lende naga nima tōro kapi naga nima kēdi kiya ne bēri, kinza kugu dē."

^V Kina malayika mo tōnē mo'ja kēdi koro yayi ndimo ma kotō mi mini lōbu moto mi doyyai ne kombi kōzi bo ma dōri ŋgi mitoro to'do lōmu. ^{VI} Kina bo kulōmu ro bo ŋgi ti Boko'ba bo ame kō'bō 'ba

bo ro nburunburu ne, bo ko'ba mitoro ni ti dayayi ni ti mini lobu ni kpaki ti wa ame ga yimo ne, bo iya te, "Kola gomo de kpe kigabi. ^{VII} Tine mi kada mo to nima malayika ma mi modomoriyö mo kedii kome tototi ma 'ba bo ne na 'do ko'do wa 'ba Boko'ba ame ga molo ro ma kusu ne ngi ko kozo ame bo kuwöwö 'deni molo zi bo laja abo ga bo kumë lende ni ne."

^{VIII} Kina muwö biro tönë 'böwu kilende zö di mitoro, iya te, "Ari kogba buku nima yimo ro ma kitenye ne di közi malayika nima kedii koro ndimo ma koto mi mini lobu moto mi dayayi ne."

^{IX} Kina mari ngi zi malayika nima mititi 'do bo ki'di buku titi nima zö. Bo iya te, "Me, ogba konyo. Ti kuyi miyi ro ma ko'ba'ba, ne di kpëyi ti kindii kozo tagi."

^X Kina mogba buku titi tönë ngi di közi malayika nima na monyo ngi. Tine di kpama indili ngi kozo tagi tara, kina odo monyo 'deni yayi tine na yimö kuyi roni ngi ro ma ko'ba'ba. ^{XI} Kina kilende zö iya te, "Tine ti kumë lende gbi go kö'du 'ba bilaka do kupö ma konzi ame ga kpamo ga ro gege ne gbi ti bo dolinjo ni."

XI

Bo Laja Ma Riyö

^I Kina ki'di peri kulöru ngi zö kozo a 'ba tiyari wa naga nima tara. Kina kose gomo zö, iya te, "Ari kiyari rö lobu 'ba Boko'ba gbi ti bi 'ba akumu mo. Kina 'do kitëte bilaka mo ga ame kedii kumötu yimo yayi ne. ^{II} Tine kinza kiyari reki ma yaga mo nima de, ola. Römöyi i'di 'deni zi bo löwö. Lijë ti koloma nbo nyepë 'butë sowo domoriyö mi gawo koto laka nime tirasi mo yaga. ^{III} Tine ti mi'di tigo zi bo laja ma riyö ma ga kina lijë ti kusu bongo 'ba mono rönni lijë kari tiya laja 'ba Boko'ba nbo nyepë 'butë sowo domoriyö."

^{IV} Bo laja riyö naga nima lijë na ro ngëri riyö 'ba 'bu ti lamba riyö tönë ga kedii koro komo nere Boko'ba bo dayayi yayi ne. ^V Odo boto ko'doko tako ro ya tosa rönni te, na pa'do kodo ngi di kpenni kote do bo ya mo to ne naga nima yaga. Boto ame ko'doko to'do a ma kënyë zinni ne oloma ngi nduwë ro tolë kozo a nime te. ^{VI} Ya naga nime ëdi ti tigo 'ba 'do tora koma poli liyo teyi kinza toro ka'di ra mi dayayi mi kada ma lijë kedii tiya laja nima. Kina lijë ëdi gbi ti tigo 'ba tuyi mini timo ro roma kina gbi to'de dokomali seyi ma kënyë naga kako mi dayayi kozo a ma lijë ko'doko tara.

^{VII} Tine odo lijë kote tiya lende 'bënni nime 'deni, na kuruku moto ti kodo ngi di mi gö kalo kinza kota bici mo de tönë ko'do ya tinni ka'da lijë kupö yaga. ^{VIII} Töku lijë ti

koloma yaga mi gawo do kilëbi ame möyi mo ga ma kidëki ro dongala ro Sodomoni ti Ezipeto ne. Gawo nime na gbi kutöti nere 'bënni yimo. ^{IX} Mi tö'dö do mota ti domo teyi bilaka di mi do kupö pili ame ga kpamo ro gege ne pili ro go dokomali bilaka ti kebe tunggëngë töku lijë kota gomo kinza kusu de. ^X Bilaka 'ba dayayi ti kogora gönni ko'do nbele mo ti toja kpa közi ro go rönni. Römöyi ya riyö naga nime i'di bilaka 'ba dolinjo nime 'deni konjo kënyë.

^{XI} Tine di pötö tö'dö do mota ti domo teyi na lili 'ba didi kako ngi di zi Boko'ba kodo mi ya riyö tönë ga. Kina lijë kënyë ngi koro toro na tikere ma kinza kiya kindi'ba ya ame ga pili ko'ja lijë ne ngi. ^{XII} Kina lijë kuwö biro kudu ngi ro ma kembe di mitoro kilende zinni, iya te, "Akoke toro bine." Na lijë kari ngi ti poli mitoro bo ya 'bënni tönë ga kedii kongö gönni ngi nyaowö.

^{XIII} Mi saa mo nima na kizikizi ma kembe ki'di dönö ngi. Kina kapa ma 'butë 'ba gawo nima kulöru ngi yaga. Kina kizikizi nima kupö bilaka ma kuluku 'butë bi 'butë domosowo (7,000) ngi, na kodo tikere ngi mi koso ma koma mo ga kebe tubi go löbu 'ba Boko'ba 'ba mitoro.

^{XIV} Gomo ma riyö mo oya 'deni, tine ola 'deni 'bato ro ma mi mota mo nati 'do kako giri naga nime.

Toro Kapi

^{XV} Malayika ma mi modomoriyö mo ome tototi ma 'ba bo, na biro 'ba ya moto ga kudu ngi ro ma kembe di mitoro, iya te, "Dolinjo nime ëdi 'deni mi koma közi nere Boko'ba ze lijë ti Kurisiti abo. Kina bo ti koloma ngi kö'bö ti közi kakpa 'ba domo nduwë ro nburunburu."

^{XVI} Kina löbu 'butë riyö domosowo mo tönë ga koloma do kitii 'bënni ga koma Boko'ba yayi ne kënyë ga ngi kodi dönni bëri kotomo komönni tilëlu Boko'ba, ^{XVII} iya te, "Dilëlu yi ni nere Boko'ba tigo do kiteli ni ame kedii 'deni molo di bi tisaki mo nduwë kömö giri nime ne. Römöyi inda'ba tigo do kiteli 'bi 'deni kisasi 'deni tedi ro nere 'ba domo. ^{XVIII} Do kupö ame ga kikali yi Boko'ba de ne yimo ti kata röyi römöyi kada 'ba ya 'bi ömö 'deni, kada 'ba to'do burë 'ba töku ni. Kada 'ba 'do ti'di kpa közi zi bo laja 'bi ga bo kumë lende ni na 'deni kina gbi zi bo lende laka ni ti ya ame ga koro möyi yi ne, ma titi kpaki ti ma löbu. Kada mo ömö 'deni 'do tote do bo kirasi mi dayayi tönë ga yaga."

^{XIX} Kina kpa rö löbu 'ba Boko'ba ame mitoro ne kurögö röni ngi yaga ro gböjö, kina ko'ja sandu 'ba lömu 'ba Boko'ba ngi kedii mi rö löbu nima yayi. Kina toro këbi ngi kunyi kapi ro ma koriki, kina kizikizi ti 'de'di ma kinza kiya ki'di dönö ngi.

XII

Marongo Ni Ti 'Ja Moto

^I Kina sègè 'ba wa ma kinza kiya kodo ngi mitoro. 'Ja moto bonjo 'ba romo ro kada ti nyepe ndini bëri. Agèni 'ba dönì kèlu 'ba domo nbò 'butè domoriyò. ^{II} Loko ro ma komo kindasi 'deni ngi ngosi 'do köyö. Kina loko kënyi ngi tome kuwu di zi to'ò 'ba kole. ^{III} Kina sègè moto kodo ngi gbì mitoro, kogba marongo kasi moto domo modomoriyò kpaki ti agèni teyi, kazo domo nbò 'butè. ^{IV} Kina bo kona kèlu ngi gènyì di mitoro ti do giliti bo ku'du bëri ni doyayi. Bo ari koro komo 'ja tönè kèdi ko'do tøyö ne, römöyi 'do odo loko köyö yo go bo kindiyò kole mo ngi. ^V Loko öyö ro kole botoni ro nere bo do bilaka pili ame 'do bo koloma ro bo domo pili ti pèri yamo ne. Kina kolo kole 'bèni tönè ngi kari mitoro zi Boko'ba komo kiti abo. ^{VI} Kina 'ja tönè kirija ngi kari yi mökö go bi ame Boko'ba kilejo 'deni zini 'do konggo göni di teyi nbò nyepe 'butè sowo domoriyò ne.

^{VII} Kina ya kila'ba ngi mitoro. Mayikolo ame ro löbu 'ba do malayika 'ba Boko'ba ne ti malayika ma 'ba bo ga ota kpènni ngi ro ya ti marongo tönè gbì ti malayika ma 'ba bo ga. ^{VIII} Tine marongo nima itigo dè laka, kina ka'da bo ngi ti malayika ma 'ba bo ga, koga lijè ngi go lijè koloma dè kpe mitoro. ^{IX} Kina kitinji kogba marongo bulöbu murè Satani bo susu tönè ngi bëri ni doyayi kpaki ti malayika mo ga. Bo susu tönè kèdi ki'di bilaka 'ba doyayi pili kozo yaga di mi kori 'ba Boko'ba ne, bo na.

^X Kina muwö biro kudu ngi ro ma kembe di mitoro, iya te, "Konyi ömò 'deni di zi Boko'ba ze. Kina tigo ti nere löbu abo ömò 'deni gbì ti közi kakpa 'ba Kurisitò abo. Römöyi bo susu tönè kö'bò tususu lèpi ze ga kote kada kote korondo zi Boko'ba ne, bo inza kpe itinji bo 'deni bëri. ^{XI} Lijè a'da bo 'deni ti roma kamölö 'bo'bi gbì ti lende kodoro ame lijè kuwöwö 'deni ne. Lijè ilaja go didi nni 'deni 'do tolè. ^{XII} Kina ti, kpe mitoro ni iliyake ti, ti ya ame ga pili yimo ne. Ne bu'bu ma löbu ziye doyayi ni kpe ti mini löbu römöyi bo susu tönè ari 'deni bëri ziye yayi. Bo èdi kö'bò ngi lo ti mi kata römöyi bo ikali kada abo gomo owo dè."

^{XIII} Kina odo marongo tönè bo konggo kitinji bo 'deni mi doyayi tara tine, na bo ki'di ngi toga go 'ja tönè köyö kole botoni nima ne. ^{XIV} Tine onzo kakala 'ja nima ngi kozo 'ba yagi yiri naga nima tara 'do loko köpu timo kari mi go bi 'bèni tönè kilejo 'deni zini yi mökö ne. Kina 'do konggo göni di yayi nduwè nbò nyepe 'butè sowo domoriyò kitata loko di zi marongo nima.

^{XV} Kina odo marongo konggo 'ja nima 'deni köpu tara tine, na bo kitè'dè mini ngi di kpa bo 'do koso do 'ja nima yaga. ^{XVI} Tine yayi okonyi 'ja nima ngi. Yayi obe kpèni ngi na kindiyò mini tönè marongo nima kèdi kitè'dè ne ngi pili. ^{XVII} Kina mi marongo tönè kata ngi kozo oto to ne ro 'ja nima. Kina bo kapo ngi kari to'do ya ti koso do kupò 'ja nima ame ga ro bo ki'di dönni go kö'du ki'di 'ba Boko'ba ne, kina gbì ti ame ga pili kinda'ba laja laka kodoro 'ba Yèsu nime. ^{XVIII} Kina bo kari koro ngi do yayi lida 'ba kpa mini löbu.

XIII

Kuruku Di Mi Mini Löbu

^I Kina monggo te kuruku moto odo ngi di mi mini löbu, domo modomoriyò kazo domo 'butè 'do kpaki ti agèni teyi. Domo ga pili ro gomo ti akugu teyi ro möyi ti'ja 'ba ro Boko'ba. ^{II} Kuruku mo nima mo'ja ne o'de rönì ti kagba tine ndimo ga kozo ndi anburuku tara, kina kpamo kozo kpa tabiyö. Kina marongo ki'di tigo abo ti kiti ti közi kakpa ma do kiteli ngi zi kuruku nima. ^{III} Domo ma kozo inda kozo kogba wëtö ame 'do kupò ngi yaga ne èdi teyi, tine wëtö mo andi 'deni. Lende abo igayi bilaka 'ba mi dolinjo nime ngi pili kina kösö ngi go bo. ^{IV} Kina bilaka koloma ngi tilèlu marongo römöyi bo na ki'di közi kakpa zi kuruku nima. Kina lijè koloma gbì tilèlu kuruku nima, iya te, "Yè na ti kèdi kozo kuruku nime? Yè na ti ko'bo to'do ya ti bo?"

^V I'di lende moto ga ngi kpa kuruku nima tiya mo ame ro 'ba do kombi ni ti ti'ja 'ba ro Boko'ba 'do to'do mo nbò nyepe 'butè sowo domoriyò. ^{VI} Kina bo kebe ngi titi'ja Boko'ba tongonjo möyi mo ti bi 'ba loma mo ga kpaki ti ya ame ga kèdi koloma mitoro ne. ^{VII} I'di közi kakpa 'deni zi bo 'do bo ko'do ya ti bo lende laka ni go bo ka'da lijè. Kina ki'di közi kakpa ngi zi bo do, do kupò bilaka pili 'ba dolinjo nime ame ga kpamo ro gege ne ro go dokomali bilaka pili. ^{VIII} Ro go do kupò bilaka lesi pili 'ba mi dolinjo nime ti kënyi tilèlu kuruku nime. Tine ya ame ga nge kugu möyi mo 'deni molo gba kinza ko'ba dolinjo nime dè mi buku 'ba didi ne na ti kilèlu bo dè. Ame na ro buku 'ba didi 'ba kamölö 'bo'bi ame kumu 'deni ne.

^{IX} Bo ame kèdi ti mbili i'dike bo kuwö lende nime.

^X Bo moto odo ki'di 'bèyi 'deni 'do kinda'ba yi mi ya, ti kinda'ba yi ngi. Bo moto odo ki'di 'bèyi 'deni 'do kupò yi ti mbele, ti kupò yi ngi.

Lende nime uwöwö 'deni 'do bo lende laka ni kö'bö ti'di dönni gō lende 'ba Boko'ba ti mi këddi.

Kuruku Di Mi Yayi

^{XI} Di pötö mo 'deni tine na mo'ja kuruku mōto kōdo ngi yaga di mi yayi, kazo dōmo riyo kōzo 'ba kamölö tara. Tine bo ilende za 'böwu kōzo maroŋgo. ^{XII} Kina bo ki'di ngi to'do wa ame ga pili ro 'ba közi kakpa 'ba kuruku ma dögba tönē. Kina bo ki'di döyayi nime ti bilaka mo ga pili ngi kebe tilēlu kuruku ma dögba mo tönē kogba wētō mo kandi 'deni ne. ^{XIII} Kina bo kebe ngi to'do go koto ma kinza kiya naga, mōto ga bo i'di pa'do kako bēri di mitoro di komo bilaka pili te ko'ja. ^{XIV} Kina bo kindendē bilaka 'ba döyayi ngi ti lende löbu naga nime bo ko'do ti közi kakpa 'ba kuruku ma dögba mo tönē ne. Bo i'di lijē ko'ba akoro 'do toro kuruku mo tönē koga wētō pa dōmo ti mbele tine kënyi komo 'hiri ne. ^{XV} I'di tigo mo ngi zi bo 'do bo ki'di tawo mi akoro nima go kënyi tilende 'do ki'di kupō ya ame ga pili ko'doko tilēlu mo dē ne yaga. ^{XVI} Kina bo kutōri bilaka pili ngi gbi 'do kugu möyi bo do konyo mo ga ma dōri mōto ga kpa dōmo. Bo utōri löbu ni ti ya ma laki ni, bo lisa ni ti bo mori, bo liŋo ni ti atoli ni ngi pili 'do ko'do a nime. ^{XVII} Tēgē bilaka ame kinza kugu möyi bo ala akitētē abo rōmo ne go kugō ndōgō dē.

^{XVIII} Ame i'di 'deni toma akikali timo. Bo ame ro bo akikali ne bo kokoko 'jo 'ba akitētē nime. Römōyi akitētē nima kuluku 'butē dömmota kōdo dōmo 'butē döömu döokoto (666) teyi nima tēgē möyi kuruku nima ro möyi bilaka lesi.

XIV

Kamölö 'Bo'bi Do Döku 'Ba Ziyona

^I Kina odo moŋgo tine mo'ja kamölö 'bo'bi 'deni ngi këdi koro komo ma yayi do döku 'ba Ziyona, ya ma kuluku kpa mota kōdo dōmo kuluku 'butē bi 'butē mota döömu dömmota (144,000) tönē ga këdi ti möyi bo gbi ti möyi 'bu bo ro ma kugu kpa dönni ne na ti bo yayi. ^{II} Kina muwō birō kudu ngi di mitoro kōzo birō mini kolō naga tara, kōzo birō toro kapi ame ro ma kembe ro ma koriki ne. Birō nima muwō ne udu kōzo birō tōmo ma konzi ame bo komba mo ga këdi tomba mo ne tara. ^{III} Lijē ya ma ti kamölö 'bo'bi naga nima na këdi koba ngala la'ja komo kiti 'ba Boko'ba yayi komo yēri sowo tönē ga ti löbu mo tönē ga. Boto mōto 'bo dē tikali ngala nime tine nge ro lijē ya ma kuluku kpa mota kōdo dōmo kuluku 'butē bi 'butē mota döömu dömmota (144,000) ame ga kutē gönni 'deni di mi döyayi ne. ^{IV} Lijē

nime na ro ya ame ga konyonyo rōnni dē mi yēri ti 'ja ne, kina me lijē kogbo rōnni 'deni kö'bö ro ma kōpo. Lijē ösö 'deni nduwē go kamölö 'bo'bi mi bi ame ga pili bo kari teyi. Lijē na ro ame ga kutē gönni 'deni di mi löŋgö bilaka lesi 'ba dolinō nime ki'di lijē 'deni ro kpa közi ma laka zi Boko'ba ni ti kamölö 'bo'bi ne. ^V O'ja a mōto ro bēti dē di kpēnni, lijē 'bēnni ngi lipo kinza bi ngoro rōnni.

Malayika Mota

^{VI} Kina mo'ja malayika mōto kokpe mini 'deni ngi këdi köpu kebe mi poli toro. Bo édi ti laja laka 'ba Boko'ba ma ŋburuŋburu tuwöwö mo zi bilaka pili ame ga këdi koloma mi döyayi ne, ro go do kupō bilaka pili ame ga kpamo ro gege ne pili ro go dökomali bilaka. ^{VII} Bo iya ro ma kembe, tēgē, "Ereke Boko'ba, i'dike ro löbu këdi zi bo römōyi kada 'ba burē abo ömō 'deni. Umötuke bo bo ko'ba mitoro ni ti döyayi ti mini löbu gbi ti daa ni."

^{VIII} Malayika ma mi riyo mo ozi gbi go ma dögba nima, kiya te, "Gawo 'ba Babele do kilēbi tönē ki'di do kupō pili kuwē layi kata 'ba yēri 'bēni tönē ne, inza kpe, loko ulōru 'deni."

^{IX} Malayika ma mi mota mo ozi gbi go ya ama ga, kuwöwö ro ma kembe, iya te, "Bo ame kilēlu kuruku nima ti akoro mo kugu möyi mo kpa dönni ala do konyo ni ne, ^X bo ti kinene ya kututu 'ba Boko'ba nime koti 'deni ro ma kata löwö mi kösu 'ba ya abo ne ngi. Ti ki'di bo mo ngi toroŋi mi pa'do ti kulugbi döku ma këdi kilanma di komo malayika koto laka ni te ti kamölö 'bo'bi. ^{XI} Ti kötu 'ba aŋoŋi 'bēnni nima kanyo ngi nduwē ŋbö ro ŋburuŋburu. Bo kumōtu kuruku ni ti akoro mo, ti ma ti möyi mo ro bo nima, lijē 'bēnni ro kindawo inza zinni kote kada kote korōdo."

^{XII} Ame uwöwö rōni 'deni 'do ki'di bo lende laka ni kö'bö ti mi këddi, lijē ame ga kuwō do kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'deni lijē kö'bö ti'di dönni go lende 'ba Yēsu ne.

^{XIII} Kina muwō birō kudu di mitoro, iya te, "Ugu kōzo a nime te. Ya ame ga kisaki di mi kada nime tōne këdi köle mi laja 'ba Kurisitō ne na laka."

Nyi Koto Laka iya te, "Yēē, ro ma laka lijē ti kindawo rōnni 'deni ngi di mi ndōbo löbu 'bēnni naga nime. Römōyi kpa közi 'ba ndōbo laka 'bēnni ti kozi nduwē gönni."

Tumu A 'Ba Mi Doyayi

^{XIV} Tine moŋgo, kina mo'ja poli kanmi ngi dögba komo ma yayi. Bo ma koloma do poli mo nima kōzo kole 'ba bilaka lesi. Bo ti aŋeŋi yamo köbököbö ti yibo ma kapa közi bo. ^{XV} Kina malayika mōto kōdo ngi di mi rö löbu 'ba Boko'ba kiya zi bo ma

koloma do poli tönè rɔ ma kembe, tégè. “Ogba yibo 'bì kumu ti, römöyì kada 'ba tumu mo ömò 'deni. A 'ba mì dɔyayi andi 'deni.”

^{XVI} Kina bɔ ma koloma do poli mo tönè kuwiri yibo abo ngi kari mì dɔyayi kina kumu wa 'ba mì dɔyayi ngi. ^{XVII} Kina malayika motɔ kodɔ ngi gbì di mì rò löbu 'ba Boko'ba mo nima mitɔrɔ yayi ne. Bo gbì ti yibo ma kapa. ^{XVIII} Kina malayika ame rɔ bo tonɔgo go pa'do ne kako ngi di bi 'ba akumu kiya rɔ ma kembe zi bo ama ti yibo kapa ne, tégè, “Ogba yibo kapa 'bì nima kari koke dɔsulu 'ba dɔngèrì kindili timo di dɔyayi römöyì lījè asi 'deni.”

^{XX} Malayika nima uwiri yibo abo mì dɔyayi kina kokpekepe dɔngèrì ma kana kindili mo ngi kodɔ mì bi 'ba tuzi mo ame kileme ya löbu 'ba Boko'ba ne. ^{XXI} Uzi dɔngèrì tönè ga ngi mì bi 'ba tuzi mo ame yaga caki di rɔ gawo ne. Kina roma ku'buli ngi di yimo kɔzo mini 'ba yöpò ma koso tara. Gomo ma kakra ari nbò kɔzo mayile kuluku mota kodɔ dɔmo 'butè mota (180) tara. Kina ma kalo mo nbò kɔzo dɔkɔmo kumögu riyò.

XX

Sèyi Ma Nburunburu

^I Kina mo'ja sègè 'ba wa ma kinza kiya ngi di mitɔrɔ. Malayika motɔ ga modòmoriyò ti sèyi modòmoriyò ame ga rɔ 'ba nburunburu 'ba ya 'ba Boko'ba ne.

^{II} Kina mo'ja a motɔ ngi 'deni yayi kɔzo yöpò mandara naga tara kudölò minì ti pa'do. Tine ya ma ka'da kuruku tönè ga na kèdì kɔrɔ kpa yöpò nima yayi. Lījè na rɔ ya ame ga ka'da kuruku nima 'deni ti akoro abo mo tönè gbì ti akitètè 'ba möyì bo mo tönè ne. Lījè pili ti tomo közinni, Boko'ba na ki'di 'deni zinni. ^{III} Kina lījè koloma ngi rɔ toba ngala 'ba Musa bo laja 'ba Boko'ba, ame gbì rɔ ngala 'ba kamölò 'bo'bi. Ame koba kiya te, “Nere Boko'ba tigo do kiteli, ndobo kɔ'do 'bì ga na kulöwò rɔ mbèmbè rɔ do kiteli. Nere 'ba do bilaka nime pili, kori 'bì na njo rɔ ma kodɔrɔ. ^{IV} Yò nere, botɔ motɔ inza ame go kò'bò kinza kere yi dè, kilèlu möyì yì dè gbì ne. Römöyì nì na nge koto laka. Do kupò bilaka nime pili ti kako kolodo bèrì kómöyì tilèlu yi. Römöyì lende laka kò'do 'bì kinè mo ileme rónnì 'deni.”

^V Di pötò mo 'deni tine na mo'ja kpadöri 'ba rò löbu 'ba Boko'ba ame rɔ bi loma 'ba lende abo ne kurögò rónnì 'deni yaga. ^{VI} Kina malayika ma modòmoriyò mo tönè ga ti sèyi mo tönè ga ne kodo ga ngi yaga di yimo. Bonɔgo kanjmi ame kopɔ ngi kóbò rɔ tóbò ne na lījè kolo 'deni me rónnì, lījè kudüdu kpa dɔngɔ'do nni 'deni ti gasi

ma köbököbò. ^{VII} Kina yèrì ma koto di mì löngò yèrì sowò tönè ga koza kita'ba yamo köbököbò ngi pili közinni modòmoriyò me lo ti ya 'ba Boko'ba bo tò'bò rɔ nburunburu yimo. ^{VIII} Kina kòtu 'ba löbu abo 'ba Boko'ba ti tigo do kiteli abo kanyo ngi koso mì rò löbu abo mo nima. Tine botɔ inza kodɔ kpe titi yimo tine 'jaa nbò ɔdo sèyi 'ba mì kita'ba 'ba malayika modòmoriyò naga nima kote rónnì 'deni.

XVI

Kita'ba Modòmoriyò

^I Kina muwò birɔ kudu ngi rɔ ma kembe di mì rò löbu 'ba Boko'ba kilende zi malayika ma modòmoriyò naga nima, iya te, “Arike todo ya 'ba Boko'ba di mì kita'ba naga nima mì dolinɔ.”

^{II} Kina malayika ma dɔgba mo kari ngi kodɔ wa 'ba mì kita'ba ma 'ba bo mì dɔyayi. Kina 'bòngò ma kényè ame tɔ'ɔ mo ngi rɔ mbèmbè ne kodowe ngi tonyo ya ma ti möyì kuruku tönè ga rónnì kilèlu akoro mo ne.

^{III} Kina malayika ma mì riyò mo kari kodɔ wa 'ba mì kita'ba ma 'ba bo ngi mì mini löbu. Kina mini kuyi rónnì ngi rɔ roma kɔzo roma 'ba di rɔ tóku tara, kina wa pili 'ba mì mini kólè ngi kote dönni yaga.

^{IV} Kina malayika ma mì mota mo kari kodɔ wa 'ba mì kita'ba ma 'ba bo ngi mì yöpò ni ti daa kina kuyi rónnì ngi me rɔ roma. ^V Kina muwò malayika ame rɔ bo tonɔgo go mini ne ngi koloma rɔ tiya mo tégè, “Nì bo ame kèdì girì nime, gbì molo tönè di bi tsaki mo ne, ɔdo karama 'bì nime 'deni ngi njo rɔ ma kodɔrɔ dönni. ^{VI} Odo 'deni ngi ko tara dönni römöyì lījè na koja roma bo lende laka 'bì ga ti bo kumè lende mo ga. Kina me ki'di roma 'deni zinni tuwè mo.”

^{VII} Kina muwò birɔ kudu di mì bi 'ba akumu iya te, “Nere Boko'ba tigo do kiteli, burè kò'do 'bì na ngi pili rɔ ma kodɔrɔ.”

^{VIII} Kina malayika ma mì sowò mo kari kodɔ wa 'ba mì kita'ba ma 'ba bo ngi kɔmo kada. Kina ki'di tigo ngi zi kada torɔ bilaka ti pa'do ma kututu. ^{IX} Oro bilaka naga nima ti pa'do kututu nima, kina lījè kebe ngi togboki möyì Boko'ba bo do sèyi naga nima. Tine pele lījè ilagi nduwè 'biri toto dönni di mì lende kényè gbì tilèlu bo go löbu abo nime.

^X Kina malayika ma mì muyi mo kari kodɔ wa 'ba mì kita'ba ma 'ba bo ngi do kiti 'ba kuruku tönè, kina mandölu kutu'bò dolinɔ 'bèni ngi. Kina bilaka koloma ngi rɔ tunyi kpènni di zi wa ma kèdì kɔ'ɔ mì yida rónnì. ^{XI} Kina lījè kebe ngi togboki Boko'ba ame mitɔrɔ ne,

römöyî go to'ò 'ba yida rönni gbî ti 'bõñg mo ga. Tine pele lijê ilagi nduwê 'biri toto dönni di mi lende kënyê ko'do 'bënni ga.

^{XII} Kina malayika ma mi modòokoto mo kari kodo wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi mi yöpò do kilèbî 'ba Epurate. Kina mini mo kulòku ngi 'doyi 'do kileño kari ndò zi bo dolinjo ni ma kèdî kako di yibi.

^{XIII} Kina mo'ja bikoro mota ko'de rönni ti nyo'do kodo ngi di mi kpa maronjo tönê, gbî di mi kpa kuruku tönê kina gbî di mi kpa bo kumê lende ma do kindëndê mo. ^{XIV} Bikoro naga nime na ro bo laja 'ba Satani ga ame kèdî ko'do go koto ne. Kina lijê kari ngi zi bo dolinjo pili 'ba mi doyyayi nime to'de lijê pili kako bi koto kpa ya ti Boko'ba tigo do kiteli mi kada ma nburunburu abo.

^{XV} "Ne uwòke ti, mèdî mako ngi tugu'du kozo bo 'bõgò naga tara. Bo ame kò'bò ro ma konjo bi ndò ti bonjo abo ga ne kina laka, römöyî kinza bo kari ra yaga komo bilaka ro go nbululu ro, ro kaya."

^{XVI} Kina bikoro mota tönê ga kototo bo dolinjo 'ba doyyayi nime ngi pili mi go bi moto kidèkî möyî mo ro kpa Yudayi ro Aramegido.

^{XVII} Kina malayika ma mi modòmoriyò mo kodo wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi mi lili. Kina birò kudu ngi ro ma kembe di mi rò lòbu 'ba Boko'ba di mi kitî mo, iya te, "O'do 'deni kote." ^{XVIII} Kina toro kèbî ngi kunyi kapi ro ma koriki gbî ti kizikizi ma kinza kiya. Kinê kizikizi ma te ako dè gba bilaka ko'ja di mi doyyayi nime. Akiyaya mo ngi ro ma kënyê ro do kiteli. ^{XIX} Kina gawo do kilèbî tönê konye mini ngi bi mota, kina kurò gawo lòbu 'ba mi doyyayi nime ngi pili yaga. Lende 'ba Babele do kilèbî tönê udòlu dè di do Boko'ba, kina bo ki'di Babele ngi ko kinene ya kata kozo wowo abo tönê.

^{XX} Kina döotu ni kote rönni ngi kòlu yaga, kurunju ni ti dòku ni pili kinda dè kpe. ^{XXI} Kina 'dè'di gbõgburõgbõ ki'di tila'ba ngi kako béri do bilaka di mutoro. 'Jo 'dè'di mo naga nima koto tirindi mo kilo kuluku koto. Bilaka naga nime lijê oloma ngi ro togboki Boko'ba go gomo 'ba 'dè'di nima, römöyî gomo mo ènyê 'deni ngi ro do kiteli.

XVII

'Ja Yèrî Mbèmbè

^I Kina malayika ma koto di mi lõnggò ya ma modòmoriyò ti kita'ba tönê ga kako kilende zò, iya te, "Ako 'do mileme karama ma kèdî kodo do 'ja yèrî mbèmbè, gawo do kilèbî tönê kpa mini lòbu ne ziyi. ^{II} Loko na bo dolinjo 'ba mi doyyayi nime ko'do yèrî 'deni me tini. Kina me layi 'ba yèrî

mbèmbè 'bèni ga komono do kupò bilaka 'ba mi doyyayi nime 'deni ngi pili ro gomo."

^{III} Kina Nyî Koto Laka kinda'ba ma ngi mbi na malayika tönê kombi ma ngi koto ma kari yi mòkò. Di yayi na mo'ja 'ja moto ngi koloma 'deni go kuruku kasi moto toro. Kuruku mo möyî ti'ja 'ba ro Boko'ba na kugu ngi pili kote yida romo ga. Domo nbo modòmoriyò, kazo mo 'butè. ^{IV} 'Ja mo nima usu ro kinè bonjo kasi ma kele kozo oto 'ba nje naga na roni. Kina loko kiyada roni 'deni ngi ti a 'ba tele ma ko'do di mi yamo kòbòkòbò naga ti lele ma ndògò kitigo naga ti nyileki ni. Tine kòsu yamo kòbòkòbò na loko kinda'ba kòzini lo ti a ma kënyê 'ba ndoro 'ba yèrî 'bèni ga. ^V Kina ugu möyî mulugu 'deni kpa dönî yayi kozo a nime te, "Babele do kilèbî, ma 'ba yèrî ni ti a ma kënyê 'ba mi doyyayi nime." ^{VI} Tine monjo 'ja mo tönê, roma bo lende laka ni ti roma ya ma kolè mi kari 'ba lende 'ba Yèsu naga omono loko 'deni ngi ko'do loko kozo layi tara.

Kina odo mo'ja loko 'deni tara tine, lende 'bèni igayi ma ngi. ^{VII} Tine malayika nima ènyî kititi ma, iya te, "Di lende mo kigayi yi go wa'di? Ti müyèti mi 'jo 'ba lende mulugu 'ba 'ja nima ti kuruku nima kombi ni ne 'basi ziyi, kuruku nima domo modòmoriyò kazo domo 'butè ne. ^{VIII} Kuruku nima ko'ja ne bo oloma pa bine tine le'jete bo inza kpe. Kina bo ti kodo 'jaa 'bõwu yaga di mi gò kalo kinza kota bicì mo dè tönê go bo kari ngi mi go bi ame 'do kiyòlu bo teyi ne. Bilaka lesi 'ba mi doyyayi nime ame ga kugu möyî mo dè mi buku 'ba didi molo di bi tisaki 'ba dolinjo nime ne, ti koto ngi ro gónni odo lijê ko'ja kuruku nime. Römöyî bo oloma tönê pa bine, kina me bo inza kpe tine go bo kodo 'bõwu.

^{IX} Ame i'di 'deni toma akikali timo di mi do bilaka. Do modòmoriyò naga nima kina ro kurunju modòmoriyò ame ga 'ja nima koloma domo. ^X Kina lijê na gbî ro bo dolinjo ma modòmoriyò. Tine ma muyi mo ga inza kpe, ma koto na nje kèdî. Ma koto mo ako dè gba. Ne odo bo kako bo ti koloma nje mbowa. ^{XI} Kuruku mo tönê koloma pa bine kinza kpe le'jete ne bo na ro bo dolinjo ma mi modòmota mo. Bo ro ma koto di mi lõnggò ma modòmoriyò naga nima tine bo ari 'deni mi bi ma 'do kiyòlu bo teyi.

^{XII} Kazo 'butè naga nima ko'ja ne, bo dolinjo ma 'butè ame ga gba kinda'ba kitî dè ne na. Tine kitî 'bènni lijê ti kinda'ba nje ko'do saa koto ti kuruku nima. ^{XIII} Lijê ti kodo'bo rönni koto tuti ti'di tigo ti kòzi kakpa 'bènni ga zi kuruku nima. ^{XIV} Lijê ti ko'do ya ti kamölò 'bo'bi, tine kamölò 'bo'bi ti ka'da lijê römöyî bo na ro nje

'ba do ɲere ni, bo dolinjo 'ba do bo dolinjo ni. Kina bo kōsō go bo ga ame ga bo kigeli 'deni kō'bō ti mi kēddi ne na ti kēdi gbi ti bo mi aka'da nima."

^{XV} Kina malayika nima kēnyī kiya zō, iya te, "Mini lōbu nima ko'ja 'ja yēri nima koloma kpamo ne na ro do kupō bilaka pili 'ba dolinjo nime ame ga kpamo ro gege ne ro go dokomali bilaka lesi pili. ^{XVI} Kazo 'butē nima ko'ja ne gbi ti kuruku mo nima ti kēnyī to'ji 'ja yēri nima. Lijē ti kolo a 'ba rōni ga me yaga kola loko ro go ɲbululu. Lijē ti konyo yida ni koɲma loko yaga ti pa'do. ^{XVII} Rōmōyi Boko'ba na ki'di 'deni molo mi dōki'di lijē 'do to'do ako'doko abo tara ti todo'bo rōnni tuti ti'di tigo 'bēnni zi kuruku nima tinda'ba kiti ɲbō kote lende 'ba Boko'ba kōmō do 'bō mo. ^{XVIII} 'Ja nima ko'ja ne loko na ro gawo do kilēbi ame kind'a'ba kōzi kakpa 'ba do bo dolinjo 'ba mi doyyayi nime pili ne."

XVIII

Tulōru 'Ba Babele

^I Di pōtō mo na mo'ja malayika mōto kēdi kako bēri di mitoro. Bo na ro bo kōzi kakpa ma do kiteli. Kina ro lōbu abo tōbō mo kiyōpō mi doyyayi nime ɲgi pili ɲbenbilenbe yaga. ^{II} Kina bo kēnyī kapi ɲgi ro ma kembe, iya te, "Inza kpe, Babele do kilēbi tōnē loko ulōru 'deni. Ola loko 'deni ɲgi le'jete ro ti'bōrō 'ba dokomali nōki pili, ti dokomali wa ma kēnyē naga ti yali ma kēnyē ame ga bilaka ko'ji kinē mo ne. ^{III} Rōmōyi do kupō bilaka 'ba dolinjo nime pili uwē layi kata mbēmbē 'ba yēri 'bēni nima 'deni. Bo dolinjo 'ba mi doyyayi pili o'dō 'deni tini. Bo ndōgō ma lōbu naga 'deni pili ro mōri di zi wa konya 'bēni ga."

^{IV} Kina muwō birō mōto 'bōwu di mitoro, iya te, "Kpe bilaka ma ga, odoke yaga di mini, kinza kebe konyonyoke roye ra gbi mi lende kēnyē 'bēni naga nima. Rōmōyi kinza gomō mbēmbē nime kēdi kodō dōni ne mōto mo ga kari ko'ja ye ra gbi. ^V Lende kēnyē 'bēni ulu dōni 'deni ɲbō kota mitoro. Akēnyē ame ga loko ko'do ne lende mo udōlu dē du koto te di do Boko'ba.

^{VI} Kina ti kpe malayika, ilekike gbi kopike zini kozo ame loko ki'di ne tara. Opikē zini korake domo teyi kpa wa ame loko ko'do ne. Orosokē wawō ma kata ro do kiteli zini mi kōsu 'bēni kebe ma loko koloma ti'di mo. ^{VII} Odoke gomō ro mbēmbē dōni ti tileri kozo ro lōbu ti wa konya tōnē ga loko koloma ti'di mo bine ne tara. Loko oloma tōnē bine tubōtō rōni tiya mo ti dōki'di ni tēgē, 'Ma na ro bo dolinjo. Ma makuru'bē na dē. A mōto ro mono 'ba tōlē minza mudu.' ^{VIII} Gō kō'du mo na gomō naga nime ti kota kpēni 'deni pili mi kada koto,

gomō 'ba tōlē ni ti mono ti 'bō sēyi. Kina ti koɲma loko kulōtō yaga ti pa'do. Rōmōyi ɲere Boko'ba ame ko'do burē 'bēni ne bo na ti tigo do kiteli."

^{IX} Kina odo bo dolinjo 'ba mi doyyayi tōnē ga kō'dō tini lijē konyonyo rōnni gbi tini tonyo wa mbēmbē 'bēni tōnē ga ne ko'ja kōtu 'ba dōni 'deni loko kēdi kilanma tine, lijē ti kudu ɲgi konyo kōkō gōni. ^X Tikere 'ba gomō lōbu nime kodō 'deni dōni ne ti kind'a'ba lijē 'deni ɲgi lijē koro ɲbō caki ro ma kōwo kudu kiya te, "Bu'bu, bu'bu, yō Babele gawo do kilēbi gawo 'ba tigo tōnē, ora kpēyi 'deni ɲgi mi saa koto." ^{XI} Bō ndōgō ma lōbu 'ba mi doyyayi ni ti kudu ni rōmōyi boto mōto inza kpe ame 'do kugō wa 'ba ndōgō 'bēnni ga, ^{XII} ma kozo yamo kōbōkōbō ni sitēri ni lele ma kele ndōgō mo kitigo kulōwō naga ti tiyi nyileki ni ti boɲgo kumōru ma kele kulōwō naga ti ma kinē 'beri'beri naga, ti ɲgēri ma kato kele naga ti dokomali wa ame ga pili kilenjo di mi kpa kē'dē ni ti ɲgēri ma ndōgō kitigo naga ti 'bilēɲi ni ti yamo ni ti kulugbi dōku ni ^{XIII} ti dokomali wa ma kato kele naga ti layi ni ti 'bu ti ruzu ni ti nyōnyu ti sa ni ti kamōlō ti kosani ni ti aribiya 'ba gomō ga, gbi ti atoli ni.

^{XIV} Kina lijē bo ndōgō lōbu mo naga tōnē ti kēnyī 'bōwu gbi kiya zini te, "Wa tōnē kombi dōki'di yi gomō ne inza kpe ololo yi 'deni. Wa 'ba mōri 'bi ti a kōbōkōbō 'bi tōnē ga inza kpe nati ololo yi 'deni, inza ko'ja kōwo mo kpe."

^{XV} Bō ndōgō mo tōnē ga kugō wa naga nime mōkō ko'ja mōri di zini ne, ti koro ɲbō mōkō di zi tikere 'ba gomō nime ko'ja ni 'deni nima. Lijē ti kudu kulōri konyo kōkō, ^{XVI} kiya te, "Bu'bu, bu'bu, yō gawo do kilēbi, ni tōnē kō'bō tusu boɲgo ma kele kulōwō kinē kumōru naga royi kō'bō tilaka di zi yamo ma kōbōkōbō ni ti lele ma ndōgō kitigo naga ti tiyi nyileki ni ne. ^{XVII} Mōri mbēmbē ma kozo a nime te kote domo ɲgi yaga mi saa koto?"

Bo kugē sorope 'ba do mini lōbu ni ti ya ame ga pili yimo kēdi kilingere kebe do mini lōbu kō'bō ro bi 'ba tonyo kpēnni ne ti koro caki ro ma kōwo, ^{XVIII} toɲgo kōtu 'ba dōni loko kēdi ro tilanma. Lijē ti kopapa kiya te, "Gawo mōto inza molo di bi tisaki mo kozo gawo do kilēbi nime." ^{XIX} Kina lijē ti kunzo buruku kodō dōnni ti mono konyo kōkō kulōri kiya te, "Bu'bu, bu'bu, ni gawo do kilēbi tōnē bo kugē sorope lōbu ni kō'bō to'ja a 'ba mōri di miyi to'do rōnni timo ro bo mōri ne, ni na kitiko yi ɲgi yaga mi saa koto te?"

^{XX} Kina iliyake ti kogorake gōni kpe mitoro ni. Kina iliyake ti kogorake gōni kpe bo lende laka ni, bo laja 'ba Kurisito ni ti bo kumē lende ni. Boko'ba odo

karama 'deni ko döni kozo kori ma tönë loko koloma to'do ye timo ne.

^{XXI} Di pötö mo na malayika tigo do kiteli motö kombi toto löbu motö mbiri kozo toto kuwu ndöwu ma löbu naga nima tara ngi ku'du mi mini löbu. Kina bo kiya te, "Ti kinda'ba Babele gawo do kilëbi nima ti mi kata ma kozo a nime ku'du kila'ba bëri kinë mo kinda dë kpe. ^{XXII} Inza kuwö birö ngala 'ba löngö ni ti birö tomo ti more ti tototi kpe di miyi. Inza ko'ja bo miri 'ba a motö kpe di miyi. Inza kuwö birö ndöwu kpe di miyi. ^{XXIII} Pa'do 'ba lamba inza köbö kpe miyi. A motö rö birö 'joko ni ti 'ja la'ja inza kuwö kpe di miyi. Bo ndögö 'bi ga na 'deni rö abi'dë mi döliño nime pili. 'Bosi 'bi na me këyölu bilaka 'deni me yaga di mi kori ma laka. ^{XXIV} Loko gawo nime na ko'ja roma bo kumë lende ni ti bo lende laka ni di mini, roma bilaka ame ga pili kupö mi döliño bine ne."

XIX

Kada Löbu 'Ba Kamölö 'Bo'bi

^I Di pötö mo na muwö birö kudu ngi mitorö kozo birö mugu tündi 'ba bilaka ma konzi naga tara këdi kulöri kiya te, "Alëluya! Konyi ti rö löbu ti tigo na pili rö 'ba Boko'ba ze. ^{II} Burë ko'do abo na laka rö ma kodoro. Bo odo karama 'deni do 'ja yëri mbembë do kilëbi tönë koloma tirasi mi döliño ti yëri 'bëni ne. Bo opi dokolo bo laja abo ga ame loko kupö ne 'deni ko di röni."

^{III} Kina lijë kulöri 'böwu timo, kiya te, "Alëluya! Kötü 'ba pa'do ame konjma ni ne anyo 'deni nduwë kari torö rö nburunburu."

^{IV} Kina löbu 'butë riyo domosowö tönë ga ti yëri sowö mo tönë ga kolodo ngi bëri tilëlu Boko'ba, bo ame koloma 'deni do kitü ne. Lijë kulöri timo iya te, "Amini! Alëluya!"

^V Kina birö kudu ngi di komo kitü tönë, iya te, "Rö goye kpe bo laja abo ga pili ma titi ti ma löbu ame kereke bo Boko'ba ze nime 'deni ne, ilëluke bo."

^{VI} Kina muwö birö motö ngi kudu gbi 'böwu kozo birö mugu tündi ma kinza kiya naga tara, kozo bituru 'ba mini ma kembe kozo birö torö kapi rö ma koriki ame rö ma kembe ne tara kulöri kiya te, "Alëluya! Njere Boko'ba ze tigo do kiteli na kinda'ba kitü 'deni. ^{VII} Kina diliyake ti, ti mi këyi dubike go löbu do kiteli abo. Römöyi kada 'ba gbe 'ba kamölö 'bo'bi ömö 'deni. Kina 'ja la'ja mo ileño röni 'deni ndö. ^{VIII} I'di böngö kele ma kopö 'deni zini tolo mo röni." (Böngö kele nime ileme lende laka ko'do 'ba bilaka 'ba Boko'ba.)

^{IX} Kina malayika nima kënyi kiya zö, iya te, "Ugu lende nime, lijë ame ga kidëki lijë 'deni tonyo gbe 'ba kamölö 'bo'bi nime ne lijë na laka." Kina bo kileki gomo gbi kiya te, "Ame na rö lende ma kodoro 'ba Boko'ba."

^X Gö kö'du mo na molodo ngi bi ndi bo bëri tilëlu bo. Tine bo iya zö te, "Kinza ko'do dë, ma gbi rö bo laja lëpi yi gbi kozo löndö yosi motö ga ama kinda'ba lende laka 'ba Yësu nime 'deni ne. Boko'ba na kilëlu, römöyi Nyi Koto Laka na me ki'di lijë 'deni kinda'ba lende laka 'ba Yësu nime kina bo na gbi ma ki'di yi tumë lende nime."

Mi Këddi Ti Lende Laka

^{XI} Mo'ja mitorö kurögö röni 'deni rö gböñö kosani kanji kodö 'deni komo ma yayi. Bo këki domo möyi mo rö Mi Këddi ti Lende Laka. Burë ko'do abo ti ya abo pili ti lende kodoro mo. ^{XII} Komo bo öbö kozo pa'do. Bo ti agëni 'ba löbu nbanji do bo. Bo ëdi ti möyi motö kugu yida rö bo ame boto motö kikali dë tine bo na nge kikali abo. ^{XIII} Böngö abo ma bo kolo rö bo usu 'deni mi roma kosa röni ngi kote ramo. Möyi bo na rö Lende 'ba Boko'ba. ^{XIV} Bo omomi bo ya 'ba mitorö 'deni go bo këki 'deni me do kosani kanji ti böngö kanji ma kopö rönni. ^{XV} Kina mbele ma kapa kodö ngi di kpa bo toga do kupö bilaka 'ba döliño nime pili timo bëri. Bo ti kinda'ba kitü koloma rö bo dönni ti përi yamo. Bo ti kuzi layi 'ba ya löbu 'ba Boko'ba tigo do kiteli. ^{XVI} Ugu möyi 'deni rö böngö abo gbi ti gölö bo kozo a nime te, "Bo döliño 'ba do bo döliño ni, njere 'ba do njere ni."

^{XVII} Kina mo'ja malayika motö ngi këdi koro komo kada. Kina bo kulöri ngi rö ma kembe kilende zi yali pili ame ga këdi köpu kebe torö ne. Bo iya te, "Akoke, ototoke roye rö akonyo löbu 'ba Boko'ba nime. ^{XVIII} Römöyi 'do konyoke yida bo döliño ni ti yida bo do bo kanya ni, yida kosani ni ti bo këki domo mo ga ti yida bilaka pili, yida kole 'ba bo liño ni ti atoli ni kpaki, ma löbu kpaki ti ma titi."

^{XIX} Kina mongo te, mo'ja kuruku tönë ngi ti bo döliño 'ba mi döyayi ni ti bo kanya 'bënni ga kototo ga rönni 'deni tari to'do ya ti bo këki do kosani tönë ti bo kanya ma 'ba bo ga. ^{XX} Tine na kinda'ba kuruku tönë ngi di mi ya nima, lijë ti bo kumë lende ma do kindëndë mo. Bo kumë lende nime bo na rö bo koloma to'do go koto 'ba kuruku nima. Gö koto naga nima na bo ku'bölu bilaka pili ame ga ti möyi kuruku nima rönni koloma tilëlu akoro mo ne timo. Kina ku'du kuruku tönë ngi ti bo kumë lende do kindëndë abo nima rö ma kididi mi pöpö 'ba pa'do köbö ame di mi kulugbi döku ma këdi kilanjma ne.

^{XXI} Bilaka 'bènni mo ga ote dɔmo 'deni pili yaga ti mbele tònè kɔdo di kpa bɔ kèkí dɔ kosani nima ne. Kina yali kako ngɔ koloma titiri rɔnni ti yida lijè.

XX

Nyɔri Kudödu Satani

^I Kina mo'ja malayika mɔto ngɔ kèdì kako bèrì di mitorɔ. Bo ti mapata 'ba kpa gò kalo kinza kota bicì mo dè tònè kòzì bo ti kogba nyɔri kirindì mɔto. ^{II} Kina bo kinda'ba marɔŋɔ bulöbu murè Satani bɔ susu tònè ngɔ bo kudödu ti nyɔri tònè 'dɔ koloma rɔ ma kudödu nɔbò kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butè riyò (1,000). ^{III} Kina bo ku'du Satani ngɔ mi gò kalo kinza kota bicì mo dè tònè kulöli kpamo ndinɔ teyi, kinza bo kebe ra gbì tu'bölu bilaka 'ba mi dɔlinɔ nime. Tine 'dɔ kope bo 'jaa koloma nge mbowa rɔ dɔ ngölò di pötò kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butè riyò (1,000) nima.

^{IV} Mo'ja kiti kiyiya 'deni yayi kina ki'di kòzì kakpa 'ba to'do burè ngɔ zi ya ame mo ga koloma 'deni dɔmo ne. Lijè na rɔ ya ame ga kupò lijè gò lende 'ba tiyèti kpa Yèsu nime gbì gò lende 'ba Bɔko'ba ne, gbì ti ya ame ga kilèlu kuruku nima ala akoro mo dè kilagi tugu möyi mo kpa dönni ala dɔ konyɔ nni ne. Lijè na kindinɔ 'deni kɔdo yaga di mi tolè tinda'ba kiti nime kɔto ti Kurisitò 'dɔ tolama nɔbò kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butè riyò (1,000). ^V Kɔsɔ tóku ma laki naga nima indinɔ dè kɔdo yaga di mi tolè tine 'jaa nɔbò di pötò kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butè riyò nima ɔdo kote róni 'deni. Ame na rɔ tɔdo 'ba tóku ma dɔgba yaga di mi tolè. ^{VI} Lijè ame ga kɔdo mi tɔdo 'ba tóku ma dɔgba nime ne lijè na ti yèyi kɔto laka. Tolè ma mi riyò inza kpe ti kòzì kakpa dönni. Tine lijè ti koloma rɔ bɔ akumu 'ba Bɔko'ba gbì rɔ 'ba Kurisitò. Kina lijè ti kinda'ba kiti ngɔ koloma kɔto ti bo nɔbò kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butè riyò (1,000).

Ta'da Satani

^{VII} Kina ɔdo kɔmɔ kɔɔ kuluku 'butè riyò nima kote róni 'deni na kèdì kope Satani ngɔ yaga di mi maboso 'bèni tònè. ^{VIII} Kina bo ti kari ngɔ tu'bölu bilaka 'ba mi dɔ kumu sowo 'ba dɔlinɔ nime pili. Dɔ kupò naga nima bo kèdì kari tu'bölu mo ne na rɔ bilaka 'ba Gogo ni ti Magogo, 'dɔ bo kɔtɔto lijè ko'de kpa ya. Lijè onzi kɔzɔ 'jo yayi lida 'ba kpa mini löbu. ^{IX} Lijè ɔdo kari kogba mi dɔyayi pili lijè kuru dɔ taya 'ba bɔ kanya 'ba Bɔko'ba toko teyi gbì ti gawo löbu mo tònè bo kɔ'ɔ kulöwò ne. Tine pa'do ɔlɔdo ngɔ kako bèrì dönni di mitorɔ kina kote dönni ngɔ pili yaga. ^X Kina kinda'ba Satani mo tònè ku'bölu lijè ne ngɔ ku'du mi pöpò 'ba pa'do ame kèdì kóbò ti kulugbì doku ma kèdì kilanɔma ne. Pa'do tònè ku'du

kuruku tònè ti bɔ kumè lende dɔ kindèndè mo yimo ne na. Ti ki'di lijè nduwè koloma toŋɔnɔ yayi kote kada kote korɔndo nɔbò rɔ nɔburunburu.

Kiti 'Ba Burè

^{XI} Kina mo'ja kogba kiti löbu kanɔmi mɔto ngɔ yayi ti bɔ mo dɔmo. Kina dɔyayi ni ti mitorɔ kirinɔ kuturu ngɔ bito to ne ga di zi kɔmɔ bo, ko'ja kinè mo ga dè kpe. ^{XII} Kina mo'ja tóku ni kɔrɔ 'deni kɔmɔ kiti yayi, ma titi kpaki ti ma löbu. Buku ni itene yimo 'deni yayi. Kina kiteye mi buku mɔto ame rɔ 'ba didi ne ngɔ. Tóku pili ɔdo karama dɔmo 'bèyi 'ba bɔ mɔto ko gò ako'do 'bi ame koloma tònè to'do mo kugu 'deni mi buku nima ne. ^{XIII} Kina ki'di koja tóku pili ngɔ, mini löbu oja tóku ma 'ba bo ga ame mi bo ne ngɔ yaga, kina tolè ni ti maliti koja tóku ma 'bènni ga ame lijè kupò kèdì minni ne ngɔ gbì yaga. Kina koloma ngɔ tɔdo karama dönni 'bèyi 'ba bɔ mɔto gò ako'do 'bi ame koloma tònè to'do mo bine ne. ^{XIV} Kina ku'du tolè ni ti maliti ngɔ mi pöpò 'ba pa'do. Pöpò 'ba pa'do nime na rɔ tolè ma mi riyò. ^{XV} Dɔdo ní mɔto ko'ja möyi yi dè kugu 'deni mi buku 'ba didi nima, u'du yi ngɔ mi pöpò 'ba pa'do nima.

XXI

Mitorɔ Ti Dɔyayi Ma La'ja

^I Kina mo'ja mitorɔ ma la'ja ni ti dɔyayi ma la'ja ngɔ. Mitorɔ ma dɔgba ti dɔyayi ma dɔgba tònè ga iteli 'deni. Mini löbu ni inza kpe. ^{II} Kina mo'ja gawo Yerosalema kɔto laka ma la'ja ngɔ kèdì kako bèrì di mitorɔ di zi Bɔko'ba, kiyada 'deni kele kɔzɔ 'ja la'ja ame kiyada róni 'deni ti bɔngɔ ma kele toda dɔ mè'dè ne tara. ^{III} Muwò birɔ kudu rɔ ma kembe di kɔmɔ kiti 'ba Bɔko'ba, iya te, "Bi loma 'ba Bɔko'ba na 'deni ti bilaka lesi, bo ti koloma tinni. Kina lijè ti kèdì ngɔ rɔ bilaka abo ga. Bo Bɔko'ba ti kèdì ngɔ tinni ti gbagba rɔ. Kina bo ti kèdì ngɔ rɔ Bɔko'ba 'bènni. ^{IV} Bo ti kididi tɔlo 'doyi yaga di kómönni. A mɔto rɔ tolè ni ti monɔ ti tileri di kpa a ma kɔ'ɔ inza kpe nati. Rómöyi lijè wa ma mɔlo naga nima iteli 'deni."

^V Kina bɔ koloma dɔ kiti mo tònè kënyi kiya te, "Mèdi mo'do wa me rɔ ma la'ja."

Kina bo kileki 'böwu kiya zò tégè, "Ugu wa nime bèrì. Rómöyi lende naga nime na rɔ ma kɔdɔrɔ 'dɔ ki'di dɔ gomo."

^{VI} Bo iya zò te, "O'do 'deni kote. Ma na rɔ tisaki mo ti tote mo. Bo ame ti koda mini ne ti mi'di mini zi bo di mi mini 'ba didi bo kuwè rɔ ma sari kinza topi ɔto gomo. ^{VII} Bo ame ka'da wa 'deni ne bo ti kinda'ba wa la'ja naga nime ngɔ pili. Ti mèdi ngɔ rɔ Bɔko'ba abo kina bo ti kèdì ngɔ rɔ kole ma. ^{VIII} Ne bɔ tikere ni ti bɔ kilagi lende

ma ni ti bo do gege ni ti bo kōzi roma ni ti bo yēri ni ti bo kata ni ti bo akoro ni ti bo bēti ni pili, go bi 'bēnni na ti kēdi mī pōpō 'ba pa'do kōbō ti kulugbī dōku ma kēdi kilanma nime 'dē. Ame na rō tōlē ma mī riyō."

Yerosalema Koto Laka

^X Malayika ma koto di mī lōngō ya ma modōmoriyō tōnē ga pa ti kita'ba kōzinni pili lo ti sēyi ma nburunburu ne, ako kiya zō te, "Ako mileme 'ja la'ja 'ba kamōlō 'bo'bi ziyi."

^X Kina Nyi Koto Laka kinda'ba ma ngi mbi na malayika nima kombi ma ngi do dōku lōbu kakpa to ne. Kina bo koloma ngi tileme gawo Yerosalema koto laka ame kēdi kako bēri di mitoro di zi Boko'ba ne zō. ^{XI} Rōmo ilaka ngi rō tilaka di zi bi kōpo 'ba lōbu 'ba Boko'ba. Tōbō mo ngi rō do kiteli kōzo 'ba n̄bēlē ma kōbō naga tara kōzo kinē kilī'di 'dōyi kōbō kōzo 'dē'di tara, ^{XII} ti kogba reki kakpa toko rōmo kpadōri mo ga 'butē dōmoriyō, kina gbi ti malayika 'butē dōmoriyō rō bo dōmo ga pili rō kotokoto. Kpadōri naga nima pili 'butē dōmoriyō ugu mōyi do kupō 'butē dōmoriyō 'ba Yisarele tōnē ga 'deni pili teyi. ^{XIII} Kpadōri naga nima rō mota mota pili go do kumu sowo naga nima. Mota kapa kari yībi, mota kapa do tugbu, mota kapa do ro'o, mota kapa do toro. ^{XIV} Reki nima o'ba rō to'ba ti dōku kina dōku ame ga ko'ba gbondo mo dōmo ēdi 'butē dōmoriyō ame kugu mōyi bo laja ma 'butē dōmoriyō 'ba kamōlō 'bo'bi tōnē ga 'deni dōmo.

^{XV} Malayika nima kilende zō ne bo ēdi ti pēri yamo ma kōbōkōbō kōzo a 'ba tiyari wa. Bo o'doko tiyari gawo nima ti reki mo ti kpadōri mo ga timo. ^{XVI} Gawo nima rō do 'baga rō ma koriya go ma kakpa mo gbi kōzo gōmo ma kō'bō. Malayika nima iyari gawo tōnē ngi ti pēri 'ba tiyari wa timo abo nima. Go ma kakpa mo ti ma kō'bō mo ēdi mayile kuluku 'butē mota (1,500) kina takpa mo gbi tara. ^{XVII} Malayika nima iyari reki mo gbi, tine takpa mo ma kari toro ēdi dōkōmo kumōgu kuluku koto kodo dōmo 'butē go akiyari 'ba bilaka.

^{XVIII} Reki nima o'ba di mī dōku kinē kilī'di 'dōyi. Tine gawo mo o'ba di mī yamo ma kōbōkōbō ame mo ngi ko rō gbagba mo ne, kōbō kōzo mandara tara. ^{XIX} Gbondo reki 'ba rō gawo nima iyōru ti kinē dōku ma kele naga. Gbondo ma dogba mo di mī dōku kinē kilī'di 'dōyi. Ma mī riyō mo di mī dōku kinē kese. Ma mī mota mo di mī dōku kinē kumōru. Ma mī sowo mo di mī dōku mōto kinē mo rō ma kese kōzo biliwa. ^{XX} Ma mī muiyō mo di mī dōku mōto kinē mo rō ma

kumōru kilindekilinde, ma mī modōkoto mo di mī dōku mōto kinē mo kōzo gbēyi ma n̄bōwō naga. Ma mī modōmoriyō mo di mī dōku mōto kinē mo rō dōmī'bō'bō. Ma mī modōmōmō mo di mī dōku mōto kinē mo rō ma kese 'dikī'dikī. Ma mī modōmosowō mo di mī dōku mōto kinē mo kōzo dōwōru dōngate tara. Ma mī 'butē mo di mī dōku mōto kinē mo rō ma kididi. Ma mī 'butē dōkoto mo kinē mo di mī dōku mōto rō ma kese tūyōtūyō. Ma mī 'butē dōmoriyō mo kinē dōku mo rō ma kasi liyi. ^{XXI} Kpadōri 'butē dōmoriyō naga nima ose di mī nyileki pili rō gōmo rō kotokoto. Kōri mīri 'ba mī gawo mo nima o'ba ti yamo kōbōkōbō kilaka ngi kōzo mandara tara.

^{XXII} Mo'ja rō lōbu 'ba Boko'ba dē kinda mī gawo mo nima. Rōmōyi n̄ere Boko'ba tigo do kiteli ni ti kamōlō 'bo'bi na 'deni yayi. ^{XXIII} Gawo nima ititi lende 'ba kada ni ti nyepe ni dē kpe 'do koyi go bi yīmo. Rōmōyi rō lōbu 'ba Boko'ba iyopo yīmo 'deni ngi n̄benbilen̄be yaga. Kina kamōlō 'bo'bi na rō lamba mo. ^{XXIV} Do kupō bilaka pili ti kilingere go bi kōpo mo. Kina bo dōliņo 'ba mī dōyayi ni ti ko'de wa 'ba mōri 'bēnni ga yīmo. ^{XXV} Kpadōri 'ba rō gawo nima o'bō ngi n̄buru rō gbōņō kote kada rōmōyi korōndo inza yayi. ^{XXVI} Rō lōbu 'ba bilaka pili ti mōri mo ga ti ko'de mī gawo nima. ^{XXVII} Tine wa ame ga rō ti'da ne inza kodo du koto te mī gawo nima. Kina gbi bo bēti ni ti bo lende kēnyē ni inza kodo du koto te yayi. Tine ya ame ga n̄ge kugu mōyi mo 'deni mī buku 'ba didi 'ba kamōlō 'bo'bi ne na ti kodo.

XXII

^I Kina malayika nima kileme yōpō 'ba mini 'ba didi ngi zō. Yōpō mo nima ngi rō ma kōbō kilaka kōzo mandara tara kēdi kolo di ndi kitī 'ba Boko'ba ni ti kamōlō 'bo'bi ^{II} kari mī kōri mīri ma lōbu 'ba mī gawo tōnē. Ngēri 'ba didi o'ro kebe kapa do kulōnggō yōpō nima kpaki riyō. Ame kō'bō tana ngi nduwē rō kōmo nyepē. Mbili mo ga na rō a 'ba tilen̄go do kupō bilaka 'ba dōliņo nime. ^{III} A mōto ma ti sōnō inza kpe nati.

Kiti 'ba Boko'ba ni ti kamōlō 'bo'bi ti kēdi ngi mī gawo nima. Kina bo laja abo ga ti kumōtu bo ngi. ^{IV} Lijē ti konggo kōmo bo kina mōyi bo ti kēdi ngi kpa dōnni. ^V A mōto rō korōndo inza kpe. Lijē inza kpe kititi go a mōto rō pa'do 'ba lamba ni ala bi kōpo 'ba kada. Rōmōyi n̄ere Boko'ba ti kiyopo bi zinni. Kina lijē ti kinda'ba kitī ngi lijē koloma rō n̄burunburu.

Tako 'Ba Yēsu

^{VI} Malayika nima iya zö te, "Lende naga nime rɔ ma laka 'do ki'di do gomo. Nere Boko'ba bo ki'di Nyi Koto Laka zi bo kumë lende abo ga bo na me koja malayika abo 'deni 'do kileme wa ma kedi ko'do roni giri naga nime zi bo laja abo ga."

^{VII} Yesu iya te, "Uwöke, medii mako giri nime. Lijë ame ga kinda'ba lende kumë nime kugu mi buku nime bine ne na laka."

^{VIII} Ma Yowani, ma na muwö wa naga nime mo'ja gbi pili. Kina odo muwö 'deni mo'ja gbi tara tine molodo ngi beri bi ndi malayika nima kileme wa naga nime zö ne tilëlu bo. ^{IX} Tine bo ileki kiya zö te, "Kinza ko'do de. Ma gbi rɔ bo laja lëpi yi moto, gbi koto ti löndö yi ama ga bo kumë lende ni ti ya ame ga pili kinda'ba lende 'ba mi buku nime ne. Boko'ba na kilëlu."

^X Kina bo kënyi kiya zö tégë, "Kinza kusu do lende kumë naga nime mi buku nime ne de, römöyi kada mo owo de kpe. ^{XI} Bo ame kedi ko'do wa ma kënyë ne i'dike bo ko'do abo nduwë. Bo ame rɔ ti'da ne i'dike bo kö'bö nduwë tara. Bo ame kedi ko'do lende laka ne i'dike bo kö'bö nduwë to'do mo. Bo ame koto laka ne i'dike bo kö'bö nduwë koto laka."

^{XII} Yesu iya te, "Uwöke, medii mako giri nime. Medii mo'de kpa közi ma ga tö ti'di mo ziyi bo koto kozo wa ame ni bo mo ko'do ne tara. ^{XIII} Ma na rɔ tisaki mo ti tote mo, dogba mo ti nburuṅburu mo."

^{XIV} Ya ame ga kurögö bɔngɔ 'bënni ga 'deni kopo ne na laka. Lijë na ti kedi ngi ti közi kakpa tonyo döngëri 'ba didi nime go lijë kodo di kpadöri kari mi gawo nime.

^{XV} Tine bo lende kënyë ni na ti kedi 'bënni kebe gönyi gawo nima yaga yayi. Lijë bo kata ni ti bo yëri ni ti bo közi roma ni ti bo akoro ni ti ya ame ga rɔ bo ko'ɔ to'do bëti ne, lijë na 'bënni yaga yayi.

^{XVI} "Ma Yesu, moja malayika ma 'deni tuwöwö lende naga nime ziye mi kanisa. Ma na rɔ kupö Dawidi. Ma na rɔ toro bi këzë ame köbö kilaka kulöwö ne."

^{XVII} Nyi Koto Laka ni ti 'ja laja tönë iya te, "Ako."

Kina i'dike boto ame pili kuwö lende nime ne kiya te, "Ako."

Bo ame ti koda mini ne i'dike bo kako. Bo ame ko'doko ne i'dike bo kako kogba kpa közi ki'di rɔ ma sari nime ame rɔ mini 'ba didi ne.

Ndose Ma Nburuṅburu

^{XVIII} Ma Yowani, mi'di komo kandi mo zi boto ame ga pili kedi kuwö lende kumë naga nime kugu mi buku nime ne. Odo bo mo konzo lende moto domo, Boko'ba ti konzo do gomo ma 'ba bo gbi teyi kozo sëyi ame kugu mi buku nime bine ne. ^{XIX} Ne odo bo moto kogba 'ba bo a moto yaga di komo lende kumë naga nime kugu mi buku nime bine ne, Boko'ba ti kogba közi kakpa 'ba tonyo döngëri 'ba didi 'ba bo ti közi kakpa 'ba toloma mi gawo koto laka nime gbi yaga di zi bo kozo ame kugu mi buku nime ne tara.

^{XX} Bo bo ma kodo kpa bo kuti gomo mo iya te, "Yëë, medii mako giri nime."

Kina miya te, "Amini! Ako ti nere Yesu."

^{XXI} Lende këyi 'ba nere Yesu koloma ti bilaka 'ba Boko'ba ga pili. Amini!